SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čiki Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 101 | Budyšin — Štwórtk 2. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nacionalny swjedźeń němskeho ludu

Na póhladnich dnjach hapriele běše so wjedro shubjeńšiło. Też prěni dźeń meje hrube a hněhowate wjedro hnjezdźeše. Tola ani jsmu ani hněh po zyłej Němskej lud wot złuneho wobdźělenja na sarjadowanjach nacionalneho hnjezdźenja njewotdźerżeješe.

Manifestacija młodźiny

W Barlinje so hižo rano wot 7 hodź. wotdźělenja młodźiny do Sawjeseleńskeje sahrody nastajichu. We 8 hodź. běchu so dźesaćstupjo z zyłeho hłowneho města psched hrodom shromadźile. Psched nimi so 50 metrow wysoka a z hokatym kichižom wupyšchena meja posběhaše.

Pšchi manifestaziji młodźiny běše zyła němske knjezerstwo pšchitomne. Manifestazija so z fanfarami wotewri. Na to němski wjednik młodźiny Baldur ze Schirach krótke wotewrjace słowa porěča. Khór 3000 pšchitušnichnikow Hitlerskeje młodźiny, hólcźiny a swjatka němskich hołsow spěwaše spěw wo dźěławym muzu, kiž běše dźěłaćerstwi pěsnjer Hendrich Lerch spěwnił.

Potom shromadźena młodźina sahoriče němskeho propagandoweho ministra dr. Goebbelsa strowješe. Dr. Goebbels rjekny, so njeje žadyn pšchipad, hdyž so wulki nazionalny swjedźeń němskeho ludu w nowym stacje z młodźinu sapočzina. **Pšchetoż tutón stat je so la młodźiny załožił.** Na jeho czole steji wjednik młodeje Němskeje, kotraž je staru liberalno-marxistisku Němsku pšchewinyła. Młodźina je pomhała stat dobyć. Tohodla ma wona prawo na to, so tutón stat woprawdźe stat młodźiny wostanje.

Krótko po 9 hodź. njeskónčne wuhkanje pšchipowědaše, so so wjednik bliješe. W zwojim wosu stejo a do wšěch bokow strowjo wón psches spalěr młodźiny jedźeše. Po shromadnym spěwje wjednik k młodźinje rěčeše.

Wón na wulki cząk pokaza, w kotrymž je nascha młodźina žiwa. Wón dopominaše na wojowanje, kotrež je so smutška n němskim ludu sapočało. Wšchitko to, schtož dźenża mamy, njeje žadyn pšchipad, njeje dar njebja, ale je wunoschk njeskónčnych napinanjow, trajneho dźěła a najwjetšich woporow.

Dźenżnischemu němskemu ludej je so spožčiło, so žmě dźěło sa lětstotki sa někotre lěta dokonjeć. Winowatosć młodźiny je, so na ludu so budźěła. Młodźina dyrbi jenož Němskej słuscheć. Tohodla wona njeje smě jako zuk so wutworjeć, ale też kóždy jenotliwy dyrbi so hač k dospołnosći wukubłać. Wšchitcy dyrbja so z myslu pšchekłasć, so bychu representantojo němskeho ludu byli. A to je też wjednikowa wulka nadźija. Tak budźe młodźina rukowarka sa bjesstrach nascheho wobstacza a pschichoda.

Tute wjednikowe słowa njewopisajomny wyšk shubdźichu.

Statny akt na Tempelhofskim polu

Hłowny wustup na dnju nazionalneho dźěła běše statny akt na Tempelhoffkim polu. Hižo rano so pschikhad kolonnow sapočza. Tón króć běchu so pucze pschikrócźile. Pšchi dróhach na Tempelhoffke polo SA w spalěrje steješe. Tempelhoffke polo něhdźe 3amtny wobras poskići, kaž pschi mejstkimaj zwjedźenjomaj sandźeneju létow. Wot 11 hodź. so cjeżini hoscjo na wulkej tribunje hromadźachu. Wórsy wyšk pschipowědaše, so so wjednik bliži. W zwojim wosu stejo w brunej uniformje bjes mantla wón pschijědże. Potom wjednik nimo fronty cjeżimych formazijow krocżeše. Jako so wón k tribunje poda, zyły lud sahorice wyskaše.

Jako prěni dr. Ley k shromadźenym rěčeše a dowěrniske rady zwjatocznje do winowatosćow wza. Wšchitku formulu zobu prasachu, z kotrejž hischcze ras zwěru k wjednikej wusnachu. Na to khór Barlinskeho spěwarskeho łwjatka, 2500 muži zyły, „Spěw ludu" sanjeny.

Hnydom na to němski minister dr. Goebbels z krótkej rěcžu k sawobjej statneho akta porěča. Jako běše dr. Goebbels pschipowědźił, **so wjednik k němskemu ludej porěči**, nowe wyškanje psches njeskónčne nolo cjehnješe.

Wón měješe najprjedy wulku próżu, so by lud so hnětrował. Wjednik z nahej hłowu na tribunje stojo k statnyżazam na Tempelhoffkim polu a k milionam po zyłej Němskej rěčeše. Wjednik wusłyšny, so je sa Němsku wulki cząk pschischoł. Wulkosć cząka pak we wulkosći naschich nadawkow leži. S njemóżneho a rostorhaneho ludu je nowy lud postanył. **Dźenża njemóżemy do sahubby wjecżerneho kraja wérić, ale do stawanja ludow wjecżerneho kraja.** Tute słowa wosebity pschikłesk słubdźichu. Schtóż pak chże nowe twarić, dyrbi w ludu zamym sapoczeć. **Riesbože cłowjestwa je, so wjednistwa husto dosć sapomnja, so posledna zmylnosć dozwła w diwisjach a regimentach njeleži, so w kanonach a tankach zwój zakład nima, ale so najwjetscha zmylnosć za tósde wjednistwo w ludu zamym leži, w jeho pschesjenosći, w jeho snutskownej shromadnosći a w jeho idealistiskej wérje.**

Wjednik na wusprěch nazionalsozialistiskeho prózowanja pokaza a rjekny, so Němska so njeby do jeneho ludu sjednocźika, njebudźichmy-li dźeń 30. januara, dźeń 21. a dźeń 16. měrza měli. So je so poradźiło, němskemu ludej nowu ideju dacź a tutón lud w tutej ideji k nowej formje žiwjenja dowjesć, to je najwjetschi skutk tuteho lětstotka za nasch lud. Tak je dźeń 1. meje symbol tuteho dokonjenja. Tak je so němski lud na tutym dnju jeschoł, so by so ras symboliżny dopokasał, so je wjazy, hacź shromadźena byczsow, kotrež spytaju so rosbdźeć.

Trjebamy pak narod, kiž je pschesjeny. Wjednik napominaše, so by so pomyślilo, schto Němska pornjo druhim ludam je. Tu 137 ludźi na kóžnym kilometru bydli. Kraj nima zanych kolonijow, zanych żurowišnow, zanych dewisow, zaneho kapitala, zanych wulkrajnych dobrowměcżow wjazy, ale ma jenoż cjeże, woporu, dawki a niske mzdy. Jenicźke, schtóż mamy, je nasch lud. Na njón jenicźe mójemy twarić. Wšchitko, schtóż je so dotal dokonało, ma so jemu dźakowacź. Druhim ludam pschiwokaja wjednik rjekny, **so so njetrjebaju strachowacź, so něschto wot nich chcemy. Sćmy hordźi dosć, so wusnawamy, so to so najwyschsche, schtóż nam njemóża dozwła dacź, sami mamy: nasch lud.**

Wulke je to, schtóż je so sa 3 lěta dokonało. Wot 6,5 milijona njesaměrjerjow, woprawdźe je 7,5 milijona było, je dźenża lědma 2¼ milijona wostało. Druhim statam z wjetschim bohatstwom so to njeje poradźiło. Lětża dyrbi so w tutym nastupanju pokaczować. **Nětko so druhi milijon njesaměrjerjow pschima**; a wjednik pschilubi, so so hacź niże tuteho milijona bjesbóżłosći słubi.

Tak je dźeń 1. meje zbohom dźeń rosbuda, so nasch lud psche wschitke njewjedra krocżo zwoju winowatosć cżini a z pschecźiwnoscźemi shromadnje wojuje. **„Hdyż zmy měr w naschim ludźe wobnowili, niczo druheho nochcemy, hacź měr se zwětom. Pschetoż wschitcy wémy, so może so nam wulke dźeło jenoż w czaku měra poradźicź. Tola, kaž wjednistwo naroda smutska so jenże napschecżo ludej zwojeje cjeżeje njeje dało, tak so też njemóże jenże cjeżeje luda napschecżo zwětej wstacź."**

My wémy, schto zmy zwětej dołżni. Njech wón sapschimnje, schto hordemu ludej jenże njemóże sapowědźicź. Dźenżnischa Němska njeje wjazy wczerawscha Němska.

Tak wjednik wschitkich prosches, so bychu swjatki shromadnoseje hischcze bóle skrucźili. Wschitke dny ma so wopomnicź, schto je zjwjenje z kóżdeho jenotliweho sćinika. Tak njech na tutym dnju najwjetscheje a najhordostnischeje demonstrazije zwěta wschitcy zwoje wusnaczże k ludej, k shromadnosći a k nazionalsozialistiskemu statej wobnowja. Najwjetsche, schtóż je Bóh wjednikej na tuthym zwěcże dał, je jeho lud. W nim jeho wćra wotpocżuje. Jemu słuži wón je zwojej wolu a jemu da wón zwoje žiwjenje. Posledne wjednikowe słowa je w njeskónčnych pschiwykach słubichu.

Po němskimaj hymnomaj a rěcźi Barlinskeho wokrjesneho wjednika Engela so shromadźisna na Tempelhoffkim polu skónči. Sa něhdźe tśichtwórcź hodźin běše so wulke Tempelhoffke polo bjes pschipadow a haczenja wupróśniło.

Wjednik 100 němskich dźěłaćerjow přijal

Na nazionalnym zwjedźenju němskeho ludu popoldnju w 5 hodźinach je wjednik w domje němskeho prezidenta kaž kóżde léto 100 sastupjerjow němskeho dźěłaćerstwa ze wschěch kónčin Němskeje a 38 dobyczerjow a dobyczerkow w powołańskim napschecznowojowanju pschijał. Wjednik kóżdeho dźěłaćerskeho sastupjerja z tuku powita a so pschi kóżdym jenotliwym za jeho staroscźenj a wobstejnoscźenj wobhonješe. Dobyczerjow we powołańskim wojowanju wón wosebje sa jich dokonjawoscże khwalesche.

Smólnicowy ćah w Barlinje

Pschihotowanje wojerskeje mozy a hospodarstwy wschelakich swjatkow, dozwła 10 000 muži, wjeczor z wjeczornych stron Barlina jako mózny wohnjowy had psches nózny Barlin cżehnjechu. Jich puć běše 4 kilometry dołhi. Wjazy hacź 100 000 Barlinskich wobydlerjow je zmólnizowemu cżahej pschihladowało.

Zmólnizowy cżah so w Swjeżeleńskej sahrodże skónczi. Tam ministerski president general Kětarjow Hermann Goering shromadźenych na pschesjenosć němskeho ludu pokasa, a wosebje prawo germanskich muži wusběhowaschże, kiž w noschenju brónjow k schkiej domisnje leži. Lěta hańby zu so minyše. Najhórsche běše, so běše němski lud so nimo brónjow też w duchu a mutrobje wotbrónił.

Wožrjedź njewólnistwa němskeho ludu němski muž a wojak bjes mjena wustupi a ludej nowu wěru do pschichoda pschinjeże. Němska ha w tym wokomiku wuzwobodźi, jako bu Adolf Hitler wjednik a kanzler němskeho ludu.

S tym halke je so němske dźěło swěrcźiło. Bjesstrach nascheho ludu nochcemy wjazy w bojasliwych kompromizach w Genfje wujednawacź dawacź. Němska zebi zwój dóńt zama twori, a na zwoju mózy twari. My so nochcemy druhich statow pschimiacź, wone njech zebi zwój dom zame tworja, kaž chcemy my to w Němskej cżinicź. Němcź je dźenża w bjesstrasche žiwy, dokelž nětko saso muzejo nad Němskej straźuja.

Ministerski president zwoju rěcź, kotruż pschitomni se schumjazym pschikleskom złyschachu, z dźakom k Bohu skónczi, so je Němskej w cżežkim cżasu muża darił, kotremuż ma so dźakowacź, so so tyżazkne stawiśny Němskeje w hazy wjeskónczichu.

Wobhnadźenje marxistow w Awstriskej

Awstriski zwjatkowy kommisar za domisniski złużbu a generalny sekretar wótczinskeje fronty wyšk Adam je wutoru popoldnju w awstriskim radiu rěcźał. Wón knjezerstwowe konzepcije za dźěłaćerstwo pschipowedasche. Adam rjekny, so zu w Awstriskej nuznosć zwósnali, so bychu so dźěłaćerjo a pschijaćelscy nimo zwojich hospodarskich zajimow też mohli z politiku saběrać. Tohodla so we wótczinskej fronce „zozialne dźěłowe zjednocżenstwo" jako dźěłaćerske hibanje wutwori.

Zwjatkowe knjezerstwo je po Adamowych słowach hižo poruczilo, so bychu sportliken a turnarskim stupinam dźěłaćerskich zwjatkow a dźěłaćerskim kubłarskim towarstwam zbrane wězy saso wróćili. Na město predawschich marxistiskich towarstwow nowe towarstwa stuja, kotrež zobustawstwo rospuschczenych towarstwow wopschimnu.

Wyšch Adam zbohom knjezerstwownu amnestiju pschipowědźi. Amnestija zo na 600 wozobow wupschestrěže, kotrež někotre zudnische khłostanja wotpotkuja. Mjes tutymi je 195 wozobow, politiskich pschestupjenjow dla zasudźenych. Mjes tutymi zaso je so 135 wozobow w zwiskim z marxistiskim febrnarskim zběhkam zasudźiło. Wschitkim wozobam, kotrychž su pschi marxistiskim zběhu do konzentrazijskich łahwow dowjesli, so też wudawki za pschebywanje w łahwje zpuschcża. Wyscht Adam pak pschi tutym pschipowědźenju njeje prajił, hacź zu mjes wobhnadźenymi też nazionalsozialistojo.

Doręczenje mjez Francowskej a Ruskej so z nowa wotstorčiło

Francowska ministerska rada běše so wutoru zkhadźowała. Wo pojedźenju so hantizy wojerja, so je so zwonkowny minister Laval hišo we jednanjach dla frěcźenja mjes Francowskej a Ruskej wuprajił. Tola z Pariża so zhoni, so je so ministerska rada sapowědźiła, francowsko-ruskemu frěcźenjowemu tekstej, kaiž tutón nětko je, pschihłosować. Wona ma swojeńe pschecźiwo „automatiskej pomozy" wobwyšlenja.

Sowjetski pósłanz w Pariju Potemkin je so wutoru popoldnju nětkle hodźinu dołho z francowskim zwonkownym ministrom Lavalom rosrěcźował. S francowskeje strony je so pisa, so wobeźjenoscże mjes Francowskej a Ruskej dla tekstа hischcze wobsteja. Tak drje budże sowjetski pósłanz so najprjedy saso swoje knjezerstwo praschecź dyrbjecź, kak so wono k francowskim wobmyślenjam stoja.

Kommunistiske knoćenja w Jendźelskej

Po powěscżach jendźelskich nowin s Moskwy ßu kommunistojo tež pschewrócżaze plany sa Jendźelsku pschihotowali. Jendźelskemu ludej maju ßo kommunistiske wotpohlady najprjedy rosjaßnicż. Pschi jubileju jendźelskeho krala maju ßo kommunistiske lětaki mjes wobydlerstwom rosdźělicż. Kommunistojo chzedźa jendźelskemu ludej narěcżecż, so ßo dźenßnischa Jendźelska pschezo hubjeńscho sdźerźi. Jendźelska kommunistiska strona dyrbi pjecża ßowjetsku Jendźelsku wutworicż a nawjedowacż. Jako prěni skutk tajkeho ßowjetskeho knježerstwa by rospuschcżenje jendźelskeho ßwětoweho knježstwa było. S kommunistiskeho programma pak ßewak wukhadźa, so kommunistojo nimaju žaneho srosumjenja sa woprawdźite položenje. S jich sadźerženja pak je spósnacż, so woni saßo ßylnischu dźěławoscż w Jendźelskej pschihotuja.

Jednanja dla wójnskeho łódźstwa mjez Němskej a Jendźelskej so wotstorčiłe

W Londonje je ßo wutoru wosjewiło, so ßu ßo rosrěcżowanja wo wójnskim łódźstwje mjes němskim a jendźelskim knježerstwom nakhwilnje wotstorcżiłe, dóniž wjednik Němskeje ßwoje wosjewjenje wo swonkownej politizy njewuda. Hitlerowe wosjewjenje ßo něhdźe ßrjedź meje wocżakuje. Najskerje ßo rosrěcżowanja wo wójnskim łódźstwje potom w tsecżim tydźenju meje sapocżnu. S wobrědka běchu ßo jednanja na prěni tydźeń meje postajiłe.

Madźarski sejm so swjatočnje wotewrił

Madźarski statny wjednik Horthy je wutoru dopołdnja madźarski ßejm wotewrił. Wón ßwoju wotewrjazu rěcż pschecżita, w kotrejž reformowy ßrogramm Gömbösoweho knježerstwa rosłoži. Ssobustawy hornjeho a delnjeho ßejma rěcżi stejo pschipoßłuchachu. Na kónzu shromadźeni statnemu wjednikej ßylnje pschiwyskachu. Poßedźenje ßo s wuspěwanjom nazionalneje hymny skóncżi.

Ze Serbow

W Budyschinje, 2. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Lubość je bolaoym wutrobam najlěpši balzam.

— **Wo wjedrje.** Wutoru wjecżor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa temperatura 10 stop. cżopłoty. Dźenßa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer minus 10, najnižscha temperatura w nozy 3 stop. symy po Celsiju. — Jadro nižiny je ßo do połodnischeje Ruskeje wotßaliło. Sa nižinu ßu ßo s njestwucżenej rasnoscżu symne wětry s Lodoweho morja hacż do ßrjedźneje Němskeje dobyłe. Pschi jich setkanju s tudomnym milischim powětrom je k ßylnischemu ßněhowanju dóschło. Symne wětry mile wětry bórsy zyle wotstronichu, so po ßněhowanju w saidźenej nozy ßylnje mjersnjesche. Njewocżakana hruba syma je na młodym kcżenju a na sahrodnych rostlinach a kwětkach wjele schkody nacżiniła. Nad połnócżnej Norwegskej ßo nižina wupschestrěwa. Wona pschipław symnych wětrow s Lodoweho morja salehnje. W naschich stronach pak bóle a bóle pod wliw ßylneje wyschiny pschindźemy. Wyschina s Połnócżneho morja ßo k ranju ßibajo tež nasche strony pschecżehnje. Wodnjo budźe wschak pschi ßłóncżnym wjedrje trochu milischo, tola nozy hischcże symne wostanu. — Jutsje pjatk ßłóncżko 4,32 hodź. skhadźa a ßo 7,23 hodź. khowa. Měßacżk skhadźa jutsje rano 4,13 hodź. a khowa ßo wjecżor 8,47 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischi pjatk: Ssłóncżne, tola hischcże poměrnje khłódne wjedro.**

— **Njestwucżena a cżucżiwa syma** je w poßlednich dnjach k nam pschicżahnyła. Po rjanych jutrownych dnjach měrachmy njewjedra. Po njewjedrach bu powětr s kóždym dnjom khłódnischi. S Lodoweho morja ßo symne wětry najprjedy do połnócżneje a ßrjedźneje Ruskeje a potom tež hacż do naschich stron dobuchu. Na mejskim ßwjedźenju ßo ßylnje ßněhowasche. Ssněh wschak wodnjo saßo tajesche. Tola poßlednja nóz běsche sahubjaza. Jako běchu ßněhi pschestałe, powětr wocżichny a pschi jaßnej nozy khětro ßylnje mjersnjesche. Tajke pósdnje smjerski sa wjele lět wjazy njemějachmy. Kcżenje na wischnjowych, ßłowkowych a kruschwowych schtomach je smjesło, tehorunja ßu kwětki w sahrodkach a koßmacżki cżežko cżerpiłe. Ratarjam, sahrodnikam a druhim ludźom je mejski smjersk wjele schkody nacżinił. Potrjechene rostliny srudny napohlad poskicżeja. Sa pschichodnu nóz strach mjersnjenja hischcże njeje zyle nimo.

— **Kuskarńcże ßo palachu!** To běsche lětßa khětro pschekaženy Walporny wjecżor. Trajne dźeschcżowanje husto hromadźenje drjewa a druhich wězow sa palenje kuskarnicżow pocżeżesche. Hischcże poßlednje popołdnjo ßo tak ßylnje deschcżowasche, so ßo mnohim palenje kuskarńcżich wohnjow dozyła snjemóžni. Hdyž pak ßebi pschez město wuńdźechmy, tola hischcże rjanu ßyłu wohenjow wobkedźbowachmy, kiž ßo w bliskej a dalschej wokolinje palachu. Młody lud njeje ßebi ßwój stary luby nałožk dał wsacż. Klětu budźe wěscże saßo lěpje!

— **Tuni wośebity cżah do Barlina.** Kaž nam železniski wobkhadny hamt w Shorjelzu wosjewja, ßo cżah k ßwjatokej tydźenja 4./5. meje t. l. se Shorjelza do Barlina s woblubjenych a pschijomnych pschekhodnych wosow khwatnych cżahow sestaja. Nimo teho ßo we wośebitym cżahu k pschijomnoscżi pucżowazych saßo Mitropa-jědźny wós wjesy.

— **Pschichodne darmotne radupodawanje sa ßłabomyßlnych,** na padawu khoroscż cżerpjazych a duchakhorych wobydlerjow města Budyschina budźe ßrjedu 8. meje wot 11 do 12 hodź. w měschcżanskej khorowni, w nowotwarje wotdźělenja sa snutskowne khoroscże, w cżakarni cżißło 21.

— **Sanicżenje schcżurow.** Tu ßo woßebje na powschitkowne sanicżenje schcżurow pokasuje, kotrež je ßo s hamtskim wosjewjenjom postajiło. Nadrobnische je na spomožerskim polizajskim hamcże w radnizy w 2. poskhodźe wó jstwje cżißło 15, telefon 2241, shonicż.

S **Hodźija.** Ssobotu wokoło ¾9 hodźin wjecżor bulldogg jeneje Budyskeje spedizijskeje firmy s Hodźijsko-Zicżeńskeho gmejnskeho pucża do pschěrowa sajědźe. Po cżnje bě maschina pscheblisko k połdra metra wyßokemu brjohej sjěła a ßo dele waliwschi na bok padła. S wulkim sbožom bě, so móžachu maschinineho wjednika njesranjeneho wot spody wucżahnycż. S kamjenjemi nakładźeny pschiwěschak bě ßo na sboźe prjedy teho wotpowěßnył.

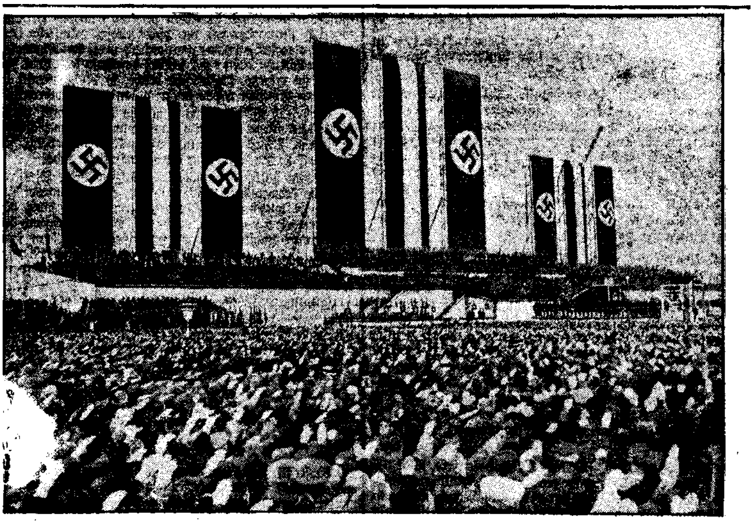

Statny akt na Tempelhofskim polu.

Pschehlad wo hobrskej manifestaziji. Lud pschi spěwje němskeje hymny.

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

9] (Pokracżowanje.)

„Tak cżi to potajkim rjeknu. Jakojza, zyła schakojta jakojza tam pobrachuje. Njejßy pschi wuhladach była? Njejßy ßama rjekła: daj jimaj tu jakojzu, so byschtaj měra měłoj?" Kaž njebosk wjerecżi Schkowroncżk tuto praschenje do Sahorkoweje, kotruž hižo bjes teho cżopłota rosbudźa. Roswjasuje ßej rubischko pod brodu, so by sakryła schibały poßměwk, a někak njewěscże wotmołwja:

„Móžesch prawje měcż — mi ßo woprawdźe tak sda — so je ßo na wuhladach wo něcżim tajkim rěcżało — derje ßo hižo njedopominam — wschitko ßo mi we hłowje měscha, so jene druheho dla sapominam. Poßłuchaj, Měrcżinje", ßo nahle k ßwojemu mužej wobrocża, „mi dźě ßo zyle tak sda, so tu jakojzu hižo nimamy, schto tomu měnisch?"

Ale prjedy hacż móžesche Sahork szyła hubu wocżinicż, wutsěli Schkowroncżk a to s kulku:

„Wěso nimacże. Ale kruwu s njeje macże a ta dyrbi bycż nascha s cżelatkom."

„Wo tym ja woprawdźe njewěm, so bychmy Marhacże kruwu s cżelecżom ßlubili."

„To ßo na stajnoscżi do koła wjercżimy a hrajkataj ßej s namaj kaž kozor s myschu", ßo Schkowroncżk něhdźe roshori. „So byschtaj ßej s namaj ßlepeho hrałoj, k tomu ßem pschischli njejßmy; wěstaj schto? Skhowajtaj ßej ßwoju kruwu a s cżelatkom a s Marhatu a ja ßej ßwój statok s Macżijom skhowam. Wschako njejstaj hischcże swěrowanaj, rosńdźemy ßo po dobrym, dóniž je cżaß. Njepóńdźe-li to hinak, ßo ßam woženju, a Macżij móže cżakacż, dóniž ßo jemu něschto lěpsche njehodźi."

„To móžesch — to móžesch, tež my žanych hnadow wot waß njetrjebamy, wschako twój Macżij jenicżki nawoženja na ßwěcże njeje. Nascha Marhata trjeba jenož ruku nacżahnycż a na kóždy porst ßo jej hólzow kaž muchow nalěpi", ßo saßo Sahork nadu a knjes notar ßo ßam w tym wokomiku stróži, so to tón krócż pocżina woprawdźe wažne bycż a so ßo taj dwaj boranaj woprawdźe rosńdźetaj na pschezo. W tym wokomiku pak na burowku pohlada a jaßnje spósna, kak ßo jej we wocżomaj sabłyschcżi. To by njeßměł hižo tsizecżi lět s notarom w tudyschim kraju bycż, so by hnydom njesapschimnył, so móže wo měrje ßedźecż a cżakacż.

„Tak to njeńdźe", macż kaž lawiza wuskocżi, ruzy do pažow sapré a wustupi ßo pschez Schkowroncżkez bura, „so by twój hólz ßo zyłe lěto s naschej holzu wodźił a něhdźe ju wostajił. Sesběrane młoko nichtó rady nima. Schtóž je ßmjetanu wulisał, tež husté młoko wupije. To ßym tu hischcże ja, macż. Macżij dźě njeje wot wuhladow jenož pod salěßyzowanym woknjeschkom stał, ale k nam do jstwy khodźił, Marhata je jeho khodźiła dopschewodźecż, zyła wjeß to wě, a tež to wě, so je sa njej do komorki lěsł . . ."

Kaž krew ßo Marhata na konopeju cżerwjenja, s hańbu Macżij hłowu hacż ke kolenomaj khila — jenož staremu Schkowroncżkej chzysche ßo saßo sawyskacż. Jaßnje a wěscże w tym wokomiku sacżu, so je dobył. „My, Schkowroncżkojo, ßmy tola zyłi mužojo", ßebje a ßwój ród pschi ßebi pokhwali. Naruna ßo, wupja brodu, pschetož wědźesche, so ma krutu pódu pod nohomaj, so ßo jemu nosy hižo njewobßunjetej a so ßo njesapadnjetej, a wažnje rjekny: „To shonimy rjane wězki. Hinascheje pomozy njebudźe, hacż so ßej skhowacże kruwu s cżelatkom, Marhatu s dźěcżatkom a mój jej wěnz saplacżimoj."

Tole Sahorkowej do wocżow rjez! Pschez ludźimi jej to rjez, pschez knjesom notarom! Takle nad njej dobycż! Pschez wocżomaj ßo jej sacżni, nosy ßo pod njej se stróžeńjom tschaßeschtej a jasyk kaž by sprostnył. Jenož jeje muž tež pod tutej ranu roswažny měr wobkhowa, jaßnje spóina, so je ßej jeho pschecżiwnik jara cżucżiwe městno wotkrył a so dyrbi ßo khěts do njeho kłócż, prjedy hacż ßo shraba.

„Woprawdźe drje hižo druheje pomozy njebudźe", tohodla pschi kachlach sarěcża. „Macżij ani prěni ani poßledni s tych njedocżinkow njebudźe, kotsiž holzu skaža a ju ßedźo wostaja. Twój ßyn njeje žadyn cżeladny a nascha Marhata žana ßłužobna. Jeje wěnz sa něschto stow njebudźe. To nistwje sapłaćam, telko to stoji, se Sahorkez dźowku ßej hrajkacż", hrojy bur kaž cżorna mrócżel s kruzami

„Njepraju, so ßej ju njewosmje. Schtó to praji? Ty to prajisch! Daj Marhacże, schtož jej ßłuscha a sa dwě njedźeli budźe pola naju w cżopłym ßedźecż", Schkowroncżk hładajzy kludnje a Sahorkowa je ßo nadobo shrabała. Khwalesche ßej pschi ßebi ßwojeho mudreho muža, cżujesche, so je na konju a w ßedle a jěchasche hnydom pschecżiwo njepschecżelej.

„Wschako pola naß tež symy njemrěje, wschako my tež — Bohu dźakowano — telko mamy, so móžemy něhdźe bydlicż a ßo najěscż, pola waß to tež ßame mědlisanje njebudźe. Zyłe lěto bjes hospośy bycż, to móžu ßej pschedstajicż, kajke to pola waß budźe. Poł lěta móže na waß płakacż a płatacż, dóniž waß trochu do porjadka pschiwjedźe. Pohladaj jenož, kak sapłokanu koschlu masch na ßebi ty a sowle Macżij."

Schkowroncżk wě, so se žónskim jasykom kóždu bitwu pschěhraje, boji ßo, so budźe ‚młócżeny kaž žito', so budźe jemu wumjetowacż, so ma knefl na kožuchu wottorhnjeny a podschicże w cżapzy wotpróte, a zosnycż ßo jemu nochze, njeßmě pschehracż, ani s hańbu wotenćż.

„To ßu ßame wyschaze rěcże, hłupe žónske błady", ßo kißale pokhmuri a wobrocżi ßo k ßamemu Sahorkej: „Praschan ßo tebje potajkim poßledni raß, pschidasch Marhacże tu kruwu s cżelecżom abo njepschidasch?"

Hižo ßym rjekł, njejßym tola žadyn hólcżez, ko bych rejwał, kaž ty piskasch", Sahork jeho s krótka wotby.

Něhdźe hakle ßo knjes notar snowa shraba, dokelž bě wěscże pósnał, so bě pschischoł rosßudny wokomik. Nješchědnje wažnje ßo rospowěda, bórsy ßo k Sahorkej wobrocżi, bórsy k Schkowroncżkej, s wocżomaj ßej pschihłoßowanje žadasche pola młodeju, ani na burowku njesaby, s khwilemi kaž farař na klětzy rěcżesche, khwilku saßo kaž adwokat a ßudnik. Wukoži jim, so ßu wězy hižo tak daloko doßpěłe a ßo tak wutworiłe, so bjes wulkich schkodow a daloko ßahazych scżěhwkow njeje radźomne, so byschtaj wobaj rodaj pschecżiwo ßebi stałoj kaž boranaj, nawopak, so budźe wulkyschnje radźomne, so byschtaj w sprawnym pschecżelstwje ßo sjednorżiłej s krutym swjaskom krejneho pschecżelstwa, s cżehož seńdźe wužitk woběmaj stronomaj.

(Pokracżowanje scżěhuje.)

Nacionalny swjedźeń němskeho luda w Budyšinje

Tež w Budyšinje je so nazionalny swjedźeń němskeho luda hódnje wošwjećił. Hižo wutoru wobydlerjo swoje twarjenja z mnohonymi mejkami pyschachu. Wječor so schulske rjadowanje se swojimi wučerjemi na Tšelnik podachu. Tam so młodolud, kiž běšche prawu starobu dozpěł, do Hitlerskeje młodźiny pschewsa. Na zamknym wječoru zebi młodźina na Tšelniku rjanu meju staji.

Na swjedźeńskim dnju rano so wobydlerstwo z hudźbu budźeše. Bórzy so se wschěch twarjenjow khorhoje smahowachu. Hižo w saznych rańschich hodźinach Hitlerska a schulska młodźina na Tšelnik khwatasche. Wona radiowe pschenjesenje wo manifestazii młodźiny we Barlinskej sawježelesitej sahrodze shromadnje zhyschesche.

Po roseńdźenju młodźiny so zhyły ludowych towarschow hromadźachu. Wotdźělenja jenotliwych dźěłarnjow so na Zitnych wikach stupachu. Wot tam so dwaj dołhaj cznahaj na Tšelnik hibaschtaj. Nimo dźěłarnjow so też wotdźělenje SA., dźěłoweje skužby a němskostatna wobora wobdźěli.

Manifestaziju na Tšelniku wokrjesny wjednik Martin wotewri. K sawodnej wón wosjewjenje němskeho bohata Marczina Mutischmanna pscheczita. We wosjewenju němski bohot pschipowěda, so so w nowym dźěłowym lěcze 15 000 wobydlenjow w Sakskej natwari. Tute nowe wobydlenja su so wosebje za khudsche wobydlerstwo wotmyślike. Pschi twarschich dźěłach nětko 60 000 twarschich dźěłaćerjow trajne dźěło namaka.

Po ręčnym khórje dźěłoweje skužby so Barlinski statny att na Tempelhofskim polu psches radio pschenjese. Sekowa statneho organisazijskeho wjednika dra. Leya so też zobustawy dowěrinskich radow zobuprajachu. S tutymi zkowami wjednik němskeje dźěłoweje fronty wjednistwa dźěłaćerjow na jich winowatosć zwjasa. Po zkowach němskeho ministra dra. Goebbelsa shromadźene zuzy wjednika a němskeho kanzlera k nim ręčeć zhyschachu.

Po pschenjesenju wjednikoweje ręče wokrjesny wjednik Martin zstkrótcznu zkawu na wjednika a kanzlera wunjese. Shromadźeni mějachu so po jeho pschikładze. S pschewodom wojerskeje hudźby so na to shromadnje němska hymna a Horsta Wesselowy spěw wuspěwaschtaj. S tym so manifestazija Budyskeho wobydlerstwa na Tšelniku skónči. Njedźiwajcy hrubeho a zněhowego wjedra wobdźělnizy zwěru wutrachu. Na to so tyżazy roseńdźechu.

Popołdnju a wječor so zobustawy dźěłarnjow k wosebitym dźěłarskim zwjedźenjam seńdźechu. Tam we dobrej pschesjenosći pschedewsaćelo a dźěłaćerjo shromadnje dźeń nazionalneho dźěła dopiwjeźichu. Tajki zwjedźeń wulzy k skubschenju myzle shromadnosće pschinoschuje. Wječor so na wschěch salach reje wotměchu. Dźěłarnizy towarschojo pschi rjanej sabawje a wjeselu hač do pózdneje nozy mjes sobu wostachu.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Mejski zwjedźeń.) Byrnjež tež druhdy so zněhowało a symne wětry duše, schtož njeje hewak z waschnjom lubosnjeje meje, shromadźichu so tola wschitke worschty ludu k wopomnjeńcu mejskeho zwjedźenja. Běšche to jako prawa shromadnosć po woli nascheho wjednika. Sastojnik pódla dźěłaćerja a bur pódla cjelarnika, tak so byrdy pschjeo hyć. Wschě organisazije a jenotliwe twornje kaž też wjeźny lud shromadźichu so k nastupej na zwjedźenišku luku, kotraž strowjesche z mnohimi thorhojemi a pletwami a se zmyslapolnym napinkom: „Cznjećujmy dźěło! Wschitcy pak so sradowachu, hdyž dr. Goebbels wosjewi, jo ręčzi wjednik z swojemu němskemu ludej. S napjatotcźu poslúchachu cznjódby zkowam swojeho wjednika, kiž bu pschetorhnjeny pschjeo zaso z pschiwzyknym ludom. Tón ras wotmě so zwjedźeńscki cznah hakle popołdnju, hurdom po wjednikowej ręczi. Pyschny to wobras zwjedźeńskich wołow a cznjódby wuzkazeho ludu, njedźiwajcy thžiro symneho mejskeho wjedra. Cznah so zaso na zwjedźeńsku luku wrócźi a so tam rospuschći. Wječor so wotmě wschěch zurlach mejske reje.

Z **Zdorje.** Na wčerawšim dnju swjećeše tudomny twarski mištr a wobsedźer parneho rězaka knjez Jan Domaš ze swojej mandźelskej alěborny kwas. Mnoho wopokazmow lubosće bě so jimaj dostało. Rano zahe jemu kapała Klukšanskeho wojerskeho towarstwa zastanička přednjese. Też dźěłaćerstwo knjeza Domaša zhormadźi so k małej hoscinje a swědči to wěsće wo dobrym poměru mjez dźěłodawarjom a dźěłaćerjom. My přejemy swojemu sobuwjesnjanej, zo by prawje wjele zbožownych lět ze swojej mandźelskej dočakać směł.

S **Noweje Wsy** pola Njeswačidła. Kaž na wjele druhich městnach je so też w naschej wsy 22. novembra 1933 Hitlerski dub k cjesći njeboha a němskeho kanzlera sadźił. Psched dubom bludźeńć hižo wjele tsoh lět leži, do kotrehož su někto złowa zarzte: „Nascheju wjednikej Adolfej Hitlerej. Nowowjesnjanska gmejna 1933." Lětsa je so kamjeń z podłožkom a železnym płotom wobdał.

Z **Pančic.** Na předwječoru dnja nacionalneho swjedźenja staji so też pola nas meja. Nic pak kaž loni na městnje před Młodownju, ale w njeposrědnej bliskosći klóšterskich murjow, na swobodnym městnje před Hawšec kowarnju, kiž bu loni z wulkej prócu připrawjene. Měri z wjeršk om na 20 metrow a je krasny wysoki šmórk. Sylny štom čini rjany začišć, je pyšeny z pisanymi bantami a z krasnym wěncom. Dźiwajo na swoju wysokosć je tola mjez khežemi widźeć, byrnjež w dole stał. Při stajenju meje wutoru wječor w sedmich hodźinach běše so wjele wjesnjanow, Hitlerskeje młodźiny a šulskich dźěći ze wsy a z wokoliny zešło. Naměstny wjednik młodźiny přečita ji namołwjenja spisowaćelow a wotewza ji slub wjednika. Rěčny khór přednjese wšelake nacionalne pěsnje. Na to rěčeše lokalny wjednik Khrósćanskeje skupiny, k. Alfons Porak z Wudworja. Pokaza na rozdźěle mjez swjedźenjemi w ječach před nac. knježelstwom, wobroći so wosebje na młodźinu, kiž ma něhdy być nošerka narodneje ideje. Ze zdarom na wjednika a z narodnymaj spěwomaj skónči so tuta manifestacija. Mjez tym rozswětlachu mnohe swěčki we woknach namjeznych statkow cyłu nawjes, štož rjany začišć činješe. Hobrska meja pak steji jako wuraz stareho nałožka a pócesćowanja němskeho dźěła.

Z **Pěskec.** Zańdźenu njedźelu běše so wurjadna zhromadźizna Njebjelčanskeje „Katolskeje Bjesady" do Pěskec zwołała. Běše to wurjadna zhromadźizna, dokelž so tajke w Pěskecach zrědka hdy wotměwaja. Na naše zhromadźizny do Njebjelčic a Serbskich Pazlic pak Pěskečanscy sobustawy jara mało přikhadźeja, hewak su dobri sobustawy, kaž to předsyda wuzběhny. Předsyda bur Jurij Łuščanski móžeše rjanu lišbu (Pěskečanskich wótkich) powitać. Přepoda słowo knjezej fararjej Mićej, kotryž nam přednošowaše wo prawym nacionalsocialismje a nic přepjatym. Hdyž je nacionalsocialismus přepjaty, móže wón samo statej škodźeć. Położi nam kruče na wutrobu, zo bychmy sebi to swoje hajili a wšudźom jako dobri Serbja wustupowali. Hdyž smy my dobri Serbja, smy też dobri staćenjo. Naš wjednik Adolf Hitler je prajił, zo je tón Serb mało hódny, kiž sebi swoju rěč a nałožki njewaži. Runje kaž za našu narodnosć mamy so też starać za našu swjatu cyrkej, kotraž je we wulkich wichorach žiwa. Dyrbimy kruče za nju wustupować a ju skitać. Předsyda čitaše nam hišće ze Serbskich Nowin nastawk wo khinskim ludźe wot Wingera, na čož sobustawy kedźbliwje poslúchachu. Rjana zabawa knježeše hač do połnocy.

Z **Njebjelčic.** Wutoru wotjědźechu Njebjelčanske dźěći 7. a 8. lětnika, 22 po ličbje do Rudnych hór na wočerstwjenje. Budźa tam tydźeń přebywać. Chcedźa też Krupku wopytać. Je to hnadowne městno, hdźež Serbja dwójcy za lěto puěuja. Dźěći přewodźa wučeŕ Delank. Bóh dał, zo bychu wšitcy zasoć strowi domoj přišli.

S **Wulkich Sdjarow.** Sswoje 80. narodninu je sanđjeny pjatk tudomna swudowjena Schołćina wopjeć. Pschejemy jej, zo by jej Bóh luby Knjez dale, kaž hačz dotal, cjelnu a duchownu strowosć spožčił.

Z **Kulowa.** Hońtwinski předstejer wozjewja, zo so 21. meje popołdnju w 3 hodź. w Šćapanec hoscenu něhdźe 880 hektarow wopřijaca zhromadna hońtwa města Kulowa zjawnje přenaja. — Mšćańska nałutowarnja chce swoju leżownosć, kotraž pridy wikowarjej Michałej Něsporej słušeše, při přihódnych wuměnjenjach po kruchach předać.

S **Wojerez.** Na zwinjage wiki bě so 170 prošałow pschiwjesło. Sa nje so 13 hačz 20 hriwnow płaćeše. Wschě stoćata kupzow namakachu.

S **Wojerez.** Wobthadne njesbožo je so zobotu na schćihženju dwórnischćowje a wokrjesnje dróhi stało. Hdyž so twarowny wós tudomneje hrodowskeje piwarnje do dwórnischćowje drohi zawinu, wón do Opelšeho auta z Rieły sawadźi. Mjes tym so so piwarnšti wós mało wobschkodźi, dyrbjesche so Riesałi auto, Krupiz firmje zkuschazy, wotwlec.

S **Wojerez.** Delnjoschelsiyska provinzialna wohnjowa zozieta je mějtu Wojerezam jako pschipomoz za kupjenje muzstwowego automobila za dobrowólnu wohnjowu woboru a nakupjenje wulti cjsthej wudźerzanych hadźizow (schlawchow) 455 hriwnow pschiwolika.

S **Cjorneho Khołmja.** Jako połtizi agent je knjes Schmidt tu 1. meje zwój 40lětny zlužbny jubilej wozwjećził.

S **Klětneho.** Malym dźěćom a schulskim dźěćom Jamnowskeho hamtskeho wokrjeza so schwórtk 9. meje popołdnja w 9 hodź. w „Němskim domje" zetka schćěpja. Wobhladowanje budźe 16. meje. Wobdźělicz maju so dźěći z Jamneho, Klětneho, Waleschinzy, Zympla, Turjow, Kochle a Dyrbacha z Domswałdom. — Po pozdźenich njewjedrach su w naschich lěsach holanske jahody ruce sakćeće. — Tudomny rentnar Korla Merjiowsky je zwoje domske zwotterhaz. Na jeho městno nowe domske natwari.

Kospodarski rozhlad

Schtwórtk, 2. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,476	100 pólsk. złotych	46,88
1 jendźelski punt	11,965	100 českosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burza 30. haprleje. Na měrnym połoženju burzy w poslednich dnjach njebě so tež pschetwórzerawschim sahadnje nicło změniło. Najprjedy so hdasche, so so make wozjiwjenje pschetłoži, tola tuto wosta w sapocjatkach tcjazy. Dobre powěsće z hospodarstwa pak powschitkowne pschecjelne sakadne měnjenje podprěwachu; pokazowasche so wozbeje powyschenje nekotrych dividendow, njepschestawaze slepschenje exporta pschi němskich kabelowych twornjow, swyschenje wobrota pola Adca a druhe. Kurzy pak jewjachu porazo pschedkhadźazemu dnjej male pschemenjenja. Na rentowych wikach běchu tehorunja cjiche wiki.

Barlinske zitne wulkowiki. Na Barlinskich zitnych wulkowikach běše wobchod wospjet jara měrny, wozbeje tež dźiwajo na swjedźeń 1. meje. W khlěbowych zitach běchu pozpschecjenja w pschirunanju k napraschowanjam wospjet bohate, hačzrunjez so z prěnjeje ruki mało pozpschecjesche. Mlynny pak njejewjachu zaneho zajima, dokelž su hischće dale derje zastarane. Dobre druziny pschenzy so pytaja, za rozku so poměrny njeźiwu volépschiše. Sa wowsu su poměry te zhame kaž dotal, mózje so jenoz w samčenjenju za druhe pjawodla dostacz. Jećzmjenje z pjawowanju maja měrne wiki.

Wečera płaćenje w Barlinje centraz.

pschenzu W 8: 10,15 hr., W 9: 10,05 hr., rožki W 8: 8,15 hr., W 11: 8,35 hr., — jećzmjenje W 7: 8,15 hr., G 9: 8,40 hr., - wowsa W 9 — hr., G 12: 8,30 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tunach abo 1000 kg, newak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	30. 4.	29. 4.		30. 4.	29. 4.
Pšenca	211,0	211,0	ownv	12,5-13,5	12,5-13,5
rožka	171,0	171,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń nowy	—	—	módre lupiny	10,00-10,50	10,00-10,50
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,2-13,6	13,2-13,6
wowsa	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	22,90	22,90	such. truhanc.	4,50	4,50
pš. wotruby	11,67	11,67	běrni. kruški	8,00	8,90
ržane „	10,19	10,19	syno, 50 kg	4,70-4,80	
raps	—	—	ržana sloma	2,10-2,20	
hróch, Viktor.	24,0-27,0	24,0-27,0	pšeč. „	1,95-2,05	
lane symjo	—	—	wowsna „	2,00-2,15	
pieluški	21,0-22,7	21,0-22,7	jećna „	2,00-2,15	

Płaćizna za pšeńcy za wuplodźerja 8: 203.0 9: 205.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 163.0 11: 167.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 163.0 9:168.0
Płaćizna za wowsu za wuplodźerja 9: — 13: 166.0

Skótne witi w Drjejdźanach.

Na skótne witi pschihna so dźenża 10 wołow, 10 byków, 35 krutwow, 559 cjelatow, 6 wotrzow a 389 zwini. Pola howjaseho skotu běšche živy wobthod za póndźelnische placzizny. Cjelata mějachu pomały wobthod a to też swjetscha za póndźelnische placzizny. Pola wotrzow běšche wobthod bjez wusnama. Swinje mějachu hrěni wobthod a dotalne placzizny so njepscheměnichu.

Placzizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

30. haprleje 1935 Placzizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenja:

Woły: 449.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40 -41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35 -39
Mjenje picowane wšěch starobow	30 -34

Byki: 749.

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	40—41
Połnomjasne, młódše	37—39
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	32—36
Spatne	28—31

Jałowicy a kruwy: 1595.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	37—38
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	30—35
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy	22—29
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy	15—21
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2861.

Najtšeše wukormjene (1. druzina)	55—62
Mjenje wukormjene a jałke wot cyca (2.)	48—54
Spatne (3.)	35—45

Wowcy: 4992.

Młódše a starše wukormjene (5. druzina)	36—37
Starše wukormjene (6.)	32—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	25—30

Swinje: 14 783.

Połnomasne, wos. rasow a ich křiżenc., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	47—48
Mjasne	45—47
Snalne	43—45
Rancy a kundrowy	46

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerjo a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D.A.III. 1935 2291. — W tu khwilu tariftna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Rozwučenje městnych burskich wjednikow w Kamjenskim wokrjesu

Schtwórtk 25. haprleje je žo w Kamjenzu roswucźaza zhromadźina městnych burskich wjednikow wotmeła. W njej měsche hajnitkowny wězywustojny wotpósłanz hrabja [**Münster** pschednoschk **„Burski lěs we wuplodźerskej bitwje“**. W nim praji, so dyrbi žo wunoschnosć lěsa, wosebje burskeho lěsa, potwjeschicź. Tutón lětnje mjes 50 miljonami kubiknych metrow drjewa pschezo hischcze 15 hacź 20 miljonow kubiknych metrow podawa. **Statny lěs a wjelschi privatny lěs lětnje 4½ kubikneho metra [hektara podawataj, burski lěs pak w pschemjerku jenož 1,8 kubikneho metra.** Pschiczinu, czehodla je burski lěs tak mało wunoschny, žu sćěžowaze: 1. Rospjeschene połoženje małeho burskeho wobhospodarjenstwa. 2. Mało khwile a snacze lěsneho hospodarstwa. 3. Wužiwanje lěsneho kłanja.

Kak je polěpschenje možno? S hromadu kładzenjom lěsa. 2. Wothladanje lěsa. 3. Lěsne kłanje žo njeměmě dale wužiczź. Město toho dyrbja gmejny zhromadnje poch (torf) [saczanju kupowacź.

Jehlina je hubjene kłanje. Wona žo jenož jedyn króczź telko mokschiseny nazywa, kaž kama waži, pochowe kłanje pak 12 króczź telko. Jehlinowy hnój je wohesbe za pěski hubjene hnojidło, dokelž žiwiza wodu njepschijima.

Lěžy žu za kraj a lud nimo měry ważne. Wone klima wurunuja. (Italika a polodnischa Franzowska žo jara kajcej, so stej lěžy špuschczałej a nětko sako lěs badźatej. Pódobny kraj je žo do žuchoje pusty pschetworił.) Sesnje wodu pschijimaju moch, žydom króczź telko hacź kama waži, pomałku wodu wotedawaju, klimatiske poměry zykeho kraja rjaduje.

Wuwužiwanje starych pjenkow (schczokowzow) je jara schkódne, [tym žo lěsnej semi naštacze noweje póby njemóžni. Mułke króny schtomow, se wschěch stron se zwětkom wobdate, rosczenju drjewa howja. Liczowe schtomy dyrbja po możnosczi wjele městna měcź. Hubjene lěsne zwětlinny dyrbja žo czischcźe. Mažne też je, [u žo prawa družina schtomow na žo pschihodźaju semju nażadża. Pschemophene czischczenje lěsej howi. Wětr je sa kóždy lěs straschny. Jemu dyrbi žo pschezo lěsny płaschcź se žmlnymi halosami wokstajcź, kotrejž po możnosczi hłuboko dosahaju. **Czim thudschcza je semja, czim huschczischo dyrbja schtomy sjejecź.** so by žo wuwuschenju lěsneje semje sadźěwało. Czerstwa semja bakterijam howi. **Hdźež žu bakterije, tam je srała semja, tam drjewo rosczo.**

So hychu žo płaczki schkitake, njebychu žo smdźe wschě dźěrawe schtomy wotstronicź. Też tekczina ma žo płaczinje wostajicź. Njepschihotowane kukawy a dźery žu hubjenische hacź zane. Lěs njeměmě žo pschezo [pjenjeżneho stejnischcza wobhladowacź, ale też se strony rjanosce samorosczeje stwórby.

Wo druhim dypku, **wo mlokowym praschenju,** bimomowy ratař dr. **Bley** rěczesche, kotrejž tehodła hižo mjelakimi hospodarstwami jedna.

Mokrjeżny burski wjednik **Opitz** [Němskich Pasliz wo **pschenajeczu hnutwy** rěczesche. Hacź do 9. meje dyrbja žo wschě žadanja a wobczežnja w tymle nastupanju pola mokrjeżneho burstwa wotedacź. Tutón dźeń popołdnju w 3 hodźin. budże žo w hoscenzu „Jelenja“ w pschitomnosczi hortwinskich pschedsydstwow wo tym jednacź.

Dale žo jedyn ratarski dźěłaczeł **so tarifne srjeżenje** pomjenowa. Sa **wobliczenje schkodowanjow** je stołnych khorosczow žo nowy sapiš wězywustojnych sestaja.

Njewobdźelane leżownosće dyrbja žo pschipowědźicź. Dale žo wo rozdźelenju donow jednasche.

Mokrjeżny sastupjeł **Sieber** [Mulkeje **Hrabowe** wo pomerach cźeledźe rěczesche. Hacź runje je do Kamjenskich stron 100 muzskich a 50 žónskich dźěławych mozow se Schlesyskeje pschischło, hischcze pschezo 50—60 derjow a wotrocžkow a 150 holzow pobrachuje. Wjazy dźěławych mozow dyrbi žo dobycź. Krocźele [a to žo hižo stawaju.

10 hospodarstwow žo **jako wobhladowanske hospodarstwa** mjenowachu. Mokrjeżny sastupjeł snowa na klasanja jehnjeczow pokaza a [napominasche, so byschtaj žo sornaty majž a len wožyłoj. **Żita je hischcze we wotrjeżu doscź dostacź.** 85 prozentow toho, schtož je žo wosjewiło, žo woteda, shyk może žo k pizowanju bracź ako žo pschedacź.

Gmejnam, [kotrychž je žo rak běrnow wosjewił, žo pschihótki dadża.

So by žo **pschehlad wo wuplodźerskej bitwje dobył,** budża žo w junitju na 40 městnach pola wobkhodźecź, kotrejž oh wotjezje ja stejenje a płahowanje żita pozjahuja. Mot srjedź septembra hacź do srjedź oktobra budża žo wobkopane płody a mjejspłody wobhladowacź.

Wjednik [němskej młodźinje rěczi.

Dale budże žo w rěczu a nałynnu dźěłanje **hnutwy** a dźěło w sitach [wuczěbnymi mozami burskich dźěławych schulow wobhladowacź. W junitju pjeć tomu dźěławych schulow wobhladowacź. W junitju pjeć tomu mitjich wězywustojnych hródźe pjeć podkrjesnow Kamjenskeho wokrjesneho burstwa pod wjednistwom podkrjesnych burskich wjednikow wopyta.

Wusudźenja

§ Khłostańśki nawjet cźeścźerjenja dla běsche žo pschecźiwo Pawołej Mutscherej [Wobałschez stajił a statne rěcznistwo pschewza w sajimje powschitkownosće wobhospodarjenja. Po dopjelnjenju dojednanja mějachu žo khłostańke namjety wrócźo wsacź, [cźimž by wěz wotbyta była. Mutscher pak pschewzaty sawjask njedopjelni, tak so dyrbjesche žo nowe jednanje postajicź. Na spočatku termina Mutscher wuprasi, so njemóže a nocze pokutu zaplacźicź, dokhož je schkodowany. Też hudnistwo je jemu w połednim jednanju schkodu naczinilo. Njedźiwajo powuczenjow pschedsydy žuda, sastupjerja statneho rěcznistwa a pozrědkowańskich posłyschow jeho sastupza wobstojesche Mutscher na žiwjim a pschi tom žo tak spodźiwnje sadźerjesche, so žo tutón nusowany cźujesche, žiwji hižo przedy sapodatny namjet, so by žo wobstorzeny Mutscher pschepytał, hacź njeje duchakhory, [dorasom wospjetowacź. Namjetej žo skónczenje pschihotkowańske a jednanje žo wotstorcźi. Mutscherej žo pschi tom [dorasom wujaśni, so strach za njeho wobstejł, so burske prawa słuzbi, dokhož za duchakhoreho spóznaje, hdyž pak tomu tak njebudże, so pschi sadźenju dla cźeścźerjenja ma tež hischcze pokhłostanje dla jednańskeje wocźakowacź.

§ Firma Auto-Pätschke, wobhospodźer Willy Pätschke w Budyschinje běsche khłostańśki pschikas [pjenjeżnym khłostanjom we wysokosći 50 hr. abo 10 dnjowe jaśma dostała, dokelž běsche pjeca njedowolenu porjadny wobowodu autobužowy wobhład sawjedka. Dla jeje wobaranja dóńdże za krótkeho powołnika sajimawa należnosć k hudnikemu rozsudej. Pätschka dyrbieshe pschinacź, so je se žiwojim autobusom w dezembru 1934 porjadnje sriedu a niedźelu po pschedkhadnym wotscheniu w nowinach we městnym wotjězdowym a pschijězdowym cźasu za pjenjeżu wobzbu [Budyschina do Driedźan wjez, niemjło k tomu hamtskeje dowolnosće. Pätschka napschecźiwi, so je žo tu we pschiležitostne towarstwowe a wobhladowańske jězdy se zapołożenymi pschesćankami k wocźerstwjenju jednało. Sobu rosudźi, so pschedwidźiły hacź do nowego wukasa, kotryž je 1. haprleje 1934 do mocy stupił, njebychu zyłe jazne a tohodła měł žo k pozudźenju tuteho pada tutón wukas wuzicź. Po tym ma žo jako cźarowny wobkhad, ke kotremuž je wožebiteje dowolnosće trjeba, wobhladowacź, hdyž žo dwójcy abo wjacy króczź w tydźenju snajmjenscha 2 mězaj dołho njepschestawajcy porjadne wożenje wobowom za pjenjeże pschez mjezy městna bydlenja wobstara. Jěsby, kotrejž je Pätschka w dezembru 1934 wukonjał, njeju połasćim wožebiteje dowolnosće kebi wuzadałe. Pätschka žo tohodła wuwinowa a wudawki žo statnej pokładni napołožichu.

Musliny zašórenchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok zašórenchi
cirka 80 šěroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf
www.sch

„Eckard-Sparvertrag“
podawa njewupowědźomne
požčonki w kóždej wysokosći.
Dalše zhoniše pola
Šewčika w Kukowje

Meble
a pólstrowane twory
poruda po najnišich płaczinach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Róžowe hasy 15
Sym Serb!

Jako **wupomoc za pjatk a sobotu** pyta so serbsku rěč wobknježaca
předawarka
do wobkhoda ze zežiwieńskej potrjebu. Poskiczenja z wotpisanymi wuswědčenjemi pod **A 36** na „Serb Nowiny“

Budleńje, lěhańje,
kuchinje, pólstrow. twory atd.
lenotliwe meble kupuječe tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Rěči serbsky!
Mam swoju pólstrowańju. Mandželska požčonki přijimam.

ERNST HERZOG
sklenčk. mištr - w Budyšinje
na Zwonk. Lawskej hasy 60
Sklenčeńja, točerńa sklenčow, zaramowańa wobrazow, točene sutowe a ramowane sklenčcy, nakładne platy.

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wuplaci

„Lipa Serbska“ w Pančicach
wuhotuje **njedźelu, 5. meje**
serbski koncert w Haslowje
pola Měrćinkec. Započatk 1/8 hodź.
Po koncerće reje jenož za hosći.
Wšitkich wutrobnje přeprošuje **towarstwo.**

4. a 5. meje t. l. tunja jězba na swjatoku tydźenja z 60 procentowskej zniżenej jězbnej płaczinu
do Barlina
ze składnosću wustajeńcy „Dźiw žiwjenja“ a jubilejnych a zasowidźeńskich swjatočnosćow wšel. połkow gardy.
Jězba płaci wot Lubija 3. rjadownje 7,60 hr.
Wotjězdże ze Zhorjelca 4. meje w 7,50 hodź. Domojjězba 5. meje wot Barlina (Zhorjelske dwórn.) 20,35 hodź.
Za jězbu tam a sem wot nastupn. dwórniščow hač k wosebitemu čahej we wokolinje hač do 100 km tohorunja wo 60 procentow zniżena jězbna płaczina při předpołożenju jězdźenki za wosebity čah. Darmotne spomnjeńske łopjeńko a wšitko dalše zhoniće we wudawańach jězdźeńkow a pučowańskich běrowach.
Wobkhodnej hamtaj statn. železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanječe w Serbskej knihafni abo skazajče ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenož **20 pf.**

Zakhowaj sebi swoje włosy!
Wupadanje hlosow, šćěpjenje, slěkanje hole, łysawu, sežérjenje atd. so wuspěšnje wotstroni. Přeczyšćowanje hlosow darmo. **T. Baecke,** specialist za pěstowanje włosow w Khočebuzu. **Běłe hodźiny w Budyšinje** sobotu 4. meje wot 4—7 hodźin w hoscencu „Gambrinus“ na Kamjentnej hasy

Žonjacy lěkař dr. Wünsche
w Budyšinje na Wallskej drózy
je so z pučowanja wrócił

Čehodła
nima
twój susod
hišće „Serbske Nowiny“? Čłowjek, kiž
nječita
zhubi zwjk z dźensnišim pospěšnym časom. Čitanje nowin stuša dźensa do wšědnych nuznych wudawkow. A Serb čita tola na přenim městnje
„Serbske Nowiny“
Dźi k swojemu susodej a dobudź jeho za abonentu. Wšak su „Serb. Nowiny“ tak tunje, płaća jenož **1,50** hrivnow za měsac

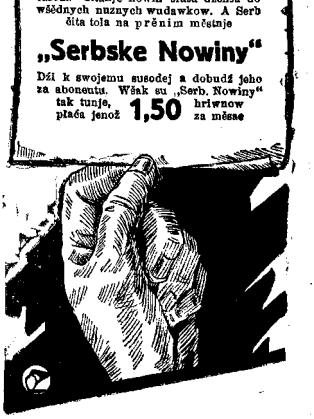

Přiłoha k čisłu 101

SERBSKE NOWINY

Štwórtk 2. meje 1935

Meja abo różownik

To ło dźenża cźežko wo „meji abo różowniku“ pišaˊ, hdyž je ło redaktor rano se symnymi porstami dyrbjał pjera pšimacˊ. To ło samo pjero spjecˊuje, hdyž cże je nusowacˊ, so by wo „tjanej“ meji pišałko. Poslednje dny haprleje ło wjeselachmy, so symy tutón worakawy měsaz j jeho macˊatym kónzom wotbyli — ale, ale, meja naš na swojim prěnim dnju se symnym wětrom a śneˊhom „lubje“ witasche. To symy prawje łukali, hdyž běsche ło nam i tolstych mrócˊelow rjaneho cźistego śneˊża do sahrodkow a na pola a łuki nałypało. — Tola wostajny ło žorta, dźenża druhi dźeń meje rano, běsche njesboje hakle dospołne. Kschcźenicźka a lisće na wischnjowych schtomach frudne wišachu, hylny nózny smjerst se swojej lodojtej ruku běsche ło jich hrubje dótknył. A w sahrodży prěnje nalětnje kwětki frudnje hłójcźachu chilachu. Mješ hrjadkami běsche senja samo „łucha“ smjersła. „Luba“ meja ło lětża potajkim jara sle sapocźina. Wona teˊ posbžišcho, njech by ło nam bóle j rjanymi dnjemi lischcźała, wschitku schkodu wjazy njenaruna. Chcemy pak ło nabžijecˊ, so nam różownik sa dźeˊsacˊ dnjow hischcźe raz tajkich njewitanych „ledowych mužow“ njepósćele. Njech je lětża nětko teje symy dosch! Różownik, ty pak ło prózuj, so ło so schtyri njedźele j lěpschej khwalbu wotbatalisch!

Zymske picowanje ptačkow

K. B. Sěca w Rachlowje.

Dobroćiwi ludźo hižom lěta dołho w zymje ptački picuja; preˊd 70 a mjenje lětami sej lědma štó na to mysleše. Tajke nasyćowanje po zdaću hłódnych je wězo dobry skutk, móže pak swoju hódnotu zhubicˊ, haj samo škodu načinicˊ, hdyž so přezahe z nim započnje, so přewjele dawa a so přepozdźe z nim zastanje. Někotre ptački su na ludźace smilne dary hižom tak zwučene, zo so na nje spuščeja a lěnje prošerstwo je jim lubše hač spócˊniwe dźěło. Maš-li we zahrodźe słónčnych różow nasadźanych, zo by w zymje pócˊki za ptački měł, dha je cyle wěste, zo sykorki přileća a wšě symješka zwućahuja, runjež su te lědma na poł zrałe. Na polach nasadźane słónčne róże pak na pokoj wostaja; čohodla teˊž dyrbjałe dale lećeć, hdyž maja w blizkosći dosć a nadosć. A štó je je to nawućił? Ludźo sami ze swojim picowanjom. Kóždy drje ma kosaki rady, runjeˊž z wjacy stron na nje tukaja, zo ptače hnězka wurubuja. Teˊž wone su so na zymske picowanja tak zwućiłe, zo nětk přez zymu pola nas wostawaju, mjez tym zo přjedy nazymu do cźopłišich krajow khwatachu. Jenož porědko tehdy jeneho w zymje wohladachmy, loni jich na někotrych picnišcach 10 a wjacy widźachmy, t. r. wone běchu so wšě z lěsow a hajow do wsow a městow scáhnyłe, dokelž wěddźachu, so tam zymsku pomoc dóstanu. Přjedy běchu dźěłacerjo, nětk su prošerjo. Teˊž zelenych zybow so přeco wjacy na picnišca cźišći a so tam khětro njehańbićiwje zadźerżeja. Wězo teˊž wroble z črjódami přileća a cźinja, kaž bychu nuzneje podpjery trjebałe, dokelž su stajnje bjez dźěła.

Nětko pak so praša, hač je to woprawdźe nuzne, ptački tak jara picowacˊ; wone tola dobrowólnje přez zymu pola nas wostanu, dokelž je jim móžno, sej kóždy cas dosahaceje cyroby napytacˊ. Budźechu-li w běhu wjele lětstotkow porjadnje dyrbjałe wulku nuzu cerpicˊ a hłodu mrěcˊ, bychu wěsće hižom dawno z druhimi ptačkami nazymu do cźopłišich krajow cahałe; tak pak sej na to njemysla, a to je wopokazma dosć, zo su z tudyšimi wobstejnosćemi spokojom. Kak dha my to wěmy, zo je jich nuza wulka a surowy jich hłódˊ? Dopokazacˊ to tola nichtó njemóže. Zo wone před naše durje a wokna prosyć přindu, na tym smy my sami wina; w prjedawšich lětach je nichtó picował njeje, tuž teˊž so wone tak prošerscy k ludźom njećišachu. — Nazymu, kaž dołho lisće wotpadaˊne njeje, namakaja wone mjez nim, na nim a w nim njeličomne husańčki a druhe wački, wšelake skhowane a zapředźene; na dubowych keˊkach a štomach su wulke a małe dubjawki, na šipkowych keˊrčkach je dosć sóncˊkow (Gallen), a te su wšě połne tučnych cerwikow; wjele sym jich rozdypanych nadešoł. W zymje pak, hdyž štomy a keˊrki nahe steja, maja pod skoriznu jara wjele husańčkow, pawkow a druhich wačkow swoje khowanki, a mjetlace jejka su tu a tam na pupki abo hałožki zlěpjene. Ale teˊž w zwotpadanej lisćinje sykorki pilnje dale pytaja, wobroćeja jene łopješko po druhim a zwuběraja muchi, kuntwory a druhe wački, kiž tam we womorje ležo na naléco čakaja, a přehladuja teˊž přeco a přeco zaso keˊrčkow słabe zdončki wot delka horje. Wostajco jim telo zežiwjeńsko polo a wuhrabajce spadane lisće mjez keˊrčkami a pod štomami we wašej zahrodźe hakle w nalécu. Sykorki přehladuja teˊž suche kitki wowčeje a konjaceje rutwicy a namkaja w nich zapředźene husańčki a teˊž tajke w małych šěrych měškach, a na brunych hłójčkach wšelakich syčiznow mólčke husańčki w běłych měškach. Rjana pisana šćihilica pak přepytuje rady kałowe hłójcˊki wóstow; ludźo měnja, zo za jich twjerdymi symješkami dźe, mi so zda, zo su jej husańčki lubše, kiž so w nich khowaja. Stóž ma zbožo, móže snano teˊž stadlešku čižikow přihladowacˊ, kak wone ćikotajo z małych habłkow na wólšach symješka wućahuja. — Teˊž w cornym lěsu je w zymje blido za ptački bohaće kryte. Na pupkach škowrončeho drjewa sedźa njeličomne mólčicke šěre měški, w kotrychž husańčki na nowu jehlinu čakaja; někotre z najmłódšich hałožkow, teˊž na šmrěcˊkach, su wosrjedź rozšćěpjene, a nakónčne pupki, teˊž na jědłach, su wulemjene, a wulke šěrobłe žiwicowe sóncˊki na khójnowych hałožkach su wudypane. To je ptače dźěło; wone wěddźachu, zo su tam wšndźom husańčki nutrka a zwućahachu je. Teˊž mjez jehlinu zapředźene abo do njeje zažrane wjele husańčkow na cópłe dny čaka, pod skoriznu, šipkom a w mochu črjódy wačkow drěmaja; sykorki wězo teˊž za nimi slědźa.

Z tuteho krótkeho, na žane wašnje dospołneho pokaza na to, što wšitko je ptačkam za zymske žeziwjenje přihotowane, móže so spóznacˊ, zo wone zawěsće hłódne byˊ njetrjebaja, tuž teˊž je cyle naše picowanje podarmo, znajmjeńša w tej měrje, kaž so to tukhwilu stawa. Stó dha ptački w lěsach picuje? Njesměmy tola zabyć, zo su sykorki a jich towaršaski wot

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeˊr K r a l.

Po dobyću a zapusćenju swobodneho města Dźewin (Magdeburg) wali so khěžorowy wójwoda Tilly do sakskeho kraja a žadaše, zo by Jan Jurij swoje wójsko pak z khěžorowym wójskom přećiwo Swjedam zjednoćił, pak rozpuščił, hewak by kraj zapuścił. Na to Jan Jurij Gustava Adolfa wo pomoc prošeše a ju skónčnje z wumělenjami teˊž dosta. Pola Dubina blizko Torgowa so sakske wójsko ze šwedskim zjednoći. Mjez tym Tilly w Sakskej pokročeše a Lipsk dobu. Tola hižo 7. septembra 1631 jeho zjednoćeni Swjedojo a Saksojo hrózbnje zbichu a cofać hnućichu. Swjedojo čehnichu za nim do Frankowskeje, Saksojo pak přez Hornju Łužicu do Češkeje a dobychu Prahu. W swojej nuzy bě khěžor znowa wójwodu z Wallensteina wo pomoc prosył, kotryž Saksow zaso z Češkeje zwućišća. Jako bě tutón hišće bayerskemu wjerchej z nuzy pomhał, wali so z wulkimi črjódami swojeho 40 tysac muži ličaceho wójska do Sakskeje, hdyž wosebje generalej Holk a Gallas złe zakhadźeštaj. Z pomocu Swjedow pak bu sławny wójwoda Wallenstein 16. novembra 1632 pola Lützen blizko Lipska zbity a dyrbješe kraj wopuščicˊ. Gustav Adolf pak zhubi z překhrobłym rjekowstwom tu swoje žiwjenje.

Nětko chcychu khěžorscy Łužicy dobyćˊ. Nazymu wali so dźeˊl Wallensteinoweho wójska do Hornjeje Łužicy. 30. oktobra steješe před Budyšinom. Saksha wobsadka, 600 muži, měješe hród a město wopuščicˊ. Wyšk von der Golz čehnješe ze swojej črjódu do města. Poł lěta měješe město njelubych, khětro worakawych hosći hospodowacˊ. Wojacy wšě kućiki přepytowachu, zamki rozpaćiwši a durje přerazywši, hdyž jim puć zawrěchu. Łoža a blida słušachu wojakam, a měšćenjo hrějachu so, dalokož bě jim to móžno při strażnych wohenjach. Tolsta drasta so ludźom bjerješe, zabywši druhich přeséćhanjow. Dokelž Golz dosć wojakow njemčeše, zo by mohł cyle město wobsadźić, přikaza předměsta spalić a rozpadanki rozmjetacˊ. 2. różownika noweho lěta přijěcha saksko-starohródski wójwoda Wilhelm ze štyri połkami jězdnych. Popołdnju žadaše sebi přepodaće města a hrodа. Golz pak bě sebi złuł wěc wumyslił, a kěžorscy zapalichu po zrěcˊanym znamjenju a rozkładze Budyšin na wšěch rózkach a kućikach. Židow so paleše, Rybarska hasa, a za poł hodźiny bě njezbožowne město jeniče wulke płomjo. Na hašenje myslić njebě. Cěkacˊ bě jenička pomoc. Cěkacym so wosrjedź hasy drasta zapali. Na torhošćach pytachu wuceˊk. Jedyn dwacyco so wukhowachu we wulkim wódnym korce před kupnicu (Gewandhaus), woslepichu pak w žadławej horcoće. Po stach běchu so do Wulkeje cyrkwje skhowali, tola wěža so zapali, padace palace drjewo přerazy cyrkwinske wokna a zapali teˊž drjewjanu cyrkwinu nadobu, njezbožownych ludźi porazywši a jich drastu zapaliwši. Jenož mało ludźi wućekny, wulka wjetšina so z kurom zadusy a w zatrašnej ćišćeńcy zatłóči. 700 Budyšanow zhubi tehdy žiwjenje. Dale Ćichońc, kotrež so tehdy sobu wotpalichu, lětachu palace ćwaki.

Jan Jurij, kotryž bě z dźělom wójska hišće k njezbožownemu wohnjej dóšoł, dowoli w hrodźe wukhowanej wobsadcy ćelnyć, zo by wbohemu městu čim prjedy pomhaćˊ mohł.

Łužicy běštej nětk zaso w rukach wolerskeho wjercha, kotryž nětko hišće ze Swjedami zhromadnje we Slezyskej wojowaše. Přećelstwo ze Swjedami, kotrychž wjednicy běchu khětro swojeje hlowy a hižo dołho wjacy w zmysłu Gustava Adolfa njewojowachu, po něčim wustudny. K tomu kěžorscy znowa Saksku napadowachu. Tuž so Jan Jurij, jako buchu Swjedojo pola Nördlingena 7. sept. 1634 paraženi, z kěžorom zrěcˊa a tak so 30. meje 1635 w Prazy měr podpisa, kotremuž teˊž braniborski wolerski wjerch, 4 druzy němscy wjerchojo a někotre swobodne města přistupichu. Wójnske wudawki, za kotreˊž bě kěžor Janej Jurjej Łužicy zastajił, 72 tunow złota, Ferdinand, kaž sebi praješe, ženje zwjesć njemóžeše, a tohodla wotstupi wobě Łužicy sakskemu wolerskemu wjerchej Janej Jurjej I. ze wšěmi knježerstwowymi prawami jako dźědźične mužske wićeˊzstwo češkeje krony. By-li mužska čara Jana Jurjowejee swójby wotemrěła, by mužska čara saksostarohródskich wójwodow do wićeˊzstwa zastupiła, a po teje wotemrěću zaso mužscy potomnicy Jana Jurjowych dźowkow. By teˊž tu mužska čara wotemrěła, mělej Łužicy bjeze wšeho zarunanja zaso češkej krónje připadnyć.* Stawizny wšak su druhi puć krocˊiłe. 24. jutrown. 1636 bu kraj Janej Jurjej přepodaty a to w Zhorjelcu, dokelž Budyšin hišće natwarjeny njeběše. Léta 1637 potom łužiske stawy nowemu krajnemu knjezej hołdowachu, hornjołužiske w Zhorjelcu, delnjołužiske we Žarowje.

Wšśe witachu Łužičenjo z wutrobnym dźakowanjom mér a nowy porjad, tola tamne swjećiny wšśe njejsu přewjesele byłe. Cźežke časy bě lud přetrał — mór, kotryž teˊž we Łužicomaj w lětach 1631/32 zakhadźeše, hišće njenaspomnichmy. Cźežke bě położenje wucyzaneho kraja a wokhndnjenych městow. Njewěsty bě přichod, přetož móc Swjedow, byrnjeˊž wosłabjena, bě přeco hišće zatrašna, a jich wjeciwosć, kotruž měješe wolerski wjerch a z nim Łužica wocakowacˊ, njelubje dosć znate.

Kak je so wšo dale pletła kajke běchu tehdy poměry našeho luda a što je jemu sakske knježerstwo přinjesło, w druhim nastawku wopisamy.

* Zo njeběchu so rakowscy kěžorojo, kotřiž běchu do 1918 teˊž z češkimi kralami swojich prawow nad Łužicomaj zdali, je z dopokazom to, zo mjenowachu so do lěta 1918 teˊž markhrabaju Hornjeje a Delnjeje Łužicy.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Boha sameho postajena straža abo policija, kiž dyrbi w zymje štomy a kefki wot wšelakich drobnych škódnikow wurjedźić, kotrež so tam khowaja, čakajo hač nałěco přińdże a jim noweje žratwy narosć da. Tón pak, kiž je jim tajke dźěło kazał, je so zawěsće tež wo to postaral, zo njetrjebaja při tym hłódne być. Ja nihdy njewěrju, zo wšehomócny a wšehomilzy stworićel swoje dźěći za wšu jich pilnosć a posłušnosć k ludźom po prošenju scele. Jemu tež my z našej njepřemysłonej smilnosću ničo k woli njesćinimy, runje nawopak, tykamy so z našej njemudrosću do jeho mudreho porjada, hdyž ptački jich dźěłu wotwlakujemy a z tym k lěnjosći přiwučimy. Štož Bóh tón Knjez tu stworił je, to je tež zdźeržeć słubił, wón so tež stajnje prócuje, zo ničo njeby zhubił." Ptački wšě waki a wački wjele lěpje znaja hač hdže žadyn človjek na swěće, a nimo měry spodźiwny a nam njezrozumliwy je jich slědowčich (Spürsinn), z kotrymž tež najsnadniše znamješka spóznaje, na kotrež so samo wóčko nazhonjeneho přirodospytnika njedohlada. Zo pak jim to tola njeje móžno było, wšě wački zwuběrać, pokaže so nałěto, hdyž pupki póčnu bubnić a lisće a jehlina so z mocu z nich čišći. Črjódy škódnikow potom ze zymskeje womory wotuća a žeru bjez přestaća, tak zo dyrbja so ćahace ptački zaso wróćić a je pomhać kóncować.

Stóž na to kedźbuje, štož sym tu rozestajał, njemóže tola wjacy prajić, zo naš drobny pjerjowy skót w zymje nuzu ćerpi a hłodu mrěje, tuž tež trjeba njeje, jón dźeń wote dnja picować; to snano smě so jenož stać, hdyž je zymna kurjawa wšo z lodom počahnyła a do šěrokich dźiwizny zababiła.

Wusudźenja

§ Njedźiwajo na młodostnu starobu je so Ella Hilžbjeta Hübnerez ſ Delnich Pózkowow lědma 18 lět stara hižo dwójzy paduschstwa dla pokhłostała, amnestije dla pak běšche so jej pokhłostanje spuščiło. Njeběšche pak niczo ſ teho nawuka, ale běše ſ nowa paloščita. Psched hodami 1934, hdyž pola bura Schotty we Wulkich Debžezach słužešče, bě ſ komorki pohonca 3 łoschle pokradnyła, so by je žywjenu nawoženi k hodam darita. Dla tutoho wospjetneho paduschstwa napołoži jej Budyšin žud sašłužene khłostanje 5 měsačow jasiwa. Se sapołożenym powołanjom dźiwješe położenje pokhłostanja dogběrć, tola ſ tym wuspěcha njeměješče. Powołanje so sačišćiny a wudawki jednanja so jej napołožichu.

Přilopk

Krjenje kruschenjow smjerśo.

W stronach pola Hirschberga (w Schlesyskej) je, kaž so že w pczołarskej khromadźiźnje ſ wjele stron dožłšło, ſ pożłednim mózným smjerśom w haprlesi krjenje kruschenjow smjerśo. Tež krjenje kośmaczkow je cźežko cźerpiło. Tohodła so boja, so nałetnja pastwa pczołkow mało wunješe.

Pjecź němskich wjeśarjow so shubito.

Pjecź šobustawow němskeho wjeśkarskeho kluba „Germania" w Sonderburgu w Schleswig-Holsteinskej bě njedźelu na morjo wujeło, ſ wotkal so njejsu wróćiłe. Dokelž bě žynły wětr nastał a so hač do pónd̆zele ani sa cźołmom ani sa wjeśkowarjemi njeje źłeda namakało, so boja, so je so cźołm ſ wodu pócźrjel a so šu wjeśkowarjo smjercź w žołmach namakali.

Dźiwizjaj pjaj krumu słužakoj.

W Frankenawje staj w nozy k njedźeli dwaj dźiwizjazaj pjaj młodu krumu nabvadnyłoj a tak słužakoj, so šu ju dyrbjeli doklócź. Wobšedźerja pšow šu móhli wušlědźić.

Spěchnik auto pschejěł.

W Essenje wutoru rano wožobowy automobil sawjeru żelejniskeho pschethoda pscherasy. W tym samym wokomiku ſpěchnik pschijědźe, kotrehoż lokomotiwa auto shrabny a sobu wlecźeschče. W autu šedźazaj muźej, kotrejuž mjenje hischcźe njejsći snatej, so na městnje morischtaj.

Pschi wujěchdźowanju motorskich kołow jedyn morwy a pjecź cźežko sranjenych.

Pschi wujěchdźowanju motorskich kołow blisko Warschawy wo „mischtrstwo hiowneho města" so njedźeju cźežke njeshoźo sta. Hdyž so motorske kole se spěchnosću 100 kilometrow po drohi k wottyknjenemu tónzej bliźeschtej, ſ cźrjódy pschihladowarjow fotograf jenych Warschawskich nowin ſ wulkim filmowym apparatom ſ ludoweje cźrjódy stupi a ikoro hač do žrjedź drohi běžeschče. Hdyž pschijědźaju jědny Smijewski spyta nimo fotografa ijeć, pschi tym do druheho jěsneho, pschi wujěchdźowanju so wobdźěłazeho, sraży. Mjes tym so so pożłednjichi ſ kota cźišnjnwschi jenoż lohko srani, Smijewski do fotografa sawadźi a žebi njedźiwajo žwo jeho żelejneho klobuka cźoło jabi. Smijewskeho kolo do pschihladowarjow cźerjeschče a pjecź ludźi cźežko srani. Jědny Smijewski je hnydom po snjesdoženju wumrěł, fotograf, kotryž je njesbožo sawinował, ſ roshitym nopom a słamanymaj nohomaj w thorowni leži.

Do serbskeho domu
Serbske Nowiny

su tunje a přinjesu wšě zajimawośe z blizka a daloka

Radio

Pjatk 3. meje so khyschi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6 wječerny ranjschi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 pišane popołdnjo. 19 a nětko je ſwjatok. 20.15 hodźina naroda.

Lipsk. Nimo ſnateho wschědneho programma: 5.50 ſa burow. 6.35 ranjschi konzert. 8.20 k Bachowemu lětu. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15.15 ſa žony. 16 pišane popołdnjo. 18.50 komorna hudźba. 20.15 hodźina naroda.

Hischcźe wažne ſ dnjoweho programma. Barlin: 19 sabawny konzert. Königsberg: 19 komorna hudźba. Wrótzkaw: 19 wječorny konzert. Mnichow: 19 dujerska hudźba. Win: 20 opera „Donna Diana". Praha: 17 lohka hudźba.

Franz Lehar 65 lět stary.

Komponist operetow Franz Lehar, kiž ſ Madźarskeje pochadźa, 30. haprleje swoje 65. narodniny wošwjeći. Jeho składby so ſpodobnej, husto po ſwowjansku složenej melodiku a ſ wužiwjacym nowoežažnych hudźbnych nastrojow wusnamjenjeja.

Łuka w nałěcu

W nałěcu je łuka z młodnej trawu přikryta a z pisanymi kwětkami posypana. Na njej kěža tehdy łuknadźe, dźiwja žerchej, mlóč a dźećel. Wokoło kwětkow lětaju mjetele wšěch barbow. W blizkim bahnje brodźi na dołhimaj nohomaj bacon a pyta sebi žaby a hady, kotrež bjeze wšeje smilnosće spožera.

W podłěcu su synowe žně. Rano zahe sylni mužojo syku łuki z wótrymi kosami. Po snědanju přikhadźeja za nimi hibite žónske z hrabjemi, rozbiwaju rjady a wobroćeja trawu wob dźeń někotre razy. Před wječorom ju kopja. Na druhi dźeń dopołdnja, hdyž je rosa nimo, rozesćełaju kopjena a wobroćeja zwjadłu trawu znowa. Je-li popołdnju z horcotu słónčnych pruhow dosć sucha, ju do walniščow storkaju a hrabaju. Nětko rěka syno.

Potom jěžde synowy wóz z powozom a ze synowymi widłami. Nětko so na łucy wšo hiboli. Bórzy je wšě syno na wóz spodawane a nakładowane, a ćežki wóz wjezu pomału domoj.

Khwilu je łuka próżna a hola, ale nic dołho. Bórzy wubiwa nowa trawa a zaso druhe kwětki pyša łuku.

Hdyž so nad radiom wjeselićе pisajće nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajće nam tež.

Statny zwjazk němsk. wobdźěłnikow radła (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 4. Mai 1935, 8—10 Uhr für die Nrn.: 501—850. Rohes Rindfleisch Pfund 30 Pfg., rohes Schweinefleisch Pfd. 35 Pfg. **Die Freibankverwaltung.**

In der Zeit vom 6. bis 18. Mai 1935 soll eine **allgemeine Rattenvertilgung** im Stadtbezirk Bautzen vorgenommen werden. Die Grundstückseigentümer sind verpflichtet, den mit der Auslegung des Rattengiftes beauftragten, mit Ausweis versehenen städtischen Angestellten den Zutritt zu den Grundstücken zu gestatten. Eigentümer unbewohnter Grundstücke (Gärten usw.) können das Gift selbst auslegen. Anweisungen hierzu können in der Kanzlei der Geschäftsstelle, Rathaus II. Obergeschoß, Zimmer 15, eingeholt werden.

Verendete Ratten sind zu vergraben. Das ausgelegte Gift ist für Menschen und Haustiere unschädlich.

Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, am 20. April 1935.

Der Oberbürgermeister.
Wohlfahrtspolizeiamt.

Das Betreten der auf Flurstück Nr. 1833b im Gelände der Herrenteichsiedlung befindlichen städtischen Sandgrube wird hiermit bis auf weiteres verboten. Zuwiderhandlungen werden bestraft.

Bautzen, 29. April 1935.

Der Entwurf zur **Bauordnung für die Stadt Bautzen** liegt einen Monat lang, vom Tage der Bekanntmachung ab gerechnet, in der Geschäftsstelle der Baupolizei, Kornmarkt 3 I, Zimmer 13, öffentlich aus. Widersprüche sind innerhalb dieser Zeit zu erheben, andernfalls das Widerspruchsrecht erlischt.

Bautzen, am 29. April 1935.

Der Oberbürgermeister.
Abteilung für Baupolizei.

Der Kommunikationsweg Neschwitz-Neudorf wird wegen Straßenbauarbeiten in Flur Neschwitz vom 30. d. M. während der Dauer der Arbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Holscha gewiesen.

Bautzen, am 29. April 1935.

Der Amtshauptmann.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Am 3. Mai 1935, vorm. 9 Uhr, soll 1 Schreibtisch und 1 Küchenbüfett — Sammelort: Gasthof Panschwitz — meistbietend gegen Barzahlung versteigert werden.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Serbske towarstwo „Čornoboh" so zeńdże sobotu 4. meje w nowym hosćencu „Elisenhof" pola krajana Merla rózk Elisen-Hammerstraße blizko Sachsenplatz. Wažne wuradźowanja. Přednošk.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budźe naša **generalna zhromadźizna** w towarstwowym domje Bayrische Krone, Neumarkt. Porjad so tam wozjewi. Sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Zwjazk młodźencow wotměje wurjadnu zhromadźiznu w Khrósćicach njedźelu 5. meje pop. w 4 hodź. pola Wjenkec. Kóžde towarstwo dyrbi znajmjeńša z 2 sobustawomaj zastupjene być.

Hłowny prezes.

Směšk

Wučerka ſpytuje dźěćom rozjašnić, so my wschitzy pod Božim schitkom stejimy. „Luby Bóh Knjes wožehje na dźěći hlada", powěda wona, „a so to jim njeby nicźo stako, je wón jandźela pěstona skasał, so by na nje kedźbował. Hdyž trasch ty na pisch. po ſchodźe dele padnjeschi, Pětrko, schto dha jandźel pěstoń cźini?" Pětrk praji: „Tón — hm, tón ſej cźimi poroki, so njeje lěpje na mnje kedźbował."

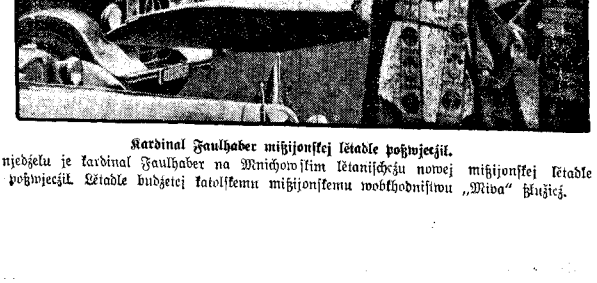

Kardinal Faulhaber mišijonskej létadle požwjećił.

Sońdźenu njedźelu je kardinal Faulhaber na Mnichowskim létanischczu nowej mišijonskej létadle zyrkwinsku požwjećił. Létadle budźetej katolskemu mišijonskemu wobkhodnistwu „Miva" słužiće.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a dźěł Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2667

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 102 | Budyšin — Pjatk 3. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Goering wo wutwarjenju němskeje powětroweje brónje

Němski minister lětarstwa general lětarjow Hermann Goering je schwórił w towarstwje wukrajnych nowinarjow w Barlinje wo nowej němskej powětrowej bróni rěčał. Ministerski president Goering rjekny, so je w poslednich lětach jara pod tym cźerpił, so jeho wótzny kraj njewótcźe a bjesmocny we wutrobje Europy leżeshe. Wón rasnje rjekny, so wón w swojich prjedawshich wuprajenjach, so Němska žaneje powětroweje brónje njewobsedźi, njeje njewěrnosć rěčał. Pšchetoż pshi Hitlerowym nastupjenju knjeżerstwa je wón jenoż nětotre sestarjene typy nadeschoł.

Waschnje wutworjenja němskeho wojerskeho lětarstwa je pak originalne a zwjorasne, so bjes znajomstwa podkłožkow storo njeje wěricź. Tu žu žo dospołnje nowe puće krocźite. Wón je puć pomalcho wobronjenja wotpokasał. Wón pak je technifke a industrialne możnosće dospołnje wutwarił, z kotrymiž běshe możno, na raś wojerske lětarstwo wutworicź. Lětadła prjedy njeběchu pod semju abo w hustych łěsach skhowane, wone tu dozhla njeběchu.

Pshi wutwarjenju wojerskeho lětarstwa, rjekny general Goering, budźemy žo jeniczjy po bjesstrasche němskeho naroda stožowacź. Jeniczjy wot druhich mozow wotwisnje, so łyhlnosć němskeho wojerskeho lětarstwa postaja. **Na prashenje „Kak łyhlne je nětko němske wojerske lětarstwo?" Goering wotmołwi, so budże wono pshejco tak łyhlne, kajkeż budże žwětowe stejishcźo za měr abo pshećiwo měrej.** Němski lětarstwowy minister rjekny, so niczo pshekhwapaceho njepraji, hdyž wusłyshnje, so je Němska lětarska bron tak łyhlna, so smeje ton, kiž Němsku nadpadnje, jara cźeshke lejishcźo w powětrje.

Němske wojerske lětarstwo žaneho jenicźkeho stareho lětadła njewobsedźi. Wono też žadyn jenicźki stary motor njewužiwa. Němske wojerske lětarstwo dźenża najnowische motory a maschiny wužiwa, kotrež bozyka žu.

W dalschich łkowach Goering wusłyshny, so je Němska hižo wojewała, so je swólnima na powětrownym sprěcźenju žobudźełacź. Wón sastupjerjow žwětownych nowin namolwjeshe, so bychu po wěrnosći a sjawnje wo praschenju němskeje powětroweje brónje rosprawjeli.

Potom Goering wo natwarje němskeho wojerskeho lětarstwa rěčeshe. Wono z lětadłow a z woborh pshećiwo lětadłam wobsteji. Němske wojerske lětarstwo pak njeje tak hobrzy wulke, kaž žo to we wukraju tu a tam wudawa. Rosžudźaje je niz mnohosć lětadłow, ale jich hódnosć, a niz mnohosć lětarjow, ale jich charakter a zich twjstojnosć.

Skónczinje ministerski president Goering nowinarjam rosłoži, kak Němska měr trjeba, a rjekny, so by zbožowna była, hdy bychu druhe ludy rune prawo do skutka stajile. Němska je se žwojim brónjenjom runje positiwnje za měr dźełała. Njemóžna Němska je była z wulkim strachom za měr. Němska njebudże žadyn druhi lud wohrožeć, wona pak žebi sakasuje, so ju druhy wohrožuja, a so žo do wězow łykaja, kotrež jeniczjy Němsku nastupaja.

Rozmołwa wo zwonkownej politicy w jendźelskim hornim sejmje

Na pshedwjeczoru pshed wulkej rosmołwu w jendźelskim delnim žejmje žo w hornim žejmje rosmołwa wo zwonkownej politiju wotmě. Pshi tutej rosmołwje žo wožebje wo rewiziji sprěcźenja rěčeshe. Liberalny lord Dawis namjet staji, so by jendźelske knjeżerstwo w zwisku z planom powětrowego sprěcźenja za wjerzownu Europu krocźele cźinilo, so by žo 19. staw wustawy Zwjazka ludow z rewiziju sprěcźenjow wudopołnił. Lord Dawis rjekny, so drje žu Franzowska, Jendźelska a Italika němske knjeżerstwo k wobdźělenju na powětrownym sprěcźenju namołwjake, so pak wone we wopraudźitosći pytaju, Němsku k podpisanju statusa quo nawabicź. Nichtó pak njech žebi njemyšli, so žo stajny měr dozpěje, hdyž žo Němska z wobronjenymi ludami wobstupi.

Liberalny sapółłanz lord Esher rjekny, so njeje pshistojnje, hdyž žo Němska jenostronskeho skamanja sprěcźenja winuje. Lord Lothian rasnje sa revisiju sprěcźenja wustupowasche. Wón sa Němsku měrno na žwěcze žadasche, kotrež jemu pshičiškuscha, jenož tak może žo měr sałhowacź. Wo pałmnje bjes wojerstwa lord Lothian rjekny, so nichtó njemóže wěricź, so žo wulki narod na dołhi cźaš z tym spokoji, so jena z jeje najwjetšich krajinow sakrocźenju žurodnych statow wotewrjena stej. Tehdła žu statnizy winowacźi, so bychu z cźaščom jednali a k dorěcźenju pshischli.

Skónczinje lord Lothian wo kolonialnym praschenju porěcźa. Němske pshecźa sa kolonijemi dyrbjake žo skerje jako praschenje narodneje cźešcze, hacź jako hospodarske praschenje wobhladowacź. Nasponmnjene wězy dyrbja žo dopjelnicź, jeli chce Swjasć ludow žiwy bycź.

Jendźelske jednanja wo němskich podmórskich čołmach

W pónđźelnischim połoženju jendźelskeho delnjeho žejma žo zwonkowneho ministra wopraschachu, hacź je jemu znate, so je Němska twar podmórskich cźołmow a znowawotewrjenje schule sa podmórske cźołmy w Kielu po-

stajiła. Sir John Simon wotmołwi, so je němske knjeżerstwo sdźeliło, so je poručiło, so ma žo 12, 250 tunow wulkich, podmórskich cźołmow twaricź. Należnosć žo hischcźe rospomina. Wo schuli sa podmórske cźołmy w Kielu žo jendźelskemu knjeżerstwu njeje niczo hamtiskeho wosjewiło.

Na to žo jedyn sapółłanz woprascha, hacź je žo zwonkowny minister postarał, so by žo sadźerjenje Němskeje Swjasće ludow wosjewiło. Na to Simon wotmołwi, so należnosć pshepruhuje.

Macdonaldowe wozjewjenje w delnim sejmje

Macdonaldowe wosjewjenje w delnim žejmje pshecźiwo wschemu wocźakowanju njeje pshekhwapiło. Jedyn z hłownych dypkow jeho rěcźe běshe wosjewjenje, so je Němska je žwojim postupowanjom w poslednich měsacach europšti měr kaschła. Sapółłanzy pak žo dźiwachu, so žo Macdonald hewak storo dozyka njepshećerjelšyh pshecźiwo Němskej njewuprajt, kaž běshe to njedawno w žwojim nastawku cźinił. Jadro Macdonaldowych wosjewjenjow běshe pshipowědźenje, so je jendźelske knjeżerstwo wobsamkło, so ma žo wojerske lětarstwo spěchnischo wutworicź. K tomu je pshidacźny hospodarski plan trěbny. Wjetschina sapółłanzow tuto wosjewjenje je žyłnym pshichilestom pshija.

Po Macdonaldowym wosjewjenju wobstarny rjednik opposizije Lansbury zyke połoženje tak rostoji, so je Versailleske sprěcźenje niz dojednane, ale nanusowane sprěcźenje. Wjednik liberalnych sir Herbert Samuel rjekny, so maju wschitke druhe mozy ste žwědomje, dokelž je dźeł němskich hórschenjow wopraunjeny. Też konserwatiwny sapółłanz Sandys praji, so Němska njesłapomni, so je žo jej Versailleske sprěcźenje z bajonettom hrožo nanusowało. Sapółłanzaj Churchill a Chamberlain pshećiwo Němskej rěcźeschtaj.

Litwa je podnisarskim mocam wotmołwiła

S Kowna žo powě, so je litewski zwonkowny minister wócźera schtwórtk jendźelskeho, franzowskeho a italskeho sastupjerja w Kownje zhromadnje pshijimał. Wo pshijimcźu žo mění, so je minister sastupjerjam litewsku wotmołwu na notu podpižarskich mozow memelskeho statuta pshepodał.

Nowy kurs Gdańskeho šč·naka

Gdańšći senat je k pshemjenjenju hódnosće Gdańskeho schčežnaka pjeć wukasow wudał. Hódnosć Gdańskeho schčežnaka je žo wo 42,37 proz. pomjenschika. Tuto postajenje łyhdom do mozy stupi. Potajkim je 100 schčežnakow dotalneje hódnosće 170 schčežnakow noweje hódnosće, 100 hriwnow je 212 Gdańskich schčežnakow.

Hódnosć Gdańskeho schčežnaka je potajkim trochu wjetscha hač hódnosć pólskeho stoteho. Naturowarnje a banki w Gdańšku žo njesamknu, dokelž žo žadyn pshiwal wobhladowarstwa na pjenježne wustawy njewozjawjakuje. Gdańska banka je 2. meje 1935 žwój diskont wot 4 na 6 proz. a žwoju lombardstu žadźbu wot 5 na 7 proz. powyschika.

Zrěcźenje mjez Francowskej a Ruskej so podpisało

Schtwórtk 2. meje wjecźor staj franzowski zwonkowny minister Laval a žowjetsko-rusi pólanz Potemkin žowjetsko-rusko-franzowske pomozne sprěcźenje w Parizu podpišałoj.

Wo podpišanju je žo hamtizy wosjewiło: „Zwonkowny minister Laval a žowjetsko-rusi pólanz Potemkin staj dźenża 18,30 hodź. w zwonkownym hamcźe franzowsko-žowjetsko-rusko wupomozne sprěcźenje podpišałoj. Dokument žo bo pjeć łyślow a protokolla dźěli. Winowatosće, kotrež žo nałpomnjeja, žo na 10., 15. a 16. staw wustawy Zwjazka ludow załožeja. Wone postajeja, so wobě stronje w pshipadże nadpadowego stracha mjes žobu wuradźitej a žo w pshipadże njewuždaneho nadpada podyjeratej. S tym zhjeżej dozpěcź, so by žo skutkownosć postajenjow wustawy Zwjazka ludow a poručenjow, kotrež rada Zwjazka ludow wuda, swěźiła. Tute winowatosće, kotrež žu postajene, so bychu měr w Europje sakhowale a w dospołnej pshěseženosći z prjedawschimi winowatosćemi wobeju knjeżerstwow stejo, sa wobě knjeżerstwje na žane waschnje możnosć njewužamknja, so byschtej žo w dorěcźenju mjes žobu na wobmjesownym sprěcźenju wobdźělitej, kotrehož postajenje žo pscheje."

Sprěcźenjowy tekst žo pjatk wjecźor w Parizu a w Moskwje wosjewi.

Puczowanje franzowskeho zwonkowneho ministra Lavala do Moskwy je žo na schtwórtk 9. meje postajiło. Franzowski zwonkowny minister pónđźelu 13. meje do Moskwy pshijědźe, žobotu budże wón we Warschawje pshebywacź.

*

Pod podpišanju sprěcźenja je zwonkowny minister Laval nowinarjam prajił, so wón we wokolnikach sprěcźenjoweho podpišanja, kotrež zbožowny wunoschk jednanjow potwjerdźa, waznosć na to kładze, so žwoje spokojenje wupraja. Laval rjekny, so je jenož jena starosć była, njeuwjezy ta, so byschtej žo wobaj krajej na organisowanju bjesstracha w Europje wobdźěłej. Wonaj staj žo z wotpohladom we wobłuku Zwjazka ludow dźerżałoj, tehorunja staj wot spocźatka žwojeju jednanjow na to kedźbowałoj, so žo žadyn kraj z jeju diplomatiskeho pshechadowjaca njeby wusamknył. Laval skónczi je žłowami, so staj wobaj krajej sa měr dźełałoj.

Sowjetsko-rusi pólanz Potemkin je žo w podobnym smyśle wuprajił.

Italske wójnske přihoty přećiwo Abesynskej

Londonske nowiny „Daily Mail" žu žwojeho wožbiteho rosprawjerja k italskim wojakam do Eritrejskeje pósłałe. Tutón je z Massauy rosprawił, so je tuto město zyle z wójnskej potrjebu pschepjelnjene. Wójnski material runje tak nadpadej kaž sakitanju žłuži. Jeniczki hotel tuteho maleho pshistawneho městna je pschepjelnjeny. Tohodła dyrbja mnohy žuły na parnikach w pschistawje wostacź. Mjes tuthymi je też prjedawschi asghanski kral Aman Ulla a jeho macź.

Powschitkownje žo wocźakuje, so žo wójnske postupowanje po słónczenju deschcźoweho cźaša w septembru abo oktobru sapoczinje. Italska budże potom derje pshihotowana, so by katastrofa pola Adwy w lěcźe 1896 njewospjetuje. Rosprawjeć je pschewulke pschihoty widźał, so žo njemóža „naprawy wobhladnitosće" mjenowacź. Mussolini je žo najskerje rozsudźił, so žbytne italske wobydlerstwo do Abeżynskeje pósćele.

Wo Abeżynskej je wěste, so by žo jeje kěžor italskemu nawalej žłylnje pschećiwjował. Abeżynski wojak, kiž mało potrjeba, je žebi teho wědomy, so žu Abeżynjenjo nad

Italcjanami, Egipcjanami a Derwischemi dobywali. Wšejo lětadła, tanki a kanony hižo položenje léta 1896 jara pscheměnjle. Abeßynšti kejor może taste bronje jenož psches francowsku Somalisku abo psches šamotne krajiny jendželskeje Somalisleje do žiwjeho kraja dacź pschejmtkacź. Husto žo powjeda, so Japanska abeßynskemu kějorej w tutym nastupanju pomha.

S abeßynskeho hłowneho města Addisa Abeby je njedawno Jendželczan wrócił, kiž je žo někotre krócź ſ kějorom rostrěžował. Jendželczan powjeda, so žu w poslednim czasu šastupjerjo nic mjenje hacź dźesjecź bronjowych firmow abeßynske hłowne město wotpytali. Najskerje žu firmy Abeßynšci wotpkazowanje poskicyłe, dokelź kraj ninta dosć pjenjez. Dopisowarjo słónczi, so drje ma Mussolini pschi swojim postupowanju lěpschiny w ruzy, tola za Italisku wójna też njebudże jenož wojerske wukhodźowanje.

Stalin da wójnske łódże twarić

Londonske nowiny „Daily Telegraph“ žu słonjile, so je Stalin wulki programm twarjenja wójnskich łódźow dowolił. Hdyž žo tutón programm pschejwjedże, žo ruske wójnske łódźiwo tak powjetschi, so snjeje sa tři léta trójzy telko wobšaha kaž nětkole. Ssowjetska unija dyrbi na tuto waschnje pjenza na twarjenje němskich podmórskich cłonowow dźiwacź. Hdyž ruske łódźetwarjerjenje trěbnych łódźow njemóža dotwarjecź, dyrbi Ruska też bischcze w Jendželskej, Amerizy a Italskej wójnske łódże skałacź.

Ze Serbow

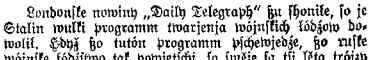

W **Budyschinje**, 3. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Smilna ruka nuzu hasi.

Př'slowo.

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 749, hygrometer plus 1, najwopschcha dnjowa temperatura 8,5 stop. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer plus 1, najnišcha temperatura we nozy 0. — Pola nas žo wyschina wupschestrěwa. Skónczne pruhi symnuj powětr borzy sebrěwaju, jo žo pomału scjopli. Wyschina žo k ranju hiba. Nad Atlantiskim morjom žo schérока nižina wot wjeczora bliži. Wona pat hischcze jutsje janeho wótrwa na wjedro w nasčich stronach njesmeje. Tak žmenny hischcze rjane a trochu cjopliske wjedro wocakowacź. Też w nozu njebudże wjazy tak symna. — Jutsje žobotu ſtónczko 4,30 hodź. ſkhadza a ſo 7,24 hodź. ſkowa. Mežazk ſkhadza jutsje rano 4,47 hodź. a ſkowa ſo wjeczor 10,01 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutšiſchi ſobotu: Rjane a cjopliſche wjedro.**

— **S hornjekhužiſtich pschedźitawiſnow.** Na nědźuschej Reinhardtej leſowniosći na Budy'tim ſtětniku žu dwaj rowaj ſ pschedstawiſnikow cjasa wuryli. Wo namakanych koſtach w nimaj je pschedźyła tudomneho towarſtwa ſa pschedstawiſny a ſtawiſny dr. W. Frenzel ſaudźenu wutoru pschednoschk mdź. Dr. Frenzel mèni, so rowaj ſ cjasa pokhadźataj, hdyž je wulki dźěl Europy ſ lodom pschikryty był. Lodu, kotřiž su kedźy tu bydlili, žu wotemrěli. Khowa tutoho ludu je wot khowy nětcjiſcheho wobydleřſtwa ſ tym roſesnawa, so nima žaneje brody.

— **Cjahopiſ radiowych programmow „Der Deutſche Rundſunk Funk Poſt“** też wo „wojowanju pschecjiwo ropotej“ pisa. Wot 6. hacź do 12. meje žo w Němskej tydźeń pschecjiwo ropotej wotmeje. Mimo teho cjahopiſ w ſwojim nowym cjitle wobraſowu roſprawu wo jendželſkim kraloſtnim jubileju pschinjeſe. W techniſkim dźelu žo tuto cjiſko wopjeſe ſ khadanjom do daloka ſabra. Sserbſka kniharnja cjahopiſ rad wobſtara.

— **Dźełacjerjo Budyſkeho a Hornjohórcjanſkeho papjernika** žu **ſwjedźeń** 1. meje ſhromadnje wošwjeczili. Hornjohórcjenjo běchu ſ wožebitym cjahom do Budyſkeho pschijěli, hdyž jich dźełowy wjednik na dwórniſchcju powita. Wot tam ſ herzami na cjole do Budyſkeho papjernika cjehnjechu. Tam žo we wupyſchenej ſwjedźeńſkej ſali naſtarſchi dźełacjeř, maſchiniſki wjednik Wjenſch ſ wutrobnymi powitazymi ſtowami na nich wobroći. Sdźěli jim, so žu ſo Sjednoczene Budyſke papjerniki roſhudźile, dźełacjerjow, kotřiž žu 40 lět ſmèru w papjernikach dźěłali, k njedźelnjownej jěſbje ſ „mazu pſches wjeſelosćź“ pſches němſke kraje pschepročiłoch. Cjaſ a ſaměr ſebi może ſebi kóždy ſam wuſmoliłoch. Sydom dźełacjerjam może ſo pschepročeńſche pschepodacź. Pódla toho žu ſo někotrym wožebje potrěbnym dźełacjerjam pjenjeſne dary pschiſmoliłe, druhim je ſo mſda powjetſchiła. Dowěrjeniſći rada Heidrich ſo dźěłowemu wjednikej ſa lěpſchiny w ſaudźenym lěcje dźiałoſkeho. K cjeſći jemrětnych ſaudźeneho lěta ſhromadźeni ſe žydła ſtanychu, mjes tym ſo kapała ſpěw wo dobrym towarſchu piſkaſche. Tſjo dźełacjerjo a 19 dźełacjerjow na dośłužoſe žu loni wumrěli. We ſwojej rěcźi ſaſtupjeř dźełoweho błónka Kulka na błubokł wosnam 1. dnja meje pokaſa, kotryż bě nětkhy dźeń bartrowiſteje błdy a wojowanja, hacź je ſo wón w nowej Němskej dźeń narodneho ſwjedźenja ſcjinił. Najmłódſchi dźełacjeř potom ſapiſ łětuſchich jubilarow cjitaſche. Ssu to ſ Budyſkeho papjernika: Emil Mitka (30 lět), Auguſt Schneider (30), Jakub Menzel (30), Ernſt Schramm (30), Theodor Albert (25); ſ Hornjohórcjanſkeho papjernika: Hendrich Dreßler (30), Jan Steaſich (30), Ernſt Kmoch (30), Hermann Schmidt (30), Pawoł Muka (30), Marja Harnadiowa (30) a Hermann Mitlich (40).

— **Pabucha jědnoho koła wuſkłdźili.** 27. haprele 1935 žu w Budyſchinje muſaze jédne koło ſnamki „Opel“ ſ cjiſłom 2 105 586 kradnyli. Pabucha ſu wuſkłdźili. Wón wudawa, ſo je ſ kołom po ſtatnej dróhy k Biſkopizam jěł. Krótko pſched Hodźijom pat je ſo pjeza rjeczas rostorhnył a ſe ſadnjeho koła ſu ſo někotre ſpizy wulemile. Koło, kiž njeje mohł dale trjebacź, je wón hischcze pſched Hodźijom, pod móſt pod ſtatnej dróhu, ſtajił. Nchtó pak je koło namakał a ſobumjał. Namakał ſo namolwja, ſo by koło kriminalnemu wodźělenju w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodźe abo Hodźijſkemu żandarmiſtwu wotedał.

*

S **Njeſwaczidła.** Saudźenu ſobotu běſche Hitlerſka młodźina w lěſu pola Koſłowa ſtanowe lěhwo k wabjenju pſchipraſwiła. Wokolne ſchule ſebi lěhwo wobhladachu. Njedźelu dopoldnja Hitlerſka młodźina na torhoſchcju w Njeſwaczidźe ſhromadźi'nu wotmě. — Mutoru wjeczor w 7 hodź. ſo ſwjaſki na mejſtu Bożu ſłužbu do zyrkwje podachu. We 8 hodź. běſche ſo wſchitko k ludowej ſwjatoczno'cźi na torhoſchcju ſeſchło. We ſrjedźiſchczu ſwjatoczno'cźe ſtejeſche pſchepokaſanje hólcźinn do Hitlerieke młodźiny. Se ſpěwami a rěcźnymi khórami ſo ſw'atoczno'cź wupyſchi. Potom ſo na torhoſchczu 12 metrow wyſoka meja ſtaji. S ludowymi rejemi a naſetnimi ſpěwami ſo wjeczor ſłónczi. Poſdźiſcho ſo młodźi a ſtari na ſportniſchczu pſchi kuſtarniczim wohnju ſabawjachu. — 1. meje rano w 6 hodź. hudźba dźěkoweje ſłužby wobydleřſtwa budźe ſhe. Borzy běſche zyła wjeſ ſ khorhojemi wupyſchena. We 8 hodź. běchu ſo młodźiniſke ſwiaſki a ſchule k manifeſtaziji na torhoſchczu ſeſchłe. Dźełowa ſłužba ju ſ hudźbu wotewri. Saſzo ſo ſpěwy a rěcźne khóry wotmèńjachu, doniž ſo radiowe pſchenjeſenje ſ Barlina njeſapoczа. Młodźina ſtjſniſcheho rěcźe němſkeho wjednika młodźiny, němſkeho miniſtra dra. Goebbelſa a wjednika. K hłownej manifeſtaziji ſo ſwjaſki a jenotliwy ½12 hodź. na torhoſchczu ſeſtupachu. Po pschicjeńſhnjenju khorhoſow dźełowa ſłužba pschespolo hudźeſche. Njeſwaczidźiſtſe muzikte ſpěwne towarſtwo „Spěw dźěła“ może pschedhrajeſe. Potom ſo ſtatny akt ſ Barlina pſches radio ſtuſchaſche. Pſchi ſpodźatku ſo też domèrnizy Njeſwaczidźiſtich dźěłacźanjow do winowatoſcźow wſachu. Jako budźu wjednikowej rěcźi ſahoriſce poßtuchali, ſo ſwjedźeńſći cjah pſches wjeſ pſchiſamknu. Hiſchcze tas ſo k meji wrócźiłu, k wjeſelemu meſſemu ſwjedźenjej. SA-kapała nětkotre pſchespola hudźeſche. Mělčhany thór naſetne ſpěwy ſpěwaſche. Schuſiłi wjednik Lorenz mèſeſche mejſu kraja. Swjaſk němſkich hołzow wokoło meje rejwaſche. Sswjatoczноſći ſo ſ mjetanjom meje a ſławu na wjednika ſłónczi. Wjeczor ſo młodźi a ſtari pſchi rejach w Knjeſim hoſcjenzu ſawjeſelichu.

S **Kacźeje torczіny** pola Rakeź. Rakeczańſte ſerbſke towarſtwo „Lipa“ wotmèje tu njedźelu 5. róžownika wjeczor ½8 hodź. rjany ſerbſti ſabawny wjeczor je ſpěwami, rěcźnymi khórami, deklamazijemi a ſymbolſtimi rejemi ſerbſtich hołiczow. So pak bychu cji, kotřiž chjeźda rady nětchto k ſmjeczu mècź, też na ſwoje pſchiſchli, budźe nam ſnaty ſerbſti tryſtaſ Handrickta nětkotre ſortne kupieje poſticźicź. Też ſerbſke dźěcźi budźa tam ſaſo ſaſpěwacź nětkotre krajne ſerbſke naſetnje ſpěwy. To budźe ſamęſcje rjenje! Tuż młodźi a ſtari Sserbja ſ Rakeź a wokolinY, pſchińdźcźe njedźelu wjeczor na tutón rjany ſerbſti wjeczor.

Z **Khróscie.** Srjedu pripoldnju skhadźowachu so wjesnjenjo a wobydlerjo z wokolnych wsow, wosebje Pančicy a Kukow běštej sylnje zastupjenej, na Wjenkec žurli. Čłowjek njeby wěrił, zo tam wšitcy městno namakaju. Wučer Schönfeld z Pančic rozestaji přitomnym wažnosć 1. dnja meje, přečita też wozjewjenje sakskeho bohota Mutschmanna, zo budže so stat w přichodnym lěće z bydleńskej nuzu wosobje zaběrać a ju wotstronić. Z nacionalnymaj hymnomaj so swjatočnosć skónči. Ludowa zhromadnosć mjez dźěłaćerjom a wučenym, mjez burom a čeladnikom je so z tym skrućiła.

Z **Worklec.** Dźeń 1. meje knježevše w našej way wiesele žiwjenje. Šulske dźěći z wokolnych šulow, Hitlerska młodźina a druzy běchu so tu zešle. Cheychu poskać na rěč wšelakich wjednikow z Barlina. Prawa nutrnosć pak nochcyše zaćahnyć do młodušskich wutrobow, dokelž mejska zyma jich khětro trašeše. Ale njedźiwajcy toho tola mali připoschucharjo wutrachu. Wódźachu, zo dostanu potom čopły kofej a dobru caltu, kiž Worklečanska gmejna poskići. To bě wjesele! Pilne žony a knježny sobu pomhachu, zo by so kóždy spokojił. Tuž horcy dźak wšěm a wosebje přećelnej Lebzec swójbje za pohospodowanje. Klóštrske holey nam někotre rejki předwjedźechu. Wokolo 10 hodź. dopoldnja so wšitko zaso domoj wróći. Tajki dźeń naše dźěći tak ruče njezabudu.

Z **Pančic.** „Lipa Serbska“ zeńdże so srjedu wječor k swojim poslednim přihotam za koncert w Haslowje, kiž je hižo dobreho wothłosa w cyłej wokolinje a dale namakal. Poskića tola towarstwo našu swojoraznu kulturu w spěwje a hudźbje, štož je hižo připóznaće we wšěch serbskich kruhach namakało, tak zo změja poskićenja spěwneho towarstwa wšěcy bohaty wopyt. W dalšim zaběraše so towarstwo z nutřkownymi należnosćemi. Wosebje mějachu so wosyrośenej zastojnstwje pokładnika a zapisowarja znowa wobsadźić. Pokładnistwo běše w rucy njedawno zemrěteho sobustawa. Na jeho město wuzwoli so krawski mištr Jan Rjeda z Jawory a zapisowar bu Jan Pjech z Njebjelčic, wobaj dźěło přiještaj. Prěni předsyda Jurij Rychtař z Worklec a druhi předsyda Jurij Cyž z Njebjelčic — powjedźetaj swěru

---

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

10] (Pokračowanje.)

Kaž w zyrkwi wschitzy pobožnje na mudreho knjeza notara pohladachu, kotremuž ſ erta pschinidu taſkele rjane ſłowa, a někto hischcze bóle kedźbuju, hdyž je knjes notar ſo wuprajił: „Mam pohrěchowazh namjet, na kotryž — kaž ſo krucje nadźijam — pschiſtupicje a ſ tym na wóſcze cjaſhy wſche ſwadby ſaſohnuješe“. Khwilku womjelkmy, kaž by hej chcył wotpowěźnyć a pohłuchariam khwile pohſcheć, ſo błychu ſo pschihotowali, a potom pschi wulkej cjiſchinje pokračowaſche: „Se ſwiateho pišma je wam ſnaty wuſkłdź mudreho krała Salomona, kiž roſkłudźi dwě ženje, kotrejž ſo wo jene dźěcźo wadźeſchtej. Tymaj njemudrymaj ſonomaj ſo też wój ſnjesaj runataj. Sadźerataj ſo wo jaſojzu, ſ kotrejež je krowa ſ cjelatkom. Jane ſudnistwo na ſwěcze waju ſinak wujednacź njemóże, hacź ſo poſtaji, ſo by ſo krowa ſ cjelatkom pſchedała a wój ſo do wumikowanych pjenjez jenak roſdźěliłoj.“ Dorčeza a cjakaſche na wuſpěch ſwojich derje měrjenych ſłowow.

„To je mudra rada“, Sahořkowa pręnja ſawoła.

„Prjedy hacź hych ju tebi dał, rabſcho ju rěſnikej k rěſu pſchedam“, jej muž hnydom na to ſarcźa.

„Hdyž ja ju ninam měcź, njech też ty ju nimaſch“, ſawoła Schokowroncźk a wjeſele ſo ſaſmja ſpſchi muzłicźiy, ſo ſo Sahořk hižo njebudże móz nad njeho wupinacź ſe ſwojim cjiſtym ſłapkom a lěpſchim kubjelnym howjaſnym ſłokom.

„Tuž ſmy ſo ſbožownje dorčeli a hnydom to ſpiſamy“, wodychmy ſej nětko notar, ſpokojom ſej ruzy trěſcheſche, ſawoła pitzarja a hižo diktowaſche jemu do pjera „kwažne ſrěčenje“.

III.

Wonka bě ſo ſamróčene njebjo wječahło a ſ cjiſtym wokrom Boże ſtónczko do kenzlije knjeza notara Ptačinka w Domaſlicach pohlada. Wobraz měra a pokoja tam widźeſche. Knjes notar khodźeſche po rózicźatym pschestrěwje wot duri k wokru druhdy do ſwojich pschiſpomnjenjow pohladnje a ſaſo ſ jaſnym hłosom pisarjej do pjera diktuje, kelko pſcheizy a ſita dyrbitaj młodaj pſchichodnemu wuměnkarjej dawacź, tajki hornz butry jemu należ, kelko łop jeji wotliciźej, kelko metrow drjewa ſtajicź, kelko měſtna ſa wuměnkarſku krowu w hródźi woſtajicź a kak běliciź a cjiſtu dźerżecź wuměnkarſku ſtwiciźu, w kotrejž ma Schkowroncźk ſłyſt ſwojeho žiwjenja pschebywacź.

„Seże ſpokojom, knjes Schkowroncźka“, njewěrnu?“ ſaſwěſcja hej notar ſtareho burа, ſo pschihłoſuje.

„Jara ſpokojom“, khwaſy wumjeńkaſ, kiž bě kedźbliwje poſłuchał, ſo njeſły ani błowcźka pſchepſchiſchał. „Wſchitko, kaž ſym to ſam dawał njebohemu nanej, wſcho ſcje tam napiſał, na niczo ſabył njeſcje. Jenoż mi tam błſchcze narunanja* nadikłuješe.“

„Cjemu pak triebaſch wurunania?“ ſarcźa nětk Sahořk, „wſchak maſch pjenjez kaž pschedženat.“

„Na tobaſ, pſchecjelko, na tebaſ“, ſmějeſche ſo Schkowroncźk, „ja ſym je pſcacźił, tuj niech je jenoż też młodaj placźitaj.“

„To by jimaj ſpuchcźicź mohł“, mèni Sahořkowa, „wſchako ſtej to twojej dźěći, kedźeſchi jimaj ſa to łubſchi.“

„Spuchcźicź ſo jimaj błſchcze może, ja ſadnu njeczuju, zo człowiek njeſłym, kaž budźetaj ja a leſa wo'acź, tak ſo ſ leſa wotwoſłam, kbyż pódźetaj na mnje ſ błkłobem, njepóńdźu na njeſu ſ kanjeniom, ale nadźiſane to bycź dyrbi.“

Schkowroncźk ma ſwe prawje. Na „wurunania“ ma wumjeńkaſ prawo a tohodła knjes notar hižo diktuje, ſo kóžde léto na ſwjateho Měrcźina, na ſwój. Matěja, potom na ſwj. Jana a Jakuba wumjeńkaſ dóſtanje hotowje do ruki wupłaczene po ſchtyrzeczi trónach.

„A nětko hižo janeho pſchecźa a dobawka nimacje? Wſchemu ſcje ſrokumili a wſchemu pſchihłoſujeſce?“ wopraſcha ſo knjes notar wěſtoſce dla a pſches ſchcźipacź rosſkładny ſo po wſchěch wobliczach, kotrejž běchu ſo na tole praſchenje k njemu wobroczile.

„Wſ porjadku to je.“

„Kaž ſo błuſcha, je to ſeſtajene.“

„Na krutу rjecźaſk ſtaj taj młodaj ſwojaſanaj“, ſej wobe ſtronje khwalitej a knjes notar pomałku ſtónczku ſadu dikuje:

„Jako dokład toho budźtej wobeju ſtronow ſamuczнej podpiſaj.“

Pišaſ ſcjini dypk, bjes kaſanja ſtany a ſhubi ſo cjiſche w pódlanſkej kenzlиji.

„Prěni to na dopołas pſchihłoſowanja knjes Schkowroncźk podpiſa“, pożada notar pſchidhodneho wumjeńkarja, ſo by podpiſał. Tón hnydom poſłuchnje ſtany, połeji ſtedźońe na ſtółź ki a cjapku, kotrejž bě dotal dźerżał, dokelž bě ſtaʼnje k wotkhadej pſchihotowany. Kedźbliwje wuczeſe ſ łapku dokładnu drjewjanu ſhowniczu, wja ſ njeje łoſczane bryle, dychny na nje, ſo ſabłzachu, wotrě je ſ njezom a ſ pokaſowarjom, ſhyże ſo k błidu, hdyż bě dotal pišaſ bebžał, a knjes notar ſcjini jemu ſ wokojnikom na papjerje ſmużku, hdże ma ſo podpiſacź. Schkowroncźk bě hižo pjero do ruki wſał, je nomocźił, wěſtoſce dla wokleppnył, ſo njeby na papjerje ſmaſk ſcjinił, też łónczk jaſyka bě ſ łuczikom buby wutrknył, tu pjero wot ſo cźiſnу, kaž by jcho paliło a ſawoła: „Diwha, wěſte je wěſte! Pſchełhwałańſki ſchkodowańki! Sſhwatna ruka błepje ſuka!“

„Schto dha je ſo ſtało?“ ſtróži ſo notar, kiž ſo nad błidu ſkbilesche a ſ bełym porſtom ſe ſłotym pjerſchcźenjom na měſtno pokaſowaſche, hdjež měſeſche ſo Schkowroncźk podpiſacź.

(Pokračowanje ſcjeſkuje.)

* Pjenjesy, kotrejž **wumjeńkaſ** ſchtyrnaſcźinje dóſtawa.

dale towarstwo. A tak budu wšitcy w jeho zajimje a za jeho dalše rozwiće z lóštom a z lubosću skutkować. Lipa Serbska ma ważny narodny nadawk we klóštrskej wokolinje a skutkuje w zmysłu wjednika Adolfa Hitlera za zdźerženje našeho wosebiteho ludstwa. Tuž by so słušało, zo by towarstwo wjacy podpjery pola wjesnych Serbow namakało. Naše ludstwo, naša rěč, naš spěw a naše wašnja njejsu wo nicho špatniše hač druhe. Tuž sej nichtó ničo njezawda, hdyž so k tutomu towarstwu a jeho dźělu wuznawa. Zo wono swoje dźěło nie jenož na městno swojeho skutkowanja njewuprestrěwa, dopokaza jeho wulět do Haslowa příchodnu njedźelu, potajkim do kónčin, hdźež so serbski wumělski a ludowy spěw a narodna hudźba hišće tak wuznamnje njepěstuje. Z wobnowjenjom Baćońskeho spěwneho towarstwa, kiž budźe w příchodźe posrědnik serbskeje spěwneje kultury w tamnišich kónčinach, so wšeće poměry polěpšeja, štož wšitcy dobri Serbja z radosću witaja.

Z **Rózanta.** Po dołhich lětach — drje na wšě 30 lět — staji sebi naša wjesna młodźina zaso meju. K přihotowanju wšak bě jenož měła krótki čas, ale njedźiwajo toho so ze zahorjenjom k wěcy wěnowaše. Sulske dźěći z wučerjemi běchu so k tomu na wsy zhromadźile. Ze znatym němskim spěwom witachu meju. Knjez wučer Kubaš na to krótko porěča a wuspěwachmy zhromadnje němskej narodnej spěwaj. Mócnje klinčeše jako skónčny spěw Marijanski kěrluš: K nam meja přišła młodna. — Knjezej Jurkej, kiž so za meju postara, słuša wosebity dźak.

Z **Rózanta.** Zańdźenu njedźelu zwoła towarstwo kat. młodźencow w Rózeńće sobustawow a přećelow do Bjeńšec hosćenca do Sernjan, zo by jim poskićiło rjane hodźinki zawjeselenja a zabawy. Towarstwo hižo tradicionelnje swój swjedźeń młode jutry wuhotuje. Tuž bjez dźiwa, zo smědźeše wysokodost. k. P. Romuald něšto po 8 hodź. witać z wjeselom tak mnoho hosći. Rozłoži skrótka směr a zmysł towarstwa, jeho dźěła a zabawy. Chcemy po léćnim dźěle so zhromadźować k dobrej a přistojnej zabawje. W křesćijanskim duchu chcemy tež po hodźinach napinanja a kruteho, zamerneho dźěła so zawjeselić. Dobra zabawa ma być trěbne wokřewjenje a nowy pohon za dalše skutkowanje. — Towaršojo nam na to zahrachu: „Nócny stražnik" a „Serbske brašćenje". „Nócny stražnik" (po Körnerowym wot Jana Bartka) wopřija mnohe sitnacije, kiž woprawdże zamóžeja při dobrym předstajenju připósłucharja sobustorhnyć. Też w rjanych serbskich wurazach a wobrazach njeje khudy. Słabe stronki su wězo njesamlinje dołhe monologi, kiž jenož při najlěpšim poskićenju putaju připosłuchařstwo a je za zańdźene měšćanske žiwjenje dobyć zamóžeja. Směmy drje wuznać, zo Tobias Hawron, nócny stražnik w městačku wšu swoju prócu nałožowaše, zo by to swoje derje podał, hdyž też jeho truba přeco tak prawje zastonać nochcyła a byrnjež sej też přeli, zo by so druhdy trochu zasobu rěčało! Hanka, jeho ćeta, nam jasnje a zrozumliwje to swoje tołmačeše. Wažne to za naše předstajenja! Studentaj, Skóre a Hwižk, běštaj dobraj překlepanaj šelmaj. Při „Serbskim brašćenju" chcemy nimo wšěch hrajerjow wosebje wuzběhnyć **Mariju, dźowku młynkec, kiž we hłosu — při rěči a a w spěwje — a zažiwjenju to najlěpše poda.** A dobre typiska wosoba bě wězo Jejkowy Handrij! Niech derje poradźeny wječor Rózeńčanskich młodźencow pomoenja k dalšemu dźělu na serbskim narodnym polu!

Ze **Sulšec** pola Kulowa. Njedawno je so w **Sulšecach w přitomnosći krajneho radźićela, wjesnjanosty a předewzaćela Claussena z Wojerec, kiž běše dźělo přewjedł, nowy puć w Sulšecach wobkhadej přepoda.** Šunowski puć je so w dołhosći poł kilometra rjenje wutwarił a so na wobemaj bokomaj z jabłonjemi nasadźał. Z wuporjedźenjom tuteho puća je so wulke přeće tudomnych wjesnjanow dopjelniło. W posledních lětach běše puć tak hubjeny, zo skoro wjacy móžno njebě, ze zaprahami abo autami bjez stracha po nim jězdźić. Nětdże 20 njezasłužerjow z bliježeje wokoliny je nětdźe pjeć njedźel na wuporjedźenju puća dźěłało. Zhromadne wudawki 5000 hriwnow wučinjachu.

S **Klětneho.** Póndźelu popołdnju je so pola hoscenza „Ke kastaniji" w Jamnom njeboże z automobilom stało. Sćežkowi njesłoja móžachu lohko hórjcne być. W dróhowym sawinjenju pola hoscenza ratař Jan Krawsa i Koschle je swojim konjazym sapśchahom jědźeše. Nadobo cežźity auto z přichipowěchnym wosom twarikeho mišchtra Zyka i Dubeho přichiběže. Krawsowy kóń so přeco autom płošći. Přichi tym so mały hólc, kotrehož měsenje Krawsa na wosu bědźo, i wosa wjerchny. Wobhladniwosći autowego wjednika ma je dźakować, zo so hórjcše njeboże wotwobroći. Jako wjednik strach spóšna, wón auto na bok wiedźeše a z nim pótom přichiedźe a do hoscenzowych świšlow storći. Kóń běše so wichćekało lohko sranił. Cžźrjazy auto so thětro wobchłodźi. Na zboże pak lubjo bjes schłody wotešłoschu.

S **Klětneho.** Też létša je tudomna a wokolna młodźina na Wałporu wjeczor kuśtarnicze palika. Po zwjetej wokolinje wulke wohnje do cźmoweje nozy šapachu. Na Wałpornym dnju je žebi młodźina na turnowanišchu rjanu meju stajiła. — Dźeń nazionalneho dźěła je so tu je swjedźeńskim pśchespolom wšchitkich formazijow a swjatkow sapoczał. Cźah so z Jamneho na Klětnjanske turnowanišchejo hibaše. Tam zhromadźeni pichenjeszenje wjednikoweje rěcze žtyschachu. Pischi njepschihódnym wjedrje dyrbješe pak so pschihotowany ludowy swjedźeń bórzy sastajicź. Wjeczor so na wschćch salach rejwasche.

Z Łužicy

S **Pózkowow.** S woczinjenym wokном žu paduschi do domu tudomneje gmejnskeje wyschnoscze zalećli, jene durje wutłoczili a wjchć kaschcze a kamory pschejedźili. Pschi tym je jim jenoż 100 tuk stuńschazych šnamkow do rukow padło.

S **Biskopic.** W tudomnej wokolnoscźi śtej žo we poslednim cźasu straschnischej njeboži stakej. Pschi jězbje žo pola wogobowego auta schrubk puschcźi. Tehodla auto wubuchowu rokfu łubi. Koła rokfu pschejedźechu a z tym žo rokfa žonje, kotraž na drózy steje'che, do nohi wjerchny a ju cźežko zrani. — Ratař młodeho konja za wotežku po drózy cźerjesche. Cźežity auto nimo njeju pschijědže. Pschedy šmahowanjom z ropotom wotwoweje płachty žo kóń naboja a śpłoschi. Kóń ratarja potorhny, so žo tutón zrani a žebi mošny schkaže. Snjesboženeho dyrbjachu do thorownje dowjesć. Konja, kiž běsche cźeknył, mózachu hafle na druhi dźeń kilometry wot městna njeboža zdaleneho popadnyć.

Přilopk

Rubane mjaso za łěhwa a hospody djełaćerjow a młodźiny žo zakazało.

We wokolniku za krajne knjeżerstwa je němski šnuiskowny minister dr. Frick postajił, žo by na podłožku nashonjenjow w lěcze 1934 rubane mjaso njejsmě do hospodow za djełaćerjow a młodźinu podawacź.

W žněhowym mjeczelu smjerkoj.

W Karpatskich horach cźežnske towarstwo schěsćj wosobow na wjerschk hory Bolbetti dóńcź. Njedaloko wjerschka žo towarstwo že žněhowym mjeczelom pschekhwata. Puczowarjo žo samrócźischu. Jenož jena puczowarka, studentka Fellnerez, žo wrócźo wostaji, dokelž běsche dospołonje wustała, tola žo jedwn student pschi njej wostaji, žo bu ju schłtkał. Druhe towarstwowe žobuśtawy do hospody po pomoz thwatachu. Sa tśi hodźiny žo ś wulkhowazym muźtwom wrócźichu. Studentka pak bě hižo morwa, mjes tym ža bě so student bjes śledа žhubił. Dołho za nim pytawschi jeho słónca 15—19 hr., — běhaki, małe 19—24 hr., žrenje 25 hacź 32 hr., wulke 32—42 hr. Wiłi běchu žubjene.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	2 5	30. 4.		2 5	30. 4.
Pšenca	212,0	211,0	buny	12,0-13,0	12 5-13,5
rožka	171,0	171,0	weka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	8,75-9,50	9 00-9,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23 00	22.90	such. truhsnč.	4,65	4,59
pš. wotruby	11,73	11,67	běrnj. kruški	8,90	8,90
ržane „	10,25	10,19	syno, 50 kg		4,00-4,40
rapa	—	—	ržana słoma		2,10-2,20
hróch, Viktor.	23,0-27,0	24,0-27,0	wšelć. „		1,85-1,95
lane symjo	—	—	wowsna „		2,00-2,15
pjeluški	21,0-22,7	21,0-22,7	jećna „		2,00-2,15

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9 — 13: 167.0

Barlinska bursa 2. meje. Bursa wotewri w pschećelnym połoženju. Słowna rosnuwoła wjerćeschże žo wo snjeboždnocźenju gdanskeho stoteho, kotryż je žo wo 42,37 proz. w žwojej dotalnej parolcy śnišił. Dokelž wožbetnych wotpschedacźow njepschedbeležesche, pschistupi kuliša po prěnich kurzach k nowym nakupjam, tak so žo połoženje dale skrućił. Na rentowych wikach njebě wulkich pschemjenjenjow.

Barlinske žito wulkowiti. Dokelž je posticźenjow pschenżu a rožki ś druheje ruki dale doscź, kryja młynjy žwoju potrjebu nětko skoro wuwlaczinje ś dyrbjeńskich składowanjow. Powyschenje krutych płaczisnow žo na wikach njewuskutkowasche. Pschenża žo lźeje wotbywa hacź rožka. Też za pizowanje žo pschenżu wjazy kupuje, wožebje dokelž wowsa a jećmjenja ź pizowanju na wikach njeje. Na mukowych wikach žo žnjnje wobšedźiuje nowe sarjadowanje za rżanu muku a wocźakuje žo, so žo wotbywotne poměry na dlšćich cźaš połepscha. Pschenćzna muka ma měrne wiki. Jećmjenje za piwarnje žo pomału wotbywaju, dokelž žo njedadża wyžkoleje płaczisny dla za tutón samér wuźicź.

Wežera płaczischе w Barlinje zentnar

pschenżu W 8: 10,20 hr., W 9: 10.80 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8.45 hr., — jećmjenja G 7: 8,80 hr., G 9: 8,45 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.,

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowż 8—8,35 hr., pschenćzna muka 18,25 hacź 22,25 hr., rżana muka 12,25 hr., pschenćzne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 5,80—6 hr., žyno 5,50 hacź 6 hr., žłoma, słótna 3 hr., k saškanju 2,90 hr., butra 76 pj., prožata 14—24 hr., běhaki 40 hr., libjata 1,80—2,50 hr., běły kał 12 pj., cźerwjeny kał 30 pj., žydrojty kał 35—40 pj., jěždna łoboda 15 pj., rjewjen 20 pj., mětnik 20 pj., krěn 70 pj., hromak 75—1,20 hr., žołtej 10—15 pj., morchej 10 pj., radiški 8—10 pj.

Witi w Łubiju.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowż 7,95—8,30 hr., běrny 3—3,20 hr., žyno 4,75—5 hr., žłoma 2,25—2,60 hr., pschenćzna muka 17,10 hr., rżana muka 12,75 hr., pschenćzne wotruby 6,60—7,20 hr., rżane wotruby 5,80—6,60 hr., butra 75 pj., jeja 7½ pj., twaroh 20—25 pj., běły kał 15 pj., karoty 18 pj., jěždna łoboda 18 pj., žydrojty kał 30 hacź 70 pj., kólrabi 10 pj., porej 10 pj., tórki 60 pj., kišały kał 12 pj., zybla 30 pj., tomaty 40 pj., žołtej 15 pj., radiški 8 pj., rjewjen 15—20 pj., jabłuka 15—45 pj., mětnik 15 pj.

Rětkore płaczisny ś Drježdżańskich witkow.

Libjata 2—2,50 hr., kaczata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 60—1 hr., hołbje 1—3 hr., hušy, sarśane 1,40—1,50 hr., kaczki, sarśane 1—1,10 hr., kury, stare sarśane 75—90 pj., młode sarśane 1—1,10 hr., karpy 1 hr., schćuki 1,20 hr., linv 1,60 hr., jabłuka 10—60 pj., běrny, zentnar 3,50—4,20 hr., po puntach 4—5 pj., jěždna łoboda 15—18 pj., zybla 20—25 pj., krěn 70 pj., žołtej 10—30 pj., běły kał 10—15 pj., cźerwjeny kał 30—35 pj., žydrojty kał 20—60 pj., kišały kał 12 pj., pětrschilka 10—12 pj., rapunzki 40—60 pj., rjewjen 13—30 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9 hacź 11 pjenjezkow.

Witi w Khocźebušu.

Mjaso, howjaze 65—90 pj., cźelaze 65—90 pj., šlopjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., jeja 7—8 pj., butra 1,35—1,40 pj., twaroh 23—25 pj., łany wolij 1,40 hr., linv 1,20 hr., hołbje, młode 40—80 pj., kury, žiwe 60—80 pj., khapony, žiwe 40—60 pj., kólrabi 10 hacź 20 pj., morchej 15 pj., jěždna łoboda 25—30 pj., khomak 80—1,10 hr., žydrojty kał 40—60 pj., cźerwjeny kał 40 pj., běły kał 15 pj., žołtej 15—20 pj., mětnik 20 pj., krěn 40—50 pj., radiški 10 pj., zybla 30 pj., kulrěpa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., po puncze 4 pj., jabłuka 35—60 pj., worjechi 40—50 pj., lěšne worjechi 40—50 pj., žmorze 50 pj.

Swinjaze witi w Khocźebušu.

Pschiwjesli běchu 280 prožatow a 6 běhakow.
Prožata, małe 7—10 hr., žrenje 11—14 hr., wulke

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 3. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,480	100 pólsk. złotych	46,89
1 engelzelski punt	11,985	100 čěskosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	80,72	100 franc. frankow	16,38

Barlinska bursa 2. meje. Bursa wotewri w pschećelnym połoženju. Słowna rosnuwoła wjerćeschże žo wo snjeboždnocźenju gdanskeho stoteho, kotryż je žo wo 42,37 proz. w žwojej dotalnej parolcy śnišił. Dokelž wožbetnych wotpschedacźow njepschedbeležesche, pschistupi kuliša po prěnich kurzach k nowym nakupjam, tak so žo połoženje dale skrućił. Na rentowych wikach njebě wulkich pschemjenjenjow.

Barlinske žito wulkowiti. Dokelž je posticźenjow pschenżu a rožki ś druheje ruki dale doscź, kryja młynjy žwoju potrjebu nětko skoro wuwlaczinje ś dyrbjeńskich składowanjow. Powyschenje krutych płaczisnow žo na wikach njewuskutkowasche. Pschenża žo lźeje wotbywa hacź rožka. Też za pizowanje žo pschenżu wjazy kupuje, wožebje dokelž wowsa a jećmjenja ź pizowanju na wikach njeje. Na mukowych wikach žo žnjnje wobšedźiuje nowe sarjadowanje za rżanu muku a wocźakuje žo, so žo wotbywotne poměry na dlšćich cźaš połepscha. Pschenćzna muka ma měrne wiki. Jećmjenje za piwarnje žo pomału wotbywaju, dokelž žo njedadża wyžkoleje płaczisny dla za tutón samér wuźicź.

Wežera płaczischе w Barlinje zentnar

pschenżu W 8: 10,20 hr., W 9: 10.80 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8.45 hr., — jećmjenja G 7: 8,80 hr., G 9: 8,45 hr., — wowża H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.,

Wiki w Kamjenzu.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowż 8—8,35 hr., pschenćzna muka 18,25 hacź 22,25 hr., rżana muka 12,25 hr., pschenćzne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 5,80—6 hr., žyno 5,50 hacź 6 hr., žłoma, słótna 3 hr., k saškanju 2,90 hr., butra 76 pj., prožata 14—24 hr., běhaki 40 hr., libjata 1,80—2,50 hr., běły kał 12 pj., cźerwjeny kał 30 pj., žydrojty kał 35—40 pj., jěždna łoboda 15 pj., rjewjen 20 pj., mětnik 20 pj., krěn 70 pj., hromak 75—1,20 hr., žołtej 10—15 pj., morchej 10 pj., radiški 8—10 pj.

Witi w Łubiju.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowż 7,95—8,30 hr., běrny 3—3,20 hr., žyno 4,75—5 hr., žłoma 2,25—2,60 hr., pschenćzna muka 17,10 hr., rżana muka 12,75 hr., pschenćzne wotruby 6,60—7,20 hr., rżane wotruby 5,80—6,60 hr., butra 75 pj., jeja 7½ pj., twaroh 20—25 pj., běły kał 15 pj., karoty 18 pj., jěždna łoboda 18 pj., žydrojty kał 30 hacź 70 pj., kólrabi 10 pj., porej 10 pj., tórki 60 pj., kišały kał 12 pj., zybla 30 pj., tomaty 40 pj., žołtej 15 pj., radiški 8 pj., rjewjen 15—20 pj., jabłuka 15—45 pj., mětnik 15 pj.

Rětkore płaczisny ś Drježdżańskich witkow.

Libjata 2—2,50 hr., kaczata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 60—1 hr., hołbje 1—3 hr., hušy, sarśane 1,40—1,50 hr., kaczki, sarśane 1—1,10 hr., kury, stare sarśane 75—90 pj., młode sarśane 1—1,10 hr., karpy 1 hr., schćuki 1,20 hr., linv 1,60 hr., jabłuka 10—60 pj., běrny, zentnar 3,50—4,20 hr., po puntach 4—5 pj., jěždna łoboda 15—18 pj., zybla 20—25 pj., krěn 70 pj., žołtej 10—30 pj., běły kał 10—15 pj., cźerwjeny kał 30—35 pj., žydrojty kał 20—60 pj., kišały kał 12 pj., pětrschilka 10—12 pj., rapunzki 40—60 pj., rjewjen 13—30 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9 hacź 11 pjenjezkow.

Witi w Khocźebušu.

Mjaso, howjaze 65—90 pj., cźelaze 65—90 pj., šlopjaze 80—1 hr., žwinjaze 70—90 pj., jeja 7—8 pj., butra 1,35—1,40 pj., twaroh 23—25 pj., łany wolij 1,40 hr., linv 1,20 hr., hołbje, młode 40—80 pj., kury, žiwe 60—80 pj., khapony, žiwe 40—60 pj., kólrabi 10 hacź 20 pj., morchej 15 pj., jěždna łoboda 25—30 pj., khomak 80—1,10 hr., žydrojty kał 40—60 pj., cźerwjeny kał 40 pj., běły kał 15 pj., žołtej 15—20 pj., mětnik 20 pj., krěn 40—50 pj., radiški 10 pj., zybla 30 pj., kulrěpa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., po puncze 4 pj., jabłuka 35—60 pj., worjechi 40—50 pj., lěšne worjechi 40—50 pj., žmorze 50 pj.

Swinjaze witi w Khocźebušu.

Pschiwjesli běchu 280 prožatow a 6 běhakow.
Prožata, małe 7—10 hr., žrenje 11—14 hr., wulke

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolljowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	2 5	30. 4.		2 5	30. 4.
Pšenca	212,0	211,0	buny	12,0-13,0	12 5-13,5
rožka	171,0	171,0	weka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	8,75-9,50	9 00-9,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	27,25	27,25	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23 00	22.90	such. truhsnč.	4,65	4,59
pš. wotruby	11,73	11,67	běrnj. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,19	syno, 50 kg		4,00-4,40
rapa	—	—	rżana słoma		2,10-2,20
hróch, Viktor.	23,0-27,0	24,0-27,0	wšelć. „		1,85-1,95
lane symjo	—	—	wowsna „		2,00-2,15
pjeluški	21,0-22,7	21,0-22,7	jećna „		2,00-2,15

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9 — 13: 167.0

Płaćizny rěznego skotu na Drježdżańskich skótnych wikach.

2. meje 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 566

Najlěpše kormjene ćelata wot cyca	62
Srěnje kormjene ćelata wot cyca	53—60
Snadnje wuwite	43—52
Najšpatnišе	37 - 42

Swinje: 339

Tučne swinje, přez 300 kg. cźežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cźežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cźežke	47—50
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cźežke	45—47
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Krajnostawska bźnka w Budyšinje

Banka mójeschе w lěcze 1930 1,40 mil. hr. hypotekow w 290 pschipadach žnowa wudźełiła. Wrócźo płacźiło je žo 0,79 mil. hr. Wobstatk hypothekow stupi na 38,14 (w lońschim lěcze 37,32), wobeh šatawnych listow na 34,57 (33,60) mil. hr. Połoženi je gmejny žo žoro bozyla njeswudawachu. Likwidnosć banki je jara dobra: Žadanki na banki atd. jewja žo ź 2,99 (1,64), hódnołki, kotrež žu pod kursami ź dnja 31. dez. 34 šaβadźene, ź 5,50 (4,79) mil. hr. Žadanki na běžnym konce wucźinjeja 5,28 (5,50) mil. hr. Na druhim boku wucźinjeja šapołożeńći na běžnym konce 18,16 (12,93) a nalutowanki 8,10 (7,12) mil. hr. Wobdźelenja wucźinjeja 0,03, wožebje pschi šaschkim kurzschim žydlowanju, wrócźošjatenja 0,13 mil. hr. Šakładny kapital połwyschi žo wo 63 000 na 1,30 mil. hr. Ležownosćiny konto je žo wožebje ź pschedacźom prjedy w dyrbjeńskim pschežadźowanju nabytym cyczećkłubom w Raizenje, kotrež žo ža šaβydlerske samery žwužitkowa, wo 1,28 na 1,72 mil. hr. šmišł. Šaštate hypothekowe danje wucźinjeja 0,83 mil. hr., ź kotrychž 0,55 mil. hr. na lěto 1934 pschinideje a ź kotrychž hacź do dźenżnischeho dnja je 0,28 mil. hr. mjes tym dóschło.

Cźežity dobykk wucźinja 102 773 (99 328) hriwnow, ź kotrychž je 39 220 hr. do reserwoweje pschepokaka. S wosebitym nałożenjom wjazy do praschenja, ža to pak budźa žo kredźitne listy, kiž pschiślušchne šawjašći dołžnikow do nuzy stupja, ź běžnymi danjemi wuhotowacź. Banka je w 1063 padach ratařskeho wudołženskeho jednanja jako wudołženki hamt (Entschuldungsstelle) połožena. Dotal mźachu žo jenož mało pschipadow wotmicź, tola banka žo nadźija, hdyž je trěbny pschihotowanišći cźaš žo pschewinuł a nutne wuwjedźenjske połožanja žo wudale, so bórzy dale pschinidże.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolef a za nawołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje, D.A.III. 1935 2291. — W tu khwilu taritaa lišćina čo. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

uje někotre sta metrow dale wuhledźichu. Młodaj człowiječaj běchtaj smjerikoj.

Franzowske knježerstwo pjecź prálatow wusmamjenjiło.

Franzowske knježerstwo je pjecź prálatam we Vatikanje fichiż cżežneje legije spojczito.

Wumrěli fu:

Franzowski wucżeń dr. Edgar Aulerc de la Rue, kotryż je fo runje ſ Hebridſkich kupow w Polodnjichim morju do Newyorka wrócził, wo swojich studijach wo ludźiżraczkach rosprawja. Tamnichi domorodni ſu ludźiżraczjo. Woni pak ludźi njeżeru, kotrež zigarety kurja. Nežnu wón, kotraż ſ mjasa kurjerjow zigaretow wulkhadża, domorodni njemóża ſnjeſcż. Wěli, kotrež fu na Hebridach żiwi, tohodla wſchitżu zigarety kurja, ſo bychu fo ſeżracża ſminyli. Hdyż chadża domorodni ſwoju chżiatoſcż ſa cżłowiſkim miaſom ſpokojicż, dyrbja żebi tohodla wopor mjes ſwojim ludom pytacż.

Budyske stawniske powěsće

ſchwórk 2. meje 1935.

Narodźiłoj ſtaj ſo: 29. 4. Jurjej Kurtej Wünſchi, rěżnikej, żynk. — 30. 4. Waltarjej Gottfriedej Fahnauerej, blidarjej, żynk.

Wumrěli ſu: 30. 4. Bjedrich Herrmann Hoffmann, invalidny rentnar, 84 lět. — 30. 4. Ambroſius Joſefus Leitner, wyſchſchi inżenjer na woty., 74 lět. — 1. 5. Arnoſcht Moriz Seifert, fabrikiſki cżeſla, 77 lět.

Mandżelſtwo pſchipowědźichu: 2. 5. Kurt Jan Nowotny, modellowy blidař, ſ Marju Margaretu Kaplerjej, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Willy Alfred Schönbach, pomozny reſerwny lokomotiwnik, ſ Klaru Mimmi Helgu Kutzerej, pſchedawarku, wobaj w Budyſchinje. — Maks Woldemar Uhlich, ſchofer, ſ Martu Lyddi Dittrichej, domjacej pſchiſtajenju, wobaj w Budyſchinje. — Ota Waltaŕ Andrä, podoffizěr w Altenburgu-Rajepahu, ſ Hanu Luiſu Hertu Wernerej, ſchwalcżu w Budyſchinje. — Maks Richard Mérſch, kravz, ſ Margaretu Buſchiż, ſłużobnej, wobaj w Budyſchinje. — Ota Hans Sſrok, frifer, ſ Johannu Marju Elfriedu Jungez, pomozniju, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Jeremiaš, konditorſki pomoznik, ſe Charlottu Margareta Klotkez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje. — Franz Willy Tſecjak, blidař, ſ Hanu Friedu Kokliż, fabrikiſkej dźełaczeńcu, wobaj w Budyſchinje.

S Budeſtez. (Stawniſke powěſcże.) Narodźiłoj ſtaj ſo: 25. 4. Njemandźelſki żynk w Hornjej Hórzy. — 26. 4. Hendrichej Julijuſej Siebenej, ſamkarjej, żynk. — Manſ Hendrichej Julijuſej Siebenej, ſamkarjej, żynk. — Manſ dźełſtwo pſchipowědźichu: 26. 4. Richard Pawoł Nikol, fabrikiſki dźełaczeſ, ſ Emmu Elſu Heiberez, fabrikſkej dźełaczeńcu w Budeſtezach. — 2. 5. Gotthold Maks Eulitz ſ Fanny Olgu Elſu Hofmannez w Małych Debſżezach. — Do mandźelſtwa ſtupichu: 27. 4. Maks Richard Schiman, rěſnik w Njeſwačidle, ſ Jadwigu Hildegardu Hollmannez, fabrikſkej dźełaczeńcu w Budeſtezach-Raſchowje. — 29. 4. Arnoſcht Schewczik, ſchofer w Komorowje, ſ Hanu Martu Mjejnez, domjacej dźomku w Mniſchońzu.

Radio

Sobotu 4. meje ſłyſchimy:

Königswusterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 wjeſoły ranſchi koncert. 11,40 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi koncert. 13,30 taczele. 14 wſchelakoſeże. 15,30 hoſpodarſki tydźeńſki pſchehlad. 16 wjeſoły ſobotniſche popołdnjo. 18 ſportiſki tydźeńſki pſchehlad. 20,15 piſany wjeczor.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 5,50 ſa burow. 6,35 dujeńſka hudźba. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdnjiſchi koncert. 13,10 taczele.

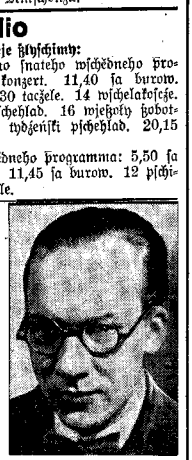

Noſcherjej nazionalneho myta ſa najlepſchi film a ſa najlepſchu knihu.

Leni Riefenſtahlej dosta nazionalne myto ſa film wo ſtronimym ſjeźdże w Nürnbergu „Triumf wole". — Eberhard Wolfgang Möller dosta nazionalne myto ſa ſwojej ſwjatkaj pěſnjow „Powołanje młodeho cżłeka" a „Listy padnjenych".

Hiſchcże ważne ſ dźiwjerſkeho programma: Hamburg 19 ſabawny konzert. Wrótſławja 20,10 hara wo Jolanthy. Köln 20,10 piſany wjeczor. Frankfurt 19 wjeſeli konzert. Stuttgart 19 ſabawny konzert. Mnichow 20,10 ſ němſkich operow. Win 20,25 awſtriſka domiſna. Warſchawa 20 lohka hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Der Kommunikationsweg Neudorf—Cieske wird wegen Beſchüttung im Staatsforſtrevier Halbendorf vom 2. bis mit 8. Mai d. J. geſperrt. Der Fahrverkehr wird auf die Muskauer Staatsſtraße gewieſen.

Bautzen, am 30. 4. 35. **Der Amtshauptmann.**

Das für den Landwirt **Willy Richter** in Weiſa Nr. 4 am 6. Februar 1932 eröffnete Sicherungsverfahren wird **aufgehoben.**

Dresden, am 16. 4. 1935. **Die Landſtelle.**

Der Kommunikationsweg Guttau—Lömiſchau—Geißlitz wird wegen Beſchüttung in Flur Lömiſchau vom 4. bis mit 11. Mai d. J. geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Kliz—Spreewieſe gewieſen.

Bautzen, am 2. 5. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Towarſtwowski powěſtnik.

Drježdżany. Serbſke towarſtwo „Cornobóh" ſo zeńdże ſobotu 4. meje w nowym hoſcencu „Elisenhof" polakrajana Merla rózk Elisen-Hammerſtraße blizko Sachſenplatz. Ważne wuradźowanja. Přednoſk.

Drježdżany. „Jodnota", tow. kat. Serbow w Drježdżanach. Wutoru 14. meje wjeczor 1/2 9 hodź. budże naſa **generalna zhromadźizna** w towarſtwowym domje Bayriſche Krone, Neumarkt. Porjad ſo tam wozjewi. Sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje předſydſtwo.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 5. meje wjeczor we 8 hodź. měſačnu zhromadźiznu pola Schütze. Přednoſk. Přińdźe wſchitcy!

Rakecy. Serbſke towarſtwo „Lipa" wuhotuje njedźelu 5. rózownika wjeczor 1/28 hodźin w Kačej korčmje rjany ſerbſki wjeczor jako „witanje naleća". Wſchěch lubych Serbow z cyłeje wokoliny přeproſuje na njón předſydſtwo ſerb. tow. „Lipy".

Zwjazk młodźenccow wotmeje wurjadnu zhromadźiznu w Khróſćicach njedźelu 5. meje pop. w 4 hodź. pola Wjenkec. Kóždy towarſtwo dyrbi znajmjeńſa z 2 ſobuſtawomaj zaſtupjene być.

Hłowny prezes.

Wšitke šulske knihi

ſerbſke a němſke

dóſtanjeće

w Serbſkej knihařni w Budyšinje

w Serbſkim domje

Wolmjane musliny wot **95** pj.

we wſchel. muſtrach. Wulki wubjerk! **Mantlowe, koſtumowe, ſukanowe a bluzowe tkaniny** jara płaćizny hódno

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na **Pôſtskim naměšće** na **Hošic hasy čo. 29**

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo **DOBRE** twory tunjo poſkićam.

Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na ſkładźe! Po přeču na wotpłaćowanje. Napłaćić ma ſo 10 hr. potom tydźeńſcy znajmjeńſa 2 hr.

Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow

Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.

J. Šibak w Budyšinje na **Mužakowskej dróży 4**

Hoſćenc Kchelerńja

Podpiſani přeproſuja z tutym k ſwojej 4. meje a 5. meje ſo wotmějacej

přiwitańskej hoſćinje

najpodwólniſo. Naša kuchnja podawa nimo bohateho wubjerka pojěźdżow čerſtwy Lösniski dołhi hromak.

Telefon 3896 **Otto Naumann a mandźelska**

Kolesarjo! Kedźbu!

Pać ke mni ſo wuplaći

Wod.-lidło, cynliwo	1,50 hr.
Rožne z ćmudło, komplett	0,75 hr.
Sčitaſki blechi	por 0,75 hr.
Nošadła wałkow	0,40 hr.
Pedale 0,8 hr. Rjeńcy	0,90 hr.
Wobtuk. nowětrowe pumpy	0,40 hr.
Pěſta za prědk. kolo, kompl.	0,80 hr.
Dynama za swěcu, 6 volow	4,50 hr.
Swětlomiczki	1,20 hr.
Kosna, kompletż	14,70 hr.
Přimadła 0,20 hr. Zwjena	0,90 hr.
Mantle za kola 1,50 hr., 6-zwł. 1,65 hr.	
Gumije za kola, też za dźěćace kola	

J. Schieback

w Budyšinje na Mužak. dróży 4

200 nowych lězin. bolow na ſkładźe

Webbladanje bjez ručenja ke kupej kóždy čas!

Su-li Waše črije roztorhane

přińdźe ſnjeſe do **wulkoćewcowanje na Žitnych wikach čo. 11** znajeće „Złoteje hwězdy" a „Mlokowelo dwora"

Alfred Gnichwitz

Dobre reelne a tunje posrjedkowanje. Na pódłuwanje móže ſo dožakaċ

Wšitko dóſtanjeće pola

Schneider & Schulze

13 **w Budyšinje** na Kamjentnej hasy 13

Sadowe štomy

wšěch družin

jahodkowe kerčki

Pyſeńſke kerčki

Róże, nizke a wysoke

jehlinowe drjewa atd.

poſkića tunjo

E. Pelz štomownja na **Lubijskej dr.** Telefon 2848

Krjepjawy zacynkowane a lakowane we wšěch wulkoſcach poſkića wosebje płaćizny hódno

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeča zwučowarnje)

WOJEREĆY

Wšitke ſerbſke žony pija rady jenož

Brendelowy kofej

tón z „Čornuchowej hłowu"

Zaručeny prawy dóſtać pola

Fritza Brendela we Wojerecach

a w jeho filijalkach

Młoda, ſuproſna **ranca** ſe **ſofowe a blidowe přikrywy, zandły, rollowy,** tunjo

je na předań w **Iaſeńcy čo. 23** pola Njeſwačidła

Wurker, rodź. Erlerec w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Serbja, rěćće ze swojimi dźěćimi ſerbſcy

a přepodajće jim tutón drohotny pokład naših prjedownikow njeſkaženy. Čitajće z nimi naſe

Serbſke Nowiny,

wosebje dźěćacy kućik, kotryż ſo z wulkej luboſcu kóždy tydźeń za naših najmjeńšich piſa

Pać ſo zadani . . . . . k tyšeršekemu mł. t

Lěhańje a bydlenje kuchinje, polſtr. mebje w cyłku 50

Hänchen

na Lubijskej dróży 17 (dom w dworje). Přijimam mandź. poščonki

Zakhowaj sebi swoje włosy!

Wupadanje hłoſow, šćěrjenje, ſlěkanje hoſe, liſawa, zrěrjenje atd. ſo wuſpěſnje wotſtroni. Přeczytanje hłoſow darmo. **T. Baecke,** ſpecialiſt za pěſtowanje włoſow w Khočebuzu. **Rěčne hodźiny w Budyšinje** ſobotu 4. meje wot 4–7 hodźin w hoſćenu „Gambrinus" na Kamjentnej hasy

Meble

w znatym ſolidnym wuwjedźenju najtuńſo **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Groćane pletwo za kurjata

horjeka šćeroke, deleka wuzko wokniešake je rad wuživane wobhrodźenje kokoſac. dwora

Wosebita předawańa pola firmy

MIESSNER

w Budyšinje na Žitnych wikach

ZÜNDAPP

rěka postup!

D-riadowna z tłpradowk. blockmotorom (7 PS) ſtajuje mocy za 295 bać 595 hr. Kardan-riadowna z njeſtyčomnym ſtwórom rjeńcowym čěrdłom z elaſtiſkej Kardanowej wóſku za hr. 795 bać 1550 hriwnow.

Rady wam kolo předwjedźe

Richard Kieschnick

w Budyšinje na Hošic hasy 17

Zaſtupjeſtwo za Budyšinje

Přiloha k čísle 102

SERBSKE NOWINY

Piatk 3. meje 1935

Tkane wumělske wěcy

Mnohe wažny dźěl katolskeho zyrkwinskeho wumělstwa tkane wězy a wuschiwanja wužiwaja. Prašare pschedpisuja sa kóždy dźeń lěta, sa kóždu zyrkwinsku swjatoczłonjesu barbu rysowe postajeja. Wona móże selena, fijalkojta, cerwjena, běła abo czorna być. So módra barba pobrachuje, dźe na wobczežnosczi saleži, z kotrejž so w starowěku a srjedźnim wěku barbjenje z módrym selkasche. „Barba" ma so tu jenož jako dno srosumicz, nimo njeho (z wumjasom czornego, kiž je żarowańska barba) móże rysowo se slotom abo druhej barbu wupyschene być, samo wobrasly móża do njeho stkane abo wuschite być. W posledźischim srjedźowěku runje wuschiwanje zyrkwinskich drastow wobdźiwanja hódny sthodźeńk dosp. Wosebje rad so na khribjecze kapule, pschewěschka, plastike, swobodnje wudźěłane Boże martry pschipraschichu. Taksi pschewěschk nětkuże z lěta 1500 klóschtr Marijneje Hwězdy wobsedźi.

Druhdy dariczelio też żiwoj wopon sobu wuschicz dachu, kasula Marijneje Hwězdy statneho worjola (1701) jako debjeńkowy wobrub wužiwa. W jenym rysowje klóschtra Marijneho Dola wopon a mjeno dariczelki naběrdźemy: wójwodźi Hany Khrystiny se Sakskeje-Weißenfelsa (1744). Posběhnjenje tkalstwa w Flanderskej w 14. a 15. lětstotku bórzy wuskutkowa, so so z wudźěłkami tuteho rjemjesła tehorunja zyrkwi służesche: gobelinej podobne, cżęste tkaniny kraśnych barbow a mustrow nastachu. Budyske tachantstwo żiwi. Pětra hischeze dospołne wuhotowanje tuteje druźiny (nescphorny mantl, tři pschewěschki, khelichowy sawodźenk, ruczník atd.) je spoczatka 16. lětstotka wobsedźi. Nescphorny mantl pokazuje nimo bohateje kwětkoweje pychi schtyrjoch sczenikow, jedyn pschewěschk macz Bożu atd. Wschitko je so kraśnje sdźerżało.

Njeskónczenje wjele taikeho stareho wumělstwa je so w 30lětnej wójnje se slej wolu sniczilo. S pschipadnjenjom wulkich flanderskich pschestrěnjow k Franzowskej so tuto wumělske tkalstwo sdźěla tam pschesadźi. Tkaniny buchu lózsche, ale drohotnische. Město gobelinowych tkaninow so slotohowo (brokat) tkajesche. Wumělcy bóle a bóle židu wužiwachu. Dno tkajesche so se slotych a slébornych nicżow, na dnje pak so mustry bajkojteje rjanosce barbow tak rjez rozkseschu. We 18. lětstotku nałoż nadeńdźemy, nad kotrymż so swopreda trochu spodźiwanjy, kiż pak bě sche tola jara rjany. Husto so rysowa i dwórskich drastow wosebnych lnjenjow wutřichachu. Tehdomnischa żónska drasta (wobruczowa sukńja) wulke njerosstřihane tkaninowe kruchi wopschijesche, kotrež so dachu lohko do pschewěschkow, dalmatikow atd. pschedźělacz. Budyske tachantstwo taiku rózoborbunu dalmatiku (nětkuże z lěta 1750) wobsedźi.

Żónska drasta so na tsoje waschnje do duchownemu wobsyndstwa pschinjeze. Mlode semjanske knjezny, kotrež do klóschtra dźechu, swoju żiwotnu drastowu pychu wopruchowachu, so bychu z tym pokasale, kak dokładnje so wot sandźenosce wotwobroczichu. Sbożowne macżerje żiwoju njewjesczinsku żuknju wopruchowachu, tak khurwjeschowka Marja Antonija (make sczitki tuteje żuknje su so w tachantstwje hischeze sdźerżale). Tola też zyrkwinskej wjerchojo zyle wosebne drastowe sawostajeństwa kupowachu, tak na pschikład biskop Wosky z Bärenstamma (wokoło 1760). Tehdy sche waschnje, so komorniczy dwórskeje danny jeje „dwórske żuknje" (robeś de cour) herbowachu. Tute żony pak w nychle drastach z Tourskeje abo Neapelskeje żidy njemóżachu khodźeć, to jim „drastowe porjadn" njedowolachu, kotrež njesemjanskim żonam sakasowachu w taikich tkaninach khodźić. Wone potajkim herbstwo pschedachu a z tym hubjenje njepobuchu.

Tak naběrdźemy pschewěschki z medailonowymi wobrazami sasczańskich roswalinow (ruinow), każ w Marijnym Dole, z parkowymi krajinami, każ w Budyskim tachantstwje, z mustrami, kotrež so kwětkowym sahrodami runaju. Tu pak sajimuje, so ju so tkaniny cżim lepje sdźerżase, cżim starsche ju, cżim bóle so lětu 1800 bliża, cżim bóle so „schcżepja". Snajeś móże hižo na zwědomitosczi a wusrjomnosczi, kak ju drasty sescnite, jich starobu sjódnacz. Sa 19. lětstotk mało chwalby zbywa.

Ssamo na alboje, tutej jednorej běłej męschinskej drasce, mójachu ludźo w sańdźenych cżasach żiwoje wulke ruczne wumělstwo pokasacz. Jena alba w Marijnym Dole (z lěta 1699) je kraśnje z běłym na běłe wuschiwana. Jena alba Budyskeho tachantstwa ma meter schéroku kromu Brüsselskich abo irskich zankow z cżasa wokoło lěta 1700.

Ruki pobożnych a wuschitnych mnischow antipendije (woltarne wobwěschki) wuschiwachu, tak wobwěschk w Marijnym Dole z lěta 1653, pontifikalne rukajzy abatyzow (w Marijnym Dole rukajzy abatyzy Hrjanez), ale też knihowe swjatki a samki (wérowańske protokolle Wettinskeho domu na Budyskim tachantstwje) a sdźerżkowachu zanki, cżełne jako pawczinu.

W srjedźnim wěku hacz do 18. lětstotka zyrkwinske tekstilije rad z barbnymi drohimi abo pokrodhimi kamjenjemi też se schlekczanej pychu, debjachu, wobzeże też mitry biskopow, z biskopskej drasty wuhotowanych abtow abo tachantow. We 18. lětstotku pak na to městno wuschiwanje pacżerkow stupi. Swopředka so husto wopraudźite parle trjebachu, podźišcho pak swjetiche makulsche schlekczane pacżerki, pola kotrychż so z dobrym a cżistym wuwjedźenjom drohotnosczi macżisny narunasche.

Hacżrunjež je naschа Hornja Łužica jenoż katolska diasporа, je žebi wona tola psches lětstotki bohaty pokład zyrkwinskeho tekstilowego wumělstwa niż jenoż sakowała, ale je i wopornej mjeńu swojich žohustawow a pschi dobrym rosumjenju swojich duchownych wjednikow sa wumělstwo kóždy cżas wědźała, tutón pokład wobchadźeć. Mjena biskopow, każ Freyschlag se Schmiedenthal, Wolky i Bärenstamm, Franz Xaver Lok, žebi tu cżesczownje wopomnjesce sasłuża. A hdyž nascha wustajeńca „Starokulskeho wumělstwa" (wot 30. meje t. l.) wschitke tute wězy wocżam posčiczi, kotrež so se zkowani podarmo wopschowacz spytaju, njech wobhladuwaś na jene njesapomni: Wumělstwa wustojnosczi a rosumnjenje sa wumělstwo stej wschitko to hakle na druhim městnje wuskutkowałej. Hłuboka khscheścjanska pobožnosczi běsche wupokazerka tutych krasnosczow.

Rt.

Cyrkwinske powěsće

Njedźela Misericordias Domini, 5. rožownika 1935.

S **Budyschina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. serbske Boże wotkasanje: farař Kayler, we 8 hodź. serbska z dop. ½10 hodź. němska Boża słužba: farař Tischer. Pop. ½3 hodź. Boża słužba sa młodźinu. — Mutoru pop. w 3 hodź. khscheścjanska żónska słužba w Societecze.

S **Budyschina. Krajnozyrkwinske khscheścjanstwo.** Shromadźišny w Budyschinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěcźi; wjeczor w 7 hodź. evangelski kěrluschowy wjeczor. Sstrjedu wjeczor we 8 hodź. swjatk młodźiny sa młode holzy. Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Shromadźišny swonka Budyschina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kněžkowym dole, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Kummadźe, mutoru wjeczor we 8 hodź. w Rachlowje, srjedu wjeczor we 8 hodź. w Bišpizach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórze. — Hodźiny za żony: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwałdźe, póndźelu wjeczor we 8 hodź. w Budeśiezach, mutoru pop. w 4 hodź. w Budyschinje.

S **Barta.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba, w njej dźěcźikemschenje. Sběrka. — Mutoru pop. ½3 hodź. khscheścjanska żónska słužba. — Mutoru wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w paczerskej jstwje.

S **Budeśiez.** Rano w 7 hodź. smje farař Bójz němsku spowědź, farař Böttger we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Dop. w 11 hodź. smje farař Bójz kemschenje sa dźěcźi 5. hacź 8. schulskeho lěta. — Mutoru wjeczor we 8 hodź. smje farař Bójz biblisku hodźinu w młodźinowni.

S **Budyschinka.** Dop. w 10 hodź. němske kemschenje (farař Handrik-Porschiski).

S **Bukez.** Rano ½7 hodźin serbska spowědź, we 8 hodź. serbske, dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Pop. ½3 hodź. khscheścjanske kemschenje. — Mutoru wjeczor ½8 hodź. żónske towarstwo we wobsadnej sali. — Wumrěła Hana Marta swud. Bendelka rodź. Brücknerez, khěžerka w Bukezach, 54 l. 10 m. 14 dnjow.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němske Boże wotkasanje, we 8 hodź. němska Boża słužba z motewnerjenjom paczerskeje wuczby. Wschitke paczerske dźěcźi lěta 1935 maju so wobdźělicz. Dop. ½10 hodź. shromadźišna zyrkwinskeho pschedstejicerstwa a wobsadneho sastupjerstwa nesarje. — Mutoru pop. w 3 hodź. żónska słužba pola Mrózej.

S **Hrodźišcźa.** Rano w 7 hodź. němska spowědź k swjatym Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. Boża słužba sa młodźinu (rosrěczowanje). — Schtwórtk 9. rožownika dop. w 10 hodź. spowědź w schuli w Drážđźiu. Pjatk 10. rožownika pop. w 3 hodź. spowědź we Wjeej Horje, pop. w 4 hodź. tehorunja we Worzanje. — Wothowany: Hermann Gerhard Pinkawa z Kortnitzy, 14 lět 11 měz. a 1 dźeń stary.

S **Khwaczicy.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemschenje. Sběrka sa evang. Němzow we wukraju. Pop. w 2 hodź. kemschenje sa młodźinu.

S **Kluksa.** Rano w 7 hodź. němska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. němske kemschenje, dop. ½10 hodź. nutrnosć sa lětuschich schulskich nowaczkow a jich pschiwuwnych (t. r. dźěcźi, kotrež su lětsa do schule saitupile). dop. ½11 hodź. kemschenje sa młodźinu. — Sstrjedu 8. meje wjeczor we 8 hodź. wosadna spěwna hodźina k nawutnjenju nowych hłosow sa kóždeho.

S **Kotez.** Rano ½8 hodź. rosrěczowanje z młodźinu, we 8 hodź. němske předowanje. — Sběrka.

S **Lupcje.** Rano we 8 hodź. němske kemschenje. — Sstrjedu wjeczor we 8 hodź. serbska biblijska hodźina na farje. — Wumrěła: Augusta Thereza swud. Sachsowa rodź. Ludwigez w Radworju, pohrjebana w Drježdźanach-Brjasnizy, 84 l. 8 m. 4 dny.

Čechow:

Kozak

Přeł. z ruščiny A. Smolerjowa.

Najeńk Delanskeho kubła Maxim Torčakow, Berdanski měšćan, jědźeše ze swojej młodłej żonu z cyrkwje a wjezeše wot tam swjećeny khlěb. Słónčko hišće njeskhadźeše, z ranja pak so hižo čerwjenješe, so złočeše a so roztorhaše mhła, kotraž z raišimi zerjami zakryje wóčku módre njebjo. Běše čicho . . . Ptačina njeběše hišće cyle wotućiła . . . Poepula wołaše swoje poepulik, poepulik a nad małym kurganom (staroslowjanskim kulowatym rowom) ćežko zmahujo z křidłami znošowaše so zaspany sup (wulki ptak), a hewak dale njeběše po polach widźeć ani žiweho stworjenja.

Torčakow jědźeše a myšeše, zo njeje rjeńšeho a wjeselšeho swjateho dnja, hač Khrystusowe stanjenje z mortwych. Njedawno běše so woženił a nětkole ze żonu prěnje jutry swjećeše. Wšitko, na čož wón hladaše, wo čimž myšeše, wšo so jemu zdaše swětłe, radostne a zbožowne być. Hdyž na swoje kubło myšeše, namaka zo je pola njeho wšo w porjadku, domjacnosć, kajkaž lěpša być njemóžeše, wšeho dosć a wšo je dobre. Pohlada też na swoju żonu — też wona so jemu zdaše być krasna, dobra a miła. Zwjeselichu jeho rańše zerja, młoda towaršaka a wrěšćaty wóz a sup . . . A hdyž wón po puću w korčmje pozasta, zo by cigaretku wukuril a skleńčku wupił, so wón hišće bóle rozwjeseli.

Hlej, swjaty dźeń! — powědaše wón. — Haj woprawdźe swjaty. Dočakaj, hižo nětkole słónčko poskoči. Wono kóžde jutry poskoči. Tu widźiš, też wono so raduje.

„Wona njeje žiwe", přispomni wona.

„Ow haj, na nim su ludźo!" wotmołwi Torčakow. — Na moju dušu su. Mi je doma Stěpanowič powědał, zo su na wšěch planetach ludźo, na słóncu kaž na měsačku! Haj, ale je mózno, zo wučeni ža, čert jich znaje! Sto to, je mi jako by kóń tu stojał. Woprawdźe.

Na pol puća domoj, při hłubokim puću, Torčakow a jeho żona żona zawohladaštej wobsedłaneho konja, kotryž steješe njehibnje a wobnuchowaše lónsku trawu. Při samym puću na małkim pohórku sedźeše čerwjenowłosaty kozak, a do prědka skhileny hladaše na swojej nozy.

Khrystus je stanył! zawoła na njeho Maxim. — Brrr!

„Zawěrno je stanył," wotmołwi kozak, njezběhnywši hłowu.

„Hdźe jěchaš?"

„Domoj na dowoleńcu".

„A čohodla tu sedźiš?"

„Jenož tak . . . . skhorił sym a nimam mocy, zo bych mohł dale jěchać".

„Sto tebje boli?"

„Wšitko mje boli".

„Hm . . . Tebi so nječini! Ludźo swjeća jutry a ty sy khory. To by dyrbjał do wsy abo do korčmy jěchać, tu sedźeć ničo njepomha."

Kozak zběhnje hłowu a pohlada ze sprócenymaj, khorymaj wočomaj na Maksima, jeho żonu a konja.

„Wy přińdźeće z cyrkwje?" wopraša so wón.

„Haj, z cyrkwje".

„A mje su jutry na dróży překwapiłe. Bóh njeje dopuščił, zo bych dojěchał. Je najwjelši čas, zo bych dale přišoł, ale nimam mocow . . . Hdy byšće wy, wěriwi, mi pućowacemu ze swjećenym khlěbom dali tu jutry swjećić."

„Swjećeny khlěb?" wopraša so Torčakow". To je mózno, je-li ničo dale, čakaj hnydom . . . .

Maksim přemasa ruče swoje wzaki, pohladny na żonu a praji: „Nimam nóž, zo bych kruch mohł wotkrać. Z ruku łamać so njehodźi, cyły khlěb so rozdrjebi. Sto činić! Pohladaj, hač nimaš nóž?"

Kozak stonajo stawaše a dźěše k swojemu sedłu po nóž.

„To staj sebi něšto wumysliłoj! hnéwnje praji Torčakowa żona.

„Ja Ći njedam swjećeny khlěb drjebić. Z kajkimaj wočomaj ja jón rozkrany domoj přiwjezu. Jědź do wsy k burikam a tam jutry swjeć!" Żona wza z mužoweje ruki serwjetku z khlěbom a praji:

„Njedam! Dyrbiš porjadk měć. To njeje jednory khlěb a je z hrěchom, jón bjez přičiny drjebić."

„Ach kozako, njehněwaj so!" zasmja so Torčakow. „Żona nochce. Wodaj, zbožowne pućowanje!"

Maksim sćeže za hotežku, zamjaskny, a wóz kaž z wětřikom dale lećeše. Żona hišće dołho bórbotaše a spyta dopokazać, zo khlěb krać, prjedy hač so domoj dojědže, je z hrěchom a njeporjadnosć.

Z ranja, předobywši so přez móskowe mróčałki, zabłyskachu so prěnje pruhi skhadźaceho słónca, a z njehjes běše słyšeć spěw škowrončka. Nad łukami znošowachu so w jenajkej zdalenosći město jednoho hižo tři supy. W młodej trawje zaščerćachu šwjerčiki.

Zdaliwši so werstа wot hłubokeho puća, Torčakow so wobroći a kedźbliwje do daloka hladaše.

„Kozak njeje widźeć . . ." praji wón. Tajka dobra duša . . . „wumysli sebi na dróży skhorić! Wjetšeho njezboża njemóže być, dyrbi jěchać a mocy nimać. Sto je na tom dobreho na dróży wumrěć . . . Njejsmój jemu swjećeneho khlěba dałoj, serwjetu smój dyrbłoj jemu dać. Nic wěrno, też chee jutry swjećić".

Słónco běše zeskhadźało, Torčakow pak jednoho widźał, hač bě zaskočiło abo nic. Po cyłym puću, kaž domoj wón mjelčeše, wo něčim wón myšleše a

S **Huźiny.** Rano we 8 hodź. žerbiska, dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba, w 11 hodź. kemschenje sa dźěćzi.

S **Malešecy.** Rano w 7 hodź. žerbiska spowědź, we 8 hodź. žerbiske, dop. ½10 hodź. němske kemschenje, ¾11 hodź. dźěćzikemschenje. — Khowany: Morwonarodź. njemandź. žyn w Delnjej Hórzy. — Jan Hobrak, bětnarski mišchtr (wumjeńtar) w Malešecham, 87 l., 4 m. a 17 dnjow stary.

S **Minakale.** Dop. ¾10 hodź. němske kemschenje (farski vikar Lajer-Lupjanki), w 11 hodź. rosrěčowanje ſ konfirmérowanej młodźinu pošledních tšioch lětnikow, w 12 hodź. khchcženske kemschenje. — Wumrěłoj: Max Albert Robschink, pjetarski mišchtr w Minakale, 32. l. 5 m. 11 dnjow. Korla August Mikela, wumjenkař w Minakale, 59 l. 7 m. 24 dnjow.

S **Njeźwaczidła.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. žerbiske kemschenje. — Pjatk žo paćerje sapočnu: w 4 hodź holzy, w 5 hodź. hólzp. — Pokhowani: Anneliša Khrysta Rollez, mandź. dźowka Arnoschta Gusty Rolle, ratarja w Sarěcu, 4 m. Lejna Khrysta, njemandź. dźowka ſ Holešchowa. Bjedrich Arnoscht Wilhelm Schwabe, rentudoštawak w Holeschowje, 83 lět.

S **Nožaczig.** Rano we 8 hodź. žerbiska Boża žłužba, dop. ½10 hodź. němska Boża žłužba, ¾11 hodź. Boża žłužba sa dźěćzi. Kolekta sa evangeliku diasporu we wukraju.

S **Porschig.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, dop. ½10 hodź. rosrěčowanje ſ młodźinu. Dźěćzikemschenje w Boschezach dop. ½9 hodź. sa mjeńsche a ½10 hodź. sa wjetsche dźěćzi. Shromadźizna khchešćijanskeje jónitšeje žłužby žo wo tydźeń wotstorčzi. Sjednoćenišćiwowny wothladaŕ Peters śmjeje biblišku hodźinu w Porschizach póndźelu, w Boschezach wutoru.

S **Ratez.** Rano we 8 hodź. žerbiske žwjate wotkasanje, dop. w 9 hodź. žerbiska a ½11 hodź. němska Boża žłužba.

S **Wóšlinka.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. žerbiske kemschenje. — Kolekta. — W 11 hodź. kemschenje sa dźěćzi.

S **Wósporka.** Dop. ½10 hodź. prědowanje, w 11 hodź. Boża žłužba sa dźěćzi, ½12 hodź. katechišmowe rosrěčowanje. — Sbérka.

S **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. žerbiske kemschenje we Wulkich Sdźarach, w 10 hodź. němske kemschenje we Werminahoffje a w 11 hodź. dźěćzikemschenje we Werminghoffje.

Budyske stawniske powěsće

wutoru, 30. hapreleje 1935.

Narodźiłoj staj so: 24. 4. Njemandźelska łžowčzičžka. — 28. 4. Hansej Albertej Kurzenbergerej, krajnoźudniſkemu radźe, žynk.

Wumrěłoj staj: 29. 4. Klaus, krajnoźudniſkeho rady Kurzenbergera, žynk 1 dźeń. — 30. 4. Ida Auguśta Mehlowa rodź. Wendlerej, mandźelſta powjaſaſkeho mišchtra, 68 lět.

Mandźelſtwo pšchipowědźichu: 30. 4. Ewald Adolf Hartmann, frišerſki pomognik, ſ Fridu Schröderej, schwalčzu, wobaj w Budyšchinje. — 30. 4. Hans Robert Klebart, diplomowy inženěr w Bitterfeldže, ſ Elſu Luiſu Wernerej, domjazej damu w Budyšchinje. — 30. 4. Bjedrich Rudolf Burkhardt, bankowſki ſaſtojnik, ſ Ernu Johannu Neumannej, bjes powolanja, wobaj w Budyšchinje. — 30. 4. Korla Waltaŕ Bergel, pohonc̆ w Budyšchinje, ſ Friedu Aujuſtu Polanez, žłužobnej w Sstókłezach. — 30. 4. Korla Erich Krawz, ſtakaŕ, ſ Hilšbjetu Friedu Hanžu Eiflerej, pšchedawarku, wobaj w Budyšchinje.

Přilopk

Nawal žymy do Krkonoſchow.

1. dźeń meje je temperatura na Krkonoſchach (Hobrſkich horach) nahle hač na 12 ſtopnjow žymy padła. Sněh je žo 40 zentimetrow wyšoko naſchol.

Sněhowy mjeczel w Raiſchej Pruſkej.

S nawrótom žymy 1. dźeń meje ſu pšches Raiſchu Pruſku žylne žněhowe mjeczele howrile. W Marienwerderu hižo žrjedu rano we 8 hodźinach žněh 20 zentimetrow wyšoko leješe. W krajiniſe mjes Landsbergom a Heilsbergom žněhowy mjeczel ſ wošebitej mozu ſathadźeše. Na dróhach žo poldra metra wyšoke žněhowe žepje nawčehu. Samolhody w žněhu trčzay wostachu, dyrbjachu žo wuſwopacz a žo hyło ſ pšchedpšchehnjenjom je žněha wuczahnyc̆. Ludźo njepomnja, ſo je meja hdy prjedy telko žněha do Raiſcheje Pruſkeje pšchinjeſła.

Bacjonjaze hnězdo na žyrdkinſkej wěži.

W ſathšnym lěcze běšchtej žo we Wulkim Seltenje (pola Žahana w Schleſyſkej) na ſtarej zyrkwinſkej wěži bacjonaj ſajsbliłoj. Nětſi mužojo donješechu ſ wulkej próžu ſtare wósne kołeso horje. Bacjonaj žo ſa to džakownaj wopokaſachtaj, natwarſchtaj žej na nim hnězdo. Ale lětadło, kiž žo w blišſkojej nuſowane na ſemju puſchcži, jeju napłšócha a tak žo ſhubišchtaj. Lětža nětko tam ſažo bacjonaj hnězdźitaj.

Dźědźinſtwo pšchepodje wužłěbiłi.

W ſtatoku bura Joſeja Kaſtka w Rechersriedu (w Bayerſkej) namakachu pšchi wuporjedźenju w ſtarej ſchinje potajny łaſchčzik, w kotrymž pjenježny liſt leješe ſ lěta 1917 ſ 2400 hrivnami w bankowkach, kiž bě na Theresu Kaſtkej adreſowany. Pjenjeſy běchu ſ dźědźinſtwa jeneje cžety, kiž bě we wuſtawje ſemrěła. Dźědźinka, jena ſotra Joſefa Kaſtka, ſkhowa pjenjeſy 1917 do ſchiny a ſaby na nje pšched ſwojej ſmjerćzu, kiž ju w ſaunym lěcze pšcheſłapi. Tak pšchiwuſni nicžo wo nich njewědźachu. Pjenjeſy, kiž běchu tehdom rjany kapital, běchu pšches inflaziju ſwoju hódnoſcž dožyła ſhubiłe.

50 hriwnow na pomaſy.

Spodźiwny podawk je ſo w Stuttgarcze ſtał. Bjeſdźěny ſamkaŕ pšchińdże tele dny ſnjkž ſrajeny a hłódny nimo telefonoweje budki. Pohlada do njeje a widźeſche pódła telefonowych knihi maſy pakčzik leżo: běſchtej to pokładźenej ſaltaŋ. Nó, namakanka njebě telko hódna, ſo dyrbjał ju na policiju donješ. A dokelž wo cžłowjeku, kiž mohł ju ſhubicž, nicžo widźecž njeběſche, kuſny wutrobicže do zaity. Hdyž pak do druheje kuſnaſche a ju mjes ſubami mlečeſche, kuſny do twjerdeje weſy: Mjes butru a kołbaſu tčeſche do kruteje papjery ſapakowana 50hriwnowita bankowka a ſedulka ſ pšchecželnym praſchenjom: „Je ſłódźało?“ — Muž ſapłaczi ſ nimi podružny pjenjes a bě ſbožowny. Nětko je policija wužłěbiła, ſo bě ſałka jako dar ſa jenoho ſajateho w jaſtwje poſtajena, kotremuž dyrbjachu ſo na to waſchnje pjenjeſy do jaſtwa pšcheſmykaſ. Njekedźinje bě ſónſka pakčzik w telefoniſkej budźy leżo wostajiła.

Automobil ſo ſe ſeleſniſtim cžahom ſhrabnył.

Cžežke ſeleſniſke njeſłoſo je ſo žrjedu wjecžor we Hillerowu w Danſkej ſtało. S tſjomi wožobami wobhađženy automobil ſo na njeſawrjenym ſeleſniſtim pšchehodźe ſ motorſkim cžahom ſhrabny a ſo nětkle dźeſacž metrow ſobu wlecžeſche. Wón ſo wjchón rosbi. Tſi wohoby w autu ſo hnydom morichu. Jedyn ſ nich je wjelekróčny ſchwedſki milijonar a wobhađeſeł kódźow, konſul Erich Banck ſ Helſingforſa, kotryž ſ Bremena do Schwedſkeje domoj puć̆owaſche.

Sněhowe mjeczele w Pólſtej.

Po zyłej Pólſtej ſu w nozy wot 1. ł 2. meji žylne žněhowe mjeczele ſathađžałe. We hłownym měſcže Warſchawje hłuboki žněh leži.

Se ſmjerćze žo wróćił.

Hdyž w ſaſchtych dnjach 73 lět ſtary „wandrowſki“ Robert Uviſl we pjchiječze do Sternberka (na Morawſkej) proſcheſche, dyrbjeſche — kaž žo to w tajkich padach ſtawa — ſwoje perſonalije wujaſnicž. Hižo ſa někotre hodźinki žo jemu woſjewi, ſo žo njemóže do khorownje pjchijeć, dokelž je žo woſjewjenju ſwojeho róbneho měſta Mokomuza hižo pšched 5 lětami wumrěł. Robert Uviſl wobtruczeſche podarmo, ſo žo njedźiwajo ſwojich 73 lět žiwy cžuje. Stónčznje žo hłownu lětaŕ ſmili a ſłědźeſche, kaŕ je žo tuto ſmjertne woſjewjenje ſtaŕ mohło. Pšchi tym žo wukopa, ſo běchu jeho pšchiwuſnoſtkiž wo nim niczo wědźecž nochzychu, pola zivilnych wyšnoſcžow dozpěli, ſo jeho zaſ ſmrětneho ſapiſachu, dokelž lěta dokho wo nim niczo wjazy łyſcheli njeběchu. Tak bu Robert ſaſo do žiwych pjchijaty.

Rosbuchnjenje wulkeje granaty w Franzowſkej.

We hłownej ſchuli ſa dźěłanje munizije w Bourges pala Pariſa ſu ſo ſchtyrjo dźěłacžerjo ſ rosbuchnjenjom wulkeje granaty morili. Rosbuchnjenje bě tak žylne, ſo ſo betonowa pinza, w kotrejž ſo granata dźěłaſche, ſaſzypny.

Jendźelſka nowa parna łódź ſo wupaliła.

W Glasgowiſim pšchiſtawje (w Jendźelſkej) je ſo nowa dwójnoſchrubna parna łódź, kotraž dyrbjeſche ſo 1. meje na morjo puſchčzicž, w nozy k ſrjedźe ſ wulkim wohnjom ſnicžiła. Hdyž wohnjowa wobora pšchihwata, ſ łodźe hižo wyſoke wohnjowe trubjele łapachu. Lubjne żeleſne platy běchu cžerwjeno-žahłe. Hakle w ranſchich hodźinach ſo poradźi woheń wobmjeſowaſ. Naſrata ſchkoda je ſara wulka.

Pěſkowy wětr w Ameriſy.

Sstyły pěſkowy wětr je poſlednje dny w Kolorado-ſtej w Sjednoćenych ſtatach połnózneje Ameriki ſakhađžał. S rosdutymi pěſkowymi mróčzelemi ſo ſ měſtnami njebjo zyle ſaćmiwaſche. Se ſadwihanjom procha je wjele ludźi na ſadźichtiſoſ ſchorifo. W Springfieldje 55 ſajtich ludźi w thorownji leži. Tſjo ſ nich ſu hižo wumrěli.

Pčołarſke towarſtwo „Delni Sprčwiny Dol“

Rozprawa Budyskeje wobkedźbowańnje za hapreleju 1935

Wysokosc nad morjom	Temperatura po Celsiju najniższa	najwyšša	srjenja měſaca cžopłoła	Hibanje wahi w dekadach (1—2—3) Přiběranje po gramach 1	2	3	Woteběranje po gramach 1	2	3	Summa w kilogramach	Liczba dnjow wuleczenja	nošenja mjedu	hłowne žórło za nošenje mjedu	mnohosc deſća
210	— 0	+ 22	+ 8,5	—	100	200	300	350	450	0,800	22	3	wišnje	64,9

njepušči wóčko z čornejo konjoweje wopuše. Sam njewědźeše, čehodla so tak zrudny čuješe, wot jutrownjeje radoſce we wutrobje ani ſléda njewoſta. Domoj přijěwši, wón čeledź po jutrownym waſnju wokoſeše a ſo rozwjeſeli a zaſo poča powědać, ale wotkusnywſi kruch ſwjećeneho khlěba, pohladny wón zrudnje na žonu a praji: „Kak njeſikrwanje, Sirawjeta, ſo njejſmój tomu kozakej dałoj ze ſwjećenym khlěbom jutry ſwjećić.“

„Kajki sy ty dźiwny, mój Božo!“ praji Sirawjeta, ſo ſpodźiwajo a z ramjenjomaj ſćahnjo. „Z wotkel sy ſo tajkemu waſnju přiwučił, po drózy ſwjećeny khlěb rozdawać. Je to ſnadź całta? Nětkole je načaty, leži na blidźe, njech kóždy jź, komuž ſo zechce, mojedła też Twój kozak. Naposledk budźe mi jeho też hišće žel.

„Njech je kažkuli, kozakej ſmój dyrbjałoj dać... Wjak je wón běduiši, dyžli proſeŕ a ſyrota. Samluki na drózy, daloko wot doma a khory.“

Torčakow wupi ſkleńcu čaja a hižo dale ničo njepiješe a njejědźeše. Jěſć ſo jemu njechaše, někak jemu do šije njeležeše a zaſo poča zrudny być. Po jeſći wón a jeho žona dźěſtaj ſpać. Hdyž za dwě hodźinje Sirawjeta wotući, ſteješe wón při woknje a hladaše do dwora.

„Ty ſy hižo ſtanył?“ wopraša ſo žona.

„Njemóžu ſpać... Ach Sirawjeta,“ ſmój kozakej ſtajnyć dał.

„Zaſo hižo kozak!“ zywaše žona. „Tónle kozak je čłowječniſi!“.

„Wón je carej ſłužił, ſnadź je też krew přelał, a mój ſmoj z nim jako ze ſkoćećom zakhadźałoj. Smój jeho dyrbjałoj khoreho ſem přiwjeſć a jemu ſo najeſć dać, město toho njejſmój jemu ani kruch khlěba dałoj.“

„Haj, to bych dyrbjała bjez přičiny jutrowny khlěb dać ſkazyć. A to hišće ſwjećeny. Ty by jón na drózy načał a ja bych doma mohła za nim woči wuwalować. Ty tajki a hinajši.“

Maxim čicho wot žony do kuchinje dźěše, zawali do ſerwjetki kruch khlěba a 5 jeji a dźěše do deleńcy k čeledźi.

„Huzma, wostaj harmoniku,“ praji wón jednemu z nich.

„Sedźaj bruneho abo lišku a jěchaj k hłubokemu puć̆ej. Tam ty khoreho kozaka z konjom wohladaš, hlej, tole jemu wotedaj. Snadź njeje hišće dale jěchał.

Maksim běše zaſo wjeſołši, čakaše khwilu na Kuzmu, njewudźeržeše pak dołho, sedłaše ſebi konja a jěchaše jemu napřeco. Zetka ſo z nim při ſamym hłubokim puću.

„Nó ſto? Widźał ſy kozaka?“

„Nihdźe tu njeje. Wón je dyrbjał dale jěchać.“

„Hm.... to je podawk.“

Torčakow wza wot Kuzmy brěmjeſko a jěchaše dale. Doječhawši do Sustrowa, praſeše ſo wón burikow.“

„Bratŕa, njejaće widźeli khoreho kozaka z konjom?“

Burikojo jedyn na druheho hladachu a rjeknychu, zo njejsu kozaka widźeli.

„Postilon je nimo jěchał, ale hač hewak něchtón druhi, to njewěmy.“

Maksim ſo domoj k wobjedu wróći.

„W mojej hłowje ſedźi tutón kozak a njemóžu je ho zabyć“, praji wón žonje. „Njeda mi měra! Ja přeco myſlu, ſto by było, hdy by Bóh nas chcył ſpytować, a jandźela abo někajkeho ſwjateho jako kozaka nam napřeco póſłał! Ty wěš, zo tajke něſto bywa. Njeje rjenje Sirawjeta, zo ſmój čłowjekej dałoj zahinyć.“

„A ſto ty mje z kozakom ćwiluješ! Njeſćerpliwje rjekny Sirawjeta.“

„A ty ſy, zo wěš, zła žona... praji Maksim, hladajo do žoninoweho wobliča. A wón přeni króć po žeńtwje pytny, zo jeho žona njeje dobra.“

„Njech ſym zła“, zawoła Sirjaweta, njemdrje łžičku čisnywſi. „A tola njebudu kóždemu pjanemu ſwjećeneho khlěba rozdawać!“

„A ty měniš, zo běše tutón kozak pjany?“

„Haj, tón běše pjany.“

„Nó, a ty ſy hłupa!“

Maksim njemdrje wot blida ſtany a poča ſwoju młodu žonu ſwarjeć dła njesmilnoſće a hłuposće. A ta też ſo rozhněwawši wotmołwješe na poroki z porokami, płakaše a dźěše do ſwojeje jſtwy ſo zalubjejo, zo ſo ſwojemu nanej wróći. Za cyły čas jeju mandźelſtwa běše to prěnja rozkora. Hač do ſameho wjećora khodźeše wón po dworje, předſtaješe ſebi žonine wobliča, a wone ſo zdaše jemu cyle njerjane a dołhoż ſo jemu kozak z hłowy njeminy, zjewichu ſo jemu jeho khorej woči a njewěſte ſtupanje.

„Ah, ſmój dałoj čłowjekej zahinyć,“ zdychny wón.

Z wjećorom, hdyž ſo ćmičkaſee, na jeho zaſo njezinjesliwy ſtyſk přińdże, kajkiž přjedy ženje njebě znał. Ze zrudobu ſo hněwaše na žonu a wopi ſo tak, kaž bě ſo raz za młode lěta wopił. Skurjeny hórſeše ſo na žonu, wołaše na nju, zo ma złe a hrozne wobliča a zo ju nazajtra wućéri k nanej. Nazajtra rano chcyše ſo wón wuſtrózbnić, ale zaſo ſo wopi.

Z toho nasta rozpad.

Konje, kruwy, wowcy a kołče, pomalku jedyn za druhim, počachu ſo z dwora zhubjeć. Maksim přeco huſćišo a huſćišo ſo wopoješe, dołh rosćeše, žona ſo jemu wjacy njelubješe. Cyle ſwoje njezbože wułožowaše ſej Maksim tak, zo ma złu žonu a hłownje, zo je ſo Bóh na njeho rozhněwał, khoreho kozaka dła.

Lizawjeta widźeše wšo njezboże, ale štó je na tom wina, wona njezapřija.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čłon Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały nam-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezniki. Za reklamowy nam-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 103 | Budyšin — Sobotu 4. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Zrěčenje mjez Francowskej a sowjetskej Ruskej

Tekst franzowsko-ruskeho zrěčenja je žo pjatk wosjewił. W jeho sawodze žo praji, so chcetej žowjetska unija a franzowska republika po pšicheču potwjerdźenja europskeho měra žo se zwojim prózowanjom dozapěć, so by žo trjebanje wustawy Swjatka ludow skutkownje nakóžowało.

W prěnim stawje žo krajej swjasujetaj, so žebi pšchi strasche nadpada hnydom pomhałaj a žo wo wobkedźbowanje postajenjow 10. stawa wustawy Swjatka ludow prózowałoj.

Je-li bychtej žo Franzowska abo žowjetska Rusła pšchi wumjenjenjach po 15. stawje, 7. wotstawka, wustawy Swjatka ludow nadpadłej, bychtej žebi hnydom na pomoz dyrbjałej zhwatacź, jeli žo wo wuzadany nadpad jedna.

Też w tśeśim stawje žo wo pomozy a podpjerje rěcźi. Tutón staw pak žo na 16. staw wustawy Swjatka ludow wótkazuje. W jeho druhim wótrźku žo też wumjenjenja 17. stawa potrjechja.

W 4. stawje žo praji, so žo postajene winowatosće z winowatosćemi zobustatowow Swjatka ludow kryja. Tohodla žo pjeca se zrěčenja njemóže wobmjefowanje skutkowanja Swjatka ludow wuzitacź.

Tuto zrěčenje žo tak ruce hač móžno w Moskwje potwjerdźi. Wono žo pola sekretariata Swjatka ludow japita. Wono do mozy stupi, tak bórzy hač śi žo potwjerdźenjej liśicinje samenjej, zrěčenje 5 lět w mozy wostanje. Wdyž žo wono z jeneje wobdźělenje stronu znajmjerjsca lěto do skónčenja tuteho cźasa njewupowědźi, wono bjes cźahowego wobmjefowanja dale w mozy wostanje. Wupowědźenje pak ma žo też potom lěto do skónčenja wuprajicź.

Protokoll zrěčenja

Sobom z podpisanjom franzowsko-ruskeho pomozneho zrěčenja staj połnomocnikaj protokoll podpisałoj, kiž žo na wumjenjenje potwjerdźenjeju liśicinow žobu pocźahuje.

Po tutym protokollu placźi jako wuczinjene, so tśeśi staw zrěčenja wobemaj krajomaj winowatosć napokoja, so jena druhu po poruczniosći rady Swjatka ludow a na jakkuždy 16. stawa wustawy Swjatka ludow hnydom podpjera.

Tehorunja stej žo knježeństwje dorěcźałej, so chcetej hromadnje postupowacź, so bychtej dozpěć, so by rada Swjatka ludow swoje poruczniosće najspěchnišcho wudała, kaž žebi to wobstejnosće žadaju. Wdyž pak rada Swjatka ludow z nětkajkeježkuli pśicinjny žanych poruczniosćow njewuda, abo jenohłósnje njewobsamknje, winowatosć pomozy njedźiwajcy teho placźi. Winowatosć pomozy pak žo jenoj jehdy žada, hdyž žo jedyn z wobeju statow na jeho kraj nadpadnje.

Wothłós zrěčenja w francowskich nowinach

Franzowske nowiny, kotrejž žu žo dotal zrěčenju Franzowskeje z Ruskej pśicheźiwjałe, też po podpisanju zrěčenja pśicheźiwo njemu pśijaju. Pśicheźiwnizy zrěčenja wusłobjuja, so žo ruske knježeństwo swojich potwarźerskich planow w žanym śacźe zwóta njewzdawa. Sdobom žo wobmyślenja wuprajeja, hač też je franzowske knježeństwo wopomnikło, kak mocno žowjetske knježeństwo zrěčenje pśichwinstej schmjatanźy mjez Ruskej a Němskej wutwóźiło. Tuto śiejśichcźo franzowskich pśicheźiwnikow zrěčenja žo po žadacju we wósjewjenjach Paryšskich kommunistiskich nowin „Humanité" wobkrućja. Tute nowiny franzowskemu zwonkownemu ministrej porokuja, so je pśichi jednanjach łyptał, žo wěsćich a nuznych winowatosćow wzdaś.

Pólske nowiny wo francowsko-ruskim zrěčenju

Prěnje hłosy pólskich nowin wo franzowsko-ruskim zrěčenju žu hižo znate. Knježeństwowe nowiny „Gazeta Polska" žo na powěsć swojeho Paryšskeho dopisowarja wobmjefuja, kiž nadrobny nastawk franzowskich nowin „Journal des debats" podawa. W nastawku śteji, so by bludnosć była, žo žowjetska politika dowěricź, wobźeje we wokomiku, hdyž žo žowjetska propaganda wobźeje aktiwnje wuskutkuje.

Nowiny „Expreß Poranny", kotrejž tehorunja na knježeństwowej stronje śteja, na Radekowy nastawk w Moskowskej „Prawdźe" pokazuja. Radek pišo, so móže žo wójna, kotruž kapitalistiske staty wobsamknu, jenož z revoluziju skónčicź, a so budźe w pśichodnje wójny cźerwjene wójsko jenož w kraju njepśecźela wojowacź.

„Kurjer Poranny", tehorunja nowiny na knježeństwowej stronje, w zwojim sawodnym nastawku pišo, so pólskej zjawnosći pśicheźo cźežo bywa, žebi politiske sameny žowjetskeje unije prawje rozjasnicź. Pólska zjawnosć po nětčim dowérjenje do zprawnosće wotpohladow tuteje diplomatiskeje hry zhubja.

Opositijne nowiny „Kurjer Warszawski" zwěsćuja, so franzowsko-ruske zrěčenje automatiski pomoz njewopśijcha, a so žo we wobłuku zrěčenja Swjatka ludow dźerźi, tehodla ma žo zrěčenje za defensiwne wobkładowacź, njeje pjeca prjedawšcim wójerskim swjatkam podobne a žo pśicheźiwo nikomu njeměri.

Nazionalno-demokratiske nowiny „ABC" pišaju, so je zrěčenje hinak wupadło, hač je žwopředka bycź dyrbjało. Wono je zrěčenje pśicheźelstwa a zhromadneho dźěła, nic pak zjawjet w pólnym wosmamje tuteho złowa. Tute nowiny njewěrja, so žo je zrěčenjom połoženje w raišcej Europe sajźadnje pśichmělo.

Simon wo wojerskim lětarstwje a kolonijach

Wulka rozmokwa w jendźelskim delnim žejnje je žo z dlejšej rěcźu žwonkowneho ministra Simona skónčiła. Na wopraschenje sapołłanza Lansburya, hač chce žo jendźelske knježeństwo wo wobstronjenju wójny z lětadłami prózowacź, jeli bychu to druhe knježeństwa cźinile, minister na staty Macdonaldowy plan wotwobstronjenja pokaja, w kotrymž žo dospołne wobstronjenje wojerskeho lětarstwa žada. Jendźelska też djenża hišcheze k tutomu namjetej śeji.

Na jendźelsku samolwitosć pod Locarnoskim zrěčenjom po franzowsko-ruskim zrěčenju, Simon na praschenje liberalneho sapołłanza Samuela wotmolwi: **„Hdyž žo Rusła a Němska swadźitej a hdyž Franzowska swojich wojakow wo Němskeje pósćele, dha žo pśichi tym Jendźelska automatiśiy do swady njeśećehnje.** Hdyž Němska Rusku pschima a Franzowska Ruskej na pomoz kwata, potom Jendźelska po Locarnoskim zrěčenju žaneje winowatosće nima, Němskej pomhaco.

Potom po sir John Simon z wobwonjenjom w powětrju saběrasche, a rjekny, so je twar němskich lětadłow spěchniścho pśichěrał, hač žu jendźelśiy radźerjo to w sandźenej nazymje sa możne mělі. Swonkowny minister hišcheze na wuprajenje němskeho kanzlera jemu a Edenej deponimasche. Po tutym wuprajenju śtej žebi Němska a Jendźelska w powětrje runej. Wšchitko, schtož je kanzler w rozrěčowanju prajił, je wón sjawnje a dospołnje wyšował. Wón je wobeju na njedostatk pokasał, so Němska žanych kolonijow nima. Simon je tehdy wotmolwił, so ma jenoż Swjatk ludow žam wo pschidźělenju kolonialnych mandatow połajeć. Dalokož žo wo Jendźelsku jedna, je žo němskemu kanzlerej jeje śtejśichcźo sdźěliko. Potom pak Simon rjekny, so połoženje delnjeho žejma njeje za jednanja wo kolonijach pschitśuśne.

Zaměry jendźelskeje politiki

Hižo wožera rěcź najpomnichmy, kotruž je jendźelski ministerski president Macdonald w jendźelskim delnim šejnje pšchećitał. Nimo pschipowědźenja špěchniśchego bronjenja w jendźelskim lětarstwje je Macdonald hišcheze nětkle dypki wuswětlił, kotrejž puć djenżnišcheje jendźelskeje politiki wobžmětluja:

Jendźelske knježeństwo Hitlerowy namjet njespuschći, so bychu žo sa raišcu Europu njenadpadowe rěczenja wuczinile.

Londonske wosjewjenje z 3. februara t. l. pschezo hišcheze njepospěšnu zaměr jendźelskeje zwonkowneje politiki wosnamjenja.

Rosrěčowanja wo wójnskim łódźiwje žo mjes Němskej a Jendźelskej wotmětja, a to zyle pod kamźnymi wunjenjenjemi kaž rosrěčowanja wo wójnskim łódźiwje z Ameriku a Japanskej.

Jendźelska na Baldwinowym wosjewjenju wobstawa, so nochze pornjo pschichodnej němskej wojerskej lětarskej mozy na druhim městnje stejecź.

Jendźelska ma zhromadne dźěło mjes Jendźelskej, Franzowskej a Italskej za prózowanje wo zhromadny bjesstrach za jara wažne. Wo wojerskim rěczenju pak njemóže rěcze bycź. Kóždy stat, kiž žebi měr pschese, je pschi tutym zhromadnym dźěle witany. Jendźelska njeje žanych nowych winowatosćow pschewsała.

Nowy bołharski wupósłanc pola wjednika

Wjednik a němski kanzler je pjatk bołharskeho wupósłanza dr. Kkyrjstowa pschijał. Pschi tutej składnosći nowy wupósłanz a němski kanzler na cźežke pruhowanja a wopory, kotrejž staj wobaj ludaj w lětach po wójnje pschećrakaj, spominałastaj, tehorunja pak na pschecźelne poćahi mjes Němskej a Bołharskej. Wonaj też zwratnu a krutu wolu wobeju knježeństwow k měrej a žwoju nadźiju na žwětowny měr a hospodarske posběhnjenje wuprajiłastaj. Na to je wjednik a wupósłanz hišcheze wutrobnje wobžnišnjy rosrěčowałastaj.

Hladanje strowoty pola wójska

So žo mokra drasta podoffiźerow a mužstwow w jich jstwach njeby žuschicj trjebała, žmě žo pola kóždeje kompanije atd. je žyznischim wobhadźenjom wulutowana jstwa wo 15 hač 20 kóžnych metrow za žuschenje drasty pschiprawicź. S paru žo cźerjejo elektriski wětrak dyrbi žo w žuschernjach sawarieć. We kałarnach, hdyž žo w khachlach teji a hdyž žo žuschernje njemóža parnemu tejenju pschišamknucź, maju žo wobeśite pschiprawy cźinicź.

Katolske cyrkwinske časopisy so zebrałe

Wyschnosće žu wschelake katolske cyrkwinske cźaśopišty za dźeń jutšischeje njedźele, mjes nimi też cyrkwinske łopjeno za Barlinske biskopstwo, sebracź dyrbiałe, dokelž cźaśopišty pastyrski list pruskich biskopow k wocźehnjenjej njedźelu wosjewichu, kotryž w jenotliwych žadach wótru kritiku na pschiprawje wjeśeneho lěta wopschija.

Němske knihi w Pólskej so zakazałe a zebrałe

S pólskeju městow Katowiz a Łódźe žu powěsće dóchłe, so je žo tam wjednikowa kniha „Mein Kampf" wopjet policajźy zebrała. W poslednich dnjach žu žo też kniharnje we wjeczornej Pólskej schpeptałe. Tam pak na prěnim městnje knihi zebrachu a sakasachu, kotrejž wo Schlageterm pišaju.

Nimo teho žu žo hischcze tele němske knihi w Pólskej sakasałe: Knaurowy konwersaziski lexikon wudawk 1934, Knaurowy žwětowny atlas, Hanja-žwětowny atlas wot prof. dra. Muriza a Walda, dale „Praschenje němskich raišcich njeseow" wot Korle Wernera a słónczuje Westermannowy dyblacźny žwětowny atlas.

Po rosprawach pólskich nowin žu žo žwětowne atlasy tehodła sakasałe, so žu w nich nimo nowych pólsko-němskich mjesow też stare mjesa z lěta 1914 wosnamjenjene. Po pólskim stejiscźu mohła bo Pólska z tajkim wosnamjenjenjom jako nakhwilny stat wobkładowacź.

Amerikanske manevry wójnskeho łódźstwa

Wyſchſchi roskaſowaŕ amerikanſkeho namórniſtwa admiral Reeves je pſchikaſal, ſo by ßo wo jenotliwoſczach manevra wójnſkeho łódźſtwa krucźe mjelczało. Tutón ſakas ſa zyły manevrowy-czaß płaczi. Czaß mjelczenja je ßo na 6 njedźel poſtajił.

Hiżo něſto, prjedy hacż ßu ßo manevry ſapocżale, je 153 wójnſkich łódźow wſchitkich wulkoſczow po pucżu, ſo bychu ßo na ßwoje měſtna podałe. Pjatk rano je 46 druhich wójnſkich łódźow ſ pſchiſtawow do manevra wujěło. Namórniſtwowe miniſterſtwo we Waſhingtonje wſchitke hibanja wójnſkeho łódźſtwa trajnje telegrafiſzy kontrollnje.

Španiske knježeŕstwo wróćo stupiło

Lerrouxowe knježeŕſtwo je pjatk wjeczor wróczo ſtupiło. Pſched tutej krocżelu běſche ßo miniſterſki preſident Lerroux hiſchcże ras ſ miniſtrami rosrěczował. Statny preſident Samora je knježeŕſtwowu próſtwu pſchijał a ßo Lerrouxej ſa jeho dźěło dźakował. W Schpaniſkej ßo nadźijeja, ſo ßo knježeŕſtwowa kriſa hiżo ßobotu ſkóncżi.

Krótke politiske powěsće

Němſkeho emigranta na czěſkich mjeſach ſajeli. Pſched někotrymi dnjemi ßu pſchi němſko-czěſkoßłowakſkich mjeſach na dwórniſchczu w Eiſenſteinje němſkeho emigranta ſajeli. Tutón we wukraju propagandźe pſchecżiwo Němſkej ßłużeſche a ßo we wokomiku ſaja, jako němſkeho dowěrnika wocżakowaſche.

Bruvelaitiſowy namjet ßo wotpokaſał. Litewſka telegrafowaŕnja powě, ſo je ſtarobny pſchedßyda memelſkeho ßejma Hilpert namjet direktorijoweho pſchedßydy Bruvelaitiſa wotpokaſał. Bruvelaitis běſche namjetował, ſo by ßo Hilpert na pſchetworjenju memelſkeho direktorija wobdźělił.

Za „Serbskim blidom" w Lipsku

Na moje lubozne přeprošenje k „Serbskemu blidu" dostach jako wotmołwu wóndy list, w kotrymž přeprošeny (studowacy) pisa, zo je „Serbske blido" wjele bóle towaŕstwo za zabawu hač za dźěło, a zo tohodla k „Serbskemu blidu" njepřińdźe. Zo tomu tak njeje, su čitarjo „Serbskich Nowin" w poslednim dopisu „Serbskeho blida" zhonili (čo. 83), hdźež bě wozjewjene, kak wjele skhadźowanjow je „Serbske blido" wotměło a kajkeho raza běchu. Dźensa chcu tamny dopis wudospołnić a zjewić, što je so za „Serbskim blidom" stało, nic sebjekhwalby, ale wěrnosće dla. (Skhadźowanja swjedźeńskeho abo pomnjeńskeho raza wuwostaju, dokelž su w hižo mjenowanym dopisu spomnjene.)

Potajkim: Što činjachmy w zańdźenym lěće za „Serbskim blidom"?

Čitaše so z Hórnikowych spisow a přednošowaše so jeho žiwjenjoběh a jeho hobrske dźěło za Serbow. Słyšachmy žiwjenjoběh Ćišinskeho a čitachmy z jeho basnjow; zeznachmy lěpje našeho Handrija Zejlerja a spěwachmy jeho spěwy; zaběrachmy so z prócowanjemi Valtina-Wojerowskeho; wuknychmy z brožurki „Wir Lausitzer Sorben"; přednošowaše so wo fararju Swjeli.

Nimo tutych přednoškow a předčitanjow, ke kotrymž so zajimawa rozmołwa přizamkny, rozpominachu so nastawki z našich serbskich časopisow.

So samo rozumi, zo so też naš „Towaŕšny spěwnik" pilnje trjebaše a naše krasne serbske spěwy za našim „Serbskim blidom" husto zaklinčachu. Kóždy hłós je dopomnjeće na wjednika Domowiny, kotryž je nas za „Serbskim blidom" we swojim času jako hudźbny wjednik „blida" tak pilnje w serbskim spěwje wukubłał; hišće dźensa jemu wutrobny dźak! — Sami najlěpje wěmy, zo to, štož smy w běhu zańdźeneho lěta dźěłali, wulke skutki njejsu. „Serbske blido" njeje towaŕstwo, ale jenož swobodna zetkanka Lipsčanskich Serbow. Komuž so chce a hodźi, sem přikhadźa. A přeco je tak było, zo so tomu a tamnemu njechaše a njehodźeše, a dźensa je hišće hóršo.

A čehodla? Widźimy tu a tam mjenje idealisma; tón abo tamny ma mjenje swobodneho časa; mnozy bědźa so z njedostatkom na materielnych srědkach; a kóždy so ze wšěmi mocami wobdźěla stajnje a wšudźe při dźěle za nationalne kubła němskeho wótcneho kraja. A tutoho dźěła so też za „Serbskim blidom" radujemy a wodamy tohodla tym, kotřiž njepřikhadźeja; prosymy jenož, zo njebychu cyle „Serbskeho blida" so wzdali a při dopjelnjenju swojich winowatosćow za wóteny kraj njezabyli na swjate winowatosće za swój narod, za swój serbski lud!

Jurij Bjedrich, starši.

Njedźelu wšitcy do Haslowa!

Na dnju serbskeho spěwa a serbskeje hudźby so wšitcy češćowarjo našeho ludstwa w Haslowje zeńdu. „Lipa Serbska", Pančanske spěwne towaŕstwo, wuhotuje nam rjany koncert, předwjedźe najrjeńše serbske ludowe spěwy z małym orchestrom, něšto nowe w našim hudźbnym žiwjenju. K tomu budźe znaty Dobroščanski wuměło na serbskich huslach wšelake spěwy a reje přednjesć z přewodom bandonia a klavěra. Porjad budźe jara wotměnjacy a wšěće kóždeho spokoji. Koncertej přizamknje so wjeseła mejska rejka, wězo jenož za koncertnych hosći. Wjedro budźe rjane, kaž nam wěšćerjo připowědźa. Tak ničo napřěki njebudźe, štož mohło dobremu poradźenju rjaneho swjedźenja zadźěwać.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 4. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Jeli zo či winik jenu ruku tyka, poskić jemu wobej

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wcżera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer plus 6, najwyſchſcha dnjowa temperatura 16 ſtop. cżopłoty. Dźenßa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer plus 5, najniżſcha temperatura w nozy 4 ſtop. cżopłoty. — Wobſchěrna wyſchina něſto wjedro zyłeje ßrjedźnjeje Europy wobknježa. Wona je poměrnje ßylna a ſtajna, ſo drje powſchitkownje też jutſiſchu njedźelu hiſchcże něcżiſche rjane wjedro wobkhowamy. Czopłe ßłónczne pruhi ßu něſto ſymny powětr nimale wſchitkón ſeßrěbałe, ſo też nozy njebudźa wjazy tak ſymne każ dotal. Pola Jendźelſkeje ßylna nizina leži a ßo pokaż mału k ranju hiba. Hiſchcże njeje wěrje podobne, ſo mohłe jeje kromy hiżo jutſje nam wjedro jara pſchekaſycż. Tola njeje zyle njemóżne, ſo ßo tu a tam njewjedro wutwori. Pſchi połodniſchich wětrach ßměmy jutſje rjany a cżopły mejſki dźeń wocżakowacż. — Jutſje njedźelu ßłónczko 4,29 hodź. ſkhadźa a ßo 7,26 hodź. khowa. Měßacżk ſkhadźa jutſje rano 5,31 hodź. a khowa ßo wjeczor 11,02 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Rjane a cżopłe nalětnje wjedro, lohke pokhilenje k njewjedram.**

*

— **Budyſke haptyki** ßu wſchědne dny hacż do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóznu ßłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka ſ měßacżnym wotměnjenjom. W meji je to Hrodowſka haptyka na Hoſchiz haßy.

— **Lěkaŕſka njedźelſka ßłużba w Budyſchinje.** Hdyż wothladazy abo domjazy lěkaŕ njeje doſtacż, ma njedźelu 5. meje knjes dr. med. Francke na Leſſingſkej dróſy 1c, telefon 3807, ßłużbu.

— **Lěkaŕſku njedźelſku ßłużbu ſa Łart, Wulku Dubrawu, Kubſchizy a Maleſchezy** ſměje njedźelu 5. meje knjes dr. med. Brinck we Wulkej Dubrawje, telefon Khróſt-Lomſk 256.

— **Lěkaŕſku njedźelſku ßłużbu ſa Mały Wjelkow, Njeßwacżidło, Rakezy, Khróſt-Lomſk** ſměje njedźelu 5. meje knjes dr. med. Liebe w Khróſcże-Lomſku 250.

— **Lěkaŕſku njedźelſku ßłużbu ſa Wóſpork a Bulezy** ſměje njedźelu 5. meje knjes dr. med. Marczka we Wóſporku, telefon Wóſpork 206.

— **Lěkaŕſku njedźelſku ßłużbu ſa Kamjenz** ſměje njedźelu 5. meje knjes dr. med. Weſtermeier.

— **Zyrkus Buſch po pucżu do Budyſchina.** Zyrkus Buſch ſe ßwojimi ſtanowymi hrami pucżuje. Runjež wjedro dotal njeběſche pſchijomne, pak ßo w kóždym měſcże ßamßne naſhoni. Wſchudźe běchu hry wupſchedate. Każ prjedy w měſtach ſymſkeje ſaiſony, mjes kotrymiż měſeſche Dortmund we Weſtfalſkej hali najwjetſchi wuſpěch, tak też něſto ſaßo hódny zyrkußowy program, każ Buſchez wulkotna wódna pantomima, ſahorjenje pola wopytowazych ßyłow ſbudźa. To też w Budyſchinje hinak njebudźe a cżłowjek derje na tym cżini, hdyż ßebi něſto jedyn wjeczor ſa wopyt zyrkußa poſtaji. Hóſtné hry ßu ßo tu na jenož někotre dny poſtajiłe. Wone ßo dla winowatoſczow w druhich měſtach njehodźa podlěſchicż. Pódla ßwojeho dwójneho programma pak Buſch też ßwój zyły wobſchěrny wobſtatk ſwěrjatow do Budyſchina pſchiwjeſe. To budźemy ſwěrjata ſe wſchěch dźělow ſemje mócż wobdźiwacż, mjes nimi woßebite ſwěrjata, kajkež ßamo wulke zoologiſke ſahrody nimaju. Nimo ſwěrjatow pokaſuje Buſch też mnoho ſaſtupjerjow wſchelakich ludow, kotſiż w hodźinſkich woßebitych pſchedwjedźenjach ſpěwy, reje a fakirſke wuměkſtwa afrikanſkich a aſiatſkich ſplahow pokaſnja. Tak ßmě měſto Budyſchin a wokolina něſchto zyle woßebiteho wocżakowacż.

— **Jako hojeŕſki praktikaŕ ſa biologiſke hojenje** ſměje w Budyſchinje njedźelu 5. meje knjes Reinhold Walter na Nowych hrjebjach, telefon 3865, njedźelſku ßłużbu.

Z Miłkec. (Wo palenju kuzlarnčow.) Hdyž so khodojty pala, je wšudźe wjesele žiwjenje. Lětsa njebě tak wurjadne wjedro ke khodojtam palenju, ale tajkeho prastareho nałožka njemóžeše so žana wjes zminyć, njech je kajkežkuli wjedro. Khodojty dyrbja so palić, tak praja sebi wšitcy wjesnjenjo, kotřiž stare

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

11] (Pokracżowanje.)

„Niczo ßo hiſchcże ſtało njeje, ale mohło by ßo ſtacż", wotmołwi Schkowroncżk. „Pſchecżitajcże mi to hiſchcże ras, traſch ßo hiſchcże na něſchto dopomnju!" Knjes notar ſadwělnje na rjany ſtejaty cżaßnik nad knihownju pohlada, widźeſche, ſo poſkoczany pokaſowak ßo pomałku k dwanatzy bliżi, tola bjeſe ßłowcżka wſa ſrěcżenje do ruki a pocża jaßnje cżitacż: Dźenßa, niże napißaneho dnja a lěta bu ſrěcżenje ſcżinjene, ſ kotrymż Hanuſch Schkowroncżk wotedawa a ſ tymle ſrěcżenjom je hiżo wotedał na kopjenje cżo. 5 ſemſkeje knihi gmejny Borowna ſapißane kubło ſe wſchěmi prawami a winowatoſczemi, ſe wſchěm pſchißluſchniſtwom, tak każ je wón ßam je měł a wużiwał, abo ßam je měcż a wużiwacż prawo měł, do doſpołneho, njeſměnjeneho wobßedźenſtwa ßwojemu ßynej Macżijej a jeho mandźelſkej Marhacże, rodźenej Sahoŕkez, ſa ſchtyricdwazeczi tyßaz krónow — —"

„Doſcż", ſawoła Schkowroncżk w tym wokomiku tak roskaſowaŕſzy, ſo notar hnydom ßrjedź ßłowa, każ bě wotrěſnyk, womjelkny a jara wcżipnje na Schkowroncżka ßo ſahlada. „Schtyriadwazeczi tyßaz krónow, to mamy dwanacże tyßaz ſłotych, to mam podpißacż a ani krejzarja widźał njejßym. Prjedy hacż podpißam, dyrbja pjenjeſy na deſzy leżecż."

„Ale wěſo. Snadź mi tola dowěrjecże? Na tym njeſależi, hdy wam knjes Sahoŕk wuplacżi, hacż pſched podpißanjom abo po nim", ßměje ßo notar.

„Na tym jara wjele ſależi", wumjeńkaŕ porſt ſběha.

„A ßnadź ßej njemyßliſch, ſo je nimam", Sahoŕk něſto hordźe ſtany. „Macżi, podaj mi knißku!"

Burowka, kotraż bě dotal měła ruzy na wěku prucżaneho koſchika ſtyknjenej każ duchowny nad keluchom, ſpěſchnje nuts hrabny, wucżeże cżiſte, rjenje wuſchiwane rubiſchko a poda jo mużej. Sahoŕk jo wobhladniwje roswali, wucżeże ſ njeho nalutowańſku knißku, ſ kotrejež módre kromy bankowkow hladachu. Wěſtoſcże dla rubiſchko wutřaßy, hacż ſ njeho nicżo njewupadnje, tykny jo wobhladniwje do kapßy, naßlěni porſt a pocża tyßazowki na twjerde blido ßadźecż. Nimale ßame nowe bě jej pokładnik w nalutowaŕni dał, hdyż bě ßo jemu Sahoŕkowa rano pokhwaliła, k cżemu telko pjenjes trjeba, a bě jej ſbożo pſchał, ſo bychu te pjenjeſy młodymaj ſ pożohnowanjom byłe. Rjana rjadka pomałku na blidźe roſcżeſche, hdyż Sahoŕk liczeſche, ſo ßo njeby pſchelicził. — Kóždu papjeru mjes porſtomaj żmoleſche, też pſchecżiwo ßwětłu ju ſběhny, ſo by ßo pſcheßwědcził, hacż traſch r···ſtaj dwě na ßebje pſchilěpjenej.

Na tysac žonjacych ručnych łoškow

čaka w firmje

T. ALBERT w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

na to, zo byšće sebi je wobhladał a kupił

Hdyż bě jich ſbożownje ſchtyriadwazeczi nalicził, roſpſcheſtrě porſty na rukomaj a ſkoži je na pjenjeſy: „Tak, tu leża, widźiſch, ſo je mam. Někole podpißaj!" Schkowroncżk ßo ſaßnja na pjenjeſy każ na ſtarych ſnatych, ſnowa po ſtarym waſchnju wobliſny pjero, namoczi jo, wokleputy a ſ cżeżkej ruku, ſo pjero ſchkrabaſche a kſchipjeſche, ſe ſchwabachom napißa:

Hanuſch Schkowrontſchk.

„Něſko ßu twoje", ßej Sahoŕk wodychny a ruzy wot pjenjes ſcżeże.

„Dyrbju khwatacż, dóniż je nalutowaŕnja wotcżinjena", Schkowroncżk něſto na cżaßnik pohlada, pod kożuchom ßej łaz roſpiny, wucżeże ſe ſpódnjeje kapßy ßwoju knißku, ſkuna do njeje pjenjeſy a hiżo wſchěm bożenje dawaſche.

„Tak ßo wam rjenje dźakuju, ſo ſcże ſ nami ſcżeŕpnoſcż měł", dawaſche knjeſej notarej ruku, „a ſchto ßym dołżny, ßo ani njepraſcham, wſchako tam w tym ſrěcżenju ſtoji, ſo Sahoŕk wſchitko ſapłacżi."

„Wěſo, wěſo", ßo knjes notar ßměješche, „je mje ſwjeßeliło a wopytajcże mje bórſy ſaßo."

„Njedał Bóh", ßměje ßo nowopjecżeny wumjeńkaŕ, „nochzu do ßmjercże ſ knježimi niczo wjazy cżinicż měcż, ani ſ Bohom tym Knjeſom niz."

„To ßnadź tola niz, knjes Schkowroncżko. Runje nawopak! Někole hakle ſměječże prawje wjele khwile ke mſchi khodźicż a ſarunacż, ſcże-li hdy Boha Knjeſa wo někajki wótcżenaſch wobſchudźił."

„Ně, ně, ani modlicż ßo něſto njetrjebam, tajke ſměju cżaßy."

„A cżehodla njebyſchcże ßo modlicż trjebał?"

„To wy njewěſcże a ſcże hiżo tak ſtary? Njetrjebam ßo modlicż, pſchetoż ſa wumjeńkarja ßo młody bur a burowka modlitaj, ſo by ßej Bóh jeho bórſy k ßebi wſał."

„Ale nano, ſchto dha to rěcżicże?" hnydom Marhata na konopeju ſarěcża. Prěni ras na Schkowroncżka ſ tymle lubym mjenom ſarěcża a wumjeńkarjej ßo to widźomnje dobro ſdaſche. Pohlada na nju a hdyż widźeſche, ſo ma wocżi połnej ßylſow, nadobo ſmjakny każ twarhow, ſakiwa ſ hłowu a tyſchnje ßo roſpowěda: „Mjelcż, holza luba, ſłota. Ja wěm, ſchto rěcżu. Wſchako ßo też toho docżakaſch. Też naſchi Němzy ſa lěkom praja: Uebergeben und nimmer leben". Sakuli ßo někak do ßebje, ſtuli ßo, ſpěſchnje wuńdźe ſ durjemi won, pſcheběhny kenzliju a trějeſche duzy ßylſy, kotreż ßo jemu do wocżow tłócżachu, nóżkowaſche pſches naměſto runy pucż k domej, na kotrehoż wuwiſchu ßo hiżo naſdala błyſchcżeſche napißmo: „Nalutowaŕnja".

Khutna cżiſchina knježeſche w dźěłańſkej jſtwje. Też knjes notar ßam podleża ſpodźiwnemu roſpołożenju, kajkeż bě bur tu ſawoſtajił. Sarucżi ßo młodymaj, ſo jimaj ßam hiſchcże ſapißanje zyłeho ſrěcżenja do knihow wobſtara a trěbne kolkowanje liſcżinow, a hdyż budźe wſcho w doſpołnym rjedźe, ſo jimaj potom hakle ſrěcżenje a ſlicżbowanje woteda.

Na tachantſkej a klóſchterſkej wěżi runje dwanacże ſwonjachu, hdyż wuſtupichu ſ notarſkeje kenzlije a ſacżuchu, ſo ßu po tak cżeżkim dźěle łacżni a hłódni. Naſtajichu ßo tohodla każ domoj do hoſcżenza „Pola Hadamez", hdźeż wſchitzy Borowujenjo khodźachu, a nańdźechu tam ſtareho Schkowroncżka hiżo ſa blidom, ſkhileneho nad kurjazym talerjom, połnym horzeje kałdonoweje poliwki.

(Pokracżowanje ſcżěhuje.)

nałožki sebi někak waža. Tydženje dołho młody lud na tajki podawk so přihotuje. Wjele prócy a dźěła je trjeba. Mikećonjo běchu sebi rjanu wulku hromadu drjewa nawozyli a wumělscy sebi pyramidu natwarili. Na wjeśśk hromady přičinichu sebi kuzłarnču. Wokoło 9 hodźin potom woheń mócnje k njebju sapaše, ale ta mudra kuzłarnča wšak so njechaše rad spalić dać. Hdyž pak so cyła hromada z mócnym wrjeskom sypny, dyrbješe so tej horda kuzłarnča ze swojeho tróna a paleše so sobu. Jedyn młody pachoł pak ju někak z wohnja wuswobodźi a w połnych płomjenjach z njej wokoło ćahaše. Woheń so tudy dołho paleše, dokelž měješe dosć cyroby a drjewo bě mokre. Wjele młodeho luda běše so zešło, zo by sebi tuto stare wašnje wobhladał. Też druhe wohnje běchu tudy derjo widźeć. Kaž na př. w Smochćicach, we Hunjowje, Sulšecach, Stróžišću, Łahowje, Łuzy, Njeswačidle a Khasowje. To bě woprawdźe rjany napohlad. Njech so tute stare rjane nałožki dale w Serbach haja.

Se **Ssoskolyn.** Wo konkurs wobzběrja skały Połsterа na Ssokołyn śměje so pjatk 31. meje 1935 popołdnju ¼4 hodźin psched Budyšinim hamtśim ɟudom w sali 141.

S **Sodźija.** Schtwórtk 2. meje ɟ Budyšćina kołojšdny a sa tutym jedyn Wrótšławški wobsobowy auto psches Sodźij jěchješchtaj. Jimaj napschećiwo ɟ Drježdźan sastupjeć jeneje durinkšeje teppichoweje fabriki pschijěchje. So Wrótšławški auto njeby trjebał kołojšdneho pschesćěhnyć, won spinasche, tola ɟo ssaćmu pschehlinje; pschetoż auto ha ɟ tym do wjerchanja da a napschećwjoćěgazemu durinkšemu autej do boka sawadźi. Mješ tym so Wrótšławški auto na druhej stronje dróhi do schtoma sraty, ɟo durinkšći auto swórći a na dróhu ležo wosta. Wjednik w nim kaž ɟ ɟiwom njeɟranjeny wosta. Też wjednica Wrótšławskeho auta a kołojšdny ɟo njeɟranischtaj. Wobaj autaj běchtaj ɟo cježko wobschkodźiłoj a dyrbjeschtaj ɟo wotwołeć.

Z **Radworja.** 1. meje běchu tu kemše we 8 hodź. Huydom po Božej mši zestupachu so šulske dźěći a čohnjechu z wučerjemi zhromadnje do herbskeje grychty. Knjez hosćenčar Subert běše kaž hižo wjacy króć, zaso zelu za swjedźeń přewostajił. Hnuje tak swój radiiowy apparat. Tak słyšachu dźěći swjatočnosće młodźiny w Barlinje z rěču němskeho wjednika a kanclera. — Popołdnju w 2 hodź. zestupa so swjedźeńšći. ćah, kotryž wjedra dla jenoż po wsy wjedźeše. Ćah wjedźechu hamtarjej Kempa a Knappa a wjesnjanosta Brankačk. Kapała našich hašerjow hudźeše pod wjednistwom knjeza Pjetaša-Měrkowskeho rjane pokhody. Na wsy pokazachu šulscy hólcy a holcy někotre hry, kotrež so wšěm jara lubjachu. Potom zestupachu so wšitcy před herbskej grychtu a posłuchachu na swjedźeńsku rěč knjeza Solty-Dubrawskeho. Přirunowaše dźensniši dźeń dźěła ze swjedźenjemi w předawšich létach a pokaza wšěch na winowatosće, kotrež maja w nowym staće. Z němskimaj hymnomaj so swjedźeń skónči.

S **Měrkowa.** W nastupanju konkursa Gerharda Kurta Mašurka, dźětarja schamottowych tworow, ɟo dla njedobabanja mału namjetuje, konkursowe jednanje sastajićej. Wšitcha termija wěrićelow budźe pjatk 31. meje w Budyšinim hamtśim ɟudnitwje w sali 141,

S **Brěsynki.** W naschej małej wjeśy je ɟmjerć ɟa žyle wróćił. Hižo ɟwój schesćdźesaty wopor wuɟadała. Wćera popołdnju 1½ hodź. wumrě po krótkej, cježkej khorośći žyle
jene ... w Budyškej khorownji naših lubych wjeɲnjan, wumělkař August Müller. Tak jedyn po druhim ɟ naschich starschich wjeɲnjanow na Božu prawdu wotendźe. Mješ Müller bě w naschej wjsy wobluhowa wožoła a też wobholětnu ɟwěrnu cjitar Sserbskich Nowin.

S **Rakez.** Jutrje ɟo ɟwjećeli w Kacjej korčmje pola Rakez „Witanje nalěća". Ssmy ɟaɟo žiwi w najɟesćišim měɲazu žyleho lěta, w róɟownику. Sda wschak ɟo nam ɟkoro, jako by to lětka wěrno njebyło, dokelž ɟo junje w prěnich ɟjoch dnjach tuteho měɲaza hišcheje schcjesćate, ɟurowe mróźy jako njeɟudźe ɟmjeɟy hoɟcjo schcjepjachu. Nadźijonnje běchu pak to tola někto te poɟlednje ɟi ɟymłe „dočahowacki" a ɟo někto tola Boże ɟłónčko a młode naležo dobudźetej nad ɟymu a mróɟami, tak ɟo móɟemu ɟutrje wječor ɟ połnym prawom ɟwjećeć naɟch ɟwjedźeń: Witanje naležа. Naɟchi ɟerbźy wótɟojo ɟu ube naležo ɟ wobjebitej radoɟću witali. Tuž nochcemy też ny tutón ɟtary ɟerbɟći naɟoɟ žyle ɟanjechać. My chcemy pitać młode naležo ɟ naɟchimi lubosnjmi ɟerbɟkimi ɟpěwami, a ɟchtó nochcył też ɟ radoɟću ɟpěwać w lubym naležu? Naɟch wulki pěɲjeɟ Handrij Seɟleɟ naɟ rjenje tomu napomina, hdyž won ɟpěwa: Ɂpěwaj, komuž ɟpěw je daty! Jandźelɟo też ɟpěwaju. Stótnik w ɟwojich hrěchach ty, nima łóɟchta ɟ ɟpěwanju.

Z **Haslowa.** Mejski ɟwjedźeń. Dźeń 1. meje bě zaso žažny ɟwjedźeń za němske dźěłaćerɟtwo a za cyły němski lud. Dźěło ma ɟo ɟa ɟo ɟchćić, tak ɟo ɟe ɟebi nan ɟancler a wjednik Adolf Hitler. Njebě wšak taike ɟjedro, kaž ɟmy wočakowali. Ale rjenje tola w Hajowje na Měrćinkee ɟurli wječor bě. Na ɟwjedźeń ɟaɟon njebě telko ludźi přišło, kaž bě ɟo wočakowało, ačrunjež bě zastup jara nizki. Snadź budźe to njezelu, hdyž „Lipa Serbska" z Pančic tudy ɟwój ɟwjedźeń ɟwjeći, lěpje. Zawěɟce budźe tu rjenje. hdyž naš serbski huɟleɟ knjez Mencl, časnikaŕ w Dobrocjech, někotre ɟtučki na ɟtarych serbskich huɟlach zahraje. Serbske huɟle je serbɟka młodźina jara mahdy widźała, snadź ɟcyła hišće nic.

Z **Hórkow.** Też naša ćicha wjeɟka přeby dźeń nacionalneho dźěła na ɟwjatočne waɟnje. Dźěłaćerɟtwo naɟich ɟkałow zestupa ɟo do ćaha, na čole Domšec kapała a khorhoj. Mjez dźěłaćerjemi wuhladach ɟy też direktora Treibmanna z Drježdźan. Ćah hišće ɟo po wɟy a zasta potom w korćmarjec dworje. Tu bě za łačne šije dosć a nadosć starane, wězo wšo armo, też kurjenje. Wšitko bě direkcija poskićila. a to jej dźak a ɟława! Miez cuzymi mózachmy barona z Fürɟtenberga z Worklec, ɟkupinoweho wjednika Poraka z Wudworja a k. Rocha witać. Knjez Porak postrowi zhromadźenych na wɟy. Potom přednjese radio wjednikowu rěč z Barlina. Popołdnju wotewza direktor Treibmann nawjedowarjej ɟkale k. Hehlej a dowěrniškej radźe ɟwjatočnu přiɟahu. Tak knježevše pola nas cyle popołdnjo wiesele žiwjenje we woprawdźe ɟyrzj ludowej zhromadnoɟći. Njech to też w přichodźe tak wostanje. Zo je ɟebi też Hórčanɟka młodźina rjanu meju ɟtajiła, ɟo ɟamo rozumi. A njedźelu chce ju mjetać. Kóždy budź nam při tym witany.

Z **Khróɟćic-Worklec.** Maćerjam podawa ɟo rada ɟrjedu 8. meje 1935 popołdnju w 2 hodź. w Khróɟćicach w hoɟćencu, ¼4 hodźin we Worklecach w ɟuli.

Z **Pančic.** Rada podawa ɟo maćerjam pjatk 10. meje 1935 popołdnju w 2 hodź. w młodźinowni we Pančicach.

S **Wětnjy.** Hnójwoɟo je pjatk popołdnja dźěłaćeɟ Hermann Žyž do njeɟboža pɟchijchoł. S połnym woɟom wón po njerunej ɟchćeɟcjo mjeɟe polemi jedźeɟche. Nadobo wóɟ bu brózdy ɟajedźe a ɟo ɟwrócźi. Žyž chžyɟche jón ɟbjerjeć, tola cjeɟći wóɟ na njeho padźe. Jenoż ɟ wulkej prózu ɟo połnym ɟuɟodam poradźi, ɟnjeɟdoženeho wuɟwobodźić. Jemu bě na prawej nohi pjata wottuɟnjena a noha pɟchi kuɟu ɟlamana. Žyža njeɟboɟe cjim cjeɟo podeńdźe, dokelž je wot někotrych dnjow ɟ khorobneje kahy puɟchcjeny.

Z **Kulowa.** Nacionalny ɟwjedźeń 1. meje běše tu z mócnej manifestaciju. Wutoru wječor w 7 hodź. němska dźěłowa fronta, Hitlerska młodźina, zwjazk němskich holcow a hólčina 25 metrow wysoku meju z dwórniška přinjezechu a na Wilhelmskim naměśće postajichu. Po wulkim budźenju 1. meje rano w 5 hodź. so Hitlerska młodźina a zwjazk němskich holcow zhromadźištaj, zo byštaj so wot tudomneho torhošća do wokolnych wɟow na rańše spěwanje podałoj. W 6 hodź. so dźěłaćerjo Dubrjeńskich skałow na turnowaniśću zestupachu, zo bychu so po żeleznicy k wupowěɟnjenju khorhoje a dźěłaćeɟkemu appelej do Dubrjeńka podali. Wjednik dźěłaćeɟkich dowěrniɟkich radow do winowatośće wɟa. Na to měśćanoɟta Matzker k zhromadźenym rěčeše. Wot ½9 do ½10 hodźin młodźina wjednikowu rěč na naměśće před Kulowɟkej trěłerńju ɟłeɟy ɟłyšeše. Popołdnja ½12 hodźin ɟo ɟobuɟtawy němɟkeje dźěłoweje fronty, rjemjeɟła a přemyɟła na torhošću zestupachu, zo bychu na trěłerńju ćahnyle. Tam wot 12 hodźin radiowe přenjeɟenje wustupa na Tempelhofɟkim polu ɟłyšachu. Po přenjeɟenju ɟo ɟwjedźeńɟki ćah po měśće hibaše. Popołdnju ɟo woprawdźity ludowy ɟwjedźeń na naměśće před trěłerńju wotmě. Hitlerska młodźina, zwjazk němɟkich holcow a turnarjo wɟelake zajimawośće poɟkićichu. Po začehnjenju do měɟta běchu w zali „Němɟkeho kěžora" a Brauneroc hotela pyšne reje.

S **Wojerej.** Dla wotɟtronjenja njewjedrowych ɟchkodow ɟo podawanje elektriɟkeho pruda ɟa žylu ɟaɟtaranišku krajinu dźěłanje elektriɟkeje nuzy njedźelu 5. meje 1935 rano wot 4 hodźin hač do 8 hodźin pɟchetorhnje.

S **Wojerej.** Wutoru popołdnju wokoło 6 hodźin je motorɟći koleɟaŕ, kotryž ɟ měɟta jědźeɟche, na Drježdźanɟkej dróhi holcžku pɟchejěł, kotraž chžyɟche pɟched nim ɟkoku dróhu pɟchekrośćiť. Jemu pjerza njeɟe móžno bylo, ɟo dźěćcju wuwinyć. Holcžka je ɟo cježko ɟranika a je ɟo dyrbjała do tɟorownje dowjeɟeć.

S **Wojerej.** Wutoru wječor ɟtaj na Drježdźanɟkej dróhi motorɟći koleɟaŕ ɟ Chójan pola Hródka a jeho ɟona, kotraž na ɟadnim ɟedle ɟedjeɟche, ɟ njeɟbožikoi. S puknjenjom wobruchže ɟo wobaj ɟ koła wjerchnyɟchtaj, ɟ čimž ɟedi ɟona cjeɟko hłowu ɟranť a muž ɟedi rutu ɟłama. S autom, kotryž ɟ Njedźichowa pɟchijěde, ɟo wonaj do wotrjeɟneje khorownje dowjeɟeɟchtaj.

*

— **Wjcho je tu hižo bylo.** 1. meje ɟo ludźo jara dźiwachu, hdyž ɟněhowe mjeɟele po krajach ɟchnjowachu. Tola wjcho je hižo tu bylo, nam ɟtawiɟmy praja. Sowjatki 1760 bě 12. meje tak ɟmna, ɟo ɟo hatu ɟ ɟodom pɟchikychu. W meji 1694 w Saɟkej telko ɟněha leješe, ɟo běše dróha wot Altenberga hač do Freiberga ɟawěta. W lěće 1716 mójachu na horach po njtehim ɟněhu ɟlužby hiśće jědźiś. Ɂyma hač na 25 ɟtopnjow po Celɟiju ɟtupi. 27. meje 1740 ɟo wulke hromady ɟněha nahdźechu. Hakle w juniju ɟo ɟchtomy ɟaɟelenichu. Rožka, kotraž thudy wunoɟchł ba, mójeɟe ɟo hakle w ɟeptembrje poɟuj.

— **Wuczbne měɟina ɟo ɟaradźuja a ɟo reda darmo dawa w poradźowarni w Budyɟchinje na Moritzkej dróhy 4.**

— **Wjedro nowehy tydženja.** Po jara njeɟpěchjomnym ɟynjkim ɟpoczatku meje ɟo wjedro pɟchichodneho tydženja nadźijonnje ɟaɟo bóle naležu podobniśće pokaże. Nowa njjima, ɟo morja mjes Islandɟkej a Ɂendjeliej pɟchikhadźaja, ɟaɟo miliɟchi mótŕki powětr pɟchinjeɟe.

Z Łužicy

S **Kumwałda.** (Sso ɟatěɟlit.) Straɟnikɟchtr tudomneje ɟandarmerije, Schubert, nědźe 40lětny ɟaɟtojnik, je na pohrjebnišćoju wotešchoł, ɟwój mjecz do ɟemje ɟtorcźił, na njón cjakow ɟtajił a potom ɟ wobwěɟnjenjom ɟwojemu žiwjenju kónc cjinił. Schubert bě woženeny a tři dźěći ɟawostaji. Pɟchicjina wobžarujomneho ɟkutka ma ɟo we wožebitych wobɟtejnoɟćach pytaɟ.

S **Waldborja** pola Habrachcjiž. (Kotrejšdna ɟmjertnje ɟnjeɟbožika.) We Waldborju je 52lětna Minna Ludwigowa na ɟtatnej dróhy ɟ jěɟdnym kolom do wožowotwego auta ɟrajyła a ɟo pɟchejěwšći ɟo tak ɟtrašnje ɟranika, ɟo je, hdyž běchu ju do Habrachcjanɟkeje podrjeɟnjeje tɟorownje dowjeɟli, wumrjeła.

S **Wojerej.** Orthopädiɟki wěcjny dźeń ɟa wójnɟkich wobɟchkodźenych budźe ɟchtwórtk 9. meje 1935 w evangelɟkej towaršɟchowni, Kahle 23 w cjaɟu wot 8 hač do 13 hodźin. Samołwjenje ɟa to ma ɟo po móžnoɟći někotre dny prjedy tehó ɟ naɟpomnjenjom wupokaɟkeho cjiła a pɟchicjinu ɟola orthopädiɟkeje wobɟtarańje we Wrótɟławje I, Kirchɟtraße 2 pjiɟomnje ɟtacź, ɟo bychu ɟo mohłe trěbne akty ɟobu pɟchinjeɟcź.

Wusudźenja

§ Dla njepɟchećiwanjeho ɟpytaneho a dokonjaneho jebanjtwa a ɟalɟchowanja liɟćinow, ɟ wotpohladom ɟebi dobytk ɟwěźćáceho, jednaɟche ɟo pćhećiwo wotpjet thkoštanemu 26 lět ɟtaremu Hendrichej Rudolɟej Salme ɟ Džěɟnitej. Salm, kotryž w Drježdźanach bydli, a wot tam jako ɟaɟtupjeŕ ɟa žiwjenje ɟaweźćerɟtwu banku a jako ɟběraŕ abonentow ɟa cjaɟopiɟny ɟtuknje, běše wobɟkorjeny, na ɟawěźćenɟkich namjetach w dwěmaj padomaj mjeno wožoby, kotraž bě namjet ɟtajiła a na ɟtaɟanɟkich liɟćinach ɟa cjaɟopiɟy zuɟe mjena ɟalɟchowaŕ. S tym bě ɟebi ɟ njeprawom 73 hrimnow proviɟije wudobył. Sswoje jebanjtwa běše w Drježdźanach, Radebergu, Biłkopizach, Budyɟchinje a Džěɟnikezach wobeɟchoł. Hłɟchcze ras ɟo jemu wołožaze wobɟtejnoɟće pɟchiwołichu. Dźiwajo na njedawnu jemu napołożene thkoštanje ɟo jemu zyłkownje 1 lěto a 4 měɲazy ɟaɟtwa napołožichu.

Čežke zemʼerjenje w Turkowskej

W armenɟkej provinzy Karɟu błiɟko ruɟkich mjeɟow je ɟchtwórtk popołdnju cjeɟke ɟemjerjenje wulku ɟchkodu nacjinilo. Najcježo je ɟo měɲaczo Gijor potrjechiło. Běhdźe 15 wɟow je ɟo ɟdźela zyle ɟapuɟcźiło.

Dać dotal ɟu 200 morwych nalicźili. Tola ɟo boja, ɟo ɟo ɟich liežba hišcheje powjetɟchi. Pɟches 500 wobydlerjow je ɟo cjeɟko ɟranilo. Se ɟemjerjenjom pɟchećenej krajinje ɟo ɟ wulkimi wobcježnoɟcjemi pomoz pɟchinjeɟe, dokelž ɟu ɟo dróhi ɟ wjele měɟtnami ɟaɟzypałe. Podɟemɟke ɟtorki ɟo hišcheje dołho wɟpjetowachu.

Nowy bołharɟki wupołanz w Barlinje.
Nowy bołharɟki wupołanz Khrystow je ɟwoje Barlinɟke ɟaɟtojnɟtwo naɟtupił.

Towaɟtwowɟki powěɟtnik.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budźe naša **generalna zhromadźizna** w towaɟtwowym domje Bayrische Krone, Neumarkt. Porjad ɟo tam wozjewi. Sobuɟtawy a hoɟći wutrobnje přeproɟuje předsydɟtwo.

Khelno. „Domizna" ma njedźelu 5. meje wječor we 8 hodź. měɟańcu zhromadźiznu pola Schützec. Přińdźe wšitcy!

Lichań. „Zernička" ma wutoru 7. meje wječor ½9 h. zhromadźiznu z přednoškom w Hućinje pola Wolfec. Njech kóždy přińdźe.

Łɟnk. „Serbɟke błido". Wutoru 7. meje ma „Serbɟke błido" ɟwoje pjate ɟkhadźowanje w běhu lěta 1935, kotrež ɟo zaɟo w „Börɟenrɟtaurant" (njedaloko hłowneho dwórniɟća) wotměje, wječor ½9 hodź. Zabawa, ɟpěw a přednošk wɟitkich Lipčanɟkich Serbow wabi. Wɟitkich přećelnje na wopyt proɟy ɟtaɟi.

Rakecy. Serbɟke towaɟtwo „Lipa" wuhotuje njedźeźu 5. róžownika wječor ½8 hodźin w Kačej korčmje rjany ɟerbɟki wječor jako „witanje naležа". Wɟěch luɟych Serbow z cyleje wokoliny přeproɟuje na njón předɟydɟtwo ɟerb. tow. „Lipy".

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, może ɟo wołać telefoniɟcy: Hućina (Guttau) čiɟło 232.

Zwjazk młodźencow wotměje wurjadnu zhromadźiznu w Khróɟćicach njedźelu 5. meje pop. **w 4 hodź.** pola Wjenkec. Kóžde towaɟtwo dyrbi **znajmjeńɟa z 2** ɟobuɟtawomaj zaɟtupjene być.

Hłowny prezes.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, **za lokalny dźěl a přiłoh Marko Smolet a za powěśtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje** — Wudawa a ćišć dr J. Cyž w Budyšinje. D.A.III. 1935 2291. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ɟłužba.

Muslíny za šórcuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok za šórcuchi
cirka 80 šéroki
m 3,25 2,95 2,75

Schaaf

Mašer

Jan Kowačik

Rěčne hodźiny: Wutoru, srjedu, pjatk, sobotu; njedźelu wot 8—12 hodźin.

w Njeswačidle
pola tyšef. mištra Suberta

Wobkhod

ze zeživjeńskej potrjebu (w cyrkwinskej wsy) so na młodych ludźi přenaja.
Bliše zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin.

Barby
Laki
Barbiće

přeco wupruhowane kajkosće wot

Erich Winter

w Budyšinje na Kamjent hasy 14

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe
wulki wubjerk, jara tunjo

přikrywy

PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobneje pokładnje

„Eckard-Sparvertrag"

podawa njewupowědźomne **požčonki** w kóždej wysokosći.
Dalše zhoniće pola
Šewčika w Kukowje

Dla ženitwy nětčišeho so hnydom spušćomny

pohonč

do ratarstwa pyta w Šešowje čo. 4

Jałojca

je na předań w Koslowje čo. 15

Młoda, suprošna

ranca

je na předań w Iasećicy čo. 23 pola Njeswačidła

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach
poskića stajnje jara tunjo
Albert Paatz w Kamjencu
Telefon 124

Krjepjawy

10 litr., lakěrowane . 2,95 2,25
20 litr., zacynkowane 2,95 2,30
poskića

Siegel w Budyšinje na Zdadnej Bohatej hasy 15

Ia picowańske běrny
poskića
Albert Paatz w Kamjencu

Khěža

za jenu swójbu je k přenajeću. Zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Wulkopalefnja kofeja

Noack
Dresden-A. 1, Friesengasse 3

Paieny kofej

Santos-měšenje	1,60
Santos-parle	1,90
Specialne měšenje z wulkimi bunami	1,95
Wienske měšenje	2,20
Karlsbadski	2,40
Hoscenčarske měšenje	2,60
Maragogype-měšenje	2,60
Maragogype, wulka buna	3,20 3,00 2,80

Stajnje čerstwje paleny
Při 6 puntach njewobličimy porto. Na doběrku.

Jeli Was

hłowa boli,

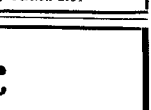

je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li falduki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot

Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Wšitke šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihařni
w Budyšinje
w Serbskim domje

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Sym so jako praktiski
skónny lěkař w Kukowje - Pančicach
zasydlił.
Dr. med. vet. H. Wolenk
Telefon Pančicy čo. 212

BUSCH

cirkus najwjetšeje zamóžnosće

přińdźe do Budyšina ze swojim grandioznym

dwójnym programom bjez runjeca!

300 artistow ● 400 zwěrjatow
1000 kostumow!

Cirkusowe senzacije
z dweju lětstacow! K tomu najwjetšu
wodowu pantomimu
wšěch časow! Hobrski nastup ludźi a zwěrjatow! Kuzłojtne wuhotowanje! Pyšnotne reje! Eksotiske dožiwjenje w maneži!

500000 litrow wody

wulije so do maneže! Venecijanske korso čołmikow na wumělskim jězoru! Swětłowe překwapjenja ze 100 družinami a wumělstw. we wodźe! Pycha a barbnosć wulkeje wodoweje cinohry njeda so přetrjechić! Hódnosć pantomimoweho fundusa wučinja

milijón hriwnow!

1000 barbow ● 1000 dźiwow
1000 senzacijow!

W Budyšinje

wot 17. hač do 21. meje
na Třelniku!
Poslednje předstajenje: 21. meje popołdnju 1/4 4 hodźin

Přesadźowanje!

Po poručnosći konkursneho zarjadnika, knjeza prawiznika Wünsche w Budyšinje

wutoru, 7. meje t. l. a snadź. srjedu, 8. meje t. l.
dopołdnja 1/2 9 hodź.

wobstatki inventara a tworow (kaž elektr. a płunowe lampy, płećańske a blidne lampy, domjace a kuchińske grały, běrny a sad běłace mašiny, jara wjele elektr. potrjebnych wěcow, porcelinowe a kamjeninowe wuliwadła, kupanske kachle, regale atd.

firmy Gustav Schneider w likw. (klampnarnja a instalacija)

w Budyšinje na Różowej hasy 8 w dwórje přesadźuju.

Wosebje přihódne za ratarjow a sydlerjow.

Wobhladanje:
Pónd'elu, 6. meje, dop. wot 10—12 hodź.
a pop. „ 3—5 „

Zastupny lokalny sudnik P. Otto w Budyšinje,
na Hornčerskej hasy 10. Telefon 2478.

Wobleki, košle, spódnju drastu, nohajcy, rukajcy, wšelake drastne tkaniny, šaty wšěch družin, falki a dźěćacu drastu

poskića
we wulkim wubjerku a tunjo

A. BOKELMANN nasl.

na Serbskich hriebjach - rózk Kamjentneje hasy

Die erfahrene Hausfrau kauft

MAGGI's Suppen
denn der Name MAGGI bürgt für Qualität

Meble

a półstrowane twory
poruča po najnižšich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Różow. hasy 15
Sym Serb:

Maschinen-Decke, Straßen- **Guß-Schleusen-Schrote,** Koch-Spar-Platten
Eisengießerei **Bauer**
Großröhrsdorf, Telefon 401

Malo trjebana
centrifuga,
180 litr. za hodźinu předźelaca, je na předań pola
Bellmannec w Ratarjecach čo. 18 i na Drježdźańskej dróży

Lehmannec konditornja

w Budyšinje na Serbskej hasy

Kofejownja dobreje hubźby.
Znata z dobrymi konditorskimi pječiwami.
Wosebitosć: Torty za wšě składnosće. Štomowy tykanc.

„Lipa Serbska" w Pančicach

wuhotuje njedźelu, 5. meje

serbski koncert w Haslowje

pola Měrćinkec. Započatk 1/2 8 hodź.

Po koncerće reje jenož za hosći.

Wšitkich wutrobnje přeprošuje **towarstwo.**

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe
aparaty
a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcy wustojnje a najpěšnišo

Krjepjawy

zacynkowane a lakowane we wšěch wulkosćach poskića wosebje płaciny hódno

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeča zwučowarnje)

Pilnym dźěćom

jako myto

rjanu knižku

J. Radyserb:	Wowcyne zabawki	0.30 hr.
"	Dźědowe zabawki	0.50 "
"	Worješki	0.60 "
"	Zabawy — Powědańčka	0.30 "
"	Trójniki. Zběrka powědańčkow	0.30 "
"	Nowe Trójniki. Zběrka powědańčkow	0.50 "
"	Bitwa pola Budyšina. Powědańčko	0.40 "
"	Nadpad pola Bukec	0.30 "
"	Jan Manja abo Hdźe statok mój	0.30 "
P. Šołta:	Wotrow. Łužiska Troja	0.30 "
"	Bosniski kraj a raj	0.30 "
M. N. R.:	Jezusowy narod	0.10 "
M. Nawka:	Baje, bajki a basnički	0.30 "
"	Konstantin Wulki a Napoleon Mały	0.10 "
M. Bjedrich:	Betlehemske dźěćatko	0.25 "
"	Plista a ducy z kowarnje	0.25 "
"	Stara Jabłučina	0.25 "
"	Legendy a druhe powědańčka	0.25 "
Dr. J. Laras:	Sibakec nan	0.30 "
J. Jakubaš:	Serbski kraj, krasny raj	0.15 "
W. Beneš Třelicky:	Kasp. Zden. Kapłeř ze Sulec	0.10 "
Karafiat:	Brunčki	0.50 "
J. Winger:	Hronow	0.30 "
Jurij Libš:	Styri powědańčka za serbski lud	0.30 "
"	Powědańčka za serbski lud	0.30 "
K. B. Šěca:	Cłowjek w přirodze I. a II.	1.— "
"	Na dalokich pućach	0.50 "
M. Haška:	Marija abo wjelk w kralowskej holi	0.25 "
J. Nowak:	Cěski nan a serbski syn	0.25 "

Dale su wšě dotalne dźěćace přiłoni k Serbskim Nowinam hišće na składže, kóžde čisło po 5 pj. a wjele rjanych dźěćacych dźiwadłowych hrow.

To je zapis wjele krasnych powědańčkow, kotrež su přiłoni jara tunje, Serbscy starši a wučerjo, hlejće, zo bychu do rukow wšěch pilnych serbskich dźěći přišłe.

Dostanjeće je
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Po Božej njewuslědźomnej radźe wumrě wčera popołdnju 1/2 2 hodź. w starobje 70 lět po krótkej čežkej khorosći w Budyskej khorownі mój luby mandźelski, naš starosćiwy nan a dźěd,

August Müller, wumjeńkař w Brězyncy

W njewuprajomnej zrudobje

hłubokozrudźeni zawostajeni.

W Brězyncy, Dobrošecach, Khwaćicach a Zdźěri, 4. meje 1935.

Khowanje budźe póndźelu popołdnju w 3 hodź. wot žarowańskeho domu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1.51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 104 | Budyšin — Póndźelu 6. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjednik je parnik „Scharnhorst" wopytał

Wjednik je žobotu rano do Bremerhavena pśijšył a je žo na tśeśej jśěbje na pruhu parnika „Scharnhorst" wobdźělił. Pótnóžnoměnjski lloyd je tutón parnik za łódźnu słužbu mjes „Kémšej a narańšcej Aźiśej natwarił. Łódź na Helgolandu kupu a na rańšchofriśiśe kupy pśichi kražnym wjedrje na pruhu wujěžje.

Nimo wjednika žo na jśěbje wobdźělichu: Wjednikowy naměstnik Rudolf Heß, němski minister dr. Goebbels, němski woborny minister ſ Blomberg, prezident němskostatneje danki a naměstny němski hospodarski minister dr. Schacht, němski bohot Röver, wjednikowy poručnik za ſwonkowny politiku ſ Ribbentrop, šef namórnistwowego wjednistwa admiral Raeder a druſy znamjenicy knježa.

Pśichi wulitwje rěki Weſery ſo parnik „Scharnhorſt" ſ parnikom „Der Deutſche" ſeśka, kiž ſo runje ſ jeneje jśěby ſjednoczenſtwa „Móz ſ radoſcje" wrócejeſche. Na parniku běchu ſo pucowazy ſeſtupali, ſo bychu pśichi ſekkanju ſ parnikom „Scharnhorſtom" wjednikej ſwój dźak za kražnu jśěbu wopokazali.

Parnik „Scharnhorſt" ſo žobotu wjeczor ſažo do wulitwa rěki Weſery wrócył a pśeſches nóz pśiched pśichiſtawom ſakótwjeny wośta. Wulka ſpła ludźi nimale zbyu nóz hač do ranja cakaſche, ſo by wjednika poſtrowiła, hdyž rano parnik wopuśiśał.

Wjednik je žo ſ wulkim pśichwałnym pśijimanjom wo łódźi wuprajił, kótaž budźe najſpěchniſcha łódź w zyłym rańſchoaſiſkim łódźnym wobłukadźe. Wjednik a miniſtrowje ſu njeźeli rano w létadłach Bremerhaven wopuśiśeli. Parnik „Scharnhorſt" pak ſo 10. meje na ſwóju prěnju jśěbu do narańścheje Aſiſkeje poda.

600 000 ludźi Barlinsku wustajeńcu „Dźiw ziwjenja" wopytało

Njedźelu je ſo w Barlinje wulka wuſtajeńca „Dźiw ſiwjenja" ſawrěła. Wona je była ſchěśej njedźel wotewrjena. Niz mjenje hač 600 000 woſobow je ſebi wuſtajeńcu wobhladało.

Sajim ſa wuſtajeńcu běśe ſo zyłej Němſkej a teź we wukraju wurjadnje wulki. Nimale pjaty dźeł wopytarjow wuſtajeńcy běśe ſ wukraja pśichěł. Wotthtóž, kótruž je wuſtajeńca we wukraju namakała, ſo w mnohich roſprawach wukrajnych nowin pokazuje.

Tutu Barlinſku wuſtajeńcu ſu amerikańſke nowiny wuſtajeńcu ſa zyły ſwět mjenowałe. S Norwegſkeje, Danſkeje, Hollandſkeje, Belgiſkeje, Jendźelſkeje, Rumuńſkeje, Pólſkeje a Cźeſkoſłowakſkeje je wjele napraſchenjow dla wupožeńcenja wuſtajeńſkeje macajſnu dóſchło.

Teź mjes wědomoſtnymi ludźimi je wuſtajeńca wjele khwalby namakała. Woſebźe ju ſo wuſtajene wěcy ſ Drjezdźańſkeho hygieniſkeho muſeja khwalike.

Litewska wotmołwa njeje spokojiła

Diplomatiſki roſprawjeŕ Londońſkich nowin „Daily Telegraph" piſa, ſo wotmołwa litewſkeho knježeſtwa na proteſtowanje Jendźelſkeje a Franzoſſkeje dla ſranjenja niemelſkeho ſtatuta nježe ſpokojiła. **Tohodla ſo w tutych dnjach nowe diplomatiſke ſakroczenja w Kownje woczakuja.**

Litwje je ſo pjeza ſdźěliło, **ſo ſo wona pśiched Stwjaſkom ludow wobſtorkji, jeli trocźele litewſkeho knježeſtwa podpiſarſke mozy njeſpokoja.** Podpiſarſke mozy maju ſa to, je je derje móžno, ſo ſo němſzy rěčaze wobydleŕſtwo Memelſkeje na pśichmérjene waſchnje na wjednиſtwje wobźěli ani ſo by ſo litemſke knježeſtwo wohroſchło. Mozy tuto praſchenje jako khwatne wobhladuja a wot Litwy žadaju, ſo by ſo hnydom po jich požadanju měła.

Gmejnske wólby w Francowskej

Njedźelu ſu ſo w Franzoſſkej prěnje wólby do gmejnſkich radow wotmełe. Mjes wjacy hač dwěmaj milijonoma kandidatow ſo w 38 014 gmejnach nědźe 450 000 nowych gmejnſkich radow woli. Kaž ſo powe, ſu ſo wólby do gmejnſkich radow po zyłej Franzoſſkej měrnje wotmełe.

W Parizu je jenož we 18. wólbnym wokrjeſu k ſranjenjam dóſchło. Tam ſónſke kandidatki, kótrejž ani paſiſkeho ani aktiwneho wólbneho prawa njemeźe, demonſtrowachu, zo by ſwóje wólby ſarjadowachu, ſo bychu dopokazale, kak ſebi wobydleŕſtwo wólbne prawo ſa ſónſke žada.

Plakaty tutych ſónſkich prawowačkow powſchitkowne ſpodźiwanje a ſajim ſpudźichu. Roſhorjeni pſchiwiſowarjo a pſchiwiſowarki wólbneho prawa ſa ſónſke do poliziſtowe, kiſiž pſcheczíwo nim ſakroczichu, rajſzowu proſchk mjetachu. Poliziſa někotre wobydleŕ na ſtrazu wotwjeſe a někotre wólbne kwarterý ſónſkich kandidatkow ſawrě.

Knježeŕſki jubilej jendźelskeho krala

Sſlěbórny knježeŕſki jubilej jendźelſkeho krala Jurja V. ſo ſkoro wěrje njepodobne ſahorjenje a wjeſele po zyłej Jendźelſkej ſpudźił. Hewak ſtróžhy jendźelſki lud je ſo ſ kipjacej jubilejſkej radoſcu ſajał.

Hłowne město London je ſwój ſwučeny napohlad zyłe pśeměniło. Njeźměrnje wjele ſelenych pletiwow a khorhojow dróhi a naměſta pyſchi. Wjeczor ſo město ſ tyſaźami ſwěrkomjetakami wobſwětła. Wośdła a jśěhadła ſu tehorunja do pyſchi takrjez ſawalene. Londońſki wobraz ludźi do měſtow połodniſchich bajkožitych kraju pśeſchadza.

Žołmy ſahorjenja hižo ſobotu wyſoko dźěchu. Nowiny roſprawjeja, ſo London hiſchcze ſenje njeje ſajte ſyły luda widźał, kaž ſobotu wjeczor, ſamo niz na dnju pſchimérа. Statyſtyka, haj milijony wſeſobnych ludźi běchu ſo na dróhach a naměſtach ſhromadźite. Spěwachu wótrźinſte ſpěwy, rejwachu na plestrje a woddźiwachu kražnoſcź barbow jenotliwych wutpyſchenjow.

Polizija běśe pśichi tajkich njeźměrnych ſyłach zyłe bjes mozy. Hołk ſo hiſchcze ſ autami powjeſchi, kótrejž ſo pśeſches ludźaze ſyły tłóčachu. Někotre hłowne dróhi dyrbjachu ſo ſa wobkhad dozpła ſawrěć. Autobuzy ſa jśěhu jeneho kilometra druhdy dwě hodźinje trjebachu. Wſchitke hoſcejenzy, hotele, kofejownje, kinowy a dźiwadła běchu hač na poſlednje měſta wobſadźene. Najwjetſche hoſcejenzy dyrbjachu ſo hižo na ſaźnim wjeczoru polizajſky ſawrjeć, dokeľž běchu ſo pśepełnile.

Teź njedźela podobny wobraz poſkeczi. Wośźebje pśeched kralowſkim hrodom ſo njeźměrne ſyły ſhromadźowachu. Tśeśaczityźazy hodźiny dołho na jenym měſtnje ſiejo wutrachu, ſo bychu jeneho wobuſtawa kralowſkeje ſwójby wohladali. **Jako ſo kral na někotre ſekundy pśichi wokne pokaſa, ſo pśichemóžazy wyſt ſe ſyłow wudoby.**

Wjazy hač pół milijona wopytarjow ſ zyłeje Jendźelſkeje, ſ jendźelſkich kolonijow a ſ druhich krajow je na kralowy jubilej do Londona pſchiſchło. Hižo žobotu po zyłym měſcźe njeběśche wjazy žaneje jſtwy w hotelach dóſtaš, ſo dyrbjachu ſta ludźi pod hołym njebjom nozowaš.

S njewſchědnej napjatoſcźu ſu dźeńża póndźelu jubilejſki ſwjedźeńſki cźah wocźakuje. To budźe najkražńiſchi cźah, kiž ſu hdy w Jendźelſkej widźeli. Hižo pśichi rańſchim ſwitanju je ſo 14 000 wojakow wſchěch brónjowych druźin w ſmutkoſwobnym Londonje ſeſtupało, ſo bychu na dróhach ſpalěr tworili, po kotrychž jubilejſki cźah pójźe. 40 hudźbnych kapalow je ſo k ſabawjenju luda poſtajiło.

Ludźo dyrbjachu ſo hižo rano ſahe won podaš, dokeľž ſo hižo w 9 hodź. wſchitke dróhi, po kotrychž ſo kralowſki jubilejſki cźah hibaſche, ſawrěču. S mělinami ſu k ſawjezje drjewjane ſejkny a barrikady natwarili. Sſwójeńſkich cźah měſeſche dopołdnja w 10 hodź. kralowſki hród wupuſchczicź a ſo po dźaknej Bożej ſłužbje w kathedrali ſwj. Pawoła wokoło 1 hodź. ſažo do hrodu wróćicź.

Jenicźki kraj w jendźelſkim ſwětowym kraleſtwje, kiž ſo wot jubilejſkich ſwjatočnoſcźow wuſtamknje, je Irſka. Tuta chže ſo wot jendźelſkeho nadkniježſtwa wuſwobodźicź. S iriſkeho hłowneho měſta Dublina ſo powe, ſo ſo tam žaneje khorhoje njeſmahuje a ſo ſo žane ſwjatočnoſcźe njewotmětja.

Hitler je Jendźelskemu kralej zbožo přał

Němſki kanzler je jendźelſkemu kralej pſchi ſkładnoſcźi jeho knježeŕſkeho jubileja telegramu pósłał, w kotrymž wón jemu ſwoje a knježeŕſtwowe ſpravne pſchecźa k 25-létnemu jubilejej naſtupjenja tróna wupraja. Němſki lud ſ wulkim ſajimom kralowe a knježeŕſtwowe prózowanja wo ſkrućenje měra wobkedźbuje a ſo nadźija, ſo bychu tute prózowanja wuſpěch měle k lěpſchemu jendźelſkeho kraleſtwa a k ſbožu ſa zyły ſwět.

Politiske rozrěčowanja we Venedigu

Rozrěčowanja mjes italſkimi, madźarſkimi a awſtriſkimi ſtatnikami ſu ſo žobotu popoldnju w 5 hodź. w hiſtoriſkej pyſchnej ſali Grand-hotela w Palazzu Zimi ſa ſawrjenymi durjemi ſapoczałe. Tute rozrěčowanja pſchihotowanju konferency pſchidunajſkich krajow ſłuża. Pſchiſtup do prěnjeho poſchoda, w kotrymž ſo konferenza wotmětwa, běśche ſo dopołdnje ſawrěł; jenož w hotelowej hali ſo ſ detektiwami mjerwjeſche.

Prěnje pohedźenje nimale tſi hodźiny trajeſche. Na rozrěčowanju ſo italſki ſtatny podſekretar Suwich, madźarſki ſwonkowny minister ſ Kanya a awſtriſki ſwonkowny minister Berger-Waldenegg wobdźělichu. Nimo teho běchu tſi direktorjo politiſkich wotdźělenjow pſchi ſwonkownych hamtach wobdźělenych tſjoch krajow. **We wuradźowanjach ſamych ſo kruce njeſlejí.** S italſkeje ſtrony je ſo woſebźe naſpomnikło, ſo ſu tute rozrěčowanja nimaju jako konferenza pohódnoſcźicź. Tohodla ſo wo nich też žaneje hamtſkeje roſprawy njepoda.

Njedźelu je ſo mérnje dale wuradźowało. Jenož dopołdnja ſu ſo ſtatniſy někotre hodźiny roſrěčowali. Popołdnjiſchi dnjowy porjad běśche pak zyłe njepolitiſki. Zuſy boſcźo měſtachu ſkładnoſcź ſeb zjanoſce města Venedźiga wobhladaš.

Madźarska wot žadanja runeho prawa njewotstupi

S madźarſkeje ſtrony we Venedźigu ſo powe, ſo ſo Madźarſka na pſcheproſchenje Italſkeje we Venedźigu wobdźěla, ſo by italſke myśle wo konferency pſchidunajſkich krajow ſeſnała, ſo by wot wſcheho ſpoczatka ſwoje žadanje jaſnje ſaſtupowała. Njech ſu italſke namjety ſa pſchichodnu konferenzu kajkežkuli, **Madźarſka pak na ſwojim ſtarym žadanju runeho prawa wobſtawa.** Wona też w pſchichodze wotpokała, ſo ſo rjadowanje pſchichodneho wobróńenja Madźarſkeje ſ wutworjenjom dwojoſtronſkeju rěčenjow dla pomoſy ſwojała. Někajki pſchidunajſki Locarno Madźarſka też někotre wopokazuje.

Hišće jena wosebita konferenca w Romje

W Prahy ſo mjes diplomatami powěda, ſo ſo we Venedźigu teź roſpomina, ſo ſo woſebita konferenza do Roma ſwoła, na kotrejž ma ſo wo wobróńenju wotbróńenju ſtatow w ſtótkorańſchej Europje jednaš. Tuto mjenjene ſ teho wulkhadža, ſo Franzowſka pod cźiſchcźom Maleje ententy nochze, ſo by ſo wo tutym praſchenju na konferenzy pſchidunajſkich krajow rěčało. Italſka je pjeza na tuto franzoſſke pſchecźe dźiwała. Tola woſebita konferenza w Romje by ſo dyrbjała do romiſkeje konferency pſchidunajſkich krajow ſwolaš, dokeľž ſebi Madźarſka žada, ſo bychu ſo woſebje poſtajenja roſrišałe, je-li ma ſo wona na konferenzy wobdźělicź.

Francowski ministeski president z automobilom cežko znjezbožił

Franzowſki miniſterſki president Flandin je ſo žobotu popołdnju pſchi ſnjeſbożenju automobila cźežko ſtraſchnje ſranił. Automobil miniſterſkeho preſidenta po puczu do Denézy-ſur-Chura, hdyž dyšyſche ſo Flandin jako měſchćan

wosta na franzowſkich gmejnſkich wólbach wobdźělicź, bliſko Auxerre, něhdźe 170 kilometrow ſ krótkeho ranja Pariſa do druheho automobila ſraſy. Srażenje ßo ſ wulkim wotmachom ſta. **Miniſterſki preſident ßo na hłowje a ruzy czeżko ſrani. Jeho hnydom do jeneje kliniki dowjeſechu. Tam lěkaŕ ſpóſna, ſo běſche ßo Flandin na hłowje ſtraſchnje ſranił a ßebi ruku ſłamał.**

Wo ſnjeſbożenju franzowſkeho miniſterſkeho preſidenta ßo hiſchcże powě, ſo je jeho automobil ſ połnej ſpěſchnoſczu do automobila ſapóßłanza Rénaitoura ſraſył. Sapóßłanzowy ſchofěr, kiż ßam we woſu ßedźeſche, chzyſche ſ nim naſad ſ garaže wujěcż. Pſchi ßylnym ſrażenju ßo Renaitourowy ſchofěr czeżko ſrani. W automobilu miniſterſkeho preſidenta nimo njeho jeho mandźelſka, jeho dźowka a jeho pſchichodny ßyn ßedźachu. Flandinowi pſchiwuſni a ſchofěr ßo jenož lohko wobodrěchu.

Njedźelu popołdnju je ßo Flandin ſ wosebitym czahom ſ Auxerre do Pariſa wrócził a je ßo do jeneje kliniki w Neuilly podał, ſo by tam ßwoju ruku lěkował. Popołdnju je preſident republiki Lebrun ſranjeneho miniſterſkeho preſidenta wopytał a ßo dlěſchi czaß ſ nim rosrěczował.

Venizela k smjerći zasudźili

Wójnſki ßud w Athenje je někotrych nawjedowazych grichiſkich politikarjow, kotſiż ßu ßo na poſlednim ſběžku wobdźělili, a jich njepſchitomnoſczi k ßmjerczi ſaßudźił. K ßmjerczi ßo ſaßudźichu Venizelos, generalojo Plaſtiras, Tſanakakis a Kunduros. Senatowy preſident Konotas doſta pjecź lět jaſtwa, Kyriakos Venizelos, ßyn naſchkararja ſběžka, dźeßacź lět jaſtwa. Saßudźeni we wukraju pſchebywaju.

Amnestije w jendźelskim swětowym kralestwje

Pſchi ſkładnoſczi ßlěborneho knježeóſtwoweho jubileja jendźelſkeho krala Jurja je kanadiſke knježeŕſtwo poruczilo, ſo by ßo dźělej jatych, kotſiż khłoſtanje wotpokuczeja, amneſtija pſchiſwoliła. Dotal ßu w Kanadźe hiżo 500 jatych puſchczili. Dozyła ßo něhdźe 1000 wożobow ſ amneſtiju wot ſbytka jich khłoſtanja wußwobodźi. Tež knježeŕſtwo Połodniſcheje Afriki je wobſamkło, ſo jubilejſku amneſtiju k lěpſchemu jatych poruczi.

K ßlěbornemu jubilejej jendźelſkeho krala.
Jendźelſki kral Jurij a kralowa Marja, jako ßebi wujědźetaj. Tuta je najnowiſcha fotografija jendźelſkeju kralowſkeju mandźelſkeju.

Arcyměšnik Pawoł Sołta w Lubiju 60 lět

Swoje 60lětne narodniny swjeći dźensa wysokodostojny knjez arcyměšnik Pawoł Šołta w Lubiju. Znajemy jeho jako swědomiteho duchowneho, njesprócniweho dźěłaćerja, swěrneho Serba a čłowjeka čicheje, pokorneje powahi. Wón narodźi so w lěće 1875 jako syn překupca Mikławša Šołty we Wotrowje, kotryž jeho na studije pósła do serbskeho seminara w Prazy, hdźež též swoje theologiske studije dale wjedźeše a kotrež w Mainzu doskónči, dosta wón swoju měšnisku swjeećiznu 13. augusta 1898. Jako kapłan skutkowaše najprjedy w Radworju, Žitawje, Seitendorfu, Wostrowcu a Budyšinje a bu w lěće 1906 za fararja do Hainic powołany, hdźež je hač do l. 1918 jara spomožnje skutkował. W tutym lěće nastupi faru po njeboh fararju Wingeru w Lubiju. Wužiwa tu mjez wosadnymi jara wulku woblubjenosć a přikhilnosć. Synoda w Marijnej Hwězdźi pomjenowa jeho we swojim času na arcyměšnika za Lubijski wobwód.

Knjez jubilar Šołta ma též w serbskej literaturje swoje wuznamne městno. Jara wjele je dopisował do Kat. Posoła a do druhich časopisow. Trajacu hódnotu pak maja jeho spisy: Czenstochowa, pólski Róžant (1915), Bósniski kraj a raj (1918) a Wotrow, Łužiska Troja (1922). W nich mištrscy rozumi wopisać kraj a lud, jeho wašnja a prócowanja.

Přejemy jubilarej též na tutym městnje, zo by jeho Bóh luby Knjez při čělnej a duchownej strowosći nam hišće dołhe lěta zdźeržał a jeho dźěło a prócowanje bohaće žohnował.

Lipa Serbska koncertuje w Haslowje

Lipa Serbska je w prjedawšich lětach ze swojim dirigentom wyššim wučerjom Słodeńkom jara husto a wustojnje též zwonka swojeho Wotrowsko-Pančičanskeho skutkowanišća koncertowała. W poslednim času bě we tutym dźěle popřestała. Po dlěšej přestawcy wustupi nětko zaso z jara bohatym programom w Haslowje, we wjescy, hdźež so též nowe spěwne serbske žiwjenje rodźi. Lipa Serbska, prjedy jako čisty mužski khór znaty, je so w poslednim času též z měšanymi khórami wustupowała, mamy pak tón začišć, zo wupruhowane mužske hłosy towaŕstwu swoju móc dawaju. Bjez dwěla je též někotrych dobrych hłosow w sopranje a altu, tola njeběchu mužskim hłosam zrosćene. Najbóle wustojnje přednjesechu so dwojohłósne narodne pěsnje z přewodom hudźby, kotruž je dirigent wustojnje zestajał. Tute narodne hłosy přeco zaso wutrobu wohrjewaja a zamóža nic jenož spěwarjow, alo též posłucharjow sobustorhnyć. Jara dobry bě wustup duetow za sopran a tenor, při kotrymž mužski hłós spěwaše bur J. Cyž z Njebjelčic a žónski knjeni Kralowa z Jawory, res. knježna Słodeńkec z Pančic. Přeni wustupi též sam ze solom „Ha smjała ta słónčnita łučka" a wobdźiwali smy jeho mjehki, cuni, wohrjewacy hłós. Bjez dwěla je dźensa bur Jurij Cyž jedyn z našich najlěpšich spěwarjow. Z wosebitosću w koncertnym programje běchu serbske husle, na kotrež nam naš časnikaŕ Mencl z Dobročec jara wustojnje a wušiknje hraješe. W běhu někotrych lět je nawuknył woprawdźe virtousnje na tutym instrumenće hudźić. Hraješe nam najprjedy někotre wuměłske składby z přewodom klavěra. Cyle doby pak sebi wutroby připosłucharjow, hdyž zahra naše ludowe spěwy a reje, při kotrychž jeho knjez Čornak z Róžanta jara wustojnje na bandoniju přewodźeše. Knjez Mencl rozumi z tuteho našeho ludoweho nastroja najcuniše a najnutrniše zynki wukuzłać. Mešanaj khóraj „Hohej hohej, tu hladajće" z opery Smjertnicy wot Pilka a wosebje poradźeny khór „Čehodla so njewjeselić", z opery „Předana njewěsta" wot Smjetany tworištej rjany wukónc cyłeho hudźbneho wječora. Nimo ryzy ludowych pěsni běchu potajkim nimale wšitcy naši składnicy (Słodeńk, Krawc, Kocor, Pilk) zastupjeni. Najwjetši dźěl khórow přewodźeše smykowa hudźba a w srjedźišću cyłeho koncerta běchu poskićenja na našim ludowym nastroju. Předsyda towaŕstwa Knjez Rychtaŕ z Wotrowa móžeše nimale połnu žórłu wopytowarjow witać. Naspomni při tom na woprawnjene prócowanja serbskich towaŕstwow wo zdźerženje serbskeje kultury a serbskeho łuda scyła. Witaše též hišće po němsku a z třikróćnej sławu na wjednika a kanclerja při tom spominaše.

Lipa Serbska móže z tutym nowym koncertnym wustupom połnje spokojena być.

Triumf wěry

Najwuſnamniſchi film dźenßniſcheho czaßa.

Wot ſańdźeneho pjatka hacż do wutory pokaſuje ßo w měſchcźanſkim Zentralnym dźiwadle tutón kulturny dokument dźenßniſcheho czaßa, film najwjetſcheho rosměra, film [illegible]rſkeje wuraſnoſcże němſkeho ludu. Filmowa opera[illegible] a Leni Riefenſtahl je tu ßwoje najlěpſche dźěło wukonjała. Schtož je najſajimawſche hiżo pſchi ſapoczatku tuteho filma, je to, ſo ſtejiſch hnydom w ßrjedźiſchczu czina, ſo hnydom ſ wjednikom dożiwiſch elementarny pſchiwiſk a pſchiwyſk luda, ſo ßo niczo njepoſhubi, ale wſcho ßo ſtupnuje k najwyſchſchemu wukonej, kajkiż je wopraẃdźe był. Tyßazy a ſaßo tyßazy czahnu ſ tobu pſches kraßny Nürnberg, ramjo pſchi ramjenju, ſ nimi naſhoniſch najwuſnamniſche hodźiny partajneho ſjěſda, ſ nimi ßy żiwy ſ wjeczorom pſchi knyſkotazym wohenczku, ſ nimi ßłyſchiſch wjednika a najwuſnamniſchich jeho ßobudźěłaczerjow. S mużemi dźěłoweje ßłużby ßy ſjednoczeny, ßy każ k tomu ßłużiły, hdyż ßo wulka liczba pſchikhwatanych ſ dźěłoweje ßłużby wjednikej pſchiſjewi. Wóczko ßo czi ſyboli, hdyż widźiſch, kak wojazy ßwojeho muża ſtaja, kak młodźina teſhorunja dźěl bjerje na tutom hiſtoriſkim dożiwjenju. Schtož tutón film czi pokaże, to njemóżeſch jednorje ſe ßłowom wuprajicż, dożiwicż to dyrbiſch, ſo by ßam ßobu w radoſczi żiwy był, kiż kóżdeho do putow woſmje, kiż tutón film wuhlada. Milijony w němſkim kraju budźa ßebi jón wobhladacż. Tež Sserbam doporuczimy, ſo bychu ßebi jón wobhladali. Na pjatkownym wotewrjeńſkim pſchedſtajenju běchu najwuſnamniſche nawjedne wożoby naſcheho měſta pſchitomne.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 6. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Lubozne słowčko je khorej wutrobje lěk

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Ssobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 748, hygrometer plus 5, najwyſchſcha dnjowa czoplota 20,5 ſtop. po Celſiju. Dźenßa rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer plus 5, najniżſcha temperatura w nozy 6 ſtop. czopłoty po Celſiju. — Wyſchina je ßo trochu k krótkemu ranju hnuła. Wona pak hiſchcże wjedro pola naß doſpolnje wobknježa. Dokelż pak ßo w hornich worſchtach ſymny powětr ſ połnozy do naſchich kónczin pſchi-

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

12] (Pokraczowanje.)

Tuczel měra ſeſkhadźa nad woběmaj rodomaj, tak rucże hacż ßo k Schkowronczkej pſchißydnychu, a wupinaſche ßo wyſche a wyſche, czim dlěje ßedźachu a czim bóle ßo mnożachu ßmużki na porzlinowych talerjach pod karanczkami, kotrež jim knjes Hadam ſwólniwje noſcheſche.

„Teje kruwy je węczna ſchkoda k rěſu", pſche niczo wo niczo Sahořk ſawoła a ſ pjaſczu wo blido dyri, ſo karanczki naſtróżane poſkoczichu.

„Tuż nam ju daj, wſchako nam ßluſcha," Schkowronczk hnydom wotmołwi.

„Schěra wam ßluſcha, tu je ßej Marhata woczahnyła, ale ſchaka je moja, ta je w měſczże premiju dóſtała, a ja dyrbju ju rěſnikam pſchedacż, knjeſykojo moje lube ſwěrjatko ſjědźa — — każ wósk twjerdy Sahořk mjaknjeſch, drějaza boloſcż jemu do wutroby rěſaſche. Schkowronczk ßo runjewon paßeſche na tej wuhubjazej boloſczi a ſ roswólnoſczu a ſe ßbożom ßo wſchón błyſchczeſche.

„Ty ty ty!" Marhacże ſ porſtom ſahroſy, po ſdaczu njedźiwajzy na Sahořkowe ſkorżenja — „To je macż cże hubjenje hladała, hdyż je ßej cże Maczij mohł pſched kwaßom wſacż."

„A wy, nano, tomu wěriczże?" ſaßmja ßo Marhata na njeho ſchibałe a woczi jej ſchibałſzy hrajeſchtej każ myſchzy. „To byſchcże mje hubjenje ſnał a Maczija též. Mój dźěn ßej teje hańby njenaczinimoj, ſo bychmoj bjes wěnza a bjes hudźby k wołtarjej ſchłoj. To ßmy wam dyrbjeli jenož tak ſtracha nahnacż, ſo byſchcże ßo ſ naſchimaj ſkěrje ſrěczał." A roswólnje ßo jemu do woczow wußmja.

Schkowronczk ßo wótſje ſaßmja. „Wój mataj ſa wuſchomaj. Takle człowjeka ſ leſczu dóſtacż. Ale ſa to ßtaj duſchnaj! Hiſchcże dźenßa dyrbitaj na faru, pſchipowědacż dyrbitaj ßo tſi krócż nadobo, ſo bychmoj cże, luba holza, hiżo doma měłoj."

To drje wótſje rjekny, ale pſchi ßebi ßo tola hněwaſche, ſo bě ßo na tak jednore waſchnje wot ſtareje Sahořkoweje dał truhnycż, ſo bě ßo ſtróżił hrożenja ſe ßudniſtwom, woſtaji-li Maczij Marhatu w hańbje ßedźo, a ſo bě tak ßnadnje pſchiſtupił na notarowy ſalomonſki rosßudk. Někak jim to wotpłaczicż dyrbi, ale kak? Sa wuchom ßo podrapawſchi ßo napi, wuklepa drjewjanu dymku, natyka ju ſnowa ſ tobakom, ſo ßo nimale pukny, wuńdźe ßej též pſched hoſczenz, ſo by ßo tam czerſtweho powětra naßrěbał a tam jemu ſawěſcże Bóh luby Knjes ßam dobru myßliczku póßła. Porěcza ßej dowěrnje ſ knjeſom Hadamom a wſchón pſcheměnjeny ßo ſa blido wróczi, hdźež Sahořk dotal ßam pſchi ßebi ſkorżeſche pſche ſrudny wożud ßwojeje lubeje ſchaki.

„So cże hańba njeje!" ßo Schkowronczk někto do njeho da, „żaloſczicż każ ſtara żona. Ss'owo muża czini, njejßy měł podpiſowacż, hdyż je czi něſko żel!"

„Hdy bych ſnajmjeńſcha njewidźał, hdyż ju wot naß powjedu! Wutroba dźě ßo mi pſchi tym ſe żelnoſczu roskoczi, hdyż budu to widźecż," njeſbożowny Sahořk ſtajnje jenak dale rěczeſche.

„Njeſkorżcże, wujo, tu je pomoz ßnadna," pocża jeho hoſczenzaŕ a rěſnik hnydom ßobużelnje pokojecż. „Pſchedajcże tu kruwu ſ czelatkom mi, póſczelu ßej po njej rěſniſkeho a prjedy hacż domoj pſchińdźecże, budźe měſtno we hródźi próſdne, ſchaku wjazy njewohladaczże a ſchtoż woczi njewidźitej, to wutrobu njeboli, ſchtož ſeńdźe ſ woczow, to též ſ myßle ſeńdźe."

„Ty maſch wutrobu na prawym měſtnje, ty ſ njeſbożownym człowjekom ſaczuwaſch," Sahořk dźakownje hoſczenzarjowe pokojenje pſchipóſnawaſche. „Druhemu ju nihdy na ßwěcże pſchedał njebych, ale tebi ju dam ſa dwanacże ſtow — wupłacż mi je, rosdźělu ßo wo nje hnydom jowle ſ tym nahrabnym Schkowronczkom, ſo bych měr měł, ſo njebych hiżo na to trjebał myßlicż." Hdyż wupſcheſtrě ruku, Hadam jemu do njeje płazny, ſo ju jemu ſkoro wotraſy, dźěſche k blidku, hdźež měješche pjenjeſy, wupłaczi Sahořkej ſchěſcż ſtow a Schkowronczkej ſchěſcż ſtow a proſcże ßo wopraſcha: „Koho pak ſ rěſniſkim póſczelecże, ſo bychu jemu též ſkoczeczi pola waß doma wudali?"

„Ja dyrbju ſ młodymaj po wobjedźe runy pucż na faru," Sahořk pjenjeſy ſběraſche, „dyrbju tam Marhacże dowolenje k żeńtwje dacż, dokelż hiſchcże ßwoje lěta nima. Knjes ßudnik je jej hiżo połnolětnoſcż pſchipóſnał, ale knjes faraŕ dyrbi hiſchcże tak ſczinicż, tſi krócż nadobo dyrbi ju pſchipowědacż a potom w ſłotym pluviale ju ſwěrowacż. Jowle naſcha macż kruwu wuda, ta je twjerdeje wutroby, ta ſ rěſniſkim póńdźe a prjedy hacż ßo wróczu, ßo moja jeniczka radoſcż, moje jeniczke pokojenje ſhubi," hiżo ſaßo hiżo rjenje wopojeny Sahořk ſkorżi. Ale ſ druhimi tola k wotkhadej ſtawa, pſchetož w ſymje je dźeń krótki każ pjedź a na faru dyrbja tola hiſchcże wo dnjo pſchińcż.

W Borowinje bydleſchtaj Schkowronczk ſe Sahořkom na napſcheczmymaj kónzomaj rosczehnjeneho měſtaczka. Wuměńkaŕ ßej po boku Sahořkez burowki wjeßele wuſtupowaſche a ßylny rěſniſki ſ wulkim rěſniſkim pßom, kiż měješche wokoło ſchije powjaſy ſa kupjeny ſkót nawite, bórſy jeju doſczahny. Pucż ßo jim ſpěſchnje miny, dokelż bě twjerdźe wujědźeny a wuteptany, a prjedy hacż ßo toho nadźachu, ßo hiżo prěnje borowinjanſke khěżki pſched nimi czornjachu a ſa nimi ßo czerwjenjachu zyhelowe tſěchi Schkowronczkez ſtatoka.

„Ty ßy hiżo doma a mój dyrbimoj hiſchcże hacż na druhi kónz nóżkowacż", ßo Sahořzyna trochu ſawiſtnje rosżohnowa.

„Wſchako též dóńdźeſch, tych něſchto kroczeli cże njeſmota", wuměńkaŕ mjerſaty wotmołwi a ſhubi ßo we wrotach ßwojeho ſtatoka każ ſchwinz w dźěrje.

(Pokraczowanje ſczěhuje.)

plawsja, ſtónčko pſchi nětčišchim kraſnym miešim wjedrje powšit tak ruče njemóže ſhrěcź, kaj ſnadź to woczakujemy. Tohodla je pſchi wiſchém ſtónčnym wjedrje poněnje khódno woſtało. Mjazina pola Hendjelſkeje je ſo trochu ſežlakiła. Wona pak je wudźěł do Franzowſkeje pójſała. Tutón wudźěł pomaku ſ kanju cźehnje. We wjeczornej Němſkej wón hižo dźenża pomročenje a tež njewjedra wuſtkutkuje. W naſchich ſtronach pak dźenża hiſchcźe njemwelene rjane wjedro wobſtowamy. Jutſje wſchak ſkhadźe wjedro bóle njewěſte. — Jutſje wutoru ſtónczko 4,25 hodź. ſkhadźa a ſo 7,29 hodź. khowa. Měſačźk ſkhadźa jutſje raw 7,31 hodź. a ſo w poſnoczy khowa.

— Wuhladny na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Hiſchcźe rjenje, tola k njewjedram pokhilene.

*

— Druhe poſeđenje nakhwilneje Budyſkeje gmejnſkeje rady je ſo ſchtwórtk pod pſchedźidźidłowom wyſchſcheho měſchčanoſty dr. Opitza wotměło. W nim wyſchſchi měſchčanoſta wo nětkotrych měſtowych naležnoſcźach, mjes druhim wo rospuſchčenju měſtoweje a ſtatneje banki, rosprawjeſche. S teho naſtawaze měſtowe winowatoſcźe ſu ſo w ſrěcźenju ſakoźite. S wumělenjom, ſo ju wyſchnoſcź ſkhwali, ſo jemu pſchihkoźowaſche. Dźiwało na ſaſtajene dźěło w nékotrych Budyſchſkich wulkich dźěłarnjach ſo nětcźiſche položenje domjaceje induſtrije rospominaſche. Dotalne pſchihoty ſa 300létny ſwjedźeń pſchiſamknjenja Hornjeje Luſicy ſ Sakſku ſo dźělichu. Eſwjedźeńſki programm je poſtajeny a ſo blížiſche dny woſjewi. Pjenježne wudawki maju jenotliwe pſchedewſacza ſame njeſcź. Potom jednaſche ſo wo twarſkim hoſpodarſtwje ſchulow, wo kupjenju khěže na Matekſkej dróſy 41 a wo jejnym pſchenajeczu, wo wotedaczu twarſkeho kraja pſchi Lubijſkej dróſy a wo wróczenju dróhoweho kraja Wedeſtkemu ſydliſchczu. W naſtupanju měſtoweho dźiwadła ſo ſdźěli, ſo ju wuhladny, ſo je knjeźerſtwo jako dźiwadło w namjeſnym kraju pſchipóſnaje. Mjes twarſkimi planami je wokmyſlene, Weigangez leżomnoſcź pſchi Waſſkej dróſy ſa twar nětkaje 12 jenoſnówbinych domow po planach měſtoweho twarſkeho radźiczela dr. Jüttnera wuźicź a měſtowu cźiſcźenju wopłóczkow we wjetſchich rosmerach wutwaricź. — Wotpohlad měſtoweje rady, leżownoſcź na Matekſkej dróſy 41 kupicź, ſo by ſo wyſchſchemu měſchčanoſcze jako złużbne wobydlenje pſchewoſtajiła, ſo dokładnje rospominaſche. Gmejnſzy radźiczeljo ſo dźiwajo na měſtowe hoſpodarſke wobſtejnoſcze pſcheczíwo tutemu wotpohladej wuprajichu.

S **Budeſtez.** Nazionalny ſwjedźeń je ſo tej pola naſ lětſa ſaſo na doſtojne waſchnje woſwjecził. Mutoru wjeczor běſche Hitlerſka młodźina ſwoju meju pſchi młodźinowni ſtajiła. Wſele pſchihladowarjow ſo na poſticźennch reiach a ſpěwach ſwjeſeli. Sſrjedu rano ſo wobydleſtwo ſ hudźbu budźeſche. W ſali „Hajnkowuje" młodźina manifeſtaziju w Barlinſkej ſawjeſeleiſkej ſahrodźe pſches radio ſłyſcheſche. Pſchipołdnju ſo ſwulkim wótjzerčzakom ſtatny akt ſ Tempelhofſkeho pola pſchenjeſe. Dźěłarnje zyłeje wokoliny běchu ſo bohacze ſeſchłe. Wotnoźnyny wjednik nětotre ſawodne ſłowa poręcza. Po radiowym pſchenjeſenju ſo ſwjedźeńſki cźah po wſej hibaſche. Wjecźor ſo wobydlerjo k mejam ſwjedźenjam na ſalach ſeńdźechu.

S **Budeſtez.** Wutoru wjecźor je ſo tu ludnopoliſka wuſtajeńa wotewrika. Mnohe tyſowanki, ſtatiſtiſke ſapiſy a wobraſy halu młodźinownje pyſchachu. Wuſtajeńza ſo ſ plaſtiſkimi modellemi wudopołni. Na blidach běchu ſo ruczne dźěła dźěcźi tudomnych wjeledźěcźnych wupołożiłe. Nade wſchittkim běchu ſo khorhoje hokateho ſchiſza a ſ ruku ryſowany wjednikowy wobraz ſamečźiłe. K wotewrjenju běſche ſo wjele hoſcźi ſeſchło. Mjes nimi běchu hamtſki heſtman dr. Sievert, wokrjeżny wjednik Martin a dr. Starck ſ Budyſchina. Měſchčanoſtojo a gmejnſzy ſaſtupjerjo wokolnych gmejnow běchu ſo tohorunja pſcheproſyli. Też ſaſtupjerjo ſtrony a jeje wotrjadow běchu pſchitomni, kaž też lékarjo a duchowni. Po konzertnym poſticźenju Budyſkeje dźiwadłoweje kapały wotnoźnyny nawjednik Herrmann pſchitomnych witaſche a ſmyſł wuſtajeńza a němſkeho ſwjaſka wjeledźěcźnych roſtoji. Dr. Stark-Budyſki na to wo ludowej politizy rěcźeſche. Potom wón dopominaſche, ſo je tuta wuſtajeńza prěnja, kotraž ſo w jenej wjeſnej ſkupinje Sakſkeje wotměwa. Jako běſche wjednik wotnoźki Halank na wulke ſhromadne dźěło mjes wotnoźku wjeledźěcźnych a wotnoźku nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony pokaſał, žebi pſchitomni wuſtajeńzu ſ wulkim ſajimom wobhladaču.

S **Hodźija.** Tudomna młodźina je hłuboko roshorjena. Meju, kotruż bě ſwjedźeńſki 1. meje ſtajiła, ſu njeſnaczi ſamopaſchnizy podrěſali. Po ſtarym nałoźiku a waſchnju njeſmě tudomna młodźina tehodła pſchichodne ſnjedom lět dołho meju ſtajicź. Hitlerſka młodźina a druſy pacholjo wo wěcź ſu ju fóſdu nóſ ſwěru ſtražowali. Tak je ſo też ſchtwórtk w noay ſtało. Najprjedy Hitlerſka młodźina na ſtraži ſtejeſche, a potom 10 wjeſnych pacholow ſtražu pſchewſa. W 3 hodźinach rano měnjachu, ſo meji ſtrach mjazo njehroſy a dźěchu domoj. Ale hižo ſo ſakoźinje mylili. Kak ſo rano ſtróźichu, hdyž běchu worakawi njekrażnizu meju powaliili. Aw jaw tola! Njedźelu rano ſahe ju ſaſo nowu meju ſtajili.

S **Krakez.** Tudomna knieja wowcźeńſka je jeniczka wulka wowcźeńſka we Luſicy, w kotrejž ju ſo poſtejenje lěta wowzu we wjetſchej licźbje płahowałe. Tohodła je ſajimawe, nęſchto ſ jejnych ſtawiſnow ſhonicź. W naſchej wěcź drej njeje nichtó wjazy żiwy, kotryż je w lěcźe 1841 knieju wowcźeńſku, hdyž ſo ſ bitykom ſapali, ſo wotpaliczź widźał. Tehdy ſo poradźi, nębdźe 300 wowzow ſ jehnjatami ſ njeje wulhowacź. Tehdy ryczźerkubło dr. Menzneroj ſkuſcheſche, kotryż je hacź na kónz ſwojeho żiwjenja w lěcźe 1870 na nim hoſpodarił. Dołhe lěta je pola njeho wowcźeř Domſch ſkutkił. Menzneroway naſlědnik w knježim dworje, dr. Struſa, wowzy dale płahowaſche. Jako wowcźerja bě ſwebi Auguſta Hopjenza, nana nětcźiſcheho wowcźerja, pſchiſtajił. Struſej kubło hacź do lěta 1881 ſłuſcheſche. W tutym lěcźe wono do rukow ryczźerkubleria Scheffela pſcheńdźe, po kotrymż jo rataŕiſki radźiczeł Mittag 1898 pſchewjſa. Naſmu 1931 je jo wobſedźeł fabriki Riethmiller we Wjaſoſzu kupił. Hopjenzez ſwójba je wowcźerſtwu ſwérna woſtała. Nětcźiſchi wowcźeř Ernſt Hopjenz je ſyn pſiedawſcheho wowcźerja Auguſta Hopjenza. Też tutoho ſyn je ſwébi wowcźerſtwo ſa powołanje wuſwolił a je nětko w Neumarku (w Sakſkej) ſ wowcźerjom. Nębdy bě w Krakezanſkej wowcźerni 1000 wowzow. Jich licźba pak ſnjnje woteběrajcźe, hdyž na ſwětowych wikach płaczińy wołmy ſnjnje ſpadowachu. Pſched nékotrymi lětami je też wjele wowzow na jatrowe pijelzu ſahinyło. Nětkole je Krakezanſke ſtadło wowzow ſaſo na 400 ſroſtło.

Serbſki wječor w Kačej korčmje

Rakezanſka wokolina je jene je ſejerańſkich cźoſow ryſy Sſerbſkoſcźe. Tu Sſerbja haja ſwoju narodnoſcź niz jenoż ſ rěcźu a nałoźkom, nż, tu ſerbſki duch a ſerbſke ſmyſlenje, ſerbſka ſwjedźewědomoſcź iwdoſpołnja formu praweje Sſerbſkoſcźe. Rěcź a nałoźk bjeſ narodneho ducha ſtej jenoż próſna forma, tak rjeż ſtorpawa bjes jadra.

W Rakezanſkej woſtadźe ſkutkuja prózowarjo, na kotrychž móżemy woprawdźe hordźi bycź a to cźim bóle, bo kedźa ſu to prózowarjo ſ wſchédneho luda. Maju ſtawnu tradizju.

Schtoż tu woſtejbje do wocźow bije, je ſkutkowanje młodźiny. Młodźina tu doprědkari, je ſapſchimnyła, cźeri a honi a hiba ſo, dodawajo narodnemu żiwjenju prużnoſcź, cźerſtwoſcź a ſchwik. Njeje tu tak, kaž hiſchcźe tu a tam w nębdy ryſy ſerbſkich wokolinach, hdźež jenoż horſtka ſtarzow ſo kuſkuje wokolo ſerbſkeje khorhoje, mjes tym ſo młodźina, ſaſpiwajo ſiwój rod, ſwoju rěcź twori tamnu drużinu ludźi, kotrychž wjednik a kanzler němſkeho luda mjenuje „mjenje hódne elementy".

*

Na Rakezańſkich ſerbſkich ſwjedźenjach cźujeſch żiwotnicźe ſerbſkeje młodźiny. To woſtejbje ſaſo ſo pokaſa na ſerbſkim wjecźorku, kiž ſo wuhotowa njedźelu 5. meje w Kačej korčmje. Kača korčma je widźała wjele ſerbſkich ſwjedźenjow, ſtawnych ſwjedźenjow. Poſledni ſwjedźeń może ſo khrobłe licźicź ſ najlépſchim ſwjedźenjam, kiž je tuta měſtnoſcź hdy widźała.

Wopyt běſche pomérnje dobry. Ssamo ſ pruſkeje hole, ſ Cźelna běchu tu wopytarjo a njepobrachowachu ani ſerbſkich prózowarjow ſ narańſkich Sſerbow, ſ kotrymiż hdy Rakezańſki, abo prajmy lépje Komorowſki Sſerbja ſu dawno hižo ſwjaſani ſ woſobinſkimi ſwjaſkami.

Po ſaſpěwanju ſerbſkeje narodneje hymny powita pſchitomnych horliwy prózowar, wjednik Rakezańſkich Sſerbow, župan Jurij Schewcźik. Programm hłownje wupjelni młodźina. Ssamo najmłódſchi. Hólcźina a hólcźina wuſtupi ſ raſtynni rěcźnymi khórami. Wotrjad młodych poſlicźi ſerbſki ſpěw. Wěſmy pſchekwapjeni, kak daloko je po pomérnje krótkim wobſtaczu tutón wotrjad ſo hižo wuwił też na hudźbnym polu. Sčkawa horliwemu diriġentej. Se ſoloſpěwom a poſdźiſchо hiſchcźe ſ kuplejomaj wuſtupi ſnaty młodoſerbſki prózowar, kiž poſdźiſchо też hiſchcźe ſe ſpěwom pſchewodźeſche pſchekraſnu ſymboliſku reju: „Sſerbſke barby". Wjednik Domowiny, Pawoł Nejdo, rěcźeſche k pſchitomnym. Ryżuje nowe hibanje młodeho nalécźa w ſtworbje pokaſa na narodne nalécźo ſerbſkeho luda. Też ſerbſka lipa dale ſnowa młodźinu puſchcźa a ſo ſaſelenuje. Hibamy ſo. Njemyla naż ſadźewki, njemyli naż knoczenje niſtich elementow. Sſmy ſłyſcheli nimo měry ważne ſłowa, ſłote ſłowa ſ erta wulkeho wjednika němſkeho luda, naſcheho kanzlera. Mějo ſo po tutych ſłowach dyrbi kóżdy jenotliwz ſo wo to prózowacź, ſo njeby ſo ponijšił k tamnym mjenje hódnym elementam, kiž ſaprěwaju ſwoju narodnoſcź. Pſchi tym pak też ſwoju pſchiſłuſchownu ſwércu k němſkemu ſtatej hacź do poſlednich konſekwenzow dale hajimy a hajicź budźemy. A ſwoju ſwércu k narodnoſcźi dopokaſujmy ſ tym, ſo wſchitzy ſaſtupimy do Domowiny, jenicźkeje ſaſtupjerki ſerbſkeho luda a jeho ſajimow. Rěcź ſerbſkeho wjednika a jeho myſlicźki podſchmórny hiſchcźe župan Jurij Schewcźik. S derje poraſ dźenej narodnej ſjenu a ſe ſpěwom: „Hiſchcźe Sſerbſtwo njeſhubjene" ſtónczi ſo programm rjaneho wjecźorka.

*

Też tutón ſerbſki wjecźor w Kačej korčmje běſche jedyn ſ kamjenjow pſchi natwarje ideologije noweho Sſerbowſtwa. Bě ſ dopokaſom, ſo w naſchim ſerbſkim ludźe njeje jenoż ſtara tradizija lětſchażneho ſhromadźenſtwa kreje a jahła, ale ſo je tež hiſchcźe żiwa a cźiſta cźerſtwa prawoż Sſerbſkoſcźe, kiž ſo wożebje jewi w horliwym ſtutkowanju młodźiny.

***

Z **Khróšcźic.** Też w naſej wjeſcy ſtaji ſo rjana, nębdźe 20 metrow wyſoka meja, kotruż ſu ſobi wjeſni hóſcy na naſhim ſportniſču ſtajili. Na wjeſku zmahuje ſo wulka ſerbſka khorhoj. Wſelake ſerbſke żidźane banty pyša a debja cyły wjeſk a złótuja we powětře, jako bychu ſo ſobu radowałe. Daloko a ſěroko zhladuje do kraja a ſtrowi wšě wokolne ſerbſke wjeſki. Chce z tym prajić, ſo bychu też ſuſodne wjeſki ſebi meju ſtajiłe. Je to tola rjany ſtary ſerbſki nałoźk, tuto ſtajenje meje, na nas nětko zaleži, zo jón dale pěſtujemy a ſebi wukhowamy, hdyž ſo tola dźenſa wšuźe tak jara na zdźerenje ludſtwa a jeho woſebitoſcźow dźiwa. Tuż naſa luba ſerbſka młodźina měj ſo kruće k ſwojemu a pomhaj nam naże wot naſich wótcow namrěte kubła zdźerżeć a wukhować.

Z **Thonberga.** (Samomordarſtwo.) Minjeny pjatk přijědźe we wjecźornych hodźinach do naſeje wjeſki ze ſwojim DKW-kołom Otto Próſka z Khróšcźic. Blizko kolijow, kotrež do Halſtrowa wjedu, ſtaji ſwoje motorſke kolo, zo by tak njemyleny na cźah cźakać mohł. W ſamsnym wokomiku, jako ſo tutón bliżeše, cźisny ſo na kolije a hłowa bu hnydom wot cźła dźělena. Hiſčo ſamsny dźeń dowjezechu jeho z wozom k ſtaršimaj, kiż běſtej nimoměry nad wosudom ſwojeho 25lětneho ſyna zrudźeneej. Kaž je z listow dowidźeć, kiż mějeſe zdźěła při ſebi a zdźěła wotpóſlane, jedna ſo wo njezbożownu lubość. Hewak běšo Proſka jako cźichi a porjadny cźłowjek znaty.

S **Wojerez.** Naletnje wubracże płahowańſtich bykow wotměje ſo ſrjedu 8. meje 1935 wot ranja ⅛8 hodź. w Zibżinom, Horach, Narcźu, Lubuſchu, Lejnom, Ptaczezach, Cźornym Khołmzu, Brětni, Michałkach, Nydeji, Wojerezach, Cźiſłu a ſo w Spalach ¼11 hodź. ſtónczi; pjatk 10. meje 1935 rano wot ⅛8 hodź. we Schiboji, Běłym Khołmzu, Tſſoch Żonach, Mortkowje, Bjedrichezach, Schcźežicy, Hermanezach, Radſtej, Lipinach, Luczu, Ssepichezach, Lěſkej a ſo ½12 hodź. we Rudeji ſtónczi; ſobotu 11. meje 1935 rano wot ⅛8 hodź. w Parzowje, Besdowcach, Blunju, Sabrodźe, Bórku, Nowej Wěſy, też ſa Bórkhamor, Schprejzach, Drětmej, Nowym Měſcźe a ſo ¼11 hodź. w Bórku ſtónczi; pónđźelu 13. meje rano wot ⅛8 hodź. w Muczowje, Kobilzach, Wulkich Sdźarach, Rachlowje, Hóſku, Ssalowje, Ssuliſchezach, Lubhoſdźu, Cźiſkowje, Kulowje, Brězkach a ſo w Němzach ¼11 hodź. ſtónczi.

S **Wjelsze.** W tudomnej briketowni brunizoweje jamy „Eintracht" je ſ wupuchnjenjom woheń naſtał, kotryż jamine muſżitwo po tſihodźinſkim dźěle ſhaſcha. Pſchi wupuchnjenju je ſo dźěłaczeř Jähne ſ Khocźebuſa tak cźežko ſranił, ſo dyrbjachu jeho do khorownje dowjeſcź, hdźež je bórzy po tym wumrěł.

Budyske stawniske powěsće

ſobotu 4. meje 1935.

Wumrěła je: 3. 5. Jana Zettla, dźěłaczerja, morwonarodźena dźowcźiczka.

Do mandżelſtwa ſtupichu: 4. 5. Bjedrich Robert Mičlich, kramz w Halſchtrowje, ſ Marju Madlenu Mužikez, bjes powołanja w Budyſchinje. — Kurt Artur Mihan, pſchekupſki pſchiſłužeńcz w Zitawje, ſ Marju Margaretu Hennigez, laborantku w Budyſchinje. — Leonhard Biblmayer, puczowazy ſaſtupjeř w Katarjezach, ſ Fridu Annemarju Schajbiż, ſchowalcźu w Budyſchinje. — Hermann Marcźin Hentpel, ſedłař w Budyſchinje, ſ Hilzu Reiniſchez, wobruboerku w Schćerachowje. — Richard Fryc Lehmer, drogiſt, ſ Elsbjetu Charlottu Jägerez, ſłużobnej, wobaj w Budyſchinje.

Němſka je prěnju milinarnju natwarila, kotraż ſo ſ daloka wodźi.

Merkenbachſka milinarnja pola Herboma we Weſterwaldźe je ſo ſobom ſ rěcźnej ſawjeru pola Driedorfa natwarila a je ſo 1. meje poſwjeciła. Milinarnja ſo wot 7 kilometrow ſdaleneje druheje milinarnje elektriſy wodźi. Tak pſchi normalnej funkziji njetrjeba żadyn cźłowjek w milinarni pſchebywacź.

Ze Serbow

— **Ssmjerzj je sajedojczenjom.** W nozy k njedźeli 3. meje 1935 je 37letna mandźelska głowneho pschistajenja Beckerta w Delnich Kundraczizach we wobydlenju skalarjowe mandźelske Herbrigowje w Friedenstalu pola Herrnhuta, hdźež na wopyzce pschebywasche, najskerje na sajedojczenje wumrěła. Beckertowa a Herbrigowa stej žonu kolbašu, jeja a butrowe pomaki jedźej a ſ pschsche drnhej žonu, kotraž je k nimaj pschischła, kotraj a tykanz wuziwasej. Wschitkim tšom žonam bu chwilu po wuziwanju tykanza šlě. Tamna žona je domoj schła, Beckertowa pak pola Herbrigoweje wosta. Po zdaržu ſtej wobě žonje sajedojczenja dla wědomje zhubiłej. W nozy k njedźeli wokolo 2 hodźin je Herbrigowa wotuzła a pytka, so je žiwi nje wrócźała a dyrbjesche wospjet wrócźeć. Jako ja Beckertowej hladaczej dźěsche, tuta wjazu na sofje njeležesche, ale běsche dele padła. Też wona běsche wrócźała. Na wospjetne wolanje pak Beckertowa nicžo njerozeimoiwoi. Sawołany klkaſ ſ Herrnhuta mózesche jenoż hischcze zmjerzeć Beckertoweje swěsczicj. Skhorjenje žonitch a zmjerzeć Beckertoweje dyrje žo po dotalnych podłožkach ſ wuzíwanjom žiwnosce sawinowaka. Dospolne wuſasnjenje žo wot pschepytowanja a wotewrjenja cźěła wocźakuje.

— **Wohnjowu woboru sawotachu** njedźelu popołdnju w 4 hodź. do jeneje ležownosce na Hausenjskej drohi. Tam běsche w plokatni woheń wudyrił. Wohnjowa wobora woheń rucze hasicha.

Se **Strože pola Wulkich Sdzarow.** Dźenża pondźelu zwjeczi tudy wumjenkar, pryedawschi wojnař a zimnosćeř Jurij Klimant swoje 90lětne narodniny. Wón narodźi so 6. meje 1845 tudy w Stroží, tu běsche też do schule khodźił a wotrostł. Posdźischo běsche wojnaſtwo nawuknył a běsche tuto riemjesło hacź do wopscheje starohy zwěru wukonjał. We wójnach 1866 kaž też 1870 a 71 běsche so žobu wobdźělił a wjele cźežkich bitwow žobu cźinił a so tola ſtrowy a cźiły domoj wrócził. Radu pak hischcze wo Franzowſtej a wo Pariſu powěda. Klimantej dźěł je najſtarſcha wosoba a veteran znjeje wokolnosce. Powschitkownje wschudże lubowany je we młodschich létach wjazy sastojnitwom we gmejnje wobſtarał, sa to je jemu dźenża Strožanſka gmejna džakowna a picheje ſtarjej, tiž je dźiwaju na tute wyſoke léta hischcze powschitkownje cźiły a ſtrowy, so by jemu hischcze wjele ſtrowych lět a rjany wjeczor žiwenja spožczeny było. Wóh ſarunaj jemu wschitko tole a ſapłaczj jemu też wobežbje to, schtož je na žiwim wnuczku, ſ kotrymž je hromadze žiwy, cźinił, a tak: Djał a ſława Klimantej dźědej jako dźewjećdźeſatnikej na dźenſnischim dnju.

Awstriski kěžor Joseph II. a njeswěrny hamtski hejtman

S prawdu žu Josepha II., žona ſławnieje Marje Thereſije „ludźi, pschecźelej na tronje" mjenowali. Wschě jeho myſle dźěchu na to, ſwój lud ſbožownu cźinicź. We lěcze 1785 běsche w Cźechach jara wulka drohota, tak so bě wjele ludźi, kotſiž dyrbjachu hłodu tradacź. Kěžor da na mějsce wjele žita do domapynanych krajinow ſwojcź, so by žo tam mjes ludźi pak darmo, abo ſa tuni penjes rosdźěliło. So pak by žo pschešwědcził, hacź tuto rosdźělenje mjes khudymi žo też po jeho pschikazni ſtajnje, žo ſam do Cźech poda. Najradscho inkognito, to je we wschědnej drasce, ſo w nim thěžora njeſpóznachu, puczowaſche, ſo by wſcho tajte widźił, kajkeż běsche a niž tajke, kajkeż běchu ludźo jo runje jemu na wocźi pschihotowali. Ras też njeſnatny do mjeſiſcheho mésta pschińdże, hdźež wjazy wosow žita pſched domom hamtſtheho hejtmana ſtejeſche a pohonczjoso tutych wosow roshorjeni mjes žobu rěcźachu. Na ſwoje praſchenje ſhoni thěžor, ſo hižom dołho na hamtſkeho hejtmana cźakaju, hacźrunjeż maja hischcze 8 hodźinow dołhi pucź domoj. Pódla ſtejacy hamtſki pihać to wobtrucźi a temu hischcze pschiſtaji, ſo też měſchczanjay wobydlerjo hižom hodźiny dołho na wudźělenje žita cźakaju. Sſwój wſchědny plachcź wobleczeny da žo thěžor do domu nuts wot hamtſkeho pihaja pſched hamtſkeho hejtmana dowjesć, kiž runje ſ wjele pſcheproſchenymi hoſcźemi ſa blidom ſedźeſche a hebi wino ſkłodźicź hawaſche. „Schtó wy ſcźe, ſo žebi tu do domu ſwěrcźe?" **mjeſny hejtman** na zuſobnika, w kotrymž nichtó thěžora njepytaſche: „Offizěr w thěžorowej ſłužbje", **bě krótke wotmolwjenje.** „S cźim móžu ſłužicź?" **rjekny hejtman.** „S tym, ſo ſa wbohimi ludźimi delkach pohladacźe, ſo móžeja domoj motjeźi, a ſo žo wo wudźělenje žita postaracźe", **ſnapſchecźiwi thěžor.** „Ach, burja móžeja hischcze dźeſ cźakacź, ſa žo tola wot tajkich ludźi w ſwojich wjeſelach njebudu mylicź dacź". „Ale cźi ludźo ſu hižo dołho doſcź cźakali a maja hischcze daloki pucź pſched ſobu." „Schto to Waſ ſtara, Waſche predowanje móžeſe hebi ſalutowacź. Ja wěm, ſchto mam cźinicź." Dźeje thěžor njeſwěrnoſcź a hrubokoſć hejtmana ſnjeſcź njemóžeſche. „Tak dha", rjekny, „chu Wam ſiewicź, ſo wjazu hejtman njeſcźe, ale ſo je to Waſch pihać. Ja ſym thěžor a wotſtupju Waſ dla Waſcheje njeſwěrnoſce". S tutymi ſłowami ſo wotſtali a njeſwěrny hejtman nětko pytny, ſo ſo tójda njeſwěrnoſcź a hrubosć thłoſta. Hdyž thěžor ſ mésta jědźeſche, pſchewodźachu jeho nutrne ſbožopschejacza thudych měſchczanow, kotrymž běsche wón ſ paſorow hrubeho hamtſkeho hejtmana wupomhał.

Radio

Wutoru 7. meje žo ſłyſchi:

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,20 wjeſoły ranſchi konzert. 11,40 ſa bura. 16 pitzany konzert. 18,20 politiſki pſchehlad nowin. 19 rejwanſka ſabawa. 20,15 hodźina naroda. 21 ſabawny konzert ſ Lipska.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,20 ranſchi konzert. 11,45 ſa bura. 16 wo ſwonach. 17 konzert. 20,15 hodźina naroda. 21 ſabawny konzert.

Hiſchcze wažne ſ dnjoweho programma: Königsberg: 21 konzert. Wróſtkaw: 21 radiowa wuprawa do Japanſteje. Köln: 21 Bachowy konzert. Praha: 20 lohka hudźba.

Towaſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budźe naša **generalna zhromadźizna** w towaſtwowym domje Bayriſche Krone, Neumarkt. Porjad ſo tam wozjewi. Sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje předsydstwo.

Lichań. „Zernička" ma wutoru 7. meje wječor ½9 h. zhromadźiznu z přednoškom w Hućinje pola Wolfec. Njech kóždy přińdże.

Lipsk. „Serbske blido". Wutoru 7. meje ma „Serbske blido" swoje pjate ſkhadźowanje w běhu léta 1935, kotrež so zaſo w „Börſenrestaurant" (njedaloko hłowneho dwórniſća) wotměje, wječor ½9 hodź. Zabawa, ſpěw a přednošk wſitkich Lipſčanſkich Serbow wabi. Wſitkich přećelnje na wopyt proſy ſtarſi.

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, móže so wołać telefoniſcy: Hućina (Guttau) čiſło 232.

Přilopk

Zhubjene létadło žo namakało.

Puczowanſke létadło De Onyh, kotrež bě ſe Suttgarta do Wróſtkawja leczo žo zhubiło, žo žobotu dopołdnja w Schmrčkowych horach pſchi Sněžy namakali. Žony dwaj warjow tamniſcheje ſtrony žo ſ powěſcźu wo zhubjenym létadle na to dopomnichu, so žu 30. haprleje wokoło pſchipołdnja ſe ſwojich dźełanſtich wjeſkow waſtyſchale a to wyſchnoſći ſdźělichu. Po jich roſpomědanju létadło namakachu. Wono je w mjkje do ſemje ſawadźiło a žo ſwórcźiło. Wožoły w nim ſu pſchi tym hnydom ſmjerć pocźerpili. S wobhładku, kotraž ſ létaćkeho wucźerja Sachta, a létaćkeju wucźobnikow Heinricha a Deichmanna wobſtoješe, žu žo létadłowi hoſcźo generalny major w němſkim wójſtwu Göring ſe ſonu a dźowku a wyſchſchi leutnant němſkeho wojeńſkeho létaćſtwa Braun ſe ſmjerću pſchekwatali. — Němſke knježeſtwo je po namakanju létadła cźěſtowaſkim wyſchnoſćam dźak ſa pomoznitwu podpjeru pſchi ſtźědźenju ſa ſhubjenymi wuprajicź dało.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Der Kommunikationsweg **Baschütz-Kreckwitz** wird wegen Beſchüttung in Flur Baſchütz vom 6. bis mit 11. Mai ds Js. geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Niederkaina gewieſen.

Bautzen, am 3. Mai 1935. **Der Amtshauptmann.**

Hospodarski kučik

Rozwučowace drobnosće

K ſtrowoſći ſłuša, zo ſo cźowjek wšědnje raz wudycha. To ſtanje ſo, je-li ſo ruey na khribjet położył, a potom z waha powětr srěba, tak hłuboko, hač ſo hodźi — potom ſo pomału zas wotdycha. Z tym wuczerja ſo zaſtate płuny (Gase) z płucow. 2—3 minuty dosahaja k tomu.

Štóž chce dobre piwo pić, dyrbi je za tym wothladać. Ani korčmarjo to často njerozumja. Piwo, kotrež ma ſłódne a ſtrowe być, dyrbi ſo tak wobarać, zo powětr do ſudobjow njeſtupa a zo ſo w ćoplej měſtnoſći njezhrěje. Při točenju ma ſo ſkleńca a karanšk blizko k honačikej dźerżeć, zo ſo piwo wjele njepěši. Z jechćom začěri ſo wuhlowa kiſalina z piwa, a bjez tuteje bubni piwo a čini bolenje hłowy. Dobre piwo nječini wjele jeśa, ale w natočenym ſudobju pokaza ſo po khwiley **bóle** nježna ſmjerdźatanka, kaž sléborna mróčałka.

W nowišim času je ſo wjele z tym ſpytchało, zo ſo symjeſka z wodu namaceja, zo bychu ſo nabubnjele, potom wuſkhnu a na to hakle ſo wusywaja. Tak připrawjene ſymjenja ſkhadźeja khětřišo, zróſt je ſylniši a wosebje ćeknje młode ſtwjełčko nasadźowanju sněće.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerjo a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liſćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ſłužba.

Hospodarski rozhlad

Pondźelu, 6. meje 1935.

Barlinſka burſa 4. meje. Kupny ſajtm bankowskeje klientele knježeſche też na burſy ke kónzej tydźenja, tak ſo bě najwjazy kurſow wyſche pjatkownych ſapjatow. K pschicźinam, kotrež hižo dźeń pſched tym k powyſchenjam wjedźachu, pschinoſchowachu dalſche nowe ſwjeſelaze powěſcze ſ hoſpodarſtwa tak wobežbje po ſtajnje roſcźazej produkziji we awtowej induſtriji, ſažu płacźenje dividendy w nětkotrych pſchedewſacźach. Wožebitu ſajim běsche ſa montanowe hódnoty. Na rentowych wikach běsche wobežbje ſažu ſajim ſa ſtaru wójnſku pojčzonku, kotraž dźiwajo na blizki wulożowanſku termiju dale postupi.

Dźenſnische ſtótne wiki w Drježdźanach.

Na ſtótne wiki žo dźenża pschihna: 1086 howjadow a to 187 wołow, 308 bykow, 469 krunow, 66 jałowjow, 76 źeńcźkow, 1482 cźelatow, 705 wowzow, 3282 zwinj. Na howjazych witach ſahadźi wobkhod wyſokeho pschihnacza dla žiwje. We wyſchſchich rjadowniach tłóczja žo płaczińy wyſche. Na cźelazych witach wuwi ſo ſa dobre tworjy ſpěſchny wokhod ſa płaczińy ſaúdźeneho tydźenja. Hubjenſche rjadownje ſu ſanjerdženje. Na wowcźich witach je ſrěni wokhod ſa ſtare płaczińy; ſwinje maja ſrěni wokhod ſa ležma te płaczińy, kotrež běchu ſaúdźeny tydźeń.

Khěža

za jenu swójbu je k přenajeću. Zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Pyta so hnydom

po możnosći starša, spušćomna

holca

do małeho ratarſtwa (kaž za domjacu) při dobrej mzdźe. Wudawarnja „Serb. Nowin" dale wukaza a pak adresu přińdźa.

Pohonč

so hnydom pyta w Miłočicach čo. 3

„Eckard-Sparvertrag"

podawa njewupowědźomne

požčonki w kóždej wysokosći.

Dale zhoniš pola

Šewčika w Kukowje

Nähmaschinen-Decken, Straßen-**Guß-Schleusen Schrote,** Koch-Spar-Platten

Eisengießerei **Bauer** Großröhrsdorf, Telefon 461

Přesadźowanje!

Po porućenosći konkurrenca zarjadnika, knjeza prawiznika Wünsche w Budyšinje

wutoru, 7. meje t. l. a snadź. srjedu, 8. meje t. l.

dopołdnja ½9 hodź.

wobſtatki inventara a twarow (kaž elektr. a płunowe lampy, pisańſke a blidne lampy, domjace a kuchińſke graty, běrny a ſad bělace mašiny, jara wjele elektr. potrěbnych wěcow, porcelinowe a kamjeninowe wuliwadła, kupanſke kachle, regale atd.

firmy Gustav Schneider w likw. (klampnafnja a instalacija)

w Budyšinje na Róžowej hasy 8 w dwórje přesadźuju.

Wosebje přihódne za ratarjow a sydlerjow.

Wobhladanje:

Pondźelu, 6. meje, dop. wot 10—12 hodź.
a pop. „ 3—5 „

Zastupny lokalny sudnik P. Otto w Budyšinje, na Hornčerskej hasy 10. Telefon 2478.

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Wobkhod

ze zeńlwjeńſkej potrjebu (w cyrkwinskej way) ſo na młodych ludźi přenaja. Bliše zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin.

Mały nawěštk

je tuni a ſo přecy wuplaći

Sym so jako praktiſki

skótny lěkaŕ w Kukowje - Pančicach

zasydlił.

Dr. med. vet. H. Wolenk

Telefon Pančicy čo. 212

Dwě njesprócniwej rucy wotpočujetej!

Po na dźěle jara bohatym žiwjenju wusny dźensa rano čichi a měrnje mój luby mandźelski, naš dobry nan, přichodny nan a dźěd,

knjez

Jan Lorenz,

w ſtarobje 77 lět.

W čichej zrudobje

Theresija zwud. Lorenzowa a dźěći.

W Delnjej Kinje, 5. meje 1935.

Khowanje budźe srjedu pop. w 3 hodź. na Michałskim pohrjebniśću.

Přiloha k čisłu 104

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 6. meje 1935

Wunamakaŕ jěznego koła

K jeho 150. narodninam.

Dźeńża žehi wschódny wobkład łjes jěznego koła ani wjazy pschedstajicź njemóžemy. Tola wjele lětdźesatkow je sašło, prjedy hač chžuchu lubjo praktiśku hódnosć tehole nastroja woprawdźe pschipósnacź. Wunamakaŕ jězdnego koła to njeje wjazy dočakaŕ. Lětša wopominamy jeho 150. narodniny. Wón mjenowaše žo Korla ſ Drais a narodźi so 29. haprele 1785 jako žyn badenskeho dwórskeho radźićela. Bě to po prawom ſa njeho ſ njeſbožom, ſo jeho kolebka w tak wołoženym domje stojeſche. W tehdomnischim cźaſu bě njemóžno, ſo žyn dwórskeho radźićela, kotremuž bě ſamo krajny knježeršći ſ kmótrom hyŕ, někajke techniſke powołanje nawutknje, k cźemuž bě Korla ſawěſće powołany. Korla ſ Drais dyrbjeſche žiwjeho pokhoda hódne puće kroćźeć. Wón bu offiźer a dwórſki komornik. Tola we wschěch tutych ſaſtojnſtwach pſredy abo pozdźiſcho ſwrócźi. Jako też wſche žiwoty a khłostanja njeſamóchu jeho k hódnemu ſaſtojnikej wocźahnyć, bu doczaſnje na wotpocźink pósłany.

Bóle hač ſaſtojnſke dźěła ſajimowachu Korlu ſ Draiſa wſchitke techniſke praſchenja. Wón ſaběraſche žo ſ wunamakanjemi a też wſchelke myſlićźi do ſkutka ſtaji. Tak wunamaka na pſch. pišańſku maſchinu a dwójny ſchpihel, ſ kotrymž móžeſche wokoło rózka hladaćź. Ale tehdomniſchi cźaſ bě ſa pſchijimanje tajkich wězow runje tak njepſchihódny kaž ſa jeho najwažniſche wunamakanje, ſa jězdne koło, kotrež tehdom běhańſku maſchinu mjenowachu. Tónle jězdny naſtroj, kotryž Korla ſ Drais w lěcźe 1813 wunamaka, wobſtojeſche ſe žedła a kroſna, kotrež na dwěmaj ſa ſobu běžazymaj koleſomaj wotpocźowaſche. Prědnje koło bě ſ wodźidłom wuhotowane. Jenicźki roſdźěł ſ dźenſnjiſchim jězdnym kołom bě w cźerjeńſkej pſchiſprawje. Kołojězdny njemóžeſche kaž dźenża na pedalach teptaćź, ale dyrbjeſche žo ſ nohomaj woſtorkowaćź.

Hiſchcźe w ſamſnym lěcźe pſchedwjedźeše Korla ſ Drais žiwoty běhańſku maſchinu ruſkemu kěžorej. Jena badenſka nowina piſaſche wo tymle pſchedwjedźenju tole: „Dwórſki komornik žiwobodny knjeſ ſ Drais pſchedwjedźe žiwój wunamakany wóz, kotrymž hjes koni lochko a ſpěſchnje běži — kaž prjedy hižo naſchemu kraſnemu knjeſej — něſto też Jeho majeſtoſći ruſkemu kěžorej. Wyſoki monarch mějeſche nad tym žiwoje wjeſele a póſła wunamakarjej briłliantowy pjerſćeńcźeń jako dźak ſa ſabawu, kotruž bě kěžorſka majeſtoſć ſ tym měła.“

Mjes tym bě Korla ſ Drais na žiwjej maſchinje wſchelke porjedźiť, a ſtaji ju w lěcźe 1817 do ſławneho wobkhada. Schtyrihodźinſki puć wot Mannheima do Schwezingena pſchejědźe ſe žiwjej běhańſkej maſchinu ſa jenu hodźinu. To bě wěſo pſchipósnacźa hódne. Wón dyrbjeſche tehodła žiwoje wunamakanje do pjenjes ſtajićź. Jěſdźeſche ſam po kraju a roſdźělowaſche proſpekty, w kotrychž žiwoju ma... ſwu wukhwalowaſche. Poruczowaſche koło w tſjoch wo... ſtach płaćiſnach: jednoru maſchinu ſa 44 ſtotych, ſ pſchedſtajowazym žedłom ſa 50 ſtotych a koło ſ dwěmaj žedłomaj, tak ſo móžeſche jena wožoba ſtajnje wotpocźnyć, ſa 75 ſtotych. Korla ſ Drais mějeſche ſ tym po ſpacźu też wuſpěch; pſchetož pſchipraſowachu bórſy ſawjeſelenſke fahrody, hdyž mójeſche kóždy ſa tuni pjenjes ſ běhańſkej maſchinu poſphtacź. Hač bórſy też ſakoń wuſłyſe, kotryž ſakſasowaſche, ſ běhańſkej maſchinu na pucźikach a ſchcźežkach jěſdźićź. W Jendźelſkej bu tele jěſdźadło ſamo w póſtſkej ſtužbje ſawjedźene.

Ale tónle wuſpěch bě jenož nakhwilny. Lubjo wobhladowachu wěſku hiſchcźe pſchejara ſa ſabawny ſport. Njewědźachu koło tak pramje praktiſcy wuwuzićź a tohodła ſo wažne wunamakanje na njeſrośumjenju tehdomniſcheho cźaſa roſraſy.

Wobcźežny bój wo dobycźe žiwjeho wunamakanja pſchemjeni Korlu ſ Draiſa pſchezo bóle k ſamotarjej a dźiwnuſchkej. Tak bu bórſy wot dźěcźi wuſmješkowany original. „Wón pſchijěhdźe, wón pſchijědźe!“ tak wuſkachu dźěcźi, jako ſo je žiwojim kokom něhdźe na hałach města Karlsruhe pokaſa. Draiſa to wěſo hněwaſche a tohodła ſo pola wyſchnoſeše twórcźežowaſche. Tola to wjele njepomhaſche a tak pocźinaſche Korla ſ Drais žiwoje khłostanje ſamo wudźělowaćź. Po tym ſo bě ſo jomu też ſ jenym Jendźelcźanom do pukow dał, jemu doſtojnoſć dwórſkeho komornika wotrjeknychu. Tola ſe žiwjej běhańſkej maſchinu dale jěſdźeſche a njeda žej dowěru k njej ſnicźićź. Jako 10. dezembra 1851 w Karlsruhe žiwjej wocźi k wěcźnemu měrej ſaſnježi, wucźinjeſche jeho ſawoſtajeńſtwo jenoj 30 ſtotych a 40 krejzarjow, w kotrymž bě jeho koło ſ 3 ſtotymi pſchiliczene.

Jako po cźaſu ludźo ważnoſć wunamakanja dopóſnachu, kupi město Karlsruhe Draiſowe ſtare koło ſa 500 hrivnow, ſo bu je k wopomnjeću ſakhowało. A pozdźiſcho też němſki kołojězdny ſwjaſk wunamakarjej jěſdźeho koła pomnik poſtaji. Bě to thětro ſawjedźene pocźeſcźenje wobdarjeneho muża, kotrehož rowjenkojo pſchepóſnachu a wuſmješchowachu.

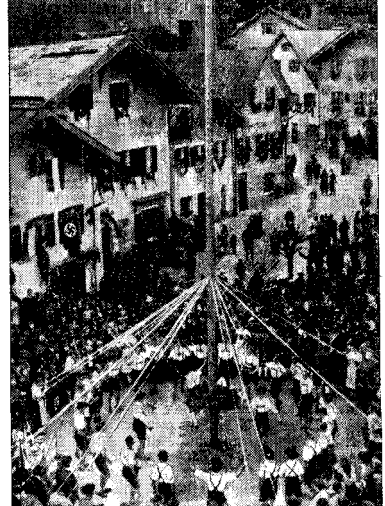

Mejſki žiwjedźeń w Hornjej Bayerſej.

Po žyłej Němſej je młodźina po ſtarym nałožku pod meju žiwój mejſki žiwjedźeń žiwjeźiła. Wožeběje w Bayerſej žo młody lud wokoło meje radoſtnje ſabawjeſche. Wobraz pſchedſtaja mejſki žiwjedźeń w Reichenhallſkich kupjelach.

Na zasowidźenje . .

Je pokhmurjeny dźeń! — Schěre, pomału žo hibaze mróčna ſatrywaju njebjo žyle. Ani najmjeńſcheje błónčneje pruhi njepſchebobudźe žo pſches tutón wodźěw. Wotucźaja pſchiroda je něłkaŕ ſaſtrózana. Na połach a honach njeje ani žiweje duſche. Wſchitko je wopuſchćene . .

Deſchcź pada w cźeńkich ſchnórkach k ſemi. Woda pluſkoje ſ tſěchi na dwóŕ. Wjeſka wotpocźuje cźiſche, hdyž ſo wonka deſchcźuje. Wſchało ratać mě, ſo pa deſchcźu budźe wěſće ſaſo błónčko ſwěcźićź. Też ſtara burſka kaſnja hižo praji: Mi nalécźu cźataj, w naſtnje tkwataj! Wſchitkży wo jſtwje ſedźa a kóždy ſo na ſwoje wałcźnje ſabawja. Jenoj Jan je nětaſi njemérny a cźe najraſcho dóńcź ras k ſuſodezom, tola deſchcź jeho ſaſy ſawróćźi. Sſo ſaſo do jſtwy wróćźiwſchi, ſydźe ſo na drjewjanu ławku w rózku poſ cźaſnikom. Sczin tam pada do rózka, ſo jeho tak prawje njewidźa, hdyž je też hewak dóſcź pothmurjene wjedro. Je też derje tak. Hewak bychu ſnadź tola ſhódali, ſchto ſo we jeho wutrobje ſtawa a ſchto jeho wobliczo wuraſuje. Tohodła ſedźi na ſwojej ławy a hlada ſ mulkimaj wocźomaj pſches wokno, po kotrymž ſo deſchcźowe kapki woja. Mózne ſchwika deſchcź wo wokna a wo tſěchu, ſo njeje ſkoro wjele žiwſchecź wo bieſadźe nutſka. Je wſchak też thětro ſaſpane wjedro, tuż njeje dźiw, ſo ſkoro wſchitkży dřemaja. Wonka ſchumi woda ſ tſěſchneje roły a ſtary cźaſnik dawa k tomu takta.

Wonka na polu widźi ratać wjele dźěła, tola pſchi tajtim wjedrje njepſchima žo gratu. Tajki dźeń je woſtudliſchi, dyžli tydźeń w horzym praſatym błónzu. Stónczne je ſtama macź wſchitke mjelczenje a rjekny: „Hdźe dha ſy to był, Jano?“

„Ja?“ praſcha žo Jan, „wonka ſym był.“ Wón pak njepſcheradźi, ſo chžyſche k ſuſodej dóńcź. Byrnjeź był bóle ſwojimaj ſtarſchimaj pſchichilenj, njemóžeſchtaj tutaj jeho roſumicź. Tola macź wſcho pytny. Njepraſcheſche žo dale ſa tym.

„Kak dha ſo wjedźe ſuſodźiſ Hanzy?“ ménjeſche macź. „Mězera ſu ju ſaſy domoj pſchiwjeſli a chže doma pola nana a macźerje wumrěćź, je-li to Boża wola.“

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeŕ Kral.

(Pokračowanje.)

Łužicy pod sakskim a pruskim knježerstwom.

1635 (1815) 1935.

Po wumjenjenjach Prażskeho měra (30. V. 1635) měještej Łužicy jako wićeršowe čěskeje krony wosebity kraj ze swójim dotalnym prawom a zarjadowanjom wostać. Po leńskim prawje sebi tež kěžor jako čěski kral wumjeni wróćny napad po wotemrěću muzskeho potomstwa Jana Jurja, sakso-starohródskich wójwodow a mandźelskich potomnikow tehdy hišće žiwych dźowkow Jana Jurja. Tola bě dale wumjenjene, zo móhł čěski kral tutón posledni rjad, mandźelskich potomnikow Jana Jurjowych dźowkow, z naslědnistwa wuzamknyć, hdy by jim stary wójński dołh, 72 tunow abo 7 milijonow a dwě sći tysac toleŕ, wupłaćił. W padze wotemrěća tuteho třećeho naslědniskeho rjada pak byštej Łužicy bjezo wšeho wotrunanja čěskemu kralej připadłej. Ke wšemu temu došło njeje. Stawizniske wuwiwanje bu dospołnje hinaše.

Dźiwaju na swoje prawo jako łužiski wićeršny knjez wumjeni sebi čěski kral titul łužiskeho namjezneho hrabje (Markgraf) a też trjebanje łužiskeju pnakow (Wappen).

Nimo swojich łužiskich sejmow a krajnych a měšćanskich dnjow bě Łužica za čas čěskeho nadknježerstwa so při powšitkownym čěskim sejmje wobdźělić měła. Měješe tam, kaž kóždy zastupjeny kraj, swój hłós. Po kralowym skazanju ścelešе łužiski sejm wotpósłanstwo do čěskeho sejma, kotrež dósta jasnje wobmjezowanu połnomóc, zo móžeše winowatosće w tak wobmjezowanej měrje přijeć, na přikład dawki, wójnsku pomoc a podobne. Nětko tuto prawo, kotrež bě zdobom winowatosć, spadny njedźiwajcy kruteho postajenja, zo Łužicy z tutym zwićeršenjom sakskeho wjerha njejstej wotdźělenej wot čěskeje krony, ale wostanjetej, kaž to prjedy běštej po zakonju Karla IV. z lěta 1355, njewotdźělny přisłušk čěskeje krony, byrnjež sakski wjerch dospołnu knježersku móc w nimaj dostał. Też zwićeršenjery knježićeŕ Łužicow njemóžeše čěski sejm wopytować. Wolefski wjerch też jako zastawny knjez (Pfandherr) njemóžeše čěskemu kralej dawki płaćić, tola měješe jemu k zakitanju čěskeje krony přećiwo Turkam z Łužicow pomoc podawać. Łužiski sejm měješe jenož z wolefskim wjerchom jednać. Posledneje sudniske powołanje, kotrež so wot 16. lětstotka hdys a hdys, wot lěta 1548 pak porjadnje na appellacisku komoru w Prazy stawaše, znajmjeńša w Hornjej Łužicy, dźěše nětko k wolefskemu wjerchej. Čěski kral pak wobkhowa škit katolskeje cyrkwje we Łužicomaj.

Tutym wučinjenjam je čěski sejm l. 1636 přihłosował. Tradiciski recess, kotryž wo wotstupjenju Łužicow jednaše, bě wosebity stawćk Prażskeho měra, kotryž powšitkownje němske a wolefskowjerchowske sakske należnosće nastupaše. Tradiciski recess je njepřeměnjeny płaćił hač do lěta 1815.

Po žadanju Widnskeho kongressa wotstupi sakski kral Bjedrich August 18. meje 1815 Delnju Łužicu a narańši a sewjerny dźěł Hornjeje Łužicy pruskemu kralej. Awstriski kěžor, čěski kral, wzda so tehdy wićeršeho prawa nad pruskej Łužicu, wumjeni pak sebi wróćny napad po wotemrěću pruskeho kralowskeho domu. Tola měješe so pruski kral na wěste wumjenjenja zwjazać, kotrež mjenjebóle na stare prawa wobydleri wotstupjenych krajinow dźiwachu a běchu w 18 stawćkach aktow Widnskeho kongressa zestajene.

W počahach sakskeho dźěła Łužicy k čěskej krónje so hewak ničo njepřeměni, štož sakski kral wuraznje připózna. Na wićeršne prawo pak so też .u njeje wjacy dźiwało. Jako so lěta 1831 w Sakskej nowa wustawa wuda, kotraž měješe też we Łužicy płaćić a Łužicu ze sakskokralowskimi krajemi zjednoći, so po mjenje hišće wobstejaca wićeršna wysokosć čěskeho krala zhubi, a tutón so jeje też bjeze wšeho wuda, nic pak prawa wróćneho napada, škitanja katolskeje cyrkwje atd. To bu posrědnje připóznate z wosebitym jednanjom sakskeho krala z łužiskimi stawami 17. novembra 1834. Awstriska wyšnosć też w mjenje čěskeje krony so přećiwo někotrym stawćkam sakskeje wustawy hóršeše, kotrež so tradiciskemu recessej a wumjenjenjam Widnskeho kongressa přećiwja. Też běchu dla wobsadźenja někotrych katolskich duchownych městnow rozkory nastałe. Po dlšich jednanjach buchu w meji 1845 prawa čěskeje krony po recessu z lěta 1635, dałokož hišće mějachu płaćiwosće, znowa zasadnje wobkruśene, čěski kral pak so wzda prawa so měšeć do rjadowanja znutrkownych a wonkownych należnosćow Budyskeho kapitla kaž też klóštrow Marijneje Hwězdy a Marijneho Doła.

Jako Saksa do němskeho kěžorstwa zastupi, bu prašenje wróćneho napada znowa dwělowne. Tola Widnske knježerstwo tehdy njeje ničo napřećiwiło, ani pola sakskeje ani pola pruskeje wyšnosće. Tak spadny hižo tehdy prawo čěskeje krony na wróćny napad Łužicow. Z tym spadny wězo też tu sada wo njewotdźělnosći Łužicow wot čěskeje krony, kaž 1815 za pruski dźěł. Jenož prawo škitanja katolskeje cyrkwje we Łužicy zwosta tehdy njedwělomne a bu tehodła też ze strony sakskeje wyšnosće připóznate. Z powójnskimi revolucijemi je też tole prawo spadnyło, a katolska cyrkej też we Łužicy je škitana z konkordatom mjez němskim wulkostatom a hłowu katolskeje cyrkwje

(Pokračowanje sćěhuje.)

„Ja ßej njemyßlu, so ßaßy wotthori," daſche ßo teß nan ßlyßcherß. „Suchocźina je jara ſtraſchna thorosćˇ." Jan na ßwojej ławzy ßo ſtrózi. S rukomaj tłóczeſche cźim kruczßicho na rudź, jako chcył nęchto potajicź. Ale podarmo. Wón ßo ßacźerwjeni haćz wyſche wuſchow. Bě derje, ßo bě wo ſtwje tak cźęmno. Njewidźachu tak, ßo bě ßo ßacźerwjenił, hdyż wo tutej nęßnej holczźy rěcźachu.

„A nałęcźo je najſtrachniſchi poczaß ſa tajſich thorych," doda hiſchcźe nan.

Jan to njemóże ſrośumicź. Wumrěcź! Takle młoda a wumrěcź dyrbjeć! A pſchi tym wopomni pſchi ßebi, kak ſtaj ße ßußedźiż Hanku hromadźe wotrośtkej. Hromadźe ßebi hraikakoj, hromadźe do ſchule khodźikoj, pſchezo bęſchtaj ßebi dobraj. A tak potom Hanka ſaúdżenu naßmu nadobo ſthorje, ſo dyrbjeſche precź wot tudy, dyrbjeſche do hórſkeje ſkowarnje. Tehdy je ſ Hanku wſchitko ſhubił. Je byl jara ſrudny a huſto kulachu ßo jemu horze ßyßły lubośćże po lizomaj. Bęſche woßamoćeny. Nadobo pak dóſta ſtrółki liſćźik wot Hanki, w kotrymż jemu ßdźeli, ßo ßo ſ njej porjedźa. Kak ßo hižo wjeſeli na wjeſkole ßaßowidźenje ſ domiſnu a woßebje ſ nim. To Jan hnydom wuídże do cźicheje hole a je ßebi tam tak prawje ſ wutrobu jedyn ſaípęwał, ſo zyła hola klinczęſche. Hanzgyny liſt pak ſtajnje pſchi ßebi khowaſche. Pſchezy ßaßy jón cźitaſche — rano a wjecźor, kóżdy dźeń. Wcźera pak Hanku ßaßy pſchimjeſechu domoj, niż wuſtrowienu, ale khoru . . .

„By Hanki woprawdźe ſchkoda bylo, byh-li wumrěła", rjekny macź. „Stare pſchiſłowo praji: „Dobri ludźo ſtajnje pſchęſahe wumru."

„Schtó wě?" ménjeſche nan. „Njemóżeſch wędźecź. Thęmy ßo ſa nju modlicź!" Pſchi błidnym paczerju pſchidachu cźichi Mótcze naſch ſa ßußedźu Hanku. A Jan modleſche ßo ſ tajſej nutrnoſkżu, ſ tajſej domęru, ſo je pſcheßwędźeny, ſo Bóh luby Knjes jeho próſtwu wuſłyſchi a Hanku ßaßy wuſtrowi.

Nadobo ßo pſchedoby Boże błónćko pſches tokste mróczele a jeho ßaßne pruhi padaju na běły rub. Janej je łóżo wokoło wutrobu pſches nutrny paczer a teß pſches błónćne pruhi. Tute budźa teß węcźe Hanzy derje cźinicź. Cźłowjek ßo woprawdźe pſchemęni, hdyż pominu ßo cźmowe mróczele a błónćko ßaßo jemju wobßwęcźa. Po wobjedźe hotuja ßo wſchitzy won do pola. Sklónćko je dobyło a tych mróczałkow, kiż hiſchcźe druhdy jeho ßaßne wobliczo pſchikrywja, ßo nichtó wjacy nieſtrachuje. Jan ſapſchehnje ßwojej konjej a jédże też won do pola. Cźęcźe mokre bróhy ßo ſa nim wobrocźeju. Konjej thwaitataj a tak ßebi Jan muſli, ſo budźe ſ cźaßom hotowy ſ woranjom. Wjecźor pak wopyta ßwoju lubowanu Hanku. Stajnje myßli na nju. Tak huſto haćz ßo ſ konjomaj ſawrócźa a ßußedźej dwór wuhlada, ſtupa ſ jeho wutrobu horze idnehnjeńcko k njebjeſkim wyſchinam ſa Hanku. Pſchi ſwacźińje cźita ßaßy jeje liſćźik. „Na ßaßowidźenje wjeſeli ßo Twoja . . ." Jan ßebi wſchelko myßli. Jeli Hanka wotkhori, a hdyż budźe po jeho wojeńſkej ſłużbje, potom . .

Zyle ſchóżny je Jan pſchi myßlach, Hanka a zana druha niedyrbi być jónu ljebo. A dźeńża wjecźor, hdyż k njej pójdźe, jej rjekne, ſo ju lubuje, ſo je ſtajnje na nju myßlił, hdyż bě dałoko wot tudy a je huſto byl ſrudny jeje dla. — Haj, to wón je dźeńża rjekne. Konjej ſtupataj ſpěſchnje, ſo byſchtaj cźim prędy doworaloj. Hdyż ßo ßaßy ſawrócźi, błyſchi nadobo je wěy ſmki nękajkeho ſwónćka. Sskyſchu prawje? Schto to wosnamjenja? Je to ſmjerćny ſwónćk! Schtó je to wumrěł? Węcźe ſtary bur Błażij abo nękajki druhi wobſtarny cźłowjek. Na Hanku pak ßebi Jan dozpła njepomyßli. Jako pak pſchi ſawrócźenju ßaßy na ßußedźej dwór wócźko łkoźi, widźi kak ßo wjeßnjenjo wokoło jich ſtatoka hromadźa, widźi kak ßebi muźojo cźapki ſejmuja a ßo tłakaja. Swónćk pak pſchezy ſrudnińcko ßaloſćži a jeho ſynki Janej wutrobu pſchekłoja.

„Hanka!" ßaßaloſćži. „Hanka, Hanka!" — nętko wě, komu ßmjertny ſwónćk ſwoni.

Jan padźe na ßwojej koleni a ſe ſrudoby wótije płakajo ßaloſćži: „Sdyż bych Cźi jenoż prajicź mohł, kak dobry ßym Cźi byl, Hanka! So by to jenoż wędźała a na mnje myßlicź mohła we węcźnoſći!"

We ßwojej wulkej ſrudobje wſa ßaßy liſćźik do ruki a cźita jeho łónz: „Na ßaßowidźenje!" Tute ßłowo ma nadobo hłuboki, ßwjaty ſmyßł.

„Na ßaßowidźenje — we węcźnoſći! Twoja ßwěrna towaríſchka!" To je Janowy jenicźki troſcht.

Sso ßaßy ſhrabawſchi, dowora ßwój ſahon. Budźe to jeho węcźne ßwjate potłaſnjeństwo, kak jara je lubował Hanku hižo dawno. Horze ßyßło, tiż nichtó njeje widźał, tiż pak pſcheradźa wſchitko, kuleju ßo do hróbow a błónćko ßreba je ſ ßebi do wyſchin. Janej pak ßo ſesda, ſo wot tam ßtyſchi cźichi, luby hłóß: „Na ßaßowidźenje!"

Bj. W.

August Sylny je swojeho mištra namakał

August II., ſakſki kurwjeřch a półſki kral bě tak ſynly, ſo ßo cźęrcźajemu ſapſchahej napicźecźo ſtupi a konjow a wós ſadźerża, nętorre zynowe talerje ſwalkowa na błidze do jeneje dule. W Madricźe ſłoczi pſchi wojowanju ſ bykami do areny, pſchimny roshorjeneho byka ſa rohaj a nuſowaſche jeho na kolena. Pſchi jěßbje pſches Podolſku (półſka provinza) łkoźi nadobo ſ woſa a wjetowaſche, ſo pſchi pucźu ſtejaju thęźku jenehu buna ſa poł hodźinki potorha — niż pak na ſchkodu burika, tiż ſaſtrózeny pſchihladowaſche.

Junu pak namaka August Sſylny ßwojeho miſchtra: Pſchi jěßbje po kraju dyrbjeſche ſtralowſka kucza ſaſtacź, dokelż mężeſche ßo tón kowacź. So by ßwojich ßobupucźowazych ſabawjał, wuproßy ßej wot kowarja pódkow, kotrymż dyrbjeſche ßo runje konjej pſchibicź.

August Sſylny wſa pódkow do ruki a ſtama jón każ kjeſchk. „Jeleſo nieje nicźo hódne," ménjeſche. Kowař poda jemu druhu pódkow, tola ſczźini tak każ ſ prénjej.

„Ty dhzeſch węcźe moje konje ſe ßerniwym drjewom kowacź?" praſeſche kral a ſtamo ſ wjeßelu ßwojich pſchewodźerjow jenu pódkowu ſa druhej.

Hdyż bě na to waſchnje pożortowal, cźinjeſche kral, każ bychu dalſche żelesa thmarſche byłe a praſeſche: „Tón pódkow je w rjedźe, też tón a dalſche a nętko cźiń, ſo budźeſch hotowy!"

Kowař kowaſche konja.

Hdyż kral jemu ſa to tolerě da, wſa kowař jón mjes ſubami a roskużny jón, cźomuż ßo wſchitzy jara dźiwachu. „Schpaine pjenjeſy", praſeſche a cźiżny roſtamane dźęle błębornehо pjenjeſa na hromadku roſtkamanych pódkowow. S druhim tolerjom, kiż ßo kowarej poſticzi, cźinjeſche runje tak, dale ſe ſtecźim a ſchtwórtym, roskuża je każ cźeńku kurjazu kóſcź.

Hakle potom, hdyż jemu kral rjaneho błyſchcźateho ſtokata poſticzi, ménjeſche kowař: „Tón je nęſchto hódny."

S małej móſchnicźku połnuh ſtotakow wobdari lawizacy knjeżiczeř towarja, w kotrymż bě ßwojeho miſchtra nadeſchoł.

Létna škoda, kotruž mole načinjeja, dže do milijonow

Hdyż ßej roſmyßlicźe, ſo létna ſchkoda, kotruż mole naczinjeja, w Němſkej na 50 milijonow wucźinja, ſcźehuje ſ tebo, ſo maja ßo mole w ſajtmje naſcheho zyteho hoſpodarſtwa niczicź.

Na Litpicźanſkej maßy ßo w chemiſkej induſtriji dopokaſa, kak może jena jenicźka mola w běhu léta ſe ßwojim potomnikjwom, kotreż ßo na 500 000 hußanzow pſchi tiż haćz ſchtyri generazijach roſmnoży w kulach ßukna abo wołmy w cźeżkoſći 46 kilogramow (pſches poł zentnarja) ſeżracź.

S tebo ſcźehuje nuſnoſcź hoſpodarſkeho boja pſchecźiwo draſchazej moli. Tuta wójna dyrbi ßo tak wjeſcź, ſo ßo tutemu rubjeńkiej jeho wurubt ſyſtematiſay woteſwa. Tutón wobiteji pak we wołmje, kożuchach, pjerju, włoßankach — potaſim w tym, ſchtoż ſ wjetſcheho dźęła ſ wukraja kupowacź dyrbimy. *Mole je rupo taſtim devijy!* A to runje dźeńża, hdyż dyrbimy ßej ſto trócź pſchekaſacź, prędy haćz nęſchto we wukraju kupimy, a dyrbimy ßej wſchelake ſ ßeźimjenju trébne węzy ſapowjedźicź. Tehdła je winowatoſcź kożbeho ſtacźana, ßwój dźeł k temu pſchinoſchowacź, ſo tuta létna ſchkoda wo 50 milijonow hriwnow naſcheho hoſpodarſtwa ßo pomjeńſchi. Sso ßamo roſumi, ſo je naſcha wědomoſcź ßwój dźeł k temu pſchinoſchowała, ſo możemy pſchecźiwo tutym ſchkodnikam wojowacź.

Nimamy drje ſrédkow, tutym ſwérjatam ſadźewacź, ſo njebyhu do naſchich wobydlenjow a ſkładow ſalézle. Też njebodźa ßo ſchtódniki ſnicźicź, hdyż nochcemy cźłowjekow wobcźeżowacź. Tuż ßu tworniе k temu pſchiſchłe, molam wuſadjenu macźiznu tak wobdźełacź, ſo ſchtódniki nochzedźa ju żracź. To ßalle je ßo na ſakładze pſchepytowanjom jich żiwjeńſtwa waſchnja a po mnohich chemiſkich poſpytach poradźiło. Dokelż nitko tuteho chemiſkeho wobdźełanja bé trébne, tež ſtwje żadanje dopjelnicź, woßebje ßo ßo njeby nicźo pſchemęniło a ſ wjedrom, płokanjom a cźiſczenjom tute woßebitoſcze pſchecźiwo moli ßo njeſhubiłe. Tutym żadanjam wotpowédaja chemiſka macźizna ma mjeno „Eulan."

Wobdźełanje „Eulana" ma ßo ſ cźaßom ſtacź. Pſchi kupowanju ma ßo na to hladacź, ſo po najnowiſchich poſpytach ſ „Eulanom" wobdźełane twory kupujeſch.

Požlednja jésba bitwiſkeje łodje „Bayerſkeje".
28 000 tunow wulki nęmſki bitwinſki kſchižak „Bayerſka" bęſche ßo 21. junija 1919 ſ 69 druhimi nęmſkimi wójnſkimi łodźemi pola Scapa Flow potepił a ſebrazu Jendźelzanow wuſchol. Jendźelzejnjo pak ßu kſchižak nętko ſdębnyli, ſo bychu jón wottwarili a wosbili.

Přilopk

S automobila stupiwši ßo pschejéł.

W Zitawje je ßo pjatk popoldnju na Kasarnſkej dróßy pęſchk, kotryż bě runje ſ autobusa wuſtéł, ſ motorſkim kołom pſchejéł. Jeho ßu runje każ cźęſkoſranjeneho koleßarja do thorownje dowjeſli.

Ssmjerćˇ we Lobju.

W Coſſebaude ßu cźęko ſtarſcheho muża ſ Lobja wucźahnyli. Morkwy je jedyn 65létny ventudoſtawaŕ ſ Krippena, kotryż je ſmjerćˇ we Lobju pytał.

Rubjeńne mordarſtwo w Gliwizy.

2. meje wjecźor po 8 hodźinach ßu w Gliwizy 45-léinemu wulkopſchekupza Leona Bergera w jeho pißarni ſaſtrélili. Rubjeźniży ßu wjetſchu ſummu pjenjez rubili. Sda ßo, ſo ßu ßo tśio abo ſchtyrjo mużojo pſchi mordarſtwje wobdźélili, kotříż ßu méſtnoſcź a też pſchekupzowe ſmuczenoſcze ſnali. Kriminalna policzija je hnydom pocźała ſa mordarjemi ßlédźicź. Opoſlſi knjeżeſtwowym preſident je ſa rosjaßnjenje njeſtutka 1000 hriwnow mzita wuſtajił.

Schoféra dla lohkomyßlneho morjenja ßaßudźili.

Loni 28. oktobra w Marburgu duchownemu Köhlera, kotryż ſ lohkim motorſkim kołom k Bożej ſłużbje jędźeſche, auto ſhrabny, jeho kruch pucźa ßobu wlecźeſche a na mężcze mori. Automobilowy wjednik, Marburgſki ſchofér Adam Frank, nętkole pſched ßudom ſtejeſche, wobſkorżeny, ſo je wobkhadne pſchedpiſma doſcź njewobkedźuju cźłowjekowu ßmjercź lohkomyßlnje ſawinował. Jednanje, w kotrymż ßo wjele ßwédkow a wězawuſtojnych ßłyſcheſche, dopokaſa, ſo bě wobſkorżeny ſa ßmjercź duchownehо ſamolwitch, dokelż jemu njebě dał pſchedjécź. Dokelż Frank hiſchcźe njebě thkoſtany, jeho jenoż k jaſtwu na ſcźéſcź njedźel a k 150 hriwnam pjenjeżneho thkoſtanja ßaßudźichu.

Němſzy emigrantoje ßo do Němſkeje wrócźeja.

Haćz dotal je ßo nębdże 10 000 emigrantow, kotříż bęchu po dobrvcźu nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony ſ Němſkeje wuczahnyli, do njeje wrócźiło. Każ cźaßopiß „Cźorny korps" piſche, ßu jich najprjódzy jenemu konzentrazijſkemu łéhwu pſchipokaſali.

Mudrośćˇ cźornuſcha.

Bě po amerikanſkej wójnie do ſlodnocźenja ßewjernych a jużnych ſtatow, kotraż ßo wołebje wo wotſtronjenje niewólniſtwa wjedźeſche. Jedyn ofiżer ße ßewjernych ſtatow pſchekhodźowaſche ßo na błownej dróßy męſta Richmoud a ſetka ßo ſe ſtarym cźornuchom. Daſchtaj ßo do rěcźi. „Wujko", praſeſche ofiżer, „ty drje tola wěſch, ſo je ßo wójna mjes nami a ßużnymi ſtatami wołebje waſ cźornuchow dla wiedła?" — „Haj, knjeże, tak ſnaimjeńſcha ludźo powédaja." — „Derje. Ty dhzeſch też twóju ßwobodu, inſeźérno?" — „Możłu, haj." — „Cźehodła niejßy potem ßam w naſchim wójſku?" — Pſchi tutym praſchenju drapa ßo cźornuch ſa wulchomaj a ſtéwe ßej do ßwojich ßuſtnych wkłobow. — „Knjeże," praſeſche ſkónćnje, „ſcźe My hiżo hdyż kraj wo jenu kóſcź wojowacź widźał?" — „Haj, huſto." — „Derje . . . . je pak też kóſcź ßobu wołowała?"

Wołwjedźenje cźęła.

Mjes tym ſo w Ameriży ludźi rubja, ſo bychu ßebi jich ſ wulkim pjenjeſom wukupicź dali, ſu egiptowſcy banditojo ſpytali, ſ krabnjenjom cźęła bohateho muża ſawoſtajenym 20 000 hriwnow wudrécź. Sawoſtajeni pak hnydom poliziji powěſcź dachu, kotraż możeſche naležnoſcź hórzy rosjaßnicź. Cźęło na Nikowych pęſkach namakachu, wono bě ſ cźęſkimi kamjenjemi pſchikotwjene a ſ wodu pſchikrnyte. Rubjeźnikow ßu móhli ſajecź.

Kommunifiſki ſbéżk w Filipinach.

Kommunijtojo na filipinſtich kupach, kotreż pod knjeżiſtwom Sjednoczenych ſtatow połnóżneje Ameriki ſteja, bęchu lud k naßłynoſcźam dla wotmyßlenehо ſawjedźenja noweje wuſtawy naſchcźuwali. Policaiſtam a wojakam je ßo poradźiło, ſbéżk nimale potłóczicź. Pſchi tym ßu nębdże 70 ſbéżkarjow ſatſtrélili a nębdże 100 ſranili.

Cźęże autobußowe njeſbożo w Marczowſkej.

W Marokkowſkej je ßo na dróßy mjes Tezenadźom a Marakeſchom w ſawinjenju pucźa autobus, kotryż jedyn Franzowſka wodźeſche, ſwrócźił. Dokelż benzinowy tank rosbuchny, ßo pjeć jéſdnych hoſcźi ſpalł. Druhi jéſdni hoſcźo, mjes nimi wołowy wjednik, ßo hóle abo mjenje cźężko ſranichu. Jéſdni hoſcźo bęchu ſwjetſcha domorodni.

„Tok dołho haćz ſemja ſtacź budże, njedyrbi ſchcźetacź mjerinjenje a cźołota, lécźo a ſyma, dźeń a nóz!"

ſteji hižom w bibliji piſane, a jara ſajimawe je, pſchinjeſunacź, hdy ma kóżdy kraj na ſemi ßwoje ßné. Kóżden mężaz ßu ſnajmjeńſcha nębdże na ſemi ßné. Mulkeho wótka ma ßné Auſtraliſka, Chile, Argentiniſka, — małeho rózke Egiptowſka, Syriſka, Mała Aſiſka, Perſiſka, Mexiko, — hapriże a meje Texas, Algier, Chinejſka, Japanſka, Marokka; — junija Kaliſornista, Oregon, Alabama, Carolina, Grichiſka, Turkowſka, Schpaniſka, Italiſka, Franzowſka; julija raiſche dźęle połnóżneje Ameriki, Rumuniſka, Bołharſta, Rakuſka, Nęmſka, Schwiza, Pokoiſcha Jendźelſka; — auguſta: Połnózna Amerika w ßwojich połnóżnych dźélach, Belgiſka, Holſandſka, Danſka, Jendźelſka, Sſrjedźna Ruſka; — ſeptembra a oktobra: Schottiſka, Schwedſka, Połnózna Ruſka; — novembra: Peru a połnóżcha Afrika; — decembra: Birma a pokoiſchi Wales.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 105 | Budyšin — Wutoru 7. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

London w znamjenju kralowskeho jubilea

Jendźelska je póndźelu swój najwjetši swjedźenski dźeń po swětowej wójnje, 25lětny knjeześtwowy jubilej krala Jurja V. woswjeceła. Milijony londonskich wobydlerjow a wopytowarjow se wšěch dźělow Jendźelskeje a jendźelskeho swětowneho kralestwa kaž tež z druhich krajow běchu so hižo rano sahe na swjedźenjacy wupyšenych dróhach jendźelskeho hłowneho města sešchli, so bychu wulkotny jubilejski cah do zyrkwje swj. Pawola widźeli.

Wjedro běše rjane. Pschihladowarjo běchu so w swjecej saharitosći z dźěła hižo njedźelu wječor na dróhi podali, so bychu tam póndźelu rano hnydom byli. Wulki jubilejski cah běše podawk njeźmérneje rjanosće a sylki, kotraž so wulkeje tradizije jendźelskeho kralowskeho domu a jendźelskeho swětoweho kralestwa hódna wopokasa. Sswjedźenski cah bu do 7 wotdźelenjow dźělesche a běše nětko kilometer dołhi.

Jako prěni jendźelski ministerski president Macdonald w polnej statnej uniformje z pschewodom policije na konjach po dróhach jědźeše. Sa nim w 5 wotewrjenych wosach ministerjo presidentojo Kanady, Południskeje Afriki, Awstralskeje, Nowo-Seelandskeje, sastupjer Indiskeje a ministerski presidentaj południskeje Rhodezije a południskeje Irskeje kłědowasche. W druhim wotdźelenju jědźeše wěcnik delnjeho žejma a w śleźim lordski kanzler Jendźelskeje a druhi wuznoh dostojnizy.

Najwulkotnische wustupy pak so krótko po 1ej hodźinskach pschi kralowskim Buckinghamskim hrodźe wotmědźu, hdźež statybnaty ludźi swojeho knjeześća woczakowachu. Někotre minuty po 10 hodź. zrobustawy kralowskeje gwardije pschijědźechu, so bychu kralej a kralowej z jubilejej swojo pschahe.

Sześćehowaze ći wotdźelenja tworjachu prynzojo kralowskeho domu ze swojimi gwódbami. Walescki pryncz (trónpryncz), kotrehoż Norwegska kralowa Maud, gotra krala Jurja, pschewodźeše, běše kraśnu uniformu wyschka Walliskeje cźelneje gardy wobleczeny, jeho cźerwjena šuknja běše z rjadami pschikrыta. Jeho sćehowasche druhi kralowy syn, Yorkski wójwoda w uniformje namótniska.

Jako kralowski por krótko do 11 hodźin we wocźinjenej karrozy, kotruž 6 kroschakow cźehnješe, z Buckinghamskeho hroda wujěde, so njeźmérny wichor zahorjazeho wykanja sběhny. Kral běše ze stotom a purpurom wupyšchenej uniformu północno marschalla wobleczeny. Wón běše hłuboko hnuty a so ludej z pschikiwanjom dźakowasche. Kralowa Marja, kotraž z jeho lěwizy jědźeše, běše se kłěbrom a dejmantami wupyšchenej drastu wobleczena. Sa kralowskim wosom njeśtónczny rjad statnych wosow z wyšokimi sastojnikami a dostojnikami jědźeše.

Krótko psched kathedralu swj. Pawola k makemu pschipadej dóndźe. Tam so khorhoj z napisćmom „Njech je žiwy kral" rosmi. Sdobom pak so bolschewistiska khorhoj z hamorom a šerpom rosmali a na njeje so cźitaše „Dźěłacerjo wschitkich krajow, sjednoczće so!" Lud pak so hnydom na bolschewistisku khorhoj wali a ju do kruchow rostorha.

Jubilejska zwjatočnosć běše zwój wjeršk z wulkej dźaknej Božej słužbu w kathedrali swj. Pawola wokrjedź Londona dozpěła. Hižo krótko do kralowneho pschikhada běše wulka zwjedźenźsy wupyšchena zyrkej so z cźestnymi hosćemi napjelnita. Jako kralowskaj mandźelskaj psched zyrkwju sastaschtaj, swoju tuteje zyrkwje a wschitkich Londonskich zyrkwjow sastwonichu. Pschi sakhodźe Londonski biskop kralowskeju mandźelskeju powita.

Jako běše wjednik evangelskich zwobodnych zyrkwjow Jendźelskeje někotre słowa se staroho a noweho zakonja pschecźitał, sćehowasche rěc Canterburyskeho arzwbiskopa, najwyschscheho dostojnika jendźelskeje wyšokeje zyrkwje. Wón w swojej rěcźi na zwěru kralowskeju mandźelskeju we wschěch cźěrkich a wjeřownych cźasach spominaschе, a rjekny, so je w běhu lět Jurij V. nij jenoj kral ale wótz swojeho luda był. Londonski biskop dźakny modlitwu spěwanje, kotruž kralowskaj mandźelskaj a wschitky pschitomni hromadźe zobuspěwachu. Na konju dźakneje Božeje słužby arzwbiskop jubilejskeju mandźelskeju požohnowa, na to k emschcherjo podźelenje schtućźi nazionalneje hymny wuspěwachu.

Wokoło 1 hodźiny běchu so kralowskaj mandźelskaj se swojeho triumfalneho cźaha zaso wróćźiłoj. Kaž nowiny pišaju, je někotre 3 milijony ludźi zwjedźenskemu cźahej pschihladowało. Wječor so w Hyde-parku wulke wohnje wjeselа wotpalichu. Kralej je so njeźmérnje wjele zwožopschejazych telegrammow z zykeho zwěta pósłało.

Tola je zwjedźenj tež pod wschelakimi makymi kommunistiskimi demonstrazijami cźerpił. Tež sozialdemokratojo spytachu lud nascheńuwać.

Wječor je kral Jurij V. k swojemu ludej rěcźał a je so jemu za wschu zwěru a luboscź dźakował. Wón je so znowa k słužbje luda poćwjerdźił na lěta, kotrejž znadź so jemu hischcze spožca. Kral spominasche wołoźbje na njesahužerjow a rjekny, so z wěru a nadźiju do pschichoda zhladuje. Wón so wołoźbje na dźěcźi wobroći a je napominasche, so bychu wopomnike, so budźa w pschichodnych dnjach staćejenje wulkeho zwětoweho kralestwa. S swutrobnym dźakom za wschě postrowy z kolonijow a domisny so wón swojemu ludej dźakowasche a jemu Boże žohnowanje pschejesche. Kralowa rěcź so na radźija zykeho zwěta pschenješe.

Zraženja w Glasgowje

W Schotiskej je so hewak njepschekazene jubilejske wjesele w nozy k njedźeli z cźeźkimi njeměrami a frajerjemi w Glasgowje kasko. Jako policija dweju kajerjow měra saja, so cźrjódły njepschećelskeho pschećiwo policijstam sadźerżachu a z bleschemi, kamjenjemi a druhimi wězami do nich mjetachu.

Pschi krwawnej pschimarjy so tśi so nabydnichu a jedyn policist cźeźko zranichu. Stónczinje policajske pohlubjenja z gummijowymi klumpachami pschećiwo cźrjódźe postupowasche. Pridy hač so porjad wobnowi, so hischcze druhe wojowanje wuwi, pschi kotrymž so sašo jedyn policist cźeźko rani.

Němski kommisariat za skótne, mlokowe a tukowe hospodarstwo so wotstronił

Němski sćehowjenski minister je z wukasom 17. haprileje němski kommmissariat za skótne, mlokowe a tukowe hospodarstwo wotstronił, dokelž so pschi nětcźischim stawje zjadowanja katastrskich wikow nadawki němskeho kommisariata jako skónczene wobhladuja.

Němski kommisar běše so w swojim cźažu postajił, so by w skótnym, mlokowym a tukowym hospodarstwje pschewjedenje zjadowanja katastrskich wikow wobsedł w organizatoriskim nastupanju pschihotował a jenotliwe dźěła němskeho sćehowjenskeho stawa tak dołho wukonjał, dokelž so z wutwarjenjom němskeho sćehowjaceho stawa tutón sam k pschewasacu swojich nadawkow njewotkmani.

Nadawki němskeho kommisara su so z nowym wukasom tak daloko na němski sćehowjacy staw pschepodate, kaž so na stajne samosarjadnistwo poćahuja. Hewak pak su nadawki nětko na němskeho ministra za sćehowjenje a ratarstwo zameho pschesćehte.

Wunošk francowskich gmejnskich wólbow

Poslednje sličenje franzowskeho smutskowneho ministerstwa wo wunoschku wólbow gmejnskich a měsćanskich radow so na 750 gmejnow poćahuje, kotrež maju wjacy hacź 5000 wobydlerjow. Mjes tutymi gmejnami su prěnje wólby w 374 gmejnach hižo rozsudź pschinjesene, w 376 gmejnach so wukalarske wólby woimeja. Jenotlive strony sćehowacy wunoschi sapisachu: kommunistojo 33, dotal 29 zydłow, starosozialistojo 71, dotal 70 zydłow, nowosozialistojo 8, dotal 6 zydłow, sozialni republikanojo 18, dotal 16 zydłow, radikalni sozialistojo 83, dotal 77 zydłow, njewotwisni radikalni 22, dotal 18 zydłow, lěwicźni republikanojo 62, dotal 57 zydłow, ludowi demokratojo 4, dotal 2 zydle, Maurinowa skupina 61, dotal 54 zydłow, konserwatiwni 6, dotal 6 zydłow, njewotwisni sozialistojo 1, dotal 1 zydło.

Parišske ranische nowiny wunoschi wólbow wschelke wukoršuja. Nowiny „Matin" pišaju, so je so lěwicźna fronta w Parišu sbita a so tež w provinzy wotebrа. Nowiny „Echo de Paris" wobkruceja, so su so někotre khěrzo cźuliwe kommunistiske bobyća sapišale, kotrež so na njeźmérnu propagandu sakoršuja.

General Weygand w Londonje

Přijedawschi šef franzowskeho generalneho staba a generalissimus, Weygand, je so, kaž so z Parisa powě, do Londona podał. Hačrunjež so hamtsy wojsewja, so je tuto pućowanje zyle priwatne a so Weygand na pschepro-schenje jendźelskeho kralowskeho doma k jubilejskemu zwjedźenju do Londona pućowasche, dyrbi pak so tola wocźakować, so hibicźiwy franzowski offizjer, kiž tež na wunijeniku hischcze jara aktiwnje sa wójsko dźěła, wožebitu mišiju w Londonje dopjelni.

Dopomnimy so, so mějesche Weygand, kiž hischcze z cźaża zwětoweje wójny jara wuske poćahi z jendźelskim generalnym stabom wudźerżuje, hižo wospjet ważne wojerske a politiske nadawki w Jendźelskej dokonjeć. Tak běše Weygand pschi swojim posledním pschebywanju w Londonje psched lětom wuske zhromadne dźělo jendźelskeho a franzowskeho generalneho staba a wojerskeju letakstwom wobeju krajow pschihotował.

Tohodla mózemy zhebi myślicź, so Weygand tež tónkrócź sašo jako poradnik sa dowěrliwe wojerske dorěčenja mjes woběmaj krajomaj słuži. Najzkerje so wo praktiske

Konferenca we Venedigu so skónčiła

Rozrěčowanja mjes Italskej, Madźarskej a Awstriskej we Venedigu su so póndźelu popoldnju skónczyłe. Madźarski zwonkowny minister Kanya a awstriski zwonkowny minister Berger-Waldenegg staj wječor ½7 hodź. z Wittskim spěchnikom z Venedига wotjěłoj.

W hamtskej rozprawje wo rozrěčowanjach su wulsdźe huje, so su so 3 knjeześtwa w swojim mysłenju a w swojich samerach dospołnje dojednałe, ale privatne powěsće tola wěste dwěle na dospołnej pschesjenosći słudźuja. To placi wožebje wo madźarskich nowinach, kotrež su swojich wozebitych rozprawjerjow do Venedига pósłałe.

Madźarske nowiny wschitke pišaja, so so tśi kraje we Venedigu njesu dojednałe, a so so snate wulke wobcźežnosće w pschichodnajskich praschenjach, wožebje napschećiwnosće z Małej ententu, njesu wotstronike.

S madźarskich rozprawow so słyni, so so italske a awstriske knjeześtwo wo srěčenje prózujetej, z kotrymž by so praschenje pschijamknjenja swonkownje zyle wotstronilo a by snutskownje hacźenje pschećiwo pschećzam pschijamknjenja awstriskeho wobydleństwa postajiło.

Italske knjeześtwo je na konferenzy we Venedigu spytało dźiwajo na pschećerja Madźarskeje swólcźicź, so by so Madźarska na pschichodnej konferenzy pschidunajskich krajow wobdźělika. Schtož wojerske rune prawo nastupa, je Italska madźarskemu knjeześtwu wjeza wěste pschilubjenja wuprajiła. **Kaž so pschi, je Madźarska žadała, so by so ji dowoliło, so by 100000 muži wójska měła.** Italska pak je swoje dotalne stejiščicźo sastupowała, so konferenza w Romje njebudźe pschihódna za rosrišanje tuteho praschenja, ale so měła so wobzetka konferenza swołacź, na kotrejž by so jenoż we wobronjenju pschidunajskich statow rěcźało.

Pschi jednanju dla sašosawjedźenja powschitkowneje wojerskeje winowatosće w Awstriskej, Madźarskej a Bolharskej su so we Venedigu khěrzo wulke wobcźežnosće pokasałe, dokelž awstriske knjeześtwo po pschećiwu měitoskanzlera Starhemberga sawjedźenje wojerskeje winowatosće za ważne nima a chže so z pschipósnaćom wojerskeho charaktera domowneje woboty spokojić. Mała entenda pak tutón awstriski nanjet jako pschijomny wobhladuje, Madźarska a Bolharska jón wotrasniscu wotpokasujetej.

wudźělanje pschimérjenja lódźitwoweho a létarstwoweho wobrónjenja w brónjenskim programmje wobeju krajow jedna, so by so wójskowe wjednistwo jeneho kraja mohło po wójskowym wjednistwje druheho kraja słožowacź.

Jendźelski plan za wobrónjenje w powětře

Londonske njedźelske nowiny „People“ pišaju, so so jendźelski brónjenski programm w swojich hłownych žnjerach na to nični, so by so 500 nowych wójnskich létadłow, kiž měsačnu so po přenim postajenju hač do konca lěta 1938 nawarić, hižo w blišich schadźa mežazach dotwarile a so by so nimo teho hischcze 500 létadłow skałało.

W połobnischej a krótkoraischej Jendźelskej so 10 nowych wójnskich létanischczow pschiprawi. Tež wulki rekrutěrowanski plan k pschisporjenju létarstwoweho personała so pschihotuje.

Jewticowe wólbne dobyće w Juhosłowjanskej

Hłowny wólbny wubjerk w Beogradze je so pondźelu dopołdnja pod pschedsydstwom ministerskeho presidenta sechof, so by wólbne wunoschki pruhował a mandaty rozdźelił. **Hižo pschi wczerawschim wobliczenju je liczina ministerskeho presidenta Jewticja tełko mandatow dostała, kaj licza 3 pornjo 5 wuczinja.** Po postajenjach wólbneho porjada może pak žeby knjezerstwowa liczina hischcze wobdźelenje na sbytnym dwěmaj dźelomaj žadacz. To placi wosebje za wschitke wokrjeźy, w kotrychž ma wona absolutnu wjetschinu.

Nowy připad z Abesynskej

Do Roma je i Asmary powěsć bóschka, so so bobustawy jeneje abeźynskeje namjetnje bandy domorodnoho, kiž k italskej namjetnej straži słuschesche, na italskej semi sakkliči a jemu jeho brónje rubili. Kaž nowiny pišaju, je wjednik namjetnje straże pischi sledźenju za sbubjenym sledy Abeźynjanjow hač k mjezy wobkedźował.

Konferenca baltiskich zwonkownych ministrow

Litewska telegrafowańca je pondźelu wječor hamtsku rosprawu wo přenim dnju miradźowanjow konferency baltiskich zwonkownych ministrow wojerwa. Po tutej rosprawje je konferenca w dwěmaj pohedźenjomaj wo někotrych formalnych należnosćach dowurabiła a je dwaj wubjerkaj, redakziski wubjerk a wubjerk za jednanje s nowinami postajiła, na to je estonski zwonkowny minister Seljama jako pschedsydna přenjeje konferency rosprawu wo dźeławosći podał.

Lětny smjertny dźeń ferarja lic. theol. Mrózaka

Na dnju 7. meje so lěto dopjelni, so je dałoko psches mjezy Luźizy znaty a cżesczeny muž do wěcznosće sashot, farar na wotp. lic. theol. E. D. Mrósak. Se swojim dlěchim hač 50lětnym skutkowanjom w duchownym sastojnstwje je njeměrnje mjele zohnowanja rosscherjał. Wón skutkowasche w Khokmje, w Malescheczach a 47 lět w Hrodźišczu.

Dołhe lěta běsche wón zobustaw krajneje synody, 22 lět dołho nawjedowasche wón herbski preďarski seminar. Wón běsche w pschedsydstwje bibliskeho towarstwa a Gustav-Adolfskeho towarstwa w Budyschinje. W poknej duchownej a cżelnej cżerstwosći so wón w lěcze 1925 na wotpocznk poda a so do farskeho doma w Budyschinku pschesydli, so by małej wožiwocżenej wožadźe, w kotrejž jeho najstarschi syn farar Pawoł Mrósak, kiž je w lěcze 1931 w Barcze wumrěł, swoje prěnje sastojnske lěta skutkował, swoju zylu mózwěnował.

Tak je wón hischcze we wyšokej starobje jako senior sastkeho duchownstwa jako pschipowědar Božeho słowa a jako duschowpastyr Budyschinskej wosadze słužił. We žohnowanej starobje 88 lět je wón 7. meje 1934 do raja wěcznego měra sashof. Na pohrjebnischczu swojeje lubeje Hrodźischczanskeje wosady wón wosrjedź swojich wosadnych, kotrejž su jeho sastojnstwa natwarił. Sbóžni su cżi morwi! A jich skutki du sa nimi!

Telegrafiski wobraz wo jubilejskich zwjatocznosćach w Londonje.
Sstwjedźeńska jěsba jendźelskeje kralowskeje mandźelskeje s Buckinghamskeho hroda na Božu słužbu w kathedrali swj. Pawoła. Schesćcz schumjelow je do kralowskeje karoży sapschehnjenych.

Ze Serbow

W Budyschinje, 7. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdźež dźewjećom wunoša, najše so dźesaty też
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 750, hygrometer plus 5, najwyschscha dnjowa temperatura 25 stop. cżopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, najnižscha temperatura w nozy 11 stop. cżopłoty. — Wschego hischcze wyschina zyku srjedźnju Europu wobknježa. Wschudźe tehodła rjane wjedro knjeji. S Azorskich kuzow so nowa žylna wyschina k ranju wuschetrowa. Nižina nad Francowskej je so jara seźłakła. Wona so pola naš najskerje dožywa wjazy njerwuskutkuje. Wyschina nad srjedźnej Europu a wyschina nad krótkowjeczornej Europu ju bórzy seźrěbatej. Tak tuž wuhladny, so rjane wjedro tež pschichodne dny hischcze wobkhowamy. Nad Ruskej drje so žłabscha nižina wutworja, tola njeje wěrje podobne, so so wona na wjedro w naschich stronach někak wuskutkuje. Tež nižina nad Ssrjedźosemskim morjom njesmjeje žaneho wliwa na nasche wjedro. Powěrt je žerjenje zhrěł, so je radosćz w Božej stwórbje pschebywacź, kotraž někto w poknej mjezlej krašnosći sjedź. So dołhej jsnje jsmy sa krašne dny, kiž su so nam někto wobradźile, wosebje dźakowni. — Jutrje rjedu žłónčko 4,23 hodź. skhadźa a so 7,30 hodź. zhowa. Mjezacz skhadźa jutrje rano 8,41 hodź. a zhowa so po połnozu 12,25 hodź.

— **Wuhlady na wjedro sa jutrjschu rjedu: Rjane nalětnje wjedro.**

•

— **Budyska wotnožka sjednoczjenstwa Hornjołužiskich plahowarjow rjanosrjstnych połstowkow** (Briefstauben) je swoju schtwórczkletnu shromadźiznu pod nawjedowanjom 1. pschedsydy Wérki w Budyschinje wotměła. Najrjepedy pschitomni wo dopišku wokrjeżneho wjednika k. Bartha-Smitlinjanskeho shonichu, tehorunja wo dopišku Schérachowskeho towarstwa, s kotrymž Schérachowske towarstwo wo wobdźelenje na wustajeńcy prošesche. Wjasoriske towarstwo (dla wokrjeżneje wustajeńcy) a Budyske hischcze njebjerschtaj wustajeńske wumenjenja połstakej. Pschedsydna Schérachowskemu towarstwu njemožesche wobdźelenje pschilubicź, dokelž so w žamnjym cżasu Wjelećanska wustajeńca wotmeje. Budyska wustajeńca budźe 24. novembra (njedźelu semrětych). Towarstwo sa wustajeńcu pschirażnej myrje wustaji, lózbe 5 hriwnow hódne, nimo teho k spěchowanju plahowanja myto na plahowańsku khmanosć, kotrejž ma so snajmjenischa na 10. stoczatkow mudźelicź. S Wjasoriskim towarstwom budźe pschedsydna Wérka jednacź. Pschichodna shromadźizna budźe na łonju augusta t. l. w Khemberku pola Schérachowa.

— **Na luki a wobsyże pola ślupicź je sakasane!** S połnym prawom burja skorža, so ludźo psches luki a wobsyże pola khodźa, so bychu žnadź kruch pucza wulutowali, potajkim jenoż s lěnjoscze a pschijomnoscze. Tajkim ludźom drje tež njeby lubo było, hdyž bychu druzy na jich wobsedźenstwje schkodu nacźinili. Tohodla: Schtož nochcesch, so bychu tebi cźinili, to njecźiń tež nikomu druhemu. Po němskim khołtazym sakonju § 368 wotst. 9 polizija pschesćiwo winowatym rasnje sakrocźi a jich pokhłosta abo wyschnoscźi wosjewi. Starschi a wocźežnjerjo su sa swoje bźeźi famotwicźi.

— **Kradnjene jězdne kola.** 26. haprleje su w Krajnostawskej wyschschej schuli mužaze jězdne kolo znamli „Elide“ s cźiskom 1096373 kradnyli. Kolo mjezsche cżorne kroßna, sachromjene jendźelske wodźidło s cżor-

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

13] (Pokračowanje.)

„Tón słót byschcze měł wokoło hunow wjesecź, so njebyschcze naschebo bura setkał. Wón ma so na farje jenoż podpišo, hnydom budźe hotowy, młodaj tam na parzerjach wostajenjetaj, nan domoj poczampa, a hdy by měł schaku setkacź, kaž ju k rěsu wlecźecze, sawěsće by so psche srudobu wopił, bjes teho jemu dźenża hižo wschitko do hłowy stupa.“

„To žnym žebi też myślił“, rěsnik hnydom pschihłosuje, „a łóždy tola njetrjeba wědźecź, so psched kwasom krunow pschedawacze, kaž byschcze doma ani kroschka na kwaš njemeli.“

„Prawje macze, ludźo žu sli a pola naš wožebje“, rjej burowka posworži a sa khwilku spěchnje pohlenżu wocźini, kotraž do sahrody wjedźesche, s kotrejž na žanjach nawoš na trawniki a luki wozachu. Cźischcze we wrotach schaku po khribjecze popłaza, po khłowje ju pomajka, pschejesche rěsnikemu derje domoj a hižo jej wocźi sastupjschtej. Se schórzuhom rjej jej sakry, sacźini wrota na cźeczas a wrócźi so do sjiwy.

Na hunje w Schkowroncźez brózni wumeńkał hižo khwilu njesczerpnje khodźesche. Niz jenoż syma jeho rosćischaše, ale też njedočzakliwa tuźba, so so jemu njeby wotpohlad psched žamej hubje někak shacźił, so njeby nicżo njepschedwidźane jemu jeho wuliczenje pscheměniło. Zebźił swoje hladasche s dźeru w dežaj, hdyž bź kuf wupadnył, kaž swoknjeschkom na pucź, kotryž sady pschi brózni hurške sahuniży pschecźisnasche, a stajnje widźesche jenoż wróny a wróble létacź, ale nabodno bź někotre tysyne rucze słyschecź.

„Hižo to wjedźe“, rjej Schkowroncźez hnydom poskocźi a cźische, wobhladnikoje, so njebychu ani krtnyle, hnydom sadnje wrota woczinjesche a kiwasche a s cźapku machasche, so by rěsnik to pytnył a traj w poschednjej khwili so njesmyślił. Ale rěsnik njebě hižo niz jemu, ale snajmjeńscha sto krunow pschepaschowak a niz wot Sahorčkez k Schkowroncźezom, ale psches baworske hranizy pched žamym nošom naschich a baworskich złownikow. Hižo s nasdala widźesche wrota wotewrjene a wumjenkarja k wrótnizy pschituleneho, pschecźeje schaku s kijom a samětri runje s pucża k brózni. Też schaka cźujesche žyno a khwatasche z cźelatkom, so by so sažo do cźapkeho a pod tšechu dostała.

Ani njecź mjeńschinow to njetrajesche a Sahorčkez schaka stojesche hižo na krutu rjeczas pschiwjasana pschi kamjentinym žłobje w Schkowroncźez hródźi a cźelatko hnydom nowe snajomstwo nawjasowasche we wobhrodźe, hdyž so schcźakasche pjecź wopuch nadźijeneho dorosta howjaseho skota.

„A rjeki mijchtrej, so cźaš žiwjenja njeje sakłužił a do žmjerzce hižo njesakłužił tak žnadnje runych sto“, dasche wumjeńkał s rěsnikim sdźelcź.

„Sdźelu, sdźelu“, žo tež rěsnik spokojom sažmja, pschetož też wón njeješche rjej zdyhy dźetacź skotych sa to, so bź to tak wulkotnje wumjedł.

Borowno pocza so někto waricź kaž kotoł nad wóhnjom. Nichtó pola Sahorčkez njeměješche khwile so na schaku dopomnicź, pschetož wschitcy mějachu pohnu khowu starosćow, so bychu Marhacze wuhotowali tajki kwaš, tiki běchu wschě jeje hotry měte a wo kotrymž by so powědało po wschej wokolinje na dwě mile dałoko. Zyte mězacźko z radu a se skutkom pomhasche, muka so pschejsywasche, butra a twaroh so je wschěch statokow mošesche, farza kucharka mějesche polnej ruzu dźeła w kuchini a wójstwje, tykanzy so masachu, tójschto so jich napjecze a bur s wotpohladom konja do małeho wosa sapschahny a dojédże rjej do Domažiz k Hadamezom po mjaso.

„Maja dha moju schaku jenoż měćcźenju sćicź? Ta ma sawěsće mjaso žłódne kaž mandle a mjehke kaž z butrow, wschako bź to prenicźka a twém, ischto žnym jej dawał. Njech snajmjeńscha hischcze na kwaßu nječsto z njeje mamy.“

Rěsnik jeho jara pschecźelnje witasche, khwalesche rjej, kaž bź so schaka derje rěsała, pscheda jemu radłubje zyku sadnju howjasu schtwórcź a cźapsche też žiwoseho rěsnikeho pohlacź, so by rjwinjo sarěsał a jaternizowu nadźělał. Ale Sahorč so džakujo to wotpokasa, so njeješće starého rěsnika saharbicź, kotryž pola nich stajnje rěsa, a hordże so se žadnym dobytkom domoj wrócźi.

„Pschijědźech hischcze w prawym cźasu“, žo domo z horda khwalesche. Lědma lepich hischcze poslédni kusk. Hadam rjej wulzy khwali, so je je so žemu mjaso derje pschemjesćha punt s nascheje schaki.“

„Tak, tak! — To je spodźiwne! — Stajnje žym žebi myślił, so je mjaso zaho mjaso a tola je w tym tajki rozdźěl“. Schkowroncźez s hłowu wjesche, hdyž be tule khwalbu sabłyschał, ale hewak ani s wócźkom njemikny.

S wuthenja so pola Sahorčkez wodnjo a w nozy ber walesche žaj s twornje, pěs ani njewuhažny, po khlébje je pleczene zatty. Na kachlach w kachlonku so woda warjesche, a wołach na pónojach žnczachu kaž hady jaternizy a žwi s pschekłótym brjuchom leżesche hižo na podstawku a tykanzy honaczom toczesche po piwo do wulkich karaczow. Jeho njebě trjebało s łóždym karaczkom wobesbe běžacz k wulkemu žudej po skhodach dele.

(Pokračowanje ježehuje.)

nymaj pschimadłomaj, cjornej błótoschkitakaj se žołtymi šmužkami, šwónčk, kiž žo ſ jedženjom cjerji, pschiprawu ſa elektriſte wobšwětlenje, Torpedoski šamoběh, cjeſwjenej ballonowej wobrucži. — 30. hapriele žu na Tuchoſtej dróšy ſ jeneje kólnje žonjaze jedne koło šnamki „Original Naumann“ ſ čjišlom 99436 kradnyli. Koło měſeſke cjorne kroſna, jendjeſſke wodžidło ſe cjornymaj pschimadłomaj, pedalej ſ gummijowymi klozkami, cjornej błótoschkitakaj, Phänomenſti šamoběh, ſcherej potballonowej wobrucži. — 29. hapriele žu na Žitnych wikach psched muſejom žonjaze jedne koło šnamki „Opel“ ſ njejnatym čjišlom kradnyli. Koło mějeſke cjorne kroſna, jendjeſſke wodžidło ſ cjeſwjenymaj pschimadłomaj, žołte šwjena, pedalej ſ gummijom, cjornej błótoschkitakaj, pschipramu ſa elektriſke wobšwětlenje, cjeſwjenej wobrucži. — 2. meje žu ſe ſahrody Kebeleſnje mužaze jedne koło šnamki „Phänomen“ ſ čjišlom 45705 kradnyli. Koło mějeſke cjorne kroſna ſe ſelenej šwjesdu, jendjeſſke wodžidło ſ cjornymaj pschimadłomaj, ſachromjenjene šwjena ſ 1 zentimtr. ſcherokimaj módrymaj šmuhomaj, ſachromjenjene ſtpiſy, ſachromjenjenaj błótoschkitakaj ſ 1 zentimtr. ſcherokimaj módrymaj šmuhomaj, dwojoſpužny šwónčk, pschipramu ſa elektriſke wobšwětlenje šnamki „Lohmann“, Torpedoski šamoběh, cjeſwjenej ballonowej wobrucži. — Wo wězowne ſdžełenja wo tom, hdže žu koła wostałe, proſy kriminalne wotdźelenje w Budyſchinje na Ortenburgſkim hrodže, telefon 2802.

— **Njekebłibjiwje dróhu pschekročił.** Wčera popołdnju wokoło 2 hodź. je jedyn tudomny 83lětny rentnar dróhowe ſchijenje pschi kronprynzowym moſcu njekebłibjiwje pschekročił. Wobowbowy automobil ſo jeho ſchmórknu a jeho powali, tola jemu žo žaneje ſchkody njeſta.

— **Kobjeſdny žonu powalił.** Jako wčera popołdnju wokoło 5 hodź. jena tudomna žona dróhu na Žitnych wikach pschekroči, kobjeſdny bo njeje ſaježdże a ju powali. Žonje žo cjuwoj wošchadženu a wona žebi na cjole ranu nabi. Knjes dr. měd. Franke, kiž pschipadnje k tomu pschińdże, bo wo žonu postarałe.

Z Khelna. Naše serbske towarſtwo „Domizna“ zeńdże so zańdženu njedźelu wječor we 8 hodź. w tudomnym Sčcec hoſcencu k swojej porjadnej měſačnej zhromadźiznje. Nimale połojca sobustawow běše so po času zešła. Dnjowski porjad wobpřiješe wšelake važne dypki wuradźowanjow. Najprjedy přečita so protokol zhromadźizny wot 31. měrca. K temu ma so dodać, zo je wšitka zwada, kotraž běše dla njejasneje wěcy nastała, nětko wotbyta. Jednachmy wo hižo na wšelakich měſtnach so wutworjacych młodoſtnych wotrjadach. Tajke wotrjady ma młodźenc nawjedować, kotryž je hižo 20. lěto swojeho žiwjenja docpěł. Samsny dyrbi nadobnje zmysleny a khmany być, młodźinu derje nawjedować a w narodnej a wótcinskej mysli wočahnyć. Dypk so wotstorči, dokelž chcemy w tutej należnosći hišće dale jednać. Přitomni so też pred prašenje stajichu, ma so w rjanym měsacu meji abo juniju někajki wulět z wjetom do Błótow činić abo swójbnu wječor zarjadować. Wjetšina so wupraji za swójbny wječor. Nanajmjenja na wulět so spušći dla njedostatka wobdźělnikow. Swójbny wječor dyrbi so po možnosći hižo popołdnju ze wšelakej zabawu za dźěći započeć, wosebje so ptakatřelenje atd. namjetowaše. Naše pschichodne zhromadźizny chcemy zaso porjadnje pola Mejnce a Sčcec wotměwać. Po tym, zo hišće predsyda na dźeń nacionalneho dźěła a jeho powšitkowne dobre poradźenje spomni, wobzamknychmy zhromadźiznu ze spěwom „Hdźe statok mój. N-l.

Z Konjec. Dźełowa służba z Pěskec, kotraž měješe dołhi čas w našej wsy a pozdźišo w susodnym Šunowje swoje łěhwo, je tu z tutym tydźenjom wot pónđele sem, hdyž je tu wot lěća 1932 nimale njepřestawajcy wjele dźěła wukonjała, znowa zaso za wulke a wobšerne dźěło zastajena, kotreż so liči na wjacy tysac dźělańskich dnjow. Chcemy na 1200 stow kórcow gmejnskeho a burskeho lěsa wuwodźić a wěcywustojnje hrjebje wutwarić dać, dokelž lěs je stajnje jara pod mokrotu čerpił a cyłe zahony su nimale pusta krajina abo z njewužitnej kerčinu abo khripawymi khójnami zarosćene, tak zo so póda docyła njedani. Póda pak zamóže zróstny lěs płodźić, hdyž so woda wotwjedże. Konječanska gmejna swoju pódu wot nješto lět sem systematiscy, wobhladnjwje a wutrajnje na přikładne waśnje přeco dale wutwarja a połěpšuje a čini wšo, štož móže, zo by so wupłodźerska bitwa dobyła!

Z Kukowa. Wjeselosć a radosć knježe dwej dnjej pospochi w Krawceo statoku, a hosćo khodźachu nutř a won. Dźěłaćeř Jurij Krawc (Sneider) ze swojej mandźelskej Hańžu rodźenej Korjeńkec z Nowoslic swjećeše njedźelu swój sćěborny kwas. Jubilar pokhadža ze Swinařnje, z Kocorec Miklec žiwnosće, a kupi sej nimale před 30 lětami nětčišći statok w Kukowje. Z mandźelstwa wuńdźechu 4 dźěći, 3 hólcy a 1 holca, jene wumrě loni. Njedźelu zhromadźichu so přiwuzni w swjedźeńskim domje a póndźelu přikhwatachu bohaće susodźinki, zo bychu so z jubilaromaj radowali. W njesprócnej dźělawosći staraj so wonaj wo swoju swójbu a njepopřejetaj sej sni wodychnjenja. Nimo swojeho ručneho dźěła zastara jubilar z mandźelskej hišće domjacnosć a polo. Při tym knježi w swójbje křesćijanski a nabožny duch a w statoku dobry porjad. Wróćo hladawši na zašłe stwórć sto lět su lěta radosće, ale też zrudoby nimo šle, kaž je človjeske žiwjenje přinjese. Njech so wšitke te dobre přeća, kotrež su so w zašłych dnjach jubilaromaj ertnje a pisomnje wuprajile, dopjelnja. Jako pilnymaj čitarjomaj Serbskich Nowin też na tutym městnje naše najwutrobniše zbožopřeća wuprajamy.

Z Marijnej Hwězdy. Njedźelu popołdnju mjerjwješe so w kłóstrje ze serbskimi hólcami, kotrišz su w „hólčinje“ zjednoćene a w swojich módrych woblečenjach rjany přistojny začišć činja. Wosebity swjedźeń wjesneje hólčiny bě druhi z Ralbic, Khrósćic, z Worklec a Wotrowa k wopytej nawabił. Měješe so tola khorhojčka tudomneje hólčiny, kiž je po ličbje khětro sylna, poswjećić. Bórzy po nyšporje — tak daloko hač so hižo na nim njewobdźělichu — zhromadźichu so w cyrkwi, hdźež jim knjez kaplan dr. Hórnik wažnosć dnja rozłoži. W swojej narěči wukhwalowaše małych wuznawarjow jako dobrych katolskich hólcow, wukładowaše jim znamja na nowej khorhojčcy, kotraž měješe so poswjećić, a napominaše młodźinu, zo by z přeswědčenjom sćěhowała Khrystusa a jeho khorhoje so dźerżała. Potom ju před Marijnym wołtarjom poswjeći, mjez tym zo so wšitcy přitomni wokoło nowje sotřički zestupachu. Swjećinje přizamkny so krótka pobožnosć, při kotrejž kěrluše k česći najswjećišeho sakramenta wołtarja z ertow młoduškich zakliňachu. Z kěrlušom „Witaj morja hwězda“ skónči so pozběhowaca swjatočnosć w cyrkwi. Potom zestupa so dołhi ćah „módrych kitlow“ na klóstrje a ćehnješe přez wjes po Konječanskim puću do Lipja, hdźež so na kofeju a přikusu wokřewichu. Potom zabawjachu so ze wšelakimi hrami. Samo z dalokich Ralbic bě sylna čerjódka „módrakow“ přicahła, štož so z dźakom připózna.

Z Wětonicy. W běhu měsaca hapriele wotmětwachu so pruhowanja za rjemjeslnikow na powołańskej šuli w Kamjencu. Też jedyn pomocnik z našeje wsy so na nich wobdźěli, mjenujcy Bjarnat Hejduška. Při tutych pruhowanjach so wón tak wuznamjeni, zo na podłožkach swojich theoretiskich a praktiskich dźěłow najlěpšu cenzuru dóšta a zdobom też prěnju premiju a to wulku knihu „Illustrowane stawizny rěznickeho rjemjesła wot 12. lětstotka hač do přitomnosće wot dra. Potthofa“. Swoje pomocniske pruhowanje potajkim z tajkej khwalbu wobsta, zo so cyła pruhowańska komisija dźiwaše nad hólcecom, kiž bě jenož do jednoreje wjesneje šule w Pančicach khodźił, mjez tym zo běchu mjez 18 pruhowanymi z Kamjeńskeho wokrjesa też wšelacy z městow z lěpšimi šulskimi možnosćemi. Wuznamjenjeny bě po wukhodźenju ludoweje šule najprjedy hišće lěto doma a potom hakle so na rěznišce rjemjesło zmuži. Po derje wobstatym pruhowanju, kotreż staršeju, přiwuznych a mištra jara zwjeseli, drje so młody pomocnik na pućowanje poda. Tuž přejemy młodemu Serbej zbožo a Božeho žohnowanja na dalši žiwjeński puć.

S **Rychwałda.** Rychwałdska wotnožka młodeho burstwa je žobotu wjećor na Wiewegej ſali naletni ſwjedźeń wuhotowała. Dźiwadło a reje wopytarjam mnoho wotměnjenja pschinjeſechu.

Z Łužicy

S **Biſkopiz.** W Biſkopiſkim ſdźěłańcnym wokrjesu je žo hač k 1. měrcej t. l. 396 dźěłańcnych dworow do žudniſkeho ſapiža pschijało.

Ze **Shorjelca.** (Dźěcjo žo w bydleńſkej khłódnizy ſpalilo.) Ssobotu dopołdnja w bydleńſkej khłódnizy w ſahrodkarſkim žydlišću, w kotrejž dźěłaćejſka žwójba F. bydleſche, woheń wudyri. Žona bě na krótki cžaſ wušła a prjedy teho w jeleſnych khachlach ſtjełkami ſatepiła. S naſtatej horzotu bě žo lóžko poldraſtneho žynka ſapaliło, a ſa krótki cžaſ žo žyła khłódniza ſ pomjenjom paleſche. Ssušodźa ſpytachu, dźěcjo wukhowacj, tola dla ſpěſchneho roſcherjenja wohnja njebě to wjazy móžno, a dźěcjo ſpiſy w pomjenjach ſmjerćz pocžerpi. Hačrunje Shorjelſka wohnjowa wobora ſkoku na pomoz pschińdźeše, bo bydleńſka khłódniza je wjchej nadobu do cžiſta wotpaſi.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budže naša **generalna zhromadźizna** w towarſtwowym domje Bayriſche Krone, Neumarkt. Porjad so tam wozjewi. Sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje předsydstwo.

Lichań. „Zernička“ ma wutoru 7. meje wječor ½9 h. zhromadźiznu z přednoškom w Hućinje pola Wolfec. Njech kóždy přińdźe.

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, móže so wołać telefonisce: **Hućina (Guttau) čisło 232.**

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišćeŕ dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 8 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ſłužba.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeř Kral.

Wróćmy so nětko zaso stawiznam Łužicow.

Měr sakskeho woleńskeho wjećha Jana Jurja I. z kěžorom Ferdinandom II. lěta 1635 bě mnohich protestantskich wjećhow rozhorił, wosebje pak Šwejdow, a to čim bóle, hač nětko po kěžorowym přeču přećiwo nim wojowaše. Šwejdojo nětko sakske kraje napadowachu. Lěta 1636 postanychu burjo Radebergskich stron a wuhnachu čerjódu Šwejdow, kotřiž běchu so hač do Łužicy předobyli. Lěto 1639 přicahny šwejdski general Torstenson z 8000 muženi před Budyšin. Nastróžane město so z 18 000 tolerjemi wukupi. Też druhe 5 města mějachu jemu hromadźe 58 000 toleŕ płaćić. Buram zebra ducy po swojim puću wšě dobre konje. Nimo toho wosta w kóždym měsće sylna wobsadka. Kraj bě tak wuklukany, zo kórc rožki płaćeše 8—9 toleŕ. Za poł lěta, konc oktobra, přicahny sakske wójsko a dobu město, nic pak hród. Torstenson pósła derje wobrońene a ze žiwnosću zastarane wójsko, kotreż město, hdźež bórzy nuza a khorosć wudyri, dobu. Jednori saksey wojacy a pomocniey Budyskich rjemjeslnikow tyknychu do šwejdskeho wójska. Potom pak čehnjechu Šwejdojo, Budyske wobtwjerdźenja potorhawši, do lěpje wobtwjerdźeneho Zhorjelca a wurubjowachu a ničachu wot tam kraj. Skónčnje přiwjedźe kěžorowy general Golc sakske a kěžorske wójsko. Dwaj měsacaj wobléhowaše město a pósła pol sedma tysc kulow do njeho. Skónčnje so Šwejdojo podachu, smědźichu pak preč čahnyć. Při tym pak nasta zwada, a Šwejdojo buchu tak poraženi, zo połkownik Wanke z jenož 150 jězdnymi čekny. Wón so pola Žahana z druhimi Šwejdami zjednoći, kotřiž do Delnjeje Łužicy čehnjechu. Potom buchu druhe města wuswobodźene. Žitawu pak dobychu Šwejdojo znowa. 1642 přicahny Torstenson wot Strěle nad Łobjom do Łužicy, porazy sakske wójsko, 3000 muži sylne, kotreż wot Zleho Komorowa přińdźe, a čehnješe přez Budyšin a Lubij do Friedlanda w Čěskej. Kónc lěta 1643 bu Žitawa zaso wuswobodźena. Škoda, kotraž bě město potrjechiła, wučinješe 31 000 toleŕ. W lěće 1646 měješe Jan Jurij w Delnjej Łužicy ze Šwejdami wojować. Pola Jutroboka pak bu jeho wójsko dospołnje poražene a rozprošene, a dokelž też kěžor ze zbožom njewojowaše, a Šwjedojo, kotřiž nječłowjescy wustupowachu, z hišće wjetšej surowosću hrožachu, zrěča Jan Jurij z nimi přiměr w Kočimbrodźe lěta 1645. Šwejdojo pak smědźachu w Lipsku a wokolinje wostać a po potrjebje přez kraj čahać. Nimo toho mějachu žito a měsačnje 11 000, pozdźišo 8000 toleŕ dostać. K tomu měještej też Łužicy přinošować. W oktobrje 1648 skónči so z měrowym zrěčenjom w Münsteru a Osnabrücku 30lětna wójna. Hornja Łužica měješe 18 000 toleŕ k wulkemu pjenjezej přidać, kotryž měješe Jan Jurij Šwejdam zapłaćić, Delnja Łužica 9000 toleŕ, dokelž jenož połojcu toho njesešе, štož Hornja Łužica za krajneho knjeza skladowaše.

W tehdyšich časach knježeše — hdźež njebě wuznaće zrěčane, kaž we Łužicomaj — prawidło, zo ma poddan być samsneho wěrywuznaća, kaž krajny knjez.

Tohodla přicahny we a po 30lětnej wójnje mnoho protestantow z Čěskeje do Łužicy a Sakskeje. Jan Jurij to w měrcu 1650 dowoli. Tak nasta w Žitawje sylna čěska wosada, kotraž pak so bórzy přeněmči, kaž druzy čěscy eksulantojo.

Wjesny lud bě w dołhej wójnje wosebje čerpił měł. Hižo 1620 běchu wojeńske črjódy so do 25 našich cyrkwjow zadobyli a je wurubili, kaž Poršiska dupa z lěta 1629 powěda. W Khrósćicach hu farař Lebza wot Šwejdow čwilowany. Ludźo dyrbjachu před nječłowjeskimi njepřećelemi ćěkać. Mnozy wopuśćichu Łužicu. Z Delnjeje Łužicy běchu ludźo při Obrzycy za Wódru pola Cylichowa wjes Chwalim założili, kotraž hišće wězo dawno spólšćena, wobsteješe. Lěta 1853 bě tam 860 wobydlerjow, kotřiž so do evangelskeje cyrkwje w Kargowje dźerža. Nimo wójnskeho njemjera je jich hubjene hospodarske położenje pohnuło, domiznu wopuśćić.

Położenje burskeho luda bě z mało wuwzaćemi hubjene a khudobne. Twarjenja běchu spalene, spadane a leżownosće zanjerodźene, skotu a symjenja bě mało. Mnozy dyrbjechu dospołnje znowa započeć hospodarić. Leżownosće pak běchu knježe, a knježa přidźělowachu ludźom město dotalnych kublow jenož žiwnosće a khěžki z pólkom, zo bychu za swoje powjetšene ratarstwo ručnych dźěłaćerjow měli. Jenož telko burow wolkhowachu, zo mějachu dosć zaprahow k wobdźělanju knježich leżownosćow, tak měješe na př. 14 burskich kublow, kotreż knjez rozkuskowa. Pola 2 pak so jemu to njeporadźi, dokelž měješe Budyski kapitl na nimaj pjenjezy stejo, njedosta dowolnosć wěrićela. Tak wobstejitej hišće dźensa. Tole wuwiće bě wójna zmóžniła. Krajnemu knjezej bě wojeńskeje służby dla ryćerski a wićeńny staw važniši hač burski lud. Hdźež bě woleński wjećh sam też wjesny knjez, poskići wón wjesnemu ludej wukupjenje z lětnym służbnym pjenjezom abo dospołnje z jónkróćnym wupłaćenjom. Tole wšak też druzy knježa přizwolichu, tola zwjetša jenož za drohe pjenjezy a hdyž běchu pjenjez potrěbni. Mnohich skóržbow přewohćeženych ludźi dla žadaše Jan Jurij wot stawow zestajenje poddanskeho porjada — Untertanen-Ordnung —, w kotrymž so postaji, zo łužiscy burjo nijesu kaž romscy niewólnicy, ale jenoš přisłušnicy leżownosće, zo so směđža woženić po swojej woli, swój statok předać, swoje wotkazanje postajić, jenož nic bjez knježeve wo'e statok wupušćić. Też bě jasnje wuprajene, kak móže poddan swobodu dostać, a nawopak, kak móže človjek so do poddanstwa podać. Knjezstwo měješe mjenujcy też přisłušnosće poddanej. Tutón krajny porjad Jan Jurij 1651 wobkruči. To měješe nětko prawo być, přinjese někotrym wo'eńje, někotrym poćeńcje, wšitkim pak znajmjeńša wěstosć.

Po wójnje hišće bě wjele njeměra w kraju. Puščeni wojacy, rubježnicy, paduši a prošerjo po kraju čahachu. Ludźo so hižo wot časa wójny wobrońachu, zo bychu so dundakow wobroć mohli. Tola so też mjez sobu zwadźichu, wosebje w korčmach, a tak bu to 1651 zakazane, ani z kijom ludźo njesměđžachu khodźić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Sport

Statne a kolesarske sportske znamjeńko.

K pruhowanju njedźelu rano běše 15 mužskich wobdźělnikow w Karolinej zabrodźe nastupiło, mjez nimaj dwaj za młodźinske kolesarske sportske znamjeńko. Po zapisanju wobdźělnikow do lisćiny tuči minutu różno wotjědźechu. Wětr jězdźenju khětro zadźěwaše, zo dyrbještaj dwaj wobdźělnikaj wupadnyć. Wšitcy kolesarjo běchu dlěje hač 40 minutow jěli, jenož jedyn běše z 39,30 min. najlěpši čas jěł. Škodow žanych njeběše. Wobdźělne knižki móža so za někotre dny w Albertec sportskim wobkhodźe wotewzać. Příchodne pruhowanje budźe 2. junija rano w 7 hodź. w Karolinej zahrodźe.

Wusudźenja

§ Mile jednaš běšche hamtiski šud ſ hiżo 8 rasow dla jebanjstwa, falschowanja lisćinow a paduchstwa pokhlostaneho 26 lět stareho Pawoła Gerharda Schuberta ſ Noweje Wjsy pola Rakez, kotryž běšche so wobstorkił, zo je bjes wupokazma dowolnosće k wobkhodowanju ſe ſtotom w nowembru 1934 pola ratarja Bubarja w Kozłowje ſa rjemjeńlnike sameny krumu kupił. Po sapodatej wobſtorkženje běšche Schubert na hłowneho strażnikſchtra Heynu w Rakezach ſranjazy list pisał, haczrunjež běšche ſastojnik jenož ſwoju winowatosć cżinił. S khłostańſkim pschikasom běšche ſo Schubertej dla pschestupjenja rjemjeńlnikich pschedpisżmow pjenjezne khłostanje we wyšokosći 30 hr. abo 6 dnjow ſaſtwa, ſa ſranjenje ſastojnika pjenjezne khłostanje we wyšokosći 50 hr. abo 10 dnjow ſaſtwa napokožiło. Na jeho powołanje běšche ſo pjenjezne khłostanje ſa ſranjenje na 20 hr. ſnižiło a wot pschestupjenja rjemjeńlnikich pschedpisżmow ſo Schubert wuwinowa. Statne rěčnistwo pak běšche powołanje ſapodało. Mała khłostańska komora njewěrjeſche wurěčzam wobſtorkżeneho, ſo bě mjenujzy krumu jenož w pschikasu rěčnikeho mischtra w Radworju ſa tuteho kupił, ale běšche ſkerje pschepřiwědčena, ſo je Schubert ju ſa ſwoje ſameny wumikował. Wutšud hamtſkeho ſudu ſo ſběhny. Schubert dosta dla pschestupjenja rjemjeńlnikich pschedpisżmow pjenjezne khłostanje we wyšokosći 100 hr. abo 20 dnjow jatby. Dla ſranjenja strażnikſchtra Heyna ſaſudźi ſo k 10 dnjam jaſtwa. K tomu ma wſche wudawki jednanjow njeſeć.

§ S cżežkimi khłostanjemi pokhłostaſche hamtiski ſud w Budyſchinje 8. měrza 1935 Oskara Rabſcha a Otta Schönwalda ſ Budyſchina. Wobaj běchtaj ſo ſhromadnemo cżežkeho paduchſtwa dla pschi położenju wołożnych wobſtorkżenjow a to Rabſch dla wołpjetneho paduchſtwa k dwěmaj lětomaj Schönwald k 1 lěta a 2 měżazomaj khłostanja ſaſudźitoj a na 4 lěta ſo jim cżeſtne prawa wotrjekńchu. Wobaj ſo powołaſchtaj. Běſchtaj hromadźe 11. januara 1935 ſ zobupschinjeżenymi pakluczemi pschistup do bydlenja wudowy Haaſerowoje w Cżichonjzy ſmóžniłoj, tam wſcho pscherhoſt a dwě 20 hriwnoſkej bankowzu pokradnyłoj a żeby pokradnjeny pjenjeż potom rozdźěliłoj. Pschi wotkhadże domu ſamknyſchtaj durje ſaſo ſ prawym kluczom. Powołański šud pschihłowi jimaj wołożaze wobſtorkżenjo dla zeju tehdyſcheju bědnych pomerow. Přiſudźenſchi wutšud ſo ſběhny. Rabſch dosta 1 léto, Schönwald 8 měżazow ſaſtwa. Wotrjeknjenje cżeſtnych prawow wotpadny.

Přilopk

Cżiwila ſkopcżkow w Schpaniſkej

ſo pschezo dale roſcżerja. W Madridſkej provinzy ſu ſo ſkopcżki na 21 wſow puſchcżiłe a hroža, zyle žně ſnicżeć. Pola Seville ſkopcżki ſ dźěla kraj kilometry daloko pschikrywaju. Wojakow ſu wotpołkali, ſo bychu tuchi pomhali ſkopcżki ſnicżeć. So by ſo pschiſporjenju ſkopcżkow wobarało, je rataſki minister porucził, ſo bychu wójſkowe plomjenjamjetaki pschecżiwo nim nałožowali a wulke hromady benzina do wohrożenych krajnow pósłali.

W automobilu so spalił.

Pónd'żelu rano wohnjowu woboru do Jungfernheide pola Barlina telefonisey zawołachu, hdyż bě so wosobowy automobil zapalił. Hdyż wohnjowa wobora přikhwata, bě pak so wóz hižo do čista wupalił. Při wodźidle njesposmajomne zwuhlene cżło sedźeše. Nběhdże 20 metrow zady automobila Miltersku bencinowu blešu namakachu. Hač dotal njejsu móhli mjeno spaleneho cżłowjeka wuslědźić.

Nadpad na „zeppelin".

Kaž ſo ſ Friedrichshavena powě, ſo na powětrowu łódź „Hrabja Zeppelin" nad Atlantiſkim morjom ſpodźinu nadpad ſcżinił. Powětrowa łódź ſo daloko wot amerikańſkeho brjoha ſ wulkim ptakom ſetka, kotryž ſo najſterje na bobrjku łódź roſnjewjawſchi, ju njembrje nadpadże. Ptak wopraudźe ſe žiwojim pyſkom do wodźewa rucże jěbaze łódź rubajo jón njewažnje wobſchkodźi. Ptak pak ſo hnydom wuporjedźi.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Kommunikationsweg Kleinsaubernitz-Wartha wird wegen Beschüttung in Flur Kleinsaubernitz vom 8. bis mit 18. Mai ds. Js. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Guttau gewiesen.

Bautzen, am 6. 5. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Ju der Stadthauptkanzlei (Rathaus 1. Stock) liegen vom Reichsgesetzblatt Teil I die Nrn. 38 bis 46, Teil II die Nrn. 19—23 und vom Sächs. Gesetzblatt die Nrn. 8 bis 12 innerhalb der nächsten 14 Tage zu jedermanns Einsicht aus.

Bautzen, 4. 5. 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 7. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,89
1 jendźelski punt	12,055	100 čěskosł. krónow	10,365
100 šwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burſa 6. meje. Burſa běšche na ſpočatku tyhdźenja dale kruta, hdyž tež poſtup kurſow w tym rozměru njepoſtupowaſche, kaž w ſandźenym tydźenju. Wobkhod běšche ſmjetſcha ſaſo jara měrny, jenož někotre banki roſpramjachu wo žiwiſchich pschikaſach, kotrež ſe ſtrony jich klientele pothadźachu a kotrež ſo na akziowe a też na rentowe wiki wupſcheſtrěwachu. Powſchitkownje njetwjerdźachu połepſchenja mjazy hač 1 proz. Powěſće wo dobrym wuwiwcżu dawkowych a zwonkowych dołhobow a hłownym ſrotu nalutowańkow, kotrež w měrzu ſamym wo 110 mil. hr. poſtupiłu, ſo ſ doſcżeńzinjenjom pschiſcżachu. Na rentowych wikach běšche mjenjenje w pschewahy krute, ſtara wójnſka pojcżonka mójeſche ſo dale ſtrucżeć. Też wukrajne renty ſo dale połepſchichu.

§ **Barlinſke žitne wulkowiki.** Wobkhod na wikach běšche na ſpočatku nowehu tyhdźenja wſpjet jara měrny. Poſtrucżenje w khlěbowych žitach je pornjo naprašchowanjam dale bohate, dokelž maja wuſmy jenož ſa wurjadne druźiny ſajim. S dźěla ma wobkhod ſajim, tola jenož ſa płacżiſtny, kotrež ſo njepschihłowała. Wowž a pizowańki jecżmjeń ſo jenož mało poſtrucżeſchtaj a to jenož w ſamenjenju ſa druhe pizowadła. Necżmjenje ſa piwarnje a induſtriju maja dale jara měrny wobkhod.

Wjezera płaczeſche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jecżmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg
Płaczizny po złotej hrivnje.

	6. 5.	3. 5.		6. 5.	3. 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,5-12,5	11,5-12,5
rožka	171,0	171,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jecżmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,50-9,25	8,50-9,25
jecżmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23 00	23 00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
ržane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps „	—	—	ržana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowsna „		
pjeſuki	20,7-22,7	20,5-22,5	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaczizna za jecżmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaczizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

6. meje 1935 — Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 167

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	41—42
Starše	37—40
Hewak połnomjasne, młode	33—36
Starše	28—31
Mjasne	—

Byki 308

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38—41
Mjasne	34—37
Snadnje wuwilte	32—33

Jałojcy a kruwy: 335

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	40—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	32—39
Mjasne kruwy	25—31
Snadnje wuwilte kruwy	17—24
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	38—41

Wowcy: 705

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	47—50
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	46—48
Mjasne wowcy	43—45
Snadnje wuwilte wowcy a jehnjata	36—42

Celata: 1472

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	60—62
Srěnje kormjene čelata wot cyca	48—58
Snadnje wuwilte	37—47
Najšpatnišе	28—35

Swinje: 3228

Tučne swinje, přez 300 kg. cżežke	50—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cżežke	47—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cżežke	46—49
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cżežke	43—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cżežke	—
Rancy	45—46

Hospodarski kućik

Rozwucowace drobnosće

Wše **role**, na kotrychž maja dźeċele a młóčne trawy rosć, trjebaja wjele kalka; hdyž tutón w **roli** sam za so njeje, dyrbi so mjetać.

Wše **trajace porjedźenja** brózdy měle so z mjetańom kalka počinać — wosebje nowiny.

Přećiwo nimoměrnemu poćenju nohow radźi so wšędne wumywanje w přeražanej wodze, na to manzanje ze zelenym mydłom (Schmierseife).

Wjetša
leżownosć
z domskim a hospodarskim twarjenjemi w Kulowje
kaž też někotre pólne leżownosće su za přihodne wumělenja na předaj.
Bliže zhonić (žadajće hnydom rozjasnjenja)
w Měšćanskej nalutowarni w Kulowje

Musliny za šóreuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marek za šóreuchi
cirka 80 šóreuch
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Khěža
za jenu swójbu je k prenajeću. Zhonić we wudawarni „Serbskich Nowin".

Pyta so hnydom
po możnosći starša, spušćomna
holca
do mateho ratarstwa (kaž za domjacu) při dobrej mzdźe. Wudawarnja „Serb. Nowin" dale wukaza a pak adresu přijima.

Nowo zawjedźene
Delikat-poliwki
3 taleroje za 10 pj.
Hrjbowe, hromahowe z wolwiskowje wopuše z rejkowych lwěškow. Hrochowe z połom. Nałětne
Otto Sachse

Nachfolger **Guß-Schleusen-Deckel, Straßen-Schrote, Koch-Spar-Platten**
Eisengießerei **Bauer**
Großröhrsdorf, Telefon 461

Pohonč
so hnydom pyta
w Miločicach čo. 3

Wołmjane musliny
židy za drasty / Jndanthren žiłdźane płaty
Najnowše mustry poruča
Hilger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Wšitke serbske žony pija rady jenoš
Brendelowy kofej
tón z „Čornuchowej hłowu"
Zaručeny prawy dostać pola
Fritza Brendela we Wojerecach
a w jeho filijalkach

Bydlenje, lěhanje,
kuchinje, pólstrow. twory atd. jenotliwe meble kupuješe tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Rěči serbsey!
Mam swoju pólstrowarnju
Mandźelstwo nožonki přijima.

Čitajće zajimawe pučowańske dopomnjeńki knjeza arcyměšnika P. Šołty:

Częstochowa — Półski Róžant 0,30 hr.
Bosniski kraj a raj . . . . 0,95 hr.
Wotrow, Łužiska Troja . . . 0,30 hr.

Dostanjeće je w Serbskej knihařni w Budyšinje

Serbska knihićišćerńja a knihařnja
měj. dr. J. Cyž

zbotowi wšě serbske a němske
čišćerske wěcy
kaž listowe łopjena wšěch wulkosow, kwitowanki, skazańske wopisma, kwitowanki, prospekty, zdźělenske formulary, poskitkowe a napominace formulary, tabele, listowe wobalki, póstowe karty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara płaczinu hódno.

Přiloha k čisłu 105

SERBSKE NOWINY

Wutoru 7. meje 1935

Njeposłušna rybička

(Hišće njewočišćana basń.)

Jasna běła rybička
W rěcy hraje wjesoła.
Rybak steji na brjozy
Z wulkej wudu hotowy;
Wuhladawši rybičku
Waćku tyknje na hońku. —
Ryba, huj so nimo daj,
Na tu waćku njenuchaj,
We njej' wótra hóčka tši,
Falšna zakusnje so ći.
Hujna rybka njeposkha,
Waćku slědna pocyba.
Wudźeř won ju wutorhnje,
Rybka popadnjena je.
Nětko płaka podarmo
Njeposłušne nušlatko.

Radyserb.

„Hłupy Liba"

Liby njejsu drje najmudriša ptačina, ale pječene **wšěm najlubše, su-li derje korm**jene. Žana **„hospoza njekormi husy jich spěwanja dla"**. Ale **pjerjo a pječeń** člowjek wot hus hlada. Hospozy wědźa, hdy maju husy skubać. Skubana husyca njeje rjana, droha pycha je jej wzata. Tuž drje ji tež **derje** nje. A podobnje dźe so **„woskubanemu"** člowjekej, hdyž so ze zabawy z próznej mošnju wróća.

Dobra rada: **„Husycu njezarěž prjedy, hač njeje** wše złote **jejka znjesła"**. Hewak móže so ći stać, zo **„pišćiš, jako bychu ći husy pomazku wzałe"**. Dźěćom ju woprawdźe bjeru.

„Widlički rady štapaju do pječeneho huseća". Tak naše **„wsy nažiwja stadleška hus, a města je zjědźa"**. Měšćenjo su słědni, ale kóždy mužik sebi husyčku popřeć njemóže. Štóž je spokojny, je **„swoju kulsicu radšo hač cuzakec pječene huso"**. Wězo **„husycy je wšo jene, štó ju pječe a jě"**. Ale **„husyčku wopjec chce (na)wuknjene być"**. **„Husacu pječeń mało kuchařkow wutrjechić wě"**. Recept z Radyserbowych přisłowow rěka: **„Husycu w pónowi powarić, potom dopjec a brunić"**. Bóh žohnuj wobjed! Tak też najhłupiša liba najlěpje zesłodźi, **jeli „zrała kaž michałska husyca"** abo **pózdniša** měrćinska.

W narodnej pěsni na kóncu so spěwa: „Husy wows wšón zežrachu, wigilijow zabychu", to rěka za njebohu žonu njespěwachu. Tak drje najlěpje sćinichu, přetož jich spěw je tajki gigot-gagot. **„Haru kaž husacu šćebotańcu"** kóždе dźěćo znaje. Dołha šija sama njedočini. Mjez domjacej pjerinu dźě nimaš tajkich „šijicow kaž husycy". A hólc, kiž je **„šijaty kaž husor"**, njemóže so tola z nim měrić. Nawospak je też lědy štó tak **„dybawy kaž stary husor"**, zo škropi kaž dybawy ganzor".

Husy też syća, najlěpje starki. Štó dokonja „syćeć kaž starka na psa"? To je hižo rekord!

Wutrajna je starka na hnězdźe, štyri njedźele wodnjo a w nocy „sedźi kaž starka na jejach", dopokazuje sćerpnosć. A ta so mytuje. „Žołte libjatka kaž luknadźe" so wudypaju. Wšěm so lubja, najbóle starcy. **„Starka so wo swoje libjata boji"**. Štóž so jim bliži, na toho syči, toho hrabnje. **„Starša starka a libjata lěpje** wodźi." Mjez huškami maš też słabe a mizerne. A štóž je **„mizerny kaž khore libjo"**, je wšo jara hubjeny. Kak zlě by so libjatam druhdy zešło, hdy starka njepasła, ničo njewědźa, kajke strachi jim hroža. Tohodla holička, njebudź **„kaž njezrałe huso"**. A tola kaž dźěćo často mać, tak **„libjo rady starku mudruje"**. Starka so jemu směje. Nawospak **„hdyž sej starka zarejwa, směja so jej libjata"**. Reje su za młodźinu. Ale přeco njesměła sej też wjesełu rejku starka rejku poskočić?

Huški a husy su za lud rjana hódnosć. Njewjesta je bohata po libžbje posleškow. Tohodla njeje derje **„předać starku z husatami"**. **„Štóž starku preda, zbožo preda."** Serbja žane huso rad njezhubja, khore sej hladaju wustrowić. Tuž člowjeka samo z husećom přirunaju **prajicy, zo je na** přikład holčka **„słaba kaž huso"**. **„Pilna ruka je zbožowna starka."** Pjerja dla žony huby skubaja. **„Pjerjo kaž husacy mošk."** Skubanej husycy bywa druhdy zyma. Ze žortom so praji wo žónskej: **„Tej je kaž skubanej husycy."** A **„skubana husyca wotučni hakle, hdyž ma zaso pjerje."** Ale nichtó **„njepředaj pjerjo, doniž husyčku nimaš"**.

Nozy člowjeka so často z husacymaj capomaj přirunuja, stejeli jimaj podobnej. Něchtóžkuli ma **„stopy kaž husace capy"** a **„khodźi přez palcy kaž husy"**. Po šćežcy je druhdy derje **„hić po jenym zasobu kaž husy"**. Hačkuliž wša ptačina ma znajmjeńša stopje přeco nahej, rěči so tola jenož, zo **„husy w zymje bosy khodźa"**, najskerje tohodla, zo maju cyłej bristwje nahej a capy.

Ludźo praja, zo su husy hłupe. Na přikład **„huso na dworje chce do zahrody, a huso w zahrodze chce do dwora"** runje kaž wšelacy ludźo, kotrymž so ženje tam njelubi, hdźež su. Abo **„huso khwata do hata, hdyž chce so dešćika přiić"**, myslo, zo do hata njedešćuje. A kak dźiwnje **„zhladuja husy, hdyž so błyska"**, a Hansk też **„woči čini kaž w njewjedrje"**. Najhórše pak je, zo huso liščy wěri. **„Hdyž so husyčka liščy hladkować da, je hižo po njej."** Mudry so liškam njedowěri, holčka mudra też nic hólcej kaž liščy.

Jeli husor w błóće tepta, jemu to nješkodźi, snano je to jemu derje. Ale za hłupeho mamy člowjeka, kiž **„tepce kaž husor w błóće"**. Štož husorej tyje, člowjekej škodźi.

Wo starych husorach lud ničo dobreho njemysli. Praji so: **„Husor a starka matej so za dźiw hdy zańć."** Ale 16letny husor je hrozny, a štóž je też tak **„pócciwy kaž sesnaćelětny husor"**, je zawěsće jara špatny.

Husy też wjedro wěšća. **„Hdyž husyca Měrćina po błóće capa, dha najskerje Boži dźeń też."** Tuž njech přeco Měrćin na běłym koniku přijěcha! **„Hdyž husy hody w snězy brodźa, rad jutry w młodej trawcy khodźa."** A my też!

Ž wotkel pokhadźa mjeno Korlowa Studnja?

Hdyž ſ Ketliž k wjecžoru, k Wujeſdźanſkemu żeleſnikſkemu ſaſtanišćeju dźemy, pſchiſtupźemy pſches wjeſku, kotraž ſo Korlowa Studnja mjenuje. Mało ludźom drje budże znate, ſ wotkel je wjeſka tuto mjeno doſtała. Ketliſčanſke knjeſtwo pſchi ſpočatku 18. lětſtotka ſtarej ſemjanſkej ſwójbje ſtuſchesche, ſwobodnym knjeſam ſ Hund a Altengrottkow. Jedyn tutych ſwobodnych knjeſow rěkaſche Korla ſ Hund.

Ketliſčanſki knjeſt dwór měješche też k wjecžoru wohſchěrne leżownoſće, a tute běchu tehdy dale. Kaž w tamnym czaju na wſchěch kubłach dyrbjachu też we Ketliſzach wohydlerjo robocžić. Nětko pak na tutych ſdalenych polach žaneje pilneje wody njenamakachu. Na pröſtwu ſwojich dźěłaczerjow da nětko tamny Korla ſe Hund — kiž ſo w lěcže 1749 Ketliſčanſku zyrkej ſa ſwoje pjenjeſy a po ſwojej rukowanižy natwari — w dolińe ſtudnju ſa ſwojich ludźi wurycz.

Jeho dźěłaczerjo pak tutu ſtudnju „Korlowu ſtudnju" mjenowachu. Dokelž dźěłaczerjo ſpóſnachu, ſo měješche ſtudnja jara dobru wodu, knjeſej ſ Hundej ſ pröſtwu pichiſtupichu, ſo by jim dowolił, ſo bychu ſebi ſwoje khěžki blisko ſtudnje natwarić ſměli. Knjes Korla ſ Hund běſche jara dobrocžiwy knjes a ſwojim dźěłaczerjam rad dowoli, ſo bychu do tuteje mateje doliny ſebi natwarili. Tak ſebi robocženjo wokoło ſtudnje ſwoje khěžki natwarichu a ſydliſchcžo „Korlowu Studnju" mjenowachu.

Prěni dźěl němſkich autowych dróhow ſo dotwarił.

Němſka autowa dróha ſ Frankfurta n. M. do Darmſtadta. Wobraz pſchedſtaja móſt Frankfurtſko-Mainſkeje żeleſnizy, kotraž dróhu kſchižuje. S tutej dróhu je ſo prěni wotrěſk hubjeſkeho ſlutka, ſa kotryž je Adolf Hitler 23. ſept. 1933 prěnju ſopaŕ ſaſtajił, do wobkhadowneje ſłużby wjał.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. S.

12. Młoda Bjedruška a Dźewjaty kral.

Leži, leži rune polo, přez polo wjedźe hładka šćežka, za šćežku zběha so běły hród. W nim bydleštaj nětdy zemjanski knjez a zemjanska knjeni, a měještaj dźowčičku, jeničku dźowčičku z mjenom Bedruška — młoda Bjedruška, rjane mjeno!

Čišćeše pak jeju hrozna starosć. W swojim času, jako hišće dźowčički njeběštaj měloj, běštaj jeju nuzowałoj, běły hród Dźewjatej kralowej zastajić. Nětko pak so dźeń płaćenja přibližowaše, a njeměještaj, z čimž byštaj dołh wurunać mohłoj.

A sta so, runje jako bě młoda Bjedruška třeće lěto swojeje staroby docpěła, so přijěcha Dźewjata kralowa, pokaza pismo a pječat, a žadaše pjenjezy abo hród. Zemjanski knjez a zemjanska knjeni prošeštaj ju, zo wšak jeju njeby młodeje Bjedruški dla do swěta wuhnała. Dźewjata kralowa pomysli a rjekny: „Njech je, hród wamaj wostań a dołh budź wušmórnjeny, hdyž slubitaj, swoju dźowčičku, młodu Bjedrušku, mojemu synej, Dźewjatemu kralej. Hdyž budże 6 lět stara, přińdźe po nju!"

We swojej wulkej sytsnosći staršej zatrašenaj wšo slubištaj. Zawdachu sej rucy, a Dźewjata kralowa wopušći zaso hród. Knjez a knjeni so pokoještaj, zo móže so w běhu dołhich lět něštožkuli přeměniło, a zo njebudże trjeba slubjenje dopjelnić.

Tak minychu so lěta, młoda Bjedruška rosćeše a rozkćěwaše. Jeneho ranja pak steješe na wóži a hladaše přez wysoke wokniješka po runym poli. „Nano, nano", zawoła, „luby nano, hladajće spodźiwnu mhlu, po poli so kadźi!"

Nan pohlada, hladaše a hladaše a rjekny: „To njeje mhła, młoda Bjedruška, to je dych koni, kotrychž je zelena šćežka polna!" A hižo so zastróži, přetož spóznaj bě wojakow Dźewjateho krala. „Dźowčička, moja luba dźowčička", rjekny, „přihotuj so, dźensa sy 16 lět stara. Dźwjaty kral přikhadźa po tebje, jemu smółj će za žonu slubiłoj, jako bě tři lěta stara. Wodaj namaj, njemóžachmoj hinak, hewak bychu naju z tobu ze zastajenoho hrodu wulnali, hdyž njemóžachmoj zapłaćić dołh."

„Smij so Bóh nade mnu!" zawoła młoda Bjedruška, „Slubiłoj staj mje Dźewjatemu kralej do Dźewjateho kralestwa, kiž je zły kaž čert, jeho maš pak hišće wórša, dźewjeć žonow staj hižo moriłoj, ja budu dźesata!"

Maš zaplakny a rjekny: „Njedam će, młoda Bjedruška, radšo sama wumru. Skhowaj so do wobrazowaneje křinje a prajimoj, zo sy hižo před lětami wumrěła."

Syła z Dźewjateho kralestwa přihna před hród. Přědku jěchaše Dźewjaty kral na wołniwym běłušu, jeho nahłownica so swěćeše kaž měsačk jeho brónjowe so błyšćeše kaž słónco. Zaklepa z mjećom do hrodowskich wrotow: „Hołaj, holaj, wotewrće nawoženi, wotewrće kwasarjam, hdźe je moja njewjesta, njewjesta, młoda Bjedruška!" Wotewri so jim, zoskakachu z koni, a zemjanski knjez a zemjanska knjeni wjedźeštaj jich do žurle, zesadźeštaj jich za blido a poskićištaj jim jědź a pić. Hdyž pak jědzachu a pijachu, a běchu dobre mysle, rozhladowaše so Dźewjaty kral po žurli a rjekny: „Hdźe so komdźi moja njewjesta, młoda Bjedruška? Nježdźi jeje wutroba, zo mje postrowi a wobjima? Dołhi je puć, čěmna hudźe nóc, čas je, zo wotjědźemy!"

Knjez třepjetaše a rjekny: „Hnydom přińdźe, hnydom!" Mać pak bě zmužita, stykny rucy a rěčeše: „Wopušćće, wysoki knježe, młoda Bjedruška je namaj hižo před lětami a lětami wumrěła. Wzmiće hród a wšo, njemóžemoj słubjenje dopjelnić"

Dźewjaty kral poskoči roznjemdrjeny ze stólca, sćahny mječ a dyri z nim wo blido, zo je přerubny, a zareji: „Młoda Bjedruška je mi słubjena, žadam ju žiwu abo morwu, abo pak wamaj wotrubnu hłowje!"

Młoda Bjedruška słyšeše tele słowa, zběhny wěko wobrazowaneje křinje a błêda wustupi před Dźewjateho krala. „Dźewjaty kralo", rjekny, „tu sym, twoja njewjesta! Puść mojej staršej, zo mnu pak čiń po swojej woli a po swojim prawje!"

A młoda Bjedruška zetrě sej sylzy a rozžohnowa so z nanom a za wšěmi, a dźeše też swojej starej ćeći božemje prajić. Tale ćeta bydleše sama w małej komorcy, modleše so a wočakowaše smjerć. Młoda Bjedruška wuskorži ji swój hórki wosud, zo dyrbi so wudać do Dźewjateho kralestwa: Dźewjaty kral je hrozny, jeho maš hišće hórša, dźewjeć žonow staj hižo moriłoj, wona budże dźesata! — Ćeta ju rjenje pokoješe a powuči ju, kak ma činić a so hladać, snadź so wšo k zbožu wobroći.

Zaspěwa rózk, Dźewjaty kral zběhny błêdolicatu młodu Bjedrušku před so na wohniweho běłuša, čr̂jd-

Dźenßa hiſchcźe ludźo w Korlowej Studni ſ tuteje ſtudnje pija. Jedyn ſ tamnych ßydlerjow je ſ nanoſchenych kamjenjow něhdźe tſi metry wußoku murju natwarił a k njej někotre winowe haloſy ßadźił. Tuta „winiza" jemu tež hnydom bibliſke mjeno „Nabot" wunjeße, kotrež wón dźenßa hiſchcźe noßy.

Budyske stawniske powěsće

póndźelu 6. meje 1935.

Narodźili ßu ßo: 2. 5. Korli Hermannej Kühnelej, mějeczelej wobkhoda, dźowcźiczka. — 3. 5. Guſtavej Adolfej Schmidtej, twarſkemu dźěłaczerjej, dźowcźiczka. — 4. 5. Pawolej Gerhardej Nowakej, murjerjej, ßynk. — 5. 5. Pawolej Willijej Schenkej, kontoriſtej, dźowcźiczka.

Wumrěli ßu: 3. 5. Jan August Müller, wumjeńkaŕ w Brěßynzy, 69 lět. — 4. 5. Pawoł Willi Herrlich, ſchuleŕ w Niederſteinje, 9 lět. — 5. 5. Jan Gerhard Janeczek, ſahrodnik, 29 lět. — 6. 5. Guſtav Rudolf Richter, dekoraziſki moleŕ, 50 lět.

Mandźelſtwo pſchipowědźichu: 6. 5. Hermann Waltaŕ Schramm, ſamkaŕ, ſ Ilſu Kamillu Kreibichez, domjazej pomoznizu, wobaj w Budyſchinje. — Kurt Bruno Werner Wenzel, wyſchſchi dźeßatnik, ſ Minu Edelgardu Krawzez, pſchedawaŕku, wobaj w Budyſchinje. — Bjedrich Korla Adolf Wieprecht, inženěr, ſ Katharinu Huldu Johannu Botzez, friſeſſu, wobaj w Budyſchinje.

Do mandźelſtwa ſtupiſchtaj: 6. 5. Klimant Jan Strohbach, ſrěcźenjowy pſchiſtajeńz, ſ Friedu Khatu Schubertez, domjazej dźowku, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Sſrjedu, 8. meje ßo ßłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,20 wjeßeły rańſchi konzert. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 16 popołdniſchi konzert. 19 Jana Brahmſowy konzert. 21 konzert.

Lipſk: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 ſa burow. 6,20 rańſchi konzert. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 15 ſa młodźinu. 16 konzertna hodźina. 17 popołdniſchi konzert. 20,45 Andreas Hofer.

Hiſchcźe wažne ſ dnjoweho programma: Barlin: 20,45 orcheſtrowy konzert. Stuttgart: 20,45 dźewjata ſynfonija wot Beethovena. Win: 19,20 nalětne ſchlagery. Warſchawa: 21,40 pólſke ſpěwy.

Přilopk

Sjěſd kavalleriſtow w Großenhainje.

Bronjowe koło němſkeje kavallerije w ſakſkim krajnym ſwjaſku ſměje 25. a 26. meje lětuſchi ſwjaſkowy ſjěſd w Großenhainje.

Bandita ſajeli, hdyž je ſpytał dźěcźo rubicź.

Na wopravdźe fantaſtiſke waſchnje je 23lětny cźłowjek ſ Rheydta, kotrehož běchu loni ſ jaſtwa puſchcźili, ſpytał, ßebi pjenjeſy wobſtaracź. Hdyž ßo mjes Oehnhauſenſkimi kupjelemi a Herfordom brucźeſche, chzyſche wón ſ hroda rycźeŕkublerja Banka wobßedźerjowe dźěcźo wotwjeſcź a ßebi na tajke waſchnje 20 000 hriwnow wudrěcź. Hdyž pak potom, ſo by ßwój plan wuwjedł, raſ wjecźor na hrodowu verandu a wot tam na tſěchu ſalěſe, ßo jeho kubleŕ dohlada a na njeho ſawoła. Kubleŕ do nawalnika tſěli, tola móžeſche tón cźeknycź. Cźěkajo wón wudrěwańſki liſt, kotryž bě ſ piſańſkej maſchinu napiſał, wot ßo cźiſny, hdyž bě jón najprjedy roſtorhał. Poliziſtojo pak kruchi namakachu a ſaßo hromadu ſeſtajachu. S liſtom ßo rubjeßnikowy plan wotkry. Wón ßamo w liſcźe hrožeſche, ſo dźěcźo ſkónzuje, jeli ſo jemu žadane 20 000 hriwnow njewupłacźa. Poliziji ßo poradźi, wudrěwarja ſajecź, kotryž je ßo wuſnał, ſo je ßo na wjele měſtnach do twarjenjow dobył.

Spodźiwne wubědźowanje baczonow

je ßo we Wornyſu wotměło. Na jenym wuhenju ßo tſi baczony do bědźenja dachu, pſchi cźimž ßo dwaj ſ nich we wuhenju ſhubiſchtaj. Pſchihladowarjo ſ błóżkom a hamorom do wuhenja dźěru wubichu a mjes tym wocźornjeneju dolhopyſkaczow wußwobodźichu.

Cźěło w dołowym ſahaczenju namakali.

S dołoweho ſahacźenja pola Liberza (w połnóznych Cźechach) ßu cźěło wobydlerja Eduarda Wurſta wucźahnyli, dokelž na to tukaju, ſo je ßo pſchecźiwo Wurſtej njeſkutk ſkucźił, je polizija porucźiła, ſo dyrbi ßo cźěło wotewricź.

Schtó je Sandku widźał?

29lětneho Korlu Sandku ſ Frankfurta nad Wódru ßu ſajeli, dokelž ßo na njeho ßylnje tuka, ſo je wudowu Karſtenowu w Boholzach w Błótach ſamordował. Dokelž maju ſa to, ſo je ßo Sandka wot dezembra 1934 ßem ſ kradnjenjom a ſadobywanjom žiwił, ma pſchepytowaza wyſchnoſcź ſa wulzy wažne, hdźe je wón w tutym cźaßu pſchebywał. Woßebje wažne je jeho pſchebywanje w dnjach wot 15. hacž do 17. haprleje 1935.

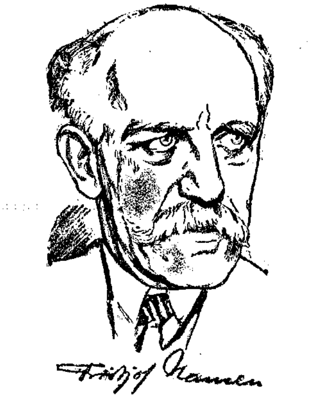

K 5lětnemu ßmjertnemu dnjej Fridtjofa Nanſena.

13. meje 1930 je norwegſki narodny rjek, wulki pſcheßlědźeŕ polarneje krajiny Fridtjof Nanſen wumrěł. Tak njeßmjertne kaž ßu jeho ſaßłužby wo wußlědźenja w połnóznym Lodowym morju, tak njeſapomnite je jeho ßmilne ſkutkowanje k lěpſchemu wójnſkich jatych w Ruſkej a ruſkich cźěkańzow.

Ze Serbow

S **Bcbolz.** W nozy k póndźeli 29. haprleje ßu ßo paduſchi we wjeßnym dźělu Hornjej Kinje do kurjeńza dobyli a ſ njeho 8 běłych Leghornſkich kur (mjes nimi dweju khaponow) a 2 cźeŕwjenodypkatej kokoſchi (kſchiženje mjes běłymi Leghornſkimi a Rhodelandſkimi) kradnyli. Kurom ßu ßo hnydom na měſtnje hłowy wottorhnyłe. Haſchpa duri maſſiveho kurjeńza běſche ßo ſ mozu wuwjercźała. Schtóž móže wo tutym paduſch-torhnyłe. Haſchpa duri maßivneho kurjeńza běſche ßo proßy, ſo by to kriminalnemu wotdźělenju w Budyſchinje, telefon 2802, abo žandarmſtwu w Budyſchinje, telefon 3902 abo 2379, woſjewił. Pſchilubja ßo, ſo ßo wo mjenje woſjewjerja mjelcźi.

S **Khroſtawy.** Pjatk je ßo we Woſnerez ſkale cźežke njeſboże ſtało. Hdyž dyrbjeſche ßo njewubuchnjeny wutſěl wuwjercźecź, wón njenadźizy wubuchny. S mozu wubucha ßo poleŕ Jan Kſchižank ſ Korſymja a dźěłacźeŕ Hans Mittag do ſkalineho hata wjerhnyſchtaj a ßo ſ roſlětaznymi kamjenjemi trjechiſchtaj. Kſchižankej ßo ſcźehno ſłama, ſo dyrbjeſche ßo do khorownje dowjeſcź, Mittag pak mjaßowu ranu pocźeŕpi.

S **Maleho Wjelkowa.** Na ſtatnej dróſy ſ Budyſchina do Wojerez ßo něſko pilnje na wobnowjenju dróhi dźěła. ſtej to dwě twarſkej měſtnje. Prěnje je pſchi tak mjenowanym wojeŕſkim ßydliſchcźu bliſko měſta Budyſchina a druhe pola Khelna mjes „Selenym dołom" a Schězez hoſcźenzom. Prěni twar nawjeduje kamjenjeßadźeŕſki miſchtr Richard Seliger ſ Budyſchina, pola Khelna pak Arnoſcht Rychtaŕ ſ Habrachcźiz. Nimale 30 ludźi na kóždym měſtnje dźěła, tak ſo ßo wob dźeń khětro wjele nadźěła. Jědźeſch-li rano abo wjecźor nimo, widźiſch, kak twar poſtupuje. Swoprědka běſche wotmyßlene, dróhu ſawrjecź a wobkhad po druhich pucźach wjeſcź. Wotpohlad ßo ſpuſchcźi, tak ſo je wobkhad na poł dróhi wobmjeſowany. Tu budźe wěſo druhdy k hacźenjam wobkhada dóńcź, powſchitkownje pak ßo wón zyle derje wotwiwa. Jenož naſche wjeßnjańki njech ßrjedu abo ßobotu wo něſchto ſaßo ſtawaju, ſo bychu ſ cźaßom na tydźeńſke wiki dóſchle. Twar je na něhdźe 8 hacž 10 njedźel poſtajeny. Dróha ßo pſchi tom wo něſchto wuruna a roſſchěri. N-i.

S **Maleho Wjelkowa.** Tu ßu ßo pſched něſchto cźaßom wſchitke dróhi, haßy a haſki ſ mjenami pocźeſcźili. Rjane nowe tafliczki na kóždym róžku wißaja a dadźa wßy druhi napohlad. Cźłowjek ßo dźiwa, kak wjele haßow naſcha wjeß ma. Shotowjeŕ mjenow pak je druhdy tež ſmylki nacźinił a wopaki piſał. Tak ßo „Hoyerswerdaer Straße", „Salzenforſter Straße" ženje hromadźe w jenym ßłowje, ale ſtajnje ſ dwěmaj ßłowomaj, tak kaž je tudy naſpomnjene, piſche. Tajke ſmylki ßo wěſo ſtanu. Zadyn cźłowjek njeje w ßwojej rěcźi doſpołny. N-i.

S **Khwacziz.** Dalicźanſka młodźina mějeſche lětßa ſaßo ßwoju „meju". Saſchła njedźela ſjednocźi wjele młodych a tež ſtarych, pſchi mejumjetanju. Najlěpſchi nalětni dźeń ßmědźeſche pſchi tom docźakacź. „Meja" bě 28,5 metra wyßoka a debjeſche wjeß ſe ßwojej rjanej, ſ bantami wupyſchenej ſelenej mejku. Schtyri dny dołho ju ſtraža ſchkitaſche. Po tutej próży něſko ſcźěhowaſche ſabawa. Holzy pokaſachu mejſku reju a hólzy ſtraſchny „pad" ſmóžnichu. Mejſki kral, kiž wjeŕſchk wudoby, ſtupi ſe ßwojej kralownu do cźeſcźe lětuſcheho ßwjedźenja. Cźah ßo hibaſche k Dalizam, hdźež ßo potom roſpuſchcźi. Wjeßna žurla poſkicźi wſchě wjeßela a reje. Tež wonkowny wjeßny wobraſ poſkicźeſche wobraſ rjaneho wupyſchenja. Wſcho na ßwoje pſchińdźe pſchi tajkej rjanej njedźeli — jenož niz Sserbſtwo, dokelž raſ ßwjedźenja bě němſki.

S **Pſchiwcźiz.** Zadne bacźonjaze hněſdo je w Pſchiwcźizach. Jena bacźoniza na ſtarej nimale bjeshałoſatej lipje 7½ metra nad ſemju lehnjeſche. Druhi dźeń jutrow jako pſchecźel ſwěrjatow ſnaty wyſchſchi ſahrodnik Miemelt na lipje bacźonjaze hněſdo natwaricź da, a hižo popołdnju bacźonaj pocźeſchtaj hněſdo dotwaricź. Dokelž hněſdo pſchi dróſy k rycźeŕkublu leži, bacźonaj hněſdo wopuſchcźiſchtaj, hdyž ßo jedyn auto pſchibliži. Dźenßa ßo wonaj njedataj dozyła wjazy traſchicź. So ſtaj ßo bacźonaj w hněſdźe tak njewyßoko nad ſemju ſaßydlikoj, tomu ßo pſchecźeljo bacźonow jara dźiwaju.

S **Lubija.** (Tſi ſnjeſbożenja.) Póndźelu w nozy wokoło 3/41 hodźiny pſchi ſtraſchnym ſawinjenju pola Róžanta ßo jene ſe Shorjelſkich ſtron pſchijědźaze motorſke koło na pěſkojtej ſchcźeżzy do ßuwanja da. Pſchewodnik na ſadnim ßedle wotſkocźi a ßebi pſchi tym ſcźehno ſłama. Koło ſ wjednikom ßo po brjoſy dele wali, wobaj pak ßo mało wobſchkodźiſchtaj. Sanitetna kolonna ſnjeſbożeneho pſchewodnika do Lubijſkeje khorownje dowjeſe. — Druhe cźežke njeſboże ßo ßobotu wjecźor wokoło 8 hodźin na ſkſchiženju dróhi pſchi hajnkowni pola Strahwalde ſta. Woßobowy wós, kotryž k Zitawje jědźeſche, tam dweju kołojěſdneju ſ Lubija pſcheſcźěhny. W tym ßamym wokomiku ßo jedyn ſ kołojěſdneju ſnamjo dawſchi, ſo ſtronu pſchemĕni, do dróhi do Herwikez ſawiny. Wón ßo ſ autowym khłódźakom ſhrabny a ßo cźežko ſrani, ſo dyrbjeſche ßo do Lubijſkeje khorownje dowjeſcź. — K najcźežſchemu ſnjeſbożenju póndźelu pſchipołdnju pola wodowoda pſchi Lubijſko-Neugersdorfſkej dróſy dóńdźe. Tam jedyn woßobowy wós ſ pſchipowěſchakom, hdyž ßo napſchecźo jědźazemu autej wuwiny, do kołojěſdneho na prawizy ſawadźi, ſo tón pod wodźidło padźe a ßo ßobu wlecźeſche. S cźežkim ſranjenjom bjedrow kołojěſdneho pod woſom wucźeżechu a do khorownje dowjeſechu, hdźež cźežko khory leži.

S **Klětneho.** Pſchi poßlednich mróſach ßu holanſke jahody w naſchich lěßach ſkoro wſchitke ſmjerſke. Lětßa ßo tehodla jara ßnadny wunoſchk holanſkich jahodow wocźakuje. W ßadowych ſahrodach je tehorunja wjele kcźenja na ſchtomach ſmjerſlo.

da zawyska, a kaž błysk wotehnachu přez rune polo. Bórzy wobda jich běła mhła a zakry jich sylzowatym wočam zemjanskeho knjeza a zemjanskeje knjenje, kiž přez wysoke wokneška hrodowskeje wěže za nimi hladaštaj.

Jěchachu, jěchachu, přijěchachu na wjeŕšk hory, to bě poł puća. Dźewjaty kral skhili so k młodej Bjedrušcy pomajka ji něžnje po złotych włosach a rjekny: „Bjedruška — młoda Bjedruška, rjane mjeno — blěda sy kaž měsačk, kiž na tebje swěći, a dyrkoceš kaž lisće w lěsnym wětře, žadaš sej wróćo do ródneho hrodu, k ródnymaj staršimaj?"

Młoda Bjedruška hišće bóle hłowu powěsny, njerjekny ničo, a z jeje wóčkow padnyštej horcej sylzyčcy na prawicu Dźewjateho krala, kiž wotežcy dźeržeše. „Młoda Bjedruška", rjekny Dźewjaty kral majkaše ji zymne lico, „hišće móžeš so wróćić!"

Młoda Bjedruška pozběhny hłowu a pohlada jemu do wočow. Dźewjaty kral pak ji rěčeše a šeptaše, zo jeho njesłyši črjóda: „Wobžaruju će, boju so za tebje. Dźewjeć žonow sym měł, wšě su mi njenadźicy wumrěle, njezbožo mje přesćěhuje. Młoda Bjedruška, rad će wróćo dowjedu!" Při tym so w jeho wočomaj dwě sylzy zaswětlištej, a jako jej młoda Bjedruška widźeše, zlehny so na Dźewjateho krala, njpraji ničo, a jěchachu dale.

Jěchachu a jěchachu, přejěchachu cyličku nóc, a na ranje dospěchu do Dźewjateho kralestwa před mócny hród, tu bě Dźewjaty kral doma. We wysokich durjach steješe Dźewjata kralowa, mać Dźewjateho krala, a poskići młodej njewjesći połnu bańku: „Blěda sy, młoda Bjedruška — rjane mjeno, młoda Bjedruška! — Pij, njewjesćička,, na dobre strowje!"

Młoda Bjedruška wza złotu bańku, wobroći so a wula ju do zeleneje trawy a na twjerdu skału: zelena trawa wuskhny, twjerda skała so rozdrjebi! Dźewjata kralowa jědojće na nju pohlada, młoda Bjedruška pak so na Dźewjateho krala zeprě a prošeše jeho: „Mój drohi, wodaj mi, rucy mi třepotatej, sprócna sym wot rudźenja a wot pućowanja, dowjedź mje do swětłeje komorki k mojemu bělemu łóžku, zo sej wotpočnu!"

Kral dowjedźe ju do swětłeje komorki, a jako stupištaj před běłe łóžko, wutorhny młoda Bjedruška kralej wótry mječ, zběhny z mječom židźany wodźew, a hlej: we łóžku ležeše, do koła zawita, pisana zmijica! Ruče z mječom do njeje zarubny, a ćisnye mječ ze zmijicu přez wysoke wokno na dwór.

Kral bě wustróžany wšón sprostnył.. Nětko pohlada přez wokno. Pod woknom na twerdej skali, na krwawej skali ležeše morwa jeho mać, a w jeje hrudźi tčeše jeho mječ! Hroza jeho třaseše.. Potom košeše młodej Bjeduršcy ruku a rjekny: „Do toho wokomika njewědźach, zo je moja mać kuzłaŕniča. Dźewjeć žonow je mi moriła, tebi njebě zrosćena. Dźak budź tebi, młoda Bjedruška!"

Dźěštaj dele, a kral přistupi k maćeri kuzłaŕniči, wućahny ji kluče zezady pasa, přepoda je mołdej Bjedrušcy a dźeše: „Kralowa budź mi a wšemu, štož mam!"

A běštaj dołho a zbožownje žiw…

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće z pola dowérnikow 1,51 hr, z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 3 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 106 | Budyšin — Srjedu 8. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Jendźelski horni sejm přeciwo rezoluciji Zwjazka ludow

W jendźelskim hornim šejmje je šo wutoru wo resoluziji rady Swjazka ludow wot 16. haprleje rěčało. Rosmotrowa běše šo po namjecje lorda Dickinsona wuwiła. W namjecje šo praji, šo horni šejm wobjaruje, šo je šo radžina resoluzija pśijała, dokelž móže wona njepśeśesjenosć mjes europiskimi ludami we wokomiku sešnyńcy, hdyž dyrbjało šo wšykno staś, šo by šo pśeśelne sfromadne ožeko smóžniło. Horni šejm knježelstwo proša, so by ś druhimi mozami ś Němskej sašo jednako po waschnju, kiž móže němski lud pśijśeś a ś kótrymž by šo trajwy měr w Europje swěźił.

Jako lord Dickinson k swojemu namjetej rěčeše, wón na khutne połoženje w Europje pokasowaše. Hdyž ŋnadź teš šo njehodźi prajiś, so wójna njepósrědnje hrožy, dha pak šo Europa tola k pśiwdowójnskej atmosferje wrócza, kótraž wěšeše k schmjatańšu dowjedźe, hdyž šo wšykne ludy zibilisowaneho swěta k wobaranju pśeciwo wójnje njesjednoca. Po cźasu je šo dopokalało, so Swjazk ludow swoje sameŕy njemóže wšykne dozpěć. Dźenża nowa generazija rosce, ša kótruž je swětowa wójna wěz stawiśnow; dwě treśinje wobydlerstwa dźenża praktiśy njewěsći, šchaje kraj we wójnje pśichtrak. Tohodla dyrbjake šo pśichi dźele sa měr nowe waschnja nakoźowaś a dyrbjało šo na nowe smyślenje appellowaś.

Po našhonjenjach, kótrejž je Němska w Swjazku ludow a na konferency za wotbrońenje cźinita, njepśeśiwja, so němski lud w Swjazku ludow pśiprawu widźi, kótraž šo jeho pśeśeśam w ložbym nastupanju pśeśeźiwja. S tuteje pśiśiźiny je šo Hitlerej pśichiłožowało, jako je wustupjenje Němskeje wojsewił.

Němzy Versailleske śrěźenje w zyle hinašchim źiwótce widźa hač Jendźelcejzo. 16 lět je šašchko a žaneho powschitkowneho pomjeńšenja abo wobmjeśowanja bronjenjow šo njeje stało.

Lord Dickinson šo potom nadrobnje ś resoluziju rady Swjazka ludow wot 16. haprleje šaběrašeše a ju njesbožownu mjenowaše. Nětko je na cźasu, so šo ludy na šakładze śromadneho dźěła mjes sobu wujednaja, a ša to ma lord Dickinson nětčišchi cźaš ša pśichódny. Hitler je swoje pśeśeźe měra wuprajił a **němški** lud žebi měr pśeśeze. Jendźelska nima žaneje pśichcźiny, šo pśeśed Němskej bojeź. Wona dyrbi śmělniwa byeź, so by cźiste blido cźinika a njedyrbi dowolicź, so bychu wobwólnike a nazionalne wobmyślenja pucź k wěrnemu bratrowstwu narodow šarałe.

Potom pśedawšchi jendźelski pósłanz w Romje lord Rennell k namjetej rěčeše a tehorunja postupowanje Swjazka ludow šaśuźowaše. Oppositionalny-liberalny lord Motistone šo tehorunja Dickinsonowemu namjetej w šajimje wěrnośeśe a prawdy pśichšamknu. Wón pśeśeźiwo tomu protestowaše, so je Němška samokwita, hdyž je bronjenje w powěźiśe nušne. Schtož Versailleske śrěźenje nastupa, wón rjekny, so stawiśny pokaža, so druhe mozy nimo Němskeje swoje ślubjenje njejźu dopjelnike. Teš druhi lordojo šo w pśeśeźelnym smyśle wo Němskej doštała.

Stalinowe wuprajenja wo kommunistiskej stronje

Pśichi pruhowanju a puschcźenju noweho lětnika cźerwjenych offiźěrow a wojeśkich inźeńerow je Stalin wulku rěcź měł, w kótrejž **je šajimawośeje wo podawkach w kommunistiśkej stronje wotkrył.** Stalin wobcźežnośeše sa swój programm industrialisowanja a kollektivisowanja wopišowaše a rjekny, so njejźu wšychnju towaršchojo doscź sežerpni a wutrajni byli. Jako šo wón jich žadanju, so by šo wrócźoścźahnył, njeje podwolił, šo njejźu ś kritiku pokonili, ale šu se zbóžkom w stronje pśeśeźiwo zentralnemu wubjerkej wrošyli. Woni šu šamo někotrym ś kulku hrošyli. Skónčnje pak je šo jeho pucź, kiž je teź Leninowy pucź był, pśeźa jako prawy wupokasał. Stalinowe słowa šu w Moskwje šensaziju šoudźile, wo nich šo wschudźe žiwje rěźi.

Nimo podawkow w stronje **šo Stalin ś praschenjom industrialisowanja žowjetskeje unije šaběrašeše.** Wón rjekny, so šo stejśišchcźo nawjedowazych muži pśeśes měru wyšoky pohódnośćujeze. So šo jim ztrótka wschitke wulśpěchi pśichipśiju, wón njemudre a wopaczne mjenowaśche. Na druhej stronje pak šo dźěłaczerjo we wuwiźu žowjetskeje Ruškeje na wopaczne waschnje pśichemało pohódnośćeja.

Stalin dopominaše na cźaš bo bolschewisma a rjekny, so je bolschewismus pot sahlóbnjeny a sapuśeny kraj pśeśewosak. Wón dyrbješe tutón kraj pjeźa ś cźemnośeze śrěźnjeho wěka wuwjeśeź a jón na šaklad nowocźašnje wuwiśeje industrije stajiźź. Najhórśche je pjeźa hłód sa techniku było. Tehdy šu žyłne cźinwu, wutrajnośćź a śeśerpnośćź twórne byłe, wone pak šu mnohim pobrachowake. Stalin kritisowaše plan žwojich pśeśeźiwnikow, kótriž šu chcźyli wobydlerstwo to dacź, schtož žiwjenje porjeśeśa, a widźeźe w jich planje wohrożenje marxismoweho pśichihoda. Sowjetska unija by bjes brónjow wostała, njeby žaneje cźežkeje industrije měła, žaneho maschinstwarstwa a žanych traktorow, žanych létadłow a žanych tankow. Dźenża pak ruški kraj to wschitko ma a teź wulkotnje wuhotowane wójśko.

Na měšto hłoda sa techniku je pak po Stalinowych słowach **někto hłód sa kwalitativnymi dźěłaczerjemi** stupił, kótriž by chcźyli techniku pśichcźowjili a ju nałožowali. Jenož potom technika dźiwoy wuśkutkuje, hdyž cźłowjekojo ju wobknjeźa. Hdyž by žowjetski kraj dźenża dźěłaczerjow měł, kótriž by chcźyli techniku wobknjeźili, by tśoje a tśrowe wuśpěchi dozpěł. By-li pak temu tak było, **njeby tu njeśtyśchaneho a rozhorjaźeho wobkhadźenja ś ludźimi było** a teź niź běrokratisma bjes dusche.

Stalin žadaśe, so njeby wjaźy heźko płaciło, so je techniku sa wšcho rosźudźaźa, ale so šu cźłowjekojo rosźudźaźi. Cźłowjek je najhódniśchi kapital. Skónčnje Stalin bíśeźe na cźerwjene wójśko pokasa a rjekny, so budźe wono hakle potom woprawdźe njepśeśewinliwe, hdyž śměje doścź wupruhowanych a wšchěm žadanjam srośeźenych ludźi.

Wo sylnosći čerwjeneho wójska

Nimo Stalinoweje wulkeje rěcźe šu teź rěcźe Kalinina, Molotowa, Woroschilowa a Ordźinikiśa žiwjeny sacźišchcź w Moskwje sawostajiśe. Wośebje Kalinin a Molotow staj ważne słowa rěcźałoj.

Jako běšche pśichedźyła hłowneho wukonjaźeho wubjerka žowjetskeje unije Kalinin wotthadnikam wojeśeźe akademije pśichi jich pśichekhodźe do praktiśkeho dźěła w cźerwjenym wójśku šwojo pśichaś, wón rjekny, so cźerwjene wójśko šo ś kóždym létom pśichipórja a wudospołnja. Teź njepśeśeźeśo žowjetskeje unije šu pjeźa pomału rosumili, kajku móź cźerwjene wójśko pśichedstaja. Teź w pśichódnje maju šo wschitke mozy a wšcho bohatstwo wědomostnych nasjhonjenjow na wutrajnerje cźerwjeneho wójska nałožiź.

Pśichedźyła rady ludowych kommiśarow Molotow, kiž běšche pśeśed Stalinom rěcźał, napjerjedy wo nowym wuśpěchu žowjetskeje diplomatije rěcźeśe, kiž šo pjeźa w franzowsko-ruśkim śrěźenju pokasuje. Wón teź jako pśichcźinu tajkeho śrěźenja cźerwjene wójśko napomni, kótreź je žebi runje kaž žowjetska Ruska po nječim nahladnosći w śwěźe dobrało. Molotow na ńonzu žwojeje rěcźe rjekny, so je žowjetska Ruska najwjetścha móź, bjes kótreje šo žadyn měr w Europje njehodźi śwěśićź.

Blomberg a Raeder w Kielu

Němski woborny minister generalny wyšchi ſ Blomberg a schef namórnistwoweho wjednistwa admiral Raeder běschtaj póndźelu pśichi tśělnych śwucźowanjach kschižaka „Lipśka" do łódźe „Zähringen" w Kielskim šaliwje pśichtomnaj. Mutoru dopołdnja a popołdnju staj běłoj němški woborny minister a schef namórnistwoweho wjednistwa na kraju wschelake pśichiprawy wobhladałoj. Wjeczor běschtaj wonaj pola schefa namórnistwoweje śiagje sa rańsche morjo, městoadmirala Albrechta, ſ hoscźom. Dźenża rjedu šo wonaj pśichi śwucźowanjach prěnjeho wotdźělenja namórnistwoweje artillerije wobdźěłitaj.

Waršawa Lavalowy wopyt wočakuje

Pśichichodny pjatk franzowški šwonkowny minister Laval na žwójśim pućowanju do Moskwy pólśke hłowne město wopśija. We Waršawje šo tutón wopyt ś wulkim šajimom wočakuje. Pólśke nowiny ju dotal pśichi rozpominanju franzowsko-ruśkeho śrěźenja žwoje stejśišchcźo mało rozpominake a ju powschitkownje jenož šwěźśiśe, so šo tuto śrěźenje pśeśeźiwo Němskej měri a šo pólśko-franzowskeho šwjatka njepodobka.

Warschawske nowiny „Gazeta Polska" šo sa politiśimi wotpohładanť śrěźenja mjes Franzowšku a Ruskej pśiśeleja a pśichipomnjeja, so w Pótšku wot knjeża Labala nadźobniśche šhonicź wočakuja.

Nowiny „Kurjer Poranny" na to pokasuja, so nimo móžnośće namórśkeje wójny a nimo fantastiśkeje myśle pśeśeźeńenja ruśkich wojakow pśeśes Rumunišku njeje žaneje móžnośće špórnacź, kak dyrbjała Ruska Franzowsam pśeśeźiwo Němskej pomhacź. Hižo ſ geografiśkich pśiśiźinow potajśim franzowsko-ruśke śrěźenje ša Franzowšku žaneje hódnośće nima, wono šamo cźeje Franzowskeje powjetścha, dokelž by Franzowska pśichi němsko-ruśkej swadźe dyrbjała pśeśeźiwo Němskej šakrocźiś. Nowiny pśichipomnjeja, so šo w Parizu šaśałe powěźeś wudźerža, **so Franzowska Ruskej kredity k twarjenju strategiśkeje żelešnizy pśichi jeje wjeczornych mjesach poda.**

Hdyž je to wěrno, dyrbi šo śwěźeśiś, so tajke postupowanje ſ Němskej napśeśeźiwnej tendenzu śrěźenja njeje pśeśesjene, dokelž wjeczorne mjeny žowjetśkeje unije njejźu mjeny pśeśeźiwo Němskej. Tohodla šo praśchenje šběha, kak dha pśichi śrěźenju, kótreż šo pjeźa pśeśeźiwo Němskej měri, nusnośćź pożconki nastawa, kótraž šo woprawdźe pśeśeźiwo někotrej druhemu měri. **Pólśka ma pravo a je winowata, so žebi dokładne a hamtśke rozjašnjenje w tutej njejašnej naležnośći jada.** W Franzowskej šo powěźeże wo tutej pożcźonzy njejźu wotpokasałe.

250 milijonow čechosłowakskich krónow za Rusku

Pod pśeśedsydstwom cźěšłokłowakišeho finanźneho ministra dr. Trapla je šo wutoru mjes šaśtupjerjemi žowjetśkeho wupóśłanstwa a wyšchšim direktorom dr. Dreisom, kaž też generalnym direktorom inźeńerom Federerom jako šaśtupjerjom bankowskeho a industrialneho konsorzija wo pożcźonzy ša žowjetśku uniju jednako. **Kredit pjeźa 250 milijonow krónow wuczinja.** Njenjeśi šo na nakupowanje tworow w Cźěškosłowakiśkeje wuźija. Pśicht jednanjach je k dorěcźenju dóschło. Nadrobny tekst pożcźonzyneho śrěźenja šo hišcźe wudźeła.

Čežkosłowakske knježelstwo přeciwo emigrantam postupuje

Prażiśka policajska direkcija je pónđźelu němšich emigrantow w jich šaśtarańjach pśeheptowała. Pśichi tutej śtkadnośći je šo dozpała 25 wožobow šaśało, wo kótrejž maju wschelake dwěle abo kótrejž njeměśachu žanych wožobinšich wupokasow. Pśiśeźiwo šajatym je šo pśeheptowanje wotewrilo.

Wo tutej naležnośći šo ſ Prahi hišcźe powě, so cźłeńa cźěškosłowakiśke wyšchnjośće krucźišchco emigrantow śražowacź. Prażiśke nowiny „Narodne Listy" piśaju, so šu mjes šajatymi emigrantami někotśi, kótriž šo hižo trójny ſ cźěškosłowakiśkeje republiki wupokasali. Trójny ju jich k mjesam dowjeśli, ale pśeźeco šašo šu šo woni wróćźili, šajatnje ſ druhimi papjerjami a pod druhim mjenom.

Beneš a Titulesku do Roma pojědžetaj

Minšti rosprawjeś Parišśich nowin „Information" pšihiponeži, so žo cześkosłowakiśki zwonkowny minister Beneš a rumunśki zwonkowny minister Titulešku hišcze do konferency pšichiwabjaśkich krajow do Roma podataj, so byšchtaj wo zwuženju hospodaŕśkich poczahow mjes štatami Makeje ententy a Awstriśkej, Madźarskej a Italskej jednatoj.

Franzowske nowiny wo wunoschkach rosrěčowanjow we Venedigu jara malo pišaju.

Gmejnske wólby w Francowskej

Tež wutoru rano hišcze njeběšche móžno, wupad prěnich wólbow w franzowskich gmejnskich wólbach wěsce pozhubžowaś. Dokelž wo wunoschki nomału wospjetuje a dokelž wuspěchi jenotliwych stronow njejžu derje pšepěhalne, so budže wjele wukmanśkich wólbow trěbnych, na to pokazuje, so wólby dotal hišcze njejžu na dotalnych gyłnoscach wjele pšemeńśe.

Franzowske wobydlerstwo je sa wólbne wunoschki sarźdźeneje njedźele hižo kěrcu sajim šubiku, a žo hižo bóle sa wukmanśke wólby pšichodneje njedźele sajimuje. Pšich wukmanśkich wólbach male strony swjetscha wupadnu a jich hłosy žo lěpschim kandidatam pšichibaža. Tohodla pšichodna njedźela jaźnišchi pšehlad pšinjeże.

Konferenca baltiskich zwonkownych ministrow

Wo konferency zwonkownych ministrow tšoch baltiskich krajow w Kownje žo nimo hamtskeho sdźelenja a blidnych rěcjow pšich hoscinje pola litewskeho zwonkowneho ministra ani wo programmje ani wo wuradowanjach njeje ničjo wospjetwiło. Na wutoru a žrjedu běchu žo hišcze tśi pożedźenja postajiłe, na kotrychž žo wožebje wo naležnoscach baltiskich krajow mjes sobu jedna. Litewske nowiny njeśu žrěd wo wuspěchu konferency za zwonkownu politiku wjele lubiše.

Nowa mobilisacija w Italskej

Romska powěsćenja „Agenzia Stefani" je wospjetowanje wocakowaśa, w kotrymž žo praji, so žo Italska nowych kedźbnosćiwych napravnow sa schkitanje swojich kolonijow w rańśej Afriky wěstych podawkow dla njemóže sminyć. Jako tajke podawki powěsćenja napomnja:

1. so wěste europske bronjowe dźiwarje thěrno wobšćerne poćiski bronjow do Addisa-Abeby pohonichu;
2. so abeśinske knjeźerstwo mobilisaziju pšihitowaše;
3. rěcj abeśinskeho kěžora, kotruž je wón njedawno měł a ſ kotrejž žu žo italske nowiny wospjet saběrale.

Tohodla žo po Mussolinijowej poruczanoscej tśi divizije mobilisuja. K tomu žo wojazy lěta 1913, kotśiž běchu žo wot wojeŕśkeje słužby wuzwobodźili a žu žo jenoż 6 měsazow wutrowali, pod thorhoje swołali. **Tak nětko zyły lětnik 1913 runje tak pod thorhojemi stej, kaž lětnikaj 1911 a 1914.**

W Eritrejśkej je Italska druhu divisiju domorodnych mobilisowała. Na město divizije Zabauda žo w Italskej narunańska divizija sestaja, kotraž budże žo Zabauda II mjenowaca Italska je dozdła 284 000 muži mobilisowała.

62,2 procentow za Jewtića

W Beogradźe je žo shromadny wunoschk Juhosłowjańskich wólbow dnja 5. meje wospjetował. Liśćina ministerskeho presidenta Jewtića je 1 738 390 hłosow (62,6 proz.) dostała. Liśćina sjednoćeneje opozicije Maćeja, Dawidowića, Jowanowića a Spaha dosta 983 248 hłosow (35,4 proz.) Na Maximowićowu liśćinu je žo 32 720 hłosow (1,18 proz.) wotedało. Ljotićowa liśćina je 23 814 hłosow (0,86 proz.) dostała. Pšich wólbach je žo bozyła 2 778 172 hłosow wotedało.

Krótke politiske powěsće

Litwa chce lětanišćeja twaricj. Litewske ministerstwo snutkownych naležnoscjow je žo města a wjesne gamosarjadnistwa wopraschało, hacj móża wone pšichodne leżownoscje sa pšihiprawjenje lětanišćow pšewoistajicj.

Druha operazija franzowskeho ministerskeho presidenta. Pola franzowskeho ministerskeho presidenta Flandina, kiž běšche žebi njedźelu pšich autowym sniesbożenju ruku złamał, běšche wutoru druha operazija nuźna. Po lěkaŕskim wospjewjenju je žo operazija poradźiła. Lěkarjo wocakaju, so žo Flandin bórzy sazo wustrowi.

Khlěbowa waha so post jita

Němske knjeźerstwo je sakoń k pšemeńenju khlěboweho sakonja wobsamkło. Sakoń je žo runje w němskim sakońkim kopjenje pšihipowědał. Se sakonjom žo postaja, so smě žo khlěb w pjekarńach jenoż po postajenych wahach pjeć. Dotal tuto pšichedpišmo jenoż sa tajki khlěb płacześeše, sa kotruž žo jenoż abo swjetscha rjana muka wuzywaśe. Dokelž pak žo też tuttajna pšeńeźa jako khlěbowa muka žobu pšichetrjeba, běšche nuźne, so žo pšichedpišmo też na druhe khlěbowe druźiny wupšeśerě, kaž na měšchany khlěb abo na pšeńeźny khlěb. Pšichetrjebaś žo ſ tym nětko pšichi wšitkich khlěbowych druźinach pšched schkodowanjom ſ wotedaczom pšeniśiśeje khlěboweje wahi schkita.

Też žo dotalna najnišśicha waha sa khlěb wot 500 grammow na 750 grammow powyschi, je-li žo khlěb še 20 a wjacy procentow rjaneje muki abo rjaneho schróta pjecże (cźorny, rjany a měšchany khlěb). Khlěbowe wiki žo ſ tym wot pšichewjele khlěbowych wulkoscjow wucźišcża. Najnižśicha waha sa druhe khlěbowe druźiny (wožebje sa pšeńeźny khlěb a sa wožebity khlěb) žo na 500 grammow postaja, dokelž žo tutón khlěb dotal powschikownje mjeńschi hacź rjany abo měšchany khlěb pjecześe. S tutymi pšichedpišmami wo najnišśichej waży žo też temu sadźewa, so žo na njehospodaŕśe waschnje pšemaśe pokrutk pjeku. Dotalne postajenje, po kotrymž małe pjecźwo, to je khlěb hacź bo 250 grammow, pod tute wahowe pšichedpišma njepada, žowju płaczíwośćej wobkhowa.

Potom žo też ſa khlěb, kiž žo sawalenj a w žudobjach bo pomałkow roskrany pšichedawa, najnišśicha waha a porjad wahi kaž też nusowanie k wojnamjenjenju wahi sajwedźe. S tym žo wobeśiźenjam wahownych pšichedpišmow ſ pšichedawanom khlěba w pomałkach sadźewa.

Sjednoćenjam žitoweho hospodaŕśtwa žo prawo da, so bychu wumsacja wot pšichedpišmow wahi sa roskrany khlěb bowolike, so bychu žo k wotwobroćenju krutoscźow pšichetkodne pšichedpišma smóžnike. Se šamźneje pšicźiny nowy sakoń też hnydom do mozu niestupi, ale hakle w cźasu, kotryž němski minister sa ješimjenje a rataśtwo postaji. Wobdźělenym bo'podaŕśim stupinam móže žo tak wožebje też sa pšichstaienie na nowe wahowe pšichedpišma a k pšichetrjebaniu starych sawalkow pšimjerjeny pšchekhodny cźaš spojcźicź.

Zendźelska tradizija też tutón žwjedźeński cźaš wobknježi.

Po nałoźku je žrěnjeho weka dyrbjesche kral pšchi šałkhodze do Londonskeho snutkownego města wot měšchcźanosty, kiž na njeho cźakaśe, dowolnosć k šaśtupej do města dostacź. Pšchi tutym postrowjenju žo jemu ſ pacźerkami wuzwadźany měšchcźański mjecź pšchepoda.

Ręčne hodźiny zastarańow a radupodawańow města Budyšina

wot 1. meje 1935.

Radupodawańa sa cźeśeńki a małe dźěcźi na Kamjeńtnej haźy 37: Wutoru a pjatk wot 15 do 17 hodźin.

Sastaranja tuberkulosnych na Hrodowiśej haźy 10 po 2 schodomaj: Pondźelu a schwórtk wot 15—17 hodź.

Radupodawańa sa bědnych na Kamjeńtnej haźy 37: Kóždy 1. schtwórtk w měsazu wot 9 do 10 hodźin.

Radupodawańa sa alkoholikow na Kamjeńtnej haźy 37: Kóždy 1. a 3. schtwórtk w měsazu wot 17 do 19 hodźin.

Radupodawańa sa šamodr. žónkje: Kóždy 2. schtwórtk w měsazu 17.30 hodź. w měšchcźańskej khorownj. Pšichichodne radupodawanje schtwórtk 9. meje.

Radupodawańa sa šłabomyślnych, duchakhornych a na padawy khorosći cźerpjazych: Kóždej 2 měsaźaj 1. žrjedu wot 11 do 12 hodźin w měšchcźańskej khorownj. Pšichichodne radupodawanje žrjedu 8. meje 1935.

Hendrich Sch. Baar:

Škowronćk

14] (Pokraczowanje.)

Wšchitzy pola Sahorkłej běchu hižo njewuspani, šprózni, nimale khori, hdyž pšchindże štónczenje wutora po Tjoch kralach a herzy poczachu hoscji wodźicź pod njewjesćicźmy hospodlinwy krwj. Sa thwilu zamo wokna sgšchcźerczachu, hdyž na wšy zahrima prěni twutkeł a po nim šo šypachu twutkele kaž na Boże cźeło. To žej Maćij se ſwojimaj šwatonaj a ſ zylym ſwojim pšchcźeśiśiwom po Marhatu a po požohnowanje noweju starschetu bješche, so by štónczenje, telko sadźerkowo wotstronitwschi, žebi ju ſ zyrkwje wotwjedł jako ſwoju žonu. Płakaśche kaž pšchi pohrzebje, pšchetoż pola naš dyrbi kóžda porjadna njewjesta płakacź pšche ſwój knjeźiśiśi wěnz, nimaja-li še hudy wo nju šorhacź. Herzy drje pšikachu, druźi wjesele šwěwachu „Hižo lubu k wěrowanju wjedu", šwatoju wyślachu, młodźina tśeleśeše, ale Marhata krjepješe pucź še žylsami kaž parlemi, so bě ſamo staremu Schkowroncźej jeje žel. Sthili žo k Darejśej a hnuty jemu rjekny: „Pohladaj jeno na tu holzu, dże, wboha, kaž womzka k rěju."

„To dyrbi tak być", wotmolwi Darejśk, „wschako žo wona sazo ſwjeźeli. Ty njesmajeśch žónśe, te maja wšcho, płaczki a šmějschki w jenym měśchu."

Hdyž žo po wěrowanju ſ zyrkwje a ſ korcźmy domoj wróćachu, šwěcźeśeše žo njewjesta kaž šlónczko nad hłowami kwaźarjow. A hdyž ſa błidom žedźachu, žo njewjesta sazo pošmějwaśe wšchem popjerjanym žortam a ſwojosmyślnym pšchišpomnjenjam, kotrejž žo wot kedźbliwych kwaźarjow na nju šypachu. Ale też cźi bórzy womjelknychu, pšchetoż kóždy měješche dosć za dźeło, so by še ſwojimaj cźeleźnomaj rostołkaŕ kuź howjaśeho mjaśa ſ krěnowej juschku polateho. Jenoż Sahorik hišcze prjedy hacź do ſwojeje cźaśeše kó.a rěkny, hordże wošjewi: „So bychcźe wědźeli, schto jéśće. To je mjaso ſ mojeje schaki, ſ teje, ſa kotruž ſym w měścźe premiju dostaŕ. S wotpohladom ſym ju dak šaréśacź, so by wam na kwaźu žłodźało." Potom wša porjadny kruch na widliczku, hišcze duzy do huby wulkhwalowaśche: „Kaž hłódki tykanz" a hižo žo do njeho šatukny.

Schkowroncźk žo na ſwojim stólczku husaśe, kaž bychu ikhi po nim běhaśe, hižo myślesche, so žo njeśdźerži, ale so žo wótśje łaśmeże, a tola so wobknježi a rosmyślí žebi, so njemóże Sahorka, hdyž je ſ nim nětko w pšcheźeślíwje, tak njedźiwajo wuśměchcźeć.

„Dobre mjaso, jenoż trochu twjerde", rjekny tohodla ižcźerpawje a łuśaśe, so jemu we ſtronjomaj ropaśche.

„Njech ani rjekł, so je ſ ſtitétneje krumy, to drje je cźe tón Hadam thěrno truhnył. Najkerje je nětkaku kapawu šarésał, mjaso ſ njeje tebi napóźitnył a ſej myślił, so je ſa burow wschitko dawno dobre", ſchiźwědcźuje hnydom bur Jaworz a hoscźeśel se šubami łichił a ſtóścź jemu pomha rosłuśkowacź cźaśeć kaž witka njepodajnu.

„Njedocźink je Hadam! Wobſchudźił mje je, moju cźaku je dał měšchcźanam sjeć, tak hanibnje je jej ſtónczicź dał", ſwari Sahork w rošćupdźenej wutrobje a hižo žo pšchihotuje, kak to rěsnikej pokasa a schto jemu wschitko pod nóź tyknje.

A na šbožo dalśche jédže prěnju njeporadźenu jédź bohacze narunachu tak, so, hdyž druhejho dnja nasta cźerpzowanje a płaczne rošćohnowanje njewjesty, hdyž žo Marhata njemóžeśche a njemóžeśche wot domu dźeliź, Maćij měješche za pšchihódne ju pokojicź: „Ale Marhatka, jenoż tak njezhnuj, wschako žo pola naš jara ſwjeźelich, njebudźeśch tam ſama, namakaśch tam ſ doma staru znatu."

„Schto dha by tam mohło tak lubeho na mnje cźakaź?" pšchindże ſrudźenej mkodej žonje hnydom na myśle, wschitkoſcj ju tak pšchemóże, so ſ raſom ſkónczi bolostne rošćohnowanje, ikoźi ſ Maćijej na wóś a prěni rjeblowany wós wotjedže.

Tak ruczе hacź bě pola Schkowroncźkej ſchiźa na hsodźił póśtnyka, pokrutu khlěba na blido położiła a nowenu nanej ruku wokoschiła, wobroćej žo Marhata k Maćijej, kiž žo runje ſ kamoront dracźowaśche a ſaschepta jemu: „Tak mi pokaźaj, schto tu lubeho na mnje cźaka."

„Dźi do hródže, tam to wohladaśch", łaśmja žo mkody bur a dale wulki kamor k ſcźenje ſtorkaśche.

„Schto jenoż by to mohło być", pšchindże Marhacze hišcźe na myśle, hdyž ſ wětrom běžeśche po kamjeńtnej khódźbje do hródže. Ale hdyž burje wocźini a rjekny: „Bóh žohnuj", hnydom jena ſ kruwow k njej hłowu wobroćeśi. „Schaka, kak by ty tym ſčehła?" Marhata pšchekhwapjena ſ rukomaj ſkleźny. A tu žo nadobo ſpodźimnje pšchemêni. Burowka w njej wotuczi a ſ cźitej radoscźu žo ſaradowa, so bě cźehtaj Schkowroncźkaj nad jeje nanom dowłyoj a to pożadane ſtoźo tola do ſwojeje hródže dostałoj. W tej thwili ſ nowej domitnje pšchirośce a ſkedźična radoscź jej wutrobu napjelni, hdyž žo pšches wobhrobu ſthili a tam ſchakojte cźełatko bźěcź widźeśche. Wšcha žo raduje žo do ſliwy wróćeli a hnydom na prošy žo wjeźele ſamja: „Hdyž nan tole ſhoni, nó, tón budźe ſakhadźecź."

Nětko žo hakle ſtary Schkowroncźk ſaśmja kaž Němc na tykanz a mějeśche we wutrobje hrěšazy, hordy juſt dowcźeŕa, kotruž też jemu jara wołóźi bolostne rošćohnowanje je ſtatokom a wotkhad na wumjeńk.

(Pokraczowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow

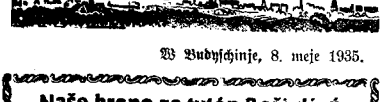

W Budyšinje, 8. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž pjenjezy rěča, wonšmi prawda
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 4, najwyšičicha dnjowa temperatura 25 stop. cźopłoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 747, hygrometer 0, najnišča temperatura w nozy 9 stop. cźopłoty po Celsiju. — Wječera je so wjedro chětro pscheczíwo powšichkomnemu wočakowanju pscheměniło. Nižina nad dołhowjeczornej Ruiker je swoje wubjeki hacź do Němskeje pósłała. Na jeje połnócnej kromje žu je so snowa symne wětry ſ Łodowego morja k połdnju dobyle. Hdyž žu je ſ cźopłym powětrom setkale, je so njebjo pomročiło, ſ městnami žu je so też njewjedrowe dešcźe pokasałe. Dźenja symy na kromje mjes ruiker nižinu a wyšinu pola Jendźelskeje. To nam sa jutšišchi dźeń hišcźe trochu wušate wjedro lubi. Hacź smějemy na konzu tydzenja sabo rjane wjedro, hišcźe njeje wěste, dokelž so sady wyšiny pola Jendźelskeje nowa wobšcźerna nižina nad Atlantiskim morjom pokasuje. — Jutšje schtwórtk plónczo 4,22 hodź. schadza a so 7,32 hodź. thowa. Mježacźk schadza jutšje dopołdnja 9,52 hodź. a thowa so na wječaz 12,51 h.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšišchi schtwórtk: Trochu njewobstajne a chłodne wjedro.**

*

— **Schto zyrkuž Busch w Budyšchinje pokšicźi?** Dźeń njeje wjazy daloko, na kotrymž zyrkuž Busch ſe swojimi mnohimi wosami do Budyšchina sacźehnje. Městopocźina so hižo pomału wobrazowej knižzy runacź. Tehdola możemy też srosumicź, hdyž so ludźo pschezo bóle sa tym prasheja, schto zyrkuž Busch w Budyšchinje wuzjadneho pokšicźi. Na to je lohko wotmolwicź. Tón šamy wulki dwójny programm je swojimi zyrkužowymi sensazijemi a wulkotnej wódnej pantomimu, tutón zyły programm, tiž zyrkuža Busča šwětazšawneho sčinja w šwětowych měšcach, kaž Pariju, Brüsselu, Romje, Warschawje atd. mějaju dołho pola nowinarstwa a wopytarstwa sahorjenje šoudźi, so też w Budyšchinje we tóždym pschedstajenju njepscheměnjeny a njepschikrócźeny pschedwjedźe. Techniska dokonjanosć a wobdźiwanja hódna organizazija zyrkuža Busča jemu šmóžnitej, so też w městach, hdźež jenož krótki cźas hraje, swoje hry połnje pschedstaja. Schtož potajkim sapleńcźene šwětowe města widźachu, budźe też Budyšchin widźeć. Mohydlerjo njetrjebaju dałeko puczowacź, so bychu njeschto wožebiteho widźeli, dźiw wschak k nim pschipuczuje. Busch też wulki pschehlad šwérjatow a ludow do Budyšchina pschinjese. Wón pokasa niz jenož šwérjata se wschich seminych dźelow, ale też kražne konje. Budyšchin wotaikim sajimawe dny dočaka.

Njedawno pišachmy, so je bětnarski mišchtr Pětr Deleńk w 89. lecźe swojeho žiwjenja so do wěcznosće wotwołał. Tomu chcemy hišcźe dodacź, so je so semrěty, kotryž bješe žiwy rataraja we Skowej Borschcźi, hdźež so 30. oktobra 1846 narodźi, w prózpołnym žiwjenju k wschudnje cźežcźenemu, dałeko a šcheroko znatemu rjemješlnikej, kotryž jenje njeje na žiwej žerdźi połhad sabył, pschedobył. W lecźe 1860 zastupi pola tehdyšcheho bětnarskeho mišchtra Ritschera w Budyšchinje na Žitnych wikach do wuczby. 11. julija 1864 jeho stare Budyške bětnarske sjednoczenstwo sa pomocnika pomjenowa. Potom puščźi so na puczowanje a pschepuczowasche nimale zyłu Němsku a dźěłasche w Pegauje, Altenburgu, Hildesheimje, Düsseldorfu, Drježdźanach a w Mühlowizach w Hornjej Schlesiskej. Sapoczatk dezembra 1872 wróći so do Budyšchina a dźěłasche w tudyšchej piwarni jako bětnar, hdźež bu 1875 k wyšischemu bětnarjej powołany a wosta tam hacź do lěta 1880. W tutym lecźe sakoji žiwjenski towarš swój šamtžnu wobchod. 1. oktobra 1930 wotwopreći swój 50lětny wobchodny jubilej a běšche hižo tehdom najstarši hišcźe w dźěle stojazy bětnarski mišchtr. Najprjedy mějesche swoju dźěłarnju a wobchod na Hornczerskej hasy cźisło 29, potom sa Garbarskej hasu 5. W lecźe 1885 kupi sebi lezownosć psched Schulerskimi wrotami cźo. 3. W lecźe 1929 swjeczesche swój 50lětny jubilej jako Budyski měšcźan a psched 8 lětami je swojej žwérnej, jenuž we wschich cźasach a radosćach žiwjenja po boku stojazej mandźelskej swój złoty kwaž. Po dźěłapołnym dźele někto wotpoczuje wródnej senji, njech je jemu někto lohka.

S **Dźěznikez.** Njedźelu 12. meje pschipołdnju w 1 hodź. smeje Dźěžničanska dobrowólna wohnjowa wobora swoje pschihotowanje. W 3 hodź. so ſ parnej trubu w Hornjej Kórzy k alarmej zatrubi, k wokrjeznemu a sanitetnemu swuczowanju. Na swuczowanju so wobory ſ Wulkich Debšez, Hornjeje Hórki, Čornych Noßlic, Gnaschez, Dobrušche, Hornjeje Kiny a Dźěžnikez wobdźěla.

S **Nowych Biohaschez.** S wčerawšchim dnjom žu je na Budyško-Drježdźanskej dróży ſ dźěłom wotnoschenja hórki sapoczeli. Nahła hora, po kotrejž tu dróha wjedze, so w dołhosći někotrych stow metrow skahodni. Wotwožena semja so w dole na stronu k Hodźijej sažo nasypa, so žo tam dróha šěhnje. Najprjedy so na jenej pokoju dróhi dźěła a posdźisko na druhej pokoju. Myšla sebi, so budźa ſ łahodnjenjom hory sa tři měsacy hotowi. Twarske dźěło Klugez firma ſ Hirschfelda nawjeduje.

S **Worzyna.** Sandźenu njedźelu wjeczor běschtaj mtodaj cźłowjekaj do tudomneho mlyna k Bielez žiwóšbje na wopyt ſ jeschenym kolom pschijěłoj. Sswojej kole běschtaj žwonka domikcho stajiłoj. Hdyž zdyschtaj so domoj wróćicź, so dohladachtaj, so bě so rene kolo skubito. Njedźiwajo wscheho wobhonjenja a sledźenja hišcźeze djenża njemóchtaj, schtó je jo kradnył.

S **Njeswacźidła.** Poslednje dny je žo w Njeswacźidłskim ptacźjatschcźu roswucźenje wotmětło. Se wschich stron Sakskeje, ſ Halle a Braunschweiskeje běchu wopytarjo pschijěchli. Jedyn ſ nich bě, so by jebi jěsdny pjenjes salutował, pěchi ſ Drježdźan do Njeswacźidła puczował. Prěni dźeń po knjeźim parku chodźo, pschiprawny sa schkanjenje ptakow a ptacźi muješ wobhladachu a waschnje žiwjenja a hłoźy w parku bydlazych ptakow a posnyty sa jich sabydlenja studowachu. Popołdnju pschednoschk se šwětłowymi wobrazami wo „ptacźinje we łužiskich nižinach“ jednasche. Wjeczor na łuki wurědźechu, so bychu na nózne hłoźy ptakow poštuchali. Nasajtra rano sahe stanychu. Chłyzchu „cźahnik Njeswacźidłskich ptakow“ sarjadowacź. Puczowachu k lěsej a hatej pola Kosłowa. Po třjoch hodźinach schkworonczka a cźerwjenu wopuščku łyschachu. Po schtyrjoch hodźinach rocźk, cźorny kóš a dróšna sasperwachu. W 5. hodźinje žo płowacźk, cźichi michał a kacźki pschipowědźichu. Sa dopołdnischi cźaš możesche žo něhdże 80 ptacźich błoßow naliczicź. Popołdnju bě sažo pschednoschk se šwětłymi wobrazami a wjeczor žo žydleschezo woschcerjatych schkrěkawow (tonuschkow) pola Holeschowa wopyta. Treći dźeń k wjeczorej wot Njeswacźidła wuleczachu. W Krónizu baczonjace hnězdo widźachu, w kotrymž hižo 80 lět dołho baczony žydła. S Wětrnikowej Hory pola Wbohowa žo kražny wuhlad do rańschede Łužizy wotewri, potom dale duzy klóschtr Marijneje Hwězdy, Smjerczeczanske kupiele, Rózant a lěz pola kalka ſ jeho mnohimi kwětkami wopytachu. W Njeswacźidle žo snowa k pschednoschku se šwětłowymi wobrazami wo „technizy schkitanja a pizowanja ptakow“ zhromadźichu a wschelake formy kukawow a zberku wutykanych ptakow wobhladachu, kotraž jara žadne eksemplary wopschija, tak najwjetšchu palchturliju Němskeje, cźerwjenoschijatu huńezu ſ połnócneje Europy, kotraž kaž žo dopołasacź hodźi, kaž psched 5000 lětami hischcze djenża ſ łyžkom puczuje a kotruž žu po 100 lětach sažo sas w Delnjej Hórzy tšelili. Drohotna žadnosć je też mały bahnawz, kotrehož wot 1880 njeju wjazy we Łužizy widźeli. Wonka pak humpaka, njebjesku kosu a paschkowronza žiwschachu a ſebi ſ jich „spěwa“ nałeźo wotwoschachu, kaj wono ſ hłosami wokoło Njeswacźidła klinczi a spěwa a so sčónczne wusnachu, so žu bohaty kraj sele hatnischcza nascheje domizny.

S **Njeswacźidła.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ma wot 7—10. meje alarmiske swuczowanja.

S **Jenschez.** Njedźelu wokoło ½1 hodźiny staj žo na Jenschezjanskich leżowinoschach lěkne sjanje a bahnowina na dwěmaj kórzomaj połstalětnych khójnow žiwnoschcerja Hermanna Schtrympy w Nowych Pšowjach ſpalikej. Pschi kromje lěka je hromada žkanja leżała, kotraž je žo hižo rano w 7 hodźinach kurila, kaž šwjedzy praja. Naiskerje je žo woheń ſ wětrom do lěka donjeł. Naslata schkoda 40 hriwnow wuzinja. Jenschezenska a Nakeczanska dobrowólna wohnjowa wobora samóchu woheń na mjenowanu městnosć wobmjesowaczej. Hdyž Schescholwska dobrowólna wohnjowa wobora pschijědże, bě woheń hižo hsachany.

Z **Konjec.** Maćerjan podawa so rada pónidźelu 13. meje popołdnju w 2 hodź. w Konjecach.

S **Wojerez.** Na žobotnitše wiki běchu 201 prošatow pschiwjesli, kotrež běchu žo hižo rano ½8 hodźin wschi pschedale. Po starobje a hódnosći prožo 12 hacź 22 hriwnow płacźesche.

S **Cźornego Khołmza.** Wyschicha póstka direkzija we Wrótšławju je tudomnemu póstšemu agentej Schmidtej pschi zkładnosći jeho 40lětneho žłužbneho jubileja lisćinu se zamorucźnym podpismom wjednika a němskeho kanzlera Adolfa Hitlera pschepodacź dała. Jubilarej je žo pódla toho wjele šdobopschecźow Cźornokhołmcźanskeje gmejny a jeho pschecźelow a znatych dostało.

S **Delnjeho Wujesda.** W nozy ſ 30. haprleji je paduch do tudomneho Haschkez hoscźenza se salinym wokom do sale a wot tam do hoscźowskeje stwy salěź, hdźež je wjetšchu dźěłbu zigarow, zigaretow a palenza žoßu kasał. Hotowe pjenjezy wón njeje namakał. Se stwiny je wón hoscźenzarjowy radiowy aparat kradnył. Sda

„Schkleńza, kotraž žo njepuka“.

Tuto wunamakanje, kotrež je žo pjeza hižo raz w cźasu romskich kěžow stało, je žo němšenu chemiker drej. Bratringej porabiło. Njepuklivna schkleńza, je elastiska a njehodźi so rosbicź ani sapalicź. Wožebje to, so ju nje-sapali, žo na wobrazu pokasuje. Sandobjo ſ tuteje notweje schkleńzy je žo ſ wobnjom trochu sesčhrělo, wono pak žo njeje sapaliło.

žo, so je paduch ton šamy, kotryž je žo w pošledninm cźašu też do druhich hosćzow pruskeje Hornjeje Łužizy dobywał a kóždy ſ kótreż radiowy aparat žobu wsał, hdźež je tajki nadeschol. Psched nětkim lětom je hižo tas jedyn paduch Haschkez hoscźenz wobkradnył.

S **Wukrancźiz.** Połdźelu wotoko pschipołdnja ſ Klawkez nuſowego doma ſ boka Dubjanskeje dróhi woheń wudyri, kotryž bě w njewobkedźbowanym wokomiku pschi sapyrjenju pjezy nasał. Hacźrunje Wukrancźanska a Dubjanska wobnjowa wobora a w blišschosći dźěłaze wotdźelenje dźěłoweje nuſoweje žłužby ruče na pomoz pschichwatachu. Sa płonjerja njehodźachu sbaschcź. Najwjazy domjazeje nabodły pak samochu wukhowacź, runje ſaj nětčźo skotu. Wobstejdźeć nima nicźo pische wobnjowy strach sawrěšeńe.

S **Klétnjeho.** Klétnjanska wotnoška němšeje dźěłoweje fronty njedźelu 19. meje pschi mejumjetanju wulki ludowy šwjedźeń pschiprawi. K skónczenju mejiškich šwjedźenjow žo 25. meje towarschnoschny wjeczor NSšednoczenstwa „Móz ſ radosće“ wotmeje. — Blížschej rěcźnaj dnjej prawneje poradźerske němšeje dźěłoweje fronty smějetaj žo w Klétnom w pjatk 10. a 27. meje wot 16 do 18,30 hodź. Potom budźa kóždej dwě njedźeli póndźelu rěcźne hodźiny. — Pschichodnu njedźelu dopołdnja w 9 hodź. budźe w naschej zyrkwi kemschenje ſ dnjej macźerje. We mějacu haprleje žu je tu ſi dźěći wutschcźite, wschitke běchu hólzy. Swěrowaku staj žo dwaj mandźelskaj poraj. Jena žona je ſ pošledniemu wotpoczinkej pokhowa.

S **Mikowa.** 3. haschcerišti cźah dobrowólneje wobory w Mikowje žobotu 11. meje w Kijankez sali towarschnoschny wjeczor wuhotuje, kiž bohaty programm pschinjeże.

Se **Zitarwy.** Cźežšte automobile žu pschescheroko twarjene. To je ſ pschicźinu, so je hižo wjele ludźi na dróhach snjesbožiło. Tajke njesboże je žo pola Zitarwskeje palerije cźełkom stało. Jedyn Zitarwski, je schtyri wožobami wobtažowacy wožobowy automobil ſ Hirschfelde jědžo žo cźežšitemu automobilej wuwinywschi do ruczneho wosa sawadźi, schmórny žo jeneho kokoješdneho a potom po nahłym brjoły do Weinawy dele sjedże. S lohko wobschkodźenym wosom mózachu bórzy sažo dale jěcź, ke w nim žeđźazy ludźo njeběchu sranjeni, tola wjednika ruczneho wosa a kokoješdneho dyrbjachu sranjeneju do hojerńe dowjezcź.

Wusudźenja

§ S paduschstwom žita běsche wobšedźeł ryczekubla Stahn w Boranezach cźežko schkodowak. Jako wobdźelnizy na tutych khłostajomnych cźinach wuzhladichu žo: Werner Schlechte ſ Drježdźan, Richard Schmiedel ſ Langenbiela a Ehrhardt Diesen ſ Regersdorfa. Hamtšti žud w Budyšchinje běsche Schlechtej 10 dnjow jatby abo 30 hr. pjenjeżneho khłostanja a dalšich 15 hr. pjenjeżneho khłostanja napokazk. Schmiedel dosta město 5 dnjow jatby 15 hr. pjenjeżneho khłostanja. To šame napokazi žo Diesenej. Na powołanje statneho rěcźnistwa dóńdże powołański žud k pschešwědcźenju, so maja žo wobschtorżenym jenož khłostanja na šwobodże napokazicź. Schlechte žo tehodła runje kaž Diesen k 10 dnjam jastwa, Schmiedel k 7 dnjam jastwa sasudźi.

§ Wobarał běsche žo Richard Arnošt Biehle ſ Błohajšcez, nětko w Ratarjezach bydlazy pschecźiwo pschipósłanemu jemu khłostanšemu pschikasej ſ pjenjeżnym khłostanjom we wyšokosći 30 hr. abo 10 dnjow jastwa dla cźiwilowanja šwérjatow. Běsche mjenujzy, jako hišcźe pschi mjes tym semrětym rataru Zimmeru we Budyšchinje dźěłasche, 9. januara 1935 konja, kotryž Zimmerej žłuschesche a kotryž běsche na dwór cźeknył, ſ šulnym dyrjenjom ſ delku do konjeńza wrócźo sahnał. Potom poda žo do konjeńza a je tam kaj tjio schulerjo w starobje 13 lět jako šwědźojo tuteho pschipada wobšwědcźichu, konja 15—20 rasow ſ kulachom nabił. Dyrjenje ſ delku pschisna. Saprěwasche pak dalsche bicźe. Muprajenja dweju schulerjow pak běchu tak pschešwědcźaze, so žo Biehle sažo sasudźi. Khłostanje pak žo na 20 hr. šniži, dokelž je mjes tym bjes sažkužby.

Wohnjowobornistwo

Budyška dobrowólna wohnjowa wobora běsche pjatk wjeczor ½8 hodź. pschi starych kasarnach ſ 3 kompanijemi a woběmaj autowymaj hasčerišimaj cźahomaj ke swojemu 2. šhromadnemu šwuczowanju nastupiła. Pod wjedźenstwom kommandanta wopalneho mišchtra Eckharda žo wobora ſ hudźbu na Tšelnik poda. Tam žo najprjedy rosrěčowanje wjednikow wotmě. 4. kompanija běsche saſtupjerja pósłała, dokelž wona na Zidowje swuczowasche. Kommandant Eckhardt w pschitomnosći dezernenta měšcźanskeho rady Krala a wopalneho direktora Görlinga, kotrajž běschtaj pschi zyłym swuczowanju pschitomnaj, pscheproschenje woborn w Tuczźach na swjatkowy sšeđ swjatka Hornjołužiskeje hórskeje župy pschecźita. Wobora delegaziju pósćele. Potom žo też wo wobdźělenju na wopuczże wustajerjow wohnjoweje woborn „Cźerwjeny thapon“ w Drježdźanach rěcźeshe; wustajeiśa so 1. junija wotewri. Wubjerki sa Budyški sjeđ 22. a 23. junija žu žo hižo wutworite a žu dźěłacy sapocźate, žu pscheproschenja wupósłake. Po rosrěčowanju žo jenotliwie na narjadach swuczowasche, muzźtwa jenotliwych cźahow žo pschi narjadach wotměwasche. Pschi chłodnym meśkim wjedrje běchu žo pschihładowarjo sažo rosešchli. Po skónczenym swuczowanju žo wobora sažo do města wrócźi a narjady na šwoje městna dowjese. Pschichodne swuczowanje budźe schtwórtk 9. meje.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přidawk Marko Smolerjo a za nawołźki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Budyske stawniske powěsće

wutoru 7. meje 1935.

Narodźili su so: 2. 5. Pawołej Gerhardej Hańcej, maršinskemu samkarjej we Wjasowicy, hynk. — 3. 5. Wilhelmej Gustawej Emilej Ludewijej, techniskemu železniskemu inspektorej, dźowčježka. — 4. 5. Jurjej Marcinej Wusmannej, maršinskemu samkarjej, hynk. — 4. 5. Njemandźelskí hynk. — 5. 5. Njemandźelski hynk. — 7. 5. Kurtej Willijej Běrnarjej, twarskemu dźěłaćerjej, dźowčježka.

Wumrěli staj: 6. 5. Bjedrich August Nowak, šachtowy mišchtr, 54 lět. — 6. 5. Marja Helena Pjechowa rodź. Domšchej, mandźelska bura we Čěšchcach, 60 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichtaj: 7. 5. Korla Rudolf Richter, drogist, se Charlottu Klaru Ottiliju Heilandej, wobłhodnej wjednizu, wobaj w Budyšchinje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

S Budyškich hamtiskich wozjewjenjow.

Na Budyškim hudnistwje w ſali 141 maju ſo po dyrbjenſiſim maſchnju na pſcheſkadźowanje pſchedawacy:

1. Pjatk 21. junija 1935 dopołdnja ½9 hodźin leżownosć we **Hajnizach**, na mjeno Antona **Binzenza Poraka** ſapiſana a na 5000 hriwnow pohódnoſcjena.

2. Pjatk 21. junija 1935 dop. ½10 hodźin leżownoſcje **we Bronju a Radworju**, na firmu **Polſtera a Dießnera** we Radogach ſapiſane a hromadźe ſ pſchiſłuſchkom na 9666 hriwnow pohódnoſcjene.

3. Pjatk 21. junija 1935 dop. ½11 hodźin leżownoſcje Židowſkich leżownoſtnych knihow na mjeno **Marje Klary ſwud. Nowakoweje rodź. Schmeißnerez na Židowje** na Cjichonjańſkej dróſy cźiſło 106 ſapiſane a na 4900 hriwnow pohódnoſcjene. Na nich je domſke ſ pſchiſtwarami a kóluju natwarjene. Wopalna kaha wucźinja 6500 hr.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin". Příchodnu nje-dźelu, 12. meje pop. w 2 hodź. swjećimy pola nas misionski swjedźeń a cheemy so w čahu jako Serbja sobu wobdźělić. Tuž naše serbske towarſtwa w bohatej ličbje, też žony, kaž też hoſći, młodych a starych, wšitkich wutrobnje přeprošujemy na wulět do našich Budestec, zo bychmy pokazać móhli, zo Serbja su też tu. Pola Rósikec ½2 hodź. a ¾2 hodź. wot młodostneho domu čehnjemy do cyrkwje. Předowanje změje k. farař Mjerwa z Bukec.

Předsyda.

Drježdźany. „Jednota", tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budźe naša **generalna zhromadźizna** w towarſtwowym domje Bayriſche Krone, Neumarkt. Porjad ſo tam wozjewi. Sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje předsydſtwo.

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, móže **ſo wołać telefonisey: Hućina (Guttau) čisło 232.**

Hospodarski rozhlad

Sźrjedu, 8. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,488	100 pólsk. złotych	46,89
1 jendźelski punt	12,055	100 čěskosł. krónow	10,365
100 šwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burſa 7. meje. Nakupje akcijonſ ſ pohlednich dnjow ſo wčera njewoſpjetowachu, tak ſo běſche położenje burſy wo něſchto ſłabſche. Powſchitkownje pak wobſłabjenja njepſchestupichu 1,5 proz. Wuwjedźenja wo mjenowanych praſchenjach we wobłuku referatow w roſwucźowanſſim rydźenju ſa ſaſtojnikow ſtatneje banki ſo na burſy ſylnje wobkedźbowachu. Poſkicźenjow běſche pomérnje mało, tola kupzow hiſchcźe mjenje. Wobjebje popuſchcźichu wukrajne hódnoty. Też na rentowych wikach kurſy popuſchcźichu.

Barlinſke jitne wulkowiki. Dokelž njebě naſtorkow ſe ſtrony pſchetrjebarjow, běſche wobłhod na žitnych wikach dale mérny. Młyny chlěbowe žita njerady kupuja, dokelž ſwoju potrjebu ſe ſkładowych wobſtatkow kryja. Sa najlěpſche pſcheńcźne druźiny ſu žadanja a poſtajenja jara roſdźělene. Też wobłhod ſam njeje nakulený k wjetſchim naſtupjam, tak ſo bohate poſtajenja pſchego hiſchcźe ſu doſć napadne. Na mukowych wikach je mérny wobłhod, ke kryću wſchědneje potrjeby, k wotſamknjenjam w nowym typu rźaneje muki we wjetſchej mérje dotal njebóźe. Wobroty we wowſu a jećmjenju ſa pjawowe ſamérny běchu tehodnja jenož jara ſłabe, dokelž ſo žadanja na dodaće ſojamuczki a lanych wołuchow njedadźa ſpěhnyć.

Wežera płaćejsche w Barlinje zentnar

pſchenźny W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožtí R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr. — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	7. 5.	6. 5.		7. 5.	6. 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,5-12,5
rožka	171,0	171,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jećmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,25-9,25	8,50-9,25
jećmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wowſ	—	—	zeradelia	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšeńć. muka	—	—	lany wosuſk	7,65	7,65
rźana muka	23 00	23.00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
rźane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rźana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńć. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	20,0-22,0	20,5-22,5	jećna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaćizny rěžneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

7. meje 1935 Płaćizny po cent. a zhł. hódnoće

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 388.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěžneje hódnoće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	40—41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35—39
Mjenje picowane wšěch starobow	30—34

Byki: 606.

Połnomjasne, wuroſcene, najwjetše rěžneje hódnoće	40—44
Połnomjasne, młóde	36—39
Mjenje wukormjene młóde a derje picowane starše	31—35
Špatne	27—30

Jałojcy a kruwy: 1417.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetše rěžneje hódnoće	37—38
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetše rěžneje hódnoće hač do 7 lět	30—35
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młóde kruwy a jałojcy	21—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	15—20
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3291.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	55—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—54
Špatne (3.)	35—45

Wowcy: 2372.

Młóde a starše wukormjene (5. družina)	37—38
Starše wukormjene (6.)	35—36
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	26—34

Swinje: 16409.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1¼ lět stare	—
Wukormjene	45—46
Mjasne	44—45
Špatne	41—43
Rancy a kundrosy	45—46

Radio

Schwórk, 9. meje ſo khyſchi:

Königswusterhauſen: Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6,20 wjeſeły raańſki koncert. 12 pſchipołdńiſchi koncert. 14 wſchelakoſcje. 15,15 ſa macźerje. 16 pišany koncert. 19 koncert. 20,15 hodźina naroda. 21 mejſke ſbožo.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 ſa burow. 6,20 wjeſela raańſka hudźba. 11,50 jubilej jendźelſkeho krała. 12,30 pſchipołdńiſchi koncert. 17 popołdńiſchi koncert. 20,15 hodźina naroda.

Hiſchcźe ważne ſ dnjowneho programma: Barlin: 21 hodźinu walcźiki. Königsberg: 21 dujeſka hudźba. Köln: 21 ludowa hudźba. Frankfurt: 21 Jana Straußowy wječor. Wín: 20,45 orcheſtrowy koncert. Praha: 19,30 lohka hudźba.

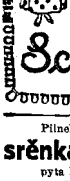

Muſliny za ſórenchi
m 2,15 1,75 1,25
Murok za ſórenchi
cirka 80 ſěroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Wjetša
leżownosć
z domſkim a hospodarſkimi twarjenjemi w Kulowje
kaž też někotre pólne leżownoſce su za pſchihodne wumjenjenja na pſedań.
Bliſše zhoniće (žadajće hnydom rozjasnjenja)
w Měšćanſkej nalutowarni w Kulowje

Pilneho z spušćomneho
srěnka
pyta hnydom
Jan Wolenk w Kukowje

Barhy
Laki
Barbiće
přeco wupruhowane kajkoſce wot
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Wobraz
z rjanym woblukom wot
W. Gutmannec ſkleńčefnje
pſredy M. Mütze
w Budyšinje na Bohatej hasy 11. Telefon 3031

Nowo zawjedźene
Delikat-polwki
3 talerje za 10 pf.
Hrihowe, hromakowe a wolwiaceje wopuſe z ſelkowych hwěžkow Hrochowe z połcom Naſtne
Otto Sachse

KAMJENC

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach
poſkića ſtajnje jara tunjo
Albert Paatz w Kamjencu
Telefon 724

Cynkowane a emaljowe twory, aluminiowu, latu a worelowu nadobu we wšěch formach a wulkoſćach po najnižšich płaćiznach
Alfred Beitel w Kamjencu
(pſredy Nicolaus) na Budyſkej dróży 70

Nožicy za wowcy
Nožicy za ſkót a konje
Nastroje za plahowanje ſkotu we wotrjadnym wobkhodźe
Franz Beitel
w Kamjencu na Angeru čo. 6

Ia picowańſke běrny
poſkića
Albert Paatz w Kamjencu

BUSCH

Cirkus wulkeje dokonjanoſce

W hladadle ſwětoweho nowinarſtwa:

Berliner Tageblatt: „. . . Móžeš zapřimnyć a započeć, hdźež chceš, ſtajnje dyrbiš wuznać, zo maš wěc w dobr. wopomnjeću . . . Přetoł tutón cirkus je woprawdźe dobry. Je bohaty na poſkićenjach, podawa wurjadne wěcy a ma natwar programa, kiž kóždeho překhwapi.

Die Stunde, Wien: „. . . . Kóždy wobraz je, tak ſpodźiwnje kaž ſo to zda, nowe ſtopnjowanje . . . . Připoſłuchańſtwo džakuje tak mócnje, kaž to poředko w tutym domje ſłyšachmy".

Messagero w Romje: „. . . . W bohatej ličbje přitomne připoſłuchańſtwo wopuſći zahoriće cirkus, po tak bohatych a zajimawych poſkićenjach . . ."

Le Matin w Parizu: „. . . . Kóžde čisło ma ſwoju wurjadnu ſkutkownoſć z najwjeſu wosebitoſć, kiž smy w Parizu widźeli . . ."

L'Ere Nouvelle w Parizu: „. . . . Smy žiwi w raju Neptuna; ale Neptun njemuje ſo Busch. A tutón Busch twori na lijenou a deſćowu tučel wulkotnu bajku . . ."

La Gazette w Brüſſelu: „. . . . Atmoſphára tu rozeznawa ſo w ſkutku doſpołnje wot druhich cirkusow . . ."

Dobry Wieczor we Warſawje: „. . . . Tajke kuſtaſoołne wodoſkoki njeje Warſawa hiše widźała. Tyſacy wodowych prudow ſjednoća ſo w rjanej harmoniji we wyšinje cyrkuſoweho ſtana, wubudźeja žołmy zahorjanſcheho přiwyſka. Zahorjenje je bjezkónčne . . ."

W Budyšinje
wot 17. hač 20. meje
Předpředawanje w cigarowym wobkhodźe Hentſchel w Budyšinje na Lawſkich hrjebjach 18. Telefon 3610

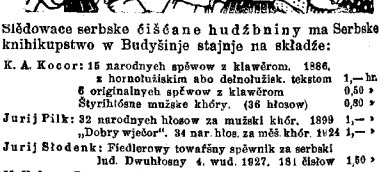

Słědowace serbske čišćane hudźbniny ma Serbske knihikupſtwo w Budyšinje ſtajnje na ſkładze:

K. A. Kocor: 15 narodnych ſpěwow z klawěrom. 1886, z hornołužiſkim abo delnołužiſk. tekſtom 1,— hn
6 originalnych ſpěwow z klawěrom 0,50 »
Štyrihłoſne muſſke khóry. (36 łoſow) 0,80 »

Jurij Pilk: 32 narodnych łoſow za muſzki khór. 1899 1,— »
„Dobry wječor". 34 nar. łoſ. za měſ. khór. 1924 1,— »

Jurij Słodenk: Fiedlerowy towaſny ſpěwnik za ſerbſki lud. Dwuhłoſny 4. wud. 1927. 181 čiſłow 1,50 »

M. Urban: Duchowny hodowny ſpěw. 80 čiſłow z jich łoſami. 1930 0,75 »

Bjarnat Krawc: „Khwataće, ale ſpěwajće!" Dwuhłoſne narodne ſpěwy. 80 čiſłow. 1910 0,30 »
„Zerja". 25 narodnych łoſow za měſ. khór 0,75 »
„Wuka łubošć". 30 nar. łoſ. za měſ. khór 0,75 »
„Žórleſko". 65 ſerbſkich narodnych a wumělſkich dwuhłoſnych ſpěwow. 1925 1,— »
„Skowronćk". Nowe ſpěwy za žónſke, muſſke a měšane łoſy. Přinoſki A. Frajſlaka, G. Wowčerka, K. A. Kocora, J. Kiliana a B. Krawca. 20 čiſłow. 1929 1,— »
„Słónčne pruhi". Zběrka nowych ſpěwow za žónſke, muſſke a měšane łoſy. 34 čiſłow originalnych kompoziciow. 1929 1,50 »
Naše ſpěwy I. Serbſki ſpěwnik za ſulu. 1 a 2 hłoſnje. 120 čiſłow. 1930 0,60 »
Naše ſpěwy II. Serbſki ſpěwnik za ſulu. Dwuhłoſny. 118 čiſłow — też za poſulſki čas jara wužitny. 1931 0,90 »
33 nar. 1hłoſn. ſpěwow z přew klawěra. op. 521 2,40 »
6 originaln. 1hłoſn. ſpěwow z klawěrom. op. 21 2,00 »
„Wjerć mje pola herca!" 10 ſerbſkich narodnych rejow za klawěr z přid. ſpěwanſi a choreogr. rozjasnjenjemi k praktiſkemu wužiwanju (z pomocu knj. M. Leſawic). op. 60 2,50 »
Ze ſerbſkich honow. 8 kusow za klawěr ſolo. op. 6 2,00 »

Ludvik Kuba: Łužiſko-ſerbſke pěſnje za klawěr z podpoloženym tekſtom. 27 čiſłow. 1921 1,— »

Dr. Heinrich Möller: Weſtſlawiſche Volkslieder II. Polniſche und wendiſche. Jenochłóſne z klawěrom a też ze ſerbſk. tekſtom. Čo. 27-35 2,50 »

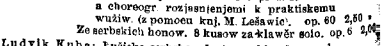

Nowa zběrka baſni naſeje delnjoſerbſkeje pěſnjerki Miny Witkojc

Wěnašk Błoſanſkich kwětkow

z předſłowom W. Srba - Chojničanſkeho za 0,80 hriwnow.

w Serbſkej knihařni w Budyšinje

Přiloha k čisłu 106 **SERBSKE NOWINY** Srjedu 8. meje 1935

Starosłowjanske rólnistwo

„Pohibliwe" ratarstwo. — Přičiny přećahowanja słowjanskich splahow a jeho zastaća.

Hižo najstarše historiske rozprawy wopisuja nam Słowjanow jako narod, kiž so žiwi z ratarstwom. Njeje potajkim dwěla, zo běchu Słowjenjo hižo we najstaršich časach ratarjo. Mnozy wučeni nětko mějachu a maja za to, zo Słowjenjo hižo wot wšeho spočatka stajnje a wšudże so zaběrachu z ratarstwom, z naležnym wobdźělanjom role. Słowjan so předstaješe jako měrny a wosydny rólnik, kiž so wot wšeho spočatka rozeznawaše wot njeměrneho pućowaceho Germana.

Tajki nahlad wšak njeje cyle prawy. Sprěnja so njehodźi rjec, zo wšitcy Słowjenjo na cyłym wobwodze stareho Słowjanstwa běchu ratarjo, přetož wulki dźěl słowjanskeho ludu bydleše w lěsach, potajkim w krajinje, kiž so k hajenju rólnistwa scyła njehodźeše. To płaći wosebje wo lěsatych bahniščach tak mjenowanych Polěsow w dźensnišej narańšej Pólskej a nawječornej Ruskej. Tam so lud hłownje žiwješe z rybarstwom a zdźěła też z hońtwu. Hakle w 19. lětstotku je so tam z wulkej prócu mały dźěl kraja wusušił, zo mohło so znajmjeńša trochu hajić ratarstwo a skotarstwo. Nimo Polěsow bě we słowjanskich krajach hišće dosć druhich krajinow, kiž so za ratarstwo njehodźachu, na př. w Ruskej. Też w Braniborskej a Pomorskej běchu hišće w 10. a 11. lětstotku słowjanske wsy, kiž ani rolę njemějachu. Też na Balkanje běchu hišće w 12. lětstotku wulke přestrěnje bjez ratarstwa. Potajkim, stari Słowjenjo hajachu rólnistwo jenož tam, hdźež raz krajiny to dowoleše, hewak so žiwjachu z rybarstwom a hońtwu.

Też tam, hdźež stari Słowjenjo ratarjachu so jich wašnje wobdźěłanja role kłětro rozeznawaše wot dźensnišeho. Starosłowjanscy ratarjo sprěnja ani njemějachu swoje stajne krute sydła, woni nawopak swoje sydło a potajkim też swoju rolu měnjachu. Starosłowjanski rólnik swoju rolu tak naležnje njewobdźěłaše kaž dźensniši rólnik, wón na př. rolu ani njehnoješe. a to dale nowu rolu sej wupytowaše a wobdźěłowaše.. Potajkim tehdy ratarstwo ani njesteješe na wysokim skhodźenku.

Nawopak zaso Słowjenjo njeznajachu woprawdźite přećahowanje po přikładze asiskich nomadow. Tomu zaso njewotpowědaše raz krajiny, w kotrejž bydlachu. Słowjanske změnjenje sydłow běše w zwisku z ratarstwom, haj wotwisowaše runje wot ratarstwa. Słowjanski ratař pytaše nowu přihódnišu, njezwutrjebanu pódu, kotraž by po jednorym lohkim wobdźěłanju wužitk přinjesła. Při tym pak njejednaše so tu wo wulke přeměnjenja sydła, wo přesydlenju z jedneho kraja do druheho. Běše to skerje małe přesuwanje z jeneho městna na druhe we wěstym wokrjesu, snadź wokoło wobtwjerdźeneho centralneho hrodźišća. Wěc měješe so nětdźe takle: Prasłowjanska wosada wobdźěłaše sej přihódny kus role z wupalenjom lěsa a nazymu žně domy khowaše. Druhe naléto wobdźěłaše na samsne wašnje druhi kus pódy pódła abo blizko prjedawšeje. Tak so to wospjetowaše w přichodnych lětach a hakle, hdyž běše wša póda teje wokoliny wutrjebana a zwužitkowana, hdyž ani za stadła wjacy pastwiščow njeběše, so cyła wosada přesydli. Z lohka natwarjene domčki so zwottorhachu, wšo, štož so daše njesć, so nakładže na wozy abo sanje. Jara daloko wšak so njepućowaše. Hdźež w najbližšej wokolinje so namaka přihódna póda, tam so cyła wosada zaso zastaji. Tajke přećahowanje so wospjetowaše, doniž wosebje přihódne městno njewabješe k stajnemu zasydlenju abo doniž pod cuzym wliwom słowjanski lud njenawukny wobdźěłać rolu naležnišo z hnojenjom a hłubokim woranjom. Tole so stawaše před kóncom pohanskeje doby, tola nic na raz, tak zo namakamy we wěstych słowjanskich krajach hižo krute sydliša, mjez tym zo w druhich stronach hišće lud so přesydluje wot městna k městnu. Wosebje dołho tajke přesydlowanje so wobkhowaše w Ruskej, mjenujcy samo do 16. lětstotka.

Podobne přesydlowanje namakamy też pola susodow słowjanskeho ludu, pola Germanow.

Wotmějenje role běše też přičina a zakład pućowanja słowjanskich ludow. A tuto pućowanje a postupowanje słowjanskich splahow traješe tak dołho, doniž postup so njezahaći ze wšelakich přičinow; hdyž dale njemóžeše w kraju huśe wobydlenym wot druhich, hdyž domjace nutřkowne poměry nuzowachu k tomu wostać tu a wobmjezować so na wěstu krajinu abo hdyž jich k tomu nućachu rozkazy a přemóc cuzeho ludu. Potom nastawachu wěste wobmjezowane wokrjesy a w nich wobtwjerdźene srjedźišća. — hrodźišća. Koło wokoło hrodźišćow drje swójby hišće někajku dobu měnjachu swoje sydliša a role, ale pomałku nastawachu stajne sydliša ze stajnej wobmjezowanej a rozdźělenej rolu, na kotrejž wšak hišće jenotliwi hospodarjo so wotměnjowachu.

Stari Słowjenjo potajkim hajachu hač do spočatka historiskeje doby pohibliwe ratarstwo, při čimž so pódła też hišće zaběrachu ze skotarstwom a hońtwarstwom. Woprawdźite nomadisowanje kaž asiske ludy Słowjenjo njehajachu. Dokelž kraje, wobydlene zo Słowjanami, mějachu wšelakory raz, też hospodarstwo jenotliwych słowjanskich splahow so mjez sobu rozeznawaše. Mjez tym zo na př. w južnej Ruskej skotarstwo a rólnistwo měještej přewahu, to w Polěsach zaso hłownje rybarstwo a hońtwu hajachu, w srjedźnej Ruskej pak měješe zaso hońtwjerstwo přewahu.

Hdy je so pak skónčiło tuto pohibliwe ratarstwo słowjanskich ludow? Wot 6. do 10. lětstotka zetkawamy so hižo ze stajnymi sydliśćemi. Mamy potajkim za to, zo wot 5. do 6. lětstotka Słowjenjo po něčim přesydźechu k załoženju stajnych krutych sydliščow. Tehdy bě so też zastajiło wulke pućowanje słowjanskich ludow ze swojeje prakolebki w dźensnišej Pólskej. Njeběše też wjacy zbytneje pódy. Słowjenjo běchu hižo na kóncu swojeho pućowanja so zeznali z hospodarjenjom druhich ludow. Tak južni Słowjenjo so zeznachu z romskimi statokami na Balkanje, w Alpach a w Podunajskej. Nawječorni Słowjenjo zaso so zeznawachu z germanskimi statokami. Germanojo mjenujcy běchu mjez tym pod romskim wliwom tohorunja so rozsudźili k załoženju stajnych sydliščow.

Słowjenjo też njemějachu wjacy móžnosće k dalšemu přesydlowanju a wotměnjenju role. Lud bě so přisporił a rozmnožił, so njebě tu wjacy swobodneho městna a zwady při zetkawanju z druhej skupinu njebychu mohłe so wobeńć. Bě trjeba kruće wobmjezować wokrjes jenotliweho rodu. Nastawace wojowanje ze susodnymi narodami da nastork k natwarje-

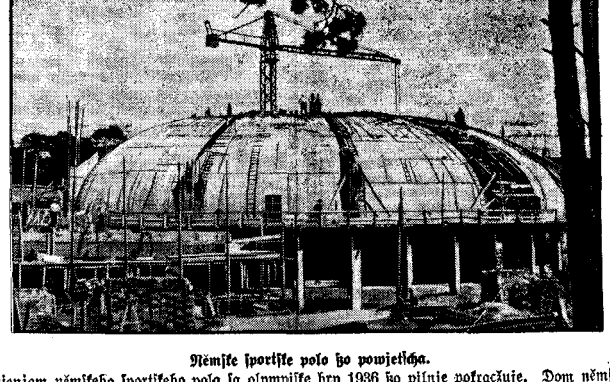

Němske sportiše polo po powjetřu.

S wutwarjenjom němskeho sportiskeho pola za olympiske hry 1936 po pilnje potračuje. Dom němskeho sporta je hižo zwój wulki kulotwar dostał.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeŕ K r a l.

Na jenej stronje widźimy wulke hubjeństwo a khudobu po wójnje, na druhej pak też wuleçyčinjenje a pychańctwo, a přewólniwe zawjeselenja z rejemi, pićom a hraćom. Też to so hižo 1651 zakazowaše. Jeni mějachu dobru zasłužbu, a druzy khłěba tradachu .Wšudże pak so prócowachu, po něčim wójnsku škodu zwuporjedźeć.

Jan Jurij I. wumrě 1656 a rozdźěli swoje kraje swojim synam. H o r n j u Ł u ž i c u dosta wolerski wjerch Jan Jurij II. a D e l n j u Ł u ž i c u Mjezyborski wójwoda Křesćijan. Tuta wosta wšak, kaž wšě druhe kraje Jana Jurja I. po jeho woli we wěstym zwisku z wolerskim wjerchowstwom, tola je so w 80lětnej dobje knježenja Mjezyborskich wójwodow w njej to a tamne hinak wuwiło, hač w Hornjej Łužicy, hdźež běchu prjedy hižo hinaše wobstejnosće: mjenje wulkich knježestwow, wjacy njewotwisnych knježkow, mócniše města.

Křesćijan wotstroni w Delnjej Łužicy bohotstwo a postaji na jeho město wyšši hamt (Oberamt), kotryž so z předsydy (presidenta) a 4 radow zestaješe. Najwyšši sud bě krajny sud w Lubinje. Też wón přija eksulantow, kotřiž wot Nowohroda (Naumburg) přikhadźachu, a natwarí jim město Christianstadt z dróhami w podobje CH.

J a n J u r i j II. knježeše wot 1656—1680. W jeho času dosta Budyšin na krótki čas prawo pjenjezy bić (1666). Na požadanje wjercha přijachu stawy lěta 1673 jeho syna Jana Jurja III. za hłowneho bohota. 1672 zakazachu so swětne zawjeselenja na swjatych dnjach a 1677 skhadźowanje wjesnych holcow a hólcow na přazach z přihroženjom khłostanja 50 toler za hospodarja. Tak so město reformowanja wjesne ludowe žiwjenje kaješe. 1675 wuńdże wukaz, zo ma so też wjesny lud wobrónić přećiwo hišće wokoločahacym črjódam rubježnikow. Jatych mějachu do Budyšina na hród přiwjesć.

J a n J u r i j III. bě wot 1680—91 krajny knjez. Z nim běchu Łužičenjo — mamy sebi při tym přeco też na serbskich burskich wićazow myslić, hdyž wójnske jězdy naspomnichmy — 1683 we wójnje přećiwo Turkam, kotřiž Win wobłěhowachu. Jeho syn Jan Jurij IV. knježeše jenož 3 lěta: 1691—94.

W tutym času skutkowaše za Serbow faraf Michał Brancl, rodź. 1628 w Běćicach, 1651 faraf w Kózlach a 1662—1706 w Budestecach, jako přełožowaŕ biblijskich knihow a narodny a nabožny zbudźowaŕ. Wón přełoži cyły nowy testament a poruči swojim Serbam jich rěč jako wulki česćowny Boži dar, powědaše jim, kak je sebi dał Jan Jurij II. wot Łužiskeje knjenje při blidze serbski wótčenaš spěwać a je potom serbsku rěč mjenował prawu wjerchowsku rěč; wón mjenuje ju sam wulku rěč ludow, a tych, kotřiž ju khudu a hubjenu hanja, njewobhonjenych słěpcow. Nimo toho też wustupowaše za prawdu přećiwo wbohim robćanam a wótřeše samowólnym knježkam swědomje. Za to pak jeho Serbja lubowachu a česćachu a jeho mjenowachu swojeje wěry přisporjerja. We jeho času spisa za katolskich Serbow Jakub Ticinus katechismus, a Swětlik přełoži bibliju, kotraž wšak čišćana njebu. Delni Serbja běchu 1671 hižo naspomnjene Abc-knižki dostali, a nětko jim wobradźi 1706 Koreński f. Fabricius katechiamus a 1709 Nowy testament. Pod wliwom pietisma łuźiske stawy a jenotliment. Pod wliwom pietisma łuźiske stawy a jenotliwi knježa serbskich spisowaćelow podpjerachu, zo wi knježa serbskich spisowaćelow podpjerachu, zo móžachu so jich serbske spisy čišćeć a Serbam łunjo předawać abo też darmo přepodać. A Serbja su pilnje čitali. Nowy testament dyrbješe so w běhu 36 lět 5 króć nakładowas, a biblija bě za 14 lět wupředata; wot 1728—1905 su ju 11 króć wudali.

Lěta 1694 nastupi bratr Jana Jurja IV., B j e d r i c h A u g u s t I. knjestwo wolerskeho wjerchowstwa a Hornjeje Łužicy. 1695 a 96 mějachu Łužičenjo z nim do Wuherskeje a Awstriskeje přećiwo Turkam čahnyć. Njezbožowna mysl Augusta Sylneho, kaž so tutón wjerch zwjetša mjenuje, zašmjata Saksku a Hornju Łužicu do nowych njeměrow. Z 8000 muži sylnym wójskom čehnješe lěta 1697 přez Łužicu do Pólskeje. Swojich protestantiskich poddanow w Saskej a Łužicy změrowa, dokelž bě pólskeje krony dla ke katolskej wěrje přestupił,z wosebitym słubjenjom 24. julija (7. VIII.) a 28. septembra 1697. Wójna, kotruž wón z młodym šwejdskim kralom Karlom XII. započa, bě njedźiwajcy ruskeje a danskeje pomocy njezbožowna za njeho. Karl Saksow porazy a čehnješe za nimi do Saskseje. Łužicy měještej najprjedy sakske wójsko hospodować, Hornja Łužica $^3/_{31}$, Delnja $^2/_{31}$. Nazymu 1705 bě Karl do Łužicy dospěł. We městačku Schönberg mjez Zhorjelcom a Namjeznej Lěsnej jeho hornjołužiske stawy wo miłosć prošachu. Kral to słubi, tola žadaše zastaranje wójska a k tomu trěbne pjenjezy a wjezby. Karl čehnješe spěšnje dale přez Mišno do Lipsčanskich stron, a August „Sylny" měješe wo měr prosyć. Nazymu 1707 wróći so přez Łužicu do Pólskeje. Mnezy Łužičenjo zastupichu do jeho wójska, wšitcy drje su na ruskich bitwišćach kónc wzali. Jako bě Karla XII. wójnske zbožo wopušćiło, pućowaše August Sylny často přez Łužicy, też wotdźělenja sakskeho wójska wućahowachu njerědko přez Łužicy do Pólskeje.

(Pokračowanje sćěhuje.)

nju hrodźišćow a lud so tu zasydli pod škitom tutych wobtwjerdźenych srjedźišćow.

Dobu założenja stajnych sydlišćow starych Słowjanow přeradźuja nam tež jich pohrjebnišća. Wone pokhadźeja hakle z poslednich lětstotkow 1. lětrysaca po Khr. Hdy bychu Słowjenjo hižo do 5. lětstotka měli swoje krute sydlišća, bychu so tež dyrbjale namakać z teje doby słowjanske pohrjebnišća. Tak pak znajemy z toho časa jenož jenotliwe słowjanske rowy.

Ze założenjom stajnych sydlišćow hakle poča słowjanske ratarstwo so wuwiwać. Rola so dokładniše dźěłaše z hnojenjom a z nałožowanjom lěpšeho gratu. Tehdy hakle móžemy rěčeć wo intensivnym słowjanskim ratarstwje. Tola wostachu też potom hišće wulke přestrěnje słowjanskeho kraja, kiž so za ratarstwo njehodźachu, kaž na př. lěsate krajiny srjedźeneje a połnoćneje Ruskeje, dźele Pólskeje a (dźensnišeje) narańšeje Němskeje a wěsće tež krajiny Balkanskeje połkupy a Alpow. Hdyž pak běše póda přinóndna, tam ratarstwo we słowjanskich krajach bórzy jara ruče so wuwi a rozkéć, tak zo cuzy spisowaćelo Słowjanow wukhwalowachu jako wubjernych a sławnych ratarjow.

W 10. lětstotku hižo steješe słowjanske ratarstwo na khětro wysokim skhodźeńku. Tehdy kóžda gmejna měješe swoje stajne, kruče wobmjezowane městno, měješe swoje wobtwjerdźene hrodźišćo, při nim krute twarjenja a wokoło wsy rolu rozdźělenu mjez jenotliwymi sobustawami gmejny, mjez tym zo pastwišća, lěs a wody słušachu hromadźe cyłej gmejnje. Kóžda swójba měješe swój dom a statok, swoju rolu a prawo na pastwu a hnojenje wu gmejnskim wobwodźe.

Wězo při tajkim pólnym hospodarstwje njehraješe skotarstwo pódlansku rólu. Ně, běše to dosć ważne zaběranje słowjanskeho rólnika. Mamy wo tym dosć dopokazow. Namakamy wo tym rozprawy w starych khronikach, ale tež słowjanske pomjenowanja za skót a skotarstwo to dopokazuja. Tež su so namakałe kosće domjacych skóćatow w starosłowjanskich pohrjebnišćach a sydlišćach. Ménjenje někotrych wučenych, zo Słowjenjo skotarstwo njehajachu, dokelž cuzy knježićelo jim to njedowolichu, je wopačne a njeda so z ničim dopokazać.

Z dźěławosće NS-ludoweho spomožeństwa w Kamjenskim wokrjesu

W sańdźenym měsazu je **so** w Kamjenskim wokrjesu 35 łožow wjeledźěćnym **swójbam** wotedało. Nusa na łožach **pola wjeledźěćnych** je **hišće** jara wulka. Psche-ćiwo njej wojowaćˌ to wožanje jedyn ſ najbłowniſchich nadawkow NS-ludoweho spomožeństwa, pisnetoj krowotniše a pózćišwotne iskdoły ſwjetſcha ſ teho wuchadźeja, so dyrbja w mnohich ſwójbach dźěći hromadźe ſpać. Ssu też ſwójby, w kotrychž dyrbja ſo bamo ſi dźěći do ſeneho łoża dźělić.

S **Khurnarki je ſo 31 dźěći wkěcilo**, wone ſu tam 5 njedźel dołho w ſwójbnym wothladanju na wocżerſtwjenju pſchebywałe. Dźěći ſo wſchitke ſtrowe, derje wocżerſtwjene a wjeſeleſe myſle domoj wróćachu. Dwěle, kotrejž ſu ſwopřěkła wo hódnoſći pſchebywańa na wſach w ſaſnim naležu běchu, ſu ſo ſ wuſpěchom tuteho wupóſkanja dźěći zyle wotſtronile.

25. haprleje 1935 je **ſo 39 dźěći ſ Kamjenſkeho wokrjeſa do Vogtlandiſeje póſłało.** S **hornich Rudnych hór** a to ſ Aue, Schneeberga, Carlsfelda, Eibenſtocka atd. je na ſamym dnju **176 wocżerſtwjenja potrěbnych dźěći do wſchěch ſtron Kamjenſkeho wokrjeſa pſchiſłało.** Na dźěćach běſche widźeć, ſo ſ jeneje najſtkudźichich kraſinow ſakſkeje župy pſchińdźechu. Wothladarjo maju nadawk, tutym dźěćom ſa 5 njedźel jich tudomneho pſchebywańa cżerwjenej liſzy a ſaſnej wócżzy ſcżinicź.

Sa pſchebywańe w dźěćazym domje **Wieku na Łuſie Rujanje** je ſo **8 dźěći** pſchepytało. Tute dźěći ſu wothladańa w tajkim domje potrěbne. S Tölzſkich **tu-ſjelow** ſo **6 dźěći** wróćił, kotrejž běchu ſ tuberkulozu wo-ſrogene a tuteho wožebiteho lěkowańa potrjebachu.

Kotrejwuž ludowemu towaršſtwej je móžno, dźěćo darmo pſchijećˌ njech ſo pola ſwojeho pſchiſłuſchneho kupinoweho hamtiſkeho wjednika NS-ludoweho ſpomożeſtwa ſamolwi. Mamy hišćeze ſtam a ſaſo ſtam potrěbnym dźěćom měſtna wobſtaracź.

W Auguſtowych kupjelach w tutkhwilu **10 wocżerſtwjenja potrěbnych macżerjow** pſchebywa. Wot 8. januara 1935 ſem je NS-ludowe ſpomożeſtwo hižo 66 ſtrowotnje a hoſpodarſky potrěbnych macżerjow na wocżerſtwjenje póſłało, mjes nimi wjele ſ burſkeho ſtawa, kotrejž maju ſo bjes dwěla najcżeſćiſcho mjes ſwojeho ruſnerja a maju tehdźa zyle wożebite prawo, ſo ras wocżerſtwiczˌ, hdyž ſebi to jich cżěło a jich hoſpodarſka potrěbnoſć ſada. NS-ludowe ſpomożeſtwo je ſ podpjeranjom potrěbnych ludowych towaršſchow, pola kotrychž dźěćo ſe ſchule ako do ſchule bjeſche, mnohej nuſy a ſtaroſcżi wotpomhało.

Najprjedy w dwěmaj měſinymaj ſkupinomaj Kamjenſkeho wokrjeſa ſo NS-ſotra pſchiſtaji. S tym ſo njedoſtatki wolſtronja, kotrejž ſu ſo hižo lěta dołho ſacżuwałe. Też wjeſne wobydleſtwo ma lepſchinu ſtatnje pſchipóſnatych ſtorobnych ſotrow wužiwacź.

Nimo tutnych wulkich nadawkow je NS-ludowe ſpomożeſtwo ſwójbam w hoſpodarſtwej nuſy a hewak pomhało. S pomożnym ſtutkom ſo potrjechuje. Najtbudſchi ludowy towaršſch dyrbi ſpóſnacź, ſo je ludowe ſjednoczeſtwo ja njeho żiwe. We wojowanju pſchećiwo nuſy dyrbja pak wſchitzy ludowi towaršſchoju hromadźe ſtejecź, kotrymž je to możno. Tehdźa ſaſtupcże do NS-ludoweho ſpomożeſtwa. Měſaczny pſchinoſchk ſo lohko ſwjedże.

114. duchowna wječorna hudźba w Pětrowskej cyrkwi

wutoru, 7. meje 1935.

Heinr. Schütz: Historija horjeſtacja Jeſom Khryſta.

Khryſtuſowe cżerpjenje na Golgatha je ſo hižo wuſpjet a we wſchelakich formach do hudźby ſeſtajało, chżemy tu pokaſacź na duch a wutrobu ſhudźazu póſnu hudźbu wot H. Schütza a J. S. Bacha. Może pak ſo rjeć, ſo mamy jenoż dwě wulkej a hódnej jutrownej hudźbninje, a to ſtej „Historija wjeſeleſeho a dobycżerſkeho horjeſtacja naſcheho wumożerja a Sbożnika Jeſom Khryſta“ wot H. Schütza (1623) a „Jutrowny oratorij“ wot J. S. Bacha (1736). Schützowa „Historija“ je ſo jara porědko ſpěwała, dokelž je khětro wobſcherna we wobluku Božich ſłužbow. Hewak pak ſo tehdom we Božich domach žaneje wožebitheje zyrkwinſkeje hudźby njepoſtiſcżeſche.

Kak Schütz tutón bibliſki tekſt do hudźby ſeſtaja, to je zyle wožebiteho wumělſkeho raſu. W tym naſtupanju tutu wožebitu dokonjanoſcź hacź dotal hiſchcże nichtó njeje dozpěł. Tuž ma ſo pak też khwalobnje wuſhěbnycź, ſo je organiſta Pětrowſkeje zyrkwje Horſt Schneider tutu wulkotnu wěc — wěſo ſ wulkej woporniwoſcżu — ſchěrſchej ſławnoſcźi poſtiſcżił. Chżemy tu jenoż powſchitkownje naſpomnicź, kak wjele ſobuſtutkowarjow je k wuwjedźenju tutoho jutrowneho oratorija trěbnych: Nimo 13 ſoliſtow ſłyſchimy khór wſchěchich měſchnikow (mały khór Budyſkeho „Sängerbunda“), khór „jědnaczoch“ (komorny khór a inquiliniſti khór), nimo toho powjeſchcżena kapała „Collegium muſicum“, cembalo a pſchi pſchcżeſelach M. Bauer ſobuſtutkowachu. Hłowne mjedniſtwo běſche ſaſo pola Horſta Schneidera w naſlepſchich rukach.

K ſawodej wcżerawſcheho wjeczora ſłyſchachmy na pſchcżeſelach najprjedy „Khryſtuſ je ſtanył“, wot J. S. Bacha, hrajerka bě Dorothea Mjerwiz-Bukeczańka. Tuta knježna je też pola naſcheho miſchtra Bjarnata Kranza w jeho zyrkwinſkich konzertach ſobuſtutkowała. Dyrbimy pſchipóſnacź, ſo je ſo wona w poſledním cżaſu na pſchcżeſelach hiſchcże bóle wudoſpolniła, to bě wcżera ſ dopokazom.

Wo tutej wulkej „Historiji“ wſcho nadrobnje roſpiſacź, je nam dla techniſkich pſchicżin njemóżne. Tekſt Khryſtuſowcheho cżerpjenja je drje naſchim cżitarjam doſcź ſnaty. Nimale wjedniſku rólu měſeſche Evangeliſt (ſpěwaŕ Leopold Löſchka), kotryž pak je ſwój thěžko cżeſki nadawk w tekſcże a ſpěmje wubjernje rjenje dokonjaŕ. Dalſchu hłownu wołoſbu Jeſuſa ſpěwaſche Alfred Eſchner ſ rjanym miękkim hłoſom, runje tak też faraŕ lic. Ludwig a Rudolf Muntſchick jako taj „dwaj muſjej w rowje“. Też Marja Madlena (Ruth Raue) pſchedobywaſche ſo ſe ſwojim nutrnym hłoſom k wyſchſchinam. So bě wſcho druhe też w dobrych rukach, chżemy rad ſobu naſpomnicź. To bě wopraſnje wumělſki wjecżor wožebiteho raſu. Wopyt bě ſpokojazy. G. W.

Wo rjadowanju ratarſkeho wudołženja

Nowe wuwjedźenſke pſchedpiſy.

W tutych dnjach je ważny wuwjedźeniſki pſchedpiſ wuſchoł wo ratarſkim wudołženju, ſ kotrehoż pomozu ma ſo rjadowanje wudołženſkeho jednanja ſpěſchniſcho pſchewjeſcź.

W prěnim wotrěźku ſu pſchedpiſy, ſ kotrymiž ſo prawne ſakłady położa k krutej organiſaziji wudołženja. Nadawki wudołženſkich ſudow ſo we wudołženſkich hamtach ſjednoczą. Wudołženſki hamt ſo ſwjetſcha na jenym hamtiſkim ſudźe ſa někotre (3 abo 4) ſtużodne hamtiſke ſudy twori. Ssu to ſudniſke ſaſtojnſtwa a maja ſo wuwjacźnje jenoż ſ wudołženſkimi naležnoſcźemi ſaběracź. Jich wjednizy ſu wubrane a naſhonite mogy, jim k ruzy dadźa ſo pomozne mozy. Tute wudołženſke hamty maja ſebjwlnjeny wliw na cżinjoſcź kredítnych wuſtawow, kotrejž zało wudołženſke měſtna ſo poſtajichu. W jenotliwych pſchipadach móża pohonjejo ſapſchimnycź a hdyž je trěbne, pſchewjedźenje zyleho jednanja ſami wobſtaracź.

W druhim wotdźělu wukaſa ſo někotre materielne pſchedpiſy, ſ kotrymiž ſo dwělomne praſchenja wujaſnjeja a poſledne ſadźimki k pſchewinjenju zyleho jednanja wolſtronja. Wjeſnanne ſu pſchedpiſy, kak ma ſo ſe ſadankami wobkhodźeć, kotrejž ſu ſ rukowanjow wobſedźerja wudołženſkeho ratarſtwa naſtałe. Dale wo dotalnych njejaſnoſcżach, ſ wumjenikom ſwiſnowaznych. Też je ſo poſtajiło, ſo ſu ſo płaczliwe ſapodałe namjety na wudołženje jenoż te, kotrejž ſo hacź do 3. oktobra 34 na pſchiſłuſchnym wudołženſkim ſudźe ſapodachu. Tam, hdyž je ſo namjet na wudołženje wotpokaſał ſ pſchicżiny, ſo móże ſo wobkhodźeć ſam je ſwojeje mozy wudołżicź a też hiſchcże w nekotrych druhich pſchipadach móże ſo namjet hacź do 15. julija 1935 na pſchiſłuſchnym hamtiſkim ſudźe wospjetowacź. W 3. wotrěźku ſu pſchedpiſy wo wudołženſkim rjadowanju ſa pſchedewſcha, kotrejž maja jednotnu hódnotu (Einheitswert) niże 10 000 hriwnow, tak mjenowane małe pſchedewſcha. Sa tute ſo najprjedy pſchedewſcha hódnoty (Betriebswerte) poſtaja, kotrejž ſu wſchelakore, po tym hacź ſo jedna wo herbiſke dwory abo niż. Pſchi poſtajenju mjeju ſa danjowu tkmanoſcź ſo pódlanſke dothady wobſedźerja pſchedewſcha w dalokoſahajeſi mérje wobkhodźuja. Jednanja ſa małe pſchedewſcha pſchewjedu ſwjetſcha wudołženſke hamty ſame, kotrejž też nadawki wudołženſkich měſtnow pſchewoſmu. K ſjednorjenju zyleho jednanja ſo tu wudołženje jenoż ſa hotowe pjenjezy pſchewjedźe, ſ cżimž wſchě ſadanki a ſaſtawne prawa ſo w leżownoſtnych knihach wumaſaja. Sa to pak ſo na leżnowoſcźi wudołženſka renta ſa ſtat ſapiſa.

Po tutych pſchedpiſach ſo wocżakuje, ſo ſo wudołženje někto ſpěſchniſcho pſchewjedźe.

Přilopk

Schtyri zentnarje trajneje kolbaży kradnyli.

W Drježdźanſka ſu ſo na Kamelitowej dróſy paduſchi do ſubje dobyli, w kotrejž ſo trajna kolbaża thěwaſche. Paducham ſu ſchtyri zentnarje ſuſcheneje trajneje kolbaży do rukow padźe, kotruž ſu mohli njeſpoſnacźi wotnjeſcź.

Po automobilowym ſnjeſboženju ſo wobwěſnył.

Ssobotu ſo na dróſy mjes Reiſichtom a Kotzenawom w Schleſiſkej cżejče njeſboža ſ automobilom ſta. Jedyn puczowaŕ ſ Primkenawa ſe ſwojim ſoom ſkótko pſched Kotzenawom w ſawinjenju do ſchtoma ſawadźi. Strażenje bě tak zyłne, ſej jedyn ſobujěźdny nad roſbi, mjes tym ſo druhi ſobujěźdny ſ łóſchim ſranjenjom wotekźe. Sso dla ſawinowaneho njeſboża rudźo, ſtebi automobilowy wjednik ſ wobwěſnjenjom ſiwjenje wſa.

Falſchowarnju bankowkow we Warſchawje wuſtłědźili.

Warſchawſka polizija je zwólku podrażowarjow wuſtłědźiła, kotraž je rumuniſke bankowki w hódnoſći 125 miljonow leow podrażowała. Falſchowane pjenjezy ſu ſo ſebrale. Esydom pólſkich ſobuſtawow podrażowarſkeje bandy, kotrejž wjednizy w Rumuniſtej bydła, ſu móhli jaſcź. Sſleđ ja falſchowarjemi bě polizija po ſamomordarſtwje ſeneho ſ jich towaršſchom namakała.

Schćěć ludźi ſo w Dunaju ſepło.

Pola Mitter-Arnsdorfa w Auſtriſkej chżyſche njedźelu towaršſtwo dźeſaco ludźi po rězy Dunaju, kotruž ma nětkole wulku torhatu wodu, pſchejěźeć. Cżołm ſo powrótcźi a wſchitzy dźeſaczo do łód ſymneje wody padnychu. Jenoż ſchtyrjo mózachu ſo wuthowacź, mjes tym ſo ſo ſdeſcżo tepichu. Hacź dotal ſu jenoż mohli jene cżěło wucżahnycź. Jedyn 13lětny gymnaſiaſt ſ Wina pſchi tutym njeſboża nana a macź ſłubi.

Wurjadna ſyma w ſrjedźnej a połodniſchej Italiji.

Poſledne dny je ſo do ſrjedźneje a połodniſcheje Italiſeje njejahaŕ ſymne wjedro nawaliło. W Apuliſej provinzy temperatura na jedyn ſtopjeń pod null, druhdźe ſamo na ſchtyri ſtopnje pod null ſpadźe.

Mierſaje ſeſtanje.

Roshorjazy podawk ſta ſo njedawno w małej kofejowni w Cannes (na Rivierje). Greſki general Plaſtiras ſaſtupi do kofejownje, ſo by thwatnje nješchto pojěł. Dokelž bě kofejownja polna a nihdźe žane blido ſwobodne, proſchachu generała, ſo by ſa blido w jenym rózku ſo pohódnył. General bliſcheſe ſo blidu a wołta nadobo kaž pſchińſmoleny ſtejo a wudźěraſche na tam ſedźazeho. Juiny hołcz ſhladowaſche generalej mérnje a kruće do wocżow. Straſchna mjeniſchina ſandże — nichtó njemóżeſche jej ſpodźiwne ſadźerżenje wujaſnicź. Schtó bě zuſbnik? Nadobo ſruna ſo general pſched nim, poſtrowi a wotekźe ſpěſchnje. Poſdźiſchcho ſo wupokaſa, ſo bě zuſy greſki prunz Mittlawſki bnł, kiž bě generała Plaſtira w lěcże 1922, hdyž bě hiſchcże diktator Greſkeje, ſ jemjerzi ſaſudźił.

Wulke ſlinki w Brażiliſtej.

Wot pjeć dnjow w Brażiliſkej w ſtronach měſta Bażie ſlinki chodźa, kotrejž Bahiu powodźeja. Wjele twarjenjow, mjes nimi wulki hotel a knježeſtwowe twarjenje, je ſo ſpyło. Wobtkad je ſo wſchón pſchetothnył. Też wobkhad ſ telefonom a telegraſom je ſo ſaſtałk. Jenoż ſ radiom móża ſo powěſcże hłacź. Wobydlerjo, jim njemóże pomoz pſchińſeſcź. Wjazy dyžli 100 ludźi je ſo tepiło.

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 107 | Budyšin — Stwórtk 9. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Zasady nacionalsocialistiskeje dawkowoje politiki

W Eisenachu je so 1300 dawkowych sastojnikow z zyłeje Němskeje sejšło, so bychu so w tydźenju sa tutych sastojnikow zhadźowali. Statny sekretar Reinhardt tydźeń z rěčzu wo wukrajowanju dawkowych zakonjow po nazionalsocialistiskim zmyslowym nahladze wotewri. Najprjedy wón wosjewi, so so w pschichodze kóžde lěto sći tajke tydźenje wotměja, 2. tydźeń budźe w juniju w Drježdźanach, 3. tydźeń pak w septembru w Mnichowje.

Statny sekretar Reinhardt schwali sadźby sa dawkowu politiku mjenowasche. Prěnja a najwobsćojca sadźba rěka: Bjez dawkow žadyn stat, bjez stata žana móžnosć byća a wuwicja sa jenotliwuza. Liščina komdźatych dawkarjow so prěni króć w nalěcu 1936 sestaja. Sšamo so rozumi, so pschiwobsahowanje k stronje žaneho prawa njedawa, so bychu dawkowe wyschnosće z taźimi wosebje wobkhadźake.

Druha sadźba rěka: **Dawki dyrbja sozialnje prawe być** a so tak połožić, so so pschi jenajkich poměrach jako wyschelakora cźeja njesadźowaju.

Tśeća sadźba postaja, so maju so dawki po wobhdźerskej politiźy složować. Nazionalsozialistiski stat na myźl wobhdźerskeje politiki dźiwa, hdyž dokhodny dawk sa zwótzby a na dźěći snižuje. **Wot 1. augusta 1933 je so něhdźe 400 000 mandźelskich pozćonkow wudało, to rěka so je so 400 000 žonskich z dźěła do mandźelstwa pschewjedło, 400 000 dźěłowych městnow so wuswobodźi.**

Schtwórta sadźba nazionalsozialistiskeje dawkoweje politiki rěka: Dawki maju so po hódnoćeji dawkarjoweje wosobby složować. Tuta sadźba ma so pschi dawku na kóžde wosobne pschewjesćo.

Druhe dźěło nadawka dawkoweje politiki je, wšitke dawkowe sadźby tak wobsahować, so bychu so wone na wšitke dawkowe zapłaćerjow runje wobćežowale. Dawkowe sadźby maja so tak wobsahować, so bychu so wone na wšitke dawkowe zapłaćerjow runje wobćežowale. Dawkowe sadźby maja so tak wobsahować, so bychu so wone na wšitke dawkowe zapłaćerjow runje wobćežowale.

W spočatku njemóže nowy wucźbny plan stejeć. Tež methoda njerosćudza. Ssmy pytarjo a mamy smužitosć, so jo šmy. Pytaćz rěka tež śledźićz. **Ludowska wozjednjeńska wucźba žama dyrbi so hakle wutworiś.**

Adolf Hitler je wo swójim programmje mało rěčał, wón je jenož směry pokasał, sa to pak je swoje bibanje a swoju móz sebi wutworił z wuwiczom noweho ziwego typa politiskeho wojowarja, SA-muża. Tež sa schulu je nowy wuczeński typus rosćudźaźy, kiž so tu pokasuje. Ssamo so rozumi, so so kubłańske hódnosće njeźmědźa sanjechaź. Typ noweho dozenta dyrbi kruch SA-muża w sebi měć, wón dyrbi pak tež w sebi cźerjenje k wutwźdźenju wědomostneje wěrnosće nošyć, a dyrbi swój wotrjad móz akademiźy sastupowaź.

Němska wjednica žonow wo dn'u maćerje

Němska wjednica žonow, knjeni Scholz-Klinkowa, je wutoru psched sajmujerjemi němskeho nowinarstwa wo dnju maćerje a wo wulkej Düsseldorfskej wustajeńcy rěčała. Wona we wschěch muzejach pschehlad poda, kotrejž žónske dźěło nastupaju. Wona stejischcžo wotpokasa, so měło so zyle dźěło prjedawschcžeho žónskeho bibanja zyke satamaćeź.

Schtož je so woprawdźe se starosćeje wo němsku žonu narodźiło, móże teź wětkole swoju polnu móz natwarnemu dźěłu wěnowaś. Tola dyrbi so žadaś, so so wschitzu na wulkim natwarnym dźěle wobdźěła a so se starymi prawami a wosebitymi žadanjemi njepschiňdu. **Stat je mać jako ważnu sbjerjerku stata a luda pod zwój wosebity schtit wsał.**

Pschednowschcžerka potom nadrobnje wo samerach němskeje maćerskeje słužby rěčeschе. We wocźehnjenju němskich žonow a holzow wulku próstnjenźu nadeńdźemy, dokelž so wone prjedy njejsu jako maćerje naroda k poślednjej samolwitosći psched ludom wocźahnyłe. Tutón njedostatk hischcže dźensa cźežko sacźuwamy. **Tohodla je so němska maćerska słužba saložiła, so by kóždej žonje na jeje městnje wulke žadanja stata rozsahnyła.**

Wot poślednjeho dnja maćerje žem je so 100 000 žonow se statnopolitiskimi naprawami maćerskeho kubłanja wumjałe a je so pschiłuschnym organam, zyrkwi, pschewobkasało.

Lětuschi dźeń maćerje pokaże, schto je z wole a stutka nastało. Düsseldorfska wustajeńca „Žona a lud" plastiśy pokaże, schto je so hižo wulkukowało. S wustajeńcu njedyrbi so dźěło žony pohódnoscźejcej, z njej pak dyrbi so doprokasaś, kak so žona do wjednikoweho natwarneho dźěła zarjaduje. S wustajeńcu ma so we wěstym smyśle wo dźěle jeneho lěta w NS-žónstwje a němskim žónskim stutku rosprawjeź. **Wona dyrbi pak teź němskemu dnjej maćerje nazionalsozialistiski smyśl spožcźiś.**

Sšnadź je so dźeń maćerje prjedy bóle abo mjenje rjany nałoź, hnadź teź dobra wobkhodna należnosć sejmik. S teho je so dźeń maćerje něsto wusběhnył. Wón ma swoje prawo a zwój smyśl jenoź potom, hdyž so poradźi, na tutym dnju nad pocźesćenje jenotliweje maćerje smyślenje zyłeho luda wo sakkadnej maćerskej mozy dozyła wuběhnyć a jemu k wědomju pschinjeść, so ma lud jenoź jenu maś — Němsku — kotrejž najbźernischi zwn je nasch wjednik Adolf Hitler.

W Sak kej so strowotnistwowe hamty pilprawja

Na sakkadze němskeho sakonja wo sjednoczenju stanja sa strowotnistwo so po nowym ministerialnym wukasu w Sakskej sa kóžde hamtske hejtmanstwo statny strowotnistwowy hamt pschiprawi, kiž smieje swoje sydło na tym městnje, hdyž hamtske hejtmanstwo sydli. Za so strowotniski hamt so teź pschiprawy městow Lipska, Drježdźan, Kamjenicy, Plawena a Zwikowa pschipóstaju. S pschipramjenjom strowotnistwowych hamtow praswa wokrejnych hamtow na strowotnistwowe hamty pschenđu.

Dźěłowy zjězd evangelskich cyrkwinskich wjednikow

W Barlinje běchu so sańdźeny pjatk pod wjednistwom němskeho biskopa evangelskeje zyrkwinskeje wjednicy k dźěłu sejschli. Po referacje profesora Witte wo samerach a prózowanjach nowopohańskeho hibanja němski biskop na wosadny złożene zjelowo pschecźita, w kotrymž k dostojnemu a evangelskeje zyrkwje hódnemu sadźerjenju napischeczo tutemu prózowanju nanolwja. W dlěschej rosmolwje so w dowěrjenjapolnym wuprajenju wo rosćidźajcych zyrkwinskich praschenjach, wosebje wo pschichodnym wutwarjenju žónskeho stutka němskeje evangelskeje zyrkwje, jednasche.

Hansa Schemmowa akademija za wukubłanje wučerjow so wotewriła

W Pasingu pola Mnichowa je so frjedu Hansa Schemmowa akademija za wukubłanje wucźerjow wotewrita. Němski minister sa wocźehnjenje Rust w zjowjej rěcźi rjekny, so móże němska schula swoje nadawki jenoź na wulke wucźby pueża němskeho dóma složowaź. Dźenża njesnajemy jenoź cźłowjekow zamych na zebi, ale widźimy němskeho cźłowjeka. W dźěcźu widźimy wyše z naschcže krwi, kotrejž je na tutej pódze rosła. My widźimy wottyknjeny tónz wocźehnjenja: Lud jeneje wole, jeneho smyślenja a jeneho charaktera.

Hibanje, kotrejž je z hłubin luda wuschło a je so na jeho schćerke worschty natwarilo, nowy wocźehnjeńcki stuk pola wyschscheje schule njesapoczinje, ale sapocźinje jón pola ludoweje schule. Tam je dóst rosćudźi.

Němski muzej w Mnichowje so dotwarił

Pschi lětnim sthadźowanju němskeho muzeja w Mnichowje je so wutoru dopołdnja kongresowa sala zwjatocźnje wotewrita. Wosobby z hibanja, stata, naturstseje wědomosćcje, techniki, industrije, hospodarstwa, němskostatneho wójska, policije, SS a SA, dźěłoweje słužby atd. so pschi poswjeczenju wobdźělichu. Kommerziski rada Röchling jako pschedsydża pschedstejićzerskeje rady so wyšokim statnym wosobam sa jich pschitomnosć dźakowasche a naspomni, so je dźeń 7. meje sa poswjeczenje swubraź, dokelž by Oskar z Miller, po kotrehoż planach je so němski muzej natwaril, na tutym dnju mohł swoje 80. narodniny zwjeczić. Konwersacowa sala je stónczazy měsnik Millerowemu wulkeho dźěła.

Němski minister sa wocźehnjenje Rust wosebje na to dopominasche, so je nazionalsozialistiske hibanje nowe kubłanje němskeho cźłowjeka doprědka stajiło. Runjeż muzej sańdźene wězy tkowa, ma pak wón we wulkim natwarnym dźěle swoje polne prawo. Minister dźeli, so je němske knježeństwo wobsamkło, so 3 milijony hriwnow sa nowe nadawki němskeho muzeja postaji.

Němski dźěłowy minister Seldte w muzeju městnosć zhromadnych skutkow ducha a ruki widźi. We němskim muzeju budźe so wosebje twarstwo a zhdźelstwo pěstowaś. Teź sa młodźinu a powołańske napischemo prózowanja ma muzej wulki wusnam.

Schuschnigg so z Mussolinijom zetka

Politiska korrespondenza we Winje wosjewja, so so zwjatkowy kanzler dr. Schuschnigg na krótki wocźerstwjowzaty dowol poda. Wón so sa cźas dowola najskerje teź na konzerze Winiskich filharmonikow, kiž so we wobluku hudźbneho tydźenja w Florenzu wotměje, wobdźeli. Po powěsćach, kotrejž su do Wina dóschle, so zwjatkowy kanzler pschi zwojim pschebywanju w Italskej teź z Mussolinijom zetka. Zwjatkowy kanzler so frjedź noweho tydźenja sazo do Wina wróći.

Konferenca baltiskich ministrow bjez rozsudow

Konferenza tśioch baltiskich zwonkownych ministrow w Kownje je so frjedu popołdnju stónczyła. S wosjewjenjom wo konferenzy so ida, so je so wo jadrinym praschenju, njemuzyja wo sapschičujecźu tśioch statow do powschitkownych bjesstrachowych planow sa rańschu Europu, jenož theoretiśy rosprawjenało. Powschitkownje je žedźi konferenza wědomna była, so žu so wschitke prjedawschce plany z ruskofranzoskim wzajomnym prěcźenjom pschekhwatale.

To teź wosebje wo ruskim napraschenju pola baltiskich statow 6. haprleje 1935 płaći, hdyž so Rusća wobhenja, hać bychu baltiske staty prěcźenju rańschich statow z pomocnej winowatosću pschistupile, hačrunjeż Němska a Pólska wobdźělenje wotpokasujetej. Tuto wopraschenje pschi nowych poměrach nima wjaźy z naneje hódnosće.

Ale na Lavalowe pucźowanje do Warschawy a Moskwy je konferenza wulku ważnosć kładła. Wona wocźakowasche, so budźe hakle po tutym pucźowanju jasne, schto so sa bjesstrachowy system w rańschej Europje hodźi. Baltiske staty su so cźim mjenje k wěstym wobsamknjenjam rosćudźike, dokelž je po sthadźowanju rady Swjatka ludow dla němskeho wosjewjenja mózno, so so powschitkowne prěcźenje dla njenadpadowanja w rańschej Europje doszpe. Tohodla baltiske staty pschi wulkich politiskich praschenjach hakle potom k rosćudźej dóńdu, hdyž budźe połoženje lepje pschewidźeź.

Konferenca balkanskich statow

Wot 9. hač do 12. meje so w rumunskim klotnym měsće Bukarešu konferenza balkanskich statow sthadźuje. S Bukarešta so powě, so so na konferenzu wosebje schtyri dypki rozpominaju: 1. praschenje wobronjenja Bolhariskeje; 2. rospominanje jednanjow pschidunajskeju statow; 3. praschenje rjadowanja poćzahowu statow balkanskeho frjedźenja se sowjetiskej Ruskej; 4. praschenja hospodarskeho zhromadneho dźěła zobustawow balkanskeho swjatka.

Wukrajne mocy a kolonije jendźelskemu kralej zbožo přeja

Kral Jurij je žrjedu w trónišej sali stareho broda swój. Jameša diplomatiskich sastupjerjow wonkownych mozow a wotpósłanzow jendźelskich dominijow a kolonijow pschijak, so by jo jim a ſ tym žiwětej ſa ſbožopschecza k jeho ſlébornemu knježeńſkemu jubilejej dźakował.

Jako kral w uniformje admirala ſ pschewodom kralowje a Gloužesterskeho wójwody ſ kralowskeho brodu wonjedže, jeho dźesaćzthźasy ſahorjece ſtrowjachu. Witanje w palaceje swój. Jameša jo ſ rěcžu brasiliskeho pósłanza de Oliviery ſapoca.

Jemu wotmoknjejo kral Jurij praji, ſo ſtaj wón a kralowa hluboko hnuta pschi wutrobnych a ſpramnych ſbožopschecžach diplomatiskeho korpſa. Sa njeho běſche wobſebje wjeſele a kaž jo wón nadźija, ſbožowne ſnamjo ſa pschichod, ſo jo wotpósłanzy ſ kóždeho dźela ſemje w pschecželstwje a dowěrjenju ſhromadźichu. Wón Boha proſy, ſo by tuta pschesłjenoſcź ſymbol trajneho měra po zyłym ſwěcze była.

Potom ſchtyrjo miniſterſzy prefidentojo jendźelskich dominijow Kanady, Awſtraliſeje, Południnoje Afriki a Nowo-Selandskeje krala pofrownichu.

Jendźelski kral ſo wjeſnikej dźakował

Jendźelſki kral je na wjednikowy ſbožopschejazy telegrannt ſ ſlébornemu knježeńſkemu jubilejej ſ dźakanym telegrammom wotmolwił. Kral ſo němſkemu kanzlerej waſnebje dźakuje, ſo je jeho a jeho knježeńſtwoje prózowanje wo měr naſpomnił.

Diplomatiske rozrěčowanja pola Lavala

Na pschedwjeczoru ſwojeho puczowanja do Warſchawy a Moſkwy je franzowſki ſwonkowny miniſter Laval někotre ważne diplomatiſke rozrěczowanja měł. Wón je najprjedy italſkeho pósłanza w Pariſu pschijał, kiž je jemu naiſterje wo wunoſchku konferencu we Benedigu rozprawjał. Na to ſo Laval ſ pólſkim pósłanzom Chłapowſkim wo ſwojim wopyće we Warſchawje rozrěczowaſche. Potom wón hiſchcze wuwóſłanzow Grichiſkeje a Jugoſłowjanſkeje pschija a ſkónčnje japoſchtoliſkeho nunzija.

Belgiska so francowsko-ruskemu zrěčenju přeciwja

Srěčenje mjes Franzowſkej a Ruſſej ſo w belgiſkej ſjawnoſći ſ wulkej ſtaroſcu wobhladuje. Wjedniſke katoliſke nowiny „Libre Belgique“ piſaju, ſo w Belgiſkej ſaneho ſrosumjenja ſa to nimaju, ſo ſu łétadołhe prózowenja wo organiſowanje měra někto jenoź ſ wobnowjenju franzowſko-ruſkeho dowójnſkeho ſwjaſka dowjedže. Wudawaju ſo ſa měr rukuje, tuto ſrěčenje pjecża powſchitkownu wójnu organiſuje.

Brüſſelſke katoliſke nowiny na ſaſadny wosbźl pokaſuja, kotrejž może ſo w politiſkim ſadźerżenju Franzowſkeje a Jendźelſkeje wobkedźbowaćź. Jendźelſka wotpokaſuje, ſo by ſo na dóſit ſdalenych rauſchich ſtatow ſwjaſała. Jeli ſo by wójna wudyrila, ſo wona ſ dobrym prawom na njej njewobdźěli. Niſmo tehe je Jendźelſka ſwojim njepoſrědnym ſuſodam pomoz pſchiſłubiła. Wona je Locarnoſke ſrěczenje podpiſała a je ſwólniwa, ſwoje Locarnoſke winowatoſcze jaſnje wopiſaćź a wudospolnićź. Pſched wólbu mjes mudrej jendźelſkej politiku a dyrdomdeſſtej politiku Franzowſkeje Belgiſka njebudże dołho ſkabłacź.

Francowske nowiny přeciwo Moskwje

Puczowanje franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Lavala do Moſkwy ſo po ſdaću ſ franzowſkej nowinatſkej wójnu pſcheciwo Ruſkej pſchewodża. Rospravjerjej Rajiſſich nowin „Matin“ ſo pſchi puczowanju franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Lavala do Moſkwy njeje wiſum ſa puczowanje do Ruſkeje pſchiſłuſkoli. Też rospravjerjej nowin „Journal“ je ſo tak ſeſchło. Na to ſu ſo też nowiny „Petit Pariſien“, „Echo de Paris“ a „Figaro“ wosſudźile, ſo ſaneho rospravjerja do Moſkwy njepóſćelu.

„Matin“ piſa jenoź wo Lavalowym puczowanju do Warſchawy a ſa Moſkwu jenoź někotre mjenje pſcheczelne ſłowa naniaka. „Figaro“ ſadźerżenje ſjowjetſkeho knježeńſtwa naiwne mjenuje a ſo ſolidarniſi wupraja ſ kolegomaj, kotrymaj je ſo puczowanje do Moſkwy ſapowědźiło.

Francowski lětarſtwowy miniſter leći do Roma

Franzowſki lětarſtwowy miniſter general Denain je ſo ſchtwórtk rano w łétadle do Roma podał. W dwěmaj łétadonaj jeho wězwuſtojni wojeſſeſkeho a wójnſkeho lětarſtwa pſchewodźeja. Denain chze w Romje hoſpodarſke, wojeſſke a techniſke praſchenja ſ italſkimi wyſchnoſcźemi rospominaćź. Mjes Franzowſkej a Italſkej maju ſo ſaſkady ſa wulke ſhromadne dźelo mjes wobémaj krajomaj we wójnſkim lětarſtwje połožićź.

To płaci wołeſje ſa łétanje mjes Pariſom a Romom a ſa łétanje do połodniſkeje Ameriki. Sdobom ſo praſchenje pſchełětowanja ſakaſanych pałnow roſpomnina. S italſkimi wojeſſkimi wězmuſtojnymi dźe general Denain franzowſko-italſke lětarſtwowe ſrěczenje, we kotrejž ſu ſo w Streſy prózowali, na ſoliđny podłoż ſtajićź. Denain też laboratorije, fabriki a wuwuczerńe ſa lětarſtwo w Italſkej wopyta.

Eden zaſo wotkhonił

Lord Eden je ſo wot ſwojeje khoroſcze, na kotruż běſche ſi pschi ſwojim puczowanju po Europje ſthorił, nětko ſaſo zyle wuſtrowił. Wón pſchichodnu pónđelu ſaſo w ſwonkownym hamcze dźełaćź ſapoczinje.

Krótke politiske powěſce

Njewěrna powěſcź wukrajnych nowin. Wukrajne nowiny ſu piſałe, ſo ſu abta klóſchtra Maria Laach ſajeli. To pak je njewěrna powěſcź, kaiſej ſu ſo w poſledniu: cźaſu wotpyrjet we wukraju roſchcerjałe.

Belgiſki kral do Italiſke pſchijeli. Belgiſki kral je do San Roſſore pſchijeł, hdjež italiſka kralowſta ſwójba w lećzn pſchebywa.

Sywy w Saskej při spokojnym turneju

Statiſtiſki krajny hamt wojſewja: Wjedro w haprleju běſche njewobſtajne. Symne a cźopłe dny ſo ſruče wotmienjachu. Huſto ſo deſchczowaſche a wołpjet pſchińđe w nozy mrós.

Naſymſte ſnywy ſu ſo powſchitkownje derje wuwiwałe. Naſymſta rożża pak jenajka njeſteji. Pod ſymſnej ſymu w měrzu a pſchi wótonym wjedrje ſu ſaſnje naſymſte rołki, kiž běchu ſo ſyłnje ſpjelkowałe a ſwjetſcha pſchetuczne ſtejachu, huſto cźucziwje cźerpite. Wone buchu rědſche, a tu a tam dyrbjeſche ſo polo ſnowa wobſnjeć. Naſymſta pčeńca a naſymſti jeczmjeń ſwjetſcha ſpokojatej.

S naſtetnim wuſnywom je ſo pſchi mokrym wjedrje kombajko. Naſtetnje ſita ſo hiſchcze njeſſu wſchudże waſnyłe. Rola ſa běrnu a runkliju ſo pſchipraſwja. Sortnjatka ſo puſchczeja a běrnu ſo ſbožeja.

Dźeczeſele też njeſtajne ſteja. S měſtnami ſu rjane a tučne, ſ měſtnami pak ſu łoſiſcheje ſuchoty dla cźeńke a rědke, ſo dyrbjachu je ratarjo ſamo ſaworacź. Łuki a paſtwiſchcźa ſu derje wobroſtłe. S měſtnami ſu hižo ſtót na paſtwy ſehnali. Na polach myſche, bruczki, hużańcy a druhe ſchkódniki ſchtodu cźinja.

W pſcheréſtu ſu ſo tele hódnoſcże wobliczite (liczba 1 wonamjenja jara dobre, 2 dobre, 3 ſrěnje, 4 ſłabe a 5 zyle hubjene ſtejiſchcźo): Naſymſta rożża 2,6 (3,0), naſymſka pſchenża 2,5 (3,1), naſymſki jeczmjeń 2,6 (3,0), raps 2,6 (2,8), dźeczel 2,9 (3,3), luzerna 2,6 (2,7), łuki k powodźenju a wuwodnjenju 2,6 (2,6), druhe łuki 2,8 (2,9). Liczby w ſpinkach hódnoſcże pſchi ſpocźatku mjez 1934 wosnamjenjeja.

40lětny jubilej Klukš-nskeho pčołarskeho towarſtwa

Klukſchanſke pčołarſkeho towarſtwo je w ſtatoku ſwojeho ſobuſtołożerja E. Wöhmera w Hlinje ſańdżenu njedźelu ſwoje 40lětne wobſtacze woſwjeczźiło. Jako hoſcź je pſchedbyła wokrjeſnieje ſtupiny pcźołarſkich towarſtwow profeſor dr. Leuſchel ſ Budyſchina jubilejſke pozdźeńcze wopytał. S jeho wědomoſtnym pſchednoſchkom je jubilej prawu ſwjeczźiſnu doſtał. Wón wo ſaſjmowanju a wuſymowanju pcźołow rěczeſche. Dołalne ſchkodowanje w pcźołarſtwje wón ſwjetſcha wopaczнemu pcźołarjenju pſchipiſowaſche. Wono ſ pſchipósłonym ſaſymowanjom a ſe ſłupym ſymſtim pizowanjom naſtawa. S tajtim pcźołarjenjom ludſtwa wotemrěwaju, pak ſłabuſchke do nałécza pſchińđu. Jenoź ſ prawym ſaſpſchimanjom w prawym cźaſu może ſo pcźołaze ludſtwo ſymne ſatkowaćź. Hdyž ſo pomyſłi, kaſke milijonſke hódnoſcże pcźoły nanoſcheja, a ſe ſwojim wopkođenjom kćenjow wuſkutkuja, może ſo hódnoſći domjazeho pcźołarſtwa ſapſchijeczź. Njech pak ſo ludźo pcźołarſtwa ſdałuja, kotſiž ſo ſ nim jenoź ſaběraju, ſo by jim wulki pjenježny wuſitk wunjeſło; pſchetoź ſ jich dźełom ſo kólcze próſpnja a ſo khoroſcze do nich ſanjeżu. Hoſcźi cźelej Ernſtej Böhmerej, kotryż w ſwojej burſkej ſwje ſwojich hoſcźi pohoſcźeſche, ſo profeſor dr. Leuſchel we mjenje wſchitkich dźakowaſche. — S towarſtwowych ſtaſiſnow ma ſo powědźiećź, ſo ſu jo 26. auguſta 1894 dwanaſcźo pcźołarjo w Komorowſkim hoſcźenju ſałożili. Wot teho cźaſa je ſo 40 lět minyło. Liczba ſobuſtawow je ſo huſto picźeměniła, też wunoſchki tychle lět běchu wiſchelake. Někotrychſkuli je do towarſtwa ſaſtupiwſki ſebi ſłoże hory lubił, tola je ſo borſy ſaſo ſhubił. Někotrychſkuli, kotryż ſ cźełom a duſchu pcźołarjeſche, je wot naſ do wěcźnoſcze wotešchoł. Se ſwětoweje wójny njeje ſo nikotry wróćźił. Też ſ kataſtrofami, ſ natyłowanymi khoroſcźemi, wulkej wodu, paduſchſtwom a wohnjemi, ſ deſpołnym ſniczenjom pcźołnizow njeje ſo towarſtwo pcźheſtutowało. Někotremużkuli je ſo to wſało, ſ cźimž je ſo hordźił a ſchtoſ ſe ſpróżniwje natwarił. Po ſmjerczi ſaſłużbnoho pſchedſydy Hartmanna w Klukſchu je ſebi towarſtwo Guſtawa Kopacza w Sderi ſa noweho wjednika wuſwoliło. S nim wono ſ nadźiju na wuſpěſchne dźeło do pſchihoda krocźi. — W nowej Němſkej je ſo pcźołarſtwo ratarſtwu pſchiſamkło. Hdyž pcźołarſtwo ſ ratarſtwom hromadże dźeła, wono ſnowa ſakcźeje. S wuſymowanjom woliſowych płodow, kaž rapſa a ripika, ſo pcźołam w naſtetnich měſaczach ſaſo blido krpje. a tej my pcźołarjo budźemy ſa to dźełaćź, ſo bychmy naſch kraj njewotwiſnyy wot wukraja cźinili. S nowym ſakonjom pſche natyłowaze pcźołaze khoroſcze ſo pcźołaſ w pſchicha-

---

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

14] (Pokračowanje.)

IV.

„Schto dha ſtajnje cźinicźe, wujo?“ ſaſta jeneho dnja pola nowopjeczeneho wumeńkarja ſtaroſta Woldrich Heſſak.

„Dobre bych cźinił, hdy bych zokornikaſ był“, wotmolwi jemu Schkowroncźk, „jebaŕſtwa bych cźinił, hdy bych ſtaroſta był, a hdyž ſym wumeńkaŕ, dyrbju ſhdża a walzy dźełaćź.“

„Kak pak to myſlicźe?“

„Kak dha hinak, hač ſo ſedżu a ſo po dworje walam. Na nicźo njeſmeńi pomahaćź, kaž bych jedojtej ruzy měł. Hdy bych jenoź ſwojeho pſchepokojił, Marhata hnydom wola: Nano, woſtajeſe to! Wotpocźińe ſej! Doſeż ſcźe ſo hižo nadrěł! Ja to ſama ſa waſ ſcźinju!“

„To ſcźe potajtim dźeławu a duſchnu ſonu do domu doſtali.“

„Sara dźeławu a duſchnu. Marhaceźe ſana po zyłym Borownje rumja njeje. Tajku ſpěchnu a cźiłu ſonu bychmy ſe ſwěcźki dyrbjeli pytaćź. Cźerſtma kaž wětr a pſchi tym ſtrowa a rjana kaž cźója. Je mi też hižo ſłubiła, ſo jenoź njebych ſkorźił a to bych ſcźerpny był, ſo mi k hodam ſamełeſe dźeło wobſtara.“

„Kaiſe pak drje?“ ſo ſtaroſta woprascha.

„Alle mudra hójcźka ty ſy, ſchkoda, ſo ſy ſtaroſta! Kajke hinaſche, hač ſo budu ſ dźełom a ſo budu kołebaćź.“

„Hejmy! To mójeze ſo woprawdże na nješchto rozeſłeć.“

„Wſchako ſo też wjeſeli.“

„A tu paſnu kruwu ſ tym cźełatkom też maćze. To je ſo wam, wujo, ſaſo raſ poradźiło. Zyła wokolina wo nicźim druhim njerěcźi hač kaž ſeſe ſtareho Sahołka truhnył“, tak jemu ſtaroſta po hubje rěcźeſche a wumeńkaŕ ſo wſchón wobliſowaſche, kaž by jemu měd wokoło huby maſak.

Hakle w tej khwili mějeſche ſłowa gmejny ſa pſchihódne, ſo by Schkowroncźkej najnowiſchu nowinku ſdźełił.

„Hač pak wěſcźe, wujo, ſchto je noweho?“

„Staram dha ſo ja wo nowinki! Damki hižo njeplaczu, a ſo wy w gmejnje cźim dale cźim rjeńſcho hoſpodarićźe, to ſej hižo wróble na rjeſche powěda.“

„Żeleſniza budże tu twarjena.“

„Schto powědaſch? Żeleſniza?“ ſtany wumeńkaŕ hnydom ſpěſchnje ſ ławki pſched ſtatokom a wócźzy ſo jemu kaž młodźenjeſ ſaſtrowdźićźchu.

„Khort najnaj, hólcze, jeli to dokonjeſcze, ſeſe woprawdże ſaprelijchi, ale njewěm, njewěm. Ja njewěrju.“

A njeběſche jeniczki, kiž nochzyſche wěrićź, ſo je ſo na knježeńſtwowej radże we Widni dowołiło twarjenje żeleſnizy pſches naſch ſabyty ſchumawſki kraj.

„Wſchako to w nowinach cźorne na bělym ſtoji“, kluđeſche ſtaroſta njewěrjwſchi Domaſchow w kurcźmach a na ſjedżadach, ſe ſtołkanym cźiſłom. nekaſchi nowin kaž ſ dobyćźeſłej khorhoju nad hłowu machajo.

Ale zyłe měſtaczko ſo jenoź ſodużelnje poſmněwaſche, ſ ramjenjomaj ſcźahowaſche a ſtaremu wumeńkarjej Hanuſchej Schkowroncźkej pſchihłoſowaſche. Tón ſtaroſtej runje do wocźow rjekny: „Wſchecźelko, jenoź njewołaj hoy, pſchjedy hač pſcheſłoſcźich. Najwjetſchi felharnizy ſu cźi nowinarjo, wěrnoſcź a cźu ſ jenym łohcźom měrja, a tohodla jenoź cźłowjek hubkaŕ jim wěri.“

„Prawje, prawje“, wſchitcźy pſchihłoſowachu a roſpowědachu ſo wo tym, kelko krócź běchu hižo w nowinach piſali, ſo tudy żeleſnizu powjedu, ale kóżdy raſ bě to próżdne, jałowe powědanje. Tak łohko ſo tohodła nikomu narěcźeć njedabża.

Tón krócź wſchaſk to nowiny ſławnje dobychu. Ani pot łéta to njetrajeſche, a akcźjowe towarſtwo poca hižo łežowoſeſe pokupowaćź po dobrym a po ſtym, pod Borownom w ſamych polach da twarz ſoicź dźejwjanu budu, wulku łaż brožnizu, pójźmy na nju napiżu: „Twarſka kenzlija“ — „Skład“ — „Kantina“ — „Zujom pſchijiłup łakaſanty“ a hižo ſo to dokoła wokoło rojeſche a mjerjwjeſche kaž mrowiſchcźo.

„Khort naj naj, ludźo, woprawdże je to wożne“, ſo Schkowroncźk huſaſche. S wotpohładom wuidże ſej na wobhonjenje tak nědźe na hodźinku pucźa wot Borowna a ſe ſwojimaj wocźomaj widżeſche, kaſ ſo tam dźeławe ruzy ſarywaju do ſwiſka a tak nětchto dale nawożeja hnydom ſaſo naſyp, wyżoki każ haćenje hrabjowoho hata. „Dźeło jim wot rukow dże, je radoſcź jim pſchihładowaćź, pſjedy hač ſo toho nadżiwnu, jich tu ſmějemy“, ſe ſaſoprjenjom ſej ruzy trěſeſche, wócźzy ſo jemu wjeſele ſłoſcźeſchtej, cźeſiwjenej liczźy ſo jemu ſmějeſchtej, ale nětko ſo ſaſo ſtaroſta ſtaruſchcźej do rěcźe měſcźeſche:

„Jenoź ſo, wujo Schkowroncźko, pſchejara njewjeſelećźe, ta żeleſniza budże nam mało wužitna, pſchetoź tu ani njeſaſtanje.“

„Schto to ſaſo bledźiſch? Czehodła njeby ſaſtała? To by tola khort njebył!“ ſo ſtaruſchk horjeſche.

„Nó, njeſaſtanje — wěrcźe mi abo niz — ſaſtanijcźo knježa ſent njedabża, a budżemy hodźimu pucźa na dworniſchcźo běhaćź, hač tamle do Próchowa.“

„Aha, khłoſtaja naż“, hej měſchcźenjo żelnje rjekny hu a wěſchcźeſche ſłowu, ſwoju winu ſnaja. Twarſke druźſtwo bě jich dawno namołwjało, cźedźa-li dwórniſchcźo pod Borownom měcźa, ſo dyrbja ſnajmjenſcha ſa dwajeczi tyżaz ſakładnych akcijow kupiećź. „To naż woni jenoź tak traſcha“, ſo tehdy tomu pſchipiſej na radnizy ſmějachu, „wſchako woni to ſaſtanijcźo radźi ſami tu natwarja. Hdże dha druhdże bychu je mohli natwaricź? A cźemu tajku hromadu pjenjes wucźiſkinjeć a ſwotkel dha to ſnydom bracź“, wotłožichu tohodła pſchipiſaj a na njón njewotmolwichu.

„Prochowiſki knjes hrabja je ſapłacził, a ſa to jemu ſaſtanijcźo pod ſamej hubu, hnydom pola hrodu natwarja.“

„Też Kólcźenjo ſu pjenjeju na akcije ſwjedli a ſmeja dwórniſchcźo. My budżemy ſebi móż wubraćź — nóżce wacź do Próchowa abo do Kólcźa.“

„Schto budże nam żeleſniza potajkim wużitna?“

„To ſmy hotowi na wuſmużowu horu!“

(Pokračowanje ſeſčehuje.)

Dże pšeď wjetšej šchodu wobarnuje. — Klukšchanske pčołaze towaršstwo ma nětkole 38 zobušatowow. Wšchelazy pčołarjo so hišče jeho šdaluja. Tež woni dyrbja so za towaršstwo dobrjeć. S roswučenjom pola šatych našonitych pčołarjow so nowy dorošt za pčołarstwo wukubłuje. — Towaršstwowy zobušakojer bur E. Böhmer w Hlinje, kotryž je njedźelu hromadže z Klukšchanskim pčołarskim towaršstwom swój 40ětny jubilej wošwjeczišć, je so hižo w lěcze 1904 na jubilejšej wušstajeńzy pčołarskich towaršstwow w Schprjewinym dole z cześnym mytom wušnamjenik. Nětko je jemu krajny zwjazk šakšich pčołarskich towaršstwow, pšihlošowanjo jeho žwerne dołholětne špěchowanje pčołarstwa, słotu cześnu jehli špožčił.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 9. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Bože prawo runje hlada

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Nižina je so šaso do Rušteje wotšalika. Wyšchina, kotraž so wot wjeczora k ranju hiba, nětko wjedro w našich stronach wobhnjeża. S połnocy pak so pšeco hišče šymny powětr pšichlawja. Tohodla je njedźiwajcy žłóčneho wjedra pomérnje khłódno. Powětr pak so po něčim šaso čežčpli. Wjedro w našich stronach wostanje z wjesčha pod wihwom wyšchiny. Tola njeje wěšte, hač so nižina, kotraž dźenža nad połnócnej Italšku leži, z njewjedrami hač k nam njewušmuknje. — Jutšje pjatk žłóčko 4,20 hodź. šthadža a so 7,33 hodź. khowa. Měšačk šthadža jutšje dopołdnja 11,02 hodź. a khowa so na ranje 1,11 hodź. Jutšje šteji měšačk w pšenim bértiku. — Wčera wječor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer minus 2, najwyšša dnjowa temperatura 13 stop. czopłoty. Dźenža rano we 8 hodź. barometer 752, hygrometer minus 9, najnižša temperatura w nozy 0 po C.

— **Wuhlady na wjedro za jutšišchi pjatk: Rjane nałětnje wjedro.**

*

— **W Budyšchim towaršwje za pšehladowanje a šławjenje** je k. Domišcka we wutornišchim poźedźenju wo špočatkach knihiczišchérstwa a wobźehje wo pšenich czišchczach hač do léta 1500 pšehladnoschowak, z kotrychž je so něčzišchi rotaziški czišchcz wuwik. Pšichi rozrěčzowanju wo pšehladnoschku dr. Frenzel dšěli, so tu so we Budyškej městowej knihowni w nowšchim czasu stare czišchcze Pětra Schöffera w Mainzu, Antona Kobergera w Nürnbergu, Jana Frobena, Mikławscha Keßlera we Baselu a czišchcz z Benatkow (Venedига) namałaće. Wošchichi wuczeř Wilhelm na to pokasa, so je w pomérnje šaśnym czasu, w lěcze 1552 Wolrab w Budyšchinje pšenju czišchczeńsku šałožił a so hišchcze dźenża Budyšchin w Němšej žobu na czoło czišchczašteji. — W bližšchim poźedźenju budźe dr. Böhme z Wjernarjez wo Bórkowšchich, Demjanšich a Jědličanšich šahonšich knihach rěčeć.

— **Hamtšeho hejtmana dr. Sieberta w Budyšchinje** šu sa wjednika dźeloweho šhromadźeństwa za špomožeństwowe praschenja pšchi šakšim krajnoštwje němšeho gmejnšeho šjeda powołali.

— **Mejše šmjerši** šu w žerbšich nižinach wulku šchkodu naczinile. Niž jenoš kčenje šadowych šchtomow a jahodkowych kerčkow w šahrodach, też kčenje łěšnych jahodkow je so šniczało. Hišchcze wjetšcu šchkodu je mejška šyma w Schleśišej w němšich Čechach naczinła. Też šelenina na šahrodach je cżežko cżetpiła.

S **Bělšchcz.** Wutoru popołdnju je so tu wobkhadne njeśhoże ztało. Hólza, kiž na jěšdnym kole jěšdźeše, druhi hólz šadšerža. Jako so kolešaŕ hólzej wuwinyć špyta, pšichidże motorowy kolešaŕ a wobaj do so šraśhschtaj. Motorowemu kolešarja dwjadchu do Budyšheje mělčhčanšeje khorownje dowjeść. Hólz dyrbješe lékaŕšeje pomozy hladacź.

S **Małeje Borschcze.** Kołojšdne towaršstwo „Kožnjanka" je šobotu w Jenkez hoščenzu měšačnu šhromadźiznu wotmě'o. W bližšchim nałětnim šwješeleniu najlépšej němškaj dwojojeśdnaj Hilbig a Ulbrig je Sborjela „ako hoščaj je šwojim wumělstwom wušwitowali. Wo pšchednoschku, naśupaju pomozny fond sa němški šport, kotryž je so w „Běłym konju" wotmě'i, towaršstwowy wjednik rozprawješche.

S **Huczinu.** Sańdźenu wutoru wotmě towaršstwo „Serničzka" w tudomnym Wolšej hoščenzu šwoju nałětnu šhormadźišnu. Ssobuštawy běchu nimale połnoličnje šaštupjeni. S narodnym špěwom so šhromadźišna šapoczа a pšchedbyła towaršstwa Hórban z kroćimi ßłowami pšichtomnych powita, wožebje pak wjednika Domowiny knjeza P. Nejda, kiž bě pšichitwatak, so by „Serniczzy" pšchednoschowak. Najpršedy so šchešć nowych zobušatowow do towaršstwa pšchija. Swješelaze je, so „Serniczka" šaso roscze. Pšchezo dale tak. S hłownoje šhromadźišny měšeše pokładnik hišchcze dodaċ rosprawu wo Nakoždźanskim žwjedźenju dnja 14. winowca za sańdźeneho léta. Nětko hačle bo wukopa, kajku dźěru je žwjedźeń pšches hubjene wjedro w pokładni šawostajić. Njeńhodži pak so na tym niczo pšchemėnicz. Na to cżtasche wjednik Domowiny sajimawej a powuczajej nastawkaj „Luźizy". Prěni běšche z pjera naščeho šnamjenitego žerbšeho špisaczela P. Romualda-Domaschki a mjenuje so „Pilatušowy jěšor". Wobšah tutoho nastawka dawa nam špušnaj trudne stawiny połtóczowanja Sserbow pšched tyšaz létami. Druhi nastawk je z pjera naščeho žerbšeho molerja Měrczina Nowaka, kiž wopišuje w nim na jara žortne a sajimawe waschnje swoje prěnje šchešcz lubošcjow. Nastawk šwjedcži wo jara bohatej fantašiji špitaczela. Pšchitomni je sajimom nastawkaj szčehowachu. Sapodak běšche so namjet, so ma towaršstwo sarjadowacź mulét w rjanym czašu meje. Postaji so sa to hnydom pšchihodna njedźela, jeli je na tutym dnju pšchihódne wjedro. Budźe to tafrjez jěšba do „seleneho". Nadźijomnje budźe w tych tónczinach hižo hola teš selena. S narodnym špěwom so šhromadźišna słónczi.

S **Potpizy.** Krajny šwjaśakšich pčołaŕšich towaršstwow je pšchitajenzej Marej Rjeczy, pšchipóšnawajo jeho wušpěšne prózowanje sa połepšenje pčołaŕstwa, bronšowu minzu špožčił.

Z **Konjec.** Rjanu šwižnu meju, na 28 m wysoku, je sebi pola nas na wjesnym ładku pšed wjesnej korčmu wječor pšed Wałporu naša serbska młodźina stajiła. Nježe to nałožk noweho časa, kaž so to mnohim zda. Nó, Konjecy su swoju meju stajale wot starodawna sem nimale kóžde lěto z małe pšetorhnjenjemi. Cisty, runy khójnowy zdónk, dari jim naša gmejna, a na njón pšipinachu šwižny šmrěk, kotryž bur Mikł. Čornak dari, z ósmnozelenym hałozatym wjeńškom, na kotrymž so banty w nałětnym wětře zmahuja. Daloko po Delanskej krajinje widźimy našu hordu meju. Šmrěk dyrbi to być na serbskej meji, nio brězowy, kaž w nowym času. Stary serbski to nałožk a to też naši hólcy z tym wobswědčachu, hdyž jenoš serbski kěrluš a serbski špěw we wječornej hodźinju jako dźak po ćežkim dokonjanym dźěle zanjesechu, mjez tym zo kołowokolo po našej holanskej wokolinje pruhi wohnjow z khodojtopalenja k njebju sahachu. Ćežke a strašne to dźělo tajke štomisko runje do zemje postajić, zo by stało we wichorach kruće, dny, haj samo někotre njedźele. Přichodnu njedźelu popołdnju budźe meja po zwučenym wašnju do le brana.

Ze **Šunowa.** W hatach našeho klóšterskeho kubła, na wšě 400 kórcow wulkich, je knježeństwo Marijneje Hwězdy wobšerne nuzowe dźělo njedawno zapołožało, a nětkole tu na 60 muži wosebje z horjanskeje krajiny zašłužbu namaka, pozdźišo pak změje tu na wjacy stow ludźi na někotre léta dźěło. Nowe hrjebje budźa twarjene a haty wuwoźowane a nowe łuki założene. Po dokonjanych wólbach za tute naměstne zarjadnistwo měješe na kónci zańdźeneho tydźenja wyšši hajnik Augustin-Kunjelanski w přitomnosći Łazkowskeju hajnikow a wjednika Th. Ackustina ml. dźělaćerskich dowěrnikow zapřisahać. W jeho rěči wuzběhny wosebje wutrobne a přećelne počahi mjez knježstwom, zastojnikami a dźělaćerstwom, kajkež je so wot prěnjeho dnja zjewiło a spominaše też na to, zo maja dźělaćerjo na prěnim městnje našemu wjednikej dźakowni być za zmóžnjenje wulkeho dźěła. Wjesele a zahorjene třikróćne „zdar" wjednikej so za to wunjese. Jako dowěrnik bu wuzwoleny Ad. Kümpfel z Kukowa a jako přidruženi J. Lucas, Jak. Rjeda a Jak. Kokla z Wotrowa a Mich. Hermann a Jak. Rychtař z Kukowa.

Z **Konjec.** Za domskim bura Mikł. Čornaka (Kowańkec statok) staj baćonaj lětsa zaso swoje loúše hnězdo sebi přiswojiloj a wuporjedźałoj a čujetaj so tu zaso doma. Njedataj sej nikomu mylić a chcetaj sebi tu zaso nowu swójbu założić. Je to pola nas jenička baćonaca hnězdo, mjez tym, zo bě jich tu hišće před někotrymi lětdźesatki 3, haj samo 4.

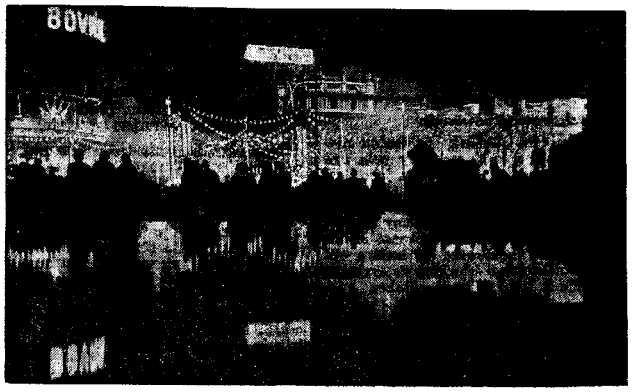

Londonska nóz po jubilejskim žwjedźenju.

Na wječoru jubilejskeho dnja běšche so jendźelske khowne město w bajkotnej kražnosći wobšwětliło. Na naměsće, kiž so Trafalgar Square mjenuje, so kražnosć žwězow we wodźe wodomjetow wotbłyšchćowaše.

Z Łužicy

S **Korlynja.** (Se spirituſowym warjakom so wopalik.) Njewobhładnjwe se spirituſowym wobkhadźeju je so wutoru 87ětny krawśi mišchtr Loy traschnje wopalik. Mjes tym so so we warjaku spiritus hišchcze palesche, Loy do njeho z blesche spiritus pšchiliny. Pšchi tym plomjo z warjaka do blesche dyri, so ta rosbuchny. Loy so po zyłym cźele wopali. Jeho žu do Khotmbergskeje thorownje dowjeśli, hdyž cźežko thorny leži.

Se **Šakonja** (Sohland). Jedyn motorski kolešaŕ z Freiberga je tu žydomłetneho hólza se Sserbskeho Sakonja schmórnył a na dróhu wjerhnył. Hólz so cźežko we wobliczu rani. Motorski kolešaŕ a jeho žona na šadnim žydle tehorunja na semju padnyschtaj, tola so cźežšcheho ranjenja šminyschtaj.

Budyske stawniske powěšće

Štwórtk, 8. meje 1935.

Narodźili su so: 3. 5. Richardej Janej Hellmuthej Galle, bankowškemu połnomócnikej, bjowcejčzku. — 3. 5. Wilhelmej Alfonsej Rudolfej Oehmichenej, ratarjej w Sserbšich Kundraczjach pola Lubija, žynk. — 6. 5. Njemandźelšta dźowcejčzka. — 7. 5. Hermannej Wyrgaczej, fabrikšemu dźělaczerjej, žynk.

Radio

Pjatk, 10. meje so ßłyšchi:

Königswusterhausen: Nimo šnateho wšchědneho programma: 6,20 wjeśeły rańšchi konzert. 11,40 ša burow. 12 pšchipołdnišchi konzert. 14 wšchelakošcze. 16 popołdnišchi konzert. 19 šabawny konzert. 21 rejwańški hudźba.

Lipsk: Nimo šnateho wšchědneho programma: 6 ša burow. 6,20 rańšchi konzert. 8,20 k Bachowemu létu. 11,45 ša burow. 12 pšchipołdnišchi konzert. 15,20 ša žony. 16 domjaca hudźba. 17 popołdnišchi konzert. 20,10 šabawny konzert. 21 orchešterowy konzert.

Hišchcze ważne z dnjowego programma: Barlin: 20,10 šabawny konzert. Königsberg: 20,15 pišany rejwańški wječor. Hamburg: 20,10 šabawny konzert. Mnichow: 19,30 opera „Rigoletto".

Pflopk

Tšeleńza mjes šłóšnikomaj a poliziśtomaj.

Polizija w Miechowizach (w Hornjej Schleśišej) wutoru powěšć dosta, so bratraj Hermann Pawoł Wollny, kotrejuj polizija dla škuczenych rubježnych nadpadow w Stokerowizach a Friedrichswillu pyta, we wobydlenju šwojeje macjerje w Miechowizach pšchebywataj. Polizija tamniše thěże wobkupi a potom thěże a dwory pocza pšchepytacz. Słóšnikaj běšchtaj mjes tym z wobydlenja cźeknyłoj a w šuśednych šahrodach pšchebywaschtaj. Hdyž so polizija pšchibliži, so Pawoł Wollny we popjelowej jamje jeneho dwora Felixśeje dróht šłhowa. Hermann Wollny so w blišcźości bruczeschе. Wobaj do poliziśtow tšeleschtaj. Jedyn poliziśki šastojnik Pawoła Wollneho do wutroby tšelł. Hermann Wollny dale tšeleschе, dwěmaj poliziśtomaj pak so poradźi, jeho pšchemóc. Pšchi pšchešćyschćenju je so wulnał, so je hromadźe z šwojim bratrom rubježne nadpady škucźił.

Žałośtna šmjerć młodeje burśteje holzy.

Roshorjazy podawk je so w Haimpertshauseńze ztał. Burška dźowka Rośina Hórmannez z hródže była na polo wjedźeschе. Skócźo też směrom za wjednizu dźěschе, hač dla njeśitateje pšchicźiny so špótšchi a so šnjemdrі. Wono so z zyłym wotmachom do holzy da a ju wo šemju morźny. Potom na bjesmóžnej teptašche. Hdyž ludźo, kiśchi šaśłyšchawšchi pšchikhwatachu, z hrośu widźachu, su byk z rohomaj do holzy na šemi bodźeschе. S wulkej prózu so poradźi, wodźinjene złoczo wot holzy šcźahnyć. Wobźaromna holza je na pocźerpjene rany wumrjela.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolef a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liścina čo. 3 płaći, Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Ze Serbow

— **W Budyšchinje žo meja podrěsała.** Měšto Budyšchin běšche žebi na Tšelniku krajnu ſ wěnzami a bantami wupyšchenu, na 40 metrow wulku meju stajiło, zabyto pak Nšche pšchi njej stajicź stražu, jo ju njeby nichtó podrěsał. Tajka njestražowana meja je wěſo sa woratkowych pachołow wožebitu pšchedmjet, na kotrymž móża swojim trikam wutšutkowacź dacź. Dźenża rano, hdyž saſpani měſchćenjo stawachu a sa swojej meju hladachu, ju wjazy njewidźachu. Polizija swěšcźi, jo bě žo podrěsała a na měſtnje, hdźež bě wyšoko k njebjo žahała, stojeſche nětko wulki plakat ſ napißnom „Saſparnym Budyšchanam — wjeſna młodźina". Tajki tryſk drje žebi wjeſna młodźina njeje ſ Budyšchimi měſchćanami dotal powoliła.

S **Malešchez.** Snaty wobras Hadama Zachariaſa Schirracha w naſchej zyrkwi, pokhadźaty ſ wotkasanja je ſakſki pomnikowy ſchkit (Sächſ. Denkmalspflege) wobnowiwſ daſ a jón tele dny naſchej zyrkwi wrócźił. Njedźelu pšchi kemſchenju žo wujtaji.

S **Wojerez.** Wojerowſka polizaiſka straža wojſewja, ſo je někotre jěſdne kola ſwěſcźiła. Wobſoby, kotrymž je žo jěſdne koło kradło, njech žo na polizaiſkej straži ſamolwja.

Wusudźenja

§ Na khłostajomne waſchnje běſchtaj ſamowólnje jednaloj najmu 1930 Hermann Schreiber a jeho bratr Oskar Schreiber w Hnaſchezach, cźehoždla žo na njeju wobſtórža dla ſhromadneho wobſchkodźenja wežow poda. Pšchi hromadźekładowanju ratařſkich ležownoſcźow w létomaj 1932/33 běſche k wotwjedźenju wody ſ ležownoſcźow paſtwinehu druſtwa a druhich žužobow žo wódnik hrjebja na ležownoſcź Oskara Schreibera, kotraž w dole leješche, ſcźahnyła. Oskar Schreiber běſche pſchejſ ſ tym pšcheſjedny był a ſa to wotſchkodźenje dóſtał a pšchijał. Nałmuj 1934 pak běſchtaj wobaj ſ njeprawom ſhromadnje na tutej ležownoſcźi rołki mukopakoj a rosbłoj a hrjebju ſdźeła ſaſzypakoj. Po wuſłědku pſcheſchłuchowanja ſwědkow ſo wobaj Schreiberaj bratraj kóždy k 150 hriwnam pjenježneho khłostanja abo k 15 dnjam jaſtwa ſaſudźiſchtaj.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budesteey. Serbſko tow. „Lubin". Příchodnu njedźelu, 12. meje pop. w 2 hodź. ſwjećimy pola nas misionſki ſwjedźeń a chcemy ſo w cźahu jako Serbjá sobu wobdźělić. Tuž naše serbſke towaſtwa w bohatej lićbje, też žony, kaž też hoſći, młodych a starych, wšitkich wutrobnje přeproſujemy na wulět do našich Budesteec, zo bychmy pokazać móhli, zo Serbja su też tu. Pola Rösikec ½2 hodź. a ¾2 hodź. wot młodoſtneho domu čehnjemy do cyrkwje. Předowanje změje k. farař Mjerwa z Bukec.

Bukecy. Serbſke towaſtwo zeńdże so njedźelu 12. meje wječar ½8 hodź. pola Stangec. Přednoſuje so wo nadawkach Domowiny. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Delni Wujezd. Serbſke towaſtwo „Zahrodka" změje njedźelu 12. meje pop. w 4 hodź. pola Haſkec ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Předsydſtwo.

Hornja Hórka. Serbſke tow. „Łužica" wołdźěli ſo njedźelu 12. meje pop. w 2 hodź. na misionſkim ſwjedźenju w Budeſtecach. Towaſtwo ſo 3/4 hodź. pola Teichertec w Hornjej Hórcy zhromadźi. Wo bohate wołdźělenje ſo proſy. Knježa dowěrnicy ſo proſa, zo bychu to wšém ſobuſtawam wozjewili.

Předsydſtwo.

Njeswačidło. Serbſke tow. „Jutrnica" změje njedźelu 12. meje pop. w 3 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu w knježim hoſćencu. Přednoſk je přilubjeny. Bohate wobdźělenje wočakuje

předsyda.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Städtiſche Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 11. Mai 1935: 8—½11 Uhr für die Nrn.: 851—1000, 4001—4250 rohes Rindfleiſch das Pfund zu 30 Pfennigen, rohes Schweinefleiſch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

MAGGI'S WÜRZE

iſt vielſeitig verwendbar

für Suppen, Soßen, Gemüſe, Salate uſw.

Přilopk

Wyſoka ſtarosa.

Murjadnje wyſoku ſtarobu je Luiſa Reinerowa we Běłym Jelenju pola Drježdźan dopełła. Wona je dźenża ſwoje ſtote narodniny woſwjeczíła a nětko do ſtoteho léta ſaſtupiła. Sa nowy cźaſ žo hiſchcze ſajimuje. We Kinsbórku je žo narodźiła a je wjele lét w dr. Laŋmannowym ſanatoriju pſchiſłužena była.

50-nowych oſołow w puſcźinje Saharje.

Franzowſke knježerſtwo je wjeſtſchi pjenjes pſchiſwoliło, ſ kotrymž ma žo wjerćenje ſa ſwobu w puſcźinje Saharje ſapałacźiſ. Na 50 měſtnach pſchi wulkej wikowańſkej drohi pſches puſcźinu Saharu žo w běhu pſchichodneho léta tute ſtudnje pſchipraſwja. Wokoło kóždeje ſtudnje ſa najkrótſchi cźaſ oaſa naſtanje.

Nowe ſemjerćenje na kupje Formoſy.

Japańſka kupa Formoſa je žo ſ nowym ſemjerćenjom potrjechiła. Wjele thěžow je žo ſaſzypko. Po dotalnych powješćach ſu 19 morjowych ſ rospadankow wuczahnyli.

Wusudźenja

§ Na khłostajomne waſchnje běſchtaj ſamowólnje jednaloj najmu 1930 Hermann Schreiber a jeho bratr Oskar Schreiber w Hnaſchezach, cźehoždla žo na njeju wobſtórža dla ſhromadneho wobſchkodźenja wežow poda. Pšchi hromadźekładowanju ratařſkich ležownoſcźow w létomaj 1932/33 běſche k wotwjedźenju wody ſ ležownoſcźow paſtwinehu druſtwa a druhich žužobow žo wódnik hrjebja na ležownoſcź Oskara Schreibera, kotraž w dole leješche, ſcźahnyła. Oskar Schreiber běſche pſchejſ ſ tym pſchešjedny był a ſa to wotſchkodźenje dóſtał a pſchijał. Nałmuj 1934 pak běſchtaj wobaj ſ njeprawom ſhromadnje na tutej ležownoſcźi rołki mukopakoj a rosbłoj a hrjebju ſdźeła ſaſzypakoj. Po wuſłědku pſcheſchłuchowanja ſwědkow ſo wobaj Schreiberaj bratraj kóždy k 150 hriwnam pjenježneho khłostanja abo k 15 dnjam jaſtwa ſaſudźiſchtaj.

Towaſtwowski powěſtnik.

Budesteey. Serbſko tow. „Lubin". Příchodnu njedźelu, 12. meje pop. w 2 hodź. ſwjećimy pola nas misionſki ſwjedźeń a chcemy ſo w cźahu jako Serbjá sobu wobdźělić. Tuž naše serbſke towaſtwa w bohatej lićbje, też žony, kaž też hoſći, młodych a starych, wšitkich wutrobnje přeproſujemy na wulět do našich Budesteec, zo bychmy pokazać móhli, zo Serbja su też tu. Pola Rösikec ½2 hodź. a ¾2 hodź. wot młodoſtneho domu čehnjemy do cyrkwje. Předowanje změje k. farař Mjerwa z Bukec.

Bukecy. Serbſke towaſtwo zeńdże so njedźelu 12. meje wječar ½8 hodź. pola Stangec. Přednoſuje so wo nadawkach Domowiny. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Delni Wujezd. Serbſke towaſtwo „Zahrodka" změje njedźelu 12. meje pop. w 4 hodź. pola Haſkec ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Předsydſtwo.

Hornja Hórka. Serbſke tow. „Łužica" wołdźěli ſo njedźelu 12. meje pop. w 2 hodź. na misionſkim ſwjedźenju w Budeſtecach. Towaſtwo ſo 3/4 hodź. pola Teichertec w Hornjej Hórcy zhromadźi. Wo bohate wołdźělenje ſo proſy. Knježa dowěrnicy ſo proſa, zo bychu to wšém ſobuſtawam wozjewili.

Předsydſtwo.

Hospodarſki rozhlad

Schiwórk, 9. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólſk. złotych	46,87
1 jendźelski punt	12,015	100 čeſkoſł. krónow	10,36
100 šwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,38

Barlinſka burſa 8. meje. Po pſchewjerawſkej reakziji na pſchedkhadźaty khětro wulki poſtup kurſow wežera wěſta ſdźerźliwoſcź ſpójnacź, ſpadowanje kurſow pak njeje dale potrocźowało a ſdźěła kuliga na ſakładże ſniženych kurſow wróćo kupowańſche. Dobre położenje na burſy doſta ſepjeru też po ſpinje wobkedźbowanej pſchedwjerawſkej debacźe w jendźelſkej komorje, w kotrejž žo wobſamknjenja w Streſy njeſthwalichu. K tomu pſchiſpě ſ němſkeho hoſpodarſtwa powěſcźe wo dalſchim poſtupowanju konjunktury. Pſches to wſcho jewješche žo njejednotne wuwicźe kurſow na wſchěch wikach.

Barlinſke žitne wulkowiki. Jara mała potrjeba dawa tudyſchim wikam dale ſwój ras. Hamtſka powěſcź wo ſtawje wuſypowow kaž też wupokas wo wobſtatkach žitow na ſpoczatku měſaca w Barlinje njeſawoſtajichu wožebity ſacźiſchcź. Młyny natupuja jara ſedźblíwje, mjes tym ſo płacźiſny, kotrež wobkhod ſa pſchenźu a rožu poſticźa, jenož ſrědka hdy k wobkhodam dowjedu. Też możnoſcźe žita k pjeſowańſtim ſameram ſwjatkowacź, njeſłu žo połěpſchiće. Pſchenicźne a rſane muki maja mały wobkhod. K wotſamknjenjam k poſdźišchim dodaćam ſedma dóńdże. Wowſ a jećmjeń ſa pjeſowanje jenož ſa ſnate wumělenja žo poſticźeja. Jećźmjenje ſa induſtrije žo dale wobſedźbuja.

Wěcźera płacźeſche w Barlinje zentnar

pſchenicźy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožſi R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećźmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Někotre płacźiſny ſ Drježdźańſkich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., łacźata 1—1,50 hr., kury, ſtare 2,50—3,50 hr., kury, młode 60—1 hr., hołbje 60—1,10 hr., huſy, ſarěſane 1,30—1,40 hr., łacźki, ſarěſane 1 hacź 1,80 hr., kury, ſtare, ſarěſane 75—90 pj., kury, młode, ſarěſane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., ſchćuki 1,20 hr., liny 1,60 hr., jabłuka 20—60 pj., běrny, zentnar 3,50 hacź 4,20 hr., běrny, po puntach 4—5 pj., łohoda, jěſmjan 20 pj., zjbła 20—25 pj., kréń 70 pj., ſołotej, łećźiſt 10—20 pj., běły kał 15 pj., cźerwjeny kał 35—40 pj., ſydrołty kał 20—70 pj., petrſchiłka, waićźk 7—8 pj., hromak (Spargel) 50—65 pj., tapuŋſkli 40 pj., rjewjeń 12—15 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 9—11 pj.

Dźeńſnjſche wiki w Drježdźanach.

Na ſtótne wiki pſchihna žo dźenża 9 wołow, 18 bykow, 85 krunow, 655 cźelatow, 26 wowzow a 373 ſwini. Pola howjaſeho ſtotu je wobkhod ſrěni. Cźelata maja jenož pomały wobkhod a to wožebje, dokelž žo tak wjele poticźeja, jenož ſa dobre druźiny žo dotalne płacźiſny poſticźeja. Wobkhod ſa wowzy je bjes wuſnama. Pola ſwini je wobkhod ſrěni a pónđźelniſche płacźiſny žo płacźa.

Płacźizny na Barlinſkich produktowych wikach.

Zito a wolijowe ſymje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płacźizny po złotej hrivnje.

	8. 5.	7. 5.		8. 5.	7. 5.
Pšenica	212,0	212,0	bunv	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	171,0	woka	12,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,25-9,25	8,25-9,25
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,2-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenź. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rſana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
rſane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rſana ſloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenź. „		
lane ſymjo	—		wowſna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jećna „		

Płacźizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płacźizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płacźizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płacźizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Masliny zašórenchi m 2,15 1,75 1,25

Marok zašórenchi cirka 80 šěroki m 3,25 2,95 2,75

Schaaf

Krjepjawy

10 litr., lakěrowane . 2,95 2,25
10 litr., zacynkowane 2,95 2,30
poskića

Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15

Pilneho a spušćomneho

srěnka

pyta hnydom

Jan Wolenk w Kukowje

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.

Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traš **300** na składze! Po přeću na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńſcy znajmjeńſa 2 hr.

Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow

Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.

J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Dźensa nowa

Berliner Illustrirte

dostanjeće w Serbskej knihařni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"

Jenož **20 pj.**

BUSCH

cirkus najwjetšeje zamóžnosće

přińdźe do Budyšina ze swojim grandioznym

dwójnym programom bjez rujnjeća!

300 artistow 400 zwěrjatow
1000 kostumow!

Cirkusowe senzacije

z dweju lětſyſacow! K tomu najwětšu

wodowu pantomimu

wšěch časow! Hobrski nastup ludźi a zwěrjatow! Kruźojtne wuhotowanje! Pyšnoſtne reje! Eksotiſke doživjenje w maneži!

500 000 litrow wody

wulije ſo do maneže! Venecijanſke korso ćołmikow na wumělſkim jězoru! Swětowe překwapjenja ze 100 druźinami a wumělſtw. we wodźe! Pycha a barbnoſć wulkeje wodoweje činohry nieda ſo přetrjechić! Hódnoſć pantomimoweho fundusa wućinja

miljón hriwnow!

1000 barbow 1000 dźiwow
1000 senzacijow!

W Budyšinje

wot 17. hač do 21. meje

na Třěłniku!

Poſlednje předſtajenje: 21. meje popołdnju 3/4 4 hodźin

Wšitke šulske knihi

serbſke a němſke

dostanjeće

w Serbskej knihařni
w Budyšinje
w Serbskim domje

Wšitke serbſke žony pija rady jenož

Brendelowy kofej

tón z „Čornuchowej hlowu"

Zarućeny prawy dóſtaće pola

Fritza Brendela we Wojerecach

a w jeho filijalkach

Krjepjawy zacynkowane a łakowane we wšěch wulkoſćach poskića wo sebje płacźiny hódno

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe / na Kam entnej hasy 20 (znapřeća zwućowarſtwo).

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a dźěł Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 3 pj., towarstwowe a hosćeńcarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 108 | Budyšin — Pjatk 10. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Nowy wuspěch w bitwje wo dźěło

Tež w haprleji je so ſ nalětnim wožiwjenjom w dźěle pokročowało, kaj ſtatny wuſtaw ſa wobſtaranje dźěła a ſawěſćenje njeſaſłužerjow wojſewja. Ličba njeſaſłužerjow je w tuthym měſazu wo 168 000 woteběrała. S tym je bjesdźěłoſcej ſ 2 234 000 njeſaſłužerjemi na ſonzu haprleje hižo wo njeńdźe 30 000 mjeńſcha hač pſchi najlěpſchim ſtawje bitwy wo dźěło w oktobru ſańdźeneho lěta.

53 000 njeſaſłužerjow, kotſiž ſu mjes tym ſ Poſaarſteje pſchiſchli, ſu ſo tu ſnowa wobliczili. Naſpomnicz hódno je, ſo je ſo tutón wunoſchk hodźał doſpěć, hačrunjež je ſo tež liczba nuſowych dźěłacerjow po wěſtym porjedźe pomjeńſchika. W haprleji t. l. jenož hiſchcze 319 000 dźěłopytajcych nuſowe dźěła wukonjeſche pornjo 600 000 w ſańdźenym lěcze.

Pſchi pohódnoſcźowanju tuteho wuſpěcha dyrbi ſo tež hiſchcze wobkedźbowaco, ſo je lětſa w haprleji pornjo lońſchej haprleji wojaſy młodoſtnych do powołanſkeho žiwjenja ſaſtupiło. Tajki pſchiroſt ſo wěſo na dźěło wuſkutkuje, cźim bóle, dokelž je ſo ſaſo ſpytało, nowy lětnik po mózno-ſći w ſcherokim wobſahu hnydom do powołanſkeho a dźěłoweho žiwjenja ſarjadowaco.

Hdyž žebi bjesdźěłoſcej w jenotliwych powołanjach a jeje pſchiběranje a woteběranje w nich bliže wobhladamy, ſo w haprleji njeje ſaſona prjedawſchich měſazow tak žywje pokaſała. W ſaſonowych pſchemyſłach, kaj twarſtwje a towarſtwowych pódlanſkich pſchemyſłach, w induſtriji kamjenjow a ſenjow a we wobſtarnoſći, bjesdźěłoſcej po liczbje njeje tak žywje woteběrała, ſo by woteběranje w druhich powołanjach žywje pſcheſahowała. We wonkownych powołanjach ſ kataſtrowmi je ſo liczba njeſaſłužerjow wo njeńdźe 100 000 a w powołanjach, kotrež ſu bóle wot konjunktury wotwiſne, wo 68 000 woteběrała.

Dźeń ſtatneje młodźiny ſo wutwari

Němſki a pruſki miniſter ſa wědomoſcź, woczehnjenje a ſudowe wukubłanje je dźeſchi wukaz wudał, ſ kotrymž ſo ſtatne wjedniſtwo młodźiny na nowy podložk ſtaji.

Dotalne ſtatne wothladanje młodźiny ſwój nadawk w tym widźeſche, ſo dotalne mnohe młodźinſke towarſtwa wothladowaſche. Sa to běſche ſo w Pruſkej hižo do wójny ſtatne wothladanje młodźiny pſchiprawiło. Wono leżeſche w rukomaj knježeŕſtwowych preſidentow, kotrymž běchu ſo jako pomozne mozy wokrjeżni wothladarjo młodźiny pſchidali.

Po naſtupjenju nazionalſozialiſma pak je Hitlerſka młodźina wjele młodźinſkich towarſtwow njetrěbnych ſčinika, jich ſobuſtawy ſwjetſcheho dźěła do Hitlerſkeje młodźiny pſchenjeńdźechu. Tohodla dyrbjeſche ſo ſtatne wothladanje młodźiny, kotrež ſe ſaſtaraníſkeje myſle prjedawſcheho ſpomożeŕſkeho ſtata wulkhadźeſche, na doſpołnje nowy podložk ſtajiċ. W ſaſadach, kotrež ſu ſo wukaſej pſchidałe, ſo jako hłowny nadawk ſtatneje młodźinſkeje politiki ſpěchowanje Hitlerſkeje młodźiny a jeje wotrjadow woſnamjenja.

Dokelž pak Hitlerſka młodźina ſ nazionalſozialiſtiſkeho wobmyſlenja ſaſadu dobrowólneho pſchiſtupa njemóże wotſtronić, **dyrbi ſtat ſa ſwój naſtawaniſchi nadawk wothladowaco, ſo tu młodźinu, kotraž ſo ſ Hitlerſkej młodźinu njeſapſchija, w nazionalſozialiſtiſkim ſmyſle woczehnje.**

Dźeń ſtatneje młodźiny je ſakkad ſa tajke woczehnjenje. Wobſebita winowatoſcź knježeŕſtwowych preſidentow budźe, ſo wutwar dnja ſtatneje młodźiny organiſatoriſky ſpěchuja. Najważniſche pſchi tym je woczehnjenje cźeła a mozy, kotraž ſhromadnoſcź twori a w cźełoſtwuczowanju leži.

Wulka ważnoſcź tuteho woczehnjeŕſkeho dźěła ſo też w tym pokazuje, ſo ſo w pruſkim hoſpodaŕſkim planje 1935—1936 dotalni wokrjeżni wothladarjo młodźiny pola knježeŕſtwow ſ wobdźěłarjemi wězy narunaja.

Tuto rjadowanje, kotrež dotal jenož ſa Pruſku płaceſche, ſo też na druhe němſke kraje wupſcheſtrje, ſo ſo ſ tutym wukaſom němſkeho miniſtra ſa woczehnjenje nowa kročel k woczehnjenju zyłeje němſkeje młodźiny w ſmyſle nazionalſozialiſtiſkich ſadanjow ſtanje.

Němsko-pólske rjadowanje mjeńšinoweho šulskeho prašenja

Pſchedbyda měſchaneje kommiſije ſa hornju Schleſyſku wojſewja: W należnoſći, kotraž privatne mjeńſchinowe gymnaſije w Hornjej Schleſyſkej naſtupa, je měſchana kommiſija po puću pſcheceľſkich jednanjow k rjadowanju dóſchła, ſ kotrymž ſo na kulturne ſajimy wobeju mjeńſchinow dźiwa.

Wobjebje ſo privatnemu němſkemu gymnaſijej w Chorzowje a privatnemu pólſkemu gymnaſijej w Bytomju hnydom ſjawne prawo ſpožcźi. W tutymaj gymnaſijomaj ſo pruhowanje ſrałoſcźe hižo ſa ſchulſke lěto 1934/35 po pſchedpiſmach ſtanje, kiž ſa ſtatne gymnaſije płacźa.

Pſchedbyda měſchaneje kommiſije ſwoje wulke ſpokojenje na tym wupraja, ſo je ſo ſ dobrej wolu na woběmaj ſtronomaj a ſ pſcheceľnej podpjeru pólſkich a němſkich wyſchnoſcźow tuto ſpokojaze a wujednaze rozrišanje poradźiło.

Zastojnske měſtna za starych wojowarjow

Wjednik a němſki kanzler je poſtajił, ſo maju ſo w liczeŕſkim lěcze 1935 w ſłužbje ſtata, krajow a gmejnow kaž też ſjednoczenſtwow ſjawneho prawa wuprózdnjene porjadne ſaſtojnſke měſtna delnjeje a jednoreje ſrjedźiſneje ſłužby ſ 10 proz. ſ taſſimi, ſa tuto ſaſtojnſtwo kłmanymi nazionalſozialiſtami wobſadźicź, kotſiž ſu hač do 14. ſeptembra 1930 ſwój ſaſtup do nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony pſchipowědźili.

Wólby w Memelskej 29. septembra

Litewſka telegraſowańſa ſ Memela powě, ſo je gouverneur Memelſkeje dwaj wukaſaj wudał. S jenym wukaſom ſo wojſewja, ſo je ſo ſakoniſki cźaſ nětcźiſchcźo memelſkeho ſejma ſkóncził. S druhim wukaſom pak ſo nowowólby na 29. ſeptembra poſtajeja. Tak pózdni dźeń ſa wólby je ſo pjeċa dźiwajo na tatarſtwo poſtajił.

Laval po puću do Waršawy a Moskwy

Franzowſki ſwonkowny miniſter Laval je ſchtwórtk wjeczor ſ połnóżnym ekſpreſnym cźahom ſ Pariſa do Warſchawy wotjeł. Lavala jeho dźowka, generalny ſekretar franzowſkeho ſwonkowneho hamta Leger a jeho kabinettowy ſchef Rochat pſchewodźeja.

S Warſchawy ſo powě, ſo marſchall Pilſudſki Lavala pſchi jeho pſchebywanju we Warſchawje njepſchijima. W hamtſkim wojſewjenju ſo praji, ſo dyrbi ſo Pilſudſki ſjwoje ſtrowoty dla po lěkaŕſkej radźe roſrěčowanja ſ Lavalom wjedać.

Parižske nowiny ſo puċowanja do Moskwy wzdawaju

Po pſchikazu ſ Moſkwy je ſowjetſke póſłanſtwo w Pariſu nětko ſwójſkowe, franzowſkim ſurnaliſtam puċowanje do Moſkwy dowoliċ. „Matin" pak tuto póſdnje pſchiſłowenje ſa ſebje wotpuſkaſuje, wón ſjwojeho roſprawjerja jenož hač do Warſchawy póſċele. Też nowiny „Journal" ſo tak ſadźerja a hamtſki viſum wotpokaſuja.

Nowiny „Petit Pariſien" na porjedźenje ſmyſła pokaſuja, tola njepraja, hač roſprawjerja póſċelu. „Figaro" pak piſa, ſo by Lavalowe puċowanje do Moſkwy bjes pſchewoda nowinarjow wjele na ſjwojej ważnoſći ſhubiło.

Wo Denainowym puċowanju do Roma

Pariſiſki roſprawjeŕ Londonſkich nowin „News Chronicle" wojſewja, ſo je jedyn wyſoki ſaſtojnik franzowſkeho letaŕſtwowneho miniſterſtwa jemu praji, ſo dże franzowſki letaŕſki generalny ſtab Denain w Romje wo ſrěċenju wojeńſkeho letaŕſtwa ſ Italſkej jednaċ. Tuto ſrěċenje dyrbi pak ſo pjeċa na wobaranje a niż na nadpad ſakožowaċ. Jendźelſkej ſo porjadne wo jednanjach roſprawja. Franzowſojo ſo nadźijeja, ſo ſmjeje tuto ſrěċenje mózność k pſchiſtupej druhich ſtatow, na pſchikład Jendźelſkeje, Belgiſkeje a Němſkeje.

Wuznaće francowskich kommunistow

Pod wjednifſtwom Laborderia je delegazija franzowſkich kommuniſtow do Moſkwy pſchiſeł. Tuta ſo k wopytej pſchikładneho wobydlenja ſowjetſkoruſkeho kommuniſtiſkeho dźeſacerja pſcheproſyła, ſo by w radźu w franzowſkej rěcźi powěda, kak derje ſo ruſkemu dźeſacerjej pjeċa wjedźe.

Laborderi pſchi tutej ſkładnoſći rjekny, ſo **revoluzionarne hibanje pod kommuniſtiſkim wjednifſtwom w Franzowſkej njeje pſcheſtało, ale ſo je žiwe a bjes pſchejſtaċa ſa ſwětowu revoluziju wojuje.** Wón pſchiſpomni, ſo franzowſky kommuniſtojo najprjedy cźerwjene wójſko podpjeraja, kotrež jim bliže ſteji hač jich franzowſke wójſko.

Belgiska přeje sebi diplomatiske počahi ze Sowjetami

Belgiſke knježeŕſtwo pod wjednifſtwom miniſterſkeho preſidenta van Zelanda je w ſjejmje pſchipowědźiło, ſo dże diplomatiſke poċźahi ſe ſowjetſkej Ruſkej nawjaſaċ. Naměſtnemu miniſterſkemu preſidentej, ſocialiſtej van der Veldej je ſo porucźiło, ſo by tuto praſchenje pruhował. W Brüſſelu ſo powěda, ſo dże belgiſke knježeŕſtwo delegaziju do Ruſkeje póſłaċ, kotraž měła tam wo nawjaſanju poċźahow jednaċ. Tola hiſchcze njeje k žanemu roſſudej dóſchło.

Italska chce z Juhosłowjanskej jednać

Wo ſekkanju awſtriſkeho ſwjatkoweho kanzlera Schuſchnigga a Muſſolinija roſprawjeŕ Londoniſkich nowin „Times" w Romje woċźakuje, ſo budźetaj ſtatnikaj wo awſtriſkim wobronjenju a wo pſchihodźe Habsburgſkich rěcźeċ. Wſchitko ſjedna na to pokazuje, ſo Italſkej wjele na tym ſałeži, ſo by Romſka konferenza pſchidunajſkich ſtatow tak derje kaž możno pſchihotowała, ſo bychu delegazije ſtatow, kotrež ſo jako nowe wobdźěla, ſjwoje dźěło ſa někotre dny mohle dokonjeċ.

Jara ważne je pſcheproſchenje, kotrež je juhosłowjanſki miniſterſki preſident a ſwonkowny miniſter Jewtiċ doſtał. Wón ſo pſcheproſchuje, ſo by 18. meje po puću do Genfa ſo we Benedigu ſ italſkim ſtatnym podſekretarom Suvichom ſeſtał.

Kaž je dotal ſnate, je to prěnje pſcheproſchenje, kotrež je ſo jenemu ſwonkownemu miniſterej Makſeje ententy póſłało. So je runje juhosłowjanſki miniſter pſcheproſchenje dóſtał, ſo w Romje tak wulkoważe, jako bychu ſo poċźahi mjes Romom a Beogradom poċźałe połepſchaċ.

Roſprawjeŕ Londoniſkich nowin „Morningpoſt" w Romje piſa, ſo žebi někotſi ludźo myſlu, ſo awſtriſki ſwjatkowy kanzler tehodła do Florenza pſchijźe, dokelž ſ awſtriſkim podźělom na hoſpodaŕſkich łěpſchinach, kotrež je Italſka na konferenzy we Venedigu Awſtriſkej a Madźarſkej ſlubiła, njeje ſpokojom. Druhi ſaſo myſla, ſo žebi awſtriſke knježeŕſtwo nuſnje pſcheje, ſo by ſo praſchenje Habsburgſkich je wſchitkich internazionalnych roſrěċowanjow wuwoſtajiło. Druhe powěſċe pak njewoċakany wopyt tak wuložuja, ſo ſu tajne powěſċe wo wotmyſlenym ſtatnym puću w Awſtriſkej roſſchěrjene.

W naſtupanju poċźahow mjes Italſkej a Juhosłowjanſkej ſo pjeċa powſchitkownje wulki poſtup woċźakuje. Wot Jewtiċoweho wopyta ſo nadźijeja, ſo ſo puċ namaka, po kotrymž bychu ſo wſchitke njedoroſumjenja mjes woběmaj krajomaj wotſtronile. Juhosłowjanſki protest pſcheċiwo Madźarſkej dla nadpada w Marſeillu ſo pjeċa formalnje wróċi.

Konferenca balkanskeho zwjazka

Kaž hižo wczera pišachmy, žo konferenza balkanskich statow wot 9. hačž do 12. meje w Bukarestu skhadźuje. Grichiska delegazija sa konferenzu skatneje rady balkanskeje enteny je hrjedu wječor pod wjedniskom grichiskeho zwonkownoho ministra Maxima do Beograda pschijeła. Juhoslowjanski ministerski president a zwonkowny minister Jewtić Maxima pschi jeho pschikhadźe powita. Po pschedstajenju delegatow žo Jewtić a Maximos do dwórnischczowoje czakarnje podakhtaj, hdjež žo hač k wotjedu Bukarestskeho czaha rozrěčowachtaj.

Ministerski president Jewtić je hrjedu wječor tehorunja z Beograda wotjeł, so by žo na balkansku konferenzu do Bukaresta podał.

Prjedawšeho kubanskeho ministra jako wjednika bandy zatrělili

Wjednika bandy Antonija Guiteraja, prjedawšcheho kubanskeho finanskowneho ministra a wjednika kubanskeho hibanja mkodźiny je hrjedu wojerske wothdźelenje w jeho khowanzy, w jenej wopuschczenej twjerdźinje wuczuschliko. Mjes Gutteraljowej bandu a wojakami žo sapałke wojowanje wuwi. Pschi wojowanju Guiteraja a 7 muži jeho bandy zatrělichu. Knježeństwowi wojazy ihubichu dweju wojakow a jeneho nantórnika.

Krótke politiske powěsće

Prózowanja wo měr w Gran Chacu. Argentinski zwonkowny minister je na pschekhwapjace waschnje sastupjerjow Chilejskeje, Brasilskeje, Peruiskeje a Sjednoczenych statow pjatk na pschihotowanu konferenzu do zwonkownoho ministerstwa pscheproschł, so by pohrěchkowazu wubjerki k wotstronjenju swady w Gran Chacu wutworił.

Amerikanske zakrocženje na Filipinach. Amerikanske wyschnoscze žu se žiwojim postupowanjom njeměr na Filipinskich kupach słužbje. Policija je wschě bróne a wschu muniziju, kiž mózesche dostacz, sebrała, też w sportiskich klamach. Też wot ludźi, kotrjž maju bróniowe wopišmo, so brónje wuzadachu. Policistojo a żandarmojo žu žo z pluwowymi bombami wobrónili, dokelž žo nowych kommunistiskich njeměrow boja.

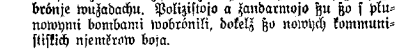

W **Budyschinje,** 10. meje 1935.

Naše hrono za tu'ón Boži dźeń

Hdyž na koho jódu, so prašej, z kajkim to prawom

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wječor w 7 hodź. barometer 751, hygrometer plus 6, najwyschscha dnjowa temperatura 18 stop. cżopkoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer plus 4, najnišicha temperatura w nozy 4 stop. cżopkoty pod Celsijm. — Wuběrk wyschiny, kotrejž jadro nad Jendźelskej leži, je žo wczera ł Rańschcho morja da Bólskeje wintyl. Wot Seleńskeje pisches połnócnu Atlantiski ozean a pisches połnócnu Europu hač k Cżornemu morju dele je žo schéroka nizina wutworiła, pisched kotrejž wyschi na pomaku zofa. Dźenja žo powdeŕ bóle ječopli, w połnócnej Němskej žo też njebjo žywnisch pomróčzi. We naschich stronach drje žo wjedro jutrja teworunja pscheměni. Pschi žywnischim pomróczenym njebju žo hamo słabsche deschcze wocżakuja. — Jutrje bydu płónczko 4,18 hodź. słyschdża a žo 7,35 hodź. khowa. Měźacki khadźa jutrje pschihotowanu 12,10 hodź. a khowa žo na ranie 1,27 hodź.

— **Wuklady na wjedro za jutrischu hobotu: Poměrnje mile, mróczne a k deschczej pschilene wjedro.**

— **Sswjedzenske kemschenje pschi 300lětnym žiwjedzenju.** Evang.-luth. farstwo žiwj. Pětra Wosjewja: Sswjedzeń k dopomnjeczu na 300lětne pschiwtuschenje Luzije k Sakscej žo njedźelu Rogate, 26. meje 1935, rano 1/8 hodź. je žiwjedzenskej Božej słužbu sapoczinje. Předowanje smjeje jako lokalny stawizny znaty farar Grołe. Zyrkwinski chór Božu słužbu hudźinje wuderi.

— **Lěpschiny za njesahłužerjow a maforentnarjow.** Nowinarski běro zyrkuża Buscha, kotrehož hóstne hry w Budyschinje žo 17. meje sapoczinu, wojsewja: So by žo wopraudże wschitkim ludowym towarschom możnosć spożicża, so bychu hebi mohli Buschowe pschedstajenje pospjescheć, je direktor Busch postajił, so wschitcy njesahłużerjo, sozialnu a maforentnarjo a wójnsky cżeskostranjeni, hdyž móża žo na płacżiwe waschnje wupokasacz, trjebaju pschi zyrkuskowej pokładni jenož pokazu porjadneho sajtupneho pjenjesa sapłacżicz. Wupokazy maju žo pschi kašy a też pschi sakhodże pschedpokasacz.

— **Wobhladanje kobłow a srěbjatcow w Budyschinje.** Skotarskowny hant sa Hornju Łužizu — Budyska kobłarnja — je hrjedu wot 9 hodźin w dworje husarskich kasarnow wobhladanje kobłow a srěbjatow ł rozdźelenjom mytow wotmě. Wschě jenoż pola krajneje konjerneje sapiłowe kobły dyrbjachu žo snowa sapiłacz a žo pschedwjedz. Pschedwjedzene konje běchu khmane skocżata. Wschě tu plahowane skocżata běchu potomniki statnych srěbzow (hengstow). Wobhladanja da spóstnacz, jo je žo plahowanje jakich konjow snowa spěchowało a sajim namakało. Wjesełe bě, sgladowacz na rjenje twarjene, khrobłe jenołětne hacż 3lětne skocżata. Też nětkotre kobły ł zygatymi srěbjatami běchu widżecz. Najprwdźay žo kobły wubrachu. Hdyž běchu žo po twarje a khodźenju wobhladałe, mózesche žo 75 ł nich sapiłacz. Koblam hłownych rodopiżnych knihi a rodopiżnych knihi žo sakke snamjo (schczenej mjerzej) napali, mjes tym so w Sakscej wukubłane srěbjata jako napałne snamjo krómu dostachu. S tym je wosnamjenjane, kajki napohlad dyrbi kóń měcz. Kowarski mischtr Pjech snamjenja na městnje žanym napałesche. Po dwěhodźinskim wobhladanju žo myta wudźełichu. Sa to žo 60 skocżatow pschedwjedże, a to jenołětne a dwólětne srěbjata, dale 5lětne a schtyrilětne kobły a žnójsky ł 3 hacż 5 potomnikami mjes 5 hacż 6 lětami. Swjescha ho cżopłokrejne konje wobhladachu, jenož ma ły dźeł bé hymnokrejnych. W Sakscej žo schéroki derje khodźazy lón za rolu płahuje, kotryž pak może też łkołu běhacz. Hódnosć srěbzow je wschudże dobra, też łu kobły derje płahowane, kotrež dyrbja žo pschezo staroscżiwje wubrecz. Konje dyrbja žo pschezo ł wobhładowanym pokhadom kupowacz. — Pschi wudźełenju mytow dostachu ja jenołětne srěbjata (cżopłokrejne): 1. myto: Jan Peschel w Drožđżiju, J. Wałti w Sarěcżu, Oskar Klemm w Hodźiju; 2. myto: Kurt Mosch w Bukojnje, Ad. Lehmann we Wjasońcu, Jurij Mitasch w Konjezach; 3. myto: Ernst Helesch w Kortnizy, Jan Krawz w Kortnizy, Ernst Schneider w Bosankezach, Paŵol Langa w Konjezach, Bohuwěr Lubjeńki w Rachłowje, E. Hentschel we Wowmjowje; 4. myto: Ernst Koch w Brěsowje. — Sa dwělětne srěbjata: 1. myto: Gustaw Hilbjenz w Hněwježach, Richard Reinicker w Klukschu, Paŵol Jurak w Małeschezach; 2. myto: M. Hórnikowi herbjo w Hornjej Kinje, E. Helesch w Kortnizy, P. Langa w Konjezach, Jan Krawz w Kortnizy; 3. myto: Gustaw Hilbjenz w Hněwježach, O. Klemm w Hodźiju, P. Lucius w Małej Borschczi, Alfred Wirth w Rachłowje; 4. myto: hrabja Schall-Riaucour w Huszy. — Symnokrejne: 1. myto: E. Hentschel we Wowmjowje; 2. myto: hrabja Schall-Riaucour w Huszy. — Sa stjilětne kobły (cżopłokrejne): 1. myto: Ernst Helesch w Kortnizy, Ota Rychtaŕ w Sčžijezach; 2. myto: Jurij Rebišch w Hałłowje, H. Schymank w Ratarjezach, P. Lucius w Małej Borschczi; 3. myto: Jan Pětšch w Bórku. — Sa symnokrejne: 1. myto: E. Hentschel we Wowmjowje; 2. myto: R. Reinicker w Klukschu; pschipośnaczje: P. Lucius w Małej Borschczi. Sa schtyrilětne kobły (cżopłokrejne): 1. myto: Ota Rychtaŕ w Sčžijezach, M. Hórnikowi herbjo w Hornjej Kinje; 2. myto: J. Wałti w Sarěcżu; 3. myto: E. Krawz w Bosankezach, Lucius w Małej Borschczi, J. Wałti w Sarěcżu, M. Schramm w Kunischczach. Symnokrejny: 1. myto: Rich. Reiniker w Klukschu. — Swójby (cżopłokrejne): 1. myto: Ernst Hendrich w Kortnizy a Paŵol Lucius w Małej Borschczi; 2. myto: J. Wałti w Sarěcżu. Symnokrejny: 1. myto: Max Reiniker w Klukschu.

— **Najstarschi němski cżakopiš radiowych programow** „Der Deutsche Rundfunk Funk Post" žiwój 20. jeschtnt w znamjenju maczerneho dnja wuda. Tónkrócz jeho žony rjane pokiwy za ruczne dźeła namakaju. W technisim, dźelu žo prěni ras pokasuje, kajki podźał na jeselak krótkich žołmow na sestajenju radiowych rosprawow pschi aktualnych podawkach. Też radiowi pipkerjo w tutym seschiwku sažo wjele sajimaweho namakaju. Sserbska knihařnja cżakopiš rad wobsłara.

S **Budestez.** (Stawnische powěsće.) Narodźika je žo: 6. 5. Ocże Brunej Schwarzej, dźełacżerjej w Budestezach, dźowczicżka. — Manželstwo pschipowědźichu: 7. 5. Herbert Oswin Sander, moleŕ w Budyschinje, ł Hanu Martu Güttlerej, kopłařiku w Małych Bobolach. — Wjedrich August Biškop, samkaŕ w Salhowju, ł Elsu Lenku Libschej, słužobnej w Budestezach.

S **Małeschez.** Wo dwěmaschim fararju magistru Hadamje Zachariašu Schiracha, kotrehož ponowjeny wolijowy malowany wobras žo njedźelu Jubilate wosadże łaž młodźinje a pacżerskim dźěcżom pschi wobsełbi žiwjatocżnoscżi pschedstaji, ma žo dodacz: Ma Khrjebi 1693 narodzenj je wot 1730 hacż 1758 w Małeschezach służkował, 1758 znowa natwarjenu zyrkej pomhał dotwaricz a na cżišcżoscż evangelskeho wuknaca dźerżał w cżasu, jako žo hibanje ł bratrowskeje Herrnhutskeje gmejny też w Sserbach rospschescżerasche. Sa nasch nowy, sa sozialne sameŕy žo horjacy cżaj, je Schirach w tym nastupanju sajim dostał, so je (mjenische) wottkanje sa khudych we wosadże sciimk. Dołhe cżaky je žo na Marijnym połnjowstym dnju we wobsebitym žerbscżim nescżhorje w Małeschezach na jeho sakłužbu też w tymle nastupanju spomínało. Pschi tym by khětetak mél jeho wot dawna w zyrkwi wupowědżenjeny wobras „wuprócżicz" a duchownu wo jeho cżešnym testeże předowacz. S ponowjenym wobrasa, kiž je krajny kulturny fond darmo wobstarał a jo je žo ł rjanym schérokim wobłukom wobdał, je žo ſłowo, kiž wysche hłowy ł duchownstej drastu wobleczeneho muža „napiśane steji, sa pschichod snowa da pomjatka wskako: „Wopomnjenje prawych w žohnowanju wostanje". Njech wobras pisched dwěmaj lětstotkomaj w Sserbach słutkowazeho Hadama Zachariaša Schiracha, kotrehož wopomnjesce žo też hischcze w rowowym pomniku, ł pěškowza twarjenym, na Małeschanskim pohrjebnischczu žiwe dźerži. młodym a starym ł wutrobje rěcži: „Spominajsce na waschich wucżerjow a cżińsce po jich wěrje".

S **Njeswačidła.** Mejsće słótne wiki běchu pornjo pohłednim wikam pschecżelnische. Pohłednje cżopke dny žu ratarjam nowu łóschi dale, a burjo sažo žiwi wobstark słotu wudospołnjeja. Tak žo wujaśni, so pschi wyschich płacżišnach žo nimale wschitkón słót pscheda, kiž běsche žo pschihnał. Howjaży słót płacżesche 250 hacż 450 hriwnow, běhaki wot 25 hacż 50 hriwnow, proża-

---

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncżk

(Pokracżowanje.) 15]

Powěsće wjele hołka a hary naczinichu, měšacżko se strachom łrosżny a mórkatajsche: „To sće rjenje mudri pobyli", kóždy gmejnskemu wubjerkej winu dawasche. Ale tón žo njepodba. Wobarasche žo, so wěz njeje hischcze žłubjena, njech nasběraja dwazeczi tyhaz a towarstwo budże žebi rěczecz dacz.

„Sšanni to njesamóžemy, pola naš žu pjenjesy žadne, ale mamy tola we žwěcże krajanow, napiśajsce jim, njech nam pomhaja tłócżicz, žami budźemy žo też prózowacz a — da-li Bóh — žnadź je pjenjesy hromadże žwjedženy", radżesche žarwne měnjenje a radniza potaischi wupiśowanje akżiow pschewa'a.

Gmejna ł nalutowanju sczinichtej nadźejny sapoczatk ł tym žo łłubichtaj ju tyhazach krónach łłoczi, bohatschi burja nuczacżu žo kóždy znajmjenscha jenu akżiju za 10 krónow kupicz, tběšcżarjo dwoje, tiju hromadże jenu kupichu a tam a žem wot krajanow, po žwěcże we wschelakim powotkanju rospscherschenych, pschikhadżachu samolwjenja — ale dwazeczi tyhaz je dwazeczi tyhaz. Te žo tehdy pisched wójnu jeno tak ł rutkawy njewutschaschedżu . . .

Se łymicznym napjeczom stary Schkowroncżk postup žórki sczéhowasche. Na radniży bě nětko pjeczeny a warjeny, licżeschc, pożtuchasche, pschemyślowasche a radżesche, hdże hischcze napiśacz, komu hischcze akżiju posticzicz. Ani spacż njemóżesche je žamej starosczu, nahromadża-li je tola tak njewuprosczinje žadane pjenjesy abo nic. Pomału, pomału licżba stupasche, dóniż nětko na wożownatnym tyhazu njesasta, a nochżysche žo dobibacz. Dny, tydźenje žo minuchu, pożlednja wottsorczenka, do kotrejż měšesche měšacżko pjenjesy złoczej, bo njewotwobroczinje blizesche a žane nowe samolwjenje wot nikoho njepschikhadżesche.

„A schto do Ameriki? Sće tam hižo pisali? Swam łłyschak, so bu ł Tujawkez Macżija tam wulki bohacż!", pschipominasche Schkowroncżk.

„Sšimy pisali, wujo, kak pak njebychmy pisali! Też Worseschkez dźěcżom a Pětraczkez — wschém žmy pisali."

„A schto dha tomu kanoniki, kiž bě tu jako młodły knjes pisched wjele létami ł kaplanom?"

„Też tomu žmy pisali, ale list je žo wrócził, dokelž je dostojny knjes wumrjel."

Prošu wobkedźbujće mój wulki skład

w SACHS-motorskich a jězdnych kołach

Kolcsowy dom FUHRMANN

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10. Mietautotelefon 3004

„Smyk!, pschecżeljo, to nam njeje sczinicz mél", hej Schkowroncżk wotpluny po tej wotmotknje, ale łnydom žo sajo dale praschejsche: „A schto dha tym hółjam po njeboh pisaŕu Pawliku? Běchu tu loni na woczeŕstwjenju, załoźnje žo naduwachu. Też na mnje žo dopomnichu, pósłachu po mnje a sapłacżichu potom sa mnje w korczmje — karanczk piwa."

„Cżi žu nam tunu měru wotprajili, so jim na żelesnizy nicżo njesałeži, dokelž tu njebyhła a żenje bydlicż njebudża."

„Hejpjelojo to žu, schtó by to wo nich rjekł?" roshori žo starz a dale we žwojim pomjatku wyschčzy pscheběrasche, kotrejż běchu hdy Borowino nětkaŕ wopyłali.

„A kak pak, wujo", swaji hej łkónczenje starosta, hdyż jemu te wuzłyschowanja dołho trajachu, na Schkowroncżka łamełho žo wobroczicżej. „Hdy byschcże dyjał, byschcże nam taj dwaj tyhazaj žami mohł na beiku naładżecz a tak nam łschpak ł nohi wucżahnwcz. Sa to byschcże hromadu akżijow dostał, njebyły to žadnu bylo, papjery bychu wam dań njeće a jónu byschcże je pschedacz mohł."

„Hm, bych mohł, kak pak bych njemohł! Hdy by to mojedła sto krónow było, njech je khort wosmje, ale tyhaz, a hnydom dwaj, łuhy wujko, to nješchto rěka", wobarasche žo starz a womjelkny. Jenož cżapku ł wuchu łpotworcż, nad cżołom žo podrapa a to bě njemyłne znamjo, so žo jemu pod schédżinami we hłowje lehnje nékajka myślicżka a so žo pisches twjerde cżoło dypa na Boże žwěsto . . .

Tu nóż na žiwojim wumeńku ani wócżka njesacżini, žnédanje jemu njeżłodżesche, měra doma njemějesche, žane dźéło jeho njewjeżełesche, žana rosumna rěcż nětko ł dóduschkom njebéschc.

„Kak to jeno ł tym sastanischczom budże?" na to na stajnoscži myślesche a rěcż wjedżesche.

„Žadyn w tej nuzy pola naš njemóże, schtoż wy", žo nětko wschudże na Schkowroncżka łypachu, hdżej žo pokasa, na poku, w lěżu, w korczmje a na radnizy. Statoſcże wotedał, jenicżeho łyna macże dże wobstaranebo, pjenjesy w kichini, hacż do łmjerczje wam pjenjesy dożahaja, tuż tschasce ł měrcżhom, schto wam to seschkodzi."

„Nano, wuzjiwajcże rosumna", wschak łyn jeho napomina. „Jenu akżiju łmy łkupili, a dosć. Žadyn je samołnischich ludźi w zyłym Borowinje wjazy łkupił njeje. Praja: dołtanjecże akżije! Ale łhort njech wěrì! Dopomnjcże žo na zokronyju w měšce w Domažlicach, na piwarnju w Stankowje, tam łmy też sa pjenjesy akżije dostali, ale kroschcka doni njejšmy wobladali, sa pjecz lét sće je wschę macżeri pod łykanży dał, a potom kermuschu, hdyż łykanżu na blido pschindżechu, sće rjekł: Tak sej bjerżće, ludźiczka, bjerżće sej — taiże łykanżu hischcże jedši njejšće, kóždy płacżi dwě sće łłotwch — ale jara khłale sće žo na naš žmjak! Wobtajsce tohodla pjenjesy rjenje pó cżmje, njekhodżeje ł nimi na žwětło, njech jej rěcża, kaž jej rěcża." Tak łyn rěcż, nahle, łhutnje, pschetwż we, schtoż nan da, po pravom i jeho da — pschetwż cżeje to jónu wschitko budże po nanoiwej łmjerczi? Tohodla žo boji, so njeby njetrjebawschi łroschik pschijadżił.

(Pokracżowanje sczéhuje.)

žu wot 14 hodź. 22 hriwnow. Sa lěpšu tworu žo wosyche płaćiźny saplaćižichu. Běhaki a prošata mějachu žiwe wiki, howjazy stót pak žo pšchi jara powyšcheny płaćiźnach trochu pomalšcho pšchedawasche.

S Njeswačidła. Sańdźenu njedźelu je wojerske kameradstwo sa Njeswačidło a wokolinu w tudomnym knježim hoscenzu swoju mětnaćnu shromadźiznu wotmě. Na shromadźiznje je žo wozebje wo 50lětnym khorhojstwu jubileju jednało. Sstwjedźeni je žo nětko twjerdje na 30. junija t. l. postajiť. To budże wulkotny swjedźenj. Wot wšitkich wojerskich kameradstwow žo wočakuje, jo žo w rjanym Njeswačidle setkaju.

S Njeswačidła. Sańdźenu wutoru wječor wokolo 7 hodź. njejapy sirena sawu. Wjele wjesnjanow žo nastroja, dokelž hischcze njeběchu nowiny cźitali. Běsche to jenoź swučowanje wohnjowneje wobory. Swučowanje pak žo hacź do Lomska wupischesche. Wot alarma hacź k započatkej gašenja wodu žo jenoź 18 mjeńšchinow minu. Lomšk je nětdźe 3 kilometry wot Njeswačidła zdalenj, so žo tež tamnišchim wohydlerjam pšchi wopraudźitym wohnju jara rucze pomoź pšchinješe.

Smjertne hońtwjerskeje njezboże we Wětrowje?

Schtwórtk 9. meje 1935 popołdnju žu 35lětneho bankowskeho sastojnika [redacted]ma Lauenstejna, kiž we Wětrowje cźišku 8 bydleschcźa[redacted]neho sastojnstwa njemějesche, na Wětrowskich honach pod jenej wysokej kakańju morwjeho namakali. Lauenstein je žebi 9. meje dopołdnja do hońtwinskeho revěra swojeho nana wuschoł, wón pak žo z njeho njeje w swučenym cźasu wrócźił.

Mokro 2 hodź. popołdnju žu jeho pšchiwusni jeho pšchi wysokej kakańju na jemi morwjeho ležo namakali. Dokelž na cźele njeběsche žanych zranjenjow widzeć, běchu žebi myślili, so je wón na sajece wutrobu wumrěł. Lauenstein hižo dlšich cźaš na wutrobu cźerpjesche.

Mordarstwowa kommisija Budyskeho kriminalneho wotdźělenja je po blizšchim wobhladanju cźela swěcźiła, so žo wo sajece wutrobu njejedna, ale so je Lauenstein z wutšelom do lěweho wutrobna wumrjel. Po wunoschu pschepytowanja žo najsterje wěcze wo hońtwjerske njeshoże jedna. Lauenstein je drje pšchi lěsenju na kakańju je swojej natykanej a njefawdźenej tšelbu njekedźbliwje wobhladał, z cźimž snadź je žo wutšel puschcźił a jeho do wutrobna trjechiwschi morił.

Sa slóstnistwo tu swoprědka njeje žanych podłožkow. Statne wěcznistwo a kriminalna polizija žo hischcze z podawkom saběratej.

Serbski narodowc swjeći sležborny kwas

Jedyn z našich najznaćišch a najzasłužbnišch wučerjow, kiž je daloko preź jene cźłowjeske žiwjenje w swojim zastojnstwje ze serbskej domiznu na byće a tyće zwjazany, swjeći dźensa swój sležborny kwas. Je to knjez wyšši wučeř Mikławš Hajna ze swojej mandźelskej Katu rodź. Wincarjec z Worklec. Bjez dwěla njemóže so serbska zjawnosć dźakneje winowatosće zminyć a ma na njeho a jeho towaršku žiwjenja spominać, so dopomnić na narodowca, kiž je swoje cyłe žiwjenje woprował jenož wuzšej domizn je a swojemu serbskemu ludej. Stož wučeř z ćichej swěru w swojim powołanju wukonja, z tym so zjawnosć čim mjenje zaběra, čim swěrnišo swój nadawk dopjelnja. A tak so dale njewobkedźbuje, khiba zo nětduši šulerjo so tu a tam na njeho dopomnja.

Tola naš jubilar stoji wosrjedź serbskeho žiwjenja, korjeni w swojim ludźe a ma tak dobreho mjena w nim. A tuž tež wón bjerje podźěl na wurjadnym swójbnym swjedźenju. Pokhadźejo z dobreje serbskeje swójby — jeho nan měješe naposled tak mjenowany „Srajbarec“ nětko Večekec młyn w Kukowje — wopyta najprjódcy wjesnu šulu a poda so 1890 na katolski seminar w Budyšinje. Złožiwšj tam swoje wučerske pruhowanje hu na wosyroćene městno do Konjec pósłany, hdźež hišće dźensa skutkuje w cźełnej a duchownej cźiłosći a strowosći. Tak widźimy jeho na wšě 39 lět dźěłać a spěwać w swojej šulskej gmejnje, kotrež je swěru dźerżał hač do dźensnišeho dnja. Cyła młódša a starša generacija je nětdy před nim weławkach sedźała. Jubilar njeje lóžšeho dźěła w měsće ze swojim wubjernym šulskim zarjadnistwom pytał, ale swoje mocy cyle wjesnemu ludej wěnował, wosebje pak gmeinje, ze kotrejž je tež swójbnje zwjazany. Jeho prěnja mandźelska Haňža rodź. Brězanec, z kotrejž so 1900 woženi, tola hižo po dźesaćlětnym zbožownym mandźelstwje zemrě, pokhadźeše ze susodneho Sunowa. Ze teho zwjazka wuńdźe syn, kiž je so nanowemu powołanju wěnował a w narodnym dźěle tež do jeho stopow stupa. Z drubeho mandźelstwa su hišće 4 dźěći žiwe, jedyn syn a tři dźowki.

Před wjacy hač 36 lětami załoži wón spěwne towarstwo „Lilija“ a je tutón dołhi čas tež jeje zasłužbny dirigent był. Kelko dźěła je z tym zjednoćene, wědźa ći, kotrejž w samym połoženju so wo spěwnu kulturu serbskeho luda staraja. Nic jenož z tym, zo prosty lud we wjacyhłósnym spěwje wuwućowaše. Kelko techniskeho dźěła je z tym zjednoćene było, wobswědča khamory spěwnych towarstwow, w kotrychž su z hromadami noty zaměšćene, kotrež su z ruki jubilara wušle, hdyž hišće dosć serbskich spěwow čišćanych njemějachmy.

Też do gmejnskeho dźěła so zapřahny, je na 27 lět ze sobustawom wjesneho zastupjerstwa a tři lěta gmejnski starosta. Hižo 13 lět je z wjednikom wot njeho załoženeho późnelo towarstwa „Delanski Wrjós“. Našu literaturu je z mnohimi dźiwadłownymi hrami wobohaćił, zwjeršа w přełožkach. Dołhi čas je był administrator a soburedaktor měsačnika „Łužicy“. Tak je woprawdźe přikładomnje skutkował na mnohich polach šulskeho, socialneho a kulturneho žiwjenja. A tuž přejemy jemu a jeho njespróchniwej mandźelskej, kiž je mnohe cźeže z nim we běhu 25 lět njesła, ale pak so też z nim radowała, dalšeje cźelneje a duchowneje strowoty na puću k złotemu jubilejej. Ad multos annos!

S Rěcźij. Pónđźelu rano je jedyn dróhowy wothladaŕ w dróšnym pšcherowje pšchi Rěcźicźanskej zlonjetni młodeho cźłowjeka, schamotoweho dźěłacźerja Jurja Franka z Hamorschcźa, namakał. Hdyž je tutón w nozy z kolom z Mužakowa jěł, je do njeho automobil sawadźił a jeho kruch puća zbył wšelk. Sšo wo zranjenego dale njestarajo je automobilowy wjednik dale jěł. Z krwju polateho žu Franka halle rano nadeschli, hdyž bě wospjet spytał stanyć, so by dale cźampał. Pódła hłubokich mjažowych ranow je žebi wón nop rozbił.

Najlěpša kwalita

kotruž přez 200 lět stara twornja na

kosy zhotowi je znamka **Elektra** z razytkom

Kosy płaća 1.75 hač 5.— hriwnow

Joh. Miessner

šclesny dwór w Budyšinje

S Korjsmja. 87lětny krawski mischtr Loy, kotryž je so spiritusowym warjakom warjo žo po zbytym cźěle wopalił, je na poćerpjene rany wumrjeł.

Budyske stawniske powěsće

schtwórtk 9. meje 1935.

Narodźił je žo: 6. 5. Arnoschtej Erichej Böhmerej, elektromontérej, žynk.

Wumrěłje: 8. 5. Emil Pawoł Wjenka, sarjadnistwowy inspektor na wotp., 65 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 9. 5. Alfred Pawoł Küchler, pišarski pomocnik, z Hanu Brěsanej, słužobnej, wobaj w Budyschinje. — Arnoscht Hermann Bietze, wobsedźeŕ zahrodnistwa w Budyschinje, z Khatu Bertu Marju Gohlzynej rodź. Pollexej, wobsedźerku zahrodnistwa w Budyschinje. — Gustav Adolf Paul, wobsedźeŕ fabriki w Hornjej Wóbrizy, z Helenu Giseli Annelisu Izraelez, domjacej dźowku w Budyschinje.

Towarstwowski powěstnik.

Budestecy. Serbske tow. „Lubin“. Příchodnu njedźelu, 12. meje pop. w 2 hodź. swjećimy pola nas misionski swjedźeń a chcemy so w cźahu jako Serbja sobu wobdźělić. Tuž naše serbske towarstwa w bohatej ličbje, też žony, kaž też hosći, młodych a starych, wšitkich wutrobnje přeprošujemy na wulět do našich Budestec, zo bychmy pokazać móhli, zo Serbja su też tu. Pola Rósikec ½2 hodź. a ¾4 hodź. wot młodostneho domu cźehnjemy do cyrkwje. Předowanje změje k. farař Mjerwa z Bubes.

Předsyda.

Bukecy. Serbske towarstwo zeńdźe so njedźelu 12. meje wječor ½8 hodź. pola Stangec. Přednošuje so wo nadawkach Domowiny. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka“ změje njedźelu 12. meje pop. w 4 hodź. pola Haškec swoju měsačnu zhromadźiznu.

Předsydstwo.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica“ wobdźěli so njedźelu 12. meje pop. w 2 hodź. na misionskim swjedźenju w Budestecach. Towarstwo so ¾1 hodź. pola Teichertec w Hornjej Hórcy zhromadźi. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Knježa dowěrnicy so prošа, zo bychu to wšém sobustawam wozjewili.

Předsydstwo.

Khwaćicy-Minakał. Wšitcy dowěrnicy tuteju wosadow zeńdu so njedźelu 12. 5. pop. w 2 hodź. pola Kullmanec w Minakale k jara ważnemu posedźenju.

Jurij Sewćik, župan.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica“ změje njedźelu 12. meje pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w knježim hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Bohate wobdźělenje wočakuje

předsyda.

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje změje njedźelu 12. meje wulět přez Sprjewiny dołh do Hrubjelčanskeho młyna. Zhromadźimy so z dypkom w 2 hodź. pola Serbskeho Domu. Hosćo a znaći su lubje witani. Ducy domoj pónđźemy po najbližšim puću abo **šćežcy.**

Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Pjatk, 10. meje 1935.

Wćerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,88
1 rendźelski punt	12,055	100 čěskosł. krónow	10,36
100 šwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burša 9. meje. Burša běsche pschi małych nakupjach je stronu publika skrućena. Tež po prěnich sapjatych trajesche postup dale, dokelž žu wotpschedacźa sforo zyle pschestate. Kuliša tohorunja k nakupjam pschistupi, wosebje tež tohodla, dokelž žu wuwicźe na dźěkawych wikach nadźijepołnje wuwiwa. Renty njemóžachu swoje dotalne kursy zdźěla dźerżeć.

Barlinske žitne wulkowiki. Kaž dotal je wobrot na wikach na krucze wschědneje potrjeby wobmjesowany. Postičcejnow je pornjo napraschowanjam dale dosć. Mkny žu pak pschezy hischcze dosć sastarane. Nałepše druźiny pschenzy bo wobkedźbuja. Po wowsu a jećmjenju k pizowanju je dale wulke napraschowanje, tola k wobkhodam njedóńdźe. Na mukowych wikach je dale cźicho.

Wćerawe płaćejsche w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožk R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr. — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Kamjenzu.

Mcheńza 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nałetni 8,20 hr., wowš 8—8,35 hr., pschenična muka 18,25 hać 22,25 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenične wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 5,80—6,25 hr., žyno 5,50—6 hr., žtoma, štotna 3 hr., žtoma z kaštanju 2,90 hr., butra 76 pj., jeja 7½ pj., prošata 16—22 hr., běhaki 27—40 hr., libjata 1,50—3,50 hr., kał, běły, punt 18 pj., kał, cźerwjeny 30 pj., kał, žydrojty 60—80 pj., koboda, jědźna, punt 25 pj., rjewjeń 15 pj., zabla 25 pj., seserij, dula 40 pj., kreń, punt 70 pj., hromał 40—80 pj., žolotej, kećźk 10—15 pj., górki 50—75 pj., morchej, nowa 15 pj., radišći, walcźk 8—10 pj., rettej, walcźk 10—15 pj.

Wiki w Lubiju.

Pschenźza 10,20 hr., rožka 8,20 hr., nałetni jećmjeń 8,20 hr., wowš 7,95—8,30 hr., běrny 3—3,20 hr., žyno 4—4,50 hr., žtoma, z masch. młócź. 2,25—2,60 hr., pschenična muka 17,10 hr., rżana muka 12,75 hr., pschenične wotruby 6,60—7,20 hr., rżane wotruby 5,80 hać 6,60 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 7½ pj., twaroh, punt 25 pj., běrny, punt 4 pj., kał, běły 13 hać 18 pj., kał, cźerwjeny 35 pj., karoty 15 pj., koboda, jědźna 20—25 pj., kał, žydrojty, schtuka 20—65 pj., kolrabi 10—30 pj., porej 15 pj., górki 30—80 pj., kał, tłaty 15 pj., zabla, punt 18—25 pj., žolotej, kećźk 10 hać 18 pj., radišći, walcźk 8 pj., rjewjeń 13—15 pj., jabłuka, punt 15—40 pj., měrnik 35 pj.

Wiki w Khoćebuzu.

Mjažo, howjaze, punt 65—90 pj., mjažo, cźelaze 65—90 pj., mjažo, štopjaze 80—1 hr., mjažo, žwinjaze 70—90 pj., jeja, schtuka 7—8 pj., butra, punt 1,35—1,40 hr., twaroh 23—25 pj., lany wolij, litr 1,40 hr., liny, punt 1,20 hr., hołbje, młode, schtuka 40—80 pj., kury, žywe 60—80 pj., khapony, žywe 40—60 pj., kolrabi 50 hać 60 pj., morchej, punt 15—20 pj., rjewjeń 15 pj., koboda, jědźna 20—25 pj., hromał 50—70 pj., kał, žydrojty, schtuka 60—90 pj., kał, cźerwjeny 40 pj., kał, běły 15 pj., žolotej, kećźk 10—20 pj., měrnik 20 pj., kreń 40—50 pj., radišći, walcźk 10 pj., zabla 25—30 pj., kulrepa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 hr., běrny, punt 4 pj., jabłuka, punt 35—60 pj., morjechi 30—45 pj., morjechi, łěsne 30—40 pj., žmorže 50 pj.

Swinjaze wiki w Khoćebuzu.

Pschiwjesli běchu 1995 prošatow a 142 běhakow. — Płaćachu ža prošata: małe 9—12 hr., žrjenje 13 hać 15 hr., wulke 18—24 hr. — Běhaki: małe 20 hać 26 hr., žrjenje 26—34 hr., wulke 35—45 hr. — Wiki běchu pola prošatow dobre a pola běhakow žrjenje.

Płaćizny rěznego skotu na Drjezdźanskich skótnych wikach.

9. meje 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 654

Najlěpše korminene ćelata wot cyca	55—59
Srěnce korminene ćelata wot cyca	40—54
Snadnje wuwite	33—40
Najšpatnišе	25—30

Swinje: 415

Tučne swinje, přez 300 kg. cźežke	—
Połnomjasne swinje wot 240 hać 150 kg. cźežke	48—51
Połnomjasne swinje wot 100 hać 120 kg. cźežke	47—50
Połnomjasne swinje wot 80 hać 100 kg. cźežke	44—48
Mjasne swinje wot 60 hać 80 kg. cźežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Złto a wolijowe symjo po tuni abo 1000 ko, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	9. 5	8. 5		9. 5	8. 5.
Pšenca	212,0	212,0	juny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	—	13,0-13,5
jećmjeń now.	—	—	módre łupiny	8,75-9,25	8,25-9,25
jećmjeń, nal.	—	—	žolte łupiny	13,0-14,0	13,2-14,0
wows	—	—	reradella	—	—
kukurica	—	—	rans. wowšk	—	—
pšenič. muka	—	—	lany wowšk	7,60	7,60
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	ošeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dušman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť a za nowěšći dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje.
D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Bolosće w nozy?

My wam pomhamy z wotrjadniskim poradźenjom, prawym wothladanjom nohow a orthopäd. stupnjemi

Jähne

na Šuleńskej hasy 9

Spec. wobkh. za čerpj. nohi

Nětko

je najlěpši čas, zo swoje koło do porjadka stajiće,

za dobre dźěło a woprawdźe tunje płaćiny rěkuje

Kołowy Warnecke

na Šuleńskej hasy 6

Nowe koła wot 38,— hr.

Wšitko dostanjeće pola

Schneider & Schulze

13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Pudingowy prošk

najlěpše kakosće

vanilowy, mandlowy, malenowy, truskalcowy, citronowy, ananasowy

¼ pfa. dosahacy za 1½ litr. mloka jenož 10 pj.

Korjenjnowy stan na hłown. torhošću

(z napředa policajskeje stražy)

korjenjnowa rozpósłanja **Thauer**

Klanw na Šuleńskej hasy 30

Wołmjane musliny

židy za drasty / Jndanthren žiłčane płaty

Najnowše mustry poruča

Hilger nasl.

E. Wilček

w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Nizke róże, brasne narby, **Rauchfuß,** symjenjowa

w Budyšinje na Žitnych wikach 9 Telefon 2 69

Meble

w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Sofowe a blidowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo

Würker, rodź. Erlerec

w Budyšinje na Zwonic. Lawskej h. 10

BRENNABOR

znamkowe koło, waše wjesele wot

Richard Kieschnick

w Budyšinje, na Hosic hasy 17

Bydleńnje, lěhańnje,

kuchinje, połstrow. twory atd. jenotliwe meble kupuješ tunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4

Ręči serbsey!

Mam swoju połstrowańnju Mandźeleks požčonki přijimam

3 poražaki!

čorne mužace njedźelske šnórowańske stupnje ze sylnej gumijowej podušu wše wulkosće (małe zmylki) **4.85**

čorne a brune mužace nizke stupnje ze sylnej gumijowej podušu, wše wulkosće (małe zmylki) **4.25**

„Bergheil"-sandale z gumijowej podušu (biez zwjerš, kože) ze zhibad. zepjeru stopy, z kožanymi rjemjenjemi 43/46 2.— hr., 36/42 **1.75**

Stupnjowy dom Kurt Loewenstamm

Lawske hrjebje 4, w Serbskim Domje

Kuchinje Lěhańnje Bydleńnje

we wosebje wulkim wubjerku přeco jara tunjo na předań

Fritz Schulze w Budyšinje

Před Šuleńskimi wrotami. Samsna sedlańnja

Přijimam mandźelske požčonki. Posćelemy bjez wudawka do domu

Płaćizny hódne

lětne tkaniny

płóčl. židu, počišćana, za m. wot **0.55** hr.
Bembergska žida, počišć., za m. wot **1.30** hr.
židźany płat, čisty a počišć. za m. wot **0.85** hr.
matterej, krasne mustry, za m. wot **1.95** hr.
volle, najnowiše mustry, za m. wot **1.20** hr.
wołmjane musliny, we wjele mustrach, za m. wot **1.20** hr.

Mały dźěl hobrskich tkaninowych składow namakaće w mojich woknach wupołoženy

Paul Otte

nětko Žitna hasa 1 / Rózk Hlown. torhošću

207. sakska krajna loterija

čehnjenje 1. rjadownje 20., 21. a 22. meje

1/40 lós jenož 3 hriwny.

Najwjetš. dobyće snadź 500 000 hr.

Mnohe srjedźne dobyća

Zwěsćće sebi lós pola

Budyskeju běrkow statneje loterije

Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22 — **Ernst Lehmann** na Kamjentnej hasy 43

K dnjej maćerje poskića

Lehmannec konditornja

Stomowy tykanc
Koleska štomowcho tykanca } *samsneho*
Rózki štomowcho tykanca } *wudźělka*

Wina

płaćizny hódne a słódne. 1/1 bleša wot **0.80**, k wšěm swójbnym swjedźenjam kupujeće w

Küttnerec winarnja

w Budyšinje, na Hauensteinskej hasy rózk Serb. hasy

Winowa korčma w Pančicach

Sobotu a njedźelu, 11. a 12. meje

wulke škotowanje

wo myto

50 blidow / Hłowne dobyće

mužace jězdne koło

K tomu wutrobnje přeprošujetaj **Pawoł Glawš a mandźelska**

Puć so zadani . . . . . k tyssersemu mi. 1.65

Lěhańnje a bydleńnje kuchinje, połstr. meble w cyłku 50

Händchen

na Lubijskej dróży 17 (dom w dworje). Přijimam mandź. požčonki

Dr. Pilkowe

Narodne hłosy

za štyrihłosny mužski khór

su zaso na předań

w Serbskej knihańni w Serbskim Domje

Płokaiomne bluzy drasty tkaniny

we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach

A. Bokelmann nasl. w Budyšinje

Zacynkowane twory

Bowy, krjejpawy, juch. čerpawy, bowy k wusywej symjenia, bowy (podołhojte) za wotpłokowanje, wanje za kupanje a płokanje dostanjeće kajkostne a płaćizny hódno pola

Richard Sommer

prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeča zwučowańnje)

Tunje drastne tkaniny w dospołnym wupředawanju

Rudolf Herrmann w Budyšinje Při Mjasowych jětkach čo. 1

Hišće wulki wubjerk w nowosćach. Płaćizny jara zniżene

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.

Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na składze! Po přeču na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.

Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow

Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.

J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4

WOJERECY

Wšitke serbske žony pija rady jenož

Brendelowy kofej

tón z „Čornuchowej hłowu"

Zarunčeny prawy dostać pola

Fritza Brendela we Wojerecach

a w jeho filijalkach

Wšitke šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihańni w Budyšinje

w Serbskim domje

Nowa zběrka basni našeje dolnjoserbskeje pěsnjerki Miny Witkojc:

Wěnašk Błošanskich kwětkow

z předsłowom W. Srba-Chojničanskeho za 0,80 hriwnow w Serbskej knihańni w Budyšinje w Serbskim Domje

Fotowe . . . . . } aparaty
projekcijowe . . }
powjetšeńske . . }
domjace kinowe }

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje

FOTOWY DOM

Richarda Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy 18

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotćahi wěcywustojnje a najspěšniśo

Dobra

serbska kniha

Najrjeńši dar za kóždeho:
Za nana a maćeŕ,
Syna a dźowku,
Dźěda a wowku

Serbska knihańnja w Budyšinje ći radlubje poradźi

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Přiloha k čisłu 108

SERBSKE NOWINY

Pjatk 10. meje 1935

Wobdźĕłanje role pola starych Słowjanow

Wjesne mjena nam wobswĕdĕja wašnje starosłowjanskeho rólnistwa. — Wot jenopólneho hospodarjenja k trójpólnemu. — Grat a hnojenje. Rozdźĕlenje dźĕła na polu.

W pradobnym słowjanskich splahow, w krajinach wokoło Rokitnowskich bahnišćow namakachu Słowjenjo nimo njepřistupnych pralĕsow tež dosć městnow, hdyž so móžachu wĕnować ratarstwu a wusywać symjenja do plódneje a snadno wobdźĕłanliweje pódy. Wšak bĕše tu a tam, wosebje w južnych pomjezach słowjanskeho kraja, póda tak plódna, zo njetrjebaše so ani hnojić. Tola nimo tutych bjezlĕsnych stron bĕše póda njepřihódna k woranju a hdyž lud so rozmnoži, wobsadźi husto tajku mjenje přihódnu pódu, hdyž mĕješe ćežke dźĕło z wobdźĕłanjom role.

Njemóžemy dźensa hišće wopisać a woznamjenić wšě městna wot Słowjanow wobsydlenych krajow, hdyž bjezlĕsna krajina dowolešе snadniše wobdźĕłanje pódy. Nĕšto bliže̊seho wĕmy tu jenož wo kraju baltiskich a połobskich Słowjanow, dale tež wo Čechach a Morawje, tola wo Pólskej, Ruskej a Juhosłowjanskej w tym nastupanju skoro ničo wósteho njewĕmy. Wĕmy jenož, zo tehdy Pólska bĕše nimale samy wulki žumpojty lĕs a to same teež płaćeše wo cyłej srjedźnej a połnócnej Ruskej. Tež Wuherska, tehdy hišće wobydlena ze Słowjanami, bĕše pokryta z lĕsami hač na južnu Słowasku a na madźarsku niziznu. A lĕsate bĕchu tež balkanske a alpske kraje. Skrótka wĕmy, zo Słowjenjo wušeđi z hłubokich lĕsow swojeje pradomizny dóńdźechu zaso k lĕsam a chcychu-li w nich žiwi być a so žiwić, dyrbjachu so dać do wojowanja přećiwo lĕsam. Bĕše trjeba, přemĕnić do plódneho pola nic jenož kerki a husćiny, ale bórzy tež hłuboke a mócne pralĕsy. To bĕše ćežka kročel za kročelu ł-e,s,9ćok .njesłećenććen ćé ćenčć dźĕło, kiž sej wjele prócy a časa žadaše. Jenož kročel za kročelu přemĕnjowaše so lĕs do wužitneje role. Bĕše trjeba wotstronjeć lĕsy a je spowaleć. Dokelž so žiwy lĕs njepali, to ludźo najprjedy štomy bĕlachu, to rĕka wotstronichu kolo wokoło zdónka skoru, zo by štom skerje lépje wuskhnył. Potom suche štomy zapalichu a spalichu. Druhdy tež štomy a kerćinu hnydom pušćachu, a hdyž bĕchu dosć suche, spalichu. Potom popjeł po zemi rozmjetachu, pódu z łopaču a motyku wobdźĕłachu a z tym bĕše prĕnja rola k wusywej připrawjena. Na tajke wašnje Słowjenjo dołho postupowachu při załoženju nowych polow, haj tuto wašnje je so w nĕkotrych słowjanskich krajach zakhowało do našeho časa.

Tuto wašnje puščenja lĕsa so mjenowaše „trjebjenje“ abo „korčenje“, w nawječornych słowjanskich krajach też „zdźarjenje“, a bĕše pola starych Słowjanow hižo wot najstarših časow znate, tola naložowachu je na šĕršim zakładžo hakle w 11., 12. a 13. lĕtstotku, hdyž pod ćišćom němskich kolonistow Słowjenjo dyrbjachu sej hładać nowe sydliša a w pralĕsach. Před tym drje bĕchu Słowjenjo swoje sydliša załožili hłownje we wotewrjenej płodnej krajinje.

Zajimawe je, zo mamy w słowjanskich krajach jara wjele městnych a leżownostnych mjenow, kiž pokazuja na załožowanje noweje role po wotstronjenju lĕsa. Su to na př. we Łužicomaj Zhorjelc (wot horić), Zdźary, Zdźarki, Zdźar, Zdźeš, Žarow, Pózarin, dale Palow, Spale, skónčnje też Trjebin Trjebjeńca, Trjebice, Trjebule, Tšebuz. Sem też słušeja Wosyk, Wuraz, Kopańce, Swĕtle a Swĕtła. Wšĕ tute mjena woznamjenjeja sydliša, kiž nastawachu na městnje, kiž so w lĕsu wupali abo wuruba. Też mjez leżownostnymi mjenami namakamy nimo měry wjele, kiž pokazuja na stare wašnje přemĕnjenja lĕsa do pola.

Słowjenjo mĕjachu dwoje wašnje wotstronjenja lĕsa: pak lĕs „trjebachu“, to rĕka pušćachu štomy bjez pomocy wohnja abo jón „zdźarjachu“, to rĕka spalowachu štomy. Najskerje pak też wobĕ wašnje za sobu nałožowachu. Zdźarjenje wšak bĕše wužitniše z tym, zo zdobom póda so z popjełom hnoješe.

Hdyž Słowjenjo hišće hajachu pohibliwe ratarstwo a wĕstych stajnych sydlišćow njemĕjachu, wobdźĕłowachu sej stajnje nowe kusy role, přemĕnjejo kerćinu abo samo lĕsa do role. Wosywachu ju jónu snadź teć dwójcy, ale potom ju zawostajichu ladatu, wobdźĕłajo zaso nowu rolu. Po nĕčim wšak z nazhonitośe spóznachu, kajke lĕpšiny ma stajnje a należnje wobdźĕłane polo blizko statoka a sydliša a to jich pohnu k tomu, zo drje też dale nowe kusy role ždźarjachu a trjebachu, ale zo je tola wobkhowachu dale jako stajne pola, kiž jenož wotpočowachu z krótkimi přestawkami.

Hospodarjenje, při kotrymž so rola wuživa jenož jónkróć, mjenujemy jednopólne hospodarjenje. Z njeho so wuwi dwupólne hospodarjenje, při kotrymž rólnik z nĕkotrymi lĕtami so zaso wrócěše k starej roli, kiž bĕ mjez tym jako łado wotpočowało. Z dwupólneho hospodarjenja pak so skónčnje wuwi trójpólne, kiž hišće dźensa zdźela knježi we słowjanskich krajach. Při trójpólnym hospodarstwje so prĕnje lĕto syje wozymnica (pšeaca a rožka), druhe lĕto pak jerica (wows a ječmjeń), w třećim lĕće wšak rola wotpočuje a jako łado prózne leži, při čimž so trjeba jako zhromadne pastwišćo.

Hdy su Słowjenjo zawjedli trójpólne hospodarjenje, njemóžemy z wĕstoseu rjec. Tola znajachu jo Češa hio w 10. lĕtstotku. Nanajskerje wšak tuto hospodarjenje Słowjenjo hižo prjedy nałožowachu, znajmjeńša pokazujetej na to starosłowjanskaj wuraza „wozymnica“ z zymske žito a „jerica“ za lĕtnje žito. Tutej słowje so namakatej pola wšitkich słowjanskich ludow, jenož my Serbja smy jej zdźela woteznali. Za naše „łado“ abo „smahu“ maju druzy Słowjenjo też wuraz „uhor“ abo „ugor“, štož poprawom woznamjenja rolu, na kotrejž bĕchu wysoke šćernje spalili. Pola nas znaja we Wojerowskej wokolinje hišće wuraz „wuhor“ a w Delnjej Łužicy „hugorinu“, štož woznamjenja wupalene městno na polu.

Trójpólne hospodarjenje su Słowjenjo zawjedli we samsnej dobje kaž susodni Němcy, kiž jo přewzachu wot Romjanow.

Za rolu, připrawjenu po wotstronjenju lĕsa mĕjachu Słowjenjo hižo w starej dobje nĕkotre wosebite pomjenowanja, na čož pokazuja hižo naspomnjene wjesne mjena, přede wšĕm pak cyła rjada leżownostnych mjenow. Zo serbskich leżownonostnych mjenow naspomnju tu nastupne: trjeba, trjeby, trjebiš, trjebjeń, trjebuch, trjebjele, trjebjelca, dale zaposyki, wosyk, wosyki, wosyčk. Wšoslowjanski wuraz „korčić“ (pjeńki kopać) je so pola nas jeničcy hišće zakhował w leżownostnym mjenje „korčina“. Sem też słušeja mjena kaj kopanje, kopanja, kopaliny abo kije, kijina kaž też pjeńki a pjeńčina. Dale namakamy tu jako wjesne a leżownostne mjeno prastary wuraz „Łaz“. Woznamjenja to městno, łuku abo rolu, kiž je nastało w lĕsu po wupalenju štomow. Mamy leżownostne mjena: łaz, łazy, łazk, łazki, łazne a łazno.

Hewak so zemja, wučišćena wot podrosta a keřćiny, tola do woranja ležo wostajena też mjenowaše „cylina“. Też „łado“ poprawom woznamjenja hišće njepodworanu zemju. Je to prastary a wšoslowjanski wuraz. Nowa podworana rola pak rĕkaše „nowina“ abo „nowiny“. Tuto słowo namakaš často mjez našimi leżownostnymi mjenami.

Wobdźĕłana póda pak rĕka po cyłym Słowjanstwje „woranina“ abo „rola“. Słowo „rola“ pokhadża ze starosłowjanskeho słowa „orlija“ a woznamjenja woranu zemju. Druhi wšoslowjanski wuraz „polo“ je drje też jara stary, tola woznamjenješe prĕnjotnje jenož runinu scyła a pozdźišo hakle so takle mjenowaše też rola. Dalši jara stary wuraz za wobdźĕłanu pódu je wšoslowjanske słowo „niwa“, kiž je so pola nas jenož hišće zakhowało w delnjołužiskich wjesnych mjenach (Něwa, Niwjela, Niwiec) a w nĕkotrych leżownostnych mjenach (niwc, niwica, niwa).

Puščenje a wotstronjenje štomow bĕše hižo dosć wobćežne a ćežke dźĕło. Hłowna próca pak čakaše hakle po puščenju a spalenju štomow, a z wotstronjenjom zbytnych korjenjow a pjeńkow. Wšak mĕjachu k tomu w spočatku Słowjenjo jara primitivny drjewjany grat: motyku, łopač abo syć a kopawu. Železnych łopačow a motykow mĕjachu jara mało, wšak też drjewjany grat k ryću a kopanju dźensa hišće tu a tam nałožuja w nĕkotrych zanjesenych słowjanskich krajach.

Jako prĕnje hnojenje wobdźĕłaneje role služeše popjeł po spalenym lĕsu. Dale też rolu hnoješe sloma, mjenujcy stwjelca žita, wysoke šćerńje, kotrež Słowjenjo na polu zawostajichu, dalokož jo njetrjebachu ke kryću třěchow a kołcow. Hdy su Słowjenjo započeli hnojić rolu zo skoćacym hnojom, njewĕmy. Nanajskerje pak je so to stało hižo jara zahe, hdyž ludźo wobkedźbowachu, zo trawa na smahach roscěše bujniše tam, hdźež bĕ ležał hnój po skoćeću. Wuraz „hnój“, kiž pokhadźża wot „hnić“, je też wšoslowjanski a jara stary. Porjadne hnojenje role nawuknychu Słowjenjo runje kaž susodni Němcy hakle wot Rojanskich ludow, jenož my Serbja smy jej zdźela woteznali. Za naše „łado“ abo „smahu“ maju druzy Słowjenjo też wuraz „uhor“ abo „ugor“, štož poprawom woznamjenja rolu, na kotrejž bĕchu wysoke šćernje spalili. Pola nas znaja we Wojerowskej wokolinje hišće wuraz „wuhor“ a w Delnjej Łužicy „hugorinu“, štož woznamjenja wupalene městno na polu.

Trójpólne hospodarjenje su Słowjenjo zawjedli we samsnej dobje kaž susodni Němcy, kiž jo přewzachu wot Romjanow.

Za rolu, připrawjenu po wotstronjenju lĕsa mĕjachu Słowjenjo hižo w starej dobje nĕkotre wosebite pomjenowanja, na čož pokazuja hižo naspomnjene wjesne mjena, přede wšĕm pak cyła rjada leżownostnych mjenow. Zo serbskich leżownonostnych mjenow naspomnju tu nastupne: trjeba, trjeby, trjebiš, trjebjeń, trjebuch, trjebjele, trjebjelca, dale zaposyki, wosyk, wosyki, wosyčk. Wšoslowjanski wuraz „korčić“ (pjeńki kopać) je so pola nas jeničcy hišće zakhował w leżownostnym mjenje „korčina“. Sem też słušeja mjena kaj kopanje, kopanja, kopaliny abo kije, kijina kaž też pjeńki a pjeńčina. Dale namakamy tu jako wjesne a leżownostne mjeno prastary wuraz „Łaz“. Woznamjenja to městno, łuku abo rolu, kiž je nastało w lĕsu po wupalenju štomow. Mamy leżownostne mjena: łaz, łazy, łazk, łazki, łazne a łazno.

Hewak so zemja, wučišćena wot podrosta a keřćiny, tola do woranja ležo wostajena też mjenowaše „cylina“. Też „łado“ poprawom woznamjenja hišće njepodworanu zemju. Je to prastary a wšoslowjanski wuraz. Nowa podworana rola pak rĕkaše „nowina“ abo „nowiny“. Tuto słowo namakaš často mjez našimi leżownostnymi mjenami.

Wobdźĕłana póda pak rĕka po cyłym Słowjanstwje „woranina“ abo „rola“. Słowo „rola“ pokhadża ze starosłowjanskeho słowa „orlija“ a woznamjenja woranu zemju. Druhi wšoslowjanski wuraz „polo“ je drje też jara stary, tola woznamjenješe prĕnjotnje jenož runinu scyła a pozdźišo hakle so takle mjenowaše też rola. Dalši jara stary wuraz za wobdźĕłanu pódu je wšoslowjanske słowo „niwa“, kiž je so pola nas jenož hišće zakhowało w delnjołužiskich wjesnych mjenach (Něwa, Niwjela, Niwiec) a w nĕkotrych leżownostnych mjenach (niwc, niwica, niwa).

Puščenje a wotstronjenje štomow bĕše hižo dosć wobćežne a ćežke dźĕło. Hłowna próca pak čakaše hakle po puščenju a spalenju štomow, a z wotstronjenjom zbytnych korjenjow a pjeńkow. Wšak mĕjachu k tomu w spočatku Słowjenjo jara primitivny drjewjany grat: motyku, łopač abo syć a kopawu. Železnych łopačow a motykow mĕjachu jara mało, wšak też drjewjany grat k ryću a kopanju dźensa hišće tu a tam nałožuja w nĕkotrych zanjesenych słowjanskich krajach.

Jako prĕnje hnojenje wobdźĕłaneje role služeše popjeł po spalenym lĕsu. Dale też rolu hnoješe sloma, mjenujcy stwjelca žita, wysoke šćerńje, kotrež Słowjenjo na polu zawostajichu, dalokož jo njetrjebachu ke kryću třěchow a kołcow. Hdy su Słowjenjo započeli hnojić rolu zo skoćacym hnojom, njewĕmy. Nanajskerje pak je so to stało hižo jara zahe, hdyž ludźo wobkedźbowachu, zo trawa na smahach roscěše bujniše tam, hdźež bĕ ležał hnój po skoćeću. Wuraz „hnój“, kiž pokhadża wot „hnić“, je też wšoslowjanski a jara stary. Porjadne hnojenje role nawuknychu Słowjenjo runje kaž susodni Němcy hakle wot Ro-

Pyšna šćihlica

(Hišće njewodišćana pěsń.)

Čikotajo šćihlica
Rjana pyšna, pisana,
Wusynje so na wrótka.

Wjerći so a mysli sej:
„Kak sym pyšna, hlejće hlej!
Žana takle rjana njej!“

Ptački druhe šćerkachu:
„Hlejće wšak tu hordulu,
Směšnu hłupu wopičku!“

Horda njebudź, holička;
Druhe so ći wusměja,
Rjeknu tebi šćihlica!

Radyserb.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeř Kral.

(Pokračowanje.)

Do doby Augusta Sylneho padnu někotre nas wosebje zajimace wěcy.

W lěće 1716 załožichu serbscy studenća Hornjołužiske serbske předarske towarstwo, zo bychu so zhromadnje w serbšćinje a w serbskim předowanju zwučowali. Pozdźišo towarstwo też Němcow přijimowaše, tola wosta z małym přetorhnjenjom při nim přeco serbske wotdźĕlenje, pozdźišo Sorabia a Sorabicum mjenowane. 1728 dostachu Serbja cyłu biblija.

Serbscy farar jo bĕchu so hižo wjele prjedy k wzajomnemu spěchowanju a podpjeranju swobodnje zjednoćili. 1660 bĕchu so ke krućišemu bratrowstwu w hromadu zwjazali, kotrež je hač do započatka 18. lětstotka trało.

Za katolskich studowacych załožištaj bratraj Šimanaj z Čemjere w Prazy tak mjenowany Serbski seminar, hdźež mócachu młodzi Serbja hromadźe bydlić a so w maćeršćinje wudospołnjeć. 1706 bu leżownosć na mjeno Budyskeho kapitla zapisana, po přikupjenju susodneje leżownosće 1716 wjetši dom natawrjeny a 1728 wobsadźeny. Zwoprědka bě za 12 stipendistow připrawjeny. Pozdźišo rozmnoži so ličba swobodnych městnow na 20 a wjacy. Přez 200 lět je tutón wustaw z wulkim žohnowanjom za Serbow skutkował.

W lěće 1722 zasydlichu so na kuble hrabje Zinzendorfa, w Bertbelsdorfje, někotre swójby, kotrež bĕchu swojeje wĕry dla z Morawy wućahnyłe. Bórzy so nowe sydlišćo, kotrež Zinzendorf „Herrnhut“ narjeknu a kotremuž my dźensa po češku Wokhranow (Ochranow) rĕkamy, tak wuwi, zo bě tam 300 „bratrow“ a „sotrow“ — połojca z nich z Morawy — kotříž w 34 domach bydlachu. 1727 postaji Zinzendorf za nich wěsty wosadny porjad. 1758 bě hižo wosada na 1200 zrostła. Khutna a tola tak nutrna, krutowĕrna a zbóžnosće wěsta nabožnosć Wokhranowskich bratrow mĕješe tež mjez Serbami wjele přećelow, a z daloka pućowachu pobožni Serbja do Wokhranowa. 1742 załožichu Wokhranowscy bratřa na knježim kkuble w Trěbuzu w južnym dźěle Rózborskeho wobkola koloniju, kotrejž češki bratr Swoboda po přeću hrabinki Zinzendorfowje Nizka narjekny. 1751 nasta kolonija w Małym Wjelkowje. Ju serbscy přiwisowarjo Wokhranowskich bratrow załožichu, kotříž bĕchu dotal swoje zhromadźizny w Čichońcy na kuble hrabje Gersdorfa měli. Jich wjednik Maćij Dołhi, rodźeny z Dobrošec, potom bur w Čemjercach a knježi šosař w Čichońcy, kupi Mały Wjelkow a zmóžni jim tam zhromadźizny. Bórzy pak sebi nahromadźichu 600 tolĕr a natwarichu sebi Boži dom. Hnujace su rozprawy z tehdyšich časow. Z přiběhowanjom Němcow so kolonija bórzy powjetši a kaž Nizka přeněmči. Ziwjenje a šulske wustawy Wokhranowskich sydlišćow su wulki wuznam za našu krajinu měte.

Hrabja z Gersdorf załoži w Klukšu 1735 z pomocu kapłana Kühna za serbskich hólcow šulu, zo bychu so tam móhli na zastojnstwo serbskeho duchownego abo wučerja přihotować. Šula so powjetši a tohodla so do Wujozda nad Sprewju přepołoži lěta 1745. Po smjerći hrabje z Gersdorfa bu wustaw do Nizkeje přepołoženy, hdźež so z njeho znaty paedagogium wuwi.

W lěće 1752 załoži August z Below šulu za serbskich hólcow we Wulkim Wjelkowje. Hólcy z dalenišich wsow mózachu w šuli bydlić. Też tuta šula je mnohim Serbam podłožki k studijam poskićiła. Wučba pak bě němska.

Tutym zwjeselacym powĕsćam pak z Delnjeje Łužicy zadźĕwki w rozwiću serbskeje zdźĕłanosće napřećiwo stej. Wjesni Serbja, w cyłku khudši hač hornjołužiscy, njemĕjachu srědkow, zo bychu swojim synam móhli studować dać, njemĕjachu tohodla dobrych serbskich duchownych a narodnych wjednikow. Pruski kral Bjedrich (prjedy Braniborski woleŕski wjerch), kotryž w Delnjej Łužicy mnohe knjejstwa wobsedźeše, zakaza hižo 1714 serbsku rĕč wšulach a zawjedźe wotměnjenje serbskeho a němskeho předowanja. 1731 wuńdźe wukaz, zo duchowni njesmĕdźa Serbow wěrować, kotříž němski njemóža. Bórzy pak dyrbjachu trochu popušćić a wukaz jenož na młódšich hač 24lětn. naložować. Bjedrich II. (Wulki) namaka mjez Serbami swěrnych, krutych wojakow a nježdaše tohodla, zo by so na prjedawše wukazy dźiwało. Też w druhich stronach Delnjeje Łužicy narodne położenje Serbow njebě přijomne. Jan Bolnwĕr Bjezfałša Rychtař, předar w Rampicach, piše we swojej knizy wo wučenych Delnjołužičanach: Wĕrno je, mnozy předarjo su hakle serbski nawuknyć dyrbjeli, a wot nich so žadać njehodźeše, zo serbski pisaju: ex certa ratione status měješe so serbska rĕč, by-li možno, dospołnje wutupić (sollte gar ausgerottet werden) . . .

(Pokračowanje sćěhuje.)

mjanow, kotřiž hnojenje hižo dawno nałožowachu. Traješe wšak dołho, prjedy hač běchu Słowjenjo wšudże so zwučili na nowe waśnje hnojenja. A we mnohich krajinach płaco hišće radšo pałachu a trjebachu nowy les, město so bychu so starali wo naležne wobdźěłanje a polěpšowanje stareje role. Mamy wo tym dopokazy z Ruskeje samo hišće ze 16. lětstotka. To běše hłownje też přičina dołheho ćahanja słowjanskich ludow a wotměnjenja sydlišćow a role.

Zakładnemu dźěłu při wobdźěłanju role wěnowachu so wšitcy sobustawy rodu zhromadnje, přetož jenož ze zhromadnym prócowanjom tajke dźěło postupowaše. To běše też jedyn ze zakładow słowjanskeje „zadruhi". Cežše dźěło tu wukonjachu nimo njewólnikow přede wšěm mužojo, mjez tym zo žónske a dźěći so bóle wónowachu lóžšemu dźěłu, wosebje na žnjach, hdyž běše trjeba sobudźěła kóždeho sobustawa rodu. Hłownje wšak dyrbjachu na polu dźěłać njewólnicy, kiž běchu zwjetša wójnscy jeći. Swobodni mužojo wosebneho rodu so dźěła na roli po możnosći zdalowachu. Woni so hłownje wěnowachu hońtwje. Samsny zjew namakamy też pola susodnych Germanow.

Hdyž nastawaše a so wuwiwaše privatne wobsedźeństwo, zhubjowaše so też po něčim zhromadne wobdźěłanje role. Tola też hišće pozdźišo słyšimy wo zhromadnym žłžarjenju noweje role, kiž so potom rozdźěli mjez sobustawy gmejny. Też wěmy, zo mješe so hišće druhdźe zhromadny rólniski grat, na př. zhromadny pluh za cyłu wjes. Zhromadne wobdźěłenje při dźele na polu wotwisowaše skónčnje też wot toho, kak bě wjes nastała, kajke wobbydlerstwo měješe. Tu wjele zależeše na tym, hač běše to rodźinska wjes abo hač běše wona wot wšelakich Indźi wobydlena po rozkazu a woli wyšnosće.

Cyrkwinske powěsće

Njedźelu Jukilate, 12. rožownika 1935.

S **Budyšchina.** W Michalskej zyrkwi rano w 7 h. Boże wotkasanje (němsce): far. Tischer, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba (z posawnišim chorom): far. Kapler.

S **Budyšchina. Krajnozyrkwinske sjednoczenjstwo.** Shromadźizny w Budyšchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći; wjeczor we 8 hodź. evangelisatja (rěčnik: předar Brückner-Kubitzki). Sesrjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. zwěsłowobrasowny pschednoschit wo misijonskim (misijonar Lenz). Njedźelu 12. meje wječor we 8 hodź. biblisa hodźinc na Zjdowje. — Shromadźizny swonka Budyšchina: Pónjedźelu wječor we 8 h. w Doubrušchi; wutoru wječor we 8 hodź. w Budestejach, srjedu wječor we 8 hodź. w Zokowje, pjatk wječor we 8 hodź. we Wulkej Dubrawje. — Hodźiny za žonu: Wutoru wječor we 8 hodź. w Semjazach, pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy.

S **Barta.** Rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. we 9 hodź. němska Boża słužba. — Krajna sbérka za sakske posawnowe misijonstwo. — Wutoru wječor we 8 hodź. w Suborničzym biblisa hodźina (sjedn. wotbladar Peters). Wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow. — Schtwórtk pop. ⅛ hodź. towarstwo serbskich wowkow. — Wječor we 8 hodź. mačerska słužba w pacyerskej jstwje.

S **Bukecy.** Rano we 8 hodź. smje farar Bójs němske kemschenje k wotewrjenju pacyerskeje wuczby; starschi pacyerskich dźěći ko wozebeje pscheproschuja. Dop. ½10 hodź. smje farar Bójs kemschenje za dźěći 1. hać 8. schulskeho léta. Popołdnju mišionski swjedzeń; we 2 hodź. smje farar Mjerwa-Buteczanski serbsku swjedzeńsku Bożu słužbu (zyrkwinski chór spěwa); pop. ½4 hodź. smje farar Höfer-Drježdźanski němsku swjedzeńsku Bożu słužbu (zyrkwinski chór spěwa). Pop. ¾5 hodź. mišionska zhromadźizna w młodźinowni z pschednoschom fararja Höfera-Drježdźanskeho. Pschi wšitkich Božich słužbach sbérka za Smutskowne misijonstwo. — Pónjedźelu wječor we 8 hodź. evangelska młodźinska słužba za holzy wot 14 hać 18 lět na farje. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblisa hodźina pola Duckżez we Kóšlach.

S **Budyšchinka.** Dop. ½9 hodź. dźěćikemschenje za mjesće dźěći, ½10 hodź. serbska Boża słužba. Sbérka za posawnišne misijonstwo. Na Bože swjedźe wotewrjenje pacyerskeje wuczby. — Wumrěła: Hana Thereza Jeremiašowa rodź. Michałkez, wumjelčałka w Budyšchinku, 72 lět 2 měsaza 2 19 dnjow stara.

S **Bukecy.** Rano ½7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske, dop. ½10 hodź. němske kemschenje. — Wumrěł: Jan Bohuwěr Bodling, młynk w Zornoščkach, 77 l., 11 m. a 7 dnjow stary.

S **Hodźija.** Rano we 7 hodź. serbske Boże wotkasanje, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Na wobeměj Božimaj słužbomaj posawnowy chór hudźi. Sbérka za posawnowy chór.

S **Hrodźišchcja.** Rano we 7 hodź. serbska spowědź se swjatym Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Wobě Bożej słužbje sbodom k wotewrjenju ljetušeje pacyerskeje wuczby. We wobeměj Božimaj słužbomaj posawnowy chór zbudźe. Sbérka za sakske posawnowe misijonstwo. — Wutoru wječor we 8 hodź. biblisa hodźina w Drožditju (sjednoc. wotbladar Kehrer). — Wothowana: Josefa Koppowa, dźěłaczerja Jana Koppa w Njechornju mandželska, 70 l. 8 m. 24 dnjow.

S **Huczinc.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba jako sapokasanje pacyerskich dźěći. Krajna sbérka za posawnowe misijonstwo. — Pjatk wječor we 8 hodź. biblisa hodźina za młodźinu.

S **Khwoczij.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje. Sbérka za posawnišne misijonstwo. Posawnowy chór zobustkutkuje. Sbodom budże wotewrjenje kemschenja za pacyersku wuczbu. Dźěćikemschenje so wo tydzeń woslótrcži. — Pjatk 17. meje wječor we 8 hodź. smje sjednoczenjstwowy wotbladar Hempel biblisku hodźinu we Wulkedubrawskej schuli.

S **Klukscha.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemschenje k wotewrjenju pacyerskeje wuczby. Sbérka. Dop. w 11 hodź. dźěćikemschenje. — Sesrjedu 15. meje wječor we 8 hodź. wožadna spěwna hodźina k nawuknjenju nowych hłosow za hódebo.

S **Kotecz.** Dop. w 10 hodź. němske předowanje (kemschenje k wotewrjenju noweje pacyerskeje wuczby); žane dźěćikemschenje. Sbérka.

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. w 9 hodź. němske kemschenje (wotewrjenske kemschenje za pacyersku wuczbu). Sbérka. — Sesrjedu wječor we 8 hodź. němska biblisa hodźina na farje. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. němska biblisa hodźina w Radworju pola knjenje swud. Schmidtoweje.

S **Maleschez.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemschenje, dop. ½10 hodź. zwjatoczerjnosć k pschiwsaczju nowych pacyerskich, sbodom sa młodostnych (14—18lětnych). Dop. ½11 hodź. serbske kemschenje. Sbérka za posawnišne misijonstwo. — Khowany: Jan August Müller, zimnoscerjeli mumjeńkař we Brěžnyzy, 69 l., 4 m. 26 dnjow stary.

S **Minakała.** Rano we 8 hodź. so serbske předowanje cyła. Sbérka. — Wumrěła: Marja Schlogowa rodź. Handrikez, mandželska w Pšowjach, 63 l., 4 m. a 15 dnjow stara.

S **Njeswačidła.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske, dop. ½10 hodź. němske kemschenje (započatk pacyerjow). Sbérka za misijonstwo z posawnami. Pop. w 2 hodź. kemschenje za dźěći. — Sesrjedu pop. w 3 hodź. zhromadźizna žónišeho towarstwa.

S **Nožaczij.** Rano we 8 hodź. němska Boża słužba, dop. ½10 hodź. serbska Boża słužba, (maczerny a žwóžbny dźeń a započatk pacyerskeje wuczby). Kolekta za misijonstwo posawnow.

S **Porschij.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske kemschenje; wotewrjenje pacyerskeje wuczby. Sbérka za posawnište misijonstwo. Dźěćikemschenje w Porschijach, ½10 hodź. za mjesće, ½2 hodź. za wjetše dźěći. Pop. w 2 hodź. evangelska słužba młodych holzow. — Wutoru pop. ⅓3 hodź. wobadna žónska słužba pola Krawcez w Boschezach.

S **Wósporka.** Rano ½8 hodź. spowědź a cžiche žwjeczenje Božeho wotkasanja, we 8 hodź. předowanje (kemschenje k wotewrjenju noweje pacyerskeje wuczby); žane dźěćikemschenje. Sbérka.

S **Wóžlinka.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske, dop. w 9 hodź. němske kemschenje. Kolekta. Dop. ½11 hodź. Boża słužba w Cžišowje. — Wutoru 14. meje wječor we 8 hodź. žónske towarstwo (pschednoschit).

Zwjeselaca swjedźeńska rěč

Jendželski kral Jakub I., kiž 1685—88 knjezesche, pschihotowaše ras na swojich puczowanjach do města Southpold a měšchczanska rada wobsamknu, jeho se wschej cžesću a z knjezdženskej rěcžu powitacz. Tutu rěcž měješche jako měšchczanosta dżerzecz; wudżełał pak běšche ju radżiny pišar, kiž měješche tej žady měšchczanosty stejo jemu mjeicžo dale pomhacz, dokelž měšchczanosta, kiž runje žana mudra hłojcža njebješche, jebi tajkule rěcž z hłowy nawuknuwcz njemóješche. Hdyž pak wocžakany wotomik pschihdże, so kral Jakub z woja wustupi, bychu jemu měšchczenjo hołdowali, bě wbohi měšchczanosta pschi wohladanju tralowskeho wobliczа z hrosu tak wschón pschewstaty, so hłowu zhubi a dale niczo wupraji cz njemóješche, hacz „Wajcha majestoicz". Sady njeho stejazo radżiny pišar dże jeho khrobkeho scžinicz a tuž jemu mjeicžo pschiwota: „Njeswužcže tola zyle swoju hłowu a dopomnjcže jo, so sce muż", na cžoż kaž bjes wędżenja měšchczanosta wospjetowaschе: „Wajcha majestotcz, njeslhužcže tola zyle swoju hłowu a dopomnjcže jo, so sce muż." „Je dha Wam cžert jeh rał?" schepłatsche sady njeho pišar. A „je dha Wam cžert jam schrał?" rěcžeschе je rjenjom wbohi měšchczanosta, z hrosu njewědżo, schto dale rěcži. „Za Wam praju, Wy naš wschitkich hischcže do cžista łkajscže", rěcžeschе mjeicžo na žmjercz pschepoczeny wbohi pišar. A wopraudże wschón pschepoczeny ředma głowa mózny pocža njeshožowny měšchczanosta sajo: „Za Wam praju, Wy naš wschitkich hischcže do cžista łkajscže."

Nětko pak mějeschе Jakub II. doscz. Hacz na dno wutroby rosbnjewany wobroczi měšchczanoscji a jeho pschewodej khribjet, stupi do wosa a jedjeschе ruczе precz a njebě ani złowczka z tamnymi porěcžał.

Haj, rěcžecz njeje pschezo lózo hacz mócžicz.

Duell na pólvrowym sudże

Psched wjazy hacz 100 lětami běschе w Ameriizy mjes jendželskimi a amerikanskimi wojerčitymi wyschkami pschezo wětka njeshodnota. Jendželski major, kiž so wot hejtmana Putmana na cžeścži ranjeny cžujeschе, zadaschе tutoho na duell. Putman prosicheschе tamneho wo rosrěcženje. Tuž so major k njemu do jeho stana poda, hdyž jeho smjerom na małym łudżiku žeżo a jin garu kurjo nadeńdże. „Za žym", pocža Putman, „jenoch Amerikan, a cžaš žiwjenja je žaneje pistole wusteli njejšym. Tuž budżecže rosumicz, so sce wy w tym padże pischeše mnje. Tu macže dwaj łudźikaj z pólvrom napjelnjenaj; ja žym do tóždeho wot njeju dżerku wu wjerčik a žehlitwu luntu (schnóru z pólvrom) do njeje tyknyt. Sspdricže so nětko tam na tamny łudżik, a schtó najdlše žedżo wutraje — ani njemikrnywschi — tón njech je dobyczeř w tutym duellu." Stan bě polny offizjerow, kotrychž tutón spodżiwny duell sajimowaschе. Tuž so wobaj, major a Putman, kóždy na jeden łudżik žndnyschtaj. Putman kurjeschе bjeschе wschelce bojoscže a so njestarasche wo so žehlazy žuzoh, kiž bě do łudżika tnknjeny, jendželski offizjer pak so pschemnyczł njemóješche, ale, hewak khrobły muž, tola z wěstym strachom na žehlizy žuzoh hladascheе. Pschihladowarjo so bórzy jedyn po druhim se stana wotstajlichu dla wocžakaneho rosbuchnjenja. Hdyž bě stónczinje žehlizy žuzoh jenoż hischcže někotre zole wot łudżika zdalenj, njemóješche major dleže wutracz, ale złoczi se łuda, wotorje žuzoh a wuwoła: „To by tola mordowanje był, wucžehnicže tej žuzoj žuzoh — wy scž bohatł." „Pomału pomału, knjes majoro", wotmołwi tamny, pomału znnywschi, „ta wež njeje tak straschna,; taj łudżikaj staj napjelnjenaj jenoż — ł cžišałymi korkami."

Wudra

Wudra so we wschěch krajinach namaka a bydli pschi jězorach a rěkach a hatach. Wona je j wopuschu měrjena pisches meter dołha, potajkim runje dwaj łohcjej. We hubje ma 36 zubow. Jeje koża je j jara dobrymi, mjechkimi cžornobrunymi kožmami kryta. Swoje bydło ma stajnje na wodowym brjohu. Dżera do njeho pot metra hłuboko we wodże wjedże. Jama žama pak leži něchto wyšche wody a je rumna a z trawu pokładżena. Tola pak hischcže druhi wonkhód j jamy wjedże, a tón dże wyšche wody, so by powětr k jamje pschistupu měł. Wudra běha rucže po kraju, łuwa so na łodże, ale we wodże wustojna je we wodże. Tu je wopraudże khumschtna pkuwarka. Runje tak rucže pkuwa kaž ryba, kotruž dże popadnyeź. A njeby wudra druhdy na wjerch wody dyrbjała, so by so łažo powětra nažrěbała, dha drje jej žana ryba wucžekła njeby. Leži łód na hacže a je jenoż tu a tam nětajka dżera do łodu, dha to wudrje dożaba. Hdyž je też dałoko spody wody pkuwała, tola dżeru do łodu łažo namatacz we, a so k njej wróczi, so by nóž wutnyła a so powětra nažrěbała a na to so wody wróczika. Wudra je jara mudra a bojazna. Wo dnjo jwjescha we žwojej jamje pschebywa a w nozy na hontwu chodźi. Žiwi so wot rakow, žabow, wutich myschow, pjerinyj, wožbeje pak wot rybow, mjes kotrymiž je pitruhi najlepje hłodża. Pschi łojenju rybow je jara wuschikna. Wulkę ryby, kotrež pod so hladacz njemóżeja, wona tak pschekhwata, so spody nich pkuwa a je sa brjuch pschimnje. Mjeješche pyta do dżerow abo pod kamjenje jhonicz, hdyž je potom łokko wschě spopada a sežerje. Też na kanjenju žedżo na rybu kaka, a je so žaneje dohladaka, dha do wody skoczi a sa njej pkuwa, donjž ju njeje dożahka. Je-li wudra do rybow połneho hata pschischła, dha je khłóschcża, a karpa dożahnywschi jenoż najlepschi dżeł z khribjeta sežerje, wsche druhe leżo wostaji a žebi na to po druheho dże. Tola pak wudra, hdyž runje niczo druhe nima, też morchej a hład žerje. Naléto, wokoło meje, wudra 3 abo 4 młode wulehnje, kiž su najprjedy slepe. Sa něhdże 8 njedźel stara j nimi na hontwu do rybow chodźicz započnje a sa 2lěcže su młode zyle wotrostke. Dla jeje schkodnosće ludźo na wudru jara kakaja, so hychu ju ześelli abo j paślemi dożahnyli. Tuta hontwa pak je jara cžežka. Najlójo so łoji, hdyž ho paśle tam stoja, dżej wona j wody na krai khodźi. W przedawschich lětach ju wudrine mjaso jara rad jědli, wosebje w katolskich krajach w póstnym cžasu, dokelž so tehdy wudra do rybow liczeše. Nětko jeje mjaso jenoż hischcže khudźi ludźo wužiwaju, kotřiž žaneho druheho mjasa nimaju. Cžim drjóschi pak je wudrinu kožuch; za njón hacz do 100 hriwnow dostanjesch, tak so mózeja žebi jenoż najwobsebnischi ludźo j wudrinych kožkow kožuch dżěłacz dacz.

Radio

Ssobotu, 11. meje ho złyschi:

Königswusterhausen: Rimo znateho wschědneho programma: 6,20 wjeselcy rannischi koncert. 10,45 sa dżesći. 11,40 sa burow. 12 pschipołdnischi koncert. 14 wschelakosče. 15,35 hospodarskich tydżenskich pschehlad. 16 wjeselce sobotnische popołdnjo. 18,30 połska ludowa hudźba. 19 pokhody. 20,10 wulki pišany wjeczor.

Lipsk: Rimo znateho wschědneho programma: 6 sa burow. 6,20 rannischi koncert. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi koncert. 14,45 sa dżesći. 16 popołdnischi koncert. 20,10 Minske spěwy.

Hilcrje wažne z dnjowego programma: Hamburg: 20,10 pišany wjeczor. Frankfurt: 20,15 pišany wjeczor. Mnichow: 19,05 wieczorny koncert. Wiw: 19,35 spěwanje, smjecze a rejwanje. 21. Beethowenowy koncert. Warschawa: 20 znate spěwy a reje. Praha: 19,15 wojerčita hudźba.

Hdyž so nad radiom wjeselće pisnjeće nam,
hdyž so na nón hnéwaće — pisnjeće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na póstach a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čiści Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěsткi, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hościencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 109 | Budyšin — Sobotu 11. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wuporjedźerske dźěła ze statnym přirazkom hač do 30. junija

Němski a pruski dźělowy minister wojerwja, so maju so wuporjedźenja a pschetwarjenja, na kotrež je so statna pschipomoz pschilubiła, najpozdźischo 30. junija 1935 stónčiź. Postajeny czas so njepodleschi.

75 proc. dźěłowych muži so do dźěła přinjesło

Po dokładnym pschihotowanju wschitkich wobdźělenych městnosćow běšche można, so so mužojo, kotrež so 31. měrza t. l. z dźěłowe służby puschczichu, hładzy do dźěła pschinjesechu. Naprawy dźěłowego dźaka shromadnje z dźěłowym sarjadnistwom, z hamtom za powolanske wocźehnjenje w němskej dźělowej fronce a z němskim sezwojazym stawom so so jara pschihódnje wusukowachu. We Nalschej Pruskej je so poradźiło, so so 65 hač 75 proz. puschczenych hnydom sazo do dźěła pschinjese, w Allensteinskim wokrjesu samo 95 proz. We podobnych dobrych wuspěchach so z Hannoverskeje powě.

Dr. Eckner skhorił

Kaž so hakle nětko shoni, je dr. Hugo Eckener psched tsjomi njedźelemi skhorił. Wón w Essingenje pola Stuttgarta pschebywa. Lěkař, kiž jeho lětuje, je wosjewił, so so dr. Eckenerom sazo polepschuje. Najskerje wón nětko za tydźeń sazo swoje dźěła w Friedrichshafenje pschi zdarjenju zeppelinow pschewosmje.

Wudospołnjace zrěčenje mjez Prahu a Moskwu

Moskowska powěsćernja „Taß" je powěsć Prazkich nowin wosjewiła, so so w blizšichim czasu wocźakuje, so so pomocne zrěčenje mjez Ruskej a Czechoslowakskej podpische. Srěčenje budźe so franzowsko-ruskemu zrěčenju runacź, hačrunjež so znadź w někotrych maličzkostczach wot njeho rozesnaje. Srěčenje so pjeczа hižo we nowym tydźenju podpiša. Najskerje pak Benesch a sowjetski wupołožnik Alexandrowski w Prazy, pak Benesch a Litwinow na pschichodnym pozedźenju Swjatka ludow w Genfje zrěčenje podpišataj.

Zbožkarjo su jendźelske bombowe lětadło wottrělili

Reuterez telegrafowarnja z Bagdada powě, so so we wokrjesu srjedźneho Euphrata jendźelske bombowe lětadło, w kotrymž offizěr a wojak žedźeschtaj, wottrělili. Lětadło so sapali. Wobaj lětarjej so morischtaj. S połnozy Diwanije pschi srjedźnim Euphratu so njedawno njeměrny byke. Hakle w pozdźnim czasu je so wo sbožku znamjenitelu schejchowu a jeju sslawow rospraschjało. Jako běsche so 5 bataillonow irakskeho wójska do sbožkarskeho kraja pósłało, pschiwdźe powěsć, so je je tam měr a porjad sazo wobnowił. W jendźelskim hamtskim wosjewjenju so praji, so je lětadło nad tamnej krajinu leczało, wono pak njeje se sbožkom niczo cźinicz mělo.

Turkowska a jeje zwonkowna politika

Na schwórtym wulkim sjězdźe republikanskeje ludoweje strony měješe turkowski statny president Kemal-Atatürk wažnu rěcź, w kotrejž so je zwonkownej politiku soběrasche. Wón schwórty stroniny sjězd jako sjězd wosnamjenjesche, kiž so w czasu pschiběrazeho wuwiczа po zyłym kraju wotměwa. Statny president na wuspěchi pokasa, kotrež su so wschudźe dozpěle.

Turkowska so prózuje, so by internazionalny měr spěrzała a dobre pschecželstwo se wschěmi kuždami sakhowała. Atatürk wobežne na pschecželstwo mjez Turkowskej a Ruskej pokasa a dopominasche na podpieru, kotruž je Ruska turkowskim zadanjam w praschenju mótiskeje wuzinu pschiswolika. Pschecželstwo mjez Turkowskej a sowjetskej Ruskej statny president žebi też za pschichod pscheje, so by internazionalnemu měrej złużiło.

Laval do Waršawy přijěł

Franzowski swonkowny minister Laval je pjatk wječor w 6 hodźinach z pschewodom generalneho sekretara swonkowneho hamta Legera a swojeho kabinettowego schefa Rochata do Warschawy pschijěł. Na dwórnischczu jeho swonkowny minister Beck, franzowski pósłanz Laroche, schef protokolla a někotre druhe wyšše wosoby powitachu.

Wječorne nowiny knjeżerstwoweje strony „Kurjer Czerwonny" wo Lavalowym pschijěźdźe pišaju, so franzowsko-ruske srěčenje sa Pólsku zonych nowych winowatosćow njewosnamjenja. Pódła teksta weso politiski wotpohlad steji a pódła pišmika duch, kiž je ważnischi dźěl. Laval może jako sobustworjeŕ Parizskeho srěčenja najlepje woprawdźity samer tuteho srěčenja wujaznicz a rozłožicz, hacz woprawdźe niczo na dotalnych pomerach njes Pólskej a Franzowskej njepscheměni. Njetrjebawsche pjecza je, so so na to dopomina, kajke franzowsko-pólske porjadki někotre su a kelko winy maju na tym franzowszy pschecželjo.

Wječorne nowiny nazionalistiskeje oppositije „Wjeczor Warschawski" Lavala powitaju a na wutrobne pschecželske sacźuca pólskeho ludа sa Franzowsku pokasuja. Wone so nadźijeja, so by franzowski wopyt spočatk nowseho nalěca w pólsko-franzowskich poczahach wosnamjenjał.

Wo Pilsudskeho khorosći so z Warschawy powě, so je wón na lohku khripu schorił. Tuto Pilsudskeho nahle schorjenje a jeho saporwědźenje, wopyt franzowskeho swonkowneho ministra pschijecz, je w Franzowskej khětro njelubje skukowało. Franzowske nowiny pišaju, so hacź do poslednich dnjow wo schubjenschenje Pilsudskeho strowoty njeběsche niczo znate. Wone žebi myślа, so by so to wobydlerstwu zyle hinak wosjewiło, hdy by Pilsudski khutnje schorił. Tohodla maju w Franzowskej za to, so so pschi marschallowym schorjenju wo „diplomatiskej khorosći" jedna.

Powěsć, so Pilsudski Lavala njepschijima, je franzowske wocźakowanja wo Warschawskich rozrěčowanjach w hódnosći sesłabiło. Na Lavalowe namjety mohł jenoż Pilsudski woprawdźitu wotnowitwu Pólskeje dacź. Franzowske nowiny pišaju, so ma so jako woprawdźity samer Warschawskeho wopyta rosschěrjene ranische srěčenje wobhladowacź, kotremuż ma Pólska pjecza pschistupicź.

Laval je přez Barlin pučował

Franzowski swonkowny minister Laval je pjatk dopołdnja na swojim puczowanju do Warschawy psches Barlin pschijěł. Pschi jeho pschijěźdźe na dwórnischczo Zoo 8,32 hodźin Barlinski franzowski pósłanz Francois Poncet do jeho swoje sastupi, so by jeho hacź do Frankfurta n. M. pschewodźał. Na schelezynskim dwórnischczu, hdźež expreżny czah 20 mjeńschinow czakasche, Lavala ruski pósłanz Suritz a knjeża franzowskeho pósłanstwa postrowichu. Němski legazijowy rada z Rintellen, wjednik wotdźela za wjeczornu Europu w swonkownym hamtsce, sastupowasche.

Abesynska je so za přećiwjenje rozsudźiła

Rosprawjeŕ Londonskich nowin „Daily Telegraph" w Abeżynskim hłownym měsče swojerwja, so je abeżynski kžor schtwórtk wječor do wobtwjerdźeneho města Harrara wotjeŕ. Psched swojim wotjězdom kžor pschi rosrěčowanju rjekny, **so won powschitkownu mobilisaziju poruczi, hdyž so Italiska pschezo hischcze kaž dotal na wójnu hotuje.**

Njedźiwajcy teho kžor hischcze njeje, kaž rosprawjeŕ piša, rošěuje rosrižazeho ľuda wotpokasaŕ, hacźrunjež je Italiska bjes pschestaca bróni. Abeżynska je pjecza wjele na hraczki stajila, hdyž na italiske postupowanje njeje z powschitkownej mobilisaziju wotmolwila. Kžor so pschezo hischcze nadźija, so pozedźenje rady Swjatka ludow 20. meje rošudźaz posnup w měrnym dojednanju pschinjese. Hdyž pak so to njestanje a hdyž Italika se swojimi wojerskimi pschihotami njepschestanje, kžor rjekny, so dyrbi Abeżynska potom mobilisaziju pschewjesć. Wona cźe so hnydom wot wschoho spočatka njeoffizielnje wójnje spjecźowacź.

Rosprawjeŕ pschisponinja, so so rěcźe w italskej kolonje, kotrež so pschecźiwo abeżynskemu knjeżerstwu mječachu, a Abeżynsku kraj rubježnistwa a njewólnistwa njenowachu, w abeżynskim hłownym měsče Addisu Abebeje pschebywedźenje słudźike, so je so Italska k wójnje rošudźika.

Dopisjowaŕ Londonskich nowin „Times" w Romje rosprawja, so Italcźenjo w poslednich dnjach bóle a bóle spytaju, swoju swadu z Abeżynskej tak pschedstajecź, so drje wona na prěnim městnje Italika a Abeżynsku nasłupa, so pak je wona skoro runje tak ważna za europsku a za sjwětowu zibilisaziju. We rosprawje senatora Schanzera so praji, so je so Afrika postajiła, so by była wulke bitwischczo we wojowanju mjes ranischimi a njeczornymi ludami. Na tuto stejischczo so drje bjes dwěla wulki dźěl italskeho roshorjenja nad abeżynskim brónjenjom sałożuje.

Podawaczeljo brónjow a munizije so „strajkowi samarjo" a pschedradnizy wječorneje zibilisazije njemnja. Abeżynski swonkowny minister je abeżynskeho pósłanika w Romje telegrafiskeje prožnje, so by so pola italskeho swonkowneho ministerstwa pschecźiwo „fschihnódźazym" wuprajenjam kolonialneho statneho sekretara Lessony w Italskej komorje protestował. Lessona běsche Abeżynskej porokował, so so wona srěčenja lěta 1928 njeje dźerżała. Abeżynska pak wotmolwja, so je srěčenje dźerżała a je so samo dyrbjała na Swjatk ludow wobroczicź, so by rosrižanje dospěła, kotrež srěčenje postaja. Abeżynska je njedźiwajcy italiskich wójnskich pschihotow měrnje a korrektnje jednala a je wospjet, ale bjes wuspěcha rosrižanje žadała.

Jendźelska chce w abesynskej zwadźe posrědkować

Shromadnje z franzowskim knjeżerstwom chce jendźelske knjeżerstwo spytacź, so by, runje w poslednim czasu łyhnje pschiwótcjenej abeżynskej swadźe pozrědkowało. W Parizu a Londonje su so hižo rosrěčowanja wotmeńe, pschi kotrychž je so pruhowało, kak by so najlepje hodźało zakroczicź. Wótre stejischczo jendźelskich nowin pschecźiwo italskemu postupowanju je pjecza też stejischczo jendźelskeho knjeżerstwa.

W Londonje so samo wudawa, so jendźelske knjeżerstwo w Italskej nadpadowazy stat widźi a niz w Abeżynskej. **W Jendźelskej su wěsće spóznali, so by wójna mjes Italiskej a Abeżynskej cźežke satschkodźenja pschinjesła, kotrež na jendźelske kolonialne zajimy njebychu bjes wliwa wostałe.** Jendźelska ma za to, so by so wójna jeneje europskeje mohła pschecźiwo Abeżynskej lepje njewotmeła. Najskerje so też boja, so by Abeżynska pola domorodnych w Afrisy a wobežnje w Indiskej telko podpjery nadeschła, so mohło so to sa jendźelske kolonije njelubje wuskukowacź.

Na balkanske srěčenje pokasuje, statny president wobežuje ważnosć tuteho srěčenja napomni. Srěčenje je k tomu, so by njeměr na Balkanje wotstronilo. Statny president też hischcze na pschecželstwo mjes Turkowskej a Iranom (Persiskej) a na pschecželske poczahi z Afghanistanom a z druhimi žuždownymi a sdalenymi krajemi pokasa. Wón pschilubi, so so turkowska republika jenicźky wo to prózuje, so by wužitny a měrny žiwostaw wulkeje žiwojby ludow była.

Spanska nowinske šćuwanja njedowola

Nowy schpanisti sinutskowny minister je runje postajenja wo nowinarskej zenfurje wojerwił. W nich wobežuje dźěl sajimuje, kiž so na poczahi Schpanskeje k wukrajej poczahuje. W tutym dźělu so praji, so schpanske nowiny pschichodnje njesmědźa zane nastawki abo powěsće wocźišczeczь, kotrychž wopschijeczе mohło druhe kraje tranicź.

Ze Serbow

W Budyšchinje, 11. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž někomu pyrja, njepřipołožmy žaneje ščěpki
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 745, hygrometer plus 6, najwyšši stan dnjowa temperatura 24 stop. cyjokoty. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer plus 8, najnižša temperatura w nozy 7 stop. cyjokoty. — Wuchina je žwoje knježtwo nad wjedrom w naših stronach wobtwonkowała. Wječera běše so žamo statne jadro wyšchiny wot Pólškej wutworiło. Sšónčko je dotal jara tkłódny powětr rjenje sprjedka, so mamy dźenja rjane cyjokoty wjedro. Nad połnóžnej Němškej pak so pomróčenje wołkłuje. Jenož w połodnišchej a žyjedšnjej, kaž tež króšorańšchej Němškej je njebjo hišchće jasne. Pomróčenje so jara pomału k połdnju hiba a žo pola naš hakle jutrje žylnišcho wusłukuje. Wyšchina pola Jendźelčeje je tež na žylnišej poshubika. To na pšchemjerjenje wjedra pokazuje. Najšćerje budźe wjedro njewobłačne, tola niš njeluboše. — Jutrje njedźelu ftónčko 4,16 hodź. ſtkadźa a žo 7,37 hodź. ſkowa. Mježacy ſtkadźa jutrje popołdnju 1,18 hodź. a ſkowa žo na ranje 1,42 hodź. Póndźelu ftónčko 4,15 hodź. ſtkadźa a žo 7,38 hodź. ſkowa. Mježacy ſtkadźa póndźelu popołdnju 2,25 hodź. a ſkowa žo na ranje 1,55 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutrišchu njedźelu a póndźelu: Swopředka ſ lohka, posłužcy pak žylnišcho pomróčene wjedro, tež dešchcž žo wječakuje.**

*

— **Domjaze pšchikładne hospodarſtwo.** Satſke kraje **burſtwow domjaze pšchikładne hospodarſtwa pšchiprawiło.** Wone dyrbja pokazać, kak žo ſ pšchiprawnym pšchemyšlenym dźełom **nuſne** dźełko **burowkow** wotlóži a pšchikrótši. We wožebitej ſkromadźiſnje je žo **burowkam,** kotrejž žu **žwoje domjaze hospodarſtwo** ſa pšchikładne dźełko **poſtſkitše,** rospowědake, kak **ma** žo to **praktiſy pšchewjeſeć.** Kak móžetej žo cźaſ a dźełko ſalutowacź, to dyrbja domjaze pšchikładne hospodarſtwa **praktiſy wſchitkim burowkam** wo wšy w domjazym hospodarſtwje pokazowacź. S tym je žo w Satſtej dźełko sapočałko, ſa kotrehož pšchewjedźenje budźe wjele lět trjeba.

— **K wojſewjenju wo žmjerczi je ſajědojczenjom** mandźelſkeje zlownehо pšchiſtajeńa Beckerta w Friedenſthalu pola Herrnhuta-ho hišchće **nowe,** ſo by wo ſwójſkenju ſnadniſkeho lěkarja wo ſajědojczenje ſe žiwnoſći njeſedźe, ale wo ſajědojczenje ſ wuhłownym oryduom. Beckertowa bu postajkim wopor ſwuchłeho njeſwoła.

— **Namětny konzert.** Niedźelu 12. meje wot 11 do 12 hodź. budźiny korps 2. bataillona Drjezdźanſkeho pěſcheho połka w Schillerſkich wuſhodźowanišchećach konzertuje. Hudźbny porjad: 1. Sacźehnjenje nałećeja, pšchespoło wot Franza ſ Bloma. 2. Otwertura ſ operje „Zampa“ wot Herolda. 3. O, tjana mejа, walcźik wot J. Strauſa. 4. Potpourri ſ operetty „Wyſchſki ſtupaſ“ wot Zellera. 5. Pšchespoła

200 němskich dźěći z Pólſkeje (Hornjeje Šlezyskeje)

wot ſrjedź junija na nětkjež 6 njedźel jako hoſcźo w Drjezdźanach a wokolinje pšchebywaju. To ſu wocźerſtwjenja potrěbne dźěći ſ němſkeho ludźiwa, kiž ſ wotewrjenej wutrobu pšchindu, ſo ſwoju nazionalſozialiſtiſku a nowu Němſku naſhonile. Też cźełuje maju ſo wone poſtajkiš a po ſwojim nahrócźe do domiſmy dyrbja powědacź, ſchto ſu naſhonile a ſłyſchale. To je najlepſche dźełо ſa dorokumjenje ludźow, kotrejž dyrbi ſ wutrobу wuhkadźeć. Pšchi tutym dźěle njeſmědźa wospróznicź.

Nazionalſozialiſtiſka ſtrona, haut ſa ludowe ſpomožerſtwo, Drjezdźanſkeho wokrejſa, tohodła wſchitkich ludowych towarſchow, kotiž maja hólza abo holzu pšchijeczi, namołwja, ſo bychu ſwoje hoſtne měſtno hnydom hač do 15. 5. 1935 ſwojej pšchiſłuſchnej měſtnej ſkupinje NS-ludoweho ſpomožerſtwa woſjewili.

— **„Dźak matcźeſneho dnja w ſchulach“.** Dźenja ſobotu 11. meje 1935 dopołdnja wot 11 do 11,20 hodź. je ſo ſcźehowazy radiowy programm pšchewjedł: Rěcź komiſarja ſtateho wjednika miniſterſtwa ſa ludowe wuhkubłanje Göpperta, rěcź wjednika 16. (ſakſkeje) krajiny Hitlerjeje nłodźiny Buſcha, hvónčko ſa maczer jeneho ſchulerja (ſchulerki), khórowa hra „Macźi, bźakujemy ſo cźi“, jenotliwe rěcźnizy a rěcźny thór ſe ſchulſkeje ſkromadnoſcźe, ſpěw „Žiwjata wótcźina“.

— **Lětuſchi wokrejſny žwjedźeń Snutskowneho mižjonſtwa.** Ewang.-lutherſke farſtwo ſwj. Pětra woſjewja, ſo ſo lětuſchi wokrejſny žwjedźeń měſchćanſkeho a wokrejſneho towarſtwa ſa Snutskowne mižjonſtwo jutrje njedźelu 12. meje 1935 w Budeſtejach woſtrojeći. Na žerbſkej Boſej ſłužbje w 14 hodź. budźe knjeſ farař Mjerwa-Bukeczanſki a na němſkim žwjedźeńſkim kemſchenju ½16 hodź. knjeſ farař Höfer-Drjezdźanſki předowacź. Tutón ſměje też w ſkromadźiſnje po Boſej ſłužbje w młodźinowni pšchednoſchć wo nałhonjenjach ſ woſom ewangelija. Superintendent Berg tutu ſkromadźiſnu ſ narěcźu wotewri.

— **Dostawarjo wojeńſkeje renty.** Pšchiražne renty ſa wójniſkich cźeſkotranjenych na měſaz meju ſo ſrjedu 15. meje 1935 dopołdnja wot ½10 do 10 hodź. w ſejmowni n Hrodowſkej haſy 10 deleka wupłaćuja.

— **Podpjera ſa ſozialnych rentnarjow** na měſaz meju ſo ſrjedu 15. meje dopołdnja wot 8 do ½11 hodź. w ſejmowni na Hrodowſkej haſy 10 deleka we wupłaćejeni wupłaćuje.

— **Jako hojeriſki kwartiſant ſa biologiſke hojenje** ſměje w Budyſchinje njedźelu 12. meje knjeſ Alfred Kraźſch na Kaeublerſkej dróhy, telefon 2522, njedźelſku ſłužbu.

P. Krječmař:

Serbskej maćeri

Serbska maći, tebi dźak dźens dajmy
Z ſkubim naſej wutroby.
Tebjé khwaliny na wěki
Dokelž naſoh' luda maćer ſy.
Z twojoh' odźiźeńſkoh' klina
Wurostł naš lud je a kóšł,
A hódny ſwojich wótcow był!
Ty darila nam ſynow ſy
Njezachódnoh' wopomnjeća.
Tohodła nam dźensa z duše ronja
Wospjet žadoſćiwje preća:
„Wostań dale droha, wěrna,
Serbskoh' luda, maćer ſwěrna!“

— **Motorſka ſłužba** tudomneje dobrowólneje wohnjowje woboty běſche na ſwołanje dźenja rano wokoło 1,30 hodź. na Dwórniſchćowu dróhu wuješła, hdźež běſche ſtóžny kur naſtał. Tam ſo ſmějcźi, ſo kur ſ jeneje popjeloweje jamy pokhadźeše. Wohnjowa wobora njetrjebaſche ſapšchinnjeć. Naſſterje ſ wuſtupnjenjom ſo žehlaſcho popjeła je ſo kuricź počzało a běſche ſo wohnjowa wobora njetrjebarſcźi alarmowała. Zahły popjel do jamy njeſłuſcha.

— **Sso ſatſelił.** Wječera wječor wokoło ½7 hodź. je žebi jedyn ſaſtojnik w jenej ſahrodźe wječorneho pšcheměſta ſe ſatſelenjom žiwjenje wſał.

— **Ludyſke hajtyki** ſu wſchědne dny hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nozny ſłužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena hajtyka ſ měſacźnym wotměnjenjom. W meji je to Hrodowſka hajtyka na Hoſchcź haſy.

— **Lěkarſka njedźelſka ſłužba w Budyſchinje.** Hdyž wothladaju ako domjazy lěkaŕ njeje doſtacź, ma njedźelu 12. meje knjes dr. med. Hantuſch na Lawſkich hrjebjach 8, telefon 2436, ſłužbu.

— **Ułaſtku njedźelſku ſłužbu ſa Maty Wjelkow, Rjejowcźidło, Nakezy, Khróſt-Komſk** ſměje njedźelu 12. meje knjeſna dr. med. Lukaſez w Małym Wjelkowje, telefon Budyſchin 2728.

— **Lěkarſku njedźelſku ſłužbu ſa Bart, Wulku Dubrawu, Kuſchcźicy a Małeſchcźez** ſměje njedźelu 12. meje knjes dr. med. Dejka w Kubſchizach, telefon Budyſchin 2236.

— **Lěkarſku njedźelſku ſłužbu ſa Wóſpork a Bukezy** ſměje njedźelu 12. meje knjes prakt. lěkaŕ Obenaus we Wóſporku, telefon Wóſpork 252.

— **Lěkarſku njedźelſku ſłužbu ſa Kamjenz** ſměje njedźelu 12. meje knjes dr. med. Berger.

Ze Stróžiška. (Wo starych wurywankach.) Loni nazymu ſo při hłubokim woranju na Rjedźic polu prastare wěcy namkachu. Wo tom ſo wurywańſkej kommiſiji w Budyšinje powěſć da, kotraž přińdźe, zo by namakanki wěcywustojnje wuhrjebała. Wjele ſtarych wěcow ſo při tom wury. Tak na př. wulki ſkład popjelnicow, haj ſamo někotre ſtare rowy ſo wuhrjebachu. We rowach ſamych běchu też ſtare debjeńki a podobne ſkhowane. Wuryte pokłady ſo do Budyſkeho muzeja dowjezechu, hdźež ſu ſtajene. Loni nazymu wurywarjo ſlubichu, zo lětſa nałěto zaſo wurywać přińdu. Ale dotal hišće njedóńdźechu, a nětko je hižo přepozdźe, přetož wobſedźer pola je wows na njo wosył.

S **Wulkeje Dubrawy.** Wulkodubrawſke žadatſke towarſtwo je 8. meje hłownu ſhromadźiznu wotmělo. W nim je tatarſtwowy radźićel Unthauer ſ Budyſchina pšchednoſchć měł, wujšo k tomu wobkrući, kotrejž je němſkoſtatny biologiſti wuſtaw wudał. Pšchi tym towarſtwowe žohnowanje hiſchće raſ wſcho widźachu a ſłyſchachu, ſchtož je ſa dobre tyče a wunoſchć naſchich ſadowych ſchtomow trěbne, kaž prawe ſadźenje, wubrańe dźiwjiny, hnojenje, cźiſcźenje ſchtomoweje króny, rjedźenje ſchtomoweho cźeła, ſchkitanje ptačkow, wobranje pšchećiwo ſchkodnikam a khorocźam. S mózným pšchikłeſkom ſo pšchednoſcherjej dźakowachu. — Towarſtwo ma nětkole 156 ſobuſtawow. Saſtarſene lěto je 9 ſobuſtawow ſ njeho wuſtupiło a město nich 19 ſaſtupiło.

S **Lubija.** Pšchi wobhladowanju łobkow a hrěbjatow, kotraž ſo ſchtwórt hrěni krócź na měſtowym ſportniſchcźu pola ſtelnika wotmě, ſu ſo ſłědowaze myta wudźelile: Sa jenołětne ſrěbjata (cźopkokrejne) 1. myto: A. Zachmann w Neugersdorfu a R. Schniebs w Kemnizy; 2. myto: Ota Krauſa w Rožaczizach, Micklich w Dürrhennersdorfje, Rychtař we Luwoczizach. — Na dwěłětne ſrě-

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

16] (Pokračowanje.)

Starosta Woldrich Hejſſak wſchak ſnaje wuměnkarja kaž ſwój kabat a ſam nošu kabat ſ liſchcźim pošchiſcźom. Luźi kaž protyku ſnaje, móje jednacź ſ knjesom kaž też ſ wotrocźkom; runje tohodła bě žej jeho Borowno ſa ſwoju hłownu wuſiwoliło. To by tola khorta měło, ſo njeby Schkowroncźka tam dottóźił, hdźež chze jeho měcź!

Lakaſche na njeho, hdyž žedźeſche na ławzy pšched wuměnkom a do ſawkow ſtaroſcźiwje ſawalenehо wmuka pěſtonjeſche. Sšónčko hižo rjenje wobcźwaſche. Luźdo dźechu pomałku do polow a na łuki, ſo bychu ſněhowe žepje roſmjetali, ſo bychu jim pod nimi wošymniny njeſhnite a ſo je njeběhnu trjebali ſaworacź. Kóždy, hdyž njemóžeſche khmišku ſ wuměnkarjom poréczecź, ſnajmjeńſcha někajke pſcherzelne ſłowcźka jemu rjekny. Też ſtarosta cźampaſche kaž pšchipadnje ſ motyčźu w ruzy po dróhy dele.

„Hdźe dha mamy to ſapiſacź, ſo też ſtarosta roſmjetowacź dźe“, Schkowroncźk jeho ſ najdala witaſche, ani njeczakajo, hacź ſtarosta na njeho ſarěcźi.

„S krydu do wuhenja ſo tola taſke wopomnjerja hódne podawiſny ſapiſuju. Wſchako ſo też wy, wujo, nětkole runje njepſchedźełacźe.“

„Ale hy hubako“, ſo Schkowroncźk wótrje do njeho da, „jenož tebje na moje měſto ſadźicź a cźi dacź pěſtonſku cźinicź, to by wěſcź, ſchto to rěka. Hdyž tónle rebelant w ſawkach rejicź ſapočznje, to je ſtokrócź hórje hacź hdyž na radnizy zhły ſławny wuhjerk woła. Pola toho niczo njepomha, ſ rychtarſkim prawom wo blido dyricź a poruczicź: ſmjerom! Toho dyrbiſch rjenje pſcherkacź, jemu picź dacź, jeho pokołebacź, jemu ſaſpěwacź, prjedy hacź žej druhdy da rjez a wuſpnje.“

„Tak je Marhata ſwoje ſłowo dopjelniła a wam dźeło wobſtaraka, ſo ſo wam njeby ſtyſkało. Toho hólcźka mi tola też pokaſacźe!“

„Tuž pohladaj!“ ſoběſche wuměnkaŕ wobhladninje žiđźane rubiſchko, pod kotrymž ſo cźežiwjenej liczźy pokaſachtej, wobrubjenej ſ kaž wobeń cźerwjenym cźěpcźkom.

„Pohanje, praj ſnajmjeńſcha: Bóh žohnuj, ſo ſo jemu njeby ſtało“, dyrbješche knjeſa ſtaroſtu napominacź, kiž ſo nad dźěcźom hłóſcźki ſłyſchešche.

„Bóh žohnuj! Bóh žohnuj a wobradź Bóh, ſo by bylo ſpore kaž Boże ſłowo. Nó, wujo, ſaperlot! Schkowroncźkez ród w Borownje njewumrěje. To dźe je hólz kaž huk. Zyle po waſ. Tón je ſo młodymaj poradźił.“

Sšónčko łokotaſche ſpiaze bźęcźko po lizomaj, to ſcźeje nóſk, powocźini wóczku a ſajmja ſo ſ taſkim njewinowatym janbjeſſkim ſmějkotanjom, ſ kajkimž móje ſo jenož małe dźěcźo ſmjercź, kotrejž hiſchcźe njerěcźi.

Toški za město

radość a wjeſele kóždeje maćerje,

po wſčh ſtačiznach, wot 1.25 hač 20.— hriwnow

T. Albert, na Lawsk. hrjebjach 10

Nawjedny dom kožanych twarow a ſportſkich wěcow

„A wjeſoły budźe kaž wy. Hižo nětko ſo ſměje“, wuſthwalowaſche Hejſſak.

„Wſchako na po nni mjeno, tuj dyrbi też po mni być“, Schkowroncźk ſ horda wotmołwi a ſkětſe ſaſo mjeſke rubiſchko piſches dźěcźowu hłóſcźku ſcźeje, wſchón ſbožowny a ſpokojny.

„A ſcźe dha hižo ſłyſchał, ſo je Sahork ſa dwaj tyſaſaj ſłotych akcźjow kupił?“

„Saperliſchka! Schto? Schto to powědaſch?“ wuměnkaŕ hnydom wubuchny.

Ssamu wěrnoſcź rěcźu. Saſtojnſke potajnſtwo wam pſcherdałam. Sahork nocźe, ſo byſchtaj młodaj doma ſchto wědźałoj. Tuj nikomu ani ſłowcźka! A budźeſce tu ſ Bohom! Dyrbju ſhwatacź. Na Byczinje mam njeſłožownu žep. Hacź do ſjwj. Jana by tam leżała, njebych-li jej pomhał“, roſzohnowa ſo ſtarosta a cźerjeſche po dróhy ſ nětſatcźka won do polow.

„Hlejmy tohole Sahorka! Schtó by to wo niur rjekł? Ty bjowki wudacź, ſim wupłaćejcź a hišćeſce ſ tyhazanmi mjetacźi!“ Schkowroncźk pſchi žebi roſſmjatſche, hdyž ſtarosta dawno wjazy widźecź njebě. „To chze nje pſchetrjechicź. Wěſo! Stajnje běſche ſ wyſoka a ſtajnje ſo nad nami wupinaſche, ſtajnje chyſoke wſchudźom prěni być.“ Wuměnkaŕ cźjeſeſche, kaž ſo jemu hórkoſcź po nutrinach roſſliwaſche. „Ja bych jemu měł dyru ſdrěcź, jemu dopokazacź, ſchto mózemy my, Schkowroncźkezy ſ Borowna! Njebych ſo měł ſahańbicź dacź!“ Pawka dě jemu ſtarosta do tyla ſadźił, tak ſo dyrbi Schkowroncźk ſaſo jenož na ſaſtanſcźeſco myſlicź, hdźež khodźi, ſtawajo a lěhajo.

Kaž mjes dwěmaj wohnjomaj ſtoji a njemóže nihdźe cźełtnycź. Na jenym boku jemu ſyn ruku dźerži, ale na druhim boku cźaha jemu tón wulkycźinjaty Sahork ſnajmjeńſcha tyhaz ſłotych ſ kapzy.

Mjes tym ſo kolije nowoje żeleſnizy ſ Borownu bliża. Swiſź ſu hižo pſchehrymſali, do Dareſſchkez pola ſu ſo hłuboko ſarěſće a cźiſchcźa ſo ſ měſtaczki.

Dźenj ſo Macźi ſ pola wrócźiwſchi wojſewja, ſo ſeleſniza hižo ſ jeho „ſtarej“ luzy ſaha.

Dźeſe wuměnkaŕ to njewutra. Staji žej cźapku, ſapali žej dymku, ſabórcźa: „Dyrbiju tam hicź pohladacź, ſo nam njebychu wjazy wjali, hacź ſu nam ſapkacźili“, a cźerjeſche ſ wróćkami won.

Pod Borownom wopraſwdźe inżeńerozo ſe ſpodźiwnymi pſchiprawami, papjerami a planami běhaja, ſerdźe a kolíki do ledma roſmjerjeſeje ſemje ſabijeja a cźrjóda dźěcźi a wocźipnyh wulkich chzedźa widźecź, kak ſo żeleſniza twari.

Stary Schkowroncźk mjes nimi ſtoji. Na žebi ma łoſuſchť, na hłowje bramaiu cźapku, w hubje dymku, dejwojańſcha na nohonaj, ruzy w kapzomaj, hlada, kak ſo rjezacźki naćahuja, woſnamjenjaje nowe ſmjerzy, kak ſaſahdźuja ſornowzowe, běłe, daloko widźomne mějniki a je wſchón njemérny. Hnydom by też pſchiſkocźił, rjeczał hrabnył a ſchnórił, by pomhał cźaru naméricź, kolik ſabicź, žerdź podjerzecź, jeno ſo by ſ tymi knjeſanmi mohł porěcźecź a nětſchto wótſeho wot nich ſhoniecź, hacź nětſchto njeſpuſchcźa, hacź ſo ſ tym njeſpokoja, ſchtož Borowno ma a poſtica. Wuſchi naſtaja, ſo by nětkajke ſłowo ſ rěcźow tych knjeſow ſchlapnył, ale woni w zuſej rěcźi ſwantorja a nichtó njemóže žej ſ toho niczo porjadneho wosacź — tuj je trjeba ſo jednorje wopraſchecź.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

šjaka (czopokrejne) 1. myto: Ernst Mitasch w Niesnarowach. 2. myto: R. Hensel w Niedercunnersdorfu, E. Prost w Lawalcy, šoudobjena Tempelowa w Niedercunnersdorfu; symnokrejne: 1. myto: Schołta we Luchowje, Rychtař we Luwocžizach (dwójzy); 2. myto: Krausa w Nožačizach, Rodeczanski knježi dwór, Kokuschki w Ebersdorfu; 3. myto: Rychtař we Luwocžizach (dwójzy), ſ Heldreich w Bělezach. — Pšchi wobhladanju koblow šo najprjódy tšiſtine a potom schtyrikrejne pšchedwjedžechu. Sa czopłokrejne dostaschtaj 1. myto: R. Henka w Habrachczizach a Korla Mikanja w Njesnarowach. Sa symnokrejne 1. myto: Rodeczanſke tvcžerkublo a ſ Heldreich w Bělezach; 2. myto: Rodeczanſke tvcžerkublo a Krausa w Nožačizach. Sa ſchtyrikrejne kobły (czopkokrejne) 1. myto: Schołta we Luchowje; 2. myto: Schmidt we Wołeschnizy. Sa symnokrejne: 1. myto: Rychtař we Luwocžizach; 2. myto: Kokuschki w Habrachczizach; 3. myto: ſ Heldreich w Bělezach; 4. myto: Martini w Salomju pod Hrodžiſchczom. — Pola ſwójbow hoſtachu Rychtař we Luwocžizach a ſ Heldreich w Bělezach 1. myto; Krausa w Nožačizach a knježi dwór w Rózanach druhe myto. 200 kobłow bě šo ſamolwiko.

§ **Wětrowa.** Kaž je šo w nowinach wojſewiko, šu 35-létneho pschekupza Lauenſteina 9. meje na Wětrowſkich honach ſatſeleneho namakali. Statne rěčnistwo a kriminalna policija ſtej ſwěſčitej, šo je Lauenſtein ſ hontwjerſtim njeſbožom žiwjenje pschižadžik. Wón je ſ natykanej a njeſwěſčenej tšelbu njekedžbliwje wobhladžak, pschi čimž je šo wutſek puſchčit a jeho do wutrobna trjechik. Wo ſtóſmistwo šo njeſedna.

Z Kulowa. Prěnje lěta po wójnje bě wobkhad ze Łutowskimi dźěłarjemi tak přihódny, zo měſachu tudomni dźěłačerjo ke kóždemu wotdźělenju dźěła (worſče) přizamknjenja. Poslednje 10 lět pak dyrbja při kóždym wjedrje z kołom na dźěło jězdźić. Nětkole su wuhlady, zo so dźěłačerjam puć na dźěło połóži. Jedyn privatny předewzaćel je autobusowy wobkhad z Wojerec do Łutowskich dźěłarnjow zarjadował. Też wo tſikróčnej wšědnej jězbje z Kulowa do Łutów tam a sem nětko Kulowčenjo z nim jednaju.

§ **Klětneho.** Turnarſke towarſtwo w Klětnom ſměje dženja žobotu wječor pola Lorzez ſwoju měſačnu ſhromadžiznu. Jutſje njedźelu žo ſaza turnowanje na ſportniſchczu ſapočnje. Towarſtwo žo w 1 hodź. pſchi ſwojim lokalu pola Lorzez ſeſtupa. — Mandźelſtwo žu pſchiwodźili: Dźěłačer Kurt Bomsdorf w Jamnom, ſ domjacej pſchiſtajenju Martu Gertrudu Richterez w Scžijezach pola Budyſchina. Podkowarſki miſchtr Richard Marčin Juj w Drježdžanach ſ Hanu Martu Sčerbez w Jamnom. — Dženja žobotu tudomny rataŕ Pawoł Born ſwoju nowu brózen ſkła. — Nožka na tudomnych polach dotal jara ſpokojaza ſteji.

§ **Mikowa.** Mikowſke MS-žónſtwo pſchi dnju maćerje njedźelu 12. meje wječor we 8 hodź. w Krjankez hoſcženzu ſwjatoczniſcź wuhotuje.

§ **Noweje Wěſy** pola Mikowa. Sběrańſka liſčina tańſkeho powołańſkeho druſtwa je šo hač do 12. meje pola dawkiſběrarja ſjawnje wupołožiła. — Wobhladowanje na ſjetra ſchčerjenych dźěži budže za Nowu Wěſ 16. meje w hoſcženzu „K wječerſſiwjenju". — Njedźelu 12. meje tudomna rataŕſka młodžina ſwoju meju dele bjerje. Do teho šo pyſchny ſwjedźeńſki čaſ wotmeje.

§ **Drježdžan.** Drježdžanſki jězdny regiment budže pónđelu 13. meje 1935 dopołdnja w 10 hodźinach w dworje Fabricowych kaſarnow w Drježdžanach něhdže 18 wubrakowanych koni na pſchedawanje pſchedawaco.

Wusudźenja

§ Khłostańſki namjet dla ſranjenja na cžeſči ſapodacha měſchčańſki hajnſki miſchtr Münchhof ſ Wuješka, měſchčańſka rada Budyſka jako Münchhofej pſchedstajeny hamt, kaž tež hajnſki ſtudowazy Klemm ſ Hodźija dla ſranjenja pſchecžiwo Richardej Kriegelej ſ Mješchiz jako najeńſej hontwy burſtſeho hontwerſtſeho revěra we Mješchizach, kotryž ſ měſchčańſtim revěrom mjeſuje. Münchhof je najeńt hontwy w měſchčańſtim revěrje a gmejnſkich leżownoſcžow we Wujeżku. Běſche w oktobru 1934 pola njeho na wopyſcže pſchebywazemu hajnſkemu ſtudowazemu Klemmej nadawk dał, ſo by dwě młodej ſtornje wottſělił. Po hontwjerſtim planje ſa lěto 1934 ſmě žo ſa Wujeżk 22 ſchtuk ſornow a młodych ſornow wottſělicź, ſo bychu žo ſpłažne poměry wuruna-le. Münchhof, Kriegel a jeho wuj Hermann Kriegel ſ Rychbacha žo jako hontwjerſzy ſtuſožka pſchezy derje njeſežechu a maja powěſcź, ſo žu dobri hajniſz a plahowarjo ſwěriny. Dnja 28. 10. 34 padnyſchtaj na hranicach Mješchiz-Wujeżka dwaj wutſelaj a dnja 29. 10. na měſchčańſkich mjeſach 5 wutſelow. Dnja 29. 10. ſekta ſtarſt Sahrodnik ſ Mješchiz bóry po wutſelach hajniſkeho ſtudowazeho Klemma w lěſu. Po jeho ſdźělenju, kotreż hnydom na to Kriegelej cžiniješche, měješche Klemm w kóždej ruzu ſornu a nimo teho połny nakhribjetnik napjelnjeny. Richard Kriegel doſta na telefoniſke a liſtowe napraſchowanje wot Münchhofa powěſcź, ſo žu worakami hólzu tšeleli. Też ſhoni na napraſchowanje pola měſchčanoſtu a na hamtſkim hejtmanſtwje, ſo dnja 2. 11. 34 njebě Münchhof hiſchcže ſorny, kotreż běſche Klemm tšelił, jako ſatſeleny wojſewiſ haczunjeż je to pſchedpiſane. Na to nětko Kriegel hajniſkemu miſchtrej Münchhofej 3. 11. liſt napiſa, w kotrymž tutemu ſa hajnika njedoſtojne ſadžerženje, cžerpjenje a namołwjenje k wotſělej ſornow pſches pſchedpiſanu měru wumjetowaſche a Klemma winowaſche, ſo je w běhu hodźiny 5 ſchtuk ſornow potřělił a tak ſ Münchhofom ſhromadnu wěſ měł a teńorunja ſa hajnika njedoſtojnje poſtupował. Kriegel to w jednanju pſchiſina, powołaſche pak žo na to, ſo je ſwoje wopraſnjene interežu jako hajnik a plahowař ſwěriny ſchkitał, a jako hontwinſki ſuſod poſtupował. Wotpohlad, někoho ſranicź, njeje měł. Münchhof wupraji, ſo je w jeho nadawku Klemm na mjenowanym dnju jenoż 2 młodej ſornje tšelił a ſo je pſcheſwědcženy, ſo žu žo druhe wutſele wot worakawych hólzow, najſkerje pſchi pſchileżnoſcži kermuſche žo wotebate, ſchtož też Klemm wobkruci. Dale poſa Münchhof na to, ſo je Wujeżk ſamoſtatny hontwinſki wokrjeſ a ſo njeje žebi žyle wěſty był, ſo ma žo rozpraſwa wo poſtrělenych ſornach podacź. Kriegel žo dla ſranjenja na cžeſči hontwinſkeho miſchtra Münchhofa jako hajnika a ſaſtojnika k pjenježnemu khłoſtanju we wyſokoſcži 80 hr. abo 8 dnjow jaſtwa a dla ſranjenja na cžeſči hontwinſkeho ſtudowazeho Klemma k 40 hr. pjenježneho khłoſtanja abo 4 dnjam jaſtwa ſaſudźi. Sſud pſchiſina, ſo je Kriegel ſwoje wopraſnjenje ſajimy jako hajnik a hajniſki ſuſod ſaſtupował, a jako taſki prawo měł, ſo by wot hajniſkeho miſchtra Münchhofa prawdźe wotpowědazu wotmołwu na ſwoje napraſchowanje dóſtał. To pak by wſcho mohł ſ druhimi ſrědkami dožpěć. W formje wuraſow, trjebanych w liſcže, pak je „ſ cžeſkimi kanonami tšelał" ſ cžimž je bjes dwěla wotpohlad měł, naſpomnjeneju knjeſoń ſranicź.

Wjećelka

(Hiſče njewodźěčana pěſeń.)

Hanka ſčipa róžički,
Wénašk nawić maćeri.
Pčoła na to znjemdri ſo,
Zabórči na holatko:

„Što mi ſkliički kóncuješ?
Čiń, čin, zo mi z raja dźeš!
Čakaj, skok so wjećić chcu,
Žahadło ći zakolu!"

Njemdra kałač zakole,
A tón tčacy wostanje.
Pčoła zhubi žahadło,
Bórzy je z njej stało so.

Kóchéik Hanka wućehnje;
Zdobom pčoła morwa je. —
Zazlobjene wjećenja
Samym sebi zeškodźa.

Radyserb.

Sport

Budyski kołojězdny klub „1899".

Porjad měsačneje zhromadźizny wutoru wječor w „Třoch lipach" běše jara bohaty. Po přečitanju a skhwalenju protokolla so přijimanja potwjerdźichu, kotrež móže jenoż hiśće towarſtwowy wjednik přewjeść. Župne słužbne předpisma za wobsadźenje dróhi při wujězdźowanju so přečitachu. Při Budyskich wojowańskich hrach so zaso tradicionalna jězba „kołwokoło Cornoboha" zarjaduje. Budyscy wujězdźowarjo změja składnosć k wukonjenju swojeho sporta při přichodnych wujězdźowanjach, zo njetrjebaju wjacy w towarſtwach susodnych městow dźěłać, štož je zakazane.

Towarſtwowy wjednik potom dźěje wo posedźenju wo sportskim pomocnym fondu rozprawješe. Kóždy sportař je winowaty, so přeciwo znjezbožењam we sporće zawěścić. Najwažniši dypk běše rozpominanje statnych towarſtwowych wustawkow za němski sport.

Towarſtwowy wjednik Primka sebi na zakładze nowych wustawkow nowe připóznaće jako wjednik žadaše. To so jemu z postanjenjom z městnow dosta. Naměstny towarſtwowy wjednik Albrecht jemu na to zhromadźiznu na 3 lěta zapřisahaše. Wobsadźenje zastojnstwow so njepřemjeni. Pruhowarjej pokładnje so kóžde lěto nowaj postajitaj.

Lětna hłowna zhromadźizna je so na januar kóždeho lěta postajila. 19. meje so klub na jězdźenju wumělskeje reje při sportskim swjedźenju Zornosy-čanskeho kołojězdneho towarſtwa w Jeńkecach wobdźěli.

Krótke politiske powěsće

Schuſchnigg a Muſſolini ſo pjeſa žobotu ſetkataj. Kaž ſo powě, ſo awſtriſki ſwjatkowy kanſler Schuſchnigg ſ Muſſolinijom najſerje dženja žobotu w Florenzu ſetka.

„Koblenzſke Ludowe Nowiny" ſo jebrale. Koblenz-Trierſka krajna měſtnoſć němſkeho miniſterſtwa ja ludowe powucženje a propagandu wojſewja, ſo je cžiſto „Koblenzſkich Ludowych Nowin" 10. meje 1935 dla naſtatoka jebrale, w kotrymž župne wjedniſtwo nadpaduja.

Radio

Njedźelu, 12. meje ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 raniſchi konzert ſ Hamburgſkeho pſchiſtawa. 8 ſa ratarjow. 9 němſka ſwjatočna hodźina. 11,30 Bachowa kantata. 12 na wſchitke němſke maćerje. 13,10 pſchipołdniſchi konzert. 14,40 hudźba ſa maćerje. 15,10 ſa wjeſnu lud. 16,40 popołdniſchi konzert. 20,10 opera „Fidelio".

Lipſk: Nimo ſnateho njedźelſkeho programma: 6 raniſchi konzert ſ Hamburga. 8,20 raniſka ſwjatočnoſć. 8,50 hudźba na bycžlach. 11,30 Bachowa kantata. 13 pſchipołdniſchi konzert. 14,35 ſa burow. 18,30 ludowa hudźba. 20 walcžikł.

Hiſchcže ważne ſ njedźelſkeho programma: Barlin: 20 konzert. Hamburg: 20,50 konzert. Köln: 20 romantiſka opera „Lorelej". Mnichow: 20 hodźina pola wojakow. Warſchawa: 20 orcheſtrowy konzert.

Póndźelu, 13. meje ſo ſłyſchi:

Königswuſterhauſen: Nimo ſnateho wiſchdneho programma: 6 wjeſeły raniſki konzert. 11,40 ſa burow 12 pſchipołdniſchi konzert. 14 wſchelakoſcže. 16 konzert. 19 a nětko je ſwjatok. 20,15 rejwańſka hudźba.

Lipſk: Nimo ſnateho wiſchdneho programma: 6 ſa burow. 6,20 raniſki konzert. 8,20 ſ Bachowemu lětu. 11,45 ſa burow. 12 pſchipołdniſchi konzert. 17 popołdniſchi konzert. 20,15 naležo luboſcže.

Hiſchcže ważne ſ njowjeho programma: Barlin: 20,10 konzert. Königsberg: 20,10 Schubert a Brahms. Frankfurt: 19 ſabawny konzert. Mnichow: 20,30 ſiwjenje je ſón". Min: 20,15 konzert. Warſchawa: 20 ſkowaſſka hodźina. Praha: 20,45 ſymfoniſki konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyſina.

Montag, den 13. Mai 1935, vorm. 11 Uhr ſollen im **Bloaſchütz** (Sammelort der Bieter: Töpferſchenke) 9 beſetzte, 13 unbeſetzte Bienſtöcke, 1 gebr. Bienenſchpuppen, 1 alte Honigſchleuder, 1 Holzgeſtell mit ca. 30 leeren Rähmchen öffentlich meiſtbietend gegen ſofortige Barzahlung verſteigert werden.

Jn Sachen betreffend den Antrag auf Eröffnung des Vergleichsverfahrens zur Abwendung des Konkurſes über das Vermögen des Bäckermeiſters und Jnhabers einer Kolonialwarenhandlung **Otto Hoffmann in Guttau Nr. 12** wird Termin zur Gläubigerverſammlung gemäß § 116 der Vergleichsordnung vom 26. Februar 1935 auf **Freitag, den 17. Mai 1935, vorm. ½10 Uhr** vor dem Amtsgericht Bautzen (Saal 141) anberaumt. Beſondere Ladungen zu dieſem Termine erfolgen nicht

Towarſtwowske powěſtniki.

Drježdžany. „Jednota", tow. kat. Serbow w Drježdžanach. Wutoru 14. meje wječor ½9 hodź. budźe **naša generalna zhromadźizna** w towarſtwowym domje Bayriſche Krone, Neumarkt. Porjad ſo tam wozjewi. Sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydſtwo.

Khwaćicy-Minakał. Wſitcy dowěrnicy tuteju wosadow zeńdu ſo njedźelu 12. 5. pop. w 2 hodź. pola Kullmanec w Minakale k jara ważnemu posedźenju. Jurij Sewčik, župan.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoleť a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liſčina čo. 5 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ſłužba.

Franzoſki ſwonkowny miniſter po puczu do Moſkwy.

Na ſwojej jěžbje do Moſkwy je miniſter Laval w Barlinje poſaſtał. Na Schleſiſkim dwórniſchczu jeho legaſkowa rada ſ Rintelen (na prawej ſtronje, w ziłndarju) a ruſki pódlanz Sſuritz (na lěwej ſtronje, ſ zigaretu w ruce) powitaſchtaj.

Musliny zašórenchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok zašórenchi
cirka 80 šěroki
m 3,25 2,95 2,75

Schaaf

Barby
Laki
Barbiće

přeco wupruhowane kajkosće wot

Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent hasy 14

Do dźěła
Wulke dźělby
wojersk. drill. jakow . . . . 2.—
wojersk. drill. kholowow . . 2.—
wojersk. kóperow. kholowow 1.20
wojersk. sport. stupnjow . . 2.—
triebane a derje zdźeržane
G. Illgen na Kolojskej hasy 4
Wojerske wěcy

Stepowane Moškowe Wolmjane Wjelbłud. Blidowe
wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobneje pohladnje

Porjadnu, młodu
holcu,
čistu, kiž ma dźěći rad, a so wuznaje we warjenju, pyta k 1. junijej
Erwin Helsehkel
w Drježdźanach-A. 16
Reisiger Strasse 5

1¾ kórca łuki
ma k přenajeću Arnošt Granisch
w Kluksu čo. 10

Dźěćace koła
we wšěch wulkosćach najtuńšo
J. Schieback
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Jałojca
je na předań w Haslowje čo. 15

Młoda, wysokosudźena
kruwa
je na předań
w Rakecach čo. 123 d

Rjany wobraz --
z rjanym wobrazom — derje a płaćiny hódno
šklenčerski mišter
Georg Wiegand
w Budyšinje na Zwonk. Lawsk. hasy 18

la picowańske běrny
poskića
Albert Paatz w Kamjencu

Z rukowanjom
so pincy tak připrawja, zo podzemsku wodu njepřepušća
Wobroće so na
Augusta Křižana
w Nowej Wsy pola Rakec

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach
poskića stajnje jara tunjo
Albert Paatz w Kamjencu
Telefon 734

Wšitko dostanjeće pola
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

BUSCH

Cirkus wulkeje dokonjanosće

W hladadle swětoweho nowinarstwa:

Berliner Tageblatt: „. . . Móžeš zaprimnyć a započeć, hdyž chceš, stajnje dyrbiš wuznać, zo maš wšo w dobr. wopomnjeću . . . Přetož tutón cirkus je woprawdźe dobry. Je bohaty na posćićenjach, podawa wurjadne wěcy a ma natwar programa, kiž kóždeho překhwapi.

Die Stunde, Wien: „. . . Kóždy wobraz je, tak spodźiwnje kaž so to zda, nowe stopnjowanje . . . Připosłucharstwo džakuje tak mócnje, kaž to porědko w tutym domje słyšachmy".

Messagero w Romje: „. . . W bohatej łóžje přitomne připosłuchaŕstwo wopuśći zahoriće cirkus, po tak bohatych a zajimawych posćićenjach . . ."

Le Matin w Parizu: „. . . Kóžde čisło ma swoju wurjadnu skutkownosć a najwjelšu wosebitosć, kiž smy w Parizu widźeli . . ."

L'Ere Nouvelle w Parizu: „. . . Smy živi w raju Neptuna; ale Neptun mjenuje so Busch. A tutón Busch twori na lijencu a dešćowu tučel wulkotnu bajku . . ."

La Gazette w Brüsselu: „. . . Atmosphära tu rozeznawa so w skutku dospołnje wot druhich cirkusow . . ."

Dobry Wieczor we Waršawje: „. . . Tajke kuzłanołne wodoskoki njeje Waršawa hišće widźała. Tysacy wodowych prudow zjednoća so w rjanej harmoniji we wyšinje cyrkusoweho stana, wubudźeja žołmy zahorjeneho přiwyska. Zahorjenje je bjezkónčne . . ."

W Budyšinje
wot 17. hač 20. meje
Před předawanje w cigarowym wobkhodźe Hentschel w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 18. Telefon 3610

Hudźbna jednota
„Meja" w Radworju
změje njeběželu 19. meje pola Šubertec
Pisany koncert
(wiacy so njepřeradźi)

Nowinka: Reje z měšćanskej kapału

Wěmy, zo budźe zala zaso polna. Přetož pola nas je přeco rjenje a zastup nizki!

Přiwitańska hościna w hosćencu w Hnašecach
budźe njedźelu, 12. meje 1935. Prosymoj čescenych hosći a naju wotebjerarstwo wo přećelny wopyt. Za płaćiny hódne pojědźe a připitki so swěru staramoj. Erich Gruhl a mandź.

Herbska grychta we Wudworju
jutře njedźelu
zjawne reje

Hosćenc w Sernjanach
Njedźelu, 12. meje, po dźiwadle Rožeńčanskich dźěći, je
wjesoła mejska rejka

Winowa korčma w Pančicach
Sobotu a njedźelu, 11. a 12. meje
wulke škotowanje
wo myto
50 blidow / Hłowne dobyće
mužace jězdne koło
K tomu wutrobnje přeprošujetaj Pawoł Glawš a mandźelska

Běrny so suša za mzdu
přijimamy tež wot tych, kiž njesu sobustawow
Oberl. Troekenwerke e. G. m. b. H., Baruth Sa.
Hornjołužiske sušernje z. dr. z wob. ruk. w Barće

HALGASCH (Neue Pilsner Bierhalle)
w Drježdźanach-A. na Wulkej Cyrkwinskej hasy 1 Mjeńšina wot parkowańša Alaunaŕ
Hosćenc pojědźow w srjedź města
Pilsenske pražórło Dortmundske Union

Idźe? daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćiny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašća při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134
ZEISS TESSAR

K dnjej maćerje poskića
Lehmannec konditornja
Stomowy tykanc
Koleska štomoweho tykanca } *samsneho*
Rózki štomoweho tykanca } *wudźełka*

Twój kruh wobkhodnych přećelow
njemóžeš bjez nawěška rozsćerić. Nawěšk přinješe ze swojim wuspěchom nowu žiwjensku móc do twojeho předewzaća. Štóž je žiwy we Serbach, toho mjeno je znate a so njezabudźe, hdyž so husćišo na nawěškowej stronje Serbsk. Nowin jewi

Sommerec pjekarnja, na Jerjowej hasy 9
poskića strowy, sytny a sylnjacy
wojeński khlěb kóždy dźeń čerstwy
(komisowy)

Wina płaćizny hódne a słódne ½ bleša wot 0.80 hr., k wšěm swójbnym swjedźenjam kupujeće
w Küttnerec winarni
w Budyšinje, na Hauensteinskej hasy rózk Serb. hasy

K dnjej maćerje!
rjany kwětkowy dar
z Mannec zahrodnistwa
w Budyšinje na Cyhelnskej hasy

Transport wysokosućelnych kruwow a ćelatow
je dóšoł a stej płaćizny hódno na předań, tohorunja dwaj wołaj.
Jan Bodling w Němskich Puzlicach číslo 16

3 porażaki!

čorne mužace njedźelske šnórowańske stupuje ze sylnej gumijowej podšu wše wulkosće (małe zmylki) **4.85**

čorne a brune mužace nizke stupnje ze sylnej gumijowej podšu, wše wulkosće (małe zmylki) **4.25**

„Berghell"-sandale z gumijowej podšu (bjez zwjerš. kože) ze zhibad. zepjeru stopy, z kožanymi rjemjenjemi 43/46 2.— hr., 36/42 **1.75**

Stupnjowy dom
Kurt Loewenstamm
Lawske hrjebje 4, w Serbskim Domje

Kuchinje
Lěhańnje
Bydlenje
we wosebje wulkim wubjerku přeco jara tunjo na předań
Fritz Schulze w Budyšinje
Před Sulerskimi wrotami. Samsna sedlańnja
Přijimam mandźelske požčonki. Posćelemy bjez wudawka do domu

Čitajće zajimawe pučowańske dopomnjeńki knjeza arcyměšnika P. Šołty:

Częstochowa — Pólski Różant	0,30 hr.
Bosniski kraj a raj . . .	0,35 hr.
Wotrow, Łužiska Troja . . .	0,30 hr.

Dostanjeće je w Serbskej knihańni w Budyšinje

Jedem der an **Flechten,** Hautausschlag leidet, teile ich gern kostenlos das einfache, Mittel mit, durch welches schon Unzählige von jahrelangem Leiden oft in 14 Tagen (ohne Diät) vollständig befreit wurden.
Max Müller, Görlitz/Schles. Schließf. (Erstatt. i. d. Kpotf.)

Nětko
je najlěpši čas, zo swoje koło co porjadka stajiće.
Za dobre dźěło a woprawdźe tunje płaćizny rukuje
Kołowy Warnecke
na Sulerskej hasy 6
Nowe koła wot 38,— hr.

Hač do 19. meje zapućuju
Dr. med. Adolf Götz

Sym so jako praktiski
skótny lěkař w Kukowje - Pančicach
zasydlił.
Dr. med. vet. H. Wolenk
Telefon Pančicy čo. 212

Přiloha k čisle 109 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 11. meje 1935

K maćérnemu dnjej

W Budyšinje, 11. meje 1935.

Schtó znaje rjeńšcheho powołanja hač te jeneje dobreje maćerje? W lubošći ßama na ßo ßabudże, wßchó ßwoje ßtarośće a próßy wénuje bjes pßchestacza druhim. To je jej najrjeńše doßcéńinjenje, najwjetße pokojenje. Tak ßo ßtara wo dnjo a w nozy, tola niz ßa ßebje, ale ßa derjemérće ji ßdowérjeneje ßwójbu. Mučzna a ßvrózna ßadnje wjeczor na ßwoje léhwo a hromadźi nowe mogy, ßaßo niz ßa ßebje, ale ßa druhich. Wßché jeje mypße du jenoż na to, ßwojeho mandźelßkeho, ßwoje dźéćzi, ßwojich pßchiwuinych a pßchißajenych ßbożownych widźecz. Tak njenamaka jeje żyte ßprózne żiwjenje żaneho druheho dźała hacz dżakne pohladnjenje tych, kotrychż ßbożownych cźini.

Wona żebi njeßłuscha. Jeje ßbożo, jeje dóht a njeßbożo ßwjaßa ßo ße ßbożom, dóhtom a njeßbożom muża, kiż bé ji néhdy zuły. Kajki dóht ji pßchihotuje, wona ßo ł nim ßpokoji. Je tkudy, dha ł nim dźéli tkudobu. Je-li khory, wothlada jeho, haj cźerpi druhdy wjazy hacz wón ßam. Njeje żiwa ßa ßebje, ale ßa druhich.

Żona — macź, je żiwa ßa ßwoje dźéćzi, kotrymż we bolośćach a ßtrachu żiwjenje dari, kotrychż ßtrowotu ł inßaj małymi woporami wukupi. Hdyż wßchitkż druhy méra wużiwaja, ßtrażuje w nóznej cźißchinje nad lubym małym ßemcżanom. Staroßćiwje żedźi pßchi jeho khorośkoju, łkucha na jeho dychanje a próßy a modli ßo w nóznej ßamośće wo wróćenje ßtrowoty. Nichtó njeßnaje jeje dźéło w tutych dnjach, nichtó njewé, ßchto je cźerpika. Bohu wßchohowédomemu je to jenoż ßnate.

Woprawdźita macź pak je też hoßpoßa a dyrbi na druhich myßlicź. A byrnjeż też ßkhorjeła, ma nad ßtrowoßći druhich ßtražowacź, a hußto dyrbi pßchi tom někotrejßuli wokßchewjenje abo małe wjeßele parowacź. Stara ßo naßtajnje wo to, ßo bychu ji dowérjeni ßwój podźél na wjeßelu wużiwali. Wona je jandźel méra w domje a widźomny pomóżny duch domjazeho porjada a ßboża. Jeje wócźko je na wßcho ßłożene. Maćzérna lubośćz a maćzérna ßtarośćz njeßnaje też mjeßow. Kak ßchlachotna ßteji tu w ßwojim jednorym, ale ważnym powołanju! Rjany wobras nadobneho żebjeßaprécźa ł lubośćze!

Prawa macź dawa ßwojim dowérjenym pßchezo najrjeńßchi pßchikład, ßo by mohła pßchi ßwojim wocźehnjenju wéńcze a krucze wußtupowacź. Wßches ßwoje krute moralne ßadżerjenje żteji pßched ßwojimi domjazymi jako cźeßcźehódna powaha, je ßkowom a pßchikadom powucźuje ßwojich lubych a pohnuwa jich k dobrym poczinkam. Je domjaza. Jenoż je ßwojej ßtarośćziwośću a wobhladniwośću wukhowa to, ßchtoż hoßpodar nadobudże. To je ßprawny dobytk. Wutroby ßwojich cźeladnych wé ł pßchecźelniwośću dobycź. Bjes teho ßo by na nich ßwarjeła a borkawa, ßwéńcźi żebi cźeßcźownoßcź a poßłußchnoßcź a tak njerodnych k ßwojim winowatoßcźam dowjedże.

Macź je domjaza a dawa domjazemu żiwjenju telko wéczßnoßcze, ßo muż a dźéćzi ßa zużymi rospjerßchenjemi njeżadaja, ale najradßcho we wokolinje ßwojich woßtaxu. Ji je wßcho móżne, dokelż wßchitko, ßchtoż k njej ßłuscha, wopßchija ł lubośću. Jeje dobrocźiwoßcź k ßwojemu mandźelßkemu, dźéćzom a pßchißajenym wubudżuje pßchecźelßtwo a tréhnu dowéru, kotrejż ßtaj ßboże mandźelßkeho żiwjenja. Roßważna macź we ßzyle wéńcze: jeli jónu dowéru ßnjewużije, ßméje to ßa cźéßbwk léta dołhu njedowéru. Napßchecźo ßwojim dźéćzom je macź ßtajnje lubośćzepołna, tola je pßchi tym wobhladniwa, ßo njeby ßanemu dźéćzu po njeprawu błißko ßtupiła. Też wobkhad ł domjazymi ßłużownymi dyrbi bycź dobrocźimy. Bjes roßhorjenja a poßbéhowanja ßtupi jim napßchecźo. Tak dobywa ßej macź lubośćz, podwólnoßcź a poßłußchnoßcź. Tak je jej też ßaruczene, ßo dźéćzi a ßłużowni, poßonjeni ł jeje pßchikładomnym żiwjenjom ßa tym żadaja, też dobri ludźo bycź.

Macź, a byrnjeż mohła je ßwojej mozu horu pßcheßadźecź abo pak ßwéta ßatßchacź, njemóże njepoßrédnißcho, milißcho a hłußcho wojbożecź hacz hdyż je dobra hoßpoßa, na kotrejż jednore dźéćo nichtó njekedźbuje. Haj, ta luba, dobrocźiwa macź! Hußto dźéła wob dźeń na ßcéńnacze hodźin. A praßchamy ßo ßa jeje mßdu? Płacźi ßo wona po ßakonißtim mjdowym tarifje? Jenje! S pjenjeßami njeda ßo macź ßapłacźicź. To też nochze. Jeje wutroba żada jenoż ßa lubośću, dżakownoßcźu a ßwéru ßwojich dźéćzi. Tuż ßtudujcze na khutne roßponiminja ł wożbitej kedżbnoßcźu na macźérnym dnju. Lubośćz a ßwéru dobrym macźerjam ßłudźecź, to je nadobny nadawk macźérnych dnjow.

Cyle derje měn'ene, ale . . .

(Wobras ße wßn.)

„Wołajkim wy dźéćzatka, wéńcze też, ßo je jutße macźerny dźeń. Schto dha chcemy lubej macźerźy rjaneho daricź? Dam tóżdemu tu grózße a potom macźeri ßa nje kupcze, ßchtoż macze ßa najpßchihódniße. Pak dajcze je hromadże a kupcze néßchto ßhromadnje, pak kupi tóżdy ł waß ßam néßchto, ßchtoż ßebi runje myßli. Mi je wßcho jene, kak to cźinicze."

Mjele wßchak to njeje, to ßam wém. Ale pßchi nétcźißchich hubjenych cźaßach njeńdże to hinak, pßchi najlépßchej woli niz. A ßnła ßym jónu néhdże cźitał, ßo na prénim méßtnje ßo wo to jedna, ßo by ßo macźeri nékajke wjeßele cźinito. Njejżu temu runje, drohotne dary trébne, dże też na druhe waßchnje. Na pßchikład móżece macźeri na jeje dnju wßchitke domjaze dźéła woßewßacź, ßo by ßo ji ßdało, taż by na wopręcze była.

„Haj, to je dobra myßlicźka, dźéćzatka. Jutße njeßmé ßo macź żaneho dźéła pßchimnyncź, to my wßchitko ßami wobßtaramy. Hižo jim nan roßkładże, kak ßej to wßchitko myßli. „Ale wy ji njeßmérce nicżo prajicź!"

Ale dźéćzi ßu dźéćzi a macźeri wßcho wuplapozeja. „Macźi, jutße ßmějeßch ßo ty rjenje! Dźewjecź gróßchow ßmy hromadźe dóßtali a ßa nje budźemy Cźi néßchto zyle rjane kupicź! A dźékacź jutße też nicżo njetrjebaßch. Nan budźe zyły dźeń ßam ßkot pizowacź a też raußche ßnédanje pßchihotowacź. Trjebaich rano jenoż ßtanncź a ßo ßa błido ßgbnncź. S wobjedom budże runje tak. Dopołdnja półdźemy hromadźe na ßerbßke łemßke a popołdnju budźemy ßo mjes polemi pßchekhodźowacź we rjanej mejti a mejßli kérkußchi ßaipéwacź. A hdyż domoj pßchindźemy, budże wjeczeŕ hotowa. Ale ty pak njeßłuschnoßcź a tak njerodnych k ßwojim winowatoßcźam dowjedże.

Macź je domjaza a dawa domjazemu żiwjenju telko wéczßnoßcze, ßo muż a dźéćzi ßa zużymi rospjerßchenjemi njeżadaja, ale najradßcho we wokolinje ßwojich woßtaxu. Ji je wßcho móżne, dokelż wßchitko, ßchtoż k njej ßłuscha, wopßchija ł lubośću. Jeje dobrocźiwoßcź k ßwojemu mandźelßkemu, dźéćzom a pßchißajenym wubudżuje pßchecźelßtwo a tréhnu dowéru, kotrejż ßtaj ßboże mandźelßkeho żiwjenja. Roßważna macź we ßzyle wéńcze: jeli jónu dowéru ßnjewużije, ßméje to ßa cźéßbwk léta dołhu njedowéru. Napßchecźo ßwojim dźéćzom je macź ßtajnje lubośćzepołna, tola je pßchi tym wobhladniwa, ßo njeby ßanemu dźéćzu po njeprawu błißko ßtupiła. Też wobkhad ł domjazymi ßłużownymi dyrbi bycź dobrocźimy. Bjes roßhorjenja a poßbéhowanja ßtupi jim napßchecźo. Tak dobywa ßej macź lubośćz, podwólnoßcź a poßłußchnoßcź. Tak je jej też ßaruczene, ßo dźéćzi a ßłużowni, poßonjeni ł jeje pßchikładomnym żiwjenjom ßa tym żadaja, też dobri ludźo bycź.

Macź, a byrnjeż mohła je ßwojej mozu horu pßcheßadźecź abo pak ßwéta ßatßchacź, njemóże njepoßrédnißcho, milißcho a hłußcho wojbożecź hacz hdyż je dobra hoßpoßa, na kotrejż jednore dźéćo nichtó njekedźbuje. Haj, ta luba, dobrocźiwa macź! Hußto dźéła wob dźeń na ßcéńnacze hodźin. A praßchamy ßo ßa jeje mßdu? Płacźi ßo wona po ßakonißtim mjdowym tarifje? Jenje! S pjenjeßami njeda ßo macź ßapłacźicź. To też nochze. Jeje wutroba żada jenoż ßa lubośću, dżakownoßcźu a ßwéru ßwojich dźéćzi. Tuż ßtudujcze na khutne roßponiminja ł wożbitej kedżbnoßcźu na macźérnym dnju. Lubośćz a ßwéru dobrym macźerjam ßłudźecź, to je nadobny nadawk macźérnych dnjow.

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeŕ K r a l.

Pokračowanje: H o r a.

Léta 1822 kupi połojcu (najprjedy mjenowanu) Hory Jan Konstantin Lange, kiż bé prjedy wojeŕski wyšk (lieutenant) byl. Léta 1833 přikupi wot serbskeje burskeje swójby dalšu štwórć a da sebi tute tříštwórće wsy jako swobodne wobsedźeństwo zapisać. W tutym času buchu roboty wotwjazane, a wjes dosta politisku njewotwisnosć kaž knježe kubło samostatnosć. Officěr Lange předa l. 1843 swoje wobsedźeństwo Marijanje Lindnaćzy rodź. v. Otto z Mišna, kotraž 16 100 toleŕ za to zapłaći a kubło bórzy swojemu synej přewostaji. Tutón, Julius Lindner, žortniwy a wšudžom rad widźany človjek hobrskeje postawy, měješe směšnu zwadu z Jaseńčanskim knjezom Wiesandom. Bě so do jeho dźowki zalubował a ju runje wokošał, jako nan zastupi a hroznje na njeho zakhadźeć započa. Lindnaŕ sebi jeho tohodla na dwubój žadaše, tola Wiesand, kiž bě wyšši sudniski zastojnik, jeho wobskorži. Lindnaŕ dyrbješe tydźeń do Budyskeho hroda do lohkeje jatby, hdźež jeho přećeljo z dobrej jěchu, pićom, khartami a trysками troštowachu. Jeho domojwrót bě wosebje wjesoły. Wsy, přez kotrež jeho puć wjedźeše, natwarichu čestne wrota. Ryćeŕkublerjo jědźechu a burja jěchachu jemu napřećo. W jeho jara jednorym, hišće ze słomu krytym domje jeho wot Budyšina zdaleniši přećeljo powitachu a z tamnymi znowa dobytu swobodu z sudniskeje jatby a z pazorkow lubosće wosławichu. Wulkeho bohatstwa Lindnaŕ dobył a też hladaŕ njeje. Pola njeho bě wšo khětro patrijarchaliske. Krasny bě jeho „knježeński" wóz. Durčka dyrbješe w nim sedźacy hósć kruče dźeržeć, zo bychu zawrjene wostałe, štož so jim nihdy njechaše. Też dno wjacy cyle dospołne njeběše, a jedyn z jeho žortniwych hosći je powědaŕ, zo je, na tutón njedostatk zabywši, raz, jako konjej nahle začahnyštaj, dyrbjał z Hory hač do Budyšina we wozu w skoku běžeć, z lěwicu so zawrjenych durčkow dźeržo a z prawicu njeposłušne durčka · skludžo; hewak přez měru měrnaj konjej pak so jeho wołanja wustróžawši njeběštaj prjedy hač před jeho domom zastać chcyłoj. Dobre kaž wšo nic runje pola njeho, ale tola na nim bě też jeho žołdk. Zajacy a husecy běchu jemu mjerzace jědźe, dokelž tajke njemóžeše na raz zjěść, na dwaj razaj pak nihdy njebychu dosahłe. Wón so wjeseleše jara krute strowosće, kupaše so też w zymje wonka a wuruba sebi k tomu dźěru do loda. Kónc léta 1893 wumrě přez 70 lět stary. Potom je Horjanske ryćeŕkubło kupił serbski kubleŕ Nowak, kotryž je też zbytnu štwórć ryćeŕkubła, dotal burej Jurcej słušacu, přikupił, tak zo je cyle ryćeŕkubło w jeho rucy zjednoćene, nic pak tak, kaž to zastarsku běše, přetož robośanske wotročstwo wjesnjanow je ze zakonjom léta 1831 spadło, skutkownje wšak hakle 10 lět pozdźišo. hdyž so za to 55 lět płaćomna „renta" zawjedźe. Dźěł ležownosćow, hdźež wuhlo leži, je sakski stat kupił. Horjanske wuhlo, z mocu parnika kaž cyhele stłóčene, wosebje we wuhlowej nuzy za čas wójny a po njej khwalachu. Z předaćom je tuto dźělo přestało.

Horjenjo su, kaž druhe wsy, na nawsy postajili wulki pomnik na dopomnjeće dweju Horjenjow, kotrajž staj w swětowej wójnje wostałoj. Napismo je němske.

Styrjo Horjanscy połburja słušachu hižo do 30lětneje wójny Jaseńčanskemu knjezej. Ze stareho urbaria abo zapisa přisłušnosćow a prawow wjesnych poddanow z lěta 1701, kotryž bě Jaseńčanski knjez Adolf Bohakhwal z Pentzig krótko do swojeje smjerće zestajeć dał, zhonimy mjena tutych 4 Jaseńčanskich poddanow na Horje. Běchu to 1. Hans Šołta (Scholtze), 2. Domaš Póp (Poppe), 3. Pětr Cech (Tzschech) a 4. Maćij Kral (Krahl). Wšitcy štyrjo mějachu jenajke roboty wukonjeć a to wob tydźeń 3 dny z konjemi a 3 dny z ruku. Dźěło so započinaše w lěćnym času (wot Wałpory do Michała) w 7, w zymskim (wot Michała do Wałpory) we 8 hodź., a traješe z 2hodźinskej połodnišej přestawku hač do khowanja słónca. Za to jim knježeństwo jich kubła (pře)wostaji a jich škitowaše. K tomu bě so jim hač do lěta 1703 też jědź dawała, tola wot tuteho časa bě jim knježeństwo za to 3 štwórć kórca a 2 měrcy khlěboweho žita wustajiło, hač rožki abo ječmjenja, z kotrehož prjedy, dokelž bě tuńša, wjele khlěb pječechu, so njepraji. Jedyn, Kral, tuto žito njedostawaše, dokelž bě za to wot knježeństwa něšto pola dostał. Dale knježeństwo swojich poddanow do žnjow a žnjach pohoscowa, a naši Horjanscy połburjo potom z Jaseńčanskimi zahrodnikami so zwjeselichu nad mjasom z dwojej přiwaru a piwom, kotrehož směđžachu wšitcy hromadźe poł ćwicy při hoscinje wupić. Na dompuć hišće dostachu přeni króć poł kórca a druhi króć štwórć khlěboweho žita. Při ručnym dźěle mějachu swačinu dostawać a k tomu prawo na połhodźinsku přestawku.

(Pokračowanje sćěhuje.)

śmješ ničo wědźeć, rozumiš? Ssmy cźi to prajili, so wšěch, kak masch žo sadźerżeć, a so mjeseš rano wo mjerze dale spać." —

Haj, wona śpi, taž schwinz śpi dale, hdyž nan rano sahe stany a žo mjelčo i lěhańze wleceše. By wšchak jemu rad prajiła, so dyrbi pśchi śatepjenju śuche schćerpiki i khachlow wlacź, ale wona tola njeśmě, dyrbi krucze śmorcźecź.

Mój śejmjerśch nź, hdyž nasch jedyn jako žona we kožu leśi a pśchipołkucha, tak knjes mandźelśki tam lebjerka w kuchni hanteruje a kak wšcho wopaki cźini wokoło tych khachli, to wobknjeguješ, so njeśawokaśch, tak a tak masch cźinicź, tón abo tamny hornj pśchistajicź. Nó, je njemaš wežipna, kak to ś tym lubym dejenjom w hródźi póndże. Pola śuśodźiź je dźenśa runje tak, teź tam chóze hospodar śwoju žonku na śame waschnje śwjeśelicź. Ale tón bź pśchetkepanśchi, je wcźera wjecźor mjelčo lebjeź pśchischol a śej pomoz ke dejenju wuproškyć. Ale śady wokoło hródźe, so jeho žona sa tym pśchiśichka njeby.

A hdyž Korla ś mlokowej khanu a ś dóniczku do hródźe dźe, dźa žo wona thźits śwobłéka a thwata lebjeź ke śuśodej. A hdyž žo śaśy wrócźi, ś kim śetka žo sa bróżnju? Se śuśodźinku. „Na nó, hdźe ty śem pśchiśedźesch?" — „Mjes namaj prajene, śym pola waš dejiła. A ty?"

„A ja pola waš. Twój tśary je mje wcźera wjecźor śkakał." — „Na a twój mje. Taj takraj śtaj žo wešcze śrěcźakoj!"

Ale nochcźeš duschnymaj mužomaj Jort śkasyć a wobej dźetej mjelčo domoj. A nasicha duschna maminka śléše thétke śaśy do koża a cźinjeśche kaž by žo nicźo njeśtało.

Haj wschak, tajki maćerźny dźeń śej lubicź dam. Hdyž takle w źednich wotuczśich, śteja dźećatka ś kwěcźelemi a ś tafku śhokolady pśchi koźu a gratuluja. A teź muži pśchitśupi a śo wjeśeli, so je hatle nětko wotuczśiła. Wośśewi ji wulke pśchekhwapjenje, so njetrjeba dźenśa zyliczśt dźeń nicźo dźěłacź a so je dźenśa tu tak rjeź ś hośćom. Stót je hižo wobstaranу a napizowany. A źnedanje je hižo pśchihotowane.

„A kak dha śteji ś dejenjom? To tola njeśty mohł. Docźakaj, podejicź budu ja."

„Praju cźi, mój lubuschto, je hižo wschitko hotowe. Haj, śym dyrbjał thětro zybacź, prjedy hacź śtej krumje mloko dakej. Ale proschu, je podejene. A mloko hižo wotwjerczane. Nó, śy dha woprawdźe tak krucze śpaka? To mje jara śwjeśeli! Nětko pak śtań a pój!"

Mój śejmjerśch, maćeŕnej wocźi widźitej mnoho, schto njeje prawje sčinjene, abo śayka njej w porjadku. Ale ź cźeśći śwjedźeńśteho dnja njeśmě dźenśa śapocźecź śwarjecź. Zyle pśchipódła rjeknje knjeseł mandźelśkemu, jo bórdy bon wody do pónoje kidnyeź, hewak ko putnje. A bźeźom, so dyrbja putki a huschći won puschcźicź a potom dejnu dónczku pśchi hródźnych durjach žobu pśchinjeseć, hdyž bo wrócźa. Zyle cźiśche da proschazeł miźy mloko do śchtlicźki, wótrěje ś běłych kachlizow brune śmuhi po pścheběźanym koseju a źupnje druźinu śorina na śnédańśtim blidźe ś tym naśpjet do śeloweho kaśchcźika a wośmje ś druheho prawy drobny zokor. A pśchi śnédanju widźi to a druhe, by najradscho śapschimnyła a prawje śrjadowała. Ale nź, wě žo wobknjeźicź a dźerźi śłowo. A bynjeź zalta pśche toścźe ś butru naplazana hyła, kiž ji knjes mandźelśki poźicźa. A da jemu žamemu po hadrjeschćo hicź, hdyž bź pśchi podawanju zaltu śwój kośejowy hornicźk potorhnył. Njeśwari na Mitkawschka, hdyž pśchi maćenju zyły kośej do śpódneje śchalki pścheběźecź dasche, dokelź njeběł jemu nan zaltu na pok roskrał.

Shotuje śo njedźelśka a bźe ś dźećimi ke mśchi. Hdyž pak widźi, kak dźiwnje nan wobjed pśchitśotuje, ś kiźim hornzom po kišpkał dźe, kak njewuśchitnje jón mnje, kak potom śłupje ześeń do pónoje pśchihotuje a wjazy njewě, hacź dyrbi śół, wodu abo nětchto druhe ź pjeczeni pśchidacź, njemóże žo wjazy śdźerźecź. Scźini śej śalu na nowu śuknju a pomha.

„Wośtaj, Korla, chźu cźi wschitko pśchihotowacź. Sserb'ke kemśche žu hakle w śednacźich a tuź mam hśchcźe telko cźaśa. Je wschak zyle rjenje a berje, so chcźeśe mi dźěło wotewsacź a mje tak pocźeśćicź, ale wośtaśce to! Ssama wobśeb dopschihotuju. Po wobśebje pón-

dźemy trochu do pola. Pśchi tym budźeśch mi powědacź, kak je to rano ś tym dejenjom bźło. Rośumiśch?"

Na nó, ty žo tak śchibale śmješesch? Jonka, njewěrśch trasch, so žym žam dejił?"

„Schto dha to praji? Sso wš, so wěrju." Ale žuśodźinka cźi wěrika njeby, dokelź žym ji rjekła, so jedźicź njemóśeśch. Hlej, takle žo mjaśo bo pónoje kładze. Widźiśch, takle žo to cźini."

Přilopk

Woheń pśchi żelesnizy.

Pola Luborasa w Deinjej Łužizy je žo śchtwórtk we lešu blizko żelesnizy 10 jutrow huśćiny wotpaliło. Pódła teho žu žo tśi śejdne toła hatnitkich śastośnitkow śpalite, kotśiž běchu pśchijěli, so bychu pomhalt woheń hasćecź.

Njeparadżene hamomordarśtwo.

32létny wobydleŕ ś Radebeula je žo śe hamomordarśkim wotpohładam pśched żelesniśti cźah cźišnył. Zjwjenja ṕrózněmu žo jena ruka wotjeźe, pódła teho „o jemu hłowa cźeśko śtani, tola je njeśbožowny žiwy wośtał.

Wubědźerjowny śrudny dóst.

W Rumburgu w žuśodnych Cźechach je žo 42létny rěźniśki miśtr Anton Pawlita wobwěśnył. Pódła teho cźěła łamrjenzowe wěnja a dobycześće myta śkładźene namakachu, kotrež bź Pawlita we wubědźowanjach dobył. Món bź tak žyliny, so w zyłej krajinje cźłowjeka njebź, kotryž by žo ś nim we wubědźenju mohł runacź. Jemu běchu teź cźesne mjeno „njepschewinjomny" narjekli. Tele dny bź pak jeho tola jedyn młody rěźniśki pomoznik po tróiktim bědźenju na trocźkawu cźišnył. Po tymle poraženju žo Pawlita we śwojej bědźeśkej cźeśći tak ſkchiwdźeny cźuśeśche, so praji, so njemóże hańbu śnjeseć.

Pola Kólna 120 miljonow tulpow tcźeše.

W Horbelu pola Kólna je jena najwjetśich tulpowych kulturow zyłeho śwěta. Wona nětkotre sta jutrow wobśahuje. Tam nětko nźbdże 120 miljonow tulpow w najtrażnjśkich barbach tcźeše. Pódła tulpow tam teź wobśchérne narzyśowe a hiazintowe kultury nadeńdźemy.

Dźěne wohnje pśchi němśko-belgiśkej miśeju.

W lěśach mjes Rötzenom a Koutzenom we Wuśśokim Vennu je žo nźbdże 50 hektarow lěśa śpalito. Śednocźenemu prózowanju nźmśkich a belgiśkich wohnjowych woborow žo poradźi, rośchérjenju wohnja śadźewacź. Teź pola Elsenborna w nowobelgiśkim kraju bo lěź palesche. Belgiśzy wojacy płomjenja podušychu.

Dźiw pcźołow pod lawinu.

Śapocźatk februara žo na St. Antönien źnéhowa lawina wotwali, kotraž nětkotre dwory śaśypnу. Ś cźich wobydlerjow žo nětkotŕe śe śmjerczu pśchethwatachu. Śmeh, kótrež tam wjele metrow wyśoko leźeśche, je nětko rostał. Teź ś nětkotrych kotczow, kotrež běchu žo śaśypte, je žo śneh śhubił. Wone śpowakene a pół rostłóczene na śemi leźachu. Jich wobśedźer bź je pśchi pśhitthadże symy śtaroścźiwje ś rubiłschczemi pśchikrył. Njewérjeśche, so je w nich hišcźe žiwjeni, tola je na źuche ſkónczinite wośtałe donjeśe. Hižo ża nětkotre dny žo dźiw śapocźa. Sso dźiwaju pcźołkaŕ widźeśche, so bź w kotčach hišcźe žiwjenje. Tu a tam žo pcźołka pśchi wuletnej dźerźe pokaśa, tola žo śaśo śawrócźi, hacź cźopke ſtónczne pruhi pśchezo wjazy pcźołow ſe śpanja wubudźichu. Dotho njetrajeśche, a ludśtwa pocźachu žo rojicź. Nawał lawiny, śneh a śyma njeběchu jim nicźo śeśchkodźile, pcźoły běchu ſkoro wśche žiwe wośtake a žo do śwojeho wužitneho dźěła hotowachu.

S źedośtym tykanzom žebi śawdali.

Ttinaceśtna dźowka hura Enzingera w St. Jengu njedźeli popołdnju na dróży derje śawjasane brěmjo tykanza namaka, kotreż bohu domoj wja. Hdyž bź kruch tykanza śędźa, wona cźeśko śthort a pónźelu rano ś wulkimi bolośczemi wumŕe. Holzyny śtarśchi bratr a 6ólétny bźd, kotraž běśchtaj mało tykanza śędźoj, tohorunja śhorlśchtaj.

Potajnośtne śajędojeźenje je žo bórśy rośśaźnika. Pśchi wotewrjenju cźełka morweje holzy žu w nim jeđ namakali. S policajśkim śłédźenjom bo śwěśeśi, so holza njebź žama brěmjo tykanza namakała, ale jejny 20létny bratr, kotryž je śwojej njewośtu, Franzišku Schoberej, po dróży dźeśche. Tuta bź ś pjenjeźnym darom druhu holzu narěčała, so by brěmjo śe śajędojeźenym tykanzom na dróhu pokaźała. Hdyž Enzinger ś njewośtu brěmjo namaka, wona jeho namołwi, so by tykanz žobu domoj wśał a žebi jón derje śeśkodźicź dał. Pachoł pak tykanz śwojej 13létnej młódźeńej śośtśe dari, kotraž po tom śa dźeśacź hodźin po cźwilnych bołośćach wumŕe. Njewjeśta cźaśiche žo dla nětkajeje wěźy na nawoźenju wjeśicź. Hdyž bźchu ju śajeli, so wona śwojeho njeśtutka wuśna. 63létny nan śemrjeteje holzy, kotryž bź teź tykanz wopłał, bźścźeśe cźełko khory leži, njeśe pak wjazy w źmjerźnym śtrasche. Jeho druha dźowka je žo śaśo zyle wuśtrowiła.

Pśizmowe śchćejury žo w Pólśkej rośchérjeja.

Pólśke ratarśke ministerśtwo je rybaŕśkim organiśacijam poruczilo, so bychu śapiśowałe, hdźe a hdy žo pizmowe śchćejury nadeńdu. Ministerśtwo cźże pśchedpiśma k śaniczenju tutych śchkódnikow wudaeź. W poślednim cźaśu žu pizmowe śchćejury w kraju pśchi hornjej Wiśle nadeńchli. Pizmowe śchćejury žo w Pólśkej pśchego bóle roscźerjeja.

Śchwedśke fabriki w pomjenjach.

W Śchwedśkej je žo w poślednim cźaśu hušto w fabrikach paliło. W nozy ź jyźedże śaśo wulke wohnje w fabrikach cźišnyło. W Alingśosu žo wulke śkłady jeneje śchokoladowaje fabriki, jeneje źidowśkeje kłajeŕnje a jeneje maśchinowaje fabriki ś wohnjom śniśchcźu. Śchkoda žo na wjazy hacź pół milijona krónow wobśicźa. W Ulrizehamnje je žo nźbdże 400 000 krónow hódna trikotażowa fabrika wotpaliła. We wobśémaj mźśtomaj pśchicźina wohnja bźścźeśe njeje śnata.

Bratra źimeho śahrjebak.

W Charlevillu bź žo wot śpocźatka mźrza bur śhubił. Żandarmerija bjes wuśpźcha za nim pytaśche. Nětko je žo wuśledźiło, so je młódśchi bratr žo ś burom śwadźiwśchi jeho pśchi pśchimaźay śadajił a śahrjebak. So by wśche śłédy wotśtronił, bź mordaŕ na tow hroch wośył. Hdyž cźeko na to wuhrjebachu, śudniśki lékaŕ žo śtróźiwśchi śpónu, so je žo bur źiwy śahrjebak a so je khwilu pod śemju śadwélnje śpytał, dychacź.

Dobyczeje wěry w śowjetśkej Ruśkej.

Propaganda bjeśbóžnikow, kotraž žo hewak po śwuczenym waschnju w jutrownym cźaśu wośebje mózne wuwiwaśche, njeběśche w tutym lécźe mjes wěrjazym ludom w Ruśkej śkoro śpónacź. W prjedawśkich cźaśach běśche kommunistiśka młodźina intry wośebje wubolna pśchećiwo wěrjazym, lécźa pak njeběźdże ź janym wupadom. Napadne dale běśche so běchu wśchitke zyrkwje w Mośkwje jutry ś młodźazymi pśchepjelnjene, a so žyły wěrjazych, za kotre mźśtna w zyrkwi njebź, pjelnjachu namjeśina a hažy pśched śwjatnizami, haćkruncźej deśchej padaśche. Hdyž teź wjeśeśchina ś nich běchu žony a knjezny, bź tola teź nabladna licźba muzow a młodźenzow mjes młodźazymi. Dyrbi žo teź wuśdźiwnyć, so śtónczinje teź śowjetśky knjeźeźerjo pokazuja wjeśeśke cźeśezwonoscź pśched nabožźinu hacź je to prjedy bźło. Widźomnje žu žo pścheběźedźecź dyrbjeli, so nabožne śacźucze njedada žo wutupicź ani w mźśtach ani na wśach. Wobkedźowanja hódne je teź to, so njedawno pśchesta wutkhadźecź tydźeńk „Bjeśbóžnik". Jako pśhicźina toho drje žo wndawaśche, so by žo na papjerze lutowało. Je jaśne, so žo śowjetśke knjeźeŕśtwo prózuje śeśkaźicź śwoju njedawno bźścźeśe wótru bjeśbóžnu politiku, je by na tuto waschnje žebi dobyło pśchitkilnoscź nij jenoch śchćerkich śwojich maśow ale teź, so by žo europśkim powěram źblížiło.

20 ludźi žo w napjatej rěźy tepiło.

Kaž žo ś Arada w Rumunśtej powě, je žo pola Radlaje, blizko rumunśko-madźaŕśteje miśeju žakośne njeśhoże ś pśchewośnym cźłowjekom śtało. 27 ludźi cźłowjeśche žo pśches rěku Maros pśchewjeśeć dacź, na kotrejž bź po žyłnych deśćećach pośledních dnjow wulka woda. Njesnatnych pśchićejnow dla žo śrjedź rěki cźołkom śwrócźi. Wśchitcy ludźo do wody padźechu. Śsedmjo móžachu pluwacź žo wukhowacź, mjes tym žo druhi dwaźeczo

Jan Wjela-Radyńerb:

Tři lilije

(Wowzyna bajka.)

Jónu pani na hrodźe
Paniczki tśi měśesche;
Schwarne, rjane běchu te,
Jako róże kralowe.

A hdyž wulke śroścźechu,
Wjerczachu žo ś hordobu;
Jenicźka ta najmłódścha
Najmjenje bź hordula.

Hordoścź hrozna wina je,
Do śkażenja śawjedże.
Tuž jim hordych duschow dla
Śměnjena bu padoba.

Lilije ś nich buchu tśi
Pola łuczнej śtudnicźki;
W deśchczikach a wětśtku
Khłoštane tu śtejachu.

Druhdy 'noź bu ś wjeczorka
Cźłowiśka śaź ta najmłódścha;
Śsmědźiśche hieź do hrodu,
Ale jenoź na nózku.

A hdyž ranje śaźwita,
S njeje śaź bu lilija,
Se śotromaj na łuzy
Kśećejeśche łaź hewak hdy.

Nětdy pola maćeŕki
Duśche žo ji roźźwětli,
Prjedy hacź śaź na łuczku
Sawróćźi žo w źwitanju.

Spokucźana w wutrobje
Wona cźicho śaśbéże:
„Proschu, luba matuśchka,
Pśchindź mi dźenśa dopoldnja."

„S wótrcźenaśchom wuśchcźitni mje;
Holcźka budu ś biblije;
Śabywśchi toh' hordźenja
Chzu bycź rady ponižna."

„A hdyž śotśe budźeśej
Nakasacź žo pokutnej,
Budźe pomoz jimaj teź,
Schcźipnywśchi jej wumóźeśch."

„Teź śaź w dobje cźłowjeśkej
S namaj w hrodźe budźetej —
Ale schcźipnyeź bożebla
Janej njeśměśch do cźaśa.

Kiž žo prjedy wotwośmje,
Hacź žo śniźi w wutrobje,
Ta ma śhinyeź śe śmjercźu
Njewróźeśna ź źiwjenju!" —

Kaž bź holcźka śhroniła,
Woprawdźu žo ś njeju śta:
Wona śpokoriwśchi žo
Bu a wośta rjanuśchko. —

Wy drje ś hłowu wijeće,
Měnjo: „Kak to mózno je,
Hdyž běchu te lilije
Tola wśchě tśi jenajte?"

„Kak je pani wędźała,
Kotru žebi pśchijeeź ma,
So njej wśawśchi njeprawu
Morika žej dźowcźiczku?"

Dajcźe žebi wulożicź,
Kak je mohło derje hicź:
W nozy bywśchi na hrodźe,
Holcźka śmokla njeśeśche.

Nózka roża śkrzepika
Njebź ani łopjeśchka:
A tuž macź tu njemokru
Wubrawśchi žej njeśchcźipnu. —

Prajicźe-li: „Powědaj
Teź wo tymaj druhimaj,
Hacź tam hišcźe jśteźitej,
Abo buśchtej „cźłowjeczнej?"

Wothronjam: „Dźe njewěm to,
Kak je ś tymaj wośpjet śchło:
Wowka njej' nam dobała
Baju tu hacź do kónza."

Jeno pśchijitajika je:
Holcźki, horde njebudźecźe!
Hordych mnjłow holcźiśka
Śsmjerdźa horje do njebja.

njes nimi žony a dźěćmi, žo w torhajcych žołmach tepichu. Wyschnosć je hnydom poručiła, so by so pschepytało, hač je so njeboże dla cłokmoweho wobschkodźenja ako i njerodu sawinowało.

Tragiki łóng bratrow trójnikow.

Tak kaž běchu na swět pschischli, tež sahinychu w jenej a tej samej hodźinje. Psched něschto dnjemi wumrěchu w Romje na wospebite waschnje tśi bratśa Bartini. Woni narodźichu so jako trójniki w samsnej hodźinje a běchu sebi njeskónčnje podobni niz jenoż swonkownje, ale też w nastupanju charakterow. Jedyn i tśoch bratrow wumrě psched něschto dnjemi w Romje na scźěhnjatach sranjenja pschi awtowym njeshodu. Hnydom chuchu druheho Bartinitjeho wo tom dorosumicź, schtoż bě so w Romje stało. Kedźbujo na to, so njebě możno, jeho telefonisźy doshadnyć, wobroćichu so na policaju. A tu so wupokaza, so też druhi bratr we samsnej hodźinje, w kotrejž běsche pschi awtowym njeshodu, wumrě na scźěhnjatach wutrobineje paralizy. Hdyž po telegrafiskim puću bóndže powěsć wo sahinjenju dweju bratrow Bartini k tśeśemu bratrej, saja jeho Boża ruca a też wón na městce wudychа. Tragiste sahinjenje trójnikow Bartini w jenej a tej samej hodźinje so jako dźiwne Boże wodsenje źiwje raspomina.

Dynamit pschi wuporjedźenitym dźele w żelesniskim tunnelu rosbuchny.

W Nueve Vuble pola Zamory (w Schpanilsej) dla dotal njesnatych pschicinow pschi wuporjedźenitich dźełach w żelesniskim tunnelu sudobje dynamita rosbuchny. Tśi dźěłacerjo so i wottorhnjenymi kamjenjemi na městce morichu a tśi druzy so źmjertnje sranichu.

Cyrkwinske powěsće

Njedźelu Jubilate, 12. rózownika 1935.

Ⓢ **Budyšćina.** Letny zwjedźeń Budyskeho měschćanskeho a wokrjesneho towarstwa w Budestezach. — Dźeń macerje. — W Pětrowskej zyrkwi smeje rano ½7 hodź. farar lic. theol. Ludwig spowědź a Boże wotkasanje, ½8 hodź. farar Groze preduje (Boża słužba k wotewrjenju pacerskeje wuczby, Bachowa a Schütźowa zyrkwinska hudźba). Mišijonski dujerski chór sobuskutkuje. Dop. ½10 hodź. smeje farar Groze kemschenje sa cźěskotyschatych i wjeselźyschatkom w evang. młodźinowni na Hrodowskej haźy 6. — Dop. ¼12 hodź. smeje farar lic. theol. Ludwig dźěćikemschenje (pschijimanje nowych dźěći). Pop. w 3 hodź. smeje farar Schneider tschećenja. — W Marijnej a Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. farar Schneider preduje. Dop. w 11 hodź. smeje farar Groze kemschenje sa dźěći (pschijimanje nowych dźěći). — W Tuchorskej zyrkwi smeje farar Böttger-Budestecźanski pop. ⅓3 hodź. kemschenje sa bratrowneńcy. — Sběrka sa posawniske mišijonstwo. — Serbski wječor we 8 hodź. w Tuchorskej zyrkwi Kantatowabadny spěwny wječor: zyrkw. hudźbny direktor Petzold, narěcź smeje farar lic. theol. Ludwig. Khoralny chór Marijneje a Marcźineje zyrkwje hobuskutkuje. Zolte sechinki „němskich zyrkwinskich kerluschowm“ njech so hobuschinjeju. — Schtwórtk wječor we 8 hodź. w Kehelerni manifestazija sakkeje krajneje zyrkwje. Wobschi zyrkw. rada dr. Grundmann-Drjezdźanski rěcźi wo puczu sakkeho zyrkwinskeho wjednistwa w němskej pschitomnosći. Wschitzy wosadni so wutrobnje pscheproschuja.

Ⓢ **Huski.** Dop. ½9 hodź. němske predowanje, w 10 hodź. dźěćikemschenje. Pop. w 2 hodź. rozrěčowanje i młodźinu, ¼4 hodź. mišijonske towarstwo w pacerskej sjiwi.

Ⓢ **Klukšcha.** (Porjedźeńka.) Dźěćikemschenje w 11 hodź. wupadnje.

Ⓢ **Ratej.** Dop. ½9 hodź. němska spowědź, w 9 hodź. němske kemschenje, ½11 hodź. Boża słužba sa dźěći. — Póndźelu rano w 7 hodź. rańscha nutrnosć. — Wutoru wječor we 8 hodź. evang. słužba młodźiny (holzy) na farje.

Ⓢ **Wjeleczina.** Rano ½8 hodź. němska spowědź, dop. ½9 hodź. němska wotewrjeńska Boża słužba sa pacersku wuczbu. Sběrka sa posawniske mišijonstwo. — Wosada jo prošy, so by so popoldnju na wokrjesnym hromadźenju Smutkownoho mišijonstwa w Budestezach wobdźělila.

Ⓢ **Wojerez.** Dop. w 9 hodź. němske kemschenje, duchowny Müller; ½11 hodź. serbske kemschenje, vikar Krüśin, na to serbska spowědź, duchowny Wowcerjec; pschip. w 12 hodź. serbske tschećenja, duchowny Wowcerjec; pop. w 2 hodź. němske tschećenja, duchowny Müller. Sběrka sa Smutkowne mišijonstwo.

Ⓢ **Wulkich Sdźarow.** Dop. ½9 hodź. serbske kemschenje we Wulkich Sdźarach, ¾10 hodź. němske kemschenje we Wulkich Sdźarach, ¾11 hodź. dźěćikemschenje we Wulkich Sdźarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

3. njedźela po jutrach, 12. meje 1935.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boża mša ze zhromadnym swjatym woprawjenjom němskeje Kolpingoweje swójby w Budyšinje, dop. w 9 hodź. wulka Boża mša z předowanjom, w 14 hodź. nyšpor z požohnowanjom, w 19 hodź. mejski nyšpor a přiznaće nowych sobustawow do Marijanskeho zwjazka. Přileżnosć k spowědźi sobotu we 18 do 19 hodź., 19,30 hač 20,30 hodź., njedźelu rano 5,30—6,30 hodź. a dop. w 9 hodź., mejske nyšpory póndźelu, srjedu a pjatk w 19,30 hodź. — **Serbska cyrkej.** Sobotu přileżnosć k spowědźi pop. w 3 hodź. za dźěći, w 6— 8 hodź. za dorosćenych, 19,30 hodź. serbski nyšpor, njedźelu rano w 7,30 hodź. Boża mša z předowanjom a dop. we 9 hodź. wulka Boża mša ze serbskim předowanjom, w 11 hodź. šulska Boża mša z předowanjom, w 13 hodź. serbski nyšpor, w 15 hodź. měsačna zhromadźizna třećeho rjada, w 19 hodź. němski mejski nyšpor. Bože mše wšědnje rano w 6 hodź., w 19,30 hodź. serbski mejski nyšpor, wutoru němski atd.

Budyske stawniske powěsće

pjatk 10. meje 1935.

Wumrěła je: 10. 5. Matej Arthurej Albertej, herzej, marwonarodźena dźowcejčka.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 10. 5. Bruno Hermann Seifert, schofer, i Marju Charlottu Grozej, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Hermann Lothar Strobbach, technik hłubokotwarstwa, i Bertu Elsu Neumannej, domjacej dźowku, wobaj w Budyschinje.

Hdyž so nad radłom wjeselíće pśajśe nam, hdyž so na njón kněwaće — pśajśe nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radła (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hosće hasy 21

Maćeri.

Po cylej wulkej zemi
Njej duša jenička,
Kiž by mje lubo měła,
Kaž ty, o maćerka,

Tuž na šěrokim swěće
Sy ty ta jenička,
Za kotruž wěčnje hori
So moja wutroba.

(Ludowy hłós.) Naše spěwy II, 13. - H. Jordan.

Dźěći, tule rjanu baseń sebi wšitke nawukńće a maćercy ju prajće tu njedźelu!

W bahnje pohrjebany.

W połnócnym němskim kraju rozpřestrěwaju so daloko a šěroko runiny, ani štom ani zeleny kerk njewokřewja wóčko tu pućowaceho, a mile daloko dyrbi za někajkim twarjenjom hladać. Jeno w lěcu so runina z kóčajatymi zelemi a čerstwym zelenym dornom wotmění. Tola tutón zeleny dorn je husto łuka, tola pod sobu krywa čornu zahubu — bahno kaž bjez dna. Běda pućowarjej, kotryž bahno nastupi, přeradny dorn, kotryž je jeho lesnje přiwabił, čěka nozy a přjedy hač so człowjek dohlada, zapadnje so hižo do čorneje hłubiny — a tu njeje pomocy! Bóle so njezbožowny z nohomaj a rukomaj zahubje wobara, lózo a hłubje so zapaduje. Němy, kaž je so wotewrił, zawěra so zeleny dorn zaso nad hłowu njezbožownoho pućowarja, nikomu njeda też najmjeńše znamjo, zo je tu człowjeka pózrěł. Přeradnje zeleni so zaso kaž přjedy, zo by nowy wopor wabił. Tysacy ludźi je hižo tajke bahno pózrělo a mjeléi wo tym, doniž traś za léta dźěłaćerjo, kiž tu bahnowinu (torf) dźěłaju, kościowe njeznateho njewubrjeluju a zaso do zemje pokhowaju. Tući dźěłaćerjo, kotřiž so z bahna žiwja, su jeničcy, kiž bahnu njeběkaju. Husto twarja sebi srjedź sameho bahna na nahórcy (homli) małe bydlenje, a tu su wšěšišo a bóle bjez straśha žiwi, hač hdže druhdźe, přetož po wuzkim puću, kiž přez bahno k jich bydlenju wjedźe, zwažl so małohdy štó, přetož stupi zwažna noha jeno rtochu dale z puća, nadeńdźe zrudnu smjerć. A sami khěžkarjo boja so srjedź nocy puć nastupić, hačkuliž tola bahno léta dołho derje znaja.

Wjele tajkeho bahna je człowjek hižo wusušił. Nětko „dźětowa sluužba“ mokre strony přerywa, zo by woda wotběžała a kraj posklnył a wužitk ludźom njesł. Na karée mjena kaž „Teufelsmoor“ hižo přeradźeja, kak strašne bahno je. Słowo bah-no zwisuje ze słowom Bach réka, a dokelž je zamokało, njemóže so k ničomu wužić. Tu hakle ma człowjek ze swojim dźěłom (kulturu) njeplódny a hrózny kraj přetworić na lépši, kiž ludźi njepóžera, ale jich žiwi (jako pastwišćo a polo).

Wojacy.

Wojacy tšeleja. Ja so jich kus boju, ale jara nic. W Bronju su woni też byli a dźensa su zaso preč. Pjatk abo sobotu přijdu zaso. Hdy by to wójna była, dha bych so ja bóle bojała hač tak.

Napisała 11. 9. 24. R-ce M. w Bronju.

Maś.

Hdyž wšo spi,
Wona po swěće dźěćo błudźi,
Stajnje w starosći
Maś je na straži. —
Wona za tobu so rudźi!

Hdyž je złě,
Hdyž so twoja duša tyši,
Twoja maś wšo wě,
Znaje horja wšě
A hłós zdaloka twój słyši!

A hdyž doželi,
Hdyž so nětdy dowupali
Płomjo w wutrobje
Twojoj maćerje,
W t w o j e j njech so rozzapali!

J. Skala.

Njeboha maś.

Hydž ja styskńe k njebju hladam,
Lutki sam so čuju žadam
Po mi swěrnej wutrobje:
Tehdy twoje wobličo,
Maći, synej zjewja so
Kaž we tyšnej modlitwje.

Horco sy ty lubowała,
Rady wšitko wodawała,
Hdyž će rudźach z hrěchami;
Nět za syna swojeho
Modliš ty před Bohom so,
Hdyž so tudy styska mi.

Jan Holan 1885.

Maś w přisłowach indiskich narodow.

Stóž njeposłucha maś, budźe posłuchać nětdy jastwownika.

Lépje zhubić bohateho nana hač khudu maś.

Stoż maś dótknje we wutrobje, to nana zaboli jeno w kolenu.

Maś je moja, přeco moja, hač bohata hač khuda.

Dźesać kazni za maćerski dźeń.

1. Njedźelu wzmi maćeri wše dźěła z rukow, zo by woprawdźe swjaty dźeń měła!
2. Staj jej rano z časom kwětki na blido!
3. Póscel jej, jeli sy daloko zdaleny, serbski list abo kartku, a připołož kwětku abo druhu maličkosć.
4. Dźi na kěrchow, jeli tam twoja maś leži abo druha maś, kotraž do twójeho krjenjeho přećelstwa słuša. A kaž na posmjertnej njedźeli khutne wěncy so na row kładu, tak wupyš maćerny row z wjeselymi kwětkami naléća!
5. Hladaj w susodstwje, hdže jena maś nuzu ćerpi, donjes jej kwětki, stłóč jej ruku a poskić jej někajku maličkosć.
6. Pomysl sej na maćerje w khorownjach, w bědnicach abo zastarańcach!
7. Njeprašej so, hač su druzy tomu winowaći.
8. Widźiš-li staru maćerku na drózy, dźi k njej (kaž to Amerićenjo činja) a daj ji něšto.
9. Wotewrni maćeri, wšo jene hač starej abo młodej, ćeże, přewodź ju a pomhaj jej, je-li tšelne! To płaći wosebje młodźinje.
10. Dźěłaj za tutu mysl nětko na maćerskim dnju a postaraj so, zo to też druzy činja:

Ćesćuj maćer a nana!

Hesło.

Dźěćo, ćesćuj nana, maś!
Jimaj Bóh će dowěri.
Nocheš-li so k nimaj znać,
Na zemi a po smjerći
Bóh će hroznje wotpłaći.

Žiwjenje a serbšćinu
Přez njeju maš wot Boha.
Swěru w cyłym žiwjenju
Dary haj, kiž Bóh će da.
Błazn Boha njeposkha. M. N.

Lube dźěćo! Ćesćuj nana a maćer, a póndźe so će derje a budźeš dołho žiwy na zemi! Rozumiće to! Myslu, zo tola. Z druhimi słowami by to rěkało: Stóž chce so na zemi derje měć a wysoku starobu dóspěć, tón njech ćesći nana a maćer. Kak da jeju ćesćić? Z tym, zo jeju posłuchaš, zo jimaj pomhaš w dźěle, zo wuknješ w šuli a doma, zo na njeju ničo druhim njepowědaš, zo za njeju rěćiš, hdyž jeju druzy hanja abo směša, zo so wo njeju staraš, hdyž staj kipraj a abo khoraj abo w njezbožu, zo so za njeju modliš, doniž staj žiwaj a hdyž staj wumrěłoj. Stóž ma nana a maćer zańć, toho sebi wšitcy dobri ludźo khwala. A wšitcy wulcy ludźo su sebi swojeju staršeju wěcnje ćesćili, byrnjež wonaj khudaj a hubjenaj byłoj. Činće po přikładze tajkich dobrych dźěći! Maćerski dźeń was na to dopomina, dopomina wšěch, přetož wšitcy smy dźěći, też wuj Domaš.

Khrobłe słowo, ale wěrne.

Napoleon I. rjekny raz z hanjacym posměwknjenjom k slawnemu lěkarjej: „Prošu, prajće mi sprawnje, kelko ludźi sće při swojim hojenju skónčnowali?“ Lěkar: „Majestoso, nětko 500 000 mjenje hač Wy!“

Hospodarski kučik

Wo wothladanju łukow

Łuku założić nje runje čežka, wěc, čežka pak, ju prawje wothladać. Za to swědči zjawnje dosć to, zo často z drohim pjenjezom planirowane łuki po někotrych lětach skažene, jakisnjene abo zapuščene widžimy. Čehodla? Dokelž hospodar trěbneje wědomosće nima. Jemu zeńdže so, kaž někomu, kotremuž so drohotna mašina dowěri, z kotrejž wobkhadźeć njerozumi. Poněču najprjedy wo wopačnosćach, kotrež so na powodźomnych łukach (Rieselwiesen) stawaju.

I.

1. Prěnja kedźbliwosć ma so na spuščadła a přistawy złožić: stej-li tutej wobškodźenej, budže kónc z powodźenjom. Přistawy maja so lohcy čahać a derje zamkać. 2. Lěto wot léta maja so na powodźomnej łucy hrjebje rjedźić a wuzběhować: je-li łuka we swojim času powodźena była, njesmě po wšěch hrjebičkach ani łužički stejo wostać. Wo wodźe płaći zakoń: Hibanje je žiwjenje, stejenje pak smjerć. Njech na roli, njech w lěsu, njech na łucy, wšudźe tesame nazhonjenje, zo hdźež woda steji, brózda zakisnje a pjanki płodźi. Tohodla dźěn dreněrujemy pola. Stejaca woda studźi rolu, haći w naléču zažnemu zróstej, njeda powětrej do brózdy, płodźi škódne płuny a kisaliny a rěznu abo třasawku, kotrejž za ničo njestejitej. Stož dha na rolach z drohotnymi drenažami potupujemy, njesměmy na łukach čerpić. Wšě hrjebički a ryny dyrbja so w dobrym rjedźe dźeržeć; stawa so to z připrawu, kotraž „Siegensches Wiesenbeil" rěka a kotruž měł kóždy měć, kiž łuki powodźuje. 3. Powodźenje z rěki mělo so wosebje w nazymje a tehdom prawje sylnje stawać. Mnohosć wody, kotraž so z přistawy puści, wobliži so na 125 litrow po hektaru na sekundu časa. Słabičke powodźenje smě so tu a tam w lěče nałožować, wšitko pak wo to dźe, zo so łuka w nazymje dosć napije. Je-li łuka wjetša a njedosaha-li woda, dyrbi so łuka do mjeńšich zahonow rozsćěpić a tute po rynku z wodu napoješ. 4. Na kóždej planěrowanej łucy zesadźa so tu a tam brózda, druhdźe nastawaja kupki. Tute měte so wukopać, a pjeršć z hrjebjow do dółčkow nawozyć, zo by runosć so khowała. Su to maličkosće, a tola dyrbja so kedźbu měć; mała njeroda na planěrowanje łucy čehnje drohe porjedźenja za sobu. 5. Zrědka hdy wě něchtó, hdy a w kajkej měrje měła so woda we wšelakich počasach lěta na łuki puščeć; w lěču tepi so druhdy, w nazymje, hdyž měle so tepić, steja suche, zo by so skót pasć mohł.

II.

1. Powodźenje łukow nazymu. Njeje žadyn počas, w kotrymž by łukam woda spomožniša była, hač nazyma. Wina toho je, zo je tehdy wodu čas plišа, dyžli powětr, a dokelž woda w tutym času najwjacy hnojacych elementow we sebi wjedźe. Tu njesmě so ani dźeń překomdźić. Je-li wotawa dom, mělo so hnydom ze swětlenjom (berieseln) započeć: łuka chce nimale 2 njedźeli so tepić, prjedy hač so dopijee. Wěcywustojny hospodaŕ spóznaje na barbje zapuščenje trawy, hdy maja so spuščadła zahaćić a přistawy zatykać. Dwě njedźeli na to ma łuka sucha stać. Je-li připrawa w rjedźe, njesmě w žanej hrjebičcy ani łužički wody stać. Je-li łuka wulka, dyrbiš ju do 4 zahonow dźělić. Počina so ze zahonom I, njeze tym wumjetaja a runaja so hrjebički na zahonje II. Na zahonaj III a IV smě hišće skót na pastwu honić. Za dwě njedźeli zahać přistawy na I a złoż wodu na II, mjez tym rjedź hrjebje na zahonu III. Je-li zahon z wodu zastarany, njesmě skoćo wajcy na njón stupić. Hdyž so zahon IV swětli, wuzběhń hrjebje na I. Hoji-li wjedro, późni zaso na zahonu I, njech tež w nocach mjeńše mrózy padaja.

2. Powodźenje w zymje. Přikhadźeja-li trajace mrózy, ma so ze swětlenjom zastać, prjedy hač su hrjebički zamjerzle. Su-li hrjebje zamjerzle, je to ze škodu, dokelž so woda haći, hdyž tać počina, a prjedy počeć njesmě, doniž lód z hrjebjow njeje. Taje-li w zymje, wočiń spuščadła; sněhowa woda ničo nješkodźi, khiba zo je zyma, hač woda k trawje přimjerznje. Lód na łucy ničo nješkodźi, kaž dołho pod škrutami woda do zemje éeče.

3. Powodźenje naléto. Naléčo wubudźuje wšo k nowemu žiwjenju: tu njesmě so spomožnemu skutkowanju powětra haćić. Powětr a éoplota dyrbitej zemju k nowej płódnosći zahorjeć — tutej mocy njesmětej so z powodźenjom mućić. Hinak hdyž naléčo z nóenymi mrózami hrozy: škódnosći tutych za zelene dyrbi so z wodu haćić. Zbožownje je ratař, kotryž ma powodźensku připrawu tak w rjedźe, zo mohł na wječor łuku swětlić, rano pak wodu zahaćić, zo łuka wo dnjo wuskhnje a słónco a powětr do so sréha. Tón smě so nadobnych žnjow nadźijeć.

4. Powodźenje w lěču. Strowy, trawny zróst so w lěču swětlić njesmě, hewak narosce stuchłe a pléśniwe syno. Je-li jara sucho, smě so kóždy šesty dźeń mało wody na łuku puščić, tola tak, zo hórzy zaso wuskhnje. Napinanje hrjebjow z wodu ze zamysłom, woda měła so z nich do brjohow dobyć, budže tež nětko škódne, dokelž z tym snadnje třasawka do łuki dyri. Hinak po synowych žnjach. Tu měnja mnozy ratarjo, zo méle rany trawow prjedy zažić. Tomu njeje tak. Kaž je syno z łuki, njech so łuka někotre dny pospochi tepi, zo dorn zažidnje. Je-li na to prěnja wotawa zapuščiła, měj so dale wšeho, štož je tu wo swětlenju w lěču so prajiło.

Towarstwowski powěstnik.

Delni Wujezd. Serbske towarstwo „Zahrodka" zmeje njedźelu 12. meje pop. w 4 hodź. pola Haškee swoju měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Hornja Hórka. Serbske tow. „Łužica" wobdźěli so njedźelu 12. meje pop. w 2 hodź. na misionskim swjedźenju w Budestecach. Towarstwo so 341 hodź. pola Teichertee w Hornjej Hórcy zhromadźi. Wo bohate wobdźělenje so prosy. Knježa dowěrnicy so proša, zo bychu to wšěm sobustawam wozjewili. Předsydstwo.

Radwoŕ. Meja zmeje zhromadne spěwanje tu póndźelu po nyšporje pola Š.

Bukecy. Serbske towarstwo zeńdže so njedźelu 12. meje wječor ½8 hodź. pola Stangec. Přednošuje so wo nadawkach Domowiny. Wšitcy Serbja su wutrobnje witani.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" zmeje njedźe. Ju 12. meje pop. w 3 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w knježim hoscencu. Přednošk je přilubjeny. Bohate wobdźělenje wočakuje předsyda.

Zjednoćenstwo evangelskich Serbow w Budyšinje zmeje njedźelu 12. meje wulět přez Sprjewiny dolh do Hrubjelčanskeho młyna. Zhromadźimy so z dypkom w 2 hodź. pola Serbskeho Domu. Hosćo a znaći su lubje witani. Ducy domoj póńdźemy po najbliższim puću abo šćeńcy. Předsydstwo.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 11. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,487	100 pólsk. złotych	46,85
1 šendźelski punt	12,075	100 čěskosł. krónow	10,36
100 šwajc. frankow	80,39	100 franc. frankow	16,38

Barlinska burza 10. meje. Při cichim postup kursow, kotryž w sajdźenym naj dnjomaj na burzy po jewjesće, też dźensa dale fluktowachu. Tempo wobchodnych natupkow a postup kursow pak běše mjene mérnišći. Jenož w někotrych spezialnych hódnotach stachu po jišćeje wjetše natupje. Na rentowych witkach njemóžeše po też dźensa wojźiwjenje pschetłóčeć. Sa staru wojnsku požčonku je dale sajim.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobrot běše na wschěch płacach wikow jara wobmjerowany. Sa pschenju a rožku njeje po sajim mlynom powjetschiš, też wuzitje za pjerowanje sameŕy je wobmjerowane, dźiwajo na to, so po dale cesinowa pschenza s druhimi pjerowadłami poftiča. Pschenčzna a rżana muka po jenoj ja wschědnu potrjebu kupuje, wosebje drje też, dokelž nowe wukasy hakle dźensa do mozy stupja. We wowsju a jećmjenju k pjerowanju je dowoš jara płaty.

Wežera płaćejsche w Barlinje zentnar

pschenizy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr. — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr. — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Witi w Sprjewju.

Pschenza (100 kilogr.) 20,20 hr., rožka 16,20 hr., jećmjeń, nalětni 16,60 hr., jećmjeń, najmjeńši 16,10 hr., wowsk 15,50—16,20 hr., běrny, zentnar 2,35—2,55 hr., butra 73 pj., jeja 8—9 pj.

Twora	Němski wupłod		Wukrajny wupłod	Twora	Němski wupłod		Wukrajny wupłod
	Najnišša płaćizna	Najwyšša płaćizna			Najnišša płaćizna	Najwyšša płaćizna	
	pj.	pj.			pj.	pj.	
Boby (Buny) . punt	—	—	—	Solotej kefék	10	25	—
Hroch . . . »	—	—	—	Šćerbak »	—	—	—
Kórki za solotej »	—	60	—	Kosćdak punt	—	—	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—	Seleri štuka	10	40	—
Kórki (zonop.) »	—	—	—	Selerij punt	—	50	—
Sydrojty kał štuka	50	70	53	Łoboda »	20	25	—
Běły kał punt	—	20	—	Rapunelki »	—	—	—
Čerwjeny kał »	—	35	—	Tomaty »	—	—	85
Wirsingowy kał »	—	—	—	Cybla »	—	25	30
Punkaty kał »	—	—	—	Hromak »	35	75	—
Zeleny kał »	—	15	—	Kréa »	—	60	—
Kolrabi młod.) št.	30	35	—	Champignony »	—	150	—
Kolrabi (stary) pt	—	15	—	Čerstwe hriby litr	—	—	—
Karoty walčk	—	25	—	Sušene hriby litr	40	60	—
Karoty punt	10	25	—	Dobre jabłuka punt	30	40	60
Korjeń pětržylki »	—	20	—	Jabłuka k warj. »	20	25	—
Porej »	—	20	—	Dobre kruški »	—	—	—
Radiski walčk	—	10	—	Kruški k warj. »	—	—	—
Rjetkej štuka	03	15	—	Wišnje »	—	—	—
Rjetkej punt	—	15	—	Słowki »	—	—	—
Rjewjeń »	—	15	—	Bróski »	—	—	—
Čerwjena répa »	—	10	—	Wino »	—	—	—
Kulerepa »	—	—	—				

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

11. meje 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najnišše płaćizny hr.	najwyšše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,40	1,80
Celace mjaso	1 kg	1,40	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Swiniace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	2,60	2,90
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Rżana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźene běrny,	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,98	1,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	1,76	1,80
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźena butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	07	09
Jědźene buny	1 kg	0,38	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjentne wuhło (dom. tepi.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wične płaćizny w Budyšinje.

11. meje 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlepše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najnišša płaćizna hr.	najwyšša płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,20
Pšenca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,20
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Jećmjeń, lěhny - - - - - -	50 kg	—	—
Jećmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jećmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,20
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,95
Wows - - - - - - - - -	50 kg	—	—
Raps - - - - - - - - -	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju) -	50 kg	3,25	3,75
Syno - - - - - - - - -	50 kg	—	5,25
Sloma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Sloma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	3,00	3,25
Sloma z cypami młócena -	50 kg	—	—
Butra - - - - - - - -	1 kg	3,00	3,16
Jeja - - - - - - - - -	1 štk.	07	07½
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	17,10
Pšeńčna muka Type 790	50 kg	—	15,60
Rżana muka Type 997	50 kg*	—	12 50
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Rżane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,80
Wikowańske rżane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy - - - - - - - - -	1 štk.	1,50	3,20
Prosata 854 štuk - - - -	1 štk.	14,00	23,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

10. meje 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 764.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetše rěznje hódnosce hač do 6 lět -	41
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene - -	39—40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše - -	34—38
Mjenje picowane wšěch starobow - - - - - - - - - -	28—33

Byki: 692.

Połnomjasne, wuroščene, najwjetšeje rěznje hódnosce	39—41
Połnomjasne, młódše - - - - - - - - - - - - - - - -	35—38
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše -	30—34
Špatne -	26—29

Jałowicy a kruwy: 1745.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznje hódnosce -	36—38
Połnomjasne, wukormjene jałowicy najwjetšeje rěznje hódnosce hač do 7 lět - - - - - - - - - - - - - - -	28—34
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowicy -	20—27
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowicy - -	14—19
Mjenje a špatnje picowane - - - - - - - - - - - - -	—

Celata: 2361.

Najrěnše wukormjene (1. družiny) - - - - - - - - - -	55—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) - - - - - -	48—54
Špatne (3.) -	35—45

Wowcy: 5752.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) - - - - - -	35—37
Starše wukormjene (6.) - - - - - - - - - - - - - -	32—34
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) - - - - - - - -	24—31

Swinje: 12 164.

Połnomasne, wos. rasow a jich křiženj., hač do 1½ lět stare —	
Wukormjene -	44—45
Miasne -	43—44
Špatne -	40—43
Rancy a kundrosy - - - - - - - - - - - - - - - - -	44—45

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wotrjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	10. 5.	9. 5.		10. 5	9. 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	—	—
jećmjeń now.	—	—	módre łuniny	8,25-9,25	8,25-9,25
jećmjeń nat.	—	—	žołte łupiny	13,0-14,0	13,0-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kuntrica	—	—	raps wosušk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23 00	such. truhanč.	4,65	4,65
pšeń. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps „	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
peluški	20,0-22,0	20,0-22,0	rječna „		

Płaćizna za pšencu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 110 | Budyšin — Póndźelu 13. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Maršall Józef Piłsudski wumrěł

Wulki marschall Pólskeje Josef Piłsudski je njedźelu wječor ¾9 hodź. w hrodźe Belvedere we Warschawje wumrěł, jako běšče jemu wojerski kaplan hischcze Bwjate sakramenty podał. Marschall Piłsudski je někotre měsaźy khory był. Lěkarjo běchu Bwoldowneho a jatrowneho raka Bwěrcili.

11. meje Bo S khorym nadobo pohubjerschi. Marschallej njeradźiźy Bold krwawicź počza, S czimž Bo wutroba jara jeßlabi. To borsy na to k Bmjerczi dowjedje.

Hischcze w Bandźenej nozy je president pólskeje republiki namolwjenje na pólski lud pischczitał. Potwěrczej wo marschallowej Bmjerczi Bo we Warschawje rucze rosschěri. Pisched hrodom Belvedere, w kotrymž je Piłsudski Biwy był a wumrěł, Bo hižo wczera wječor wjetsche Bzyki luda hromadźachu.

*

S Piłsudskeho Bmjerczu je Bo Biwjenje wosebiteho muża skónczilo. Wón běsche wojowar, kajkiraj je malo na Bwěcze. Se sozialisma běsche pischischoł a jako njekrónowany knjeźerczer Bwojeho kraja je Bwoje Biwjenje skóncził. S zyle maleho je wón k najwyschchej mozy postupował. Na-pośledk běsche Bo jemu sbožo dostało, so mózesche tutón Bwój stat tajki do rukow Bwojich najbliźnikow pokazyć, kajkiż běsche Bebi jón pschał: **bjes Bnutrkownych slabosczow, Bwonkownje Bylny a njewotwisny wot Bunych wulkow.** Njech je schtó dże powolany, so by we wobstatku noweje pólskeje wustawy, kotraj statnemu presidentej njewobmjesowane poknomoz dawa, Piłsudskeho naślědnikow nastupił, budże w satimje pólskeho stata pólsku politiku w Bmérje wjesej dyrbjecz, kotryż je jemu morwy marschall w pośledních lětach Bwojeho Biwjenja dał.

Wjednik a kancler sobuželenje wupraja

Wjednik a němski kanzler je po Bmjerczi marschalla Piłsudskeho pólskemu statnemu presidentej telegramm pósłał, w kotrymž hluboko hnuty wo powěsczi Bmjercze marschalla Piłsudskeho jemu a pólskemu knjeźerstwu Bwoje a němskeho knjeźerstwa wutrobne Bobuźarowanje wupraja. Wón wusdźehnje, Bo Pólska w Bemrětym marschallu stworiczerja Bwojeho nowego stata a Bwojeho najbwěrnischeho Byna Bhubi. S pólskim ludom tej němski lud wo Bmjerczi tuteho wulkeho wótczinza Barnje, kiž je Be Bhromadnym dźełom Bnjemskej wobemaj krajomaj wulku Błużbu wopokazał a je nimo teho wjele k Bměrowanju Europy pschinoschował.

Józef Piłsudski — wjednik Pólskeje

Jedyn z najsławnischich, najznaćischich mužow powójnskeje Europy, wulki wjednik pólskeho naroda — Józef Piłsudski je wumrěł. Wuspěchi pólskeje diplomatije w posledních lětach su přisporile sławu pólskeho mjena. Pólska bu wulkomóc ze zasłužbu swojeho wjednika.

Hižo jako dźěćo, jako hólčec nawukny horić so za swój ródny lud a kraj a hidźić njepřećelow a potłóčowarjow naroda. Mać Piłsudskeho bě přikładna zahorjena Pólka, kiž swojim dźěćom zaščěpi wulku lubosć k narodej a je wukubłaše za wojowarjow za wěc naroda.

Józef Piłsudski studowaše na ruskim gymnaziju we Wilnje. Pólskeho gymnazija tam njeběše. Po tym, zo bě skónčił studije na gymnaziju, poda so w lěće 1885 na Charkowsku universitu. Tam wšak dołho njeběše. Ruskim wyšnosćam bu znate jeho narodne myslenje a skutkowanje a wón bu započatk lěta 1887 zajaty a zasudźeny k pjećlětnemu wuhnanstwu we Sibirskej.

W lěće 1892 wróći so do swojeho ródneho kraja. Njebě to wjacy tón zběžkarski młodźenc, ale hižo muž, kiž wědźeše, što chcyše. Jako socialista da so do toho, organizować pólske dźělaćerstwo. Chcyše pólskeho dźělaćerja dobyć za wěc naroda a jeho wukubłać do narodneho wojowanja. Jeho cyl běše wojowanje wo samostatnu, swobodnu Pólsku.

Józef Piłsudski pućowaše wot města k městu, wšudźe pólskeho dźělaćerja budźeše. Wobroći so tež na pólskich studentow a w nich šěrješe mysličku samostatneje Pólskeje.

Druhi króć bu wot Rusow zajaty a to we Łódźi, hdyž w tajnej čišćerni wudawaše a čišćeše socialistiski pólski časopis. Tola so jemu poradźi, wuceknyć z Pětrohródskeho jastwa. Poda so do Rakuskeje, hdźež mějachu Polacy hišće najwjacy prawow a tam přihotowaše bój přeciwo njepřećelam pólskeho naroda. Józef Piłsudski wědźeše, zo so bliži swětowa wójna a so na nju připrawi. W Haliču a Małopólskej organisowaše pólsku młodźinu we wobronjenych wotdźělenjach a ju wuwučowaše, zo mohła w přichodnym wulkowojowanju sama z bróńju w rucy **so** bić a bědźić wo swobodu naroda.

Józef Piłsudski měješe za najstrašnišeho njepřećela Pólskeje Rusa.

Hdyž wubuchny swětowa wójna, zwoła Józef Piłsudski 6. žnjeńca 1914 swojich pólskich junakow, zo by so z nimi dał do hidźeneho přeciwnika. Wón na stronje Rakušanow wojowaše přeciwo Rusam.

Józef Piłsudski wšak wojowaše jenož za čisće pólske zajimy. Tohodla tež dóńdże w l. 1917 k wótremu konfliktej z rakuskimi a němskimi wyšnosćemi a wjednik pólskich legijonow Józef Piłsudski bu 20. pražnika 1917 zajaty a hromadźe ze swojim sobudźěłaćerjom Sosnowskim zawrjeny do twjerdźizny Dźěwina (Magedburg), hdźež 15 měsacow w jastwje sedźeše.

Po přewróće w Němskej Piłsudskeho 10. novembra 1918 z jastwa puščichu a hižo nazajtra běše we Waršawje. Dnja 14. novembra přewza tam wjednistwo nowozałoženeho pólskeho stata. Hižo 28. nov. zwoła nowy pólski sejm na 10. małeho róžka 1919. Sejm jenomyslnje Józefa Piłsudskeho wuzwoli za wjednika stata.

Běchu to čežke časy za młody stat, kiž seyła hišće njeměješe kruće postajenych mjezow. Nawječorne mjezy mějachu so postajić na zakładze wothłosowanja w Hornjej Slezyskej a Raćišej Pruskej. Wo narańše mjezy wšak wudyri krwawna wójna z bolšewikskej Ruskej. Piłsudski swojich wojakow hač do Kijewa dowjedźe, tola dyrbješe zaso čofać a před wrotami Waršawy zakitać pólsku swobodu. Po dobyćerskej wójnje Józef Piłsudski wěnowaše so nutrkownemu wutwarjenju stata. Nowa pólska wustawa z léta 1921 pak da najwjacy prawow a mocy sejmej a najmjenje hłowje stata. To njebě po mysli a woli Piłsudskeho. Tuž tež ani njepřija zastojnstwa pólskeho presidenta w lěće 1922, ale wróći so do privatneho žiwjenja.

Dołwo wšak njewutra na wotpočinku. Dnja 31. meje l. 1926 rozputa zběžk a na čole swojich swěrnych polkow doby Waršawu. Po poradźenym přewróće chcyše na nowych zakładach wuzwoleny pólski sejm jeho znowa wuzwolić za pólskeho presidenta, tola Piłsudski znowa wotpokaza. Přija jenož ministerstwo wójny, pozdźišo bu hišće ministerski president. Do nětka pak bě zaso jenož minister wójny.

Po prawom bě Józef Piłsudski jenož wšědny minister. Tola wón bě wjacy.. Bě wjednik Pólskeje a ničo so njesta w pólskej politicy bjez toho, zo wón to njeby poručił abo skhwalił.

Józef Piłsudski je stworićel pólskeje mocy. Wón bě założer pólskeho stata. Wón bě přikładny a wustojny wojak, ale wón bě też zdobom přikładny a wustojny statnik.

Józef Piłsudski bě muž mocy. Tola jeho nahlad wo mocy je nadobuty, je zakótwjeny w moralnosći. Piłsudski sam je rjek: „Móc bjez prawdy a swobody je namóc a barbarstwo, prawda a swoboda bjez mocy je hola fraza a dźěćatstwo!"

Móc na zakładźe prawdy a swobody — to je dźensniša nowočasna Pólska, kotruž je zbudźił a stworił Józef Piłsudski.

Balkanski zwjazk přeciwo wobronjenju Awstriskeje

Beograđske nowiny „Vreme" wo wuradźowanju balkanskeho swjasta w Bukarešću piśaju, so je rumunski swonkowny minister Titulescu schtyrjom swonkownym ministram Bobotu namjet Italskeje pschedpokładł, so bychu balkanske staty wojeske tune prawo Awstriskeje a Madźarskeje pschipóznałe. Italske knjeźerstwo je ſ tutym namjetom jako nusne wosnamjenito, so by Bo ſ wobronjenjom Awstriskeje a Madźarskeje němskej wojerskej winowatosći napscheczo dźěłało.

Balkanski swjask je tutón namjet pruhował. Italska žada, so by Bo wo namjecze na pschichodnej konferenzy w Romje jednało. Balkanski swjask pak je Ba to, so Bo bjes pschihłoBowanja sajimanych statow žadyn rosBud njeby stał. Hdyž je Bo Italska wot Streseskeje konferenzy do skupiny statow stajiła, kotrejž Bu Bo pjecza sajnje pschećiwo němskeje wojerskej winowatosći wuprajiše, dyrbi Bo italske žadanje kritiziju pschepruhowacz.

Hdyž němska wojerska winowatosć ſranjenje měrowych sdźerżenjow wosnamjenja, potom dyrbjała tutak sajzada też Ba Awstriku a Madźarsku płaćicz. Jeli pak Italska na swojim napscheczniwnym stejischczu wobsteji, potom drje Bo Romska konferenz tutoho stejischcza dla njeporadźi. Staty balkanskeho swjasta bychu we wobronjenju Awstriskeje a Madźarskeje ſranjenje St. Germainskeho a Trianonskeho sdźerżenja widźale a ſ tym ſranjenje tamnych sajzadow, kotrejž maju měr schtitacz.

Mussolinijowe zetkanje ze Schuschniggom

Italske nowiny Bu njedźelu rano Mussolinijowe setkanje ſeSchuschniggom na napadne waschnje wopiBowate, Bdobom pak Bu na njeoffizielny charakter tuteho rosdźerżowanja pokasała. Nowiny wobeBe pschecziwelske poměry mjes Italskej a Awstriskej naspomnjeja.

Jendźelska a Francowska pola Mussolinija zakročitej

S powěsczu ſ Londona Bo potwjerdźa, so stej Bo jendźelske a franzowske knjeźerstwo sdźěłałe, so bychtej pschi połoženju, kotrejž je swady mjes Italskej a Abessynskej wutkadźa, iwěsczitej, schto mohło Bo za spěsdne postajenje rosrižanego wubjerka stacz.

Jendźelski pósłanz w Romje a jendźelski wupósłanz w Addisu Abebje staj poručnoſcz dostałoj, so bychtaj Bebi žadałoj, so Bo rosrižany wubjerk ruce pomjenuje. Wubjerk ma Bo po dorečenju w januaru ſ dweju zastupjerjow Italskeje a Abessynskeje a jeneho neutralneho Bobustawa sestajecz.

Schtož wudawanje nastupa, kiž je Bo w Romje wosjewiło a po kotrymž Abessynska pschi mjesach italskich

kolonijow w rańšej Afriży wojakow hromadźi, kotrejž so pjecża ſ europſkich krajow ſ brónjemi a munizju saſtaraju, maju w Londonje ſa ważne, ſo so w jendżeſſkim měſcże ſaneho italſkeho hórſchenja w tutym nastupanju njewočakuje.

Lavalowy wopyt we Waršawje

Bórzy po ſwojim pſchikhadże do Warſchawy je ſo franzowſki ſwonkowny minister Laval ſ pólſkim ſwonkownym ministrom Beckom krótko rozrěčował. Wječor je minister Beck k Lavalowej cześći hoſcżinu wuhotował. Na njej ſo ministerſki preſident wyſchi Sſtawek, ſobuſtawy pólſkeho knjeżeſtwa a mnoſy ſaſtupjerjo politiſkeho, towarſchneho, literarneho a wumělſtwowſkeho żiwjeta pólſkeho ſtołneho měſta wobdźělichu.

Njedźelu je pólſki ſtatny preſident Lavala pſchijał a na to jeho na hnězdanje pſcheprožył. Popołdnju ſtaj ſo ministraj Beck a Laval rozrěčowałoſ. Sſobotu wječor běſche Laval ſ hoſcżom pola franzowſkeho pósłanza Laroche. Njedźelu rano je Laval ſ Waršawy do Moſkwy wotjěł.

Hiſchcże njedźelu je Laval na ruſke namjeſtne dwórniſchcżo Niegoraſejoc dojěł. Tam jeho franzowſki pósłanz w Moſkwje Alphand a naměſtny wjednik wjeczorneho wotdźělenja w ſwonkownym kommiſſariacże Weinberg powitaſchtaj. W Minſku pſchedźěwa běłoruſkeho knjeżeſtwa Goloded miniſtra powita.

Wunošk Lavaloweho wopyta we Waršawje

Njedźelſke pólſke nowiny hiſchcże njeběchu ſwoje myſle wo Lavalowym wopyżu we Warſchawje wocżiſchczałe. Wone jenoż krótke franzowſko-pólſke woſjewjenje pſchinjeſechu, a rěcżi, kiž ſtaj pólſki ſwonkowny minister Beck a franzowſki ſwonkowny minister Laval w radiu měłoj. Se Beckowoje rěcże nowiny wobſebje wuſwěhuja, ſo je cżaſte pólſko-franzowſke rozpominanje nacżaſnych politiſkich praſchenjow nuſne. Sſ Lavalowoje rěcże pak naſpomnjeja, ſo ſo franzowſko-ruſke ſrěcżenje ſ franzowſko-pólſkim ſwjazkom a ſ němſko-pólſkim ſrěcżenjom ſinjeże.

Laval je pólſkemu knjeżeſtwu nowe franzowſke plany powſchitkowneho raišchweuropſkeho ſrěcżenja ſ wobdźělenjom Němſkeje a Pólſkeje pſchedpołożił. Beck je jebi na to pſchał, ſo by ſo pſchi tajkim ſrěcżenju na wożebite ſajimy Pólſkeje dojeż dźiwało.

Wojeŕske zwjazki m'ez Francowskej a Italskej?

Franzowſke nowiny w poſlednich dnjach wożebje wo pomérach mjes Paríſom a Romom píżachu. Wone ſo nad wuwiczom wjeſeła. Hižo nětkotre dny je eſtadra franzowſkich wójnſkich łódźow w Neapolu ſtawicź dawa. Wożebje pak ſpokoja, ſo franzowſki létarſtwowy minister Denain ſ italſkim knjeżeſtwom jedna. Franzowſke nowiny pſchenoſeja, ſo je ſo ſ pomoznym ſrěcżenjom w létarſtwje **prěni wojeſći ſwjaſk po wójnje mjes dwěmaj wulkomożomaj ſejinik.**

To by wěſo prawje było, hdyż ſu powěſcże wo Denainowych jednanjach wěrne. Denain ſo prózuje dozpěcź, ſo byſchtej ſebi Italſka a Franzowſka ſtajnje wo ſtawje ſwojeho wojeſkeho létarſtwa a jeho kmanoſcżi rozprawjałej. Wonej chżetej we wěſtych cżaſach ſwěſcżicź, w kaſkim wobſahu matej ſebi we wójnſkej ſchnjatańżu pomhacź. Pſchi tym dyrbi ſo doprědka poſtajicź, kotry kraj roſkaſowarſtwo pſchewoſnje. **To by wěſo woprawdże cżiſty wojeſći ſwjaſk wojnamjenjało, dokelž je dźelene wjedźenje wójny w powětſe njemóże a dokelž dyrbi wojowanje w létarſtwje automatiſży wojowanje na kraju a na morju ſcżěhowacź.**

Wo wukałańskich wólbach w Francowskej

W 600 franzowſkich měſtach a 53 Pariżſkich měſtowych dźelach żu ſo njdźelu wukałańſke wólby do měſchczańſkich a gmejniſkich radow wotmětke. Pokjeżenje je ſo w běhu ſańdźenego tydżenja khěrno wujaſnilo, dokelž ſu wſchelake ſtrony ſwojich kandidatow pał wobkhowałe, pał wotwołałe. Na mnohich měſtnach ſu radikalni ſocjaliſtojo ſo k ſpěſchnemu ſocjaliſtowſkemu kandidatowi wſdali, druzhdże běſche ſaho nawopak. We hłownym měſcże je wobdźělenje pſchi wólbach ſaho ſylne było.

W Marſaillu je dopołdnja w jenym wólbnym běrowje k cżekżim pſchipadam dóſchło. Jeneho wolerja ſ wopacznej wólbnej chartu nadeńdżechu a chżechu jeho ſajeċ. Tutón pał kewolwer wucżeże a ſchtyri kulki wutřáli, na ſhoże pał żo nichtó njeſrani.

Francowska a Italſka w Beogradże zakročitej

Franzowſke a italſke knjeżeſtwo ſtej pola jubożłowjanſkeho knjeżeſtwa w Beogradże ſakročitej a jemu doporuczitej, ſo by ſtórżbu pſchećiwo Madżarſkej we Marſeilleſkeſej naležnoſcżi wrócżiło. Marſeilleſke praſchenje ſteji na programmże rady Swjaſka ludow, kotrejž poſjedżenja ſo dnja 20. meje ſapoczinu.

Sowjetſka ruſka ſo wo lětaniſchcach w Litwje wobhonja

S Kowna ſo powě, ſo wot ſpoczatk meje ſowjetſko-ruſke létaiſke wotpołłanſtwo ſchtyrjoch létaiſkich offizjerow cżerwjeneho wójſka w Litwje pſchebywa, ſo by ſo wo pſchiſtawniſchcżach ſa létadła cżerwjeneho wójſka wobhonjało. Sſowjetſkich létarjow offizjerojo, kotrychż jedyn litewſki létarſki offizjer pſchewodża, w zibilnej drażce ſwoje wobhonjenſke dźelo wukonjeja. Dotal ſu ſebi Ruſojo létaniſchcża w Kownu, Schaulenje a Memelu wobhladali.

Woni chżedża ſebi też wokolinu wokrużnju měſtow Ponievieſcha a Rakiſchkow wobhladacź, ſo bychu tam, jeli trjeba, nowe létaniſchcża pſchiprawili. Litewſke ſmuſkowne miniſterſtwo je nižſchim ſarjadniſtam wyſchnoſcżam wokolnik póſłało, w kotrymż poſtaja, ſo ma ſo jemu woſjewicź, hdże ſo létaniſchcża pſchipraviċ hodża.

80 wukrajnikow ſo z Ruſkeje wupokazało

S Moſkwy ſo powě, ſo ſu ſowjetſke wyſchnoſcże w poſledních dnjach 80 wukrajnikow pjeża dla ſtatej njepſchećeſelſkeje dźakowſcże dowolnoſcżi k pſchebywanju w kraju wſate a jich ſe Sſowjetſkeje Ruſkeje wupokałe.

Sſowjetſke wyſchnoſcże ſu też 15 direktorow ſtatnych pſchedewſacżow ſajeli a do ſrjedżneje Aſije do wuhnańſtwa póſłali. Jich winuja, ſo ſu njepołěpſchonnje po ſtarym waſchnju pſchećiwo dźělaczeſtwej klaſy ſmyſleli.

Někotſi mjes wuhnatymi ſu żydowſky kommunistojo, kotſiż żu w Moſkwje ſwulka żiwi byli a njeſpokojnoſcż ſtanoſcże ſbudźili. Tak buchu w Moſkwje njemóżni.

Żeleſniza ſ Augsburga do Nürnberga nětko elektriſta.

Po dwě łżże trajazym wutwarjenju jeſo na 137 kilometrow dołhej Augsburgſko-Nürnbergſkej żeleſnizy nětko elektriſti wobkhad wotewrił. Elektriſke cżahi móża do 160 kilometrow ſa hodżinu łżeċ. Na Augsburgſkim dwórniſchczu wupyſcheny wożebity cżah pod ſynkami hudźby wotjědże.

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncżk

17] (Pokračowanje.)

Schkowroncżk wě, ſo dyrbi ſo na knjeſow ſwaha a pſchklepanje hicź. Tohodla cżeſcżomnje a pokornje też dymk ſ huby bjerje, cżapku ſejma, w duchu ſo khrobli: „Na hubu njedoſtanjeſch, wopraſchej ſo“, a hižo ſo bliži k inżenéram, hižo ſo jich praſcha: „Njewſmiece mi, żadni knjeża, ſa ſko — radý bych ſo waſ wopraſchaċ chżył, hdże pał tu budże to nowe ſaſtaniſchczo ſtacź?“

Nichtó na dźěduſchcża ani njedźiwaſche, jenoż mkoubuſchti aſſiſtent ſo k njemu wobroczi, pſcheczełnije ſo na njeho ſaſmja a rjekny: „Te jowle, ſtaruſchko, ſtacź njebudże, dokelž ſo měſtaſzko wo njo njeſajima, politiſkene akżije njeje wotkupiło a tuż ſtajimy ſaſtaniſchczo pola Kolcża a potom hakle pola Prochowa“, każ nicżo wo to ſo ſaho wobroczi a dźełaſche dale.

Ale w Schkowroncżku ſo w tym wokomiku ta prawa burſka krej rozbudźi. Hlej, kak ſo pſchemění! Cżapku ſej ſtaji a hacź do tyła, hacź do dólcża ju ſtorcżi, dymku tykny do lěweho kuċika ſaczinjenjeneje huby, ſmorſchcży cżoło, browzy ſo ſeſchejcherichtej, we wożownaj ſo jenou ſabłyſchcży, też pjaċej ſcżini a pohrožy: „Cżert a hela — ſo njeſłyſchu ſakrowaċ — tak wokoło ſtameje huby budże nam ta błěżnowſka żeleſniza jěżdżicź, pola a kuli pſcheréſuje, każ bychu to ſtawki byle, klinkow a pokojcżkow nam naczini, ſo ſo tam ſ pluhom njewobroczíſch, ale ſaſtacź niż, a dyrbi tu ſaſtacź. Wy tajzy hinaſchi — to by tola khort njebył — puſchcże mje.“ Schkowroncżk nahle cżrjódu pſchiſładowarjow a poſłucharjow roſdźěli, a wſchón roſhorjeny k Borownej cżěrjeſche a ruy pucź domoj do khżinje.

„Staroſta, tu ſtej tej dwaj tyhaja!“, ſa khwilu na radniży wo błido dyrì, „a nětko thwaja hnydom dele, ſo by jim rjekł, ſo bychu hiſchcże w tymle wokomiku wunměrili ſaſtaniſchczo, hewaſ budże ſłě.“

„Wumětja, wuja, budżeże hjes ſtaroſcże“, ſtaroſta kłudżeſche a radý lubjeſche a njeżeſche. Pola Borowna ſteji dźenża ſoprawdże dwórniſchczo, maſe drje, mohł rjec jenoż „kapżne wudacże“ wulkeho dwórniſchcża, ale pornjo woteſwrjenym budam pola Kolcża abo Prochowa tola hiſchcże wożebne.

V.

Po Borownje Schkowroncżk ſ horda khodżi a ſe ſaczuċom Mucia Seavole. Je ſo worhował! — Borowno wuchował! — Njeby-li jeho było, njebychu krajenjo nihdy na nihdy dwórniſchcża nětli!

„Wuju, ſawěſcże wěrno, wy ſcże wulkotnił, ſcże ſo widżeċ dał!“ tak nětkotryżkuli wuja khwali a to wjazy ważi hacź hdy bychu jemu pomnił ſtajiti abo wulizu po nim wuſchcżiſtili. Młody drje trochu mórkotaſche, ale ſtónczinje ſo ſ hotowym podaſkom pſchecżeli a ſchemjeſche ſo też w nanownych ſaſtużbach a wohrěwaſche ſo na ſtónczku jeho ſławy.

Ani ſtary Sahořk njeſamóże jemu hižo popjerja naſtrjacź na ſtódny tykanz. Spyta drje to a wopraſcha ſo jeho ſjawnje, hdyż ſo njedżelu popołdnju w korczinje na ſchkletſiwa ſeidżeſchtaj: „Schto dha to ſlyſchu, Hanuſcho, ſu pjeża na ſtare dny rokum ſłubił a njetaſch pjenjeſy ſ wokom won do powětra?“

„Schtó dha je cżi tole napowědał?“ Schkowroncżk wúcżo ſchiſiaczini, hnydom njewědżo, hdże Marhaċyny nan měrì.

„Sſwojej dźeċiġ ſu pjeża wobkradnył a ſa diwaj tyſaja tohole papjerjaneho njerjada kupił.“

„Te akżije myſliſch?“ ſo womjeńkaŕ ſ zykej ſchiju ſaſmja — a hnydom do ſwojeho ſuſoda kubny: „Sdyż móża Sahořkeży błaſnicź, cżehodła njebychu Schkowroncżkej błaſnili?“

„To ſym cże tola ras ſaſo na polcż ſejił“, ſo nětko Sahořk piched zykej korczinu hordże wupjeraſche. „So by potajkim wědżał, na cżim ſy. Ja mam w khżini jemu jenicżku akżiju ſa ſto ſłotyk, a ta mje hiſchcże mjerſa.“

„Staroſta! Staroſta!“ wunmeńkaŕ w prěnim nawale khněwa ſawoła. Sſmějerjża pak na ſwoju jebu błóß pohluſchi a prjedy hacź ſo poſłucharja dożmjachu, naby Schkowroncżk ſaho ſłubjeneje duſchinje runowabi. Hordże wupja brodu, wotbu kur ſe ſwojeje dymki a ſwjatoczżnje wotſeżewi: „Sdyż cże njerſa, daj ju mi, ja ju wot tebje kupju.“

„Ty by wſcho naſche cżhył. Maſch hižo naſchu Marhatu, naſchu premijowu kruwu ſ cżeleċom a nětko by hiſchcże naſchu akżiju cżhył. Skowajmoj żej kżódy ſo ſwoje a ty żej myſli, ſo żu dwaj tyhażaj na moju ſchaku pſchidał. Tehdy by mje truhnył, tuż ſym cżi dyrbił wrócżiċ, ſchtoż by mi pożcżił“, Sahořk dokładnje wujtrěłi a Schkowroncżk tón hórſi płaſt pożcże każ ſtódku rózynku.“

„Tak ſmój wurunanaj“, kżkale pſchikhwały a dale na to njemyſlesche.

Żiwjenje jeho pſchejara wjeſeleſche a tuż żej jo njekażeſche ſ nětkajkimi ſchpatnymi wjeczżiwymi wotpohładnu a planami a to cżim bóle, dokelž je ſ tymi Sahořkami wulu pſcheżeſtiwje a dokelž je Marhata żona, kaiżuż ſtórż ſwěta njeby namałak, hdy by ju ſamo ſe ſwěżcżku pytał, a ſa nana njemóże. Khodżeſche ſaho ſtódny dżeń ſe mſchi żej ſaſpěwacż a ſo pomodliċ, do łżża żej wurndże,, ſo by w nałżcżu poſłuchał na hwiżdanje kożow a dróżnow, w polach ſaſta a ſwjeſeli ſo ſ pěſnju ſwojeho ſnamſcha — ſchkowroncżka, po łukach khodżeſche a wobdźiwaſche piſane kwěti, ale najradſcho a najhuſcżiſcho khodżeſche k dwórniſchczu, na kotrejż horduſcżu wobſedżerja hladaſche. W khżini khowaſche dżeżacż akżiſow po dwěmaj ſtomaj w kronach a ſwojim ſnatym ſe ſuſodnych wżow, hdyż żej pſchiſiżdżechu nowa żeleſniza wobhladacż, njeſaby ſ nimi powedajo tak pſchipódła ſo pokhwaliċ: „To je naſcha żeleſniza! Ja ſam mam na tymle dwórniſchczu dwaj tyhażaj ſapiżanej.“ Najbóle wſchak ſo radowaſche, hdyż to puſchczichu, hdyż mjenujży pożcżachu po żeleſniſtej cżarje cżahi porjadnje jěżdżicź. Jěżdżachu pomału a roſmażnje, każ pódlanſke cżahi wſchudżom jěżdża, ſkoro próſdne, mohł rjeż jenoż wulkim a małym pſchihładowarjam ſ wjeſelu, kotſiż ſo na nje njemóżachu nahladacż. Wo niczim druhim ſo nětko njeređeſche hacż wo nowej żeleſnizy a macżinu ſ powedaka cżara halle ſ cżaſom ſadżi a ſłehny. Tu a tam ſo nawożeny naſyp drjebjeſche a ſypaſche, nětdże ſo żeleſniſki noſcżik nahkleſche, ſchile ſo ſchwiwjachu, wona nochżyſche běżeċ, każ běchu jej to inżenérojo poruczili, a pocżeż pſchi prěnim nawale kruch role — to pat naiſbóle a pſchede wſchěmi ſtareho Schkowroncżka roſhorjeſche.

(Pokračowanje ſcżěhuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 13. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Njesprawne kubło sprawne sobu žerje

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčera wječor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer +5 a thermometer +24. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 741, hygrometer —9 a thermometer w nozu +5. Rozpołoženje wjedra w žrjedźnej Europje je tajke, so pšchego sajo pšchiplaw symneho powětra ſ Lodoweho morja pšchnje. Wyšchina, kotraž běšche žo sańdženy tydźeń nad Jendźelskej wupšchestrěła, je žo hacź ke kupje Islandskej wotšalita. Na jeje rańschej kromje, tu je nad Połnóžnym morjom, symne wětry ſ połnoza k połodnju duja a nam powětr šindja. Nad Finskej wobšćerna nižina leži. Wona je wčera nahle wudźeł hacź do naschich stron storzěła. Tutón je hišche dźenja w njestajnym wjedrje wušlutkuje. Sdobom tuta nižina symnym wětram njemóže pucź šalehnyć. Tehodła wuhladny hišche njejsu jara šwježelace. Směješny wschat pšchego hišchoze khwilu symne wjedro, dokiž je pšched Lodowym morjom nižiny njewoworja. — Jutšje wutoru štóróžko 4.13 hodź. šthadża a žo 7.40 hodź. khowa. Měšacźk šthadża jutšje popołdnju 3,34 hodź. a žo rano 2.09 hodź. khowa.

— **Wuhlady na wjedro ša jutšischu wutoru: Hišcheje njewobšiajne a chłódne wjedro.**

*

— **Bacźony w Sakšej pšchiběraju.** W lěcźe 1928 běchu bacźony w Sakšej hacź na 13 porow woteběrake. Wot toho czasa žu žo wone šajo poczaše pšchiporicź. Kaž krajne towaršwo „Schkit sakšeje domišny" wosjewja, je žo w Sakšej hnězdźazych bacźonow lětša 54 porow naliczjło.

— **Njesbože na drohy.** Na dróhowym ſchiźenju pšchi Krónprynzowym mosće šobotu lokojeźeny do wožobowego automobila šrasy a padže. Na šwoje šwobodrenjom woteńdże. Kolo a automobil žo wobšchkodźischtej. — Tehorunja šobotu na ſchiźenju Libijskeje dróhi, Walskeje dróhi a Zyhelnſkeho wala lokojeźdnaj do žo šrasyschtaj. Jena žona padże a žo na lěwym kolenu khěrro frani, so dyrbjesche lěkaŕ ranu šaczjnicź.

Přeměnjenja w lěčnim jězdnym planje statnych autobusow

Cźjary ſtatneho autoweho sarjadnistwa w Budyšim wokrejžu žu žo w žwojim lěcźnim jězdnym planje, ſiž wot 15. meje płaczi, mjes druhim tam pšcheměnite, hdźež žrebi to poczaš žaba. Nimo teho žu žo dźěła jara pšchiłodne pšchisamknjenja wutworike. Na tute pšcheměnjenja žo wožebje kedźbne cźini:

Cźara 480, ſ Budyšchina do Biskopiz a Noweho Města.

Rańscha jězba nětko w 6 hodź. wot Budyšchina sajo hnydom do Noweho Města wjedże. Wona ma w Biskopizach njepožrědne pšchisamknjenje do Krježdźan.

Cźara 481, ſ Budyšchina do Kamjenza.

6. jězba sajo 10.30 hodź. wot Budyškeho dwórnischcza wobkhadża. Jězby 4, 6, 12, 3, 5 a 7 žu w Kamjenzu njepožrědne pšchisamknjenje do Kinsbórka — wojerſkeho šwuczowanišcza — Krježdźan a wróčo dostake.

Cźara 489, ſ Budyšchina do Wjasońzy.

1. jězba žo na 6.10 hodź. wot Wjasońzy žo pokoji. Nimale wšchitke jězby maju we Wjasońzy pšchisamknjenje do Žitawy a Biskopiz.

Cźara 490, ſ Budyšchina do Komorowa.

Jězby na Budyške wiki žo po poczažu šłožuju prjedy šapoczinaju.

Wožebje pokašujenny na jězdny plan, ſiž je žo runje wudał a je wšchudże dostacź.

*

Přešulowański kurzus za ratafsku wědu w Pomorcach

Póndźelu 6. meje 1935 je w Pomórſkej šyntowańi ša ratarſke dźěło 7. roswucźowanje ša wucźerjow, w ratarſkich rjadownjach wucźazych, pšchemyšlowy wyšchi šchulski radźicźel Hohſfeld w Budyšchinje po poručnjenju ministerſtwa ša ludowe roswucźenje w pšchitomnosći ſjoch šastupjerjow krajneho burſtwa wotewrił. Wyšchi šnudźowny direktor Zygański ſ Lipška wo „wošnamje ratarſkeho dźěła ša wucźerſku wědu" rěcźeše. Po tutym pšchednoschoſchu šchuliſti wjednik Kerk w Bukezach, kotremuž je žo poručiło, roswucźenje pšchewješcź, pšchednoſchcź wo methodizy wucźby wo ratarſkim dźěle měł. Pšchednoſcherjej žadachtaj, so bychu wucźerjo ratarſke dźěła prawje nawukhnyli, žiwjenjowe šakonje ratarſtwa špóſnali a žo ſ ratarſkimi nałoškami šaběrali. Pšchetož dokelž je po franzowſkim wucźenju Ruhowje bur prawy cźłowjek, dyrbi žo won ša njerozſtwjelšlimu šwjašanoſcź ſwoju a šemju wukubłacź. Dokelž tole wukubłanſke waschnje ša naſchich ratarſkich dźěłacźerjow a burſkich pachołow žaba, so tucźi nawukhu, rjane ratarſke wuplody napłahowacź a dźěła dokonjeja, je ſ hłownej šaładu, so ratarſcy powołanſcy wucźerjo w nowej Němſkej ratarſke dźěła praktiſcy a theoretiſcy nawukhu. Teho dla žo roswucźowanje dźěła do theoretiſkeho a praktiſkeho dźěła šrajduje. Pšchi tym je ša šchtyrinjedźelſke tracźe roswucźenja, pšchi kotrymž žo 20 powołanſkich wucźerjow je wšchech dźełow Sakſkeje wobdźěli, cźaš na ſcźěhowaze waschnej rosdźelenj: 6—10 hodźin wšchednje theorija, 10—11 methodika, 13—17 praxis. Na měſto theorije a methodiki, w 4. kurſowym tydźenju dopołonja wot 6—12 hodźin ſchulſke praktiſke ſwucźowanſke dźěła kurſulowych wobdźělnikow w Bukeczanſkej powołanſkej chuli ſtupja. Pšchednoſchowacź budźa pódła hižo mjenowanych knježi wyšchi ſtudijowy direktor Marquis ſ Dahma, direktor dr. Sommerkamp w Pomorzach, dr. Schmidt w Pomorzach, wucźer Max Zeibig ſ Budyšchina, dr. je Stranzowa ſ Pomorz.

Saſtupjeř ministerſtwa ša ludowe roswucźenje wyšchi ſtudijowy radźicźel Seidel, žo ſchtwórtk 9. meje pšchi wšchech dźełach ſpytowatnje žiwje wobdźělesche a w dźeſchej rěcźi rosłoži, ſo žebi žo łapoczaze roswucźenje naſcheje ratarſkeje młodźiny, ſ kotrejž žu dotal hušto mazoſchnje wobkhadźeli, wyšoko waži.

*

S **Pšchiwcźiž.** Hitlerſki dub w naſchej wšy hušto puſcźowaſy wobdźiwaja. Dubowa wokſina je žo wožebje rjenje wuhotowała. Kraſne kwětki nětkole dub wobdawaja.

S **Bukez.** Njedawno bě jedyn cźeſadnik wudawał, ſo žu jemu ſ jeho komory 50 hriwnow kradnyli. Żandarm teho dla cźłowjeka šadžerja, kotryž bě na dnju, na kotrymž bě žo paduſchſtwo ſtało, wo wšy był, a pšcheczjwo njemu pšchepytanje ſawjedże. Hdyž pak žo potom żandarm cźeſadnika ša nadrobnoſcźemi wuwoprašchowasche, žo tón do napſcheczjwnych wuprajenjow ſaſchnjata a žo ſtónczne wuſna, ſo bě žebi paduſchſtwo wumyłlił. Se žiwotimi bładami je cźeſadnik wyſchnoſcź ſa nóž wodźił a jej wjele dźěła nacźinił. To ſmeja ja njeho njelube ſcźěhowki.

S **Njeſwacźidła.** We wobłuku dnja ſtajnje młodźiny žo ſańdženu šobotu też w tudomnej ſchuli ſ wožebitej žwjatoczroſcźu na maczeŕny dźeń ſpominaſche. Dźěcźi žo dopołonja w 11 hodź. ſhromadźichu, ſo bychu pšchenjeſenje Lipšcźanſkeho radia ſłyſchale. Po radiowym pšchenjeſenju jena ſchulerka 7. lěta hrónczko wo maczeri pšchednjeſe. Khórowa hra „Maczе, djakujemy žo cźi!", kotruž wucźerſtwo a dźěcźi 8. ſchulſkeho lěta ſhromadnje pšcherjedźechu, žo pšchiſłuchny. Wſchitko mjetke běſche žo ſpuſcźiło a pocźeſcźenje maczerje žo rjekowżu ſta. Siwjatocźnoſcź žo ſe ſpěwomaj porjenſchi. Stónczinje wſchitcy na maczeŕ Němſku a na wjednika ſpominachu.

Ze **Smječkec.** Wčera njedźelu wuleća sebi k nam do Smječkec rjana liča Kolpingowych towaršow z Marijneje Hwězdy — běše jich na 50 —, kotrychž pšecźelnje tamniši korěmaŕ Robel witaše. Jako běchu so wšitcy zešli, powita starši towaršwa wšitkich nanajwutrobniſo, zdobom poda lětnu rozprawu. Běše so wjele dźěłało k lěpšemu towaršwa a naroda. Na to jimaše so słowa knjez prezes, kiž rozłoži wuznam dźensniſeho zeńdźenja. W luboznych słowach spyta młodźinje Kolpingowy duch rozkłaść, kiž ma być

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerſ a za nawěſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liſcina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

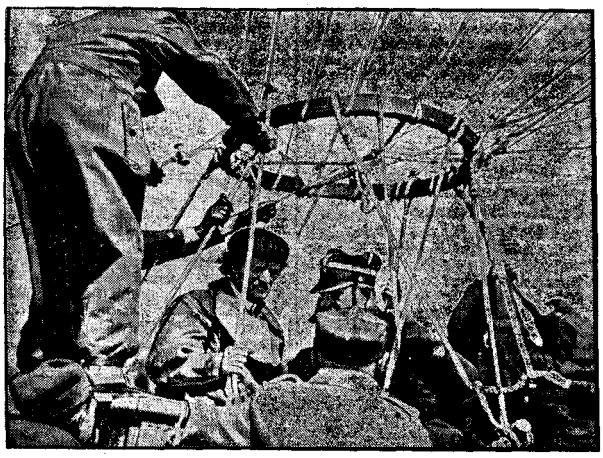

Profesor Piccard pšched nowym lecźenjom do stratosfery

Belgiſki lětaŕ do ſtratoſſery profeſor Piccard (druhi wot lěwa w baſkowej cźapy), na Warſchawſkim lětaniſchczu Mokotowje pšched lecźenjom na pruhu, kotruž pšchi pšchihotowanju noweho lecźenja do ſtratoſſery žłuži. Na tuto lecźenje žo Piccard tohorunja ſ Warſchawy puſchči. Wón žo nadźija, ſo tón krótcź 30 000 metrow wyšoko poleczi.

Hospodarski rozhlad

Póndźelu 13. meje 1935.

Barlinska burſa ſ dnja 11. meje. Burſa běſche ke kónzej tydźenja měrna, ale dale pšcheczelna. Wulka likwidnoſcź w pjenjeſach žo dźenja też na rentowych wikach wutłukowasche, pšchi cźimž běšche wožebje ša krótkocźaſne emiſtije wjetſchi ſajim. Kurſy tu powſchitkownje wo nješchto mało poſtupichu a ſtara wójnſka pożcźonka możeſche ſamo na 116.25 pšcheczahnyć, dźiwajo na bliske wułožowanje. Połépšenje na akzijowych wikach wucźiſnjachu do 0.75 prozenta.

Stótne wiki w Drježdźanach.

Na ſtótnych wikach ſtejeſche dźenja na pšchedań: 1144 howjadow, a to 135 wołow, 274 byłow, 501 kruwow, 61 jałojow, 68 ſracźkow, dale hišchcze 1234 cźeſatow, 713 wowzow a 3160 ſwini. Pola howjaſeho ſtotu je wokthod ſrěni a to ſwjetſcha ſa dotalne płaczišny. Pola kruwow je wobthod trochu pomałſchi a płaczišny tu ſłoſka popułſchcźeja. Cźeſata maja žiwy wobkhod ſa dotalne płaczišny, tu žo wožebje ſa ſrěnjej druzinu praſcheja. Pola wowzow je wobthod ſrěni, tu žo płaczišny njepſcheměnichu. Pola ſwini běſche wobkhod tohorunja ſrěni a dotalne płaczišny žo jenož mało pſcheměnichu. Na tónzu witkow žo tu wobkhod hišchcze trochu wožiwi.

Hospodarski kućik

Rozwućowace drobnosće

Z nałětnich sywow lubuje běrna najbóle wows, to rěka wona chce, je-li móžno, na wowsnišco wusadźana być.

Smjetana zeskhadźa najlěpje w sudobjach, kotreż su ze železneho blacha kowane a z cynom wulate; dobre su też tajke z lateho železa z běłym emailom, najšpatniſo skhadźa smjetana w drjewjanych sudobjach.

Bramina (diphteritis) drje hišće nješkotrźkuli wopor pózrje, prjedy hač łěkarjo za byćom tuteje khorosće přińdu a spomožny sšédk namakaja. Dokelž khorosć nahle a z wulkej złóšću wustupuje, a wosebje na wsach so komdża, zo by so bórzy po łěkarja pósłało, je trěbne, zo ma hospodaŕ, kotremuž je Bóh dźěći wobradźił, sćěhowace kedźbu: 1. Njech so dźěći wot małosće k tomu nałožuja, zo sebi šiju ze zymnej wodu myja a wopłokuja. 3—5 lět stare dźěćo, kotreż je wot złóstneje khorosće přewzate, spješi so wězo přećiwo tomu, njeje-li to hišće ženje činiło, a tola je w porjadnym wuwopłokowanju jenička pomoc. Maś dyrbi žortujo a hrajkajo dźěśu pokazać, kak ma so w šiji pluskorić, njech z liwkim kofejom abo mlokom — dźěćo to po njej čini a přiwuknje. 2. Njech so šija dźěśa přehlada, štož so z tym čini, zo so jazyk dźěśa dele sćišći — a to też hdyž je strowe. Wuhlada-li maś swětłu čerwjenoś w dźasnićku (štož najbóle na to pokazuje, zo so bramina nutřka w dychawkach nasadźuje), njech so z pomocu njekomdźi. Lěpje lékarjej nješto płaćić, hač dźěćo přisadźić. 3. W kóždej wsy mohło po mojim zdaću wot lékarja připrawjene srédki k rucy być, kotreż mohle so bjez komdźenja nałožeć, komdźi-li so lékaŕ z přikhadom, abo daloko bydli. 4. Wupluskotanje w šiji dyrbi so kóžde 15 minutow wospjetować, wo dnjo kaž w nocy, dokelž khorosć na dźeń njećaka. 5. Njech so w khorosći na to hlada, zo čisty powětr do jstwy stupa, hdyž khore dźěćo přebywa. 6. Na žehliwe wuhlo njech so často karbolowa kisalina lije, kotraž škódnosć wudychanja haći. 7. Wšé strowe dźěći w domje měle sebi wšédnje časišo šiju ze srédkom wopłokować, kotryž lékaŕ poruča. 8. Sytna cyroba je khoremu dźěśu trěbna (mjasna juška, přewarjeno mloko, mjehke jeja), dokelž bórzy při tutej khorosći wot mocow přińdźe. 9. Strowe dźěći njech z khorym njespja a njebydla. 10. Zemrěte dźěćo njech so na khłódne městno połoži, khłódne druhe k njemu njemóža. 11. Stoż je khore dźěćo wukašłowało, ma so hnydom do zemje zaryć, jstwa a nakašłowane ruby maja so wućišćić.

z přikładom sobustawstwu. Na to spěwaše so němska narodna hymna, kotrejž so naša „Rjana Łužica“ a zwjazkowy statok mój!“ přidruži. Skónčnje přińdźe łažny koldk k swojemu prawu. Wjesele so hišće spěwaše a tłomjaca kapała žortniwe kupleje přinošowachu k zabawjenju připosłuchafstwa. Zawěsće je wulět ze swjedźinkom swój zaměr docpěł.

S **Mikowa.** Tudomne žandarmstwo wot oktobra lońšeho lěta Wuhelske žandarmstwo šobu sarjadowasche, dokelž so tehdy žandarmski hłowny stražnikhtr Monsa tehdy pschežadši. 1. meje pak je so žandarmstwo se žandarmskim straschmischtrom Fribhaufom se Steinbacha wobsadźiło. — W naschej wsy so někto pilnje twari. Cźežła Willi Bader je žebi nowe domske natwarił. Na Borschczańskej stronje tu so wschelake twarjenja dotwarile, kotrej běchu w sandźenym lěcje sapoczeli twarić. Sahrodny wobsedźer Wawer je wulku kólnju natwarił. Murjeŕ Jan Pawlik twari wulke domske. Też hischcze hródże a kólnje pschetwarjeja a pschitwarjeja.

S **Khrjebje.** W naschej wsy so hat sa haschenje wohnjowu pschiprawi. Delnjoschlesyske provinzialne wohenjawěšćaze sjednoczenstwo je k tomu dar 200 hriwnow pschisłiwolilo.

Budyske stawniske powěšće

sobotu 11. meje 1935.

Wumrěłoj staj: 10. 5. Alfred Werner Metzsching, schulerŕ, 13 lět. — 10. 5. Emil Kurt Spreer, wyschi justizny sekretar, 47 lět.

Do mandźelstwa stupichu: 11. 5. Gustav Ferdinand Bed, pišmikistajeŕ, ſ Emmu Bertu Peruchetti rodź. Winterhalterej, bjes powołanja, wobaj w Budyschinje. — Felix Erich Dürigen, twarſki dźełacjeŕ, ſ Ernu Hilju dźěl. Rudolfowej rodź. Rjekej, pomocnizu, wobaj w Budyschinje. — Hellmut Kurt Ludwig Rottmann, wučeŕ we Wulkej Hartawje, ſ Hanu Elfriedu Priebźej, wučeńku w Budyschinje.

Přilopk

Cźežkej njeſtoži ſ autcmobilom w Raňschej Pruskej — pjecź morwych.

Ssobotu ſtej w Raňschej Pruskej dwě cźežkej njeſtoži ſ automobilom ſtatej a žebi pjecź ſmjertnych woporow žadałej. W ſawinjenju dróhi pola Dewauſkeho lětanischcza automobil, w kotrymž pjecź wožobow žedźeſche, ſ wulkej ſpěchnoſcju do ſchtoma ſrafy a ſo do pěrowa ſwróćji. Wós ſo hnydom ſapali. Dwaj ſtudentaj ſ Königsberga możeſchtaj ſo wuthowacź, tamne tſi wožoby ſo ſpalichu. — Druhe autowe njeſchoſo ſo blisko Heiligenbeila ſta. Tam automobil pſchi kurjawoitym wjedrje do cźerjódki ludźi ſajedźe a dweju puczowazeju rjemjeſlnikow mori. Jena wožoba ſo rani.

Dźiwja ſpłóchcita krowa.

Wobydlerjo nětkotrych wſow pola Roſſena ſu ſo je krowu do hroſy ſtajili, kotraž bě ſ Bräunsdorfa pola Friberga ſ hródże cźekła. Pola Großſchirmy dźiwje ſkoczo rěku Muldu pſchepluwa a potom ludźi we wokolnoſcźi trachſche. We Wiebertſteinje dwaj muzej ſpytachtaj, ſkoczo ſadźerjeczj, tola wona jeju tak ſtraſchnje ſbodże, ſo dyrbitaj ſo lěkarjej dacź hońicź. So by ludźi dale njenadpadowało, ſu ju w Reinsbergu ſaſtrělili.

Gummijowa fabrika w Muichowje ſo wotpalita.

W Metzelezej gummijowej fabrizy njedźelu dopołdnja ¾10 hodź. wohenj wuhyri. Wjeſka Muichowſka wohnjowa wobrona na pomoz khwataſche. Wšědźe 20 tunow ſurowcheho gummija je ſo ſ wohnjom ſniczilo. Pſchi haſchenju ſo 26 wožobow ſe ſrjeſanjom ſrani abo ſ kurom ſo ſajedźeja. Naſtata ſchkoda ſo na miljon hriwnow wobliczа.

Manchesterſkeho wójwodu k jatwu ſaſudźili.

Londonſki ſud je pjatk Manchesterſkeho wójwodu dla ſpytaneho jebanſtwa k jatwu na dźewjecź měſazow ſaſudźił. 58lětny wójwoda, kotryž jendźelſkej krónſkej radźe jako ſobuſtaw pſchiſłuſcha, je dejmanty ſaſtajił, kotrejž jemu njeſłuſchachu. S tym bě ſo chyt nakhwilnje ſe ſtajnje pjenjeſnje muſy wuſwobodźił. Dejmanty jeho dźělenej žonje ſtuſchachu. Wobſtorżbu bě ſarjadnik wójwodzyneho ſamóženja ſapodał. Manchesterſki wójwoda je hižo dwójcu ſwój bankrot pſchipowědźił; jeho ſu w poſlednim cźaſu 67 krócź dotha dla wobſtorżili.

Nowe ſemjerjenje na łupje Formoſy.

Po powěſći ſ Taiwane na japanſkej łupje Formoſy je łupu nowe ſemjerjenje potrjebiło. 20 ludźi je ſo pak morilo pak ſranilo.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ungültigkeitserklärung ſämtlicher Pflichtſcheine für Jagdaufſeher und aller Beſcheinigungen für Forſtbeamte uſw.

Unter Bezugnahme auf die Beſtimmung des Reichsjagdgeſetzes vom 3. 7. 1934 und der Ausführungsverordnung hierzu vom 7. 3. 35 werden hiermit alle bisher gültigen Pflichtſcheine der angeſtellten Jagdaufſeher und alle an Forſtbeamte uſw. ausgeſtellten Beſcheinigungen des Inhalts, daß ſie gemäß § 34 des alten ſächſiſchen Jagdgeſetzes vom 1. 7. 1925 zur Ausübung der Jagd keiner Jagdkarte bedürfen, mit ſofortiger Wirkung für ungültig erklärt. Dieſe Pflichtſcheine und Beſcheinigungen ſind mir umgehend zurückzureichen.

Bautzen, am 8. Mai 1935. **Der Amtshauptmann.**

Sitzung des Bezirksausſchuſſes

Montag, den 20. März 1935, vorm. 10 Uhr im Sitzungsſaale der Amtshauptmannſchaft Bautzen, Bismarckſtr. Nr. 21.

Bautzen, am 10. Mai 1935. **Der Amtshauptmann.**

„Ty mój ptačko“

(Pokračowanje.)

Ročk.

Mamy čerwjneho a módreho ročka. **Maš-li** čerwjeny nós, maš „**ročka kónčk nosa**“, a maš-li módry nós, sedźi ći „**módry ročk na nosu**“. Ročki su sej ně**hdy** hižo w klětkach dźerželi, to bě **dźěćom** radosć. Ale hdy by ročk čeknył, to bjočenje! Tak dźensa hišće tu a tam hólčik „**škrěči, jako by jemu ročk wuleća!**“.

Ročki so z muchami žiwja. Komuž so tajke zwěrjatko do huby zabłudźi, njech jo „**slapnje kaž ročka muchu**“. Wšako też „smorze wěš, što pócmje zjěs“. (Rozeznawamy ročka a ročku, to rěka j e h o a j u.)

Žołma.

„**Žołma je wšitkim dźećelam ćeta.**“ Zawěsće je měnjena mjeńša žołma, kotraž hewak **dźedźele** rěka. Wulka žołma (zelena a čorna) w lěsu jako čěsla dypa. Tohodla ma přimjeno dypak abo dypornak.

Sykorka.

Sykorka je wužitny ptačk a jeje mjeno Sykora maju wšelacy ludźo, ale ničo wo njej wusłědźił njejsym khiba wopačnu sadu: „**Sykorka so ći na nós sydnje, jeli palenca trubiš.**“ Nic sykorka, ale ročk.

Kralik abo **třěž** (cyž).

Wěmy, zo cheyše mały kralik być z kralom ptačiny, też nad worjołom. Ale dźensa hišće njeje to dóspěł, njemóže dóspěć. Nichtó nochce „**so runać kaž mały kralik worjołej**“, nima-li khmanosće k tomu. Lěpje je małemu kralikej w žiwym płoće. Tu móže z kralom być. Fukoce tu z halžki na halžku. Padnje-li prěni sněh, kralik šćerči, ale bjez wuspěcha.. Što ći pomha „**šćerčeć kaž mały kralik na prěni sněh**“. Njedaj so wusmjerć.

Kokula, kuku.

„**Kokula počina kukać, hdyž je so młodeho wowsa najědła.**“ Hačkuliž to widźał njejsym, wěrju. „Kokula kuka: Pisań so łuka.“ A woprawdźe, hdyž kokula kuka, so swětluje łuka“. Kokula njesyda, nima khwile. Podnjese druhej ptačinje, na př. zybja. A móže to, dokelž „kokula je njemały ptak, ale jejko ma drobne“. Bjez dźiwa? Stóž nima swojeho domčka, je też „**bjez hnězda kaž kokula**“. Njeje to khwalba.

Zo „**kokula njeje sokula**“, njewěm, što to znamjenja. Snano telko, zo „Bukečenjo njejsu Kukečenjo“!

Hupak — hlupak.

Hupak njeje mazuch, kaž sebi traš něchtóžkuli mysli. „**Žadyn hupak njenjeredźi sebi do hnězda.**“ Ale „**hupaki sej też hnězdo rjedźa**“, je-li trjeba. Ale praji so: „**Wokoło hupaka smjerdźi.**“ Móžno, ale njesmjerdźi też wokoło wroblow, kiž za wowsom du, kotryž konje na puć puščeju? A njesmjerdźi też wokoło skota dosć? Łža je, zo hupak sam smjerdźi. A tohodla tu nichtó njemóže „**smjerdźeć kaž hupak**“. Tajke złe rěče wo hupaku njezałožuja so na woprawdźitosć, ale na to, zo někotři mudri hupaka a hłupaka njemóžeja abo nochceja rozeznawać. Nikomu so hupakow njedawa, ale „hłupakow“. Snano „**hupak wjele do so dźerži**“, dokelž ma rjanu hłójčku, ale měnjeny je hłupak, hłupy hóle. A snadź hłuposć smjerdźi. Někomu hłupakow dawać njeje pěknje. Ale kaž „hupak sej za to njemóže, zo w tujawšim hnězdźe lehnjeny njeje“, tak też **hłupak** nic. A kaž hupak zwjetša sam wot so nawuknje hupać“, tak też hłupakow dawać nawuknje hordačk sam wot so. „Spochi **rěči** wo sebi samym kaž hupak.“ Słabosć! Hłuposć človječa! Hup hup!

Towařstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Jednota“, tow. kat. Serbow w Drježdźanach. Wutoru 14. meje wječor 7½ hodź. budźe naša **generalna zhromadźizna** w towařstwowym domje Bayrische Krone, Neumarkt. Porjad so tam wozjewi. Sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

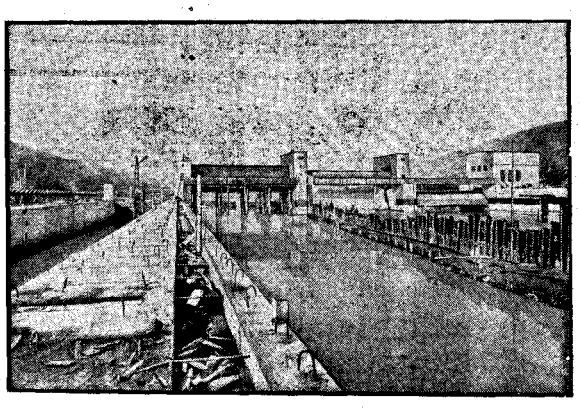

Pšcheď skónčenjom kanalisowanja rěki Neckara.

Dźěła na tſioch kanalowych ſaſtawach w Guttenbachu, Neckarzimmernje a Gundelsheimje ſo hižo w pſchichodnym měſazu dotwarja. S tym ſo kanaliſowanje rěki Neckara tak daloko skónči, ſo budźa łódże hacź do 1200 tunow wulke wot Mannheima hacź do Heilbronna móz jěźdźicź. Wobras pokaſuje twar na ſaſtawje pola Neckarzimmerna.

Wšitke šulske knihi

serbske a němske

dostanjeće

w Serbskej knihafni

w Budyšinje

w Serbskim domje

Symjeńtn. běrny

(neple), Ackersegen a Woltmans, su hišće na předań

w Rózheńće čo. 22

1¾ kórca łuki

ma na přenajeće **Arnošt Granich**

w Klukšu čo. 10

Jałojca

je na předań **w Haslowje čo. 15**

Młoda, wysokosućelna

kruwa

je na předań

w Rakecach čo. 123 d

Dźěćace koła

we wšěch wulkosćach **najtuńšo**

J. Schleback

w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Porjadnu, młodu

holcu,

čistu, kiž ma dźěćt rad, a so wuznaje we warjenju, pyta k 1. junijej

Erwin Helschkel

w Drježdźanach-A. 16

Reisiger Strasse 5

Při nowoobmjetanju khěže

Jalousijowy a rollowowy twarc

GroB & Schmerder

na Hornčerſkej hasy 41

Telefon 2471

Nowobarbjenje

Rollowy, material

Wuporjedźenje

Transport wysokosućelnych kruwow a ćelatow

je dóšoł a ſtej płaćizny hódno na předań, tohorunja **dwaj wołaj.**

Jan Bodling w Němskich Pazlicach čislo 16

Hdźe? daće swoje

flimy, platy atd.

ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?

Pola wosebiteho optikarja

Ericha Lenza

w Budyšinje na Hošic hasy 21

Po zawrjenju wobkhodu tykńće swoje foto-wěcy prošu do kašca při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Wóčny lěkaŕ dr. Nonnenmacher

zapućuje hač do 12. junija

Přiloha k čisłu 110

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 13. meje 1935

Kajki podružniski pjenjez ma so płacić?

Po nowym zjadowanju sniženja dawka na podružnišći pjenjez mnohy podružnižy, ale też wobšedźerjo tkěžkow prawje njewědźa, kajki podružniški pjenjez ma podružnik wot 1. hapryleje t. l. płacić. Njejasnosć njech so se sćěhowazym wuwjedźenjom wuzjasni.

1. Hdyž so podružnik na žiwoje wobydlenje njeje wot podružniskeho dawka wuzwobodźił, ma so podružniški pjenjez zasadnje w dotalnej mnohosći pschenajerja dale płacić.

2. Hdyž pak je so podružnik wot podružniskeho dawka na žiwoje wobydlenje wuzwobodźił (dla pschemaku dochodow), ma so wobšedźowacj, hacj podružnik w domje bydli, hdyž lětna žadźba podružniskeho dawka 200 hriwnow abo mjenje, abo wjazy hacj 200 hriwnow wučinja:

a) wučinili lětna žadźba podružniskeho dawka zyleho doma na jene liczerske lěto 200 hriwnow abo wjazy, ma wot podružniskeho dawka wuzwobodźeny podružnik wobšedźerjowy podźěl w tej samej wyšokosći wobšedźerjej tkěže saplacacej kaž dotal (powschitkownje 69,2 proz. měrowego podružniskeho pjenjesa);

b) hdyž pak podružnik w domje bydli, sa kotrejž lětny podružniski dawk mjenje hacj 200 hriwnow wučinja, ma wón wobšedźerjej jenož wjazy saplacacj, kaž sniženje podružniskeho dawka wučinja (powschitkownje nic kaž dotal 69,2 proz. ale 79,4 proz. měrowego podružniskeho pjenjesa.

Rozdźěl so z teho wuzjasni, so wobšedźerjo tkěže pod a) němskostatnu pozcžonku płacźi; so pak je so wobšedźeć pod b) wot pozcžonki wuzwobodźił.

Hdyž je wobšedźeć tkěže sa napreju też w padze a) powyschemu podźěl wot swojich podružnikow sběrał, ma twón rozdźěl pschi płacženju podružniskeho pjenjesa sa meju abo junij wrócco licjcć.

Tehorunja pak ma też dawkowa wyschnosć wobšedźerjej tkěže pjenjes na pschichodne płacženja podružniskeho dawka wobliczicj, kiž je wobšedźeć podružnikam, kotrejž su wot podružniskeho dawka wuzwobodźeni, jako „podźěl sniženja podružniskeho dawka“ wotewsat a pschecźiwo nětcźischemu dosrjadowanju dawkowej wyschnosći zapłacźił.

Kak je Pruska hrajefske jamy wotbyła

Hrace ſ khartami zenje niczo khwalobne njeje. Lépje so cźaš wužije, hdyž masch zuppy w ruzu, abo hdyž so do loża lehnjesch a so sa pschichodny dźeń wuspisch, hacž hdyž khartu płazasch. A dobrycź też zenje niczo njeje, hacź hubjeństwo a sčóncznje bankrott. Najhórsche hrace pak je to, kiž so djenża hischcze w Mote Carlo a w druhich hraczkownjach haji, hdźež hraczy na jenicžku khartu tyšazy hadźa a mózeja sa jedyn wjeczor swoje zyke samozenje pschehrać, a hdy by wjele stow tyšaz wuczinike. Hdyž je tajki hraczk ras nješto pschehrał, hadźi na blížschu khartu wjazy, so by hubjene dobył — ale sazo pschehraje a nětko — hotowy proschcé — zebi zam kulku do hłowy tčél. Tajke hraczkownje běchu też we Němcach, a też w měsce Baden-Baden. Bismarck běsche dléschi cźaš tam a by też husčišcho do hraczkownje schoł, a so też na hraczu wobdźělił; by pak pschezo jenoż 5 hriwnow na khartu stajił. By hubjene było, by Bismarck dale schoł a so njeby wo maku skhodu dale staŕał. Ras běsche tam też młody baron je swojej młodej jara rjanej mandźelskej pschi składnosći swojeho twaŕneho puczowanja pschischoł a poza ſ wulkej khrobłosću na khartu hadźeć. Wón pak hubjowaschc. Tola cźim wjazy by hubił, cźim wjazy by na nowu khartu hadźił. Se hyslami we wocźomaj chapschc jeho jeho mandźelska wot hraczeho blida precź měrź — ale wón wosta a hadźeschc a hadźeschc na khartu. Skónczuje hadźi na khartu 20 000 hriwnow — běchu to pohlednje, kiž mějesche —, wschitzy pschihladowarjo, mjes nimi Bismarck, so k blidu cźišchcźachu, so bychu wohladali, kak ta wěz wotběhnje; a won bé te 20 000 hr. zhubił. Młody muž wobšěkny, roshorjeny staže, schepny zwojej mandźelskej nješto do wucha, a wobaj dźěschtaj wot blida, wón prjedy, wona za nim. Na jene dobo so wrjesny — a młody muž leżeschc ſ pschetkelenej hłowu na semi —, běsche so zam satkelił — mandźelska we womorje na njeho. Sstužobni je wschěch bokow pschiběžachu a morweho a jeho njemózny wudowu se sala njeběchu. Tehdy Bismarck zam pschi zebi, tola tak wótsje, so druzy žitschachu, prajesche: „Tute hesłke hnězda dyrbja so wubrać“ — a sa nješto lět w zukej Pruskej ani jenicžkeje hraczkownje wjazy njeběsche.

Přilopk

Spěschna jězba ſ motorskim kotom dwě cźłowjeſej žiwjeni sa wopor žadała.

W nozy motorske koło twarjeſeho dźěłacźerja Josefa Kelbiscka ſ Warnsdorfa (w połnóznych Cźechach), kotrejž bě ſ dwěmaj wosobomaj wobšadźene, je pola Rumburga se spěschnosću 80 kilometrow za hodźinu do sawjeru żelesniſkeho pschekhoda srajsto. Kretbisch, kotryž koło wjedźeſche, so ſ njeho wjerhny a zebi rjap skamawschi hnydom wumrě. Jeho sobujesdny, 29ětny pschistajeny Kindermann se Sslaknowa, so pschi srażenju na kolije cźišny. W tym samym wokomiku żelesniſti cźah pschijědże, kotryž njesbožownemu hłowu wot cźeła wotjědże. Pschekhodowy straźnik, kotryž motorske koło pschijěcź widźeſche, spyta ſ latarnju machajo njesbožu sabžewacź. Wobaj ſmjertnje sjesboženaj njejstaj woženjenaj.

S wuhlowym dymom so sajedojcźiła.

Njedawno bě so zdźěliło, so je žona złowneho sastojnika Beckerta ſ twaŕnjom so sajedojcźiwschi wumrěła. Jejne cźełko wotewrjiwschi je pak žudniſti letaŕ šwěrcźił, so je dychanje wuhlowego dyma ſ pschicźinu Beckertowe je šmjercźe była.

Dwójzy so k šmjerći sabudźił.

Pschisažny sud w Neu-Ruppinje je schtwórtk 39ětneho Wilhelma Büttnera ſ Perleberga dla šramodneho mordarstwa w dwěmaj padomaj k šmjerći a dla sarażenja w jenym padze k khłostańi na 8 lět a k shubjenju cźežnych prawow na cźaš žiwjenja sabudźił. Büttner, kotryž bě hižo dla pschekschiwjenja a wospjetneho njekasanstwa khłostany, bě na žiwojim pohrjebnim dźěłaſkim mětnje sabo njekasanstwo stucził. So by so khłostanja sminył, chzyschc swoju žiwobu wopuschcźił. Kaž pak psched sudom wudawasche, bě jeho žona namje bała, so bychu ſ dźěcźimi hromadze wumrěli.

Hansa Schemmowa akademija so wotewrita.

Twarjenje Hansa Schemmoweje akademije sa wukubłanje wucźerjow w Pasingu pola Mnikowa. Němski minister sa wocźehnjenje Rust je akademiju swojemu samerej pschepodał.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeŕ Kral.

(Pokračowanje.)

Syn Augusta Sylneho, Bjedrich August II., knježeše wot 1733—63. W jeho dobje wotemrě swójba wójwodow Sakſko-Mjezyborska a tak připadny Delnja Łužica zaso wolerskemu wjerchej, zo běštej wobě Łužicy zaso w jenej ruce. W Hornjej Łužicy kupi wón 1723 Wojerowske knježestwo za 230 000 toleŕ, kotrež — wot 1651 wolerskemu wjerchej słušace — bě jeho nan 1705 „za 80 000 túoleŕ“ wjerchowcy Tešinskej přewostajił.

Dla pólskeje krony, kotruž bě też Bjedrich August II. sebi dobył, přeješe sebi Saksku smuhu na braniborsko-šlezyskich mjezach. Jako bě nětko Bjedrich II. (Wulki) Šlezysku dobył, zwjaza so Bjedrich August z Awstriskej. Tak dóńdźe k wójnje, w kotrejž měješetej też Łužicy wjele cźerpjeć. Bjedrichowi wojacy čehnjechu też přez jemu njesłušace dźele Delnjeje Łužicy. General Ziethen zbi 1745 pola Lubanja 4 sakske połki tak, zo jenoż někotři wojacy wućeknychu. Kóne novembra běchu Braniborscy w Budyšinje. Hornja Łužica měješe wójsko, kotreż přez nju čehnješe, dospolnje zastarać. Potom bě nehdźe 10 lět měr, doniž sydomlětna wójna njewudyri.

Zaso čehnjechu Bjedrichowe wójska přez Łužicy, kotrejž měješetej je zastarać. Jako bě sakske wójsko pola Pěrny zajate a měješe kraj 10 00 rekrutow za pruske wójsko stajić, dyrbještej też Łužicy k tomu přinošować, Hornja Łužica 600 muži, Delnja najskerje połojcu. Prusojo běchu wšudźe, raz tu, raz tam, pola Budyšina, Zhorjelca, Žitawy, Wósporka, pola Bukec, hdźež zlě pobuchu, pola Dobrošee a Krakec (1758), druhdy zaso zwonka Łužicow a Sakskeje: dawać pak měješe kraj přeco. Z časami sebi ludźo njeswěrichu pola wobdźělać. Cyrkwje a statoki leżachu spalene w Bukecach, Kotecach, Hrodźišću, Poršicach a druhdźe, hłód a khorosće zahubichu lud. A tola so kraj po Hubertusburgskim měrje 1763, w kotrymž lěče Bjedrich August II. kaž też jeho syn n nasłědnik Bjedrich Křesćijan wumrě, z dobrym zarjadowanjom poměrnje spěšnje zaso zhraba. Njezbožowne hospodarjenje ministra hrabje Brühla bě so we Łužicomaj mało wuskutkowało. W knježestwomaj Trebulach a Brodach skoržachu burjo jara na jeho njeprawdu a nasylnosće. Jeho hród bě Bjedrich dospołnje zničił.

Za młodeho syna Bjedricha Křesćijana, wolerskeho wjercha Bjedricha Augusta III. a pozdźišcho krala z mjenom Bjedrich August I., wjedźeše wot 1763—68 knjejstwo pryne Ksawer. Za Łužicu wón wosebiteho wozname nima. Młody wolerski wjerch nastupi knježestwo z 18 létami. Jako wón 1769 ze swojej mandźelskej k hołdowanju do Budyšina pućowaše, powitachu jeho Łužiske stawy w Hornjej Borći. Młodu wjerchowku překhwapichu před městom z pyšnym serbskim kwasom. Wječor dyrbjachu kwasarjo na Budyskim hrodźe swoje rjane roje pokazać. Poznajemy też tu přeběne zmyslenje stawow k Serbam.

Młody wjerch staraše so wótcowscy wo swoje kraje. Wón wotstroni cźiłowanje při sudniskim přepytowanju. Jako w lěče 1771/72 hłód knježeše a kóre žita 8—0 toleŕ płaćeše, zakaza wuwoženje a palenje žita a wo khudych so wosebje staraše. Tak so też sta lěta 1805, hdyž krótko do žnjow kóre rožki na 18 toleŕ postupi. Tehdy dosta Hornja Łužica 2000 kórcow žita za poměrnje tuni pjenjez.

Lěta 1778 měješe Hornja Łužica dla wójny z kežorom 300 koni a 600 muži k sakskemu wójsku posłać, a južne strony Łužicy mějachu z nadpadami kežorowcho wójska khětro cźerpjeć. Tola dóńdźe 1779 bjez wulkeho wojowanja k měrej.

Rycźerska a wicźežna wojerska služba bě spadła. Na jeje město bě dawk stupił, a kraje pomłachu sebi z najimanymi wojakami. Za čas wojerskeje služby bě poddan wot robotow wuswobodźeny.

Wšudźe w kraju załožowachu knjejstwa šule a žadachu, zo poddani swoje dźěći do nich sćelu. Nimo nabožiny bě jim nawuknjenje němskeje rěče najwažnišc. Tola w mnohich šulach, hdźež wučenych wučerjow njebě, wučeše so jenoż serbski a to katechismus a čitanje. Léta 1770 wudachu hornjołužiske stawy jara wustojny šulski porjad.

Tehdy nastachu wšelke wužitne towarstwa. 1766 bě farař Šěrach w Budyšinku pčołarske towarstwo założił. Bjedrich August jemu k założenju přikładnieje pčólnicy 300 toleŕ dari. Do Budyšinka přikhadźachu tehdy pčołarjo z cyleje Europy, też z Ruskeje. Ze Šěrachowej smjerću přetorhnjenu wažnu wěc wjedźeše pozdźišo Mužakowski superintendent Vogel, Serb z Trjebjenicy pola Bukec, z wuspěchom dale. Wón wuda 1774 Šěrachowu knihu wo lěsnym pčołarstwje (bartarstwje), w kotrejž so wjele wo Wojerowskim bartarskim dražstwje powěda.

Też wo planowanju lenu so wyšnosć staraše. Z Rigi w Litewskej kupowase najlépše lane symjo. Předženacy mějachu wot léta 1665 před wyšnosću slubić, zo sprawnje skutkuja a na dolre předženo a prawu měru kedźbuja. Wyšnosć so staraše wo lépše wobdźělanje a hnojenje leżownosćow, wo lépše symjo, wo zawjedźenje dźećela a běrny. Knježe kubla mózachu běrny jenoż tehdy sadźeć, hdyž běchu robocźenjo zwólniwi, nowe dźěło přewzać. Njetrjebachu to, byrnjež cźežše njebyło a dźeje njetrało. Tak sebi wšelacy ryćeŕkubler jo na wotwjazanje robotow myslachu. Ludźo pak, njedowěriwi z dołhim njewólnistwom, so spjećowachu; měnjachu, zo bjła tola zaso wobšadźeni. Też najsprawniši knjezowje jich we tym njepřeswědčichu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Najprjedy žu dźiwli pola Wittenberga do Lobja skočić. Tola žu potom w jenej łśnej tśiśy pola Perleberga někotre dny pśichwalił a najprjódajo tśleba tradacz a je symu mrśijace dźśći sadajili. Stónźnje je žo, kaž wobstorźeny praji, jeho žona wobwjeśla, a dokelž wón njeje moht jeje cźmilam pśichladowaś, je ju ś nožom do tśa tłok. Na to je bjes samśra w Taunusu wokoło kludźił, hacź žu jeho sajeli.

Do staty skočiła.

W Burgstädtu je 46śtna žona je žamomordaśkim wotpohladom do staty skočiła a žo sarajsła. Cźeźke myśle žu ju k temu pohnule.

Wujasnjeny rubježniśi nadpad.

Pśiched někotrymi dujemi bź žo na 70śtnjeho žamotnika Witwera pśichi Albendorfśkej kalwarijśej horje nadpad śinił, kotrjž je žo jara bórzy rozjasnił. Sso je startom do rśeźow dawśichi bźeśtaj nekedaj cźłowjeka jeho k jenemu porasłoju, wuputałoj a do pinzu wlekloj. Na to bźeśtaj wobydlenje pśichewptałoj. Pśichi tym bźeśtaj 400 hśiwnow a staty cźasnik rubježnikow. Nadpadnjenemu pak žo poradźił, žo wušmobodźiś a ludźi na pomoz sawołaś. Kriminalna policija je bórzy zajmózła winikow jaiecź. Wonaj staj pachołaj ś Waldenburga a Dittersbacha. Młódśichi ś njeju žo hnydom wušna a tež mśitno pśicheradźi, hdyž bźeśtaj rubježnśtwo w lśu skhowałoj.

Stóźiti a bacźony.

Lśeśa stóźiti wjele schpaniskich provinzow sapuścźeja. Wone kraj ś mśitnami kśone tśiometry daloko pśichitrowaju a na polach, łukach a šahrodach wśchź płody a wśchu selen sejereja. Wobydlerjo je ś benzinom morja. W Sevillaśkej provinzy žo lóźdy tydźeń 45 000 litrow benzina sa to pśichetrjebuje. Kśejeźerśwo je poruczźiło, so dyrbja žo benzinowe tanki do wohrożenych stronow płaca. Na někotrych mśitnach wojaju ś pkomśenjemjetakami łkopcźti nicźa. Wjesne wobydleśtwo jo pśichi niczajym dźśle wobdźśkuje. Wuschnoścź sa tśo 5—10 centimow płacźi. Znje źmórby je žonu a dźśćimi na pola cźahaju, jo bychu stóźiti „domoć khowale" a žo wjecźor w pśicherśtu ś 10—12 kilami domoj wrócźeja. Jako pomozniśy pśicheźiwo cźwile stóźkow žu bacźony pichicźahnyle a pilnje stóźati morja. We wjele wśach móże žo bijo wo nawalu bacźonow rśeźecź; w jenej małej wśy pola Seville žu nébdże 2000 taśich schtabratych pomoznikow naliźili.

Krupowy wětr w Natalskej.

Po powźeźi w Durbanje je žo Natalska provinza w połodnjśichej Afrizy je śniczazym krupowym wśtrom sapuśźita. Duź létadle, kotrejž na létanischcźu w Golledu stejeśichtej, stej žo rosbiłej. Na dwórnischcźu je žo wošobowym cźah ś kólijow cźśinnź. Wjele tyśa ptacźkow je žo ś krupami sabito. Jeniczke spokojaze wuskutkowanje krupowicźa je, so je žo ś nim hobrśti tój stóźkow śnicźił.

Sport

Spanska a Němska 2 : 1 w kopańcy.

Wćera stej so němske a spaniske kopańcowej muźstwje w Kólnje wubědźowałej. Pśi najlépšej hrě wobeju muźstwow Spaničenjo z 2 : 1 jako dobyćerjo wuńdźechu.

Němske dobyće w Tripolizu.

Pśi wulkim wjześdźowanju wo wulke autowe myto Tripolza wćera njedźelu tśi němske wozy dobychu: 1. Němc Carraciola na Mercedes-Benc 524 kilometrow za 2:38:47,6 hodźin pśijędźe. 2. Italćan Varzi na Auto-Union za 2:39:54,2. 3. Italćan Fagioli na Mercedes-Benc za 2:41:03,8.

Radio

Mutoru 14. meje žo kłyschi.

Königswusterhausen. Nimo snateho wschědneho programma: 6 wjeśerny rańschi konzert. 11.30 ša wjesne žony. 11.40 ša burow. 12 pśichipołdnischi konzert. 14 wschelakoscźe. 16 popołdnischi konzert. 18.20 politiśki pśichlad nowin. 19 ludowa hudźba. 20.15 hodźina naroda. 21 němska protyka: meja.

Lipsk. Nimo snateho wschědneho programma: 6 ša burow. 6.20 rańschi konzert. 11.45 ša burow. 12 pśichipołdnischi konzert. 14.10 ša žony. 17 konzert. 20.15 hodźina naroda. 21 Brucknerowy konzert.

Hischcze ważne ś dnjowego programma. Königsberg: 21 wjeczorny konzert. Kóln: 21 rejw. hudźba. Frankfurt: 21 Jana Brahmsowy konzert. Stuttgart: 21 pśisany wjeczor. Win: 18.55 opera „Figarowy kwaź". Praha: 19.19 wojeśći konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Bekanntmachung.

Nach dem Gesetz vom 18. 4. 1935 bleiben die am 31. 12. 1927 gültig gewesenen Einheitswerte auch für die **Grundsteuer der Rechnungsjahre 1935 und 1936** maßgebend. Die Grundsteuer für das Rechnungsjahr 1935 ist wie in den vorhergehenden Rechnungsjahren für alle Steuergegenstände um 10 vom Hundert gesenkt worden und wird statt nach einem Steuersatz von 3 vom Tausend nur nach einem gesenkten Steuersatz von 2,7 vom Tausend erhoben. Durch die Senkung des Steuersatzes für die Staatssteuer tritt ohne weiteres, also ohne besondere Senkung des Zuschlagsteuersatzes, auch eine Senkung der Zuschlagsteuer der Gemeinde um 10 vom Hundert ein.

Die gesenkte staatliche Grundsteuer vom landwirtschaftlichen, forstwirtschaftlichen und gärtnerischen Vermögen ist wie im Rechnungsjahre 1934 wieder um 90 vom Hundert gesenkt worden und wird demnach für das Rechnungsjahr 1935 nur in Höhe von 10 vom Hundert des veranlagten Betrages erhoben. Diese weitere Senkung der staatlichen Grundsteuer der Landwirtschaft bleibt aber auf die gemeindliche Zuschlagsteuer zur Grundsteuer ohne Einfluß.

Infolge der Vorschrift in § 2 Absatz 1 des Gesetzes vom 18. 4. 1935 werden die nach § 3 des Gesetzes vom 15. 9. 1933/24. 3. 1934 für das Rechnungsjahr 1934 ausgesprochenen Grundsteuerherabsetzungen hiermit aufgehoben. Entsprechende Gesuche um erlaßweise Herabsetzung der Grundsteuer nach § 2 Abs. 1 sind bis zum 30. April 1936 bei der Grundsteuerbehörde einzureichen. Grundsteuerbescheide werden für das Rechnungsjahr 1935 nicht erteilt.

Bautzen, am 3. Mai 1935.

Der Amtshauptmann zu Bautzen.

Die Hundebesitzer der Stadt werden hiermit aufgefordert, darauf zu achten, daß ihre Hunde in den Anlagen sich zur Besorgung ihrer Bedürfnisse nicht gerade Blumenbeete, kostbare Ziersträucher und die Mitte der Promenadenwege aussuchen!

Bautzen, am 10. Mai 1935. **Der Oberbürgermeister.**

Rubježny nadpad na póstski cah pola Kohlfurta

Powrěsćenja němskeje póstiseje direkcije w Drježdźanach wojsewja: Zelesniśi pósłski wós w khwatnym cźahu É 168 ś Wrótšławja, kiž porjadnje 2.30 hodź. do Drježdźan pśichijeźe, je žo w nozy k njedźeli krótko po połnozy, 4 kilometry dale Kohlfurta pola bloka w Cźerwjenej Wodźy nadpadnył.

Blokowehe žrazńika wuzutaneho namakachu. Signal na źwrotnu jeźbu njepokazowasche, so dyrbjesche cźah sastaś. Slóśnizy, snaminjeńcha sćitarja, po cźahowym sastaću wokna łokomotiwy pósłskeho wosa rozśełachu. Jedyn ś nich ś rewolwerom hrožo po rěli do wosa saśe, druhi ja nim łośesche. Pósłśi personal, kiž Drježdźanskemu żelesniśnemu pósłśemu hamtej kluscha, je njesrjanemu wostał.

Sa nébdże 49 000 hśiwnow hódnośnych pokazkow je rubježnikam do rukow padło. Wrótšławska kraina kriminalna policija pśichepiwanje nawjeduje. Sa słóśnikami detal łśicźe njeźu žaneho śleda namakali.

*

S Wrótšławja žo powź: so je žo na wuśledźenje rubježnikow 2000 hśiwnow nuta wunjasiło a 10 procentow wrózenych pjenjez.

Bajki z dalekeho juha

Přełožuje J. Š.

13. Kowarjowa dźowka — kuzlařnića.

Nědły bě kowař, kiž měješe dźowku, a tu dźowka bě kuzlařnića. Ta zalubowa so do susodoweho najstaršeho syna Janka a zarći so, zo dyrbi wón jejny muž być. Tola Jank měješe před njej strach, sam njewědźeše čehodla, a radšo so na pnću zawróći hač zo by ju zetkał.

Někajkeho dnja jemu nan rjekny: „Janko, mój najstarši, dorosł sy hač pod wjerch, mudry sy a zrały za hospodarja, mje pak čišća léta a potrěbny sym wotpočinka. Dźi do swěta a pytaj sej njewjestu z rozumom a z wutrobu. Jene léto njech na tebje dočaka, zo wuhotuja a zastaram hišće twojich bratrow a twoje sotry, a potom njech je kwas." Požohnowa jeho, a Jank poda so na puć, kaž bě nan jemu prajił.

Jako na křižniščo přińdźe, njewědźeše, na kotru stronu by so wobročił. A zleći před nim drobny, lubozny ptačik, a Jank rjekny: „Hdźež ty, tam ja!" A kaž by jeho rozumił, lećeše ptačik pomału před nim, zo móžeše jemu slědować, pokazowaše jemu z pyskom puć a zaspěwa za krótki čas.

Tak překroči tři čorne hory, tak přebrodźi tři torhace rěki, ptačik přeco před nim! Jako pak słónco sedmy króć zezady horow skhadźeše, pozasta drobny ptačik při běłej khěžcy na zelenej łučey a zakleпa mile do wětřeho woknješka. Wokniješko so wotewri a w nim pokaza so holčka, čerwjena kaž różička, běła kaž hejdušowe kćenje — Jank tajkeje hišće widźał njebě. Postrowi ju přećelnje, bě to syrotka bjez nana a maćerje, ptački běchu jeje bratřiki, różički sotřički. A powědaštaj sej a zrěčeštaj so, a so rjenje słubištaj. A Jank wučini z njej léto čakanja — přez léto přińdźe po nju a wotwjedźe sej ju domoj, jenož smjerć by jeho wotdźerčeć zamohła. Wona pak tykny jemu drobny złoty pjerśćenk na porst, stupi hišće do zahrodki a naščipa jemu wonjacy kwěćel čerwjenych kwětkow z horjaceje wutroby, běłych kwětkow z wjeseleje wutroby a zelenych łopješkow ze sprawneje wutroby. A potom so dźělištaj.

Jank so zbožownu domoj wróći. Nan bě z jeho slubom spokojom. Jank pak poča čisćić a rjedźić staru dom za přećelne powitanje młodeje hospozy.

Hižo so léto ke kóncej khileše, jako Jank njenadźicy kiprić poča, a žane lékařstwo njepomhaše jeho khorości. Tule khorosć pak bě jemu kowarjowa dźowka kuzlařnića načiniła, dokelž bě zła, zo je sej Jank druhu njewjestu wuzwolił a nic ju.

Dny cźakachu. Jank hinyše bóle a bóle, a jako zaswita dźeń, zo by dyrbjał po njewjestu přińć, kaž bě słubił, njemóžeše so wjacy ze swojej swětleje komorki bihnyć. Zrudoba jemu wutrobu łamaše, hdyž na holeku spominaše, kiž podarmo na njeho cźaka, lama běłej ručcy a rcni hórke sylzy. Załcy z łoža k swojej wobrazowej křini, zběhny wěko a wza z křinje kwěćel, kiž bě jemu na puć dała, kwěćel čerwjeny, běły a zeleny. Košeše jón, tłóčeše jón k wutrobje a tak, z kwěćelom na wutrobje, wusny. W kwěćelu pak bě styrilońeśkaty dźećel, kiž ma jara dźiwnu móc: štóž ma jón při sebi, widźi wšě kuzlowanja, kiž běchu jemu hewak potajene! A nětko wotkry so Janej, što so z nim stawa!

Jako bě časnik połnóc wotbił, wotewrichu so mjelčo durje, do komorki zastupi žónska, zo jejnych krócelow słyšeć njebě, a bliješe so jeho ložu. Bě to kowarjowa dźowka, a prjedy hač Jank za tym přińdźe, što to budźe, ćisny jemu hižo konjau wuzlu na hłowu. Samsny wokomik přetwori so do konja, kuzlařnića skoči skoku na njeho, šwikny z křudom a hižo zajeđžeštaj přez wuheń do powětra.

Kaž błysk lećeachu pod nimaj pola, hory a rěki nazad, a jako daloko, předaloko na wjeršk wysokeje hory dospěštaj, pozastaštaj. Tam mějachu kuzlařniče swoju skhadźowanku. Kowarjowa dźowka stupi z Janka-konja, změša so mjez tamne, a Jank słyšeše, kak so je prašoše a rjekny: „Błysk was zaraź! Sotry, što mi radźiće? Mój konik-hólčik ma njewjesćičku, běda ji! Přeju jej tole: njech leži khora sydom lět, zo budźe so ji mjaso wot bělych kosći puśćeć, potom njech wumrěje! Kak ji to načinju?"

Přenja wotmołwi: „Błysk će zaraź! Wody ji daj pić, w kotrejž sy zmijicy a jeśeley wariła!"

Druha rjekny: „Błysk će zaraź! Wobstaraj sej włosy z jejneje hłowy a zakopaj je mjez rowami!"

Treća: „Błysk će zaraź! Ničeho trjeba nje, hnyć budeš sama wot so, dokelž luby po nju njepříńdźe, a njewě, hač je njeswěrny abo je morwy!"

Janka strach a hroza přeběhowašetaj. Třaseše, mikaše a wiješe z hłowu, a jemu so poradźi, zo sej wuzlu ssáhny, jenož tołko jemu hišće na hłowje wisaše, zo konjaceje podoby njezhubi.

Hdyž prěni kokot zaspěwa, bě skhadźowanki kónc, a kowarjowa dźowka chcyše zaso na Janka-konja skočić. W tym pak strašay Jank wuzlu z hłowy a přetwori so do swojeje praweje podoby. Ruče zběhny wuzlu a ćisny ju kuzlařniči na hłowu, zo bu w samsnym wokomiku čorna kobła. Jank sydny so na nju, šwikny ju z křudom, a hižo zběhnyštaj so do powětra. Kaž błysk pod nimaj hory, rěki a poliny do zady lećachu, a předy hač cyrkwjenc dźeń zazwoni, běštaj hižo w domjacej wsy. Jank z kobłu před kowarnju pozasta a wubudźi kowarja: „Stawaj, stawaj, stary kowarjo, zo mi wobkowaš moju kobłu! Khwatam na dołhi puć přez tři hory, přez tři rěki, k běłej khěžcy na zelenej łučey!" —

Stary kowař hnydom stany, a spěšnje wobkowa kobłu. Kobła po cyłym cźełe dyrkotaše, hdyž ju nan kowaše. Jako pak bě wobkowana, čerještaj z Jankom kaž błysk zaso přez čorne hory a tři rěki daloko, předaloko k běłej khěžcy na zelenej łučy.

Njewjesćička bě jenož malo spała, runje bě stanyła. Na jejnymaj wočomaj bě spóznać, zo je cyłu nóc přeplakała. Wukhodźowaše so po zahrodcy a zrudna rěcše sotřičkam różičkam: „Rosćće różički abo tež nic, přetož njebudu was wjacy trjebać! Wćera je so minył wučinjeny dźeń, tola wón, kotremuž bćeh z was kwěćel zwjazała, njeprikhadźa wot nihdźe, pak je morwy, pak njeswěrny!"

Jank bě sej kłobuk do čola sćahnył, přemjeni swój hłós a strowješe pěknje: „Dobre ranje ći přeju, lubozne holiče, dobre ranje a wjesely dźeń!"

Holčka so wobroći a pohlada na njeho, tola sylzoj-

A prošeše dźowka, prošeše nan, a prošeše Boži naswěće njeje", wotmołwi, „w mojej wutrobje strowja njeje. Swoje zbožo sym z pjerśćenjom złotym dała do druheje ruki, njewróći so mi nihdy wjacy."

Jankej zawyska wutroba, sćahny złoty pjerśćeń z porsta. Njewjesćička jón spózna a přewjesele zakřikny. Jank pak wobja ju za běłu šiju, košaše ju njeličomne razy, zběhny ju k sebi na kobličku, kobličká zaskoči, a jako by miknył, běchu při Jankowym dcmje. Nan so wobeju mócnje zwjeseli, a počachu kwasować.

Kobličká pak, kowarjowa dźowka, běžeše za domjacu khěžu, wuswobodźi so khětře wot kuzlanskeje wuzdy, potom so z prócu a ćežkotu do swojeje komorki dowleće. Kowař ju parowaše, dźěše za njej hladać — a nańdźe ju w komorcy w běłym ložu, bledu a jenož malo žiwu, rucy a nozy pak běchu wot wotrohow přebite a krwawe. Zrudnje žałosćeše, a jenož to prošeše, zo ji po Božeho naměstnika pósćelu.

Boži naměstnik přińdźe a wopraji ju, a jako bě ju woprajił, přewza jeho wohida. Ničo njećinješe, ale za pokutu ji paćeře da, z rukow hač na zemju dołhi, zo by so jón modliła hač do kónca, ale kónca tutón paćeře njeměješe. Přehrozne běchu bolosće, kotrež wona ćerpješe. Modleše so nastajnje, a přeješe sej smjerć. Rany buchu čorne, smjerć pak njepříńdźe!

Wospjet pósła nan po Božeho naměstnika, Boži naměstnik přińdźe, smilnosć bě w jeho wutrobje, a tak hrěši, haž sy ty hrěšiła, tomu njeda Bóh strowja, při smjerći nic zahłka, tomu njeda Bóh zboža, při smjerći nic swěcy! Cźło jemu wjadnje kaž w łśe syno, duša jemu wuskhnje kaž na słóncu trawa: wumóžaca smjerć so jeho zdaluje! Tajki je jeho wusud! Jenož wodaće ći skónći ćerpjenje!"

A rpošeše dźowka, prošeše nan, a prošeše Boži naměstnik, hač njepříńdźeštaj Jank a jeho młoda žona. Wodaštaj kuzlařniči, a samsny wokomik bu wumožena a wumrě. —

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćencarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 111 | Budyšin — Wutoru 14. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Pólska žaruje wo maršalla Pilsudskeho

Zyła Pólika steji pod šacišćišćom powěsće wo Piłsudskeho žmjerći. Pśichi płoce hrodowskeho dwora ko njedźiwajźy pósdnjeje nozy wjele ludźi zhromadźi, kótaž tam mjeśćo ezakachu. Hišće we nozy statny prezident, ministrojo, generalojo a druhe dostojnizy, pśichódźechu, so bychu ko z wulkim samrětym rozžohnowali.

Póndźelu rano ko se wšitkich stronach zjawnych twarjenjow Warschawy a druhich městow žarowańske khorhoje smahowachu. Też wobydlerstwo tutón pśikład sćěhowaśe. Póndźelu rano je ko jenoź malo nowin wudało a te kiž wuźdźechu, mějachu jara žnadny wobsah.

Namołwjenje na wobydlerstwo

Pólski statny prezident je pólskemu wobydlerstwu tole nomołwjenje wozjewił:

„Marschall Josef Piłsudski je njebohi. S wulkej próźu swojeho žiwjenja je wón móz w ludze załožił. S genijowom swojich myślow a se swojej železnej wolu je wón stat k žiwjenju ćudźił. Wón je jón k wozrodźenju swojeje mozy, k wutwórjenju mozow dowjedł, na kótaruž ko Pólske pśichodny dóst serjera. Jako mjeda sa jeho hobrske dźěło běšće ko jemu spožćiło, so žmjerśeše naš stat jako žiwy wutwor a naše wójsko žłakwne a dobyjerske widźeć.

Tutón najwjetšchi muž pólskich stawiznow je móz žiwoseho ducha z hłubiny narodneje sanźenosće cźerpał a je pśichiśeł w nadźiwjesćkim napinanju myślow sacźuwał.

Ssebje žameho wón w nim wjazy njewidźeśe, pśichetož wón hižo dawno cźuješe, so jeho cźełne mozy ke kónzej dźěcu. Tehodła wón muži pytaśe a k zamóstatnemu dźěłu sćahnu, na kótrychž ramjenjach dyrbjeśe stócźnje samołwjenje wotpocźowaś. Wón je ludej herbstwo swojich myślow, na cźełcź a móz stata složenych, sawostajił. Tuto wokasanje, nam žiwym pśichepodaty, mamy my pśichewzaś a dale wjeść. Njech hładajo na jeho ducha a na pśichśedne śłahi žarowanje a ból w naš samołwitosći złyčeho kńda powjetśichitej."

Statny prezident noweho generalneho inspektora wójska a noweho wjednika wójnskeho ministerstwa pomjenował

Gnydom hdyž běšće ko powěźeł wo žmjerći marschalla Piłsudskeho rosnjeźła, ko dobustawy pólskeho knježerstwa we póndźelanje seńdźechu. Ministerski prezident Sławek ko po póndźelanju do kralowskeho hrodu poda, hdyž jeho statny prezident w dźěśeśi audienzy pśichśa. Statny prezident je generala Eduarda Rydza-Śmigłyha za generalneho wójskowego inspektéra a po namjeńcze ministerskeho prezidenta generala Zbigniewa Kaprjsyzkeho sa wjednika wójnskeho ministerstwa pomjenował.

Ministerska rada je narodne žarowanje wobsamkła. Nadrobne wukazy ko hišće wudadźa. Smutkowny minister je hač na dalše wšitke zjawne pśichśedstajenja a podobne zawjedźenja zakasał. Też pólske radźa w tu khwilu jenoź powěsće podawaja a njeśćeku žadyn druhi programm.

Nowy wjednik wójnskeho ministerstwa je w dnjowym pśikazu na wójsko wozjewił, so ko njedźiwajźy cźeźkeje poražki, kótruž je narod a wójsko z Piłsudskeho žmjerću pokerpiło, w njeźim hódnosći a móz wojerskeje słužby njezmóžetej ześłabjeć.

Statny pohrjeb za maršalla Piłsudskeho

Też póndźelu popołdnju ko ze Warschawske nowiny z cźornym wobrubkom wudake. Nowiny ninjo žarowanja wo wulkeho wjednika wobsehje **na stawiznišći wojnam Piłsudskeho wobojby** pokazuja. Powšitkownje ko njewšedna samołwitosć Piłsudskeho wusśehuje, kiž ko ženje po mnohich žiwojeje wokolinu njeśtožowaśe, ale we wobcźežnym położenju połne samołwjenje sa stat pśiched narodom a pśiched stawišnami na ko wsa.

Warschawske wobydlerstwo ko póndźelu we wulkich ćłokach pśiched hrodom Belvedere hromadźeśe a z nahlej tłowu a cźišće pśiched wrotami semrětnemu marschallej holdowaśe.

Kašchcź z Piłsudskeho cźełom ko wutoru rano zjawnje wustaji, tak ko wobydlerstwu smóžni, so by marschallej posledńju cźesć wopokazało.

Wczerawicka ministerska rada je wobsamkła, so ko marschallej statny pohrjeb wuhotuje. Dźeń a městno pokkowańja wczera hišće njeběšchtej znatej. Najźerje jichtwórit abo pjatk ko kaschcź na Warschawske hłowne dwórnischcźo dowjeśe, pjatk abo sobotu ko cźełom we Wawelskim hrodźe w Krakowje pokhowa. Tu pak ma ko pśischpomnicź, so polne płacźaze wobsamknjenja ko hišćeze njeźiju stałe.

Póndźelu popołdnja lekarjo cźełom žalobowachu. Po poslednim pśechźu marschalla Piłsudskeho ko mohy wědomoscźerjam pśichepodadźa, wutroba pak ko do Wilna dowjeśe a ko k nohomaj jeho macźerje pokhowa.

Pólske ministerstwo je wozjewiło cźornu žarowańsku listowu znamku z marschallowym wobrazom wudało.

Wjednikowy telegramm k Pilsudskeho wudowje

Wjednik a němski kanzler je wudowje zemrětcho marschalla Piłsudskeho, knjeni Alexandrje Piłsudskowej zobuźarowazy telegramm pósłał. W nim wón wozjewje praji, so jemu stajnje dźakowne wopomnjecze zachowa.

Sakski bohat Mauschmann je po žmjerći marschalla Piłsudskeho pólskemu konsulej za Sakslu, knjesej Czudowskemu w Lipsku, wutrobne dźěłowarje sakskeho knježerstwa i pólskim narodom wuprajił.

Žarowanje něm keje mjeńšiny

Piłsudskeho žmjerć je němsku mjeńšchinu w Pólskej cźeźko pśechowała. Mjeńšchina z pólskimi zobuźaćanami pśichi maraeh tuteho wulkeho pólskeho statnika zobuźarnje, dokelž w jeho politiskich pśichkach, dopjelnjenje žywjich wopravnjenych žadanjow w pśichodze wocźakuje. Młodźeńska strona za Pólsku je statnemu prezidentej zobuźarowańskí telegramm pósłała. Wona zobuźstworjerja němsko-pólskeho dorozumjenja je žarowańskej žywjatocźnośczu pocźesći, kotraž ko w Bélizy, hdźež ma strona žiwoje žydło, wotmeje.

Přećiwjenja opposicije w Gdansku

Strony Gdańskeje oppozizije, němskonazionalni, zentrum, sozialdemokratoje a kommunistoje, su pśiched wyschim žuźom w Gdańsku pśicźeśiwo płacźiwosći wólbow do Gdańskeho ludowego žejma wot 7. hapreje 1935 wuźupile. Gdańśi wyschi śud budźe dyrbjeć wo tutych namjetach spěchnje jednaś, dokelž śebi Gdańske sakonje žadaju, so maju ko wólby pśichi njepłacźiwosći w běhu tśoch nicźažow wospjetowaś, potajkim hač do 7. julija 1935.

Sobotu su oppozizijke strony někotre hórśenja Gdańskemu kommunarej Swjatka ludow sapodale, w kótrychž so whorunja pśicźeśiwo płacźiwosći wólbow do Gdańskeho ludowego žejma wobroceja. Gdańśi kommunar je śebi wumjenił, so tute hórśenja hišće jako dodawk na programm sthadźowanja Swjatka ludow w Genfie stajiś dał.

Hórśenja su sdźěla jara wobśěrne. Sozialdemokratiske hórśenje žamo pśiches 100 z maśinu pišanych stron wopśichija.

Juhosłowjańska skórźba na Genfskim dnjownym porjedźe

W sekretariacze Swjatka ludow je ko póndźelu hamtśy wosjewiło, so je ko juhošłowjańsko-madźarska swada dla nadpada w Marseillu na dnjowy porjad sthadźowanja rady Swjatka ludow stajiła, kotraž ko 20. meje sapocźnje. Kaž je znate, je ko tuto praschenje z radźineho sthadźowanja w januaru wotstorcźiło. Juhošłowjańskemu knježerstwu mějeśche ko sthadnosć daeź, so by ko wo napravach madźarskeho knježerstwa wobhonilo.

Zrěčenje wo lětarstwje mjez Francowskej a Italskej so podpisało

Franzowski lětarstwowy minister Denain a schej italskeho knježerstwa Mussolini staj póndźelu wjecźor zrěčenje wo pschiprawnjenju lětarstwowych cźarow podpisałoj.

W hamtśim wosjewjenju ko praji, so tuta konwenzija politiku wutrobneho pschećeljerstwa mjez wobmaj knježerstwoma potwjerdźa a wušse shromadne dźěło mjez franzowskim a italskim lětarstwowym towarstwom swěśca. Tuto shromadne dźěło ko wozjebje na wotewrjenje lětanta mjez Romom a Parišom a na plan swójskow mjez Tunisom a Tripolisom, kaž też na organisowanje pschistawnischcźow na italskej semi za franzowsku cźaru z Marsaille do Beiruta w Syrišej poczahuje.

Denain a statny sekretar general Valle staj ko też wo wumjenjenjach rosrěcźowakoj, ko kotrymiž ma ko powschitkowne zrěčenje wo powěrtowym schćeze do skutka stajiś. Też techniske shromadne dźěło franzowskeje a italskeje lětarskeje bróńje je ko pruhowało a wobsamkło. Rosrěcźowanja su ko po powěsći z Roma w najpschećeljelnischim smužle wotměte a su z nowa pschećeljerstwo mjez wobmaj krajoma wobkrućiłe.

Abesynska Zwjazk ludow na pomoc prosy

Abeśynske knježerstwo je ko pola generalneho sekretara Swjatka ludow znowa hórschćiło, so Italska wojakow a wójnsku potrjebu do žwojich kolonijow w Nasišej Afriki wosy. W nocźe ko praji, so offizielne italske rěcźe w žwišu z tuthymi podawkami žameho diwła wo njepschećeljelskich wotpohladach italskeho knježerstwa njewotstajeja. Abeśynske knježerstwo pschećeliwo italskemu wudawanju sapodawa, so je abeśynski ksjor powschitkownu mobilisaziju porućił. Abeśynska je žwólniwa, ko bjes wumjenjenja rošśudej rosrišazeho žinda podpśimnej. Protest stónći ko z naležnym žadanjom, so by ko žwadne praschenje po mérnym puću rošrišało.

Jendźelske knježerstwo litewskemu wotrołwu pruhuje

Jako wotmołwu na pśiwonne napraschenje lord Eden w jendźelskim delnim žejmje wojsewi, so knježerstwo wotmołwu litewskeho knježerstwa na sakrocźenje rukowazych statow sa Memelšku pruhuje.

Krótke politiske powěsće

Wjednikowy namjetnik w Stockholmje rěcźi. Wjednikowy namjetnik, němski minister Rudolf Heß budźe dźensa wutoru w němsko-schwedškim towarstwje w Stockholmje wo nazionalsozialistiskej Němskej rěcźeć.

Pólscy offizerjo Němsku wopytaja. Na pschepróschenje němskeho woberneho ministerstwa delegazija pjeć wyschich pólskich offizerow pod wjednistwom generala Kutrzeby, kommandera pólskeje wójnskeje akademije, do Němskeje pschijźěje a wschelake pschiprawy woborneje mozy wopyta.

Piłsudskeho wudowa cźeźko schorika. Mandźelska zemrětcho marschalla Piłsudskeho je póndźelu na cźeźke wołabjenje wutroby schorila. Lekarjo žebi wo nju staroseze cźinja.

Cźeskosłowakiski protest w Berlinje. Cźeskosłowakiski wupósłanc w Berlinje je žobotu po poručnosći žwojeho knježerstwa pschećiwo sajeću němskeho emigranta 27. hapreje na namjestnym dwórnischcźu Cźesnicinje protestował. Wupósłanc je po schilibi, so ko podawk dale pschepytta.

Flandin sašo w sastojnstwje. Franzowski minister pśezident Flandin je póndźelu popołdnja kliniku wopuschcźił, w kótrejž běšće dla slamanje ruki pschebywał. Wón je ko sašo k žwojemu sastojnskemu dźěłu w ministerskim pśezidentstwje wócźił.

Lavalowe prěnje rozrěčowanje z Litwinowom

Póndźelu popołdnju 3/12 hodź. je franzowski swonkowny minister Laval ſ Warſchawy do Moſkwy pſchijěł. Na wupyſchenym dwórniſchězu ſo franzowſke a ſowjetiſke khorhoje ſmahowachu. K powitanju franzowſkeho ſwonkownego ministerſtwa běſche ſo czeſtna kompanija ſeſtupała. Jako cſah do dwórniſchcza pſchijědże, ſo franzowſka a ſowjetiſka hymna hudźeſche.

Hnydom, jako běſche ſwonkowny kommiſar Litwinow ſ druhimi znamjenitymi ſowjetami jeho powitał, ſo wón ſ nim do ſwojeho bydlenja w repreſentantiſkim domje ſwonkownego kommiſariata, w prjedawſchej billi něhdyſcheho wulkopſchekupza Riabuſchinſkeho, poda.

Pſchipołdnju w 1 hodź. ſo prěnje roſrěčowanje Lavala a Litwinowa ſapoča. Wono poſtora hodźiny trajeſche. Kaž ſo ſ Moſkwy powě, je ſo roſrěčowanje w pſcheczelnym duchu wotmě a ſu ſo wſchitke praſchenja roſpomnjate kotrež ſ Parižſkim ſrěčenjom ſwiſuja. Nimo teho je Laval w ſwojich roſrěčowanjach we Warſchawje roſprawjał. Też wo němſkim namjeſcze regionalneho ſrěčenja we njenadpadnjenju pſchi konferenzy w Streſy je ſo rěčało. Dźenja ſo nowe jednanja wotmě. Wo wczeraniſchich roſrěčowanjach ſo njeje žane hamtiſke woſjewjenje wudało.

Wo Lavalowym wopyſcze w Moſkwje je ſ Pariſa dotal malo powěſczow dóſchło. Wobſedźiły roſprawjeř Havaſkeje telegrafowarnje powě, ſo ſtaj ſebi Laval a Litwinow k powadźenju franzowſko-ruſkeho [illegible] měra w Europje w Moſkwje pjerja hiſchcze bóle jaczuwaja hacž druhdże. Wobſedźiły roſprawjeř nowin „Information“ tiž je ſo do Moſkwy póſłał, piſa, ſo je Piłſudſkeho ſmjerječ wězu njeſpokojnu pſcheměnika. Kaž ſo powěda, ſo w ſeſtajenju pólſkeho knježeſtwa ważne pſcheměnjenja wocakuja.

Dobyće kommunistow w Francowskej

Franzowſke miniſterſtwo ſa ſmutkowne należnoſcze je póndźelu wjeczor doſkónčnu wólbny wunoſchk woſjewiło. W dozywka 858 gmejnach, kiž maju wjaſy hacž 5000 wobydlerjow, ſu doſtali: kommuniſtojo 90 mandatow, pſchidobyli 43, ſtarośoziałiſtojo 169 mandatow, ſhubili 6 mandatow, nowośoziałiſtojo 15 mandatow, ſhubili 1 mandat, ſozialni republikanojo 33 mandatow, ſhubili 9 mandatow, radikalni ſozialiſtojo 222 mandatow, ſhubili 4, njewotwiſni radikalni 51 mandatow, ſhubili 4, lěwiczni republikanojo 146 mandatow, ſhubili 11, ludowi demokratojo 9 mandatow, prawiczni republikanojo 103 mandatow, ſhubili 11.

Wustajeńca starołužiskeho wumělſtwa w Budyšinje 1935

Piſa muſejowy direktor dr. Biehle w Budyſchinje.

Na dnju 30. meje 1935 ſtuſi Hornja Łužica, kotraž ſ Prajſkim měrom 30. meje 1635 wot habsburgſkeje Czeſkeje ſakſkemu kurwjerchowſtwu pſchiwadny, na 300lětne pſchiſłuſchenje k Sakſkej ſhladowarja. Tónle ważny podawk chce Budyſke towaríſtwo ſa wumělſtwo we wobłuku „Żywjeńa Łužicy“ ſ podpjeru ſtata, měſta Budyſchina a Hornjołužiſkich kraſnych ſtawow jako ſkładnoſcz wužiſcz, ſo by wot 30. meje hacž do 4. auguſta t. l. wuſtajenjo ſtarołužiſkeho wumělſtwa ſarjadowało. Wuſtajenja ſměje ſo w Budyſkim měſchczańſkim muſeju.

Wuſtajenja chce w ſwědomicznym a wumělſkym ſpokojazym wubjerku to najlěpſche ſ hornjołužiſkich dźěkow ſtareho wumělſtwa a ſtareho wumělſtwowſkeho pſchemyſła něhdże ſ czaſa mjes 1200 a 1800 ſjednoczicz. Pſchi tym pak ma ſo wobſedźe kulturne położenje Hornjeje Łužicy jako něhdyſcheho kolonialneho a nětcziſcheho namjeſneho kraja, hdyž ſo wſchelakore ludźiwo a dwojake wěrowuznaczi měſchetej, po możnoſci prawje wuſtajicz. Jako wyſchinje budźetej ſo ze pſchikamknjenju k hiſtoriſkemu wuwiczu kcźejazej periodze póſdniſcheje gotiki a baroka wuſlědkowacz. Nadawk, kotrehoż ſu ſo tu pſchimali, je tehodła zyle wobſedźe naczahnyć, dokelž ſo tute wumělſtwowſke kubła Hornjeje Łužicy dotal njeſju na wuſtajeńcach ſjednoczile, mjes tym ſo ſu pſchimjelowace wumělſtwowe wokſriegły ſwoju domjacu macźiſnu hižo we muſnatnych wuſtajeńcach ſjawnoſcźi pſchedwjedźe; wjeczorna Sakſka 1924 w Kamjenicznſkej wuſtajeńcy ſtaroněmſkeje plaſtiki a moleſtwa a 1933 w Drježdżańſkej wuſtajeńcy „Auguſt Sſylny a jeho czaſ“: Schleſiſka we Wrótſławſkej wuſtajeńcy „Schleſiſka plaſtika a moleſtwo ſrjedźneho wěka“ (1926) a „Michał Willmann“ (1930) a Czeſka 1928 w Moſtowſko-Khomutowſkej wuſtajeńcy gotiſkeho moleſtwa a plaſtiki. Tohodła ſu ſo hižo czeſtna winowatoſcź Budyſkeho muſeja namjeſneho kraja, tiž ſtodom jako prowincialny muſej ſakſkeje Hornjeje Łužicy a katolſki biezeſanſki muſej ſłużi, ſo próſdnjeńcu mjes jenotliwymi wumělſtwowymi provinzami něſto wupjelni. Běły blak, kotryż Hornjołužiſka na wumělſko-topografiſkej kharcze Němſkeje pſchecjo hiſchcze pſchedſtaja, na ſo ſ tym wotſtronicz. Najprjedy ſo wo to jedna, ſo hyšni ſo na Gurlittowym pomnikowym inwentar ſcjerjazo hewak ſwjetſcha ſawrjene wumělſtwowe pokładowniże dotſoinego Budyſkeho tachantſkowa, ſtarych zyrkwjow a klóſchtrow w Budyſchinje, Sborjelcu, Zitawje, Kamjenicu, Lubiju, Marijnej Hwězdźe, Marijnym Dole atd. a najſnamjenicziſchich hornjołužiſkich hrodow wotewrile a ſwoje wopſchijeczże po nóżnoſczi ſchérokim worſchtam wumělſtwo ſubwładowanju ſubownych towarſchow k wokſchewjazemu wobſhladowanju pſchiſtupne ſczinile. K wudoſpołnjenju to też wobſtatk hornjołužiſkich muſejow, archiwow hewaſchich ſpěrkow wužija.

Pſchehlada dla je dobre było, ſo je ſo wuſtajenja ſa moleſtwo a plaſtiku pſchi hódnym wobkedźowanju gotiſkich zéharjanych woktarjow a najlěpſchich wudźěłkow najwažniſchich wotnožkow wumělſtwoweho pſchemyſła, taſ ſtótniſchich dźěkow, ſchtelenjow, a tekſtilijow, wobmjeſowała. Jako pſchikład je nětdże wuſtajenja ſtareho wumělſtwa pſchi ſrjedźnim Rheinje ſłużiła, kotruż běſche heſenſka krajny muſej w Darmſtadtu w lěcze 1927 natwarił, a derje ſkutkowaſche.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 14. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Knjeżim měznikam chce so pšecy dale

Pſiſtow.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 744, hygrometer —2, thermometer wodnjo +13. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —4 a thermometer w nozy +2. Ssylna wyſchina pſchezo hiſchcze ſe ſwojim jadrom mjes Islandſkej a Jſlandſkej leži. Na jeje rańſchej kromje pſchezo hiſchcze ſymne wětry ſ Lodowego morja do Europy duja a nam powětr ſtudża. Nijzna nad Ruſſej je ſo ſaſo wot naż wotſtalika a njeſmje wjazy ſtyhniſcheho wliwa na wjedro w naſchich ſtronach. Tak ſo wczaſkaje, ſo ſmějemy nětko ſaſo ſtajne a rjane wjedro. Powětr pak ſo jenoż pomału ſcjopli, dokelž maju ſymne wětry ſ poſnoża pſchezo hiſchcze puczą ſwodonu. Juttje ſrjedu ſtónczko 4,12 hodź. ſkhadża a ſo 7,41 hodź. khowa. Mjezaczk ſkhadża juttje popołdnju 4,46 hodź. a khowa ſo rano 2,24 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſrjedu: Rjenje, tola hiſchcze poměrnje khłodno.**

*

— **Snaty ſpiſaczel knihi „Kſchesczan naſhoni ſwětowe problemy“, G. A. Gedat** tele dny w Budyſchinje pſchebywa a wo ſwojich naſhonjenjach w dalokim ſwěcze pſchednoſchuje. Njedźelu wjeczor rěczeſche wón w Sozietecze wo 3lětnym wojowanju ſa Němſki w ſchtyrjoch ſwětowych dźělach. W tutym pſchednoſchku wón wobzeže jaſnje pſchedſtajeſche, kak je ſwobydźene wobraſy wo Němſkej w ſwěcze nicził. Wón ſo ſ wažnych praſchenjow bótkny, kotrež w dźenjſnišchim czaſu lubam na ſwěcze naſtanu, hdyž bywa ſemja pſchi techniſkich wunamakanjach nadobne czaſa mjez rjeſ ſ tydźom hnjom mjeńſcha: — Druhi pſchednoſchk wczera póndźelu wjeczor dyrbjeſche ſo do Marijneje a Marczinjeje zyrkwje pſchepołožicz, dokelž běſche pſchepełnjeny hyl. We wczeraſchim pſchednoſchku Gedat wo cźłowjeſkich dóſtach powdaſche, ſ kotrymiž běſche ſo w ſwěcze ſeſtał. Tu ſo pſchi poſkuchanjach wobraſy wo ſiwjenju wſchelakich, wobcźi ludźi wotewrichu, kiž pokaſachu, kak ludźo na ſwěcze a w cźemnoſczi ſwój dóſt njeſu. Semja ma wjele cźemnych kutow, tehodła budźemy dźakowni a wjeſeli, ſo ſměmy tu pod ſcźipſchimi wobſtejnoſczemi ſiwi być. Kóždyżo jenotliwa pak je Bóh na to měſto ſtajił, hdźež ſteji, tehodła dyrbi ſo ſa wuſpěchom ſwojeho dźěła njeſpraſchejo a ſo pod Bożim wobdźenjom wěrno ſwérnu ſwoju pſchiſłuſchnoſcź w poſtupſchnoſczi k Bohu cźiniczi. — Dźenja wjeczor we 8 hodź. ſměje Gedat ſwój poſledni pſchednoſchk w Marijnej a Marczinjej zyrkwi. Wón je ſebi ſa thema ſwubrał ſtowu „Sſrědźowa revolucija na poſtupje.“

Marſchall Piłſudſki.

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

18] (Pokračowanje.)

Kaž by ſam był żeleſniſki dohladowarſ, tkhdźeſche we zyłym berowniſkim kataſtrje pſchi kolijach, a hdźež dże trjeba, też ſwólniwſe pſchi dźěle pomhaſche, ſam wſa łapacź a motyczki, pſcherowczł pſchery, brzóh pſchipławny, kamuſchi ſ puczą cźiſnu, na njedoſtatki kedźbnych cźinjeſche a jara ſo roſhoreſche a hroſnje ſwarjeſche na njeporjadk, hdyż hnydom nětchto dźełacźeri njeſpſchijědże a „naſchu żeleſnizu“ njewuporjedźi . . . Też na dwórniſchczu cźujeſche ſo każ doma, nětkotrehożkuli po nim wodźeſche a horliwje wukładowaſche, ſchto a cźemu je tak ſarjadowane. „Je w tym wſchém hobrſka cźłowjeſka mudrosć — ani to njebyſcheche wěrili, jowle ſ tej ruczizu ſo hihnje a tam ſo kolije k ſebi ſtorcza. Jowle ſ tymle koleſkom ſo ſamjerczi a hacź tamle tej ſaczaſy ſo pyſches puczą położitej“. Wědźeſche, cźehodła ſu w latarńſkich cźerwjene, běłe a ſelene ſchtelenjo, kak ſo hodźa woſy ſ kolijow na kolije hacź ke ſkładniſczeju pſchewjeſcź, haj ſamo ſignalam ſ hwizkom a ſ korhojźku poczа hižo roſumjeczi. Wſchitko ſo wujeł dźiwaczu, haj khwalba ſo ſe wſchěch ſtronow na njeho ſypaſche, do towcźow jemu prajachu: „Wujo, jenoż tu módru cźapku wam na hłowu ſtajicź, hnydom byſchcze też nětchto mohł pſchi żeleſnizy być.“

„To bych mohł“, wuj hordźe pſchihłoſowaſche, „radſcho tuch hnydom nětchto łapſche był, ſo bych mohł mojedła — ſnajmjeniſcha tu cźerwjenu cźapku noſyczez — ta ſo mi lubi.“

„Ale hlejmy wuja, kak wyhoko jemu myſle du!“ ſo wſchitcy ſpodźiwachu.

Ale kaž dźěczom hrajki, tak ſo ſtónczńje naſchim żeleſniſa też woſtudźi, ſwurczichu ſo na nju a pſcheſtachu ju ſaſnicź wběcź. Kaž by jeje njebyło, ſo ſaſo jenoż wo ſwoje pólka ſtarachu, wo ſtót a hoſpodarſtwo, a kaž pſiedy, też nětko wſchudźom pěſchi khodźachu. Do Domaſlicź do Kdynja a do Hoſtunja na ſtótne wiki, na prozeſkjony a na ſudniſtwo, na pohrjeby a na kwaſny ſwojich ſnatych a pſchiwuſnych we wokolinje.

„Cźehodła ſ cźahom njeſędźicźe“, namołwjeſche jich druhdy knjes ſarař ako knjes wucźeř, hdyż jich ſetka, kaž ſo ſ dalokeho puczа wroczachu mucźni a wuſti . . .

„My dźe tajzy knjeſa njejſmy, ſo hychmy ſo wojcej dyrbjeli“, ſo wuſłotni wótſje ſmějachu, a pſchi ſebi ſzej ſcźicha prajachu: „Cźah! Cźemu cźah! Tełko lět ſmy knjes njeho byli — a hiſchcze budźemy. Ma dobre mjeno, dokelž ſ ludźi pjenjeſy cźaha — dwaczeſi kreſzarjow hnydom pſchecźinicź, to njeníže jenoż tak, pjenjeſy ſo na dróhy njeſiberaja“, a ſo hychu kroſchik wulutowali, dale ſ cźahom a ſe ſtrowoſczu broja . . . A tak ſo jenoż jara pomału myſlicźka ſakorjeni, ſo te wſoły njeſłu jenoż ſa knjeźich a ſa paradu, ale k towźiwanju, a mjes prěnimi, kotrež radoſcze jěchu woptachu, běſche wěſo Schkowroncźk. Też wón drje ſ dawna wſchudźom pěſchi khodźeſche, ale nětko ſpytowaſnju podawa.

„Sa tydźeń mamy w Hoſtunju Jakubſke wiki, ſtrija tam pohladam, kak ſkót płaczi“, poczа ſebje a ſwoju wokolinu pſchihotowarſ a ſwój kruty ſamuſbk pſcheradźeczi.

„Jeno ſo by vjenje było. Rady ſo tón dźeń deſcheſcźka dże a hrima.“

„Ale nětkole je derje! Njech ſo deſcheſcźka dże, mózemy ſ cźahom jěcź.“

„Kaž żiła, njewěrno?“ ſo nětchto ſcheźipatwje ſaſmjin.

„Haj runje tohodła, hdyż mója żiła, cźehodła hych ja njemohł. Żeleſniſa je naſcha a niż żidez — a ſo hoſchcze wědźeli, kłubu pojědu a hdy by dźeń ſamo wurjadnje jaſny był.“

„Jeli derje pſchedam, ſ wami wrócźo pojědu“, ſo też druſy ſamołwjachu, kotliż dyhyżu na ſnate ſtótne wiki bycźka abo krutwicźku na pſchedań cźerjeć.

Ale bhdy potom dźeń ſwój. Jakuba pſchińdże, ſtej ſtaryj Schkowroncźk rano tola hiſchcze ſara roſumyſłowaſche, ma-li ſ kjom w ruzy k dwórniſchczu ſo naſtajicź abo ze puczíku pſches łuki runu pucź k Hoſtunju. „Hłupoſče wo raſch, Hamuſcho“, ſo w duchu ſwarjeſche, „njeſtej tola hižo żadyn młoduſchčí, to ſo ja tebje njeſpodnja, na ſtare dny ſo ſ cźahom woſpcź.“ Ale ſkowo dyrbi dźerjeć. Běſche ſo roſnjeſło, ſo pojědże, tohodła nětko dyrbi, hacź chce abo nochce. Směcham njewucźeknje ani tak ani tak.

Pojědże-li ſ cźahom, budźe rěkacź: „Hlejcze, ludźičkа, ſtary Schkowroncźk błaſni, wuſtupuje każ knjes!“ Njepojědże-li, budźa jeho ſchkrěcź: „Nó, wujo, kak pak je ſe wami jěło? Seſe ſo derje wjeſł?“ — Wſcho jene, pſchi kaž ſa wojom! Pojědże potajkim a ſnajmjeniſcha wohłada, kak to khodźi.

Wuſkotny a kaž knjeżna ſo cźerwjenjejſo khodźeſche hjo dobru hodźinu na dwórniſchczu pſched wokneſchkom ſ nowymi pižmom: „Pokładnja“. Jara błeſi pſchejeſche, jo dźenja njeby nichtó jěł, ſo ſo nikomu njeby trjebał ſamołwjeſcź, pſched nikim ſo haněbowacź. Ale kaž kłubu runje dźenja ludźo pſchikhadźachu. Knjes ſarař pſchińdże, knjes wyſchſchi wucźeř ſ knjenju, ſtrażnik, pſchekupz Erſchtajn, dwaj pjeſ nježniſkaj ſaſtojniſkaj, dale to Schkowroncźk ani njeliczeſche a kóždy hnydom na njeho: „Wujo, hdże dha dźeſcze? Sſnadź też ſ cźahom njepojědźeſcze?“

„Nó, dhu to też hiſchcze ſpytacź, pryedy hacź wumrěju“, dźyſche wumělkar ſajortowacź, cźerwjenemu kaž mak „wóm, ſo ſo to ſa nunje — ſtareho khadłu hižo njebohdaj ale naha mje trochu boli, cźrij mje cźiſchcźi, puchež mam hižo to ſłowałowachu, haj wukhwalowachu jeho, kak je ſo, cźeſku wołóſi, hdyż jenoż kaſ połpyta, ſamołcźe ſo jemu ſeſtoła. Stónczńje ſo wokneſchko wotewri a ſa ſchkleńku pokaſa ſo hłowa knjeſa pokładnika. Schkowroncźk wſchěch do pręda puſcźeji a nimale poſledni k pokładni pſchiſtupi.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

— **Pschetworjenje Zitnych wikow.** Hižo loni je so **polodnischi dźěl Zitnych wikow** z boka giroweje potkadnje **zyle pschetworił.** Nětko je so tež porjeńšenje Zitnych wikow z ranja museja psched jeho wrotami pschewjedło. 900 kóžnych metrow wobhrabaze městno je so architektonišay a zahrodniśay pschetworiło. Zitne wiki nětkole na kóždeho zuseho, kotryž Budyschin wopyta, rjany powitazy saczišchi cźinja.

S **Budestez.** Lětuschi wokrjesny zwjedzeń za smutskowne mišionstwo je so njedźelu popoldnju w Budestezach wotmėł. S zyrkwinseje wěże khorhoje smahnjo pschipowědachu, so wobsada wobjebity zwjedzeńcow wobzamje. W herbtej Božej słužbje, kotraž je popoldnju w 2 hodźinomaj sapoca, měješe farar Mjerwa-Bukeczanski zwjedzeńske predowanje. Zyrkwiny khor herbitu kaz němsku Božu słužbu se spěwami porjeńschi. Popoldnju w 3 hodźinach farar Höfer z Drježdźan w němskej Bożej słužbje predowasche. S pschisamknjenjom k Božej słužbje so shromadźišna w młodźinowni wotmė. Superintendent Berg wo stutkowanju smutskownoho mišionstwa a ludoweho spomožeństwa rěčeše. S dobom so wón farar Bójsej a zwjedzeńskimaj predarjomaj dźakowasche. Farar Höfer z krajneho towarstwa za smutskowne mišionstwo w Drježdźanach wo dźěle ludoweho mišionstwa, wobsebje wo tydźenjach ludoweho mišionstwa a wo nasponjenjach evangelijonowym wosom rospratowješe. Na kónzu je hischcze farar Bójz predowarjomaj a wokrjesnemu towarstwu za wuhotowanje krtneho zwjedzenja dźakowasche. **Kollekta** z wobeju Božeju słužbow za smutskowne mišionstwo chėrtu sumnu wunješe.

S **Delnjeje Hórki.** Wóspomnětna dźowka tudomneho dźěłarjerja Garbarja sandźeny schtworik psched wjeczorom se žnadneje wyschiny z murje dele padże a žebi prawu ruku stama. Wona běsche twarjenju cźumpjele pschihladowała, kotraž běsche žo sa mejumjetanje stajiła, a běsche žo pschi tym z murje dele žunyła.

S **Rakoł.** Ssyn nascheho towarja Latkeho, **Gerhard,** kiž je jutry swoju maturu khwalobnje wobstał, a kiž tón cźas w dźěłowej słužbje pschebywa, je na sakładze prózowanjow Domowiny, so bychu so herbsju abiturienca njedostatka na herbitich wucźerjach dla nimo pschedpišanje liczby na pedagogiski wustaw w Drježdźanach pschijeli, nětko dowolnosć dostał, so žmė na tutym wustawje studowacź. To je létża hižo tśeći Serb, kotryž je z pomozu Domowiny tuto prawo dostał. Wěsce so Domowinje poradźi, też hischcze dalschim nascheho abiturientam, kotrež maja wotpohlad do wucźerstwu wėnowacź, pucź na tuton wustaw wurubacź.

S **Kelitz.** Ssobotu dopołdnja stej na dróży pola „kóteje winoweje kicze“ nowaj wozobowaj automobilaj do sebja srajsnoj. Wobaj so trochu wbischkodźischtej, tola samožesnej je žamžnej mozu dale jėcź, hdyž bė policija srajenje sapiśała. S jėdunkom njeje nichtó do schkody pschischoł.

S **Lubija.** Ssebi schijinu hronowu žiłu picherešnywschi je jedyn sastojnik na wotpocźinku w městowych **powětrownych kupjelach** swojemu zliwjenju kónz cźinił. Ssamomordarstwowa pschicźina njeje znata.

Ze **Smjerćkee.** W Janskich kupjelach předwjedże Drježdźanska katolska filmownja 15. meje we 8 hodź. druhi zynkofilmowy wječor. Jo to wulki khwalospėw na cyłu Bożu stwórbu. Stóž ma zajim, njeskomdź **rjane wobrazy z cyłeho swėta.** Za 50 pf. je to přeco hódnje sebi wječor do kupjel wuleće.

S **Bitkopiz.** Dołholėtny a wupruhowany 1. pschedźyda tudomneho towarstwa płahowarjow pjerišny Ota Seibt je druhich winowatoscźow dla swoje sastojnstwo złožił. **Mokrjesny wotkład.** nawjednik wucźeł Barth-Ssmilnjanski je jemu sa dźěło sa Lužiske płahowanje wuzitnje a rahoweje pjerišny dźakowasche a Pawoła **Rychtarja-Bitkopskeho** sa nowsho towarstwowsho wjednika pomjenowa.

S **Wojerez.** Na žobotnische wiki běchu 242 prošatow **a 4 běški** pschiwjesłi. Prošata bo po 14 hacź 22 hr. a dróžo pschedawachu. Sbytnych žanych njewosta.

S **Delnjeho Wujesda.** Njedźelu popoldnju wotmė tuž. ...ere berište **towarstwo „Sahrodka“** swoju mėšacźnu ...homadźiznu. **Dołeź** běsche wjednik Domowiny knjes Nejdo pschilubił, so towarstwo wopyta, běchu so tež hoscźo pscheproschyli. **W połdra hodźiniskim** pschednoschku rostoji wjednik Domowiny prózowanja a nadawki nascheje herbitej organizazije. Tomu pschisamknju so žiwa rosmołwa, kotraž běsche z dopokasom, so tež w prusłej Lužizy so krucze rosmyšluje, kak ma so herbika ludnosć tu wukhowacź a kajke pucze maja so tomu samėrej nastupicź. W prėnim rjedźe budże so tu wjele wutrajneho budźicźerskeho dźěła wukonjecź dyrbjecź.

S **Klėtneho.** Tudomne turnarske towarstwo je sobotu wjecźor pola Lorzez swoju shromadźišnu wotmėło. Towarstwowy wjednik Preisker 6 nowych bohustawow do towazjtwa pschija. Potom so wobsamknu na dnju Božeho stpieża do Wolejschniz pucźowacź. Wyschi turnarski wjednik žiwjedżeńskeho porjad sa wokrjesny turnarski zwjedżeń 21. julija w Klėtnom wosjewi. — Ssudnistwo dźeń Nižcźanskeho hamtskeho žuda wotmėje so 15. meje w Khrjebi w hoscźenzu „K jeleśnemu hamorej“ sa tudomnu wokolnosć. — Wobhladanje dźěcźi, kotrymž žu so jėtra schcźěpite, budże 16. meje w „Němskim domje“. — Nalėtnje spocźatne turnowanje tudomneho turnarskeho towarstwa sandźenu njedźelu na tudomnym turnowanischcźu žiwy wobras poskicźi. Wschitke towarstwowe wotdźělenja so na mischtrike waschnje na sportiskich swucźowanjach wobdźělichu. Wjecźor běsche turnarske towarstwo na sportske pschedwidźenja tudomnych žylnosportarjow w „Němskim domje“ pscheproschene.

S **Nistece.** (Snjesłożenje?) Njedźelu wjecźor žu rezerwerskeho hajnika prynzowsko-Reušskeho hajnistwowsho sarjadnistwa w Jenkezach pschi groźanym ploczje młodźiny morweho namakali. Hajnik bė so z muskłom se žamžnej tšélby morił. Hacź je so njesbožo abo žamomordarstwo stało, móže so jenož je žudniskim pschepytanjom rosjasnicź.

Přilopk

S motorskim kokom sniesbożik.

Cźěžła Fritz Linka w Giersdorfje pola Hirschberga w Krtonoschach pschi knjezi dwór pschejeżewschi so do dróhi do Hermsdorfa sawiny. W tymle wotomitu pósłki automobil pschijėdże, kotryž Linku shrabny a žobu wlecźesche. Pschi tym so Linka tak cźežko srani, so na městze wumrė.

Jastwo dla wohanjenja němskeho wójska.

Barlinski młodźinski žud je 20lėtneho H. S. dla wohanjenja němskeho wójska k jastwu na schėsć měsacow sasudźił. H. S., kotryž je je sozialdemokratiskeje zwójby wuschoł, je, shonjwschi, so je so w Němskej sapo powschitkowna wojerska winowatosć sawjedła, wuzmėschazu pėżeń na prjedawšche němske wójsto wudźėłak a tutu pėżeń z swojim pschecźelam cźitacź dał.

Pschekazanzy kruwy morja.

Ratarjej Hohnej w Gollnowje stej dwė drohotnej krowje, hdyž běschtej so dwaj dnjej na paswu wodźikoj, saschłej. Stótny lėkar je swėrcźik, so je so na krowje z pschekazanzami jźd pschenjeść. Podobne sajėdojczenje krowow na paswje je so létża w Gollnowskich stronach hižo wospjet stało.

Bacźon sadźėwa wobłhadej.

Wobsobowy cźah na Mecklenburgsko-Pomorskej cźarze dyrbjesche psched staziju Heinrichswalde sastacź. Muzikaj na lokomotiwje widźeschtaj, so bė so jedyn bacźon na kolijach

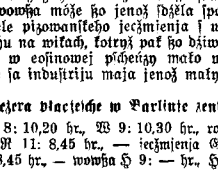

Generał Zbigniew Kasprzycki

je so jako nażėdnik marschalka Pilsudskeho sa pólskeho wójnskeho ministra pomjenował.

Płaćizny rėzneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

13. meje 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 135

Połnomjasne, wukormjene, najl. rėzneje hódnosće młode	40—42
Starše	37—39
Hewak połnomjasne, młode	31—36
Starše	26—30
Mjasne	—

Byki 274

Młódše mjasne, najwjetšeje rėzneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	39—41
Mjasne	34—38
Snadnje wuwite	31—33

Jałojcy a kruwy: 567

Młódše połnomjasne, kruwy naiwitšeje rėzneje hódnosće	38—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	30—37
Mjasne kruwy	23—28
Snadnje wuwite kruwy	17—22
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rėzn. hódnosće	41—42
Hewak mjasne jałojcy	36—40

Wowcy: 713

Najlėpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	46—50
Srėdnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	45—47
Mjasne wowcy	40—43
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	35—39

Celata: 1243

Najlėpše kormjene celata wot cyca	56—60
Srėdne kormjene celata wot cyca	43—55
Snadnje wuwite	34—42
Najšpatnjše	26—33

Swinje: 3162

Tučne swinje, přez 300 kg. cežke	50—51
Połnomjasne swinje wot 240 hač 150 kg. cežke	47—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	46—49
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	44—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	45—47

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerjowa za nawdźělki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a dźěło dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaci.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba

Hospodarski rozhlad

Wutoru 14. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,490	100 pólsk. złotych	46,79
1 jendźelski punt	12,155	100 českosł. krónow	10,35
100 swajc. frankow	80,33	100 franc. frankow	16,37

Barlinska bursa z dnja 13. meje. Bursa wotewri žo na sapoczatku tydźenja w zyłku w pschecźelnym połoženju. Wobkhod pak pohibowasche žo we wuskich mjerach, dokeź jenož mało kupnych pschikasow pola bankow pschebeźeżesche. Na rentowych wikach njeje pschemėnjenja.

Barlinske žitne wulkowiki. Sandźeny tydźeń běsche **wotbyty muki** pschekhodnje wožiwik, tola wczerawschi **maky** wobrot pokazowasche na to, so prjedawscha stagnazija so sajšo wrócźi, wobsebje je ličma sajima sa posdźischo dodacźa. Możnosće pschenżu a rožku na młyny wotbycź, so njesju połepschicźe, jenož sa pschenżu w najlepschej druzinje je trochu sajima, wobsebje dokeź so tajkeje jenož mało poskicźa. Rožka so hubjenje a sdźela jenož pschi runocźasnym dodacźu wowsa sameschcźicź hodźi. **Potrjeba wowsa** móže so jenož sdźela spokojcź, sa to pak je wjele pizowanskeho jeczmjenja i wyschej pschikodnej wahu na wikach, kotryż pak so dźiwaju na tunje posficźenja w eosinowej pschenży mało wobkedźbuje. Jeczmjenje sa industriju maja jenož mały wobkhod.

Wezera płaciśche w Barlinie zentnar

pschenży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a woliwowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	13. 5.	10. 5.
Pšenca	212,0	212,0
rožka	172,0	172,0
jeczmjeń now.	—	—
jeczmjeń, nal.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšenc. muka	—	—
ržana muka	23,00	23,00
ps. wotruby	11,73	11,73
ržane „	10,25	10,25
raps „	—	—
broch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0
lane symjo	—	—
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0

	13 5	10. 5.
buny	11,2-12,2	11,2-12,2
woka	—	—
módre lupiny	8,25-9,25	8,25-9,25
žołte lupiny	13,0-14,0	13,0-14,0
zeradella	—	—
raps. wosušk	—	—
lany wosušk	7,65	7,65
such. truhanc.	4,65	4,65
běrni, kruški	8,90	8,90
syno, 50 kg		
ržana słoma		
pšenc. „		
wowsna „		
jeczna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jeczmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Sport

Budyski wokrjes w němskim kołojėždnym zwjazku.

Budyski wokrjes w sakskej župje němskeho kołojėždneho zwjazka je njedźelu 12. meje dopoldnja we „Měšćanskej zahrodze“ w Budyšinje posedźenje wotmėł. Wokrjesny poručene Lehmann wozjewi, zo so Budyski wokrjes přeco hišće njeje jako samostatnje dźěłacy wokrjes pola župy připóznał. Při dlėšej rozmołwje so namjety k woživjenju sportskeje dźěławosće we wokrjesu zapodachu. Potom so nadrobniše wo wujėzdźowanju dwojomužstwow rėčeše.

Z Budyšina na Budestecy a Horni Kumwałd do Lubija

Z Budyšina			5.44		7.00	7.15	9.15	13.26	16.58	18.04	22.05
„ Dźěžnikec			5.51		7.07	7.21	9.22	13.33	17.06	18.12	22.12
do Budestec			5.56		7.11	7.25	9.26	13.38	17.10	18.16	22.17
z Budestec			6.73		7.17	8.48	9.27	13.40	17.12	18.26	22.18
„ Biedruska			6.18		7.22	8.52	9.33	13.45	17.18	18.31	22.23
„ Wbohowa			6.21		7.26	8.56	9.37	13.48	17.22	18.35	22.26
„ Koblicy			6.23		7.29	8.59	9.39	13.51	17. 5	18.38	22.29
do Kumwałda	W	S	6.27	S	7.33	9.03	9.43	13.55	17.28	18.42	22.33
z Kumwałda	5.58	W	6.58		7.34	9.20	S	13.59	17.32	18.46	22.36
„ Sri. Kumwałda	6.03		7.03		7.39	9.26		14.04	17.37	18.51	22.42
„ Hornj. Kumwałda	6.09		7.09		7.44	9.32		14.11	17.41	18.57	22.49
„ H. Kumwałda Hł.	6.14				7.14	9.37		14.16	17.49		22.54
„ Jiłowa	6.21				7.21	9.46		14.23	18.00		23.02
„ Dažinka	6.25				7.25	9.53		14.27	18.05		23.06
„ Dažina-Wolešnicy	6.31				7.31	9.58		14.33	18.10		23.12
do Lubija	6.37				7.37	10.05		14.39	18.16		23.19

Jenož njedźelu hač do 30. 9.

Z Lubija na Horni Kumwałd do Budestec a Budyšina

Z Lubija	5.11			9.29	13.09	15.26		17.39		21.52
„ Dažina-Wolešnicy	5.18			9.36	13.16	15.34		17.47		21.59
„ Dažinka	5.24			9.42	13.23	15.40		17.53		22.05
„ Jiłowa	5.29			9.50	13.28	15.45		18.02		22.10
„ H. Kumwałda Hł.	5.34	W		9.56	13.33	15.51		18.07		22.16
„ Horni. Kumwałda	5.39	6.48	7.54	10.01	13.38	15.56		18.12	19.24	22.20
„ Srj. Kumwałda	5.44	6.52	7.58	10.05	13.42			18.24	19.35	22.31
z Kumwałda	5.55	7.00	8.06	10.31	14.10		17.53		19.41	22.38
„ Koblicy	6.00	7.05	8.11	10.36	14.15		17.58		19.47	22.44
„ Wbohowa	6.02	7.07	8.14	10.39	14.18		18.01		19.49	22.46
„ Biedruska	6.06	7.11	8.18	10.44	14.22		18.05		19.54	22.51
do Budestec	6.11	7.16	8.22	10.49	14.27		18.10		19.58	22.55
z Budestec	6.12	7.31	8.30	10.59	14.38		18.17		20.07	22.56
„ Dźěžnikec	6.17	7.36	8.36	11.04	14.41		18.22		20.13	23.02
do Budyšina	6.24	7.43	8.42	11.11	14.48		18.29		20.19	W. Kumwałda jenož njedźelu 23.09

Z Kohlfurta přez Wojerec do Falkenberka

							E			
Z Kohlfurta	4.38	5.54	8.22	10.53	13.35	16.45	18.14	20.40		
„ Hórki	5.07	6.37	8.51	11.26	14.10	17.22	18.34	21.06		23.31
„ Nizkeje	5.15	6.48	8.56	11.32	14.19	17.27	18.41	21.13		23.38
„ Hózdnicy	5.21	6.58	9.03	11.39	14.27	17.34		21.21		23.46
„ Mikowa	5.26	7.04	9.06	11.43	14.32	17.38		21.26		23.51
„ Klětneho	5.35	7.16	9.15	11.52	14.42	17.46		21 36		0.01
„ Deln. Wujezda	5 42	7.25	9.21	11.59	14 51	17.53		21.44		0.11
„ Łaza	5.51	7.36	9.29	12.07	15 01	18 01		21 53		0.22
„ Werminghofa	5.58	7.45	9.35	12.13	15.09	18 08		21.01		0.29
„ Wojerec	6.20	8.01	9.45	12.21	13.32	16.05	18.16	19.11	22.12	0.37
„ Corn. Khołmca	6.29	8.11	9.52	12 28	13.40	16.14	18.23	19.18	22.20	
„ Bukow	6.39	8.27	10.00	12.37	13 50	16 24	18.37	19 27	22 30	
„ Rólanow	7.00	9.03	10 12	12.49	14.01	16.42	18.48	19 39	22.54	
„ Wikow	7 34	9.53	10 40	13 21		17.17		20.07	23.45	
do Falkenberka	8.04	10.22	11.07	13.51		17.49		20.29	0.31	

Jenož njedźelu nocy

Z Falkenberka přez Wojerec do Kohlfurta

								E						
Z Falkenberka		4 20						14 07				18 16	20.46	
„ Wikow		4.55	W	S				14 48				18 53	21 24	
„ Rólanow		5.38	7.02	7.02	8.18	9 26	11.37	15 30	16.47	18.19	19 34	22.40		
„ Bukow		5.56	7.24	7.35	8 29	9.39	11.47	15 44	17.01	18.34	19 48	22.53		
„ Corn. Khołmca		6.07	7 34	7.45	8.38	9. 48	11.56	15.53	17.11	18.42	19 58	23.01		
„ Wojerec	5.17	6 32	7.42	7.53	8 44	10.10	12.05	16 08	17.18	18.50	21.31	23 08		
„ Werminghofa	5.24	6.41				10 18		14.04	16.15			18.56	21.38	
„ Łaza	5 30	6.49				10.26		14 11	16.22			19.03	21.45	
„ Deln. Wujezda	5.38	7.00				10.35		14 20	16.31			19.10	21.54	
„ Klětneho	5 45	7 09				10 43		14 27	16.38			19.17	22 01	
„ Mikowa	5.54	7 20				10 53		14.36	16.47			19.25	22 10	
„ Hózdnicy	5.58	7.26				10.58		14.41	16.52			19.29	22.15	
„ Nizkeje	6.05	7.38				11.09	12 36	14.49	17.02			19.36	22.23	
„ Hórki	6.15	7.55				11.25	12 42	15.01	17.21			19.44	22.36	
do Kohlfurta	6.37	8.24				11.47	13.00	15 23	17.44			20.05	22.57	

Jenož njedźelu nocy

Z Kamjenca do Arnsdorfa a do Drježdźan.

	Po			S	W	So						
Z Kamjenca	5,15	5,13	6,36	8,04	8,34	12,32	14,18	15,04	17,16	18,13	19,35	22,47
„ Bišheima	1,24	5,21	6,46	8,14	8,44	12,42	14,27	15,14	17,25	19,22	19,45	22,49
„ Połčnicy	1,30	5,28	6,56	8,22	8,52	12,51	14,35	15,21	17,32	18,29	19,54	22,58
„ Wulk. Rědarjec	1,36	5,35	7,08	8,33	1,00	12,59	14,42	15,28	17,40	18,35	20,03	23,05
„ Mał. Rědarjec		5,39	7,08	8,34	9,05	13,04	14,47	15,33	17,45	18,39	20,08	†23,09
do Arnsdorfa	1,48	5 47	7,17	8,43	9,18	13,13	14,56	15,41	17.53	18,48	20.16	23 17

† Zastanje jenož njedźelu

	D	W										
Z Arnsdorfa	1,50	5,58	6,29	7, 2	9,18	9,18	13,19	15,02	15,52	18,01	18,52	20,29	23,22
do Drježdźan-N.	2,18	6.26	6,49	7,50	9,40	9,40	13,41	15,30	16,13	18,32	19.15	20,59	23.50
do Drježdźan Hł.	2,26	6.35	7,00	8,00	9,50	9,50	13,52	15,39	16,24	18 43	19,29	21,08	0,02

Z Drježdźan a Arnsdorfa do Kamjenca.

		D					E			
Z Drježdźan Hł.	23,38	4,10	6,18	9,32	11,10	12,49	14 48	15,58	17,11	19,45
„ Drježdźan-N.	23,40	4,18	6,26	9,33	11,17	13 01	14,57	16 08	17,24	19,54
do Arnsdorfa	0,11	4,44	6,49	1,57	11,44	13,24	15,27	16,21	17,59	20,27

						So			
Z Arnsdorfa	0,23	5,32	6,56	10,04	12,12	13,39	15,30	16,27	18.14	20,38
„ Mał. Rědarjec	†0,29	5,39	7,04	10,12	12,19	13,46	15,36	16,34	18,21	20,45
„ Wulk. Rědarjec	0,34	5,44	7,09	10,19	12,24	13,51	15,41	16,39	18,.7	20,51
„ Połčnicy	0,41	5,51	7,18	10,27	12,31	13,59	15,48	16,47	18,35	21,00
„ Bišheima	0,50	5,58	7,26	10,35	12,42	14,07	15,55	16,54	18,42	21,08
do Kamjenca	0,58	6,06	7,34	10,43	12,49	14 05	16,03	17.02	18.49	21,16

† Zastanje jenož w nocy po njedźelu

Z Lubija do Horn. Oderwicy a Žitawy.

		E						E				
Z Lubija	0.30	5.10		6.12	6.38	12.04	13.45	15.33	17.12	17.33	19 20	22.26
„ Wulk. Swódnica	|	5.17		6.19	8.45	12.11	|	15.40	|	17.41	19 27	22.33
„ N. Kunnersdorfa	|	5.22		6.23	8.49	12.16	13.55	15.44		17.46	19.31	22.37
„ H. Kunnersdorfa*	0.43	5.28		6.29	8.55	12.22	14.00	15.50		17.53	19.37	22.43
do Herrnhuta	0.51	5.36		6.37	9.03	12.30	14.08	15.58		18.01	19.45	22.51
„ Herrnhuta	0.52	5.37	6.19	6.38	9.04	12 33	14.09	15.59		18.04	19.46	22.52
z Ruppersdorfa	|	5.42	6.24	6.44	9.09	12.39	|	16.04		18.09	19.51	22.57
„ Horn. Oderwicy	1.09	5.49	6.31	6.50	9.16	12.45	14.19	16.11		18.17	19.58	23.04
do Žitawy	1.14	6.05	Na šulskich dnjach 6.47	7.07	9.32	13 03	14.35	16 27	17.53	18 34	20 15	23.20

* Zastanje jenož njedźelu w nocy

Ze Žitawy do Horn. Oderwicy a Lubija.

							S		
Ze Žitawy	6.42	10.21	12.11	13.32	16.06	17.27	18.12	20.10	22.20	23.28
„ Horn. Oderwicy	7.00	10 37	12 22	13.52	16.23	17.47	18.29	20.27	22.36	23.44
„ Ruppersdorfa	7.07	10.43	|	13.59	16.29	17.53	18.35	20.34		23.50
do Herrnhuta	7.12	10.48	12.32	14 05	16.35	17.58	18.41	20.39	22.48	23.56
z Herrnhuta	7.13	10.49	12.33	14.10	16.36	18.03	18.42	20.39	22.52	23.57
„ H. Kunnersdorfa	7.22	10.57	|	14.18	16.44	18.11	18 50	20.48	23.00	0.05
„ N. Kunnersdorfa	7.28	11 03	|	14.24	16.49	18.18	18.56	20.53	23.05	0.10
„ Wulk. Swódnicy	7.32	11 07	|	14.29	16.54	18.22	19.01	20.58	23.10	0.15
do Lubija	7.40	11.15	12.55	14.37	17.01	18 30	19 09	21.06	23.18	0.23

Z Biskopic do Kamjenca.

Z Biskopic	6.51		7.02	10 54	13.53		16.26	17.56	18.39	23.03	23.54
„ Šumborna	6.59		7.09	11 01	14.00		16 33	18.02	18.46	23.10	0 01
„ Porchowa	7.07		7.16	11.08	14.07		16.40	18.09	18.53	23.17	0.08
„ Rušicy	7.15		7.24	11.16	14.15		16.48		19.01	23.25	0.16
„ Halštrowa	7.21		7.31	11.22	14.21		16.55		19.08	23.32	0.23
„ Protec-Thonberga	7.26		7.36	11.27	14.27		16.59		19.12	23.36	0.27
„ Brěznje	7.30		7.40	11.32	14.32		17.04		19.17	23 41	0.32
do Kamjenca	7.37		7.47	11.39	14.39		17.11		19.24	23.48	0.39

Wšědne dny | Jenož njedźelu | Jenož wšědne dny | Wšědne dny | Jenož njedźelu

Z Kamjenca do Biskopic.

Z Kamjenca	6.21	8.46	12.00		13.32		14.00	17 04		19 24	22.02
„ Brěznje	6.27	8.52	12.06		13.46		15.06	17 10		17.30	22.08
„ Protec-Thonberga	6.32	8.57	12.11		13.57		15.11	17.16		17.35	22.13
„ Halštrowa	6.37	9.02	12.16		14.28		15 16	17.19		17.40	22.18
„ Rušicy	6.44	9 09	12.23		14.37		15 23	17.26		17.47	22.25
„ Porchowa	6.53	9 17	12.31		14.59		15.31	17.33		17.55	22.33
„ Šumborna	6.00	9.24	12.34		15.12		15.38	18.41		18.02	22.40
do Biskopic	6.07	9.31	12.46		15.21		15.45	18.47		18.09	22.47

Wšědne dny | Jenož njedźelu | Jenož wšědne dny | Wšědne dny

Z Lubija do Habrachéle.

							†
Z Lubija	5.44	8.41	12 02	14.55	17.28	20.52	22.26
„ Wulk. Swódn.	5.51	8.50	12.09	15.02	17.35	20.59	22.33
„ Dürrhennersdf.	6.00	9.00	12.18	15.11	17.44	21.08	22.42
do Habrachéle	6.10	9.11	12.28	15.21	17.54	21.18	22.52

Nimo teho jězdźe sobotu z Lubija hač do Dürrhennersdorfa hišće sćěhowacy cah: z Lubija 13.22 do Dürrhennersdorfa 13.37
† jenož njedźelu.

Z Habrachéle do Lubija.

Z Habrachéle	6.22	7.18	10 51	13.37	16.27	18.04	19.35 21.51 23.54
„ Dürrhennersdf.	6.32	7.28	11.01	13.47	16.38	18.14	19.45 22.01 -0.05
„ Wulk. Swódn.	6.39	7.36	11.08	13.55	16.45	18.21	19.53 22.08 0.12
do Lubija	6.48	7.44	11.16	14.03	16.54	18.29	20.01 22.16 0.21

Nimo teho jězdźe z Dürrhennersdorfa hač do Lubija hišće sćěhowacy cah: z Dürrhennersdorfa 9.02 do Lubija 9.17
| Jenož wšědne dny, nic sobotu.

W serbskim domje
čitaja so
SERBSKE NOWINY
a časopisy

Jězdne plany autobusow

płaćiwe wot 15. meje 1935

Z Budyšina do Kamjenca a wróćo

0	6,53	7,01	10 30	14,00	19 20	20,00	z Budyšina, dwórniška		7,55	8,55	13,14	18,37	21,09	22,16
1	6,55	7,02	10,32	14,02	19,21	20,02	Budyšina, pósta		7,33	8,53	13,13	18,35	21,07	22,14
2	6,57	7,04	10,34	14,04	19,23	20,04	Budyšina, „Serbskeho Doma“		7,31	8,51	13 11	18,33	21,05	22,12
3	6,58	7,05	10,35	14,05	19,24	20,05	† Budyšina „Hosć Kronpryncа“		7,30	8,50	13 10	18 32	21,04	22,11
4	7,00	7,07	10,37	14,07	19,26	20,07	† Ratarjec		7,28	8,48	13,08	18,30	21,02	22,09
5	7,04	7,11	10 41	14,11	19,29	20,10	† Třiceh Hwězdow		7,25	8,45	13,05	18,27	20,59	22,06
6	7,07	7,14	10,44	14,14	19,32	20,14	Błohašec		7 20	8,41	13,01	18,23	20 55	22,02
7	7,10	7,17	10,47	14,17	19,35	20,18	† Debišćanskeho puća		7,18	8,38	12,58	18,20	20,52	21,59
8	7,13	7,20	10,50	14,20	19,38	20,21	Prěkec		7,15	8,35	12,55	18,17	20,49	21,56
9		7,22	10,52	14,22	19,40	20,24	† Łbonja-Čornec			8,33	12,53	18,16	20,47	21,54
10		7,24	10,54	14,24	19 42	20,26	† Puć do Pozdec			8,31	12,51	18,15	20,45	21,52
11		7,26	10,56	14,26	19,44	20 28	† Lejna			8,29	12,49	18,13	20,43	21,50
12		7,28	10,58	14,28	19,46	20,30	Lejna, hosćenc			8,27	12,47	18,11	20,41	21,48
13		7,30	11,00	14,30	19,48	20 32	Zywic, hosćenc			8,25	12,45	18,10	20,39	21,46
14		7,33	11,03	14,33	19,51	20,36	† Swinarje			8,22	12,42	18,07	20,36	21,43
15		7,35	11,05	14,35	19,53	20,39	Klóštra Marijneje Hwězdy			8,20	12,40	18,05	20,34	21,41
16		7,37	11,07	14,37	19,55	20,41	† Kłžiny puć Jawor-Miłočicy			8,18	12,39	18,03	20,32	21,39
17		7,40	11,10	14,40	19,58	20,43	† Miłočic (puć do Halštrowa)			8,15	12,36	18 01	20,29	21,36
18		7,44	11,14	14,44	20,02	20,47	Thonberga, hosćenc			8,11	12,33	17,57	20,24	21,32
19		7,46	11,16	14,46	20,04	20,49	† Brěznje (puć k dwórnišću)			8,09	12,31	17,55	20,22	21,30
20		7,48	11,18	14,48	20,06	20,51	† Brěznje (hosć. „Krónpryne“			8,07	12,30	17,51	20,20	21,28
21		7,50	11,20	14,50	20 08	20,53	† Reifec kachlerńja			8,05	12,28	17,52	20,19	21,26
22		7,51	11,21	14,51	20,09	20,54	Kamjenca, „Słónca“			8,04	12,27	17,51	20,18	21,25
23		7,52	11,23	14,53	20,11	20,57	†Kamjenca, ptuwarnja			8,02	12,25	17,49	20,16	21,23
24		7,55	11,25	14,55	20,13	21,00	Kamjenca, dwórniška			8,00	12,24	17,48	20,15	21,21

jězdźi jenož wšědny dźeń | jenož wšědne dny | jenož sobotu | jenož wšědne dny | jenož njedźelu

† = Tu zastawa jenož po potrěbnosći.

Z Budyšina do Minakała a wróćo

2	2a	4	6	Tarif-km	Autobusowa jězda	1	1a	3	5
800		13⁷⁵	19²⁰	—	z Budyšina, dwórniška	656	745	11³⁵	18³⁸
802		13²⁶	19²¹	1	„ pósty	654	742	11³⁰	18³⁶
804		13³⁰	19²³	1	„ Žitn. wikow	652	739	11²⁶	18³⁴
806		13³²	19²⁵	1	„ Drjew. wik.	650	736	11²³	18³¹
808		13³⁴	19²⁸	3	„ pohrjebn. †	647	733	11²⁰	18²⁹
810		13³⁶	19³⁰	4	Bórka, hosćenca	645	730	11¹⁷	18²⁷
814		13³⁹	19³³	6	dróhi do Dobrošec †	642	727	11¹²	18²²
819		13⁴⁴	19³⁷	8	Delnjeje Hórki	640	724	11⁰⁹	18¹⁹
824		13⁴⁹	19⁴²	9	Ješic	633	719	11⁰²	18¹²
827		13⁵³	19⁴⁵	11	Khwaćic	630	716	10⁵⁸	18⁰⁸
830		13⁵⁶	19⁴⁹	12	puća d. Mał.Dubrawy†	626	712	10⁵³	18⁰⁴
838		14⁰⁰	19⁵¹	13	Wulkeje Dubrawy	625	708	10⁵²	18⁰⁰
843		14⁰⁵	19⁵⁶	15	puća d. Adolfsk. Hěty†	620	703	10⁴⁵	17⁵⁰
845		14¹⁰	20⁵⁸	16	Khrósta	617	700	10⁴³	17⁴⁷
850		14¹⁵	20⁰²	18	Łomska, pósty	615	655	10⁴⁰	17⁴⁰
855		14²⁰	20⁰⁴	19	puća do Drobow †	613	650	10³⁵	17³⁵
900		14²⁵	20¹⁰	21	do Minakała, pósty	610	645	10³⁰	17³⁰

Příloha k číslu 111 Serbskich Nowin

Železniski jězdny plan

Wutoru 14. meje 1935

Khowajće! **płaćiwy wot 15. meje 1935** **Khowajće!**

Z Drježdżan do Zhorjelca.

		D	E					E	D		D	So		So		E		D			D		W	E	
Z	Drježdżan-Hl. dw.	0.25	1 36	4.10		5.50	6.07	6.16	7.11	8.00	8.05	9.22	10.03	12.29	—	12.49	13.04	13.39	15.10	15.53	16.27	16.54	17.40	18.33	19.20	21.10	21.56	22.37	23.10	23.17
„	Drježdżan-Wett. dr.	0.30	|	|		5.55	6.11	6.20	7.16	|	|	9.27	10.08	|	—	12.54	13.09	13.44	15.15	|	16.32	16.58	—	18.37	19.24	|	22.01	22.42	|	23.21
„	Drježdżan-N.	0.35	1.49	4.18		6.01	6.17	6.26	7.21	8.08	8.17	9.33	10.14	12.36	12.43	13.01	13.14	13.49	15.21	16.03	16.37	17.05	17.52	18.43	19.31	21.17	22.05	22.49	23.16	23.30
„	Radeberga	1.03	|	4.37		|	|	†6.45	7.47	|	|	|	|	13.03	—	|	|	|	16.58	|	—	|	—	|	|	23.17	|
„	Arnsdorfa	1.11	|	4.45		6.26	|	6.51	7.55	|	|	9.58	|	|	13.10	13.26	|	14.14	15.46	16.22	17.05	17.30	19.08	19.55	|	22.32	23.41	23.36	3.54
„	Wulkeje Hartawy	1.17	|	|		6.32	|	—	8.05	|	|	10.09	|	|	13.20	13.36	|	—	15.56	|	17.16	17.39	19.18	20.05	|	22.42	23.50	|	0.03
„	Weickersdorfa	*1.26	|	|		6.41	|	—	8.11	|	|	10.15	|	|	13.26	13.42	|	—	16.02	|	17.22	17.45	19.23	20.11	|	22.48	23.55	|	0.09
do	Biskopic	1.29	|	4.58	W	6.46	6.52	7.05	8.15	8.40	|	10.20	10.49	|	|	13.30	13.46	13.54	14.28	16.06	16.35	17.27	17.49	19.28	20.16	S	|	22.53	24.00	23.49	0.13
z	Biskopic	1.32	|	5.01	5.48	6.48	|	|	8.17	|	|	10.21	|	|	13.32	13.49	|	|	16.08	16.35	|	17.51	19.30	|	20.20	22.57	|	23.50	|
„	Zemic	1.39	|	|	5.54	6.54	|	|	8.23	|	|	10.27	|	|	13.38	13.56	|	|	16.14	|	|	17.58	19.36	|	20.26	23.04	|	|	|
„	Žičenja	1.46	|	|	6.03	7.02	|	|	8.31	|	|	10.35	|	|	13.45	14.04	|	|	16.21	|	|	18.05	19.43	|	20.33	23.12	|	|	|
do	Budyšina	1.54	2.38	5.16	6.12	7.09	|	|	8.39	|	9.04	10.43	13.21	13.53	14.13	|	|	16.29	16.51	|	18.13	18.41	19.51	|	20.41	22.01	23.20	0.05	|	|
z	Budyšina	1.59	2.39	5.18		7.15	|	|	|	|	9.05	10.47	13.22		14.18	|	|	16.34	16.52	|	18.17	18.43	19.54	|	|	22.03	23.24	|	0.06	|
„	Kubšic	2.08	|	|		7.24	|	|	|	|	|	10.56	|		14.27	|	|	16.41	|	|	18.25	|	20.03	|	|	|	23.33	|	|	|
„	Pomorc	2.15	|	|		7.31	|	|	|	|	|	11.03	|		14.34	|	|	16.49	|	|	18.33	|	20.10	|	|	|	23.40	|	|	|
„	Wu.zeda	2.21	|	|	W	7.38	|	|	|	|	|	11.10	|		14.42	|	|	16.55	|	|	18.39	|	20.17	|	|	|	23.47	|	|	|
„	Lubja	2.30	2.58	5.41	6.59	7.49	|	|	|	|	|	9.26	11.22		13.42		|	14.53		|	17.09	|	18.49	19.03	20.27	|	|	22.22	23.59	22.29	0.23	0.7
do	Zhorjelca	3.01	3.18	6.03	7.34	8.20	|	|	|	|	|	9.46	11.55		14.01		|	15.26		|		|	17.45	|	19.14	19.21	20.59	|	|	22.41	0.32	23.00	|	0.53

D = spěšnik. E = zespěšnjeny cah. W = wšědny dźeń. S = sobota. So = sobota. || Jenož njedźelu w nocy. * W nocy po njedźeli zastanje tež we Weickersdorfje. † Zastanje jenož njedźelu

Ze Zhorjelca do Drježdżan.

		D		W	D		E	D	So					D	E		D			E	
Ze	Zhorjelca	2.56	4.30		5.57	7.29	8.00	8.07	11.17	11.23	12.38					14.42		16.49	18.37	19.50	20.52		21.14	23.01	23.46
„	Lubja	3.19	5.08	W5.58	6.32	8.02		8.34	11.38	11.58	13.01					15.22		17.27	18.59	20.25	21.15		21.54	23.26	0.19
„	Wuezda		5.17	6.06		8.09		8.42			12.05					15.31		17.36		20.33			22.02		
„	Pomorc		5.23	6.12		8.15		8.49			12.12					15.36		17.41		20.39			22.08		
„	Kubšic		5.29	6.18		8.21		8.55			12.18					15.43		17.48		20.45			22.15		
do	Budyšina	3.38	5.36	W6.25		8.27	8.34	9.02	11.55	12.25	13.18		So	S		15.50	W	17.55	19.17	20.52	21.33		22.22	23.43	
z	Budyšina	3.39	5.41	6.34			8.35	9.06	11.56	12.30	13.19		14.24	14.33		15.55	16.46	18.01	19.19	20.54	21.34		22.25	23.45	
„	Žičenja		5.52	6.43				9.17		12.40			14.34	14.42		16.06	16.57	18.12		21.04			22.35		
„	Zemic		6.02	6.52				9.26		12.49			14.42	14.50		16.15	17.06	18.21		21.13			22.44		
do	Biskopic		6.09	6.59				9.34	12.10	12.55			14.48	14.56		16.23	17.14	18.29		21.19			22.51	S	0.03
z	Biskopic	5.19	6.14	6.20	7.02	8.39	8.59	9.36	11.54	12.11	12.57		14.23	14.49		15.33	16.25	18.15	18.32	20.09	21.25		22.55	23.00	23.28	0.05
„	Weickersdorfa	5.24	—	6.25	7.07			9.04	9.42		13.03		—	14.54		—	16.30		18.37		20.14	21.30			23.05		
„	Wulkeje Hartawy	5.30	—	6.31	7.13			9.10	9.48		13.09		—	15.00		15.42	16.37		18.43		20.20	21.36			23.12		
„	Arnsdorfa	5.39	6.29	6.41	7.22			9.18	9.58	12.09	12.23	13.19		14.39	15.04		15.52	16.47		18.52		20.22	21.45			23.22		0.18	
„	Radeberga	5.46	—	6.48	7.30			9.25	10.05			13.26		—	15.16			16.55		19.01			21.52			23.29		0.25	
„	Drježdżan-N.	4.29	6.09	6.51	7.09	7.53	9.07	9.19	9.42	10.28	12.29	12.42	13.44	14.06	15.00	15.38		16.15	17.13	18.47	19.20	20.06	20.42	22.08	22.21	23.26	23.53	0.00	0.42	
„	Drježdżan-Wett. dr.		6.12	6.54	7.12	7.55	|	|	9.45	10.31	12.32		13.47	|	15.03	15.42		16.18	17.17	18.50	19.23	|	|	22.11	|	23.30	23.56	0.04	|	
do	Drježdżan-Hl. dw.	4.36	6.18	7.00	7.19	8.00	9.13	9.25	9.50	10.37	12.38	12.48	13.52	14.12	15.08	15.47		16.24	17.22	18.56	19.29	20.12	20.48	22.17	22.27	23.35	0.02	0.09	0.49	

Budyšina do Rakec a Petershajna.

Z	Budyšina	6,01	10,02	14.28	17.20	19 23	23,26
„	Ratarjec	6,05	10,06	14.32	17.24	19.27	23,30
„	Židowa	6,08	10,09	14.35	17.26	19.30	23,33
„	Mateho Wjelkowa	6,13	10,15	14.40	17.31	19.36	23,39
„	Radworja	6,20	10,22	14.47	17.37	19.43	23,46
„	Knasowa	6,23	10,25	14.50	17.41	19 46	23,49
„	Njeswačidła	6,28	10,31	14.56	17.46	19.51	23,54
„	Sešowa	6,33	10,36	15.01	17.50	19.56	23,59
„	Rakec	6,38	10,41	15.06	17.54	20.02	0,03
„	Komorowa	6,44	10,47	15.14		20.08	
„	Wulkich Zdźar	6,49	10,52	15.19		20.13	
„	Hóska	6,54	10,57	15.25		20.18	
„	Kulowa	6,00	11,04	15.31		20.24	
„	Němcow	6,06	11,11	15.38		20.31	
do	Wojerec	6,12	11,16	15.44		20.36	
z	Wojerec	8,17	11,25	16.15			
„	Horow	6,24	11,33	16.24			
„	Blunja	6,34	11,43	16.34			
„	Prošim-Haidem.	6,41	11,50	16.55			
do	Petershajna	6,55	12,11	17.10			

Jenož njedźelu a swjatnje dny

Z Petershajna do Rakec a Budyšina.

		W nocy po njedźeli	Hač do 15. 9. kóždy dźeń, potom jenož wšědne dny					
Z	Petershajna					8.38	13.58	19 44
„	Prošim-Haidem.					9.12	14.12	19 59
„	Blunja					9.18	14.18	20 05
„	Horow					9.27	14.27	20.14
do	Wojerec					9.35	14.34	20.22
z	Wojerec				6.26	10.00	14.35	20,38
„	Němcow				6.33	10.06	14.40	20,43
„	Kulowa				6.39	10.14	14.47	20,51
„	Hóska				6.45	10.20	14.53	20,55
„	Wulk. Zdźar				6.50	10.26	14.58	21,01
„	Komorowa				6.56	10.31	15.02	21,07
„	Rakec	0.13	5.47	7.05	10.40	15.09	18.15	21,13
„	Sešowa	0.17	5.52	7.07	10.45	16.13	18.19	21,18
„	Njeswačidła	0.22	5.57	7.13	10.50	15.18	18.24	21,22
„	Knasowa	0.27	6.02	7.18	10.55	15.23	18.29	21,27
„	Radworja	0.31	6.07	7.23	11.00	15.27	18.33	21,32
„	Mateho Wjelkowa	0.37	6.14	7.30	11.07	15.33	18.39	21,38
„	Židowa	0.42	6.19	7.34	11.12	15.38	18.43	21,42
„	Ratarjec	0.45	6.22	7.37	11.15	15.41	18.46	21,45
do	Budyšina	0.48	6.26	7.41	11.19	15.44	18.49	21,49

Zhorjelc—Khoćebuz—Barlin.

			W	E		D		E		D		E	
Ze	Zhorjelca	3.24	4.39	6.12	8.24	11.02	12.15	13.20	15.31	16.54	18 01	18,07	19.55
„	Charlottenhofa	3.38	4.50		8.36	—		13.31	15.43	|	|	18,18	|
„	Kodersdorfa	3.47	4.56	6.36	8.41	11,16		13.38	15.50	|	|	18.25	|
„	Hórki	3.54	5.06	6.43	8.50	11,24		13.46	16.02	17 13	|	18 34	20.15
„	Hußmanеč	4.00	5.11	.	8.54	11,28		13.50	16.06	|	|	18,43	.
„	Hänichen	4.07	5.17	.	9.00	11,34		13.56	16.12	|	|	18,49	.
„	Rěčicy	4 16	S	6.54	6.45	9.03	11,42	14.04	16.19	|	|	18,57	20,28
„	Běleje Wody	4.39	5.29	6.42	6.58	9.24	11,56	12.52	14.20	16.36	17.36	19 17	20.44
„	Slepeho	4.50	5.40	5.50	.	9.33	12.04	|	14.29	16.45	|	19.25	.
„	Hródka	5.05	5.55	6.02	7.13	9.45	10.16	13,14	13.08	14.42	16.54	17 52	18.15	19 49	21.02
„	Bagenca	5.19	6.08	6.12	.	9.55	10.24	13,25	|	14.52	17 06	18.28	|	19,00	.
„	Kopańcy	5.26	6.15	6.17	.	10.00	10.36	13,35	|	14.58	17 11	18.35	|	19,05	.
„	Kibuša	W 5.33	6.23	6.23	.	10.08	10.43	13,46	|	15.04	17.17	18.42	|	19,01	.
„	Khoćebuza	4.14	5.41	6.40	7.40	10.24	10.50	11,52	13.39	13.36	15.44	16.37	17 23	18 18	18.50	19.10	19.23	20.89	21.33
„	Wětošowa	4.33	|	|	7.54	10.44	|	13.07	|	13.55	16 06	17.01	18 33	|	|	19 47	21.00	21.49
„	Lubnjowa	5.26	|	|	7.16	8.10	10.58	13.19	13.52	14.09	16.22	17.17	18.46	|	|	|	20 04	21 17	22.02
„	Lubina	5.39	|	|	7.33	8.23	11.12	13.33	14.03	14.21	16.38	|	18.59	|	|	|	20.19	21.33	22.14
do	Barlina	7.15	|	|	9.05	9.36	12.55	14.35	16.5	16.00	18.05	|	20.15	|	20.35	|	23,05	23.17

Jenož njedźelu a swjatnje dny | Wšědne dny | Hač do 30. 9. | Jenož kóždu sobotu | Jenož njedźelu hač do 30. 9. | Jenož njedźelu w nocy.

|| Jenož njedźelu w nocy.

Barlin—Khoćebuz—Zhorjelc.

				D		E	D		E			E			E	
Z	Barlina	0.00			7.00		7.12	8.42	11.10	13,05	So 14.05	14.32	15.06	19.40		21.40
„	Lubina	1.12		5.30	7.26	W	8.52	9.45	12.11	14.33		15.47	16.47	20.42	S	23.06
„	Lubnjowa	1.23	W5.01	5.51	7.43	W	9.06	9.57	12.23	14.54		16.00	17.04	18.12	20.54	20.15
„	Wětošowa	1.34	W5.19	6.09	8.00	W	9.20			15.03		16.12	17.20	18.30	21.05	20.32
„	Khoćebuza	1.48	5.45	6.31	6.37	7.41	8.4	8.46	9.51	10.28	12.58	13,32	15.29	15.43	15.48	16.38	16.58	18.15	18.56	21.28	21.35
„	Kibuša		4.51	6.5		7.49		8.54	9.58	.		13,39		15.55		17.07	18.21			21.43	0.19
„	Kopańcy		5.57	6.31		7.56		9.02	10.04	.		13,45		16.01		17.14	18.27	.		21.50	0.27
„	Bagenca		5.03	6.37		8.02		9.09	10.09	.		13,51		16.07		17.21	18.33	.			0.34
„	Hródka		5.14	6.49		8.15		9.23	10.22	10.54	13.18	14,03		16.20	17.02	17.35	18.46		21.49		0.49
„	Slepeho		5.24	6.59		8.26			10.33	.		14,14		16.31			18.57				1.04
„	Běleje Wody		5.35	7.13		8.38			10.45	11.14	13.44	14,25		16.44	17.19		19.08		22.06		1.17
„	Rěčicy		5.49	7.27		8.55			11.00	.		14,39		16.58	.		19.22		22.19		1.36
„	Hänichen		5.57	7.35		9.04			11.07	.		14.46		17.06	.		19.29				1.45
„	Hußmanec		6.03	7.41		9.10			11.13	.		14.52		17.12	.		19.35				1.54
„	Hórki		6.14	7.54		9.15			11.21	11.41	14.00	15,00		17.23	17.47		19.45		22.33		1.59
„	Kodersdorfa		6.20	8.00		9.22			11.28	.		15.06		17.29	.		19.51		.		2.03
„	Charlottenhofa		6.27	8.08		9.31			11.35	.		15.14		17.37	.		19.58		.		2.18
do	Zhorjelca		6.37	8.18		9.42	9.55		11.46	12.04	14.23	15 24	So	16 57	17.47	18.09		20.08		22.52		2.32

|| Jenož njedźelu w nocy. Nimo teho jězdźa čahi z Lubnjowa do Khoćebuza 18.12, 20.40, 22.30.

Z Budyšina do Budestec a Wjelećina.

Z	Budyšina	3,06	8.47	7.15	10.46	13.51	14.23	17.08	19.54	† 23.48
„	Dźěžnikec	3.12	6.53	7.21	10.52	13.57	14.29	17.14	20.00	† 23.54
do	Budestec	3.16	6.58	7.25	10.56	14.01	14.33	17.18	20.04	† 23.58
z	Budestec	5.17	6.59	7.26	10.57	14.02	14.34	17.20	20.05	† 23.59
„	Rozwodec	5.21	7.03	7.30	11.02	14.07	14.39	17.23	20.09	† 0.03
do	Wjelećina	5.27	7.09	7.35	11.07	14.13	14.45	17.29	20.15	† 0.09

Jenož wšědne dny. || Jenož njedźelu hač do 30. 9.
Jenož sobotu. † Jenož sobotu a njedźelu.

Z Wjelećina do Budestec a Budyšina.

Z	Wjelećina	† 0,37	0.49	5.52	8.20	11.30	15.10	18.14	20.54	22.20
„	Rozwodec	† 0.42	0.54	5.57	8.25	11.35	15.15	18.19	20.59	22.25
do	Budestec	† 0.45	0.57	6.00	8.28	11.38	15.18	18.22	21.02	22.28
z	Budestec	† 0.45	0.57	6.02	8.30	11.39	15.19	18.24	21.04	22.29
„	Dźěžnikec	† 0.50	1.02	6.08	8.36	11.45	15.24	18.30	21.08	22.34
do	Budyšina	† 0.56	1.08	6.14	8.42	11.50	15.30	18.35	21.14	22.41

† Sobotu a njedźelu w nocy. || W nocy po njedźelu.
Jenož wšědne dny. Jenož njedźelu.

Z Budyšina do Radworja, Wósporka a Lubija.

Z	Budyšina	6.38	8.08	13.19	17.07	22.29
„	Ratarjec	6.34	8.12	13.16	17.11	22.23
„	Židowa	6.38	8.14	13.18	17.13	22.25
„	Mał. Wjelkowa	6.45	8.19	13.23	17.18	22.40
„	Radworja (dw.)	6.53	8.25	13.29	17.26	22.46
„	Radworja (zast.)	6.58	8.29	13.33	17.30	22.50
„	Lutobča	7.06	8.33	13.37	17.32	22.54
„	Wulk. Dubrawy	7.06	8.37	13 41	17.38	22.58
„	Kluksa		8.43	13.47	17.43	23.04
„	Huciny		8.48	13.52	17.49	23.09
„	Barta		8.54	13.58	17.56	23.16
„	Hrodźišca		9.00	14.04	18.03	23.21
do	Wósporka		9.05	14.09	18.08	23.26
z	Wósporka	7.13	9.20	13.42	16.28	18.13	21.06	23.27
„	Matećic	7.16	9.23	13.45	16 31	18.15	21.10	23.30
„	Łutočic	7.20	9.27	13.49	16.35	18.19	21.14	23.34
„	Hłušiny	7.25	9.33	13.54	16.40	18.24	21.20	23.39
„	Mał. Radměrić	7.28	9.36	13.57	16.43	18.27	21.23	23.42
„	Ketlic	7.35	9.42	14.04	16.50	18.34	21.30	23.49
do	Lubija	7.42	9.49	14 11	16 57	18.41	21.38	23.57

Z Lubija do Wósporka, Radworja a Budyšina.

Z	Lubija	8.35	12.12	15.23	17.28	20.30
„	Ketlic	8.41	12.18	15.29	17.34	20.36
„	Mał. Radměrić	8.46	12.23	15.34	17.39	20 41
„	Hłušiny	8.49	12.26	15.37	17.42	20.44
„	Łutočic	8.53	12.30	15.41	17.46	20.48
„	Matećic	8.57	12.34	15.45	17.50	20.52
do	Wósporka	9.00	12.37	15.48	17.53	20.55
z	Wósporka	5.54	9.25	13.11	18.45	
„	Hrodźišca	5.58	9.29	13.15	18.49	
„	Barta	6.04	9.35	13.21	18.55	
„	Huciny	6.10	9.41	13.27	19.01	
„	Kluksa	6.16	9.47	13.33	19.08	
„	Wulk. Dubrawy	6.24	9.53	13.05	13.39	19.14
„	Lutobča	6.25	9.56	13.09	13.42	19.17
„	Radworja (zast.)	6.29	10.00	13.13	13.46	19.21
„	Radworja (dw.)	6.34	10.05	13.18	13.50	19.26
„	Mał. Wjelkowa	6.44	10.15	13.25	13.56	19.35
„	Židowa	6.48	10 19	13.30	14.01	19 40
„	Ratarjec	6.51	10.22	13.33	14.03	19.43
do	Budyšina	6.54	10.25	13 38	14.07	19.46

Jenož njedźelu a swjatnje dny | Jenož njedźelu w nocy

Běła Woda — Mužakow.

Z	Běleje Wody	39	7.18	9.38	12.08	s12.22	14.30	16.43	19.13	s22.08
„	Waldhaus	6.41	7.26	9.41	12.20	s12.28	14.37	16.50	19.19	s22.14
„	Kjanskeje Hěty	6.58	7.32	9.48	12.27	s12.35	14.44	16.57	19.25	s22.21
do	Mužakowa	7.01	7.36	9.52	12.30	s12.39	14.48	17.01	19.29	s22.24

jenož wšědne dny. S Jenož njedźelu.

Mužakow — Běła Woda.

Z	Mužakowa	5.09	6.38	8.16	10.57	13.11	16.14	18.46	20.24	S 22.35
„	Kjanskeje Hěty	5.14	6.42	8.20	11.01	13.16	16.18	18.50	20.29	S 22.39
„	Waldhaus	5.21	6.49	8.27		13.23	16.26	18.57	20.35	S 22.46
do	Běleje Wody	5.26	6.54	8.33	11.11	13.29	16 30	19.03	20.40	S 22.51

|| Jenož wšědne dny. S Jenož njedźelu.

Běła Woda — Barść — Gubin.

Z	Běleje Wody	5.33	7.12		11.20	13.42	16.44	18.19	20.50
„	Brězowki	6.00	7.19		11.27	13.49	16.51	18.26	20.57
„	Cisej	6.08	7.25		11.35	14.57	16.59	18.33	21.05
„	Frycoweho Haja	6.13	7.30		11.41	14.02	17.04	18.38	21.10
„	Dobrinje	6.21	7.35		11.46	14.10	17.09	18.43	21.16
„	Kólska	6.26	7.40		11.52	14.15	17.15	18.49	21.21
„	Zimorojcy	6.37	7.50		12.03	14.25	17.26	19.01	21.31
„	Barśća	5.24	6.52	8.11	9.56	12.57	15.46	18.00	20.47	22.27
do	Gubina	6.19	7.48	8.53	10.51	13.53	16.41	18.53	21.40	23.24

Wšědne dny | Jenož njedźelu w nocy

Gubin — Barść — Běła Woda.

Z	Gubina	5.45	9.04	11.16	W	14.08	W	17.05	S	19.42	21.06	23.35
„	Barśća	6.44	5.54	9.52	12.27	13.40	15.41	17.14		18.45	19.48	22.02	21.56	0.36
„	Zimorojcy		6.04	10.01	12.37	13.51	15.51	17.27		19. 0	19.58	22.12		0.46
„	Kólska		6.14	10.12	12.47	14.03	16.01	17.37		19.10	20.08	22.22		0.56
„	Dobrinje		6.22	10.18	12.54	14.09	16.07	17.42		19.34	20.15	22.29		1.02
„	Frycoweho Haja		6.27	10.22	12.59		16.12	17.47		19.41	20.20	22.34		1.06
„	Cisej		6.32	10.28	13.08		16.18	17.53		19.53	20.25	22.39		1.12
„	Brězowki		6.40	10.35	13.15		16.25	18.00		20.02	20.33	22.47		—
do	Běleje Wody		6.47	10.41	13.22		16.32	18.06		20.10	20.40	22.54		1.25

Wšědne dny | Jenož njedźelu w nocy

S 31 lětami hižo wowka.

Najmłódscha wowka Europy je bjes diwła mandźelska Mathilda Frawchiczowa ze Sśowakkeje, kotraž bu ſ 31 lětami wowka. Mathilda cźełny hižo ſ 14 lětami ze ſtarſchiſkeho domu, wożeni žo a bu hižo ſ 15 lětami macź. Jeje dźowka wożeni žo pśiched lětom a runje na 31. narodnym dnju Mathildy Frawchiczoweje pśiſtśiźe jeje wnuk na ſwět.

Pjenjeźneho liſtynoſcherja napadnuli.

W Krakowje w Pólſkej žu na pjenjeźneho liſtynoſcherja napadu ſtuźili, kotryž pak žo dla liſtynoſcherjoweho wobaranja njeſe poradźił. Liſtynoſcherja, kotryž mějeſche nětkotre tyſaźy ſtotnych pśichi ſebi, ſtaj na jeho ſkužbnym puću w jenej thěji dwaj muſej napadnuloj. Jeho wot ſady ſe źeleſom do ſpanja dyrichtaj, ſo ſ krwju polaty na ſemju padźe. Rubjeźnikaj ſpytaſchtaj jemu na to pjenjeźnu toſchu wutorhnyć, tola napadowjenj ju tak truchle dźerźeſche, ſo žo jimaj to njeporadźi. Jeho na pomoc wołaćej ſahłyſchiſchaſchi, ludźo pśiſpěźachu, kotśij jeneho napadnika, źida Davida Chaima Ciſenwalda, tak dołho dźerźachu, hacź policija pśiſtśiźe. Druhemu rubjeźnikeju žo poradźi cźekнyć. Liſtynoſcherja, kotremuž bě žo ſ dyrjenjom nop puknył, žu dyrbjeli do khorownje dowjeſć.

Kraleſtwo w južnym morju na pśichodań.

Pśiches žwoje mórſke jěźby ſnaty ſchwedſki namórnik Kyrla Peterſen dźe žwoje kraleſtwo w južnym morju pśichodaź, dokeľ jemu a jeho žonje tamniſchi klima njeboji. Peterſen pśiſtśiźe łonź ſaſchłeho lětſtotka ſ Noweje Gwineje do Tabara, hdźež jeho domorodni jako žwojeho krala wuſwolichu. Kupa ſeźi w priedawſchim Biſmarckowym archipłu a je žo pod nadźiwjeſtwom noweho a wuſchiknetho namórniſkeho krala derje wuwiła. „Kral“ a „kralowa“, mandźelſka Peterſena, cźerpitaj tak cźeſko pod malariju, ſo dyrbjeſchtaj ſwoje kraleſtwo wopuſchcźiś. „Kralowna“ je žo do ſwojeje ſchwedſkeje domiźny podała. Powěda žo, ſo žu na kupje Tabarje nětſchto ſlota namakali a tuž žu „kralej“ ſa kupu hižo rjany pjenjez ſpadźili. Hacź dotal pak njeje k dojednanju wo kupjenju kupy bóſchło.

Nowa tajna khoroſć w Franzowſtej.

Na połnóznej ſtronje Pyrenäi'kich horow w Arieye'ſim departementcźe je žo nadobo wjele ludźi ſ khoroſcu naiytło, kotruž lěkarjo njeſnaju a pſcherźiwo kotrejž teź žadyn ſrědk njepomha. Snamjenja khoroſcze žu na róju podobne; iſhoriwſchi cźłowjek ſa nětkotre dny wumrěje. Cźełko po ſmjerći wocźorni. Ludźo ſpěbi mysłia, ſo je žo khoroſcź ſ wojakami ſ Afriki do Franzowſteje ſanjeſła.

Sśwěcźate wěże w puſcźinje Saharje.

Hišcźe pśiched nětkotrymi lětami bě pſcherpěkowanje puſcźiny Saharu, njech bě to ſ karawanu abo ſ autom, jara ſtraſchne. Wot cźaſa, ſo žu je lětadła pśiches njeſmérne puſcźiny puſchcźiłe, je pucźowanje pśiches njetwjerdźone runiny ſnutſkowneje Afriki thěrno ſtrótcźene. Tola teź lětadła žu ſtrachom wuſtajene. Nětko žu tute ſtrachi wo wjele pomjeńſcha. Sahara je hobrſke ſwěcźate wěże doſtała, kiž lětadłam puću pokaſuja. Pśiched krótkim ſu pśenja linija „kontinentalnych ſwěcźatych wěſow“ Sahary wotewrjena. Tute wěże ſu wot tych, na mórſkich brjohach, jara njeroſeſnawaja. Knydom hdyž ſo ſarźmi, ſcźełu ſwoje pruhi do wſchěch róžkow a njepokaſuja jenož lětadłam, ale teź autam puću. Njepſchetorhnjeny rjeźaś tajkich wěžow cźehnje ſo wot Sśrjedźneho morja hacź hłuboko do ſnutſkowneje Afriki a ma ſo hacź do kolonije Gao podłeſchcź. Jenotlíwe wěże ſu wot ſo dźeſaćź kilometrow ſdalene. S tym, ſo pruhi daloko ſahaja, njebudźe móžno, ſo ſo lětadła abo auta ſabłudźa. Kaž ſo powěda, ſu ſwěcźe hacź na 50 kilometrow dałoko widźeć. S boka dróhi pśiches puſcźinu franzowſke knjeźerſtwo hłuboke ſtudnje wurjeć da.

Budyske ſtawniske powěſće

póndźelu 13. meje 1935.

Narodźili žu ſo: 9. 5. Arnoſchtej Pawokej Frenzlej, wupomhaźemu lokomotiwn, tejerjeŕej, ſynk. 11. 5. Njemandźelſki ſynk. Marej Albertej Nätherej, inźeněrej w Lipſku, dź. Robertej Albertej Franzej Kießlingej, diplomowemu inźeněrej, dź. 12. 5. Korli Bjedrichej Wörnerej, ratarſkemu dźěłaćerjeju, ſynk.

Wumrěli žu: 11. 5. Luiſa Renata Melchiorez, dźowcźička ſtalarja ſ Holbina nad Spr., 1 l. Marja Helena Hartmannowa rodź. Kmochez, mandźelſka prokuriſta, 48 l. Marta Helena Mikanowa rodź. Semmerez, kowarjowa mandźelſka, 33 l. 12. 5. Heinz Werner Schmidt, ſyn fabrikſkeho dźěłaćerja ſ Raſchowa, 5 lět.

Domandźelſtwa ſtupiſchi: 13. 5. Max Wilh. Maukſch, bankowſki ſaſtojnik, ſ Annemariju Johannu Hätaſchez, bjes powołanja, wobaj w Budyſchinje.

Radio

Sśrjedu 15. meje žo žinjchi.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnatehо wſchědneho programma: 6.20 wjeſeły rańſchi konzert. 10.50 ſa dźěći. 11.40 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 14 wſchelakoſcźe. 16 popołdnišchi konzert. 19 a nětko je žwjatok. 20.45 dujeſka hudźba.

Lipſk. Nimo ſnatehо wſchědneho programma: 6 ſa burow. 6.20 rańſchi konzert. 11.45 ſa burow. 12 pſchipołdnišchi konzert. 16.20 wjeſełe ſpěwy. 17 popołdnišchi konzert. 20.45 wjeſeły wjeczorny konzert.

Hišcźe ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20.45 Liſztowy konzert. Königsberg: 21 opera „Almira“. Wrótſtaw: 19 wjeczorny konzert. 21 operetowy konzert. Köln: 21 Beethowenowa hodźina. Frankfurt-Stuttgart: 20.45 operetowy konzert. Min: 20 wojeſki konzert. Praha: 19.25 rejwanſka hudźba.

Juhoſłowjanski ministerski president wo jednanju wo konkordat z Vatikanom

We žwojej wulkej wólbnej rěcźi w Sagrjebje je juhoſłowjanſki miniſterſki preſident Jewtiź na to pokaſał, ſo je wón hižo pśiched ludowym ſaſtupjeſtwom łdźełił, ſo je žo roſkładnył, ſ katolſkej zyrkwju łśpiche poćahi nawjaſacź. Jewtiź pſchiſłopomni: „Wjeſelu žo, ſo móžu pſchi tejle ſkładnoſcźi rjeź, ſo žo jednanja ſe ſwjatym ſtołom ſwojemu ſkónćenju bliža, ſo budźemy bórſo móz konkordat wobſamknyć.“

Pokiwy pyskej a pjeru

steigen sćěhnyć, sćěhać. To mamy pśeſćěhnyć, dóſćěhnyć, pśeſćěhać atd., ale ſćěhnyć ſame njenałožujemy. NB. pśeſćěhnyć njeměrka pśeſahnyć

sterben, 1) der Welt Lebewohl ſagen ſwětej (poſlednje božemje dać, ſwětej dobru nóc dać, tu dowuběhać (dźeź je dowuběhał), wón je ſo wšemu ſkhował, wón je žiwjenje ſkóńčił, jeho je boża ručka zajała atd. 2) im Sterben liegen (durativ) mrěć, wuměrać

Sternſchnuppen fallen hwězdy ſo ćiſća

Steuer (gubemaculum) prawidło, Swětlik 1721: ćołmiske wojo

ſćicha (Muka — ſłowník II)

Stickſtoff duſak (nic: dusyk)

ſtillen Blut krej (za)ſtajić komu, Tränen ſylzy ſtajić atd.

stk wuwoſtaja t: wotpuſk (= wotpuſtk), horſka (= horſtka), troſka (= troſtka), pſaſka (pſaſtka)

ſt(l)ać (nastało ze ſt'lat'): ſćełu, ſćeleſ ſtreuen, pódſćełać, zaſćełać ſkotej

Hamtſke wozjewjenje z Budyſina.

Auf Anordnung des Herrn Kreishauptmanns zu Dresden-Bautzen wird die zulässige Höchſtgeſchwindigkeit für Kraftfahrzeuge von über 5,5 Tonnen Geſamtgewicht auf der Straße Niederputzkau-Demitz-Thumitz-Taſchendorf zwiſchen km 6,050 und km 6,121 in Schmölln auf 10 Kilometer in der Stunde herabgeſetzt. Dieſe Geſchwindigkeits-Beſchränkung gilt aber nur auf die Zeit bis zur Umpflaſterung der ebenbezeichneten Straßenſtrecke.

Bautzen, am 10. Mai 1935. **Der Amtshauptmann.**

Der Kommunikationsweg Sornßig-Plotzen wird wegen Beſchüttung in Flur Sornßig vom 13. bis mit 20. Mai d. J. geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Neukuppritz gewieſen.

Bautzen, am 11. Mai 1935. Der Amtshauptmann.

Wiederholung.

Der Entwurf zur Bauordnung für die Stadt Bautzen liegt einen Monat lang, vom Tage der Bekanntmachung ab gerechnet, in der Geſchäftsſtelle der Baupolizei, Kornmarkt 3 I, Zimmer 13, öffentlich aus. Widerſprüche ſind innerhalb dieſer Zeit zu erheben, anderenfalls das Widerſpruchsrecht erliſcht.

Bautzen, am 24. 4. 1935.

Der Oberbürgermeiſter.
Abteilung für Baupolizei.

Die Reichsſtraße Dresden—Görlitz wird auf der Strecke zwiſchen Göda (Abzweigung der Straße Göda—Buſcheritz—Jannowitz) und der Ziegelei Dreiſtern wegen Straßenbauarbeiten vom 15. d. M. ab bis auf weiteres für allen Fahrverkehr in der Richtung Görlitz—Bautzen—Dresden geſperrt. Dieſer Verkehr wird von Bautzen über die Landſtraßen Bautzen—Kamenz und Jannowitz—Buſcheritz—Göda umgeleitet.

Gleichzeitig wird die Straße Jannowitz—Buſcheritz Göda für den Durchgangsfahrverkehr in der Richtung Göda—Jannowitz geſperrt und dieſer auf die Straße Göda—Döberkitz—Bloaſchütz gewieſen.

Da ſich auf der Reichsſtraße Dresden—Görlitz noch mehrere eingleiſig zu befahrende Bauſtrecken befinden, wird den Kraftfahrern, die von Bautzen in Richtung Meißen—Oſchatz—Leipzig fahren, empfohlen, den Weg über Kamenz—Königsbrück—Radeberg zu nehmen.

Bautzen, am 13. 5. 1935. Der Amtshauptmann.

Der Kommunikationsweg Großjeitschen—Birkau wird wegen Beſchüttung in Flur Großjeitschen vom 14. bis mit 24. Mai d. J. geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Zockau—Gaußig gewieſen.

Bautzen, am 11. 5. 1935. Der Amtshauptmann.

Die Firma Mechaniſche Flachſpinnerei Hainitz G. m. b. H. in Großpoltwitz hat um Genehmigung zur Einführung von Röſtwaſſer aus ihrer auf Flurſtück Nr. 140 des Flurbuches für Hainitz gelegenen Flachsröſterei in die Spree bis zu einer Geſamtmenge von 20—22 cbm täglich nachgeſucht.

Dieſer Antrag wird nach § 33 des Waſſergeſetzes mit der Aufforderung bekannt gemacht, etwaige Einwendungen gegen die begehrte Waſſerbenutzung binnen 2 Wochen vom Tage des Erſcheinens dieſer Bekanntmachung bei mir anzubringen.

Beteiligte, die ſich in dieſer Friſt nicht melden, verlieren das Recht zum Widerſpruche gegen die von der Behörde vorzunehmende Regelung.

Bautzen, am 11. 5. 1935. Der Amtshauptmann.

Towaſtwowski powěſtnik.

Khwaćźiju. Naſche ſerbſke towaſtwo ſarjaduje njedźelu 26. meje wjećźor ½8 hodźin w Kſchiwej Borſchći wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu. Na njej rěcźi rěcźnik Domowiny.

Jurij Schewćźik, župan.—

Minakal. Sſerbſke towaſtwo „Statok“ ſarjaduje njedźelu 19. meje wjećźor we 8 hodź. w Lipicźu pola Kucharez wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu. Na njej rěcźi rěcźnik Domowiny. Zyła wołſada je na nju lubje pſcheproſchena.

Rakezy. Sſerbſke towaſtwo „Lipa“ ſarjaduje njedźelu 19. meje pop. w 3 hodź. w hoſćenju w Kamjenej wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiſnu, ſa kotruž nam Domowina pśiźele rěcźnika. Kóždy Sſerb a Sſerbowka naſcheje wołſady ma tutu ſhromadźiſnu wopytać.

Musliny za šóreuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok za šóreuchi
cirka 80 šěroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Kožane kholowy
ſłš za narodne drasty, ſtaunje, kłobuki, ſłipony tunjo
T. Albert
w Budyſinje
na Lawſkich hrjebjach 10
Wupóſłarnja za R.-Z.-M.

Mechaniska porjedźenja žrijow
dobra eksistenca, ſo přistajenja wobſedźerja dla tunjo předa. Maſiny ſo cyłi ſpecifiſce připrědaja.
Fritz Schiller w Budyſinje
Kantowa dróha 17

Symjeńtn. běrny
(nepše, Ackersegen a Woltmann, ſu hiſće na předań
w Rózeńće čo. 22

1¾ kórca łuki
ma na přenajeće Arnoſt Granich w Klukſu čo. 10

Do dźěła
Wulke dźěłby
wojerſk. drill. jakow . . . . . 2.—
wo erſk. drill. kholowow . . 2.—
wojerſk. kóperow. kholowow 1.20
wojerſk. sport. ſtupnjow . . 2.—
trjebane a derje zdźěrźane
G. Illgen na Kotſchkej hasy 4
Wojerſke wěcy

Jałoica
je na předań w Haslowje čo. 15

Takle přemyſłować
njetrjebaš, hdyž čitaš „Serbſke Nowiny“ a nawóſtki w njej wozjewjene, w kotrychž ſo ći wobkhody wšelakich tworow na wšy a w měſće poſkićeja. Tohodla čitaj pilnje nawěſtki we
„Serbſkich Nowinach“

Płokaiomne
bluzy
drasty
tkaniny
we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach
A. Bokelmann
naſł. w Budyſinje

207. ſaksa kraina loterija
ćehnjenje 1. rjadowje
20., 21. a 22. meje
1/10 lós jenož 3 hriwny.
Na wjetš. dobyće ſnadź 500 000 hr.
Mnohe ſrjedźne dobyća
Zwěſćće ſebi lós pola
Budyſkeju běrkow ſtatneje loterije
Friedrich Rother
na Kěžorſkej dróży 22
Ernſt Lehmann
na Kamjeńnej hasy 45

Čitajće zajimawe pućowańſke dopomnjeńki knjeza arcyměšnika P. Šołty:

Częſtochowa — Pólſki Róžant 0,30 hr.
Bohniſki kraj a raj . . . . 0,35 hr.
Wotrow, Łužiſka Troja . . . 0,30 hr.

Dóſtanjeće je w Serbſkej knihańi w Budyſinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za póśe a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 112 | Budyšin — Srjedu 15. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Hesowa rěč w Stockholmje

Wjednikowy naměstnik Rudolf Heß je wutoru wjeczor jako hósć němsko-schwedskeho towarstwa wo nacionalsocialistiskej Němsce, pschednoschował. Wón najprjedy nastaće nacionalsocialisma wopisowasche a na schódny zjdowski wliw w prjedawschich czasach pokazowasche. Pódla teho wón pschibywanje bolschewizma wyšowasche. Adolf Hitler pak je tute mozy pschewinył. Prjedy je žo nacionalsocializmus wo dobyće mozy prózował. Nětko pak wón žiwoje ideje a ideale ſ tutej mozu do skutka ſiaja. Jeho grat ſtaj ſtat a strona.

Rudolf Heß rjekny, ſo hischće jedyn dypk žo njeje zyle wotstronił. To ſu nawschecziwnosće wěrywusnaczow. Wón rjekny, ſo ſu žo wschitzky pschecziwnizy we wumělſtwje ſjednocziłi. Je žo ſwěcziło, ſo ſu žo Boha prěſecziły kommunistojo a marxistojo kotſiž běchu prjedy ſ zyrkwje wustupili, do nětkajšeje konfesionalneje organisazije jako wojowarjo ſastupili, a zyrkwinſku ſwadu nachkaraċ ſpytali.

Nacionalsocialismus chce, ſo by kaž nětdy pod Bjedrichom Wulkim „kóždy po žiwojej faſonje ſbóžny był". Na wadze wusnaczow nacionalsocialistiſkiſi ſtat ninja žaneho ſajima.

Jako krónowanje wulkich napinanjow wo nowowotwarjenje Němſkeje a ſdobom jako wumělenje ſa wobſtatk zyłka nastawa nowe němſke ludowe wójſko. Wjednikowy naměſtnik ſkónczi žiwoju rěcz ſ wuſtupowanjom ſa měr.

Sowjetske smjertne wusudy přećiwo Němcam

Awſtriſke nowiny ſu wutoru rano wojſewiſe:

„Interkonfesionalny a nadnarodny pomozny wubjerk pod pschedſydſtwom jeho eminenzu kardinała Innitzera je runje ſ žěhowazu powěſcz dostał:

W žowjetſkej Wukrainje ſtaj žo duchownaj Seib ſ Dnjeprepetrowſka a Biedrich Deutſchmann ſ Hochſtedta k ſmjerczi ſaſudźiłoj a žwoju ſmjercz wočzakujetaj. 27 duchownych hiſchcze w jastwje pſchebywa. Snaty evangelſki vrobił Birth ſ Charkowa a duchowny Baumann ſtaj žo po 10 letach k dyrbjenſtemu dźełu ſaſudźiłoj. W zyłej žowjetſkej unifi je nětko jenaž hiſchcze nětdže 20 evangelſkich ſararjow w ſaſtojnſtwje."

Duchowny Seib, Deutſchmann, Birth a Baumann ſu wſchitzy Němzy.

Kaž ihonimy, je žo hiſchcze wiazy Němzow w žowjetſkej unifi k ſmjerczi ſaſudźiło. Wukudy wſchitke ſ nainowiſcheho czaſa pokhadźeja. Wone ſu žo wuprajile, dokelž ſu wobſkorżeni pomoz pſchećiwo hłodej ſ wukraja pſchijimali abo ſu wo pomoz proſyli. K ſmjerczi ſu žo ſaſudźili: 1. Bur Derkſen, 2. bur Thieſſen, 3. bur Hendrich Raaf w Nowym Saadże pola Odeſſy, 4. Jan Hirſch w Helenınym Dole pola Odeſſy, 5. Michał Röhrſch w Straßburgu we Wukrainje, 6. bur Regehr w Alionawje w Melitopolſkim wokrjeſu.

S tym je pſchećiwjeháanje Němzow nowy wjerſchk dozpěło.

Maken'en so do Budapesta podał

Wutoru popołdnju je ſo generalny połny marſchall Macken'en ſ Paſſawy do Budapesta podał. Madźarſka łódź „Sofia", kotraž w Awſtriſkej nihdźe njepſchiſtaji, ſo pſchi jéžbje pſches Hornju Awſtriſku wſchudźe ſahoſcze witasche. Na brjohomaj Dunaja, wobzeže w městach, běchu ſo tyſacy ludźi ihromadźiłe, ſo bychu ſ wuſkanjom a kiwanjom połneho marſchalla ſtrowite.

Madźarſke nowiny nětko wſchědnje w dołhich powěſczach wo wobſchěrnym rjedze mnohich witanjow a wopytow generalneho połneho marſchalla Macken'ena piſaju. Wſchudźe ſo počeſczowanje madźarſkeho ludu ſa němſkeho wojeſſeho wjednika pokaſuje.

Budapeſtſke měſchczanſke ſaſtupjerjo ſu wobſamknyli, ſo generalnemu połnemu marſchallej ſ Mackenſenej počeſczowanje a dźak zyłeho wobydleſtwa hłowneho města Budapesta wupraja.

Rozrěčowanja w Moskwje

Swonkowny kommiſar Litwinow je póndźelu wjeczor k czeſeji franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Lavala hoſcziznu wuhotował, na kotrejž ſo nimo franzowſkeje delegazije nimale wſchitke ſobuſtawy rady ludowych kommiſarow a ſwonkowneho kommiſariata wobeju pódſtajſtwow wobdźělichu. Litwinow Lavala w mjenje ſowjetſkeho knježeſtwa pozdrowi a na wobſedźiły wuſnam wopyta pokaſa, kiž ſo w podpiſanju ſrěczenja mjes Franzowſkej a Ruſkej jewja. Litwinow tuto ſrěczenje ſkutk měra mjenowaſche. Jeho ſeſtajerjo ſebi pſcheja, ſo ſo ſrěczenje ženje njetrjebało nałożeć. Wón nadźiju wupraji, **ſo je ſrěczenje niz łonz ale ſpoczatk ihromadneho dźěła ſowjetſkeje unije ſ franzowſkej republiku.**

Laval wotmołwi, ſo je ſe ſwojim wopytom w Moſkwje wuprajiċ chcył, kak jara ſebi Franzowſke knježeſtwo ſrěczenje w politiſkim naſtupanju waży. Dwaj wulkaj ſtataj ſtaj pjecza ſo dobrowólnje ihromadnje napinałoj, ſo bychtaj ſo ſebje jameho ſchkitałoj a nimo teho powſchitkownemu měrej ſłużiłoj. Ideale wobeju krajow njeſłu jenajze. Ale wone ſo w ſylnym ſwajſku łubjeże k měrej ſjednoczuja.

Swonkowny miniſter Laval je wutoru wjeczor wožeſitemu rosprawjerjej Havaſkeje telegrafowarnje wo offizielnym ſnjeńdanju ſowjetſkeho knježeſtwa w Moſkowſkej operje tole woſjewił: Rosrěczowanja ſe Stalinom, kotrež ſu dźeńſa nětdże 4½ hodźin trałe, ſu byłe wutrobne a pschećelſkie. Sſnjeńdanje je była hoſczina łuboſcze wěrneho pschećelſtwa. Pſchi rosrěczowanju ſe Stalinom ſmy w duchu najwužſcheho ihromadneho dźěła wſchitke praſchenja nětcziſcheho wokomika roſponimali."

Swonkowny miniſter Laval běſche bluboko hnuty nad powitonjom, kotrež je jemu ruſka wyſchnoſcz a ruſke wobydleſtwo pſchihotowało. Srjedu, hnydom po połednich rosrěczowanjach, kotrež wón hiſchcze je wichelakimi politiſkimi wobzami ſowjetſkeje unije ſmješe, ſo ihromadne wojſewjenje wnda.

Laval pola Stalina

Wjednik ſowjetſkeje republiki Stalin je wutoru franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Lavala pſchijał. Rosrěczowanje nětdże dwě hodźinje trajeſche. Na nim ſo Litwinow, franzowſki połłanz Alphand, połłanz ſowjetſkeje unije w Pariſu, Potemkin a generalny ſekretar franzowſkeho ſwonkowneho miniſterſtwa Leger wobdźělichu. Też pſchedstyda ruſkeho wubjerka ſowjetſkeje unije Kalinin je wutoru ſwonkowneho miniſtra Lavala pſchijał.

Pſchedstyda rady ludowych kommiſarow Molotow běſche wutoru k czeſeji franzowſkeho miniſtra Lavala ſnjeńdanje wuhotował. Na nim ſo ſaſtupjerja ſowjetſkeho knježeſtwa, mjes nimi ſwonkowny kommiſar Litwinow a jeho namieſtnik Krestiński, kaž też franzowſki połłanz Alphand a hiſchcze druhe ſobuſtawy ſowjetſkeho knježeſtwa wobdźělichu. Po ſnjeńdanju ſo Molotow a Laval rosrěczowaſchtaj.

Wo abesynskim prašenju

Londonſke nowiny „Evening Standard" ſ Adiſa Abeby nowu powěſcz pſchinjeſu, ſo je ſo zyłe abeſynſke wobydleſtwo nad poſtupowanjom Italczanow najhórje roshorilo. Wſchitko to położenje jako wurjadnje kritiſke mjenuja. **W kóždym wokomiku ſo pjecza dołpołne ſaſtajenje diplomatiſkich poczahow mjes Abeſynſkej a Italſkej wočzakuje. Wukrainjzy w Abeſynſkej ſu ſo ſwojeho bjeſtracha dla do wulkeho njeměra podali.**

Londonſke wjeczorne nowiny „Star" ſpodźiwanje ſbudźaje wudawanje wocziſchczaku, ſo Franzowſka ſ Italſkej w abeſynſkim praſchenju ihromadnje poſtupuje. Diplomatiſka hra ſa kulisami je pjecza ſiawnoſcz najhórje wobſchudźiła, dokelž je ſo dotal pſchezo wudawało, ſo je Franzowſka ſ Jendźelſkej ihromadnje na Italſku ſtukowała, ſo by Italſka ſwoje wotpohlady ſpuſchczała. Wopraſdźe pak je Franzowſka Italſkej w abeſynſkim praſchenju ſwobodnu ruku woſtajiła ſ wumělenjom, ſo ſo franzowſke ſajimy wobkedźbuja.

Napiſchecžo dotal roſchczerjenym powěſczam pak ſo Franzowſka a Jendźelſka pjecza ihromadnje prózujetej, ſo bychtej ſadźěwałej, ſo by ſo abeſynſka ſwada w pſchichodnym tydźenju pſched radu Swjatſka ludow pſchiniježła.

Italſka ſo wěſce ſ tym wuſprawnicz ſpyta, ſo na pomjenowanje ſwojeju ſaſtupjerjow do měſchaneho wubjerka pokaſa, ſchtož je ſo po měſaczu trajazym dlicži ſtało.

Ale pożedženje rady Swjatſka ludow budże ſedma nimo a hižo ſo wobczežejnoſcze italſkich diplomatow woczakuja, ſo je wotſtorczenje wubjerkowych jednanjow mózne. Nowiny „Star" woczakuje, ſo budże Italſka tutu taktiku hač do ſeptembra nałożowaċ. Tehdy w Abeſynſkej deſchczowy czaſ pſcheſtanje, ſo budża italſky wojazy móz potom wójnu w Afrizy ſapoczeċ.

Mussolini wo abesynskim prašenju rěčał

Muſſolini je wutoru wjeczor prěni króċ ſjawnje wo Abeſynſkim praſchenju rěczał. Njerozczakany ſo wón w ſenacze ſłowa jimałche a wojſewi, ſo Italſka ſelko wojakow do Ranſcheje Afriki pózcżele, kelkoż ſa trěbne wobhladnje. Nichtó njech ſebi „njeſnjeſnje" roſrěżnaje ſaſtojnſtwo pſchiſwójcz njeſwéri, ſo by ſo do italſkich naprawow měſchał. Jenicžky Italſka ſama może w tutym łoſkocżiwym praſchenju ſudźicz. **Muſſolini zyle raſnje powěſcz wo jendźelſko-franzowſkim ſakrocżenju wotpokaſa.**

Hižo ſłowo „kroczel" je najbóle njeſnjeſnje. Hacž runjeż ſebi někotſi ſa mjeſami taſku kroczel pſcheja, pak ſo wonrawdże njeje žana kroczel ſtała a ſo najſkerje też w pſchichodże njeſtanje. Muſſolini rjekny, ſo njeje žaneje diplomatiſkeje „kroczele" trjeba, ſo by Italſka žiwoje ſlejiſchczo roſkoſała. Schtóż ſebi to pſcheje, może jo po puczu pſchecżelſtwa dostaċ.

Muſſolini ſpominaſche na radźiczelow, kotříž maju italſku pſchitomnoſcz w Europje ſa zyłe nuſnu a jim wotmołwi, ſo ſebi Italſka też tak myſłi. Ale runje dokelž chce wona w Europje ſmérom pſchitomna być, chce ſo wona w Afrizy ſwěcziċ. Schtóż diplomatiſku ſtronu naſtupa, Italſka po Muſſolinijowych ſłowach roſrěczowanja ſ Abeſynſkimi njeje wotpokałała. Muſſolini hiſchcze na ſylne wobronjenje abeſynſkeho wójſka pokaſa a na Italſkej njepſchecżelne ſmyſłenje.

Schtóż Europu a ſnadź njewočzakane podawki naſtupa, Muſſolini ſenatej wobkrucża, ſo Italſka ſa zyły trěchny czaſ tji łětnički 1911, 1913 a 1914 a wſchitke reſerwy łětnika 1912 pod bróniemi wobkhowa. **Wón ſebi myſłi, ſo 800 000 hacž 900 000 muži ſa bjeſtrach Italſkeje dożaha.**

Tuczi wojazy ſu dołpołnje ſarjadowani, mjes nimi najſkerſcha myſł knježi a woni ſu ſo ſ pſchezo nowoczaſnjſchimi bróniemi italſkeje mójnſkeje induſtrije wuhotowali, kotraž hižo někotre měſaczy w połnym wobżahu dźěła.

Strach za Zwjazk ludow

W Jendźelſkej wuwicże abeſynſkeho praſchenja ſ njeluhymi ſaczużeniemi wobkedźbuja. Nowiny „Daily Expreß" ſ Roma piſaju, **ſo ſo Italſka ſ myſłu nožy, ſe Zwjazk ludow wuſtupicz,** hdyż tutón ſpyta, jej w jeje ſwadze ſ Abeſynſkej napſchecżo dźěłacz. Też w Jendźelſkej wędża, ſo roſtróżkowy ſtud njeſmeże wjele wuſpěcha, dokelž ſo tutón jenoż ſ namjetnymi pſchipadami ſabera a ſ poſtajenjom mjeſow niczo cżiniċ njemże. Tehdyla wón jadro ſwady njemóże woſtſronicz.

Filipiny za njewotwisnosć wojuja

Po detalnych powěſczach wo ludowym wothłoſowanju na Filipiniſkich kupach wuthadża, ſo ſu pſchiwiſowarjo noweje wuſtawy, kotraž dyrbi po 10letnej płacziwoſczi ł dołpołnej njewotwiſnoſczi Filipinow dowjeſcz, njeſmérnu wjetſchinu dobyli. We ſłownym měſcze Manile je mjes 5403 wólbokhmanymi jenoż 106 pſchecżiwo nowej wuſtawje hłoſowało. Ssamo knježeſtwowi wjednizy ſu ſo pſchekwapili, dokelž telko njeſłu wožaſkowali. Kommuniſtiſke njemèry, kotrychž ſu ſo **bojeli,** ſu wuwoſtałe.

Wo Piłsudskeho khorości

Piłsudskeho cżełko żo schwórkk wjeczor ſ hroda Belvedere do Warſchawſeje kathedrale pſchewjeſe, ſo by tam 16 hodżin ſjawnje na marach ſtejało. Wobydlerſtwo budże ſmēcz nimo żwoſeho morweho marſchalla cżahnyć.

Pólſke nowiny nētko nadrobniſcho wo khorości a poſlednich dnjach żiwjenja marſchalla Piłſudſkeho piſaja. Lékarjo ſ marſchallowym ſwonkownym napohlabom hižo nēkotre mēżaju njebżēhu ſpokojom, dokelż pſchicżinu teho jeniczży w żerdzenjowej khorości njepytachu.

Cżichi pjatk, 19. haprleje, marſchall prēni króć cżejżko na jatra ſkhori. Sawołany lékař profeſor Wenckenbach ſ Wina żołdkoweho a jatroweho raka ſwēſcſi. Hakle ſańdżeny pjatk żo ſ Piłſudſkim njenadżiju ſbórſchi. Druhi króć ſ létadkom po profeſora Wenckenbacha póſłachu. Wón żo dokhwata, njemēſeſche hižo wjazy żaneje nadżije.

Njedżelu 12. meje rano Piłſudſki poſlednje wolijowanje dosta. S khwilemi żo jemu wēdomjo ſhubjowaſche a pſchipoldnju żo zyle ſhubi.

Madżarska wupósłancstwo w Moskwje pripravi

S Budapeſta żo hamtiſy powē, ſo je wjednik madżarſkeho ſtata Horthy dowolił, ſo żebi Madżarſka wupósłancstwo w Moſkwje pſchipravi. Sa wupósłanza w Moſkwje je żo dotalnj wupósłanz w turkowſkim khowanym mēſeſe Ankarje Jungerth-Amothy pomjenował.

Zamēnjenje officérow mjez Japanſkej a Ruſkej

Japanſka wyſchnoſcż wojſewja, ſo żo w zyle blíſkim cżaſu offizérojo japanſkeho a ruſkeho wójſſa zamēnja. Hižo w junju żo dwaj japanſkaj wojeſſkaj hejtmanaj do Ruſkeje póſcżeletaj.

Krótke politiske powēsće

Nēmſki pófłkanz Hassell pola Muſſolinia. Schef italſkeho knjeżerſtwa Muſſolini je wutoru nēmſkeho pófłkanza ſ Haſſella pſchiſak.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 15. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Prjedy hač wobskorżić dżeż, wuspēwaj
dwaceći króć pjatu próſtwu. Přisłowo.

— Wo wjedrje. Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 745, hygrometer +2, thermometer +22. Dżeńża rano we 8 hodż. barometer 744, hygrometer +4, thermometer w nozy +5. — Nad Połnócnym morjom a cżeż nad Nauſchim morjom ſtej ſo wczera mjeńſchej nižinje wutworiłej. Wonej nam ſaño njewobſtajniſche wjedro pſchinjeſetej. Pſchi jeju ſbliženju ſo powētr pola naſ trochu ſczopli. Dokelż pak ſo ſpalna wyſchina mjes Jendżelſkej a Islandſkej pſchżeo hiſchcże ſe ſwożeho mēſtna njehnuje, maju ſmone wētry ſ połnocy pſchżeo hiſchcże pſchiſtup do połodniſchich ſtron. W naſchich ſtronach dże żo nižinje jenoż ſe ſłabym deſchcżom wuſtukfujetej, wjedro ſmadż żo hižo jutſje ſaño trochu ſtaji. — Jutſje ſchtwórtk ſłónczko 4.10 hodż. ſhadża a żo 7.43 hodż. khowa. Mēżacż ſhadża jutſje wjeczor w 6 hodż. a żo rano 2.41 hodżin khowa.

— Wuhlady na wjedro na jutſiſchi ſchtwórtk: Pomrōczene a njewobſtajne, trochu milíſche wjedro.

Wulkowoheń w Mnichowje.

W Metzlereż gummijowej fabrizy w Mnichowje njedżelu dopołdnja woheń wubyri a żo ruczże na wjetſchi dżēl fabriki wupſchestrē. Pſchi haſchenju żo 26 wożobow ſrani pak ſ kurom ſaſjedożeſi. Schkoda, kotraż je ſ wulkeho dżēła na żurowym gummiju a na hotowych wubjēłkach naſtała, żo na miljon hriwnow wobliczа. Każ wobras pokaſuje, mēſeſche wohnjowa wobora pſchi haſchenju cżežże dżēło.

Wo jewjenje ſzkkeho krajneho burſtwa

Kżdy **ſahrodnik**, kotryż je noweho wuczżobnika do wuczżby pſchiwżał, dyrbi dowolnoſcż ſa wuczżbne ſrēżenje w ſwojim wotpiſmje najpożdżiſcho po minjenju prunje wohowanſkeho cżaſa pola krajneho burſtwa żadacż.

W bliżſchim cżaſu budża żo **ſchtomowanje** wobhladowacż, ſa kotreż je żo namjetowało, ſo bychu żo jich wuſpody jako thmane ſnamki pſchipōſnate. Nēkaſżeżkuli druhe namjety dyrbja żo hnydom ſapodacż, ſo by żo mohło hiſchcże pſchi wobhladowanſkim puczowanju na nje dżiwacż.

Wſchē pola ſ niſkimi bunami a warjenſtim hrochom, kotrychż żnē dyrbja żo posdżiſcho ſa wużżyw pſchihotacż, maju żo najpożdżiſcho k 1. junijej pola krajneho burſtwa pſchipowēdżicż.

*

— Kedżbu pſched wēſchcżerjemi a horoſkoparjemi. Sakiſe finanżne miniſterſtwo wojſewja: Wēſchcżenje, ſtajenje horoſkopow atd. ſa pjenjezy je ſakſane a żo khłoſa. So bychu tutón ſakaż wobeſchli, horoſkoparjo liſty ſcżelu, w kotrychż dże żo horoſkop darmo ſtaja, ſa to pak żo żadżo by doſtawał lotterijowy lóż kupił, jón ſam ſaptacżił, ſ horoſkoparjej pómak a je-li na lóż dobywże padnje, jemu położu dobywża pſchewoſtajił. Tuto żadanje, kotreż móże też lożowemu kupżej ſeſchkodżecż, dokelż lóż ſ rukow da, ma żo jako żadanje ſapłacżenja wobhladowacż, woono żo pótajkim khłoſta. Wſchitżu doſtawarjo taſkich liſtow żo warnuja, ſo bychu żo ſ nimi nażadżowali, njech pak je hnydom poliziji pſchepodadża.

— Ważne ſa mējicżelow kócżłow. Spomożeiſki policajſti hamt nam pſche: Wſchitke kócżki mają żo w cżaſu ptacżeho lehnjenja (wot 1. mērza hacż do 31. julija) w nozy jeli nēkak możno w domje dżerżecż a maju żo w tutym cżaſu wożebje w dożahajej mērje pizowacż. Pſchebe wſchēm żo kócżki njeſmēdża hłódne ſ khēże puſchecżicż. Też njeſmi tanemu roſmnożenju kócżkow na żo ſadżewcż. Kożow, kotreż żo ſa płahowanje njewużija, maju żo najpożdżiſcho 6 mēżazow ſtare wurēſacż. Nowonarodżene lehnidże, ſ kotrychż żo żane ſkoczata nimaju wocżahnyć, maju żo hnydom bjeſ bolożeże moricż. Schtomy, w kotrychż żo ptacże hnēzda wobkedżuja, maju żo tak pſched kócżkami ſchkitacż, ſo żo wokoło ſdonka 2 metraj nad ſemju paży a ptacżi ſchkit wlekł.

— Nowy ſakſki porjad ſa dohladowanje pſchemyſła. W 13. cżiſle ſakſkeho ſakonſkeho lopjena 9. meje 1935 ſakſki hoſpodarſki miniſter nowy wukaz wo dohladowanju pſchemyſłowych dżēłarnjow wojſewja. Wón dotalne male pſchehladne wukazy a poſtajenja ſa pſchewjedżenje pſchemyſłoweho dohladowanja, kotreż żu wſchitke w marziſſim cżaſu naſtałe, naruna a pryedawſche nadawki dohladoważych ſaſtojnikow a te, kotreż żu żo po nazonalnym poſobhnjenju pſchidružże, do jenotneho zyłka ſjednocża. W pſchihodnej żłużbnej poruczнoſcżi żo jażnje wjeſmiſke ſaſada a duch wērneje ludoweje ſhromadnoſcże pokaſujetej.

— Pſchetworjenje wubjerkow ſa pſchemyſłowſki dawk pola gmejnow do pódlaníſkich radow. Hdyż żu żo dawkowe wubjerki pola finanżnych hamtow hižo ſe ſakonjom wo dawkowym pſchimērjenju do pódlaníſkich radow pſchetworiłe, je ſakſke finanżne miniſterſtwo poſtajiło, ſo maju tej gmejnow wobſtejaże wubjerki ſa pſchemyſłowſki dawk pſchihodnje jako pódlaníſke rady ſkutkowacż; wone nimaju wjazy żaneho wobſamkoważeho prawa, ale maju jeniczży wurādżoważy hłóż.

— Sakſka krajna lotterija. 1. cżadowonja 207. lotterije żo hižo 20., 21. a 22. meje poczehnje. Schtóż żebi ſwój lóż hiſchcże njeje wotewſał, njech żebi hnydom ſ ſwojemi dērkej ſtatneje lotterije dóńdże, ſo by ſmadż żebi dobre ſwēſcżił; pſchetoż jeho cżiſko móże wſchak żo hižo w 1. cżi-

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncżk

19] (Pokracżowanje.)

„Tak bych proſył khartku na Hoſtunſki hermank, ſchto bha budże to płaczicż?“ ſo cżeſcżonje woprascha.

„Wērcżny liſcżik?“ ſo **pokladnik** ſ krótka woprascha.

„Ale to je mi, proſchu, wſchno jene, je-li wam ſ rōcżneho cżaſa ſdyt —“

„Mēnju, hacż bej liſcżik tam a ſpjet pſchejecże.“

„Ach tak! Dajcże mi tuż tam a ſem.“

„To płaczi króna.

Schkowroncżk ſapłacżi króna, tyknu liſcżik wobhladnuże do łazowseje kapſyczki a hnēwny wot pokladnje wotendże. Mjerſaſche jeho, ſo knjes pokladnik jeho tak ſmuje wotbhy, ani jeho njepowita, ſamo pjenjezy wot njeho wſa. Mējeſche tola hižo ludżazych wēcżi dla jenoż **tak** ſ dwórliwoſcże rjez: „Witam waż, Schkowroncżk, to du k nam hoſcżo, hdże bha pojedżecże? Do Hoſtunja? Tak, jowle je liſcżik. Ale proſchu, proſchu — to by tak bylo, ſo bychmy wot waż pjenjezy brali! Wſchako ſcże dwaj thżaja dał bjes waż njeby tu dwórniſchcżo ſtało a ja tu ſjedżał njebych, powjeſemy waż tohodła radu darmo, abo napiſamy to a wotliczi żo to wot danje.“ A iwón — Schkowroncżk — by na to rjekł: „Ale nē nē, wſchako ſej ja ſapłacżu każ druſy, ſchto ſym ſcżinił, to ſkowa hōdne njeże, a radu żym to ſcżinił.“ Wſchitcy budżeſchu hladali, poſtuchali a khmalili — a mjes tym niczo. Ani na mnje wożebje njepohlada! Jedna ſo mnu — ſ akżjonarom — runje każ ſ druhimi. Nanjeny a pokorjeny tohodła Schkowroncżk wotkhadża, dymku ſej ſapala, hnēwnje pacha, njerēcżi, a ſo by pokaſał, ſo ma tu tola nēſchto prajicż, wokleſuje khwilu ſ kjeſchkom proti, jſhody a durje, a nadobo njerſaty prawje wótſje rjekny: „Lēdma ſym ſy natwarili a hižo je to nēchtó wobodrēł a pokaſuje pſchi tym na wotſchcżēpjene wobarbjenje duri, „to je porjadk. Na ſuſom nikomu njeſależi!“ Dale wobhladuje, na pſchiſtupniſchcżo ſej wuridże, płotowu deſku widżi wottorhnjenu, hnydom ju runa a wadżi ſo ſ dwórniſchcżowym pſchiſtajenym: To żej to rjenje ważicże, ſa lēto bychmy to ſnowa twaricż mohli“, a dże dale każ kruty inſpektor pytajo wady a njedoſtatki.

Ale na ſhożo ſo cżaſ hižo bliżi. Schkowroncżk je ſkłubnył, njeſmaty ſtrach dże jeho pſchewjacż. Lokomotiva hroſnje wodhdnje, parna pſchcżaſka wótrje hwiſda, koła rjepotaja, ſo ſemja pod nohomaj rji. „Mam abo nimam?“ żo wumēnkaż hiſchcże w poſlednim wokomiku roſbudża. Ale hdyż widżi, każ wſchitcy bjes ſtracha do wotewrjeneho woſa khwataja, cżini ſej ſkchiż, ſacżinja wocżi a kroßnuje żo mohł rjeą jenoż maſajo do woſa.

„Sſem ſo żydricże, jowle je hiſchcże mēſtno“, pſcheproſchuja jeho nuſka a Schkowroncżk widżomnje roſbudżeny ſo żyda. Na ſamej kromje drjewjaneje ławki żedżi, ſ wobēmaj rukomaj ſo żydadła dżerżi, ſtajnje każ na ſkot pſchihotowany. „Hdy by ſlē było, trjebaj ſ woknom wutſocżu“, myſłi ſej, hdyż cżaſ ſaño jēdże. Ale pomałku jeho ſtrach wopuſchcża a wón ſej ſwaji ſo roſbladnyć. Jara rjenje ſo wjeſe. Njetſchaſe żo to, njeſtorka, jenoż hroſnje ſpēchnje to ſ nim jēdże. Hdyż ſ woknom pohlada, pola, łuki, ſchtomy mohł rjez nimo lecża, ani liczicż njeby je mohł. „Brr, pomałku“, dże żo jemu ſawołacż, „jēdżecże dżēn każ pſchiſcheni, mamy tola khwile doſcż“ — ale tu cżaſ ſaſta.

„Schto je żo ſtało?“ hnydom ſpytcheny ſ mēſtna ſkocżi.

„Schto by żo ſtało — żo jemu żnużachu — „żmy na ſaſtaniſchczu, w Kołczu ſtojimy —“

„Schto? w Kołczu? Sa tu khwilku?“ Sewoſimaj woczomaj njemóże wēricż a tola woprawdże, ſ woknom widżi Kołcż — zły wjeſku — hat — kapałku — a pryedy hacż żo ſkraba, cżaſ ſaczahny a jēdżeſche żaño dale.

„Sudżicża, pryedy hacż bych mohł rōżowy wulpēwacż, ſtejach w Hoſtunju na torhowiſchczu“, żej potom ſwoju prēnju jēdżu ſ cżahom khwaleſche, „to je wam jara ſchitkwana wēż, tale lokomotiva. Sa hodżinu pſchebēżnje kruch ſwēta, ſo to ſa dwē hodżinje wojbjeżeche pſchebēchi. Kóń bēż, ptak leczo ſo jej runacż njemóże“, ſhlnje pſchehanjeſche, „każ wētřik ſpēchnje bēżi, wjeſwo ſa ſtuhu njecżuje — **ta** ma cżi mōż!“ A ſpodżiwna tużba bē żo w jeho ſtarej khowje ſbudżita. Chżyce bē ſ tej jēſtu w nim wotucżiżo, wotpi ju bēſche a njemóżeſche żo wjazy najēdżicż. Każ ptacżej — leczeċ, ſ cżahom leczeċ żo jemu chżyche. Pyjedy żo druhdy na Wuhlady abo na Halkraw ſałēſe, po ſchērkotu Bożim ſwēcże żo roſbladnyć, jenoż ſ woczomaj hromadu lēżow, horow, bołow, mēſtow a wjeſſow pſchelecża, wjeſele ſ khłoſu, rjekny żej radoſnje: „Tón ſwēt je tola ſatrachu njе wulki“, ſpokojom żo ſadżo domoj wrōcżi a jeho żadoſcż bē naſpjecżena a ſpokojena. Ale nēkto po tym ſchērkotim ſwēcże ſaſjedżi, ſadżży żo jemu do njeho żej“ pohladacż, jón pōſmacż a je ſwojimaj woczomaj wuhladacż, wo cżimż bē jenoż khłyſchał abo cżitał. Khwile ma, pjenjez ma, żeleſnicżu ma, wſchitko ma — cżemu żej njeby druhdy nēhdże jēdżicż?

VII.

„Wulki rōż — ſa kachlemi cżujeſch hiſchcże ſmjerſ“ — płacżi wo tym dże krutym, ale hewak najpſchijomniſchim mēżazu w Chodżeſej. Sima je ſo hižo nałakhadżała a ſo ſmērowała, ſ mjehkimi pohſeſchcżemi żu ſo wſchē thży wodżeke — ſo jim lēdma nōż a wocżi — mjenujży wubjerjo a jene, nanajwyſche dwē wotkrje ſe ſnēhowych żepjow hladatej, ſnēż je ſmjerdnył, ſmjerſki żu nēkotrehożkuli wotdżēła wotekhnale a buram naſtawaju wopraſowāre proſtowy. W małym rōżku to hižo łaſke njebywa. Sēſorżo nawołoły wyſche a wyſche ſtupa a nucżi ludżi, ſo wulku ſej pcżoſki ſnajmjenjeſcha na wulkēt, kreiż jim w ſilach hiſpēchnjicho cżecże, cżēſto ſwjerbi, żedżi ſa nałēcżom a ſpjeli. We twuhenju wiża pēknje na cżaſcże roſkrane ſwoinky, rjenje na cżerwjeń hižo pſchepēſnuſchene, ſnadż pokny kata ſ pinżu wabnu wūń po zyłej khēżi roſcżērja, w kachlach lubotaja praſkaja łuczżane ſchczēpki każ by ſiſkał, duſchnje je wo ſtwje, tak ſo żo cżi ani nōż wutwurknyć nodże. Schtoſ też to by nētkole błaſnił a po żwdcże jēdżił! Ale żeleſnicża ſtajniſcżi jēdżi. Schkowroncżk ſe wodnżo a w nozy ſwjidżacż a ſtonacż błychi, każ by lēcżo było a każ njeby ſ trjebała pſchedrēwacż pſches żeleżowe żepje hacż do paża.

(Pokracżowanje ſcżehuje.)

bowni wuspahnyć. Kotśiž pak maju bischcze njeslapłaczeny łóž w rukomaj, njech kupiu płaczisnu hnydom sapóješelu; pischetaj po postajenjach może žo dobycze jenož temu wuplaczeć, kiž je žiwój łóž zaplacził. Hamtske planowe postajenja, kiž sa prawny poměr mjes hrajerjom a statom jako pschedewjaczelom lotterije płaca, běrk statnje lotterije kójdemu hrajerjej wuda.

— **„Sšwětowa revoluzija na polituje."** To bésche thema, kiž bésche žebi znaty sekretar šwjaska towaršnowch kschesczańskich młodženzow G. A. Gebar sa žiwój tżeći pschednoschi w Budyschinje wusmołił. Tutón pschednoschi bésche wyschina wschěch jeho dotalnych, wulku zajimawych a powuczażnych pschednoschkow. Pschipożłuchanjo běchu w bischcze wjetschej liczbje pschikkwatali. Gebat se žwojeho samžnjeho naschonjenja mjes zuhnymi ludami rychowasche, kat žo wulka šwětowa politika w dżensnischim czażu wuwiwa. Wón widżi dwě wulkej hrjedżischczi, sa wječzorny kraj, Europu a Ameriku, straschnej. W Asiśtej dwě mozy pornjo žebi dżekatej, ruški bolschemišmus a japanški imperiališmus. Bolschewišmus žo wožebje mjes chinejskim ludom rosčerčicz spyta. Pschednoschcer pak njewěri, žo bolschewišmus w Asiśtej dobudże, ale tuto dobycze Japanskej pschispéwa, kotrąž je žebi sa nadawk zjajiła, asiśte ludy wot nadchnjeśtwa běleho muża wuswobodżicź a wječzorny kraj sniczicź. Druhi wulki strach Europje i Afriki hrosy. Tam žo ludy wožebje pod muhamedanskej wěru pschecziwo běłym kschesczańskim ludam sbéhaju a jim njenaprošchne wojowanje pschipowědżeja. Njejmémy pschepónacz, kajke strachi naschemu wječzornemu kraju ś jeho pschehnatej zivilisaziju hroża. — Tola kschesczan, kiž ma w Khrystušu žiwój kruty podłožk, njedżiwajo wschěch wichorow njepowalnje stejo wostanje. Němšti lud je wot Boha wažny nadawk dostał, so by w kschesczańskim duchu jako murja pschecziwo žolmam bolschewišma a druhich mozow stejał. To pak jenož dokonja, hdyž žo na Khrystuža sakožuje.

— **50 hriwnow myta!** W nozy k 14. meji 1935 žu žo jenemu wodkhodnikej na Kaeulberšej dróży še sakčenjom do twarjenja abo ś paduschstwom ś wužicźom patlicza 350 hriwnow złébornych pjenjes a 450 hriwnow papjerjanych pjenjes ś próżdnej zigarowej tyšku kradnyle. Paduschi žu bischcze dwě pjenjeżnej móschni a tři wjazy njepłaczíwe horthwjeśke thartki žobu wsali. Na wuslédżenje paduchow a wróczenje pjenjes je schkodowar horjeka naspomnjene mnyto wustajił. Wężowne zdżelenja pschijimuje kriminalne wotdżelenje w Budyschinje na Ortenburgskim hrodże, kaž tež kóžda policija a kóžde žandarmstwo.

S **Czemjerz.** W žohnowanej starobje 77 lét wumrě wczera nasch wjeśnjan wumjeńkař Jakub Kral. Se žwoje žotru Theresiju běsche hacź do njedawna hromadże na ródnym statoku, le kotremuž je wjeśna korčma pschidružena, hospodarik. Czežka thorokź pak jeho hižo dléschi czaż na městno putasche a tohodla žo rossužił loni, dokelž žam jako njeżenjeńż potom nikoho njeměješche, statok kwojej wnuczcy pschepodacź. Semrěty bésche wschudże jara woblubjeny a cześcjeny. Khwali žo wo nim, lo je sa bohe sameny pschez wotewrjenu ruku měk. — Na Mikawschku budże žo pjatk rano pokhowacź. Njech je jemu ródna semja lohka!

S **Dżéżnikez.** Pruhowanjska kommišija je pruhowanje wohnjowoje wobory derje pohódnoješika. Wschitke šuwczowanja žu žo bjes poroka pschewjedże. Pschi wudyrnym nadběhu hydrantowy czah sa 4 mjeńšchimy wodu žnkasche. Też wobory sa krótki czaż wodu dachu. To wschak też njebésche tak lohko, hdyž dyrjeschе žo woda 680 metrow daloko še Schyrewje na horu horje klumpacź.

S **Hornjeje Hórki.** Pondżelu je knjeni Dietrichowa ś Dżéżnikez žwój 30létny jubilej dżéła w Hornjohórczańskim papjerniku wošwjeczíła. W pschitomnoschczi dowérnischeje rady jej wjednik fabriki 100 hriwnow pjenjeżneho dara a šnédańśki korb pschepoda. Dżekazerstwo jubilarzy korbarske blido a štok dari.

S **Kratez.** Hdyž wyšschi dżeń tudomneho knjeżeho dwora bjła na pastwu wjedżesche, žo tón njesnateje pschiczíny dla roskobi a žo do žwojeho wjednika šahna, so tón ś cżežko franjenej hłowu na semju padnywschi bjes wědomja leżo wosta. Najenkej žo poradźi, njemdre skoczo skludżicź.

S **Njeswaczidła.** Pondżelu wjeczor žo w naschim Božim domje Oberammergawske passionske hry we šwětłych wobrazach pschedstajachu. Bohaty wopyt dopokasa, kak žiwje žo wobydlerstwo za tute hry zajimuje. W prěnim dżélu žo pschihladowarjo pisches krajny šwět němšich Alpow do Oberammergawa dowjedżechu. Pschi tym pschednoschcer k zawodej wo nastaczu a stawiznach Oberammergawšich passionskich hrow rěczeschе. Druhi dżél passionske hry šame pschinješe. Pschednoschcerjowe hłowa, kiž pschezo hłowa prénjotneho tekšta wužiwasche, žo ś jednorej a tohodla rjanej rěczu wuznamjenjacha. Wón je srosumik, pschedstajenje do zwjatocznoscze pschetworicź, kotrąž k wutrobje luda rěczeschе. Tomu tež niz napożledk pischczelowa hra tudomneho kantora pschinoschowasche. Passionske kerlusche postkczenja pola pschipożłucharjow štuhschichu.

S **Borschcze** w Hornjej Łužizy. Telegrafowy dżélacżer Robert Ehrentraut je njedawno žwój 30létny dżełowy jubilej wošwjeczíł. S pschiczinu cżeżneho dnja jemu wjednik wotdżelenja telegrafowych dżélacżerjow žožo pschejeschе a jemu jako pschipósnacze sa wopokasanu žwěrnu w dżele dar pschepoda. Inspektor němšteje żelesniży Schmoll we Wojerezach žo jubilarej w mjenje němšteje żelesniży dżakowasche a jemu pjenjeżny dar ś liczinu pschepoda.

S **Wukrancźiz.** Byrgle w lutherskej zyrkwi žu žo ś cżażom tak wotwužiwałe, so dyrbja žo wobnowicź. Tole dżéło je žo twarzej byrglowy Njeli w Schönbergu w Hornjej Łužizy pschipokasało. Wschě drjewjane pischczele dyrbja žo, dokelž žu ś cżerwjom pschetoczene, ś nowymi narunacź. Sdobom žo dotal mechanište byrgle do pneumatišich pschetwarja. Wudawki žo ś dobrowólnymi darami wožadnych swjedu. Sa cżaż pschetwara budże trubarški chór pschi Božej žłužbje špěwanje wožadnych pschewodżecź.

Se **Steho Komorowa.** Stokomorowski létarški wudyr je sańdżenu njedżelu schtyri nowe płachtate létadła na mjeno Richthofen, Boelke, Immelmann a Schulz wuschczicź.

S **Rólanow.** W Rólanach (Ruhlandże) bacżon tamnischeho hnězda do wyšokich grotow elektrischeho powoda slecź, hdyž sa lenjazu bacżonizu pizu pytasche. S thromy maj tschidłomaj jeho do hnězda donjeschu. Dokelž žo bacżon se žwojeho snjeżhożenja njeschraba, žo jedyn tamnischi štótny lékar prózuje, jeho wulétowacź, mjes tym so pomoznjwi ludżo bacżonizu a bacżona ś pizu jastaraju.

Towaršstwowski powěstnik.

Drježdżany. Wšitcy tu a we wokolnosći bydlacy Serbja so wutrobnje na serbske kemše njedżelu 26. meje rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais přeprošuja. Spowědź wot 7 hodźin.

Hornja Hórka. Sserbske towaršstwo „Łužiza" śmje njedżelu 19. meje pop. w 4 hodź. žwoju měšacźnu shromadżišnu w Teichertez hoschcenzu. Knjeża domównizy žo prošcha, to wschém žobustawam wojewicź. Wo bohate wobdżélenje žo prošy. Hoścżo žu ludże witani.

Pschedsydstwo.

Khwaczizy. Nasche šerbske towaršstwo sarjaduje njedżelu 26. meje wjeczor ½8 hodźin w Kschiwej Borschczi wulku šawnu ludowu shromadżišnu. Na njej rěczi rěcznik Domowiny.

Jurij Schewczik, župan.—

Minakat. Sserbske towaršstwo „Statok" sarjaduje njedżelu 19. meje wjeczor we 8 hodź. w Lipiczu pola Kuchareź wulku šawnu ludowu shromadżišnu. Na njej rěczi rěcznik Domowiny. Zyła wožada je na nju ludże pscheproschena.

Nakezy. Sserbske towaršstwo „Lipa" sarjaduje njedżelu 19. meje pop. w 3 hodź. w hoschcenzu w Kamjenej wulku šawnu ludowu shromadżišnu, ša kotruž nam Domowina pósczele rěcznika. Kóždy Sserb a Serbowka naschoje wobady ma tutu shromadżišnu wowtacź.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přilopk Marko Smolerjo a za nawětšku dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

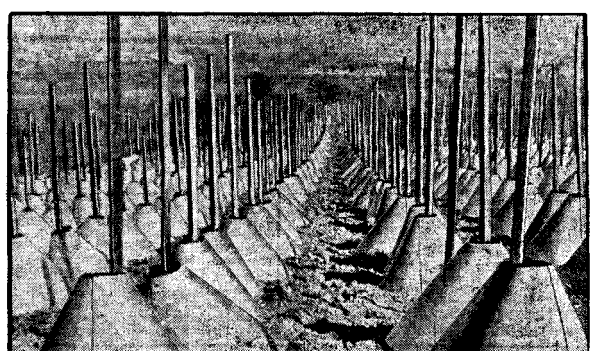

Schkity pische mróš sa winowe pjenki.

W Gumpoldskirchenje w Delnjej Awstriskej žu praktiske schkity pische mróš sa winowe pjenki sawjedli. Schkity žo jako klobuki na winowe pjenki tyknu.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeř Kral.

(Pokračowanje.)

Tehdy 1767 wotkaza Budyski rěčnik a Hornjohórčanski knjez Jan Michal Budař serbskej khudźinje 56 tysac tolerjow, zo by so daň kóždolětnje najkhudšim, dostojnym Serbam bjez dźiwanja na wěry wuznaće rozdawała. Léta 1828 buchu pruskej wyšnosći 33 300 tolerjow přepokazane, 22 700 wostachu we sakskej Hornjej Łužicy.

Serbska rěč spadowaše kónc 18. létstotka dźeń a bóle. Wšo so jej staješe, wosebje pak hubjene zastaranje w cyrkwi. Tehdy znjemčichu wosady wokoło Rukowa, Kalawy, Łukowa, Lubina, Brylanow, Luboraza, Gubina, Brodow, Baršća, Třebulow a Žarowa. W Hornjej Łužicy přeněmčowachu so Cybalća, Jězor, Kózły a Wulki Bukow. Wjeleńanski farař Pětr Liška skoři 1785, zo serbski lud njetrjebawši němske słowa do swojeje rěče měša a stare dobre słowa zabudźe. Jurij Mjeń, Njeswačidlski farař, hižo 1767 na tutón rěčny njepočink skoři a w rjanymaj předowanjomaj 1772/3 a z přełožkom kruchow Klopstokoweje Messiady stwarnu móc serbskeje rěče dopokazuje, dokelž Němcy, kiž často hubjenu serbšćinu słyšachu, a hubjeni Serbja sami serbsku rěč hanjachu, město zo bychu ju prawje wuknyli. Wo fararjach Khoćebuzkeho wobkola pisa Frankobrodski konsistorialny rada Brescius 1821: Wšitcy sebi po zdaću mysla, zo so jena rěč wužić hodźi jenož na škodu druheje; tola to je zakładny zmylk. Wobej rěči móžetej jara derje porunjo sebi wobstać, a znajomnosć dweju rěčow ženje njemóže so škodu być. **....Hdyž (Serbja) zcyła hódnych, woběmaj rěčomaj zrosčenych wučerjow dóstanu..** atd. Tu **Brescius wupraji, hdże klaca, što je z přičinu cyrkwinskeho a šulskeho njewuspěcha a njepřestawacych skóržbow ludźi.** Tajke swobodne a wulkomysłne mjenjenje wo přisłušnosćach stata přećiwo stačanam pak přeco a wšitcy statowi słužownicy njemějachu. Dosahaca pomoc so też potom poskićiła njeje, zwjetša su rozsudźace instancy a wosoby, často też wukonjace wosoby při horka woznamjenjenym zmylku wostałe.

Wulke podawki, kotrež po wulkej francowskej revoluciji zastupichu, zwoprědka našej Łužicy njenastupachu. 1806 pak steješe sakske wójsko ze pruskim hromadźe we wójnje z Napoleonom Bonapartu, kotryž po dobyću nad nimaj pola Jeny a Auerstädta ze sakskim wolefskim wjeńcom měr zrěča, a jemu za to, zo so z nim zwjaza, kralowski titul a za wotstupjenje w Durinskej dotal pruske Khoćebuzke wobkoło spožči. Tuto nowe přećelstwo pak cyłemu krajej a też Łužicomaj wjele hubjeństwa přinjese. Kaž druhe němske kraje měješe wulke čeže z hospodowanjom a zastaranjom wulkich syłow wojakow, přećelow a njepřećelow. Za tři dny do wójny pola Budyšina na přikład nasta w małej wjescy ze šěść stow kórcami leżownosćow přez 7500 tolerjow škody, a to bjez teho, zo by so něšto wotpalilo. A kajke zaničenje tam, hdźež bitwa howrješe kaž pola Budyšina, hdźež so 15 wsow wotpalichu! Hłód a khorosće běchu sćěhowk přewuzkich wojeńskich wubydłow a njedosahaceho hładanja zranjenych a khorych wojakow, zabywši styskow a strachow. Kelko Łužičanow je 1811 sobu do Ruskeje čahnyło, kelko je jich tam kónc wzało abo w bitwach padnyło!

Při wotličenju po dołhim wojowanju na Winskim kongresu buštej Łužicy znowa roztorhnjenej, kaž je so to w přejedawšim nastawku wopisało. Mjeza bu postajena bjeze wšeho dźiwanja na ludźi, na kulturne, hospodarske a wobkhodne zwiski. Łužićenjo a Mišnjenjo so hišće dołho „Mußpreußen mjenowachu. Lud čitaše pismiki K. P. (Kgr. Preußen) a K. S. (Kgr. Sachsen) Kral Paduch a Kral Sprawny. Zarjadnistwo noweho přibytka bu pruskemu zarjadnistwu připodobnjene. Lubinske wyšnosće so rozwjazachu, wobkoła buchu hinak wobmjezowane, a krajnym radam podstajene, sudnistwa a cyrkwinstwo tehorunja pruskemu zarjadnistwu připodobnjene. Stara stawska wustawa pak so tola dospołnje njewotstroni. Prawo přizwolenja dawkow pruski stat łužiskim stawam njewostaji, też nic postajenje zakonjow a předpismow za Łužicu. Jeničcy někotre należnosće so jim přewostajichu: zarjadowanje zhromadneho zamoženja a mišych wustajenjow, twarjenje pućow, khudźinstwo a dobrocinstwo. Stawy założichu — běchu dla připodobnjenja dawkowstwa wot stata wjetši pjenjez dostałe — nałutowarnju. To wšo bě też tak w hornjołužiskim přibytku, kotryž bu šlezyskej provinci přidźeleny; Delnja Łužica pak přisłušeše Braniborskej provincy. Dźědźične podanstwo so wotstroni léta 1819, tola powšitkowne wotwjazanje robotow a přehlad knjezstwowskich (patrimonialnych) sudnistwow sta so lakle léta 1848. Wšitke hišće wobstajace wićeństwa so do swobodnych wobsedźeństwow přepisachu, kral bě so wšitkich wićeznych prawow wzdał.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Budyske stawniske powěsće

wutoru 14. meje 1935.

Narodźili su so: 10. 5. Juliusej Janej Pieklej, ratarjej, fynk. Korli Erichej Hübnerej, podoffizjerej, fynk. 11. 5. Robertej Siegmundej Siegfriedej Gaschej, blidarjej, fynk. 13. 5. Hermannej Arthurej Scholcje, pomocnym kolijowemu wuhibarjej, fynk.

Wumrěli su: 14. 5. Wilhelm August Paul Schmieder, kamjenježiščerjej, 70 lět. Hana Selma Strobelowa rodź. Martinez, wudowa po justizjnym strażmišchtru, 65 lět.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 14. 5. Pawoł Kurt Frohloff, składownik w Barlinje, z Gertrudu Marriju Jähnichenez, kontoristku w Budyschinje. — Korla Robert Alfred Petter, telegrafowy dźełakjeŕ, z Friedu Ernu Miklischez, schwalcu, wobaj w Budyschinje. — Alfred Rudolf Sibaŕ, modellowy blidaŕ, z Johannu Ernu Zyžez, kartonažowej dźełakjerku, wobaj w Budyschinje.

Domandźelstwa stupischtaj: 14. 5. Horst Willy Scholka, bankowski sajtojnik, z Melaniju Charlottu Gertrudu Spankez, pschedawarku, wobaj w Budyschinje

Radio

Schiwórk 16. meje ßo ſtyſchi.

Königswusterhausen. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6.20 wjeſeły rańschi konzert. 11.30 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakoſče. 15.35 ſa mazerje. 16 popołdnischi konzert. 19.35 konzert. 21 500-lět ſabawna hudźba.

Lipsk. Nimo ſnateho wschědneho programma: 6 ſa burow. 6.20 wjeſeły rańschi konzert. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 15.20 ſa młodźinu. 16 konzertna hodźina. 17 popołdnischi konzert. 19.35 rejwanſka hudźba.

Hiſchcze ważne z dnjoweho prdgramma. Barlin: 20.10 rejwanſka hudźba. Königsberg: 20.15 wulki piſany wječor. Hamburg: 19 opera „Halka“. 20.10 rejwanſki wječor. Frankfurt-Stuttgart: 20.05 Beethovenowy konzert. Praha: 19.30 woſěſki konzert.

Přilopk

Lubu ſtónzowak.

W nozy k póndźeli ßo na poliza jſtwje w Dippoldiswalde 28lětny Herbert Naumann z Leubena ſamotwi, prajiw, jo je ßobotu w blíſkoſczi Ulberndorfa we lěsu ſwoju lubu, Charlottu Bretnitzez z Zschachwitz, zaſtrělił. Mordarſtwowa komiſija, koraž ßo na měſtno njeſkutka poda, Neumannowe wuſnaće jako wěrne ſwěſći. Cžeło w ſchmrkach mjes Oberfrauendorfom a Ulberndorfom namakachu. K mordarſtwu je dóſchło, dokelž dźiſche holza lubośczińſki ſwjaſk z Naumannom rozpuſchčiła. Tutón ßobotu pschipołdnju po ßwoju lubu, khdyž bě dźělo wopuſchčiła, pschińdże, a bě z njej hromadże k Oberfrauendorfej woteſchoł. Mot tam ße wróczejo bě hróſbnu njeſtutk łkaził.

Khapon jako morbaŕ.

Worakowy khapon je w jenej wſy pola Bonna do ieneje burowki ſalcźeak a jej hkowu i pſtom rosrubał. Do ranow bě ßo bazillus ſproſtnjenoſcze (wima) pschidaka. Zonu do thorownje pschiwjeſechu, hdźež pak po lěkarjam njeje poradźiło, jej žiwjenje ſathowaca.

Směški

Najrjeńſchi łžeń jeje žiwjenja. K pohrjebej ſtareho wojowaria 1. pruſkeho gardźineho regimenta, kiž bě wuſmołodźerił wójſu ſobu cžinił, pósła kral Biedrich Wilhelm III. effiſkowu miſeho regimenta. Jeho hudźbna kapala dźeſche pródk a dwě ordonanzy niekeſchtaj hobrſti kowrjenzowy wěnz. Nałaſtra pornjeſi wjeſnjanſtwa widowje, ſo by do Barlina jela a ßo wopołdnjcy podźakowała. — Jednoru ſonu pyſchčichu też hnydom k kraſej. Wón ji ſwoje ßobuźarowanſtwo wupraſi a ju troſchtowaſche. Ale wona wotpokaſa: „Nź, knježe, njetrjebaſče mje troſchtowaſ, dokelž cžeſcej, kotruž ſeže mojemu njeboczičkemu muſej wopokaſat, je mje wulky ſmjeſelika a mózu Wam prajeſ, ſo pohrjebny dźeń wołtanje mój najrjeńſchi dźeń mojeho žiwjenja!“

Nožohnowanje. Ženſka na perronje pschiſtupi kupcu ke kondutkerej: „Knjeſ kondukter, mam hiſchcze cžas, je ſwojim mužom ßo rožohnowacź?“ — „Njemóju! Jedźeſcu rjeź. Saleźi na tym, kaž dołho ſeže hižo woženjena.“

Hospodarski rozhlad

Sztjedu 15. meje 1935.

Wětrawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,80
1 jendźelski punt	12,12	100 čěskosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	80,34	100 franc. frankow	16,37

Barlinska burſa z dnja 14. haprleje. Dokelž běſche wobthodu na wšěch wikach ſaßo jara mały a tež kuliſa ßo jenoż mało wobdźělěſche, ßo města tendenza wuwicź njemóżeſche. Na rentownych wikach běſche wobthodu žiwiſchi a wołoběje ſtara wójnſka pożcžonka wo 0.375 proz. pschibychu.

Barlinſke žitne wulkowiki. Na Barlinſkich wikach njeſtu ßo wicžne poměry ſa pscheńcu a rožku k wumlěcju połepſchiſe. Sa pżowanſke potrjebu dóndże k mjenſchim wotſamknjenjam w eſinowych tworach, hdyž pschedawarjo na płacžiſny njeſwobtěja. Pſcheńcžne a rżane muki maja měrne wiki. Mowſ ßo w ſamenjenju ſa lane wołmuchi abo ſoja muczu abo pschi runocžaſnym wotewiacžu rožki abo běrnjaznych truſkow na wikach w mjeńſchich twantach poſticza. Lózſche wahi we pżowanſtim jecžmenju ßo pytaja.

Wežera płacžeſche w Barlinie zeutnaŕ

pscheńcu W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jecžmenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płačiny na Barlinskich prodnktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płačiny po złotej hriwnje.

	14 5.	13 5.		14 5	13 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,2-12,2	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka		
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	8,25-9,25	8,25-9,25
ječmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,0-14,0	13,0-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23 00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
ps. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	ſyno, 50 kg		
raps			rżana ſtoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płačina za pšeńcu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płačina za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płačina za ječmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płačina za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Płačiny różneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

14. meje 1935 Płačiny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 340.

Połnomjaſne, wukormjene, najwětſeje rěžneje hódnoſe hač do 6 lět	41
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	39—40
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	33—38
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	27—32

Byki: 458.

Połnomjaſne, wurośene, najwětſeje rěžneje hódnoſe	39—41
Połnomjaſne, młódſe	35—38
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	29—34
Špatne	25—28

Jałojcy a kruwy: 1250.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rěžneje hódnoſe	36—38
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwětſeje rěžneje hódnoſe hač do 7 lět	27—33
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	20—26
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	15—19
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 3099.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	55—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—55
Špatne (3.)	35—45

Wowcy: 3248.

Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	34—36
Starše wukormjene (6.)	31—33
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	24—30

Swinje: 15173.

Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiženj., hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	45—46
Mjaſne	44—45
Špatne	41—43
Rancy a kundrosy	45

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Öffentliche Mgbnung zur Steuerzahlung.

Am 10. Mai 1935 waren die Vorauszahlungen auf Umſatzſteuer für den Monat April 1935 fällig. Die bis dahin nicht entrichteten Beträge werden hiermit durch Poſtnachnahme oder Zwangsvollſtreckung eingezogen. Bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Beträge iſt ein Säumniszuſchlag von 2 Prozent zu bezahlen; außerdem bringt die nicht rechtzeitige Entrichtung die Gefahr der Eintragung in die Liſte der ſäumigen Steuerzahler mit ſich.

Bautzen, am 15. Mai 1935.

Das Finanzamt.

Jězdne plany

„Blitz“

z přidawkom za awta

lětne wudaće 1935 za 1.— hriwnu

dostanjeće

we wudawarni Serbskich Nowin

Kuchińsku šolarku

hnydom pyta

Hentschlec jědźny dom

w Budyšinje na Serbskich hrjebach čo. 24

HOLCA

do małeho ratařstwa (2 kruwje) so k 1. junijej pyta

Horniz we Worklecach

Pytam k 1. junijej bibičerwu. pilnu

HOLCU

za domjacnosć a hosćenc.

Zwud. Eiseltowa w Rózeńcze

Žonjace kłobuki

Wulki wubjerk. Nizke płačiny

Gertrud Tröger

w Budyšinje na Sakelnskej hasy čo. 3)

KAMJENC

Kosy serpy, widły, klepanki kosyšča, brusy a wšón druhi grat, kotryž ratař trjeba, pola firmy

Alfred Beitel w Kamjencu

(prjedy Nicolaus) na Budyskej dróze 70

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach

poskića stajnje jura tunjo

Albert Paatz w Kamjencu

Telefon 724

Hudźbna jednota

„Meja“ w Radworju

změje njedźelu 19. meje pola Šubertec

Pisany koncert

(wjacy so njepřeradźi)

Nowinka: Reje z měšćanskej kapału

Wěmy, zo budźe zala zaso potna. Přetož pola nas je přeco rjenje a zastup nizki!

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Tuni wosebity ćah do Šandawskich kupjelow

(Bad Schandau)

njedźelu, dnja 19. meje 1935

Wokoło 60 proc. znižena płačizna

6,32 z Budyšina. Přijězd 22,10. Płaći 2,30 hriwnow

Bliže zhoniće a darmotne jězdne plany dostanjeće při wudawafnjach jězdnych lisćikow a na pučowańskim bjurowje w Budyšinje.

Wobkhadny hamt statn. železnicy w Budyšinje

Wróćo

Dr. Fischer, specialny lěkaŕ za kóžne a močowe khorosće, w Budyšinje na Moltkowej dróży čo. 8

1/2 9—11, 1—2, 5—1/2 7

Srjedu a sobotu 1/2 9—11 hodźin

Mechaniska porjedźerńja črijow

dobra eksistenca, so přistajenja wobsedźerja dla tunjo předa. Mašiny so evtl. jenotliwje předadźa

Fritz Schiller w Budyšinje

Kantowa dróha 17

Symjeńtn. běrny

(nepje), Ackersegen a Woltmann, su hišće na předań

w Rózeńce čo. 22

Mały nawěštk

w našich NOWINACH je tuni a so přecy wupaći

Transport wysokosuśelnych kruwow a jałojcow

je dóšoł a steji płačiny hódno na předań, tohorunja **dwaj wołaj.**

Jan Bodling w Němskich Puzlicach čislo 16

Nowa zběrka basni našeje delnjoserbskeje pěsnjerki Miny Witkojc:

Wěnašk Błošanskich kwětkow

z předsłowom W. Srba-Chojničanskeho za 0,80 hriwnow w Serbskej knihafni w Budyšinje w Serbskim Domje

Cyle njenadźiey a njewočakowanje wumrě wčera 1/8 20 hodźin naš luby syn, swak, bratr a wuj

překupc Oskar Schmidt

w starobje 57 lět.

W hłubokej zrudobje

Marija zwud. Schmidtec rodź Bjedźic

W Mnišoncu, swójba Morica Schmidta

14. meje 1935. **swójba Arnošta Schrödera**

a přiwuzni.

Pohrjeb budźe sobotu 18. meje popołdnju w 3 hodź. wot žarowańskeho domu.

Po dołhej, ćežkej, z wulkej sćerpnosću pćěrtatej khorosći wumrě wčera připołdnju ze swj. sakramentami na puć do wěčnosće derje přihotowany naš luby bratr a wuj,

wumjeńkaŕ Jakub Kral

w starobje 77 lět.

Hłuboko zrudźeni zawostajeni.

W Cemjercach, 15. meje 1935.

Pohrjeb budźe pjatk rano we 8 hodźinach na Miklawšku. Po pohrjebje je žarowańska mša za zemrěteho w Serbskej cyrkwi.

hacz bě troschku k žebi pschischok, žwojeho lěkarja je žkabym hłosom, so by jemu sprawnje prajił, kak ſ nim steji. Hdyž jemu wojſewi, so ma ſe žwojej žmjercźu liczicź, wupraji žwoju poſlednju proſtwu, so by na žmjertnym łožu žwoje mandželske ſlubjenje wukonjał, kotrejž bě 20letnej Delii Durantej dał. Njewjesta a duchowny dostachtaj hnydom powěsć. Byrnjež mrějazy muž nicžo rěcźeć njemohł, tola duchowny jeju ſwěrowa, pschi czimž ſranjeny ſe ſnamjenjemi trěbne trótke woimoliwy dawaſche. Duchowny bě zeremoniju lědy skóncził, wumrě młody mandželſki, bjerzo ruku žwojeje młodeje žony.

Hobrita duka ſkoteho w němſkej rańſchej Afrizy.

Złotu dulu (na 9 puntow czeżku), najwjetſchu, kiž žu hdy w tutej krajinje namakali, žu na tak mjenowanym Lajſt wurzli. Sbožowny namakaŕ rěka Vogel a je ſ tym pjecża ſa 1100 puntow ſterlingow (na 16 000 hriwnow) namakał.

Elektriſke wudżenje.

Japanz Hari je pichiprawu wunamakał, ſo by łożenje rybow dosch.pschijomne hyło. Mała elektriſka żehlawa pokajuje czerwjenu žwězu nad hładżinu, tak tkěſiże hacź jena ryba ſa wudu zyba. Njeſbožowna ryba potajkim žama telefonuje, ſo je žo popadnyła.

400 dżěłaćerjow so tepiło

W jenym podłopkach pola Tſaczwana pſchi pobocžnej żeleſniży wot Schantungkeje żeleſniży do Boſchana we Chinie, nětkóże 80 kilometrow k ranju wot Tſinanſchna, je ſo hrózne njeſbożo ſtało. Do podłopkow ſo njejaczu woda dobu, ſo ſu 400 chineſtich dżěłacjerjow a jedyn japanſki inżenér tepichu.

Woda w podłopkach łożdu ſekundu wo meter pſchiběracze. Sa 40 mjeńſchinow dyrbjachu wukhowanſke dżěła ſaſtajicź, dokelż klumpy a ſpěhadła dla ſajapanjenja miliny wjazy njedżěłachu. Najprjedy żeli mghładu, ſo je zyte 600 muži łyſne dżěłacjerſtwo ſahinyło, tola na ſhożo ſo dobrowólnikam poradži, w ſuſodnej podłopzu po dlěſchim czaſu 200 hórnikow wukhowacź. Jene chineſto-japanſke towarſtwo podłopli nawjeduje.

„Ty mój ptačko"

Zezběrał M. Nawka.

Čichi michał.

Čichi michał je rjany ptak, a bohudžak, zo hišće mjez nami přebywa. Jeho knjeni rěka (dźiwja) łucyja, jara jězdźata. Njech nieje žana z našich hospozow „pyšna a jězdźata kaž dźiwja lucyja". Kóždy muž pak njesmě čichi michał być!

Hilka.

Njeje to kózło, ale ptačk, kiž poprawom rěka hil(k). Mjenuja jeho też **tupifilu,** najskerje po hłosu. Njejsym jeho hišće słyšał. Knježničku widźiš druhdy „pyšnu abo pisanu kaž hilku". Tuž njech so hólcki přejara njepyša!

Drózn a drózna.

Drózn a drózna wobaj rjenje spěwatej. „Spěwarka kaž drózna" mohła mnoha serbska hólcka być, hdy by wukła. A naši hólcy měli „luboznje spěwać kaž z wječorom drózn". Ze spěwom „sej drózn dróznu do hněžka wabi", zo bychu potom młode spěwać pomhali. Wšón klinčeć dyrbi serbski kraj ze spěwom serbowskim!

Kiwica.

Zda so, jako by kiwica so najbóle wo swoje jeja bojała. Abo kotry ptak też to „boji so kaž kiwica wo swoje jeja"? Abo što boji so wo něčo tak kaž kiwica?

Swičk.

Tónle rjany ptačk, to ludźo wědźa, je „zahe ze spanja". Najskerje, dokelž jemu njeměrna wopuška dźeje spać njeda. Njeměrny hólčik ma dźě tohodla też přimjeno ſwičk. „Ty ſwičko!" Druhe mjeno ptačka je čumpiwopuška, ſwičk pak je starše a mi so zda rjeńše mjeno.

Sěrack.

„Sěračk njeje wšak pyšny, ale wšěm luby". „Sěračka sej do płota witaj, pak so jahodki zhubja." Luboznje „fifoli sěrack w zelenym płoće". Što hišće „fifoli kaž sěrack"? Jenož to so mužam njelubi, hdyž jim „sěrack wokoło brody lěta", to rěka, hdyž jim broda sědźiwi, zo je sěra. Skerje znjeseš, mašeli „sěračka na hłowje".

„Ty škrěkawa!"

To wudmo so rjewjatej žónskej dawa, kotraž ma „škrěkawu w krku". Škrěkanje so nikomu njelubi. Wězo „Skrěkawje so jejne škrěkanje najlěpje lubi". Hewak dźě by nješkrěkała! Ale človjek by najradšo chcył „škrěkawje dybu zdrěć".

Tujawka.

Znaju „hołčku ludźom lubu kaž tujawku" a „slabu kaž tujawku". Njemóže wšak „kurkolić kaž tujawka w haju", toho też trjeba njeje. Móže pak „skorźić kaž tujawka" a „stonać kaž tujawka". Njetrjeba pak bohudžak „žarować kaž tujawka wo swoje młodźatu" abo „zrudna płakać kaž tujawka wo zebrane młode".

Skulej

běha jara derje a wutrajnje. Móžeš ty „běhać kaž skulej"? Sport!

Pliška.

Mamy šěru a žołtu plišku. Šěra „skakota pola rěcki" njepřestajnje. Derje, su-li dźěći też tak „žiwosćiwe kaž šěre pliški". Žołta pliška „skaka na pasćach". A po njej skakaju pastyrscy hólcy snadź. Što by hewak „skakał na pasćach kaž žołta pliška"? Črjopki, kiž hólcy po wjerše hatow mjetaju, rěkaju też pliški.

Sknadź.

Što wo skhnadźiku ludźo wědźa? Jeno, zo „so spochi w kefku ženi". A štóž tak po nim čini, je hłupak. (Prawje měł ptačik rěkać strnadź.)

Nórjak.

Nórjak (Swětlik ma 3 króć murjaka) deščik wěšći. Rěka dźě: „Nórjak hwizda, deščik jědźe".

Kwičel.

Kwičel ma mjeno wot swojeho kwičenja (abo piščenja). Jeho su něhdy wjele łowili w zynčach a potom pjekli. Tohodla wbohi kóždy, kiž w zynčeli wisaše. Z ludźi też něchtóžkuli „wisy kaž kwičel w zynčeli". Zle časył Přejmy jemu lěpše!

„Nócny hawron".

Hawron bě nawoženja na ptačim kwasu. W zymje je hawronow pola nas wjele. Cahaju z wulkimi syłami. Chcešli prawje wulku syłu woznamjenić, mjenuješ ju „syłu kaž čah hawronow". Ludźo też druhdy „cahnu kaž hawrony wokoło Hawła" (16. oktobra.) Wjacy rěči so w Serbach wo nócnych hawronach, te wězo njelětaju, ale „pócmje cahaju" a su „wodnjo zasparne a woči zandźeleju". Tajki „nócny hawron so rad z nócnej wiwku zetkuje". K česću wšak njeje „być z tajkim nócnym hawronom". Bóh je hinaši porjad postajił.

Směšk

„Sſtyſchaſh, ſo ſtaj žo ſwadźiłoj!" — „Haj, Erna je mi wſchitke moje dary wróćiła." — „Ty tola tej jeje?" — „Sſo wě, ſchćěcź tyſtow pudra. K tomu pſchipomnich, ſo žym pudr, tak dołho hacź ju ſnaju, wot žwojeje draſty wotczeřował a hromadźił."

Prěni originalny wobraz wo ſemjerjenju na łupje Formoſy.

Wobraz wo ſemjerjenju na japanſtej łupje Formoſy nam doſpołnje zapuſčene wobydlenja w Tobunje pſchedstaja. Se ſemjerjenjom je ſo 300 ludźi morilo a 11 000 ſo ſranilo. Wobraz je prěnja originalna fotografija wo ſemjerjenju, kotraž je do Němſkeje dóſchła.

Też we swětowej wójnje je Pilsudski jako wjedźnik legionarow swojemu politiskemu planej swěrny wostał. Dokelž nochcyše a njemóžeše do teho zwolić, zo by 1916—1917 nastawaca Pólska so zapřahnyła do wazalstwa srjedźnomócnarſtwow — Němskeje a Rakuskeje — wotpokaza hromadźe ze swojimi swěrnymi officěrami a wojakami legijonow žadanu přisahu. Teho dla jeho da zarjadnistwo okupacije we Waršawje w juliju 1917 zajeć a sadźi jeho na twjerdźiznu w Magdeburgu. Hakle 9. nov. 1918 Pilsudski Magdeburg wopuści a 10. novembra bě we Waršawje, hdźež bu 11. novembra za najwyššeho komandéra noweho pólskeho wójska a tři dny pozdźišo jako „Naczelnik Państwa" pomjenowany. Po 125 létach hórkeho njewólnistwa a narodnych ćerpjenjow bě Pólska zaso samostatny a swobodny stat.

Snano nichtó njeje tehdy lěpje a dokładnišo hač Pilsudski wše te ćežke rany a jich słědy začuł, kiž bě pólski narod z tutych 125 lět po třećim rozbiću Pólskeje 1793 politiscy, hospodarscy a socialnje, ale też moraliscy wotnjesł. Před jeho duchownym wóčkom rozwi so po tutym nawróće hobrski nadawk, wobnowjeny pólski stat wutwarić na sylneho rukowarja pólskeje, ztak ćežkimi woporami wróćodobyteje swobody. Zadźěwkow bě znutrika nadosć, hdyž běchu wulke dźěle pólskeho naroda pod cuzej kwaklu wotwukłe přikazam narodneje discipliny, narodneje česće a narodneho swědomja. Jeničcy človjek tak wulkotnych moraliskich hódnotow a khmanosćow kharakter móžeše měć wuhlad, zo tute wustrowjace a stworićeńſke dźěło z wuspěchom wukonja. Bjez dwěla je tutón wotpohlad Pilsudskeho jemu w najšeršich worštach cyleho pólskeho luda njewobmjezowane sympathije dobył, a wuspěch tuteho wukubłanskeho dźěła česći jenak kublarja kaž kubłańcow. Wšak so njesmě na to zapomnić, zo šěre, njeznate masy jednoreho pólskeho dźělaćerskeho a wjesneho luda — hromadźe z wulkimi duchami literatury, wumělstwa a wědy — su dušu pólskeho naroda před zahubu wukhowali; wo wyššich worštach da so to jenož z wulkim wobmjezowanjom prajić, štož je zjew, z kajkimž drje so pola cyleho — něhdy (a dźensa) potłóčowaneho — Słowjanstwa zetkamy...

Přińdże wokomik bolšewikskeho nadpada 1920. Młoda Pólska bě wobdata pak z njepřećelskimi, pak njepopřatymi abo zymnymi susodami. Na nawječornych miezach předplebiscitowe zběžki, žane skručene wójsko, hospodarska běda, njedowěra do trajnosće noweho stata ... a we Waršawje jenički skoro wosamoćeny Pilsudski, kiž dyrbješe so samo přećiwo tomu wobarać, zo małomyslna a jemu njepřećelna skupina buržoazije njedoby přewahu ze swojim žadanjom, bolšewikow wo měr prosyć! Što by to nic jenož za Pólsku — za nju pak w rozsudnej měrje — ale też za nawječornu Europu znamjenało, móže sebi kóždy sam myslić, štóž trochu wotpohlady bolšewikow na přenjesenje swojeje „swětoweje revolucije" do Europy znaje. Nic jenož w tym, zo je Pilsudski tehdy ze swojimi słabymi wojeńskimi mocami bolšewikow nad Wisłu pobił, leži wuznam tuteho dobyća, ale też w dopóznaću politiskeje ważnosće tuteho dobyća za dalše rozwiće Pólskeje, kotreż je Pilsudski ze sćěhowacymi zasadnymi słowami wuprajił: „W dospołnej njewotwisnosći wotměrich sebi hižo 1918 dokładny zaměr našeje wójny přećiwo bolšewikam. Wobzamknych, wše mocy napinać, zo bych wše pospyty wotpokazał, kiž bychu nas chcyle hišće raz žiwjenju pod cuzym knježtwom podćisnyć, žiwjenju, kotreż njebychmy tworili. Wobzamknych, wše tajke pospyty tak daloko kaž někak možno wot tych městnow wotdźerżować, na kotrychž so nowe žiwjenje tworješe a rozwiwaše." Tuta zasada je w mjezynarodnej politicy Pólskeje dźensa kardinalna: Pólska nochce za druhe politiske zaměry skutkować, hač jenož za pólske, a njecha so znjewužić dać, zo njebyštaj nowe žiwjenje a rozwiće škody poćerpiłoj.

*

Jenož we wulkich čarach bě tu možno, žiwjenske dźěło Józefa Pilsudskeho předstajić. Wulkotny je wuspěch tuteho dźěłapołneho, kaž też ze staroscémi, hórkimi khwilemi a ćežkej čělnej khorosću wobdateho žiwjenja. Ale skoro wjetše zda so być to, štož tuto žiwjenje wuči: swěru k swojim idealam, k sebi samemu a swojim sobuwojowarjam, horjaca a njepowalna lubosć a woporniwosć k swojemu narodej, njesebićiwe staranja wo lěpše cyłka a swědomite wukonanje swojich wšědnych małych narodnych a ludskich nadawkow, kotreż hakle dawa moralnu podstawu k wukonjenju wulkich — a komuž je to z Božim předwidźenjom přidźělene, kaž Józefej Pilsudskemu — też epochalnych nadawkow.

Duša a mozhy tuteho wulkeho Polaka staj po wulkotnje zapřimnjenym a wulkotnje wukonjanym dźěle přešłej k wěcnemu měrej. Ale tajka wěcnosć je njewuhasnity wěčny njebjeski dar, wozrodźenemu narodej našich pólskich bratrow přidźeleny. W jich stawiznach je było wjele zakleća, wjele njezboža, wjele krejpřeleća, přewjele człowjeskeje a nadčłowjeskeje hórkosće. Ale je w nich też wjele, wjele žohnowanja z křidłow genijow, je też wjele rjaneho, krasneho, pozbožnowaceho, rjekowskeho. Wotkaz žiwjenja Józefa Pilsudskeho a jeho dźěła za narod dopokazuje, zo też w stawiznach narodow skutkuje princip wurunawaceje sprawnosće; jeli zo nam może to służić k spokojenju w našim ćežkim bědźenju wo wobstaće jako kulturna słowjanska jednotka.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan. Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Čisło (Nr.) 113 | Budyšin — Štwórtk 16. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Němski sejm so na 21. dźeń meje zwołał

Němski sejm je so na wutoru 21. meje wjecjor we 8 hodź. swołał. Na dnjowym porjadku steji jako jenički dypt wosjewjenje němskeho knjeježerstwa. Wjednik a němski kanzler wosjewjenje pschipowědźi. Němski sejm je so na 8 hodź. wjecjor swołał, so by wschitkim mózno było, wjednikowu rěcź w radiju słyschećz.

Hnydom so organisatoriske naprawy pschewjedu, z kotrymiž so dźiwjeli, so móża wschitzy na tutym ważnym podawku so wobdźelić.

Tuto pohrjebjenje němskeho sejma budźe jeho pjate pohrjebjenje. Nimo wulkeje ważnosće wocakowanje wjednikoweje rěcźe smjeje tuto pohrjebjenje něschto wobzwětkeho pschedewschitkimi druhimi pohrjebjenjemi němskeho sejma w powójnskim czasu. Prěni króć je w němskim sejmje tež sahło wušmjewobdźena Wobarska sastupjena. Wobarsku wobsmi muzi zastupuje, kotraž su so jako sapósłanzy Wobarskeho ludoweho postajili. Nětczischi němski sejm ma z tamnymi wósmi Wobarskimi sapósłanzami 669 zbudstawow.

Němski sejm je so 12. nowembra 1933 wusmolił. Wón je dotal 4 pohrjebjenja wotmětk. Kóžde z tutych pohrjebjenjow měješe swoju ważnosć a so w Němskej a po cyłym swěcze wobkedźowaschе.

W nowym stacje je tóžde pohrjebjenje němskeho sejma wobzwětkim pschiczinu měrk. Prěnje pohrjebjenje nětczischeho sejma 12. decembra 1933 zjinješe k postajenju ludoweho sastupjerstwa a jeho wubjerkow. W druhim pohrjebjenju 30. januara 1934 so sakonšći nacijk Hitlera na dr. Fricka a towarschow wo nowonatwarje stata jenomyslnje pschija. S tutym sakonjom so ludowe sastupjerstwa krajow zběhnychu, so wyschnoscjowe prawa krajow na stat pschenjesechu, z czimž so halke prawy zaklad za sakonjowe dźelo němskeho knjeježerstwa położi. Po tsećim pohrjebjenju 13. julija 1934 so němski sejm potom k swojemu 4. zhadźowanju 6. augusta 1934 swoła, w kotrymž so sapósłanzy w swjatocznej zarowańskej manifestaziji za zemrětkeho němskeho presidenta a generalneho połneho marschalla z Hindenburga zjednoczischu.

Nětczischi němski sejm je druhi sejm po nastupjenju mocy nazionalsozializma. Prěni sejm, kiž běsche so 5. měrca 1933 wuzwolił, hischće sastupjerjow nětkrotkich stron z pschedawschego czasa wopschijesche. Tutón sejm so 10. oktobra rozpuschći.

Laval wo přećelstwje mjez Francowskej a Ruskej

Franzowski zwonkowny minister Laval je wczera baletstwe pschedstajenje w Moskowskej operje wobhladał. Hnydom po pschedstajenju wón w dźiwadle psches radio rěcźesche. Wot tam wón swoje spokojenje nad wunoschkom swojeho wopyta w Moskwje wuprají. Sowjetske wyschnosće a rusći lud je jeho jara wutrobnje witał. Srěčenje je jednotu wobeju knjeježerstwow potwjerdźiło. Jeho wopyt w Moskwje je pschećelstwo wobeju krajow wobkruczilo. Rozrěčowanja z Moskowskimi wjednikami; wosebje je Stalinom, běchu zjawne, wotewrjene a dospołne.

Sčrjedu popołdnju je Laval z pschewodom mnohich sowjetskich wojerskich wjednikow Moskowsku lětarsku schulu wopytał. Na lětanischczu jeho czestna straża pozdrowi. Roskazowar straże Lavalej rozprawu poda. Potom žebi franzowski zwonkowny minister z pschewodom franzoskeho atascheja a lětarstwoweho atascheja kasarny a lětanischcza sowjetskeho wojerskeho lětarstwa w Moskwje wobhlada. Pschi tutej składnosći so žyła lětadłow do powětra puschći, mjez nimi běchu lětadła, kotrež 50—70 wosobow njesu.

Hamtske wojewjenje wo Moskowskich jednanjach

Rusła telegrafowarnja „Taß" je hamtsku rozprawu wo Moskowskich jednanjach z Lavalom wosjewiła. Pschi rozrěčowanjach, kotrež su so 13., 14. a 15. meje w Moskwje wotmětke, su so pjecza Stalin, Molotow a Litwinow łož też Laval spokojnje wo srěčenju wuprajili, kotrež je so 2. meje 1935 w Pariźu podpisało. Sastupjerjam sowjetskeje unije a Franzowskeje je pjecza mózno było, pschećelske dowěrjenje swěsćicz, kotrež je so mjez jich krajomaj je srěčenjom wutworiło.

Na woběmaj stronomaj je so zyle zjawnje wo wschěch praschenjach rěcźało. Woni su swěsćili, so su jich stajnje prózowanja wo załkowanju měra, kaž su je we wschěch diplomatiskich pschedewsačach pokazałe, w nětkotrych statach, kotrež so tehorunja wo měr prózuja, pjecza podpjeru namakałe. To so na swólnitwosći z wobdźelenju pschi rukowanjach pokazuje.

W sajmje měra maju tute staty za swoju winowatosć, so srědki krajneho sakitanja njepomjenschcza. Stalin je pjecza swoje połne zrosumjenje za prózowanja tóžbeho kraja wuprajił, z kotrymiž dyrbi je wobrónjenje dospěcz, kiž so po zadanjach bjesstracha stołnje.

Sastupjerjej wobeju statow staj swój rozsud potwjerdźiłoj, so pschi swojim shromadnym dźele nicžo njesamjechataj, so bychtaj z pomocu wschitkich solidarskich knjeježerstwow politiku měra a wolěpschenje politiskich poczahow dźenjow nětkrotkich stron z pschedawschego czasa wopschijesche. Wobě bje je so pschipósłałoj, so pomozne srěčenje mjez Rusłej a Franzowskej ważnosću njepomjenscha, kotruž pschewjedźenje regionalneho srěčenja w rańschej Europje posćiczeja.

Pschi pschepodaczu naspomnjenych shromadnych rozsudow do zjawnosće sastupjerjo sowjetskeje unije a Franzowskeje je wschej samolwitosću wosjewichu, so z nimi shromadny zapoczatk na skutk měra pschedstajeja; tutón skutk wobdźelenje zaneho stata njewuzamknje, a tiž móże so pschi sprawnym shromadnym dźele wschitkich krajow, kotrež so na njón zajmuja, połnje pschewjesć.

Před rozrěčenjemi francowskeho a ruskeho generalneho staba

Redaktor zwonkownje politiki nowin „Echo de Paris", kotruž je franzowskeho zwonkownego ministra Lavala na puczowanju do Moskwy pschewodźał, pische, so je wobsamknjenje franzowsko-rusceho pakta najpriódzy njeskutknjwa strona skutka, z kotrehož so nadźejeja, so so z njeho w běhu czasa skutknjwy wunoschk bobudźe. K srěčenju je dóschło, dokelž je dla „němskeho stracha" swjatk wschitkich ludow nusny, kotrež chcedźa měrowe srěčenja sakitać. To dyrbi so wschitkim psched wocži swjesć, kotrjž na tym dwěluja abo jón kritisuja. S nětczischim srěčenjom zu so psched tym sawěsćili, so mohła němsko-ruska Rapallska politika wobnowjeć a zu němskemu wójsku sa pad wójny nimo měry wulke pomozne jórła Rusłeje wsali. Po posudźenju wězywustojnych, tutón wunoschk kaž też nusnosć, so so Małej entencje podpjera w ranju da, sa to doßaha, so so srěčenje woprawni. To je po redaktorowym měnjenju njeskutkniwa strona.

Wo skutkniwej stronje pschichodne měsacy abo léta rozsudźa. Laval a Litwinow staj wěsće tole praschenje hižo pónđelu rozpomináloj. Wono je jara kompleksiwe a saschmjatane. Rozrěčenja generalneju stabow, kotrež so pryedy ebo pósłedźicho sapoczну, budźa jenož potom wuspěschne, hdyž budźe pryedy teho wjele druhich praschenjow rozjeńnjenych. Do teho słuschca faktor Pólska. S Piłsudźskeho wumrjecjom je so nowe połoženje wutworiło. Lavalowe jednanja we Warschawje su khětro njepótdone byłe. Njedźiwajcy swojeho mjenja so wuhibaweho a dwojiteho dźerzenja zebi Beck njeje ani najmjenscheho słubjenja wumarbić dał, njech schóžknuli Laval praji. Woprawnjeny nawdobnik pólskeje zwonkownje politiki je z jewiščeza wotstupił. Teho dla móże so z prawom wopraschećz, hacź so khětro spodźiwna pólska diplomatija, kiž wo Wukrajinje. Krjewski ßón, kotryž je Pólsku do rukow Němskeje dowjedł, po dotalnym prawidle dale powjedźe.

Też wobsebity rozprawnik nowin „Oeuvre" praji, so móże Piłsudźskeho wumrjecje sa rusku politiku a sa franzowsko-ruske styki rozsudźazeho wosnama nabyć. S Piłsudźskim słubi so sa Pólsku ßón dobycze połodnischeje Rukeje (Wukrajiny). Pschi prěnim rozsrěčenju mjes Litwinowom a Lavalom je so wo tym dojednało, so so franzowsko-rusći pakt na wschě boki, na kulturne, hospodarske a czijese politiske, daloko zahajo natwari.

Šef wójnskeho wjednistwa w Rańšej Pruskej

Schef wójskowego wjednistwa, general artillerije zwobodny knjeź z Fritsch, je so na zsidnjowe zwohladowanske ruczowanje do Rańšeje Pruskeje podał. Tam wón někotre garnisony a wojerske zmuczowanischczo w Aryłu wopyta.

Mackensen w Budapestu

Sčrjedu popołdnju je generalny połny marschall z Mackensen do Budapesta dojeł. Wulka zhyła luda jeho z wyskanjom witasche. Psched němskim wupósłanzstwom pschi Dunajowym pschistawje běschtej so husarskej eskadronje a czesna kompanija sestupałe. Pschi sakhodze wupósłanstwa běchu so wjednizy němskeje kolonije, hamtarjo Budapeskeje wotnožki nazionalsozialistiskeje strony, Hitlerska młodźina a němšzy nowinarjo sestupali.

Jako generalny połny marschall w 5 hodź. łódź „Sofiju" wopuschći, wojerski kapałe němsku hymnu a Horsta Wesselowy spěw hudźeschtej. Mjes tym, so so Madźarska narodna hymna hudźesche, generalny połny marschall nimo cześtneje kompanije a husarskeju eskadrow krocześe.

Psched wupósłanzstwom madźarszy wojazy nimo generalneho połneho marschalla krocżachu. Tyhrazy němskich Schwabow běchu so z Budapeskeje wokoliny sejchli, so bychu so pschi holdowanjach sa němskeho wójskoweho wjednika wobdźelili. Madźarske nowiny z wulkej dźakownosću a czesćownosću na zjawne skutki wulkeho němskeho połneho wjednika spominaju.

Wczera wjecjor je němski wupósłanz z Mackensen žiwjenu nanej we wupósłanstwje zrjadnu wjecjerju wotkotował. Dźensa pschipołdnju so połny marschall z audienzu, pola madźarskeho statneho wjednika Horthyja poda. Po audienzy pola ministerskeho presidenta Gömbösa Gömbös dźensa wjecjor gala-hosćinu wuhotuje, na kotrejž so zani politiszy a diplomatiszy sastupjerjo njewobdźela, dokelž je marschallowy wopyt w Madźarskej priwatny wopyt. Psched zwojej audienzu pola Horthya Mackensen schtwórtk popołdnja z němskim wojerskim rowam a z madźarskemu wojerskemu pomnikej wěnzy połoži.

Němska fronta za Memelske wólby

Sastupjerjo schtyrjoch němskich stronow w Memelskej, ratarskeje strony, memelskeje ludoweje strony, sozialdemokratiskeje strony a dźełaczerskeje strony, su w shromadnym pohrjebjenju wobsamknyli, so pschi wólbach 29. septembra w shromadnej froncze wustupja a so jenoż z jenej jenicžkej tiskeju na wólbnym wojowanju wobdźěla.

Wo přetworjenju pólskeho knjeježerstwa

We Warschawje a druhdźe w Pólskej su w tutych dnjach žiwje wo możnosći pschetworjenja pólskeho knjeježerstwa rěcźi. Wo pschetworjenju knjeježerstwa je so też hižo psched Piłsudźskeho zmjerzu jednało. Knjeježerstwowe strony so z mysłu saběraju, so ma so representatiwne sjednoczenstwo nawjednych wobsobow Piłsudźskeho lěhwa sestajeć.

Nětczischi ministerski president, wyschi Sławek, pjecza swoje sastojnstwo wobkhowa. Też njebudźe trjeba, so so wschitke ministerstwa znowa wobhađaja, někotre ministerstwa maju pak so z prjedawschimi ministrami wobhađacz.

— **Njesbože na drohi.** Wczera popołdnja wokoło 3½9 hodź. žo na rańšim konzu Krónprynzowego mosta njesbože stu. Kokojédny spyta druhemu kokoješnemu pschesčehnywcu a do njeho sajedze. Tutón padze, a motorowy kolešar, kiž za nim pschijedze, do njeho sajedze. Też motorowy kolešar padze. Wobaj žo tu hižo smjerjechtoj a žo wobodrěchtaj. Jězdadle a drasta padnjeneju běchu žo wobškodźite. Wina pada na kolojédneho, kiž je druheho njeredźlinje pschesčehnył. Wón je žo spěšnje wotbalił a njeje žo wo sranjeneju starok.

S **Dźěžnitez.** Djenza schtwórtk 16. meje tudomny wohydlér **Max Rjek** je swojej lubej mandželskej swjedženi hlébornebo kwaza swjeczi. Njech Bóh jubilarowaj hischcze dolhe léta žiwjenja a strowosče spožcži. Sserbske towarstwo „Luźiza" pschaje jimaj, so by jubilar też 25létny jubilej jako towarstwowy zwěrny pokladnik wobzwjerzicź mohł, dokelž z wulkej luboscźu a zwěru swojeho sastojnstwa hlada.

S **Wóschiz.** (Też w khorhojczym 6/I—103 žo stupuje.) „W Hitlerskej mlodźinje krocźi jutnischa Němsta. Kóždy hólz a kóžde holza dyrbi sobukroczicź!" To běsche nasche hesło, jako w Wóschizach z bubnowanjom wabjachmy. A wschitzy Wóschezenjo žu tuto ztowo srosumili, žu so naschej khorhoji pschidruzili, dokelž su widzeli, so žo tu jedna nij wo prózdne ztowa, ale wo skutk woporniwoscze. Wschitzy hacź bo najmódscheho žo ſ mylnu noschą, so jednota mlodźiny jednotu stata sa wschón pschichod swésczą. Adolf Hitler žebi wot němskeje mlodźiny žada, so dyrbi duch wulkeje zhromadnoscze na prénim mésnje péstowacź. Kaž jimy to w Wóschizach sapoczeli, tak so dale powjedźemy. Tym pak, kotšiž nochzedza naš srosumicź, my pschiwołamy: Wy dyrbicze! My chcemy tak rucze hacź mózno pscheb wjednika stupicź a jemu wosiewicź, so je sakska mlodźina Hitlerska mlodźina. B.

S **Nakez.** Trochu posdże staj žo létsa bacźonaj ſ južneho kraja do Nakez wrócźiłoj. Wjeselescheschtaj žo jara, so jeju hnězdo na rétaku hischcze njebé wobžadzene.

S **Trupina.** Hacź dotal njeběchu w naschej wsy bacźony hnězdźite. Teho dla žo žyła wješ sajmjeseli, dokž na tudomny Cźornakez statok bacźon a bacźonica pschileczéschtaj a hnydom pschihoty czinjeschtaj, žebi hnězdo natwaricź. So by jimaj jeju dźěło połóžił, wobhejdżeł wosowe kolo na ponoschk twarjenja połoži. Schtabakatal tutón dar hótsiwoscze hnydom ſ djalom pschijeschtaj a žebi rucze hnězdo na kole natwarthchtaj. Dyrbjeschtaj žo też do spěcha měcź, pschetož hižo sa někotre dny bacźonica jeja sajeże a pocza lahnycź.

⅞ **Njebjelčic.** Jutře pjatk 17. meje dopołdnja 1½9 hodźin předwjedźe so pola bura Mikl. Šolty pjelnjenje jeneho sila ze zelenej piou a też so pokaza, kak ma so trawa při sušenju na drjewjanych boranach sušić. K tutomu praktiskemu předwjedźenju njech wjele ratarjow z utoje wokoliny so zeńdu. Wo hódnosći tuteje kisaneje piey (silaže) a sušenja syna na boranach njetrjeba so tu wjacy séroko rozpisać, je so to dokladnje stało w přednoskach w zymskich měsacach a to wot ratarjow, kiž hižo su wobojo dotho wupruhowali a tohodla hódnotu z praktiskeho nazhonjenja wobkrućić móżachu. Wšitcy, kiž su so zamołwili, zo chcedża statnu pjenjeżnu podpjeru k twarjenju jeneho sila měć, su winowaći, na praktiskich pjatkownych předwjedźenjach so wobdźělić. Dokelž je tole poskićonje k lépsemu kóždeho jenotliwca, liči so z wulkim wopytom. — Před krótkim běše w Budyšinje kurzus za pěstowanje a séépjenje štomow postajeny za cyłu séroku Budysku wokolinu. Hačrunjež běše kurzus cyle darmo a za kóždeho ratarja jara wužitny, běše tam z cyleje naseje wokoliny jedyn jenički, jedyn Njebjelčan. Za tajke poskićenja dyrbjał wężo wjele wjetši zajim być.

S **Kulowa.** Jedyn tudomny ratař je žo na njelubе waschnje pschesłapił. Bérny, kotrež bě žebi wo dnjo na swojim polu nahadżał, bě nechtó w nozu wuhrjebał a wotnjeść. Paduchej pak mózachu jeho rubjeństwo hórsy sajo wotewsacź. — Pschi składowanji maczerjowe dnja je žo w Kulowje 67 hriwnow nasberało. — Djeżaczbnjowne rozwuczenje sa maczerje wotmeje žo w měšczańskej schuli. Pschi nim žo nędże 30 maczerjow wobdźěli.

S **Klétneho.** Pschichodnu njedźelu budże w evangelskej zyrkwi dop. w 9 hodź. němska spéwna Boża hłużba. Měšczanu khór a zyrkwinźiry trubarjo žobukitkuja. Shromadźizna evangelskeje jónkeje pomozy budże njedźelu w Krynhelezach. Kóždu njedźelu po kemschach po djéżiżkemschenje wotmėwa. — Klétnjanska wotnoża „Mozy ſ radoscze" w němstej djélowej fronce njedźelu 19. meje wulki ludowy swjedżeń ſ mjetanjom meje wuhotuje. W 1 hodź. žo na turnowanišczu drastowy cźah sestupa, w kotrymž žo stare waschnja a nakoži pokaża. Na swjedżenišczu žo też wo meju tśela. Wjeczor budża pola Lorzeż mejske reje.

S **Mitowa.** Nowy jédny plan němskeje żelesnizy sa tudomne sastanišczo někotre połepschenja sa wobkhod pschinjese. Na cźarje do Kohlfurta (wot Mitowa 25 minutow po 7 hodź. wjeczor) zyle nowy cźah jédżi, kotrž dobre swjasanje do Barlina, Shorjelza a Wrótslawja poskića. Rauschi cźah wot nétka wschédny a njedźelski dżeń wot Mitowa 54 minutow po 5 hodźinach wotjédże. Pschihódnje też poslednje wjeczorne swjasanje se Shorjelzami (19 min. po 10 hodźinach wot Mitowa) leži. Na sironu ł Mojerezam je žo sajo dźiwadłowy cźah se Shorjelza njedźelu wjeczor wo hodźinu sajo pokożił a hižo 50 minutow po 11 hodźinach jow pschijédże.

S **Khrjebje.** Sa Radschowk, Khrjebju, Mitow, Nowu Wjeż a Cźernik smėje žo létuśe hłowne swobrazenje płahowanskich bytow a płahowanskich kundrosow pjatk 24. meje popołdnju ½4 hodź. w Nowej Wśy pschi wojeńskim pomniku. — Khrjebjanske turnarske towarstwo pschichodnu njedźelu 19. meje na tudomnym schulskim namésće swoju meju dele bjerje. Też ża wschelake sawjeżelenja je žo postarało. Wot 4 hodź. budża we „Krónje mejske reje.

*

S **Wjasońu.** W nozu k wutorje žu žo njesnaczi paduschi ſ palluczom do tudomneje Lessingskeje schule sadobyli, we wschéch schulskich swach samki kamorow rospaczili a kamory pscheryli. Paduchom je pschi tym summa pjenjez do rukow padła.

Powěsć z Cazowa pod Hrodźišćom

Wutoru popołdnju w 3. hodźinje wumrě w Jasowje pod Hrodźišćańskim po hižo mjezazy trajazej khorowatosći w 76. lécźe žiwjenja Lisa Domaščkojz, žotra naschesche lubeje žerbskeje spitzowarzelki Marjany Domaschkojz. Schtóž znaje Jasow, znaje tam też ſ khójanymi porośkenymi hórku, styk nébudźeneho žerbskeho hrodźišćańa a psched nim lubosny dwór ſ hlinjanym twarjenczkom, w kotrymż stej wobé zotśe wot młodoscze sem žo hromadze žiwiłoj, doniž jeju nétko smjerć njerosdźeli. Jeju dźéd je ſ Hornjeje Luźizy sem pschicźahnył a je žebi ſ wulkej pilnoscźu a prózu bleczał semje ſ hory pschtrawił a je zwotśmaj rukomaj twarjenczko na nim natwarił a žywjenu zynej tuto małe bydło sawostajił. Mariana a Lisa stej na 40 lét žiwjenj do města do žutnjowske fabriki khodźiłoj, so by schtej žo tak żeżiwiłej a też starschimaj na stare dny pomhałej starośe njesch. Po smjerći uteju wostaschtej samej. Stej žiwjenje je wschitkimi njelubosnoscźemi, cźeżemi, njeprawdosćemi a starosćemi spósnałej a ſ jaśnym duchom dale a dale widżałej, jako wjele druhich. S cźitanjom „Sserbskeho Jaśnika" sesnaschtej žo ſ duchownym Sserbśiwom a ſ Hornjej Luźizu, ſ dobrym jeje dźédom. Mějo pschirodnu krutosć, zamostatnosć myślenja a wótrosć ducha, běsche po wschitkim žiwjenskim nasbonjenju jenoż žnadne spósnacże žerbskich prózowanjow trjeba, a Mariana, kotraż niebésche jenże we swojim žiwjenju na pżjanje myślita, pósna w žebi dar k tomu a pocza žwoje nasbonjenja rjadowacź a sestajeć do prénjeje delnjoserbskeje dźiwadłoweje hry a hórsy na to k druhej. A zyle nowe wobrazy a podawki twarjachu žo w jeje myślach. Wschédne žiwjenje je swojim dźěłom a pschi tym khorowatosće žu bohużel na khwilu jeje dźěło sastajiłe. Lisa, hacź runjeż njeje wjele je swojeje hlinjaneje budki do żwéta pschilichła, běsche psches to we wschitkich stronach doma a wobtimaschе je swojim žiwym duchom zyły żwét a wschitke ludy hacź do posledniebo dnja žiwjenja. Wosebite duchowne wokhłódźenje běsche jej w posledním cźasu cźitanje „Sserbskich Nowin", kotreż běsche hlichcze w posledních hodźinach psched smjerću ſ najwjetšim sajimom cźitała.

Někotrymžkuli zuły je w léćźnym cźasu nimodnuzy žo rozwjeselejeli nad pišanymi kwétkowymi hrjadkami a krażnymi kaktejemi, wo kotreż je žo starała, kaž wo swoje dźéći. Někotrehožkuli je ſ nimi žwjeselela. Nowy jich rostcźeh w dlijazym žo nalećzu njeje doczakała. W domje je cźitko a jeje žiweje rosmołwy je naras tóna, tak kaž by ſ domu wuschła. We žwojej dostojnej žerbśej drasze wotpocźuje ścźicha na pschiprawjenych marach. Pschejemy jej po dźéle, khorości a cźerpjenju wécźny mér. A Bóh troschtuj nétko jeje zyle wobžamosenu ſotru Marianu a daj jej strowosć, so by po cźasu žo sajo ſo žwojemu pišanju wrócźiła mohła! — Pohrjeb budże pjatk popołdnju w 4 hodźinach.

Budyske stawniske powěsće

hjedźu 15. meje 1935.

Wumrěli su: 13. 5. Theobald Benno Krawz, priv. pschekupz, 69 lét. — 14. 5. Hana Selma Marta šmd. Müllerowa rodź. Mertschinkez, pensionarka, 59 lét. — Handrij August Urban, mjažowobhladowar, 76 lét.

Pśilopk

300 kurjatkow žo spalilo.

W Starych Biarnacźijach je pola bura Rengera we thłéwje kurjatkow woheń wudyrił, pschi kotrymž je žo 300 kurjatkow spaliło. Też dźeżacź pilatow je w pkominjenach žmjerzć namakało.

Kón pohonca šarasył.

Cźeżke njesbožo je žo na knježim dworje w Kunzendorfu stało. Hdyž tamutschi pohonc Löcker konja na pastwu wjedżeșche, tón wukopnu. Pschi tym žo Löcker ſ kopytom ſ taškim wotmachom do hłowy dyri, so žo jemu nop rosbi. Wón hnydom wumrě. Wobžarujomny, kotryż je 29 lét stary, schésć njesastaranych dźéći sawostaji.

Djerżo žo žmjertnje wopaliło.

Wóžomletna dżowjezicźka tatarskeho dźélacźerja Rich. Lehmanna w Zjekawje pjatk ſ małym bratrom žama w kuchini hrajšaschе, mješ tym so matź w hródźi dźéłasche. Holczy wožuđna mjšl pschipadze, papjeru w kuchinskich kachlach sapalicź. Na njesbože někotre schkrě na dżeżowu drastu padżechu a ju sapalichu. Wobžarujomne dżerżo je žo po zdyhm cźełe cźeżko wopaliło a na wopalne rany w jałosmych boloścach wumrjeło.

14 dźélacźerjow na sajedźenje ſ methylalkoholom wumrěło.

Po powěsći ſ Belgorada pola Kursła w Ruskej su tam 51 dźélacźerjow do khorowinje pschiwjesli, kotšiž su methylalkohol pili. 14 dźélacźerjow je hórzy wumrěło; wjetschi dźél ſ nich je wožlepiło, sa nich njeje nadźije na wotkhorjenje.

„Ruzy horje!"
Spodźiwne wokanje pod kožom.

W Cykagu buschtaj w tutych dnjach — kaž tamnische nowiny pišaja — mandżelskaj Harris ſ ſtikrócźnym energiskim wołanjom: „Ruzy horje!" se spanja wubudźenaj. Muž po dléschim cźakanju sasnjeći, njewidżeschе pak, wulzy sastrożany, žaneho cźłowjeka w lehárni. Hižo žej myślescheschtaj, so staj woporaj žiweho žona. Ale wokanje žo wospjetowasche, tón króć hischcze sasnjischo ſ jeneho rożka spodu koża. Muž wsa revolwer a tśeli dwójzy na dobre sbožo na městno, ſ wotkel wokanje pschiindże. Ale nicźo žo njepschasche. Skóncźnje žo mandżelskaj smužischtaj a swécźeschtaj ſ elektriskej lampku pod kožo. K žwojemu pschesłapjenju dohladschtaj žo na papucha (Papaget), kiž, wot žwétkoscze žlepjeny, hnydom se žwojeje thowanki wustoczi, žo na wulku lampu wozrjedź stwy žydny a wospjet žylnje artikulérowane tśitrócźne „ruzy horje!" schkrěcźeschе. Hižo nasajtra dopołdnja žo wupokaża, so je papuch jenemu kriminalnemu połizajej w žuboństwje cźełnył. Sastojnik bé jeho žortnje „ruzy horje!" wołacź nawuczik.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Duéman, za lokalny dźél a přilopk Marko Smolerowa za nawótzki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a dźěłi dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa służba.

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk 16. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,79
1 jendźelski punt	12,105	100 českosł. krónow	10,35
100 šwajc. frankow	80,34	100 franc. frankow	16,37

Hižo pschedwczerawischim žo na Frankobrodskej burzy měnjenje pschemėni, schtož žo też na wczerawschej Barlinskej burzy wuskutkowa. Kulisa sa snižene kursy łuporowasche, ale też bankowa klienta žo pilnje ſ kupnymi pschilkami wobdźělesche, kotreż žo na wsche akcijowe wiki rospschestrěchu. Spezialne hódnoty postupichu dalokо psches 1 proz. Na rentowych wikach běsche cźitcho.

Barlinske žitne wulkowiki. Na žitnych wulkowikach wobkhod jenoż pomału sajdżi a pobidowasche žo we měrnych kolišch. Poschicźenjow w khłébowych žitach je drje nécźto mjenje, tola pschejahuje hischcze napraschowanje. Mlyny maja dale jenoż žłaby zajim. W prowinzy je sa pschenzu nécźto napraschowanjow, tola rozdźél mjes poschicźenej a žadanej płaczišnu je wulki. Na mukowych wikach njeje pschemėnjenja. Wowża a jeczmjenja ſ pżjowanju je dale malo na wikach.

Wczera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenzy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,80 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Někotre płaczišny ſ Dżeżdżanskich wikow.

Libjata 2—3,50 hr., kačata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 60—1 hr., hołbje 60—1,10 hr., łuboj, šarsane 1,30—1,40 hr., kački, šarsane 1—1,80 hr., kury, stare šarsane 75—90 pj., młode šarsane 1 hacź 1,20 hr., schčakuti 80—1 hr., tiny 80—90 pj., jabłuka 30—60 pj., běrny, zentnaž 3,50—4,20 hr., po puntach 4—6 pj., jedźina koboda 20—25 pj., zybła 20 pj., krěn 70 pj., žołotej 10—15 pj., běły kał 18—20 pj., žydrołty kał 20—70 pj., pětršchilka 3—4 pj., hromak 45—55 pj., rześen 12 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 8—11 pjenjezkow.

Stótne wiki w Dżeżdżanach.

Na stótnych wikach stejesche dźenża na pschedań: 21 wołow, 37 bytow, 138 krunow, 366 cźelatow, 71 wowzow a 410 šwinow. Na witach howjaseho stotu žo swjetschа jenoż tajki stót politczi, kotryż žo minjenu pondźelu njeběsche pschedacź mohł. Też dźenża žo tu hischcze jara mało tuporowasche. Pola cźelatow sapocza žo žiwy wobkhod a płaczišny tu ſ lohka postupuja. Wobkhod ſ wowzami je bjes wusnama. Swinje mjetanju srėni wobkhod, płaczišny běchu trochu lépsche hacź minjenu pondźelu.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaczizny po złotej hriwnje.

	15. 5.	14. 5.		15. 5.	14. 5.
Pšenica	212,0	212,0	huny	11,0-12,0	11,2-12,2
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	—
jeczmjeń nowy.	—	—	módre łupiny	8,75-9,00	8,25-9,25
jeczmjeń, nat.	—	—	žołte łupiny	13,0-13,5	13,0-14,0
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	łany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. trubanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni, kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
rapa	—	—	rżana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	rečna „		

Płaczizna za pschenu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaczizna za jeczmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

To budza pjecza tajzy politikarjo, kotsiž ßu jako ministerszy presidentojo dowěrjenje semrěteho marschalla wužiwali.

Wuradzowanja knježeŕstwowych stronow wo nowym wólbnym prawje, kotrež běchu ßo s narodnym žarowanjom pscheторhłe, měřachu ßo ßrjedu saßo sapocžecž. Kaž ßo s Warschawy powě, chzedza po móžnoscži hižo w pschichodnym tydženju ßejm k wurjadnemu poßedženju swolacž, na kotrymž maju ßo wólbne sakonje po wustawje wobsamknycž.

Piłsudski so do Waršawskeje kathedrale přewjezł

Pólske wobydleŕstwo ßrjedu zyły dźeń do hroda Belvedere putnikowasche. Tyßazy rukow mjes tym dróhi města Warschawy, po kotrychž měješche ßo Piłßudskeho cžěło do kathedrale ßwj. Jana dowjescž, se žarowaŕskej pychu wupyschichu. Kathedrala ßwj. Jana běsche ßo hacž do 10 mtr. s cžornym ßuknom sapowěschała.

Wjecžor we 8 hodž. kaschcž s hroda Belvedere wotwjesechu. Generalojo jón s twarjenja pschinjeßechu a na lafettu stajichu. Schěscž koni potom lafettu cžehnjesche. Hdyž ßo dołhi žarowaŕski cžah po měscže hibasche, ßo se swonami wschitkich zyrkwjow swonjesche.

Prědku w cžahu wojazy kroczachu, sa nimi noscherjo sahlcžkow s marschallowymi rjadami dźěchu. Kaschcž duchowni wobdawachu. Sa kaschcžom jako prěni statny president s Piłßudskeho wudowu a s bližschimi ßwójbnymi kroczesche. Sa nim dźěsche generalny inspektěr pólskeho wójska, ministerski president, wschitzy prjedawschi ministerzy presidentojo atd.

Wobdźělnikow a pschihladowarjow je něhdže 200 000 było. Wokoło 11 hodž. cžah psched kathedralu sasta. W kathedrali Piłßudskeho cžěło 36 hodžin na marach steji.

Wo zřěčenju mjez Čěskosłowakskej a Ruskej

Parižska Havaska powěscžeŕnja s Prahi powě, so ßo s hewak derje wobhonjeneho žórka shoni, so ßu ßo jednanja wo ßowjetsko-rusko-cžěskosłowakskim pomoznym srěcženju s wuspěchom skóncžiłe a so ßo ßrjedu wo tekscže srěcženja dowuradži. Cžěskosłowakski swonkowny minister Benesch a ßowjetski wupóßłanz w Prasy srěcženje najskerje schtwórtk podpißataj.

Awstriske wojeřske lětařstwo pod Starhembergom

Jendźelske nowiny ßu s Wina shonile, so je generalny stab awstriskich domowných woborow wutworjenje lětaŕskeje mozy pod wjednistwom wjeŕcha Starhemberga wobsamknył. Awstriski wójnski lětaŕ Brunowski budže pjecža tuto wojeŕske lětaŕstwo sorganisowacž. Kaž ßo pische, najskerje Italska Awstriskej trěbne lětadła poda.

Italska, Jendźelska a Suezki kanal

Jendźelska je sa wužicže Suezkeho kanala s zusymi wójnskimi kódženi w pschipadže wobronjeneje swady wěste internazionalne winowatoscže pschewsała. Dźiwajo na pschiwótsjenje swady mjes Abeßynskej a Italskej ßo ßrjedu w delnim ßejmje jendźelskeho swonkowneho ministra wopraschachu, hacž je jendźelske knježeŕstwo Italsku dopomniło, so tute winowatoscže do skutka stupja, je-li k wójnje mjes Italskej a Abeßynskej dóńdže. Simon rjekny, so ßo to njeje stało a pschispomni, so nima žaneje pschicžiny ßebi myßlicž, so Italske knježeŕstwo winowatoscže Jendźelskeje njeby derje snało.

Nowy jebanstwowy skandal w Francowskej

S Parisa ßo powě, so ßu presidenta jeneho towaŕstwa sa wikowanje se žiwnoscžu jebanstwa a snjewužicža dowěrjenja dla a někotrych jeho bližschich ßobudźěłacžerjow wobskoržili. Wobskorženi ßu pjecža 66 milijonow frankow (něhdže 11 milijonow hriwnow) pschekschiwili.

Wójnske prawo w Grichiskej so wotstroniło

W Grichiskej je ßo wójnske prawo, kotrež běsche ßo pschi Venizelowym sběžku pschipowědžiło, je ßo hacž na někotre wobmjesowaze naprawy wotstroniło. Do tutych wobmjesowanjow ßłuscha wobmjesowana zensura a sakas sa nowiny, wo praschenju knježeŕstwa „republiki abo monarchije“, wo snutskownej politizy w sańdženoscži a wo sběžku pißacž. Nowiny, kotrež tutón sakas pschestupja, ßo s nakhwilnym abo trajnym sebracžom połhkostaja. Též wschitke prózowanja kotrež knježeŕstwo a sjawny porjad wohrožuja, wostanu sakasane, potajkim též wscha kommunistiska propaganda. Wólby ßu ßo wo tydžeń wotstorcžiłe a ßo na 9. junija postajiłe.

Wukrajnicy z Abesynskeje čě aju

Neutralni wobkedźbowarjo w Abeßynskej swadu mjes Italskej dźeń a khutnischu wobhladuja. Wukrajnizy s Abeßynskeje cžěkaju, dokelž ßo w bližschim cžaßu wójnskich schmjatańzow boja. Wobkhodne žiwjenje w abeßynskim hłownym měscže je ßo jara seßłabiło.

Ze Serbow

W Budyschinje, 16. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Hdyž z nohu do khudych kopaš, ći khudoba na khribjet zlěći.

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wčžera wjecžor w 7 hodž. barometer 739, hygrometer +6 a thermometer wodnjo +16. Dźenßa rano we 8 hodž. barometer 739, hygrometer —3 a thermometer w nozy +6. Rospołoženje wjedra w Europje je ßo něśto pschemeniło. Wyschina mjes Jendźelskej a Islandskej je ßo s nižinu rosdwojiła, kotraž psches zyłu Skandinaviju a Połnózne morjo hacž do Scholtyskeje doßaha. Nad ßrjedźnjej Němskej wcžera mjeńscha nižina ležesche a nam trochu deschcža pschinjeße. S měſtnami ßu též njewjedra pobyłe. Nižina spěschnje k dołhemu ranju cžehnje a sa njej saßo synmischi powětr duje. Někotole je wjedro njewobstajny ras dostało a jón najskerje khwilu wobkhowa. Wokhłódženje, kiž je dźenßa sastupiło, pak dołheho tracža njesměje. Na kóncu meje pak ßu pschi cžoplischim powětsje nowe deschcže móžne. — Jutsje pjatk słóncžko 4,09 hodž. skhadža a ßo 7,44 hodž. khowa. Měßacžk skhadža jutsje wjecžor 7,16 hodž. a khowa ßo rano 3,02 hodžin.

— **Wuhlady na wjedro sa jutsischi pjatk: Miłsche, tola njewěste wjedro.**

— **Wopominanje Piłsudskeho w němskim radiu.** Dźenßa schtwórtk wjecžor wot 1/411 do 3/411 hodžin němski radio ßwjatocžnoscž k wopominanju marschalla Piłsudskeho scžele. Porjad pschinjeße: 1. Beethovenowu ouverturu sa Coriolau, 2. pschednoschk „Piłsudski“ wot Schwarza van Berka, 3. Chopinowe žarowanske pschespolo.

— **K ßmjercži sasudženy mordak John,** kotrehož je Shorjelski pschißažny ßud k ßmjercži saßudžił, je pschecžiwo wußudej revisiju sapodał. Tehodla jeho hischcže njejßu mohli wotprawicž. Jutsje pjatk budže 4. khłostazy senat němskostatneho ßuda w Lipsku wo jeho revisiji jednacž. Kaž je snate, je John wobßedźerja pschenajeńskeho automobila Pietscha se Zidžina (Seidenberga) pola Shorjelza skónzowal, so by jeho wurubił.

— **Sswědkaj ßo pytataj!** Wożobje, kotrejž stej 15. meje 1935 tu na Bohatej haßy do jeneho zigaroweho a zigarettoweho wobkhoda pschischłej a stej tam wo khłostajomnym podawku powědałej, kiž je ßo runje stał, ßo proßytej, so byschtej ßo pola kriminalneho wotdźělenja w Budyschinje, telefon 2802, samokwiłej. Jeju wobkedźbowanja psched skucženjom khłostajomneho cžina ßu sa dospołne wujaßnjenja tutoho pada wulzy ważne.

— **Pjatk ßo zyrkuß Busch w Budyschinje wotewri.** Pjatk 17. meje ßo hóstne hry zyrkußa Buscha w Budyschinje sapocžnu. Rano ßo hromada zyrkußowych wosow na Budyski Tšělnik pschiwjese. W běhu dnja ßo s wulkej spěschnoscžu wobschěrne město zyrkußowych stanow natwari. A wjecžor hižo tyßazy žehlawkow na hłownym stanje a na faßadže pschipowědźa, so je wulki wokomik prěnjeho pschedstajenja pschischoł. Potom móža ßo wopytarjo s města a se wßow wożobinßy wo rjanoscži a khmanoscži wulkeho dwójneho programma pscheßwědcžicž. S wobdźiwanjom budža móz swěscžicž, so woprawdźitoscž wocžakowanja hischcže pschetrjechja. Sa wopytarjow je wschitko najlěpje pschihotowane. Buschowa zenialna organisazija skutkuje. Sastupne lisczžiki ßo hižo něśto do cžaßa pschedawaja. Kóždemu ßo radźi, so by ßebi lisczžik do cžaßa kupił, hdyž nochze pschi wjecžornej pokładni dołho cžakacž. Po zyrkußowym pschijěsdźe budźa též pokładnje na Tšělniku wotewrjene. Němskostatna železniza je swólniwa, též pjatk njedźelske jěsdne lisczžiki do Budyschina wudawacž. Tute pak jenož sa wopytarjow zyrkußa płacža, tehodla maju ßo wone pschi zyrkußowej pokładni pschedpołožicž, so bychu ßo kołkowałe. Na tutym dnju wjecžor pojědže po skóncženju wjecžorneho pschedstajenja wożebity cžah do Radworja. Wužiwarjo ßwojich jěsdźadłow na Tšělniku khowaŕnju sa jěsdne koła a auta s rukowanjom sa dobre khowanje namakaju.

— **Někotole 5000 hriwnow myta.** Sa wußlědženje rubježnikow, kotsiž ßu pola Cžeŕwjeneje Wody njedźelu rano wokoło 2 hodžin železniskemu spěschnikej sastacž dali a potom s jeho póstskeho wosa 59 000 hriwnow rubili, je němske železniske towaŕstwo wustajene myto na 5000 hr. powyschiło. Pódla teho ßo 10 prozentow saßo dostateje summy rubjenych pjenjes lubi. Pschi nadpadže ßu ßo s najmjeńscha schtyrjo młodźi ludźo, 18 hacž 25 lět stari, wobdźělili. Wschě sdźěleńki, byrnjež ßo njeważne bycž sdałe, ßu pak wyschnoscži ważne, wona ßo s nimi krucže dowěrliwje saběra. Njech ßo wone bjes komdźenja wożebitej kommißiji, krajnemu kriminalnemu polizajstwu, w tu khwilu w Cžeŕwjenej Wodže (Rotwasser w Shorjelskim wokrjeßu) w hoscženzu „Pósty“, telefon Kohlfurt 260, abo kóždemu polizajstwu abo žandarmstwu wosjewja.

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

20] (Pokracžowanje.)

„Cži knježa błasnja“, ßej njespokojny powěda, „jowle s naß maja ßej pschikład wsacž. Po Měrcžinje — sane drěcže. Konjom wottorhamy podkowy, pschestawamy jim wowß dawacž, wozy stajimy do hródźe — wozy a płuhi pod kólnju — khwilu mamy w bróžni hischcže něschto sa dźěło, prjedy hacž wumłócžimy — ale we wulkim różku jěsdźicž, schtó je to hdy ßłyschał?“ — Wrótnoscž to je! Maja to wscho něhdže pod tšěchu skhowacž, lokomotivu a wozy, so njeby na nje cžahnyło a ßo deschcžika schło, a w nalětniku maja s tym saßy wucžahnycž.“ Bě tak hněwny, so njeńdźesche ani pohladacž, kajki płuh psched cžahom jěsdźi, kak ßepje rosmora a wotstronja, so je železniska cžara saßy prósdna, kaž by ju wumjetł.

Ale wschitzy ludźo njejßu tajke schwinzy kaž Schkowroncžkez dźěd. — Hdyž ßo ras po wobjedže ke kachlam ßydže, na nóß bryle wsa a do ruki njebosk s kuskom drjewa, ßam hischcže njewědźo, schto s toho shotowi, ßo durje schěroko wocžinichu a w nich stejesche — Trawnicžk. Wuměnkaŕ na njeho psches bryle pohlada a wócžzy ßo jemu s radoscžu sabłyschcžeschtej.

„Saperlischla tola! — s wotkel ßem pschikhadźecže? A sacžińcže durje, cžehnje na nohi kaž sły njedobry.“ Hnydom spěschnje stany, a poda hoscžej ruku: „Nó tak, witajcže k nam! To budźech ßo skěrje ßmjercže nadźał, hacž so bychcže ßo wy w tej symje tu wulahnył.“

Sastyskało je ßo mi, ßo Trawnicžk ßměje, „a tuž ßej praju, maja tam železnizu, spytaj to, kak ßo s njej jěsdźi.“

Trawnicžk je se wschěmi majami majany. S nim dyrbi ßo wobkhadźiwje jednacž kaž s lischku. Druhdy cžini, kaž by wodu samucžicž njemohł, ale dobreje žiłki w nim njeje.

„Haj, haj! To cži Prajenjo hižo s dołhej khwilu njewědźa schto sapocžecž,“ Schkowroncžk kaž nicžo wo to wotmołwja, ßam též se wschěmi masani, ale se žanym dobrym — „kak dha scže ßo to shotował, luby Trawnicžko? Wschako hischcže póstnizy nimamy, a wy macže woblecženje na ßebi kaž pojaz. Dźěcži s zyłeho Borowna dźěn sa wami poběhnu kaž sa keklerjom.“

Trawnicžk měješche ßněhakowaſku drastu na ßebi, ßněhakaj a kijej bě w atelieru wostajił a tak, kaž běsche s běłej wołmjanej cžapku na hłowje, schoł ßwojeho najlěpscheho pschecžela a najrjeńschi model s zyłeho Borowna — Schkowroncžkez dźěda wopytacž. Haj, Trawnicžk je akademiski moleŕ a wjele lět hižo pschebywa nalěcžo a lěcžo w Borownje, jenož na symu do Prahi jěsdźi. Jansa Staper, Wjelz, Dubra, Wjelcžk běchu ßo tu wotměnili, na mnohich ßo wuměnkaŕ hižo njedopomina, ale to derje wě, so běchu wschitzy hólzy wótri kaž britwa, rjeni kaž knjecžny, wohniwi kaž wino, spěschni kaž woda, ale skoteje wutroby! Ale žadyn njebě Borownej tak pschiwuknył kaž Rěsak. Na „trawnikach“ bě ßebi atelier natwarił, a kaž ma pola naß kóždy nimo ßwojeho mjena hischcže někajke mjeno po khěži, tak též molerjej „Trawnicžk“ narjeknychu a bórsy nichtó w zyłej wokolinje nicžo wo molerju Rěsaku njewědźesche, ale kóžde dźěcžo snajesche — Trawnicžka. Běchu jeho též jako woprawdźiteho „ßußoda“ do gmejny pschijeli, jeho khěžzy běchu cžißło dali, s wulkotnym picžom běchu to wośławili a měřachu wjeßokeho molerja jako krajana. Spłuny s nimi a rosumjesche jim. Noschachu jemu kschiže k pschemolowanju, firmy k molowanju, a hdyž pschińdźe wukas, so na kóždym wosu, tak rucže hacž wujědźe psches mjesy gmejny, dyrbi tafličžka bycž s mjenom mějicžela, a hdyž běchu krajni skražnizy potom pokasali, „so to njeje žadyn žort“, so je to ważnje měnjene, haj hdyž bě ßamo starosta Wołdrich Hejßak dyrbjał w Domažlizach jedyn zyły sloty pokuty sa to sapłacžicž, so na wosu tafličžki njebě, měješche Trawnicžk połnej ruzy dźěła. K jeho cžescži budź prajene, so ßo sa to njehańbowasche, so to njeměješche sa ranjenje, ale so to radlubje molowasche a na kóždej tafličžzy wěso něschto žortneho swora. — Pißmiki na hłowu stajesche, cžeńke a tołste ßmuschki wobrocžesche, s zyle wożebitym waschnjom a prawopißom pißasche, słowa wopak a ßměschnje rosdźělesche, tak so daloko schěroko tajkich tafličžkow njebě. Ale najlěpje ßo Schkowroncžkowa poradźi. Namolowa na nju ptacžka schkowroncžka kaž žiweho, potom hnězdko a pod hnězdkom napiß: „Borowno cžo. 5.“

„Saklepane, to scže rjenje scžinił,“ pokhwali jeho dźěd — tehdy hischcže hospodaŕ, a tafličžku njebudźesche ani sa milion dał.

Trawnicžkej bě ßo hižo bur Schkowroncžk salubił, ale woprawdźe ßo s nim spschecželi, hdyž bě hospodaŕ na wuměnku. Kaž ke kowarjej abo k wojnarjej drje wschitzy burja též k Trawnicžkej „na bjeßadu“ khodźachu, ale najcžascžischi bjeßadnik bě tu Schkowroncžk. Měješche na to najwjazy khwile a tohodla Trawnicžkej též najhuscžischo jako model ßedźesche. Wo wschěm móžnym na ßwěcže ßej s molerjom powědaschtaj, wurěcžowaschtaj ßo, pokracžowaschtaj ßo, Schkowroncžk hrožesche, so nihdy na nihdy wjazy próh jeho budy njepschekrocži — ale wuspa ßo, hněw ßo jemu s hłowy wukuri, sastyska ßo jemu, a njepschińdźe-li Trawnicžk, dźěsche Schkowroncžk k njemu. Khwilu hischcže bórbotasche, lěnikow jemu nadawasche, so nicžo njecžini a nicžo njemóže. „Schto dha scže to saßy namolował?“ wobhladowasche ßej sapocžaty wobras, „tole ma koßa bycž? Hahaha! S tej bychcže toho naßykł! Ani wodu wam rěsała njeby!“

„Cžehodla pak?“

„Dokelž wótra njeje, pjerschcžeń jej pobrachuje, na koßnischcžu je kaž pschilěpjena a niz na nje narażena, ja wam koßu pokasam,“ a khwatasche domoj, pschinjeße koßu a měješche zyły pschednoschk wo njej.

Trawnicžk ßo ßydźe, hněwnje ßerschcžowz hrabny, do barbow namocži, tam a ßem s nimi mórasche, wumjeńkaŕ jemu psches ramjo pschihladowasche a khwalesche: „Nó, tola scže to trjechił, někotole to je, kajkež ma to bycž.“

(Pokracžowanje scžěhuje.)

Pokiwy pyskej a pjeru

sto stotk (nic: stotek), stowka Hunderter, Hundertmarkschein usf.

stobor (Hürde) jórda

Stockprügel kijuch

Stoff als Gewebe wutk (= štož je wutk-ane) 1721 subtegmen, linium, licia Hutk wot tkanja

stolz ragen so hordźić. Hród so hordźi

Stopnjowanje: 1) sylny, 2) sylniši, 3) najsylniši abo samy sylniši, 4) nanajsylniši. Dźěło, zo samo sylnišim na stawy pada (Rds.) eine Arbeit, die auch den stärksten schwer fällt. Přiwěšk je iši abo ši: nowiši, nowši, miliši, milši. Někotre słowa maju jeno ši: słabši, młódši, twjerdši, słódši (słód-ki), druhe maju jeno iši (wurjekowanja dla: swětliši, khłódniši, mudriši čorniši

Radio

Piatk 17. meje po hłuchi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.20 wjeselny ranšči konzert. 11.30 za wjesne žony. 11.40 za burow. 12 pschipołdnišči konzert. 19 reje se starych cžasow. 20.15 hodźina naroda. 21.05 ſ operettow.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6 za burow. 6.20 ranšči konzert. 8.20 k Bachowemu lětu. 11.45 za burow. 13.15 pschipołdnišči konzert. 15.20 za žony. 17 popołdnišči konzert. 20.15 hodźina naroda. 21.05 hudźbny wohnjostroj.

Hišcze ważne ſ dnjoweho programma. Batlin: 21.05 hudźba psched 150 lětami. Hamburg: 21.05 stari mischtrojo. Wróćtawb: 21.05 symfoniſti konzert. Stuttgart: 21.05 orchestrowy konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 18. Mai 1935: 8—½11 Uhr für Me Nrn.: 4251—4650.

Rohes Rindfleiſch, Pfund 0.30 RM. und rohes Schweinefleiſch, Pfund 0.35 RM.

Die Freibankverwaltung.

Der Kommunikationsweg Neschwitz—Wetro wird wegen Beschüttung in Flur Neschwitz vom 16. Mai während der Dauer der Bauarbeiten gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Puschwitz gewiesen.

Bautzen, am 15. Mai 1925. **Der Amtshauptmann.**

Am Sonnabend, den 18. Mai 1935 vorm. 10 Uhr werden beim Finanzamt Bautzen, Sedanstraße 17, öffentlich meistbietend versteigert: 2 elektrische Motore, verschiedene Bekleidungs- und Gebrauchsgegenstände, Wiener Flügel, 1 Garnitur Korbmöbel, 1 Schreibmaschine (Urania).

Finanzamt Bautzen — Vollstreckungsstelle.

Towaſtwowski powěſtnik.

Drježdźany. Wšitcy tu a we wokolnosći bydlacy Serbja so wutrobnje na serbske kemše njedźelu 26. meje rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais přeprošuja. Spowědź wot 7 hodźin.

Hornja Hórka. Sserbſke towaſtwo „Lužiza“ smě̌je njedźelu 19. meje pop. w 4 hodź. swoju měsačnu shromadźiznu w Teichertez hoſcženzu. Knjeza dowěrniżu ſo proſcha, to wschěm ſobuſtawam wosjewiċ. Mo ſu hate wobdźělenje ſo proſy. Hoſcżo ſu lubje witani. Pſchedſtojnſtwo.

Khwaczizy. Nasche ſerbſke towaſtwo ſarjaduje njedźelu 26. meje wjecżor ½8 hodźin w Kſchiwej Borſchći wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiznu. Na njej rěcži rěcžnik Domowiny. Jurij Schewczik, župan.

Minakal. Sserbſke towaſtwo „Statok“ ſarjaduje njedźelu 19. meje wjecżor we 8 hodź. w Lipicžu pola Kucharez wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiznu. Na njej rěcži rěcžnik Domowiny. Zyła wošada je na nju lubje pſcheproſchena.

Rakezy. Sserbſke towaſtwo „Lipa“ ſarjaduje njedźelu 19. meje pop. w 3 hodź. w hoſcženzu w Kamjenej wulku ſjawnu ludowu ſhromadźiznu, ſa kotruż nam Domowina pěsczele rěcžnika. Kóżdy Sserb a Sserbowka naſcheje wošady ma tutu ſhromadźiznu wopytacź.

Narańša delnja župa zarjaduje sčěhowace zbromadźizny:

19. meje pop. w 3 hodź. pola Schusterec w Komorowje pola Klukša.
23. meje wječor we 8 hodź. pola Fährmannec we Worcynje.
24. meje wječor we 8 h. w hoſcenczu w Krakecach.
27. meje wječor we 8 hodź. pola Sendźic w Malešecach.
28. meje wječor we 8 h. pola Schusterec w Klukšu.
29. meje wječor we 8 hodź. pola Pötschkec w Pſiwćicach.
4. junija wječor we 8 hodź. pola Lindnerec w Porśicach.
5. junija wječor we 8 hodź. w hoſcenczu w Bukojnje.

Nowe koleso ?

Haj!
Ale jenož
Miele
Dostanjeće jo we wobchodach z kolesami

Pola mje dostanjeće w dobrej kajkości
spirituozy
po litrach ze suda.

		1/1	1/1
Arrac. měšenje	45%	5.60	1.40
Jam.-rum „	38%	3.80	0.95
„ „ „	45%	4.60	1.15
„ „ „	50%	5.60	1.40
winowy palenc	38%	4.50	1.15
měšany palenc	38%	3.60	0.90
Goldbrändy	32%	2.80	0.70
palenc k picu	32%	2.20	0.55
čisty spiritus	96%	6.00	1.50

Sadowe wina
po litrach ze suda

wino kisał. wišnjow	l 0.83
wino z čerwjenych jańskich jahodow	l 0.68
cyder, słódke kisane jabłukowe wino	l 0.64

Němske połonowe wino
syrine, žadosć za jědźu zbudźaće l 0.90

Prošu přinjesće čiste bleše sobu
Otto Sachse

HOLCA
do małeho ratafatwa (2 kruwje) so k 1. junijej pyta
Hornig we Worklecach

Pytam k 1 junijej bibliciwu, pilnu
HOLCU
za domjacnosć a hoseńcu.
Zwud. Eiselowa w Rožeńce

Nowe koleso ?

Haj!
Ale jenož
Miele
Dostanjeće jo we wobchodach z kolesami

Krjepjawy
10 litr., lakérowane . 2,95 2,25
10 litr., zacynkowane 2,95 2,30
poskića
Siegel w Budyšinje na Zadnjej Bohatej hasy 15

Bydleńje, lěhańje,
kuchinje, pólstrow. twory atd.
jenotliwe meble kupujeće tunjo pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Rěči serbscy!
Mam swoju pólstrowańsku Mandželsku pożčcowku přijimam.

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wuplaći

Meble
a pólstrowane twory
poruča po najniższich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rožow. hasy 15
Sym Serbi

Jězdne plany
„Blitz“
z přidawkom za awta
lěčne wudaće 1935
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

678 kolesow předach w zańdźenym lěče. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.
Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś 300 na składze! Po přeču na wotpłacowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.
Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow
Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.
J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4

BUSCH
Cirkus wulkeje zamóžnosće!
Pjatk, 17. meje, wječor ½9 hodźin na Třeliniku w Budyšinje swjedźeńska
premijera!
Hobrski cirkusowy program a mócna
wódna pantomima
„Wječba Kalify“
Wšědnje ½9 hodź. wulke błyšća-polne
gala-předstajenje
z połnym programom premijery!
Wšědnje ¼4 hodźin: Woblubjene
předstajenje za swójbnych a cuzych
ze wšěmi cirkusowymi sensacijemi a z njeskrócenym wodowym dźiwadłom!
Před předawanje so wotewrilo!
Lisćiki w cigarow. wobkhodźe Hentschel na Lawskich hrjebjach 18. Telefon 3610. Po přikhadźe cirkusa bjez přestawa też při jeho pokładnjach na Třeliniku. Telefon čo. 3668
Kóżdy może sebi wopyt pola Buscha dowolić!
Płaćizny su časej přimjerjene nizke. Bjezdźěłni, socialni malorentnarjo, žeńcy wójnscy zranjeni z płaćiwym wupokazowanom płaća při cirkusowych pokładnjach za wšě města k sedźenju jenož poł płaćizny! Popołdnju płaća dźěći hač do 12 lět za wšě města k sedźenju tohorunja jenož poł płaćizny! Wupokazy maja so při pokładnjach a też při zastupje předpołožić
Wšědnje wot 9 hodź. dopołdnja: Buschee wi[illegible] hódna
přehladka zwěrjatow a ludow
Zwěrjata wšěch kontinentow! Najlěpše rasowe konje! Kóżdu hodźinu wosebite wustupy barbitych spěwarjow, rejwarjow a fakirow! Promenadowy koncert!
Kedźbu! Statna železnica wudawa na wšěch dnjach Buschee pohoćinskich hrow njedźelske lisćiki do Budyšina! Jenož za wopytowarjow cirkusa! Dnja 17. meje pojědźe po skónčenju wječornego předstajenja wosebity čah w 23.50 hodźin w směru do Radworja. — Firma Richard Wjeńka zarjaduje při potrjebje awtobusowe jězby. —
Wos. městno za parkowanje awtow a wotstajenje kołow z rukowanjom!
Busch počehnje po měsće!
Pjatk 17. meje zarjaduje cirkus Busch wulki WOBKHAD w 5 hodź. popołdnju wot Třeleńnje přez Połmcenu hasu, Bohatu hasu, Hłowne torhošco, Znutřk. Laweku hasu, Lawske hrjebje, Kěžorsku dróhu, Moltkowu hasu, Kamjentn. hasu, Drjew wiki, Hornčerśku hasu a wróco na Třeleńnju. Artistojo w pyšnych kostumach, skupiny jězbarjow, zastupjerjo barbitych ludźow, konje w gala-graće, ekzotiske zwěrjata, hudźba! Wšo jara widźenja hódne. Dźiwajo na drohotnosće kostumow móże so WOBKHAD jenož při rjanym wjedrje wotměć. Hdy by so potajkim na postajenym dnju dešćowało budźe wobkhad sobotu dop. w 11 hodź.

Žonjace kłobuki
Wulki wubjerk. Nizke płaćizny
Gertrud Träger
w Budyšinje na Sukelskej hasy čo. 30

Kožane kholowy
alě za narodne drasty, stupnje, kłobuki, ślipony tunjo
T. Albert
w Budyšinje
na Lawskich hrjebjach 10
Wupředawańja za R.-Z.-M.

ZÜNDAPP
rěka postup!
D-rjadowna a ćah. prudow. blockmotorom (7 PS stajnje mocy) za 695 hač 695 hr., Kardan-rjadowna z njesłyšomnym stworym rjadowym ćěriłom z elastiskej Kardanowej wóšku za hr. 795 hač 1560 hriwnow.
Rady wam kolo předwjeće
Richard Kieschnick
w Budyšinje na Hošć hasy 17
Zastupjerstwo za Budyšinsku

Kedźbu! Kedźbu!
Twar silow
Durinska kulojtna forma za żelezowy beton, 21 cbm wobsaha, so k wuźiću wotpósłanje.
Bliže informacije darmo!
Herm. Neitsch w Horn. Kumwałdźe
Twarske předewzaće za zeńtske a żelezobetonowe twary

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihańi abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin“
Jenož 20 pj.

Sanitetny rada dr. med. Michauck
wot soboty 18. meje zapućuje

Wšitke
šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće
w Serbskej knihańi
w Budyšinje
w Serbskim domje

Kóżdy Serb čita Serb. Nowiny

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćeńcańske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 114 — Budyšin — Pjatk 17. meje 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Nürnbergski zjězd wot 10.—16. septembra

Na hłownej zhromadźiznje Nürnbergskeho towarstwa za wobkhad wyschichi měschčanoſta Liebel wo pschihotach za stronu. zjězd 1935 w Nürnbergu rěčeſche. Wón dźeli, so je měschčanske sarjadowstwo wschitko čzinilo, so by letuschi stronin. zjězd tak wulki kaž lońschi. Samerowny swjatk za Nürnbergski stronin. zjězd na letuschi stronin. zjězd, kiž so wot 10.—16. septembra wotmeje, nětko 15 milionow hriwnow nakoži.

Němſkostatna zjelesniza za dźela w krajinje za zjězd tehorunja 15 milionow hriwnow pschewostaji. Nürnbergska zwěrinska zahroda so w blizschich letach na druhe městno pschepokoji, dokelž so jeje městnosć zbožu za zjězdy trjeba. Zahroda so na druhim městnje rjenscha a bohatscha pschiprawi. Nürnberg smě̌je potom najnowočzaſnischu němsku zwěrinsku zahrodu.

Nacionalsocialistiska strona so wjacy njewotewri

Župny nowinarski hamt za Barlin w nazionalsozialistiſkej stronje so w dleschim nastawku z praschenjom zastupenja do strony zaběra a k temu piša: Hač runjeż su stronine městnoſcze wospjet zaſnje wojewite, pschesco sano měnjenje nastawa, so budźa powschitkownje nowe pschijimanja do nazionalsozialistiſkeje strony nóžne. Myſl, so so stronа hišcze̊e raz zyle wotewri, njeje̊su prawe. Na poſledninm pohe̊benju Barlinſkich wjednikow městnych skupinow je so zaſnje zdźelilo, so je so jenoż za małe liczbu jenotlíwych pschistupjenjow nóžnoſcz pschiprawika, so bychu so bźne wotkhady wusankowanjow, zmjertnych padow, wocźehnjenjow atd. wurunale.

Tu so wěſo najprjedy na starych zasłużbnych stroninych wojowarjow w SA, SS, NSKK a druhich stroninych wotdźelkow, wobźehe̊ MSBO, dźiwa, to je na tajkich muži a na tajke żony, kiž hižo do pschewzaca mozy aktiwnje za stronu dźěłachu. Nusne je, so za to pokaże, so za pschicjecze poſticzeny zastupny pjenjez abo dobrowólne pschinoſchki njeje̊su rozsudźaze, ale so na so wobźehe̊e na charakter próſtwarjow a na jich swólnjwoſcz a chmanoſcz za skutkowne zobudźelo w służbje hibanja hladaca.

Göring do Waršawy wotjěł

Ministerski president general Göring je schtwórtk wjecźor ze żelesnizu z Barlina do Waršawy wotjěł. Jeho pschewodźeja jako zastupjeć wojerſkeje mozy general infanterije z Bock za wójſko, konteradmiral Witzel za němſke namórnistwo a generalny major Weſer za němſke wojerſke létarſtwo, nimo teho ministerſkeho prezidenta wyschkowny leutnant Bodenschatz a major Conrath pschewodźataj. Na cźaſ jeho pschebywanja w Pólſkej so ministerſkemu prezidentej pólſki wyſchſt z Morawſki jako ataſchej pschida.

Wukrajny wobrazowy rozprawjeſ so z Němskeje wuwokazał

Wobkhodny wjednik New-York-Times-wobrazowje służby Julius Bolgar je so wczera z pschiſwolenjom pjecź dnjow wupuczowarſkeho cźaſa z Němskeje wupokazał. Bolgar, kiž je madźarſki ſtaczan a źidowſkeho pokhoda, je wospjet swoje njepschecźelſke smyſlenje napschecźo nowemu ſtatej a jeho wjednikam wuprajił. Tehodła Bolgarowe dlíſche pschebywanje w Němſkej njeje mózne.

Wukrajne delegacje we Waršawje

Schtwórtk popołdnju zu prěnje delegazije wukrajnych mozow do Waršawy pschijěłe. Bjes pschestacźa je wschěch 10nczin kraja cźahi z tyſzazami ludźi do Waršawy pschijěłowaja. Wschitzy chodźa morwemu marſchallej poſledniju cześcź wopokazać. Cźiſchcześenza na dróhach blisko katheđrale zjimj. Jana z kóždej hodźinu pschibéra. W zyrkwi wyłožu duchowni bjes pschestacźa żarowanſke zwjazotocźnoſcze wotmerwaju.

Policija dyrbi zo bóle a bóle ſeſtylnjeć, so by porjad w kilometry dołhich rjadach cźakajcych zachowała. Wschitzy chodźa do zyrkwje, so bychu tam nimo morwemu marſchallu cźahnyli. W hoſcenzach zu wschitke zjimy pschepjelnjene, so zebi zuły hižo w privatnych wobydlenjach zjimy wotnajeja.

Eden wo wotbrónjenju a bjezstrachu

Lord Eden je schtwórtk wjecźor w jenym Londonſkim městowym dźelu zwoju prěnju zjawnu rěcź po zwojim wotkhorjenju mět. Wón najprjedy na politiku pokaja, kotraż je zo z jendźelſko-franzowſkim wojewjenjom z 3. februara zapocźała. S krótkimi zwiſowami wón dopominaſche, cźehodła Barlinſki wopyt jendźelſkeju ministrow njeje wschitke nadźije dopjelnił. Londonſki protokoll zo wozbeje z dwěmaj wězomaj saběra, z bjeſtrachom a wotbrónjenjom. W zanym tuteju praschenjow zo w Barlinje važneho postupa njeje dozpěło.

Potom Eden wozbeje wo wotbrónjenju rěcźeſche a rjekny, so je zo pschi dotalnych rozrěcźowanjach wo to prózowało, so bychu zo tſi wulke mozy, Franzowſka, Němſka a Italſka, wo bylnoſcźi zwojich wójſkow dorěcźale. Tutón Macdonaldowy plan pak Němſka podźiſcho njeje pschijała. Eden nahlady němſkeho knjeſtwa pohódnoſcźuje, hdyż na němſku ſtarosć w ranſchej Europje dźiwa.

Na położenje w ranſchej Europje dopominajo, Eden rjekny, so by zo ſowjetſka Ruſka w zwojim ſajimnje pschecźiwowy ſchemu wobroczka, ſchtož by to, ſchtož je wona w poźlednim cźaſu zebi wutworika, mózno zaſchkaſcź. **Tola hdyż zo djenſtnjſche internazionalne położenje hnuto ſ lětami psched wójnu pschinuna, je taſke pschinunanje jenoż ſ dźěła prawe.** Stónczinje zo rěcźnik wopraſcha, kaſku politiku dyrbi Jendźelſka pschi djenſtnjſchim europſkim położenju wjeſcź. Jako jenicźki wupucź widźi wón kollektiwny měrowy ſyſtem, kiž zo djenża praktiſcźy w Swjatku ludow pokaſuje. Jebźelſka politika zo pschecźiwo zanemu narodej njeměri, ale pjeża jenoż pschecźiwo tajkim narodam, kotreż njewobkedźbuja ſaſadny wuſtawkow Swjatka ludow, kiž je Jendźelſka pschijała.

Zwjazk mjez Francowskej a Ruskej so wutwari

S Moſkwy zo powě, so je zo wopyt ſwonkowneho kommiſara Litwinowa w Parizu wobſamknył. Litwinow zo na konzu meje w Parisu wocźakuje. Wón chze nekotre dny w franzowſkim hłownym měſcźe pschebywać, so by ſ politikimi jednanjemi cźeż wo rěcźenju ranſchich ſtatow pokraczował. Po druhich powěſcźach zdobom znamjenita wojeńa cźerwjeneho wójſka a namórnistwa do Parisa pojdźe, so by ſ franzowſkimi wojerſkimi wozbami, wozbeje ſ franzowſkim generalnym ſtabom ſwiſli nawjaſała.

Laval je w zwojej radiowej rěcźi w Moſkwje prajił, so je zo pschecźelſtwo mjez Franzowſkej a ſowjetſkej Ruſkej potwjerdźiło. Franzowſke nowiny tuto wuprajenje w zwojej wjetſchinje jako prawe dopokaſacź ſpytaju a na měſtno w hamtſkim wojewjenju pokaſuja, hdyż zo praji, so Stalin franzowſkej politiczy krajneho faſkitanja pschihłowuje, a so zo Ruſka njebudźe do teho tykacź, hdyż zo franzowſke knjeſtwo pschecźiwo kommunizmej wobara. Rozprawjerka nowin „Oeuvre" tuto wuprajenje wurjadnje mjenuje, kotreż je ſamo w Ruſkej pschekhwapiło. Tuto wojewjenje móże na powſchitkowne wuwicze kommunizma wažny wliw měcź. Někotre franzowſke nowiny wſchak na hódnoſcźi tuteho pschihłubjenja dwěłuja.

Kommunistiſke nowiny „Humanité" tuthym nowinam wotmołwja, so je wojowanſka hódnoſcź ruſkeho wójſka jara wulka. Tu je wažne pschipomnicź, ſchtoż wozbeje rozprawjeć Parizſkich nowin „Petit Parisien" z Moſkwy piſa, so maju Sowjetſkeho hižo wjacy hač 4000 nowocźaſnych wójnſkich létakow. Wozbeje rozprawjeć nowin „Echo de Paris" pschihowedźa, so diwaj franzowſkaj regimentaj w běhu lěcźa zowjetſke wójſko wopytataj. To budźe we wěſtym zmyſle pschedhra za rozrěcźowanja mjez franzowſkim a ruſkim generalnym ſtabom, kotreż zo prjedy abo pozdźiſcho wocźakuja.

W powſchitkownym pschehladźe, kiž Pertinax w „Echo de Paris" z Moſkowſkich rozrěcźowanjow ſeſtaja, zo praji, so djenża hiſcźe nichtó njemóże widźeć, kak zo pakt z 2. meje wuſkutkuje. Problem piſche wjele njeſnatehe wopschija. Sa tutón wokomik pak dożaha, so je němſki ſtrach za ſowjetiſku Ruſku a za Franzowſku pjecza hłowny ſtrach, psched kotrymž maju wſchitke druhe rozpominanja wuſcźe ſtupicź.

Rozrěcźowanje mjez Pólskej a Finskej

Finſki ſwonkowny minister Hackzell je zrjedu wjecźor do Waršawy pschijěł, minister dwaj dnjej we Waršawje wołanje a zo tež na pokhowanju marſchalla Pitſudſkeho wobdźeli. „Kurjer Polſki" k temu piſa, so je wopyt finſkeho ſwonkowneho ministra poliſtiſy wulzy važny, runjeż zo pschi narodnym zarowanju w ſjawnoſcźi dosć njewobkedźbuje. Pólſka zo jako ſtat baltiſkeho morja pjecźa zenje njeje baltiſkeje politiki wsdała. Njepschihódne poczahi z Litwu wschelake politiki wolivy w baltiſkich ſtatach a njedowěra mjez tutymi ſtatami zu njepschihódne wumněnjenja za poczahi Pólſkeje k jenotliwym ſtatam wutworite. Tehodła zo nadźijeja, so prěni wopyt finſkeho ſwonkowneho ministra we Waršawje lózo hač dotal k dorosumjenju mjez baltiſkimi ſtatami a Pólſkej dopomha.

Zrěcźenje mjez Cześkosłowakskej a Ruskej so podpisało

Schtwórtk popołdnju krótko po 4 hodź. je zo w ſwonkownym ministerſtwje w Prazy wozune ſrěcźenje mjez Cźeſkosłowakskej a ſowjetiſkej podpisało. Za Cźeſkosłowakiju je ſwonkowny minister dr. dr. Beneſch a za ſowjetiſku uniju ſowjetiſki [illegible] w Prahy Alexandrowſki ſrěcźenje podpiſał.

Srěcźenje zo na prěnych dwóch ſtronach franzowſko-ruſkemu srěcźenju podobne [illegible].

W 4. ſtawje zo praji, so zana ſtrona ſrěcźenja krajej njepomha, kiž druhu ſtronu bjes pschicźiny nadpadnje.

W 5. ſtawje zo rjekuje, so zu winowatoſcze ſrěcźenja pschesźene ſ winowatoſczemi wobeju ſtron, kotreż matej jako zobuſtawaj Swjatka ludow. Tehodła zo zane postajenje tuteho srěcźenja tak njewołożuje, so by zo [illegible] Swjatka ludow wobmjesowała, dokoż zo wo ſchkit. ſ zwětowneho měra jedna.

W 6. ſtawje zo praji, so srěcźenje po potwjerdźenju, kotreż zo w Moſkwje ſtanje, hnydom do mozy ſtupi a 5 lět płaci.

*

W Moſkwje je zo ſchtwórtk ſ czeſkosłowakſkej delegaziju dorěcźenje wo pschiprawjenju porjadneho wobkhada z létadłami mjez Prahu a Moſkwu podpiſało.

Pola Winskich marxistow bróńe namakeli

W Neumannowym dworje w 12. Winſkim gmejnſkim wokrjeſu w kotrymž je zo 12. februara lońſkeho léta ſaſałko wojowało, zu pschi twarjenju kanala bróńe nadeſchli a to někotre maſchinſke rěłby, tójſchto rěłbowe a 5000 wuſtołow munizije. Bróńe hiſchcze̊ z cźaſa marxiſtiſkich pschihotow za wobydleriſku wójnu pokhadźeja. Prjebawſchego wjednika ſchkitaceho ſwjatka Wanneca, kotrehoż winuja, ſo je wo ſkhowanje wědźał, zu ſajeli.

K diplomatiſkemu zakročenju w Romje njedóńdźe

Franzowſke nowiny zo po Muſſoliniowej rěcźi w ſenace ſaſo ſylnje za italſko-abeſyniſku ſwadu ſajiniuja. Wone nochzedźa jako wérne pschipósłancy, ſo Franzowſka a Jendźelſka diplomatiſke zakročenje w Romje njepschihotujetej. Muſſoliniowu rěcź w ſenace zu w Franzowſkej pjecza derje ſrosumili. Wozobły, kiž franzowſkemu knjeſtwu blisko ſteja, pschecźelſke rozrěcźowanje mjez Fran-

Chromadźizna wohnjowoje wobory. Wopalny mischtr Israel ju nawjedujo powita wschěch woborników. Poda ham lětnu rospravu, dokelž běšche zapiśował zhory. S njeje ješkowoje wotjewjanmy: Wobora je wušče žiwoje pschedpišane swuczowanja porjaduje wukonjała a sjedły wopytała. Tři króć dyrbjesche wobora do wonka wuśeć a to 1. 10. do Brěsynki (druha pr.) a diwaj rasaj do Wulkeje Dubrawy (kóždy króć 1 pr.) S tśicećlětneje rospravy pak ješkowoje wubjerjemy: 15. měrza 1905 bo dobrowólna wohnjowa wobora załoži. 25 žobustawow po tehdy pschija. S lětuschimi je so hromadźe 385 swuczowanjow wotmě. K 153 hromadźinam so žobustawstwo sendže. 126 rasow dyrbjesche w běhu tutych tśiceći lět wobora wohnje hascheć, z toho schešć rasow wo wšy. Se 105 zastupjenych žobustawow w běhu cząsa 51 psches 5mjercz atd. woteńdże, diwaj žobustawaj wostaschtaj na polu cześe. Najskamtnische dny woborow běchu nimo zakonjenskeho dnja 25lětny jubilej, pschi cźimž bo nowa fyzykowinja a stupańska wěza wobjezyschichej, a dźeń, hdyž nasch wjednik a kanzler wjednistwo pschewza. Prěni wjednik bě, Hunnius, druhi Schokta, tśeći Wrobel, wschitzy 3 běchu wopalni mischtrojo. Mikło nawjeduje woborn k spomnjenju gmejny a hascheńskeho fwjatka wopalny mischtr Israel. Wobora wobjedźi jedyn fyzykowy rěd, diwaj hotataj rědlaj, jenu fyzykowu a jedyn hydrantowy wóz. Schéjcej hydrantow je w naschej wěsy pschiprawjenych. Rosprawa pokładnje so fkhwali a pokładnik so jenohłósnje wuzwonbodźi. Pschi sestajenju wjednistwa dźiwa so na zwérnoscz a schešćenske smjehlenje. Khowna spromadźizna so skónći se spominanjom na nascheho wjednika a kanzlera.

Z Boranec. Dźěći naseje wjeski běchu sebi też meju stajile a zašlu njedźelu zu nětko dele bjerjechu. Běše to rjane zawjeselenje za małych a wulkich zdobom. Najprjedy zestupachu so dźěći na wsy do cźaha a potom čelnjejchu na rjanu zelenu zahrodu, na kotrejž meja steješe a hdyž so teh hižo dwě khorhoji znamłowaštej. Zahrodu bě knjez Buša dźěćom łubosćiwje přewostajił. Cźah běše khětro pisany: prědku dźěše wjesna kapała, potom holcy w bělej drasče, wězo tej Jejkowy Handrij, stary a młody wuhnjejmješeć a druzy hólcy, też wšelako přehotowane, ruska hrabinka z wozom, do kotrehož papjeru zběrase a při njej stara cyganka z dźěśćom na khribjece. Wězo też pólcaj njesmějdźeše při tajkej mnohosći porachować, měješe khětro nuzne, zo by w tajkej pisanej měšeńcy dobry porjad knježił. Na zahrodze wotmě so potom wšelaka zabawa: holcy předwjedźechu wšelake rejki, też hóloy swoje kumšty pokazowachu, kaž boksowanje, brodutrunanje, štož wjele smjeća načini, wosebje potom, hydž chcyše za truhanje jenož 10 pjenježkow zapłaćić, mjez tym zo to 1,50 hr. płaćeše. Tu dyrbješe pólcaj nětko na pomoc; dźiwdże to samo k tajkej bijećcy, zo dyrbješe tutón z gummijowym klumpachom zakročić. Dokelž bě programm jara bohaty, su tu jenož hłowne dźele naspomnjene. Nawuczilo jej staj dźěći knjez Henč a jeho mandźelska. Na kóncu dostachu dźěći sokoladu k picu a kóždy hromadu poprjancow. Wjećor sarjadowa so hišće cah z lampljonami po wsy wokoło, z hercami přewodźany, a potom dyrbjachu dźěći do loža a byrnjež njeradšo chcyše, za nje bě wjesela kónc. Jenož stari a młodźi so hišće hač přez poł nocy do kola wjerćachu, při cźimž tohorunja wjesna kapała piskaše.

Z Radworja. Hižo posledniu njedźelu běchu z dalšich stron k nam přijeli na „Mejiny" koncert. Dyrbjachu so wšak wrócić, ale tu njedźelu zaso přijedu. Tajku horliwosć sobi kóždy sprawny cłowjek khwali. Prosymy pak wšitkich, kotříž so 19. meje do Radworja hotuja, zo bychu nanajpozdźišo we wosmich w zali byli, přetož njemóžemy čakać, zo by so rejam čas njepřikrócił. — Sće hižo žonu widźeli, kotraž je réć zhubiła? W Radworju po koncerće wona wustupi; pokhadźa z raśišich stron: dźiwne stworjenje to je!

S **Minakała.** Liščinowa sbérka NSludoweho spomožeństwa na maćerńnym dnju, kotraž bo 10. a 11. meje pschewjedże, je 46,55 hriwnow wunjesła. Wschitkim dariczelam a pomocnikam też z tuteho městna wutrobny dźak!

S **Potpizy.** W tudomnym statnym lěsu hižo nětkole schulske dźěći a dorosćeni wot canja hač pozdże do wjeczora do bowow, tysow a druhich ludobijow po wukasanju bajnikeho personala mejźe bruki hromadźeja. Tute so je schtomow tschaku, pod kotrymiž su so błachty abo rubischcza skadże. Hacź bo 500 brukow druhdy pod jenym schtomow nasběraju. Se schtomow, kotrež su so najbóle z brukami napadże, je so skoro zyke lisće serało.

S **Njeswacźidła.** Jako psched nětkotrymi lětami fylna stara lipa pschi pohrjebnischczowych wrotach we wichorje padże, to khdeho, kiž swoje Njeswacźidło kubuje, jako tajna bół wobja. Jedyn najrjeńschich wjejnych kuczikow běšche na swojej pschitulnosći posłubił. Pschi starej lipje a starych pohrjebnischczowych wrotach stara lépjenzowa khěža wobras wudospołnjesche. Nětko je saso kruch stareho cząsa z tuteho městna zhubi. Sškomjana tśecha stareje khěže ma so z nowej zyhelowej tśechu narunacź. Tuto twarjenje běšche jene mało z tych Njeswacźidłskich a wokolnych twarjenjow, kotrež su hischcze so zkomu khyte. K tomu so hischcze pschidrući, so ma tutón dom swoje stawiznu. Prjedawschi Njeswacźidłski nózny strażnik, 90lětny veteran Mihank powěda, so je twarjenje hižo tehdy zamjeny napohlad pósticzało, jako je wón hischcze hólczej był. Hacź njedawno w khěži nětko zemrěła Dehnowa hydleschce. Cźejki dóst, wošeje njeswobwone mandźelstwo, běšche zemr hischcze psched ludźimi a zamołwi sezinito. Tak so wona w khěži wotsamknu, kotruž běšche wot starschcyu namrěła. Dorosćenych wona swjetscha z njedowěru setkawasche. Sa to pak wutrobu dźěćom wotewri. Sobudobne piekarjez dźěći su husto swoju zwaczinu poka njeje jědże. Pschi wschem pak stara žona wschu tak khowaschе, kaž běšche to wot starschcyu pschewiała. — Wuporjedźenja pak so njemóžachu wjazy wotstorkowaczi. Dźenja, hdyž je khěža saso wobydlena, dyrbjesche jo Winklerjez fyrwjsła jako herbowka za wuporjedźenje starcez. Stara tśecha běšche za domjazych a zuzobom je stajnym wohnjowym strachom.

S **Wóhlinka.** Pondźelu 20. meje popołdnju ½2 hodźin buźe so we Wóhlinku w lětakskim domje, ½4 hodźin w Jitru w Zuhnez hosćenzu maczerjam rada dawaczi.

S **Jamnecho.** Mandźelstwo staj pschijowedźiłoj: Jan Korla Helmut Vater, wokrésti pomocnik a Hildegarda Rosalija Kohlez, schwalcza, wobaj w Jamnom. — 18. meje wjeczor ½9 hodź. so hamtarjo Kleinjanskeje němskeje dźěłoweje frenty w Konopcy hosćenzu k pożedźenju sendu, 24. meje wjeczor ½9 hodź pak so dowérnjaj w dwórnischczowym hosćenzu w Kletnom na kubłańli wjeczor sthadźuja.

S **Khrjebje.** Njedźelu sady Cźernika w khójnicźkach wobeń nasta. Khrjebjanska wohnjowa wobora mójeseje wobeń búrsy khaschecz. — Saltuwjerstwo we wobhladanju mjasa a źiedźenju sa trichinami w Khrjebjanskim podkrjesu, do kotrehož Nowa Wjeś, Cźernik, Rychwałd, Mitkow a Radschkowk khuschcja, mjasowobhladaŕ Pawoł Wjeńka w Mochowju wukonja.

S **Jěsora.** Na tudomnym, pynjez i Lippe khuschczym knježim dworje je so wuhlowa a wosowa kólnja wotpalika. S wohnjom je so psches 300 zentnarjow wubła, drjewa a wjele wjele rataŕskich maschinow inicźiło. Snate njeje, kak je wobeń wuschoł.

S **Kerjsmja.** Tu je so 18lětny Helmuth Hillmann z płunom sajedojcźił. Pschicźina k samomordaństwu njeje znata.

S **Khorstawy.** Ssrjedu je zupiny nawjednik Wittner wocźerstwjenju za maczerje na tudomnym hrodźe swojemu postajenju pschepodał. Tam hižo wot tśioch njedźel 34 maczerjow z Rudnych hór k wocźerstwjenju pschebywa. Wone maja doma wschě wjele dźěći, jena i nich je jich 16 wukubłała. Hrabja Schall-Riaucour je hród z parkom, w kotrymž wjele stowětne lipy stoja, nazionalsozialistiskemu ludowemu spomožeństwu darił. Loni je ludowe spomožeństwo 12 000 saftich dźěći do němskich krajow na wocźerstwjenje pósłało. 15 000 wocźerstwjenja potrěbnych je Saksa pschijała. Lětsa chce ludowe spomožeństwo nětdźe 35 000 dźěći a nětdźe 5000 maczerjow do němskich krajow pósłaczi, to bychu z nich so strowe a cźile po duchu a cźele domoj wrócźile.

S **Dolhaczicz.** Wutoru w nozu wokoło ½12 hodźin je so z kedźbliwosću wobjezenjeho cźejka Marja Schäfera z Dolhaczicza, kotryž w mjenowanym cząsu z Lubija domoj dźeše, wjetschej wohnjowej schkodże zadźewako.

Tramy żelesniskeho mosta Chorjelsko-Drježdźanskeje cźary na městnje dweju tśinjomaj metrow so z pomjenjom palachu. Schacźer wo tym hnydom zlużbu cźinjacemu sastojnikej pschestajenje w Seerbskich Kundraczach powěsći donjese a so ham prózowaske, woheń podusyć. Możno je, so je woheń z lokomotiwinymi schkrzemi nastał.

Wusudźenja

§ Na wotpucze pschischła je 19 lět stara Emma Hildegarda Fáhlič z Budyschina. 12. 12. 34 běšche so wudowje Weserowej, kotraž pola jeju starscheju na podrużtwje bydleschce, 13 hr. pjenjes z loża pokradło. Fáhlič pschida kriminalnemu kommisarej Huschmannej paduschstwo, hdyž běšche najprjedy je dotho sparła. Tola wusnaczje pospołsicho wotwołasche a druhich luźi, haj samo swojeho bratka paduschstwa winowasche. Hantisi ľud w Budyschinje zajudźi ju k 6 njedźelam jastwa. Stajne rěcznischno zapoda powołanje, dokelž ńebi z mikeho khłostanja połěpschenje moralnje dospołnje spadleje hołzy njeluźbesche. W powołańskim jednanju je Fáhlič z wozwumstojneje strony jako selbarna, njerozbna a njepózcźiwa wupowasche. Sud tehdola namjetej statneho rěcznika pschikłoławasche a powyschi khłostanje na 3 měsazy.

Budyske stawniske powěsće

schtwórk 16. meje 1935.

Narodźili su so: 11. 5. Hermannej Oskarej Knježkej, pschekupskemu pomocznikej, žynk. — 13. 5. Oche Pombahjobnej Hartwigej, pschekupzej, dźowczicźka. — 13. 5. Wilhelmej Herbertej Grohmannej, wikowarskemu sastupjerjej, žynk. — 13. 5. Marji Rudołfej Kuchlerej, maschinskemu sanitarjej we Wjeleczinje, dźowczicźka. — 15. 5. Alfredej Arthurej Ssworje, hłubokotwarskemu dźěłacźerjej, dźowczicźka. — 15. 5. Hermannej Pawołej Urbanej, fabrikskemu dźěłacźerjej, dźowczicźka. — 15. 5. Korli Gustavej Bjedrichej Augustej Mühlpfortej, schewcźej, žynk.

Wumrěłoj staj: 15. 5. Gerhard Joachim Schokta, žynk pomocznehu kolijowehu wuhibarja, 2 dnjej starv. — 15. 5. Jurij Fedor Förster, priv. pschekupz, 68 lět starv.

Mandźelstwo pschipowědźichtaj: 16. 5. Pětr Ehlen, žedłaŕ a tapezéraŕ, z Hui Cźju Pieprjez, dontajez pschichtajeju, wobaj w Budyschinje.

Towaŕstwowski powěstnik.

Lipsk. „Serbske blido". Wutoru 21. meje wjećor ½9 hodźin w „Börsenrestaurant" (njedaloko hłowneho dwórnischcza) pod hesłom: spěwaj a dźěłaj! K tomu přeprošuje wšitkich Lipsčanskich Serbow, muzskich a žónskich, přećelnje Jurij Bjedrich, starši.

Hospodaŕski rozhlad

Pjatk 17. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,485	100 pólsk. złotych	46,77
1 engelski punt	12,135	100 českosł. krónow	10,345
100 swaic. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlinske burse z dnja 16. meje. Zinwe a zdełka kedźby hódne z kursowym połěpschenjem zsednoczene wozinwenje wobrota a kupy fo wczera hischcze intensiwnischo wuwi a ma fo trajazym kupnym pschikasam z kruhow publika, nakupam kulisy a kaž je so wobsedźowało tej nakupam sa slicźowanje Spermark dobromerczow pschipisowacz. Tez dobre hospodarske powěsće dopomhachu k zinwemu wobkhodej. Tez dźenża so elektrikske hódnoty wojeże wobsedźowachu. Na rentowych wikach běšche cźicho.

Barlinske zitne wulkowki. Wotbytowe poměry so njejzu połěpschiłe, dokelž nastorkow je strony pschetrjebarjow nieje. Pschiwos i zalasowa je z pomérnje mały. Tez i druheje ruki so pschi nětcźiščich pracźisnach jenoż mało poskicza. Cośinowa pschenźa ma měrny wobkhod. W pschenźnych a rzanych mukach su pschetrjebarjo hischcze derje sastarani. Wowsa je jenoż jara mało na wikach.

Wezera płaczesche w Barlinje zentnar

pschenźy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožk R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Kamjenzu.

Pschenźa 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowsa 8—8,35 hr., pschenźna muka 18,25 hacź 22,25 hr., rzana muka 12,25—12,50 hr., pschenźne wotruby 6,50—7 hr., rzane wotruby 5,80—6,25 hr., rzyno 5,50—6 hr., rzoma, stólna 3 hr., k sajtanju 2,90 hr., butra 76 pj., jeja 7½ pj., běły kał 22—25 pj., zydrolity kał 60—80 pj., jedźna koboda 25 pj., rjewjen 15 pj., zyhła 20—25 pj., měrnik 40 pj., tšen 70 pj., hromak 50—70 pj., žołtej 10—15 pj., korki 50—75 pj., morchej 15 pj., radiski 8—10 pj., rjetkej 10—15 pj.

Wiki w Lubiju.

Pschenźa 10,20 hr., rožka 8,20 hr., jećmjeń, nal. 8,20 hr., wowsa 7,95—8,30 hr., běrny 3—3,30 hr., rzyno 4 hacź 4,40 hr., rzoma 2,15—2,50 hr., pschenźzna muka 17,10 hr., rzana muka 12,75 hr., pschenźne wotruby 6,60—7,20 hr., rzane wotruby 5,60—6,60 hr., butra 75 pj., jeja 7½ pj., twaroh 22 pj., běrny 4 hr., běły kał 20 pj., karoty 20 pj., zydrolity kał 20—25 pj., zydrolity kał 40—70 pj., kołdraby 15—30 pj., porej 10 pj., korki 50—55 pj., rjetkaby 14—15 pj., zyhła 20 hacź 25 pj., žołtej 8—12 pj., radiski 5—8 pj., rjewjen 13—15 pj., jabłuka 25—65 pj., měrnik 30 pj.

Wiki w Khoczebuzu.

Mjaso, howjaze 70—90 pj., cźelaze 65—90 pj., skopjaze 80—1 hr., zwinjaze 70—90 pj., jeja 7 pj., butra 1,35—1,40 hr., twaroh 23—25 pj., lany wolij 1,40 hr., liny 1,20 hr., hołbje, młode 40—80 pj., kury, žiwe 70 hacź 90 pj., thapony, žiwe 50—70 pj., kołtrabi 40—60 pj., mórchel 15—20 pj., rjewjen 15 pj., jedźna koboda 25 pj., hromak 50—75 pj., zydrolity kał 50—80 pj., běły kał 15 pj., žołtej 10—20 pj., měrnik 20 pj., tšen 40—50 pj., radiski 5—10 pj., zyhła 20—25 pj., kułrapa 5—8 pj., běrny, zentnaŕ 3,50—3,75 hr., po puncze 4 pj., jabłuka 35—60 pj., worjechi 40—45 pj., lěsne worjechi 40—45 pj., zmorze 50 pj.

Swinjaze wiki w Khoczebuzu.

Pschiwjesli běchu 895 prožatow a 163 běhakow.

Prožata, małe 9—12 hr., trěnje 13—15 hr., wulke 18 hacź 24 hr., — běhaki, małe 20—26 hr., trěnje 26 hacź 34 hr., wulke 35—45 hr. — Miki běchu trěnje.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hriwnje.

	16. 5.	15. 5.		16. 5.	15. 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	11,0-12,0	11,0-12,0
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jećmjeń now.	—	—	mádre lupiny	8,25-9,00	8,25-9,00
jećmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	13,0-13,5	13,0-13,5
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	raps	—	—
broch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	rżana sloma	—	—
lane symjo	—	—	pšenič. „	—	—
rjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	wowsna „	—	—
			rečna „	—	—

Płaczizna za pšenicu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaczizna za jećmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wowsu za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Płaczizny rězneho skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

16. meje 1935 Płaczizny po centnarju a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 366

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	-	-	-	62—63
Srěnje kormjene čelata wot cyca	-	-	-	-	-	-	-	50—60
Snadnje wuwite	-	-	-	-	-	-	-	40—48
Najspatnišе	-	-	-	-	-	-	-	33—39

Swinje: 29

Tučne swinje, přez 300 kg. žečze	-	-	-	-	-	-	-	—
Połnomjasne swinje wot 120 hacź 150 kg. žečze	-	-	-	-	-	-	-	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hacź 120 kg. žečze	-	-	-	-	-	-	-	46—49
Połnomjasne swinje wot 80 hacź 100 kg. žečze	-	-	-	-	-	-	-	44—47
Mjasne swinje wot 60 hacź 80 kg. žečze	-	-	-	-	-	-	-	—
Rancy	-	-	-	-	-	-	-	—

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoler a za powołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyschinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyschinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

zowskej, Jendželskej a Italskej namujetuja. Parižšte nowiny „Ordre“ pak pšeched pohrožkowanjom warnuja, kotrež žebi w Romje njepšeheja. Tute nowiny maju podhlad, jako chcyhli Francozowka a Jendželska wilow na Italsku wukonjerj, ja straschnischi, hacž wójnu mjes Italskej a Abessynskej.

Krwawe zraženja w francowskej Algěrskej

Algěrske měšacžo Beni-Saf běsche fryedu měsmo krwawnych srażenjow mjes wojakami a wobydlerjami. Socialistiskeho měschczanoša Gonzaleža, kotrehož liseżina běsche so pschi wólbach do gmejnskeje rady sażo wuwolila, běchu sajeli, dokelž jeho winowachu, so je sjawne pjenjezy pschekschiwił. Jeho pschiwołowarjo pak so pšeched policajstkim komminjariatom shromadžichu, i kanjenjemi do zwanjenja mjetachu a z revolwarami do njeho tšelachu.

Położenje bu tak straschne, so dyrbjachu so z Tlemzena zuby leginarojo, żandarmojo a policijojo na pomoz sawołować. Krwawne wojowanje dleschi cžaj trajesche. Na woběmaj stronomaj so wjele wobdželnikow rani. Město je w tu khwilu z wojakami wobsadżene. Nahły żud w Tlemzenje je so hnydom do dżěła dał a je 22 wobdželnikow k jastwu na dleschi cžaj sażudżił.

Japanscy officěrojo pola Hitlerskeje młodžiny

Wukrajna nowinarnja němskeho wjednistwa młodžiny wosjewja, so je fryedu delegazija wyschschich japanskich namórnistwowych offizěrow z pschewodom admirala Behnckí Barlinsku Hitlersku młodžinu wopytała. Japanscy hosco žebi wjednistwo němskeje młodžiny, slatnu wjednicku schulu w Potsdamje, hólczinny dom w Charlottenburgu a dom fojaska němskich holzow w Friedenawje wobhladachu. Japanzy, kotrež k studijam po Němskej puczuja, so jara spokojeni wuprajschi nad tym, schtož běchu widżeli. S Barlina so woni do Kiela podachu, so tychu so z pschiprawami namórnistwa blize jesnali.

Krótke politiske powěsće

Laval so z Moskwy do Warschawy podał. Franzowski ministar Laval je fryedu wjecžor z Moskwy wotjěł. Wón je so do Warschawy podał, so by so na pohowanju marschalla Pitkudskeho wobdżělił.

Jednanja memelskeho prozeża so słónczile. Jednanja powołańskeho żuda pschecžiwo wuńcudam wójnistwa żuda w prozeżu pschecžiwo Memelskim so su fryedu wjecžor słónczile. Wyschschi żud 17. meje popoldnju w 1 hodź. żiwój rozsud wosjewi.

Ze Serbow

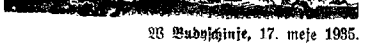

We **Budyschinje**, 17. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Konjej, kiž najwjacy čehnje, dawa so husto najmjenje wowssa. Přisłowo.

— **We wjedrje.** Wczera wjecžor we 7 hodź. barometer 741, hygrometer +4, thermometer we dnjo +11. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer +5, thermometer w nozy +7. — S połnocžneho Lodoweho morja so pšeches Sriedźnu Europu hacž do połnóžneje Afriki rjap niżinow cžehnje. Dźensa hmy na kromach itafiskeje niżiny, kotraž pšeches Awstriisku a Madźarsku k ranju cžehnje. Pšchi wětrach z połneho ranja mamy zhnjese pomročzene njebjeo a z khwilemi deschcže. Sa niżinami so wot wjecžora w schérokej froncže wschitka k ranju hiba. Wona wschat je so ze symnymi wětrami z Lodoweho morja cžuchstwje wustudźiła, so pschi jeje bliżenju najprjedy symnische wjedro dostanjemy, pschedy hacž so prawje sczopli. — Tuttje žiołotku stóncžo ha 4.08 hodź. stchadża a so 7.46 hodź. khowa. Měsacžk stchadża tuttje wjecžor 8.3 hodź. a khowa so rano 3.31 hodźin. Tuttje mamy połny měsacžk.

— **Wuhlady na wjedro za tuttsichu hobotu: Swopšedla jara khłodne a biłe, podźilsicho trochu spodobnische wjedro.**

— **Wobdźělanje role pola starych Słowjanow.** We tutym nastawku w 108. čisle Serbskich Nowin namaka so tójšto hrubych dźiwjerskich zmylkow, kiž tu porjedźimy. W 2. wotstawku ma rěkać „spalować“ město spowalcž, w 4. wotstawku „dźeć“ město žáteš, w 5. wotstawku a druhdźe ma rěkać „trjebjachu“ město trjebachu, w 7. a 8. wotstawku „wozymina“ město wozymnica, w 12. wotstawku „Niwjerla“ město Niwjela a w 13. wotstawku „ryč“ město syč.

Najlěpša kwalita

kotruž přez 200 lět stara twornja na

kosy zhotowi je znamka **Elektra** z razytkom

Kosy płaća 1.75 hač 5.— hriwnow

Joh. Miessner

šelezny dwór w Budyšinje

— **Selkanje dźěla=zjerjow słotarstwa w dźiłowej froncze w Budyschinje.** Najwjazy dźěrjerjow a druhich dźěłacžerjow słotarstwa njeje mohli 1. meje hjeń nazionalneho dźěła hobu wobswjećicz, dokelž so ja nich sastupjerjo w jich najwažnischim dźěle njemóžachu namakacz. Sa słotarstwowy personal so teho dla lětha runje taj loni dobrowjeżeń wubotnje, kotryž so 2. junija w Budyschinje wotmeje. 2. junija dyrbja so wschitcy dejerjo, wowczerjo, mischirrojo zwonki, jězdni a personal wutwěhanjeho sporta, z krótka wschitcy dźěłacžerjo se słotarstwa z zhleje Sakiseje w Budyschinje sešłacz. Wschitcy, kotrjž chcežża so pschi tutym selkanju wobdźělicz, njech so hnydom pola pschiwótschinskeho sastupjerja wotrjadnje skepiny abo pola bliżšeho městna dźěłoweje fronty samolwja.

— **Wo rubježnistkim nadpadże na żelesnišći cžaj pola Cžerwjeneje Wody** so z wyschnoscžineje strony zlědowaze powe: We nozy wot sobóty 11. meje k njedźeli 12. meje su pschi Geisslerez kocžinje w Oberpenzighammeru w Sporjelskim wokrjeżu diwju kokoješnjeju bjez žiwżu nimo jěcz wobješli, kotrajž staj na stronu k Pjeńskej jěkoj. Po wschém sdaczu staj wonaj z hole z ranja wot Pjeńska pschijěkoj. Na wobźidło kóżdeho kola běchu nječi pschiwjazane, do kotrychž běchu rózlate wěży stykane. Schtóž może kokoješnoju bliże wopisacz, njech to krajnemu kriminalnemu połcajstwu we Wrótschawju, w tutkhwilu w Cžešwjenej Wodże, abo kóżdemužkuli policajstwu abo żandarmstwu zdżeli.

— **Radiowy cžajopiš z wobrazami „Der Deutsche Rundfunk Funk-Post“** w žiwojim nowym jescžiwku w porheinskich „ilioch wjeselych towarischach“ pische. Satmalwa je tez filmowa historija, kotraž so z wulkim pschehladom rospomina. W techniskim dźělu je wosebje radiowy aparat za pucžowanje wopytany. Serbska kniharnja cžajopiš tak wobstara.

— **Dźeń twarjenja zyrkuża Buscha.** Dźenża wjecžor 1/49 hodź. zyrkuż Busch swoju hósinu hru wotewri. Rano wokolo 7 hodź. dorjej zyrkużowej wobsebitej cžadaz na twarowe dwórnischczo dośdżeschcżu. Potom so hnydom spešnje, ale derje zorganisowane dźelo zapocža, kiž wjecžor k wulkemu podawkej prenjeho pschedstajenja dowjedże. Traktory jedyn wóz po druhim na Tělnik cžahaju, hdyž sta rukow na nje cžakaju a hnydom wschitko natwarja. Hižo w 10 hodźinach schtyri hobrike sczejorjy sjedżachu. W 11 hodź. zapocžachu so konjerjo a swérjerjy twaricz. Wot 12 hodź. sem so zawrli za pschihladowarjow stajeja. Potom so pjeć wulkich bažinowych wosow pjelni, kotrychž tóżdy 100 000 litrow wopschija. To wschitko so špešnje a bjez hacženja stawa. K temu wélo sta twarjuczenych dźěłacžerjow žiłschcżeja, kotrjž hižo léta dołho z Buschom puczuja a tóżdoe pschimjenjenje z khowy wedża, so je wulke dźelo natwarjenja hižo popoldnju w 5 hodź. hotowe. Pschezo je tutym cžasu twarjsta policija na prawdu hladacz pschitkadża. Tak je bojosez wešnych ludźi njetrjebawschża, so zyrkuż wjecžor njebudże natwarjeny. Tez to njeje wérno, so twarjerjo pscht prenim pschedstajenju žiwoje wěży tak derje njecžinja, dokelž ju wot pucžowanja sprózni. Tuczi ženje njepomhaju twarjcz, ale maju so jenteżkuju wo žiwoje wěży staracz. Nimo tebo pak so zyrkużowa direkzija postara, so budże runje prenje pschedstajenje połnohódne.

S **Khwaczitz.** (Sakoješiski žwjedżeń wohnjowoje wobora.) Sandżenu njedźelu wojewjeżi nascha dobrowolna wohnjowa wobora swój 30. sakoješiski žwjedżeń. Shromadny wopyt na kemischach sjednoczi wschech wobornikow a po nich pocžeżi wjednistwo we wójnje padnjenych a zemrětych. Pschi tym spominasche wopaleny mischtr Israel na skutki naschich rjetkow na bitwischczach a na tych, kiž běchu doma swojej wocži sakhadżili, kaž běchu zwěrku pschi dźěle a w gmejnje swoju mózu sa lépsche powschitkownoscže sasadżili. Jako hlat a na wopomnjecže zemrětych połoži so pschi pomniku wěnz. Pschi tym spominasche kóżdy na skutki schežanjanskeje ludoscže zemrětych. Knjez wyschchi farat Sarjeńk we žiwojim prédowanju jara nadrobnje rospomina che, kajki wusnam jubilej za zdżu wožadu ma. Popoldnju nastupi wobora a sanitetniny połticžnu wuraży se žiwjenja wobornikow. Dalsche popołdnišche hodźiny wupjelnichu so z tšelenjom do tarcze. Pschi tym žebi někotrymžkuli rjane myta doby. Swjedżeńcki ras dosta jubilej wjecžor na wjesnej žurli. Wopalny mischtr Israel powita pschitomnych, wožebje wyschschego farara Sarjeńka a cžestnebo wopalneho mischtra Hunniuša a wulzbehny hischcże ras wusnam daju. Na to sestupa so wobora, so by pocžesczika najmłódscheho cžestneho zobustawa wjeselnjanstwa a kura Abschku, kiž je sobom pschedstejtschek hasczeńskeho swjaska a wusłehny jeho wulke jasłużby sa wobstacže wjesnje wobora. Jemu pschepoda so cžestny diplom i pschipiškom, dale diplom a pschipiš trubarjej Janej Nowatej, kiž je tohorunja 25 lět žwérny zobustaw towarischa. Wobemaj spožczi so snamjeschko sakhcże wohnjowoje wobory, kotrež žmé so sjawnje nošeż. Także snamjeschko za 10-lětne žwérne zobustawstwo pschepoda so zobustawej Schéży. Wsche tute pocžesczowace wusnamjenjenja wuhlesche wobory mischtr Israel. Na to cžestny woborny mischtr Hunnius wschém hischcże na tuto waschnje wu=namjenjenym swoje sdobnoscžesa wuprasi a potom dóndże k pocžesczenju wjednika zamcho. Tez tu namakachu so zlowa horzeho dżaka sa 30lětnu wobstajnu a wobornu służbu. Diplom i pschipiškom běsche jwonkowne snamjo tuteho pocžesczowanja. Sławny dżěł jubileja słóncži so z wusnamjom wjednikej naschcże Domowiny a je zlawu na wjednika a kanzlera Hitlera. Wjesoła zadawa pak hischcże dołho tnjeżeńe a herzo pilnje k slóschtnej rezaj hudżachu.

S **Khwaczitz.** (Tśjeta hłowna shromadżišna dobrowólneje wohnjowoje wobory a tśjezcżišetna rosprawa.) Pšeched nješchto dnjemi wotmětwasche so tu tśjeta hłowna

---

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncžk

21] (Pokraczowanje.)

Ale najwjazy molerj spyta, hdyž Schkowroncžka ranjeho molowasche.

„Tónle wobidny wložadły staz, to mam byez ja?“ so na žiwoju prawu podobiznu słobjesche, tajstle nóž ja nimam.“

Trawnicžk jennu hladawko poda, ale tajke nékajke schamate hladawko, kajkez wuj njebe cžaj žiwjenja w ruzy měł. Swoje wobliczo widżesche w nim sjezhjenjene, nóž kaž kulu, hubje kaž sacžerle, wocži twimalenej, so je z wobrazowanjom wotschadży, hladawko wo jenuju wrjeżnu a hischcże z pjenjom na njo stupi. „Staźnje žym hez myślit, so žu to wo tym kuschkarstwie hladawku jenoż hady — a tu maseh — nadobo mi do ruki pschihdże.“

Molerj so žmjeschesche, so so wschón schkowasche.

„Staźnje hez myślicze, kajki sceże to hischcże krajnik a nékto so na hladawko hnéwacze, hdyž wam kschiwu hubu pokasuje.“

„Trawniczko, kóz mucha, njeschkódżeze mje, ja wam praju, so tajstle nóž nimam. Wy sceże mi jón kschiwy namolowat kaj kwakiu. Hnydom to pschemolujeze, hewak budże sle.“

Tak schkrżeże molerj wuja a wuj molerja, ale hdyž so Trawnicžk hydny, sli krócz, schtyri krócz se žerschcžowzom so wobrasa dótkny a nóž be runy, kajkiż jón wuj wopraudże mężesche, šmérowa so a spokojont bórczesche: „Schwarny khadła sce, wopraudże nécžsto mózeze, ale po dobrym cžłowjek z wami niczo njewuczini.“

Tohodła Schkowroncžk tez nékto žwoje myślicžki sdéra a na Trawniczka kobżuje, so jemu njeby sażo nékajke czjeplowstwo stworak.

„To so wam w tej drasesze njespodobam? A widżicze, w Prazy hrabijojo a wjerchowje w njej khodża“, so molerj šmeże.

„Wdma tajte hrabje, kajkez mam tamle w kólni stejo, kotrez so na žynach po luzy a na žnjach po schczerniczkju pschekhodżija.“

„Sażo ni njewéricze, pójcze so mnu pohladacz!“

„Hdże?“

Na tysac žonjacych ručnych toškow

čaka w firmje

T. ALBERT w Budyšinje

na Lawskich hrjebjach 10

na to, zo byšče sobi je wobhladał a kupił

„Nihdże druhdże hacž do Prahi! Wschako macze nékolke żelesnizu, jenoż trjebacze stakniwcž, doma so hischcże nahnebacze a wobjedowacz mózemy hižo w Prahy.“

Schkowroncž, žwažny: „Widżicze Trawniczko, z wutrohy ni rěcžeże“, so pomalku spomdża. „W kdynju žym hižo hyt, do Klatow k prozejonci k marjeri Božej žym jej ze żelesnizu dojeł, wschitko sa wotpuscženje zo, tu czepsiku Prahu tych tola tez rady z wysokeho hladat, pschedy hacž wumrěku.“

Trawnicžk bé[illegible] taz tozjeł do wuja rěcžeschc, huba jemu dżěcze[illegible]yn, rjanoscže Prahi wopisowasche, wscho mózne [illegible]ce, dokelž wuj krucze njepschihlubi, so po naležu[illegible] hladża. Dżěsche z Trawniczkom tez do jeho ale[illegible]a. Zyzelki sej wobhlada, pohlada, kak so z nimi jědaji — a hdyž nihdże za tydżeń z molerjom so rozhoworjowasche, jemu rutu na to sawda, so do Prahi pschijědże, njech so stanje, schtoż so stanje.

„Jenoż mi napischcże — kaž žym wam adrezu na liseżit napisał — do toho towarischa mi pischcże a ja wam napischczo pschijědu“, hischcże z cžaja, kiż hižo pomalku jědżeschche, wjeselu molerj wokasche, prawnje pschepróschowasche, dokelž mějesche Schkowroncžka radu a zo na khwilki wježelesche, kotrež budże z nim w Prahy pschebywacz.

VII.

„Ale to cže kosa lisnje“, so wumjenkał šmjeschesche, z dwórnischcža domoj nóžkujo, „nicžo cži njenapjatam, a pschekhowaju cže! Nadobo so na prosy sjewju kaj ty pola naš, a rjeknu — „Pomhaj Bóh, Trawniczko, žym pschijšł bez Prahu wobhladacz, kaz žym žlukit“ — a tón budże wocži wuwalecz kaj sajaz na prěni žneż“. Tak bez pschedewsja a na pucžowanje stajnje myślesche. Nowu myślicžu je jemu molerj z tej khwalbu Prahi do hlowy a do wutroby žadżił. Kaž nékajke město i bajtł bez tu Prahu pschedstajał. Schtóż ma hubu, ju khwali a njemóże bez jeje dowukwalicz. Cžehodla njebyh wón — Schkowroncžk — tu rowjecz šmérž? Wo njej njebé nic njenoż wjele šlyschał, ale hischcże wjazu tez cžitał. W protikach mějesche jeje wobrazh, wo zyrkuzach, dźiwadle, wo Prazskich hrobach a dworzach fo jemu nékto tez w nozy dźiesche.

Hdyž potom nalétnje žlónczko pocža hrecz, njemějesche nihdże wjazy méra. „Hdyž jeczinjerj wukwjemy“, žebi cžas postaji, potom „hdyž budża bérny nażadżane“, potom zyrkuzy „barle na žwjatebo Jana so tam podam“. Jemu bje so dyhżische, ale šmuzicz so njemógesche. Je to tola Praha — pjatnacze mil daloko, psches nóz dyrbi w zuzlje wottacz, tych brje tam wopraudże ma. Niz jenoż tych thadli — tacz tam pola wojakow. Tak dołho khakkasche a rosmyschlowasche, khodżesche na žlotwo sturyk, kaz womjelekky, so to tej schto pak wam je — njejsce thory?“

(Pokraczowanje sczehuje.)

Nohajcy za žony a dźěći
mužace zoki, sylne a ćeńke
zoćki wot 29 np. / rukajcy
trikotowe snóbne wěcy
w mahowej, šačkojtej a ćešlec wolmi

štrykowane a wolmi. wěcy
štrykowane jaki, štrykowane lacy, štrykowana drasta, hólšace wobleki a kholowy, pulowry, Kluseee drasta

šórcuchi / spódnje suknje
zwjerśne košle, krawaty, khornarje
wolma za štrykowanske a ručne dźěła
štrykowane mužske kholowy biez šowa
wuhotowanje za najmjeńšich a wěcy za dar
lěćna drasta za holcy, běle drasty / Kielske mantle - drasty - wobleki
hólšace tkaninowe wobleki
lacy k ładenju / falde suknje
klobuki, čapki a kapički
w hajkosći a wuwjedženju, tuk rjane a přihódne, kaž sebi je lupe šada — naš wubjerk je přemóžacy a płaćizny su jara tunje. — Wobrjaće stary wupohowany dobry wolrjadny wobkhod

RUDOLPH
na Kěžorskej dróży 16

Roland
mužske črije
wudźěwk najwjetšoje specialnoje fabriki za mužace črije

Kwalita črijow Roland, kotrejž jara derje sedźa a jichž mam w najwjetšim wubjerku na składze, spokoja też najwumysliniše rjanoćuće
Hłowne płaćizny: 9.50, 10.50 12.50

Roland
Zähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3

E Prawu pychu kupi wot šamikarja Hobolda Přeto hólčatnje so trajnje dobre zakhowaj!

HEBOLD, šamikař
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Sofowe a hlidowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Młoda, wysokosnóźna, čehniwa
kruwa je na předań
w Konjecach čo. 15 p. Ralbic

Porclin
ze złotej kromu, z kwětkami wupyšeny, z winow. liscom, z němskej rožu, ze slěbornej dekoraciju wudebjeny,
Prawa Rosenthalska a statna Mišnjanska hromadźe zestajana nadoba.
Wulki wubjerk / Wos. tunje
„Domjaca potrjeba"
M. Pfuhl
na Znutřk. Lawskej hasy 6

Wšitko dostanjeće pola
Schneider & Schulze
13 w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Nowe a trjeb. kuchinje
drastowe khamory, blida, stołry, vertikas, sofy, špihele a wiele druhich wěcow pola **Wilhelmowe přiležnosći. Knuplerowe** w Budyšinje při Misowych jatkach čo. 7

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtuńšo pola **Despang** nětko na Moltkowej dr. 17

Barby
hotowje připrawjene za znutřkowne a zwonkowne wobarbjenja
suche za klij, kalk a fěrnis

Laki
za meble a podłožby; za zwonkowne a znutřkowne wobarbjenja
běły emailowy lak
čorny a bjezbarbny spiritusowy lak

Klij
moleński klij w paketach
zymny klij, tyšerski klij (parlički)

Barbiče
wše družiny za domjacnosć a rjemjesło

◆◆◆

Karbolineum, běloba (Bielweiß), kruda terpentin, rapid, siccativ, luminit

Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow

Natusch
w Khrósćicach

BUSCH

Cirkus wulkeje zamóžnosće!

Pjatk, 17. meje, wječor 1/4 hodźin na Třelnišku w Budyšinje swjedźeńska

premijera!

Hobrski cirkusowy program a móena
wódna pantomima
„Więcěa Kalify"

Wšědnje 1/2 9 hodź. wulke błyšća-polne
gala-předstajenje
z połnym programom premijery!

Wšědnje 1/4 hodźin: Woblubjene
předstajenje za swójbnych a cuzych
ze wšěmi cirkusowymi sensacijemi a z njeskrućenym wodowym dźiwadłom!

Před předawanje so wotewrjelo!
Liščki w cigarow. wobkhodže Hentschel na Lawskich hrjobjach 18. Telefon 2810. Po přikhadze cirkusa bjez přestawk też při jeho pokładnjach na Třelnišku. Telefon čo. 3663

Kóždy może sebi wopyt pola Buscha dowolić!
Płaćizny su časej přimjerjene nizke. Bjezdźělni, socialni małorentnarjo, čežko wójnscy zranjeni z płaćiwym wupokazmom płaća při cirkusowych pokładnjach za wšě města k sedźenju jenož **poł płaćizny!** Popołdnju płaća dźěći hač do 12 lět za wšě města k sedźenju tohorunja jenož **poł płaćizny!** Wupokazy maja so při pokładnjach a też při zastupje přednoćotšo

Wšědnje wot 9 hodźin popołdnja:
Buschec widźenja hódna
přehladka zwěrjatow a ludow
Zwěrjata wšěch kontinentow! Najlěpše rasowe konje! Kóždu hodźinu wosebite wustupy barbitych spěwarjow, rejwarjow a fakirow! Promenadowy koncert!

Kedźbu! Statna železnica wudawa na wšěch dnjach Buschec pohodźinskich hrow njedźelske liščki do Budyšina! Jenož za wopytowarjow cirkusa! Dnja 17. meje pojědže po skónčenju wječornoho předstajenja wosobity čah w 23.56 hodźin w směru do Radworja. — Firma Richard Wjeńka zarjaduje při potrjebje awtobusowe jězby. —

Wos. městno za parkowanje awtow a wótstajenje kołow z rukowanjom!

Busch poćehnje po měsće!
Pjatk 17. meje zarjaduje cirkus Busch wulki **WOBKHAD** w 5 hodź. popołdnju wot Třelenje přez Połnočnu hasu, Bohatu hasu, Hłowne torhošco, Znutřk. Lawsku hasu, Lawsku brjebju, Kěžorsku dróhu, Moltkowu hasu, Kamjentn. hasu, Drjew. wiki, Hornjerśku hasu a wróćo na Třelenju. Artistojo w pyšnych kostumach, skupiny jěchanjow, zastupjerjo barbitych ludow, konje w gala-graće, ekzotiske zwěrjata, hudźba! Wšo jara widźenja hódne. Dźiwajo na drohotnosće kostumow móże so WOBKHAD jenož při rjanym wjedrje wotměć. Hdy by so potajkim na postajenym dnju dešćowało budźe wobkhad sobotu dop. w 11 hodź.

Žonjace klobuki we wulkim wubjerku
přeprasowanje předźěłanje
Serbska hasa 10 w pycharskim domje wot augusta budźe wobkhod znapřeča

---

Krjepjawy zacynkowane a lakowane we wšěch wulkosćach poskića wosebje płaćizny hódno

Richard Sommer
prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeča zwučowarnje)

Dary
w Kleńčanej, porcelinowej, kamjenjinowej, domjacej a kuchinskej nadobje pola firmy
Walter Voigt
wobkhod ze železom
Znutřk. Lawska hasa 5

Přístrykowanje
podźiwanje a přistrykowanje
stonow nohajcow, zokow atd.
Porjedźenje masow
žiłdźanych nohajcow wšeywustojnje a **tunjo** w nohajc. domje
Rudolph na Kěžorskej dróży 16

MUŽACE
sportske košle, jara płace nowe mustry 2,90 3,75 4.50
sportske nohajcy krotke, kajkosće 0,85 1,20 1,50
sportske pasy kožane . . . 2 wot 85 gumijowe . . . wot 70
pulundery, bjez rukawow, wulki wubjerk, ćista wołna 1,95 2,45

Alfred Voge
w Budyšinje
rožk Krónprynzoweho mosta

HOLCA
do małeho ratafstwa (3 kruwy) so k 1. junijej pyta
Hornig w Worklecach

---

207. saksla krajna loterija

ćehnjenje 1. rjadownje
20., 21. a 22. meje
1/10 lós jenož 3 hriwny.

Najwjetš. dobyće snadź 500 000 hr
Mnohe srjedźne dobyća
Zwěsćće sebi lós pola

Budyskeju běrkow statneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22
Ernst Lehmann na Kamjeńtnej hasy 4

Puć so zadań! . . . . . tyše škema widźeć
Lěharnje a bydlernje kuchinje, polstr. meble w cyłku 50
Händchen
na Lubijskej dróży 17 (dom w dworje). Přijimam mandź. poškowań

Tunje drastne tkaniny

Batmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 75 pj.
Wumjetska płoš. šida	wot 58 pj.	Žiłdźany płat	wot 78 pj.
Wołmjane musliny	wot 95 pj.	Beiderwand	wot 88 pj.

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Pósťakim naměsće na Hošic hasy čo. 26

Kedźbu! **Kedźbu!**
Twar silow
Durinska kulojna forma za železowy beton, 21 cbm wobsaha, so k wužiću wupošćuje.
Bliše informacije darmo!
Herm. Neitsch w Horn. Kumwałdze
Twarske předewzaće za zemske a železobetonowe twary

Tuni
wosebity čah
do Šandawskich kupjelow
(Bad Schandau)
njedźelu, dnja 19. meje 1935
Wokoło 60 proc. znižena płaćizna
6,32 z Budyšina. Přijězd 22,10. Płaći 2,80 hriwnow
Bliše zhoniće a darmotne jězdne plany dostanjeće při wudawańnjach jězdnych lisćikow a na pućowańskim bürowje w Budyšinje.
Wobkhadny hamt statn. železnicy w Budyšinje

Wot pjatka 17. meje stej zaso

nowy transport wosebje dobrych ranšopr.-hollandskich
kruwow a jałojcow
wysokosnóźnych a z čelatami jara płaćizny hódnych na předań.
Maks a Theodor Rychtar
skotna wikowarja w Niebjelicach
Telefon Kamjenc 893

Nowa zběrka basni našeje delnjoserbskeje pěsnjerki Miny Witkojc:
Wěnašk Błošanskich kwětkow
z předsłowom W. Srba-Chojničanskeho za 0,80 hriwnow w Serbskej kniharni w Budyšinje w Serbskim Domje

---

Ničo Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
an Verlag **Serbske Nowiny, Bautzen**

Herr
Frau

in

Postanstalt

Wohnung

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" ab 1. Juni 1935. Preis 1.51 Rm.

Datum: Unterschrift:

Přiloha k číslu 114

SERBSKE NOWINY

Pjatk 17. meje 1935

Radło a pluh pola starych Słowjanow

Wot hałozy k radłu. — Słowjenjo dóstanu wot Němcow romski pluh.

W spočatku Słowjenjo mjelnjachu abo rozdźěbjachu pódu jenož z ručnym gratom, potajkim z łopaču abo motyku. Hakle pozdźišo rolu wobdźěłachu z khmaršim gratom: woni pódu worachu.

Kak je nastało woranje a kajki napohlad měješe prěni woranski grat, njewěmy. Njewěmy, hdy a hdźe su Słowjenjo započeli wužiwać woradła, njewěmy ani kajki běše jich prěni woranski grat. Cyle wěsće pak běše to tež pola Słowjanow kaž druhdźe někajka móceniša hałza abo zdónk z krótkej, wotstejacej a kónčkojtej wotnožku. Tutu hałzu ludźo abo skočata ćahachu tak, zo krótka wotnožka pódu rozrywaše. Tajke prěnje a primitivne słowjanske „woradło“ rěkaše najskerje „pjeńk“, kaž so dźensa hišće mjenuje na Čornej Horje, snadź tež „kuka“, štož wotpowěduje našemu serbskemu wurazej „kokula“, možno tež „socha“. Prěnja woranska připrawa pak, kotraž měješe zady dźeržadło, z kotrymž móžeše so wona wjesć a do pódy tłóčić, mjenowaše so pola Słowjanow „radło“.

„Radło“ je wšoslowjanski a jara stary wuraz. Je tež słowjanskeho pokhada a zwisuje ze słowom „worać“.

Hižo w najstarších khronikach so radło naspomina. Čitamy, zo we słowjanskich krajach ratarjo, kiž z radłom worachu, trjebachu mjenje dawka płaćić hač ći, kiž z pluhom worachu, dokelž z radłom wobdźěłana póda mjenje wunoška dawaše. Dawki, kiž so z radła płačachu, rěkachu pola Polakow a baltyskich Słowjanow „poradlne“ abo tež „powołowe“, dokelž radło zwjetša woły ćahachu.

Radło běše w starych časach typiski słowjanski grat k woranju. Dźensa hišće je jara rozšěrjene we słowjanskich krajach. Najstarši a zdobom najjednoriši typ radła je tón, hdźež kředźel a radlica stej ze jeneho kusa abo hdźež radlica je na kóncu kředźela přičinjena bjez spódnjcho klocka, tak mjenowaneje póduše. Tajke radła běchu něhdy cyle drjewjane, tež radlicy. Tež dźensa hišće namakamy tu a tam w zanjesenych słowjanskich krajinach cyle drjewjane radła.

Druha družina radłow je hižo trochu bóle wuwita, přetož ma spody póduš, bywa potajkim krućiša hač prjedawša. W spočatku běše póduš jenož wodoruniе wotstejacy dźěl kředźela, pozdźišo hakle bě to wosebity kus drjewa. Radlica ma tu podobu klina na póduši znašika postajencho, kiž so po připadze wo kředźel zepjera. Tuta družina njeje so wjacy tak čisće zakhowała do dźensnišich časow. Namakamy tu hižo překhedy k woprawdźitemu pluhej, kiž so wuznamjenja z pódušu.

Zakładne dźěle radła maju nimale pola wšitkich słowjanskich ludow jenajke mjena, štož też wobswědčuje wulku starobu tuteho grata. Słowjenjo dźě radło znajachu a nałožowachu hižo tehdy, hdyž hišće bydlachu hromadźe w swojej pradomiznje. Zakładny drjewjany pjeńk so mjenuje pola nas „kředźel“, delnjoserbski „kšeźel“, pola druhich Słowjanow „křidel“, „grądziel“ abo „grędelj“. Zady přičinjene a do prědka wobročene ryjadło, jónu jenož wótra wotnožka, mjenuje so dźens pola wšitkich Słowjanow „ralnik“, „naradlnik“ abo tež „lemješ“. My Serbja mamy za to nowiši wuraz „radlicu“. Wodorune drjewo na kóncu předźela mjenujemy „póduš“, mjez tym zo druzy Słowjenjo maju za to jara stary a wšoslowjanski wuraz „płaz“, „płoz“ a „połoz“. Dźeržadło radła so mjenuje pola nas „klak“. Druzy Słowjenjo maju podobny wuraz za to.

Jara stare słowjanske radła su namakali a wukopali pola Torunja a pola Dobrohosća w Braniborskej. Tež stare rysowanki nam přeradźuja napohlad starosłowjanskeho radła. Mnohe wukopanki pokazuja nam twar a formu starosłowjanskich radlicow.

Stari Słowjenjo wužiwachu na kóncu 10. lětstotka hižo wobaj typaj radłow: z pódušu abo bjez njeje. Radlica běše tehdom zwjetša hišće drjewjana, hakle pozdźišo ju ze železom wokowachu. Radlica a kředźel běštej najprjedy z jedneho kusa, hakle pozdźišo so radlica na póduš položi a k předźelej přičini.

Słowjanska radlica bóle padorunje steješe, tak zo pódu rozrywaše, rozrězaše a nic podrywaše abo podrěčaše. Słowjanske radło też měješe zady hižo klak, tola njeměješe črósła ani koleskow. Najskerje też hišće ani křidlicow njeměješe.

Z radłom so zemja jenož ryješe, ale nic wobroćeše. Tola běše radło we swojim času dosć wužitna připrawa, kiž dosahaše a so hodźeše ke kóždemužkuli dźěłu. Hodźeše so wubjernje k rozrywanju pódy po wupalenju lěsa, dale też k připrawjenju pódy za wusywanje, štož z pluhom možno njeje, hodźeše so dla swojeje lohkosće wosebje k woranju po nahłych stronach horatoho kraja. Tehodła je so radło hišće zakhowało do dźensnišeje doby. Su dźěła na polu, kotrež radło lěpje dokonja hač pluh.

Wosebita družina radła namaka so we Wulkoruskej a Běłoruskej a w narańšej Pólskej. Je to tak mjenowana „socha“. Je to hižo dokonjanišе radło, přetož ma dwě radlicy, dale so tu też namaka łopatka, tak mjenowana „polica“, kiž wurytu zemju zapopaduje a wobroćuje. Tuto woradło so nałožuje we lěsatych krajinach, hdźež korjenje a kamjene bywaju při woranju jara wobéžne. Socha je so hakle wuwiła ze staršeho radła. Druzy Słowjenjo nimo Běłorusow, Wulkorusow a narańšich Polakow sochu njeznaja.

Nimo radła znajachu nawječorni Słowjenjo w 12. lětstotku hišće druhu woransku připrawu, kotruž „pluh“ mjenowachu.

Pluh so wot radła hłownje rozeznawaše z tym, zo měješe runy kředźel a nic zhibnjeny, dale z tym, zo

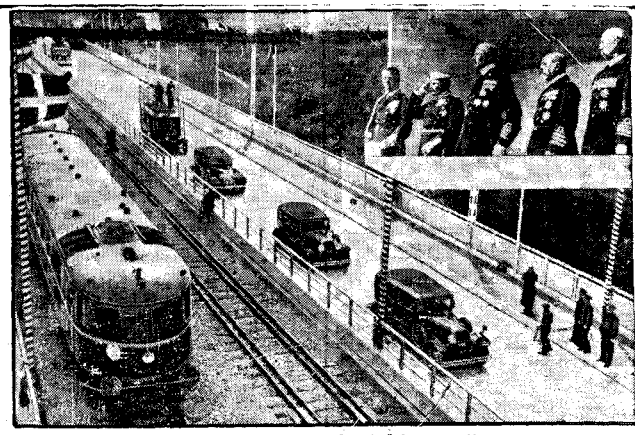

Móst pśches Mały Belt ko zwjatočnje wotewrił.

W pśitomnosći danskeho krala a mnohich wysokich hosći je ko nětko hobrśki móst pśches Mały Belt zwjatočnje wotewrił. Wobraz wokomik pśchedstaja, kenž błyskowy cah ś kralom a cesnymi hosćami na pśenjej jeźbje žydanym bant pśeśerěny. Sdobom tej na drohy auta pśeri kśoj po mosće jěchu. Wobraz horjeka w prawym rožku nam na cesnej tribunje pśchedstaja: Pśinza Agela, pśinza Gustava, krala Kehrystiana X, pśinza Waldemara a grichiskeho Pśinza Jurja.

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeŕ Kral.

(Pokračowanje.)

Serbja so nowemu politiskemu zarjadowanju měrnje podwolichu a běchu hórzy dobri pruscy staćenjo. Serbska narodnosć pak dale bóle spadowaše. Z přisporjenjom luda a žiwišim wobkhodom rosćeše też trjebanju serbsk. rěče škódny wliw. Wosebje w Delnjej Łužicy bě mało serbskeho žiwjenja. Dla njedosahaceho duchownskeho a wučeŕskeho dorosta wobsadźichu so farske a šulske městna mnohich wosadow z Němcami, w kotrychž potom hižo wošlabnjene serbske žiwjenje po něčim přesta. Wodźerjow a budźerjow bě mało. Farař Schindler we Pienu wustupowaše započatk 19. lětstotka († 1841) wutrobiće za serbsku rěč a pisaše, kaž też wučeŕ David Hłowa (Kopf, „Wowanus“) za Serbow. Pozdźišo je Tešnař, serbski duchowny w Khoćebuzu 1857—63, mnohe serbske nabožne knihi wudaŕ, Mato Kósyk z Wjerbna bě pilny pěsnjeŕ, 1848 započa farař Nowka „Bramborski časnik“ wudawać kotryž potom Skjarbošćanski kantor Šwjela, khwilu z tohorunja wulcy zasłužbnym Popojćanskim wučerjom Jordanom, khwilu z Kósykom, zwjetša pak sam w narodnym, nabožnym a pruskoněmsko-patriotiskim duchu přez 50 lět dale wjedźeše. 1880 założichu sebi Delnjołužiśenjo „Dolnołužyski wotrěd Maśice Serbskeje“, kotryž so po swojich mocach swěru wo serbsku narodnosć a serbsko pismowstwo w Delnjej Łužicy stara a nětko njewotwisnu Maśicu Serbsku w Delnjej Łužicy twori.

W pruskej Hornjej Łužicy bě z wulkej škodu za serbske rozwučowanje w šuli Lělnićanski šulski rada Bock, z kotrymž měješe tohodła farař Imiš wokoło 1880 zwadu. Spodźiwne je, kak je mohł Bock před swojej wyšnosću, kotraž jeho po zdaću k jeho wustupowanju pohnuła njeje, wobstać, a to je so w šulach pruskich Serbow dale w jeho duchu skutkować smělo. W ministerialnych wukazach so to njeźada. Wosebitoje starosće wo Serbow pak też njenadeńdźemy. Hroznje bě też, zo tehdy Wojerowskaj Serbaj, kotrejuž pod wot Imiša trjebanymaj mjenomaj Kruwinski a Borank póznajemy, w zwjazku z Němcom, kotryž bě hakle do Serbow přičahnył, serbske pročowanje ze šerjenjom panslawisma, podhladne činić spytaštaj. Za njepřećelow Serbow bě tutón hižo wokoło 1848 wunamakany panslawismus wězo witana bróń, kotraž na njewobhonjenych a lehkowěriwych ludźi móceše skutkowaše. Ale też pruska wyšnosć znaješe swojich Serbow lěpje a přisłužbenjam njewěrješe. Wšak běchu Serbja žiwi we mjerje ze swojimi němskimi susodami, čerpjachu a radowachu so z němskim ludom, wukonjachu swoje stačanske přisłušnosće tak derje kaž Němcy a mjez nimi knježeše porjad a dobry křesćijanski duch.

Wobstejnosće w sakskej Łužicy běchu přihódniše za zdźerženje a wuwiće serbskeje narodnosće. Serbja tu poměrnje wuzko zasydleni wokoło Budyšina a w nješto lěpšim hospodarskim położenju běchu też duchownje lěpje zastarani, a jich budźerjo mějachu tu tohodła też wjetši wuspěch. W šuli dosta serbska rěč zakońske prawo hižo 1835, kotrež bu 1870 wobkrućene a 1919 powjetšene. Wězo je z tym jara wobmjezowana, zo serbske a němske dźěći w šuli hromadźe sedźa, zo maja serbske dźěći, kaž so to w našim położenju samo wot so rozumi, němski wukuńć, a zo mnozy sebi mysla, je němscy rěčacy Serb hižo woprawdźity Němc, zo njespóznaja wuznam skubłanja w maćernej rěči. Pročowanje jenotliwcow a też lěta 1847 założenje Maćicy Serbskeje njejsu k tomu dowjedle, zo by so w dosalnej měrje ze wšěch stron (staršich, wyšnosće, wučerjow — wězo je wuwzaćow) na přirodne prawo narodneho skubłanja dźiwało. Nowe narodno-towaršnostne hibanje němskeho luda tuto prawo póznawši też Serbam swobodne wuwiwanje we wobłuku stata, kotremuž na tysac lět přistuseju, lubi.

Też w sakskej Łužicy so krajne zarjadnistwo po nowej wustawje, 4. septembra 1831 zawjedźenej, připodobni zarjadnistwu młodeho sakskeho kralestwa. Burske podanstwo spadny, słužby a roboty so wotwjazachu, skutkowuje wšak hakle wokoło 1840, knježe kubło a wjes tworješej nětko wosebitej zarjadniskej jednoće, wjes a wobkubło. Łužica bu wosebite wokrjesne hejtmanstwo. Swoje dotalne cyrkwinske zarjadowanje smědźeše wobkhować. Stawy wobkhowachu wěste prawa. Z dobrym hospodarjenjom bě stawowske zamoženje na stotysac tolerjow narostło. Hdyž měješe Łužica po nowej wustawje nětko też leżownostny dawk płaćić, z kotrehož Saksko swój dio wotpłaćowaše, wupłaći saksko wyšnosć łužiskim zemjanam a wsam jako zarunanje 442 453 tolerjow. Z toho słušeše wsam 132 000 tolerjow, knježim kubłam 310 600 tolerjow, a zhromadneho zamoženja bě 100 000 tolerjow. Wězo mějachu nětko też wsy we łužiskim sejmje zastupjene być. Tohodła mějachu łužiske wsy 50 zastupjerjow do łužiskeho sejma wolić. Też małe města smědźachu 6 zastupjerjow pósłać. Sejm wobzamkny, zo so tuto zamoženje njeby rozdrjebiło, ale zo by so z nim krajnostawska banka rozšěrił a nalutowańju a wupožčowańju přiwzała. Knježeństwo wustawki tuteje za Łužicu wulcy wažneje banki 1850 a 1857 potwjerdźi. Banka měješe samo prawo k wudawanju papjerjanych pjenjez hač milijon tolerjow, pozdźišo hač 5 milijonow hriwnow. Za to pak měješe wěstu summu złota we swojich pincach khować. Z wuzbytkom banki rozmnožowachu stawy łužiske zamoženje a podpjerachu wšěm wužitne towaŕstwa a wustawy, wosebje pak wsy a města w jich wšelkich nadawkach. Stawy założichu też z pomocu milych wotkazanjow wučeŕski seminar a pozdźišo na knježim kuble w Pomorcach ratarsku wuspytowańju. Też za jenož serbske należnosće mějachu wotewrjenu ruku. Na přikład darichu k čišću Pfuloweho słownika 300 tolerjow, też pruske hłowne stawy 200 tolerjow, sakske ministerstwo tohorunja 200 tolerjow.

(Pokračowanje sćěhuje.)

radlica sedźeše na krutej stołpicy a zo před radlicu běše do kŕeďźela zasadźeny wuzki nóž, tak mjenowane „črósło“, kiž zemju najprjedy narježuje a z tym radlicy położuje podrywanje pódy. Radlica sama je takle připrawjena, zo zemju nic jenož podrježuje, ale tež wobroćuje. K njej je dale, zwjetša k prawicy přičinjena deska, tak mjenowana „krídlica“, kiž ma pomhać zemju na bok wotwaleć a wobroćeć tak zo spódnja woršta zemje přińdže na zwjerch. Prědni dźěl pluha wotpočuje na koleskomaj.

Pluh běše wjele khuaiši grat k woranju hač radło, wosebje na čežkej pódze.

Wo pokhadźe pluha su wučeni dołho so wadźeli. Někotři mějachu jón za słowjansku wunamakanku, druzy jón přicpiwachu Germanam, zasy druzy pak Romjanam abo Gallam.

Nětko wšak je nimale wěste, zo je pluh romskeho pokhoda a zo Słowjenjo jón přewzachu wot němskich kolonistow, kiž běchu jón před tym přewzali wot Romjanow. Stari khronikarjo mjenuja wurazne radło jako typiski słowjanski grat, kiž rozeznawaju wot njesłowjanskeho pluha. Němscy kolonisća nałožowachu pluhi a dyrbjachu tohodla wjetše dawki płaćić hač słowjanscy ratarjo, kiž jenož z radłom dźěłachu a potajkim telko wunoška z pola njemějachu. W 11. a 12. lětstotku Němcy stejachu w ratarstwje na wyššim skhodźenku, nic pak tehodla, zo by přenjotna němska kultura była wyšša hač słowjanska, ale dokelž běchu Němcy prjedy hač Słowjenjo přijeli cuzu (romsku a gallisku) wyššu kulturu.

Z druhimi kulturnymi dobytkami běchu Němcy wot Romjanow tež přewzali pluh. Płužne koleska pak su Germanojo najskerje přewzali wot Gallow hromadźe z mjenom „plovum“ za nowu připrawu.

Hdyž je mjeno a dźěł pluha (koleska) galliskeho pokhoda, su wostatne dźěle, kaž črósło, šćroka radlica a krídlicy romskeho pokhoda. Tak wuhotowane pluhi nałožowachu Romjenjo hižo w přenich lětstotkach po Khr. Črósła a šćroke radlicy namakaju so z hromadami mjez wukopankami z romskeje doby. Romski pluh přewzachu najprjedy nawjećorni Germanojo w Porynskej, w Nižozemskej a Westfalskej, hdyž je so zdźěla do dźensnišeho dnja hišće zakhował romski wuraz „culter“ (coler) za črósło.

Němcy běchu romski pluh přewzali hižo w druhej połojcy 1. lěttysaca a němscy kolonisća jón w 12. lětstotku přinjesechu Słowjanam. Jenož južni Słowjenjo pluh najskerje přewzachu njeposrědnje wot Romjanow. Přenje słowjanske pluhi mějachu podobny napohlad kaž pluhi nawjećornych susodow. Wurazy předžel, radlica (lemješ), póduš (płoz) běchu přewzate wot radła. Zady měješe pluh dwaj klakaj. Słowo „črósło“ je wšosłowjanske. Mjez tym zo radło čahaše jedyn kóń abo dwaj wolaj, dyrbjachu do pluha přahać dweju konjow abo štyri woły.

Samo wot so so rozumi, zo přenje pluhi njeběchu hišće tak dokonjane kaž dźensniše, wone so hakle po něčim wuwiwachu a połěpšowachu. To wosebje płaći wo radlicy. Stare radło měješe snadź tež hižo krídlicy, pozdźišo móžachu so přidać črósło a koleska, naposledku pak typisku šćroku a jenostronsku radlicu.

Mnozy słowjanscy wučeni maju za to, zo je wšosłowjanski wuraz „pluh“ germanskeho pokhoda. Tomu pak nanajskerje tak njeje. Słowjenjo su mjeno z wěcu samej přewzali wot Germanow, runje kaž tući zasy wobě přewzachu wot swojich nawjećornych a južnych susodow.

Hłowna zhromadźizna towarstwa kat. Serbow „Jednota“ w Drježdźanach

Najstarše serbske towarstwo w Drježdźanach, kiž je zdobom też wosadne towarstwo kat. Serbow saskeje stolicy, wotmě wutoru 14. meje swoju hłownu zhromadźiznu w hosćencu „Bayrische Krone“ na Nowym torhošću. W dźewjatej hodźinje wotewri so zhromadźizna z našej hymnu „Rjana Łužica“. Wšěch přitomnych z blizka a z daloka witaše wutrobnje nětčiši předsyda tow. k. Bjedrich Helas. Po předčitanju poslednjeho zapisa poda so rozprawa zańdźeneho léta. Skutkowanje tow. spóznaje so najlěpje ze słědowaceho wućaha. Tak bě so towarstwo skoro porjadnje k tydźeńskim zhromadźiznam zešło. Dale poskići 11 zajimawych přednoškow, 4 wjetše zarjadowanja a dwaj wuběžaj do Drježdźanskeje wokoliny. Tohorunja wobdźěli so towarstwo na Domowinskim zlěće w Radworju a wuléće Domowiny na Čornobóh. Też serbske koncerty w Budyšinje so wopytachu. Z towarstwowaj „Čornoboh“ a „Hromadnik“ bě „Jednota“ zhromadnje kulturne wječory zarjadowała a je so tež na jenotliwych zarjadowanjach tuteju towarstwow wobdźěliła. Towarstwo zastupowaše na zhromadźiznach Domowiny stajnje jedyn knjez z předsydstwa. Potom rozprawješe pokladnik. Wuwi so živa rozmołwa tudomnych serbskich kemšow dla. Wšelake wažne prašenja maja so hišće rozrisać. Knjez pjekařski mištr Žur staji namjet, zo so towarstwowe wustawki přeměnja, dokelž njejsu wjacy časej přimjerjene. Wobzamknу so, nastate njedostatki, praktiske kaž też financielne, wotstronić. Přichodny dypk bě dalše skutkowanje towarstwa. Dokelž su dobre přednoški powućace, budźa so na přichodnych zhromadźiznach zaso mjeńše abo wjetše přednoški poskićeć. Knjez dr. Wjaclawk rěčeše wo wobnowjenym Japanskim palais-u, hdyž je statna kniharnja zaměstnjena, kotraž też wjele serbskich knihow khowa. Přilubjene wjedźenje po statnej kniharni stanje so na jenej z bliših njedźel. Wjednistwo leži w rukach k. dr. Wjaclawka. Na praženje, čehodla towarstwo swoje zhromadźizny a zarjadowanja w „Sächs. Volkszeitung“ njewozjewja, wotmołwi so, zo je přisłušny organ katolskich Serbow tydźenik „Katolski Posoł“ a pódla njeho „Serbske Nowiny“ jako dźenik do Domowiny zarjadowanych towarstwow. Wězo je kóždemu přewostajene, druhe časopisy čitać, tola je swjaty nadawk Serbow serbske předewzaća podpjerać po hesle „Serb Serbej bratr!“ — Někotre wažne sady z Domowinskeho časopisa na horjeka naspomnjene prašenje předsyda předčita, z čehož so spóznа, zo je Domowinje wšo jene, hač so na nałožone abo narodne zajimy wjacy ważnosće kładže. Słědowachu wšelčizny. Postaji so, zo so wobdźělimy na putnikowanju do našeho sławneho Róžanta kaž też na zajěždźe do Prahi na dnju katolikow. Dale so wozjewi, zo změješ wšě Drježdźanske serbske towarstwa skoro zaso zhromadny kulturny wječor, na kotrymž budźetaj přitomnaj knjez wučeř Nejdo, wjednik Domowiny a nowy postajeny župan. Po doskónčenych jednanjach so na njón přihotujemy. Zhromadźizna skónči so z namołwjenjom, zo bychu so přichodne serbske kemše w Slěbornej kapali w Taschenberg-Palais wopytałe a też nadal wšě tydźeńske zhromadźizny prawje bohače wopytać. Ze spěwom „Hišće Serbstwo njezhubjene“ wobzamknу so wječor.

Cyrkwinske powěsće

Njedźelu Kantate, 19. rožownika 1935.

S **Budyšchina.** W Michałskej zyrkwi rano we 7 hodź. serbske Boże wotkazanje: farar Kapler; we 8 hodź. serbska a ½10 hodźin němska Boża słužba: farar Tischer; ¾11 hodź. dźěćacekemšenje. Pop. we 4 hodź. na Wiwatej pola Wulkeho Wjelkowa lětna Boża słužba s posawnami. — Wutoru žónska kschesćanska słužba: wulět do Moritzburga, w 1 h. wot Serbskeho Doma.

S **Budyšchina. Krajnozyrkwinske zjednoćenstwo.** Shromadźizny w Budyšchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatk dźěći, wječor we 8 hodź. evangelisazija, thema: Kak pśichiźu k pśiwuznju Boha? Srjedu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młode holzy. Schtwórtk wječor we 8 hodź. biblišta hodźina. Sobotu wječor we 8 hodź. swjatk młodźiny za młodźenzow. — Shromadźizny swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. we Roswodezach (tnjes Ay), póndźelu wječor we 8 hodź. w Kumwałdze, wutoru wječor we 8 hodź. w Semicach, srjedu wječor we 8 hodź. we Wulkej Hartawje, pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy (mšt. Lenz). — Hodźina za žony wutoru pop. w 4 hodź. w Budyšchinje.

S **Barta.** Rano we 8 hodź. žo serbske předowanje cźita. — Krajna sbérka za krajny swjatk zyrkwinskich khorow. Dop. ½10 hodź. dźěćacekemšenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w pacejskej sjuwje.

S **Budyšchina.** Rano we 7 hodź. smjeje farar Bóiz němsku spowědź, farar Böttger we 8 hodź. němsku a dop. ½10 hodź. serbsku Bohu słužbu. Sbérka za swjatk zyrkwinskich khorow. Dop. ½10 hodź. dźěćacekemšenje. — Wutoru wječor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w pacejskej sjuwje.

S **Budyšchina.** Rano we 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Mikela-Maleschanski). Schüitzowy swjedźeń.

S **Bukez.** Rano ½7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske, dop. ½10 hodź. serbske kemšenje, kotremuž žo dźěćacekemšenje pśichłamtnje. Sbérka za krajny swjatk zyrkw. khorow. — Wumrěł: Jan Bohumił Krěk, žiwnosćer w Čornowje, 55 lět 11 měš. 26 dnjow stary.

S **Delnjeho Wujesda.** Dop. ½10 hodź. němska Boża słužba, pop. w 2 hodź. serbska Boża słužba; wikar Alder.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boża słužba. Zyrkwinski khór spěwa: „Derje tym, kutśij khodźa“ wot Hendricha Schütza. Dop. w 10 hodź. kemšenje za dźěći. — Sbérka za swjatk zyrkwinskich khorow.

S **Hrodźišćeja.** Rano we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Ssobustutkowanje posawnoweho khora. Sbérka za sakti swjatk krajnozyrkwinskich khorow. Dop. ¾11 hodź. dźěćacekemšenje.

S **Hucjiny.** Rano we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba. Khór spěwa: „Djenj khwalcje Boha, kśicheśenjo“ (Schütz). Krajna sbérka. Dop. w 11 hodź. kemšenje za dźěći.

S **Khwaciź.** Rano we 8 hodź. němske a ½10 hodź. serbske kemšenje, wobje je sbérku, w 11 hodź. dźěćacekemšenje. — Wumrěła: 11. meje: Hana rodź. Schusterej, njeboh Bjedricha Augusta Staruša, sawostajena wudowa we Wulkej Dubrawje, 78 l. 7 m. 20 dnjow.

S **Klukšća.** Rano we 8 hodź. serbske, dop. ½10 h. němske kemšenje (zyrkwinska hudźba). Sbérka.

S **Kotez.** Rano [illegible]dź. němska spowědź a Boże wotkazanje, we 8 hodź. němske předowanje a dop. ½10 hodź. kemšenje za dźěći (wobdarny farar). Krajna sbérka.

S **Łupoje.** Rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 h. němske kemšenje. Zyrkwinska hudźba: „Hdy Bóh by njebył pola nas“, po žadźbje wot Hendricha Schüza, ju pśita posawniśi khór. (Nowe žołte pśichidawki za němske spěwarśe fu pśichi zyrkw. durjach na pśichodnu.) W 11 hodź. dźěćacekemšenje. — Póndźelu wječor we 8 hodź. sjuwny wječor za muziku młodźinu na farje. — Srjedu wječor we 8 hodź. sjuwny biblišti wječor za žónsku młodźinu na farje.

S **Maleschez.** Rano we 8 hodź. serbske kemšenje, dop. ½12 hodź. dźěćacekemšenje, pop. w 3 hodź. kschesćijanska słužba pola Schrejčpanez.

S **Minakała.** Rano w 7 hodź. smjeje farar Renc-Barišći serbsku spowědź i Božim wotkazanjom, we 8 h. serbske a dop. ½10 hodźin němske kemšenje.

S **Njeswarjišća.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske, dop. ½10 hodź. němske kemšenje. (Sbérka za zyrkw. khory.) Pop. w 3 hodź. serbske, w 4 hodź. němske kemšenje w Sarječu. — Wumrěł: Wilhelm Hugo Lauenstein, bankowski sastojnik we Wětrowje.

S **Nošaciź.** Rano we 8 hodź. němska Boża słužba. Khór spěwa Schüitzowe kěrluše. — Sbérka za swjatk zyrkwinskich khorow.

S **Porschiź.** Rano we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boża słužba (Schüitzowy swjedźeń). Dźěćacekemšenje we Boschecach ½9 hodź. za mjeńše, ½10 hodź. za wjetše dźěći. Póndźelu wulět wobzadneje žónskeje słužby do Potsdama, wotjěd i Porschiź rano w 3 hodź.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. serbske swj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska, ½11 hodź. němska Boża słužba (Kantate-swjedźenje zyrkwinskeho khora), ¾ 12 hodź. Boża słužba za mjeńše dźěći. — Póndźelu rano w 7 hodź. ranšcha nutrnosć. — Wutoru wječor we 8 hodź. evang. słužba młodźiny (hólzy) na farje.

S **Wóšlinka.** Rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. (Sawjedźenje pacjerskich dźěrźi.) Sbérka. Pop. ¼4 h. Boża słužba w Lěšej.

S **Wóspork.** Dop. w 10 hodź. předowanje, ½12 hodź. kemšenje za dźěći (wobdarny farar). Krajna sbérka.

S **Wulkich Sdźarow.** Rano ½8 hodź. němska spowědź a Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. němska Boża słužba we Wulkich Sdźarach (Kantatowy swjedźeń s mějchanym khorom a dujerjemi). Dop. w 10 hodź. němske kemšenje we Werminghoffje (Kantatowy swjedźeń se spěwami khora).

Spomožeńska statistika města Budyšina

za měsaz haprleju 1935.

1. Spomožeństwo. Wophytowarjow lěšće w radupodawarni za marjeze a sastarani cźišćerkow 244, w sastaraṅi małych dźěći 44, w radupodawarni za žamodruhe žónśe 18 a w sastaraṅi za tuberkulosnych 154.

Wubźělilo je žo w sastaraṅi cźišćerkow 382 puntow žiwidłow a 80 drastcźižkow a schatkow. Nimo toho je žo wupojśiło 23 sportiśich wosow, 4 dźěcźaze wosy, 10 dźěcźuzych korbow a 34 lóžkow.

W sastaraṅi za tuberkulosnych je žo 279½ puntow žiwnosće wudźělilo, 123 wězow sa wotbładuje thorych wupojśiło a žo 154 pśicheźwětlenjow a 6 röntgenskich fotografowanjow pśichewjedło.

2. Ludowe spomožeństwo je 863 drastiw a wobmeza 542 borozsenjom a 214 bźěcźom wudało.

3. Hospodaśiśim sastaranju je žo wudało: 2573 pokrutow khlěba, 422 potuniśenjow mloka, 18 hódnośinych znamkow sa wobžiwjenje a 975 jedźonych znamkow sa 2500 hriwnow zhromadnych wudawkow.

Podpjerow w hotowych pjenjesach je žo wupłaćiło: 9 444 hr. sozialnym rentnarjam, 10 996 hr. małoceninarjam, 25 985 hr. w padach wobžiwitelje potrjebny atd., 97 804 hr. dostawarjam spomožeństwa, 5 006 hr. dostawarjam jałmožny, 2 377 hr. pśichipomozowm sa wocźehnjenje; dowjała 151 612 hriwnow.

Přilopk

Trichinosa po wuźiwanju pśyrjeho mjasa.

W Tuttlingenach (we Würrtembergiskej) žu 4 wobžiwy jeneje źiwójny na trichinosu skhorśe, kotreż su pśyrjeje mjasa jadle. Mjaso žo njeje, kaž je je sakonjom pśichasane, mjasowemu wobhladowarjej pśichepytaś dało.

Njewschědna žuchota w Jendźelskej.

Schěroke pśichstrenje Jendźelskeje a Schotiskeje nětkole pod njewschědnej žuchotu cźerpja. Tak žo w Manchestru, kiž je hewak jako „dešćejowa dźěra“ Jendźelskeje znaty, hižo sa tśi njedźele njeje wjazy deschćowało. Też w Liverpoolu žuchota hižo 22 dnjow traje. Wyschnośće wosteja, to njeje žaneje pśichiśiny k strachowanju, dokelž su žo wone sa wschě trěbne naprawy postarałe.

Dźěćacone cźełko namakali.

W Gersdorfu jenu hnojowu jamu wuprózdnjejo, su cźełko nowonarodźeneho dźěćca namakali. Statkowy wobhospodaśer je wo tym wpschośnośći hnydom powěźi dał, so by statne wěcznišiwo należnośći pschepytało.

Radio

Ssobotu 18. meje žo słyšchi.

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.20 wjeśelny rańšchi konzert. 11.40 ża burow. 12 pschipołdnišchi konzert. 14 wschelakoscźe. 15.30 hospodarśki tydźeńšći pschehlad. 16 wjeśele žobotnische popołdnjo. 18.45 konzert. 20.10 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6 ża burow. 6.20 rańšchi konzert. 11.45 ża burow. 12 pschipołdnišchi konzert. 16 wjeśele popołdnjo. 18.50 konzert. 20.10 I klasiśichi operettow.

Hišće wažne i dnjownemu programma. Barlin: 20.10 žabawny konzert. Königsberg: 19 wječorny konzert. Köln: 20.10 jśba do módreho. Frankfurt: 20.15 pśijany wječor. Mnichow: 20.10 operetta „Der Bettelstudent“. Wiu: 20.35 wjeśela hudźba i operettow. Pra-

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowérnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a rjadowanje: Ludowe nakładnistwo a tyskarnja Jana Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžda čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 115 | Budyšin — Sobotu 18. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wulki wuspěch dźěłowcje służby

Pśichi rospominanju ważnosćo dźěłoweje śłužby sa ludowe hospodarstwo dźěłowy wjednik Fritz Edel mjes druhim wosjewja, so znajmjeńsha 80 wot 100 dźěłow, kotrejž tuchwilna ličba 240 000 dźěłowych muži dokonjesche, ma najwjetšchu ważnosć za ludowe hospodarstwo. Tute dźěła tu też sa sebjlubjenje wupłodźerjeje mogu naschemu ratarstwu wulku wužu. K tomu dźěłowa śłužba nětkuž 140 milionow hriwnow statnych śrědkow dostawa a k temu hischcze nětkuž 60 milionow hriwnow wot kreditowych wustawow sa wobstaranje materiala pśichińdźe. Tu ma so swěźicź, so so pśichi nakońcu nětkuž 200 milionow hriwnow wunoschk semje wo 20—30 milionow hriwnow powjetschi.

S dotalnym dźěłom dźěłoweje śłužby w sanźdźenym półdra lěśe su so ratarske wupłody wo nětkuž 30 milionow hriwnow pśichiporile, to je runje telko hódne, jako by so semja nětkuž 80 000 hektarow płódna cinila. Dźěłowa śłužba je powołana, so by w porjadnej seminej kulturu sa nětkuž 2 milijardze hriwnow postupowanja ratarskeho wupłodźenja w Němskej smóžnika, a naš wot zusego khlěba njewotwisnych sćinika a tež naschu wikowańsku bilanzu sa pomérnje krótki cas aktivnischi wutworika.

Wotewrjenje němskeje autoweje dróhi z Frankfurta do Darmstadta 19. meje

Na dnju wotewrjenja němskeje autoweje dróhi w Frankfurta do Darmstadta budźa we wjednikowej pśichitomnosći najpjerjedy generalny inspektor sa němske dróhi dr. Todt, župan a němski bohot Sprenger, generalny direktor dr. Dorpmüller a na twarje wobdźělony dźěłaćeł rěcźeć. Stónczu rěcź śmjeje němski minister sa ludowe powuczenje a propagandu dr. Goebbels. Wotewrjenje ko pśichi autowej dróhy na wótsrjeródźaki a na wschitke němske radija pschenješe.

Žarowański ćah po Waršawskich drohach

Žarowańske śwjatocznosće sa zemrětego marschalla Pitšudskeho su so pjatk dopołdnja se žylnym wobdźělenjom wobhladźerstwa se žarowańskej Božej śłužby w katedrali sapoczałe. Po Božej śłužbje 10 oficerow a potom kobustawy knježeńskwa kaschcź na ramjenjach z Božeho doma njeśechu, so bychu jón na lefetu stajili. Pśichi swonjenju wschitkich swonow žarowańskich cłah po hłownym měśe cźehnjesche.

Pśedku wojeńke wotdźělenja kročachu a jim khorhojine deputazije wschitkich pólskich regimentow scźehowachu. Pśiched kaschcźom dźěchu katolšzy duchowni z kardinalnym arcybiskopom Kakowskim a pólnym biskopom Gawlinu. Sa lefettu so wěnzy statneho prezidenta, wukrajnych statnych wjednikow a wójska, kaž też rjady, marschallki kij, tešak a pólna cźapka zemrětego njeźechu. Potom pschińdźe marschallowa wudowa, kotruž generalny inspektor pólskeho wójska pschewodźesche, sa njej Pitšudskeho dźowzy a druhi pschiwuzni, statny prezident a zastupjerjo wukrajnych statnych wjednikow, mjes nimi ministerki prezident general Göring, jedyn jendźelski hrabja a franzowski swonkowny minister Laval.

Wobschěrne paradowe nameśto w Mokotowje so hižo rano z mnohimi delegazijemi pjelnjesche, schtyri hodźiny pśiched sapoczatkom parady dź so schćěrej wulkich tribunow z 50 000 ludźimi pschepjelnichu. Krótko po 2 hodźinomaj po tśihodźinskim puću prěnje wotdźělenja žarowańskeho cźaha na nameśto pschińdźechu. Parada nětkuž do ¼4 hodź. traješe. Potom generalojo morjowo marschalla do pschihotowaneho żeleznišskeho wosa donjeśechu. Cźah po pomaku do Krakowa wothaji, hdźež so Pitšudski dźenża zbotu we Wawelskim hrodźe pokhowa.

Němski minister Rust Drježdźany wopyta

We wobluku župneho stronineho sjeźda śmeje so zbotu 25. meje w 15 hodź. wulka manifestazija nazionalsozialistiskeho wučerskeho swjazka, NS-starschistwa a Hitlerskeje młodźiny. Wschitcy Drježdźanscy schulerjo a wschitke wotdźělenja Hitlerskeje młodźiny, sakkzy starschi a sakkzy wučerjo ko wobdźěla. Pschi manifestazyji budźetaj němski minister Rust a nameśtny němski wjednik młodźiny, stabowy wjednik Lauterbacher, k wowcźehnjerjam a stu- nej młodźinje rěcźeć.

Němski parnik za rańšu Asisku „Gneisenau" z łódźefnje wujěł

Druhi spěšny parnik za rańschu Asiju, kit pólnóżnoněmski Lloyd mjes tśimi natwari, z mjenom „Gneisenau" je pjatk popołdnju po dwěmaj hodźinomaj w Bremenje z łódźefnje wujěł. Hakle pśiched 8 měsazami, 17. septembra 1934, su łódź sapoczeli tworiś a hižo 6. dezembra 1935 so łódź na swoju prěnju jězbu z Bremenskeho pschistawa do Dalokeho ranja poda. Měśto Bremen pjatk gyle w znamjenju tuteho podawka stejesche.

Łódź Gneisenau je 198,72 metrow dołha, 22,5 metrow schěroka a połnje nakładzena 8,85 metrow hłuboko pluwa. Nowa łódź ma pschipravu sa 146 pucowazych prenjeje wjedownje a sa 144 pucowazych turistiskeje riadownje. Nimo teho ma łódź hischcze schěsć nakładnych móstnosćow wo 11 000 tunow. Wobgbadka łódźe 265 muži liczi.

Nowy němskeje strony w Cěskosłowakskej so zakazałe

Na pschedpołdnidnim dnju pśiched wólbami je cźeskosłowakska zensurowa wyschnosć wudawanje nowin strony sudetskich Němcow znjemóżnika. Hłowne nowiny tuteje strony „Rundschau" w Aschu su so sebrałe. Wschón nakład wo 46 000 eksem. je so z cźežitymi autami wotwjesł. Na to redakcija spyta jenostronski wobjebity wudawk nowin „Rundschau" wudacź, teź tutón wudawk so zebra. Zensurowa wyschnosć je w Prahu wukhadźaze wólbne nowiny sudetskeje strony tehorunja sebra'a.

Baldwin wjednik wotmołwi

W jendźelskim delnim sejmje zrjedu Baldwin sa jendźelske knježeństwo parěźi. Wo wopschijeczu jeho rěcźe so w Londonje hischcze nicźo njewosjewja. Jenož telko so praji, so budźe wobsah jeho rěcźe jara wot teho wotwisowaćz, schto wjednik a němski kanzler wutworu w němskim sejmje praji.

Něm ke a chinejske wupósłancstwo so na pósłancstwo powyšiło

Němske knježeństwo je wobsamkło, chinejskemu knježeństwu namjetnyć, so so chinejske wupósłancstwo w Barlinje a němske wupósłancstwo w Nankingu na pózłanstwje powyschitej. Němski swonkowny minister, źiwobudny knjes z Neurath, je pjatk chinejskeho wupósłanca pschijał, a je jemu tutón wotpohlad němskeho knježeństwa wosjewił.

Kowjenski wusud so potwjerdźił

Rosšud wyschschscheho żuda w Kownje wo wuźnjeze w prozeźu pschećiwo Memelskim je so sćehdźenym hischcze pjatk popołdnju wotsewił. Wschitke powołenja z wuwiskom wuźuda pscheźiwo baronej z Roppej su so jako njewoprawnjene wotpokasałe. Pschećiwo baronej z Roppej je so § 3 (pschihotowanje wobronjenscho sćeha) wuschmórnyl, tola druhe wobstórźby pscheźiwo njemu wotpadnu. Też zibilne żadanje Jesuttižoweje mandźelskeje je so wotpokasało.

S tutym wuźudom su so wschitke prawne prózdki wuczerpale a wuźud wójnskeho żuda w połnym wobsahu teź schtyrjoch źmjernych wuźudow, płaćiwy wosłanje. Wu-

żud je z rosšudom wyschscheho żuda prawo płaćiwosće dostał.

Schtyrjo k źmjerci sałudźeni so powuczichu, so móża k wotwobroćenju spěšneho wotprawjenja prósiwu wo wobhnadźenje pola statneho prezidenta sapodaś. Woni pak swojemu sakitarjej wotmolwichu, so w sacźuću swojeje njewiny tutón puć nochcedźa nastupiś. Sakitar pak so njedźiwajcy teho wo wobhnadźenje prózuje.

Demonstracije před litewskim generalnym konsulatom w Königsbergu

Jako so w Königsbergu pjatk wječor powěsć wo wuźudźe litewskeho wyschscheho żuda pschez wobzebiśe nowiny a radio rosnjese, so Königsbergscy wobydlerjo nad wuźudom rošhorjeni do demonstrazijskich cźahow spěchachu a do Husenskeho pschedmésta pśiched litewski generalny konsulat cźehnjechu. Policija běsche wokolnu cźinowneho twarjenja zewrěła. Se žyły běchu rosshorjene tśichi khłyschcej, hewak pak so demonstrazija pschi połnym porjadku wotmě.

Njeměr na Parižskej burzy

Pjatkowny Parišiski bursu wschelake powěsće wo blischim wothódnoscźenju franka traschachu. Powěsće so wothebje na kurzy franzowskich statnych rentow katastrofalnje wuskukowachu, so mjeńsche finanzny minister sa nuzne, wudawanja wotpokasałaś, so je so wežeranscha knježeństwowa rada na wothódnoscźenje franka dojednała.

Powěsće wo přetworjenju jendźelskeho knježeństwa

Hižo pschi prénich powěsćach wo pschemėnjenjach w jendźelskim knježeństwje pśiched nėkotrymi njedźelemi, je so w knježeństwje na to pokazało, so ma so najprjedy wo Jindźilej dowuradźicź. Reuterez rosprawjeŕ k tutym powěsćam piša, so so pschemėnjenja w knježeństwje nastkerje w žiwjatkownej pschesławzyh stanu. Njeje wschak wěste, ale njeby pschekhwapiło, hdy byschtaj so Macdonald a Baldwin w sastojnstwje mėnikoj. Najbóle pak so poweda, so budźe Simon jako swonkowny minister dyrbjeć wróco stupiś, tola to pjecźa nima khutnje podobi, dokelž jeho pschecźiwnizy tutu powěsć rosschėrjeja. Ale we wjednistwje lėtarstwoweho ministerstwa, kotrejž tukhwilu lord Londonderry wukonja, so pschemėnjenje wocźakuje.

Italske wójsko w Africy

Pschišitawne město Massaua w Eritrejskej so wójskowenu lėhwu runa. Mały pschišitaw njemóże wschitke żadanja spokojiś. Wón je so z wojerišimi transportami a lódźenji, kotrejž njeśmėrnje wjele wójnskeje potrjeby pschiwożuja, pschepjelnił. Husto dyrbja lódźe, kotrejž Italskeje pschijědu, dny dołho swonka pschišitawa cźakaś, pśedy hacź móża k wotkładowanju twarow do njeho sajěś.

Njedźiwajcy teho so wschědnje nowe wojeńske transporty pschiwożuja. Skoro kóżda lódź nėhdźe 2000 hacź 3000 muži z Italskeje do Eritrejskeje pschihoje. Mjes nimi je też wjele wojakow z połodnischeje Tirolskeje, kotrymž tamniśe podnjebjo njeźye. S Tripolitja je so 10 000 Afkarjow domorodnych do Eritrejskeje półsału.

Dróhi a nameśta w Massauje so pioerskim parkam runaju. Wodnjo a w nogy autowy kolonny pschijědźeja, so bychu macźišnu do hornjeho kraja wotwożowale. Auta swjetscha z Ameriki połkhadźeja, wone su najnowischse Fordowe a Chevroletske wozy. Dróhi su jara hubjene a transporty so jara poćežuja. Husto so wozy cźežko wobschkodźeja. Dóndźe-li k wójnje, dha derje wobhonjeni ludźo wjetšche wójnske postupowanja pśiched 15. septembrom njewocźakuja.

Nowe transporty italskich wojakow

Pjatk su schtyri wjetšche italske parniki z 5000 muženi Gavinanskeje diwisije a 1300 wotrjadnymi dźěłaćerjemi z Neapla do italskeje rańšcheje Afriki wotjěle.

Po wosjewjenju italskeho wupósłanca w Addisu Abebje je Abeźynska nėtko swojeju zastupjerjow za rostrěźaju wubjerk k wotstronjenju italsko-abeźynskeje swady ponje-

nowała. Wonaj staj francuzwski jurist Albert de la Pradelle a jurist Pittman Benjamin Pattet, najsferje amerikańskeje narodnosćeje. Jtaliki wupósłankz je tuto wofsewjenje se wschćeni wumělenjenej pschijat, dokelž žeby italiske knježestwo žada, zu dyrbja rozšěrjarjo za Abeżynsku Abesynjenjo byeż.

Jendżelska knježerstwowa rada dla Abesynskeje

Londonske nowiny „Morning Post“ pišaju, so žo jendżelske knježerstwo k wobsedźenju pożedżenju seidże, so by wo abeżynskej ńiležnosćeji jednało. Jendżelski wupósłankz w Romje Drummond je pjatk dopoldnja w ličadle z Parisa do Londona pschiležeżał.

Devizowy proces přećiwo katolskim nabožnym rjadam

„Němšti powěsćerski byrow“ powě, so je žo 17. meje psched Barlinskim spěchnym kawnišćim žudom prozeš pschećežiło nětorym katolskim nabožnym rjadam sapoczał, kotrež žu bjes dowolnosće němskeje wyschnosće němske pjenjezy do wukraja žłake. Kaž je znate, je to dla pjenjezneho cżěkna Němskeje ſ cżěstkim khłostanjom sakasane. 42lětna Katharina Luedenhöferez, provinzialna sekretarka rjada Vizentinskich miłosćiwych sotrow bě wobſtorżena, so je w lětach 1932—1934 wschо hromadże 252 000 hriwnow jenej ſotſije w Belgiſkej wupłaczíła, zo bychu žo k wotplaczenju wyšoko so sadatnomneho dołga wulke. kotrež bě sebi Vinzentinski rjad we wukraju požcził. Statny rěcznik we žwojej wobſtróżbnej rěcži praji, so žu wot lěta 1925 khłóschtry wurjadnje aktiwnje postupowale. Wone žu w Němskej khorowne a schule natwarile a so na wschě możne boki ſ propagandiſtiſkimi saměrami rosschěrjale. S tejle pschicżinu žu žebi na zyle njeſwuczene waschnje we wukraju pjenjezy napożczowale a ſ tym Němšku njeztrjebawschi sadożiłe. W běhu žudniſkeho jednanja wobſtorżnia Kathar. Wiedenhöferez praji, so je žebi Vinzentinſki rjad we lěcże 1926 w St. Louſu w Sjednoczenych ſtatach połnożneje Ameriki 100 000 dollarow ſ 6-prozentiſkim sadanjenjom, posdżiſko 261 000 hollandſkich schėżnakow ſe 7prozentiſkim sadanjenjom a lěto posdżiſko dale 200 000 hollandſkich schėżnakow ſe 7½ prozentiſkim sadanjenjom požcził. Wobſtorżena pschiſna, so žu to tele požczonki k lěpſchemu thorownje rjada we Kölnje-Nippesu nakoſile.

Nawjednik Univerſumskeje banki w Barlinje dr. Hofius je namjetował, hollandſkej požczonzy wotpłaczicź, dokelž su daniowe cżeże za rjad dla pschemėnjenych wobſtejnoſcżow wschewulke byle. Wobſtorżena je tutomu namjetej pschihłoſowała. Jako posrědnicza za tónle nadawš je bo ſotra Dorothea w Belgiſkej poſtatika. Wobſtorżena też pschiſna, so so njeje wo wyſchnoſcżinu dowolnosć za wotpożkanje pjenjez do wukraja prózowała, dokelž je wědżała, so ju njeby dostała.

Po namjecże ſtat. rěcznika je ſpěchny pschiſażny žud wobſtorżenu Wiedenhöferez dla wospjetneho a wotmyſlaneho pscheběhjenja pschećiwo devisowemu ſakonjeſke khłostańi na pjeć lět, k khudżenju cżeſnych prawow na 5 lět a k 140000 hriwnam pjenjeżneho khłostanja ſakładał; żeli so žo pjenjeżne khłostanje njemohło swjeſcź, by na jeho měſtno 14 měſazow khłostańnje ſtupiło. Dale je so wobſamkło, so ma so 250 000 hriwnow ſebrać, ſa to ma dobroczeſke ſjednoczenſtwo w Kölnje-Nippesu rukowacź.

5000 mašinow, 3000 wótcatow na 2. wustajeńcy němskeho ježiwjaceho stawa w Hamburgu

Sakſke krajne burſtwo wotſjewja:

Druha wustajeńca němſkeho ježiwjazeho ſtawa w Hamburgu wot 28. meje hacź do 2. junija ſmėje pódła prěnjeho wotdżělenja ſ powuczowanymi wustajeńcami němſkeho ježiwjazeho ſtawa hiſchcze tři wotrjadowe wotdżělenja, w kotrychż ſo ſtót, ratarſke wuſtroje a maſchiny a graty pokazuja.

Stótne wotdżělenje nimo druhich ſkoczatow něhdże 250 koni, 520 howjadow, 400 wowzow, 600 ſwini a něhdże 200 kosow wopſchija. Wſchitke płahowarſke krajiny Němskeje ſu jenak ſastupjene. Napſchemo prózowanje wulkotny pschehlad wo němſkim ſtotarſtwje podawa. Mjes pschipowědżenymi howjadami budże ſamo 475 nijinſkich howjadow. Mjes nimi budże najwjazy cżornopišanych. Nimo howjadow budże najwjazy ſwini na wuſtajeńcy. Też pola koni ſo na wuſtajeńcy dobry pschehlad wo płahowanju podawa. Nimo ſymnokrjejneho konja je ſo też na cżołokrjejneho konja ponėnjcże dźiwało.

W ſpeċjalnych wotdżělenju maju ratarſke wupłody wobſchėrne měſtno. Tu ſo wo ſhromadne dźěło wſchitkich němſkich płahowarjow roſtlinow jedna, kiż ſwěcżnu pschehlad wo druzinach podawa, kajkeż ſo k wuſtajenej doporuczeja. Wupłody mlokowneho hoſpodarſtwa ſu ſo we wożebitej hali jednoczile.

W ſchėwórtym wotdżělenju wuſtajeńcy němſkeho ježiwjazeho ſtawa w Hamburgu něhdże 350 firmow indu-ſtrije ratarſkich maſchinow něhdże 60 000 ſtótnych metrow wulku pschestrěń pod holym njebjom pschikrywa. Tu ſo pśches 5000 wſchelakich maſchinow a gratow pokaże, ſo by bur pschehlad wo ſtawje techniki w ratarſtwje doſtał.

Schtoſ ſo na druhej wuſtajeńcy němſkeho ježiwjazeho ſtawa pokaża, kóždemu nowe wědomoſcź a pokiwy pschinjeſe, njech ſo ſa cżołkuli ſajimuje. Wurjadne potrjebnoſcże jėby a płaczińy hódne pschebywanje tam dyrbjałe kóždeho bura pohnucź, ſo by wuſtajeńcu wopytał, też dokelž ſo jemu tak ruże ſajo tajta ſkładnoſcź tunjeje jėby do Hamburga a k morju njepoſtiċi.

Nawal zymy do Bayerskeje

S bayerſkeho hłowneho měſta Mnichowa ſo 17. meje pſiche: Każ w horach bayerſkeho hórſkeho kraja je tež w Mnichowje a wokolnoſcżi ſchėwórtk dešcż do huſteho ſněhowego mjeczeła pschechoſt, kotryż je pjatk hacź do 9 hodżin dopoldnja trał. Městowe ſahrody a wulkobłſchcża ſu wſche je ſněhom pſchikryte. Dokelž je ſněh mokry, wón roſtliny a kefti błuboko k ſemi tłóczi. Na cżłowjeka ſo ſacżiſchcź cżini, każ lo je cżeżke krupobicże padło. Hačoſy ſo pod njeſwuczenej cżežu kamaju a tulpy we wulkodżiſchcżach ſu ſo nalemile. Hiſchcże ſrudniſcho ſo na krajinu ſ połodnja Mnichowa hlada. Na horach je ſo hacź 20 zm. noweho ſněha naſchło. Najwjetſcha ſyma je ſo do allgäuſkeje krajiny nawalika. Tam też najhłubſche doły wobras dospołnje ſymſkeje krajiny pokaſuja. Bukowa hora pola Kemptena 20 zm. noweho ſněha powě. W měſcże Füſſenſe ſněh pjatk rano 8 zm. wyſoko leżeſche. Też w Garmiſchu-Partenkirchenje wot ſchtwórtka njepicheſtawajcy ſněhowy mjeczeł zyhnuje. Werdenfeſke hory ſu dele hacź do doła błuboko ſe ſněhom pſchikryte. S mitſeho Tegernſeeſkeho jėſora ſo powě, ſo ſamo najſtarſchi ludżo njepomnja, ſo je hżeżi mele taſta ſyma buchała. Na wocżerſtwjeńſke wokolo Tegernſeeſkeho a Schlierſkeho jėſora ma nawrót ſymny wobſeſe ſchłodne ſcżěhwti ſa pſchihtad zuſnych hoſcżi. Temperatury wokoło null leża. Na Chiemſći kraj je ſo cżeſte krupobicże roſpuſtſcżiło. Nowe ſtyżwy ſu cżeſko ſchłodowale. W ſahrodach ſu lodowe krupy młode roſtliny roſbite a ze wotpłakiłe. Krupy běchu każ hołbjaze jeja wulke a ſu w ſadownych ſahrodach, na młodych žitach a łukach wulku ſchłodu nacżiniłe.

Ze Serbow

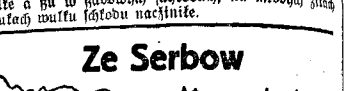

W Budyſchinje, 18. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Hdyż dźěłacżerjam mzdu krótšiš,
so zezady čert směje. Přisłowa

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodż. barometer 740, hygrometer +1, thermometer wo dnjo +8. Dżeńſa rano we 8 hodż. barometer 741, hygrometer +1, thermometer w nozu +4. — Nad Europu je ſo deſchczowe wjedro w połdnjeń. dnjach ſyhnyle roſchěrila. Nizina ſ Jtaliſkeje pſchikhadżejo je wczera też naſche ſtrony pſchećażnyła a je nam wjele deſchcza pſchinjeſła. Powětr běſche pak pomėrnje ſymny wokat. Sa nizinu, kotraż je ſo do Bólſkeje wobſtalika, ſo mjeſtne wyſchina nad Němskej roſſchěrja. Wona nam dżeńſ nochu rjenſcheho wjedra pſchinjeſe. Nad Jendżelſkej pak je ſo nowa nizina wutworiła, kotraż ſo k ranju mėri a najſterje nam hižo jutſje ſajo nowe deſchcze pſchinjeſe. Wopſchina je ſo dałoko na Atlantiſke morjo wokoło ſtkóczka. — Jutſje njedżelu ſtkónczko 4.06 hodżin ſtkadża a ſo 7.47 hodżin ſhowa. Měſaczk ſkhadża jutſje wjeczor 9.38 hodżin a khowa ſo rano 4.08 hodżin.

— **Wuſlady na wjedro za jutſiſchu njedżelu: Pomročzene a ſ khwilemi deſchczowe wjedro.**

★

— **Kedżbu! Paduſchi jėſownych kokow pſchi kradnjenju!** W pożlednim cżaſu je ſo w naſchim měſcże najwjazy wjele jėſownych kokow kradło abo ſo ſ njeprawom wobjeſło a na druhich měſnach ſtejo wotſtajło. Paduchom je ſo kradnjenje wołsáło, dokelž běchu ſo kola njimale wſchitke njeſankńjene a bjes tóždeho dohlada na dróhy aba na lohło pſchiſtupnych leżownoſcżach ſtejo wotſtajłe. Sjaimowoſ ſu w ſwojim ſajimje napomina, ſo by jėſdne kola ſtajiłkamkowała a je njeby bjes dohlada a njeſwědżene ſtejo wotſtajła, ſo by pak podhladne wożoby ſadżerżała abo paduſtji pſchepodaka. — Schtóż może hewak nėſchto wo paduſchach

Najnowše pyšne **ručne toški** za holcy a žony
a znaty wulki wubjerk kofrow, tošow, sportskoju drasty atd
T. Albert w Budyšinje na Lawskich hrjebjach čo. 10 (blizko Serbskeho Domu)

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncžk

22] (Pokračowanje.)

„Starajtaj ſo wo žebje“, ſo hnėwny na njeju wotſtorżny a dale roſmaſowacże, ma-li ſo na tón pucź podacź abo niż. Tu pſchilecża wot Trawniczka dopiż. Schcżipwje pſtżaſche, a pſchaſeſche ſo, hacź hacżi njeje ſemėrk abo nohu žej ſłamał, ſo do Prahi njeſeżże, każ bė to tola błubił. Chże-li Prahu a Trawniczka wobładacź, dyrbi do kónza ſmażnika pſchiježeż — tak dołho na njeho dożaka, ale ani njeſiſchinu dżeże, potom k morju pojeżże a wón — Schkowroncżk — móże ſa nim pſchiležeżeċ.“

Tole roſſudſi a wumėnkał hiſchcże ſamſneho dnja ſ pſchihotami ſapocża a ſ ſtrótka wojſewi: „Jutſje do Prahi pojedu.“

„Dżeże wy to, nana, pojėdżeċże?“ ſo młodaj dźiwaſchtaj widżo, ſo ſo woprawdże na pucź hotuje.

„Nó haj, ſaweżże powėdż, bżěſcź, a do Prahi“, Schkowroncżk dobroczeſtuje wotmolwjeſche.

„Ale nano, mějcże tola roſum! Na tak daloki pucź ſo podaċże a ſam!“

„Wſchako ſo ſa njeſhubju, njeboſtaj ſo —“

„A wo tej Prahy łóżdy wokomik cżitamy, kak je ſo tam někajke njeſhoże ſtako, kak ſu tam cżłowjeka moriłi a wobkradnyłi.“

„Ja ſo njedam, budżtaj bjes ſtaroſcże, na mnje žej cżł Prażenjo njepſchitiću, hdy bychu też ſchtó we ſchto ſapoczeli.“

„Nano, ſe ſtrachom tu wumrėju, prjedy hacź ſo wodcżeże“, młoda burowka ſapłaka.

„Ale budż ſuměrom!“ — ſo wumėnkał hiżo ſaſzu hnėwny na niu wottorhny, „dżi radżcho do cżrjódy, wubjer mi tam někajku rjanu, młodu a tuczną huſyczku, ſwiii jej ſchiju a wopaż ju — pokoż mi ju do korbika — to ſo roſumi — ſ próhdymaj rukomaj tam jėcź njemóżu, nėſchto dyrbju tola ſobu pſchiwjeſeċ — a ja ſej njeſu tym na ſaru dóidu.“

Knjeż ſarał Schkowroncżka jara ſpokojł. — Radżiſche jemu da ſobuſtawſke liſcżiki wſchėch ſobuſtawow Sewjatojanſkeho namėrnjiwa ſ zhleje wohadu, hdyż ſo wumėnkał poſtiċżi, ſo by te pſchidżże ſ Prahi radu pſchiwjeſł, ſo by tola pſched ludźimi někajku roſumnu pſchiċżinu mėł, do teje Prahi jėcź, a potom ſo wo Prahy roſpowėda. Jako młody knjeż bė jej do teje maczerki cżėſłich měſtow też dożėł, ale ſabjeż na to njemóże. Strachа njeſrjeba mėcź, nicżeho ſo Schkowroncżk bojeċź njetrjeba. W Prahy ſu pſchećeżeli ludżo, kaby jemu wſchitkże pucź pokaſaja, poradża a dowjedu, ma-li jenoż adreſu, wė-li wulizu a cżiſło thėże.

„Tak, tak“, bżeduſchi radoſtnje ſ hłowu kiwaſche, „to radu ſłyſchu. Mėjſach hiżo, ſo dyrbju Trawniczkej napiſaċź, ſo by mi napiſchecże pſchiſchoł, a tak ſej wſchu radoſcź ſtaſył. Ale nicżo jemu njenapiſam, pſchekhwapju jeho! Wſchako ja jeho namakam, toho moſeſkeho ſchibaka, ſtupju ſo pſched njeho a rjekmu: „To wocżi wuwależe, njewėrno? Stary Schkowroncżk je waſ pó cżinje namakał, njeje ſo ſadkudżił. To ſo toho wo tej Prahy nabledżi, a ja ſo w njej łóże namakam hacź w Czerchowſkich lėſach.“

„Prawje, prawje“, ſo ſarał ſmėjeſche a hnydom pſchikaſowaſche: „Wjele dobreho jemu wete nuże prajeże, ſo njeby na toho konja ſadył, jo dyrbi to bycź běły kóń, kroſchał, ſo hewak ſwj. Mėrczina na woſtał njepuſchczimy.“

„To je wė, hdyż tam raz budu, ſo na to pohladam, cżhto a kak moluje. Naſchu zurkwicżku woſchmidżicź njedam. Budżeże bjes ſtaroſcże! Schmuſela dyrbi namotowacź, a konja, niż kóńu! Sowjaty Mėrczin dyrbi ſchiſchat a mjeċź mėcź. Njemėjeże ſtaroſcże, każ praju, wſchak tomu roſumju.“

Hewak w zyłym Borownje ani ſe ſłowcżkom njepſcheradżi, hdże ſo hotuje. „To ſich pſchetżwapju“, ſo w duchu wojeſeleſche — „wocżi budża woczińſcej a huby, woſtażże Sahoſt, hdyż jim rjekmu: ſłym w Prahy pobył!“ A dżeduſchk hiżo widżeſche, kak to ſ tajkim jednorym błoſkom rjekniċ, każ hdyż praji: „Słym ſa humanni byt.“

Nano ſo roſjohnowa. Hłóż ſo jemu iſchepotaſche, wocżi jemu ſaſupiſchċej, hdyż ſynej prajeſche, hdy by ſo — njedał Bóh — wroczeċź, ſo w iſchini wſchitko namaka. So by tu hnydom ſ wumėnka do ſtatka donjeżł, ſo njeby trjebał ſ namrėwſtwa njetrjebawſche takky płaczicż, a w njej naidże zyły teſtament, po tym ma jednacź. Wumėnkaj hłóżcżu pohładżi, a hdyż ſo hołcż wopraſcha: „Hdże dha ſtary nan jėdże“ — ſam ſimaj wotmolwi: „Na prezejtjón, dżeċi, na prezejtjón, pſchiwjeſu wamaj popſam, ſawėżeże“. Zyłkiej w kłetzu bożemje ſahwiſda a ſ porſkom jemu pożrok a potom kocżik ſ hużoru w jenej ruzy a ſam cżakanu w druhej khwataſche ſady — wokoło hunow na dwórniſchczo.

Hakle w měſcże — hdyż dyrbjeſche pſcheſtupiċź — żi liſcżik do Prahi kupi. Měſeſche ſłożo. Zaneho cżłowjeka njeſetka, ſe zanym ſnatym ſo njeſeżże.

W cżaſu ſej hnydom każ doma poczinjeſche. Wėdżeſche hižo, kak ma wokniſcżko dele puſchcżiċź a horje ſcżėwmyeċ, hdże kocżik ſtajiċź, ſi pokożiċź, też dymku ſej nałtka, ſapali a pucża jemu wubywaſche każ wody. Wobłachaſche, kak mjena ſaſtanjeċżkow wokaju, kedżbowaſche na żita, pola a łuki pſchi żelenińſej cżarje, a prjedy hacź ſo toho nadża, hižo do wulkeho měſta jėdżeſche. „Aha, Pilſen — ſawėżeże Pilſeń to budże. Sſem ſtuſchany, ſchtoż pak, faſtwo a dłudniju naſtupa. To dyrbju ſej derje wobſtaraċź“, bórżeſche ſej Schkowroncżk, a wocżi mėſeſche ſej wuhladacź, hdyż ſej wobhladowaſche na zyrkwi wyſoku, każ zehłu kónczyſtu wėżu — tu wėżu bė njeměnjuju pſchi jaſnym wjedrje huſto ſ Haltrawa widżał. Każ małeſche ſimuzku w młhach bż ju widżał a hlej — kajka je to hoſpoſka wėża, cżorna zyrkeſ pſchi njej a tamle to je ſaweżeże radniża a wokoło namėſto, hdżej běchu ſudżili a tu nikdże też wotprawili rjeka Kohjnu . . .

Dołho bė takle do tydżeła myſlicżkowy ponėrjeny a ſkroba ſo hałle, hdyż ſajo do ſchėrokeje krajiny wuſtżeliwa. Hacż do Pilſnja cżiſneſche ſo ſtajnje każ doma, pſchetoż w Borownje maja na tolliċżoy napiſane a na murju pſchibite, ſo ju w Pilſeńſkim łraju. Tu w Pilſnju je jich pjeċżaſtiżety regiment, tu je jich wotkrjeżne żudniſtwo a jaſiwo na Borach a łudniża w Dobrjanach.

Sa Pilſnju pak jeho ſtaroſcź pſchewſa.

„Jėdżemy hiżo k Prahy“, ſkoro wotſtże ſej hnydom. Wuſkeża dymku, ſnowa ju ſ tobakom natyka, ſapali, nėſchto ſroſcź ſapacha a roſsładny ſo po woſu. Njeſeżeſche ju hižo ſam. Hnydom w Pilſnju běchu łudżo do noſa pſchiſtupowali, ale Schkowroncżk njeſeż na nich pſchejacu kedżbował. Mėſto běſche jeho ſajimało ſe ſjowjej ſtaroſcżi pinkaniu, ſ tworniu kanonow a ſ nuohimi nowoſtworami na kotrychż ſej muſeroja ſ Borownа dżekachu a ju kotrychż by hżoſchał. Ale nėtko ſo ſ hyſtrymaj wėżcżkomaj po ſwojej wołoſinje roſhladny.

(Pokračowanje ſcżėhuje.)

powodźić, so prošy, so by so hnydom pola kriminalneje policije na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, samolwił. — W tutym swisku so hišćeze na to pokazuje, so so wožowby, kotrejž s njeprawom jězdnje kola wotwijeli abo je hewak trjebaju, s zaćmom tłołstaja. Tu so hižo posmy tłołsta.

— **Wobšah pólšoscheckoweho wobkhada w hapreji.** Ličba pólšoscheckowych kontow je so w hapreji wo 708 kontow na 1 056 456 kontow powjetšiła. Na tutych kontach wobrot pśichi 10 317 milijonach sapjirow 66,7 milijonow hriwnow wuzinješe. 8 466 milijonow hriwnow abo 82,1 wot sta je so bjez hotowych pjenjez zapłaćiło. Dobromerje na pólšoscheckowych kontach na kóncu měsaca 575,5 milijonow hriwnow wuzinješe, w pśicerśtwu měsaca pak 592,2 milijonow hriwnow.

— **Budyske haptyki** su wšchudne dny hač do 7 hodź. wjecor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka s měšaćnym wotměnjenjom. W meji je to Hrodowska haptyka na Hólšiej haśy.

— **Lěkarśu njedźelsku słužbu w Budyšinje.** Hdyž wothladazy abo domjazy lěkar njeje dostaćz, ma njedźelu 19. meje knjes dr. med. Hanbold na Weigangskej dróšy, telefon 3317, słužbu.

— **Lěkarśu njedźelsku słužbu sa Bart, Wulku Dubrawu, Kubšicy a Malešechy** śmjeje njedźelu 19. meje knjes dr. med. Pětranz w Malešechach, telefon Guźina 157.

— **Lěkarśu njedźelsku słužbu sa Mały Wjelkow, Njeswačidło, Nakezy a Khróšt-Lomšt** śmjeje njedźelu 19. meje knjes dr. med. Ssykora w Njeswačidle, telefon Njeswačidło 257.

— **Lěkarśu njedźelsku słužbu sa Wóspork a Bukezy** śmjeje njedźelu 19. meje knjes dr. med. Schmidt w Bukezach, telefon Pomorzy 312.

— **Lěkarśu njedźelsku słužbu sa Kamjenz** śmjeje njedźelu 19. meje knjes dr. med. Bergmann.

— **Jako hojeśi praktikar za biologiske hojenje** śmjeje njedźelu 19. meje knjes Jan Schołka na Moltkowej dróšy, telefon 2851, njedźelsku słužbu.

— **Wobzeršiwjenske městnosze w tworowych domach w Sakśej žo sawrěja.** Po dodawku statneho prawa k zakonjej k šchitej dróbneho wikowarstwa žo korcźmarjenja a jědźenje w tworowych domach atd. hač do 1. nowembra 1935. powschitkownje sawrěja. Temu ma žo pśichipomnicź, so su žo w Sakśej wobzeršiwjenske městnosze w tworowych domach a we wobłohach jenotnych płaćizmow (Einheitspreise) hižo na sakładze pśedpisy wudatnych sakosćiśkich postajenjow nimale wšchitke sawrěte.

Cyrkus Busch hraje w Budyšinje

Wobzeršowe wurjadnje hrosne wjedro njeje samohe satrachowaśi tyhaju, kiž wczera wjecor do zyrkusa, pśeco rós pśichipravjeneho, puczowachu, so bychu dźeśi brali na prěnim jeho pśedstajenju. Wulkotne wobšwětlenja, wosprawdźe bajkota illuminazija pśed zyrkusom kóždeho, kiž bě w bliskosći žo do Budyšcina podał, směrowa, dawaju jemu nadźiju, so jemu zyrknź wopraudźe něšćo wurjadneho poskići a tak na pśichodne smotkanje saponmi. W postajenym cźasu sapoca žo we wupśedawtym stanje pśehobaty dwójny programm a wotmi žo sara spěchnje, pśeco to pak do nimale ½12 hodźiny trajo. Dobra zyrkusowa kapala dawaśe wšchem pśedstajenjam harmonisku synk. Wšche pśedwjedźenja prěnjeho dźela, njech běchtaj to cźuwy napinazej wustupaj lawow a kralowskich tigrow, kotrejž je cźłowjeska ruka skludźiła a kotrejž něšto cźłowjeskim pśikłasam pošłuchaja, njech běchu to mischtrśe wukony Buschez wurjadne kšapnych koni, njech akrobatiske kukli Bellezez jokejow, njech wulkotne wukony Miš Lucije, kotraž na žwojim konju najdźiwiśe skoki cźinjeśe, njech kšapne reiwanske pśedwjedźenje skupiny elefantow, njech klašiśe śehanje 76 lět stareje Terezije Renzoweje, kotraž njedźiwaj o žwojeje starosby žwojeju Malachita a Dionara mischtrśuju wobjeśe, njech ličomjenje schiju šwinjaze akrobatiske kukli 12 Arabow a Riffabilow, wšchitko to šwědcejśe wo tym, so šmy w zyrkusu prěnjeje rjadownje, kotrejž pśichiladowarjam wopraudźe něšćo poskići. Tuczi tehodła tež s pśichiletkom njelutowachu. Wašo tež clownjoj žwoje šmešćne kukli pokazowachu a s tym wjele wjesela bźichu. W pśeśiwławzu šmědźeśe kebi tójdy sa tuni pjenjez wulki wobstark šwérjatow wšchich druzin a s zykeho šwěta pothadźowanych wobhladaćz.

W druhim dźelu programma poskići Buschi nasajimawšiše sjednoćenje dźiwadłowego, kinowego a zyrkusowego wumětłstwa. Maneja žo pśechetwori do oazy w pušćinje a do njeje wućeknje wožobna karawana, bohata na sajimawych šwérjatach a ludźoch i zykeho šwěta. W tutej oazy ma jo pśchenozowaś. Wažebity pokład karawany je njewjesta kalifa s Badżari. Tutón na nju zadosćejuce cźaka a je jej napśechežo jěchaś, tola pśedy hač dóńdźe, nadpadny wjerch Beduinow, hdyž bě jo wšcho k mérej podało, karawanu a rubi kšapnu njewjestu. Kalif, kiž bórzy po tym pśichijěcha, pśichźaha, so jo nad wjerchom Beduinow wjecźi a pśeproži jeho pśches žwojich póśłow k wulkotnemu šwjedźenjej do žwojeho hrodu. Tutón dóńdźe a we wjeselej rosmotrowje pśichiladowaćhaj wulkotnym pśedstajenjam kalifowych balettow. Mjes tym pak bě kalif pśichikas dak, so by so njewjesta wunjewobsdźiła. To žo teź poradźi, a hdyž do kalifoweho doma stupa, poruči wón, so by so wjerch Beduinow sajał. A w bajkojtej venizianskej nozy žo na to kwaž wošwjeśeźi. Sa krótki cźas bźche zyła maneja do jědra pśchewobroćenja a wulkotne fontany pśichi naikšrašnišchim wobšwětlenju cźurachu k njebju. Schtož žo tu poskići je pśchemóžaze. Sa tójde wócźo je to wotchšchewjenje. Spěw, just a hudźba zykemu šwjedźenjej datej dospołnu harmoniju.

S **Budeśez.** (Stawnišśe powěsće.) Narodźiła je žo: 10. 5. Arnoščhtej Pawołej Domšchzy, pśenjemu dźěłaćerej w Hornjej Hórzy, dźowcźiczka. — Do mandźelstwa stupichu: 11. 5. Erich Alwin Kasper, dźěłaćeź w Budeśezach-Hajnizach, s Emiliju Swobodźiž, fabrikskej dźěłaćerku w Budeśezach-Hajnizach. Jurij Wattaŕ Haufa, pjekaŕśk mischtr w Budeśezach, s Martu Eliu Kuhmannej, dźěłaćerku w Saborju. — Wumrěłoj staj: 14. 5. Jan Oskar Schmidt, pśchekupź w Mutšchorju. 15. 5. Karolina Marschikowa rodź. Moserez, invalidna rentnarka w Budeśezach-Raschowje.

S **Radworja.** Sa žobustawu tudomneho Kyffhäuserskeho wojeśkeho towaŕstwa žo s dowolnosću wobźedźerja tudomneho knježeho dwora, žwobodneho knjesa s Welcka, tśelnik sa tśelenje s małokalibratnych tśelbow w šwérjenju natwari.

Se **Stróže pola Wulkich Sdźarow.** Ssrjedu **popołdnju je na Budyško-Wojerowskej dróšy wobowanu auto** do wosa, s drjewowym wuhlom nałkadźeneho, rassk. Sapjchah ko khětro wobjchkodźi a dyrbjeśe žo znowa nałkaśeź. Teź **auto žo wobjchkodźi, tola móžeśe** dale jěź. Ludźo njejžu cźełnje pjchi traśenju do schkody pjchijschli.

S **Wulkich Sdźarow.** We Werminghoffu su dźěśi na scharlach khorike a we Wulkich Sdźarach je žydomětny žyn dźěłaćerja Wrabla w Kulowskej khorowni na diftheriju wumrěł. To je hižo druhi wopor, kotrejž je bohi diftherija w naschej wšy žadała. Dla wobeju khoroschćow je žo rjedu poštajene jětrasch cźěpjenje dźěśi we Werminghoffu, Wulkich Sdźarach, Mučowje a Stróži na september wotjstorcźiło.

S **Kulowa.** Pśchipowědali su žo: Nataŕ Bjarnat Dittrich w Kulowje s Marju Kochtej w Rachlowje. Hospodaŕski pomoznik Jurij Lulak w Kocźinje s Marju Korchez w Hólku. Bur Mikławsch Graf w Němcach s Hanu Mrobleju w Kulowje. Dźěłaćeź Waŕtaŕ Fritzsche w Małej Nydeji s Hilźbjetu Frankez w Němcach.

S **Hamorow.** Na maćeŕnym dnju je NSźónstwo maćerjam wošebitu žwjatočnosć wuhotowało. Teź młodźina maćerje s hrami a rejemi swjeseli. Maćerje, kotrychž žynojo su we wójnje padnyli, žo s kosjom a tykanzom pohospśichu. W mjenje NSźónstwa žo 14 maćerjam „cźesna khaŕta sa maćerje“ pschepoda.

S **Klětnoho.** Dla wuporjedźenja elektriskeho powoda s Ljubja do Subornicźi njedźelu wot ½8 hodźin rano hač do ¼4 hodź. popołdnju žaneje miliny njebudźe. — Stara Shorjelika dróha je žo wot hłowneje dróhi hač k żelesninźy s pěskom pośypała. Tuto dźěło je gmejna dała wukonjeć. — Nałětnje hłowne wubranje słotu budźe pjatk 24. meje popołdnju ¼6 hodź. pśched Lorzez hośćenzom w Klětnom. Wubranje je sa wšy Dyrbach, Jamno, Koschiu, Wolešchnizu, Klětno a Zympl-Turje. — Mjaśowy wobhladowaŕ sa Jamnowsti wotrješ s Koschiu, Wolešchnizu, Klětnom, Dyrbachom a Zymplom je Willy Běła w Klětnom. Jeho zastupjeź je Max Knobloch w Hamorach, dośtawny wobhladowaŕ je veterinarny rada dr. Grimm w Nikez.

S **Rachwałda.** Pjatk 24. meje popołdnju ¼5 hodź. žo na wicźnym nameźnje 5kót šwubéra, Wubranje pśaśi sa wšy Staru Lubołi, Krynhelezy, Wuhelz, Publik, Rachwałd a Wunischow.

S **Cźišśe** pola Hródka. Schkleńcźeŕski dźěłaćeź Max Nowak s Cźišśe běśe žwoje dźěło w Fryzowym Haju wupuschcźił, tola njeběśe žo wjazy do žwojeho wobdźelenja wrócźił. Na druhi dźeń dyrbjeśe jeho kwaš hnyć. Tutón pak je žo nětko dyrbjał wotprajić.

Z **Drježdźan.** Mejska zhromadźizna wědomostneho koła „Hromdanik“ wotmě so tón króć w „Johannesshof“. Wječor wupjelni přednošk knjeza fararja na wotp. Handrika, kiž wědomostnje zmysł a pokhod do serbskeje rěče priwzatych cuzych słowow rozjasni. Wšelake přirunanja w němskej rěči so namakacych njeněmskich słowow kóždeho přeswědčichu, zo rěč njemóže być bjez požčenych słowow (Lehnwörter). Techniske a wědomostne wurazy hodźa so scežka na zrozumliwe wašnje přełožić a też tak mjenowane słowa nowinarstwa maja mjezynarodnu płaćiwosć. Zajimawe bě zhonić, hdże su wšelake nam we wěddnej rěči trěbne słowa po prawom doma. Přednošowaŕ pokaza na čahanje ludow w starych wěkach, hdźež wjele słowow druhich ludow so do jenotliwych rěčow změšachu. Někotre wurazy su druhdy tak skepsane, zo so čłowjek njemóže dodźiwać, zo matej słowje, po zdaću mjez sobu cuzej, hdyž so přirunatej, samsny zdonk. Za přednošk so dźakowaše w mjenje koła k. dr. Wjaceławk a wupraji swoje wjesele, zo chce knjez farař nam teź w přichodze z přednoškami służić. Potom so rěčeše wo Retzlawowych fotografijach, kotrež su wubjerne. Naposledk so wozjewi, zo změje „Hromadnik“ swoju zhromadźiznu w juniju prěnju wutoru we 8 hodź. (přjedy stwórtk) na Christianstr. 22 w „Christianbräustübel“. Hosćo su lubje witani.

Z Łužicy

Se **Žitawy.** Podkrjejny wubjerk Žitawskeho hamtskeho hejtmanstwa je we žwojim posledźnim posedźenju finanzne połoženje podkrjejneho swjazka rospominał. Dokelž je žo ličba nješałužerjow w měrzu je 6477 na 4840 padła, ha nałerje njedostatk 18 000 hriwnow w lońšchim hotowarskim planje wuruna, tak so je jeho dla njebudźe trjebaś podkrjejnowy dawk sběraś. Dawk je naprjeju, mjeu a junij je žo po 26 447 hriwnach wupisaŕ. Za twarjenje puczow je podkrjeś lont 305 476 hriwnow wudaŕ.

Mordaŕstwo na dźěšcu w Schönbachu pola Zebnic

Pjatk 17. meje 1935 dopołdnja su w hacze jeneho kubła na Schönbachskich leżownoscach pola Sebnic cźełonběhdże 4 měšaśe stareje holcźi namakali. Pśicht cźełe leżeze dźěcźaze pódlancźo s pśichiłuschkom a starej muśazej kholowje. Sastojnizy Budyskeho kriminalneho wotdźělenja a sastojnizy Nowoměstowskeho a Sebnicźanskeho zandarmstwa namakanku pśicpeptuja. Hamtski ćud w Sebnizach je Drježdźanskemu ćudnikemu lěkarjej, wujschidemu medizinaln. radźe dr. med. Müllerej, cźeło dał wotewrić. S pśicpeptanjom je žo depakasko, so je je dźěcźo žiwe do hata cźišło a je žo tam lecpiło. Na šamžnym dnju pśched wjecźorom mandźelski 28lětneje žony J. je Sebnij wojśewi, so je jeho mandźelska dźěcźo do hata cźišła. Wona je jo teź njetkutka wušnała a žo po žwojim pśeschkyschenju Sebnicźanskemu hamtskemu ćudnej pśchepoda. Wona je hižo pśched lětami w jenej hojeni cźuwon pśichebywała. Hač je wona njeśtutk w duchownym sacźemnjenju słuchźiła, ma žo j pśicpeptowanjom šwjeśiś.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Luftschutz.

Der Herr Reichsminister der Luftfahrt hat im Jahre 1933 dem Reichsluftschutzbund die Durchführung des Selbstschutzes im zivilen Luftschutz übertragen. Der einfachste Trieb der Selbsterhaltung gebietet, die Luftschutzmaßnahmen gerade unserer im Grenzland liegenden Heimat so sorgfältig und so gut wie möglich durchzuführen. **Dies kann nur geschehen, wenn die gesamte Bevölkerung tätig mitarbeitet u. dem Reichsluftschutzbund als Mitglied beitritt. Der monatliche Mindestbeitrag ist niedrig gehalten, er beträgt 10 Pfg., der Mindestbeitrag im Jahre nur 1 Reichsmark.**

Die Ortsgruppen des Reichsluftschutzbundes werden demnächst eine Werbewoche veranstalten. Ich richte an die Bevölkerung die Bitte, sich den Bestrebungen des Reichsluftschutzbundes, die im Gesamtwohl liegen, nicht zu verschließen.

Bautzen, am 17. Mai 1935.

Der Amtshauptmann.

Towaŕstwowski powěstnik.

Drježdźany. Wšitcy tu a we wokolnosći bydlacy Serbja so wutrobnje na serbske kemše njedźelu 26. meje rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg-Palais přeprošuja. Spowědź wot 7 hodźin.

Hornja Hórka. Sserbske towaŕstwo „Łužiza“ śmje njedźelu 19. meje pop. w 4 hodź. swoju měšaćnu schromadźiznu w Teichertez hoścenzu. Knjeza dowěrnizy žo prošcha, to wšchem zobustawam wošewicź. Wo bohate wobdźělenje žo prošy. Hoścźo su lubje witani.

Pśchedsydstwo.

Khwaćizy. Naše šerbske towaŕstwo sarjaduje njedźelu 26. meje mjecźor ½8 hodźin w Kschiwej Borschći wulku sjawnu ludowu schromadźiznu. Na njej rěcźi **rěcźnik Domowiny.** Jurij Schewcźik, župan.—

Lipsk. „Serbske blido“. Wutoru 21. meje wječor ½9 hodźin w „Börsenrestaurant“ (njedaloko hłowneho dwórnišća) pod hesłom: spěwaj a dźěłaj! K tomu přeprošuje wšitkich Lipšćanskich Serbow, mužskich a žónskich, přećelnje Jurij Bjedrich, starši.

Minakał. Sserbske towaŕstwo „Statok“ sarjaduje njedźelu 19. meje wječor we 8 hodź. w Lipicu pola Kucharez wulku sjawnu ludowu schromadźiznu. Na njej rěcźi rěcźnik Domowiny. Zyła wošada je na nju lubje pscheproschena.

Rakezy. Sserbske towaŕstwo „Lipa“ sarjaduje njedźelu 19. meje pop. w 3 hodź. w hoścenzu w Kamjenej wulku sjawnu ludowu schromadźiznu, ha kotruž nam Domowina pósćele rěcźnika. Kóždy Sserb a Sserbowka naščeje wošady ma tutu schromadźiznu wowtacź.

Naraśka delnja župa zarjaduje sćěhowace zhromadźizny:

19. meje pop. w 3 hodź. pola Schusterec w Komorowju pola Klukša.
23. meje wječor we 8 hodź. pola Filhrmannec we Worcynje.
24. meje wječor we 8 h. w hoścencu w Krakecach.
27. meje wječor we 8 hodź. pola Sendźic w Maleščach.
28. meje wječor we 8 h. pola Schusterec w Klukšu.
29. meje wječor we 8 hodź. pola Pötschkec w Přiwćicach.
4. junija wječor we 8 hodź. pola Lindnerec w Porščach.
5. junija wječor we 8 hodź. w hoścenen w Bukojnje.

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, móže so wołać telefonisey: Hućina (Guttau) čisło 232.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěł a přiłopk Marko Smolet a za nawěstki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje, D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Musliny za šóreuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok za šóreuchi
cirka 80 šóroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Kupotheki, testamenty kupuje zrěšenja, kupowanje a přeća wanje lošowniscow atd., radowanje wšěch płaćeńskich dołow a žadanjow wudstara.
Mukee büro w Budyšinje na Mittigowej drohi 23, nadalbo rudnikow . Tel. 3117. Rěčo serbsku

Rjany wobraz z rjanym wobłukom — derje a płaćiwy hódno
šklenčerski mišter
Georg Wiegand
w Budyšinje na Zwonk. Lawsh. hasy 18

Pica za kuriatka
kaž tež za **kury, holbje a karnikle** najtuńšo pola
Sak- MUSKATOR předawarnje
skeje
w Budyšinje na Nowosalcskej dr. 7 (w Brücknerec garažowym dworje)

Wotročka pyta k 1. junijej
Bernhard w Trjebjeńcer

Spušćomnecho
wotročka pyta hnydom
bur Lajdr w Kozarjecach

Młoda, wysokosudelna, čehniwa
kruwa je na předań
w Konjecach čo. 15 p. Ralbic

Młode psy
dobre do čehnjenja, na předań
w Koslowje čo. 18

Stepowane Mošowe Wołmjane Wjelbind. Blidowe wulki wubjerk, jara tunjo
přikrywy
PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobnego pokładnja

Barby
Laki
Barbiče
přeco wupruhowane kajkosće wot
Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent. hasy 14

Mifa
hódnostne jězdne koło
poruča jara płaćizny hódno jenički zastupjeć
Walter Hofmann
na Lubijskej dróży 45
při Standarskej tankowni

Maschinen- Decken Straßen- **Guß-Schleusen** Koch-Spar-Platten
Schrote,
Eisengießerei **Bauer**
Großröhrsdorf, Telefon 461

Jałojca je na předan
w Kheinje čo. 1

Přistrykowanje podšiwanje a přišitwanje
stonow nohałcow, zokow atd.
Porjedšenje mužow
šłdźanych nohałcow wčerwustojnje a tunjo w nohałc. domje
Rudolph na Kěžorsk dróży 16

Nowe a trjeb. kuchinje
drastowe khamory, blida, stolcy, wortina, sofy, špihele a wiele druhich wčow pola **Willkommee přileżnostn. kupnicy** w Budyšinje při Miasowych jatkach čo. 7

Jězdne plany
„Blitz“
z přidawkom za awta
Ječne wudaće 1935 za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

BUSCH

w Budyšinje na Trěčniku
Cirkus wulkeje zamóžnosće!
Dźensa 1/4 a 1/9 hodźin dwě wulkej
gala-předstajenj
ze wšěmi cirkusowymi sensacijemi a z njeskróćenym wodowym dźiwadłom

WUPOKAZMOI
50%
zniženje płaćizny dostanje kóždy, kiž tutón nawěsk při cirkusowych pokładnjach pokaza, za wšě městna wot 3. městne horje. Płaći za 1—2 wosobje.
Program ma so kupić!

Kedźbu! Wše propagandowe karty, kotrež su hišće w rukomaj publika, wobkhowaja tež za dalše předstajenja swoju płaćiwosć.

Přepoloženje wobkhodu
Swojim česćen. wobkhodnym přećelam dawam k wědźenju, zo sym swoje wobkhodne městnosće wot dnja 14. meje
na Lubijsku dróhu čo. 75
pódla awto-Steinera
přepołožił. — Prošu, zo byšće mje tež tam dale podpjerali.
Autowa sedlarnja a lakowarnja Telefon 3476
Jurij Schreiber sen. w Budyšinje

Kedźbu! Kedźbu!
Twar silow
Durinkaka kulojtna forma za železowy beton, 21 cbm wobsaha, so k wužiću wupožčuje.
Bliše informacije darmo!
Herm. Neitsch w Horn. Kumwałdze
Twarske předewzaće za zeńsko a železobetonowe twary

Ma Waš skót židlawu?
Jenož drjewowe wuhlo „LORCH“ pomha!
Dostanjeće je najtuńšo pola
Šakskeje MUSKATOR předawarnje
w Budyšinje na Nowosalcskej dróży čo. 7
(w Brücknerec garažowym dworje).
Žadajće sobi rozwučace pisma, kiž su darmo.

Barby
hotowje připrawjene za znutřkowne a zwonkowne wobarbjenja
suche za klij, kalk a fěrnis

Laki
za meble a podłožby; za zwonkowne a znutřkowne wobarbjenja
běły emailowy lak
čorny a bjezbarbny spirituosny lak

Klij
moleńsi klij w paketach
zymny klij, tyšerski klij (parlički)

Barbiče
wše družiny za domjacnosć a rjemjesło
◆◆◆
Karbolineum, Běloba (Bieliweiß), Kryda terpentin, rapid, siccativ, luminit
Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow

Natusch
w Khrósćicach

Hudźbna jednota
„Meja“ w Radworju
zmjeje njedźelu 19. meje pola Šubertec
Pisany koncert
(wjacy so njepřeradźi)
Nowinka: Reje z měšćanskej kapalu
Wšmy, zo budźe zala zaso polna. Přetož pola nas je přeco rjenje a zastup nizki!

Herbska grychta we Wudworju
Jutře njedźelu **mejske reje** Započatk 1/26 hodźin

Herbska grychta w Njebjelčicach
Jutře njedźelu 19. meje
Zabawny mejski wječor z rejemi

kwartetne towaršstwo z Pančic sobuskutkuje.
Započatk w 7 hodź.
Přećelnje přeprošujetaj
Maks Rychtař a mandźelska.

Hosćenc w Pěskecach
Jutře njedźelu w 4 hodź. **mjetanje** meje
Wječor wot 7 hodźin **zjawne reje**

Fotowe . . . . . projekcijowe . . powjetšeńske . . domjace kinowe } **aparaty**
a wše wěcy za amatěrske fotografowanje
FOTOWY DOM
Richarda Hutha
mějićel Arno Lehnert
w Budyšinje
na Serbskej hasy 18
Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotćahi wšěcywustojnje a najspěšniše

HALGASCH
Neue Pilsner Bierhalle
w Drježdźanach-A. na Wulkej Cyrkwinskej hasy 1 w Mjeńšinu wot parkowańskej Alleeje
Hosćenc pojědźow w srjedź města
Pilsenske pražórło Dortmundske Union

Takle přemysłować

njetrjebaš, hdyž čitaš „Serbske Nowiny“ a nawěški w nich wozjewjene, w kotrychž so ći wobkhody wšelakich twarow na wěs a w měsće poskićeja. Tohodla čitaj pilnje nawěški we
„Serbskich Nowinach“

Wot pjatka 17. meje stej zaso

nowy transport wosebje dobrych ranšopr.-hollandskich
kruwow a jałojcow,
wysokosučelnych a z čelatami jara płaćizny hódnych na předań.
Maks a Theodor Rychtar,
skótna wikowarnja w Njebjelčicach
Telefon Kamjenc 895

Tunje drastne tkaniny

Batnjane muslinу	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelske płoš. šida	wot 68 pj.	Žiłdźany płat	wot 78 pj.
Wołmjane muslinу	wot 95 pj.	Beiderwand	wot 58 pj.

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim namješće na Hošic hasy čo. 29

Jeli Was
hłowa boli,
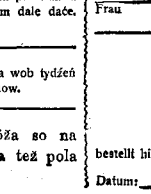
je-li so Wam **čoło zmoršći** abo **dostanjeće-li fałdki,** tak zaleži to často na tym, zo sće zakomdźili, sebi w prawym času derje sedźace nawoči wobstarać wot
Ericha Lenza, wosebit. optikarja
w Budyšinje na Hošic hasy čo. 21 / Telefon 2134

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Bestellschein
(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
an Verlag **Serbske Nowiny,** Bautzen

Herr _____
Frau _____
Straße _____
in _____
Postanstalt _____
Wohnung _____

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. Juni 1935. Preis 1.51 Rm.

Datum: _____ Unterschrift: _____

Ničo Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

207. sakska krajna loterija
čehnjenje 1. rjadownje 20., 21. a 22. meje
1/10 lós jenož 3 hriwny.
Najwjetš. dobyće snadź 500000 hr.
Mnohe srjedźne dobyća
Zwěsćće sebi lós pola
Budyskeju běrkow statneje loterije
Friedrich Rother na Kěžorskej dróży 22
Ernst Lehmann na Kamjentnej hasy 43

Přiłoha k čisłu 115 **SERBSKE NOWINY** Sobotu 18. meje 1935

K pjećasydomdźesaćinam Jana Symanka

Jutře njedźelu 19. meje swjeći wysokočesćeny knjez wyšši wučeŕ na wusłužbje Jan Symank w Budyšinje swoje pjećasydomdźesaćiny. Z cyłej wutrobu wuprajamy wulcy ważenemu knjezej k tutomu wurjadnemu dnjej swoje najnutrnišše zbožopřeća. Bóh Knjez nam jeho zakhowaj stroweho a čiłeho hišće mnohe łěta a jemu najbohatšo mytuj wšitko, štož je w swojim žiwjenju za swój narod skutkował.

Jan Symank narodźi so we Wotrowje a studowawši na katolskim seminarje w Budyšinje, skutkowaše wot łěta 1882 sem jako naměstny wučeŕ w Zdźeri, wot 1884 w Khrósćicach a wot 1886 w Čornecach. W łěće 1889 přepołoži so Čornećanska šula do noweje cyrkwineje wsy Baćonja. Tu je Jan Symank zdobom cyrkwinu słužbu zastawał a ze wšej swěru dale skutkował, dóniž bu w łěće 1924 při dawno hišće njedočerpanych najlěpšich čełnych a duchownych mocach po wottwarjeńskim zakonju saskeje wyšnosće ze słužby puščeny. Za naš narod wšak bu to ze zbožom, přetož wumeńkaŕ přesydli so do Budyšina, hdźež nowe wobšerne a wulcy znamjenite dźěła na so wza.

Ze swojej Baćońskej šulskej wosadu wostanje wón wěsće jako jejny prěni kantor na přeco najwužo zjednoćeny, nic jenož dokelž je najwažniše stawizniske podawki tuteje wosady — twar noweje cyrkwje wot 1882 hač 1887 a twar noweje šule 1889 — sobu dočakał a najmócniso sobu spěchował, a wosebje tohodla, dokelž je skoro štyri lětdźesatki dołho wot 1886 sem dźěći tuteje wosady najswědomićiwišo wukubłał, je k dobrym počinkam jich wótcow wodźił a tak serbskemu narodej zakhował. Nimale tšom splaham je był z tym samsnym a jeničkim wučerjom. Tu je hromadźe skutkował z njezapomnitym Jurjom Libšom w stajnym přećelstwje. Je so też swěru starał wo hospodarske należnosće swojich wosadnych, pilnje sobu skutkujo w Raiffeisenskim a serbskim burskim towaŕstwje. Zo by jich Bože słužby na swjedźenjach porjeńšił z wumělskim spěwom, je założił spěwańske towaŕstwo a w nim serbski spěw pěstował. — Wo jeho wuznamnej paedagogiskej wustojnosći swědči, zo su jeho wjacy króć za předsydu katolskeje wučeŕskeje konferency wuzwólili a jemu 30. oktobra 1898 wudawk serbskeje čitańki za katolske šule dowěrili. Tuta wuńdźe łěta 1900. Wulki postup měješe w tym, zo bě spisana w jednotnej pismowskej rěči, bohužeł pak běše so po žadanjach šulskeho radźićela Rabitzy w němsko-serbskej rěči wudać dyrbjała. Konferencu kat. serbskich wučerjow, kotraž měješe zwoprědka cyłe serbske wučeŕstwo wobjimać, běše 16. sept. 1885 sam sobu założił. Namołwjeny wot Michała Hórnika je so z druhimi jejnymi sobustawami wo to prócował, porjad a čistosć do wužiwanych cyrkwinych hłosow přinjesć. Hromadźe z nimi wuda „Hłosy k Pobožnemu Wosadnikej" a „Knihu za piśćele". Zbudženy zajim za serbski cyrkwiny spěw pak we nim njeje zašoł, je jeho pohnuł k dalšim studijam, z kotrychž je wurosł jara ważny a hódny nastawk „Serbski cyrkwiny spěw", Č. M. S. LXVI, 3—17. Jeho wuznam leži w tym, zo so w nim J. Symank zaběra z najstaršimi serbskimi kěrlušemi, kiž su so dołhe časy přez ertnu tradiciju zakhowałe, z kotrychž so prócuje naše serbske swójstwo wuluščić. Wón běše z najwuznamnišej wosobu při wudaću noweho katolskeho „Wosadnika". Wón je při tom cyłu swoju wědu a swoju lubosć k serbskemu cyrkwinemu spěwej do słužby tuteho rjaneho nadawka stajił. — Jeho cyły wědomostny zajim płaći našej tradicijnej kulturje, ludowemu spěwej, našim bajkam, přisłowam, naložkam. — Ziwjeńska mudrosć, kotraž je so w našich přisłowach zakhowała, ma so našemu dźensnišemu splahej znowa spřitomnić, zo so njeby zapomniła. Tohodla je ju z dotalnych přisłownych zběrkow wupytał a we wjacorych zešiwkach k nowemu wšědnemu wužiwanju přehladnje zarjadował. Je nas z tutym swojim přikładom wjedł k wulcy spomožnemu nadawkej, naše ludnostne zběrki přeco bóle zwužitkować. We swojich „Přinoškach k staŕiznam serbskeje literatury" khowa so telko zrozumjenja za dušine žiwjenje našeho ludu, za wosebite rjanosće jeho basnistwa, za jeho nutrnu přinarodźenu pobožnosć, zo so přeco znowa radźi jeho wjednistwu přewostajimy. — Hdyž bě so Jan Symank do Budyšina přesydlił, staji so cyle do słužby swojeho ludu. Do łěta 1932 wudźeleše wučbu serbskeje rěče a literatury na gymnaziju. Wěmy, kak wubjerne je so k tomu přihodźał ze swojej wutrobu, swojej wučeŕskej wustojnosću a wobšěrnej wědu. Kak su jeho wučomcy na nim wisali z nutrnym počesćowanjom, je so husto dosć wopokazało. Kelko je knjez wyšši wučeŕ Symank dźěłał jako archiwaŕ Maćicy Serbskeje, jako kajkiž je wšón ważny literarne historiski material tuteho towaŕstwa wědomostnje zarjadował, dale jako sobustaw předsydstwa tow. ss. Cyrila a Methoda, jako sobustaw předsydstwa bohužeł zwrěšćeneje Serbskeje ludoweje banki atd., to jenož tón wě, kiž je jeho při jeho prócowanjach mohł wobkedźbować. Zo je naš pjenježny wustaw tak njezbožownje a njeślawnje skónčił, za to so njemóže knjezej wyššemu wučerjej Symankej žaneje winy připisować. Wón je jako lajik swojeho muža stajił. Zaprajili su płaćeni wjednicy wosebje w Budyšinje. Kak je jeho tuta za naš narod tak strašna katastrofa čełnje a dušownje nimale zničiła, to wšitcy wěmy. Prjedy přeco čiły, wjesoły a połny hišće mocow, kotreż je rad do słužby naroda stajił, nětko — kaž by wo wjele, wjele zestarnył. — Bóh luby Knjez daj, zo by so po ćežkich pruhowanjach bórzy zaso cyle zhrabał, a zo by nam jeho Bóh Wjeršny hišće wjele lět wobkhował, jemu zaso dospołnu strowsoć wobradźił, zbožo w jeho swójbje, wšitko, štož wjećor žiwjenja wokrasnjuje, dał, a jemu tak bohaće jeho swěrne žiwjeńske dźěło mytował.

Pyšny próznik

(Hišće njewodźěłana pěseń)

Pyšny mjetel hordy łěta,
Pisany kaž droha kwěta,
Židźany a somoćany,
Přemo wudebjeńkow rjany.

Pilna pčołka w sukni šěrej
Muči so we prócy jěrej,
Zyneł w kabaćiku snadnym,
Pytajo za mjedom žadnym.

Mjetel zbóreł: „Płowša, dźi mi,
Z łapkami tak prošeŕskimi!
Sym ći knjezyk zybołaty,
Knježi synušk debjeńkaty!"

Z miła zazuzoli pčołka:
„Ja sym robóćanec dźowka;
Bjez pychi pak zradna spěwam
A na wužitk stajnje dźěłam!"

Zanjese tam šěraček płowy:
„Pyšny knjičomniko hoły,
Dźěłać dyrbi, štóž ma dycha!
Z hanibu je próżna pycha!

Serbja po cyłym swěće!

Štó? Serbja su žiwi po cyłym swěće? Nic jenož we Łužicy? Nic jenož w „Serbach?" Nic jenož we Budyšinje abo Drježdźanach abo w Lipsku? Abo hišće tu a tam jedyn abo dwaj abo mała horstka? Po cyłym swěće? A nic jednotliwi, ale w cyłkach? Haj, tak je! Někotryžkuli to njewě a njewěŕi, też kóždy Serb nic. A tak su Lipsćansey Serbjo swojemu „Serbskemu bliźu" jara dźakowni, zo jim při poslednim skhadźowanju, 7. meje k. cand. med. vet. Arnošt Wjezaŕ, serbski studenta w Lipsku, wulcy zajimawy přednošk poskići wo „Serbskich wupućowanjach a serbskich kolonijach". [illegible] knjeza přednošowarja:

„W l. 1817 je pruski kral Bjedrich Wilhelm III. luthersku a reformirtsku cyrkej zjednoćił do tak mjenowaneje „pruskeje unije". Serbja so bojachu, zo dźe wo jich wěru; a tuž nasta staroluthersku cyrkej. Knježeŕstwo měješe pak na tutej cyrkwi přeco wěsty dohlad, štož so Serbam njelubješe; tohodla myslachu na wupućowanje. W l. 1853 wupućowaše 35 Serbow z Wukrańcic a wokolnych wsow do Ameriki. Wot tam pisachu domoj, zo dyrbja druzy Serbja za nimi přićahnyć. Tak nasta w naležu 1854 we Dubom wupućowańske towaŕstwo z nimale 600 sobustawami ze wšěch wsow wokoło Wukrańcic. Tući Serbja powołachu sebi za dušepastyrja a duchownoho wjednika tehdomnišeho Wukrańcanskeho faraŕa Jana Kiliana. Nazymu 1854 wjezeše wosebity ćah tutych Serbow z Budyšina do Hamburka. Wot tam dźěše z łódźu najprjedy do Jendźelskeje. Tam wudyrichu ćežko khorosće. Skónčnje dźěše dale, a za 8 njedźel běchu w Americy. W Texasu kupi Kilian za swojich Serbow khmany kraj, a bórzy nasta nowa cyle serbska wjes „Serbin". W cyrkwi předowaše so jenož serbscy, a też w šuli wučeše so serbscy (pódła němskeje a jendźelskeje rěče). Jan Kilian bě prěnje łěta sam wučeŕ. Wot l. 1872 bě jeho syn Gerhard wučeŕ. 1916 wumrě wón. Z tym zasta so w Serbinskej šuli serbscy wučić. Druhi faraŕ bě wot łěta 1883 Kilianowy druhi syn Hermann. Z jeho smjerću w l. 1820 zastachu też serbske kemšenja w Serbinje. Jan Kilian wumrě 1884, 73 lět stary. Posledni króć je so w Serbinje serbscy předowało we

Stawizny serbskich wsow

Podał wyšši wučeŕ Kral.

Pokračowanje: **Hora.**

Při wjezbach do młyna, Budyšina atd. měještaj 2 susodaj hromadźe přahać a nakłasć 8 kórcow rožki abo pšency abo ječmjenja abo 12 kórcow wowsa. Dyrbještaj přez nóc wostać, njetrjebaštaj za to dźeń na robotu přiić. Drjewa měještaj nakłasć sažeń abo kopu walčkow. Dalše nakłady běchu 400 abo tola 200 murjeńskich cyhelow, 4 centnarje rybow, kopa snopow abo też woklepjow. Deski na hnójwoženje mějachu dołhe być 6 łohće a wysoke třištwóŕć łohća. Kóžda wjezba hnoja dyrbješe so dwójcy steptać, wowći hnój tři, štyri króć. Też mějachu přiić trawu a žita syc, jeli so to žadaše, a w poslednim padźe też wotbĕrarja (einen Abraffer) sobu přiwjesć. Tehorunja smědźeše jich knježeŕstwo na třihanje wowcow žadać, potom pak bě jim druha robota spušćena.

Dawki našich 4 Horjanow běchu wšelake. Leżownostneho dawka (Rauchsteuer) měještaj płaćić Šołta a Kral 10 słĕb. 1 pjen., Čech 13 słĕb. 3 pjen., Pop 20 słĕb. 2 pjen. Herbskeje danje, kiž so Michała płaćeše, dawaše Pop 23 słĕb. 4 pjen., Čech 18 słĕb., Šołta 11 słĕb. 8 pjen. a Kral jenož 1 słĕb. 6 pjen. K tomu měješe kóždy 2 kórcaj rožki a 3 kórcy wowsa wotedać. Dale měješe sebi knježeŕstwo žadać wot kóždeho kruch łohćowskeho dołsteho předźena (zrĕbjow), wot Šołty dwě kokoši a poł kopy jeji, wot Popa 3 kokoše a poł kopy jeji, wot Čecha 3 kokotki a pjatnatk jeji; Kral to njetrjebaše dawać. Na Budysku bĕrkownju („Rentamt") dawaše Šołta štwórć a 2 mĕrcy rožki, 3 štwórć wowsa a 2 słĕb. słĕbrodanje (Silberzins), Pop 2¼ štwórć rožki, pjeć štwórćinow wowsa a 4 słĕb. słĕbrodanje, Čech štwórć rožki, poł kórca wowsa a 6 pjenježkow słĕbrodanje, Kral pak ničo. Šołta a Pop měještaj Njeswačidłskemu fararjej a kantorej dawać 1 słĕb. 8 pjen. jako wopor (Opferpfennige), Čech a Kral pak fararjej samemu. Kantor hišće měješe dostać wot Popa, Čecha a Krala na patoržicu a zeleny štwórtk „něšto" přiwary, Šołta tu njetrjebaše dawać.

Zapis je so skónčnje kóždemu hišće raz předčitał a dokładnje serbscy rozkładował; potom je kóždy prajił, zo je tak prawje; myslił je sebi najskerje něšto druhe. Tola je położenje tutych ludźi po zdaću lĕpše było, hač na přikł. te Minakalskich robośanow, kotřiž mějachu z dźĕła wjele wobćežniše dźĕło a mějachu knježeŕstwu wšelake wĕcy dźeržeć, kaž rybowe ćwicy, hońtwjeŕske syće atd.

Ležownostnych mjenow njeboh Rostok z Hory njeje wjele zhonił: Syporšća, Lada, Brĕzynki, Parjeńcy, Łukajcy. — Wozjewće dalše w Serbskej čišćerni!

Šešow,

wjes z ryćeŕkublom pola Njeswačidła.

Twórba mjena nam přeradźi, zo wjes njeje nastała w najpřĕnješej dobje serbskeho přićahowanja, dokelž nima wukónc rodźinskeje wsy (ecy abo icy), ale jeho wukónc „ow" pokaza na to, zo je wjes wutwar Serba, kotryž je so wot rodźiny dźĕlił a sebi ze swojej čeledźu (swojej swójbu a přiwuznymi) tam wjes założił a to jako knježk, kotremuž běchu jeho ludźo poddani, tak zo njemějachu we wjesnych należnosćach sobu radźić, kaž to bě w rodźinskich wsach. Možno też je, zo je wjes z wopřědka rodźinska wjes była a nĕhdy też tomu wotpowĕdowace mjeno měła, a zo je so pozdźišo hakle nahladnemu a khrobłemu stawej tajkeje wsy poradźiło, so z knjezom nade wsu sćinić, z čimž by so potom też mjeno rodźinskeje wsy do mjena wobsydstwoweje wsy přetworiło. Potom by jenož dźensniša twórba mjena stareje wsy nastała w pozdźišej dobje. Je lohko móžno, zo je tomu tak było, dokelž je lićba statokow, byrnjeż na khĕžki z nowišeho a khĕže z najnowišeho časa njedźiwali, khětro wulka. Najstaršeje zakład wsy drje mamy pytać wokoło mosta přez Cornicu, hdźež puć do łukow wjedźe. Pozdźišo, jako lićba swójbow přibĕraše, Šešowćenjo swoje młode swójby zwonka wjesneho koła zasydlichu. Mjeno serbskeho knježka Češo je skrótćeńka stareho serbskeho mjena Čĕdorad, to rĕka: kiž ma dźĕći rad. Wjes so 1357 Zschetschow a 1537 Czeschau pisaše — dźensniše němske pomjenowanje je Zescha. Tuž póznajemy, zo je sebi serbski lud wurjekowanje tuteho wjesneho mjena, kotreż mĕle „Češow" rĕkać, wołožił, hdyž nětko „Šešow" praji. Runje tak je pola delnjoserbskeje wsy Šešow było.

Šešow bě wot časa němskeho dobyća kraja přisłušk wulkeho Njeswačidłskeho knježstwa, kotreż wulkoryćeŕskej swójbje ze Schreibersdorf słušeše hač do 16. lětstotka. Wĕzo bě so swójba Schreibersdorfec rozmnožiła, a knježstwo pozdźišo rozpadowaše. Jenotliwe wsy so synam a přichodnym synam rozdawachu, haj samo wsy so tehodła rozdźĕlachu, zo bychu namrĕwstwa jenak wulke byłe abo zo by kóždy dźĕdźic nĕšto dostał. Tak so pokaže, zo wjes Šešow na kóncu 16. lětstotka nic jenemu ryćerjej, ale wšelkim ryćeŕskim wobsedźerjam słušeše. Na přikład wotkupi l. 1563 Njeswačidłski knjez Joachim ze Schreibersdorf swojemu Rakećanskemu wujej Francej ze Schreibersdorf dweju Šešowskeju burow.

(Pokračowanje sćěhuje.

l. 1929 při 75lětnym jubileju Serbinskeje wosady. Bě so tehdy telko Serbow zešło, zo sebi wot nětčišeho fararja w Serbinje, kiž hišće serbscy móže, žadachu, zo by serbscy předował." — Přednošowař móže wšelke fotografije wot Kiliana, wot joho rowa, wot Serbinskeje cyrkwje atd. pokazać. Za wšitkich blidnikow bě přednošk jara zajimawy. Při debaće měješe kóždy hišće někajke praščenje abo móžeše něšto dodać. Tak móžeše so knjez wučeř Pětrane dopomnić, zo je nětdy čitał, zo su tajke serbske wosady tež w južnej Africy a w Sibirskej byłe. Štó wě něšto wo tym? Lipsčanscy Serbja „Serbskeho blida" bychu so wjeselili, hdy bychu wo tym něšto „Serbske Nowiny" zhonili.

Tajke zajimawe skhadźowanje „Serbskeho blida" so kóždy raz njeporadźi. Čim nutrniši dźak słuša blidnikej knjezej Wjezarjej za joho zajimawy přednošk. Skoda jenož, zo bohužel, najebać pisomnych a ertnych přeprošowanjow a najebać wozjewjenja w „Serbskich Nowinach" so jenož ći zeńdźechu, kotrychž móžemy jako starodawnych swěrnych mjenować. Mjez přitomnymi móžeše starši tež třoch studentow witać, kotříž wěsće wšitkich Lipsčanskich serbskich studowacych zastupowachu. Wulke wjeselo zbudźi přitomnosć knjeza z Lipskowskeje dalšeje wokolnosće, kotryž je „Serbskemu blidu" ze swojich studentskich lět jako blidnik znaty a luby, a kotryž by rad ke kóždemu skhadźowanju přikhadźał, hdy byštaj časa a daloki puć jemu dowoliłoj. Wón wohańbi tych, kotříž su blizko a tola za cyle lěto njepřińdu a so tola za dobrych Serbow dźerža. Druhdy wšak so tež stanje, zo někotry Serb lěta dołho w Lipsku přebywa a ničo wo „Serbskim blidźe" njewě. Tak so knjeni dźěše, kotraž hižom 15 lět we Lipsku bydli a w poslednich dnjach hakle připadnje wot druheje Serbowki wo „Serbskim blidźe" słyšeše. A hnydom přińdźe k nam a zhoni, zo su Serbja po cyłym swěće. Wšo hromadźe běchu so posledni raz 11 blidnikow za „Serbskim blidom" k powučenju, ke spěwej a k zabawje, k serbskemu dźělu, zešli. A zas so namołwješe k čitanju serbskich časopisow; a smě so prajić, zo z tych swěrnych blidnikow žadyn bjez „Serbskich Nowinow" abo bjez „Katolskeho Posoła" nje je. Na kónci skhadźowanja so wobzamknychu, zo so w lěćnym času „Serbske blido" zako kaž loni wola našehok rajana Mikl. Kokle w jeho rjanej korčmje „Panorama" we wsy Wachau pola Lipska zeńdźa, a to 4. smažnika (junija) k přenjemu razej. Přichodne skhadźowanje je hišće jónu w Lipsku we lokalu „Börsenrestaurant" a to přichodnu wutoru, 21. meje wječor 1/2 9 hodź. (Hlej Tow. powěstnik!) Nadźijomnje so mnoho Serbow zeńdźe!

Jurij Bjedrich, starši.

Pječakec nanowe hladadło

(Wobras se wšy.)

Te njeje pječa rjane toczene a špodźiwnje wulke. Kak mohł trašk rjez, kak wulke móže być? Nó, skoro kaž dwě kachlizy, hdyž jej přeće jemu na drudu štajišch a djerźišch jej sadu z rutu hromadźe. Mój jedyrko, by-li jej je někto w tej wulkosći z drjewjanym wobłukom kupicz byrhjał, by brje tři abo schyrni hriwny sa nje dacz dyrhjał. Ale tehdy Pječakez nan na žadyn pad dak njeje, hdyž jo pjched tśijecźi lětanni na awtśiźi kupi. Někotři hišćeše wědźa, bě tom w hornjej wśy pola Kudźeliz, hdyž semrěteje Minklerez macźeřny cźapor pśeběžadowachu, a to druhu njedźelu po jeje pohrjebje. Schtyri kruche bě takża. Dokelž bě wobłuk hižo tkěrko pśehotowjeny a schkleńza mějesche někotre tuczne blaki. A žadyn cźłowjek na hladadło njeběžadźeše, tuž jej Pječak wumyšli a sawoła „ja takżu", dokelž mózeše je runje trjebacz, te kare hladadło. Sa njeho bě dawno dobre dośc. A pśedy hacz jo dohlada a wězku rosmyšli, ménješe ankaionator „t tśeźemu" a — pogledujemu!" a hižo je mějesche.

A něšto wiža na śeźenje mjes wokomaj a tak njeby nicžo dale było, dokelž kust hladawka ma skónczyć kóždy wó jtwje wiśaźo.

Hdyž takle pola Pječakez nana khwilku wó jtwje ježdźiśch, to njetrjeba Pječak zdyla nutska być a tola może jej kóždy myślicz, kak je starušchi nan k dźenźnuśchemu źwitej sastajeny. Jeho hladawko nam to mjenujcy powjeda.

Dokelž hdyž horjeka pśeti dwě serbśkej khorbojcźuj hišćeše wot Radwořskeho Domowinskeho źwjedźenja tćitej a na śeźenje wokolo njeho Sšmoleriowy, Kmišchowy, Górnikowy a Mukowy wobras, sa nim wschelake programny serbśkich źwjedźenjow, mnohe Sserbśke Nowiny, tiž sa njón tykaze, hdyž je je pśechcźitał. Sa wobłukom tćza wschelake serbśke znamjeschka wot źwjedźenjow a tež šubuławśke wot serbśkeho towarśtwa. Hdyž wschitko to widźišch, źmeje bo cźi wutrobu w cźełe.

A wopraudźe, Pječakez nan wostaji naš khwilku šamych a dźe khěźe po drjewo i małej schwindźu.

Se wschcźo nam rěcźi, kak šaborjeny je starušch hižo wot młodych lět za źwoje Sserbśtwo być. Kak je wschudźom šobuśkukował a pod starym Kozorom na konzertach šobu śpěwał. A kak je po ranjeny cźut, hdyž bu jeho nědźe pśchi narodnym ikuku pśchebladali a wuwostajili. A hornjej dyrhjał mnohe pjenježne wopory pśchinjeśeć. Hišćeje dźenźnuśchi dźeń ma wotewrjenu ruku sa narodne potrěbnosće, hdyž nejož nětchto krivnow rentu dostał.

„To wschak trjebi ś tej rentu, kotruž dostanu", da bo ś nami do rěcźe. „Nětrjebam dźe wjele šam sa šo a tež rad daivam a wjeśelu šo, hdyž mózu šajo nětchto dacź. So šnm w Domowinje, šo šamo rośumi."

„Dow jej, Pječakez nano, tak njemyšla bohužel wschitcy Sserbja."

„To dyrbja šami še šobu šej wucźinići, kak nusne je nam šdźerźenje nascheje narodnosće, nascheje rěcźe, nascheich nałožkow a waschnjow. To šej wjedniž žada a po tym šo mam. Schto dha by Hitler rjekł, by-li wědźał, kak mało šo mnohy Sserbja po jeho porucznosći maja. Kak husto je hižo prajił, šo maja šo ludowe wobžebitośće w Němcźi hajić, pěstowacz a šdźerźeć. Do tych škuścha też nascheje Sserbśtwo. Wischelazy Sserbja wschak šej myšla, šo němckemu šuśodnej nětchto k woli cźinja, hdyž šej źwój narod njenawaja, Sserbśtwo šaspěwaja. šo šerbśkeje rěcźe honbuja a šerbśkich towarśtwow šo šdaluja, šwoje nowiny, cźałopišy a knihi njecźitaja. Tajšich wotrodźenzow tež šprawny Němz hidźi."

A hišćeje mnoho druheho nam Pječakez nan powźdaśche. S radośću špomina na cźaš, hdyž nicboh Jmišch hišćeje w Hodźiju šlukowaśche. Jene ś jeho cźišchcźanych wrźdowanjow ma ša hladadłom tćaźy. Wjeśelźita je wotpiśeć. Dny dołho njeje mi Pječakez nanowe hladawko ś hłowy šchło, schtož ša nim, wokolo njeho a na nim wschco je. Też wschekake šnamjeschka je šymśkeje ponozy, wot macźerneho dnja a druhe šo na nim błyschcźa. Te drje šmy my też kupowali, ale dźiwaja na jeho šnadnu rentu je wjaźy cźinił hacź my, je yak rady dawak. Też tehdom, hdyž šu šerbśkich šrudowazych šo hromadźeśche. Je šłonczeje šam po wšy khodźił a ludźi k tomu namołwjał.

Mnoho ma še šerbśkeho źiwjenja ša hladawkom tćaźy. Je šej dopomnjeńki še šašchebo cźaša khował a špomina na nje, hdyž šej tu a tam cźaśowiš abo knižku ša hladawkom wośmje a w nich cźita. A pśchi tym rospomina: Kak je šo tola mnoho pischemeńko! Mój še šarym hladawkom šmój hišćeje taj šamoj a wośtanjemoj tomu šwěrnaj, schtoš ša nim rěcźi a wokolo njeho wiža. — Je to jeho mały muśej, kiž dźeń wote dnja k njemu rěcźi.

Přilopk

Šmjertne nješłošo pśchi dźełe.

Sšrjedu je w Linganerśtich dźěłarnjach w Drježdźanach wyšchši tepjeř Wöhler ś tym do njeśboža pśchišchoł, šo je jedyn ventil šamjenjejo cźapk paru wotśtaśiéź. Pöhler šo pśchi tym ś horjej paru tak cźełšo wopari, šo bórśy po tym wumrě.

Wopor šnéhowoje lawiny namakali.

Sšrjedu šu w Lobjowym dole w Krkonošchach cźełšo cźeśłošłowakśkeho majora namakali, kotryž je 3. februara hromadźe ś jenym šłabowym kapitanom w šnéhowej lawinje šmjerc namakał. Cźełšo šłabowemo kapitana njeśłu hišćeje namakali.

Wotprawjenje w Barlinje.

Schtwórtk rano w 6 hodźinach šu w dworje šaśtwa w Barlinje-Plötzenšeeu Artura Orlowškeho wotpraviłi, kotryž je 3. julija 1934 81lětnu šwudowjenu Fehrmannowu w Pšwešinje nadpadnył, bjił a ś wuśłełom do wutrobu morił, šo by jej pjenjeśy rubił.

Šowoju łubłaceźku šłonźował.

24lětny łublanz Barez mandźelśkeju w Königsbergu, Max Tišcher, kotryž je po šnjełbożenju źyle lěto thory był, je schtwórtk pśchipołonju w njepśchitomnośći źwojeho łubłaceźka źwoju łubłaceźku šłonźował. Potom je šnjał, kedi hibikowej źile pśchcerěnyć, je šo do łoža lehnył, kotreż je šapałił. Hdyž łubłaceź domoj pśchišchdźe, wotpłenje šamknjene namaka. Durje rospacźiwschi, cźěko šwojej žony a w palazym łožu hižo mrjeweho łubłanza nadeńdźe.

Žyrkej šo wotpalika.

W Altenlohmje je šo jena ś najšćarschich a najdrohotnišich žyrkwjow Schleśyśkeje šrjedu wotpalika. Wona je šo w 13. lětštotku ś drjewa natwarika a 1711 šo wobnowika a powjetšchika. Poślednje niedźele žyrkwinu tśěchu wuporjedźachu. Pśchi tym dźěle šrjedu wobeń našta.

19lětny 18lětnu łubu šaśtśelił.

Wutoru je 19lětny pachoł w lěśu pola Němśkeje Piśche w Schleśyśkej źwoju 18lětnu łubu šaśtśelił. Ssam je šo potom do španja łśelił. Jeho žu do khorownje dowjeźli, hdyž je źwoju ranu wumrěł.

Twarz polizišta potkł.

W Ingolštadtu bě 35lětny Jan Lang hjes wuschnaśćineje dowolnośće počał łběžu twaricź a bě na wośpjetne namołwjenje, šo by pśchestał twaricź, jenož i nje pśchišłušnym hrožejnom wotmołwjał. Na to bě podkrjeśnyj hamt poručił, šo dyrbja Lanna do šchitkazeje jatby wšacź. Hdyž na to polizišći pśchinđźeśchtaj, šo by šchtaj jeho wotwjedkoj, Lang njemdrje do jeneho polizišta ł nožom kałaśche, šo šo tón cźełko šranjeny źwjeju. Druhi polizišt na to do Langa wjazy trócź łśliwschi jeho mori. Hacź runje polizišćowe rany njeśju šmjercź śtrašchne, je jeho źiwjenje tola wohrożene, dokelž je wjele krwje šhubił.

Šajo nowy šněh w Allgäuiśkich horach.

Sšrjedu w Allgäuiśkich horach (w Bayerśkej) nadobo inymny wětr šadu a wjeczor deśchcź hacź do 800 metrow dele jako šněh padaśche. Nano šahe bě Kempenśki łe še šněhom wodźety. Temperatura niže null padźe.

Rubježny hońtwjeř šo ś hajnikom łetkał.

W štronach hory Wośnokeho Mandlina w Salzburgśkej šo jedyn hajnik ś muźom ś łśelbu śetka, kotruž bě jebi wobliczo je šašami šcźornik. Se šwojej łśelbu šaměrliwschi wón na rubježneho hońtwjerja šawoła, kotryž šo tohoruja do hajnika šaměri. W tym šamym wokomiku dwaj wutřelaj šawrześnyschtaj. Hajnik a rubježny hońtwar trjechenaj ś šemi padnyschtaj. Hajnik šnydom wudycha, rubježneho hońtwjerja posłałšcho cźełko šranjeneho nadeńdźechu. Jemu žnadź šo žiwjenje šachowa.

Rubježny nadpad.

S Duchzowa w poknóžnych Cźechach šo pśiche: Pokładnicźa mešćerśkanjeho kina, Pawła Hartigowa, a jejny muž, 34lětny šaśtojnik Josef Hartig, po wjeczornym pśchedśtajenju ś wunoščkom dnjowych dokhodow nehdźe 8000 krónow do źwojeho, ke kinej pśchitwarjeneho domu dźěchtaj. Hdyž chayśche Hartwig tśěnje durje wotamknyć, muž wokolo domoweho rózta łkoczjuschi ś revolwerom mandźelśkimaj hrožo na njeju šawoła: „Ruce horje!" Hdyž chayśche Hartig šo do rubježnika dacź, tutón do njeho łśeli. Hartig šo šranjeny na šemju śwješe. Kulka bě šo nize mutrobu do cźeła dobyła, a šo pśches płuza pśchedrěła a w thribjeśe šaśo wuśeła. Šranjenje je cźeźte, tola niz šmjertne. Pjenježy njerubiwschi rubježnik a dwaj pśchipomharjej cźeźnychu. Cźekajo tśěłz też do kinoweho operateura ś prěśim wutłełom šawokaneho, łśeli, tola wutřel mišny. Šoldźenje šo rubježnikami bě hacź doal bjes wušpěcha.

Wobłudniwschi dźěśći šadajił.

Hrośbny krwawny njeśkutk je w jenej wśy pola Bordeauza jedyn wójnśki cźekło šranjeny śtućił. Mał nětkotreho cźaša jeho nadpadły wobłudniwe jimachu. Pśchi jenym tajkim nadpadže wón šwojej dśěśći šadajił. Cźełe dźeśćow wohładawschi macź rośuma šły a wokało po wśy běhaśche.

Wośudne puki mjes indiśkimaj polizišćomaj.

W měśće Guiratu w jendźeśkej Indiśkej šo indiśkaj polizišćaj šwadźišchtaj a šo škónczńje do pukow daśchtaj, pśchi kotrychž šo jeju pśchecźeljo wobdźělichtaj. Hdyž je bitwischcźo škónczńje wopuśchcźali, na nim 10 morwych bicźkow leśeśche. K šwadźe je pjecźa tohodła dośchło, dokelž je jedyn ś polizišćow chaył druhemu ś jehom šawdacź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Der Kommunitationsweg Königswartha—Hermsdorf wird wegen Beschüttung in Flur Königswartha vom 17. bis mit 20. Mai d. J. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Neudorf bei Königswartha gewiesen.

Bautzen, am 16. 5. 35. **Der Amtshauptmann.**

Jan Radyžerb-Wjela::

Zły hajnik

Pola Ketliz pśchi puću
Haj šo šeleni;
We tych jeho břěžćkach
Scheri i khwilemi.

Wulke šuche mužišto
Pokašuje šo,
Hdyž je ś pódnim wjeczorom
Sšónžo domoj šchło.

Wón ma wocźi šapatej,
Hłowu šchědźiwu,
A hacź dele do kolen
Brodu wohłidnu.

S cźežkim walom nošy šo
Drjewa šuchcho,
Brodźi we tej břěšynje
Hrośnje šłonajo.

Nikom njedźakuje šo,
Schtóž joh pośtrowi.
Kaž by rjekł, šo bjes wuschow
Niczo nješkłyschi.

A schtóž šnano želniwy
Njeśeź jom' pomhacź dhe,
Temu šo wón na thribjet
Sšobom powěšnje.

S łośćatymi porśtami
Hraba ša šchiju,
Wodych jomu šahacźo
Dušy k dańenju.

Cźwilowawschi dołhi cźaš
Dele puschcźi šo,
Potom hišćeje pšchemorśka
Tyschnje dajenoh'.

Schtó to tajki šcherjak je
Šłobny dracześći?
Schtóž šo wo nim powěda
Drje mjes ludźimi?

To je pjecźa hrośny duch
Hajnka šurowoh',
Do haja tu po šmjercźi
Šarjeknjeneho.

Tón je ša cźaš žiwjenja
Khudych pśchešcźěhał,
Jónki drjewo łbérate
Hrubje cźašował.

Walcźi šuchich hałožkow
S rukow torhał jim,
Dźiwi na nje herjekał
S hłošom pohańkim.

Hdyž šu jeho proše,
Je cźim hórśchi był,
Pšnyško šwoje hońtwjerśke
Na nje šchcźuwacź cźapk.

So to dyrbi po šmjercźi
Bludźicź bjes měra,
Šcherjo łśonacź po haju
Hacź do šudnoh' dnja.

Měni, šo joh' hudluje,
Schtóž joh pośtrowi,
A lo, kiž cźe pomhacź njeśeź,
Jeho wušmješchi.

Tuž šo šnjemdri na tajtoh
Derje měnišazoh,
Sšocźiwschi mu na thribjet
Słé tak wjecźi šo. —

K warnowanju hajnikam šym
Tak šo powěda,
So jun' tajta cźwila jich
Njeby thłošłała.

Cyrkwinske powěsće

Njedźelu Kantate, 19. rožownika 1935.

S **Budyšinje.** We Wětrowskej zyrkwi rano ⅛8 hodź. kup. Berg prěduje (zyrkw. hudźba Heinricha Schütza). Dop. ½12 hodź. smě̍je kup. Berg wojerske kemšenje. — We Marijnej a Marcyjnej zyrkwi smě̍je rano we 8 hodź. farař Paul spowědź a Boże wotkazanje, dop. we 9 hodź. farař lic. theol. Ludwig prěduje (zyrkwinska hudźba Heinricha Schütza, zyrkwinšći chór spěwa). Pop. we 3 hodź. smě̍je farař lic. theol. Ludwig kěchćenja. — Město wotmyslenje lě̍kneje kwjatočnosće we Bismarckowym haju smě̍je farař Paul wječor we 6 hodź. we Tuchoŕskej zyrkwi wječornu nutrnosć. — Sběrka sa krajny swjatk zyrkwinskich chórow. — Sćrjedu wječor we 8 hodź. smě̍je kup. Berg biblišći wječor we Tuchoŕskej zyrkwi.

S **Hušći.** Rano ⅛8 hodź. němska spowědź a dop. ½9 hodź. němska Boža kžuža. Pop. we 2 hodź. rozrěčowanje z młodźinu.

S **Wjelećinu.** Rano ⅛8 hodź. serbska Boža kžuža, dop. we 9 hodź. němske liturgiske kemšenje, z Bachowymi składbami wuhotowane. Programmy po pěchi zyrkwinych durjach wudźěla. Sběrka sa krajny swjatk zyrkwinskich chórow.

S **Wojerez.** Rano we 7 hodź. němska spowědź, duchowny Wowcjer; dop. we 9 hodź. němske kemšenje, duchowny Wowcjer; ½11 hodźin serbske kemšenje, vikar Kŕušin; pěchi. we 12 hodź. serbske kěchćenja a popołdnju we 2 hodź. němske kěchćenja, duchowny Wowcjer. — Ssobotu dop. we 11 h. spowědź sa starych serbskich ludźi, duchowny Wowcjer.

Katolske cyrkwinske powěsće

4. njedźela po jutrach, 19. meje 1935.

Tachantska cyrkej: Rano 4.45 hodź. Boža mša, we 9 hodź. wulka Boža mša z prědowanjom, we 14 hodź. nyšporna pobožnosć a požohnowanje, we 19 hodź. **mejski** nyšpor z prědowanjom. Přileżnosć k spowědźi: sobotu wot 18—19, 19.30—20.30 hodź., njedźelu wot 5.30—6.30 hodź. a we 9 hodź. Mejski nyšpor: wutoru, štwórtk a pjatk 19.30 hodźin. Žónska chromadźizna pónjedźelu 20.15 hodź. we Kolpingowym domje.

Serbska cyrkej: Přileżnosć k spowědźi pop. we 3 hodź. za dźěći, we 6 a 8 hodź. za dorosćenych. Wječor ⅛8 hodź. němski mejski nyšpor. Njedźelu: ⅛8 hodź. Boža mša z prědowanjom, we 9 h. wulka Boža mša ze serbskim prědowanjom, we 11 hodź. šulska Boža mša z prědowanjom, we 1 hodź. serbski nyšpor, we 7 hodź. serbski mejsk. nyšpor. Bože mšě wob tydźeń rano we 6 hodź, Wječor ⅛8 hodź. mejski nyšpor, pónjedźelu němski, potom so wotmě̍nje̍jo serbski a němski.

Budyske stawniske powěsće

pjatk 17. meje 1935.

Narodźi se: 16. 5. Marja Marta Sejferjej, kłužobna, 23 lět.

Mandźelstwo pichipowědźischtaj: 17. 5. Richard Pawoł Krjeńz, šamkař, z Gertrudu Melaniju Schlezkej, obej powołanja, wobaj w Budyšchinje.

Wohnjowobornistwo

Sćrjedu wječor ⅛8 hodź. běše̍še so Budyska dobrowólna wohnjowa wobora pěchi starych kašarnach z narjadami 3 kompanijow a autowymaj haščerěkimaj cźahowanej z 4. zhromadnemu swjeczowanju festujuca. Pod wjedźenjom naměstneho kommandanta wopalneho mišchtra Pálčschi wobora na to z hudźbu na Tšelnik cźehnješe. Tam pichišchešchi so najprjedy w jenotliwych cźahach a potom po kompanijach pěšcha kžuža swjeczowaše. Wopalny direktor Görling běše na Tšelniku wobornu wocźakował a běše za zuty cźas swjeczowanjow pichitomny. Skónčnje so pěchi narjadach schuliśu swjeczowaše, so wobora na blišchim swjatkowym sjěźe̍še njeby za druhimi woborami stała. Pěchiśladowarjow běše̍še wjesela žyła pěchišcha a wona wobora buzy na Tšelnik a do města pěchewodźeše. Sa swjatkowy sjěźd so wšitke pěchihoty cźinja, sjěźd smě̍je so 22. a 23. junija w Budyšchinje. — Pěchichodne swjeczowanje budźe wutoru 21. meje. Njedźelu 26. meje so woborje w Ssemichowje a Dźěžnikezach pruhujetej.

Radio

Njedźelu 19. meje so žiwěchi:

Königswusterhausen. Nimo znateho njedźelšeho programma: **6 hodź.** rańšchi konzert z Hamburgšeho pěchistawa, **8 hodź.** za katarjow, 9 hodź. němšća kwjatočna hodźina, **13,15 hodź.** pěchipołdnišchi konzert, 15,30 hodź. za wjesny lud, **16 hodź.** popołdnišchi konzert, 18 hodź. wjeholy sabawny konzert, **20** walcźiki z Wina.

Lipšk. Nimo znateho njedźelšeho programma: 6 hodź. rańšchi konzert, **8,15 hodź.** rańšcha nutrnosć, 8,45 hodź. hudźba na byeglach, **11 hodź.** Dettingerowy tedenik, 13,15 hodź. pěchipołdnišchi konzert, 14,05 hodź. němšće burstwo, 16 hodź. popołdnišchi konzert, 18,30 hodź. fafika domisna, 20 hodź. wječorny konzert.

Hišchcze ważne z njedźelšeho programma. Barlin: 20 hodź. wječorny konzert. Königsberg: 20 hodź. italšća ludowa hudźba. Wrótsław: 20,10 hodź. opera „Tamerlan" wot Händela. Frankfurt: 20 hodź. konzert. Wiu: 19,30 hodź. operetta „Wenuš w židźe" wot Stolza. Praha: 19,25 hodź. pišana hodźina.

Póndźelu 20. meje so žiwěchi:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6,20 hodź. wjesołoty rańšchi konzert, 11,30 hodź. spěwy, 11,40 hodź. za burow, 12 hodź. konzert, 14 hodź. wschelakošcźe, 16 hodź. pišany konzert, 19 hodź. a něšto je zwjatok, 20,10 hodź. konzert.

Lipšk. Nimo znateho wschědneho programma: 6 hodź. za burow, 6,20 hodź. rańšchi konzert, 8,20 hodź. k Bachowemu létu, 11,45 hodź. za burow, 12 hodź. pěchipołdnišchi konzert, 17 hodź. popołdnišchi konzert, 19 sabawny konzert.

Hišchcze ważne z dnjowcho programma: Barlin: 20,20 hodź. sabawny konzert. Königsberg: 20,15 hodź. z operetow. Hamburg: 20,55 hodź. walcźiki. Köln: 20,40 hodź. wjeselska hudźba. Frankfurt: 19 hodź. sabawny konzert. Minichow: 20,10 hodź. „Kabale und Liebe".

Hdyž so nad radiom wjeselićo pisajće nam, hdyž so na njón hněwaće — pisajće nam tež.

Statny zwjazk němsk. wobdźělnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošćo hasy 21

Stary muž. Po starym Barlinšćim muzeju wjednik sažo ras ludźi wodźeše. Dołhi cźah wćipnych sćěkuje jemu a wšitkżu žłuchaja na wukładowanja, přědku nastajnje Hilda a Elša. Pšchiňdu k jenej mumiji. „Cźajtowcźanka, na pjeć tyšac lět stara", rosłožuje wjednik, „mójemu pšchidacź, so je ju znadź Mójsaž hišchcze widźał." Hilda wuwala woczi na žwoju towaršchku a praji ji mjeńcźo: „Wšcho luty schwindl, Mójsaž njeje žyła w Barlinje był!"

Husaca kwětka

Wonka na wsach, cyle při puću, steješe lětni dom. Sće jón wěsće hižo widźeli. Před nim bě kwětkowa zahrodka z wobarbjenym płotom. W přerowje při zahrodcy rosćeše w rjanej zelenej trawje mała husaca kwětka. Słónčko na nju runje tak derje swěćeše a ju wohrěwaše kaž wulke krasne kwětki nutrka we zahrodźe, a tohodla wona tež spěšnje rosćeše. Jeneho ranja steješe tam wona cyle wuwita ze swojimi łuzkimi snědhběłymi łopješkami, kotrež kaž pruhi wokoło žołteho słónčka sedźachu. Wona sej ani na to njepomysli, zo by ju tam w trawje jedyn človjek wohladał; ani njepomysli sej, zo je jenož mólička zacpěta kwětka, ach ně, běše wša wjesoła, wobroći so k słóncu a hladaše horje na škowrončka posłuchajo, kak w powětře spěwaše.

Mała husaca kwětka běše tak zbožowna, kaž by wosebity swjedźeń był, a tola běše jenož póndźela. Wšě dźěći běchu w šuli; a hdyž w swojich ławkach sedźo wuknychu, sedźeše husaca kwětka na swojej krótkej zelenej šišcy a wuknyše wo čopłym słóncu a wo wšěm, štož běše wokoło njeje, kak dobroćiwy je Bóh, a jej zdaše so cyle prawe, zo škowrončk tak rjenje a jasnje spěwa, štóž w swojim znutřkownym zaćuwa. A husaca kwětka zhladowaše z česćowanosću k zbožownemu ptačkej hórje, kiž móžeše spěwać a lětać; ale wona njeběše zrudna, dokelž sama to njemóžeše. „Wšako widźu a słyšu", mysleše sebi, „Bože słónčko mi swěći a wětřik mje wokošuje. Ow kak bohatu je mje Bóh luby Knjez tola stworił". Za płotom steješe wjele hordych pyšnych kwětkow; mjenje wone wonjachu, a bóle so hordźachu. Piwnoju so naduwachu, zo bychu so wjetše zdałe hač woprawdźite róže; ale wulkosć nima ničo prajić. Tulpy mějachu najrjeńše barby, a to wone tež wědźachu a tohodla tež cyle runje stejachu, zo by je tež kóždy widźał. Woni husaceje kwětki tam wonka docyła kedźbu njemějachu, bóle pak wona k nim zhladowaše a mysleše sebi: „Kak rjane a bohate wone su! Haj, k nim cyle wěsće tón krasny ptačk doleći a jich wopyta. Bohu dźak, zo tak blizko při nich steju, to móžu wšu krasnosć sobu wobdźiwować!" A hdyž sebi to překładowaše, „trylom trej" přileća škowrončk, ale nie piwonjam a tulpam, ale do trawy k njej, małej husacej kwětcy. Tuta so tak z wjesołosću postróži, zo docyła wjacy njewědźeše, što ma sebi myslić.

Mały ptačk skakaše wokoło husaceje kwětki spěwajo: „Ně, je pak trawa rjenje mjechka! A hlej, kajka nježna mała kwětka ze złotom we wutrobje a ze slěbrom na drasićcoju!" Žołty dypk w husacej kwětcy tež woprawdźe kaž złoto hladaše, a małe łopjaška kołowokoło błyšćachu so kaž slěborne.

Kak zbožowna běše husaca kwětka, to sebi nichtó myslić njemóže! Ptačk ju ze swojim pyskom košeše, spěwaše před njej a zleća zaso horje k njebju. Traješe cyły štwórć hodźiny, hač kwětka zaso k sebi přińdźe. Zdźěła so hańbujo a tola znutřkownje wozbožena zhladowaše k swojim sotram w zahrodze. Wšak běchu česć a zboža widźeli, kiž bě so jej stało, a tuž dyrbjachu jeje wjeselo zrozumić! Ale tulpy hišće hordźiše stejachu a běchu cyle čerwjene do wočow, dokelž běchu so hněwałe. Piwonje mějachu cyle tołste hłowy; hu, derje jenož zo njemóžachu powědać, hewak bychu drje husaceje kwětcy swoje měnjenje kruće rozkładle. Wloha kwětka dyrbješe widźeć, zo běchu wolmužne, a to ju bolešo.

2. Mjez tym přińdźe jena holca z wulkim, wótrym, swěćatym nožom do zahrody. Wjele tulpow wona wotrěza. „Uch" zlychowaše mała husaca kwětka, to je hroznje! Nětko je po nich!" Potom holca z tulpami wotendźe. Husaca kwětka běše wjesela, zo wonka w trawje steješe a zo by jenož mała khuduška kwětka. Wona běše tak prawje dźakowna, a hdyž so słónčko khowaše, składźe swoje łopješka hromadu, wusny a sonješe cyłu nóc wo słóncu a wo ptačku škowrončku. Nazajtra, jako kwětka zaso zbožownje swoje běłe łopješka kaž małe ručki powětrej a słóncu napječo tykaše, spózna ptačkowy hłós; ale to zdaše so jej tak zrudne, štož wón spěwaše. Haj, wbohi škowrončk měješe wšu přičinu k tomu; dokelž w małej klětcy cyle při woknje jaty sedźeše. Wón spěwaše, kak rjenje je, swobodny a zbožowny wokoło lětać, spěwaše wo młodym zelenym žiće a wo krasnym pućowanju, kotrež móžeše ze swojimaj křidleškomaj wysoko k njebju horje činić. Wbohi ptačk bě zrudny; jaty sedźeše w klětcy.

Mała husaca kwětka by jemu tak rady pomhała, ale kak měješe to započeć? Haj, to so njehodźeše tak lohcy prajić. Cyle bě zabyła, kak krasnje wšo wokoło njeje steješe, kak rjenje słónco wohrěwaše, a rjenje so jeje běle kćenička zybolachu. Ach, přeco myslešе na jateho ptačka, za kotrehož tola ničo činić njemóžeše.

Tu přińdźeštaj dwaj hólčkaj ze zahrody; jedyn z njeju njeseše wulki wótry nóž w rucy tajki, z kajkimž běše ta holca wćera tulpy rězała. Hólcaj dźěšćaj runu smuhu k husacej kwětcy. Tuta njemóžeše zaprijeć, što wonej chcyštej.

„Tu móžemoj škowrončkej rjany kruch dorna wotkrać," praji jedyn a započa mały štyriróžk wokoło husaceje kwětki wurězować; tak zo wona wosrjedź dornčka steješe.

„Wottorhń kwětku!" praji druhi hólc, a husaca kwětka ze strachom třěpotaše; dokelž so wottorhnyć dać, to běše telko kaž žiwjenje zhubić, a runje nětkle chcyše hišće dale žiwa być, hdyž dyrbješe z dornčkom do klětki k jatomu škowrončkej.

„Ně, wostaj ju sedźo!" praji prěni hólc, „wona je tak lubozna." A tak wosta husaca kwětka sedźo a přińdźe sobu nutř k škowrončkej do klětki.

Ale ptačk jara wo swoju zhubjenu swobodu žarowaše a biješe z křidleškomaj do małych lěsycow klětki. Mała husaca kwětka njezamo ze žanym słowčkom ptačka pokojeć, byrnjeź by radši chcyła. Tak so dopoldnjo miny.

„Tu nimam žaneje wody", praji jaty škowrončk. „Wšitcy su wotešli a su zabyli mi někotre kapki k picu tu stajić. Moja šija je cyle wuskhła a mje pali. Jónu pyrju so z horcotu, jónu třasu so ze zymu a powětr je tajki čežki! Ach dyrbju wumrěć, dyrbju so wotsalić wot čopłeho słónčka, wot čerstweje zeleniny, wote wšeje krasnosće, kotruž je Bóh stworił!" A potom zary škowrončk swój pysk do khłódneho dornčka, zo by so mały kusk wokřewił. Tu dohlada so husaceje kwětki, kiwaše jej a košeše ju ze swojim pyskom a praji: „Tež ty dyrbiš tu zwjadnyć, ty wboha kwětka! Tebje z tutym małym dornčkom su mi dalj za cyły swět, kiž wonka mějach! Kóžda trawička budźe mi zeleny štomik a kóžde z twojich běłych kćenčkow wonjata kwětka! Ach, wy mi powědaće, kelko sym zhubił!"

„Štó by joho tola pokojeć mohł!" mysleše husaca kwětka; ale wona njezamoh ani łopješka hibać. Ale wón, kotraž z běłych kćenčkow wustupaše, běše wjele sylniša hač to hewak pola tuteje kwětki bywa. To też ptačk čuješe a byrnješ by lačniši był a w swojich wulkich bolosćach zelene trawički torhał, tak so tola kwětki njedótkny.

Hižo bě wječor a přeco hišće nichtó ptačkej wody njepřinjese. Tu wón swojej rjanej křidlešcy wupřestrě a třaseše jej bolosćiwje, jeho spěw klinčeše kaž žałosćenje „pip, pip!" Mała hłójčka skhili so ke kwětcy a ptačk wumrě z nuzy a žadosće. Nětk tež husaca kwětka njemóžeše swoje łopješka hromadu skłasć a spać kaž nóc prjedy; khora a zrudna wěsće hłójčku k zemi.

3. Haklo na druhe ranjo hólcaj přińdźeštaj a jako morweho ptačka wuhladaštej, płakaštaj, wupłakaštaj wjele sylzow a wuryštaj mały rowčk, kotryž z kwětkami wupyšćištaj. Ptačkowe cěłko położištaj do rjaneje čerwjeneje tyzki; kralowscy cheyštaj jeho pohrjebnć, wboheho ptačka! Jako bě wón žiwy a spěwaše, na njeho zabyštaj, wostajištaj jeho w klětcy sedźo a dawaštaj jemu wody tradać; ale nětko so za njeho staraštaj a wo njeho płakaštaj. Dornčk z husacej kwětku pak čisnyštaj na puć. Nichtó kwětki kedźbu njeměješe, kotraž běše tola najbóle z małym ptačkom čuła, a by jeho tak rady pokojała.

H. Ch. Andersen. Přetožiła H. W.

Hospodařski kučik

Wo wothladanju łukow

(Pokračowanje.)

1. Přikhadźamy k łukam, kotrež hospodar po swojim spodobanju swětlić njemóže, kotrež pak so po časach, kaž w naléču a při taéu abo při zliwkach tepja. Tajke zahony měłe přeco łuki wostać a njemělo so ženje na polo přeworać. Khodźiš-li w Delanach naléto, hdyž je woda daloko won wustupiła, po łukach, widźiš, zo su wšě kruchi, kotrež běchu poworane, z pěskom posypane, łučki pódła tutych połow pak z čornym sydkom (sadźiwom) womazane. Štóž to njerozumi, měni, zo je réka pěsk přiwjedła. By-li tomu tak było, mělo też susodne łuki z pěskom zanjesene być, štož njeje. Z toho sćěhuje za ratarja ważne nazhonjenje: Wulka woda wumywa z kóžděho poworaneho zahona hlinu a płódnu pjeršć a njese woboje po réčnišću dale hač k samemu morju — pěsk, kiž je ćežši, wostanje ći na wočej ležo. Štož je po tajkim powodźenju wustajene, to njech so też jako łuka haji.

2. Na łukach měłe so wšě njerunosće zahanjeć. W Italskej, hdźež so łuki z wosebitej spróćniwosću hladaja, njesmě so z wozom na łuku dojeć, zo so kolije njezarězaja. Hnój nosy so z nosydłami na nje, a syno z korbami k wozej. Knotowišća a mrowišća měłe so bjez komdźenja wukopać. Ma-li syck za čas žnjow z kosu wokoło hromadkow a njerunosćow so wić, kaž kóčka wokoło horceho mloka, to jemu lube njeje, a ty maš za zakomdźenje při syčenju wjacy wudawkow. — Je-li mróz w naléču dorn zběhnył, dyrbiš jón z walku přitłóčić. — Je-li z powodźenjom wjele sydka přišło, dyrbi so łuka z brónami přewlóčić, zo so powětr do koruškow dobywa.

3. Smy njedawno w nastawku wo „Dźiwich smahach" na to pokazali, kak móže sebi na zelenym khuda krajina z tym pomhać, zo ze žitami wućwilowane a mało hnojene pola na khwilu do łukow přewobroći, dotalne łuki pak do polow. Štóž to chcył, njesmě myslić, zo zelene same wot so narosće, z tym by sebi na lěta škody načinił. Štož na polach same ze sebje rosće, je pyř, šćehele abo kisale, liptok, na mokrych zahonach rězna a tźawawka: to zelička za skót njejsu. Je z trawami kaž z dźěćimi: njeporadźenych je wjac, hač pěknych, a štóž chce pěkne měć, dyrbi je spróćniwje woćahnyć. Tak so też wudawka stróžić njedyrbiš, zo polo, kotrež chce z łuku wostajić, ze dobrymi trawnymi symjenjemi potrusyš. Z toho nastanje dwoji wužitk: tón, zo maš hižo přenje lěto žně, a zo so dobre wusyte sela pjeńkuja, pjanki podušeja.

4. Tu praša so, z wotkel trawne symjenja brać? Překupcow, kotříž tajke poručeja, je legion, a lěto wot lěta sćelu swoje katalogi, zo na nich so njezabudže. Přirunaš-li płaćizu wšelakich trawnych družinow, pokaza so, zo su najdróže z nich často dosć najtuńše. Płaćizna je wotwisna wot čistoty a skhadźiwosće symjeńkow. Přimaš-li za najtuńšim, dostawaš najbóle njeswarnu a wobstarjenu tworu, kotraž wjacy njeskhadźa, a to je wina, čohož dla maja mnozy ratarjo tajki respekt před krupjenjom trawow. Špatne symjo njeje zeskhadźało a tak réka: ze syćom trawow nic njeje, škoda pjenjez. Wězo, zo to toho trjechi, štóž nicho tunjo dosć kupić njemóže!

Po mojim zdaću móhli sebi wjele dobrych trawnych symjenjow z tym wobstarać, zo wobstarnym ludźom abo tajkim, kiž k ćežkemu dźělu so njehodźa, někotre kroški popřejemy. Tajkich budże bóle mjenje w kóždej wjetšej wsy, kotříž móhli zrawe dobre zela hromadźić a dźe so tak najwěšćiši puć, zo sedobra twora dobywa.

5. Ženje njeměłe so symješka wusywać, kotrež su so na synowej lubi nahromadźiłe. Štóž je prawy hospodar, njećaka zeyla ze syčenjom łukow tak dołho, zo mohłe so zelene zasymjenić.

Kajka pica měła so suprošnej rancy dawać?

Při picowanju rancow měła hospoza derje na to hładać, zo so po sréńim puću dże: skoćeću njesmě so skupa pica dawać, hewak mloko zastanje, ani nadobna, štož poselbnje je wina, zo so kormi a potom pomjeta.

Małe, słabuške prosata narodźa so často wosebje wot lěpšich družinow swini tohodla, dokelž je so suprošnym wjacy kidało, hač bě jim wužitne. Najpřihódniša pica za nje budźa pomyje (tola nic wokisnjene), běrny a jećny šrót, tež tehdy, hdyž z prosatami khodźa. Wša wokisnjena pica, khiba-li mloko, je do škody, runjeż tak šrótowany hroch, majs, buny.

Korta, do kotrychž so rancam kida, měłe so wšědnje z čistej wadu wumywać, zo pica w nich njezakisnje. Je-li ranca zatykana, štož tehdy bywa, hdyž jeje čas wuńdże, nastawa z toho rady khorojta kajkosć jeje mloka, štož za prosata bjez škódnych sćěhwkow njebudże. Pytnješ-li to, dawaj často picu, tola nic wjele nadobo, a je-li njerjad husty, kidaj židki sydk, do kotrehož smě so něšto słozyneje sele sćinić. To, na čimž strowosć rancy a prosatow zależi, je rumny, swětły a suchi khlěw, přez kotryž njećehnje. Z khlěwa dyrbi so khódba wulamać, přez kotruž so prosata po spodobanju na městno dobudu, kotrež je z pěskom nadobnje nasypane. Ryće w pěsku přińdźe prosatam jara k strowosći. Do tutoho ruma, směš prosatam, su-li 2 njedźeli stare, jećne zornješka a rozmjećene běrny mjetać; chceš-li jim mloko dawać, hdyž hišće rancy so wostajiłe njejsu, liń do njeho tola połoječu wody. Howjaze mloko same za so je za prosata jara tučne a zawinuje škódne běhanje.

Běhanje, najwěšćiša khorosć prosatow, ma swoju winu w špatnych khlěwach a w tym, zo so malo sćele. Kelko je khlěwow, po kotrychž ćehnje, zo so ani ranca ani prosata njezhrěša! Kak často widźa so prosata w mokrym a tłajacym hnoju — hdźe móže to strowe być! To, štož swinjom pola nas najbóle šiju zwinje, je špatne dno w khlěwje — najbóle žane. Skoćo leži na hołej zemi, kotraž po času juchi a napije, wono ryje w tutej zemi, je ju, dokelž za sebu słodźi, a zawda sebi z tym krej. Khlěw dyrbi plestrowany być, njech z kamjenjom abo cyhelom; z městami sym też drjewo widźał, nic fósty po dołhosći kładźene, ale ¾ łohća wysoke stołpy, jedyn k drjehemu stajeny. Su-li tute derje ćehane, wotběhnje jucha do pjeršće spody stołpikow, hnój so derje wukida a swinjo ma přeco čiste ćopłe łěhwo, kotrež tak khětře njehnije, kaž deski.

Hospodařski rozhlad

Sobotu 18. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,77
1 jendźelski punt	12,205	100 českosł. krónow	10,345
100 šwajc. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlińska burša ſ dnja 17. meje. Burša běšče ſa aktije dale kruta. Renty pak běchu ſanjerodźene. Jenož we wukrajnych rentach wuwi ſo pſchi ſtupańch kurſach žiwſchi wobkhod. W ſrjedźiſchczu běchu ruſte pſchedwójniſte pojčzonki, dokelž ſo na ſakładze powěſczow franzowſkich nowin ſ wojiwjenjom jednanjow wo pſchedwójniſtich ruſkich pojčzonkach liči. Mjes druhim běchu Warſchawſko-Bińſte hriwnowe obligazije wo 3ǫ½ procent wyſche. Na akzijowy khwitach čzijachu poſtupy do 1.5 procenta.

Barliniſte žitne wukhowiſi. Dźiwajo na dalſche wuwićze ſnowow ſo ſymne wjedro ſyłnje wobkhodźuje. Poſlicżenjow je powſchitkownje mjenje a pſchi pſchedležejazych poſlicżenjach wobkhoda dóńdże też w khlěbowych žitach jenoż ſ małym wobrotam. Wothtyk w rožaj je ſo jenoż we wěſtych džělach ſtata kaž na pſch. w Saſkej poſlěpſchił. K pjezowanju ſu ſo wothtyknje poměry poſlěpſchiſe, dokelž je jenoż hiſchcze mało poſlicżenjow w eſtiſnowej pſchenży. Wowſ a jećmjeń ſ niſkej pſchirodnej wahu daloko njedoſahatej ſ ſpokojenju potrjeby. Jećmjenje ſa induſtriju maja měrny wobkhod, jećmjenje ſa piwarńje dadża ſo cżeſko ſameſcżicż.

Wežera płaćzeſche w Barlinje zentnar

pſchenży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožti R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa Ǫ 9: — hr., Ǫ 13: 8,35 hr.

w Sporjelu

Pſchenża 20,20 hr., rožża 16,20 hr., jećmjeń, nal. 16,60 hr., naj. 16,10 hr., wowſ 15,15—16,20 hr., běrny 2,25—2,55 hr., butra 73 pj., jeja 7—9 pj.

Twora	Němski wuplod Nanajwša płaćizna	Němski wuplod Najwěſka płaćizna	Němski wuplod Wukrajny wuplod
	pj.	pj.	pj.
Boby (Buny) . punt	—	—	—
Hroch . . . . »	—	—	—
Kórki za solotej »	—	60	—
Kórki k nakładź. »	—	—	—
Kórki (zonop.) »	—	—	—
Sydrožye kał štuka	30	80	58
Běły kał punt	—	—	20
Čefwjeny kał »	—	—	—
Wirsingowy kał »	—	—	25
Pupkaty kał »	—	—	—
Zeleny kał »	—	15	—
Kolrabi mlod.) št.	15	30	—
Kolrabi (stary) pt	—	15	—
Karoty wałčk	—	25	—
Karoty punt	20	25	—
Korjeń pětršylki »	—	20	—
Porej »	—	20	—
Radiski wałčk	05	10	—
Rjetkej štuka	03	15	—
Rjetkej punt	—	10	—
Rjewjeń »	10	15	—
Čefwjena rěpa »	—	10	—
Kulrěpa »	—	—	—

Twora	Němski wuplod Nanajwša płaćizna	Němski wuplod Najwěſka płaćizna	Němski wuplod Wukrajny wuplod
	pj.	pj.	pj.
Solotej keřěk	10	18	—
Ščerbak »	—	—	—
Koščadk punt	—	—	—
Selerit štuka	10	40	—
Selerji punt	—	50	—
Łoboda »	20	—	—
Rapunclki »	—	—	—
Tomaty »	—	—	85
Cybla »	—	—	25
Hromak »	35	75	—
Krěn »	—	60	—
Champignony »	—	150	—
Cerstwe hriby litr	—	—	—
Sušene hriby litr	40	60	—
Dobre jabłuka punt	35	50	60
Jabłuka k warj. »	20	25	—
Dobre krušwy »	—	—	—
Krušwy k warj. »	—	—	—
Wišnje »	—	—	—
Słowki »	—	—	—
Brěski »	—	—	—
Wino »	—	—	—

Drobnowikowańske płaćizny w Budyšinje

18. meje 1935 po hamtskim postajenju.

Wše płaćizny so po złotej hriwnie zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kośćemi	1 kg	1,50	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,50	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmalc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny,	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmalc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	štuka	07	09
Jědźne buny	1 kg	0,28	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (dom. tepj.)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wiċne płaćizny w Budyšinje.

18. meje 1935.

Wše płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.
Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšenca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,20
Pšenca —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,20
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ječmjeń, łběny	50 kg	—	—
Ječmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański ječmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,20
Wows 48—49 kg kruta płać.		—	7,95
Wows	50 kg	—	—
Raps	50 kg	—	—
Běrny (we wulkowikow.) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	3,55	3,75
Syno	50 kg	—	5,00
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	3,00	3,25
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,16
Jeja	1 štk.	0,07½	0,08
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	17,10
Pšeńčna muka Type 790	50 kg*	—	15,60
Ržana muka Type 997	50 kg*	—	12,50
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,81
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 štk.	1,80	3,80
Prosata 894 štuk	1 štk.	15,00	25,00

Prosace wiki běchu trochu žiwe.

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

17. meje 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 663.

Połnomjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, niewukormjene, starše wukormjene	40—41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35—39
Mjenje picowane wšěch starobow	30—33

Byki: 642

Połnomjasne, wurośćene, najwětšeje rězneje hódnosće	39—41
Połnomjasne, młódše	36—39
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	31—35
Špatne	27—30

Jałowcy a kruwy: 1552.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	36—38
Połnomjasne, wukormjene jałowcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	28—34
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowcy	21—27
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałowcy	15—20
Mjenje a špatnje picowane	—

Ćelata: 2073.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	55—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—55
Špatne (3.)	35—45

Wowcy: 5434.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	32—34
Starše wukormjene (6.)	29—31
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23—28

Swinje: 11 156.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	46—47
Mjasne	45—46
Špatne	42—44
Rancy a kundrosy	46

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a woljowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg Płaćizny po złotej hriwnje.

	17. 5.	16. 5.
Pšenca	212,0	212,0
rožka	172,0	172,0
ječmjeń now.	—	—
ječmjeń, nat.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšeńč. muka	—	—
ržana muka	23,00	23 00
pš. wotruby	11,73	11,73
ržane „	10,25	10,25
raps	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0
lane symjo	—	—
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0

	17. 5.	16. 5.
buny	10,5-11,7	11,0-12,0
woka	13,0-13,5	13,0-13,5
módre łupiny	8,00-8,75	8,25-9,00
žołte łupiny	12,7-13,2	13,0-13,5
zeradella	—	—
rapc. wosušk	—	—
lany wosušk	7,65	7,65
such. truhanc.	4,65	4,65
běrni. kruški	8,90	8,90
syno, 50 kg		
ržana słoma		
ošeńc. „		
wowsna „		
ječna „		

Płaćizna za pšenicu za wupłodźenja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźenja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźenja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźenja 9: — 13: 167.0

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2667

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za znak mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezki. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde to. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 116 | Budyšin — Póndźelu 20. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wjednik je němsku autowu dróhu wotewrił

Dźeń 19. meje 1935 budźe so jako narodny dźeń němskich autowych dróhow w němskich stawiznach mjenować. 23. septembra 1933 je wjednik pschi brjohomaj rěki Maina pola Frankfurta prěnju kopać sajtajił a pschi tym prajił, so dyrbi, pschedy hač léta sandu, hobrsći skutk wo naschej słužbje, naschej pilnosći, naschej thmanosći a naschej rosćudnosći zhódźić. Něšto po dobrym poldra lěcze je so prěni dźěl tuteho hobrskeho dźěła dokonjał. Kaž je wjednik tehdy jako prěni kopaćo do ruki wsał, tak je wón wczera psches autowu dróhu sczehnjeny bant rostorhnył a s tym prěni dźěl němskich autowych dróhow wobkhadej pschepodał.

Była tammišcha wokolina njedźelu w znamjenju tuteho historiskeho podawka stejesche. Sta tyšazow a sta wosow běchu so k tomu shromadźiłe. Wjednik w létadle do Frankfurta pschileczeła a so potom se žwojimi pschewodźerjemi k nowej autowej dróhy poda.

Jako běsche lud jeho powitał, so generalny inspekter sa němske dróhi dr. Todt na wjednika wobroczi, so by jemu wosjewił, so je so prěni dźěl dróhi mjes Frankfurtom a Darmstadtom dotwarił, a jemu pschipowědźi, so so sa 6 njedźel druhi dźěl pola Mnichowa wobkhadej pschepoda. Wón autowu dróhu wjednikej s próstwu pschepoda, so by jako prěni po njej jěł.

Wjednik dr. Todtej ruku posticziwschi, so jemu s wutrobnymi słowami za dokonjane dźěło dźakowasche, sdobom so wschitkim muzam dźakowasche, kotriž su na tutym skutku sobu dźěłali. Jako žwonkowne znamjo žwojeho pschipołnjacza běsche wjednik hižo pschi žwojim pschikhadje dr. Todtej Mercedeski 6 kołaty auto darił.

Župan a němski bohot Sprenger wjednika w mjenje Hessensko-Nassauskeje župy a zyłeho wobydlerstwa postrowi. S jeho rěcze šmě so jako sajimawe wuswěhnyć, so so trochu dale k poldnju nowe wulke létanischcźo sa zeppelina pschiprawja. Župan wjednikej s nowa žwěru žłubi a wulka žwjedźenska shromadźizna jeho słowa s hołdowanjom potwierdźi. Generalny direktor němskich żelesnjow dr. Dorpmüller rjekny, so skutk, kotrehož prěni wotdźěł so něšto wotewri, so do wulkich inżenierskich twarow rjaduje, wo kotrychž budźa léitstotytki powědacź, Dorpmüller wjednika jako muża s twarskeho powołanja postrowi, kotrehož myšle so muzejo němšcy autowje dróhi do skutka stajili. Dr. Dorpmüller pod wuskanjom luda wjednikej cźelne znamjo pschepoda, kotrež běsche towarstwo němskich statnych dróhow pschi wotewrjenju prěnjeho dźěła wustajiło.

Jako zastupjeř dźěłacźerjow maschinist Ludwig Droeßler wjednika w mjenje žwojich towarschow postrowi, a rjekny, so so dźěłacźerjo hordźi na to, so žmědźa so na žwojim dźelu na zhotowjenju dróhi wobdźěliću.

Dźěłacźerjowa zława na wjednika pola jeho towarschow a wschitkich druhich wobdźělnikow mózny wothłós namaka.

Skónčnje hischcze němski minister dr. Goebbels k shromadźenym rěcześe a rjekny, so może so lud jenoż we wulkich skutkach swěcźiću a tohodla dyrbi so lud swuczeć, so by na dołhi cźas myślił. Tute dróhi budźa hischcze po létstotkach wo nazionalsozialisnje žwědcźić. Dr. Goebbels też na blišše wunamakanje ludoweho auta pokasa, s cźimž też schćerče worschty nascheho luda pschistup na autowe dróhi dostanu.

Na žwětowe połoženje pokasujo dr. Goebbels rjekny, so, hdyž mjes tym, so druhi jenoż brónjowe wójska postajeja, žmy my pódła wójska brónjow wójsko łopaćow a dźěła natwarili. Sćmy žebi žami pomhali a wot žwěta žebi jenoż pschejemy, so by naš w naschim dźěle napokoj wostajił.

Němski lud je něšto nowoczasny lud. Wón też nochce žaneje wójny, wón ma domach dosć praschenjow rosrisać. Wón też njeje wójsko wutworił, so by wójnu wjedł, ale so by sa měr rukował. S dźakownymi słowami na wjednika dr. Goebbels žwoju rěcź stónči.

Wjednik dróhu wotewrił

Po rěcźi němskeho ministra dr. Goebbelsa so wjednik do žwojeho automobila poda, so by s nim 100 metrow s połdnja kilometra 0,0 pisches dróhu sczehnjeny bant rostorhnył. S tym so prěni dźěł němskich autowych dróhow wobkhadej pschepoda.

Tuta prěnja jěsba běsche wožebity podawk. Něhdźe 600 000 ludźi prejšej jěsbje pschihladowasche. 90 000 muži SA a SS běsche k sawjerje trěbnych. Lud njezmérnje wusskasche, jako wjednik nimo pschijědźe. Pola Darmstadta wjednik dźěłacźerjow a druhich žobudźěłacźerjow nimo so jěcź da. Wjazy hač 180 cźežitych automobilow wjesesche 5500 dźěłacźerjow, kotriž běchu na dróhy žobudźěłali a delegazije druhich městnow, hdyž so autowe dróhi twarja. Też jedyn s najstarschich automobilow se 4 wožobami w kolonnje žobu jědźesche. Wjednikowy nawrót bu nowa trumfalna jěsba.

Hobrske létadło „Maxim Gorki" so zwrócziło

48 morjowych při zraženju w powětře

Ruske propagandowe létadło „Maxim Gorki, kiž je s radiowej stazију, fotografiskim ateljesom a cźischczenju wuhotowane a běsche po ruskim wudawanju najwjetsche létadło žwěta, je so blisko Moskowskeho létanischcza swrócziło. Hobrske létadło so do powětra puschczi a druhe létadło sa powjas žobu do powětra cźehnjesche. Wósym po połwehnjenju wot semje wjednik sadnjeho létadła Saschin njedźiwajuc sakasa žwjetskich létarstwowych wyschnosczow někotre wumělske kusti w powětrje spyta. Pschi tym wón do létadła „Maxima Gorki" storci. Wobe létadle so žwróczischtej a na semju padnyschtej. 11 wožobow wobkhadki a 36 pažažerom so zarasy. Też létadłowy wjednik Saschin je žwoje žiwjenje pschitradźił. Tak je katastrosa šmjercź 48 wožobow žadała.

Kschidle „Maxima Gorkeho" 70 metrow schěroko dołhaschtej. Létadło běsche s 8 motorami wuhotowane, kotrež běchu shromadnje 5000 konjazych mozow žylne. Wobkhadka 23 muži wuczińjesche a nimo teho możesche 40 pažažerow sobu leczeć. Létadło běsche so wobsebje sa nózne létanja pschiprawiło a hodźesche so kóždy cźaš do hobrskeho bombowego létadła pschetworicź.

Wožebity pschepytowazy wubjerk je swědcził, so je jenicźay létadłowy wjednik Saschin njesboże sawinował. Srażenje létadłow běsche tak žylne, so so „Maxim Gorki" njedźiwajuc žwojeje žylnosće a žwojeje cźeże někotre rasy w powětrju pschesczihny. Lěwe kschidło so jemu w powětrju wottorhny. Wulkołétadło so sapali, so so někotre rosbuchnjenja stachu. Wohnjowa wobora Moskowskeho zentralneho létanischcza njemožesche wjazy pomhaci.

Sowjetske knježestwo je wobsamkło, so wschitkich morjenych na statne wudawki pohrjebaci da. Nimo teho je so sawostajenym statna podpjera pschijmowka. Létadłowa katastrosa je po zyłej žwjetskej Rusłej nastrózjo skutkowała. Tola roskasowaś létadłowoje stafetty, do kotrejž „Maxim Gorki" złuschesche, w nowinskim nastawku pische, so so njedźiwajuc tuteho njesboża njepodadźa, ale so postaraja, so so hnydom nowe a hischcze wjetsche létadło s mjenom „Maxima Gorkeho" twarić započnje.

Khłostarnja na čas žiwjenja za k smjerći zasudżenych Memelskich

Litewska telegrafowarnja wosjewja: Statny prezident je je žwojim sapschimnjenjom 18. meje 1935 fmjertne khłostanja wójnskeho łuda pschećźiwo Waltarjej Prieżej, Ewaldej Bollej, Emilej Lepje a Hendrichej Mannagatej do khłostarnje na cźaš žiwjenja pschemeńił. Sa prěnich tśjoch wuswaš w tym wobžahu w mozy wostanje, so stat jich samótnjenje sebjerje a so so jim jich měšcźańske cźelne prawa wotrjeknu.

Dźěłowa kniha wot 1. junija

Němski dźěłowy minister je postajił, so so dźěłowa kniha wot 1. junija 1935 sawjedźe. Porjad sawjedźenja president němskeho wustawa a wobstaranje dźěła postaji. Dźěłowu knihu dostanu dźěłacźerjo a pschisłuschejnźy a też wucźobni a volontarjo.

Kniha njeplacźi za dźěłazych, kotriž měšacźnje wjazy hač 1000 hriwnow sasłužja, sa wobkhadki namócźtich łudźow, sa dźěłacźerjow a pschisłuschejnźow, kiž we wukraju bydla, sa domjazych dźěłacźerjow a sa schulske dźěcźi.

Dźěłowu knihu dźěłowy hamt wustaji a to na namjet dźěłacźerja abo pschisłuschejnźa a po nadrobnischej porucznosći president němskeho wustawa. Město dźěłoweje knihi może so nakhwilny wupokas wudacź. Dźěłowa kniha so darmo wustaji.

Wjednik je pólskeho narodneho rjeka cześcił

W tym žamym cźasu, hdyž so semrěte cźeło pólskeho narodneho rjeka a prěnjeho marschalla pólskeho luda w Krakowskim kralowskim hrodźe k poslednjemu wotpocznjej pschewodźesche, je so w kathedrali žwj. Jadwigi w Warlinje w pschitomnosći wjednika a němskeho kanclera, mnohich ministrow, nunzija Orsenига a diplomatiskeho korpusa kaž też sastupjerjow wobwerneje mozy žwjatocznu requiem wotměł.

Maršalla Piłsudskeho poslednja jězba

Pschi żelesnizy s Warschawy do Krakowa, po kotrejž wožebity cźaš s Piłsudskeho kaschczom w nozy k žobocze jědźesche, běsche so burske wobydlerstwo sesckło, so by so s marschallom rosžohnowało. S wjele městnami běchu so wulke wohnje pschi żelesnizy sapalike. Wohnjowe wobory s blišich wjeow a městow se žmótnizami cźelne spalery tworjachu.

Na wjetschich dwórnischcźach cźaš khwilu wo[illegible]. Duchowni pschi pólnych woltarjach Boże msche cźi[illegible]. Kaschcź žrjedź wožebiteho cźasa na wotewrjenym wozu stejesche. Po žyłej jěsbje offizjerozo a wojazy pschi kaschczu strażowachu. So by kaschcź w nozy też derje widźecź był, so wón s małymi žwětlomjetakami wobžwětleschu.

Ssobotu rano po 8 hodźinach wožebity cźaš s cźelom prěnjeho pólskeho marschalla na Krakowske hłowne dwórnischcźo dojdźe. Offizjerozo dołhi špalěr tworjachu, psches kotryž generalozo kaschcź a łafettu donjesechu, kotraž psched dwórnischcźom cźakasche. Potom żarowański cźaš do Wawelskeho hrodu cźehnjesche.

W Marijnej kathedrali kaschcź s morjownym marschallom na purpurowym katafalk stajichu, kiž běsche so psched krazнej stolcu kapału s kaschczom žwj. Stanisława pschiprawił. Psched hłownym woltarjom Krakowskeho arzybiskop wjerch Sapieha wulku žmjertnu Božu mschu cźitasche. Po Božej mschi měsesche statny president żarowańku rěcź, w kotrejž wón Piłsudskeho sasłužby wo Pólsku wusběhowasche.

Kaschcź hischcze hač do wjeczora na katafalku stejo wosta. Potom ján legionarozo po wulkim kamjeńtnym schodu do kralowskeho rownischcza donjesechu.

Rozrěčowanje mjez Goeringom a Lavalom

Pschi šnědanju, na kotrymž so wschitke żarowańske delegazije po żarowańskej žwjatocznosći w jenym Krakowskim hosćencu wobdźělichu, so ministerski president Goering a franzowski žwonkowny minister Laval priwatnje rosrěčeschtaj. Statnikaj wschitke praschenja nałpomnischtaj, wo kotrejž so mjes němskim a franzowskim ludom jedna. Tola wo jenotliwosczach njejstaj rěcźałoj.

Hnydom po rosrěčowanju, 21,10 hodź. general se žwojim adjutantom w Krakow we wožebitym cźasu wopuschći, so by so do Warschawy podał.

Žwonkowny minister Laval je, kaž so z Krakowa powě, hnydom po rosrěčowanju franzowskim žurnalistam rjekł, so je jara sajimawe rosrěčowanje z ministerskim presidentom Goeringom měł a so je wón, Laval, stajnje pschećzeł njepotrjebneho wuprajenja był.

Dorozumjenje mjez Čěskosłowakskej a Vatikanom

Sſydomlětne prózowanje czěſkoßłowakſkeho knježeſtwa wo doroſumjenje ſ Vattikanom je ſkónczńje wuſpěſchne było. Po namjeczje czěſkoßłowakſkeho knježeſtwa je ßo ßudne prawo Czeſchinſkeho a Opawſkeho kraja czěſkoßłowakſkeje Schleſyſkeje a ſdobom ßudne prawo Prażſkeho arzybiſkopa w němſkim Kladſkim wokrjeßu a Wołomuzſkeho wokrjeßa w Pětſcheſkim wokrjeßu w Sſłowakſkej ſkónczi̇ło. Sdobom ßu ßo mjeſy czěſkoßłowakſkich diözeſow tak poſtajiłe, ſo ßu wone psches jene ſe ſtatnej mjeſu Czěſkoßłowakſkeje a Němſkeje a to też tam, hdżeż ßo někotre wożady ſe ſtatnej mjeſu dźěla. Dale dyrbi ßo pjecża ßłowakſke arzybiſkopſtwo ſałożicż, kotrež ßłowakſka ludowa ſtrona hižo dawno żada.

Czěſkoßłowakſke nowiny ßebi pſcheja, ſo by ßo łoni wuprózdnjene měſtno Prażſkeje nunziatury ſaßo wobßadżiło, kotrež po rosſhorjenym wotendżenju nunzia Ciriaccia nětkole jenož nakhwilnje monſignore Panico ſaſtawa.

Přesćěhanje duchownych w Ruskej

Winſke njedźelſke nowiny piſzaju, ſo je interkonfeßionalny a nadnazionalny pomozny wubjerk pod pſchedſydſtwom kardinala Innitzera nowe powěſcże wo pſcheſczěhanju duchownych w ßowjetſkej Wukrajinje doſtał. W Odeßy ßu katolſkej̇n fararjow Lorenza Wolfa a Jana Alberta k 10 lětam wuhnanſtwa a dyrbjeńſkeho dźěła ſaßudżiłi. Sſamſzny wußud je ßo w Landawje pola Odeßy pſcheczi̇wo fararjam Antonej Hopfmannej, Janej Taubergerej, Rafaelej Lorawej a praelatej Joſefej Kruſchinſkemu wuprajił.

Po poßlednim nadpadże na evangelſku zyrkej je nětkole nadpad na katolſku zyrkej ßlědował. Saßudżenych winuja, ſo ßu na hłód czeŕpjazym wożadnym ßobuſtawam dary dawali, kotrež běchu ßo ſ wukraja póßłałe. Pſcheſczěhanje katolſkeje zyrkwje w Sſowjetſkej uniji ßo też w tym pokaſuje, ſo 14 katolſkich duchownych na kupje Sſałowkach w połnócznym Lodowym morju we wuhnańſtwje pſchebyw̌a.

Krótke politiske powěsće

Wo wólbach w Czěſkoßłowakſkej. Po dotalnych powěſczach ßu ßo wczerawſche wólby do czěſkoßłowakſkeho ßejma a ſenata po zyłym kraju měrnje wotměłe. Wo wólbnych wunoſchkach dokładne liczby hiſchcże njejßu ſnate.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 20. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Spokojne wobličo lubi so Bohu a ludźom

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Sſobotu wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer plus 1, najwyſchſcha dnjowa temperatura 10 ſtop. czopłoty. Dżenßa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer minus 4, najniżſcha temperatura w nozy 5 ſtop. czopłoty. — Wjedro w Europje běſche wczera njedźeła jara njeměrne. S Franzowſkeje běſche ßo mjeńſcha nižina do wjeczorneje a połnócneje Němſkeje ſczahnyła a tam deſchcże a woßebje bliſko Rańſcheho morja hrimanja pſchinjeßła. Nižina pak je ßo ſaßo wotßaliła a tak na wjedro w naſchich ſtronach njeſměje wjazy żaneho wliwa. Sa nižinu je ßo tehorunja ſ Franzowſkeje wyſchina pſchibližiła, kotraž je nam dżenßa póndżelu rjane ßłónczne wjedro pſchinjeßła. Pſchi połodniſchich wětrach pak wjedro trochu njewěſte wostanje. — Jutſje wutoru ßłónczko 4,04 hodź. ſkhadża a ßo 7,50 hodź. khowa. Měſacżk ſkhadża jutſje wjeczor 11,19 hodź. a khowa ßo rano 6,06 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Poměrnje rjane a czopliſche wjedro pſchi pokhilenju k njewjedram.**

*

— **Měsačna zhromadźizna jednoty.** We wčerawšej měsačnej zhromadźiznje přednošowaše po powitańskich słowach předsydy a po wuspěwanju kěrluša knjez dr. Š o ł t a wo wuwiću serbskeho pismowstwa. Pokaza wosebje na to, z kajkich wobćežnosćow je so w běhu časa tola cyle wuznamne serbske pismowstwo wuwiło. To je jenož móžno było, zo su jednotliwcy, kiž su swój nadawk jako wjednicy swojeho luda spóznali, jomu cyłu swoju lubosć a cyłe swe prócowanje wěnowali, zo bychu jón z duchownej womory zbudźili a jomu kulturne kubła přistupne sčinili. Dźensa so wo zbudźenje cyłeho našeho luda prócuje naša Domowina a žadyn Serb njesmě so ze tuteho serbskeho ludnostneho zhromadźeństwa wuzamknyć. Za žaneho Serba njeje dźensa wjacy dwěla, hdźe wón po kroji słuša. Jenož hdyž wšitcy do cyłka stupimy, sebi našu narodnosć wukhowamy. Přednošk so z dźakom přija. Na to wuwi so žiwa rozmołwa wo wobdźělenju kat. Serbowkow a serbskich jěcharjow na 300lětnym jubileju přisłušnosće Łužicy k Sakskej. Sobuskutkowanje so wobzamkny a mjena sobuskutkowacych so zapisachu. Dale jednaše so wo wulěće, wo swójbnym swjedźenju, wo Domowinskich naležnosćach a wo wjele druhim. Běše hižo wokoło 11 hodź., hdyž předsyda zhromadźiznu ze serbskim spěwom skónči.

— **Direktor Buſch Budyſkemu wobydleſtwu.** Nowinaŕſki běrow zyrkußa Buſcha wosjewja: Njewocżakane wobſtejnoſcże ßu Buſchowy zyrkuß pohnułe, ſo je ßwoje hóſtne hry hižo njedźelu ſkóncził měſto póndźelu popołdnju, kaž běſche ßebi to ſwoprědka wotmyßlił. Direktor Buſch ßo wyſchnoſczam, nowinam a wobydleſtwu ſa pſcheczelnoſcż a wulki ſajim dźakuje a ßo nadźija, ſo pſchi móžnym poſdźiſchim wopycże po lětach ßamßny ſajim a pſcheczelnoſcż nadeńdże.

S Natarjez. (Wobkhadne njeſboże.) Sſobotu popołdnju ſta ßo w naſchej wßy na měſtnje, hdźež dróha do Wjaſońzy wotboczi, wobżarujomne njeſboże. Naſch wjeßnjan Weſaŕ jědżeſche na motorſkim kole njeposřednje ſa awtom, ſ Budyſchina pſchikhadżejo. Na ras ßo awto na dróhu do Wjaſońzy ſawiny, hdyž bě hakle w poßlednim wokomiku ſnamjo na pſcheměnjenje ßměra dał. W ßamßnym wokomiku ſraſy motorſke koło do awta a běſche hnydom pod nim. Na dobre ſboże je jědżeŕ ſe ſranjenjemi na hłowje a rukomaj hiſchcże poměrnje ſbożownje wotesſchoł.

S Dźěžnikez. Wczěra njedźelu je naſch luby knjes Red ſe ßwojej mandżelſkej ßwój ßlěborny kwaß woßwjecził. We 8 hodź. rano němſke a ßerbſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo jimaj rjane ſaſtaniczko ſaſpěwaſchtaj, ſchtož ßo kóždemu jara lubjeſche. So ſtaj we wokolinje jara woblubowanaj, je ſ tych wjele darow ſpóſnacż, kotrež ßo jimaj pſchi tutej ſkładnoſczi pſchiwobroczichu. Sſerbſke towaŕſtwo „Łužiza" mandżelſkimaj dwaj korbaŕſkej ſtołaj dari. Sſerbſke Nowiny ſ tutym jubilaromaj najwutrobniſche ſbożopſchecża wupraja ſa dalſchi ſbożowny ßhromadny žiwjeńſki pucż.

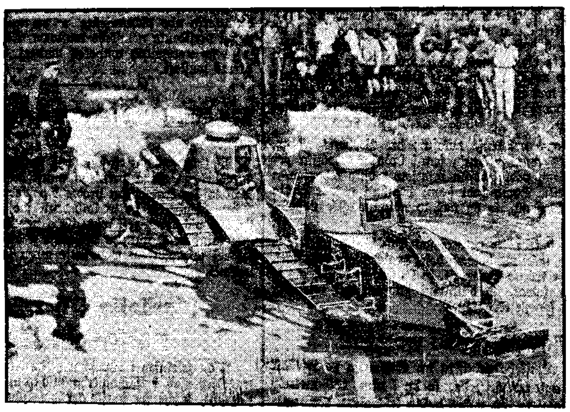

Franzowſka wodu njepſchepuſchczaze tanki twari.

Pola jeneho franzowſkeho tankoweho regimenta ßo nětkole nowe tanki ſawjeduja. Wone ßu ſ wěſtej modellowanſkej maßu pſcheczi̇wo pſcheſtupowanju wody ſchkita ne. Tohodla móža hacż do 1,40 metra hłuboku wodu bjes wobczežnoſczow pſchebrodźicż. Dotalne tanki najdlěje ſchtwórcž hodźiny we wodże wutrachu bjes toho, ſo by to jich motorej ſeſchkodżało. Nowe tanki ſamóža pak nimale dwě hodźinje ſaßobu we wodże wojowacż.

H e n d r i ch S ch. B a a r:

Škowrončk

23] (Pokraczowanje.)

„Hacž też to wſchitzy do Prahi jědu?" w duchu ſhódaſche. Ale to ßo hižo napſcheczo njemu knjes ſ wußami pod noßom a ſe žołtyma brylemi na noßu na njeho ßměješche; ſ wotpohladom bě ßo ſ druheho wotdźělenja ßem pſcheßydlił, hdyž bě wuhladał wuja w žołtych krótki kolowach, w ßuknjanym lazu a kabaczje, ſ czapku na hłowje, a hnydom też rosmołwu ſapocža.

„Potajkim do Prahi, wujo, do Prahi?" ßo dowěrnje wopraſcha.

„Hdže dha hewak", Schkowronczk ſ krótka wotmołwi a njedowěrliwje na knjeſa hladaſche. Ale tomu wóczzy wjeßele dźěſchtej a hubje ßo dobroczi̇wje ſaßmjeſchtej.

„Wy drje ſcże ſ Chodſkeje? Njewěrno?" hnydom wutrobnje ſarěcža. Póſnawam to po draſcże a hłowinje po kiju, po „czakanje", tu hižo nichtó w Czechach njenoßy." „A ſchto dha wy ſcże?" ßo wuměnkaŕ hnydom runjewon wopraſcha."

„Profeßor ßym, profeßor na gymnaſiju w Pilſnju." „Aha, hdźež tam hólzy na duchownych, advokatow, doktorow a druhich knjeſow wuknu."

„Haj, haj!" kiwny knjes profeßor a hnydom doda: „Sſym jara wjeßoły, ſo widźu praweho Choda. Wjele ßym wo waſchim ſplahu ßłyſchał a czitał, ale njejßym ßej hiſchcże do waſcheho kraja dojěcż mohł."

„Ale to pſchijědźcże jenož k nam kaž domoj," Schkowronczk pſcheczelnje pſcheproſchowaſche, „w próſdninach k nam wjele wſchelakich ludźi jědźi, „loſczenjo" jim rěkamy. Njedźiwajzy na jich drohu duſchu ßo kaž tón boži ſkót najradſcho w lěßu waleja abo w trawje na trawniku, abo we wodże, haj ßamo w pěſku."

„Wěſo, wěſo, to je jim žadne", kiwaſche profeßor a pſchewjedże rěcž na druhe polo ſ praſchenjom: „Scże hižo ras w Praſy był?"

„Njejßym, czaß žiwjenja tam był njejßym, prěni ras to ßławne měſto wohladam."

„A macże tam ſnateho, kiž by waß pſchewodżał?"

„To wěſo mam, wo to pokoj", ßo Schkowronczk ßo wupinajo ſaßmja, „jenož to mi ſtajnje we hłowje khodźi, hacž ßo k njemu namakam."

„Snajecże jeho adreßu?"

„Ty ßłódka dobrota! — Tu ßym ſawěſcże w tym khwatku doma woſtajił", dyri ßo wuměnkaŕ do ſchědźiweje hłowy a ſpěſchnje kapßy pſchepytowaſche. Měſchk tobaka wuczeže, nóž, różowz, kuſk khlěba, kuſk bórnizy, něſchto hoſdźi ſ podkowow, rjana hromadka toho hižo na ławzy ležeſche, hdyž ſkónczńje laz wotpiny a wopſchimanu knižku wuczeže. — Wobhladniwje ßej bryle na nóß ſtaji a pſchehladowaſche łopjena. — Módrjachu a ſelenjachu drje ßo tam bankowki, pjecż a dżeßacż ſłotych — ale papjeŕka ſ molerjowej adreßu nihdže njeběſche.

„Wjedrowe czinjenje! Wopraẁdże tomu tak je! Wopraẃdże ßym to doma ſabył. K molerjej jědu, k Trawniczkej, hußezu jemu jowle w korbiku wjeſu, a na to hłowne — na adreßu, ſabudu! Pliſtu bych ßej ſaßłužił", wuj nadobo ßo poßwari.

Ale knjes profeßor je jara dobry człowjek. Hnydom wuja pokoja, ſo ßo njeby niczeho bojał, jenož hdyž mjeno ſnaje, to je to hłowne. W Praſy ßo nichtó njeſhubi. Sſydnje ßo na nadróſnu żeleſnizu, ſa pjecż krejzarjow jeho hacž pſched ßamu polizijnu direkzijn dowjeſu, ſ porſtom ju jemu ſarjadnik pokaſa, tam hižo molerja Trawniczka nańdu w kniſy, w kotrejž maju wſchěch Prażanow ſapiſßanych, a budże-li trjeba, jemu też wjednika wobſtaraja, kiž jeho hacž k molerjej dowjedże.

„Kamjeń ßo Schkowronczkej ſ wutroby wali. „Nó, tuž traſch njebudże tak ſlě", myßli ßej a tyka ſ nowa ßwoje wězy kedźbliwje do kapßow. Knjes profeßor pokaſuje jemu mjes tym hród Karlſchtejn, kiž ßo ninto mikńje kaž ſjewjenje, ſo Schkowronczk ruzy ſtykny nad tej rjanoſczu. Snaſdala też roswaliny Toczuika a Żebraka wuhlada, potom Tetin, Sbraßław a hižo ßo bliži k Sſmichowej, hdžež dyrbi Schkowronczk wuſtupicż. Dale jeho liſczik njepłaczi.

„Schkoda, ſo njemóžecże ſo mnu", wobžaruje Schkowronczk, koſchik a czakanu ſběhajo a hotuje ßo wuſtupicż. Tón knjes bě ßo jemu ſeſpodobał a jeho dowěru ßej dobył.

„Njemóžu, wopraẃdże njemóžu", knjes profeßor wobžarowaſche, „dyrbju dale jěcż — hacž na Winohrady, hdžež pſcheczel na mnje czaka. Hewak bych hnydom ſ wami jěł."

„A hdy by waß wětr ras něhdže do Borowna wotnjeßł, ßo jenož wopraſchejcże, hdže ſtary Schkowronczk bydli, kóžde dźěczo wam pucż pokaſa — a budźcże tu ſ Bohom", — hiſchcże jemu ruku potſchaße a hižo wobhladniwje po ſkhodżeńkach woſa na dłóždżene naſtupniſchczo ſtupa, ſtupuje...

VIII.

Wſcho ßo ſ khwatkom k wukhodej czěrjeſche. Dwejo, tſi do Schkowronczka ſtorczichu, ſo ßo na poł koła na pjecże wobroczi. Něchtó jemu też na nohu ſtupi. „Nó nó nó", ſaßwari, „jenož pomałku! Pomałku, njepłóſchcże ßo, wſchak ßo njepali", ſawoła hněwnje na walazu ßo czrjódu. — Ale nichtó na ſtarza njekedźbowaſche. Czah ſaßo dale jědźeſche, ludźo ßo pſchehnachu, naſtupiſchczo ßo wuprózdni, tuž móžeſche ßo Schkowronczk pohódnje po dwórniſchczu roshladnycż. „Dundyr tola!" rjekny ßej, „tole je ſnajmjeńſcha dwórniſchczo, to ßej lubicż dam."

Dwórniſchczowy ſarjadnik hižo durje dwórniſchczoweho wukhoda ſaczinjeſche, hdyž wuhlada wuměnkarja, kiž pſchi ßamych kolijach czampaſche.

„Hej, wujo, hdže dha tam, jowle je wukhod", na njeho wótſje ſawoła.

„Wobhladuju ßej to jenož tak powſchitkownje. We wulkotnym porjadku to tu macże, ſawěſcże wěrno. My pola naß doma mamy też ſaſtaniſchczo, ale ſ tymle jowle —", kahodźł wuj, ſo by ßo ſalubił.

„Derje, derje — nimam khwile — dajcże mi khětſje liſczik — dyrbju ſamknycż."

„To je někajki njedoczakliwy człowjek", myßli ßej Schkowronczk a pyta po kapßach. Ale kaž by liſczik do wody padnył, nihdy na ßwěcże jón njemóže namakacż a tón khadla pola duri czini, kaž bychu jeho na widły tykali.

(Pokraczowanje ſczěhuje.)

— **Njeswoje** sta so zobotu 18. meje rano wokoło 8 hodź. pschi Kronprynzowym mostce. Jedyn sapschah s pschipowjesenjom wosom pisches Kronprynzowy most jedsesche. Mokro psched Opitzec friserskim wobtkodom so pschipowjesenjo wos wotpowjesny, schmórasche so s prednim kom pschi thodnikowej kronje a wosta skónčnje tam, pschi czimz wojo na prawy bok pisches thodnik a do schkleny wutkadneho wokna mjenowaneho friserskeho wobtkoda dyri, so so schkleńca rosrasy. Na zbože so njedźiwajcy tym wobtkada na thodniku njeje nichtó skanik.

— **Hosćenz 31 lět w jenej ruzy.** Tudomny znaty hosćenz „K starenu piwowenu dworej“ na Dźiwadłowej haży je knjeni swud. Jeho dowa hacź do kónca tutoho lěta je swojim njeboh mandželskim wjedła. Wonaj staj 31 lět dołho na nim hospodarikoj. Někto knjeni Jeboldowa hosćenz knjenje swud. Klimatyzowej pschenaja.

S **Krakez.** Wutoru so na tudomnym knjezim dworje wowaj počeli tschacz a pjatk so tole dźěło dokonjeli. W lěcze 1900 10 ludźi wowaj zayty tydzeń tschasche. Lětsa staj dwaj muzej z elektriskej maschinu tole dźěło sa tśi dny dokonjakoj.

S **Komorowa** pola Klukscha. Teź w naschej wjesy so gerbski žiwjot japoczina dopominacź, so je žerbśkeje kreiwje. Na wojerawschu Domowinsku zhromadźiznu, na kotrejž wjednik Domowiny, knjes wuczeŕ Nejdo, sam rěčeschе, běschе so nahladna licźba z naschich wjesk a s wokolinu seschka. Wulki dźěl z nich so jako zobustawy do Domowiny zomelwi.

S **Lipica.** Do naschich hewak cźicheje wjesti bě wczera wjeczor Domowinski rěčnik pschikhwatak a to župan J. Schewczik, so by wjesnjanow wo prózowanjach Domowiny rozmwcźił. Sešchła bě so nahladna licźba a wschitcy s najwjetschim zajimom wubjernym wutkadowanjam rěčnika pschipósłuchachu. S debaty bě spósnacź, so bě rěčnik pola nas dźakowne publikum namakał.

S **Kamjenje** pola Rakez. Wczera popoldnju wotmě so tu zhromadźizna Domowiny, kotraž běschе derje wopytana a na kotrejž rěčnik Domowiny, knjes dr. Zyž, wo wusnamnje prózowanjow tuteje naschich zyle žerbskeje organizazije rěčeschе. Wo pschednoschku wuwi so jara žiwa debata, — zyła kopica wubjernych rěčnikow wustupi, — ichtož bě z dopokasom, so bychu złowa na ptódnu rolu padle.

S **Dobranez.** Schtwórtk popoldnju sapschah tudomneho kublerja Fiedlerja s Porchowskeje składownje Wusejdźanskeje nalutowarnje a wupoczerinc z nětkle 40 zentnarjemi knojidłowy do Dobranez jedsesche. Mjes Mulkim Wosyskom a Dobranezami so konjej nadobo spłoschischtaj a czeknyschtaj. Pohonca jeju njesamó sa wotezku sbeŕeczeź, a tak konjej po nahlej horje do Dobranez w runej měrje te kubłu cźerjeschtej. Pschi dworownych wrotach so jedyn kóń morwy na semju wali, mjes tym so je druhi kóń, kotryž na to sasta, cźelnje cźerpił.

Z **Khrósćic.** (Mojumjetanje.) Khrósćanska młodźina a teź ta z wokoliny woswjeći njedźelu popoldnju stary serbski nałožk mejumjetanja. Pop. w 4 hodź. zhromadźichu so wschitcy wobdźělnicy na nowym sportnišku, hdźež hižo meja nakhilena wisasze. Při rjanej hudźbje hercow so meja puścź. Na to so rjana čŕjódka hólcow zestupa. Prědku čehnjechu hercy a maly pachoł we wysokim cylindru a sukni njeseše bŕežowy wjeŕsk z pisanymi rubiškami wupyšeny, kiž so na žurli postaji. Ale hdźe běchu našu serbske holiša wostałe? Khiba zo nimaja wjacy zrozumjenja za woprawdźe rjany serbski nałožk a zawjasdu je při wjeselej mejcy. Na zhromadny mejski swjedźen stuša cyła wjesna młodźina, kaž je to prjedy było, hdyž hišće wjesna młodźina bóle hromadźe dźeršeše a so při přistojnej rejcy a wjesołej towaršnosći zabawješe. Na žurli so wokoło mejskeho wjeśka serbske reje rejowachu a wjesołe žiwjenje knjeseše hač do rańca.

Z **Thonberka.** (Towaršny wječork). Minjenu sobotu 18. meje přeprosy tudy nam derje znata firma Didierwerke, hdźež wjele našich serbskich nanow swój wšědny chlěb zasłuži, swojich dźěłaćerjow, kaž swój cyły personal k přinjemu wjesołemu towaršnemu wječorkej. Z dypkom 8 hodźin běše žurla korčmy „Thonberg“ přepjelnjena. Mjez hosćemi běchu teź naše serbske maćerje we swojich rjanych narodnych drastach. Hnydom při zastupje bu kóždemu rjana papjerjana čapka a titka z barbojtymi knefleni přepodata. Za posledne dósta kóždy rjanu zymnu wječeŕ a něšto piwow za łačny žołdk. Na spočatku porčća wjednik twornje Krauža, a witaše wšitkich nanajwutrobnišo, wosebje powita direktora předewzaća. K temu přizamkny so wjesoły dźeł. Wustupištaj dwaj komikaraj, kiž swoju wěc derje činještaj. Teź wjesole kupleje běchu na programje. Po hłownym dźělu porjada postanychu wšitcy wot swojeho městna, zo bychu z tym swój dźak našemu wjednikej a kanclerej wuprajili, kiž ma na tym swoju najwjetšu zasłužbu — wšak bě so po jeho zasadźe dźěłało. Skónčnje jimaše so direktor sam słowa, zo by k swojim podstajnym porčeał. Wukładnoćese, kak wjele tonowych jamow nimo tuteje w Thonberku wobsteji a kiž su zdobom z mjenowanej zjednoćene. Namołwješe wšěch k zhromadnemu dźěłu, přetož hakle zhromadna harmonija při dźěle přinošnje k mocy a dobyću! Skónčnje séčhowachu reje. Tu so wšitcy wjeseli suwachu, hač młodźi abo stari. Zo prawa towaršnosć knjeześe, swědča najlepje raniše hodźiny, hdźež hakle wšitcy pomałku do swojich statokow khwatachu. Zawěšće budźe přikładny a nadobny skutk firmy Didierskich dźěłaćerjow we Thonberku w trajacym pomjatku dźěłaćerstwa wostać a z přikładom za druhe firmy!

S **Kulowa.** (Sjednoćenje nalutowarnjow.) Kulowska městowa nalutowarnja je so po dźesaćletnym wobstaću s wobsamknjenjom pruskeho statneho ministerstwa wot 1. meje po puću w hromadu położenju do Wojerowskeje wokrjesneje městoweje nalutowarnje pschiwjedła. Nalutowarninu rendant Marx ju w dotalnje blidarskeho mischtra Theodora Fröhlicha na Kamjenskej dróhi dale powjedze. Nowa firma rěka: Wojerowska wokrjesna a městowa nalutowarnja, nětkle Kulowska nalutowarnja. — Wusnamjenjenje: Blidarjej Pawołej Gruberej je so słote SA-sportiske znamjo spožčiło.

S **Klětneho.** Njedźelu Kantate je so w evangelisej zyrkwi spěwna Boża słužba wotměła. Mješany chór, nikoho hołzy a schulske dźěći 1. rjadowanje kobuschkutkowachu. Do Božeje słužby dujerjo na wěži khorale pištachu. — Sjednoćenjstwo „Móz z radoseje“ njedźelu popoldnju na turnowanišću pschi žylnym wobdźělenju mejn dele bjerjesche. Sstwjedźeńki cźah, kiž po Jannom a Klětnom cźehnjesche, wjele zmjerza słudźi a wjele pschipósnacza namaka. Popoldnju so pschedstajerjo a wobdźělnicy na zjwedźenischću sa wjele zabawy starachu. Wjeczor běchu pola Lorcez mejske reje. — Na wustajenźy němskeho fejerjowskeho stawa w Hamburgu wot 28. meje hacź do 2. junija so Jannowski knježi dwór z někotrymi hódnostnymi zwidźenjemi ze zjwojeje Zymplanskeje plahowarnje zwini wobdźěli. Pschi przedawschich wustajenjach je knježi dwór hižo wjele mjetow sa žebje a tak teź sa Rósbórski wokrjesk dostał. — Tudomny 19lětny pachoł je na jebawe waschnje zwytał žebi žiwjenje porjesischcź. Wón póstske pschepokasanki falschowaschе, pjenjesły z pschedawanja zaktow pischischiwjesche a dawasche žebi pižanske maschiny, toilettowe wězy, jedne kola a fotowe aparaty pódlacź, kotrež njesapłaćeli. Pschi jednanju wón twudawasche, so je naslanki z nowinły a filmowe podawki pižał, kotrež pak jemu wocźakowany wušpěch njepschinjesechu. K pižanju je žebi pisanšku maschinu kupił, ale ju njeje sapłaćił. Wón běschе teź hišćeze pola druhich firmow twory skasał, te pak je jemu njepósłachu. Stud jeho k 8 měsazam sastwa sasudźi.

S **Khrjebje.** Tudomne turnarske towarstwo je njedźelu na schulskim nameścze swoju meju dele brało. K tomu běschе zo wjele pschihladowarjow sejchło. — Wobora Rychwaldskeho hamtskeho wokrjesa je wobsamkła, so zo njedźelu 26. meje popoldnju w 3 hodź. w tudomnym hosćenzu „Krónu“ na swoju generalnu zhromadźiznu sejdźe.

•

Se **Shorjelza.** 4. thkostaty senat němskeho ľuda we Lipsku je revidiju rubjeżneho mordarja Kurta Johna, kotrehoż je lětsa 13. februara Shorjelski pschisaženy ľud dla rubjeżneho mordarstwa k smjerći a k thudbenju cźežnych prawow sasudźił, jako bjespałkadny sacźinjnik. Sesmjertny wusud je s tym prawu móz dostał. — Kaž je znate, je John loni 10. novembra wósnika Kurta Pětzicha se Zidźineho pola Shorjelza stónzował a wurubił.

Strašchne położenje w Abeśynskej.

Hdyž běschе so położenje w Abeśynskej pschiwótšiło, lěschе Abeśynska w Europje wjele munizije nakupiła. Munizija so na łódźach do pschistawneho města Dźibutija w franzowskej Somalskej pschewoje a so wot tam po żelesnizy do abeśynskeho hłownego města Addisa Abeby dowjese. Wobras nam pschiwos munizije do Addisa Abeby pokasuje.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wettbewerb für die Schmückung der Häuser zum Fest der Lausitz (300-Jahrfeier) in Bautzen.

1. Um einen möglichst schönen Schmuck der Häuser zu erzielen, wird hiermit ein Wettbewerb für die Schmückung der Häuser innerhalb des von Wallanlagen und Spree begrenzten Gebietes ausgeschrieben. Außerdem wird die Kaubleristraße mit eingezogen.

2. Für die Zuteilung eines Preises kommen nur Eigentümer oder Besitzer oder Mieter solcher Gebäude in Frage, die bei der Schmückung die „Richtlinien für die Schmückung der Häuser zur 300-Jahrfeier der Stadt Bautzen 1935“ beachtet haben.

3. Für die Verteilung von Preisen werden 45 Mk. zur Verfügung gestellt. Der 1. Preis beträgt 20 Mk., der 2. Preis 15 Mk. und der 3. Preis 10 Mk.

4. Preisrichter sind: Stadtbaurat Dr.-Ing. Jüttner, Stadtrat Hensel und Kreiskulturwart Heinicke.

Ein Widerspruchsrecht gegen die Entscheidung der Preisrichter besteht nicht.

Bautzen, am 17. Mai 1935.

Der Oberbürgermeister.

Richtlinien
für die Schmückung der Häuser zum Fest der Lausitz (300-Jahrfeier) in Bautzen 1935.

A. Allgemeines.

1. Die Häuser sind mit möglichst einfachen Mitteln so wirkungsvoll wie irgend tunlich zu schmücken.

Da die Fremden kommen, um Bautzens bauliche Schönheit zu sehen, ist das Verdecken künstlerisch wertvoller Bauteile (Architektur und Plastik) unbedingt zu vermeiden. Auch muß der künstlerische Eindruck eines Gebäudes ungeschmälert erhalten bleiben. Es wird geraten, bei architektonisch wertvollen Gebäuden die Architekturlinien in einfacher Weise durch Girlanden zu betonen. Das Anbringen von Kränzen mit oder ohne Schleifen und das Schmücken der Hauseingänge mit Gewinden oder Birken führt stets zu guten Wirkungen.

2. Das Überspannen von Straßen mit Girlanden hat möglichst so zu erfolgen, daß durch mehrfache Girlanden in gleicher Höhe ein Rythmus erzielt wird. Die Durchgangshöhe unter den Girlanden muß mindestens 4,50 Meter betragen. Die Anbringung von großen Aufschriften auf Holz oder Stoff ist möglichst zu vermeiden und bedarf der besonderen Genehmigung des Hochbauamtes.

3. Empfohlen wird das Schmücken von Gebäuden durch Herashängen von Teppichen von den Fensterbrüstungen herab oder von den Brüstungen von Balkonen. Die Teppiche sollen in der Größe möglichst zu einander passen.

4. Besonders belebend wirkt der Schmuck der Häuser durch Flaggen, Fahnen und Blumen. Hierbei kommt es weniger auf die große Zahl, sondern auf das Herashängen einzelner großer Flaggen an. Die Anbringung zahlreicher kleiner Fähnchen wirkt unruhig und spielerisch. Papierschmuck ist zu vermeiden.

B. Besondere Bestimmungen.

Für die Hauptstraßen ist von der Stadt ein einheitlicher Schmuck vorgesehen, und zwar werden in der Kaiserstraße Eichenbäumchen an weißen, mit Wimpel geschmückten Stangen aufgestellt. Die Reichenstraße wird mit Fahnengirlanden in gleichmäßigen Abständen überspannt. Die Innere Lauenstraße wird mit Birkenbäumchen an weißen, mit Wimpel geschmückten Masten geziert. Auf diesen einheitlichen Schmuck ist Rücksicht zu nehmen und auf besonders reichen Flaggenschmuck der Häuser Wert zu legen.

Radio

Wutoru, 21. meje so khwjschi:

Königswusterhausen: Rano znateho wschědneho programma: 6,20 wjesely rańschi konzert. 11,30 sa wjesne žony. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosće. 16 pisany konzert. 18,20 politiski pschehlad nowin. 20 wjednikowa rěč w němskim jazyku.

Lipsk: Rano znateho wschědneho programma: 6 sa burow. 6,20 rańschi konzert. 11,45 sa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14,10 sa žony. 16 Saksa a jeho dialekt. 20 wjednikowa rěč w němskim jazyku.

Hišće ważne i dnjoweho programma: Frankfurt 19 burska a ludowa hudźba z Pfalzskeje. Praha: 20,05 „Missa solemnis“ D-Dur wot Beethovena.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smoler a za nawołtki dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Budyske stawniske powěsće

hodownik 18. meje 1935.

Wumrěli: 18. 5. Marja Marta Ganowa rodź. Kempleź, mandźelska sawěsćenskeho sastupjerja, 41 lět.

Mandźelstwo pschipowědźi schta j: 18. 5. Maks Bjarnat Marcźin Kuba, redaktor w Budyschinje, a Hilźa Gödeleź, domjazej dźowku, w Tübingenje.

Do mandźelskeho stupiechu: 18. 5. Pawol Marcźin Schmidt, farski wikar w Lipsku-Kleinzschocheru, a Jěwa Franźej, studentki filosofije w Budyschinje. — Oskar Adolf Richard Herberg, pjišmikłosćer, a Marja dźěl. Lapschichowej bywschej fwud. Panaschowej rodź. Howarkej, hospolu, wobaj w Budyschinje. Herbert Pawol Theodor Artuš, maschinisti samkar, a Charlottu Helenu Mendźij, khorobnej fotru, wobaj w Drježdźanach.

Wumrěł: 17. 5. Wjeńk w Libuchowje, 57 l.

Wusudźenja

§ Cźežke starosće wo eksistenzu swojeje swójby mějesche w Hušzy bydlazy Alwin Oskar Müller a Nauendorfa, hačrunjež běsche nimo měry pilny a prózniwy, njeběsche žo jemu poradźiło, swoje pschehonjenosće psched sahubu wuthowacź. W lěcze 1928 dyrbjesche konturs pschipowědźicź. Wobkhod žo na mjeno žony dale wjedźesche. Dokeľ bothoľkowny dodawaŕ surowišnow akzepty žony wjazy pschijimacź nochzyschе, běsche Müller wot léta 1932 njepschestawajzy bjes wědźenja swojeje žony a jeje podpišmom jako wustajeńki a z podpišmom tśećich wobzoborn jako akzeptantow směnki zhotowik a tute najdaľne prawe směnki swojim dodawarjam město płaćenja wudaŕ, dokeľ wědźeschе, zo tutón akzepty do wobeha njeda. Hač do poslednjeho cźasa běsche Müller, kotrež pschehonjacźe žony njewědźeschе, falschowane akzepty w dźeń płaćenja z dyrbom sapłaćiś, doniž psches wozebitny pschipad jeho khłostajomne cźinjenje žo jeneho dnja njewuzběhli. Też za łhyt směnkowych winowatosćow běsche Müller swojim dodawarjam kryće resp. wěstosće podaŕ, ŧaŕ, so njeje nichtó z khłostajomnym cźinjenjom do schkody pschischoł. Jemu žo wołožaze wobstejnosće w dalokožahajej měrje pschisłuschu, dokeľ njeje se słóstnitkeje nakhilnosće, ale z hospodaŕskeje nuzy pschi wojowanju wo eksistenzu na tute puće pschischoł. Wuzud žo wupraji na 4 měsazy jastwa.

§ S jebanstwom běsche žebi pjenjezy wobstaraŕ Josef Schokła se Swinarnje w Radworju bydlazy. 15. februara 1935 běsche na khorobnej pokładni w Njeswačidle khorowne wupokasmo pschedpołožiŕ z wobkruczenjom wo tym, so je w cźaku wot 9. hač do 14. februara bjes dźěła był a na to 9 hr. khorobnych pjenjez wuplaćenych dostaŕ. Khorobne wupokasmo paŕ njeběsche wot pokładnineho ŀekarja dr. med. Witta, ale wot Schokły jameno z „Müller“ žo podpisałko. Sud wuńdźe z teho steinitschca, so maja žo khorobne pokładnje wobzeže psched jebakami schkitaćz a tehodla Schoklu jebanstwa a cźežkeho fałschowanja listinow z 3 měsazami jastwa pokhłosta. 3. meje 1935 žo dla możnosće cźekanjenja do pschepytowańskeje jatby wja. Tuta žo jemu na khłostanje pschiticzi, dokeľ běsche žo wusnaŕ.

§ Dokhi cźaš njeběsche žo wjazy hišo husto pokhłostana Selma Frieda Thomašowa rodź. Peschelez z Budyschina na zušym kuble pschepschimnyła. Pschi dobrej składnosći pak žo sašo z paduschnizu sta. 28. januara 1935 chyschе w Djěžnitzach w domje cźo. 34 hadrescheźa kupowacź. Pschi tutej składnosći běsche z njesamknjeneho bydlenja pschedawakŕi Friedy Hausmannez kožanu toschku se schijinym rjeczajkom, móschnicźu a z bleschku parfüma pokradnyła. Djenja Thomašowa žo zwojeho pakoścenja wutna a žo se 7 měsazami jastwa dla wospjetneho paduschstwa pokhłosta. Wołožaze wobstejnosće žo jej pschijimolichu.

Hamtske woziewjenje z Budyšina.

Öffentliche Mahnung zur Steuerzahlung.

Am 15. Mai 1935 war die erste Rate Vermögensteuer fällig. Die bis dahin nicht entrichteten Beträge werden nunmehr durch Postnachnahme oder Zwangsvollstreckung eingezogen. Bei nicht rechtzeitiger Entrichtung der Beträge ist ein Säumniszuschlag von 2% zu bezahlen; außerdem bringt die nicht rechtzeitige Entrichtung die Gefahr der Eintragung in die Liste der säumigen Steuerzahler mit sich.

Bautzen, am 20. Mai 1935. **Das Finanzamt.**

Auf Antrag

1. des Landwirts **Martin Alfred Bergan** und der Landwirtin **Marie Anna Bergan** geb. Müller, beide in **Commerau** bei Königswartha Nr. 35,
2. des Landwirts **Hermann Paul Schwurtack** in **Königswartha Nr. 65,**
3. des Bauern und Gastwirts **Wilhelm Richard Osang** in **Caßlau Nr. 19,**
4. des Landwirts und Pächters **Richard Hermann** in **Diehmen Nr. 33** und
5. des Pächters **Kurt Hermann Scheifler** in **Kleinsauberniţz Nr. 9**

ist über ihre Betriebe am 10. Mai 1935, vorm. 10 Uhr das **Entschuldungsverfahren** hinsichtlich der Betriebe zu 1—3 nach § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 und hinsichtlich der Betriebe zu 4 und 5 nach der Pächterentschuldungsverordnung vom 12. März 1935 in Verbindung mit § 4 des Gesetzes vom 1. Juni 1933 eröffnet worden.

Zur Entschuldungsstelle ist zu 1 und 2 die Landständische Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafentums Oberlausitz in Bautzen, zu 3 der Landwirtschaftliche Kreditverein Sachsen in Dresden-A. 1, Prager Straße 43, und zu 4 und 5 die Deutsche Pachtbank e. G. m. b. H., in Berlin W. 35, Regentenstraße 11, ernannt worden. Alle Gläubiger der Betriebsinhaber, die am 10. Mai 1935 gegen sie persönlich oder an ihren Grundstücken sichergestellte Ansprüche hatten, werden aufgefordert, ihre Ansprüche bei der Geschäftsstelle des Amtsgerichts (Zimmer 128) bis zum 10. Juli 1935 anzumelden und die in ihren Händen befindlichen Schuldurkunden einzureichen. Die Unterlassung der rechtzeitigen Anmeldung hat Nachteile hinsichtlich der Betreibbarkeit der Forderungen zur Folge.

Bautzen, den 17. Mai 1935. **Das Amtsgericht.**

Towařstwowski powěstnik.

Dubrawka. Tow. „Jědleńka“ wotměje wutoru 28. meje wječor we 8 hodź. pola Šćěpanec swoju měsačnu zhromadźiznu. Prosy so, zo by kóždy sobustaw přitomny był. Přednošk ze strony Domowiny je přilubjeny. Předsydstwo.

Kotšebuz! Procesion do Krupki k Swjatkam. Stóž chce na pué do Krupki wjacy hač 10 hriwnow přez mjezy sobuwzać, dyrbi to hnydom, najpozdźišo do srjedy wječora (22. 5.) k. Kokla w Nowej Wjesey wozwěsć. Stóž so njezamolwi, njesmě na žadyn pad wjacy hač 10 hriwnow přez mjezy sobu wzać. Wjednik procesiona.

Khwačźicy. Našche žerbšte towařstwo sarjaduje njedźelu 26. meje wječor ½8 hodźin w Kschiwej Borščicy wulku sjawnu ludowu zhromadźiznu. Na njej rěči rěčnik Domowiny. Jurij Schewčźik, župan.—

Lipsk. „Serbske blido“. Wutoru 21. meje wječor ½8 hodźin w „Börsenrestaurant“ (njedaloko hłownego dwórnišća) pod hesłom: spěwaj a dźěłaj! K tomu přeprošuje wšitkich Lipšćanskich Serbow, mužskich a žónskich, přećelnje Jurij Bjedrich, starši.

Hospodaŕski rozhlad

Pónjdźelu, 20. meje 1935.

Barlinska burza 18. meje. Kruta tendenza pschedkhadźazych dnjow žo teź dale ke konjcej tydźenja jewješche, dokeľ žo bankowska klientela dale žiwje z pschikasanki na wobthodach wobdźeli. Wobkhedźowanja hódny zaćišćej žu wuwjedźenja finanzneho ministra wo pschichodže wobstaranja dźěła zaiwstajiše, wobzeže jeho pokaś na rozcźaze wustrowjenje gmejnow a na wobkruczenje, so žo njemyśli na woborny dawk. Kurzy i někotrymi małymi wuwiskami zkoro na wšěch wikach akzijow dalschi postup jewjachu. Na rentowych wikach mějachu sašo twikzaze renty, wobzeže runnunše, wuheŕše a turkowše, wulki sajim. Němske renty běchu mało wobkedźbowane.

Dźesedźasće płotne wiki.

Na płotne wiki pschihnua žo dźenża 888 howjadow, a to 127 wołow, 241 bykow, 372 kruwow, 56 jałowjow a 72 źrjacźkow. Dale hišcźe 1036 cźelatow, 656 wowcow a 3232 žwini. Na wikach howjaseho skotu běsche wobkhod žrěni, tola žiwjetsca pschi dotalnych płaćiznach. Płota cźelatow žo wobkhod derje saporza a se prénje družiny dyrbja žo 1—2 pj. wyšche płaćiśny płaćicź. Nišše družiny pschedawachu žo za płaćiśny minjeneho schtwórtka. Wowcy mějachu žrěni wobkhod a dotalne płaćiśny. Na žwinjazych wikach je wobkhod žrěni a płaćiśny žu 1 pj. wyšche hač minjeny tydźeń.

Barby

hotowje připrawjene za znutřkowne a zwonkowne wobarbjenja
suche za klij, kalk a têrnis

Laki

za meble a podłožby; za zwonkowne a znutřkowne wobarbjenja
běły emailowy lak
čorny a bjezbarbny spiritusowy lak

Klij

molerski klij w paketach
zymny klij, tyšerski klij (parlički)

Barbiče

wšě družiny za domjacnosć a rjemjesło

◆◆◆

Karbolineum, běłoba (Bielweiß), kryda terpentin, rapid, siccativ, luminit

Dobre nakupne žórło za rjemjeslnikow

Natusch
w Khrósćicach

Přewzaće wobkhoda

Swojim šćitanym ŀudźom a powšitkim wozjewjam, zo hoscźeno

„Zum alten Bierhof“

na kotrymž sym 31 lět dołho rěkł swojim njeboh. manželskim hosposarjam, wotewrim. Pódźmu ze wšitkim swojim hosćom a poprjewćelam za bohaty přejer, kotrež je so mi w tutych smužnych lětach wopokazał, a prošu, zo by so tuta teź na moju nasledninu přenjesła.

Liesbeth zwud. Heboldowa.

Na horjce wozjewjenje so počahuju wozjewjam, zo sym sobotu 18. meje 1935 hoscźeno

„Zum alten Bierhof“

wotnajawši přewzała. Prošu, zo by so dowěrjenje, kotrež je so mojimaj předchadnikomaj, knjerjej Heboldej a knj. Heboldowej, wopokazało, teź na mnje přenjesło. Přiłubju, zo budu swojich wažanych hošći jenoš z našćinami jědźemi a napojemi pohośćeć.

Wutoćam znate přeniełohódne piwa Budyskeje akcijoweje piwarnje a Dortmundske Union-piwo.

Wo prawje bohatu podpjeru prosy

Gertrud zwud. Klimeyna.

Tkaniny za narodne drasty

jara rjane mustry we wulkim wubjerku!
Dirndlske, sportske a pućowanske tkaniny wosebje płaćiźny hódno
Specialny wobkhod **REIMANN** na Póstskim naměsće
drastnych tkaninow na Łošic hasy č. 29

Waš wazany wobłek

wučišćimy za

jenoż 3,50 hr.

Wuložowanje wobleka jenoži 25

Drastna wuwjedźenja **A. Kuntzsch**
w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 12

Jězdne plany

„Blitz“

z přidawkom za awta

Lěćne wudaće 1935 za 1.— hriwnu

dostanjeće

we wudawarni Serbskich Nowin

Míele

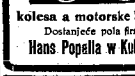

kolesa a motorske kolesa
Dostanjeće pola firmy
Hans Popella w Kulowju.

Młoda, wysokosućelna, zdźěłna

kruwa je na předań w Konjecach č. 15 p. Ralbic

Młode psy

dobre do čehnjenja, na předań w Kosłowje č. 18

Jałojca je na předań w Khelnje č. 1

Nowy transport wosebje dobrych rańšopr.-hollandsk.

kruwow a jałojcow

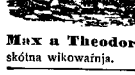

steji płaćiźny hódno na předań a k zamjenjenju za rězny skót.

Max a Theodor Rychtař w Njebjelčicach
skótna wikowarnja. Telefon Kamjenc 895

Dobry spušćomny

třećak so hnydom pyta
w Baćonju č. 1

Spušćomneho

wotročka pyta hnydom
hur Lajdr w Kozarcach

Wotročka

pyta k 1. junijej
Bernhard w Trjebjeńcy

Mały nawěštk

w našich NOWINACH je tuni a so płacy wupłaći

Ničo Was njepłaći

hdyž SERBSKE NOWINY swojim płećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšěch póstowych hamtach a teź pola našich dowěrnikow skazać.

Z pućowanja domoj

dr. med. Adolf Götz

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)

an Verlag **Serbske Nowiny, Bautzen**

Herr _____

Frau _____

in _____

Postanstalt _____

Wohnung _____

bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. Juni 1935. Preis 1.51 Rm.

Datum: _____ Unterschrift: _____

Přiłoha k čisłu 116

SERBSKE NOWINY

Póndźelu 20. meje 1935

Ze zeloweje zahrody

W časach našich dźědow a wowkow měješe zełowa zahroda wjele wjetši wuznam, hač je to dźensa. Zela, kotrež burowka w swojej zahrodcy pěstowaše, njesłužachu jenož jako korjeniny za poliwki, jěde a za zawarjenja, ale tež jako domjace srědki za skhorjenu swójbu a za khory skót. Z nawrótom k strowišim živjeńskim zasadam so nětko domjace zela a čaje, kotrež na našich polach, łukach a zahrodkach rostu, bóle wobkedźbuja. Tež w zahrodkach so nětko zela skoro za kóždu domjacnosć pěstuja.

Dyrbimy jenoličtne a trajne zela rozeznawać. Jenoličtne so syja a potom so žnjeja. Z trajnych so najlěpje sadźeńki wobstaraja. Při zrałych zelach ma so wobkedźbować, zo so přeco popołdnju a nic rano, hdyž su z rosu wobdate, žnjeja. Do łóńčkow wjazane hałžki so w khłódnej městnosći, hdźež ma powětr přistup, suša. Leža-li w słóncu, zhubja zela trěbny aroma. Zela, kotrež so w zymskim času wužiwaja, kaž łopješka mérnika (zelerija), pětršilki, poprika atd. móža so naselić.

1. Jenoličtne korjeninowe zela.

Poprica (Pfefferkraut) so bórzy w naléču wusywa a so před kóenjom k sušenju žnjeje. Je k zawarjenju hunow a jako korjenina za domjace kołbasy jara wužitna.

Kórkowe zelo, wódr (Boretsch). Tuta rostlina njěčini wulko žadanja na pódu, dokelž rosće nimale na wšěch zemjach. Zelo ma kórkam podobny słód a wužiwa so jako korjenina za zelenu a kórkowu solotej. Jako čaj je wubjerny srědk přećiwo zymicy.

Poprik (Dill) so bórzy w naléču wusywa. Młode kiješki wužiwa hospoza rady jako korjeninu za solotej a jušku, mjez tym zo zrały poprik so rady za zawarjenju wužiwa.

Kopr (Anis). Wusyw stawa so w naléču w rynčkach, rostlinki so hač na 10—15 cm wot sebje zwućahuja. Zelo so při nakładźenju kórkow a też jako čaj wužiwa.

Bjenchl (Fenchel) žada słónčnu dobru pódu, derje wuhnojenu a najlěpje wobdźěłanu. Wusyw móže w naléču abo w nazymje so wukonjeć. Wužiwa so za solotej, zeleniny a při nakładźenju kórkow. Jako čaj je swojeho wubjerneho aroma dla jara woblubjeny, wosebje přećiwo kašelej so z wuspěchom trjeba.

Bazilikowe zelo abo basilija (Basilikum). Dokelž tuta rostlina wjele čopłoty trjeba, so do kwětkacych horncow wusywa a hakle ko kóncej meje so do słónčneje zahrodki přesadźa. Hdyž w połnym kčěwje steji, so za čajowe zaměry žnjeje. Hewak so jako korjenina za poliwki, juški, blidowe jěde a při nakładźenju kórkow wužiwa.

Korjeńk (Kerbel). Při wusywje w naléču wužada sebi tuta rostlina słónčne městna a při wusywje w lěće khłódne městna. Dokelž korjeńk bórzy kčěje a přez to swoju hódnotu zhubi, ma so wusyw we wotstawkach 3—4 njedźel přewjesć. Korjeńk je woblubjeny při zhotowjenju zeloweje butry jako přidawk do solotwje, poliwki a juški.

Kołbasne zelo (Majoran) je woblubjena korjenina za domjacu kołbasu. Też skutkuje wołoženje při kašelu. Wusyw stawa so w naléču. Kiješki majorana dyrbja so přeco před kóenjom rězać.

Kimjelica kórwejda (Kümmel). Při tutej rostlinje dóńdźe k tworjenju symjenja hakle w druhim lěće. Wusyw so w rynčkach w juniju wukonja. Najlěpje so radźi na dobrej a derje hnojenej wložnej zemi.

2. Trajne korjeninowe zela.

Estragon. Ma-li so tuto zelo jako korjenina za poliwki, juški a solotej wužić, smědźa so jenož najmłódše łopješka tomu trjebać. Sušeny so jara derje hodźi k přihotowanju wulkotnych druźinow kisała a za nakładowanje kórkow.

Lavendel. Tuta rostlina žada suchu čopłu a derje wuhnojenu zemju. Cyły kwětkowy kiješk so w juliju na sušenje rozrěza a trjeba so jeho wosebje k zhotowjenju korjeninoweje butry, solotwje, juški a za pječeń. Też za kupjel so lavendel rady wužiwa.

Rózmarija je zelo, kotrež zymu njeznjese a dyrbi so tohodla w hornceach přez zymu wukhować. Rěza so krótko před kčenjom. Trjeba so jeho wjele w kuchini a też při kupanju.

Jara woblubjeny srědk při wupluskanju šije, při šijinych khorosćach je želbija (Salbei). Jeje łopješka pak so za rybjace jěde a też při poliwkach rady wužiwaja. Rozmnoženje rostliny nastanje z dźělenjom.

Łopješka a kiješk dźiweho połona, balicy (Beifuß) njedadźa so zwužitkować, dokelž su hórke. Tohodla dyrbi so krótko před pukanjom pupkow rězać. Husacej a swinjacej pječeni dawa lubozny słód.

Kiješki dejmanćika (Thymian) njesmědźa so po augusće wjacy rězać. Rozmnoženje stawa so pak z wusywom pak z dźělenjom.

Mjedowe zelo (Citronenmelisse). Sadźeńki so w naléču we wotstawkach wokoło 30 cm zwućahaja. Hdyž je hišće zelene, wužiwa so zelo jako zelowa butra, a sušene poskića dobre služby jako čaj za žołdkowe a črjewowe zatykanja. Dyrbi so před kčenjom rězać.

W khłódnym lěsu namakaš husto mjez kamjenjemi šerlicu (Waldmeister). Nětko so husto też do domjacych zahrodkow syje. Čerstwe łopješka maja wulkotny aromatiski přisłód, kotryž so rady při přihotowanju poliwkow a bowlow trjeba. Sušeno poskića wubjerny čaj.

Z wulkeje črjódy tutych zelow a korjeninow budźe hospoza móc za swoju kuchinju a swójbu trěbne zela sebi wubrać. Za wusyw je nětko najlěpši čas.

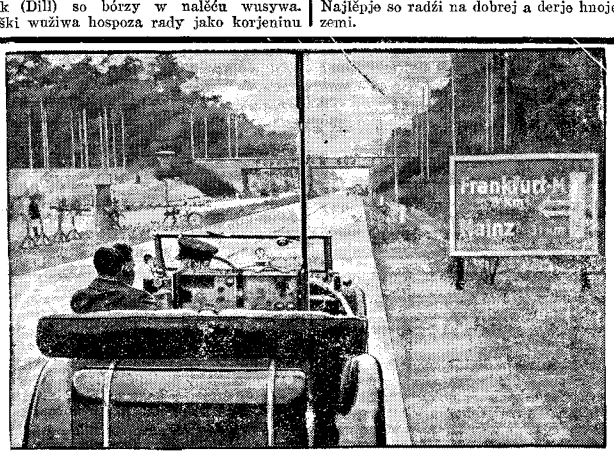

Radiowy auto na prěnjej němskej autowej dróhi.

Na dnju wotewrjenja prěnjeje němskeje autoweje dróhi z Frankfurta do Darmstadta běšče radio też auto za krótke połny pójźał, w kotrymž němski sćelećifi wjednik Hadamowitz jako radiowy rospravjeć mjez wjednikowymi pśewodnikami po cyłej dróhi jědźeše, so by wulki podawk nadrobnje wopisał.

Zehliwe wuhlo

We krjeju wjsy měješe hwój dwór bohaty Michał Ladušch. Domóc je zwiselemi do wjsy hladaše a pśchi nim torhoš na wjesny pucź wjedźeše. Snapscheca śtejachu hrěšće a do sady bróžeń. Tutón dwór móješe so widźeć dać. Pola njeho hchpatniše a je wobdźěłacz, to bě žeki Michał wot njeho nana wothladał. Schtyri rjate bu-nacki na pola a j polow thodźachu. Podomnych nichtó we wjsy njeměješe, a Michał žebi na nje wjele wědźeše. Dojnja na cześć a dostojnosć dźerješe. We wjsy wjele płacješe, haj pola nětkrajch samo wjacy hač gmejnski pśchedstejnjeć. To jemu też njesmaše njeběž a hdy by po wjsy śtupał, žebi rad pśched nim złobuk sćahnył njeby. Wón wocakowaše, so bychu to druhi cźinili. Jene mjerjauje pak też měješe, mjenujcy to, so jeho do žanjeho wjesneho sastojnstwa wuswolili njebychu. Ale, so so hněwaše, nikomu njepokaza.

Jeho śtrach bě muj cźišće hinaschepo waschnja — jedny, poniżny, pśchećelny a też chudźchi. To bě Handrij Polan. A tola bachu jeho do zyrkwineho pśchedstejcerstwa wuswolili. Jako tajki měješe w zyrkwi na wołtarnischcu wobsebite mějnto, mjez tym so dyrbješe Ladušch

Stawizniski přehlad Łužicow

Podawa wyšši wučeř Kral.

(Skóńcenje.)

Też mnozy jenotliwi zemjenjo a druhe zamožite wosoby wopokazachu Serbam z miłymi wustajenjemi swoju pśichilnosć. Skóńcnje też zamóžići Serbja sami z wotkazanjemi na swój narod spominachu. Najwjetši wosobinski wopor přinjese swojemu małemu, khudemu narodej Jan Arnošt Smoleř, kotryž l. 1850 w Budyšinje serbsku knihafnju a śišćerńju założi a Serbske Nowiny wudawaše. Na wulkich ludowych swjedźenjach spěwachu so Zejlerjowe basnje, wot Kocora zhudźbnjene, a w kraju nastawachu spěwańske a druhe narodne towarstwa. Duchowni a wučerjo skutkowachu z nowej horliwosću w zastojnstwje a swobodnje mjez sobu a mjez ludom. Tu so njehodźi wšitko a kóžde nam lube a drohe mjeno naspomnić. Wěžo hibaše so też dwělowatosć a njedowěra, njerozum, wotrodźenstwo a njepřećelstwo, kaž to při kóždej dobrej wěcy bywa. Tak je to hišće dźensa. Mamy wjele přećelow, mamy pak też wjele njepřećelow, zwjetša ludźi, kiž nas njeznaja a naše pócowanje njemóža a njechadźa zrozumić. Nowo sprawne mysle našeje nacionalsocialistiskeje wyšnosće a naše njezamylene sprawne pócowanje a zdobne wustupowanje skóńcnje też poslednich přećiwnikow přemóže.

Z nowočasnym wobkhodom a ze zadobywanjom industrije do serbskeho kraja, z kotrejž wjele němskich dźěłaćerjow a zastojnikow přicahny, počinaše spadowanje serbskeje narodnosće katastrofalne być. W druhej połojcy 19. lětstotka bě wjele Serbow dominu wopušćiło, zo bychu druhdźe lěpši khlěb namakali. Mnozy běchu do Ameriki a Awstralije wucahnyli. Mali ratarjo a dźěłaćerjo předachu swoje statoki susodej abo wobsedźerjej knježeho kubła, kotryž sebi němskich abo pólskich dźěłaćerjow do wsy přiwjedźe. Też pólscy dźěłaćerjo serbski wliw njeposylnichu, wjele bóle zwjetša přeněmčichu. Holcy rad čehnjechu do rosćacych a zbohatnjacych městow a so porěčko wróćichu do serbskeje wsy. Knježe kubła sebi přistajichu, dokelž dźowkow dosć njebě, dojerśku swójbu, wězo němsku, a tak přibywaše němski wliw w nimale kóždej małej serbskej wjescy. K tomu přistupi narodna słabosć a bjezdźakanosć mnohich serbskich swójbow. Krutych, horliwych, rjekowskich ludźi je stajnje a wšudźe mjenje hač zbudźenych, sebjewědomych a dale myslacych. W tajkich poměrach bjeze zakładnje pomocy a dosahaceho šikta ze strony stata žane wukhownje móžne njeje. Tola ani pola sakskich ani pruskich knježeŕstwowych worštach powójnskeje doby njedźiwajcy mjezynarodnych marksistiskich nakhilenjow dosć wuzkowutrobitych njenamaka starosćiwy serbski zapósłanc, předsyda zwjazka serbskich towarstwow a tuž wjednik wulkeho dźěła zwjetša aktivnych Serbow nětkak spokojaceho zrozumjenja. Z hłownej přičinu je njedosahaca ličba serbskich abo dosć serbscy skublanych wučerjow. Druhich, z našeho położenja wukhadźacych přičinow wězo też je, tola njejsu tehorunja njepřewinomne. Našej Domowinje, zwjazkej łužiskich Serbow, kotraž nětko naš lud w narodnotowašnostnym duchu wjedźe, wšěće z powučenjom luda a z jednanjemi z wyšnosćemi, kotrež chcedźa nam pomhać, dobry wuspěch připadnje.

Byrnjež nas dźensa mjezy tak njedźěliłe kaž přjedy nětdy, wostanje přeco wobžarujomne, zo je so łužiski kraj l. 1815 tak njezbožownje dźělił. Nic jenož za Serbow, kotřiž njedźiwajcy swojeje snadneje ličby wot teho časa tŕom wyšnosćam podsteja (sakskej, Łužiskanskej a Frankobrodskej, potajkim dwěmaj pruskimaj provincomaj) ale też za Němcow je mjeno Łužica hišće přeco zapřijeće polne lubeho a važneho wutka. Je ludźom, kotřiž su na tysac lět hromadźe žiwi byli, wjesele a zrudobu, nuzu a strachi, wuspěchi a njewuspěchi, dobre a złe nawědźili, z domiznu. Hišće dźensa jich hromadu zwjazaja zhromadne kubła, materielne, kaž stawske zamoženje, a idealne, z dźěła z nimi zwisowace. Němske towarstwo wědomosćow w Zhorjelcu, kaž naša Maćica Serbska na tute mjezy njedźiwa. Też Delnja Łužica so jako tajki samostatny cyłk čuje a nic nětdźe jako přilopk Braniborskeje provincy, kaž to jcje stawy a wědomostne towarstwo pokazuja. Hišće dźensa stare wobkhodne poćuhi na njepřirodne mjezy njedźiwaju. Ze swojimi 12½ tysac kósnymi kilometrami Łužicy cyle mały krajik njejstej, njejstej wjele mjeńšej hač Saksko z 15 tysac kósnymi kilometrami, a matej po ludličenju l. 1919 nětdźe 1 200 000 wobydlerjow. Wulke přihoty Łužičanow na dźeń swjedźeńskeho wopomnjeća překhada Łužicow do ruki sakskeho wolejskeho wjercha znowa wopokazaja, kak žiwa je łužiskodomizniska mysl. Kak rjenje by było, hdy by přichodna němskostatna reforma, kotraž chce njepřirodne mjezy wotstronić, Łužicy jako cyłk jenemu znowych wulkich wobwodow připokazała, jeli zo njemělej so ze samostatnej provincu stać. Njech pak budźe, kaž budźe: Daj Bóh zbože!

na lubi mjeś drohimi fyndacj. To bě tola woprawdźe hańba sa njeho. Někotre hłoźy bě wón pśichi wołenju drje teź mĕł, ale tammu bě jeho tola wukłakał. Tole daśe so ledma śmjeś. Polan wjachał niczo sa to njemóźeśe, wón go wo to sašłojnstwo prózował njebě — wśycko jene, na nim leźeśe wot nětka Ladušchowy hnĕw. Hóźej móźeśe, cźišny jemu śochor pod nohi. Hóźej go hodźeśe, cźinśeśe jemu śchłudu. A to najbórśe bě, so go Polan na to ani njehnĕwaśe. Tŕiśon bě woprawdźitŋ kśeśćśijan, chodźeśe śwĕru po Božich kśinjach a bě teź tózdu lubu njedźelu w zyrkwi na śwojim mĕśnje. Tohodla jeho Michał wołoźiś hanjeśe. Farijejśkeho jeho njenowaśe a hijo bĕchu njewérjazy mjeś wjeśnymi tuto pśichiłkowo pśichiśeli.

Tola wicho dźe hacź do źiwojeho kónza. Ladušch mĕśeśe wulki śahon pśeńcu w pópach. Krimanje go naśdała pokałosowaśe a tak mĕśeśe go pśeńcu hiśćeśe ſ kwatkom do brózńje śwojich. Jedyn wós po druhim jĕźdźi ſ pola do brózńje. Hiśćeśe śteji pak wonkach na 4 kop. Krimanje je źiłniśe a źiłniśe, wĕtr go śĕcha a naśdała je widźeć, kak go dešćeś w źmuhach na jemju liźe. Hdy by tu jeno jeden próśdny wós był! Tón pośledni bě runje połny na huno fajĕt a cźełebj ſ njeho źnopy mjeta. Ale śchtó dha dyrt tak rucźe jón wupróśdniś! Konjej byśćiaz tu bytoj! Pśichi bróźni na Polanej kućźiku śteji próśdny wós. Ladušch go jeho dohłada a rjekńe: „Tu je próśdny wós; wón drje budźe Polanowy; tón pak jón nĕśto njetrjeba. Tuj śapśchehńićźe konjow do njeho a potom won napolo! Schtóź go wjele praścha, wjele njertvĕbneho śhoni!“ Tola lĕdma je wós je wju, je tu teź hijo Polan. Runje bě ſ pola pśichichoł, hdźej bĕchu jećmjeń wjafali. A nĕśto chze hiśćeźe do deśćeźa jón domoj wjaźaś. Jako nĕśto to źiłniśejśe, śchtoź bě go śtało, chajśće jemu drje teź ſ hnĕwom frej do hłowy śtupaś, tola niź dołho; pśeńcoź wón dźeśće ſ źwojenu 16lĕtnemu źynej: „Wóźni nichtó próśdny śtaś njeźuć, hlaj, źuśod ma w bróźni dwaj wołaj połnaj źita śiejo; pój, dha ſ woła dawaś pomhamoj, hewak źuśod ſ wołom na huno njemóźe!“ Tak wonaj cźełeźaj pomhataj a jako Ladušchowy wós ſ pośledńej pśeńcu pśichijédźe, mójachu próśdny wós ſ huna śtorcźiś, tak so pśeńcza hiśćeźe w prawym cźaźu pod iśćehu pśichidźe.

Kaź wot błyśka tŕećeny Ladušch tu śtejeśeźe, jako go ſ pola wrócźi a go jemu powĕdaśeźe, śchto bě go śtało. Najprjedy drje ani źłowcźka njeprajі, jako pak bě njewjedro nimo, wja najrjeńśhe płego ſ wuhnja, donjeźe je ſam ſ źuśodej a dźeśćeźe: „Sandrijo, ty śy lĕpśichi dyźi ja.“ Tu bě malo a bě tola wjele a dość. Źełśiwe wuhło, kiž bě jemu źuśod na hłowu naśypał, bě jemu khĕtro dźeru pśeś jeho wumyślenu śamoprawdosć a do twjerdeje wutroby wupaliło. A wot teho cźaśa bě teź wón cźichi a pobožny a ponižny muź a Polanej śwĕrny, pomozny źuśod.

Tu go marschall Piłsudśki ſ źwojemu pośledńemu wotpocźinkej pokhowa.
Na wobraźu go nam śtawny śtary hród pólśkich kralow w Krakowje, Wawel, pśichibśaja. W tutym hrodźe marschall Piłsudśki źwój pośledni wotpocźink namała.

Pśilopk

Spodźiwna namakanka.

Hdyž w Kutach w Sśowakiśkej tele dny próśnyšchtom puśchcźichu, je śchtomoweje próśdnjeńźy łokśowa němśkeho wojaka je śwĕtoweje wójnu padźe, kotruž bě uniformu 140. pěśchego regimenta wobleczeny. Pódła kościowza teź wojeśku tśĕbu a munizju namakachu.

Nawał lymy do Tirolskeje, Jendźelskeje a Franzowskeje.

W europiśkich Alpach je go saźdźeny tydźeń wókhodźe wjele śnĕha naśchło a isdźela je w nozu mjeńśo. Na Brennerśkej dróhy pśichi tirolśko-italśkej mjeśu śnĕh pe metra wyśoko leźi. Sśnĕhowe płuhi dyrbja go wuśćeś, so by go mohło po dróhach jĕźdźiś. Na polach a jahrodach je śnĕh wjele śchłody naczinił. W Franzowskej žu minźy a jahrody cźejśko cźerpśe. Temperatura je ſ mĕśtnami niże null padła. Teź połodnišća Franzowska njeje go je lymnej źołtnu pśhepuśchcźiła. Na Małym St. Bjarnatu we wyśokosći 2200 metrow źnĕh nĕhdźe 8 metrow wyśoko leźi. Pśches njón źu dwa dźeśa tunel pśhercyć, so móhli ke khorowni dójś, kotraž na wjeśćišku hory leźi.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Eröffnungsbeschluß.

Über den Betrieb des Landwirts Nikolaus Noack in Panschwitz wird heute, am 11. Mai 1935, mittags 12 Uhr das Entschuldungsverfahren eröffnet. Die Bestimmung des Entschuldungsamtes bleibt vorbehalten.

Forderungen gegen den Schuldner sind bis zum 15. Juni 1935 bei dem Gerichte anzumelden und die darüber vorhandenen Schuldurkunden dem Gericht einzureichen.

Hat ein Gläubiger die Anmeldefrist versäumt und ist aus diesem Grunde die Forderug im Entschuldungsplan nicht berücksichtigt, so entsteht für nicht aus dem Grundbuch ersichtlichen Forderungen die Folge, daß wegen dieser Forderungen die Zwangsvollstreckung in die Grundstücke des Betriebsinhabers (nebst Inventar- und Zubehör) sowie in den zur angemessenen Lebensführung erforderlichen Hausrat und die aus der Betriebsführung entstandenen Forderungen des Betriebsinhabers unzulässig ist. Dies gilt nicht für Rechte, die zur Erhaltung der Wirksamkeit gegenüber dem öffentlichen Glauben des Grundbuchs der Eintragung nicht bedürfen.

Kamenz, den 11. Mai 1935. **Das Amtsgericht.**

Am 21. Mai 1935, vormittags 9 Uhr soll eine Bohrmaschine meistbietend gegen Barzahlung versteigert werden. Sammelort: Gasthof Mistrich.

Der Gerichtsvollzieher beim Amtsgericht Kamenz.

Bajki z dalokeho juha

Přełožuje J. Š.

14. Macocha a mamička.

Bĕštaj muž a žona, a dokelž mĕještaj so rady a žiwještaj so sprawnje, wobradźi jimaj Bóh dźowčičku. Daštaj ji mjeno Agata, a dokelž bě jimaj pře wšo droha, wołaštaj ju Agata-Drohotka.

Aga-Drohotka rjenje rosćeše a přibĕraše. Lĕdom pak bě tajka, zo móžeše rĕčeć a so modlić, přińdże bĕła smjerć a wza ji přełubu mamičku. Muž skorže so žałošćeše: „Aga-Drohotka, syrotka mojeje wutroby, štó budźe ći wot nětka krać khlĕbička, štó ći naliwać słódkeho mlóčka, štó ći póśĕłać mjehke łóžko, štó ći budźe česać złotu hłójčku? Mamički wjacy nimaš, ja pak sym cyły dźeń z domu, wot switanja hač do smĕrkow na dźele! — Agička-Drohotka, njemóžu hinak, budu ći druhu mamičku pytać!“

Činješe tak. Dźeše, pytaše sej druhu žonu, zo by měła Aga-Drohotka maćerku, přiwjedźe ju domoj, potom pak hładaše zaso swojeho dźěła, zo by zasłužił khlĕba sebi a swojej swójbje.

Jako zaswĕći rano złote słónčko Agi-Drohotcy na łóžko a wubudźi ju, rozwjeseli so jejna wutroba, zo ma zaso mamičku, a wołaše ju kaž bě zwučena: „Maći, maći, mamička, budźeće mje česać!“

Macocha pak bě njewólniwa a rjekny: „Hdy by tebje njebyło, bych mjenje dźěła měła!“ A škrabaše Agi-Drohotcy hłowu z česakom tak kruće, zo bĕžeše ji čorna krej.

Wječor přińdże nan domoj a widźeše Agu-Drohotku wšu zapłakanu. „Agička-Drohotka, moja złota dušička, powĕdaj, powĕdaj, čehodla sy wupłakana?“

Žona pak spěšnje wotmołwi: „Njemóžu ju khwalić, njecha posłuchać! Po nahłym brjozy je bĕhała, je padnyła a so prasnyła!“

To zasłyšawši nan zrudnje na dźowčičku pohlada a zdychny: „Aga-Drohotka, budź pĕkna a posłuchaj rady swoju nowu mamičku!“

Na druhi dźeń prošeše Aga-Drohotka nowu mamičku: „Maći, maći, mamička, prošu was wo słódke mlóčko, prošu was wo bĕły khlĕbičk!“

Macocha pak bě njewólniwa a rjekny: „Lóžše žiwjenje bychmy měli, hdyž tebje njeby było! K pomocy nam njejsy, jenož k škodźe!“ Nala ji skličku zymneje wody a čisny tři kamuški nutř. „Pij, hdyž chceš, jěs, hdyž ći słodźi!“

Wječor přińdże nan domoj. „Agička-Drohotka, hlĕda sy a zapłakana!“

Žona pak spěšnje wotmołwi: „Njerodna je, njeknicomna je! Mloko je po podłozy rozlała, po bĕłym khlĕbičku teptała, mi pak wotmołwjała!“

Nan bě jara zrudny, a dwě wulkej sylzy jemu na khlĕb kapnyštej. „Što ći praju, syrotka Agička-Drohotka! Budź pĕkna, kaž so sluša, zo by će nowa mamička lubowała!“

Jako słónčko tŕeće ranje Agi-Drohotcy na twjerde njepósłane łóžko zaswĕći, wona z hłosom zaplakny: „Maći, maći, mamička, moja nowa mamička, čehodla sće tak hrozna ke mni, čehodla mje nihdy njemajkaće, nihdy so na mnje njesmjećeće, nihdy přećelnje na mnje njepohladnjećeć?“

Macocha pak bě njewólniwa a rjekny: „Komu skiwliš? Ja njejsym twoja mamička, twoja mamička na hórcy leži, tam při bĕłej cyrkwičcy! Ja sym jenož twoja macocha, ty mi njejsy po wutrobje!“

Tele słowa Agu-Drohotku hłuboko porazychu. Potłóči sylzy a płač, zwobelka so khĕtře, wusuny so z posleńcu z domu a wuzwoli sej pnć přez łuki a haj, tam, hdźež ji ze zeleneje hórki přećelnje bĕła cyrkwička kiwaše. Pućnik a přewodnik bě ji domjacy pśyčk Bĕlinčk, śmilne słónčko kośeše ji zymnej ličcy, cuni wětřik majkaše ju z mjehkimi packami, mócny lĕs pak ju pohośći we swojich khłódnych žurlach ze słódkimi jahodami. — Jako chcyše so słónčko skhować, dóśpe na wjeršk hórki k bĕłej cyrkwičcy.

„Zwónko, wujo zwónko“, pokažźe mi, hdźe moja złota mama leži, zo bych z njej rĕčała, ji wšo wuskoržiła, rjenje ju prosyła, zo so hórzy wróći, njemóžu bjez mamički žiwa być!“

Wuj zwónk wotmołwi: „Agička-Drohotka, ale sama sej zwěriš do swĕta, wróć so a dźi k nanej domoj! — Mać w tym čornym rowje tłaje, twoje sylzy ju podarmo wołaja!“ Pokaza jim maćerny row, a woteńdże na swoje dźěło.

Aga-Drohotka wobhlada sej row a zawoła žełnośiwje: „O maći, maći, mamička, słyšće, wola waša Agička, waše wutroby Drohotka! Što sće mi načiniła, čehodla sće mje wopuśćiła? Prošu, prošu was rjenje, wróćće so domoj! Maći, maći, mamička, bjez was doma być njemóžu!“ Tak žałosćeše. — Słónco bě so skhowało, Bĕlinčk zrudnje skiwleše, zwónk swjaty wječor zwonješe.

A gička-Drohotka lehny so na row, rozhrjeba čornu zemju a přezrudnje płakaše: „Wotewŕ, čorna zemja so, pójće, złota mamička, pohladajće na moje złote włosy, z krwju so nětko hłowy dźerža, tak je mje macocha česała! Maći, maći, mamička, bjez was doma być njemóžu!“

A słyšće — z maćerneho rowa, kaž by z daloka přikhadźało, z daloka, přez dźewjeć stow wyšinow, přez dźewjeć stow hłubinow, zatřepota dołhe, zrudne zdychnjenje! Aga-Drohotka spózna tón hłós, ze swojimi bĕłymi porsćikami rozmjetowaše spěšnje čornu zemju, zo ji ćopła krej pod nohćemi wustupowaše. „Wotewŕ so, čorna zemja, stawaj, złota mamička, zo kraješ mi khlĕbička bĕleho, naliwaš mi mlóčka słódkeho! Doma je přehrozna macocha, kiž khlĕbička a mlóčka njedawa, skličku zymneje wody je mi nalała a do njeje tři kamuški čisnyła! Maći, maći, mamička, bjez was doma być njemóžu!“

Čĕmna nóc hižo na rowach leżeše, z maćerneho rowa pak zažałosći mócny, přetřasowacy wukřik, zo Bĕlinčk kwičo ćekny, a zwónk so doma wustróžany pod wodźew skhowa. Aga-Drohotka row žndliwje košeše. „Wotewŕ so, čorna zemja, pój, złota mamička, zo mje majkaš, přećelnje na mnje hladaš, so słódcy na mnje smĕwaš! Hlej, macocha mje hidźi, nan pak so jeje boji! Maći, maći, mamička, bjez was doma być njemóžu!“

Zemja so zatřasy, row so wotewri, a z rowa zbĕhny so rajscy zwoblekana mamička. „O maći, maći, złota mamička, wšak wĕdźach, zo přińdźeš! Kak rjana sy a swĕćata, jenož twoje włoski su wosmudźene, twoja drasta je na kromje wopalena!“

Mamička wotmołwi: „Aga, Aga, Agička, mojeje wutroby Drohotka, ćežko je přińć z tamneho swĕta, wohnjowa mjeza wobdawa jón. Bóle pak hač palacy woheń mje twoja žałosć boli!“ Wza Agu-Drohotku do mjehkeju rukow a wotnjese ju z hórki do doliny, swĕtłe hwĕzdźički padachu za nimaj. —

Wječor so nan doma prašeše: „Hdźe je Agička-Drohotka, moja złota dušička, zo mojej woći jeje njewidźitej, je so skhowała abo spi hižo?“

Macocha zareji: „Što wĕm, hdźe je? Wokoło łazy, cyganka!“

Nan dźěše wustróžany ju daloko wokoło khěže wołać a pytać: Agička-Drohotka njebě nihdźe! Na smjerć zrudnz dźěše k mĕrej, macocha pak so wjesele smějkotaše.

Časnik biješe połnoc. Nadobo so ćicho durje wotewrichu, a zastupi rajska mamička, miłe swĕtło wot njeje wukhadźeše, w rukoma, dźeržeše Agičku-Drohotku. Mužej a macoše so dych zastaji. Njesłyšliwje wotewri rajska mamička źidlu, nala mloka do sklički, nadrjebi khlĕbička nutř, zo by so dźowčička nasyćiła. Sćesa ji hłójčku, sposćĕła ji łóžko, majkaše ji lica, łubosćiwje na nju hladajo ju mjelčo do spania spěwaše. Ale hdyž bě Agička-Drohotka wóčcy zaćdźeli, zhubi so ćicho kaž bě přišła.

Macochu přebĕhowaše hroza a horcota, wona dyrkotaše a płakaše cyličku nóc. Bóh ji wutrobu zmĕni, a wona bu Agi-Drohotcy dobra, lubowaca maś. A bĕchu hišće monho lět zbožownje žiwi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaćа měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur. w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěšćk, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hoscenčanske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 117 | Budyšin — Wutoru 21. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Wunošk wólbow w Čěskosłowakskej

Wo wólbnych wunoschkach do čěskosłowakskeho sejma so hamtsiny powěs:

Čěska ratarska strona 45 žydow, 1 shubila	1 176 517	(1 105 498)
Čěska sozialdemokratiska strona 38 žydow, 1 shubila.	1 034 804	(936 462)
Čěska nazionalsozialistiska strona 28 žydow, 4 shubila.	755 931	(767 328)
Čěska katolska ludowa strona 22 žydow, 3 shubila.	615 851	(623 340)
Čěska pschemysłowa strona 17 žydow, 5 dobyła.	448 004	(291 209)
Čěska Gajdowa faschistiska strona 6 žydow, 6 dobyła.	167 440	(—)
Čěske narodne sjednoćenstwo 17 žydow, 1 shubiło.	456 358	(430 367)
Kommunistojo 40 žydow.	849 485	(753 220)
Němska sozialdemokratiska strona 11 žydow, 10 shubila.	299 925	(506 761)
Zwjaz ratarjow 5 žydow, 7 shubila.	142 388	(396 454)
Němzy kschesćijanisko-sozialni 6 žydow, 8 shubila.	162 797	(348 066)
Henleinowa sudetsko-němska strona 44 žydow.	1 249 497	(—)
Němsko-madźarski wólbny blok 9 žydow.	291 828	(257 372)
Sskowakisko-katolska lud. str. pat. Linki, tež z Polakami a Makorušami 22 žydow, 3 dobyła.	564 267	(425 051)

Wólby do senata mějachu tež nimale hamtsiny wunoschk, jenož so žo tam jenož 150 senatorow wolesche. Tu nalspomnjene wunoschki móža žo z hamtsim dowobliczenjom jenož hischcze njewažnje pscheměnicz. Kaž je z liczbow spóinacz, je sudetsko-němska strona Konrada Henleina sylnje dobyła a je nětko žobu najsylnischa strona w Czěskosłowakskej. Mjes němskimi stronami je tuta strona runje dwě tsecźinje wschitkich němskich hłosow dostała.

Mjes czěskimi stronami su czězy ratarjo w Czěskej a Karpatskej Ruskej shubili. Tute shubjenja pak su na Morawje z dobyczom wurunali. Czězy sozialdemokratiskeho su nimale jenak sylni wostali, ale czězy nazionalsozialistiskeho (Beneschowa strona) su czuczstwje shubili. Czěske nazionalne sjednoczenstwo prawizwjne opposizije so trochu skruczene do noweho sejma wrócźi. Czězy sschistiskeho su w sskowakskim wólbnym wokrjesu Turowje 20 000 hłosow dostali, so jim tute hłoby jene žydo w sejmje wunjeschu. Dokelž pak maju woni po zylym stacze wjazy hač 120 000 hłosow, woni z nekotrymi sapósłankami do sejma saczahnu. Wulke pschemenjenje na němskej stronje je pola czěskosłowakskeho knjezerstwa najzynlnischi saczischi sbudźiło.

Rada Zwjazka ludow so skhadźuje

Rada Swjazka ludow je so pondźelu popołdnja pod pschedsydstwom sowjetsko-ruskeho swonkowneho kommisara Litwinowa k zwjesenju 86. skhadźowanju shromadźizna. Po swuczenym waschnju so najprjedy dowerliwe pozdźenje wo wozsobowych praschenjach wotmě. Krótko po 11 hodźin so sjawne pozdźenje wotewri.

W popołdnischim pozdźenju měsesche so wo swadźe mjes Paraguayskej a Bolivijskej jednacz. Tuto pozdźenje so z pozsesczenjom marschalla Pilsudskeho sapocza. Litwinow jako radźiny pschedsydza a tukhwilny shromadźisnowy pschedsyda na saklužby tuteho pólskeho statnika spomnjasche. Won rzekny, so je marschall Pilsudski swoje zyte zjiwenje wobnowjenju swojeho kraja wěnował a je sa njo najwjesche woporu pschinjesł. Tak bu won narodny rjek. Jemu je so poradźiło zwój kraj skrucźicz. S jeho prózowanjom je zebi Pólska w swójstje narodow městno wudobyła, kotrejž jej pschihlusscha. Pohrjebne zwjatocznosce su dopokasake, kak jara je lud marschalla Pilsudskeho lubował. Litwinow na konzu swojeje rěcze dopominasche, so je Pólska pod Pilsudskeho wjednistwom z rukkim knjezerstwom sdźerzenje podpisała, kotrejž je zobu saklad měra a bjesstracha w Europie.

Litwinowym złowam so hischcze sastupjerjo druhich statow z krótschimi rěczemi pschisamknychu.

Stajny pólski sastupjer, wupósłanz Komarnitski, so z hnutnymi złowami dźakowasche a rzekny, so marschall, zotremuž so Pólska sa swoje nětczisze formy zwobodneho zjiwenja a sa sacźuczenje swojeje narodneje dostojnosce dźakuje, jenje njeje z wocźow puschcził, kak nusne je shromadne dźeło z druhimi ludami. Pólske knjezerstwo jako zwérny strózowar myślow zwojeho wulkeho semrjeteho njepschestajne se sajimom na zpranownym internazionalnym shromadnym dźele zobuskutkowacz, kotrejž je marschallej Pilsudskemu tak jara należowało.

Po tutym spominanju shromadźizna Swjazka ludow swojeho pschedsyda wolesche. Jako pschedsyda so portugalski sastupjer, prjedawschi swonkowny minister de Vasconcellos wuwoli.

Telegramm Abesynskeje Zwjazkej ludow

Do sekretariata Swjazka ludow je pondźelu popołdnju wot abeźynskeho khězora dlěschi telegramm dóschoł, w kotrymž so stejischcze abeźynskeho knjezerstwa w swadźe z Italiju rostožuje. Kěžor namjetuje, so bychu so jeho rostoženja radźe Swjazka ludow pschecźitale.

W zwojim telegrammje abeźynski kěžor pische, so je po pschipadźe w Ualualu Italska se wschitkimi sredźkami, kotrejž su mjes diplomatami znate, spytała, so zwojich internazionalnych winowatokczow wobacz a sadźewacz, so bychu so njedorosumjenja njeitroniłu pruhowale. Wona je zebi pjeczа z hrożenjom wot Abeźynskeje narunanja a wotprocźenja sa pschestupjenja žadała, kotrejž so dozyła njeju stuczile. Nimo teho kěžor pische, so je Italska wulki dźel abeźynskeho kraja z njeprawom wobhadźila. Tuto wobhadźenje je Italska spytała jako kulturny nadawk kulożowacz a je abeźynski lud jako lud barbarow wopisowała. **Pschi nětczischim smyślenju Italiske je dorosumjenje po diplomatiskim puczu z postajenjom woprawdze njestronskeho rosrisanja njemózne a wojtanje njemózne.** Kěžor praji, so zu so Abeźynjenjo kóžpeho sranjenja na mjesach wsdali a zu so samo z postajenjom nakhwilneho neutralneho paźma spokojili, kotrejž zyle na abeźynskim kraju leži. To wschitko je so stało, hačzkuli naschi sukdźa so dale na wójnu pschihotowachu a nań wuzadowachu.

Abeźynska zebi rozsudnje žada, so by so rada wo wotstronjenje tutych ponérow postarała a so wojerske naprawy Italiskeje, kotrejž so wopaczne jako „sakitaze" wukožuja, sastajicz dała. Gdyž pak Italska rosrisanje sdźerzenja se 16. meje 1908 a rospominanje wschitkich pschipadow, kotrejž su so wot 23. nowembra bliško mjes Abeźynskej a Somalskej stake, wotpokasuje, potom zebi Abeźynska wot Swjazka ludow žada, so je sam se swadu saběra a po 15. stawje swojeho sdźerzenja należnosć pschepyta a dokładnje pruhuje.

Goering wo swojim rozrěčowanju z Lavalom a Beckom

Pruski ministerski president general Goering je njedźelu wjeczor sastupjerjow němskich nowin we Warschawje pschijał a je jim wo zwojimaj rosrěczowanjomaj z franzowskim swonkownym ministrom Lavalom a z pólskim swonkownym ministrom Beckom rosprajwjał.

Wo zwojim rosrěczowanju z Lavalom ministerski president rjekny, so je so z nim w Krakowje sli hodźiny dołho rosrěczował. Wunaj pak njejstaj jenotlíwe wězy nadrobnischo rospominałoj, ale staj so wo wschitkich dźensnischich wažnych politiskich praschenjach rosmolwjałoj.

S Krakowa je so ministerski president Goering do Warschawy wrócźił, so by so z zwojimi znatymi setkał, z kotrymiž je psched nětkrotymi měsazami na horitwje pschebywał. Njedźelu je won tež pólskeho swonkowneho ministra Becka wopytał, so by jemu wozobinsku zwoje dobuzarowanje pschi zmjerzi marschalla Pilsudskeho wuprajił.

Tež jeho rosrěczowanje z Beckom je nimale tři hodźiny trało. Wonaj staj wobeźe swěźcziłoj, so dobre a pschecźelske pozsahi mjes Němskej a Pólskej tež w pschichodźe zamjene wostanu.

Njedźelu wjeczor krótko po 10 hodź. je ministerski president Goering Warschawu wopuscźił, so by so še zwojimi pschewodnikami z porjadnym spešnym cźahom do Barlina wrócźił. Hač z mjesam pólski wyscht Morawski ministerskeho presidenta pschewodźeshe.

Wothłosy francowskich nowin wo Goeringowym rozrěčowanju z Lavalom

Psched wjednikowej rěcźu w němskim zejmje a po rosmołwje ministerskeho presidenta Goeringa a franzowskeho swonkowneho ministra Lavala su někotre hłoby franzowskich nowin sajimawe. Tak Parizske nowiny „Petit Parisien" pisaju, so je Němska znowa spytała, mozy, kotrejž su so z sakhowanju měra sjednoczile, dźělicz. Nawopak nowiny „Oeuvre" pisaju, so je Laval zyle prawje cźinił, so so njeje rosrěczowanju z ministerskim presidentom Goeringom wuwinył. „Echo de Paris" stónczenje pisa, so Krakowske rosrěczenje njesamóže pozsahi mjes Franzowskej a Němskej pscheměnicz. Jenak położenje pozbudźowacz budże drje hakle franzowskim nowinam możno, hdyž jim Laval sam swoju rosprawu poda. Tuta rosprawa so dźenja wutoru wocźakuje.

Jendźelske nowiny rosrěczowanje mjes Goeringom a Lavalom jako sapocźatk němsko-franzowskeje wotpjatosce wosnamjenjeja.

Žadyn woborny dawk

W Lessingskej akademiji w Barlinje je němski finanzny minister hrabja Schwerin z Krosigk psched wulkej zyłu pschiwobłucharjow wo sjawnych finanzach a hospodarstwje rěczał. Pschi spocźatku zwojeje rěcze minister na staru wěrnosć dopominasche, so so sjawnym finanzam pschezo tehdy hubjenje wiedze, hdyž so hospodarstwu hubjenje dźe. S pomozu finanzneje politiki móża so hospodarske wuspěchi a hospodarske sameny dozpěcź.

Wukrajnej radźe, so by Němska po jendźelskim pschikładze hódnosć měny pomjenschiła, minister wotmołwi, so je wulki rozdźel, hač jedym kraj hódnosć zwojeje měny pomjenschi, kiž nima žaneho wukrajneho dołha w zusej měnje, kiž najwjazy zurowinstwo z krajow je zwojej měnu dostawa ado hač ma wulki skład dewizow, ako hdyž to kraj cźini, kotremuž tute wumjenjenja pobrachuja a w kotrymž rosumliwa wotkhilnosć wot pospytow z měnu knjeji.

Wo dawkowych naprawach minister powała, kak dołhody dawkow wot konjunktury sjawnych dołhodow wotwisuja, a so so nimaju jenoż dawki hospodarstwu naklądowacz, ale so ma so hospodarstwo tež z dawkowej politiku wodźicz. **Won powdanje rasnje wotpokasa, so dhze němske knjezerstwo woborny dawk sawjesć.**

Wobsčerne sniżenje dawkow wschak swopředka njebudże możne. Hischcze zu tu krizowe symtki, kotrejž maju bo wosstronicz. Nimo teho maju so wulke narodne a hospodarske nadawki pschewjesć. Tež pocźeżenja, kotrejž su so z politiku wobstaranja dźěła pschewsake, dyrbja so wotwyć.

Wo dźěłowej knizy

Kaž hižo wczera pisachmy, je němski dźěłowy minister postajił, so maju dźěłacźerjo a pschistajenjo wot 1. junija t. l. sem dźěłowu knihu dostacz. Dźěłowy hamt dźěłowu knihu darmo wustajaja. Dźěłacźer a pschistajenj dyrbitaj na wustajenje dźěłoweje knihi namjet sapodacz.

Gdyž dźěłacźer abo pschistajenj dźěło nastupi, dyrbi zwojemu dźěłodawarjej dźěłowu knihu wotedacz. Tutón dyrbi ju derje chowacz. Pschedewsaczel dyrbi dźeń, na kotrymž so dźěło sapocźnje, we kaike dźěło so jedna a dźeń skónczenja dźěła sapisacz a wowukrucźicz.

Dźěłowe hamty wschitke dźěłowe knihi sapisuja. Po wukazu so z jasnowom hacz do jeneho léta khłosta, schtož wědźo zuju dźěłowu knihu, abo schtóż zwoju dźělo-

won knihi druhemu pśchewostajt abo schtój na ſ njeprawom wjazy hacj jemu dźełowu knihu. Na wopaczne abo njedospołne ſaſwjatanja do dźełowoje knihi móże ſo hacj do 150 hriwnow wjenjeżneho khłostanja abo jatwa położeć.

Pomnik za generalneho wyška z Kłucka

Póndźelu, na 89. narodninach ſemjerśeho generała ſnego wyſchka ſ Kłuda, ſo na tśěnym pohrjebniſchću w Stahnsdorfiu pomnik ſa tutoho wulkeho wójſkowego wjednika ſwjetowje wójny wotkry. Pomnik bęſche ſo po wjednikowej poruczniwoſći pſchiprawił.

Pomnik francowsko-jendźelskeho bróńjoweho bratrowstwa

Franzowſki wójnſki minister general Maurin rjekſeſche ſwobom wjeczor radu k dopomnjeću na dźeń, na kotrymż pſchi ſpoczatku ſwětowoje wójny pśeni jendźelſcy wojazy na franzowſku ſemju ſtupichu. Wón wojſewi, ſo ſo w Boulogne w ſeptembru pomnik ſtaji, kiž dyrbi na franzowſko-jendźelſke bróńjowe bratrowſtwo dopominaś. Sańdźenu njedźelu ſu ſo po zylej Franzowſkej dary ſa tutón pomnik ſbérale.

Dreždźanscy putnikarjo na hnadownym měrtnje

W Rożeńcu, 19. meje 1935.

Hižo łěta dołho puću ja Drježdźańscy katolikojo na naše hnadowne měſtno, ſo bychu tu pśi maćeri Bożej nabožneho a dušineho wokſewjenja pytali. Zwjeſa ſtawa ſo to pśecy po dwěmaj łětomaj, ſo ſo wjetſi pŕocesijon zarjaduje. Zańdźenu njedźelu bęše zasy wjele pśez 200 putnikarjow w pjećich wulkich autobusach pŕikhwatało. Pŕi jězbje pśez Radeberg zwonjachu zwony tamniśeje katolskeje cyrkwje. Jich puć wjedźeše dale pśez Kamjenc, Jěžow, Njebjelčicy, Pěskecy, Smjerdźańcu do Ralbie a cheychu tak zdobom nawječornu Łužicu zeznać. Tak pŕijědźechu khětro zapozdźeni do Ralbic. Tu posweći ſ. arcyměſnik Żur nowu khorhoj putnikarjow. Z njej na ćole ćehnjechu pśez Łazk pěſi do Rożanta, hdźež jich k. administrator P. Romuald powita a do cyrkwje wjedźeše, mjez tym zo zwony z mjeźdźanym hłosom zdalenych putnikarjow witachu. Pŕi mócnych zynkach pśećelow, kotrež buchu hakle njedawno wot Budyſkeje firmy Eule derje zwurjedźane, podachu ſo do cyrkwje. Druźki njesechu postawu ſwjateje Marije.

Na to mějeſe wjednik pŕocesijona, k. dr. Leo Sudbrack Rożu mšu a putnicy ſpěwachu pŕi tym němſke kérluše ſ pŕewodom pśećeli. Swjatoćne pŕedowanje mějeſe město generalneho vikara dra. Soppy k. arcyměſnik Żur, kiž pobožnym pŕipoſłucharjam mać Bożu pŕedſtaji jako pomocnicu ćłowjekow, kotŕiž móża ſo we wſěch ćełnych a dušinych nuzach z dowěru k njej wobroćić. Po dłěſſej pŕipołdnišej pŕeſtawcy, w kotrejž ſo putnicy ćełnje w hospodach w Rożeńcu a Sernjanach wokſewichu, dojědźechu ſej do Marijneje Hwězdy.

Tu wobdźělichu ſo najpŕijódcy na łańcanskim nyſporje duchownych knjeżnow a wobhladachu ſebi po nim pod wěcywnoſtojnym wjednistwom cyrkeſ a cyrkl. klóſtr, tak daloko hač je cuzym pŕiſtupny. Potom rozbŕójichu ſo po wſy, dźěchu do korčmow na kofej abo woptachu ſwojich pŕiwuznych, dokelž z klóſtra a z wokoliny ſu mnozy w Drježdźanach woženjeni a tuž wužichu tutu pŕiležnoſć k wopytej. Wokoło 5 hodźin pŕedſtaji ſo za wobdźělnikow wulki film „Bratra Konradowa ćeſć“, jomu pŕedchadźeſe pŕedſtajenje ſtareho a nowcho Roma. To ſo sta wo wjeſnym hoſćenu. Po ſkónčenju dźakowaſe ſo wjednik pŕocesijona, k. dr. Sudbrack, wſitkim wobdźělnikam, wosebje pak zarjadnikam. Wokoło troch hodźin a wjećor po mejskim nyſporje pŕedwjedźe ſo film za dźěći a dorosćenych.

Woni wobdźělichu ſo też na mejskej pobožnoſći. Tu powita jich k. F. Norbert a wuzběhny wosebje jich nabožnu ſwěru, ſo wěrni njeſu ſ wulkeho města won na kraj a tak ſu njebojazńje wuznawaja pŕed ſwětom a ćłowjekami. Potom zarjadowa ſo ſwěćkowy pŕocesijón na klóſtrſkim dworje, ſtoż rjany ſ óśe zhudźi a wſitkim, wobdźělnikam kaž pŕihladowarjam, w pomjatku wostanje. Pŕi tym ſpěwachu putniey kérluš wo najſwjećišim ſakramenće. Tu ſwjatoćnoſć ſkónći ſo z khwalbnym kérluſom Ambrozija.

Bórzy po tym nastajichu ſo putniey na domjaca a wróćichu ſo zbožownje do krajneje ſtolicy, dozběhnjeni we wěrje a w dobrej nadźiji, zo po łětach a dnju zasy pŕińdu na hnadowne měſtno maćerje Bożeje w katolskich Serbach. Zdobom dyrbi ſo naſpomnić, zo też domjacy na putnikarſkich pobožnoſćach a pŕedſtajenjach bohaće ſo wobdźělichu.

Posledni puć wobdźelnikow hlinjaneje budki a dopomnjenki na nju

S Zaſowa ſo nam pſche: Sańdźeny pjatk popołdnju ſtrowmahśichu ſo ſtudnjańcy, dalſchi ſwójbni, pſchećelſcy a ſnaći najſcheje we wołkolinje a też dale po zylej Delnjej Łužicy derje znateje Lily Domaſchkoja w Zaſowje pod hrodźiſchćom, ſo bychu ju k rowu pſchewodźeli. Pſchi ſtrowym a dobrym rosumje, kotrejż njeběſche ju hacj do poſlednjeje khwile wopuſchćił (bęſche hiſchće poſledni dźeń ſtanjena a wobſtarſche dobreje myſle wſchitke donjaze dźěła), bęſche wona mjez druhim tśi wězy poſtajiła: ſo dże być do rowa położena we ſwojej ſtujebjeńſkej ſerbſkej draſce, pśimo na jeje narownym kanjenju dyrbi być ſerbſke a tśit k pŕeſwanju dyrbi być Lukaſch 24, 29: „Knjeże, woſtań pola nas, pſchetoż wjeczor bywa a dźeń je ſo nakhilił“.— Tak wotpočiwaſche nětko we ſwojej njeſej ſerbſkej ſtujeńcy, wupyſchena ſ njeſapomnićkami a bęſche ſe ſwojim njepſchemėnjenym kharakteriſtiſkim wobliczom, — kaž by ſpała, — njewuprajom-nje doſtojna a rjana. W 4 hodźinje bęſmy wſchitſku hromadźe, noſcherjo ſtajichu ju won pſched khěžu a po wuſpěwanju dweju ſerbſkich ſtožu knjes farař Wenzka ſwoje pŕedowanje na te wubrane ſłowa a pſchedſtaji nam ſiwjenje ſemrěteje, kak je ſtebi wot ſameje młodoſće ſ próżnym a pilnym dźełom ſwój wſchědny chlěb ſaſłužiła a ſo ſiwiła we wulkej ponižnoſći a jednoroſći we nědnu-ſim domeċku ſwojeju ſtarſcheju, kotrejż je jara lubowała a cešćiła, pſchejo prajo: „Wſchudże je rjenje ale doma je najcešćiſcho“. Je ſiwa była w pſchesjednoſći ſ Bohom a tak je mohła ſiwoje ſiwjenje ſtónčiċ ſ ſłowami: „Wótcže, do Twojeju rukow poruczam ſiwjeſoho ducha“.

Pſchewodźachmy ju na to ſ jeje lubosneho domeċka won, pŕeċej wot nětkuſchneho hrodźiſchća, kotrejż bęſche jej hacj do ſmerća ſiwjenja tak k wutrobje ſroſło, pŕeċej wot jeje kwětkowych hrjadkow, pęzikowoh, hołbjow, kaċkow, ſchtórzow a wſchitkich najwſchelakoriſchich ſiwych ſtworjenjow, kotrejż bęchu ju wokoło njeje mjerwili a jeje wutrobu roſmjeſelili, pſches wjeſku na mały Zaſowſki kerchow pod khójnami, hdźež hižo dawno wotpočinja jeje ſtarſchej a pŕjedowniży. Wjele ludźi, wobeſje ſónſkich ſe wóſy, bęchu ſ nami ako pſchihladowachu ſ naſdala. Po wužohnowańſkich ſkowach knjeſa farara Wenzkeho pſchiſtupi knjes fraŕ Schwjela k rowu, wupraji poſledni poſtrow Maſchiju Sſerbſkeje a ſerbſku pěſeń, kotraż bęſche każ ſtworjena ſa ſmuŕcu a ſa mějſto jeje wotpočinka. Do rowa padachu ćežwjene kwětki a módre njeſapomnićki. A hdyż bęſche hórka nałpyana, runaſche ſo ſkoro pśiſanej nałětnej kwětkowej hrjadzy, tak bu ſtała ſ wěnzanu pokryta; mjez nimi bęſche wěnz wot Maſchiju Sſerbſkeje ſ wénowanjom: „Dobru nóż, luba ſotra!“

Wróćichmy ſo do hlinjaneje khěžki, kotraż móżeſche wulku licżbu pſchewodźerjow ſedy wopſchijeċ. Po ſtarym nakońcu bęſche tu ſa nich mała hoſćina pſchihotowana. Knjes farař Schwjela da ſo ſ wjeſnym wjeſerjom, kotrejż ſom Kockjanerjom do roſwjeċowanja a wuložowanja jeſtwow mjenowm, wſchitkim ſo woddźěkichu, jenož Lisa Domaſchkoja niż, kotraż bęſche jenu ćaſto pilnje pſchi tom pomhała. A też pſchi roſmolnje pobrachowaſche nam jeje ſiwjenjowy ſpytomni — kaftejeni, — kotrejż ſtojachu na nadſtejſkach a lawkach we wſchěch możnych wulkoſtejach, ſtrowach a barbach, tóżkate, ſpiċate, kuložte, kóſmate, połne jehłow a pupkow. Jim budźe jeje lubosċ pobrachowaċ.

Knjes farař Schwjela ſpominaſche ſ jara rjanymi a wutrobnymi ſłowami na ſemrěteju, prajiſy, ſo ſwět jamy ſtoċanych horow nima, ale ſtoċane fornjatka ſu wſchudże rozpiſchene a ſkowane a taſke ſtoċane fornjatko bęſche Lisa Domaſchkoja po ſwojim duchu. Wjeſchi dźeſ ludźi widźi człowjeſku wobonoſcej jenoż we ſwonkowneſtoſći, wjele ludźi ma dobru jědź a połny ſołdk ſa wobonoſcej, jeje wobonoſcej bęſche w tom, ſo mějeſche wótreho ducha. Je widźała a roſumiła bliſke ſunje tak każ dalokе, je wobeſje też lubowała ſwoju ſerbſku rěċ a jeje ſajim bęſche rady pſchi wſchěm duchownym pŕoſowanju ſa naſche Sſerbſtwo. Hačrunjeż naſchu ſerbſku rěċ mały lud rěċi, dha je wona tola nješchto jara wobſebneho, worjoł mjez derje jara wyſoko lětaċ, ſa to pak pſchetrjeſchi jeho ponižnoſć, ſołobiċ w ſpěwanju a tak ma małke ſunje tak ſwoje rjanoſće każ wulke. To je naſcha luba ſemrěta ſotra, derje ſpóſnała a po tym je była ſiwa. To prawe a najwobeſnjiſche pak by było, ſo bychu wſchitſcy, kotŕiż ju ſnjejemu, tajkemu wuſnaċu pſchihlaſli a naſchu luba ſerbſku rěċ, a wſcho, ſchtoż wot naſchich pŕedownikow mamy, tak cęſcéjili a lubowali każ wona. Naſcha ſerbſka rěċ, naſcheſ a ſyle naſche ludſtwo ſu tak wobeſne, ſo też naſcha mjenſcha wuſlichnoſć naſ ſaſo a ſaſo napomina, ſo bychmy ſebi to ſoberjeli a wukhowali, ſchtoż mamy.

S tajkim roſpominanjom w naſchej lubej ſerbſkej rěċi je nam farař Schwjela te hodźinki w Domaſchkoju domcha jara rjane a pſchijomne ſcżinił. To běchu też cęi ſacjahli, kiž hewak Sſerbſtwom ſdala ſtoja. Pſchi domoźiciu pra-jachu, ſo ſu ſrjédka bdy na tak rjanym pohrjebje byli. Najbóle pak je ſ tym roſwjeſelił farař Schwjela Marianu Liſmu ſotru. Wona jemu hnuta ſwój dźak wupraji ſa wſchitke jeho lube ſłowa. Tak bęſche to w dušu jeje, kotraż je ſiwojim cżłom wjazy mjes nami njebęſche.

Marianje Domaſchkoju pak njech nětko te hwězdne hrjadki prawje rjenje kcżeja a ſchtórzy prawje pilnje ſlježa, ſo by we ſiwojej ſamoće ſrudnym myſlam ſo njepodała, ale ſo by ſo hiſchće dołho w lepſchej ſtrowoſći ſa nětko ſiwojeho ſiwjenja wjeſelicż mohła!

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncżk

24) (Pokračowanje.)

„Luby człowjeczko, njeſchwataſce tola na nutje tak, hewak ja tón liſcżik doſmka njenamakam“, proſy jeho Schkowroncżk. „Ja tón liſcżik ſyle wężce nětkuſe mam. Njemóżu ſa to, ſo ſo njepſchijmeſchijeſch, ja ſo ſo ſkowak a ſo dyrbimy jón pytaċ“ — a hižo ſtaja korċik na ſemju, k nowemu, na dołkadne pſchepytowanje kapżow ſo hotuju.

„Schtó dha by tu cżakał! Bężże, ſo bychu ſtónċenje ſaċżinicż mohli“, ſawoła ſarjadnik a borzżeſche nješchto wo hłupych wjeſnjanach. Ale Schkowroncżk jemu na ſłożo njeſrofamni. Schkleńcżane durje ſo ſa nim jenoż tak ſaprażnychu, pjatu jemu minuale pſchiſtupnychu, kluċ w ſamku ſaſchjerċerja a nowy wobraſ ſo ſa ſójdej kroċżeſe roſwjeſche. Ale dźěduſchċi myſli ſtajnje na jemu wjeż.

„Hdże dha ſym tón liſcżik jenoż tykmył?“ ſ dokładnoſću a ſwědomitoſću, każ bę ſmuċżeny, ſo ſebje ſamehu praſcheſche a na nikoho njeſedźbuju hnydom na pŕemjm khodźeńku ſaſta a po wſchěch kapżach pytaſche: „Wjeſchako a to wódſał“, nadobo wjeſeły ſawoła, liſcżik ſ tobakowego mješchka cżahajo. „Bohu dżakowano, ſo jón nutkarik njeſſym“, thwaleſche ſej a cżerjeſche wrěcżo k dwórniſchcżowemu wukhodej. Ale tam ani cżłowjeka wjazy njebęſche.

„Hiſchcże hychu ſej wo nim myſlicż mohli, ſo ſym bjeż liſcżika jěł“, roſpomina muj a hnydom rajnje ſ ſnjehom na ſamknjene durje ſaklepa, ſo ſchkleńcża w nich ſajdźerċża. „Sprawnoſć nade wſchitko. Hdyż je to wote mnie dyġnł, jemu to też dam“, njeſlerjenje pſchejmuſowaſche a hładaſche muts, hacż ſo bórzy brodata hłowa kruteho ſarjadnika njepokaża. „Hacż do wjeczora tu tola ſtacż njebudu“, ſo roſmyſlowa a ſaklepa nětko ſ cżakanu na durje. To pomhaſche. Hnydom pſchibóża ſa ſchkleńcżu mádra cżapka a pod njej pokaſajſchtej ſo ſeſcherjaċej brjowzy a ſylne wuſy.

„Schto je ſo ſtało? Schto ſo ſem cżerjeſche?“

„Njeżu tón liſcżik“, pokaſuje Schkowroncżk pſchiſcheſcżipjenej liſcżik.

„Ale dżicże mi ſ tym ſ djaġeż!“ ſo wrótnik hněwny wobroċżi.

„Kdże dha tu bydła?“ ſo też Schkowroncżk roſhori, tykny twjerdy liſcżik ſ rózkom ſa woknewy ram a nětko hakle ſpokojom wotſkładżeſche duzy ſej bórzo: „Sara ſdwórliwje mje ta Praha runje powitała njeje“. Ale bórſy ſaby na liſcżik, na jeleſniſu, na proſeſora, na wſcho ſaſchle a pſchitomnoſċej ſej wiſchu jeho kedźomoſċej wużada. Saczu twjerdu dźěſbu pod nohomaj, ridwroanje wſowoj jeho pohluſchcżeſche, nechtó nahle jawoła, ſa ſamym khribjetem ſaſłyſcha wótre durjenje na ſwón a, prjedy hacż ſo wobroċżi a ſhraba, wóſ elektrifeje dróżowoje żeleſniży błiſko njeho mimo jędżeſche. „Bhi“, wotpłuny ſej wuj, „to ſym ſo ſtrożił — to budże najſterje ta wróżna elektrika żeleſnicża. Cżěri ſaj ſpkóſchena, cżłowjeka by ſajeċa mohła“, a cżamparſche k wojeſ, kiż ſe njedaloko na kolijach ſaſtał.

„Sċże wy ta elektrika żeleſniża?“ ſo mějiſoce dla ſarjadnika wopraſcha, kiż ſo żady w próżdnym wozu po brůży roſhladowaſche, njekhwata-li wot nětkuſe nětkaſi puċżnik.

„Wóſo“, wjeſele wotmołwi. „Cżżeċże ſ nami jěċż?“ „Nó, hych, cżemu dha njehych“, Schkowroncżk pſchiſłoſnje.

„Tuż ſo k tomu mějeċe — khěts — thěts!“

„Sṅadź tola njepſchecżeſej na naſ njeczehnje — to je ſnamy ſpěch a khwat“, muj ſoſo kwarі a kroċżnje ſo do wója. Lědma bę ſo dożywiły, ſarjadnik ſ nałym hwiſkom ſajwiſda a wóſ jędżeſche. Tehdy kuċżeſachu na Praſkich dróżowych żeleſniżach, wożebje na jich kuċżnych ſaſtańkach, wopraſowże idyliſke poměry. Wóſy běchu jenoż rano a pſchipołdnju nětkaſ połne, pſchepjelnjene pak jenoż tehdy, hdyż ſo nad hrubom, pŕóchom a ſajanu ſtowżateho měſta miłoſċżiwe njebjeſa ſkane ſmilicżu a ſ nałym ſiwokom poċżachu jeho womaſane wobliczo woptokowaċ. Sa dżeſaċż halerjow mójeſche ſo pjeċż ſaſtanicżkow dalo jeċż a ſa dwaġeċżi wulicżna żeleſniża puċżnika yot dnja wożeſche. Sarjadnik běchu jara ſdwórliwi, praſchachu ſo: „Pſchejeċże ſej, proſchu, mały liſcżik? Wulki? Pſchejeċże ſej wjeſelu dwaj kraja rjej pſchepitka, pomhachu ludźom pſchi naſtupowanju a pſchi wuſtupowanju, prajachu jim to: „Knjeża“ a ſamóżachu ſamo wożeſſy ſtrowicż. Hdyż ſo na Smichowſke dwórniſchcżo w dwěmaj pſchihna cżaſ ſ Pſchiſnja a ſ Domażlż, cżakachtaj hižo pſched dwórniſchcżom dwaj wojaj „elektrikeje“, pſchijeſchtaj wſchitko, ſchtoż ſ cżeha ha wuſtupi a dyġſche ſo wjele dale dowjeſcż. Sċżehowaſchu wſowoj dróżowoje żeleſniży pak ſ dwórniſchcża ſyſeſche pŕózdne wotjędżechu. Sakle „Pola jandżeła“, druhdy hałe „Pola mojſta“ pocżachu ludźo ſaſo do wjeſe naſtupowacż.

Do taikeho „ludapŕúſdneho“ woſa ſo Schkowroncżk dóſta. Wopraſowdże ſo jemu w nim ludźeſche. Staj ſo kolichi na kolenje a bystrje ſo wokoło hejże roſhladowaſche. Wóſ ſo jemu poruniżo maliċżkim wotdźělenjam w żeleſniżu ſda wulki łaj ſbéża, wóſ Torhanowſkeho knjeſa hrabje — tón ſchkleńcżany — ſo ſ tymle ani pſchirunacż njehodźeje, mohł rjez, ſchkorpałowa, hrajka ſa dżeċi. Se ſchleńcżanymi wokнami a durjemi Schkowroncżk na wſche ſtrony hlada a roſmjeſuje: „Khort najmaj, jędżemy każ ſ hluſtom a tola njewidźu ſane konje, ani wuheſi, ani ſamu ſoſu, mótibun pŕédku ſapſchehnjenu njewidźu. Borżżi ſo ſ brunczi to jenoż każ w łéċże cżełeċżi. Pócżnjeże-li to cżełeċżi wacż, nichtó to njeſadżerji, ani wotejżi to nima, ani ſo nadło na tym nihdże njewidża. Aha — tón pŕeni najſterſi lenktuje“, pomyſli ſej a ſahlada ſo na wodźiċżela, kiż ſ prawej ruku lohzy wjereċżeſche małe koło ſ latcżeho ſcżita. „A ſchto tón ſady ſ tojchku na brjuſche? — Cżemu pak dyġ tu ſteji?“ wobroċżi Schkowroncżk ſwojej wożi ſ ſarjadnika. Ale tón ſo hižo k njemu mjerżeſche.

„Tak, hdże pak jędżemy, muju, hdże?“ ſo jeho wjeſele wopraſcha, wocżinjejo tojchku a ſ poſtawi ſej ſ papjerkami hrajkajo, każ bychu to karty byłe.

(Pokračowanje ſcżehuje.)

Ze Serbow

W Budyšinje, 21. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Najbohatši tón, kiž najmjenje trjeba

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor w 7 hodź. barometer 749, hygrometer plus 6, najwyšša dnjowa temperatura 19 stop. cyplotty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 749, hygrometer plus 3, najnižša temperatura w nozy 7 stop. cyplotty. — Nad frjedźnjej Europu je so wysokina wupsčestrěła. Wona je so se Schpanišleje k nam sćahnyła. Hačrunje pola Jendźelskeje a nad Nalšichim morjom nižinje lejitej, wyšina tola zwoje knjeźstwo pola naš hišće wobkhowa. Tutej nižinje šej pomjerniše cłahej. Nad Balkanom a nad Litwu wcjera tehorunja nižinje lejeshtej. Wonej pak so sćejźa na wjedro w nasšich stronach wuskutkujetej. Pšchi tajkim rospołożenjun wjedra pak wjedrawuštojni wocakuja, so rjane dny dołho njewobkhowany, ale so so wjedro bórzy sarju nětkaš pschemèni. Najšserje budźe wono nětko trochu cyplotšiche, hdyž a hdyž znadź njewjedra pschicahnu a ſ deschcjemi rjane wjedro pschetorhnu. — Jutšje frjedu šłónčko 4,03 hodź. shhadźa a so 7,51 hodź. khowa. Mjeńocyk shhadźa jutšje wječor 11,52 hodź. a so rano 7,24 hodź. khowa.

— **Wuhlady na wjedro sa jutšišchu frjedu: Cyopke a k hrimanjam pokhilene wjedro.**

*

— **Pobjedźenje podkrjeńeneho wubjerka Budyškeho hamtšeho hejtmanšiwa.** S pschedźiwdźenym hamtšekho hejtmana dra. Sieverta je so pondźelu dopołnja we Budyškim hamtšim hejtmanšiwje pobjedźenje podkrjeńeneho wubjerka wotmě̌ło. Hamtšeho hejtman w nim wosebje, so su mě̌to wustupjenehe stronarja Pětšekhi we Brěžnje stronarja Schettena w Smilnej sa žobustawa podkrjeńeneho sjedźa a stronarja bura Pfanne we Hodźiju jako žobustawa podkrjeńeneho wubjerka wuhwolili. — Wo hjesdźěšoscji mózeše hamtšekhi hejtman dr. Sievert sdźěłać, so je ličba njesaſužerjow w Budyšim podkrjeńu sa dwaj mě̌zazaj ſ 4923 na 3403 wrócio shła. To je wotbywk 1520 wožobow abo nimale 41 prozentow. Pornjo najwjetšeho hjesdźěšoscji 15. februara 1933 je wona wo 75,7 proz. woteběrała. — Se krajnych pjenježnych srědkow k wołoženju spomožestwowych cźežow je podkrjeź w dwěmaj ratomaj 30 160 hriwnow a je srědkow němšekho stata jenož 770 hriwnow dostał, dokelž hjesdźěšoscj pod jenym prozentom wobydlerstwa leži. — Wubjerk na to pschegmejnowaniu nětkotrych sahonow mjes mě̌stom Budyšinom a mjes Bórkom a Wurizami pschihkoßowasche. — Po rosprawje hamtšekho hejtmana dra. Sieverta je ličba narodźenjow a wobsamknjenjow mandźelstwow pschiběrała. W lěče 1933 je so jenoź 1343 narodźenjow a 1036 semrěčow naličšiło. W lěče 1934 je ličba narodźenjow na 1763 stupiła a ličba semrěčow na 1020 padła. Wobsamknjenjow mandźelstwow je w lěče 1933 jenoź 886 było a je w lěče 1934 na 1144 pschiběrało. — Knježeńtwowy radźicźel dr. Vater wo sahnaczu tšjoch schćežkow we Strózišchcu. — Korczmarške konzeßije su so pschiwolile: Kurtej Fiali w Pomorzach, Khorli Schwerej w Motydle, Kurtej Libschej w Prěčzach, wojeńskemu towarśtwu we Wolbramozach, Margaretče Anderšowej w Budeschzach, Mari Mannheimowej a Jegorowej Paulej w Schěrachowje. Kantiny wokoło Kłomarskeje hory w Semizach-Tumizach běchu prožnje, so by so porjedźenšti cźaſ sa napitki podleschć, dokelž dźěłaczerjo wozebje dny wupłaczenja msdy dźěše w šale wostawaju a tam wječerjeja. Po namjeze wokrjeńneho hejtmanšiwa so jim porjedźenje bjesalkoholowych napitkow a piwa a sdobom podleschenje porjedźeńskeho cźaſa po słónčnju dźěła wo połdra hodźiny dowoli. — Hamtšti hejtman dr. Sievert hišchcze potom wo nuſowych dźěłach w Puzkowach rosprawješe, sa kotrež bě so 3500 dźěłaršich dnjow wobliczilo. Sa nje pak je nětkaž 6000 dźěłaršich dnjow trjeba, tak so 75 nuſowych dźěłaczerjow hišchcze nětkaž 3 abo 4 njedźele dźěło namała. Wubjerk trěbne podleschenje tuteho nuſoweho dźěła na wědomje wza.

— **Sakska krajna lotterija.** Pschi pórdźelnišchim cźehnjenju 1. rjadowneje 207. sakſkeje krajneje lotterije (1. dźeń) padźe bobrycze wo 20 000 hr. na cźišło 157279; dobrycze wo 3000 hr. na cźišle 9190 61811; dobrycze wo 2000 hr. na cźišła 51310 101518 107102 117439; dobrycze wo 1000 hr. na cźišła 18526 29127 50631 58465 62246 70160 88124 126658 151599.

S **Budeschz.** Tudomna wotnožka NS-swjatska frontšich wojowarjow (Stahlhelma) je sajšłu njedźelu swoju nowu khorhoj poswjeńła. Dopołdnja žobustawa a wo [illegible] kromanje kemšich dźěchu. Po kemšachach so k wosebjemu pomnjeſ na pohrjebnišchcu wěnz położi. Wotnožnyny wjednik Ebermann na padnjenych towarśchow spominasche. Pschipołdnju žuſnedne wotnožki Budyšeho wotkrjeſa do wěnz sačehnjeného. Wječ. běšche so ſ khorhojemi wunyšchika. Na turnowanišchcu Leſſingšeje šchule so cźaſ stupaše. Też wječne towarśtwa a swjatši so na cźaſu wobdźělichu. Potom so cźaſ ſ łudźbu přes wječ na městno pschi młodźinowenje hibaše. Bórzy po šestupanju wokrjeſneho wjednika Wóhmer ſ Budyšina je ſwojim namětnikom Nowakom pschijědźe. Jako bě wotkrjeſny wjednik nimo frontu sesnowanych kročźił a běšche Stahlhelmowa kapała pschespolo pištała, wotnožnyny wjednik nowitańše słowa rěčeše. Budeschzanske muzike spěwne towarśtwo Sanktus wot Franza Schuberta wuspěwa. Farař Bójs měješe poßwjeceńšu rěč. Wón ikrótka němšeho luda pucź wopora wopiſowaſche, po kotrymž je so wón saßonamakał. Na to farař khorhoj poßwjeci. Potom wotkrjeſny wjednik Wóhmer towarścha Mewesa je khorhojnika postaji. Po wotjeźetym spěwje muzikeho spěwaneho towarśtwa wotkrjeſny wjednik Wóhmer wo prawej towarśchnoscźi rěčeše. Jeho słowa do ućikrócnje słuchu na wjednika wuſlinczaju. Němška hymna mózne sakłinča. Wjeſnjanoka Rietzel jenemu wójſkemu cźeſkostrajenemu cźeſtny khijź za frontšich wotwarjow pschitykny. Też druhim je cźesne khijże pschepodachu. Sswjatocźnoscź je ſ Horſta-Weſſelowym sprěwom stónczi. Potom je sašo ſwjedźeńšti cźaſ po wěnz hibaše. Na Dwórnišchcowej drózy wobdźělnicy němsko wotkrjeſneho wjednika krocźachu. S namjetnym koncertom a towarśchnoſtnym wjeczorom je swjedźeńšti dźeń skónczi.

S **Khójnizy.** Mała žiwnoscź, wobſtejaca ſ domkeho, hrodźe, pschiwarjenje brožnje a dźesdźa torzow leżownosće, je w Khójnizy za pschedań. 3500 hriwnow ma je napłaćicź. Dalše je jich nasamſchego wjeſnjanoſty sdonicź.

S **Hněwježa.** Po wjchej Němšej ſila sa kišaku pizu twarja. Też w naſchich stronach je to stawa. Bur Hilbjenz w Hněwježach je žrěbi hižo tři ſila natwarich dał. Jan Duczman dwě šile twari. Pawoł a Jurij Duczman mózetaj hakle nasymu se ſwojim twarom sapocźeć, dokelž twarjay mišchérjo ujemóża nadobo wiche šłasane ſila twarich sapocźeć. W Bórku su so prjedy sa twar rosſudźili a tehodła su tam hižo nětkotre ſila hotowe. Twar jeneho ſila 250 hriwnow płaći. Kaž je znate, němški stat khětry pschibérk k temu dawa. Tehodła by dyrbjał tóžby ratać, kotremuž je to nětkat mózno, žrěbi ſilo łatožicź. S tym by so njedoßahanju ſtónje pizy sa cźaſ symy najšerje wotpomhało.

S **Hněwježa.** Tudomni gmejnjzy sastupjerjo so sańdźenu njedźelu w tudomnym hoſcźenzu do poſedźenja seńdźechu. Mě̌schcźanoſta Wjenada jim ſtrótka wojſewi, so dyrbja so wšy Bórk, Matšezy, Hněwježy, Wownjow, Delnja Kina a Bosankezy do jeneje gmejny ſjednocźicź. Gmejnſke sydło by dyrbjało w Bórku bycź. Pschitomni so jenohłósnje pschećiwo tutemu planej wuprajichu. Też druhe mjenowane wšy chźeđża w pschichodze ſamoſtatne gmejny wostacź.

S **Khwarcźa.** Wjele wopytowarjow běšche so ſeschło na filmowy wjeczor, w kotrymž so Oberammergauſke pašjonſke hry pokaźachu. W pódlanſkim programje so na rjanoſeje alpow a wokolinu Oberammergau pokaſa a potom ſcźehowachu ſiwotańtawne pschedstajenja Jeſuſowego cźeſenja, kotrež so tóžde léto w Oberammergauje pschewjedu. Pschedwjedźeſ k temu ſ wuſtojnym wutkadowanjom bliźſche roſjasnjenja dawasche. S wulkim ſajimom so pschitomni do hry ſamjeze ſašimchu. Sa tóždeho wopytowarja wostanje to hłuboke dojimjenje.

S **Khwarcźa.** K rosprawje wo 30lětnej dźěławoſeji wohnjowjeje wobory mamy hišće dodać, so je pokładnik a wobornik ſ. Gubich tohorunja sa 25lětne zwěrne pohoſtawſtwo diplom ſ pschipiſkom a ſnamjeńſkeho jwjaſka ſaſkich wójnſkich wobornow ſ rukow wopalneho mišchra Jiſrała dóſtał.

Z **Radworja.** Koncert „Meje“ je so njedźelu jara rjenje wotmě̌ł. Programm měješe 18 cźiſłow, 16 spěwow, 1 baſeń a 1 wjeſoły wustup: Žona rěč zhubiła. Ruka, kiž by cyły wječor wopiſała, hišće khwila njeje namakała, tuž njech naši pśeceļo sćerńnje wocźakńu.

Z **Radworja.** Zańdźeny tydźeń sta so tu w šuli njezbožu. Dźěći sebi w přestawey na šulskim dworje hrajkachu. Při tom stupi hóle druhemu, Jurjej Bětey z Młyna, za nohu. Tuta so złama. Knjez dr. Liebe bórzy přijědźe a wza hólea sobu. Tola dyrbješe so potom do Budyskeje khorownje dowjesć, hdźež so nětko lękuje.

Z **Ralbic.** Zańdźenu njedźelu 19. meje wuhotowa Ralbičanska serbska zwučowanska jednota DJK we Sernjanach pola Bjeńšee jara derje wopytany zawrjeny zabawny wječork. Po zawodnym spěwje „Hdyž čehnjemy bratŕa“, powita předsyda jednoty, k. p. Bjeńš-Šunowski lubych hoſći. Potom poskićichu zwučowarjo někotre rjane serbske spěwy. Też 3 basnje so wot sobustawow z wurazom přednjesechu, Čišinskeho „Maćerna rěč“ a „Naléćo“ a Nowakowy spěw hólčiny „Bratŕa ruku k zwjazkej swéry“. Po krótkej narěči k. prezesa skónči so prěni dźěl programa ze spěwom „Stóź chce spać, njech spi“. We druhim dźěle zahrachu sobustawy tow. DJK po na-

Hospodarski rozhlad

Wutoru, 21. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,77
1 jendźelski punt	12,295	100 českosł. krónow	10,345
100 šwajc. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlinska burša 20. meje. Pschi dźensnišchim tydźeńſkim spočatku běšche měnjenje sa aktijowe hódnoty niz wjazy tak krute, kaž w pschedchadnym tydźenju. Po burſy mjenowane kurſy deše so pschi sapocźatku něšchto pschekrocźichu, tola dalše wuwicźe njeběše jednotne. Se ſtronu publika pschedležacu hišćeze některe kupne pschikłady, tola kuliſa ſtórje a radšcho wotpschedawasche. Też po prěnich kurſach wosta wobkhod měrny. Na rentowych wikach tehorunja kurſy popuſchcźachu. Wukrajne renty dźěła wo něšchto mało postupichu. Ruſke pojcźonki běchu po pschedchadźazych kurſach žłabiche.

Barlinſke žitne wulkowiki 20. meje. Powschitkowne położenje na wikach je njepscheměnjene. Wobrot pobihuje ſo dale we wulkich mjeſach, dokelž naprašchowanja je ſtrony pschetrjebarjow ſu dale ſtabłne. Sa krute mlynſke płaćišny ſo pšeńcźa a rožła bohacze poſtiśkaju, něšchto ſajima wobſteji ſa pšeńcźu pschi morju a nad Rhinom. Barlinſke młyny maja ſajim ſa prawe pódnje dodacźe. Rožła hodźi ſo po waggonach w małych provinznych młynach ſaměcźicź. Swužowanje k pizowańſkim ſamėram njeje ſo pokěpſchiło, eſtnowa pšeńcźa je wot tónza tydźenja žłabiſcha. We wowšu a jećmjenju k pizowanju ſo ľedma wobkhodowaſche, dokelž njeje polticźenjow. Jećmjeń ſa induſtriju ma měrne wiki. Sa to pak je jećmjeń ſa piwarńe khětro njewobkhodźowany. W pšeńcźnej a ržnej muzy ſo ſtare kontrakty wotwołaju, k nowym wotſamknjenjam ľedma dóńdźe.

Wežera płaćejcźe w Barlinje zeńtnar

pschejźy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožń R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	20. 5.	17. 5.		20. 5.	17. 5.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10 5-11.7
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jećmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
jećmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	rapa. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rožana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
rožane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	rožana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	jećna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za jećmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0.

Płaćizny za rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

20. meje 1935 Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skóne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 127

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	40—42
Starše	37—39
Hewak połnomjasne, młode	33—35
Starše	25—32
Mjasne	—

Byki 241

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	38—40
Mjasne	31—37
Snadnje wuwite	30—33

Jałojcy a krowy: 428

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	37—41
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	30—36
Mjasne kruwy	24—29
Snadnje wuwite kruwy	18—23
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	39—42
Hewak mjasne jałojcy	36—38

Wowcy: 656

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	46—49
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	43—46
Mjasne wowcy	34—40
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	32—37

Celata: 1036

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	64—65
Srěnje kormjene čelata wot cyca	59—60
Snadnje wuwite	42—50
Najšpatnišše	33 40

Swinje: 3211

Tučne swinje, přez 300 kg. čežke	50—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	47—50
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	44—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	46—47

Edenowe dźěło w Genije

Londonſke nowiny „News Chronicle“ pišchu, so je jendźeſke knježeńſtwo wo italſko-abeßinſkim praſchenju wobſamkło, lordej Ebenej pschi poſedźenju rady Swjatſka ľudow w Genije dołpołnje ſwobodnu ruku dać. Jenm je ſo pjeca poručiło, ſo by wuſtupił Italſkeje je Swjatſka ľudow ſadźiwał, ſo by pał też Italſkim nawabił, ſo by wona je ſwojimi wójnſkimi pschiſłoſtami pschestała.

Krótke politiske powěśće

Žadyn Piłſudźkeho politiſki teſtament. Pólſka telegrafowarſka wojſewja, ſo je powěźcź franzowſkich nowin „Paris Soir“ wo Piłſudźkeho politiſkim teſtamenje wuſmyſlena wěź.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolek a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tariſna lišćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

wjedowanjom sobustawa k. Jana Krala-Šnowskeho jara žortniwu a přimjerjenu hru „Swižny zróst" wot J. Handriki. Hra pola cyłeho připosłuchafstwa wjele smjeća wubudźi. W 3. dźěle předwjedźechu zwučowarjo jednoty w dwěmaj skupinomaj mjez druhimi čežke jubilejne prostne w jara dobrej eksaktnosći. Na bradłach posłužichu skónčenje hišće tři sobustawy swoje kumšty tak, zo wočam wěrić njechachmy. Wot 10 hodź. hač do 1 hodź. nocy knježevše wjesoła rejka.

Łužiski swjedźeń w Budyšinje

Łužiske města Budyšin, Kamjenz, Lubij a Žitawa hotuja žo k swjedźenjam, kotrež maja žo konc tuteho měsaca wotměć k wopomnjeću na to, so bu łužiski kraj přeco 300 lětami wot Cježkeje dźěleny a so Sakšej sjednočeny (Prazki měr 30. meje 1635). Město Budyšin, wusnamne jeho historiski wobraz Łužicy, chce tutón jubilej wobžeje hódnje wobwjeselić nimo druheho z tym, so sarjaduje wobšěrnu wustajeńcu, w kotrejž maja žo zjawnosći pokazać wutwory sandźenych lětstotkow, kotrejž žo wobjeje tkowaja w starych klóšternach, hrodach, zyrkwjach atd. Wichelakore wězy budźemy tu wobdźiwać: z drjewa wurěsane, złote a śleborne, schleńczane, pórzlinowe, drohotne tkaniny atd. Wobzbje bohace sastupjene budże nabožne a zyrkwinske wumělstwo. Najwobšěrniše pschinoschki k tutomu podawa Budyšinske tachantstwo a klóšternaj Marijna Hwězda a Marijny Dół, tola tež někotre zyrkwje serbskich wohadow, dale tež wschelake hrody. Samožce budże wustajeńcza wulzy zajimawa, dokelž budża w njej drohotne wězy widźeć, kotrež hewak pschistupne njejsu.

Wobhladanja hódna budże tež wustajeńza, kotruž Budyšinske schule sarjaduja a to w měšćanskej rjemjeślnišeje schule na Serbskich hrjebjach. Snate je, so je tachantska schula najstarscha schula w Budyšinje. Wona wobsedźi wažne spisy se starych czasow, hižo se 14. a 15. lětstotka, a budże tej wobrazy někotrych stawnych muži pokazowacj, kotrež su jeje wobjeje sasłužby wo schulste należnosće dobyli.

Pónđelu, 27. meje, popołdnju wokoło 3 hodź. wschitke měšćanske schule sarjaduja wobsehity swjedźeński czah, w kotrymž žo mjes druhim też wobrazki se sandźenosće pschedstaja.

Schtwórtk, 30. meje wuhotuje město Budyšin wulki swjedźeński czah, w kotrymž smješe nasche serbske žiwjenje se starymi nałožkami, bajkami atd. wusnamne měšćno.

Dalsche nastawki wo tom hischcze pschinjesemy.

*

Zadobywaŕ w Lichanju 76 lětnu žonu porazył a khětro zranił

Wczera wjeczor mješ 10 a 11 hodź. žo w Lichanju zadobywaŕ do schańnje jeneho wobydlenja dobu, hižej 79-lětny thorn měšczeŕ bydlenja a jeho stara hospoza spałchtaj. Hospoza wotnjeći a žo pschećiwo zadobywarjej mužnje wobarasche. Tutón ju z nječim twjerdym wosyjet na hłowu dyri a ju dajesche, dóniž žo stara žona z kwoju polata njeswjese a khwilu bjes wědomja wosta.

Zadobywaŕ žebi wot mějićela wobydlenja pjenjesy žadasche a też nješchto mało dosta. Nimo teho wón też dybjaczjnaj cjeschnjaj kradny. W jenej tamnišej korczinje staj žo 24lětny Albert Witterlich a 30lětny Jan Bacher se žiwjim sadźerjenjom podhladnaj sejzinitoj; tohodla jeju žondarmoja a sastojniznu mordarstwoweje kommisije Budyšinskeho kriminalneho wotdźelenja, kotrymž běsche žo sastupjeŕ statneho wjerchnistwa pschisamknuł, z jeju wobydlenju wotwjedźechu.

Pod cježu dopokasow staj žo wobaj njeskutka wusnałoj. Mjes tym so Witterlich zubjeznistwo we wobydlenju skuri a staru žonu se sobjakom poraly a mějićelej wobydlenja pjenjesy wudŕe, Bacher w sahrodze siejo kedźbowasche. Wonaj staj też taj, kotrajž staj w pożlednim czasu w Klukčicach a Lichanju tři druhe paduschstwa se sadobyczom skuricej, jimaj w dwěmaj padomaj pjenjesy a kotbažy do rukow padżechu. Witterlich je žo skónczenje też hischcze wusnał, so je zubjeznik, kiž je temu zamemu starenu muježi, w kotrehoż kramje wobrdźenu je wón w sandźenej nozy jeho hoispozu khětro kramje, w decembru 1922 na puczu z Klukčicha do Sdźerje wjeschi pjenjes wotewsał. Policija je stósnikow sajała a jeju dźenża statnemu rěcznistwu pschepoda.

*

Hłowneho skućerja nadpada na póstski čah zajeli

W nozy wot 11. k 12. meji je žo na Kohlfurtsko-Ghorjelskej żelesnizy pola Cježkowjeneje Wody rubježny nadpad na pósćiski čah skućił. Rubježnikam běsche 52 000 hriwnow do rukow padło. Wot zjawsta krajna kriminalna policija je pod pschedbydźiwom Wrótzlawskeho policajskeho prezidenta wobsćerne zhladowanje stósnikami pschewjedła.

Dźěło kriminalneje policaje je někto k wuspěchej dowjedło. Dobremu hobustrowanju Strehlenskeje kriminalneje policaje sandźenym dwaj hłownym skućerjam Fryza Schüllera a Strehlenja we Schlezyskej sajachu. Schüller z Brzjoła (Brieg) pochadża. We Brzjoły wobjebita kommisija dźěłaschе a dokładnje dwěcej, so žu žo nimo njeho hischcze jeho tšo bratša Willi, Erich a Hermann Schüller na nadpadze wobdźěli. Wschitkich tšoch dotal hischcze ninaja. Najzerje staj jim hischcze jedyn abo dwaj banditaj pomhałoj.

Willi Schüller je 25 lět starzy a 1,68 mtr. wulki, Erich Schüller je 28 lět stary a 1,76 mtr. wulki, Hermann Schüller je 31 lět stary a 1,78 mtr. wulki. Přenjej dwaj staj žylnaj a sahadźitaj, poslednišej je schwinjny.

Pola wschitkich schtyrjoch bratrow je wěste, so maju hischcze wjele druhich stósnizniwow na swědomju. Woni dźeju wschitku zobustawu kommunistiskeje strony a cjerwjeneje pomoza. Wrótzlawski president wobydleerstwa hischcze nas k hobudźeku namołwja, so bychu žo straschni stósnizny njeschkodni zjelili. Won wobjeje na to pokazuje, so ma tón cjeże khłostanje wocakacj, kiž pytanych do žiwojeho domu wosmje abo jim hewak pomha.

Łóńcko kwasnych hrónčkow

5. Zbožopřeco.

(Też k slubej.)

Žohnuj Bóh waj žiwjenje,
Zbožo wamaj wobradźej,
Wotwobročej njezbožo,
Njepřećelow wothonjej!

W Božej rucy přichod leži,
Bóh budź waju jeńcki Bóh
Kaž chce wón, tak njech wón kneji,
Přibóh njepřestup waj próh!

Swět je holk a prózdnota
Wjele lubi, mało dawa.
Dom je duši dobrota,
Hdyž tam knježi lubosć prawa.

Štož so póčnje z lubosću,
Njech też dołho traje z njej!
W zrudobje a wjeselu
Boži duch waj přewodźej!

1933. M. N.

Přilopk

W Krtonoších cjeło druheho cjeskeho offizéra namakali.

Schtwórtk žu we Lobjowym dole cjeło druheho cjeskoslowakskeho offizéra nadeschli. Kaž je snate, staj žo lětsa sapocjatk februara dwaj cjeskaj offizéraj z Martinskeje hospody k hospodze Lobjoweje hospody duzy pschi satraschnym zněhowym mjecjelu se zněhowej lawinu sajmyłoj. S namakanjom tuteho cjeła zu wschitcy schcesc woporow, kotrež je zněhowy mjecjel 2. februara na cjeskej stronje Krkonoschow žadał, mółi wotnjesc.

Spodźiwny błyskowy puć.

Psched někotrymi dnjemi pschi žołnym njewjedźe
do statoka jeneho tatarja pola Linza dyri. Błysk do
sajedze, hdźež bjowka runje krumu dejesche. Mjes bej
bónčku a krumu jedźo, bjowku a krumu pohłuschi a
tom z wuhenjom sajo twjedze. Krumu dyrbjachu dowr
mjes tym so žo bjowka sajo zhraba.

Njewjedro z wichorom w Pólsku.

Nad krajinu pola Kielzow je hróbny njewjedro
wichor se slimjanki sakhadźał. W někotrych wotkrjećach
žo wulka schkoda nacżinika. Na wjach wichor tšoch
a wjele telegrafowych sćejerow a schtomow zpowali.
Stopnicżanskim wotkrjeju žo z wichorom 70 burskich
rjenjow sapuscheli. S padazymi twarjenjowymi kruchami
wjele wobydlerjow srani a žo někotre wozoby morichu.

Radio

Sobota, 22. meje 1935.

Königswusterhausen: Nimo snateho wschědneho programma: 6,20 wjeńeła ranscha hudźba. 11,40 burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakore. 15,10 sa maczerje. 16 popołdnischi konzert. 20,45 ar jowe pokhody.

Lipsk: Nimo snateho wschědneho programma: 6 burow. 6,20 ranschi konzert. 11,45 sa burow. 12 pschi połdnischi konzert. 15 sa młodźinu. 17 popołdnischi zert. 19 mandolinowy konzert. 20,45 sabawna hodźin

Hischcze wažne z dnjoweho programma: Königsb 20,45 rejwańska hudźba. Hamburg: 20 opera „Di Walkiire" wot Richarda Wagnera. Wróćtzlawk: 21 Bi chowy konzert. Köln: 20,45 rejwańska hudźba. Stu gart: 20,45 „Missa solemnis" wot Beethovena. Prah 19,25 orchestrowa hudźba.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. Wšitcy tu a we wokolnosći bydlacy Se bja so wutrobnje na serbske kemše njedźelu 2 meje rano we 8 hodź. w kapali w Taschenberg Palais přeprošuja. Spowědź wot 7 hodźin.

Dubrawka. Tow. „Jědleńka" wotměje wutoru 2 meje wječor we 8 hodź. pola Šćěpanec swoju n sačnu zhromadźiznu. Prosy so, zo by kóždy sobr staw přitomny był. Přednošk ze strony Domow ny je přilubjeny. Předsydstwo.

Kdźbu! Procesion do Krupki k Swjatkam. Sch chce na puć do Krupki wjacy hač 10 hriwnow pře mjezy sobuwzać, dyrbi to hnydom, najpozdźišo d srjedy wječora (22. 5.) k. Kok w Nowej Wjes wozwješć. Štóž so njezamołwi, njesmě na žiwy pad wjacy hač 10 hriwnow přez mjezy sobu wza Wjednik procesiona.

Khwaćicy. Tudomne serbske tow. so tón króć k m sačnej zhromadźiznje w Kšiwej Borśći (pola Bl lec) njedźelu wječor 1/28 hodź. zeńdźe. Hosćo w wsow Libuchowa, Boranec a z Borśće so k tute wutrobnje přeprošuja. Rěčeć budźe wjednik D mowiny, knjez wučeŕ Nejdo sam. Přiwjedźće sw wuznych a znatych sobu.

Lichań. „Zernička" spěwa wutoru wječor 1/9 hodź pola Wolfee w Hućinje.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" zarjaduje přichodnu njedźelu 26. 5. pop. w 3 hodź. we wjesnej korčmje we Łuzy wulku zjawnu serbsku ludowu zhromadźiznu, za kotruž „Domowina" dobreho rěčnika póśćele. Wšitcy Serbja cyleje Njeswačidłoskeje wosady su k temu wutrobnje přeprošeni.

J. Sewčik, župan.

Narańša delnja župa zarjaduje sčěhowace zhromadźizny:

23. meje wječor we 8 hodź. pola Fährmanneo w Worcynje.
24. meje wječor we 8 h. w hosćencu w Krakecach.
27. meje wječor we 8 hodź. pola Sendźic w Małešćecach.
28. meje wječor we 8 h. pola Schusterec w Klukč
29. meje wječor we 8 hodź. pola Pötschkec w Pi cicach.
4. junija wječor we 8 hodź. pola Lindnerec w Pa šicach.
5. junija wječor we 8 hodź. w hosćencu w Bukowje

Čorne rubiško
so zhubiło po puću z Hórkow do Wotrowa, Nowakaŕ so prosy, zo by jo pola Šołćic (Mrókow) we Wotrowje wotedaŕ.

Domjaca holca
18lětna (ze Sła), so pyta do Bartskeho farskeho domu

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
lěčne wudaće 1935 za 1.— hriwnu
dostanjeće
wudawarni Serbskich Nowin

Pytam hnydom spušćomneho
pohonča
abo hospod. pomocnika
J. Měrćink w Hrubjelčicach

Dobry spušćomny
trěčak
so hnydom pyta
w Baćonju čo. 1

Mały nawěštk
w našich NOWINACH
je tuni a so płacy wupłaći

Derje zdźeržany
BMW - WÓZ
750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tunjo na předań.
Bliže zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin

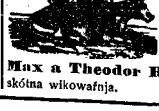

Nowy transport wosebje dobryc ranšopr.-hollanc
kruwow a jałowc
steji płaćiny hódno na předań a k mjenjenju za rězny skót.
Max a Theodor Rychtař w Njebjelčicach
skótna wikowarnja. Telefon Kamjenc

Nico Was njestaje
hdyž SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Móžemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na pósće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

Bestellschein
(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
an Verlag **Serbske Nowiny**, Bautzen
Herr
Frau
in
Postanstalt
Wohnung
bestellt hiermit die „Serbske Nowiny" ab 1. Juni 1935. Preis 1.51 RM
Datum: Unterschrift:

Přiloha k čislu 117

SERBSKE NOWINY

Wutoru 21. meje 1935

Kak njesprawne kubło tyje

Eduard Newton žo dźiwa, kak lohzy žo jeho wotmyslenу njestutk wuwjesć hodźi. Rano wotewdźe po swuczenym waschnju, kaž to hižo dźesać lět jako pożelnik wullobanki je wschej žwěru wukonjesche, na žwoje dźenšte wobstaranja. Prěnje nadawki wobstara derje, žo njebychu do cžasa na njeho tukali. Hdyž pak dosta śmenku wo stopjbaž hrimnow na druhej banzy wuplacženu, njewěrźi žo wjazy na žwoju banku. K wuwjedźenju tutoho njestutka wotnaja žebi wobkedźiteje žiwy a w njej woblecže žo druhi woblek — uniformu běchu tak hižo sa bankowskich pożelnikow wotkrionjene —, so njeby wobkedźeŕka domu nětkajki podhlad sdźiwjacz mohła. Brěmjeschko se tłaczym wobleknm pscheš městom do rěki cžišny. Nětko žedši we wobežnym hotelu we žwojej stwicžy a pscheš nim na blidže leža derje srjadowane bankowki.

Měsce njebudźa swoprědka na njeho tukacź. Bě tola jako wobežne spušcžomny a dowěrnyhodny cžłowjek znaty. Poprawom jara wobžaruje, so dyrbi žwojeho wobstarneho direktora take wobschudźicź, ale ž jeho dotalnym khudušchim žiwjenjom ma kónz byc. Sznadź by cžasa dosć měł, pscheš mjesy cžetnyc, prjedy hacź telegraf pocža wo tym dźekacź, tola bě žebi wěsty, so dokha ruka jakonja jeho tola dosćěhnje, hdy by spytał cžetnyc. Ně. wón chžusche hinak.

Nasajtra rano, po měrnje pschespanej nozy studowasche Newton powěsče w nowinach wo žwojim njestutku. Powschitkownje bě měnjenje, so je žo ztał ž woporom nadpada, hlabje pak žo tola tukasche, so je pjenjesy pscheschitwił a cžeknył. Sa kajkeho cžłowjeka jeho tola maju, stonzi Newton źmělizy žwoje studije wo tym.

Hodźinu posdźisco steji w běrowje jeneho notara, bankowki we wulkim lisce sasnalowane w ruzy dźerżo.

„Mam tu něschto hódnostnych papjerow", pocža, jako sastupi do notaroweje stwy, „kiž bych pola waž sapołożił, dokelž chzu na dléschi cžaš sapucźowacź. Hodźi žo to?"

„Sso wě", wotmołwi notar, „dam Wam hnydom twitowanku." Tola do toho Newton tak prawje tužacź nochzyschce, dokelž dyrbi papjerku stajnje pschi sebi měcź, a trjebaju jeho sajecź, namakaja twitowanku a pjenjesy žu žhubjene.

„Njeby to móžno było, knjes notaro", pschetorhny jeho Newton, „žo je to bjele kóždeje kwitowanki sćžinju, žo pschi nawročenju trjebam jenoź žwoje mjeno prajicź? Njewěm hischcže, hdže sapucźuju a na kak dołho, a wyšche toho wobstej tola strach, so papjerku žhubju."

„Teź to žo hodźi", wotmołwi notar, „jenoź bych dyrbjak w tutym padze kóžde samokwinjenje wotpołasacź."

„Mi teź prawje", wobkruczi Newton, „napisajcže tuž nasche wuczinjenje na wobalku."

„A Walche mjeno?" „Bromton, Iwan Bromton", wotmołwi Newton.

Jako sažo na dróhu stupi, wodychny. Prěni dźěł jeho programma bě nimo. Nětko móža jeho wo měrje sajecź; pjenjesy běchu wěste. Wschitko běsche žebi w najrjeńschich barbach wumołował. Po wotpokuczenju khłostanja budže žebi pjenjesy wotlžěhnyc. Tři abo w najhórschim padže pjecź lět budże tracź, a potom budże bohaty. Budże na wjach žiwy, měrnje, cžesinje a wot wschitkich wobdźiwany žwojeho bohatstwa dla, hdžež žebi wschitke wjeselа žiwjenja popschejе. A sznadź žo hischcže woženi.

Po schtyriadwanzych hodźinach bladasche, hacź budźa cžišku bankowkow w nowinach wosjewjene. Potom dźesche na policiju a wusna žo žwojeho njestutka. Wusna žo, so je pjenjesy pscheschitwił. Cžehodźa hischcže cžasa skomdźicź ž powědanjom njewěrnych basnow? Njebudźa jemu tola wěricź! Jenoź w jenym khołu wosta krutý. Na prašenje, hdže su pjenjesy, wospjetuje stajnje: „Ja to njewěm. Sedźach na ławza a wusnych. Mjes tym mi pjenjesy pokradnychu. Nicžo druhe njemóžu prajicź."

Wušud stónczinje rěkasche: schtyri lěta khłostarnje. Dołhi drje cžaš, ale je hakle 35 lět a směje tak po wotpokuczenju hischcže cžasa dosć, žwoje bohatstwa wužiwacź.

W jastwje bě sažo tón samy žwěrny, dowěrnyhodny cžłowjek, kaž prjedy we žwojim sastojnstwje. Licžesche sčetnje dny a staraschе žo jenoź wo žwoju strowotu. Skónczinje běchu schtyri lěta nimo. Nětko noschesche žo jenoź ž myslu, tak khětrje hacź móžno notara wopytacź a žebi mjdu žwojeho njestutka wotlžěhnyc.

Pschedstaji žebi w duchu mału sjenu pola notara. Sznadź jeho ležo sesnaje. Bě woprawdže sestarił a žo pscheměnił w połednich schtyrioch létach. Ale to wschitko jen ž situaziju saitmaw chu sčžini.

„Schto žebi pschejecže?" budże žo notar praschecź. „Bych žwój depot wotlžěhnyc, kiž psched schtyrjomi létami pola Waž sapołožich", budże jeho měrna wotmołwa. „A Wasche mjeno??"

Newton sasta a žo postrói. Kak spodźiwnje! Njemóžesche žo nihdy wjazy na nje dopomnicź, kiž bě tehdy notarej prajił. Wjazy hacź sto rasow je žebi jo w sandźennych létach ž khowy nawuknył, něsto pak je trjeba a njemóže žo na njo dopomnicź. Ssydnje žo na fawku, dokelž cžuje žo pschezo nerwosnischi. Na tóždy pad dyrbi měr wobkhowacź. „Potajtim žadyn strach nětkle", rěkasche žam žebi, „dyrbiich ž otola na njo sažo dopomnicź. Hdy bych jenoź prěni pismik wědźał."

Hodźinu takle žedźesche a pytasche žwojemu pomjatkej na kóždežkuli waschnje k pomoży bycź. Mjeno tola rejwasche jemu nastajnje psched wocžomaj, leżesche jemu na jazyku, ale njemóžesche žo na njo dopomnicź. Kak jenoź rěkasche — knjes . . . ? knjes . . . ? Satrasche, widźi tola jenotliwe pismiki tak blizo žebje, so mohł je ž ruku pschimnycź. Kóždy wokomik žebi myslі, so je ma — nětkle — sažo — niczo. Najprjedy bě Newton jenoź nětkaŕ njeměrny. Po cžasu pak sacžuwasche we wutrobje cžežku bolosć. Tichepotasche po zylym cžele. Satuhowasche ze subami. Tola cžim bóle žwój rosum napinasche, cžim bóle pytasche žwój rosum na jenicžki dypk konzentrowacź, cžim bóle žsalowasche žo wot žwojeho wuspěcha.

„Cžehodła dyrbju dha žo tu cžiłowacź?" pocža žam ža žebje. „Hdyž na to njemyslu a žo sažo smèruju, žo hižo na mjeno dopomnju." Ale myslicžka, kiž cžłowjeka tak jara puta, kaž w tym padze, njebodźi žo tak zyle jednorje wot žo pokasacź. Podarmo prózowasche žo Newton nimokhodźazych sajimowacź, wutkadne wotna žebi wobhladowacź, hołk a haru wobthada a žo žtukowacź dacź, jenoź jo by žo směrował. Ale wschitka podarmo. Hdyž teź hladasche, njewidźesche niczo, hdyž pošłuchasche, njeźtyschesche niczo, jenoź klinczesche jemu pschezo we wuschomaj: knjes . . . ? knjes . . . ? knjes . . . ?

Nóz pschinidźe, dróhi běchu wopuschczene. Pschezo dale khwata Newton, hacź stónczinje namaka tuni hotel. Na žwoje ležo žo cžišnywschi, njemóžesche sparja namakacź hodźinu dołho. Praschenje wuschódanja praweho mjena jeho satraschinje cžłowjeschе.

Rano bě žebi wěsty, so ma jenoź jenicžke sacžucže: strach, hróžny strach. Wschimny žebi ž rukomaj hłowu a stonasche. Sto tyšacz hrimnow, kiž jemu žtukscheju, hdyž teź po njeprawnym puczu, sa kotrej je žo léta dołho w jastwje bedźił a sa njo tradał, kiž na njeho cžakaju, so buchu jemu žiwjenje wrócžili. Jenoź jenicžke žłowczko bě k tomu trěbne a na to žo njemóžesche nihdy dopomnicź. Bijesche žebi ž pjasću wo hłowu, khwata prez, honjeny ž hróžnym strachom. Knjes . . . ? knjes . . . ? knjes . . . ? Jenoź jenicžke žłowczko — jenicžke —

Jeho krocžel bu pschezo špěschnischa, njedźiwajo ani na wobthad. Mjeno rejwasche jemu psched wocžomaj na dróhy, rejwajo ž nim do šahuby. Jenoź dosćahnycź je mějesche. Psched nim wupinasche žo nadobo schěroke rěcžnischcžo še schumjazymi wodami. Hwězdy na nóznym njebju sybolachu žo we wodze. Njesteji tamle we žokmach te mjeno? Te dyrbju mećź, žym žebi je sašiwjacź — sa nje tradak a cžerpjek.

Newton špěcha dele k wodam, jachło ž pjasću hrožo, ž daloko wotewrjenymaj wocžomaj. Cžakaj, ja pschihu, a cže dožahnu! Symna woda jemu dźeł stróhoscže wrócžt. Wojowasche ž torhazymi wodami. Podarmo prózowasche žo žwoju žłowu nad wodu sdźerżecź. S pozlednim .5 . . . a jenicžkim saschikom . . . ž pozledniej mozu mrěkajeho cžłowjeka sawoła: Bromton . . . nětkle je mam, Bromton . . . je mjeno." Potom wschitko saky směrom a nichtó nje widźał hicž cžłowjeka še špěta. Zołmy torhajeze rěki saky žo mjetachu kaž hdy prjedy, kiž pózrjechu žobu njeprawneho cžłowjeka. To je mjda . . . .

Hdyž so nad radiom wjeselіće, pisajće nam, hdyž so na njón hnčwnće — pisajće nam też.

Statny zwjazk němsk. wobdźěłnikow radia (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošće hasy 21

Železniski jězdny plan

Khowajće!		Drježdźany — Biskopicy — Žitawa								Khowajće!	
	E	S	E	So	E			E		S	
Z Drježdźan hł. dwórn.	4.10	6.07	6.16	8.00	10.03	13.04	13.39	15.53	16.27	19.20	23.17
„ Drježdźan now. město	4.18	6.17	6.26	8.08	10.14	13.14	13.49	16.03	16.37	19.31	23.16	W	23.30
„ Biskopic	4.58	5.10	6.53	7.08	8.41	10.51	13.55	14.30	16.36	17.30	20.18	23.50	0.06	0.15
„ Směłnej		5.15		7.14		10.57		14.36		17.36	20.23		0.11	0.20
„ Póckowow		5.20		7.19		11.02		14.40		17.42	20.28		0.15	0.25
„ Wjazońcy (West)		5.26		7.27		11.09		14.49		17.49	20.34		0.21	0.32
„ Wjazońcy (Ost)		5.33		7.33	8.56	11.15	14.11	14.55		17.56	20.40		0.26	0.37
„ Wielecina		5.41	7.13	7.41		11.24	14.19	15.04		18.09	20.50		0.33	0.44
„ Sěrachowa		5.47		7.47	9.05	11.29	14.25	15.10		18.15	20.56		0.38	0.50
„ Załomja		5.54		7.56		11.35	14.31	15.15	přez Lubij	18.21	21.01	přez Lubij	0.42	0.55
„ Holbina		6.01		8.05		11.42	14.41	15.22		18.29	21.09		0.48	1.02
„ Nowosóle-Spremberga		6.08		8.12	9.17	11.48	14.47	15.29		18.36	21.16		0.54	1.08
„ Habrachčic		6.21	7.34	8.22	9.25	11.57	14.56	15.38		18.46	21.25		1.02	1.17
„ Now. Gersdorfa (Jěžerc)		6.29	7.41	8.30	9.31	12.04	15.04	15.45		18.54	21.31		1.08	1.24
„ Čibawy (Jiwowa)		6.35		8.38		12.10	15.10	15.53		19.02	21.40		1.14	1.30
„ Oberoderwitz(Wodrjeńcy)		—		8.57		12.20	15.18	16.03		19.12	21.50		1.52	2.10
do Žitawy		7.31	8.29	9.05	9.53	12.33	15.30	16.16	17.53	19.28	22.07	1.14	1.59	2.18

Žitawa — Biskopicy — Drježdźany

			E			Sob.			E		Sob.
Z Žitawy	4.02	6.54	7.27		10.02	12.52	13.43	16.20	18.47	20.55	21.49
„ Oberoderwitz(Wodrjeńcy)		7.08			10.20	13.05	13.56	16.36	19.00	21.13	
„ Čibawy (Jiwowa)	4.52	7.24			10.35	13.18	14.14	16.53		21.33	
„ Now. Gersdorfa (Jěžerc)	4.58	7.31	7.50		10.41	13.24	14.21	16.59	19.15	21.40	22.42
„ Habrachčic	5.04	7.37	7.56		10.46	13.30	14.27	17.05	19.21	21.47	22.47
„ Nowosóle-Spremberga	5.11	7.44			10.54	13.38	14.34	17.13	19.28	21.54	
„ Holbina	5.16	7.50			11.00		14.40	17.19		22.00	
„ Załomja	5.22	7.57			11.07		14.46	17.25		22.07	
„ Sěrachowa	5.28	8.02			11.12	13.50	14.51	17.30	19.40	22.12	
„ Wielecina	5.33		8.15	8.24	11.20	13.55	14.58	17.38		22.18	23.07
„ Wjazońcy (Ost)	5.43		8.23	8.32	11.29	14.06	15.06	17.48	19.52	22.27	
„ Wjazońcy (West)	5.49			8.39	11.37		15.14	17.56	19.58	22.33	
„ Póckowow	5.55			8.48	11.42		15.19	18.02		22.39	
„ Směłnej	6.00			8.52	11.47		15.24	18.06		22.44	
„ Biskopic	6.20		8.39	8.59	11.54	14.23	15.33	18.15	20.09	22.55	23.28
„ Drježdźan now. město	7.07		9.06	9.40	12.27	14.58	16.12	18.45	20.40	23.24	23.58
do Drježdźan hł. dwórn.	7.19		9.13	9.50	12.38	15.08	16.24	18.56	20.49	23.35	0.09

Jězdny plan autobusow

Z Budyšina do Barta a Hrodźišča a wróco

	2a	2	4		6	Autobusowa jězba čo.	1	1a		3a	3	5		5a[1]
	Sobotu a njedź.						Wšed dny							
—	11 15	12 30	14.18	—	19.22	Budyšin, dwórniščo	6.55	8.50		13 50	15.48	17.40		18.39
6.45	11.18	12.31	14 19	15.00	19.28	„ pósta	6.54	8.46	10.2	13.47	15.46	17.37	18.17	18.37
	11.21	12 33	14 20		19.25	„ Žitne wiki	6.52	8.43		13.45	15.45	17.35		18.35
	11.24	12.35	14.21		19.27	„ Dr'ew. wiki	6.50	8.40		13.43	15.43	17.33		18.33
	11.26	12.39	14.23		19.30	„ dom (Muž. dr.)	6.48	8.38		13.41	15 41	17 31		18.31
	11.31	12.43	14.28		19 33	Delnja Kina (hosćenc)	6.44	8.34		13.36	15.36	17.26	18.02	18.26
7.00	11.33	12.45	14 29		19.35	„ „ (kowarnja)	6.42	8.32		13.34	15.34	17.24		18 24
	11.37	12 49	14.33		19.38	puć do Krakec †	6 38	8.28		13 30	15.30	17.20		18.20
	11.40	12.52	14.35		19.41	Łötoń (hosćenc)	6.35	8.25		13.27	15.27	17.17		18.17
	11.45	12.57	14.40	15 48	19.45	Poršicy (pósta)	6 30	8.21	9.14	13.23	15.23	17.13		18 13
	11.46	12.59	14 41		19.46	„ (transform.)	6 28	8.18		13 20	15.22	17.10		18.10
	11.48	13.02	14.43	15 54	19 48	Budyšink (pósta)	6.25	8.15	9 03	13 18	15.20	17.08		18 08
	11.49	13.03	14.44		19 49	„ (kosćenc)	6 24	8.14		13.17	15.18	17.07		18.07
	11.54	13.08	14.49	16 00	19.54	Pźiwačicy (hosćenc)	6.20	8.10	9.02	13.13	15.13	17.03		18.03
	12 01	13.15	14.57	16.11	20 00	Skanecy	6 11	8.01	8 51	13 06	15 05	16.56		17.55
	12 05	13 20	15.01	16.20	20 05	Rakojdy (hosćenc)	6 07	7.57	8 42	13.02	15.01	16 52		17.52
	12 08	13.23	15.05	—	20.10	dróha do Brězec †	6.04	7.54		12.59	14.58	16 48		17.49
8.36	12.12	13.27	15 09	16 26	20.14	Bart (Müllerec hosć.)	6.01	7 51	8.36	12.56	14 56	16 46	16.26	17.46
—	12.13	13.28	15.10	—	20.15	„ (hosć. „Tři lipy")	6 00	7 50		12.55	14.55	16.45		17.45
—	12.2.	—	Jenoź sobotu a nj.-ńdźelu	—	—	Brězecy	5.48			12.43	—	Jenoź sobotu	Jenoź wšědne dny	Jenoź njedźelu.
—	12.25	—		—	—	Hrodźišćo	5.45			12.4.				
	sobotu						Sobotu			Sobotu				

Jězdne planu autobusow

płaćiwe wot 15. meje 1935

Khowajće! **Khowajće!**

Z Kamjenca — Wóslinka do Kulowa a wróćo

	jenož njedźelu	jenož štwórtk	jenož wšědne dny	jenož njedźelu			jenož štwórtk	jenož njedźelu	jenož wšědne dny	jenož njedźelu
—		12,15	17,00	—	Kamjenc, póst	—	9,35		14,36	—
8,00	10,57	12,30	17.15	21,20	Kamjenc, dwórnišćo	7,40	9,32	10,33	14,34	18 35
8,05	|	|	|	|	Kamjenc, póst	|	|	|	|	|
8,07	10,59	12,32	17,17	21,22	Kamjenc, hosćenc Sakski dwór	7,38	9,30	10,30	14,32	18,32
8,08	11,00	12,33	17,18	21,23	† Kam'enc, hosć. Sachsentreue	7,37	9,28	10,28	14 30	18,30
8,10	11,03	12 35	17,20	21,25	† Puć do Jěžowa	7,35	9,25	10,25	14,28	18.28
8,12	11,05	12.38	17,23	21.28	† Lětanišćo	7,30	9,23.	10,23	14,25	18,25
8,16	11,10	12.42	17.26	21,32	Čornow	7,27	9,20	10,20	14,22	18,22
8,22	11,16	12,47	17,30	21 37	Křidoł	7,22	9,15	10,15	14,16	18,16
8,30	11,22	12,55	17 35	21,42	Iitro	7,15	9.10	10,10	14 10	18,10
8,35	11,25	12,58	17,38	21,45	† Skaskow, rozpuć	7,05	9,05	10,05	14,05	18,05
8,38	11,28	13,00	17,40	21,48	† Lěska, rozpuć	7,03	9,03	10,03	14,03	18,03
8,42	11,30	13,05	18,45	21,52	Wóslink	7,00	9,00	10,00	14,00	18,00
					*Kulow					

* Wobkhad mjez Wóslinkom a Kulowom je so hač na dalše zastajił.

Z Budyšina — Budestec — Korzymja do Šěrachowa a wróćo

2	4a	4	6	8	10	12	Autobusowa jězba čo.	1	3	5	7	7a	9	11
W	S	W				S		W						S
	9,05	10,20	13,20	17,50	21,30	23,35	z Budyšina, Žitne wiki do	7,02	8,55	12,18	15,18		20,08	23,22
	9,07	10,22	13 22	17,52	21,31	23,36	Budyšina, pósta	7,00	8,54	12,16	15,17		20,06	23,20
	9,12	10,25	13,25	18,00	21,36	23,39	Budyšina, dwórnišća	6,58	8 52	12,13	15,15		20,03	23,18
	9,15	10,26	13,26	18,01	21,37	23,40	†Budyšina, Brauhausgarten	6,56	8 51	12,12	15,14		20,02	23,17
	9,16	10,28	13,27	18,05	21,38	23,41	†Budyšina, M. Mutschm. dr.	6,55	8 50	12,11	15,13		20,01	23,16
	9,20	10,31	13,30	18,09	21,41	23,44	†puć do Hornjeje Kiny	6,52	8,45	12,06	15,08		19,56	23,12
	9,21	10 32	13,31	18,10	21,42	23,45	†Dwě lěpje Hornj. Kina	6,51	8,44	12,05	15,07		19,55	23,11
	9,24	10,35	13,34	18,13	21,44	23,47	Bělšec, hosćenc	6,49	8,41	12,02	15,04		19,52	23,08
	9,26	10,39	13,37	18,17	21,46	23,51	Rašowa, hosćenc	6,45	8,38	11,59	15,02		19,48	23,05
	9,30	10,41	13,39	18.19	21,48	23,53	†Hainic, hosćenc	6,43	8,34	11,55	14,58		19,45	23,01
7,25	9,32	10,43	13,40	18,21	21,49	23,54	Budestec, Forsthaus	6,42	8,33	11,54	14,57		19,44	23,00
7,26	9,34	10,45	13,42	18,23	21,51	23,56	†Budestec, delnja wjes	6,39	8,30	11,50	14,55		19,40	22,58
7,30	9 37	10,48	13,45	18,26	21,54	23,59	Rozwodcc, Erbger.	6,36	8,26	11,46	14,52		19,35	22,53
7.33	9 39	10 51	13,47	18,28	21,56	0,02	†Korzymja, Siedlung	6,33	8,23	11,43	14,49		19,33	22,50
7,34	9,41	10,53	13,49	18.31	21 58	0,05	Korzymja, Weber	6,32	8,22	11,42	14,48		19,32	22,49
7,36	9,43	10,55	13,51	18,32	22,00	0,06	do Korzyma, pósta z	6,30	8,20	11,40	14,45		19.30	22,47
W	S					S		W						S
7,36	9,44	10,56	13,51	18,35	22,00	0,07	z Korzymja, póst do	6,28	8.19	11,39	14,43		19,27	22,46
7,37	9,45	10,58	13,52	18,37	22,02	0,09	Korzymja, Engert	6,27	8,18	11,38	14,41		19,26	22,45
7,38	9,46	10,59	13,53	18,38	22,03	0,10	Šěrachowa, puć na dw.	6,26	8,17	11,37	14,40		19,25	22,44
7,39	9,47	11,00	13,54	18,39	22,04	0,12	Šěrachowa, Städtebank	6,26	8,16	11,36	14,39		19,24	22,43
7,41				18,40			do Šěrachowa, Dw. dr. z	6,25	8,15					

† Zastanišćo jenož, hdyž je trjeba.

Z Budyšina — Hodźija do Biskopic a wróćo

					jenož njedźelu w nocy				jenož sobotu			jenož njedźelu
6,00	9,00	13 00	16,50	19 55	0,00	Budyšin, dwórnišća	6,47	9,27	12,50	15,55	19.39	23,35
6,01	9,02	13,02	16,52	19,57	0,02	Budyšin, pósta	6,46	9,25	12,48	15,54	19,38	23,34
6,02	9,05	13,05	16,55	20,00	0,05	Budyšin, Serbski Dom	6,45	9,23	12,45	15 52	19 35	23,31
6,05	9,07	13,07	16,57	20,02	0,07	† Budyšin, Hotel Kronprinz	6,43	9,22	12,44	15,50	19,33	23,29
6,08	9,10	13,10	17,00	20,05	0,10	† Ratarjecy, hosćenc	6,40	9,19	12,42	15,47	19,30	23,26
6,11	9,13	13,13	17,03	20,08	0,13	† Tři Hwězdy, hosćenc	6 38	9,16	12,39	15,44	19,27	23,23
6,12	9,14	13,14	17 04	20 09	0,14	† Nowe Błohašecy	6,36	9,14	12,38	15,43	19,26	23,22
6,15	9,17	13,17	17.07	20,12	0 17	† Hodźij, puć do Bóšeric	6,32	9,12	12,35	15 40	19 23	23,19
6,18	9,20	13,19	17,09	20,14	0,19	Hodźij, puć do Njedašec	6 29	9,10	12,32	15,38	19,21	23,17
6,19	9,21	13 20	17,10	20,15	0,20	† Puć do Seńchowa	6,27	9,09	12,31	15,37	19,20	23,16
6,21	9,22	13,21	17,11	20,16	0,21	† Puć do Małeje Prahi	6 25	9,08	12,30	15 35	19,18	23,14
6,24	9,25	13,24	17,13	20,19	0,24	Spytecy	6,23	9.05	12,27	15,32	19,15	23,11
6,27	9,28	13,27	17 16	20,21	0,26	Ceŕwjene Noslicy	6 21	9,02	12,24	15,29	19,12	23,08
6,30	9,32	13,30	17,19	20 24	0,29	Wjelkowy	6 18	8 59	12,18	15,26	19,09	23,05
6,32	9,34	13,32	17,21	20,26	0 31	† Slěborničanski młyn	6,16	8,57	12,16	15 24	19,07	23.03
6,34	9,35	13,33	17,22	20,29	0,33	† Khojnič, hosćenc	6,14	8 56	12,15	15,23	19,06	23,02
6,36	9,37	13,35	17 24	20,31	0,35	Biskopicy, Złoty Law	6,12	8,54	12,13	15,21	19,04	23,00
6,38	9,38	13,38	17,30	20,35	0,39	Biskopicy, torhošćo	6,08	8,51	12,10	15,18	19,01	22,57

Z Budyšina do Zubornički a wróćo

	2a	2b	2	4	6	čisło woza	1	1a	3a	3	3b		5
	S	W	So	W	S		W	S	S	Pó. do pj.	So	W	S
—	915	1230	1310	1920	2005	z Budyšina, dwórnišća . . . do	700	830	1210	1520	1545	—	1940
645	916	1231	1313	1922	2006	Budyšina, pósty	657	827	1207	1517	1542	1817	1939
—	917	1234	1314	1924	2007	Budyšina, Žitnych wikow .	654	824	1204	1514	1540	—	1937
—	918	1236	1316	1926	2008	Budyšina, Drjewowych wikow	651	821	1201	1511	1538	—	1934
—	920	1237	1317	1927	2010	Budyšina, Šäferstr.	650	820	1200	1510	1537	—	1933
—	921	1238	1318	1928	2011	Budyšina, Kat. pohrjeb. † .	649	819	1159	1509	1535	—	1931
707	924	1241	1321	1931	2014	Bórka, hosćenca	645	815	1155	1505	1533	1755	1929
—	928	1244	1325	1935	2016	rozpuća do Delnjeje Hórki †	642	812	1152	1502	1528	—	1925
—	930	1245	1327	1937	2017	puć Delnja Hórka—Krakecy †	640	810	1150	1500	1526	—	1923
719	933	1250	1331	1941	2020	Dobrošec, hosćenca	639	809	1146	1456	1524	1743	1920
723	936	1253	1334	1944	2023	Plusnikec, gmjenskeho hamta	636	806	1143	1453	1520	1739	1917
730	940	1258	1338	1948	2027	Malešec, hosćenca	632	802	1139	1449	1516	1732	1914
741	944	1301	1341	1951	2030	Hućiny, dwórnišća † . . .	629	759	1136	1446	1511	1721	1910
—	947	1304	1344	1954	2033	křižneje dróhi do Klukša †	626	756	1133	1443	1510	—	1909
805	948	1306	1346	1956	2034	puća do Brězyny †	625	755	1131	1441	1509	1655	1906
813	950	1308	1348	1958	2036	Hućiny, hosćenca	623	753	1129	1439	1507	1649	1904
	956	1316	1356	2006	2043	Zubornički, Herbsk. grychty .	616	746	1122	1432	1500	—	1856
	957	1318	1358	2008	2045	do Zubornički, Hórskeje piney ze	615	745	1120	1430	1459	—	1855

W = wšědne dny. — S = njedźelu. — Pó. do pj. = wot póndźele do pjatka. — So. = sobotu.

Jězdny plan autobusa z Kamjenca do Khróśćic a wróćo

2	4a	4	6	8a	8	autobusowa jězba čo.	1	3	5	7
	jenož njedźelu	jenož štwórtk	jenož wšědne dny	jenož njedźelu	jenož njedźelu			jenož štwórtk a njedźelu	jenož wšědne dny	jenož njedźelu
		12,15	17,00			z Kamjenca, pósty . . . . do		10,22	14,50	
7,57	10,57	12,25	17,10	18,35	21,20	Kamjenca, dwórnišća . . .	7,35	10,20	14,48	19,15
8,00						Kamjenca, pósty . . .				
8,02	10,59	12,27	17,12	18,37	21,22	Kamjenca, hoscenc „Sakski dwór“	7,33	10,17	14 46	19,13
8,05	11,02	12 29	17,15		21 24	Kamjenca, hoscenc „K słoncu“ .	7,30	10,14	14,43	19,10
8 08	11,06	12,32	17,18		21 27	† Kamjenca, Wokrjesny dom . .	7 25	10,10	14 40	19,06
8,13	11,10	12,35	17,23	18,42	21,30	Jěžowa	7 21	10,06	14 35	19 03
8,18	11,15	12,40	17,28	18,46	21,35	Něms ich Pazlic	7,15	10,00	14,28	18 55
8,23	11,20	12,45	17,35	18,50	21,42	Pěskec	7 08	9,53	14 20	18 50
8,30	11,25	12,52	17,42		21,50	Puć do Róžanta	7,00	9,45	14 12	18,10
8,38	11,35		17 52		22,00	Janskich kup'el	6 52		14,05	18 30
8,40	11,37	13 00	17,54		22,02	Marijine e studnje	6 50	9 35	14 03	18,25
8,45	11,42	13,05	17,59		22,07	Worklec	6,45	9 30	13,58	18 20
8,50	11,47	13,10	18,05		22.12	Wudworja	6,40	9,25	13,53	18,15
						Kukowa				18,12
						Pančic				18,10
9,00	12,00	13,15	18,10		22,20	do Khróśćic . . . . . z	6,30	9,15	13,45	18,00

† Zastan e jenož při potrjebnosći.

Z Budyšina do Budestec—Wopakeje—Nowosalca-Spremberga a wróćo

1	1a	3	5	7	9	Tarif km	Autobusowe jězba čo.	2	4	6	8	10
6,08	9,00	13,05	17,40	20,30	1,15	0	z Nowos.-Sprem., Hornje torh. do	11,35	15,18	20,15	0,50	1,38
6,10	9,02	13,07	17,42	20,32	1,17	1	z Nowosalca-Sprem., dwórn. do	11,34	15,16	—	0,48	—
6,12	9,05	13,10	17,45	20,35	1,20	1	z Nowosalca-Spr., Fugauerstr. do	11,32	15,13	20,09	0,45	1,35
6,15	9,10	13,14	17,48	20,39	1,24	2	z Wopakeje, Ht. Blick do	11,29	15,10	20,06	0,43	1,32
6,17	9,12	13,16	17,50	20,41	1,26	3	z *Wopakeje, Wencel do	11,28	15,09	20,04	0,41	1,31
[illegible]	9,15	13,20	18,00	20,45	1,27		z Wopakeje, pósty do	11,26	15,06	20,00	0,40	1,30
6,23	9,18	13,23	18,06	20,49	jenož njedźelu w nocy	5	Wopakeje, Zn. wěnc.	11,22	15,02	19,58	0,37	jenož njedźelu w nocy
[illegible]	9,21	13,27	18,10	20,53		7	Wurbisa, hosćenca	11,17	14,57	19,53	0,32	
6,31	9,25	13,31	18,13	20,57		9	Wbohowa, hosćenca	11,12	14,52	19,49	0,28	
6,35	9,28	13,33	18,17	21,00		11	* Jiłoc, Herb. Grych.	11,08	14,48	19,48	0,22	
[illegible]	9,32	13,35	18,21	21,04		13	Budestec, Hajnkow.	11,04	14,43	19,43	0,19	
[illegible]	9,33	13,36	18,22	21,05		13	* Hajnic, Weber. hosć.	11,03	14,41	19,41	0,18	
[illegible]	9,36	13,38	18,25	21,08		14	Rašowa, hosćenca	11,01	14,37	19,37	0,16	
6,49	9,39	13,41	18,27	21,11		15	Bělšec, hosćenca .	10,58	14,34	19,34	0,14	
6,51	9,41	13,44	18,29	21,14		16	* Hornj. Kiny, „2 Lip.“	10,56	14,31	19,31	0,13	
6,55	9,46	13,49	18,32	21,19		19	* Budyšin, M. Mut. dr.	10,52	14,27	19,27	0,10	
6,58	9,48	13,51	18,34	21,21		19	Budyšina, dwórn.	10,50	14,25	19,25	0,08	
7,02	9,52	13,55	18,38	21,25		20	do Budyšina, žitn. wiki z	10,45	14,20	19,20	0,00	

Z Budyšina do Běłeje Wody a wróćo

1	3	Autobusowa jězba čisło:	2	4
6.00	11.30	z Budyšina, dwórnišća . . . do	7.08	12.50
6.02	11.35	Budyšina, Žitne wiki . . .	7.06	12.48
6.04	11.40	Budyšina, Drjewowych wikow .	7.03	12.47
6.10	11.46	† Bórka, hosćenca	6.55	12.42
6.15	11.51	† Delnjeje Hórki, hosćenca . .	6.48	12.37
6.18	11.55	† puća do Brězynki	6.45	12.32
6.20	11.58	† Čelchowa, hosćenca . . .	6.43	12.30
[illegible]	12.02	† Zdźěrje, hosćenca	6.38	12.25
[illegible]	12.05	† Noweho Zdźarja, hosćenca . .	6.33	12.22
6.29	12.09	Komorowa, hosćenca . . .	6.30	12.20
Jenož wiki (sobotu)	Jenož wiki (sobotu)	† Lěskeje, hosćenca . . .	Jenož wiki (sobotu)	Jenož wiki (sobotu)
		† křižn. puća z Klětn. d. D. Wujezda		
		† křižn. puća z Łuća do Krynhelec		
		† Hamorow, Zeleneho wěnca . .		
		† Wochoz, Balkec hosćenca . .		
		† Wodaŕnje pola Wochoz . . .		
		† Hajnikownje, Stare haty . .		
		Běłeje Wody, Schillerowa ławka		
		Běłeje Wody, Hotel Linke . .		
		do Běłeje Wody, dwórnišćo . ze		

Pruhujće Waš wobstatk w čišćowych wěcach!

Nječakajće, doniž nje poslědnje łopješko přetr... bane, ale zapodajće w prawym času swoju skazan...
W čišćeŕni „Serbskich Nowin“ budźeće derje ... hnydom posłuženi.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća ćěsačnje we wudawarni 1,15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinju w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 118 | Budyšin — Srjedu 22. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Historiska rěč wjednika w sejmje

Němska poskića europskim ludam ruku k měrej

Wjednik so znowa wuznawa k zasadże, zo nimaja so cuze ludy, kiž su w Němskej žiwe, germanizować

Wjednik a němski kanzler Adolf Hitler je wčera wječor w němskim sejmje wulku rěč wo swonkownej politiki měł, w kotrejž je hišćeze raz wolu němskeho knježerstwa k měrej wuprajił. Wón roskoši positiwne němske nawučby, kotrejž móža Europje wulku krocel doprěduc dopomhać. Wěsće a jasnje je wón němsku swonkownu politiku wujasnił, so móža so jeho wosjewjenja do rjada historiskich podawkow jarjadowacź.

Němski lětarstwowy minister general Goering jako president němskeho sejma pozdźenje wotewri. Wón na zemrěteho bayerskeho kulturowego ministra Schemma a z wožebitymi słowami na zmjerćej marschalla Pilzudskeho spominasche. Wola wobeju spominanjow sapołožanzy postanywschi wopomnjesće tuteju muzoju cjesćacu.

Potom němski snutskowny minister dr. Frick z krótka na wojerski sakoń pokasa, kiž je so wčera wobsamknył a kiž so dźenja wosjewja. Tuto wosjewjenje pěrni schumjazy pschikleść wuwabi.

Na to wjednik Adolf Hitler dwě hodźinje k němskemu ludej a k wukrajej rozłožowasche, so nazionalsozialistiska Němska jenje měr Europy a źiwjeća njewohrosy. Sćejm jemu z najwjetšeho napjatosću pschipohłuchasche a z nim sobom psches radio zyła Němska a wjele ludźi we wukraju.

S teksta wjednikoweje wulkeje rěcze ma so dźenja wjele ważneho prajić. Wjednik a kanzler rjekny, so je nuzne, wujasnjenja wo sadźerżenju a rozsudach němskeho knježerstwa k wschitkim wulkim praschenjam naschego czasa dać. Němski narod ma prawo, tajke rozłoženje wot njeho žadacź a won je so rozsudźił, lud w tutym žadanju poslužnacź. Napschećo měnjenjam w krajach wječorneje Europy, so je so Němska wot demokratiskich statnych sadźabow sdalika, wjednik rjekny, so je tuto měnjenje na wulki blud sakoržuje. Teź Němska ma demokratisku wustawu. Dźenźnische němske knježerstwo je so tehorunja z luda powołało a cźuje so ludej samokwite. **Němski lud je z 38 milijonami błožow jenoho jenicźkeho sapołožanja jako zwjazy sajsatpjerja wusłowił.** Tohodla źmě němski lud z prawom sławne a sprawne rospominenje praschenjow wočzakacź, kotrež niz jenož druhi źwět ale teź runje tak žiwnje němski lud zajimuja. Wón chce narodej pohladacź dacź do myslow, kotrež jeho wodźa, so by tak srosumjenje za wschelake rozsudy a naprawy słudźił.

Wjednik z dlšćimi słowami wobsteinosće powójnskeho czasa rysowasche a wopisowasche, kak je Němska pod nazionalsozialistiskim knježerstwom nowe pucze krocźiła. Wójna a wožebje sćěžkiki powójnskeje politiki budża něhdy pschećiwo naiwnemu měnjenju rěkacź, so je hospodarźiła lěpschima jenoho europskeho stata najlěpje spěchuje, hdyž je druhi stat hospodarźiwy sniczi. My žmy wschitcy pschećiwědźeni, so je so myšl hospodarskeje autarkije wschitkich statow, kotraž dźenża hrozy, może jara njemudra a w swojim wusměchu sa wschitke ludy jenož schłodna być. Tola Němska njesamóže tuto njerosumne poczinanje žama wotstronicź. Tak dałeko pak hacź internazionalne wiki pobrachuja a naš k wobmjeńowanju w nakupowanju nusuja, budże so dyrbjecź spytacź, so bychmy pobrachowaze kurowinuły pak z wobzełenym poczinanjom žebi žami dobyli abo je narunali. Tutón nadawk może pak jenož hospodarstwo pschewjesć, kotrež je porjadnje wodźi. Tajke hospodarstwo pak ma teź swój strach, dokelž może lohko k hospodarskim njeluboscźesam dowjesć. Wódy žmy njedźiwajcy tuteho spóznaca tutón puć nastupili, je je to z nuznebo dyrbjenja stało. Schtož pak je so w posłednim czasu z wobstaranjom dźela, z rjadowanjom mikow, z wutworjenjom płacźinow a mjdow w poriadnym prózowanju dozpěło, su hischcze psched někotrymi lětami za zyle njemózne měli. Pschi tym běsche nuzne, so je wojowanske swojski dźełowarjow a dźełacźerjow a politiske stronu rosbichu. S teho pak němskemu ludej wjele wočzehnjeńskich nadawkow nasta, na kotrychž może so lětstotnik dołho dźełacź. Tajki wulki programm może pak so jenož na sakładze dweju wumjenjenjow poradźicź: na wobžełu trěbneho měra a trěbneho cźasa.

Nowa Němska je njemóże se sańdźenej Němskej pschirunacź. Jeje ideje su runje tak nowe, kaž jeje skutkowanja. Duch měšćańskeho hurrapatriotisma jako postajacy faktor je so runje tak pschewinył, kaž tendency marxistiskeho internazionalisma. Hdyž dźenźnischa Němska za měr wustupuje, wona to njeczini se zakosće abo z bojaschiwosće. Wona z druhebo myšlenja za měr wustupuje, kotrež ma nazionalsozialismus wo ludźe a stacze.

Pschetož tutón widźi w nazyłnje wunusowanym sjednoczenju jeneho luda do druheho po bycźu zuseho niz jenož dosećehnjenja hódny politiski sameŕ, ale jako wunesćich wohrożenja snutskownoje žiwobody a z tym žiwnosće jeneho luda na dołhi cźas. Jeho wuczba tohodla myšl nazionalneje asimilazije (měšenja) dogmatiizu wotpokasuje. S tym je so teź měšćańska wera do możneje „germanizasije“ wotpokasała. Njeje ani nasche pschecze ani nasch wotpohlad, zuzym ludowym dźełam ludźiwo, rěcź abo kulturu wzacź, so bychmy jim sa to zuju, němsku nanuseli. Njedawamy žanych pschikasow sa pschenjemjenje njeněmskich mjenow. Nawopak, žebi to njepschejemy. Nascha ludowska wuczba tohodla w kóždej wójnje k podcźinjenju a wobkńejenju jeneho zuseho luda podawk widźi, kiž pryedy abo pozdźischo dobyczerja snutskownoje pschemeni a sekłabi, a jeho tak pschewinjenoho sczini. My pak teź do teho njewěrimy, so móża w Europje so zyle narodnje strucźene ludy w cźasu pryncipa narodnoscźow dozyła hischcze wuzwjolicź.

Posledních 150 lět nam tu dosć powucźazych a warnowazych pschikładow dawa. Europske narodne staty pschi pschidobnej wójnje wjazy njedozpěja hacź małe pozdźenja mjesow, kotrež dozyła njeźiu trěbnym wopornam pschimérjene. **Krej, kotraž je so w Europje za 300 lět rozłała, dozyła w žanym pomérje k dozpětym ludowskim wuspěchom njesteji.** Kóżda wójna najprjedy najlěpschich w ludach sniczi. Strowa sozialna politika może pschi pschiběranju narodow za někotre lěta jenemu ludej wjazy błožesći daricź, hacź może wójna zuzych cźłowjekow dobyczź abo podźěłanyć.

Nazionalsozialistiska Němska chce se swojich najsmutskownischich pschestrědźenjow měr. Dźenźnischa Němska se wschej mozu na wotstronjenju swojich snutskownych schkodow dźěła. Žadyn jeje projektow do do 10 hacź 20 lět njedokonja. **Měr może so sachowacź, hdyž wjednizy a knježiczerjo jón chcedża, ludy žame žebi hischcze jene njejźu wójnu pschałe!**

Na to wjednik wo ważnosći a hódnosći němskeho słowa rěczesche a rjekny, hdyž wón jako wjednik a poruczeńz němskeho naroda psched žmětom a swojim ludom pschilubja, so z rozsudźenjom posaarskeho praschenja na Francowsku žaneho territorialneho žadanja wjazy njestaji, tak je to pschinoschi k měrej, kiž je wjetschi hacź někajkeźkuli podpisanu pod někajkimźkuli srěczenjom.

Hdyž němske knježerstwo pschilubja, so w mjenje němskeho luda niczo druheho njepscheje hacź měr, potom je tuto wosjewjenje pak runje tak wjele hódne kaž jeje podpismo pod někajkim wobsebitym srěczenjom.

We swojim dalschim rospominanju wjednik wožebje kollektiwne zhromadne dźełło mjes stataml wopisowasche a pschedewschěm to rozłoži, kak běsche Němska po Versailleskim srěczenju zyle wotbronika a wschitke swoje bróńe a wójnsku potrjebu sniczila. Wona běsche wopraudźe wotbronika. Wjednik hischcze raz wschitko rozłoži, kak je Němska hacź do najposłednischeho po Versailleskeho srěczenja dźerżała a wschitke swoje winowatosće dopjelnika.

Druhe staty, kotrež běchu so teź na wotbronjenje swjasale, běchu pak niz jenož njewotbronite, ale tu so mjes tym njewschěbnje žylnje z nowymi bróńemi wuhotowale. Wone cźinjachu to, schtož so Wilsonowym wotpohladam pschećiwjesche a běsche podpisanym winowatosćam Versailleskeho srěczenja dospołnje pschećiwne.

Hdyž to njeběsche wulke słamanje srěczenja na wyschich stronach pola naschich pschećiwnikow, może so cźełko dowidjecź, kajki žmyłki mohłe podpisanja srěczenjow w pschichodze dozyła hischcze měcź.

Tola we wobžełowanišwje zyłe žamtnych prawow so Němska jenje njesapowě, so na tych dźełach wobdźělicź, z kotrymiž ma so cźłowjestemu měrej, postupej a hospodarskemu derjehiczu kluzicź.

Na to wjednik waschnje jednanjow na konferencach kritisowasche, a wopisowasche, kak někotre kraje njes žohu plan za konferencu widźełaju a jón potom podźischo pschedproschenym statam pschedpołożichu, so bychu jón pschijale abo wotpokasale. K tomu won jako wjednik Němskeje pschispomni:

My so na žanej konferenzy njewobdźelimy, ja kotruž hnydom wot spočatka programm žobu njepostajamy. S tym pak so njeprajі, so žebi njewuměnjamy, srěczenjam posdźischo pschihłožowacź a je podpisacź, hdyž mózemy jich wotpschijecźu pschistupicź.

My žywotnych dalschich słowach wjednik wo pomérje Němskeje k Francowskej a Pólskej porěcza. Dźiwoja na Francowsku je Němska mjeńy, kotrež po wothłosowanju w Posaarskej nastachu, pschijała a sa nje rukuje. S Pólskej je Němska njedźiwajo na sańdźenosć srěczenje wobsamkła, kotrež europskemu měrej pschinoschuje. Na Francowsku hischcze tas dopominajo, wjednik rjekny, so žmy so z njej wujednali, runjez na pschikład Elsaško-Lothringiskim spuschczichmy, hačrunje wo nju dwě wulkej wójnje wjedźechmy. Sćmy pak pschećiwědźeni, so chcemy němskemu ludej sa pschichod nowe krwawne wopory salutowacź. Pólski stat pschipóznawamy jako dominu wulkeho narodnje sacźuwazeho luda se srosumjenjom wutrobneho pschećeljstwa sprawnych nazionalistow.

My na to njemyslimy, so bychmy naschu krej bjes wobmyslenja za zuse sajimy pschedali. Tohodla so njemózemy na wupomognе srěczenja swjasacź, pola kotrychž njeje dowidźecź, hdże tas dowjedu. Schtož srěczenje raňsćich statow nastupa, so wjednik nadrobnischo k tomu wuprаji, a pschicźiny rozłoži, kotrež pschećiwno wobdźelenju Němskeje rěcza. **Jdejowy źwět, kotrž nas wobkruzeja, steji w runej žmuły napschećo žowjetskej Ruskej.** Nazionalsozialismus je wucźba, kotraž so jenož na němski lud poczahuje. Bolschewismus pak žiwotu internazionalnu mišaju wusbéhuje. Nazionalsozialistoju wérja, so móże cźłowjek trajnje jenož w žywotim ludże sbožownu być, bolschewismus pak postajenje źwětoweho knježitwa prédaje, a snaje jenož wotdźele zentralneje internazionale. Nazionalsozialistoju nochcedża mjes druhim bjesnabožnosć a bjesměriwosć a nochcedża, so bychu so nasche zyrkwje do ljudowych twarjenjow a kinow pschewobroczile. Bolschewismus pak bjesbožnosć wucźi a so tež tak sadźerża.

Druhi ważny dypk, cźehodła so Němska na tajkim srěczenju njemóże wobdźelicź, je Litwa. **Sréczenje z tutym statom je njemóżne dla postupowanja litewskeho knježerstwa pschećiwo memelskim Němcam.**

Franzowsko-ruske sréczenje naš wucźi, so pomozne sdźelenja so w niczim wjazy wot wutworjenja pryedawschich wojerskich swjazkow njerozesnawaju. Wone so teź z duchom a pismikom wustawkow Swjatka ludow njesnjesu.

Awstrisku nastupajo wjednik rjekny, so Němska nima wetwyslenja a teź njeje swólniwa, so do snutskownych awstriskich wobstejnosćow tykacź. Awstrisku znaduj žebi pschihjwojicź abo pschisłamknyć. Němske knježerstwo wobzamje, so je se swadu z Awstriskej mylenje pryedawschich dobrych poćahow z Italskej nastało, se statom, z kotrymž hewak žanych sajimowych napschećiwnosćow nimamy.

Skónczenje wjednik stejšćischco němskeho knježerstwa w 13 dypkach wosjewi:

1. Němśke knježeřśtwo Genfśku rejoluzju na dnju 17. měrza wotpokazuje. S tutym nowym ponižењom žo němśkemu knježeřśtwu žnjemóžnja, so by žo do Śwjatśa Ludowu wróćiło, prjedy hač žo njeje wumóženja za woprawdźite rune prawo wšitkich wobdźelnikow wutworile.

2. Němśke knježeřśtwo je žo wot ſtatowo wotrjekło, kotrež Němśku ponižeja, dokelž žo druhe ſtaty žiwoseje winowatośeje wotbrońenja njedźerżachu. Wono pak tuto žiwoje postupowanje jenož na te dypki wobmjetuje, kotrež Němśku ponižuja. Němśke knježeřśtwo pak dypki, kotrež ſtronadne žiwjenje narodow nastupaju, a territorialne poſtajenja na kóždy pad wobkedźbuje a poſdźiſche trěbne revisije jenož na puczu wěrnego dorozumjenja pśchewidźe.

3. Němśke knježeřśtwo žane ſrěčzenje njepodpiſche, kotrež žo jemu njeſeda dopjelnjenja możne. Wono pak kóžde dobrowólnje podpiſśane ſrěčzenje połnje wobkedźbuje. Wono też wobžeže wšitke winowatośeje Locarnoſkeho ſrěčzenja dopjelni, dołhoż druhe ſtaty k njemu ſteja.

4. Němśke knježeřśtwo je kóždy cźaſ ſwólniwe, žo na ſyſtemje kollektiwneho ſhromadneho dźeła k ſwěčzenju europiſkeho měra wobdźeliči.

5. Němśke knježeřśtwo žebi myſłi, ſo žo europiſke ſhromadne dźeło njehodźi ſ napołożenymi wumóženjemi doſpěč. Dorozumjenje wo wulki ſaměr móže žo jenož krocźel po krocźeli ſtaci.

6. Němśke knježeřśtwo je ſaſadnje hotowe, ſo by žo ſ jenotliwymi žuſobnymi ſtatami wo njenadpadnjenju dorěčało.

7. **Němśke knježeřśtwo je ſwólniwe, k wudospołnjenju Locarnoſkeho ſrěčzenja létařſtwowemu paktej pśchihłoſowacź a wo nim wuradźowacź.**

8. **Němśke knježeřśtwo je rośměr wutwo[illegible] woje němśkeje wojeřſkeje mozy wojſewito. Wono na ſnadny pad tuſtón rośměr njeſpuſchći. Namórniſtwo budże 35 prozentow niże jendźeſtſeho a 15 proz. niże franzowſkeho wójnſkeho łódźiſtwa. Tuto ſadanje ſa Němśku dośtanène woſtanje.** Němśka nochze, ſo by žo we wójnſkim łódźiſtwje napiſchemo bróniło.

9. Němśke knježeřśtwo chce žo na wſchěch próżowanjach aktiwnje wobdźeliči, kotrež móża njeſkónczne bróńenja praktiſcy wobmjeſowacź. Wono jenkróć móżny puczk k tomu w nawrócze k myślam něhdyſcheje Genfſkeje konwenzije Cźerwjeneho kſchiża widźi. **Němśke knježeřśtwo ma myśl łétadła woſtrońicź, ale bombardement wotewrjenej woſtajicź, za wopaczny a njeſtutkowny. Wono pak ma ſa móżne, ſo žo wěſte bróńe njeſmarodnje jako ludowemu prawu pſcheczitwe woſtajene a ſo narody, kiž taſke bróńe wutwarjaja, ke ſrjebjeſtwu cźłowjeſtwa wuſtorźa.**

10. Němśke knježeřśtwo chce wobmjeſowanju nadpadnjenſkich bróńowych pſchihłoſowacź, woběžne cźeſkeje artilerije a cźežkich tankow.

11. Němśka je hotowa, wobmjeſowanju kalibrow artilerije, wójnſkich łódźow a torpedoſkich cźołmow pſchihłoſowacź. Też wobmjeſowanju podmórſkich cźołmow abo ich doſpołnemu woſtrońenju by Němśka pſchi internazionalnym rjadowanju pſchihłoſowała. **Wona wojſewja, ſo chce žo dozhła kóždemu internazionalnemu wobmjeſowanju abo woſtronjenju bróńjeb pſchiſamknyć.**

12. W tutym dypku ma Němśka ſa nuſne, ſo žo ſjawne ménjenje mjes ludami ſ njeſamokwitnymi elementami njeſajdźerja.

13. **Němśke knježeřśtwo je kóždy cźaſ ſwólniwe, interwozionalnemu dorěčenju pſchihłoſowacź, kotrež na wuſpěchne waſchnje wſchitke poſpyty měſchenja do nakeſnoſcow druhich ſtatow ſnjemóžnja.**

Na tónzu ſwojeje wulkeje rěcze wjednik wobžeže wuſchehnu, **ſo ani najmjenje njedwěluje, ſo žo měr hódźi ſachowacź. Ludy jón chcedźa. Knježeřſtwam dyrbi možno** byc, jón ſachowacź. Wón do teho wěri, ſo wobnowjenje němſkeje woborneje mozy žo jako element měra wuſtutkuje.

„Schtož w Europje ſa wójnu wuſtupuje, móże ſebi jenoż chaos pſchecź. My pak ſmy w pſcheſwědczenju ſiwi, ſo ſo w naſchim cźaſu ſahuba wjeczoroweho kraja njedopſeli, ale ſo wón wotrodźi. So by Němſka k tutomu wulkemu ſkutkej njeſahinicze pſchinoſchowała, je naſcha horſona nadźija a naſcha njełhabłaza wěra.“

Hižo mjes wjednikowej rěcźu jemu ſpóſtkanzy huſto pſchiſkleſkachu. Na tónzu pak ſchumjazy pſchiſkleſk mjeńſchiny dołho cźeſche. Němſki žejm jenoſtońnje woſtjewjenje pſchihłoſowaſche, kiž běſche wjednik a kanzler jemu pſchedrjeſł.

Wulki deficit w italskim ſtatnym hospodarſtwje

Italſki finanzny miniſter je pſched ſenatom wo hoſpodarſkim planje 1935/36 rěcźał. Hoſpodarſke łéto žo 1. julija ſapoczinje. Miniſter rjekny, ſo chce žo knježeřſtwo njedźiwajcy njeporjadka a njewěſtoſcze na internazionalnych wikach ſkoteje měny dźerżeć. Łéto 1934/35 ſmjeje naiſtarſe wikach ſkoteje měny dźerżeć. Łéto 1934/35 ſmjeje naiſtarſe wikach ſkoteje měny dźerżeć. Łéto 1934/35 ſmjeje naiſtarſe 17 662 miliionow lirow dochodowm a 20 696 miliionow lirow wudawkow. Tak 2 974 miliionow lirow defizita naſtanje.

Defizit 620 miliionow lirow wurjadnych wudawkow ſa wuwos wojakow a wójnſkeje potrjeby do Raniſcheje Afriki. Tute wudawki žu hač do tónza łapnieje naſtałe. Stałne żeleſniży ſ 900 miliionami lirow defizita dźełachu.

Němski wojeřski zakoń so dowudrźił a wobzamknył

Wojeřski służbny čas so na jene léto postajił

Do wčzerawſcheho poſjedenja němſkeho ſejma wotnje žo roſrěčzowanje miniſtrow pod pſchedſydſtwom wjednika a němſkeho kanzlera. Pſchi tym žo wo wojeřſkim ſakonju, kiž běſche němſki woborny miniſter ſapodał, wuradźowaſche a wobſankny. Nimo teho žo ſakoń k pſcheměnjenju němſkeho miniſterſkeho ſakonja pſchija. Po tutym ſakonju moja powſchitkowne aktiwni wojazy miniſtrojo być. Pola wojaka, kiž žo ſa němſkeho miniſtra pomjenuje, žadanje jeho ſłużbnych doſłodowv wotpocźuje.

Na tónzu poſjedenja žo wjednik a němſki kanzler ſ wutrobnymi ſłowami nemškemu wójſkemu miniſtrej Blombergej ſa wulke dźełko pſchi wobnowjenju woborneje ſiłnoſći němſkeho luda dźakowachu.

K 8. paragrafej wojeřſkeho ſakonja ſ 21. meje 1935 je wjednik a němſki kanzler poſtajił: **Aktiwna ſłużbna winowatośej pola tijoch dźełow wojeřſkeje mozy žo jenak na jene léto poſtaji.**

Najważniſche poſtajenja wojeřſkeho ſakonja:

Němſki wojeřſki ſakoń 38 paragrafow wopſchija, kotrež žo do pjeć wotnožkow ſeſtajachu.

1. wotrěſk: Powſchitkowne.

§ 1.

1. Wojeřſka ſłużba je cźeſna ſłużba ſa němſki lud.
2. Kóždy němſki muż je k woborje winowaty.
3. We wójnſe ſtej wojeřſku winowatośej kóždy němſki muż a tóżda němſka żona k ſłużbje ſa wótczinu winowataj.

§ 2. Woborna móż je noſcheſka bróńowa a wojeřſka wocźeſnjenſka ſchula němſkeho luda. Wona wobſtoji ſ wójſka, wójnſkeho namórniſtwa a łétadłoweje bróńje.

§ 3. Najwyſchſchi roſkaſowaſ wojeřſkeje mozy je wjednik a němſki kanzler. Pod nim němſki wójnſki miniſter jaky wyſchſchi roſkaſowaſ woborneje mozy nad wojeřſkej mozu roſkaſuje.

2. wotrěſk: Wojeřſka winowatośe.

§ 4. Wojeřſka winowatośe traje wot dokonjaneho 18. łéta žiwjenja hač do 31. měrza, kiž po dokonjenju 45. łéta ſłeduje.

§ 5. Wſchitcy wojeřſku winowacźi maju žo pſchi mobiliſazji ſ ſłużbje woborneje mozy pſchihotowacź. Němſki wójnſki miniſter wo jich wužiczu roſhudźi. Nałeżnoſcze woborneje mozy ſteja we wójnje nade wſchitkimi druhimi nałeżnoſcemi.

§ 6. We wójnje a pſchi woſebitej nuſy ma němſki wójnſki miniſter połnomóz, koło muži powjeſchcźi, kotliż maju wojeřſku winowatośeſ dopjelnicź.

§ 7 poſtaja aktiwnu wojeřſku ſłużbu, reſerwu, narunańſku reſerwu a krajnu woboru.

§ 8. Wojeřſkuu winowacźi žo w protyczinym lěcźe, w kotrymž žwoje 20. léto dokonjeja, k dopjelnjenju žwojeje aktiwneje ſłużby ſwołaju. Dobrowólnemu ſaſtupu do wojeřſkeje mozy je hiſchcze pryjedy możny. **Dopjelnjenje dźełoweje ſłużby je wumóženje ſa aktiwnu wojeřſku ſłużbu.** Wumjeſacja žo ſ woſebitymi poſtajenjemi rjaduja.

§ 9. **Do reſerwy ſłuſchcźeja wojeřſtwu winowacźi ze wotkhadje ſ aktiwneje ſłużby hač do 31. měrza protyczneho léta, w kotrymž žwoje 35. léto dokonjeja.**

§ 10. **Do narunańſkeje reſerwy ſłuſchcźeja cźi, kotliż žo do aktiwneje ſłużby njeſwołachu, hač do 31. měrza protyczneho léta, w kotrymž žwoje 35. léto dokonjeja.**

§ 11. **Do krajneje woboty ſłuſchcźeja wojeřſtwu winowacźi wot 1. hapreje protyczneho léta, w kotrymž žwoje 35. léto dokonjeja, hač do 31. měrza, kiž po dokonjenju jich 45. léta ſłeduje.**

§ 12 ſabéra žo ſ narunanjemi, §13 ſ wojeřſkej njehodnoſcźu a § 14 ſ winowacźemi wot wojeřſkeje ſłużby.

§ 15 **poſtaja, ſo je ariſki pokhod ſ wumóženjem ſa wojeřſku ſłużbu.** Njearijſcy we wójnje wobžetitemu rjadowanju podleża.

§ 16 poſtaja, ſo móża žo wojeřſtwu winowacźi w měrje na wěſty cźaſ wot wojeřſkeje ſłużby wróćo ſtaviċ. § 17 žo ſ dipſenzacźijemi wojeřſtwom winowatych we wukraju ſabéra, § 18 ſ pſchiſłuſchcźenjom němſkemu ſtatej, § 19 rjaduje woborne dohładowanje a § 20 ſwołanje k ſwučzowanjam.

3. wotrěſk: Winowatośe a prawa pſchiſłuſchnikow wojeřſkeje mozy.

W §§ 21, 22, 23 a 24 žo puſchczenje a wotkhad ſ wojeřſkeje mozy rjaduje.

§ 25 ſabéra žo ſ winowatośeju njeleczenja ſa pſchiſłuſchnikow woborneje mozy a w dowoleńſtwje pſchelwažnych.

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

(Pokračowanje.)

25]

„Aha, budźe žej ſo mnu cźyjeż ſkarty hrać?“, pſchiſłuże wujej na nutřku, jimój tu tak ſamoj ſa cźichim — ale, pſchecźeſtko, nje njedoſtanjeſch! Ja wěm, kak w Praſy cźłowjeka truhnucź wědża“, a kaž by te ſkarty njeſwidźał, proſeſe rjekny: „Ale jédu žej do Praſi po namrěwiſtwo.“

Sarjadnik wocźi wuwali: „Tak? Po namrěwiſtwo? A kak? Namrějeſze wjele?“

„Ani ſam hiſchcźe njewěm, kajki podźał žu nam knježa létha pſchidźěliłi. Lubja, ſo doſtanjemy niż jenoż jenu knižku, kaž hewak, ale hnydom njeſchlu knižkow.“

„Nakulowarniſchki abo ſapoložerniſchki?“

„Nó, njeby ſchkodźało — to žo wě — mjes tym žu to jenoż knižki k cźitanju —“

„Wo kajkim namrěwiſtwje poprawom rěcźiſe?“

„Nó, wo ſywjatojanjkim tołe.“

Tu wóſ nahle ſaſta, ſo to ſe Schkowroncźkom ſatorźe. „Brr!“ — hnydom ſawoła a na nohy ſkoči. — „Stojmy! To bydź je žo tej maſchinje nješchto ſtako?“

„Ale łžeże dźe! Tu je ſajtanſchcźo, hnydom ſaſo pojédźemy“, pokoſeſche jeho ſarjadnik, ſcźahny ſa rjemjeń a wóſ woprawdźe ſaſo dale jédźeſche.

„A to je mi woprawdźe mudrje wumyſłene“, žo wuj ſpodźiwa, a rady budźeſche žo ſe ſarjadnikom do rěcźe dał, ſchto a kak to tón wóſ cźeri.

Sarjadnik pak jeho hnydom ſaſo nadběžowaſche: „A hdźe macźe to namrěwiſtwo? Hdźe jo widawaju?“

„Tu w Praſy tola.“

„Praha je wulka — dyrbiſce mi rjez, w kotrej ſchtwórći a w kotrej dróhy, ſo bych wam mohł po tym liſcźik dacź.“

„Ja to tola njewěm? To macźe mi tola wědźeć. Sćeſe tola Prażan, niż? Pſchiſłuđźeſe k nam a na dwě hodźinje puczża do tola wokolo Borowna wam powěm, hdźe ſchto je, ſchtó ſchto ma a hdźe ſchtó bydli.“

„Dam wam potajkim wulki liſcźik a potom žej wuſtupeſe, hdźeż cźeſeſe, ſarjadnik rośmołwu ſkónczi, jpěſchnje nětidźe diwaj poſtaj ſchćerku papjerku wottorhny, pſcheſchcźipny ju, ſkoji ju a wodawaſche ju Schkowroncźkej. Tón ju ſ hłokom ſajmja:

„Łuby cźłowjeko, tonu wy rěkaſe wulki liſcźik? To dźe je papjerka kaž mjetełeźta a miehła kaž łapka, ſchto dha ja to ſadaeze?“

„Dźekacź krajſarjow, wujo.“

„To wy tola ſortujeeże. Dwaj krajſarjej je hižo ſurowu pjenjes ſa to.“

„Tu ſo njehandluje, łhćtſe pjenjes ſem.“

„Nó nó nó — pryjedy hač dźekacź krajſarjow pſcheczinju, dyrbju jej tola dałdanje roſmyſlicź.“

„Kajke roſmyſlenje?“ hórſcheſche ho ſarjadnik. „Macźe ſłowjo, ſo ſam jédźeeże. Hdy by cźiſtſcheńſa było, njebyhł hwile měł ſ wami ſo ſabawjecź a ſdźerżowacź. Jowole macźe to cźorne na běłym cźiſtſcheńſane,“ jemu ſ poſtom na liſcźik potakowaſche.

Schkowroncźk wucźeſe ſ łapku tyſku, wſa ſ njeje wobhładniwje bryłe, ſtajı je na nóſy a woprawdźe widźeſche, ſo je ta papjerka tak droha. Hnémwuj ſaborcźa: „Schtoż je napiſane, budże płaczene“ a bjes dalſchich ſnapſcheczijowje-njowſ ſapłacźi.

„Nětko žej ſa to pojedźu,“ žej ponyżli, „teje jéjwu wujźu“, pſchetoż nětko ſu we woju łaž doma cźitjeſche. Namrěwiſtwo wopłaji namrěwiſtwo a budże najpryjedy Traſonicźka pytacź. Tón jeho potom wſchudźom dopſcheſwodźi a jemu puczż potaja. Wuj ſo potajſim pohódnje we woju wuhwdnje a puſtuka, łak tón prędku ſkoro zyły puczż ſwoni, tón ſadni ſaſy ſ koſcźanym hwizkom hmijda, łak łej wóſ ſcherſcheń łaj ſcherſcheń; a myſłi ſej: „Rjana ta hudźba tuuje njeje. Cźi Bohmjaſy, kotliż ſ njedwjedźemi khodźa, to lépje mója. Nó — ale tola ſ hudźbu jédu! Też hižo dobrut thwiłu ſam njeżedźi. Na łóżdym ſajtanſkim nechtó pſchiſtupi, Schkowroncźk wſchak nikoho łódźiſu nima. Stajnje jenuż na to hloda, łak ſo rjenje ſrjedź dróhi wjeje, łak ſ wobeju bokow domy ſteja wyſoke hacź do njebjeſ a łak pſcheđ nim wſchoſo ſ kołijow ſ puczża dże na dwě ſtronje, tej woſy ſ cźeſtym wjeſſowm a ſchkleńcźane woſy a łudźo . . . A jajy je wóſ ſajtał a ſteji łaj pſchibity. Schkowroncźka to hižo njeroſhoria, pſchetuj wě, łdy by ja tón rjenjeſchi ſcźanył, ſo by ta kara hnydom ſaſy jéła. Njeriźeſnje wſchak ja tón rjenjeſchk. Nawopak! Je wjeſoły, jo wóſ ſteji, wobkedźuje dźe nětku pohódniſcho hacź pſchi jéłoje cźiſte żiwjenje na dróły. Njeje ani pyjnył, ſo do wóſa wažny muż w ſajtojniſkej cźapzy ſtupa a runy puczż ho ł njemu cźeri, haj hnydom do koſchika maża.

„Dwha,“ ho wumeńkaſ ſpěchnje ſhrada a klepny thadźu pſches ruku, ſo ſ bołoſcźu ſatkchikny. „Ja cźi powłóži a ſcźeje łichik ſ hußezu ł żeli.

„Wy taiki hinaſchi — dam waż tykneź,“ ſawoła muż ſ ruku wotſchahnjo a na nju mahajo.

„Oho! Ja ho njeboju! pola naż paduchow ſawěraju a niż ſpravnych ludźi.“

„Ja paduch?“

„A njeſeże žo ſa mojim korbikom hnaſ? Wutko, ja! Prażanow ſnaju! Doma je mje nětchtóżkuli warnował: „Wujo, ſo waſ tam w tej Praſy njewobkradnu!“ Ale to ſeże bej na praweho pſchiſchol! Wutko, ja ho njepoddam!“

„Ja jédźmy dawk ſběram.“

„Ha! Mi njebudźeeże pžu ſa wopuſchi wjaſacź! Ja ſym wjele łét w Borownje ſiaroſta był. Snaju leſowy dawk, łhćżny dawk, podružny dawk a dawk na łhćtowi — to wſchitko płacźimy. To by hiſchcźe tak było, nékajſi nowy dawk ſej na naż wumyſlicź!“

„Schto macźe w kóſchiku?“

„Wćźipnu Jéwu!“

„Wuſtupeeże, pódźeeże ſo mnu!“

„Hdyż budu chcyć! Ja mam wulki liſcźik, ja ho ſ meſtna njehibnu, ale wy marſch won!“ — a wuj ſ ſjom ł wołowym durjam pokahuje. Ale hhdy ſlowu wobroeſi — chow nahromadźiło a ſarjadnik ſo wuraſowe wołoſcźeſe, kaž cźert ham. „Hanuſcho, ſaſy by nékajſi ſtuſ-woumóżeeje by było, do kont praſkacź a wujécź.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

§ 26 zakazuje wojakam politisku dźeławosć. Pśicyślużenje k nazionalsocialistiskej stronje abo k jeje wótrjadam je cłak akitineje służby wotpowěduje. Też wólbne prawo w tutym cłazu wotpocuje.

§ 27 cładuje dowolnosć k jeńowje, § 28 póbdlańske dźěła, § 29 pśchedpórucniśiwa a cźelne sastojnjenja, § 30 mjdy. § 32 wospśichja postajenja wo sastaranju.

4. wótrźěł pśichodne pśichedpśiśma wopśichja a 5. wótrźěł stónćeje pśichedpśiśma. We § 38 je pótajł, jo je tutón zakoń 21. meje 1935 do mozy stupił. Se zamkłanym dnjom su woborny zakoń ſ 23. měrza 1921 a jemu sćehowaze pśicheměnjeńske zakonje ſ mozy stupike.

Tři nowe hobrske lětadła w Sowjetskej Ruskej

Ruska telegrafowarnja „Taß“ wossejwja, jo je rada ludowych kommisarow w słomadnym wuradowanju ſ zentralnym wubjerkom kommunistiskeje stronje wobsamkła, jo je jako narunanje sa sujesłowene hobrske lětadło „Maxima Gorkeho“ tśi nowe lětadła nadwarja. Wone budża jo mjenowaś „Władiměr Lenin“, „Josef Stalin“ a „Maxim-Gorki“. Wśichitke tśi wulkolětadła su w samkłanym rosměrje a samknjej wulkosći nadwarjene, kaž běśe sniżene lětadło „Maxim Gorki“.

Ze Serbow

W **Budyšinje**, 22. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Małko je tola pśecy wjacy hač nišo

Přisłowo.

— **We wjedrje.** Wćera wjeczor we 7 hodź. barometer 748, hygrometer plus 5, najwobsichcha temperatura we dnjo plus 23. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 746, hygrometer plus 3, najnižsicha temperatura w nozy plus 9. — Hišće wysoke wjedro w zrjedźenej Europje wobknjeża. Nižina nad połodnjodnjej Schwedskej je wsćitkom wliw słužiła. Wažnjischa wysoka je sa nasche wjedro někto zlabsicha nižina nad Pólšku, wona może nam lohko njewjedra pśichinjeś. Też španjelska nižina je žo trochu pśibliżiła. Njedźiwajcy pśichipadnych kazenjow pak nižinje dlejšcheho knježeństwa nad naśimi wjedrom njedobudźetej. S Atlantiskeho morja žo wobśišerna wysoka Europe bliži. Runjeż wona se symnych stron pśicišcežnje, je žo na morju khěrzo zhrěła, so žo tu powětr ſ njej wjacy njewustudźi. Pśiseb Łodowym morjom je žo někto wobšćerna nižina wupśiseśtrěła, so žo njetrjebamy wjacy symnych nawalow wot tam bojeś. — Jutśe šichtwórtk stónčko 4.02 hodź. zhadża a žo 7.58 hodź. khowa. Měsacak zhadża jutśe w połnozy a khowa žo rano 8.46 hodź.

Wjedrowa rajska hudźba 26. meje 1935 dop. ¾11 woź. w Pětrowskej zyrkwi. Budyski komorny chór pod nawjedowanjom organista Pětrowskeje zyrkwje Horsta Schneidera budźe 5- hacź 8hłośne chory spiwaś. Wo Budyskim komornym chórje žo nam spomnjeńka jenych Barlinskich nowin pódla, ſ kótrejž žo chór pśichipóstrawa. Programmy sa tutu rajsku hudźbu žu pśi zyrkwinych dujach dostaś.

— **Wopalna schkoda na twarjenjach w Sakskej w měsacu haprileji 1935.** Po pśechěźenym měsacnym sćitanju wopalnych schkodow na twarjenjach pola sakskeje krajneje wopalneje sawěsćerinje je žo w haprileji 1935 w Sakskej 236 padow wobnjajowego wošćkodźenja twarjenjow sapśijało pomjo 207 padam lěto pśedy. Shromadna schkoda nětkaž 122 000 hriwnow wucinja, ſ tomu je hišće 30 proz. drohorjińskeho pśichrjaka pśichliżi. W haprileji sanźeńego lěta słomadna schkoda 283 000 hriwnow wucźinjeńske, tehdy drohorjiński pśichrjaž 25 proz. wucźinjeńske.

— **Napiśi autarjo a kołojeśdni žo krucze khłostaja.** Pśichi pśichěźazym motorizowanju a pśichi zyknišćim wobtkadze kołojeśdnych bu pśechežo bóle wažnje, so na kludowe zwjedźenje a towaršnostne skhadźowanja we naležcu mnoły wobdźělniwy w automobilu, na motorstim abo na jěźdnym kole pśichiźeu. Nichtó njebudźe dźakazym ludowym towaršcham wjeśele chwile wobcźerstwjenja abo zwjedźeńskeho wjesela chcyć wobacaś. Sa autarjow a kołojeśdnych, kótrjž žo na tajkich zwjedźenjach wobdźěla, pak ſ teho wožeble cźežke samokwjesenje naśawa. Dopokalało žo je, so hižo małe dźěły alkohola wěstosć pśichi jěźdzenju pomjeńšuja a kedźiwosć kłabja. Autarjo a kołojeśdni, kiž napiśi a samo wopiśi se zwojimi wobsdźělnimi jěźu, žeble samych a zwojich žobuczłowjekow najhórše wohrožuja. Hdyž žu wjednizy wośydłow ſ wužiwanjom alkohola zwoju samo wot žo ro rozumjazu winowatosć powšchitkownosći sapomniłi a njeježu wjazy tśimani k wěstemu wobdźenju wośydła, njech wośydło na zwojim městnje stejo wośtaja a njech žebi połpśiścho po nje bóndu; motorizy kolešarjo móža žo schoźeraś dacź wjeśeś. Schtóž pak tutu najjednorišchu kaśi dla ludoweje shromadnosće sazepije, ma wšchu wótrozcź sakonja wocźakaś. Policajći je žo porucźiło, so by rasnje sapśchimnowała, hdyž pjanych schoźerow pśichi wobźidle automobilow abo pjanych kolešarjow na jěźdnych kołach nadeńdźe. W takich padach jim krute khłostanje hrozy, nimo teho to, so žo jim wjednizke wuzwědčenje wośmje, žo jim na jěźdnym kole jěźdźicz sakaże a žo jim wośydło policajazy k zwěsćenju wośmje.

— **Sakska krajna lotterija.** Pśichi wutworjenjach cźehnjenju 1. rjadownje 207. sakskeje krajneje lotterije (2. dźeł) padże dobycze wo 10 000 hr. na cźišk 30 836; dobycze wo 5 000 hr. na cźišće 82 946, 115 962; dobycze wo 3000 hr. na cźišće 4813, 17 058; dobycze wo 2000 hr. na cźišća 47 426, 62 108, 138 623; dobycze wo 1000 hr. na cźišća 5660, 39 558, 56 827, 67 226, 143 398.

Serbja, słuchajće na słowa wjednika

Wćerawscha wjednikowa rěź, na kótruž zyły zwět ſ napjatosćju cźakasche, a ſ kedźbnosću śledowasche, śmjeje bjes dwěla historiski wusmam. Wjednik je žo jaźnje a zwjatocznje pśiseb zyłym zwětom wupraził, so Němska chze měr ſ ludami a je pokasał pucze, tak móże po joho nahladach k trajnemu měrej dóńcź. Ludy w Europje žebi nicžo bóle njepśejcheja, hacź so by měr žo wobtkowak. Nowe krejpśelecźe by jenož nowe njewuprajomne njezbože sa europske ludy žobupśichinjeśko a žnadź je do sahnyło. My Serbja, kiž my žane politiske pożadanja nimamy, witamy wjednikowe wuprajenja, kótrejž w žwěcze bjes dwěla dobry wothłoś namakaja że wulkej radoścu, dokelž je naśich lud jako thudy wjeśny lud sćěkwěi tózdeje wójny wośeble cźežko sacźuł. A hišćeze nětchto je nah ſ radoścu a ſ dźakownoścu napjelniło we wjednikowej rěcźi. Wón je žo snowz wusmał k pśedawšchim zyło wuprajenjam, so zuse ludy nimaja, kaž je žo to pśedy tało, ponémzowaś. Wón to tón ras na sćěhowaze waschnje formuluje:

Hdyž dźeńšnjscha Němska za měr wustupuje, wona to njeczini še złakoscze abo ſ bojaliwoscze. Wona ſ druheho myślenja sa měr wustupuje, kótrejž ma nazionalsozialismus wo ludze a stacze.

**Pśichetuj tutón njewidźi we nažylnje wunusowanym sećhtrénju jeneho luda do druheho po bźeu zusebo niż jenoż dośćeńdnjenja hodny politiski samér, ale jako wunoschk wohrożenja snutskowneje swobody a ſ tym žywnoscze jeneho luda na dołki cźaſ. Jeho wucźba tehdła myśl nazionalneje assimilazije (měśchenja) dogmatizuje wotpokasuje. S tym je žo tej měśchcźanjska wera do móźneje „germanizazije“ wotpokasała. Njeje ani nasche pśechcźe ani naśch wotpohlad, zuzym ludowym dźełam ludstwa, rěcź abo kulturu wjacy, so bychmy jim sa to zuzu, němsku nanuśowali. Njedawamy žanych pśichilasow se pśechcźenjezenje njeněmskich mjenow. Nawopak, žeb tr njepśechejemy. Naścha ludowska wucźba tohdła w tózdej wójnje k podcźišnjenju a wobknjeżenju jeneho zuseho luda podawk widźi, tiž pśedy abo pozdźišcho dobyczerja snutskowneje pśicheméni a seźłabi, a jeho tak pśichewinjeneho sćini. My pak też do teho njewěrimy, so móża w Europje žo zyle narodnje strućene ludy w cźasu prynzipa narodnoscźow dozyła hišćeze wuzwojeńcź.*

Kóždy Serb, teź tón, kiž je dotal na žwój lud se sazpěcźom hladał, dyrbjoł nětko skoro dopośnacź, so žu nimo cźasy, hdyž so žerbski lud jako druhorjadownjowny wobhladowaśche, hdyž móześche žo se žerbitimi dźěćimi w śchuli a zyrkwi sakhadźeć, kaž se śmorjenjemi bjes rośuma, hdyž so žerbska rěcź a drasta a tyźnjaźełna kultura wuśměśchowasche a hanjeśche. Te cźasy žu nimo, so je žo žerbśti cźłowjek wědomnje wocźahnył k wotrocźenemu duchej a tak po cźasu sa najwyśchu cźeścź měł, žwój žamknu lud a jeho wjednikowe pśicherdźeńcu a na njón hidu a masanoscź kidacź. Sserbśti ludo, wotucź! Dźeńa je sa naš runje tak cźeśtne a nadobne, bo wusnawacź ſ swojej krwi, swojej rěcźi, ſ swojim wot wótzow namrětym lubtam, kaž je to cźeśtne a nadobne sa Němzow. **W wjednizu naścheho luda njejźu wjazy krajni pśicheradnizy, kaž žo jim to pśedy jónu wunjeśtowałche, ale ſ joho wubranej elitu a tak tajźu też do wot stała cźeścźa.** Njewuprajomny dźak žmy za tute dopołne pśicheměnjenje naśich ludnośtnych pomjerow naśchemu kanzlerjej a wjednikej dołżni.

Nad nami nětko śaleźi, hacź žmy hišćeze khmani, so žu jako zrjź do naścheje Domowiny sjednoćimy a ſ jeje pomozu žebi wěcźne tracźe swěsćimy. Wotucźcźe Serbja, naśch cźaſ je pśichišchoł!

S **Dobruśche.** Njedźelu žu se Schprewje cźeko 57lětneho Hermanna Stiebitza wucźahnyli. Mýśla žebi, so je sa swoju kósu trawu žnjeło po nahłym brjoh do Schprewje padnył a ko tepił. Stiebitz njebě wożenjeny. Wón bě cźežny cźłowjek, kótryž je pśchezo, hdyž žu žo na njeho wobrocźili, ſ radu a ſlutkom zwojim žobuczłowjekam ſ pomozu był.

S **Bukeju.** (Mjetanje meje.) Meja, kótruž bě młodźina 30. haprileje sćitała, je žo sańdźenu njedźelu cźitała. Kóždy wjecźor a nóź ju młodźina zwércu strazowasche, so ju zwonkowna młodźina njebyła do cźasa klubu powalika. Hacź runje běchu žo w pózdnich wjecźornych hodźinach njepśechcźelo pśichwacźili, tola žebi njeswěrichu, zwoje worakawe wotmyślenje wuwjeśeć, pśchetuj hewak bychu na nich puki padake. Sśónčnje bě cźaſ pśichichoł, so dyrbjeśche meja padnyć. To žo ſ wjeśołym žwjedźenjom sta, pśichi kotrymž žo zyła Bukeczanska młodźina a wjele połkucharjow wobdźěli. Herzy někotre pśchepśola sapśichachu, młodźina śpiwy sanjeśły a wokoło meje hołzy a hołzy porezhwacu. Dwaj pryslakaj ſ zwojimi žortami wjeśełoscź powjetśichichtaj. Tak žo khwilka minuły, hacź žo horda meja khilesche a žo na semju wali. Pacholjo žo do njeje hnydom dachu. Jenemu ſ nich žo poradźi, žo jejneho wjerśchka smozowacź a žebi ſ tym kralowsku dostojnoscź dobyć. Wón žebi potom meje kralowu wuswoli, na cźaſ młodźina ſ pśikazymi herzami na cźole jusźazo do wśu cźełnjeśche.

S **Bukeju.** Wot sańdźeneho tydźenja žo dróha wot Trjebjeńcź hacź k hoscźenzej „Kluczej“ znowa twari. Kamjenitny krym žo wósdrěwa, na cźaſ žo ſ nowa ſ kanzlejemi pożdźała a žo ſ kłónčnje ſ kólnym masom poliwa. Dźeło budże nětkaž pjeć njedźel trajacź, pśichi cźimž śneże nětkaž 25 dźěłacźerjow wśchędnje dźěłacź. Twar žo na 800 metrow wupśchestrěwa. Lipcźanske twarśke towarśtwo „Bianova“ jo wuwjedeje. Wjecźor žo se śmětkowymi znamjenjemi měśtno pokazuje, kótrejž je žo sa wobkhad nakhiwiłnje wostajiło. Straźnik je cźerwjenym abo selenym pokazowarjom wobnjo jěźdny pucź pokazuje. Wot wuzywarjow dróhi žo wocźakuje, so po znamjenjach žo słožuju pomału po kóždokhwilnej stronje pojedu, so bychu žo snjeśłożenjow śminuli. Dalśche 400 metrow dołhi dźeł dróhi dyrbi žo wot „Klucza“ k Bukezam plestrowacź. Tola dźeło je žo Gneiźez firmy w Rychbachu pśichepodało.

S **Bukeju.** Kśchesćśijansa jónska žłužba w Bukezach je derje wopytanu hłownu shromadźiznu wotměła. Towaršstwowa wobjeźka, faraŕka Mjeŕwina, lětnu rosprawu wo dokonjanym dźěle poda. Dźakowasche žo wschěm žobustawam a žobudźěłacźerkam za žrudźu a prośeśche, so by žo dale žiwje skutkowałe. S rosprawy wožahnjene bladarki, Gühnelowje, žo shoni, so žu žobustawy khorych 900 kwóź wopytałe, ſ wulkim žohnowanjom skutkowałe. Wo pokładni wupruhowana połkadnija Bóhmowa pśchehlad da. Połkadnja je žo pruhowała a žo w porjedje namakała. So by śchesćśijanska jónska žłužba swój nadawk mohła we wožadże połnje dopjelnicź, wona wjele wjazy darow łubosće a pjenjeżnych śrědkow trjeba. Teź by žo dyrbjała licźba jejnych žobustawow, kótraž nětkole 160 wucźinja, thętro powjetśichicź. Na kónzu je žo hišćeze pyschenje wottarja sa pśichodnu mšeżaz śrjadowa a žo wo wulcźe do módreho porcźa.

S **Rakeju.** Póndźelu wjecźor wokoło ¾10 hodźin je žo tu na Budyšco-Wojerowskej dróhi cźežke wobkhadne njeśwoje stało. Tudomnemu tśěchkrutnerjej Pfeifferej je žo pśchi tym hwiždźel jeneje nohi rozbita a žo nop pukmył. Pfeiffer trochu śkurjeny na prawej stronje dróhi domoj dźěśche. Wlišo thěźe pśchekupza Lortza je won ſ tśiomi pśchi ploeje śtejazymi žonami do cźcźow da. W tymle wokomiku je strony Budyšchina wožoborwy automobil ſ najwjetśichim śpěchom pśchijěźe. Jeho khłódźak Pfeifferea śhrabny, jeho 16 metrow žobu wlećeśche a potom na bok wjerchny, hdyž tutón žes wědomna leżo wośta. Automobil jenak śpěchne dale jěźeśche, tak so njeje móźno było, jeho znamjo a cźitko śwěśćicź. S Wojerez pśchiběźazy auto njeje žo ſ nim śpeca śeikał. Móźno je, so je žo njesnaty auto do Hermanczanskeje dróhi sawinył a potom pśches Hermaneju abo Wuježku jěł. Na měśtnje, thěź je snjeśłożeny leżał, ſu někotre śchćerićzane tśchći automobilowje lampy namakali. Kaž žo śa, je žo lampa rozbita a žo teź khłódźak wobśchkodźił. Wocźiwjy śwědźu žu prajili, so je njesnaty auto snamjo IK měł. Cźi, kotśiž žu auto ſ rozbitej lampu widźeli, so naležnje proścha, so bychu to Rakezjanskemu žandarmistwu wośjewili. Snjeśłożeny Pfeiffer je žo ſ khorobnym wosom Cźerwjeneho kśiża do Budyśkeje měśchczanskeje khorownje dowjeź.

Z **Khróśće.** (Bačony tu su!) Jako před někotrými njedźelemi k nam bačony přiłahnychu a so na swoje prjedawše hnězdo na starej słomjanej Cźślie bróžni zaměśćichu, bě wjesele wulke. Wostachu tu dłeśi cźas a jeneho dnja so wjacy njewróćichu. Dny so minychu, tola bačonow njebě wjacy widźeć. To nicžo njewadźi, přińdu zasy, wjesnjanjo měnjachu. A woprawdźe! Tute dny so zaso wróćichu do swojeho stareho hnězda. Nětko zlětuja w swojej majestoscźi nad wjesku a pozběhuja so přeco wyše do wyššich regijonow, zo je to wjeselo na nje přihladować. Připołdnju přileća stajnje wróćo k hnězdu. Tu po rjadu hnězdo stražuja a hdyž zaso jedyn z njeju wot daloka so bliži, położa hłowu znak a mócnje z pyskom klepotaja.

Z **Khróśće.** (Njezbožo.) Wobžarujomny njezbožowny pad sta so zańdźeny tydźeń pola jeneho wjesnjana. Jako mandźelska runje zelenu picu rězaše, přiběża mały synk k maćeri. Mać pak dale rězaše a nadobo zasłyša wótry krik a prjedy hač so dohlada, bě so njezbožo hižo stało. Mały pjerach bě lěwu ruku do jeneje wale tyknył, kotraž pak bě po předpisnje škitana. Mać dyrbješe susodej po pomoc běžeć, dokelž njemóžeše sama ruku wućahnyć. Wbohemu so cyła ruka zmjeće a zawołany lěkař poda přenju pomoc. Tuž kedźbujće při tajkich wokomikach stajnje na małe dźěći.

S **Kamjenza.** W spěchejenosći ſ wokrjejźnym burskim wjednikom bo **próśdniny sa ludowe schule Kamjenskeho dohladowarśkeho podkrejsa** na sledowaze dny położa: **Lěcźne próśdniny** wot 11. julija hacź do 10. augusta; **nasymske próśdniny**: wot 3. oktobra hacź do 19. oktobra.

S **Jamneho.** Jamnowski knježi dwór na **krótkorańścej wustajeńcy wuspěśchny.** Mjtowanje płahowańskich świnj na krótkorańścej wustajeńcy we Wrótšławju je Jamnowskemu kubu śledowaze wusmamjenjenje wumjeło. W shromadnej konkurrenzy za połepšcene razy świni potomnistwo kundrosa „Małka“ mnyto dosta. Pśichi konkurrenzy ranzow Jamnowskej ranzy „Amanda“ a „Jodlećka“ II. mnyto a pśchipóśnacze dosta śchtej. — Pśichi wustajeńcy němskeho śejnowjeśnistwa w Hamburgu wot 28. meje hacź 2. junija je Jamnowske łubkowe zarjadnistwo ſ nětkrotnymi hódnymi śkocźatami wobdźěli.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźeł a přilopk Marko Smolerjo a za nawołtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Domowina wozjewja:

Wulět Bože stpěće: W poslednich lětach zarjadowachmy Bože stpěće stajnje wulět na Cornobóh. Lětsa pak so runje na samsnym dnju wotměwa w Budyšinje wulki swjedźeń 300 lět přisłušnosće Łužicy k Sakskej, zjednoćeny z officielnej swjedźeńskej swjatočnosću. Na swjedźenju ludźo cyle wěsće tež přitomni wysocy zastupjerjo knjeżerstwa, dale wočakuje město Budyšin na tutym dnju wjele cuzych hosći ze wšěch stron Němskeje. Domowina wobdźěli so na swjedźenju ze serbskimi skupinami w swjedźeńskim čahu. Chcemy pak nimo toho zjawnosći pokazać, zo tu my tež smy jako Serbja. Tuž zwołamy lětuši wulět serbskich towarstwow a wšitkich jednotliwcow Bože stpěće do Budyšina. Wosebje přeprošuju wšitke naše Serbowki w našich krasnych narodnych drastach. Přińdźće wšitcy Bože stpěće do Budyšina. Chcemy zjawnje dokumentować, zo smy Serbja a zo je to też naša Łužica!

Kaž smy zhonili, pojědu na swjedźeń ze wšěch stron dosć potuńšene wosebite čahi, tak zmeje kóždy składnosć, sebi tunjo do Budyšina dojěć a wobhladać, štož so tu rjanecko poskići. Wšo dalše w bliższich dnjach!

Potajkim: Bože stpěće wšitcy do Budyšina! P. Nedo.

Wusudźenja

§ Wobstorżba dla hońtwinskich pschestupjenjow a dla čžiwowanja swérjatow běšche žo pschećiwo 65 lět staremu dotal hischće njepokhostanemu Augustej Wěkuschej w Komorowje pola Rakez sapodaka. Bjes dowolnosće ja wukonjenje hońtwy běšche w lěsu sajaza ſ leżiwom popadnyt, ſ tym swérjatko čžiwolowak a druhe leżiwo wupokojił. Samtkich žud w Budyschinje jednasche 8. februara 1935 pschećiwo njemu, spóna jeho sa winowatelho a pokhłoka jeho k 2 měsazomaj jastwa. Běłuschi saposa pschećiwo wušudej powokanje. Wupraji, so je žo ſ njeprawom sażudźił. Powołanje jednanje psched małej khłostaniſtej komoru krajneho žuda běšche w Schimanez hoschżenzu w Komorowje. Pschi swéżenju dopokasow. wobhladachu žudnizy žebi městno a wokolinu, hdyż běšche žo njekfutk stak. Se wěstych wuprajenjow hłowneju žwědkow wučżeja Kóckritza a hońtwineho dohladowarja Nakońza ſ Komorowa swéżeli žo ješkowaze. Hižo prjedy wjeselenjo wo tom rěčżachu, so Běłuschi hufcżischo zyle napadnje rano sahe a wječor posdże do lěsa thodźi. Nichtó pak njechaschе, hdyż ſ wězu bóržże, sa ſwoje wuprajenja stacź. Wjeſnu hońtwu běšche žebi Drježdżanſti privatnik wotnajał. Sa njeho mějeschе bur Nakońz hońtwiny schkit wukonjeć, a wučżeł Kóckritz žmědżeschе rewěr strażowacź. Popodnju 7. nov. 1930 namaka wučżeł Kóckritz na łuży pschi lěsu sajaza we leżiwje sahinjeneho a dżěli to hnydom Nakońżej. Wobaj žo na to podaschtaj na łakańżu a wobtkedżowaschtaj pschi tom Wětuscha, kak njedaloko wot njeju w żiwim drjewje žo ſthilesche a tam žo ſ něżżim saběrasche, pschi tom ſwojej ruży we wobłuku pohibowasche a pschi tom nětchto ſ rukow puschżił. Po tom dżěsche w žměru sajaza, pschi čžomž pak na Kóckritza a Nakońza ſtorżi. Jeho čžinjenje sdaschе žo wobémaj jara nadpadne. Sahinjeneho sajaza wsaschtaj Nakońz a Kóckritz žobu, wo čžomž pak Běłuschi niczo njepytny. Druhi dżeń rano ſthowaschtaj žo Kóckritz a Nakońz w hlistoścži, hdyż běchu žo wječerwa wuſtajiłe a dołho njetrajeschе, pschihodże Běłuschi na městno, hdyż běšche wczera nětchto ſ rukow puschżił, so by potom direktnje na městno ſchoł, hdyż běšche žo popadnjeny sajaz namakał. Ale pschi tom na Kóckritza storżi. Po króthkej tosmołwje ſ nim spěschnje wotendże a žo ſhubi. Na městnje, hdyż běšche nětchto ſ rukow puschżił, žo dalſche leżiwo namaka. S wurjadnym ſwědkom Kóckritza, Nakońza a hłowneho strażnika Heyna ſ Nateż dopósna powokańſki ſud jastwe wobſtorżeneho a jeho powokanje žo sachżiny. Tomu wětuscha njeschże wudawki městcź. Dalſche możnosće sudźenja njewobsteja.

Hospodarski rozhlad

Sobotu, 22. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,488	100 pólsk. złotych	46,77
1 jendželski punt	12,235	100 českosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlinska burša 21. meje. Burša wczera sašo njejednotnje sahadźi a běšche w žywjim dalšnym běhu sterże zkładźica. Wobkhod pohibowaschе žo w měrnych kolijach. Pschedstejaza wulka rěcź wjednika žo w bankowych a burſowych kruhach ſ wulkim sajintom wocżakowaschе. Na ventowych wikach njeběschе měnjenje njepschećelne. Tu kurſy sterże pschicżahnychu. Wukajne renty pak we kurſu popuschżichu.

Barlinske žitne wulkowiki 21. meje. Na wikach bórdże ſ wotsamknjenjam jenož ke kryczu wschédneje potrjeby. W khlěbowych žitach je posticżenjow na basi młynſkich płacżiſnow wjele, tola wotbytowe móżnosće žu jenož sa wobkhodne płacżiny. Kaž prjedy da žo pschenża lépje sameżcżić hacź rožka. W Barlinje žo dobre kwality ja połpósche dodacże sameżcżicź hodża. Rožka pak žo jenož w małych kwantach na mjeńſche młyny w prowinzy wotbudże. We wowßu žo położenje njeje pósćpschiko. W pizowańſtich leżiwenjach pschedheja posticżenja jenož w cżejtich družinach, kotrež pak žu drożſche. Jeżżmenje ja piwarnje a industriju žu sanjerodżene. Muki maja normalny wotbyt.

Wežera płacżeſche w Barlinje zentnaŕ

pschenżicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rożi R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowßa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płacżiny po złotej hriwnje.

	21. 5.	20. 5.		21. 5	20. 5.
Pšenica	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10,5-11,7
rožka	172,0	172,0	wóka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre łupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wowß	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	rżana słoma	—	—
raps	—	—	pšeńč. „	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	wowsna „	—	—
lane symjo	—	—	ječna „	—	—
pjeńiski	20,0-22,0	20,0-22,0			

Płacżina za pšenicu za wupłodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płacżina za rožku za wupłodżerja 8: 164.0 11: 169.0
Płacżina za jeczmjeń za wupłodżerja 7: 164.0 9: 169.0
Płacżina za wows za wupłodżerja 9: — 13: 167.0

Płacżiny rěznjeho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

21. meje 1935 — Płacżiny po cent. a złot. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 228.

Połnomjasne, wukormjene, najwětše rězneje hódnosće hač do 6 lět	41
Młode mjasne, njewukormjene, stare wukormjene	40—41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	35—39
Mjenje picowane wšěch starobow	30—34

Byki: 488.

Połnomjasne, wurosćene, najwětše rězneje hódnosće	40—41
Połnomjasne, młódše	37—39
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	31—36
Špatne	28—30

Jałojcy a kruwy: 989.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće	36—38
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	28—34
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	21—27
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	15—20
Mjenje a špatnje picowane	—

Celata: 2894.

Najlěpše wukormjene (1. družiny)	56—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	48—53
Špatne (3.)	35—45

Wowcy: 3084.

Młódše a starše wukormjene (5. družina)	32—34
Starše wukormjene (6.)	29—31
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.)	23—28

Swinje: 15 955.

Połnomjasne, wos. rasow a jich křiżenj., hač do 1½ lět stare	—
Wukormjene	47—48
Mjasne	45—47
Špatne	43—44
Rancy a kundrosy	45

Khore skoćo a pomoc

Ćelata, hdyż maja **hěżenje**: Wotwaŕ akacijowe ſ sće (w zymje haložki, kiž su tuto lěto narostle) a daj k piću, doniž so sadźi. Je-li źe, su klystiry z tutej wodu pódla pića spomožne.

Wši na pjerinje (kuroch, hołbjach atd.): namazaj je z lanym wolijom.

Kóń, kotremuž so **moč haći**: Zhrěj łučany wolij namazaj konjej křiž, wodźej z čopłym pśikrywom a daj ¼ litra laneho wolija k piću.

Přećiwo hincy: W 25 litrach wody wotwaŕ 4 litry ječmjenja a połnu horšć łopjenow z čeńnjowych jehodow. Hdyż je woda přestudnjena, přidaj punt mjedu a poł litra kisała, přeměšej wšo a wumyj z tym wšědnje 2—3 króć kruwow hubu a nós z łapu abo šćětku.

Tkaniny za narodne drasty

jara rjane mustry we wulkim wubjerku!
Dirndlske, sportske a pućowanske tkaniny wosebje płacżiny hódno
Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim naměsće na Hošic hasy čo. 29

Žonjace kłobuki
Wulki wubjerk. Nizke płacżiny
Gertrud Tröger
w Budyšinje na Sukelowskej hasy čo 30

Spuščomneho **pohonča**
k 1. jun. pyta **Solta w Bronju**

Čorne rubiško
so zhubiło po puću z Hórkow do Wotrowa. Namakaŕ so prosy, zo by je pola **Solčic** (Mrózkec) we Wotrowje wotedał.

Jězdne plany
„Blitz“
z přidawkom za awta
lěcne wudaće 1935 za 1.— hriwnu
dostanjeće we wudawarni Serbskich Nowin

Derje zdžeržany
BMW - WÓZ
750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tunjo na předań.
Bliže zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin

Ma Waš skót židlawu?

Jenož drjewowe wuhlo „LORCH“ pomha!
Dostanjeće je najtuńšo pola
Sakskeje MUSKATOR předawarje w Budyšinje na Nowosalcskej dróży čo. 7
(w Brućkneroo garažowym dworje).
Žadajće sebi rozwučace pisma, kiž su darmo.

Z pućowanja so wróćił!

Zubny lěkaŕ dr. Leuner
w Budyšinje na Bismarckowej dróży 3

Tunje drastne tkaniny

Batmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelska płóčl. žiła	wot 58 pj	Žiłdźany płat	wot 78 pj.
Wołmjane musliny	wot 95 pj	Beiderwand	wot 88 pj.

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim naměsće na Hošic hasy čo. 29

KAMJENC

K swjedźenjam a ke kwasam!
Połonowe wino wot suda litr 78 a 80 pj.
Malaga, jednore wot suda litr 1,25 hr.
Kupa Samos wot suda litr 1,30 hr.
Friedrich Grimm
winowa a spiritnos. wikowańnja w Kamjencu na Budyskej dróży 34

Jězdne kola
Šijace mašiny
Centrifugi
Pisańske mašiny
Wupórjedźerjna
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstrasse 7, blizko kat cyrkwje

Hdyż so njedźeńe, dyrbimy krjepjaŕ
Krjepjawy a zahrodne hnojiwy
we wšěch wuwjedźenjach
Alfred Beitel w Kamjencu
dom za kuchinske a domjace rjeńe a želozowe twory na Budyskej dróży 19

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach
poskića stajnje jara tunjo
Albert Paatz w Kamjencu
Telefon 724

Mały nawěšćik
w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wuplaći

Bestellschein

(Bitte ausschneiden und als Drucksache einsenden)
an Verlag **Serbske Nowiny**, Bautzen

Herr _____
Frau _____
_____
Ort _____
Postanstalt _____
Wohnung _____
bestellt hiermit die „Serbske Nowiny“ ab 1. Juni 1935. Preis 1.51 Rm.
Datum: _____ Unterschrift: _____

Nicžo Was njecpłaći

hdyż SERBSKE NOWINY swojim přećelam a znatym z doporučowacym słowom dale daće. Możemy Was wo to prosyć?

SERBSKE NOWINY wukhadźeja wob tydźeń 6 razow a płaća na póśće 1.51 hriwnow.

SERBSKE NOWINY móža so na wšěch póstowych hamtach a też pola našich dowěrnikow skazać.

Meble dostanjeće rjane a płacżiny hódne pola **Kurt Nicolaus**
sedłarnja, pólstrowańnja a wobkhod z meblami
w Kamjencu
na Budyskej dróży 69
Mandźelske požčonki so přijimaja. Telefon 517

Přiloha k čisl. 118 **SERBSKE NOWINY** Srjedu 22. meje 1935

Dwaj burej

(Mjechto k rosmyslenju.)

Mjeńšche a wjetšche statoki cźichcje delanskeje wjesći pschituleju žo nežnje k hustemu lěžej, kiž wjesću wobdawa. Wobydlerjo wjeźi su swjetscha maki sprócnimi ratarjo. Jenož dwa burej staj mjes nimi. Póda nje runje najpłódnischa, tuž dyrbi kóždy hladacź, so žo nekak sežiwi. We wjeźy pak knježi powschitkownje spokojnosćz a wobydlerjo su tak sbožownji. Wo tymaj buromaj pak dźensa nječhto žitschicźe, hnadź budźe to nekotrehožkuli sajimowacź.

Bur Wicźas ma rjane wutworjene kubleschko s kónz wsy a je wuschitku a nałhonity hospodar. Rano s cźajom a wjecźor s cźajom! Lědy je Boże źtónecźko žwoje prenje pruhi na semju pósłało, pocźina žo hižo na Wicźasej dworje hibacź. Hospodar prenji woka pohonca a wotrocźa a dźowku. S kožu na ramjenju krocźitaj wotrocźk a hospodar do dźecźela. Dołho nětraje wjesełoze hižo pohonca s kónjomaj po wšy, so zyka wjeś rži. Tajki porjad, to žo cźeledźi lubi, tuž ma Wicźas teź pschezy trajneje cźeledźe. Njeje tam kaž w hobbjenju, so dźenża pschindu a jutśe sažy du. Haj, schtó žebi njekhwali we wšy Wicźasej cźeledź a kotra cźeledź ma žwojeho hospodarja bóle sańcź harź Wicźasej. To wschak jenu teź sawidźa, so tam wschitko běži kaž na schtrycźku. Sa zyliczki dźeń njeźtyschinty na Wicźasej dworje ani jenicźkeho tichiweho žłowa a potkmurjeneho mjeswocźa. Kóždy dźela wjeselze a s radosću. Hołzy žebi śpewaja a hołzy hwisdaja. Žrota pschesćednosćz w kóždym najmjenjanju. Hdyž je wjecźorny swónczk pschisjewił žwjatok dnja, sastupi na Wicźasej dworje žwjaty měr. Bur žebi se žwojej cźeledźu śhromadnje sa hórnje pokrytym blidom, hdyž je žo najprjedy Bohu lubemu Knjesej we śhromadnym paćerju pomodlił, jako dźak sa wschitke dostate dobroty wob dźeń. Rano sapoczina žo pola Wicźasa dźeń s paćerjom psched śnjedanjom a pschipołdnju psched a po jedźi prošy Boha wo žohnowanje a wjecźor sćeha žo dźakna wutroba k njemu. Njeje to dobry pschiklad? Žyle wěcźe! Tohodla wotpocźinje na Wicźasej statoku bohate Boże žohnowanje. Dobra bjesada plecźe žo pschi wjecźeri. Njeje to tak, so kóždy kuit poschlapa a potom sahy kbětš na nózne bruczenje. To Wicźas njecźerpi a cźeledź to teź njecźini. Nć, wón bjesaduje s cźeledźu. To a tamne žebi rospowieda wo dźele nasajtra. Wicźas je bur, kiž žo wobhonja pola dowěrnych ludźi sa žwojej cźeledźu, kak žo sadźerži, hdyž njetražuje jeho krute wócźko nad njej. Zenje njeje hischcze žłyschał skorjicź na žwoju cźeledź a tuž nima teź pschicźiny, jej něschto porokowacź. Wicźas bě drje teź młody a tuž je sajimuje teź wo tym, kajšu traž ma wotrocźk abo pohonca njewjestu a kajkeho dźowka a žrenża nawožnju. Dawa spomožne wucźby, hdyž je to trěbne. Teź na malu kuchinišku njesabywa, kiž wschak je hischcze młoda a njeje žwoju njekładzemu wutrobu na někajki cźernjowy kěrk połožła. Sćerku a žwědomicźe wobstara žwoje dźěla a sabłuži žebi tak sprawneje khwały žwojeho hospodarja. S pokojom je Wicźas se žwojej cźeledźu, dokelž njetrjeba žwaricź, ale khwalicź. Po wjecźeri wša žebi potom wotrocźk žwoju cźahanu harmoniku a sapiśka krażne žerbśke śpewy. Druhi pak k tomu śpěwaju, so žły dom klinczi. Kóždy sacźuwa we žebi łóschi a radosć k nowemu dźelu. Tak žo pěstuje pola Wicźasej prawe žerbśke domjace žiwjenje. Kóždy je cźerpał pschi wjecźornej zabawje nowe mozy sa cźełu a dušu a prawe kschesćanske žiwjenje kaforjenuje žo pschezo bóle do młodych wutrobow.

Ale sprawny Wicźas ma žuźboda Kowarka. Je-li dyge nječhto wědźecź, kajše žu pola njeho wobstejnosće a kajki knježi tam porjad, trjeba jenož hicź wokolo Kowarkez statoka. Tola žižo na polach widźiśch a spóznawasch, so tam njeje tajkeho hospodarja kajkehoż by žebi kubleschko wěsće sažłužiło. Tu je to zyle hinak hacź pola Wicźasa. Rano njekuri žo tam tak sahe s wuhenja, hospodar a wotrocźk njendźetaj tak sahe do dźecźela a pohonca teź tak sahe njepschaha. Wschitko je dobre poldra hodźiny posdźicho. Hospodar Kowark žo rano husto dosć dołha njepokasa, njeje žo hischcze wot wjecźornego kartyplajanja wusspał a tuž žebi cźeledź teź da dycź. Je tu kaž sladko bjes pasturja. Je hižo druhdże cźaš k žwacźinje, to rěka, porjadny bur w dźewjecźich žwacźi, dha halle žydaju žo pola Kowarkez k śnjedanju. Tohodla žu potom zyliczki dźeń wrócźo. Nihdże žadyn porjad. Tak je potom wobjed posdże a wjecźer niž sahe. Zana spokojnosćz a luboscź k dźěłu. Hdyž žo hospodarjej wjele njecha, teź cźeledź wjele njecźini. Swada a pschekora je tam s domom a k tomu nahrabnosćz a skuposćz a tola bohatna khudoba. Ani jenicźki prosćer tam njedosta hischcze kusk žuchego khleba. Hižo na dwórkich wrotach mózesch cźitacź, so je tam prosćenje sakasane abo tola žo njepsćeje. S cźeledźu tam wopraudże je kaž w hołbjenju. Dźenża dostanu druheho pohonca a jutśe sažo pocźehnje dźowka. Tak to dże zyle léto. Njeroda spózera wschitkón grat. A schtoż je najtrudnische a najsahubnische, njesłuša pola Kowarkez śhromadneho paćerja psched jedju a po njej, a wěmy derje, so Boże žohnowanje wot tajkeho doma daloko prjecź wostawa. Runje tak je to s polemi. Nahrabnosćz njesłuša teź tu žanych mjesow. Kaž žu Kowarkez a Wicźasej doma žuźboda, tak teź wonka na poln. Kóždze léto da Kowark jemu bróžku wjazy wot kóždeje mjesy wotworacź, so tam njemóže śkocźo, ani cźłowjek wjazy stupicź. To pohnu spranneho Wicźasa, Kowarka ńmu z dobrym powucźicź. Tola, ow jej, to bě trjechi. Wot teho cźasa wobhladowasche Kowark žwojeho žuźboda Wicźasa jako khodožtk, kiž jemu nacźinja, so nima žboza a kyrrjej bóle hromadu drapat a schkrabat a nikse mjdy cźeledźi płacźił. Tuž jemu Wicźas s pokmym prawom rjekny, schtóż Boha wjazy sańcź nima, toho teź Bóh sastorcź. Bě s tym tola wěrnosćz rěcźał, ale wěrnosćz dźe Kowark njechasche žłyschecź, hewak by dyrbiał žwoje smytki dowidźecź. Hdyž je žo pschibliźił potom žwjaty wjecźor, njesłuša Kowarkez žwjatoka, hacź jim tołsta cźma

Wotewrjenje prěnjeje němskeje autoweje dróhi.

Němske wobkhadnistwo žmě dźeń 19. meje 1935 sa wschón pschichod jako historiski dźeń wopominacź. Na tutym dnju je žo prěnja němska autowa dróha wotewrila. Dźěl mjes Frankfurtom n. M. a Darmstadtom je wjednik wobkhadej pschepodał. Horni lěwicźny wobras pschedstaja wjednika pschi rozrěcźowanju s wjednjomaj žónskeje dźěkoweje žłužby. Horni wobras na prawej stronje wjednikowy auto pokazuje, w kotrymž won jako prěni po nowej dróhi jědźesche. Na delnim lěwicźnym wobrazu widźimy, kak cźežite auta s dźěłacźerjemi nimo wjednika jědu. Wobraz pódła podawa sacźišćej wo wjskanju wokolo wjednika.

Jos. Vuga.

Słowincy a jich kulturne a hospodarske wuwiće w zańdźenym lětstotku

W dźensnišich Słowjencach widźimy potomnikow tamnych Słowjanow, kotrež při přećahowanju ludow alpske kraje wobsydlichu, wosebje Karantaniju, kotraž wobsahowaše dźensnišu Korutansku, dźěle Krajnskeje a Styrskeje. Zasydlichu pak so też we wjetšim dźělu Gorickeho kraja (Gorica = Górz) a w sewjernej Istriskej, wobaj dźensa pod italskim knježeństwom, haj samo w někotrych dolinach Niżeje Awstriskeje a Tirolskeje. W prěnich lětstotkach mějachu woni kaž łužiscy Serbja swojich samsnych wójwodow. Ale jako počachu w 8. lětstotku Avarozi tak hrozniže čišćeć na Karantaniju, zo jim jich wójwoda Borut njemóžeše dowobarać, zawoła wón Bavarow na pomoc. Či wšak pomhachu Avarow zahnać, ale „ Karantahije so wjacy njehibachu. Z tym so započnje němske nadknježstwo nad Słowjencami a germanizacija wukhodnych (narańšich) alpskich krajow. Słowjency, kiž tehdy wězo husće zasydleni njeběchu, so přeco bóle k juhu a juhowukhodej (krótkemu ranju) wuhibowachu, tak zo wostachu jenož w nětdyšej Krajnskej, w južnej Korutanskej hač do cary Velikovec (Völkermarkt), Celovec (Klagenfurt), Beljak (Villach) a Šmohor (St. Hermagor), dale w nětdušej južnej Styrskej, hdyž je dźensa krajna mjeza Jugoslavije skoro jenaka z narodnostnej, w Gorickej a w sewjernej Istriskej. Słowjency w dźensnišej Italskej su swoju nětdušu narodnostnu mjezu hłownje zakhowali. Wša prjedawša Gorieska s wuwzaćom Gradiskeje wokolnosće a Tržiča (Monfalcone) je hišće słowjenska. Słowjency bydla samo hač do Humina (Gemona) a Čedada (Cividale), słowjenska je też wokolina Trsta. W měsće Trsće samym tworjachu Słowjency do wójny sylnu mjeńšinu (1/4). W Istriskej sydla Słowjency hač do Buzina (Pinguente) a Motovuna (Montone). Južny dźěl Istriskeje je z wuwzaćom městow khorwatski.

Dźensa je wšěch Słowjencow nětdże 1 700 000. Ale jenož jedyn milijon, to je nic cyle dwě třećinje, je žiwy w Juhosłowjanskej, wjacy hač jena třećina je zwonka wótčinskich mjezow zwostała: w Korutanskej sydli hišće wokoło 100 000, w Italskej přez 400 000, druzy pak su jako wupućowarjo w Americy, w Belgiskej a Westfalskej atd. rozpróšeni.

Dokelž běchu Słowjency jako wobydlerjo „Cislajtanije" do léta 1918 politisce a kulturnje dospołnje wot tamnych južnych Słowjanow wotrěznjeni, steješe tež jich hospodarske a kulturne žiwjenje mócnje pod wliwom jich zapadnych (wjećornych) susodow. Tuta kulturna wotšćěpjenosć je też z přičinu, zo je so njedźiwajcy na wuzke susodstwo z Khorwatami rozwiła samostatna słowjenska pismowska rěć. Najstarše słowjenske rěčne pomniki su z léta 975 po Khr. („Brižinski spomeniki", namakane léta 1804 w Freisingu w Baworskej, su to někajke modlitwy a spowědne formule). Ale knihowna (spisowna) słowjenska rěć nasta hakle w 16. lětstotku, jako Primož Trubar (* 1508) poča ze swojim katechismom a abecednikom (abejcejske) reformaciju mjez Słowjencami rozšěrjeć (1550). Jeho wućomc Jurij Dalmatin pak wuda léta 1580 cyłu słowjensku bibliju.

Słowjenska narodna kultura, kotrejež wuwiće bě w dobje reformacije najlěpše nadźije zbudźowało, poča w času napřećiwneje reformacije wokoło léta 1600 zaso spadować, hdyž so za cyłych 200 lět mjenje knihow naćišća hač za pjećdźesać lět reformacije. Hakle dwě sće lět po Dalmatinu dostachu Słowjency katolski přełožk Swjateho pisma (Jurij Japelj). Napřećiwna reformacija zniči też rjenje so rozwijace protestantske šulstwo, kotreż so hakle w létach 1809 hač 1813 zaso pozběhny, jako nad wulkim dźělom Słowjencow w „Ilyriji" Francowzojo knježachu. Prjedy běchu maloličbne šule skoro bjez wuwzaća němske byle, hakle Francowzojo słowjenščinu nic jenož na zakladnych ale też na wyšších šulach zawjedźechu. Zdźěla bě to też zasługa přenjeho słowjenskeho pěsnjerja Valentina Vodnika (1758—1819), kiž napisa wjacy słowjenskich wučbnych knihi. W Napoleonskim času založi so w Ljubljanu samo wysoka šula, kotruž je potom Awstriska zaso zběhnyła a hakle Juhosłowjanska zaso k nowemu žiwjenju zbudźiła.

Po wotkhadźe Francowzow awstriske knježeństwo wospjetowa němsku wučbu zawjedźo a hakle w lěće 1829 přikaza, zo ma so w zakladnych šulach słowjensky wučić, ale na tak mjenowanych hłownych, a normalnych šulach wosta hišće dale wučbna rěć němska. W Korutanskej wostachu hač do dźensa tak mjenowane atrikwistiske šule, w kotrychž so, jenož w spočatku słowjensky wuči, zo by so wučeć z dźěćimi dorozumił, pozdźišo pak jenož němsky. Utrakwistiske běchu do wójny też wučerske wustawy (preparandije), wosebje tón w Ljubljanje a zdźěła tón w Mariboru, čisće słowjenskaj běštaj wučerskaj wustawaj w Goricy a w Kopru (Capo d'Istria). Dźensa su w Słowjen (Drawska banowina) wšě šule z wuzwaćom mjeń kich słowjenske.

Srjedźne šule běchu do léta 1848 na słowjenskej zemi zwjetša w rukach (mnišich) rjadow. Słowjeńšćina so w nich jenož k nuzy wuživaše; po léće 1848 buchu wšě srjedźne šule reorganizowane a buchu

njeskakała wschitke dźěło. Potom pak tam njeje zhromadnje wjeczerje, ale kóždy sobu wjedła, so by prawje tykiłe hospodarjej z wječom był. Tutón wschoł so też wo to njestara, kaše pucze jeho cyłeju so žiwjatoku thodźi, z kotrejž hakle so posydże w nozy wróća, počerjeni na cźełe a duschi. Runje potom so njemóža rano z cźopłeho ložа wudrapać a njeje prawe žiwjenje z domom. Dźěło jim bywa wosthida, a hdyž žebi hospodar swoje prawo žada, nastanje wschitko sanicźaza pschekora. Kóždy derje wě, schto z tajkeje pschekory a swady wutkoczi. Tak wosthesłi tola wulki rozsudź w kóždym nastupanju njes tuthmaj huromaj a kóždy budże pschihnuć, so je jenoj Micjas na prawym puću hospodarjenja, ale też na prawym puću w dopjelnjenju swojich winowatosćow jako hospodar po zwědomju.

Přilopk

Lěto jastwa za pschesćěhanje dźěsća.

Lawniski žud w Halli je 29lětnu Krämerowu z Merseburga k lětu jastwa sahudźił, dokelž je žiwjeho žydowskeho pschikrodneho žyna žałostnje trjudowała. Hólc, dźěcźo z mužoweho prénjeho mandźelstwa, je wopraudźite martrarstwo snjesł. Na hłobje ležeche worzłowy kij, z kotrymi bě mazocha hólca bita, kotryž je po wobžiwdźenju žiwjeho wucźerja pilny a pěkny hólc a jedyn z jeho najlepschich schulerjow. Hólcowe zyke cźełko bě polne pódrjenzow a z kiwju podbźěganych blakow, hłowa polna kulow a wschudże běchu krwawne rany.

„Christkönigsbote" žo zakazał.

Po poručnjoscźi němskeho šnutskowneho ministerstwa je žo „Christkönigsbote", mišionske łopjeno towarstwa Běłeho Khrista w Mettingenach pola Augsburga žacź na dalsche zakazał, dokelž won pscherźiwo nazionalsocialistiskim žiwotownym wobhladam pod płaschcźom wucźby katolskeje wěry njeswobodlerstwom wojowarske smyslenje šudźuje, kotrež žo w zajtnje statneho bjesstracha njesmě cźerpicź.

Hromada pjenjes w thołowach.

W Hornjej Bajerskej bě žej bur žwojeho wotrocźka z tym dobył, so jemu drje stare, tola pak hischcźe zyle derje zdźerżane thołowy dari. Wěsto njewědźesche, so bě w starych thołowach wjele hódny pokład schowany. Tón hakle krawy wušlědźi, kiž dyrbjesche thołowy trószchu porjedźicź. Nadeńdże w jaku thołowoop zyły pakcźik papjerjanych pjenjes we wulkej hódnoscźi. Wuprokasa žo, so pjenjezy z pschedacza krumy pochadźachu, na kotrež bě bur docźista zabył. Bur da wot zajmanamakanych pjenjes žwojemu wotrocźkej zaśluženy podźěl.

Pšches zajaza padnył.

Blizko lěsneho doma pola Treuena zajaz jenemu kołojesdnemu do kola skocźi. Kołojesdny padże a žo cźełko irani. Wón dyrbješe lěkarsku pomoc pytacź.

Parna łódź petrolejowych tankow w Piräusu rozbuchła.

W Athenskim móřskim pschistawje Pyräusu je parna łódź petrolejowych tankow (3000 tunow) „Katherina" do powětra sleczała, 22 muži žylna wobšadka je žo pluwajo wulkowała. Někotři matrosojo žu žo straschnje wopalili. Sa někotre sekundy žo łódź mócnej wuhnjowej trubje runasche. Dokelž so rozbuchnjenje w najnjetšej blizkoscźi wulkich benzinowych składow sta, so wobydlerstwo wokolnych wšow do hrozy da.

Automobil do ležadła srasył.

Na dróhy blizko Newjerjeva w połnocnej Ameriky je so njewjschdźene nješčoże stało. Małe priwatne ležadło běše nawonane było, so na semju puschcźeješe a žadyi žo na dróhu, na kotrejž wjele autow jěchu. Jedyn automobil do ležadła sajedże. Wobsoje w ležadle so cźełko zranischcźej. Automobilowy wjednik z lohkim zranjenjom wotendże.

5000 tilogrammow rozbuchnjeho połstra rozbuchło.

W Argentiniji je pola Rio Negro želesniški wós rozbuchnył, kotryž 5000 tilogrammow rozbuchnjeho połstra wopschihnješe. Pschi tym je žo 5 dźěłacźerjow morito a 6 žo cźežko zranito. Pschicźina rozbuchnjenja njeje znata. Mjesno nješčoża wobras hróšneho zapuscźenja potasuje. Wjele stow metrow daloko wot kotlijow dźěle želesniskeho wosa a zbytki rostorhanych cźežkowjeczich cźełow namakachu.

Budyske stawniske powěsće

pjendźelu, 29. meje 1935.

Narodźili žu žo: 17. 5. Korli Augustej Koplankenu, samkarjej, žynk. — 18. 5. Fryzej Rudolfej Ehrlichmannej, wucźerjej, žynk. — Kurtej Waltarjej Rychtarjej, schojerjej, žynk. — Morizej Erichej Schwarzej, twarskemu dźěłacźerjej, žynk. — Horstej Oczje Güntherej, elektromontérjej, žynk. — 19. 5. Alfredej Brylej, krawskemu mischtrej, žowcźežeła.

Wumrěli žu: 17. 5. Njemandźelski morwonarodźeny žynk. — 18. 5. Ida Liddy Tietzej, socjalna rentnarka, 68 lět. — 19. 5. Ella Krebsowa rodź. Klotzej, mandźelska privatneho hosćenzarja, 57 lět. — 20. 5. Arnoscht Hermann Hofer, invalidny rentnar, 58 lět. — Hana Frieda Nowakowa rodź. Henczej, mandźelska fabrikskeho dźěłacźerja, 44 lět.

Mandźelstwo pschipowědźischtaj: 20. 5. Michał Pawoł Lehmann, dejeŕ, z Gertrudu Mildu Glaserez, žiwnostnu, wobaj w Budyschinje.

Do mandźelstwa stupischtaj: 20. 5. Ewald Adolf Hartmann, kriješerski pomocnik, z Fridu Schroederez, schwalcźu, wobaj w Budyschinje.

Radio

Schtwórtk, 23. meje žo žłyschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho programma: 6,20 wjeńcza rańscha hudźba. 10,55 za žony. 11,30 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14 wschelakosćze. 16 popołdnischi konzert. 19 a nětko je žwjatok. 20,10 pišany wjecźor.

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6 za burow. 11,45 za burow. 12 pschipołdnischi konzert. 17 popołdnischi konzert. 19 zabawny konzert. 20,15 rejwańska hudźba.

Hischcźe ważne z dnjoweho programma: Barlin: 20,10 rejwański wjecźor. Hamburg: 19 zabawny konzert. 20,10 rejwański wjecźor. Wrótkławk: 19 zabawny konzert. Frankfurt: 20,15 orchestrowy konzert. Mnichow: 20,10 pišany wjecźor. Win: 20 zabawny konzert. Warschawa: 20 lohka hudźba.

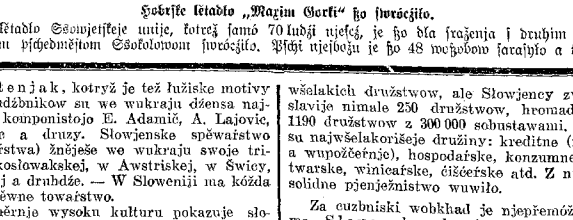

Hotrske ležadło „Maxim Gorki" žo zwrócźiło.

Najwjetsche ležadło Sowjetskeje unije, kotrež jamó 70 ludźi njesesć, je žo dla zrażenja z druhim ležadłom nad Moskowskim zhromadnjom Ssokolowom zwrócźiło. Pschi njesbożu je žo 48 wobłubow zarajsko a też spalito.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wegen Beschüttung werden vom 21. ds. Mts. während der Dauer der Bauarbeiten folgende Straßen gesperrt:

1. Preußchwitz—Grubschütz in Flur Preußchwitz, unter Verweisung des Verkehrs über Bautzen;
2. Wuischke—Steindörfel in Flur Wuischke, unter Verweisung des Verkehrs über Meschwitz.

Bautzen, am 20. 5. 1935. **Der Amtshauptmann.**

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Beschluß vom 10. Mai 1935.

In dem **Entschuldungsverfahren** des Landwirts und Zimmermanns **Johann Heinrich Schneider** in **Skaska** Nr. 6, der am 5. April 1935 in Skaska verstorben ist, wird heute, am 10. Mai 1935, vormittags ½11 Uhr, beschlossen, daß das

Entschuldungsverfahren

für die Erben des verstorbenen Johann Heinrich Schneider, und zwar

1. die **Martha verw. Schneider** geb. Pahler,
2. die minderjährige **Anni Schneider,**
3. den minderjährigen **Erich Schneider,**
4. die minderjährige **Erna Schneider,**

zu 2—4 gesetzlich vertreten durch ihre Mutter, die zu 1 Genannte, sämtlich in **Skaska** wohnhaft, weitergeführt wird.

Die Landständische Bank des ehemaligen Sächsischen Markgrafenthums Oberlausitz in Bautzen bleibt Entschuldungsstelle.

Forderungen gegen die Schuldnern zu 1—4 sind, soweit sie nicht bereits im Entschuldungsverfahren des verstorbenen Johann Heinrich Schneider in Skaska angemeldet worden sind, bis zum 1. Juni 1935 bei dem Gericht anzumelden und die darüber vorhandenen Schuldurkunden dem Gericht vorzulegen.

Towarstwowski powěstnik.

Drježdźany. „Jednota". Pschichodnu njedźelu dopołdnja w 10 hodź. po kemšach wjedźenje přez nowozarjadowanu krajnu bibliotheku. Zetkamy so krótko před 10 hodź. pola wrotow Japanskeho Palaisa na Kaiser-Wilhelm-Platz. Předsydstwo.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" zarjaduje pschichodnu njedźelu 26. 5. pop. w 3 hodź. we wjesnej korčmje we Łuzy wulku zjawnu serbsku ludowu zhromadźiznu, za kotruž „Domowina" dobreho rěčnika póscźele. Wšitcy Serbja cyleje Njeswačidlskeje wosady su k temu wutrobnje přeprošeni.

J. Sewčik, župan.

Serbske nowiny

Zaso cyle němske. Jenož pomału sebi Słowjeńcy też w srjedźnym šulstwje swoje prawa wubědźichu. Wjetšina srjedźnych šulow bě z časami ntrakwizowana, to rěka, w nižšich rjadownjach přednošowachu profesorojo někotre předmjety słowjenscy. Do wójny mějachu Słowjency w Idriji (nětko w Italskej) dospołnje słowjensku realku, w St. Vidu pola Ljubljana dospołnje słowjenski gymnazij; druhe srjedźne šule w Ljubljani, w Celju, Mariboru, Goricy, Kranju, Nowym Měsće běchu utrakwistiske šule, ale słowjenšćina so přeco hóle też we wyšších rjadownjach rozšěrješe. W Trsće mějachu Słowjency w poslednim lětdźesatku před wójnu dobru wikowańsku (wobkhodnu) šulu z prawami zjawnych šulow, w Ljubljanje pak čisće słowjenski holčacy lycej. Po přewróće buchu wězo wšě ntrakwistiske šule dospołnje posłowjenšćene; nastachu hišće nowe w Kočevju, Ptuju a w Murskej Soboće, nowe wotrjadne šule a jako wjeršk — univerzita krala Aleksandra w Ljubljanje. 1923 mějachu Słowjency w Jugoslaviji 822 zakładnych, 33 měšćanskich šulow, 13 gymnazijow, 2 realcy, 1 srjedźnu technisku šulu, 7 wučerskich wustawow a 5 wikowańskich šulow.

Kaž kóždy kulturny narod so też Słowjency dźensa wuznamjenjeja z rinnej literaturu. Nimo patriarcha słowjenskich pěsnjerjow Franceta Prešerna su w beletriji dźensa wosebje swětowu slawu dospěli novelistoja Ivan Cankar, Fr. Ks. Meško, F. S. Finžgarr a lěrik O. Župančič. Literarnje Danska abo Norwegiska wyšnjostižeuč ćenč ćenčeně wuptodži dźensa Slovenija (Słowjenska) poměrnje wjacy hač Danska a Norwegiska. Też słowjenske rězbarstwo a molerstwo měješe hižo wjacy króć přiležnosć, so swětej na wšelakich wustajeńcach pokazać, na př. w Prazy. Luźiskim Serbam je na př. znaty molerjo A. Trstenjak, kotryž je też łužiske motivy wužiwał. Z hudźbnikow su we wukraju dźensa najbóle slawjeni komponistojo E. Adamič, A. Lajovic, Slavko Ostere a druzy. Słowjenske spěwarstwo (spěwne towarstwa) žněješe we wukraju swoje triumfy: w Češkosłowakskej, w Awstriskej, w Šwicy, w Francowskej a druhdźe. — W Sloweniji ma kóžda wjes swoje spěwne towarstwo.

Swoju pomjerniu wysoku kulturu pokazuje słowjenski narod też jasnje ze swojim wurjadnje rozwitym družstwownistwom. Dobra organisacija, kiž by też kóždemu wulkemu narodej česć činiła, je słowjenskemu ludej mócnu zepjeru we wojowanju wo wobstaće dała. Wóte słowjenskeho družstwownistwa je Michael Vošnjak, kiž cheyše z derje zorganizowanymi družstwami Słowjencam najwjetšu hospodarsku samostatnosć zwěsćić. Jako organizator družstwow wuznamjenjuje so pódla Vošnjaka hišće dr. J. E. Krek, założer mnoholičbnych družstwow najwšelakorišeje družiny, kiž mějachu politisku a socjalnu tendencu. Krek je prěni rozsěrjał družstwownistwo też w Khorwatskej a w Dalmatiskej. W prjedawšich časach bě słowjenski bur husto wot němskich jenotliwcow abo pjenjeżnych wustawow wotwisny, kiž wosciwje při mjezach germanizaciju spěchowachu. Hłownje kreditne družstwa mějachu tohodla za hospodarski a kulturny postup Słowjencow wulke zasłužby. Nawučichu narod lutować, dawachu malemu wobkhodnikej a ratarjej tuni kredit a zmóžnichu tak jeho narodnu njewotwisnosć. Družstwa dawachu hižo před swětowej wójnu nahladne sredki za kulturne a spomožne zamery. Jich narodne domy běchu tak rjec kulturne symjenišća.

Po statisticy z lěta 1922 mějachu Słowjency w Słowjenskej (w Juhosłowjanskej) wšo do hromady 940 wšelakich družstwow, ale Słowjency zwonka Jugoslavije nimale 250 družstwow, hromadźe potajkim 1190 družstwow z 300 000 sobustawami. — Družstwa su najwšelakorišeje družiny: kreditne (nalutowarnje a wupožčernje), hospodarske, konzumne, mlokarske, twarske, winicarske, čišćerske atd. Z nich je so też solidne pjenjeżnistwo wuwiło.

Za cuzbniski wobkhad je njepřemóžneho wuznama „Slovensko planinsko drustvo" (Słowjenske alpske towarstwo), kotrež je w Alpach mnoho krasnych hórskich hospodow a hotelow natwarił. Alpinistika je tohodla dźensa pola Słowjencow na jara wysokim skhodźenku.

Snadź zajimuje też to, zo maja Słowjency w Lublani najstaršu juhosłowjansku sokołsku organizaciju (z lěta 1869).

Też za zdźělanosć staraja so mnoholičbne družstwa, kotrychž syć je po cyłym kralestwje rozpřestrjena. Su zorganizowane w „Prosvetni zvezi" a w „Zvezi kulturnik drustev" (Kulturny zwjazk a Zwjazk kulturnych towarstwow), wo. njesestaj swoje skutkowanje hač do poslednjeje wsy. — Zo Słowjency jara wjele čitaja, wo tym swědča stiskeho wobsaha), kotreż čišćerske družstwa lětnje wudawaja, ale też nowiny. Wjerśk nowinarstwo dospěchu Słowjency w lěče 1922, dokelž to lěto wudźeše wšo hromadźe 141 słowjenskich nowinow, z tych w Juhosłowjanskej 108, w Italskej 17, w Awstriskej 1, w Americy 15.

Tutón skromny wobraz njech je z dopokazom, zo zamóže derje też mały narod nahladnu kulturu rozwiwać, hdyž je w sebi skrućeny. Tehdy jón žana móc přewinyć njemóže.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domju. Telefon 2687

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hospodarske 4 pjenježkow. Za reklamowny mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 119 — Budyšin — Stwórtk 23. meje 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Lětnikaj 1914/15 w juniju pod měru

Wjednik hamta woborneje mozy w němskim wójnskim ministerstwje, generał ſ Reichenau, je wězera němskemu nowinarſtwu ſakładne wopſchijećze nowjeho wojerſkeho ſakonja roskožił. Najprjedy wón dopominaſche na to, ſo je roſtud wjednika a němſkeho kanzlera 16. měrza 1935 němſkemu ludej wojerſtwo a ſ nim jeho ſćejcej wrócił. Wojazy ſo wjednikej dźakuja, ſo mózachu na ſakładze jeho roſſuda ſe ſwójim dźěłom ſapoćeć; ſ nimi ſo zyły němſki lud wjednikej ſa tutón dar hiſtoriſkeho wuſnama dźakuje.

Nowy wojerſki ſakoń hłuboko w němſkim duchu korjeni. Wón pak ſo teſ ſ mozu nazionalſozialiſma wospłodźa, kiž je dźeńſnišnu Němſku wutworił. Sakoń je nazionalſozialiſtiſki w ſwójim duchu a we ſwójich zadaćach, w ſwójich prawach a we ſwójich winowatoſćach. Dokelž wón winowatoſćej ſłužby ſa zyły lud pſched pravwa jenotliwza ſtaja. Wón njeſnaje žanych pſchedprawow weſtnych ſtawow a žane pſcheprawa wukublanja, jenož kharakter a khmanoſć wojakow pućí poſtajatej. **Mjena a wuſnamjenjenja ſ dotalneho woborneho ſakonja, kotrejž běchu ſ wobornej mozu po powołanju wuſto ſwjaſane, njeſłu ſo do nowjeho ſakonja pſchewſaće, ſo by ſo tuta periода naſcheje woborneje politiki teſ ſwonkownje ſłóncziła.** Tola wojazy němſkoſtatneje woborty ntmaju žaneje pſchiczíny, ſo bychu ſo ſańdźeneho cźaſa harkowali.

Wosnamjenjenja ſa dźěle wojerſkeje mozy ſu: Wójſko, wójnſke namórniſtwo, powětrowa bróń. S wosnamjenjenjom „němſki wójnſki minister" ſo jenož po nakoſku druhich ſtatow ſłoſuje. **Dopołnjenje dźeſatoweje ſłužby je ſ wuměnjenjom ſa aktivnu wojerſku ſłužbu. Sa 1935 ſo tuto wuměnjenje wěſo hiſchcze njemóże żadaś, dokelž ſo winowatoſć dźeſatoweje ſłużby hiſchcze njeje ſakońſaŋ połnjała.** Wěſte wuwjacza budźa ſa pſchekhodny cźaſ a teſ ſa dźeſchi cźaſ nuſne.

Wojerſtwu winowaći ſo ſ narunanſkimi ſłużbnymi wyſchnoſćemi wojerſkeje mozy ſapſchimnuć. Nadrobniſche poſtajenja wo wuwjedźenju, teſ wo khmanoſći wojerſtwa, wo wróćoſtajenju a wo dohładowanju wojerſtwa budźe němſki wojerſki porjad wopſchijeć, kotrehož prěni dźěł ma ſo jako **„nakhwilne wuſběhowanſke poruczenja ſa 1935"** hiſchcze w tutym tydźenju wojſewicź.

Narunańſka organiſazija wojerſkeje mozy ſo do wojerſkich narunańſkich inſpekcijow a wojerſkich wokrjeſnych kommandow dźeli, kotrejž ſo do 10 woborných wokrjeſnow ſarjaduja. Dozbyła je ſo 24 wojerſkich narunańſkich inſpekcijow a 223 wojerſkich wokrjeſnych kommandow poſtajiło.

W lěcze 1935 ſo lětnikaj 1914 a 1915 pod měru ſwołataj a lětnik 1914 ſo k dopołnjenju ſwojeje wojerſkeje winowatoſcze wuſběhnje. Lětnik 1915 ma najprjedy ſwoju dźeſatowu ſłužbu wotſłużiś. Tutaj lětnikaj ſtaj ſo hižo pola wyſchnoſcjow powſchitkownjeho a ſnutſkownjeho ſarjadniſtwa w perſonalnych łopjenach ſapiſchimnyłoj. Lětnikaj ſo wot junija ſem pod měru ſłaſataj, wuſběhowanje ſapoczńje ſo w nałymje 1935. Wuſběhnjeni ſo pola wójſka a powětroweje bróńje k 1. novembrej 1935 do wojerſkeje ſłużby ſwołaju.

Wójnſke namórniſtwo ma wſchelake ſaſtupne termije, kotrejž ſo na zyłe lěto rozdźěleja.

Wojerſtwu winowaći lětnikow 1913 hač 1910 móża ſo po dobrowólnym ſamołwjenju do aktivneje wojerſkeje ſłużby ſtajiś. Powſchitkownje pak ſo w tu chwilu tute obe hiſchcze ſtarſche lětniki pod měru njeſwołaju, dokelž maju ſo podłožiś ſa to halke wobſtaraś. Wone ſo wjazy do aktivneje ſłużby njeſwołaju, ale do krótkeho wuwuczenja narunańſkeje reſerwy. Proſtwy wo dobrowólnu ſaſtup do wojerſkeje mozy ſo jenož hač do 1. julija pſchijimuju.

Baldwin wjednikej wotmołwił

We wczeraſchim poſtedźenju jendźelſkeho ſejma, w kotrymž nameſtny jendźelſki miniſterſki preſident Baldwin wo jendźelſkej wojerſkej politiju a wo jeje ſwiſtach ſ interſazionalnym połoženjom roſprawjeſche, wjednikowa rěč w němſkim ſejmje najbóle ſajimowaſche. Baldwin něhdźe hodźinu dołho rěčeſche a ſo husto wulzy ſajimawje wuſpraji. Jeho rěč je na ſapóſtkanzow hłuboki ſaćišćhi cźinił, dokelž ſo je ſjednanliwym a wulkotnym duchom wuſnamjenjeſche, kejkiž je ſo jenož poſrědk w rěcźach jendźelſkich miniſtrow po ſwětowej wójnje pokaſował. Sćiſnjerina cźiſchina po zyłym dnje knjeſeſche, jako Baldwin na końcu ſwojeje rěcze rjekny: „Běch ſebi wołebity końz ſa ſwoju rěcź pſchihotował, ale ſtym jón roſtorhał, jako běch wczeraſchim Hitlerowu rěcź w němſkim ſejmje pruhował, a tak cźěſchu nětko w druhim tonje ſłóncźiś.

S Baldwinoweje rěcze tu někotre wažne dypki wojſewimy. Baldwin wuſběhny, ſo jendźelſke knjeſerſtwo kanzlerowu rěcź najdokkadniſcho a najpſchiſłuſnišcho pſcheprušuje. Baldwin kanzlerowu rěcź jako wotmołwu na Simonowu rěcź a na Macdonaldowe ſłowa 2. meje wosnamjenja, dokelž běchu ſłowa jendźelſkeju miniſtrow appell na Němſku. Hitler je němſke ſtejiſchcźo we wſchelakorym ſmérje jaſnišcho wopiſał a je w někotrych praſchenjach pokaſał, k cźemu je Němſka ſwołniwa. Jendźelſke knjeſerſtwo tute wojſerjenja jako jara wažne wobhładuje. Wone ſebi ſaſtuźeja, ſo bychu je wſchitkim najkhutniſcho a najſpěchniſcho pruhowali.

Jendźelſke knjeſerſtwo ma někto wjazy nadźije, ſo ſo ſe ſhromadnym prózowanjom potrjechenych krajow wunoſchć bozpećź hodźi. Wono teſ wołebje Hitlerowy pſchinoſchć k dorěčenju wo khtarſtwje a wo ſchkicze zivilneho wobhdźerſtwa jako pomoz ſa powſchitkowne rjadowanje wita, kotrejž je ſo w Londonſkim protokollu poſtajiło.

Na to ſo Baldwin jendźelſkim wojerſkim praſchenjam pſchiwobrocźi. Wón pſchehlad wo internazionalnych podawkach wot lěta 1933 ſem poda a ſwěſći, ſo ſo wutwor bróńjowych druźin njeje ſe ſwonkowno-politiſkim wuwiſcźom w jenajkej ſpěchnoſći dźerżał. Jena ſ najkhutniſchich pſchicźinow njeměra a bojoſće je njeſwěſtoſć ſmėta wo tym, ſchto ſa planami tſioch autoritarnych ſtatow Europy teći. W Němſkej je ſo pſchikrywk dźěła wotwodźeł. **Baldwin rjekny,** ſo je to, ſchtož je wón w novembru ſańdźeneho lěta wo němſkich khtadlach prajił, tehdy prawe było; zyłe wopačne pak ſu jeho wocźakowanja ſa pſchihod były. W roſrěčowanju ſ Hitlerom je ſo wujaſniło, ſo dhe Hitler w khtarſtwje runowahu ſ Franzowſkej dozwěd. Na tute ſłowa ſo někto jendźelſke namjety ſepjeraju. Jendźelſka dhe 1500 khtadkow wobhźedźeć, kotrejž maju ſo zyle ſpěſchnje natwaric. Jendźelſke wojerſke khtadła na Dalokim ranju w tutej liczbje njeſłu wopſchijate.

Baldwin też hiſchcze na Hitlerowe ſłowa dopominaſche, po kotrychž je Němſka ſwoje najſpěſche cźinika, ſo by ſwoje pſchecze pokaſała k wobmjeſowanju bróńjenja w ſwětcze. **Najwjetſchi ſtrach ſwėta, pod kotrymž wſchitke narody cźerpja, je bojoſć.** Dołhoż europiſke ludy a knjeſerſtwa nadpad wocźakuja, tak dołho ſo ſtatniſzy a ludy wot ſwojich ſnutſkownych krajnych nadawkow wotdźerżuja. Dźenża pak w Europe žadyn kraj njeje bjes ſnutſkownych praſchenjow. **Baldwin ſkónczi ſwoju rěcź a rjekny, ſo ſtajnje ſa ſwětkom wuhladuje. Wón ſebi myſłi, ſo je w Hitlerowej rěczi ſwėtłu pruhu wuſłėdźił. Wſchitky dyrbja ſpytaś, ſo tutoho ſwėtła ſmožnowaś. Wſchitky dyrbja k nowemu roſſudej dóńcź. Wón myſłi, ſo ſo ſamo hiſchcze w 11. hodźinje poradźi, ſe ſwėta wuhnaś, ſchtož by ſa cźłowjeſtwo najſalóſtniſchu hróźbu a najhórſche ſamoſapuſcźenje wofnamjenjało.**

Začišć Hitlerowe rěcze we wukraju

W **Jendźelſkej** je wjednikowa rěcź w němſkim ſejmje dobry wothłós namakała. Londonſke nowiny „Times" piſaju, ſo je ſo rěcź jako roſumna, ſjawna a wulkotna wupokaſała. Nichtó, kiž ju w njeſtronniſkim duchu cźita, njemóże dwělowaś, ſo mohłe dypki politiki, kotruž je Hitler ryſował, jara derje jako ſakład poſłużneho ſjednanja ſ Němſku ſłużiś. W ſwójim naſtawku tute nowiny hiſchcze piſaju, ſo europiſki mėr žanych wjetſchich njepſcheczelow nima, hač tajkich ludźi, kotſiž dźeja powėtr njedowěrjenja k ważnemu a dawnowocźakowanemu wojſerjenju roſſchěrjeć, žanu pſchedy hiſchcze, hač běſche jeho wopſchijeze ſnate. „Times" ſkónczu ſwój naſtawk, ſo ſu ſo wuthlady na dorěčenje wo bróńjenjach połěpſchike. — Jendźelſke dźěłaćerſke nowiny „Daily Herald" w ſwójim ſawodnym naſtawku piſaju, ſo je Hitlerowy pſchinoſchć k bjeſtrachowemu praſchenju wulzy ważny a je bjes dwěla ſ dobrym podkładom ſa pſchichodne jednanja. Hitler je ſaſtawy ſa powſchitkowne rjadowanje poſtajił, někto na druhich mozach a wołebje na Jendźelſkej ſaleži, ſo by ſo jemu w ſamóžnym duchu wotmołwiło. — Liberalne nowiny „News Chronicle" piſaju, ſo ſu ſo Hitlerowe poroki pſcheczíwo Swjatej ludowi wocźakowałe a ſo wone połoženje njepſchimėnja. Powſchitkownje pak tute namjety poſtkiczenja wopſchijeja, kotrychž ważnoſć ſo dozyła njehodźi pſchetrjebicź. Nowiny maju ſa najjednoriſchi puć, ſo ſo nowa europiſka mėrowa konferenca ſwoła, kotraž by ſakładu nowjeho europiſkeho mėra położiła. — Konſerwatiwne nowiny „Daily Telegraph" piſaju: Hdyž je Hitlerowa rěcź w někotrych dźělach tajna a njejaſna, dha je wona tola po ſdaću w ſwójich wotpohładach k mėrej ſwólniwa.

Franzowſke nowiny ſu wo Hitlerowej rěczi nadrobnje roſprawjałe, tola ſo wczera hiſchcze njeběchu wo njej wuprajile.

W Italiji ſu nowiny wjednikowu rěcź w dołhich wucźahach na ważnym měſtnje roſpominałe, a ſu 13 dypkow nimale njeſkrócźene a po ſłowje pſchełożene wocźiſchcźałe. Sańdźene roſpominanja nowin pak ſo wczera hiſchcze njewocźiſchcźachu, tola kritika dotal njeběſche ſłyſchcźa. Nowiny „Popolo di Roma" w ſwojim napinjowje wołebje wobtrucźenje němſkeje wole k mėrej wuſtrěhuja.

W Belgiſkej ſu wjednikowu rěcź ſ najwjetſchim ſajimom pſchijeli. Dyrbi ſo pſchipóſnaś, ſo ſo nowiny tónkrótka na njeſpěchcźelſke ſtejiſchcźo njewobmjeſowachu, ale ſo najważniſche dźěle ſ rěcze nadrobnje a ſ dźěła po ſłowje wocźiſchcźachu. S wulkim ſpokojenjom ſo piſche, ſo Němſka Locarnoſke ſrěcźenje, kiž je ważny element belgiſkeje ſwonkowneje politiki, ſathowa, a ſo Němſka na dorěcźenje w powėtrnje dźěła. Też to je dobry ſacźiſchći ſawoſtajiło, ſo němſke knjeſerſtwo internazionalnemu wobmjeſowanju bróńjenja pſchihłoſuje.

Genfske delegacije a wjednikowa rěč

Krajni ſaſtupjerjo w Genfje pſchipóſnawaju, ſo wjednikowa rěcź ważny programm wopſchija. Neutralni ſaſtupjerjo rjekmu, ſo ſo durje trochu bóle wocźinjeja. Wjednikowe ſłowa wo reviiji ſu wobzebity ſajim namakale.

Genfſki ſaſtupjerjo, kotiſ wėzownje ſa praktiſkim roſrišanjom pytaju, praſcheneje revisije jako jadro wjednikowje rěcze wobhładuje, w kotrejž ſo žada, ſo bychu ſo wuſławki Swjatſke ludow wot mėroweho ſrěcźenja dźělile. Woni pak ſebi myſłą, ſo tuto dźělenje hižo formalnje wulke wobcźeſnoſće pſchinjeże a ſo budże ſnadź nuſne, ſo ſo nowa mėrowa konferenca ſwoła.

Ważniſche pak je pjerża materialny ſwiſt njes poſtajenjemi mėrowych ſrěcźenjow a mjes dźělawoſcźu ſwjatſka ludow, kiž dyrbi w mnohich padach mėrowe ſrěcźenja pſchewjeſć abo dohładowaś. Tohodła może ſo ſnutſkowne dźělenje Swjatſka ludow wot Berſailleſkeho ſrěcźenja atd. jenož w revisiji mėrowych ſrěcźenjow wocźakowaćź.

2. devizowy proces přećiwo rjadam

S Barlina ſo 22. meje powě: Pſched Barlinſkim ſpěchnym ławniſkim ſudom je ſo ſrjedu druhi prozeſ dla devizowych pſcheridźenjow katolſkich druźſtwow ſapoczał. Tón krócź měſeſchtej ſo dwě pſchiſłuſchniju ſ rjada Auguſtinkow, 50lětna generalna pſchedſteſerka Menkeż, a 57lětna generalna rjadowarka Gertruda Dohmeż dla pſcheridźenja devizowemu ſakonjej ſamołwjeczej. Hłowna wobſtorżenka Menkeż je wot lěta 1931 jenicźka ſaſtupjerka pſchedſydſtwa druźſtwa Cellitinkow w Kölnje po rjedże ſwjateho Auguſtina, mjes tym ſo ma ſobuwobſtorżenka Dohmeż wot 1929 ſa tole druźſtwo podpiſanſke prawo.

Druźſtwo Cellitinkow bě w lěcze 1929 ſa twar jenesje khoromnje pola Inkaſo-banki w Amſterdamje 4 miljony hriwnow požeżiko. Požeżonka dyrbjeſche ſo ſdźeła po 7 proz. a ſdźeła po 8 prozentach ſadaniċ. Druźſtwu bě weſo cźeżko, tule wulku dań ſwjeſć. Tohodła direktor Univerſum-banki dr. Hofius w lěcze 1932 radźeſche, ſo by druźſtwo niſki kurs dożnych liſtow wuwużiło a dołżne liſty wróćo kupiło, kotrejž bě Amſterdamſka banka wudała, ſo mohła požeżonku ſaradźiċ. Haczrunje bě wróćokupjenje po požeżonznym ſrěcźenju ſakałane, ſo wono tola a to bjes nuſneje dowolnoſcźe němſkeho

knježevstwa pschewjedže. Wschо hromadže žo dołžne listy w pomjenowanej hódnoce 210 000 a dźelba akzijow Universum-banki w pomjenowanej hódnoce 5000 holandiskich schčežnakow wróčžo kupichu. Tule summu žu žotry w rjadowej drasce w dźelbach po 5000 hač 10 000 hriwnach psches belgisku mjeju donjeschе. Tole pschenjeschenje bě wobliskarjena Menkez poručžila, mjes tym so bě Dohmez pschi tym pomožna byla. Nakupjene hódnoschе papjery žu žo do jeneho belgiskeho kliščiara na khowanje dale, wone pak budžichu žo dyrbjale nemštostatnež banzy poskiczicz. Wobstorjena Menkez je žo w pschedpschenjnym pschepytanju polnje wufnaka a prajiła, to je wědźała, so je ſ cjeżkim khłostanjom sakasane, nemšze pjenjesh bjes knježevskiwoweje dowolnoschе do wukraja donjeschz. Też žobuwobstorjena Dohmez je pschisnała, so je žo pschi pschenjeschenju pjenjes do wukraja wobdźelika, so pak wona njeje schčehwili zajkeho czinjenja pschedwidźała.

Ssud generalnu pschedstejicjerku Marju Menkez, žotra Neosnita rěkaju, dla wospjetneho pschestupjenja dewisoweho sakonja ke khłostarni na 5 lět, k pjeczělenemu słubjenju cjeżnych prawow a k 121 000 hriwnam pjenježneho khłostanja sasudźichu. Jeli jo žo pjenježne khłostanje njeby swiedło, by na jeho město khłostarnike khłostanje dalschich 12 měsazow a dweju dnjow stupiło. Wobstorjenu Dohmez, žotra Euglatia rěkaju, dla pschipomhanja k wospjetnemu pschestupjenju dewisoweho sakonja k jastwu na 10 měsazow a k 1000 hriwnam pjenježneho khłostanja sasudźichu. 2 měsazaj pschepytowanskeje jatby žo wot khłostanja wotliczi. Dale žo posudi, so ma žo 190 000 hriwnow zebracz. Za tutu summu druživo Celsiitinkow po rjedže žwj. Augustina w Kólnje rukuje. Wobstorjenej Dohmez žo dalscha jatba spuschczi, hdyž žo sa nju 5000 hriwnow kawzije staji.

Wunošk wólbow do čěskosłowakskeho senata

Po dotalnych wobliczenjach žu pschi njedźelskich wólbach do czěskokowakskeho senata nemšze strony dozyła 33 mandatow dostałe. Cżeršе strony 96 mandatow dopschču. Mjes nemšzkimi stronami dostachu sudetskonemška strona (Henleinowa) 23 mandatow, nemšzy sozialdemokratozo 6 mandatow a nemška khcheszczanskozozialna strona 4 mandaty. Mjes cżěskimi stronami na republikanska (ratarska) strona ſ 23 mandatami wjetschinu. W senacze stej potajkim republikanska strona a sudetskonemška strona jenak rylnej.

Wohnjowobornistwo

Budyska dobrowólna wohnjowa wobora běschе žo nutoru wjecžor pschi starych kasarnach se wschěmi jeschtyrimi kompanijemi a wobémaj autowhmaj haschcerskimaj czahonaj bjes narjadow k žwojemu 5. schromadnemu swiczowanju sesturpała. 2/8 hodź. žo wobora jenoż ſ herzowskim czahom pod wjedniščwom kommandanta Eckhardta na Tšelnik poda. Dla pożedżenja nemšzkeho žejma a dla wulkeje rěcže naschcho wjednika a nemšzkeho kanzlera Adolja Hitlera žo wobora k schromadnemu słyschenju na sali Tšelnize schromadżi, pschi czimž běschе też wopalny direktor Górling pschitomny. Potom mějeschе žo pěschе swiczowanje zuleje wobory wotmě. Sklużba za 300lětny žiwjedżeń žo wosjewi. S pschihotami sa swjatkowy sjedź žo pilnje pokhaczuje. Kóždu žobotu žo wo pschipowědżenju kwartěrow, po nóžnosczi darmotnych kwartěrow, sa swjatkowy sjedź wohnjowych woborow 22. a 23. junija w Budyschinje wosjewja. Pschichodne swiczowanje budże 31. meje.

Ze Serbow

W **Budyschinje,** 28. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Bohaškam je wjele date, ale małohdy dosć
Pfistowo.

— **Wo wjedre.** Wczera wjecžor w 7 hodź. barometer 743, hygrometer plus 8, najwyschscha dnjowa temperatura 22 stop. cżopłoty. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer plus 5, najnjeschcha temperatura w nozy 12 stop. cżopłoty. — Swjtna nižina je žo ſ Italskeje hač ſ nam wupschestrěła. Wona wschak ko pola naš jenoż ſ kwojimi kromami wuschtikuje. Dżenża rano je nam nižina rjany deschcz pschinjeschła, za kotryż je bur a fahrodnik jara dżakowny. Sbohom běsche powětr mity, to wěsto rosczenju howi. Kak žo wjedro w bliščich dnjach wuwije, je dżenża hišcheze khěrko njewěste. Nižina, kotraž dżenża kwój wliw na wjedro w naschich stronach wukonja, žo pomału k rannju hiła. Wěso hischcze pola Franzowskeje mjeńscha nižina leži, kotraž nam najsterje hischcze maczate wjedro pschinješe. S Atlantiskeho morja pak žo wschitka k rannju hiła a nam najsterje na tóžu tydżenja rjane wjedro pschinješe. Sněmjeny nikto ſ woprawdže cżyste wjedro wocżakowacz, dokelž psched Lodowym morjom nižiny nimo cżahaju. — Julije pjatk ſtónczu w 4 hodź. ſthadża a žo 7,54 hodź. khowa. Mějacżk ſthadża jutrje po połnocy 12,17 hodź. a khowa žo dopołdnja 10,10 hodź.

— **Wuhladny na wjedro za jutrjischi pjatk: Hischcze njewobstajne, tola mile wjedro.**

*

— **Sswjedżenški běrow sa „Lužiški ſwjedżeń" w Budyschinje** žo, kaž žo w hamtiskim dźelu dżenżnischeho cżisła wosjewja, 24. meje w 10 hodź. w sakhodnym městnje mějeschczanskeho dźiwadła (na Lawiskich hrjebjach deleka) wotewri. Wón budże 24. meje hač do 21 hodźin a wot 25. hač do 30. meje wschědnje wot 8 do 21 hodźin wotewrjeny. W ſwjedżenšim běrowje žo wožebje tosłužnje wo ſwjedżenšich ſawjedżenjach a wobydlenjach, ſwjedżenske programmy, porjady jenotliwych posticzenjow, ſwjedżenske ſnamjeschka a ſwjedżenšе dopiżnjizy pschedawaja.

— **Duchowna raušcha hudźba.** Pschi Lužiskim ſwjedżenju, njedźelu 26. meje, ſměje žo dopołdnja 3/11 hodź. duchowna raušcha hudźba, w kotrejž budże Budyski komorny chór pod nawjedowanjom organista Pětrowskeje žrkwje Horsta Schneidera zhory wot Prätoriusa, Schütza a Bacha (motettu „Jesu, moja radosć") ſpěwacz. Programmy žu pschi zyrkwinych durjach dostacz.

— **Twarške rěcżne hodźiny Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa** žo wot 1. junija 1935 kóždu wutoru ſ schtwórik a žoboru wo 8 do 12 hodź. wo ſtwje cżisła a w pschisemi wotmětja. Na druhich dnjach tydżenja je rada wo twarſtwje a rosjašnjenja njepodawaja.

— **Saksa krajna lotterija.** Pschi ſrjedowskim cżehnjenju 1. rjadownje 207. saksiske krajneje lotterije (3. dżeń) padże dobrycze wo 25 000 hr. na cżisło 78 786; dobrycze wo 3000 hr. na cżisło 9 101; dobrycze wo 2000 hr. na cżisła 101 531, 129 406, 129 529; dobrycze wo 1000 hr. na cżisła 27 400, 36 562, 40 529, 112 798, 128 888, 150 936.

S **Delnjeje Kiny.** Majkowstkeho pomnik pschi mocżesches Schczukawu (Albertowku) je w nozy k wutoru jedyn njedocżink wobschkodził. Pyschczaznyaj schtomikmaj ſtaj žo kolikaj wsałoj a jedyn schtomik je žo k rěcży cżisnył. Na to žo pocżahowaze sdżełenki dżakle žo żandarmſtwu w Delnjej Kinje pósłacz.

S **Dźěžnikez.** Inspekcija dobrowólneje a nujowaneje wohnjowneje wobory ſ podkrejšenym ſwuczowanjom w II. podkrejšu Budyskeho podkrejšneho ſwjatka wohnjowych woborow je žo njedawno w Dźěžnikezach wotměła. Pod wjedniščwom hejtmana K. Domschtej běschtej žo wobej woborje šesitupałej. Kommišija ſ podkrejšneho wobjerza Kaſpra w Hajnizach, wopalneho mischtra Rjelki w Snaschezach a hejtmana Weinerta we Rachlowje wobsteješche. Gmejnſku wyschnoscz wjesnjenoſta Fahnauer ſ gmejnſkimi sastupjerjemi sastupowasche. Najprjódzjo žo wuhotowanje woborow pschehladowaschе, k cżemuž žo pruhowanje w pěschej słužbje, pschi ſnjawje a pschi hokatych rěblach pschisamkny. Swuczowanja žo na mérne a exaktne waschnje pschedwjedżeny. Pschi kritizy podkrejšnyj wobjerſ Kaſper w pschesjenjeſtej kommišiju Dźěžnicžanſkej woborje zenjuru „derje" wupraji. Hnydom na to žo k wulkemu naddźěwej pschendże. W Nowych Dźěžnikezach bě wobeſ wudyrił. Sa potpjata minuty mózesche tamniſcha wobora hižo do wohnja wodu ſtykacz. Dla njedožahanja wody pak ko njehodżeschе wohnjej ſ wulpěchom wobaracz. S wjeczornym wětrom běchu też žušodowe twarjenja wohrożene. Tehodła parna ſtrena Hornjobórczanſkeho papjernika na wulki woheň alarmowaschе. Rucże za žobu Hnaschczanſka motorſta ſtykawa a wohnjowe woborſ ſ Czornych Nošcz, Wulkich Dębżez a Dobruſche pschichwalachu. S pschiſtamknjenjom a wjaſomnym podawanjom wody ſe ſtykawy do ſtykawy mózeschе žo woda ſe Schpretwje ſ wulpěchnemu haschenju wohnja wužicz. Wschi tymle ſwuczowanju nuczene wohnjowe wobora na to waschnje žobu ſkutkowasche, so ſawjeranšku ſtužbu wukonjeschе. Samaritiſy mějachu nadawk, pschi wohnju ſnjeſbožnych wotnjesch a jim pschnju pomoz podacz. Wo jich ſamóžnoſczi žo wyschſchi ſamaritiſki Kuba ſ Budyschina pschepisnowědżi, kotryż ſamaritiſkim pschi tym ſwoje pschipósłanacze wupraji. S rasnym nimoczehnjenjom wschěch wobdźelenych woborow žo podkrejšne ſwuczowanje ſtónczi, kotrež bě też pola wobhdleſitwa žiwa ſajim ſbudźiło. Pschedy hač ſnjožodne wobory wotczahnychu, jim podkrejšny wjednik Kaſper ſa jich wobdźelenje dźak praji. Swuczowanje je pokasało, so ſu wohnjowe wobory też cżeżſchim nadawkam ſrośczene. Wožebje ko wón

Serbow naléčo

So žita, kerki zelenja,
A róże, kwětki ktu,
Hlaj, Boża stwórba wobnowja
So w lubym naléču.
Ja prašam cyle khutnje so:
Ow serbski lud, hdy
Też přińdźe Twoje naléčo?
Hdy wobnowiš so Ty?

Tuž wotmolwa mi zaklinči
Kaž wotzynk přez holn:
Też serbski lud zas' zeleni
So jónu zawšeče!
To możno njeje prjedy pak
Hač wšitcy Serbja su
We našich serbskich towaſtwach
A dźerža k Serbowstwu!

1927. Jurij Sewčik.

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncžk

26] (Pokraczowanje.)

„Puschczejże to! Puschczejże tu ruczizu ſ ruki! Zyle to puschczeje, njech to lecži!" ſawoła łohodła bo pjenježe hnła a žam tam cżerjeſche, hdyž wodżiczel žo njehlbaſche, ale kaž pjeſk ſtejeſche ſ na khčiż pokożenymaj rukomaj a wujeſ žo do wocżow ſmějeſche. „A to žy pohoncz, ja cże nawuczu", žo wuj hotowaſche a žo na predkowne ſtronu pożowaſche. Ale rjentżu tu ruczizu nihdy na nihdy dele ſtócżicz a durje woczinicz. Sa wnjom we wosu hižo ſtraſnik ſtoji, dołhi kaž khbe, revolwer ma a teſak, a nim hižo druhi do wosa lěſe, ſtejeſi wonka na konju žedżi — ludżi pschibywa kaž mróczele psched njenjedrom, wosu dróhowe ježlesnjaj, korejtu a wosjeſi saſtawaju — wujeſ žo ſ toho hižo psched wocżomaj cżini.

„To by tola khort byl, so njebychmy mušeli," ſjej khroble mysli. „Tak ruczе hač pojedże, teju ſtraſnikow won ſchmórnu a budże derje. Ja ſym tola hižo ſ hórſchich klócżerjow wušeł." S noiwa ſa durje torha a woła: „Ja cži praju, jedź, ty tajki a hinajschi! Dóſtanjeſch na piwo!" Ale wodżiczel ſa ſchtkerzu žo dale ſchczeri, kaž by hluchi byl.

„Pójże ſo mnu", ſtraſnik nětko wujeſ ruku na ramjo połoži. Wuj we, ſo dyrbi nětko poſtkuchacz. Wjaſoſchi koſchik ſwólniwje wuſtupi. Dowjedże jeho do kenzlije, hdjež jemu wuſwóbkichu, wo cżo dże. Wuj wocżini koſchik a wunjeſe huſzeju. Nékajku pokutu też ſajkaczi, ale hewak ſo je mu to hiſcheze derje ſtónczi. Wobroczijwſchi ſo wuhlada toho khadlu, kiž bě jemu we wosu ſa korbikom pschimal. Steſjeſche tu a cżornje hladaſche. Schkowroncżk k njemu pschiſtupi a podawſchi jemu ruku rjekny: „Njewědomoſcz hrěcha njeczini. — So by tu waſchu nowu rěcż khort wſał. Możeſchcze rjez, ſo ſeje wot „akziſy" a hnydom budżech mam ſrośumik. Ale tu huſzeju ſej tu wſunicze ſa tu bolosczi, jenoż korbit ni wróczeje, ſo njeby mloda doma ſwarika, ſo je moje dla wo nimale nowy koſchik pschiſchła."

Tak ſtary Schkowroncżk hranizu Prahi pschekročzi a bě we wutrobje maczerki cżeſtich městow.

IX.

Hdyž wonj ſ próſdnym kołchikom tu ruzy wuidże ſ kenzlije ſa jedżeny dawk, bě prěnje, ſchtož wuhlada, ſaſyn wóſ dróhowe żelesniſy, runje tajki, ſ kajchoſ běchu jeho psched khwilku wuwjedli. „Kaž jejko jejiu je podobne," ſej powuhli widżo, ſo niż jenoż ſarjadnik ſ hwižkom a ſ toſchku ſady we wosu, ale też prědku tón pohonez pschi ruczizy ſtaj jenak wobleczenaj a žo na njeho ſmějeczej kaž na ſtarezho ſnateho.

„Aha, myſlitaj a cżakataj, ſo žo ſaſyn žydnu," rosſmějeſche ſo Schkowroncżk a ſawoła na ſarjadnika, kiž žo ſ wosa khileſche. „Ja žo do waju wohladam, hdyž ſtaj nje na wunſmužowej horje wostaſiloj. Jědżataj žej ſamoj mojedła k cżertej! Budżechmy-li ſbožownje wujeſi, hyſchtaj ſwóſtnaloj, ſchtó je ſtary Schkowroncżk. Hdy by ſo była po puczu nékajka pschichódna korczma pokaſała, lych ſawołał: Bur! Saſtajcże nětko tu karu. Hólzaj, dajmy žej derje pjeſ, doleſ ſtaj to derje dokonjałoj! Nětčko ſchkleńczom piwa bych ſaplacził a na nékajki ſloty njebych hladał. Ale wóſ ſtaj nje w haubje woſtajiłoj, tuž žej nětko jědżataj bjes nje a ſe ſuchej huóu!"

S tajkej wutrobnej rěcżu ſo potajkim Schkowroncżk ſ elektriſkej dróhnej żelesniju raſzjhnowa a ſ khribjetom ſo ſ njej wobroczi. Wótry pschiſkleſt ſ woſchczerazu ho wokoło roſtehny. Shromadżena czrjóda ludżi wjeſele ſaſkeſta a žo ſaſunja. Jenoż Schkowroncżk ſo njeſmějeſche. Směri žej ſhromadżenych, kſchiwje na nich pohladawſchi a ſ nowa ho daſche ſłyſchcecż: „Bożiczko nè, jow je kawkow! Nimacże dha, ludżiczka, doma nicżo ſa dżéo, ſo takle Bohu tonnu Knjeſej cżaſ kradnjeſe? Tamle na tych pohladajcże, kak žo, wboſy, dwéja!" A ſ cżakanu pokaſa na dróhu k mojtej, hdjež na ſafażdże nékajkeje noweje khěże mulerjo dźěchachu. Dźěłachu akord, na metry, a tohodła žo gratu pschichodnachu, ſo žo jim wopraudże rjenje pschichładowachu.

Schkowroncżk cżaſ žiwjenja do rjemjeſtlnikow wjele dżerjeſche, rady žebi ſe wſchelakimi rjemjeſlnikami popowěda, a wożebje twary jeho pschezy jara ſajimachu. Woſtaji potajkim cżrjódu cżrjódu a poda ſo runu pucż k mulerjam. Wošta ſtejo a pohlada horje. Hkowu dyrbjeſche ſbehnycz, ſo jemu ſady w khribjeczе ropnu a ſo jemu pschi ſamym mandle ſpadnychu. Bjeczʃ ſłuhobow wuſyka kóżu, dotal hiſcheze ſ roſchtami kaž ſ kletku wobdata, ſo k njebjeſam ſóżehaſche.

„Bóh żohnuj", ſo to njebych podrěł, „to je khża, kaž kejeſ w zdym Borownje njeje. Hdy by žo naſcha żara na ſurkej żydowja, njebyły to hiſcheze tak wuſyka była."

S mulerjami a podawarjemi žo na roſchtach njetrjewjeſche kaž ſ mrowjemi, ale rojchty ſame běchu jenoż ſatke lohke, ſ drjewow, ſ katow a wſchelakich deſkow ſtóle, ſo ſtarza ſtrach jimaſche . . . Njemóżeſche žebi pomhacz, dyrbjeſche horje ſawołacz:

„Pomhaj Bóh! Ludżiczka, to budże ſchwarna khża, ſawżeſe wérno, ale te roſchty ſo mi njeluba. Kedżom, ſo ſo njeby ſypła!" — Tu płaz! a khża tučnjeho, běłeho pěſkowaneho wapna jemu nimo ſameje ruki ſjédże, ledma ſo tomu wuwinu.

„Nó, mulerjo ſu cżaſ žiwjenja hrubjanſke muzilka," projeſche Schkowroncżk. „Jowle cżiſte ſu ſ nékajkeje wonjeſbje hrubeje ſorty. Ale do dżeła ſu kaž cżerczi. A to pola mulerja hewak njebywa. Njekurja, njeſapaleja — by ſich jara ſchkoda było, hdy bychu ſo mélſi ſarahycz. Na — wartowaſ ich ſym." Khwatańske radżcho dale hač bliże nut kedżiou mél, ſ nim ſo do rěcże dał, ſo wopraſchał, ſ wotkel by ſej twar wobhladał, njebe prajił, cżemu a komu ſo to khcża twari. Rady by ſo naprawſchał, kelko tajka khża płaci, kelko ſo tu płaczi ſa twarſke mėſtno, kelko na mulerjo dżeń, kelko pschidawaſ. Tuž ſchtapaſche duzy ſ wokowanym bjeſ, ſo ſo prěnjeho ſtraſnika, kotrežo nětko ſchcżakaju do dłożky, ſo to ſwonjeſche, a myſlešche nicżkom wopraſcha, a ſo jemu tón budże dyrbjeczʃ ſwóſtnaloſtka jeho nowy ſadżerk.

(Pokraczowanje ſeżěnje.)

wjednikej Dźěłnikecjanskeje woborty, hejtmanej K. Domšchyn, džakowaše, kotryž je plan za swučowanje naczišnył. Runje tak wjeśnjanoła Fabnauer woborje a jejnemu wjednikej i pschipósnawazymi słowami za dokonjane dźěło dźak praji. Słónčnje žo hišćze hejtman K. Domšcka we woborinym mjenje wschitkim, kotříž běchu pschi swučowanju žobu stukowali, a tehorunja gmejnskemu sastupjerstwu podjakowa. Potom towarschcho hišćze někotre hodźiny pschi wječerej zabawje hromadże wostachu.

S **Bukowy.** (Ssnjerlne njeśboże.) Wčera popołdnju je žo w naschej hewak cźichej wjesy dotal hišćze njewujasnjene śmjertne njeśboże stało. August Rjek wobstarajesche na knježim dworje njedźiwajo žwojeje wulkeje starosby — krocźejsche hižo do 80. léta — wschelake drobne dźěła, wožebje rosstrabowaśe hnój na pastwischćach. Tež wčera tuto dźěło wukonjejesche. Wootdnju hdyž wothladaš skotu na pastwischćo pschińdże, samaka Rjeka we womorje leżo. Jedyn z cźělzow běche jeho wot sady straschnje słodk. Hnydom swokany lékař dr. Pětranj z Malescheje móżeśche jenoż hišćze zjmjercź śwěśćicź. Njeje žo dotal wujasniło, hacź je jeho Boża ruczka sajała, pschi cźomj je žo na pastwischću wjesł a hacź je jeho cźełz potom wobdźěłał, abo hacź je žo jedyn z cźělzow do njeho dał a jeho słodk, pschi cźimž wbohi dla žwojeje wyšokeje starosby njeje mohł wjazy cźeknyć. Po lékarjowym śwěśćenju je žo śnutskownje wutrawił. Śmjertnemu je psched nječim lékami žona wumrěła, tak so dospołnje žam w źiwjenju pschestaje.

S **Niechornja.** Tu mójenu žadneho ptacźa wobkedźowacź abo prajmy lépje zhlyścheć. Je to žołobik, kiž je žo sajmdlił w kerkach k wjeczoru wšy. W małej kišćinje tu kóždy wječor hacź do późnjeje nozy, haj žamo do źwitanja swój pschekrašnu a łubosny śpěw sanoschuje. Sołobik je w Sserbach dosć jadny ptacźk, kiž žo dale bóle zhubuje. Wón radscho bydli w hustych kerkach pschi rěkach, wožebje tam, hdźež wjele žuchoho kišća spody kerkow leži. Nowoczasne runanje rěkow, kiž zkasy prénjotny ras pschirody, wschudże też žołobikej hjerje zkhowa a wumnóenja sźiwjenja. Nadźijomnje Niechornske kerći zadnemu ptacźkej hišćeze dołho posticźeja zkhowa a bydlischćo.

S **Bukey.** Młode burstwo je sanjdźenu njedźelu se žwojim śpěwarskim chorom se žobuskłukkowanjom wučerja Zeibiga-Budyskeho „buriši wječor" wuhotowało. Wječor žo z piskanjom Bukecźanskeho trubarskeho korpsa zapocza. Młody bur Broda z Błózan na to wschitkich, wožebje sajmjerja krajneho burstwa a druhich burskich wjednikow, wutrobnje powita. Mučeŕ Zeibig praji, so je śpěwarski chor tak do Bukey pschijchoł. To, zchtož wón posticźa, i posnese wutroby wukhadźa. Śpěwy, kotrež na to śpěwarski chor zaśpěwa, dopokasachu, so wučeŕ Zeibig njebě pschecźele lubił, a so wopraudźe krajne śpěwy zaklinczachu. Wožebje na Bukezy spominasze śpěwy „Regiment Forcade" zajimanje namaka a dyrbjesche žo wospjetowacź, pschi cźimž wschitcźy žobu śpěwachu. Sserbske towarstwo „Radhošcź" pod wodźenjom wučerja Wjele někotre žerbske śpěwy pschednjesny, a někotre jeho žobustawy se žerbskimi rejemi wuwuhbchu, a to z tymi žamymi, kotrež tu žo pschi runjm němčitym burskim śjédźe w Goslarsu z wulkim wuspěchom rejwake. Se słónčnym jadrinym zkowom swjednik méstneje skupiny stronaŕ Kelŕ z hłubokim sacźuwanjom na wjednika spominasche. Jeho récź mózny zacźišćeŕ zamokaji, so pschitomni se zahorjenoscźu žobu storhnjeni we žamo narodne śpěwy zanjesechu. Tak žo wjesmy wjeselu na pschichadne waschnje słónczi.

S **Cjornowa.** Sstrjedu psched tydźenjom wumrě tuhy bur a wobsedźeŕ herbiskeho dwora Jan Bohumił Kelŕ po wdawje pjeczinjedźesetej cźejkej thorosceji. Jeho cźeło smy sandźenu sobotu, runje na dnju jeho 56. narodninow, na Bukezanskim pohrjebnischcźu pokhowali. Semrěty běsche hoch do žiwoje kunjerje horliwy Sserb a wosrudźeny pschecźeljan, kaž też śpěwny cźitaŕ Sserbskich Nowin a njedawnjeho kopjeńka „Ponthaj Bóh". Posledni cźaš běsche na chribu cźejko sthorił, so dyrbjesche we łožu pschebywacź, i forthoj po Božej radźe wjazy stantpcź njedyrbjesche. Někto wotpocźuje w měrje w klóstkopi Božeho domu w Bukezach pódla prénjeho, zahe śemrětcźeho mandźelskeho jeho někto k druhemu rasej śwobowjeneje mandźelskeje, i kotrejž je wot léta 1913 w sbožownym mandźelstwje žiwy był. Njech wotpocźuje w měrje w ródnej semi.

S **Njeswacźidła.** Njeswacźidłka méstna skupina NS-ludoweho spomožerstwa je póndźelu wječor wot 9 do ½11 hodźin žwoje pohebjenje wotmeła. Hamtaŕ méstneje skupiny stronjaŕ Pawolik běsche kupkarjow a bónkarjow swokaŕ, so by wulke wabenje tutych dnjow organisowaŕ. W bliščim cźasu žo pschiwabjaze śpitzy do domow pschińdźeju. Pschi ważnosći nadawkow, kiž je žebi NS-ludowe spomožerstwo stajiło, dyrbi žo kóždy pruhowacź, hacź njeby jako zobustaw do NS-ludoweho spomožerstwa sastupił, też hdyž by jemu to cźežko było. Njech wón wobmyślí, so je žo nowa Němska wot spocźatka jenoż z woporami warita. Kupkarjo a bónkarjo žo nadźijeja, so bychu pschi wotedaczu pschipowědźenskich listnow prawje wjele nowych sastupow sapjerali. Hamtaŕ méstneje skupiny hišćeze na wocźerstwjazy dom sa maczerje w Khrósławe pokasa, kiž běsche žebi wobhladaŕ, a i pschipósnawazymi słowami wo nim rěcźesche. Sběrka sa němsku maczerśku žłużbu sańdźenu njedźelu je 81,20 hriwnow wunjesła.

Z **Jawory.** Zandźenu njedźelu pred wječorom znjezboži měšćanosta Pětr Snajder na statnej drózy mjez Pančicami a Halstrowom. Bě sej na njedźelskim popołdnju z konjom najpródźej do Bišhajma a wot tam do Ruśic dla jeneje krowy dojeł. Po puću so prawe wózne wojo puśći, přez cźož so kóń naspłoša a hewak dobrocźiwe skóco wjacy k dodźerżenju njebě. Wóz překowaše wot jeneho boka do druheho a Snajder padny z woza na twjerdu kamjeńtnu dróhu. Při tym zrani so ěežcy na hłowje, strašny sej mozhy a wuwali sej w ramjenju prawu ruku. Bjez wědomja wosta leżo. Připadnje nimo jědźacy awto z Kamjeńca dowjeze zranjeneho k Halštrowskemu lékarjej, kiž rany derje zawjaza a ruku zasy zruna. Halštrowski awto dowjeze potom znjezboženeho do swojeho domu. Kóń, kotremuž so nicźo stało njeje, runje tak też nje wozej, bě so mjez tym změrował a paseše so měrnje na jenej łucy. Jedyn kolesaŕ, kiž nimo jědźeše, so nad nim smili a jeho do Tišerec hosćenca w Halštrowje dowjedźe. Jedyn Jaworski wjesnjan pozdźišo po konja přińdźe. Znjezboženy lěkuje so nětko doma a hižo so pomału polěpšuje. Tak je při wšěm njezbožu z módrym wokom wotešoł.

Z **Njebjelčic.** Zandźeny pjatk wotměwaše so tudy pola bura Mikł. Sołty kurzus za pjelnjenje sila a sušenje trawy na drjewjanych boranach. Na nim běše so na 35 intresentow zešło. Dr. Reetz z krajneho burstwa rozestaji w krótkim přednošku wažnosć silaže a dobreho sušeneho syna. Po tutym so praktiscy pokaza, kak ma so tuto dźěło wukonjeć. Bur Sołta wobsedźi hižo dłěše łěta silo a też ma wjele připrawy za sušenje na drjewje. Wězo, chceš-li taske silo pjelnić, dyrbiš z časom so za to postarać, zo maš też dosć zeleneho k pjelnjenju. A to móžachmy tudy widźeć, kak bě so wšo derje poradźiło. Tak mjenowane „Landsbergske měšenje" běše tu woprawdźe wulkotnje so poradźiło a zbudźi pola wšěch přihladowarjow wobdźiwanje. Runje łětsa so pokaže, kak nuzne je, zo maš dosć a zahe tajkeje picy. Kóždemu so radźi, zo by so bóle z tymlemi wěcami zaběrał. Kurzus traješe nimale na 4 hodźiny. Wjedro běše też jara přihódne, tak dołho wočakowany Boži deščik wokřewjiše naše hona. A tele wjedro tomu hoješe. Při deščiku pójšachmy trawu na borany. Zadyn zadźewk tutemu dźěłu njeje. Liče se so po prawym z wjetšim wopytom z našich kóncow! Hač bě chcu so někotrži deščika nabojeli? Skoro so tak zdaše! Wuživajće tajke nam darmotne poskićenja!

Meine Mutti kocht
MAGGI SUPPEN
Erstens schmecken MAGGI Suppen gut, und zweitens kostet 1 Würfel für 2 Teller nur 10 Pfg.

S **Kamjenza.** Kamjenske wokrjesne hamtske wjednistwo NS-ludoweho spomožerstwa wosjewja: Pschiwabjenje žobustawow wokrjesneho hamtskeho jednistwa sa NS-ludowe spomožerstwo žmě łětha hižo rjany wuspěch zapiśaš. Jeho pródźowanje je žo poradźiło, so žmě wschitkich sastojnikow, pschistajenjow a dźěłacźerjow Kamjenskeho hamtskeho žudnistwa jako žobustawy NS-ludoweho spomožerstwa powitacź. S tym je Kamjenske hamtske žudnistwo prénja wjednosć w Kamjenskim wokrjesu, kotrejež žobustawy žo wschitke nadawkam naschego pomożneho stutka wěnuja. Pschi tym pak njech žo wobmyślí, so žu mjes pschistajenzami někotři, kotříž maju jenoj jara žnadne dochody a njedźiwajcy teho žwólnjuje žwoju scherpatku sa poradźenje naschich wulkich idejow pschinoschuja. Njech tutón pschikład dopomha, so za krótki cźaš też wschitke druhe wjschnoscze a dźěłarnje naschego wokrjesa nam powědźa, so žu też jich žobustawy w połnej licźbje NS-ludowemu spomožerstwu pschistupile.

S **Wyšokeje pola Kamjenza.** Schcźura (wulka myšch) je w nozy k njedźelu jenu tudomnu wobydlerku do ruki kšiła. Sčyhnje ju rukomaj machajo sranjena žona, pódla kotrejež je dźěłaci spschitej, samó, gratwocźiwe swérjo wotehnacź. S kužnjeneje rany je wjele kreje wubźěkało.

Přilopk

Se **Sěłankowa.** Tudomne kujeźiwo z hrodom, rataršiwom a wulkim lěsom, kotrež zytmischtrej swonka žjužby Ernšej Grumbtej žlužbosche, je do wobkedźerstwa Erwina z Nosłitz-Rienecka, mějiceźa Mesticzańskeho kujeźiwa pola Prahi, pschejschło.

Mordarja wotprawili.

Sstrjedu rano žu w Barlinje Maksa Materna wotprawili, kotrehoż bésche Barliniti pschiłażny žud 19. junija 1934 dla zhromadneho mordarstwa k zmjerći sadźudźił a jemu cźejne prawa na cźaš žiwjenja wotrjeknył. Matern je žo runje kaž tehorunja k zmjerći sadźudźeny Michał Klanša na rosžudźenje waschnje na samordowanju policajskeju hejtmanow Anklauffa a Lenka wobdźělił.

Ballon dla žnjehowego mjeczeka k semi pschistajił.

Swobodny ballon „Hindenburg", kotryž bě žo w Bitterfeldu na napischomołeczenje do powětra puschcził, je druhdy wyšokosć 2300 metrow dośpeł. Nad Mecklenburgskej wón do žnjehowego mjeczeka sajédże a dyrbjesche teho dla pola Eldena k semi pschistajeź, schtož je zyle hładko wotmě.

Najwjetsche franzowske namórske létadło žo z wohnjom wobschkodźiło.

Najwjetsche franzowske namórske létadło „Lieutnant Paris", kotrež bě najprjódźay za pokodnjoamerikansku póstu žłużbu postajene, je žo z wohnjom z dźěła sniczilo. Wono bésche pola Bordeauxa na morju satkowjene a dyrbjesche žrjedu psched franzowskim létarstwowym ministrom na pruhu létacź. Njedźelu pak je na nim pjeca z pschetorhnjenjom elektriskeho pruda woheń nastał. Sa wokomiki žo zyle prawe tchidło palesche a žo do cźitza sniczi. Druhe létadłowe dźěle žu žo njewobschkodźene salkowale.

Budyske stawniske powěsće

wutoru, 21. meje 1935.

Narodźiłej stej žo: 16. 5. Njemandźelska dźowczicźka. — Brunej Emilej Wehderej, wučerjej we Wopakej, dźowczicźka.

Wumrěłoj staj: 20. 5. Antonija Liddy Heinowa rodź. Möchelej, wudowa po nožeŕskim mišchtru, 69 lét. — Emil Edwin Mögel, pjekaŕski mišchtr w Kinsbórku, 50 lét.

Mandźelstwo pschipowědźichu: 21. 5. Jurij Waltaŕ Nowotny, žedlaŕ, z Hanu Helenu Haftmannej, pschedawarku, wobaj w Budyschinje. — Ats-

Hospodarski rozhlad

Schtwórtk, 23. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,487	100 pólsk. złotych	46,77
1 jendźelski punt	12,195	100 českosł. krónow	10,345
100 šwajc. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlińska burša 22. meje. Burša stejesche pod sacźišćejcom wčerawšcheje récźe wjednika, kotrež kaž też pschedležaze wutrajne komentary k njej a wudaze sakonja wo wojeńskej winowatosći běchu z hłownym pschehnjetom rosmotrowow. Wobkhod sam pohibowaše žo we wulkich mjerach. Na akziowych wikach žo stérje wotpschedawaše, kaž dźeń žo po pschedwčerawšchej récźi dr. Schachta na hłownej zhromadźiznje Goldditcontbanki wěšty pschekhod sajima wot akzijow na renty jewješche. Snutskownje njelubje skutkowaše powěsć wo njepłaczenju dividendy pola Harpener. Tuta papjera dale wo 1,75 na 104,75 popuschcźi. Na rentowych wikach běsche žiwischo

Barlińske žitne wukowili. Na žitnych wikach žo wosjewenja statneho hamta sa rožk wo wobkhodze z cołsinowej pscheru rosprominachu. **Wobkhod** je na to **dospołnje wocźichnył.** Na druhich polach žo kóždeho hódne **pschemění**nje**nja nještachu.** Dźiwajo na dołhaje sastaranje bóndźe jenoż k małe nowym wotstamknjenjam. K wumłócźu žo pschenza **wožebje** za **podźiłške dodacźe trochu wobkhodźuje, dowós njeje pschewulki, tola za mlynjske krute płaczińy je dołcź posticźenjow.** Rožka žo **hubjeńsko samješcźi,** hacź pschenza. Pschenicźne a rżane **muki** žo z prjedawańcźich kontraktow **wotwołaja.** Wowsa a jecźmjenja z niskej pschitrodnej wahu je małe na wikach.

Wečera płaczejsche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jecźmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Někotre płaczińy z Drjezdźańskich witow.

Libjata 2—4 hr., łacźata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., kury, młode 60—1 hr., hołbje 60—1,10 hr., huby, šarjene 1,30—1,40 hr., łacźki, šarjene 1—1,80 hr., kury, stare, šarjene 85—95 pj., kury, młode, šarjene 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schczuki 1,20 hr., linny 1,60 hr., jabłuka 30—70 pj., běrny, zentnaŕ 3,80 hacź 4,50 hr., běrny, po puntach 4—6 pj., łoboda, jédźa na 25 pj., zybla 20 pj., trěń 70 pj., žołolej, ketcźk 10 hacź 20 pj., běły kał 25 pj., žydrojty kał 60—75 pj., petrischtlika, walcźk 10—12 pj., hromak (Spargel) 50—65 pj., zapuschki 80 pj., rjeńšeń 10—12 pj., butra 1,42 hacź 1,52 hr., jeja 8—11 pj.

Dźenźnjsche stótne witi w Drjezdźanach.

Na stótne witi pschihnachu dźenja 3 wety, 4 bytł, 18 krukow, 528 cźełatkow, 77 wowzow a 563 žwini. Pola howjaseho skotu a wowzow je wobkhod bjes wuskoma. Cźelata maja dobry žrěni wobkhod a sa lépsche druzyny žu **płaczińy trochu wyšische, hacź minjenu póndźelu. Pola žwini wuwi žo žrěni wobkhod. Tu žu płaczińy 1 hr. wyšischе hacź póndźelu.**

Płaczińy na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wołjowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczińy po złotej briwnje.

	22. 5.	21. 5.		22. 5	21. 5.
Pšenica	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10 5-11,7
rožka	212,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jecźmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
jecźmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. krukl	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	cyno, 50 kg		
raps	—	—	rżana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaczina za pšenicu za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczina za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaczina za jecźmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczina za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dušman, za lokalny dźěl a přiłopk Marko Smolerja na nawoštki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

noschi Hermann Melcher, hospodarski pomocnik we Wjeselu pola Minakala z Hanu Marju Krawcez, bjes powolanja w Budyschinje.

Do mandželstwa stupichu: 21. 5. Albert Kurt Sysikora, bankowski sastojnik, z Eriku Heholdez, bjes powolanja, wobaj w Budyschinje. — Arnoschi Hermann Wietza, wobhdžeš zahrodnistwa, z Khatu Bertu Marju swud. Gohlaynej rodž. Polleyez, wobhdžerku zahrodnistwa, wobaj w Budyschinje. — Oskar Erich Grubl, rešnik w Rosnodezach, z Hanu Veroniku Kralez, hospodarskej pomocnizu w Boschezach.

Zajedu 22. meje 1935.

Narodzil je z: Drej. Bjarnatej Janej Gerhardej Pennemannej, sinownu lekarjej we Wjeleczinje, synk.

Wumrěli je: 21. 5. Handrij Czekierda, rataršli dželacžeš w Hrubjelczizach, 42 let.

Mandželstwo pschipowdžischtaj: 21. 5. Jan Schibak, wuschchi czisdžynu wjednik pola dželkowje služby w Budyschinje, z Friedu Marju Scholcžiz, pomocnizu w Drježdžanach.

Do mandželstwa stupischtaj: 22. 5. Ota Hans Sěrok, frišer, z Johannu Marju Elfriedu Jungez, pomocnizu, wobaj w Budyschinje.

Radio

Pjatk, 24. meje žo khschi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschědneho **programma:** 6,20 **wjeselu** rauschi **konzert.** 11,30 za **wjesnje** jong. 12 **pschipołdnischi konzert.** 14 **wschelakoscze.** 16 **popołdnischi konzert.** 19 a **nětko je zwjatok.** 20,15 **hodzina naroda.**

Lipsk: Nimo znateho wschědneho programma: 6 sa **burow.** 6,20 rauschi konzert. 8,20 k **Bachowemu** khu. 11,45 za **burow.** 12 **pschipołdnischi konzert.** 14,10 za **zony.** 17 **popołdnischi konzert.** 20,15 **hodzina naroda.**

Hischcze wažne i dnjoweho programma: Königsberg: 21,10 konzert. Köln: 21,10 sabawny konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Das **Festbüro für das „Fest der Laufity" in Bautzen** wird am 24. Mai 10 Uhr im Eingangsvorraume des Stadttheaters — Lauengraben, Erdgeschoß, Fernruf 3263 — eröffnet werden. Es wird am **24. Mai bis 21 Uhr, vom 25. bis 30. Mai täglich von 8 bis 21 Uhr geöffnet** sein.

In dem Festbüro werden insbesondere **Auskünfte über Festveranstaltungen und Unterkünfte erteilt, Festfolgen, Darbietungsfolgen für einzelne Festveranstaltungen, Festabzeichen und Festpostkarten verkauft** sowie **Fremdenführer vermittelt** werden.

Der Verkauf von Fest- und Darbietungsfolgen, Festabzeichen und Festpostkarten wird außerdem auf den Straßen, in den Geschäftsstellen der Stadtverwaltung, den Banken und an den Kassenstellen der einzelnen Veranstaltungen erfolgen.

Bautzen, 21. Mai 1935. Der Oberbürgermeister.

Auß Anlaß der 300-Jahrfeier dürfen die **Fachgeschäfte,** welche **Lebens- und Genußmittel, Ansichtskarten** und **Reiseandenken** feilbieten

am **Sonntag, den 26. Mai 1935** von 10½ bis 14 Uhr
und
am **Himmelfahrts-tage, den 30. Mai 1935** von 10½ bis 13½ Uhr
offengehalten und dabei Arbeiter und Angestellte beschäftigt werden.

Bautzen, den 21. Mai 1935.
Der Oberbürgermeister, Gewerbeamt.

Der Kommunikationsweg Bautzen—Singwitz wird wegen Beschüttung in Flur Singwitz vom 23. bis mit 25. ds. Mts. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Doberschau—Schlungwitz bezw. Obergurig gewiesen.

Bautzen, am 21. Mai 1935. Der Amtshauptmann.

Städtische Freibank Bautzen.

Sonnabend, den 25. Mai 1935 8—9 Uhr für die Nrn. 4651—4850 rohes Schweinefleisch das Pfund zu 35 Pfennigen.

Die Freibankverwaltung.

Domowina wozjewja:

1. W tukhwilu so po Serbach zarjaduja zjawne zhromadźizny k wabjenju nowych sobustawow. We poslednich dnjach je so něšto króć stało, zo so zhromadźizny jenoż w tow. powěstniku wozjewichu. Prošu naležnje wo to, zo bychu so wšitke terminy jenoż nam do kenclije přizjewile, hewak njewěmy, hač je zhromadźizna też pola wyšnosćow připowědźena a hač je rěčnik postajeny. Móže so hewak stać, zo zhromadźizna potom nima rěčnika.

2. Wo Domowinje a jeje zaměrach snědźa na zjawnych zhromadźiznach jenoż rěčeć wot Domowiny postajeni rěčnicy.

Wulět Bože stpěće: W poslednich lětach zarjadowachmy Bože stpěće stajnje wulět na Čornoboh. Lětsa pak so runje na samsnym dnju wotměwa w Budyšinje wulki swjedźeń 300 lět přisłušnosće Łužicy k Sakskej, zjednoćeny z officielnej swjedźeńskej swjatočnosću. Na swjedźenju ludźo cyle wěsće też přitomni wysocy zastupjerjo knježerstwa, dale wočakuje město Budyšin na tutym dnju wjelo cuzych hosći ze wšěch stron Němskeje. Domowina wobdźěli so na swjedźenju ze serbskimi skupinami w swjedźeńskim čahu. Chcemy pak nimo toho zjawnosći pokazać, zo tu my tež smy jako Serbja. Tuž zwołamy lětuši wulět serbskich towarstwow a wšitkich jednotliwcow Bože stpěće do Budyšina. Wosebje přepytosću wšitke naše Serbowki w našich krasnych narodnych drastach. Přińdźće wšitcy Bože stpěće do Budyšina. Chcemy zjawnje dokumentować, zo smy Serbja a zo je to też naša Łužica!

Kaž smy zhonili, pojědu na swjedźenź ze wšěch stron dosć potuńšene wosebite čahi, tak změje kóždy składnosć, sebi tunjo do Budyšina dojěć a wobhladać, štož so tu rjaneho poskići. Wšo dalše w bliščich dnjach!

Potajkim: Bože stpěće wšitcy do Budyšina!

P. Nedo.

Towarstwowski powěstnik.

Bukecy: Wotjědźemy přichodnu njedźelu rano z dypkom ½5 hodź. z Bukec (Stangec hosćene). Tuž přińdźće z časom! Přihotujće so na khětro dobri puć, zastarajće so z jědźu, ale wostajće wšo njetrjebawše doma! Njezabudźće wjeselu mysličku!

Wjednik wulěta.

Drježdžany. „Jednota". Přichodnu njedźelu dopołdnja w 10 hodź. po kemšach wjedźenje přez nowo zarjadowanu krajnu bibliotheku. Zetkamy so krótko před 10 hodź. pola wrotow Japanskeho Palaisa na Kaiser-Wilhelm-Platz. Předsydstwo.

Krakecy. W Krakecach njewotměje so zhromadźizna kaž je wozjewjene pjatk, 24. meje, ale **sobotu 25. meje** wječor we 8 hodź.

Narańša dolnja župa.

Nawječorna župa Domowiny zmeje njedźelu, 2. junija 1935, pop. ½4 hodź. pola Wjeńkec w Khrósćicach zeńdźenje swojich dowěrnikow ze wšěch serbskich katolskich wosadow. Kóžda wjes nawječorneje župy dyrbi na kóždy pad zastupjena być. W přezjednosći a bratrowskej luboscí, njedźiwajcy na wjesne a wosadne mjezy, dyrbimy khromadźe stać, hdyž mamy sej žiwjeńske ludowe prawa wuhdźić. Štóž Domowinu z njepłódnej kritiku slabi, komuž su wosadne mjezy ze zawjeru přećiwo zhromadnemu dźělu, štóž z wosobinskich přičinow njecha widźeć nuznosć wotpomocy za serbsku hólu, tón budźe zamołwity, hdyž njepřezjednosć a zawisć herbskej serbskej njepočinkaj. Domowinje njepołnu rolu přihotujetej. Domowina nikoho z lubjenemi njewabi. Ale čim krućišo wěri, zo budźe jeje nutrkowna wulkosć a krutosć, kotruž pola wšitkich zběra, kiž su dobreje wole, jenička wumjenjenje za jeje wuspěchi wonka. Z tajkim dowěrnym zmysłenjom wočakujemy wšěch dowěrnikow wot Zdźerja hač do Kamjenca a wot Žuric hač do Wojerec 2. junija w Khrósćicach.

Jan Wjeńka, farař,
městopředsyda Domowiny.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica" zarjaduje přichodnu njedźelu 26. 5. pop. w 3 hodź. we wjesnej korčmje we Łuzy wulku zjawnu serbsku ludowu zhromadźiznu, za kotruž „Domowina" dobreho rěčnika póscele. Wšitcy Serbja cyleje Njeswačidlskeje wosady su k temu wutrobnje přeprošeni.

J. Sewěik, župan.

Serbska pčolnica. Srjedu 29. meje wječor ½9 hodź. budźe w Herbskej grychće w Khrósćicach ważna zhromadźizna. Wšitke sobustawy maja so wobdźělić. Předsyda.

Stołetne posmjertne wopomnjeće serbskeho spisowaćela Tecelina Měta budźe 14. julija t. l. w Bóšecach. Zo by so na tutym dnju serbski lud prawje bohače wobdźělić mohł, so prosy, zo njeby so po możnosći tutón dźeń druhich towarstwowych zarjadowanjow postajił.

farař Wjerka,
městopředsyda D[illegible]

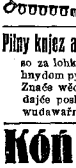

Musliny za šórcuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok za šórcuchi
cirka 80 šěroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Wuporjedźenje nobacow, přistrykowanje, přepodawanje, wzniše story — jenoź cehre dźěło a nic drohe w nobaćowym domje **RUDOLPH** na Kěžorskej dr. 16

Piliny kujez abo kujeni
so za lohke pućowańske dźěło hnydom pyta. Dobra zasłužba. Znaše wěcy njeje trěbne. Podajće poskićenja pod A 5 na wudawarnju „Serb. Nowin".

Kóń srjedźnosywny, bruny walach, je na předań
w Bóšecach pola Njeswačidła

Młoda kruwa
6 njedźel po čełcu, stoji na předań
w Čornowje čo. 22

Hłosy
naprawy ke klepanju a brusy najtuńšo
Alfred Jannasch, wikowańja ze ćełczom
w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 2

Nowe
koleso ?

Hajl
Ale jenoź
Miele
Dostanjeće pola firmy
Ernst Fauting w Njeswačidle

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
lěćne wudaće 1935 za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

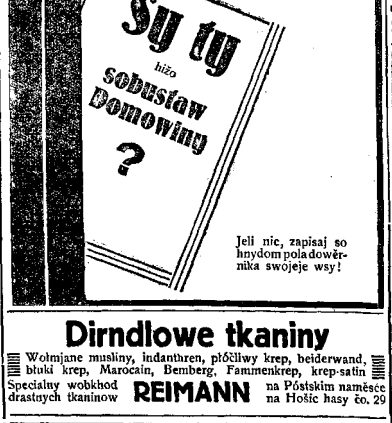

Jeli nic, zapisaj so hnydom pola dowěrnika swojeje wsy!

Dirndlowe tkaniny
Wolmjane musliny, indanthren, płóšćiwy krep, beiderwand, btuki krep, Marocain, Bemberg, Fammenkrep, krep-satin
Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Pósstskim namješcu na Hošic hasy čo. 29

Derje zdźeržany
BMW-WÓZ
750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tunjo na předań.
Bliže zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo **DOBRE** twory tunjo poskićam.
Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traš **300** na składze! Po přeću na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.
Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow
Z balonowej wobtuču wot 45 hriwnow.
J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Žonjace klobuki we wulkim wubjerku **přeprasowanje předźełanje**
Serbska hasa 10 w pycharskim domje wot zapusta hač wobchod znajmjeńša

Kedźbu! Kedźbu!
Twar silow
Durinkska kulojtaa forma za żelezowy beton, 21 cbm wobsaha, so k wužiću wupoćuje.
Bliže informacije darmo!
Herm. Neitsch w Horn. Kumwałdźe
Twarske předewz. še za żeńske a żelezobetonowe twary

Dżensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbskej knihafni abo skazajće ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenoź **20 pj.**

Žani hojerjo Budyšina
nimaju dla wobdźělenja na „Ludowym strowotnym zeńdźenju w Nurnberku"
sobotu žaneje rěčneje hodźiny

Za mnohe wopokazma lubosće a česćowanja při pokhowanju našeho lubeho zemrěteho, **knjeza překupca**
Oskara Schmidta
wuprajamy z tutym swój najwutrobniši dźak.
Zrudźeni zawostajeni.
W Mnišoncu, 23. mej 1935.

Čitajće zajimawe pućowańske dopomnjeńki knjeza arcyměšnika P. Šołty:

Częstochowa — Pólski Różant	0,30 hr.
Bosniski kraj a raj	0,35 hr.
Wotrow, Łužiska Troja . . .	0,30 hr.

Dostanjeće je w Serbskej knihafni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., riz pósće e pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2,16 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Gyz, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2667

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 120 | Budyšin — Pjatk 24. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Mussolini chce wjednikej wotmołwić

Italske nowiny pišaju, so smě italski knjeježstwowy schef Mussolini pschi wuradźowanju rosličenja za swonkowne ministerstwo jutře sobotu wulku rěč, w kotrejž chce so z wjednikowej rěcu sandjenje wutory saběrać.

Tehorunja so w italskich nowinach pschipowěda, so chce Mussolini nimo teho tež wo swadźe mjes Italskej a Abeźynskej rěceć.

Kak je wjednikowa rěć na poměr mjes Němskej a Italskej stutkowała, je hakle někto prawje spóznał. Kaž so w italskich nowinach pische, kedźi politiske wožoby w Romje myślachu, so je Hitlerowa rěć bjeg dwěla pschihódna za poličenje počzahow mjes Němskej a Italskej.

Připóznawace hłosy italskich nowin

Mjes rospominanjemi wjednikoweje rěcze su Romske nowiny „Tevere" wožebje spokojene. Wone pišaju, so je po wjednikowym wuprajenju nětčišche internazionalne položenje za wuwicje w měrnych kolijach pschihódne.

Też nowiny Hornjeje Italskeje nimale wschitke w podobnym smyśle pišaju a spytaju so positivnje k wjednikowym słowam stajeć, njech wschak so te pschecze wjetšeje jasnosće wo awstriskim praschenju w tutych nowinach pokasuje.

Wo Lavalowych wotpohladach

Parišći rosprawjeŕ Londonskich nowin „Times" je swojim nowinam pschipomnjenja francozoskich nowin k Hitlerowej rěcži wosjewił, a k tomu pschispomnił, so budże dźesći cząs trěbny, prjedy hač budże jasne, kak so Hitlerowa rěć w Francozoskej hamtsy pohódnoscza. Laval pjecza njeje muž, kiž by składnosć skondźił, z kotrejž by mohł braschny twar wujednanja, kiž je postajił, sebjnitnješ. Němskemu pschecziu sa nowymi jednanjemi so Laval pjecza njebudże pschecziwjecz. Dopišował nasponmja, so drje žebi w Francozoskej myślja, so so jednanja mjes Parišom a Barlinom wo Versailleskim rěczenju bóle po methodze hač po samerje dźěła. Sćmě so wocakowacz, so hamtsi swět, kiž by najskerje runje tak wjeselny był kaž Hitler, hdy by wobczežne dźěle Versailleskeho rěczenja słonczne wotbył, bórzy dopóznaje, so nima smyslna, něschto z wotstorczenjom dostacz, schtož nichtó z mozu nochze sakitowacz.

Zwada mjez Italskej a Abesynskej so znowa přiwótřiła

Jendźelske nowiny pišaju, so je italske knjeježstwo pogrjedkowaze namjety jendźelskeho knjeježerstwa w abeźynskim konflikcze někto wotpokasało. S teho jendźelske nowiny žudźa, so je so napjatosć mjes Italskej a Abeźynskej snowa sebjnitnła. Italske nowiny su z jendźelskim postupom jara njespokojom a Jendźelskej porokuja, so spyta Abeźynskej pomhacz. Jendźelske nowiny pak poroki wotpokasuja, so Jendźelska Abeźynsku z bróńjemi a munizju sastaruje a so je Jendźelska wojerske stazije w Abeźynskej pschiprawiła. Londonske nowiny „Evening Standard" žurnjecza se spuschczomneho zórka tvonite, so je so Mussolini rozsudźił, swoje plany w rasischej Afrizy do skutka stajicz a so wón na 4lětny wójnski cząs ličzi, kiž so do jeneho léta wojowanja a do 3 lět směrowanja dźěli.

Třeći króć němski swjedźeń młodźiny

Kaž němski wocezehnjerski minister wojsewja, so lětuschi, tseći němski swjedźeń młodźiny sobotu 22. a njedźelu 23. junija wotměje a młodźinu we wschitkich župach Němskeje sjednoczi. Wschitcy 10lětni hač 18lětni młodostni maju so na tutym swjedźenju wobdźělicz. Sportske wuwdźowanja a swjedźenje nawróta słonza maju so zajadowacz.

Lipšćanscy studentojo přećiwo Kowenskemu wusudej

Na Lipšćanskej univerziece kaž na druhich němskich wyšokich schulach so žurjedu wulka studentska manifestazija pschecziwo Kowenskemu wuńudej wotmě. Tajny rada prof. dr. Richard Schmidt w formje cźitanja rostoji, cźehodla Kowenski wuńud najbórsche stamanje prawa wosnamjenja. Studentojo memelskemu ludej resoluziju pósłachu, so žu i nastróženjom wo tamnischi wobtlejnosćach spomili a so wocakaja, so so podpišaske mozy słonczenje za prawo a žiwobodu w Memelskej postaraja.

Krajneho přeradnikc wotprawili

Justizna nowinarka w Barlinje wosjewja: Wilhelm Krüger z Düsseldorfa, kotrehoż je ludowy žud 10. oktobra 1934 dla pschecradzenja wojerskich potajnoscow k zmjerzi osudźił, je so wczera rano w Barlinje wotprawił. Wjednik a němski kanzler bésche so žiwojeho wobhnadzenskeho prawa wdał.

Šwajcarska skórźba so wotpokazała

W sjawnym pohedźenju rady Swjatka ludow je so schtwórtk skórźba Schwajcarskeje pschecziwo Němskej, Francozoskej a Italskej wotpokakała. Schwajcarska schkodow dla skorźesche, kotrež běchu so schwajcarskim stacjanam w žiwotnej wójnje naczinile. Wona žebi 50 milijonow frankow wotschkodzenja žadasche.

Ministerska rada pola pólskeho statneho presidenta

Kaž wschitke Warschawske nowiny na napadnym městnje wosjewjeja, je pólski statny president žurjedu ministerskeho presidenta wyschka Sslawka, wójskoweho generalneho inspektera generala Rydza-Śmiglija a swonkowneho ministra wyschka Becka k zhromadnemu rosrěčowanju pschijak, kotrež dwě hodźinje trajesche.

Pojědže Titulesku do Moskwy?

Skoro so sda, jako by so někto też Rumunska chyła do systema wojerskich wupomnańskich pakow sarjadowacz. Mjes tym, so je so hakle njedawno rěcżało, so so rumunski kral sbližowanju z Moskwu pschecziwja, so pak někto powě, so so jara hibiczny rumunski swonkowny minister Titulesku znadź bórzy do Moskwy poda. Dźeń 8. junija so w Rumunskej wulke žwjedźenje wošwjeżca, dokelž so 5 lět dopjelni, so je kral Karol rumunski trón nastupił. Bórzy po tutych žwjedźenjach so Titulesku na puczowanje do Moskwy nastaji, so by so tam se žowjetskim swonkownym kommišarom Litwinowom rosrěczowak.

W Rumunskej so tajke Titulesskeho puczowanje cźim wětczischo wocakuje, dokelž nimaju wjazy so mózne, so so konferenza žwjedźenjach krajow pschi spocatku junija sendże, kaž běsche so to z wopředka wotmyślilo. S rumunskeje hamtske strony so k tutym powěczam jenoż pschispomnja, so žu wone „snajmjenscha pschekwatane". To je wotpokasanje, z kotrymż so powěsće wo bliskim Moskowskim puczowanju swonkowneho ministra Titulesca sterje potwjerdźeja, hač wotpokasuja.

Sobuwinika na Marseilleskim kralowskim mordafstwje zajeli?

Schanghaiska pschistawowa policija je na parniku „Kalkucze" 53lětneho juhosłowjanskeho namórjaka Michała Abramowicza sajała, dokelž so na njeho tuka, so je so na samorodowanju juhosłowjanskeho krala Alexandra w Marseillu wobdźělił abo je wo pschihotowanju k mordafstwu wědźał. Abramowicz běsche so w žiwojim rosrěczowanju z towaršemi na łódźi tak podhladny sčinił, so łódźine wjednistwo wo nim a jeho wuprajenjach bliskej pschistawowej policiji radijowu telegrafiku powěsći pókła. Jako parnik do Schanghaia pschijědże Abramowicza hnydom sajachu.

Rooseveltowe dobyće w senaće

S Washingtona so powě, so je so wojowanje wo Patmanowu pschedłohu, z kotrejž dyrbi so wotschkodźenje wójnskich wobdźělnikow, kiž ma so hakle 1945 wuplaczicz, hižo někto z cźischczenjom nowych papjerjanych dollarow smóžnicz, je so w tu chwilu stónczało. Rosšud je so Roosevelteju k lépschemu stat; president je žurjedu w kapitolu schled sastupjerjemi wobeju domow žwoje pschecziwjenje rozjasnił, z kotrymż běsche pschi wothłosowanju w representantskim domje podležał.

Schtwórtk pak swjasłowy senat tehorunja wo Roosevelttowym pschecziwjenju wothłosowasche a so z trěbnej wjetšinu Roosevelttowemu stejischczu pschisamknu. S tutym wobsamknjenjom směje drje wjednistwo Sjednoczenych statow psched Patmanowej pschedłohu na chwilu měr. Wežerawsche wothłosowanje wěsće też pschi nětczischich pogžedźenjach tónz wuradźowanjow wo inflazistiskich zakonjach pschinjese. Pschiwiskowarjo Patmanowoje pschedłohi chzedża pak hischcze nowy namjet na wupłaczenje veteranskich bonow sapodacz.

Amerikanske hobrske lětadło do morja padło

Amerikanska bitwiska łódź „Pennsylvania" wosjewja, so je wutoru wječor pschi manevrach wójnskeho łódźstwa w žurjedźnim Cźichim oceanje hobrske nadmórske lětadło amerikanskeho namórnistwa so žwórcżilo a do morja padło. Schesć namórnistwowych lětarjow je so tepilo.

Před přetworjenjom jendźelskeho knjeježerstwa

Reuterez telegrafowańja w Londonje powěsći rosschérja, so je někto zyle wěste, so hischcze psched stónczenjom parlamentiskich žwjatkownych prósdninow Baldwin na Macdonaldowe město sastojnistwo ministerskeho presidenta schewsomje. Pschicżina sa tuto pschemjenjenje je pjecza swješczenje wječneho Lekarja, so Macdonaldowej wocži napinanjam jeho nětczischeho sastojnstwa njejsej rosczenej. sejenej.

Pschemjenjenje w sastojnstwje ministerskeho presidenta žebi po staro-jendźelskej tradiziji žada, so też wschitke druhe žobustawy w knjeježerstwje formalnje wróczo stupja. Nowy ministerski president ma tak sa pschetworjenje knjeježerstwa dospolnu žiwobodu. Po powěsći Reuterez telegrafowarnje žebi myślża, so Baldwin tuhi składnosć derje wuzije. Macdonald budże najskerje jako president statneje rady też w pschichodze knjeježerstwu pschiślušczecz. W jendźelskim wjednistwje chzedża wschitko cźinicz, so bychu po możnosći se žiwlnym knjeježerstwom, kotrež na nětczischim nazionalnym sakładze steji, psched wolerjow stupili. Wólby do jendźelskeho žejma budża pjecza w nasymje 1935.

Jendźelska rekrutow za powětrowu bróń přiwabja

Jendźelske lětarstwowe ministerstwo je schtwórtk dokładne nadrobnosće wo wulkim rekrutěrowanju za wobrosnjenje w lětarstwje wojsewik. Sdobom je lětarstwowy minister lord Londonderry sjawne namołwjenje wudał, w kotrymż wojsewja, so so rekrutěrowanje hnydom sapocznje, a wón młodźinu jendźelskeho naroda namołwja, so by kralowskemu wojerskemu lětarstwu pschisupiła.

We wobłuku bróńjerskeho programma w lětarstwje so lětża a t lětu 2500 lětadłowych wjednikow a 20 000 muži lětarskeho personala wjazy trjeba, pokoja tutych ludźi dyrbi so hač do hapreje 1936 pschistajicz. Nětczischе lětarske ministerstwo je 32 500 muži žylne, hač do naležca 1937 so jeho ličba na 55 000 muži powjetschi.

Nowy zentralny rekrutěrowański běrow je so schtwórtk w lětarstwowym ministerstwje w Londonje wotewrił. Hižo na prěnim dnju žu so tam młodźych ludźi samolwite. We wjetšich jendźelskich městach so hischcze 10 druhich rekrutěrowańskich běrowow wotewri.

Sakski zjězd nacionalsocialistiskeje strony w Drježdźanach

Wot 24. hačž do 26. meje so wulki sakski sjězd nazionalsozialistiskeje strony w Drježdźanach wotmětwa. Hłowna wěc tuteho sjězda budźe manifestacija na Ptačej łuce njedźelu 26. meje. Na njej so wschitke stronine wotdźělenja wobdźěla.

Po sestupanju dopołdnja 1⅛ hodź. župny wjednik Mutschmann na shromadźenischcho pschihódże, wón po sacžehnjenju khorhojow appell ſ narěcžu wotewri. Po nim němski organisatorowy wjednik dr. Ley porěči. Po manifestazji budźe wulki nimotkod na Lennestej drohi. Stara garda so wožebje poczeſeſ.

Krótke politiske powěsće

Němski wójnſki minister ſ Blomberg a němski wocžerjowſki minister Ruſt staj schwórkt popołdnju do Stuttgarta pschijěłoj, hdźež běchu ſ pschewodom němskeho bohota Murra a roskasowarja wobornehо wokrjeża generała Gehera industrijowu dźěłarnju wobhladałoj. Popołdnju staj němſkaj ministraj w automobilu sabo ſe Stuttgaria wotjěłoj.

Franzowſki pósłanz w Barlinje, François Poncet je do Parisa puczował, so by so tam ſe ſwojim knježerſtwom rozrěcžał. Wón pjeca dwě njedźeli w Pariſu wostanje.

Egiptowske knježerſtwo je wobſamkło, so pschi Tſanajſeru w Abeſſynſkej haczenje k regulazji Módreho Nila natwari.

Amerikanſki ſenat je namórnistwow rosticzenje pschijał, kajkeż běsche jón wubjerk ſa hospodarſki plan pschihotował.

Ze Serbow

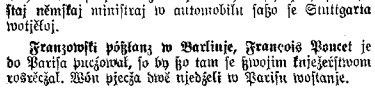

W Budyschinje, 24. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Je-li ći posleſko kuše, so njewulehń dołhi

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 738, hygrometer plus 6, najwyſchſcha dnjowa temperatura 23,5 ſtop. cžopłoty. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 740, hygrometer plus 2, najniſchſa temperatura w nozy 7,5 ſtop. cžopłoty. — Wobſchěrna nizina nad połnocnej Fialſkej wot wječeraſchcheho dnja wjedro w naſchich ſtronach wobtrajeża. Nizina ſo jara pomalu k dołheniu ranju hiba -a pschi tym ſo hižo ſeſtajkuje. Wona je naſchim ſtronam wječera rjany deſchcz pschinjeſła. W Budyſchinje ſo pschi njewjedrje też mjeriſche krupy ſeſłyſchachu, tola njeſłu wjeſchcze ſchkody nacžinile. Nizina ſo też dźenſa ſ nowymi deſchczemi wuſukuje. Tuteje budźe wona ſłabſcha a pschi khłódniſchim wjedrje ſo jeje mózy poſłubi. Potom pschińdźemy na mjeſu mjeſ nizinu a wjeczornej wyſchinu. Tuta wyſchina ſo ſ Atlantiſkeho morja psches Jendźelſku hačž do Połnocneho morja a połodniſcheje Standinawiſkeje cžełuje. Wona nam ſaſo rjenſche wjedro łubi. — Jutſtje ſobotu ſłónczko 3,59 hodź. ſkhadźa a ſo 7,56 hodź. khowa. Měſačk, kiž jutſtje w poſledniem wjertłu ſteji, na ranje 12,37 hodź. ſkhadźa a ſo dopołdnja 11,33 hodź. khowa.

— **Wuhłady na wjedro ſa jutſtiſchu ſobotu: Trochu khłódniſche, tola ſaſo ſpodobniſche wjedro.**

Němski bohot Roever poręči na Łužiskim swjedźenju w Budyšinje

Na dnju 30. meje w 16. hodź. budźe w Budyschinje němſki bohot a župny wjednik Oldenburgſkeje a Bremena ſtronjan Korla Roever rěcžeć.

Wón je ſo 12. februara 1889 w Lemwerderu we Oldenburgſkej narodźił, je evangeliſkeho **wěruwuſnaca.** Wuthodźiwſchi ſrjedźnu ſchulu je wón do pschekupſkeje wucžby ſa ſpediziju a tódźniſtwo ſastupił. Tſi lěta je w jenym Bremenſtim wołthodźe ſa kołejowy dowos a wuwos jako korreſpondent dźěłał. Wot lěta 1911 hačž do lěta 1913 pschebywaſche w prjedawſchej němſkej koloniji Kamerunje w pjatarni. Wot lěta 1914 běſche wón w Oldenburgu ſamoſtatny jako manufakturiſt.

W polu je jako narunanſki reſerviſt pola 223. regimenta ſłužił a ſo na frończe na porjadneho podoffiżera powyſchił. Wot ſrjedź lěta 1916 hačž do 9. novembra 1918 wón w propagandowym wotdźělenju wyſchſcheho wójſkowego wjednistwa dźěłaſche.

Snydom po revoluziji je wón ſa wobnowjenje němſkeje wótczinу wuſtupował. Wot ſpočatka lěta 1923 je wón nazionalſozialiſt. 1. oktobra 1928 je Adolf Hitler jeho ſa župneho wjednika Weſerſta-Emſkeho wólbneho wokrjeża poſtajił. Wot lěta 1924 je wón ſobuſtaw Oldenburgſkeje měſchczańſkeje rady, ſapołſanz oldenburgſkeho ſejma wot meje 1928. 16. junija 1932 bě wón miniſterſki preſident oldenburgſkeho ſwobodneho ſtata. Ssobuſtaw němſkeho ſejma je wón wot 5. wólbneje periody 1930.

Župny wjednik Roever ma wożebje wo ſarjadniſtwowu reformu w oldenburgſkim kraju wulke ſaſłužby. Jemu je ſo poradźiło, w mnohich oldenburgſkich ſarjadniſtwowych wokrjeſach ſarjadniſke wudawki, kotrež běchu wot l. 1914 na ſi ſtócz tak wulke kaž nětko ſrońſke, na ſłhodźeńſ lěta 1914 ſnižicz. Župny wjednik Roever ma ſtronine ſobuſtawſke cžłoło 10 544.

Nawołwjenje

So by ſo naſchemu Budyſchinje, ſtarodoſtojnemu hłownemu měſtu Łužicz, k 3001ćemu ſwjedźenjej po mózności ſwjedźeńſkiſi napohlad ſpoſkeje, ſ tutym wſchitkich měſchczanow měſta, wożebje tych, kotiſi pschi hłownych haſach a dróhach hydła, namołwjam, ſo bychu hižo na ſobotu wjeczor twarjenje a wobydlenja, wokna a durje, ſ khorhojemi, pletwami a dwórkami wupyſchili a tak ſwoje radoſtne wobdźělenje na tutym ludowym ſwjedźenju dopokaſali.

Wyſchſchi měſchczanoſta.

— **Duchowna raniſcha hudźba.** Pschi ſkładnoſczi Łužiſkeho ſwjedźenja ſo njedźelu 26. meje dopołdnja 10,45 hodź. w Pětrowſkej zyrkwi duchowna raniſcha hudźba poſtaji, w kotrejž budźe Budyſki komorny khór pod nawjedowanjom organiſta Pětrowſkeje zyrkwje Horſta Schneidera khory wot Pratorinſka, Schütza a Bacha (motettu „Jeſu moja radoſcz") ſpiwacz. Programmy ſu pschi zyrkwinych durjach dóſtacz.

— **Hornjołużiſki dominiſki wjeczor.** Łužiſki ſwjedźeń w Budyſchinje hy było njedoſtatny, hdy ſo tež njeby hornjołużiſke waſchnje pokaſało. To ma ſo na domiſniſkim wjeczoru ſtacz. Kaž ſměje ſo pschichodnu njedźelu wjeczor 1/28 hodź. w ſalomaj „Krony" a kotrejhoj wuhotowanja je knjes měſchczanoſta dr. Förſter pschewſak. Tutón wjeczor ma k dopominjenju na hornjołużiſke ludowe Łužicz. Ludowe ſpěwy a ſmołi domownych ſkładnikow pſchitommnych ſwjedźela. Potom ſ nětkotrymi krótkimi, ſmołwanymi poſtajenjemi hornjołużiſky bapnjay a ſpihazeſko k ſkowu pschińdźu. Druhi dźeł wjeczora ſo wożebje Wulkołchunowſkemu ſjednoczenſtwu ſa ludowe hrańe wěnuje. Po poſtajenjach móża wopytarjo reſtwacz, wjeleż chcejża. Saſtupny pjenjes je tuni a jenaſk. Programmy ſu ſobom ſaſtupne wupokazy. Schtóż chce ſebi ſ cžaſom ſaſtupny ſwědcžeńſ, kaž ſebi jón hižo do cžaſa pola Gubera na Kotołſkej hatży abo w měſchczańſkim wołkhadnym hamcze w Kupnizy.

— **Budyſki ſuperintendent** hačž do konza junija na dowolu pschebywa. Proſzy ſo, ſo ſo žane hamtiſke a ſłužbowe dopiſky njebychu na jeho wosobu ſtałe, ale na Budyſke ſuperintendentſtwo.

— **„Der Deutſche Rundfunk Funk Poſt"**, tutón najſtarſchi němſki cžaſopiſ radiowych programmow je k němſkemu ſportikemu tydźenju ſeſchikował wudał, kiž ſo wożebje ſe wſchěmi ważnymi pschedewſacžemi ſabéra. W nowym tydźenju nimoleczenja po Němſkej a wujeſdźowarſtwa na Barlinſkej Arous też dźeń němſkeho łódźneho ſjednoczenja w radiu ſobu naſhonimy. Tehodła je ſwjeſelacze, ſo tutón radiowy cžaſopiſ tute podawki wuſpisuje. Też techniſki dźeł ſaſo wjele ſajtmaweho pschinjeſe.

— **Skradźni ſłyſcherjo radia ſo ſaſtudźili.** W ſchtworcžku lěcze wot januara hačž do měrza 1935 je ſo dla pschiprawjenja a trjebanja radiowych pschiprawkow hjes dowolnoſcze 157 wożobow ſaſtudźiło. W 154 padach ſud na pjenjeſne khóſtanje mjeſ 3 a 200 hriwnanij a w 2 padomaj na ſaſtwowe khłoſtanje (15 dnjow a 2 njedźeli) ſpósnje. Jedyn mſodoſtny ſ napominanjom wotenđe.

— **S hrubym ſlépjowſtwom ſo wězy wobſchkodźiłe.** W nozy k 23. meji je dotal njeznata wosoba na Sedanſkej dróhy lowkkadny kaſchczik roſpaczika a jedyn zigarettowy automat ſ hjeſmyſłnym wottorhajnom dźełom wězy wobſchkodźiła. S tym je wobhdźerjej khětro wulku ſchkodu naſtała. S kaſchczika je njedocjnk wobłuſi ſa hromadźenje wobrazy ſe wſchelakimi fotografiſkimi kradnył. — Wo ſdźělenja proſzy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje, telefon 2802.

S **Delnjeje Hórki.** Cžeſće njeſboże ſta ſo wczera dopołdnja w 9 hodźinje w tudyſchej ſkale. Pschi Tſelnikу běſche dźěłacžeń Kubaſch ſe Sdźerje napomnjeny, ſo njeby dychu ſ jednemu wutſelej ſapalicz, dyż tuton hiſchcze ſ njejnateje pschicžiny naras pschedchadźanje wubuchny. Kubaſch, kotryż ſo ſ powětrom k ſcženje ſtócži, poczerpi nimo wopalenjow we wobliczu ſyſne ſtłócženja na lěwym boku hrudze a ſranjenje lěweje ruki. S pomozu privatneho awta ſo do Budyſchſteje khorownje dowjeſy.

S **Bukez.** Bukeczańſke-ſchleſczańſke Jánſka ſłužba je ſebi wutoru wuleczała. Nazrjeńſche běſche, ſo nichtó njewědźeſche, hdźe ſo pojedże. Rano ¾8 hodź. 78 wobdźelnikow w 3 omnibuſach k Lubijej wotjědże. Wot tam pjeches Bjarnaczizu, Wóſtrowz do tłóſchtra Marijneho Doka dojědżechu. Tam běſche prénja pschestawka a ſo kofej pijeſche. Po wobhładanju ſraſneje katoliſkeje zyrkwje pschi rězu Nišyn pěſchi puczowachu, ſo bychu na „Górſtu korczmu" dóſchli. Tam ſo ſaſo do wozbow ſeſychachu a do Hirſchfeldy wotjědżechu. Do Hirſchfeldy dojěwſchi zebi w tſioch wotdźělenſach ſ wěgnutkowym wodźenjom tamniſchu wulkomilinarnju wobhładachu. Wſchitko, ſchtož tam widźachu, běſche wulzu ſajimawe. Wulzu ſpokojeni do Zitawy wotjědżechu, dyż ſo wobjedowajſche. Po wopycze we Weinawje ſo do Cžigrabena podachu, hdźež ſo ſaſo kofej pijeſche. Sčonczńje ſo wobdźělnizy hiſchcze do Oybina dowjeſechu. Tu wječorna krajina kraſna pſched nimi leżeſche. Wulkólnizy ſo na Zitawu, hdźež běſche hiſchcze krótka pschestawka, ſaſo do Bukez wróczichu. Wokoło 10 hodź. wjeczor wſchitzy ſaſo ſdorowuje a wjeſeli do domjazeje wóny dojědżechu.

S **Worzyna.** Wječera wjeczor bě tu we wjeſnym hoſeſenju herbſta ſhromadźizna. Sſerbja ſe wózy a wotolinu běchu ſo na nju ſeſchli. Saſtupjer Domowiny pschedneſchowaſche na doſtadne waſchnje wo ſamerje a ważnoſcži ſkemu ſjednoczenſtwu ſa ludowe hrańe wěnuje. Po poſtajenjach móża wopytarjo reſtwacz, wjeleż chcejża. Saſtupny pjenjes je tuni a jenaſk. Programmy ſu ſobom ſaſtupne wupokazy. Schtóż chce ſebi ſ cžaſom ſaſtupny ſwědcžeńſ, kaž ſebi jón hižo do cžaſa pola Gubera na Kotołſkej hatży abo w měſchczańſkim wołkhadnym hamcze w Kupnizy.

— **Budyſki ſuperintendent** hačž do konza junija na dowolu pschebywa. Proſzy ſo, ſo ſo žane hamtiſke a ſłužbowe dopiſky njebychu na jeho wosobu ſtałe, ale na Budyſke ſuperintendentſtwo.

— **„Der Deutſche Rundfunk Funk Poſt"**, tutón najſtarſchi němſki cžaſopiſ radiowych programmow je k němſkemu ſportikemu tydźenju ſeſchikował wudał, kiž ſo wożebje ſe wſchěmi ważnymi pschedewſacžemi ſabéra. W nowym tydźenju nimoleczenja po Němſkej a wujeſdźowarſtwa na Barlinſkej Arous też dźeń němſkeho łódźneho ſjednoczenja w radiu ſobu naſhonimy. Tehodła je ſwjeſelacze, ſo tutón radiowy cžaſopiſ tute podawki wuſpisuje. Też techniſki dźeł ſaſo wjele ſajtmaweho pschinjeſe.

— **Skradźni ſłyſcherjo radia ſo ſaſtudźili.** W ſchtworcžku lěcze wot januara hačž do měrza 1935 je ſo dla pschiprawjenja a trjebanja radiowych pschiprawkow hjes dowolnoſcze 157 wożobow ſaſtudźiło. W 154 padach ſud na pjenjeſne khóſtanje mjeſ 3 a 200 hriwnanij a w 2 padomaj na ſaſtwowe khłoſtanje (15 dnjow a 2 njedźeli) ſpósnje. Jedyn mſodoſtny ſ napominanjom wotenđe.

— **S hrubym ſlépjowſtwom ſo wězy wobſchkodźiłe.** W nozy k 23. meji je dotal njeznata wosoba na Sedanſkej dróhy lowkkadny kaſchczik roſpaczika a jedyn zigarettowy automat ſ hjeſmyſłnym wottorhajnom dźełom wězy wobſchkodźiła. S tym je wobhdźerjej khětro wulku ſchkodu naſtała. S kaſchczika je njedocjnk wobłuſi ſa hromadźenje wobrazy ſe wſchelakimi fotografiſkimi kradnył. — Wo ſdźělenja proſzy kriminalne wotdźělenje w Budyſchinje, telefon 2802.

S **Delnjeje Hórki.** Cžeſće njeſboże ſta ſo wczera dopołdnja w 9 hodźinje w tudyſchej ſkale. Pschi Tſelnikу běſche dźěłacžeń Kubaſch ſe Sdźerje napomnjeny, ſo njeby dychu ſ jednemu wutſelej ſapalicz, dyż tuton hiſchcze ſ njejnateje pschicžiny naras pschedchadźanje wubuchny. Kubaſch, kotryż ſo ſ powětrom k ſcženje ſtócži, poczerpi nimo wopalenjow we wobliczu ſyſne ſtłócženja na lěwym boku hrudze a ſranjenje lěweje ruki. S pomozu privatneho awta ſo do Budyſchſteje khorownje dowjeſy.

S **Bukez.** Bukeczańſke-ſchleſczańſke Jánſka ſłužba je ſebi wutoru wuleczała. Nazrjeńſche běſche, ſo nichtó njewědźeſche, hdźe ſo pojedże. Rano ¾8 hodź. 78 wobdźelnikow w 3 omnibuſach k Lubijej wotjědże. Wot tam pjeches Bjarnaczizu, Wóſtrowz do tłóſchtra Marijneho Doka dojědżechu. Tam běſche prénja pschestawka a ſo kofej pijeſche. Po wobhładanju ſraſneje katoliſkeje zyrkwje pschi rězu Nišyn pěſchi puczowachu, ſo bychu na „Górſtu korczmu" dóſchli. Tam ſo ſaſo do wozbow ſeſychachu a do Hirſchfeldy wotjědżechu. Do Hirſchfeldy dojěwſchi zebi w tſioch wotdźělenſach ſ wěgnutkowym wodźenjom tamniſchu wulkomilinarnju wobhładachu. Wſchitko, ſchtož tam widźachu, běſche wulzu ſajimawe. Wulzu ſpokojeni do Zitawy wotjědżechu, dyż ſo wobjedowajſche. Po wopycze we Weinawje ſo do Cžigrabena podachu, hdźež ſo ſaſo kofej pijeſche. Sčonczńje ſo wobdźělnizy hiſchcze do Oybina dowjeſechu. Tu wječorna krajina kraſna pſched nimi leżeſche. Wulkólnizy ſo na Zitawu, hdźež běſche hiſchcze krótka pschestawka, ſaſo do Bukez wróczichu. Wokoło 10 hodź. wjeczor wſchitzy ſaſo ſdorowuje a wjeſeli do domjazeje wóny dojědżechu.

S **Worzyna.** Wječera wjeczor bě tu we wjeſnym hoſeſenju herbſta ſhromadźizna. Sſerbja ſe wózy a wotolinu běchu ſo na nju ſeſchli. Saſtupjer Domowiny pschedneſchowaſche na doſtadne waſchnje wo ſamerje a ważnoſcži

Prošu wobkedźbuće mój wulki skład

w SACHS-motorskich a jězdnych kołach

Kolcsowy dom FUHRMANN

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10. Mietautotelefon 3004

Hendrich Sch. Baar:

Škowrončk

27] (Pokračowanje.)

Praha je hižo daloko ſchćeroko ſ tym ſnata, ſo ſu jeje dróhi ſkoro ſtajnje roſtyte.

W jenej dróſty pſtrnjuja, w druhej pſeſtr tovhaja, w tſeczej kolije ſkadu, nětkoże wodowódi porjedźeja, druhdźe je ſo pſunowa rola pukła. Ale Schkowronczk ſabéża ſo k dźěłu, kotrehoż wulkoſcz a wuſnam jemu na pschezo tajny woſta. Wuhlada Prażſku — kanaliſazju. Każ ſo pyched khwilu ſpodźiwa nad wyſchinu, tak jeho nětko pschekłapi hłubina podkopneje jamy, do kotrejż pſches deſkowane ſaracženje hladaſche.

„Aha, tu woni ſtudnju ryja", w duchu hódaſche, pschihladujo, kak wumjetnja ſe ſhebadom ſ hłubiny mokry pěſk, ſchczerk a błóto. A najſterje na žórło pschińcz njemóża, pschetoż na lěwo, na prawo ryja, wopraſowdźiny podkop wurywaju." By jim chcžł poradźiċ, ſo bychu pak ſ pruczikom pytali, każ ſrjedź noży, pschi dospołnej cžiſchiny, wuchu k jemi pschikóżili a deleka na dnje a po ſcženach poſłuchali. Woda je pjeca żiwa, rada ſo khłyſchcži da, ſapuſże, ſabożboże a tak ſanna rjetnje, hdźe ſo khowa.

„Bomhaj Bóh, — vjeczе ſtudnju?" ſo tohodła ſnowa do rěcže dawa a pschi rěcži chże jim potom powědżicz, ſchto a kak myſli. Ale nichtó ani ſłowcžka njepraji. „Schto dha tole je?" hněwo ſo wuj a cjuje ſo ranjeny. „Ssu ſnadź łſchescžańſki poſtrow pſchepoſtkali? Mózne to je w tym hołku." Wobrocża ſo tohodła hnydom a prawje wótſje k najbliżſchemu młodemu cžłowjeczej, kiż wurytu ſemju ſ łopaczu na karu mjeta a ju wottwoża: „Bomhaj Bóh".

„Dźicże mi ſ puczа, ſtara pſtkſniwa wjeſka, a ſchowajcże ſej ſwojeho Boha, hačž ſo do waſcheho hnězda wróczicże," jemu dźěłaczeſ ſ cžiſtym ſarzonom wulkeje Prahi wotmołwi. Chżyſche hiſchcze pokračowacz, ale njemóżeſche hižo.

„Ty taſti hinaſchi wóſhrivzo! Ja cže narowczu, hdyż njewěſch, ſchto ſo ſtuſcha a pschiſtejі. Poſtrowicz je pschiſtojnoſcz, ale podjakowacz je winowatoſcz," jóże cjakamu. Ale każ by ſ tym kjiom do wożhyſcża ſchtapił, tak ſo to wokoło wuja wuroji. Łopacże a pjaſce ſo ſóchachu, na ſłożo pak tu ſtražnik ſtejeſche. Stejeſche tu woſom a pokjadka dla, hdyż bě pod dróhi roſtyte a jenoż po druhej položaj ko ſmědżeſche jěżdżicz a khodźicz. Tón winujeże wuja, kiż ſ voſhorjenjom ſchcžepotaſche, każ jandźel Lota ſ palaczeje Sodomy. Schkowronczk hiſchcze ſa ſobu ſłyſcheſche, kak jemu nadawachu, kak ſo ſmějachu, ale nihdy na nihdy njebudźeſche ſo wobładnyk.

„Ganuſcho, hižo ſaſſy ſu hłupoſcz ſworał! Njeżby doma, ſo w ſuſże, njekměſch tak nahły wycz", ſwarjeſche a pokrokowaſche ſej pſchi ſebi a wótſje ſo ſtražnikej djakowaſche: „Saplacz wam Bóh luby Knjez, ſo ſeſe nje ſchkitak. Cži bychu mje ſchwarnje pſchihotowali! Ale wy ſeſe ſprawny cžłowjek! Hinaſchi hačž tón pſched khwilku na tej elektrice! To bě wam manila! Boješche ſo wujżeż, wopuſcheżi nje. Hdy bychcże chżył ſo mnu nětkoże khwilku poſjedżeż, rady bych wam karancž piwa abo dwaj —"

Stražnik ſo ſaſmja. Běſche to dobry cžłowjek nětkoże je wżo, kiż měſeſche doma traſch też tajkeho ſtareho nana, a tehodła wotwjedże Schkowronczka ſa rózż a rjekny:

„Wujo, ja ſ wami njeſmėnu ani krocżele dale hicz. Tu je moje měſtno, thodża naż kontrolowacz, a njebychu-li nje tu naſchli, bychu nje tytnyli. Ale radżu wam, ſo njechżeſche po Prahy ſam thodżiċ. Pola koho tu ſcže?"

„Luby cžłowjeko, derje ſo ſcže mi to pſchiſpomnik, hdy bižo ſaſo ſabył ſo wopraſcheż. Na pſchińdźu runy puczż wot doma, w Prahy ſo hiſchcze ani wohrżeł njejżym. Mołerja tu pytam. Wěſtcho Trawnicžka, njejſnajeſce jeho?"

„Njeſnaju — ale pohladam," ſtražnik pſcheczelnje powěda a ſpeſchnje cžornu knjižku wucżahny. Pyta w njej, pyta, ale ſkónczńje rjekny, ſo w tejle ſchtworcži žadyn maler Trawnicžk, haj jatka žana taſka firma njeje. Radżeſche wujej, hdyż dróhu a cžiſto khżeże njeſnaje, ſo by ſo na komiſarſtwo wobrocził. „Pſchenđeżce tónle wótſt," pokaſa jemu ſ porſtom, „tapſcheżo na druhim końzu ſteji nej jenoż Narodne dźiwadło, ale ſawěſcże jej ſtražnik każ ja, koho ho wopraſchejeſce ſa naſchej direkżiju, tón wam druhemu ſtroż nitej pſchepoda a macże hižo dobyte."

„A dźiwadło, praſicże, ſo tu nėhdże ſteji — Narodne dźiwadło?"

„Haj, jara bliſło k njemu macże, jenoż pſches móſt."

„To jej je wobkładam," wujeżeli ſo Schkowronczk, „a wam to ſenje njeſabudu, ſo ſcže mi ſ teje wuſmużowoże hory pomhał. Hory ho njeſthadżuja, ale ludżo. Hdy ſwój jónu mohł, możeſce ho na to ſpuſchczeċ, ſo wam tu ſtużbu ſarnuam. — Tamle je potajkim tón móſt"?

„Haj — tam."

Nałtaji ſo runy puczż ſ dołhimi krocżelemi k njemu a njemóżeſche ho na njón nabladacż. „Ludżiczka, to jej łubicż dam, to je ſchmarny móſt! To dyrbi ho naſch mały je rėka! Cžaſ ſinjenja nicžo także widżak njejżym," ho Schkowronczk na tónle wobraſ nahladacż njemóżeſche, kotryż jenoż ſwětlina Wotławy poſtkiċeſche ſe ſwojimi kupami, brjohami a mołtami, kotrež ho nad njej wupinachu.

(Pokračż. ſcžehuje.)

domowiny. Won pokaja na nusnosć sjednoćenja wschitkich Serbow bjes rozdźela do jeneho zyzka. Jenoż tak mózemy nam a naschim potomnikam Serbstwo cyste a sjawjenjachmane zachowacź. Pschedsedniczej pschisłamkny zo rozmolwa. Se spéwom „Rjana Łužiza“ zo zhromadźizna skónči.

S Njeswačidła. Naschu wjeź wopytuje pschezo wjazy wulětnikow. Sandźenu njedźelu mějachmy hižo zaho rano wopyt. Pschijědźechu tam někotre wulke awta z Khocźebuza s nekotrymi stami wulětnikow, kiž chcychu zbeh pschi krasnym parć a druhe tjanosće wobkładacź. Na wobjed běchu zo 120 wosobow w Knježim hoscenzu pschijeli. Wot tu je Seiffenmersdorfa. Tamnišche towarstwo „Humbold“ chcyše w naschej z hakami pobyć krajinje pschestawku cźinicź. A bjes dweła je krajne kćenje jablonjow někotrehožkuli cźichego puczowarja k nam dowjedło. W najbliższich dnjach tu krajne kajkanije a cźerjenje hłoboż kćeje, schtož sahwiśe wjele wulětnikow k nam pschiwabi. — Wot někotrych njedźel źem dźěłaja mulowi dźěłacźerjo, w naschej gmejnje pschistajeni — wokoło 15 muži — zo bychu bróhu do młyna a teź do Wětrowa wuworjebźili. Tute dny někto je parna walza pschijěła a w najbliższich dnjach zo tuto dźěło skónczi. Storo psches zbyt synmi mějesće knježstwo a teź gmejna tu šamšnu licźbu dźěłacźerjow pschi wuporjedźenju wobeju hatow pschi schnili, farje a teź pschi cźišcźenju wohnjoweho hata samožitnjenych.

Z Khróšcic. Hłowna zhromadźizna skótplahowańskeho zjednoćenstwa. Wćera wjećor zeńdźe so nahladna liźba sobustawow skótplahowańskeho towarstwa we Wólkec hoscenc k hłownej zhromadźiznje. Po powitanju předsydy předcźita so dźeński porjad. Kaž bě słyšeć, je so naše zjednoćenstwo do Kinsbórsko-Wulkowosykskeho wokrjesa (Großenhain) zarjadowało. Potom poda pokładnik rozprawu wo zańdźenym wobkhodnym lěće. Bě so derje hospodarił. W kasy zwosta 113,14 hr. dobytka. Za pruhowarjow kasy postajeźitaj so sobustawaj Śram a Kmjeć. Tuta so za prawu spózna a pokładnik so wuswobodźi. Mějóel bykow (Bullenhalter) wozjewi, zo je byk w zańdźenym lěće 133 razow so wužił. Při nowowólbach so wšitcy zaso jenohłósnje wuzwolichu. Jednaše so dale wo wšelakich druhich należnosćach. Po tym skónči předsyda zhromadźiznu.

Z Pančic. Kaž kózde 14 dnjow, měješe tež wćera štwórtk naše Kolpingowe towarstwo swoju porjadnu zhromadźiznu. Dźensa běše so wosebity přednošk wot našeho sobudźěłaćerja Č. Leški poskićił pod thema: „Wot rukopisa k dźenikej“. Najprjedy porěča kajez prezes, wukładowašo nadawki młodeho człowjeka a napominaše k woporam. Hnydom k temu přizamkny so přednošk, kiž pola wšěch wulki zajim zbudźi, štož na kónc źiwa rozmołwa wobswěčenje. Rěčnik wopisowaše ze wšelakimi podłožkami naš jenički dźenik „Serbske Nowiny“. Zawěsće změje wot nětka někotre Łužiš wjacy zajima a zrozumjenja za tute. Hišće někotre spěwy a towarśne należnosće — a skónčena bě derjewopytana zhromadźizna młodych pacholow, Kolpingowych towarśow.

(Ljóc.)

Z Wudworja. Pančanske wojerske towarstwo bě sej zańdźenu njedźelu k nam wulećało a wotmě pola towarša Nowaka čestnu zhromadźiznu. Na nju bě so wjele sobustawow z mandželskimi a přiwuznymi zešło. Tak móžeše wjednik towarstwa cyle wobsadźenu žurlu powitać. Nimo wšelakich znutrkownych towarstwowych należnosćow jednaše so wosebje wo pocesćenje dołholětnych sobustawow, kotřiž su 40 a wjacy lět towarstwu swěru dźerželi a dóstachu krasne wobrazy, Hindenburga předstajejo. Jednaše so wo sóčhowacych pocesćowanych: Jakub Bjarš z Kukowa, prjedawši dołholětny předsyda, Mikławš Młynk ze Stareje Cyhelnicy, Gusta Nowak ze Smjećkec, Michał Tryčk z Wětenjcy, Pětr Pjetaš z Worklec, Jurij Wójnar z Noweje Wjeski, Jakub Špitank ze Jejic, Jurij Šwon ze Swinarnje, Michał Frenel a Michał Bjarš ze Žurla. Nimo teho pocesćitaj so za dołholětne sobusłutkowanje towařesej Maks Wajza z Kukowa jako zapisowař a Mikławš Rab ze Swinarnje jako khorhojnik wulkej wobrazaj z wěnowanjom. Wjednik M. Glawš rěčeše pocesćowace słowa wuznamjenjenym a přepoda jim dary z wutrobnym dźakom za dołholětnu swěru. Bohužel njemóžachu so někotři jubilarojo dla wysokeje staroby wosobinscy na swjedźenskej zhromadźiznje wobdźělić. Z třikróćnym „Zdar“ na wjednika, knježerstwo a wótčinu skónči so officielny dźěl zhromadźizny. Potom žadaštej šija a žołdk za swojim prawom. A tak nasta bórzy rjana towaršna zabawa a bjesada. A rosćeše hišće, hdyž so lohke nohi, byrnjež zdźěła zestarjene, do wjesołeje rejki podachu wojerscy swójbu hišće dołho hromadźe dźerżeše.

Namołwjenje
k wičnemu a drastowemu swjedźenjej

Wičny a drastowy swjedźeń, kotryž město Budyšin na Mjažowym a Hrowym torhošću sarjaduje, na so njedźelu 26. meje s tělnjenskim a drastowym swjedźenjom wotewrjeć. Tohodla sćehuje so 14,30 hodź. na južnym dźele Zitnych wilow pschez dźiwadłom uniformowani tšelaja je swojimi thorhojemi a swojej kapału a młodźi a stari je wschěch kruhow měšćanskeho a wjeńneho wobydlerstwa w narodnych drastach a starych krojach.

Wobydlerstwo města a wjow so s tutym wutrobnje prošu, so by so prawje hodacje na tutym cźahu wobdźěliło a janeje prózy so njebojało, so by so s nim prawje pišany a wjesoły kapocźatk swjedźenja Łužiny cźinił. Kózdy je pschi tom lubje witany. Njech so pschi tutej składnosći tunje tak, kaž to běsche pschi 1000lětnym swjedźenju we wschěch domach sadu kschinje a khamory wotewrja. Tam thowa so někotrajkuli drasta je sastarstich cźahow, kotraž ma pschichodnu njedźelu sadu k cźesći pschinjeć. Ale niz jenoj šonšti, ale tej muslin dyrbi wobydlerstwa dyrbi tón ras sobu cźinicź. Pschi 1000lětnym swjedźenju běsche to stomdźił. Wokoło 15 hodź. pocźehnje cźah, na cźole kapała tšelow na swjedźenišće městno. Tam sapoczinaja so po pschikhadźe cźaha pschedwjedźenja.

K wobdźělenju na tutym wicźnym a drastowym swjedźenju wopraunja šnamješchto, kotreż so sa 20 pj. sa njedźelu a sa 50 pj. sa cały cźas swjedźenjow na Wicźnym městnje pschedawa. Bjesadźeli a schulerjo płacźa połojc. Dźiwajo na tutu nisku płacźiznu, so wschitcy ludowi towarschojo prošu, zebi tute šnamješchto kupicź. To tež płacźi sa tych, kiž chcedźa zebi pschedwjedźenja s domow na mjažowych wikach wobhladacź. Kaž pschi wschěch pschedwjedźenjach Łužiny ma so tež tu powschitkowne swjedźenišće šnamješchto nošnjcź.

Płotowym hosćom, dalokož to budźe trěbne, měšćanska straža we wyschnjej starosći k sakupjenju šnamješchta sa wicźny swjedźeń dopomha.

Budyske stawniske powěsće

schtwórtk 23. meje 1935.

Narodźił je so: 22. 5. Maksej Reinholdej Wittigej, tadźiwanej pódźelnicy, hynt.

Wumrěł oj staj: 22. 5. Klaus Eichler, hynt wikowarja s Delnjeje Wjasonje, 1 lět. — 23. 5. Johanna Margareta swud. Schindlerowa rodź. Dannej, privatniza, 75 lět.

Towařstwowski powěstnik.

Bukecy: Wotjědźemy příchodnu njedźelu rano ze dypkom 1/45 hodź. z Bukec (Stangec hoscenc). Tuž přińdźće z časom! Přihotujće so na khětro dołhi puć, zastarajće so z jědźu, ale wostajće wšo njetrjebawše doma! Njezabudźće wjeselu myslicźku!

Wjednik wuléta.

Drježdźany. „Jednota“. Příchodnu njedźelu dopołdnja w 10 hodź. po kemšach wjedźenje přez nowozarjadowanu krajnu bibliotheku. Zetkamy so krótko před 10 hodź. pola wrotow Japanskeho Palaisa na Kaiser-Wilhelm-Platz. Předsydstwo.

Krakecy. W Krakecach njewotměja so zhromadźizna, kaž je wozjewjene pjatk, 24. meje, ale sobotu 25. meje wječor we 8 hodź.

Narańša delnja župa.

Njeswačidło. Serbske tow. „Jutrnica“ zarjaduje příchodnu njedźelu 26. 5. pop. w 3 hodź. we wjesnej korcźmje we Łuzy wulku zjawnu serbsku ludowu zhromadźiznu, za kotruž „Domowina“ dobreho rěčnika pósćele. Wšitcy Serbja cyleje Njeswačidłskeje wosady su k temu wutrobnje přeprošeni.

J. Šewčik, župan.

Radwoř. Meja změje dźensa po nyšporje zhromadne spěwanje pola Šubertec.

Bukecy. Zwučowanski wotrjad zwnčuje dźensa pjatk, nic sobotu, dla wuléta do Jězorskich hór.

Serbska pólnica. Srjedu 29. meje wječor 1/49 hodź. budźe w Herbskej grychće w Khróšcicach ważna zhromadźizna. Wšitke sobustawy maja so wobdźělić.

Předsyda.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a přidopk Marko Smolef a za nawěšćki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Płaćizny hódne poskićenje:

Pšeńcna muka, typa 790 pt. 18 pj., 5 pt 88 pj.
Palene žito . . pt. 20 pj.
Rangoonowy rajs . pt. 16 pj.
Siam-Patna-rajs pt 20 pj., 5 pt. 58 pj.
Rézane nudle . . pt. 35 pj.
Makaronijowy zlamk pt. 35 pj
Měšany sad, pjećpłodowy pt. 48 pj.
Kisałe kórki . 3 stuki 10 pj.
Połne jerje 10 stuk 35 pj., 10 stuk 45 pj.

Němski połć pt. 88 pj.

Styripłodowa marmelada pt. 30 pj.
Połonowe wino . litr. 78 pj.
Jerje w želeju, zawite jerje litrska tyzs 55 pj.
Domjace měšenje pt tyzs 35 pj.
Rézane buny pt. tyzs 48 pj

3% rabata 3%

Thams a Garfs
w Budyšinje
na Hłownym torhošću 8

Wołmjane musliny
židy za drasty / Jndanthren
židźane płaty
Najnowše mustry poruča
Hilger nasł.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarskej hasy 2

Tunje drastne tkaniny

Balmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelska płoš, žida	wot 58 pj	Židźany płat	wot 78 pj
Wołmjane musliny	wot 95 pj	Beiderwand	wot 58 pj

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim namješcze na Hošic hasy čo. 29

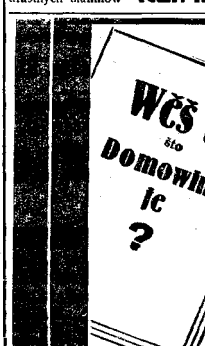

Zwjazk wšěch Łužiskich Serbow, kiž chcedźa sebi swoje wot wótcow namorśe ródne kubła wukhować!

Puć so zadani . . . . . k tyšerskemu mistrej
Lěharnje a bydlerje
kuchinje, poistr. meble
w cyłku 50
na Lubijskej drózy 17 (dom w dworje). Přijimamy mandź. požčonki
händen

Mifa
hódnostne jězdne koło
poruča jara płaćizny hódne
jenički zastupjeć
Walter Hofmann
na Lubijskej drózy 45
při Standartskej tankowni

Piły kujez abo kujenj
so za lohke pućowańske dźěło hnydom pyta. Dobra zasłužba. Znaše wšcy njeje trěbne. Podajże poskićenja pod A 5 na wudawarnju „Serb. Nowin“

Kosy
naprawy ke klepanju a brusy
najtuńšo
Alfred Jaunasch, wikowarnja ze železom
w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 2

Pudingowy prósk
najlěpše kajkosće
vanilowy, mandlowy, malenowy, truskalkowy, citronowy, ananasowy
1/4 pt. dosahacy za 1 1/2 litr. mloka jenož 10 pj.
Korjenjowy stan na hłown. torhošću
(z napřeka policajskeje straže)
korjenjinowa rozpósłarnja **Thauer**
Klamy na Šukelskej hasy 30

Čiste česane předjeno
kaž tež čisto wołmjane sportowe a kostumowe tkaniny kupujeće derje a płaćiźny hódne we wotrjadn. wobkhodźe
H. & W. Münder w Budyšinje na Serbskej hasy 1

Kofej z woblubjenej **wulkej bunú**
1/4 punta 60 pj.
Kofej njetrjeba stajnje drohi być
Może tohodla też dobry być. Tuto kofej je we woknje wustajeny
Dawid w Budyšinje na Dźiwadł. hasy 6

Přinjesće Waš wobraz
k wotrjadnikej na zaramowanje. Wam derje radźu, spěšnje a tunjo Wam posłužu z bjezporučnym dźěłom
Wilhelmina Gutmannowa prjedy M. Mütze
w Budyšinje na Bohatej hasy 11
Zaramowańnja wobrazow :: twarske skleńčenja
Wikowańnja z wumóžnymi wěcami, wobluki za špihle a fotografije. Rjane wobrazy jako dary za kóždu składnosć. Telefon 3031

Žani hojerjo Budyšina
nimaju dla wobdźělenja na „Ludowym strowotnym zeńdźenju w Nürnberku“
sobotu žancje rěčnje hodźiny

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju
najtuńšo pola **Despang** někso na Molt. kowej dr. 17

Gumije za jězdn. koła w 1,50 hr.
Wobswětlenje kolow
Kol. přisłuški Jězdne koła
poslědźenje jsta **Gebr. Thomas**
w Budyšinje na Kamjentn. hasy 16

Sofowe a bildowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 10

Hdyž k
300lětnemu swjedźenjej do Budyšina
přińdźeće, wopytajće prošu
Preisserowy
dom
KARL PREISSER-TRIBALNIZEN FERNROSTKAFFEE-TEE-GROSSRÖSTEREI
přikrasnych Zitnych wikach
Tam wobstarajće sebi Wašu potrjebu na dobrych zežiwjeńskich potrjebach, kofeju, kakawu, čaju, šokoladze a konfekće

Dźěćace koła
we wšěch wulkosćach najtuńšo
J. Schleback
w Budyšinje na Mužakowskej dr. 4

Kóń arjedźanosłyny, bruny walach, je na předań
w Bóšicach pola Njeswačidła

Młoda kruwa
6 njedźel po čelcu, stoji na předań
w Čornowje čo. 23

SWJATKI

swjedźeń radosće so bliži.
Kóždy ma za tutón swjedźeń
wosebite přeća. Wobkedźbuj-
će poskićenje na tutej stronje.

1935 **w Serbach**

Čisło 1 | Budyšin, 24. meje | Čisło 1

Hdyž kłobuk

za Was, mój knježe, njesmě jenož přikryw za hłowu
być, ale też wuraz našeho rjanočuća, potom kupiće
jón, dokelž je płaćizny hódny a dobry, pola

Arthur Fiegel nasl.
w Budyšinje na Kěžorskej dr. 6 Rěčimy serbski!

DKW motorske koła
wšě přesahuju, přeco nawjedne
Opel a Torpedo jězdne koła
wosebje lohkeho běha, stabilne, kwalitne a płaćizny hódne pola
Rudolf Lebelt w Budyšinje
na Zwonkownej Lawskej hasy 30

Nowe stupnje hr. **5.90**
šěre a lakowe z kosmičkateje kože,
we wěsće rjanych modellach pola
Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitnych wikach

Zacynkowane twory
Bowy, krjepjawy, juch. čefpawy, bowy k wusywej symjenia,
bowy (podołhośe) za wopłokowanje, wanje za kupanje a
płokanje dostanjeće kajkostne a płaćizny hódno pola
Richard Sommer
prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeća zwučowańnje)

Kak jara tunjo!

Wodźidła	2.45,	1.85,	1.45	Přimadła	0.60,	0.35,	0.25
Spinadła	1.80.	1.15,	0.75	Powětrowe pumpy			
Rječazy	2.60,	1.45,	0.95		0.60,	0.45,	0.35
Pedale	2.40,	1.45,	0.95	Sedła	4.50,	3.75,	2.95
Zwónčki	0.60,	0.35,	0.25	Nošad.čežow	2.35,	1.45,	0.75

a mnoho druheho pola
Koloweho Warnecke w Budyšinje, na šulefskej hasy 6

Rjećazy na pastwišća
(Weideketten) z wuzdu, kolikom a dwojnym zawjerkom wot
Franz Schneider & Schulze
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Płóčliwe
bluzy
drasty
tkaniny
we wulkim wubjerku
po tunich płaćiznach

A. Bokelmann
nasl. **w Budyšinje**

Kuchinje
Lěharnje
Bydlenje
we wosebje wulkim wubjerku přeco jara tunjo na předań
Fritz Schulze w Budyšinje
Před Sulefskimi wrotami. Samsna sedlarnja
Přijimam mandželske požčonki. Posočenny bjez wudawka do domu

K swjatkam
nowu ručnu łošku
a nowy kofer wot
T. Albert
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Nohajcy za žony a dźěći
Mužace zoki, sylne a čežke, **zoćki** wot 29 pj., **rukajcy,** bj. **Kotowe spódnje wěcy** w mahowej, sadźobitej a čežkej wolnej a **strykowane a wolmjane wěcy,** strykowane jaki, strykowane lacy, strykowana drasta, hółčace wobleki a kholowy, pulowry, **Küblerec drasty, šórcuchi, spódnje sukanje,** zwjerśne hošle, hrawaty, khorawy, **wolma za strykowańske a ručne dźěła,** strykowane mutiske kholowy bjez šowa, wuhotowanja za najmjeńšich a wěcy za dar, **łěkarske drasty za holey, hóte drasty, Kielske mantle, drasty, wobleki, hołčace tkaninowe wobleki,** lacy k łažeńju, falda sukanje, **klobuki, čapki a kapički** w kajkosći a wuwjedźenju najrjane a přihódne, haj schi je kupc žada — naš wubjerk je přeradny a płaćizny su **jara tunje.** — Wopytajće stary wupruhowany dobry wobrjadny wobkhod.
RUDOLPH w Budyšinje na Kěžorskej dróze 16

Cigary, tunje a dobre poruča
E. Simon w Serb. Domje
Lawske hrjebje čo. 4
njedźelu 26. 5. a Bože stpěče wotewrjene

Maće-li čućliwe a khore nohi?
Potom dajće sebi radźić wot wotrjadnika!
LIPSIA sanitetne stupnje
we wšelakich wuwjedźenjach a wulkosćach,
też k zapołożenju wosebitych zapołožkow
Wutykane črije „WOHLBEHAGEN" D. R. G. M. 1191747
JÄHNE specialny wobkhod za čefpjace nohi
w Budyšinje na Šulefskej hasy čo. 9

Jako přihódny dar poskićam:
postawy swjatych, Bože martry z drjewa, bronzowane, z noweho slébora, garnitury Božich martrow a swěčnikow we wšelakich płaćiznach a wuwjedźenjach, rozarje a kemšace knihi
Pawoł Glawš dom tworow w Pančicach

Wěš ty hižo, što je Domowina?

Hermank w Kamjencu

njedźelu 26. a póndźelu 27. meje

Wy budźeće so spodźiwać
hdyž widźiće naš wulki skład!
Wosebje rjana
mužacu a hólčacu drastu
kupujeće derje z poradźenjom wotrjadnika
w specialnym domje
Herm. Müller, krawski mištr
w Kamjencu na Wrótkowskej hasy (Pfortenstr.) 1
Dźěłanske kholowy, jaki přeco wšelkim
wosebje dobrej kajkosći a hobrskim wubjerku

Cigarowy dom Artur Wolf
w Kamjencu, na Budyskej dr. 66
ma daloko znate dobre
cigary
cigarety
łobak
Z ruku dźěłany wity łobak punt wot **1.50** hr.
Zasopředawarjo dostanu twornjowy rabat

Kóžda wěcka
hermanski poražak!

3 tafle kremoweje šokolady po 100 g	50 pj.
3 tafle blockoweje šokolady po 100 g	50 pj.
3 tafle połnomłóčn.-worjechoweje šokolady	50 pj.
Połnomłóčn., połnoml.-worjech., poljerke, 1 kóžd. 100 g	
Połnomłóč.-kičowe-worjechowe šokolady	tafla 20 pj.
Mjatličkowy zlemk	¼ punta 13 pj.
Mjatličkowe morselle	¼ punta 18 pj.
Mjatličkowe placki, běłe	¼ punta 20 pj.
Měšenje za swjatok tydźenja, zawite	¼ punta 20 pj.
Hamburgske měšenje	¼ punta 14 pj.
Maleny	¼ punta 14 pj.
Lodowe bonbony, žawite	¼ punta 18 pj.
Sadowe wafle	¼ punta 18 pj.
Domjace pječwo	¼ punta 18 pj.
Połměsačne kekse, poł ze šokolady	¼ punta 25 pj.
Kofejowe tortki a rółki, waflowe postawy, 1 šuka šokoladowe cigary, rajsowe bule	5 pj.

. . . a hišće k tomu 3 proc. rabata
Thams & Garfs
w Kamjencu na Knježskej hasy 5

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

K hermankej w Kamjencu
njedźelu 26. meje / Wobhladajće sebi moje wukładne wokna
Mužace a žonjace lećne mantle
Mužace a hólčace wobleki
Knickerbockerowe a dołhe kholowy
Gumijowe a kosmičkate mantle
Franc Mrstny na Zwingerskej h. 16
Mój wobkhod je znapřeća hamtskeho hejtmanstwa

Hermann Fischer
rjedźi a barbi chemiscy
drasty, wobleki, banty, wušiwanja, nahłowjace rubiška, šórcuchi
derje a tunjo
Klamy: w Kamjencu pola Maxa Klenki na Budyskej dr. 3,
w Budyšinje, na Mołtkowej dr. 21

Kupuju
złote a stśibrne debjenki
nože a widliški, stare pjenjezy
atd. po najwyšich dujow. płaćiznach
Oskar Brückner rółk wšerow. njejsenjow (Traurige-Str.)
rółk Budyšekeje a Wrótkowskeje hrónj

Cement, kruch. wapno, wapno w měchach
poskića stajnje jara tunjo
Albert Paatz w Kamjencu
Telefon 734

Přiloha k číslu 120

SERBSKE NOWINY

Pjatk 24. meje 1935

Po Mejinym koncerće w Radworju

Meja woswjeći swoje mjeniny njedźelu 19. meje ze swojim druhim koncertom w 40. lětće swojeho žiwjenja. A woswjeći je wjele hinak hač dotal. Prěni raz wustupichu też dźěći ze spěwami; to bě w Radworju něšto noweho. Měšany chór zaspěwa najprjedy jenu z najjednorišich pěsničkow, pruhu na swěru: „Hale sy-li mi lubka stajnje, zawróć mi konika — (njeboj so)". A přizamknu so luborny spěw wo slěbornym pjeršćenju: „Ja pak tam khodźu po horach, tam po tych horach wysokich". Zahoriće wopowě naš Bjeńšec Mikławš z Waltarjowej basnju nadawki serbskeho spěwa a spěwanja; Bjeńš je jara dobry deklamator. Crjódka holćkow w serbskich drasćičkach doby sej z Krawcowym spěwom „Nět sparnej wócey wočińće" a ludowej pěsnju „Hdyž so z nowym nalěćom zazeleni łuka" wutroby wšěch. Měšany khór zaspěwa narodnej šibałej pěsničcy: „Ja sym wondy w tajkim kraju był, hdźež so holcy ženjeju" a „Sydom króć, jako sym w Kulowje był". A zaso dźěći wustupichu; šyšachmy skóržbu robośanskich burow z kónca 18. stoleća: „Słyšće, kajke su to ćežke lěta" a spokojnosć tehdyšich khudych wowćerjow: „Hdyž sej w měrje wotpočnu pola swojeho stadła tu". Potom muzški khór tenorowe solo zynčo přewodźeše; bě to jednora pěsnička: „Što pak ći mužojo činja, hdyž z piwa domoj du". Bohužel bě sebi lyriski tenor na kwasu šiju skazył, zo dyrbješe zastupnik spěwać. Jako knježny přistupichu, roznjese so reja, w kotrejž muž na žonu a žona na muža skoržitaj: „Ja sym sebi žonu wzał, ta mi nocnje dźěłać..." Tři mužoju podachu nam potom dwě nimale zabytej pěsničcy, kotrejž so wobě z „durom" spočinatej a z „molom" kónčitej: „Sło je holćo po piwo" a „Jaskolicka, świgalicka, žo maš swójo gnězdko?" Dźěći poskićichu potom razny znaty spěw: „Ha sydało holćo pod dubom" a něžnu wječornu pěsń na Čišinskeho słowa: „Zerja so šerja, błyšć w mróćelach měrja". Z tym swoje wustupjenje wobzamknychu. Z radosću běchu wšitcy na te jasne a čiste dwuhłosne spěwy posłuchali, wosebje na posledni, kiž so też zbytk zerjow čišinko do raja krasnych sonow miny.

Hišće raz wróći so měšany khór z wěnje młodym juskom nalětnjeho spěwa: „Lute dobre spodobanje nalěćo nam přinjese" a wobzamkny koncert z basowym a altowym solom wěnje rjaneje pěsnje „Wječor je blizko a słónčko je nizko", štož najprjedy muzški a potom měšany khór zynčo přewodźeše. Spěwarjo a spěwarki Meje žnějachu za wšě rjane dary derje zasłużeny dźak wšitkich hosći. Dirigent, k. wučeř Nawka, so jim, kaž bě jich powitał, też z jadriwymi słowami podźakowa. Wustup: „Zona rěč zhubiła" zbudźi wjele směchow; to je bjez dźiwa, hdyž su róle derje rozdźělene. Milkej a jeho „němej" žonje Zuzy so kóždy směješe, samo jeju susodza Měrk, Boscij, Mots a Herta. W krasnej přezjednosći so też reje minychu. Te Mejiny mjeniny so někomužkuli nihdy z pomjatka njeminu. Wobžarować je, zo někotři horliwi Mejenjo khorosće dla (wosebje Cyžee Jurij) a druhich zadźěwkow dla (braška atd.) na tute swjedźenju so z nami wjeselić njemóžachu. Předsyda zjawnje na nich spomni. Tak „Młodźi, stari — spěwajće, zo nam Serbstwo njezańdźe!"

O.

Budyšin so na swiedźeń hotuje

Město Budyšin, kotrež wot pśichihodneje njedźele hač do sch'wórtka 30. meje ſ pśihileżnosću 300lětneho pśihušćenja Hornjeje Łužicy k Sakſku ſ domiſniſkim ſwjedźenjom „Łužiſki ſwjedźeń" ſapoćnje, je ſo hižo nětko pod inſpiriſtwom měſćańſkeho wobkhadowego hamta wſchelako wupyſchiło. Pśiched dwórniſchćejom ſo pyſchne roſchty, ſ módroſłotnym měſćańſkim woponom horjekach, natwarichu. Pola Bismarckſkeje dróhi a pśi Kronprynzowym moſće ſo wulke powitaniſke wrota natwarja.

Zyła Bismarckſka dróha, po kotrejž pućowarjo wot żelezniſy do łuſtkowneho měſta khodźa, ſo na ſwójimaj khodnikomaj ſ ſjadowaj khorhojow wupyſchi. Na Kěſorſtwej dróhi naſtajachu ſo żerdki ſ khorhojećkami. Bohata haſa ſo ſ khorhojowymi pletwami wupyſchi. Na Snutſkownej Lawiſkej haſy ſo rjadaj ſ běłymi ſchćejoramaj ſ khorhojećkami a bśeſyćkami naſtajachu. Pśi měſćańſkim domje na Hłownym torhoſchću ſo nałtawa woſebity pyſchny twar ſa hiſtoriſku měſtowu ſtražu.

Měſtowi wojaſy na ſtražu poćahnu a ſe ſwójimi pśiſaſnymi hiſtoriſkimi uniformami měſtowy wobraz wožiwja. Na Hłownym torhoſchću pśiched radnizu ſo też ſaſtariſka korćma natwari. Na Mjaſowym torhoſchću ſo wulki podium ſa ſwjedźeńſke hry, ſpěwarjow atd. twari. Sa wupyſchenje pśiwatnych domow a haſow je ſo konkurrenca wupiſała. Dróhi dyrbja kóžda wožebitu pyſchu dóſtaś, ſo bychu ſtare barokowe a rokokowe twarjenja ſo prawje pśihódnje wuſwětlowałe.

Na Lawſkej a na Bohatej weži budźa ſo hodźiny bicś, kaž je ſo to w pśiedawſchim cźaſu ſtało. Muſiałeja „Staroſłužiſkeho wumělſtwa", kotraž pśeni króć wumělſtwowſke dźěła ſ žyleje Hornjeje Łužicy ſ cźaſa 1200 hač 1800 ſjednoća, ſo ſwojemu dotwarjenju bliži.

Dźěwinske spytane mordarſtwo pred sudom

Reinhold Manke, 28. haprleje 1908 w Lubachinje (w Ruſkej) narodźeny, mějeſche ſo pśched Shorjelſkim pśiſchażnym ſudom dla ſpytaneho mordarſtwa ſamolwićeż. Jeho winowachu, ſo je lětſa 27. januara ſpytał, 43lětneho pśiedawſcheho ſiwnoſćerja Lehnika-Habrinka w Dźěwinje ſkónzowaś. Wo ſydom lět ſtarſcha Hana Dubrawiz bě jeho pjeća k mordarſtwu napjerała. Wobaj w Dźěwinje bydlitaj.

Niewudata wobſtorżena, kotraž nětkotre tyſaſy hriwnow wobnjeſła, bě najprjódy ſ hoſpoſu pola pśiedawſcheho ſiwnoſćerja Lehnika-Habrinka w Dźěwinje była. Tenu wona w lěcze 1930 ſiwnoſej wotkupi, hdyž by jemu pśedy teho 6 000 hriwnow poſćiła. Lehnik-Habrink pola njeje bydleſche a mějeſche ſ njej luboſćinſki wobkhad, kotryż pak njemóžeſche ſ żenſkeje dowjeſća, dokeľ bě Lehnik-Habrink [illegible] ſjenjeny a ſo jeho mandźelſtwo njehodźeſche dźěliś. [illegible] zebi mandźelſka dźěćo pśihejeſche — njemandźeſće roſtoſćiſcho ſemrěće, bě hižo wona poroſdźita — Dubrawiz pohnu, ſo ſ Manku nałkadowaś, ſo by ſo ſ nim wożeniła. Tuſemu wotmiſłeniu pak po jejnym měnjenju Lehnik-Habrink napiſchećiwo ſtejeſche. Wobaj, Dubrawiz a Manke, ſo tehdy bła ſwěrćejeſchtaj, Lehnika-Hrabinka ſ mordarſtwom wotſtroniś. S tutym wotpohładom Manka jeź ſa wulke myſche a ſelowu kiſałinu wobſtara, kotrejž dyrbješe Dubrawiz Lehnikej-Habrinkej do jédże pśeſćerś. Dubrawiz pśeje, ſo je to cźiniła. Manku pak je narěćała, ſo by Lehnika-Habrinka, kotrejž wo wěſy dawki ſóſeroſće, hdy by domoj ſchoł, ſaraſył. Manka bě ſ tonu ſwólniwy. 27. januara wón ½12 hodźin w nozy Lehnika-Habrinka pśched Dubrawiz khěžu wołaka a jeho ſe ſobu pśichiſnjeżnej ſekeru dwójcy ſ wotmachom na hłowu dyri. Jenoż tołſty ſilzowy kłobuk, kotryż bě żebi tón dźeń nadpadnjeny ſiajił, jeho pśed wěſtej ſmjerćeju ſwobarnowa. Naſajtra Manku jako winika wuſłědźichu, kotryż ſo poſpiſcho ſjawjeho njeſtuſka wuſna.

We hłownym ſudniſkim jednanju wobſtorżenej jedyn na druheho winu wotwalicś ſpytaſchtaj. Manka teź wuſnaće wrócźi, ſo je cźaſy Lehnika-Habrinka ſfónzowaćeż, jemu je cźaſy jenoż něſchto ſlubu ſcźiniłeż. — Pśichiſażni měſachu wobſtorżeneju ſpytaneho mordarſtwa winowateju, na cźoż Manku po namjeċe ſtatneho wěcźnika ke khłostarni na 6 lět a ſ ſchćeſćělětnemu ſhubjenju cźeſtnych prawow, Dubrawiz ke khłostarni na ſchtyri lěta a ſ ſchtyrilětnemu ſhubjenju cźeſtnych prawow ſaſudźichu.

Najlěpša kwalita

kotruž přez 200 lět stara twornja na

kosy zhotowi je znamka **Elektra** z razytkom

Kosy płaća 1.75 hač 5.— hriwnow

Joh. Miessner

żelezny dwór w Budyšinje

Přilopk

Sadobywarjo w ſchuli.

W Dippoldiswalde ſu ſo do měſtoweje pſchekupſkeje a pſchemyſlniſkeje ſchule paduſchi dobyli. We wobkhodnej a direktorowej ſtuje ſu wſchě kamory a kaſchcze roſpaćźili a 70 hriwnow a dwaj cźaſnikaj kradnyli.

Spěſchne lětadło ſ Lipſka do Hamburga.

Loni ſu němſke wobkhadne lětadła ſamohle 170 kilometrow ſa hodźinu pśeheleceźeli. Nětkole 12 měſajowo poſpiſcho, ſu wone ſwoju ſuěſchnoſcź na 250 kilometrow powieſchiłe. S tym pak hiſchcze njeje ſpěſchnoſći mieja ſtajena. Němſka powětrowa Hanſa je hižo lětadła do wobkhodneho plana dała, kotrež ſamóża ſa hodźinu 340 kilometrow pśeheleceźeć. S Lipſka lětadło „Hornat" do Hamburga ſe ſchěſćej jěſdnymi hoſćemi ſa 95 minutami pśiſchleca.

Kruwa w cźrijowym wobkhodźe.

Hdyž w ſcźichłych dnjach ſtadło howjadłow, pśches měſtaćko Liebemühl na dwórniſchćejo honjachu, ſta ſo mała mjeſyhra. Njenapadnje bě ſo jena kruwa wot ſtadła wotſkaliła a ſtupi do wotewrjenych klamow jeneho cźrijowego wobkhoda, kiž bě runje bjez dohlada. Kruwa wuži pśchileżnoſcź, ſo by ſej wubjerk cźrijow na hłowu a hodźinu 340 kilometrow pśeheleceźeć. S Lipſka lětadło „Hornat" do Hamburga ſe ſchěſćej jěſdnymi hoſćemi ſa 95 minutami pśiſchleca.

Kruwa w cźrijowym wobkhodźe.

Hdyž w ſcźichłych dnjach ſtadło howjadłow, pśches měſtaćko Liebemühl na dwórniſchćejo honjachu, ſta ſo mała mjeſyhra. Njenapadnje bě ſo jena kruwa wot ſtadła wotſkaliła a ſtupi do wotewrjenych klamow jeneho cźrijowego wobkhoda, kiž bě runje bjez dohlada. Kruwa wuži pśchileżnoſcź, ſo by ſej wubjerk cźrijow na hłowu a hodźinu 340 kilometrow pśeheleceźeć. S nim bliże wobhladała, njenamała pak najſterje pśchihódne cźiſło. Mjes tym ryſeſche dale w ſkładże a ſapŕe ſo mjes blidom a regalom. Njedaſche ſo tehdła muliéć, ale wobhlada ſej wokolinu pśches wokno. Tak nadeńdże ju wuſtrożana mějićelka wobkhoda. Bjes wulkeje pśoſy dałſche ſo kruwa ſ wobkhoda wunjeſeć. Njebě ſaneje ſchkody naćźiniła, teź ſama ſaneje njepoćerpi.

Stara pódkowa, kiž ſane ſhoże njepſchinjeſe.

Nětkore kilometry ſa wjeſku Rittermannshagen pola Waren w Mecklenburgſkim wokrjeżu widźachu pśchebywaśiſy barliniſkeho auta ſtaru pódkowu na puću leżo. Muſyła, ſo taſke ſtare żeleſo, kotrež ſhoże pśchinjeże, njeſmědźa leżo woſtajiś, ſaſtachu, ſo bychu pódkowu ſbehnyli. Sćěžowarjowaj Magdeburgſkeje awto, kotremuž ſo ſane ſnamjo wo ſaſtaću w powſchitkownej ſhożownej ſchmjatanśy dało njeběſche, njemóžeſche ani nimo tkochnyć, ani ſaſtaċ a tuž ſajeźe ſ wulkim wotmachom na ſtejacy wóz. Wobaj woſaj buſchtaj cźeżży wobſchkodźenaj a dyrbjeſchtaj ſo wotwlećeż. Pścheſtnižy ſo jenoż lohży franichu.

Nuċne granaty w rybźazym ſaku.

Pśchi wucźahowanju ſakow, kotrež běſchtaj Warnemündſkaj rybaſkaj mjeſ kupu Rujany a ſchwedſkim krajom wupołožiłoj, pśchińdżechu tři wulke ſćiſty na ſwětło, mjeſ kotrymiž bě jena ſ nuċnymi granatami a druhej dwě ſ roſbuchadłami napjelnjene. Po pścheppytowanju ſtraſchneje namałanki ſu wupokaſa, ſo materiał ſ Jendźelſkeje pokhadża. We Warnemündże buchu ćiſty roſćěłene, ſo njebychu dalſcheje ſchkody naćźiniłe. Rybakomaj je pyches tutón cźeſći „bopab" wulka ſchkoda naſtała, dokeľ ſo ſaki ſdźěła roſtorhnychu.

Spravna rjewjeninowa boblija (korjeń).

Pśchećakpjazu namakanku mějeſche w ſaſchich dnjach we Viborgu (w Danſkej) ſahrodnik, hdyž ſej cźadku wobhładowaſche, na kotrejž rjewjenina (Rhabarber) młodnje ſe ſćmje roſćeſche. S wobſeże ſylneho kerćża błyſchćeſche ſo w ſłónju ſtoty cźaſnik napſchećeżo, kiž bě ſo pśched cźaſom na njewujaſnjene waſchnje ſhubił a najebacź pilneho pytanja namałaċ njebě. Pśchi napohładże rjewjeninoweho kerćża pśchińdże jemu na myſl, ſo bě na ſamym dnju cźaſnik ſhubił, hdyž bě rjewjeninu bobliju (korjeń) bo ſemje ſadźił. Pśchi tym bě jemu naiſterje cźaſnik do dźěry padnył, bo kotrejž cźaſyſche korjeń ſadźeċeż. Bě jón a korjeń ſ pjerſćeju pśchikrył, ale ſpravna rjewjeninowa boblija je cźaſnik wobſkedźerjej ſaſyn wróćiła.

„Wych-li tola ſlepy wośtał!"

Po 32ětnej ſlepoſći dóſta 62lětny dźěłaćeż Pětr Haulon w Londonje po ſhożownej operaciji ſaſyn ſwoje widźenje, kotrež bě jako 30lětny pśchi wobkhodnym njeſhodźe ſhubił. Na ſpodźiwanje gratulantow wupraji ſo wuſtrowjeny hižo pśeni dźeń, ſej widźaċ wuhlada, roſhoſrjeny wo wobraſu ſwěta, kiž bě jemu ſi lětdźeſatki dołho ſakryty był. „Ach, wych-li tola ſlepy wośtał!" prajeſche ſadwěłujo. „Wſchitko, ſchtoż nětko widźu, njeje dołho tak rjane, każ ſym ſej to ſi ſwojej ſlepoſći pſchedſtajił. Nětcźiſcha ſónſka móda je grawocźiſta, automobile ſu hroſniſche, hdeż ſym ſej je pſchedſtajał. Khwatnoſcź wobkhada nje roſhoria. Rjane wobraſy, kotrež běch w mojim dopomnjenju hiſchcze ſiwe, ſu ſo minyle a k tomu wſchemu ſwoju poeſiju ſa ſlepych ſhubju. Chžu ſaſo ſlepy bycś."

Tſjo dźěłaćerjo ſo ſadušyli.

Hróſbneje ſmjerće ſe ſaduſchenjom tſjoch dźěłaćerjow w kanaliſaciſkich pſchiprawach ſrumuńſkeho hłowneho měſta Bukkreſta ſu ſo wutoru dohładali. Njeběſeli wječor běſche 12 dźěłaćerjow hłowny khód kanaliſazije cźiſćiło. Wo ſłónczejnym błoże dohładowaŕ wſchitke powětrowe ventile ſaćźiniċ da, hač runjeż ſo njeběſche pſchepſowědźiť hač ſu wſchitcy dźěłaćerjo kanał wopuſchćili. Na dźěłaćerjow buchu hałke kdźěłiwi, jako bratr jeneho ſhubjeneho dźěłaćerja poliſiji wo jeho ſhubjenju powe. Na to hnydom hłowny kanał wotewrichu a w nim ſtjoch dźěłaćerjow mortwych namakachu. Woni ſu ſo w kanalowym płunowym powětſe pſchi njejmérnym cźerpjenju pomału ſaduſyli.

Marxiſtiſku centralu w Korutanſkej wuſchěhnyli.

Celowuzta polizija je ſrjedźiſchćejo ſozialnych revolucionarow w Korutanſkej wuſchěhnyła. Sozialni revolucionarojo ſu marxiſtojo, kotſiž ſu ſo po 12. februaru 1934 do jenotneje fronty ſjednoćili. Mjes ſajatymi je prjedawſchi nazionalny rada a krajny hejtman ſozialdemokratiſkeje ſtrony ſa Korutaniku Falla.. Po ſdaċu je wón wjedniſ tuteje tajneje organiſazije. Jemu ſu ſo ſwiſki ſ marxiſtiſkej emigrantiſkej centrali w Brnje dopokaſale.

Cyrkwinske powěſće

Njedźelu Rogate, 26. róžownika, a Boże ſtipcźe, 30. róžownika 1935.

S **Budyſchina.** W Michalſkej ſyrkwi njedźelu rano w 7 hodź. Boże wotkałanje (němſke): far. Kapler, we 8 hodź. němſka a dop. ¼10 hodź. ſherbſka Boża ſłužba: far. Tiſcher. — Boże ſtipcźe rano w 7 hodź. Boże wotkałanje (ſherbſke): far. Tiſcher, we 8 hodź. ſherbſka a dop. ¼10 hodź. němſka Boża ſłužba: far. Kapler.

S **Budyſchina.** Krajnozyrkwinſke ſjednoćeńſtwo. Shromadźiſny w Budyſchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. ſwjatł dźěći, wječor we 8 hodź. evangeliſazija; wječor we 8 hodź. biblijſka hodźina na Židowje. Sérjedu wječor we 8 hodź. ſwjatł młodźiny ſa młode hołcy. Schtwórtk (Boże ſtipcźe) wječor we 8 hodź. biblijſka hodźina. Ssobotu wječor we 8 hodź. ſwjatł młodźiny ſa młodźenzow. — Shromadźiſny ſwonka Budyſchina: Njedźelu dop. ¼4 hodź. w Njeſrazicźe, pónđelu wječor we 8 hodź. w Radłowje, wutoru wječor ¼9 hodź. w Sentzach, pjatk wječor we 8 hodź. w Hornjej Hórzy. — Hodźina ſa žony pónđelu wječorn we 8 hodź. w Budeſtezach.

S **Barta.** Njedźelu rano w 7 hodź. ſherbſka ſpowědź, we 8 hodź. ſherbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. — Krajna ſbérka ſa evangeliſku muſyſku ſłužbu. — Wutoru wječor we 8 hodź. towaſtwo młodych hołcow w pacźerſkej ſtwje. — Boże ſtipcźe rano we 8 hodź. ſherbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba. Krajna ſbérka ſa miſyjoſtwo mjes pohanami.

S **Ludeştej.** Njedźelu rano we 7 hodź. smješe farar Böttger herźišu spowědź, farar Bója we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Sběrka za němški evangelisti skutk mužow. Dop. we 11 hodź. smješe farar Böttger kemšenje za dźěćzi 1. hač 4. schulskeho léta. — Póndźelu wječor we 8 hodź. evang. młodźinska słužba za holzu na farje. — Wutoru wječor we 8 hodź. smješe farar Böttger biblisku hodźinu w młodźinowni. — Boże słužbje smješe farar Böttger rano we 8 hodź. němšče a dop. ½10 hodź. herźišče kemšenje. Sběrka za Swonkowne mišijonstwo.

S **Budyšinka.** Njedźelu dop. ½9 hodź. dźěćźikemšenje za mjenšne dźěćzi, ½10 hodź. herźišče kemšenje (farar Handrik-Porschiski). Sběrka za evangelski skutk mužow. — Boże słužbje rano we 8 hodź. němšče a dop. ½10 hodź. herźišče kemšenje. Sběrka za Swonkowne mišijonstwo. Dop. we 2 hodź. kemšenje za dźěći.

S **Bukecy.** Njedźelu rano ½7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němšče kemšenje. — Boże słužbje rano ½7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němšče kemšenje. Posawnišći chór piška.

S **Hodźija.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźišče Boże wotkazanje, we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Sběrka za skutk na evangelskich mužoch.

S **Hrodźiłschcza.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźiška spowědź ze žiwatym Božim wotkazanjom, we 8 hodź. herźiška, dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Krajnozyrkwinska sběrka za skutk na němšich evangelskich mužoch. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče, dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Krajnozyrkwinska sběrka za swonkowne mišijonstwo.

S **Kuczizy.** Njedźelu rano we 8 hodź. herźiška, dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. W 11 hodź. Boża słužba za młodźinu. Krajna sběrka. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźiška, dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami. Pop. we 1 hodź. towarstwo młodych holzow.

S **Khwarźij.** Njedźelu rano we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němške kemšenje, woboje z kolektu za skutk evangelskich mužow; dop. we 2 hodź. kemšenje za młodźinu (rozrěčowanje). — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němške kemšenje, woboje z kolektu za mišijonstwo mjes pohanami.

S **Kluschca.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźiška spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němške kemšenje, ¾11 hodź. kemšenje za młodźinu. Sběrka. Pop. we 3 hodź. herźišče kemšenje ze spowědźu w Komorowskej schuli. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče, dop. ½10 hodź. němške kemšenje, ¾11 hodź. dźěćźikemšenje. Sběrka.

S **Kotez.** Dop. we 10 hodź. němške mišijonske kemšenje, ½12 hodź. mišijonske dźěćźikemšenje.

S **Lupoje.** Njedźelu rano we 8 hodź. žo herźiške předowanje cyła. Sběrka. — Wutoru wječor we 8 hodź. poheđenje zyrkwinskeho přichađejerstwa na farje. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče a ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka. ¾11 hodź. dźěćźikemšenje.

S **Maleschcz.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźišče, dop. ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka za evangelski skutk mužow. Pop. ½3 hodź. evang. młodźinska słužba za 14—18létnych w parcejskej žurli. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče, dop. ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami.

S **Minakala.** Njedźelu we 8 hodź. smješe farski wikar Laser-Łupjanki herźišče a ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka. W 11 hodź. dźěćźikemšenje. — Boże słužbje smješe farar Groza-Budyšći rano we 8 hodź. němišu spowědź z Božim wotkazanjom a dop. w 9 hodź. němške kemšenje. Sběrka. — Wumrjela: Hana Schusterowa rodź. Schusterez, wumjenkarka w Minakale, 87 lět, 9 měs. 14 dnjow.

S **Njeswačzišća.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka za evang. skutk mužow. — Pop. we 2 hodź. kemšenje za dźěćzi. — Boże słužbje rano we 8 hodź. němšče, dop. ½10 hodź. herźišče kemšenje.

S **Nošarźij.** Njedźelu rano we 8 hodź. němška Boża słužba, po njej němška spowědź (farar Kantg). Sběrka za krajnozyrkwinske dźěło mjes mužemi. — Póndźelu, 27. meje, wječor we 8 hodź. tichesłužitajska žónska słužba. — Boże słužbje rano we 7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźiška a dop. ½10 hodź. němška Boża słužba. Sběrka za mišijonstwo mjes pohanami.

S **Porschiz.** Njedźelu rano we 7 hodź. herźiška spowědź, we 8 hodź. herźiške kemšenje. Sběrka za evangeliši skutk mužow. Dźěćźikemšenje we Porschizach ½10 hodź. za mjenšche, pop. we 1 hodź. za wjetsche dźěćzi. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźišče a dop. ½10 hodź. němške kemšenje. Sběrka za Lipšćanske mišijonstwo.

S **Wóspjerka.** Njedźelu rano we 8 hodź. mišijonske předowanje, dop. ½10 hodź. mišijonske dźěćźikemšenje.

S **Rakez.** Njedźelu rano we 8 hodź. herźiške žwjate wotkazanje, dop. we 9 hodź. herźiška Boża słužba, ½11 hodź. Boża słužba za dźěćzi — Póndźelu rano w 7 hodź. ranšcha nutrnosć; wječor we 8 hodź. žónske towarstwo pola Rößlerez. — Boże słužbje rano we 8 hodź. herźiške žwjate wotkazanje, dop. we 9 hodź. herźiška a ½11 hodź. němška Boża słužba.

*

Sa mišijonstwo mjes pohanami. Po pschemėnjenym sakskim porjedže kollektow sbėramy na Boże słužbje kollektu sa mišijonstwo mjes pohnami. Tuž pschihotujmy sebi dsenża hižo dar sa njo. Pschetož wone trjeba našchu pomoz. Pjenjezne žrėdli pobrachuja, dėło pschibėra. Wschė němške mišionske towarstwa maja nėtkole cżeże a nuju pschewinycz, tej nasche Lipšćanske. Tuž chcemy my jim pschi tym pomhacz a to z djakrej a z lubosche polnej wutrobu! Kak mišionske towarstwa sa mišionske pola potom pjenjezmi wėz sarjaduja, to njech njese nascha staroscz, to žu wone še staroni rjadowale. Ale wo to žo pwėru starajmy, so wone maja nėschto rjadowacz a so mózha dale dżėlacz po Knjesowej pschikasni!

Próstwa sa serbski lud

Wšė Serbja dyrbja stupić
Do cyłka narodnoh',
Zo njehy nihdy zhubić
So mohło Serhowstwo.
Pod hesłom dźėłać chcemy:
„Za narod, wótčinu",
Dóńź jónu njewumrjeny
My smjerć tu człowjesku.

Tak chcemy my, lud serbski,
Tu stać muż při mužu!
Njech duch tón dobyćerski
So jewi we Serbu.
Preč z bojoscu a strachom,
Preč ze wšej liwkoscu!
My z nowej mocu, machom
So mamy do gratu.

Tuž k Domowinje stupćo
Wšė Serbja, Serbowki!
Stać z nami swėrn słubće:
Za Serbstwo na straži!
Zo smy my ćrjódła mała,
To njech Was njetraši.
My stejimy kaž skała
Za narod Serbowski!

Jurij Šewčik.

Radio

Sobotu, 25. meje žo žiwjchi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wschėdneho programma: 6,20 wjeseły rańšchi konzert. 11,40 za burow. 12 pišany konzert. 14 wschelakoscze. 16 wjesele žobotnische popołdnjo. 18 schportišti tydzeńki pschehlad. Wotewrjenje łódźnišeho dnja 25. a 26. meje 1935. 19 orchestrowy konzert. 20 manifestazija z Hamburga.

Lipšk: Nimo znateho wschėdneho programma: 6 burow. 6,20 rańšchi konzert. 11,45 za burow. 12 ćwjeć tochny statny akt z Bachowemu lėtu z Wartburga. 13,15 pišany konzert. 16 popołdnischi konzert.

Hilschcze wajne z dnjowcho programma: Win: 18 wojerska hudźba še wschelakich ludow. 20,10 wjeselohra „Klein Dorit". Praha: 19,15 wojerska hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Ueber den Nachlaß des Rentners **Ernst Wallach** in **Pließkowitz Nr. 7** wird heute, am 20. Mai 1935, vorm. 11.30 Uhr das Konkursverfahren eröffnet.

Der Lokalrichter Gustav Christoph in Bautzen wird zum Konkursverwalter ernannt.

Konkursforderungen sind bis zum 28. **Juni 1935** bei dem Gericht anzumelden.

Es wird zur Beschlußfassung über die Beibehaltung des ernannten oder die Wahl eines anderen Verwalters sowie über die Bestellung eines Gläubigerausschusses und eintretendenfalls über die im § 132 der Konkursordnung bezeichneten Gegenstände auf den 28. **Juni 1935, nachmittags ½4 Uhr** und zur Prüfung der angemeldeten Forderungen auf den 12. **Juli 1935, nachmittags ½4 Uhr,** vor dem unterzeichneten Gericht (Saaal 141) Termin anberaumt.

Wer eine zur Konkursmasse gehörige Sache in Besitz hat oder zur Konkursmasse etwas schuldig ist, darf nichts an den Gemeinschuldner verabfolgen oder leisten, muß auch den Besitz der Sache und die Forderungen, für die er aus der Sache abgesonderte Befriedigung beansprucht, dem Konkursverwalter bis zum 28. Juni 1935 anzeigen.

Amtsgericht Bautzen, den 20. Mai 1935.

In das Handelsregister ist eingetragen worden:

1. Am 17. Mai 1935 auf Blatt 379, die Firma **A. Röšik** in **Großpostwitz** betr.: Die Firma ist erloschen.

2. Am 18. Mai 1935 auf Blatt 724, die Firma **Paul Böger** in **Bautzen** betr.: Die Prokura des Kaufmanns Ernst Otto Böger in Bautzen ist erloschen.

Amtsgericht Bautzen, den 20. Mai 1935.

Hospodarski rozhlad

Pjatk 24. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólsk. złotych	46,77
1 jendźelski punt	12,255	100 českosł. krónow	10,34
100 šwajc. frankow	80,32	100 franc. frankow	16,365

Barlinska burša 23. meje 1935. Wothłóž rěcże wjednika, wot kotrejež žo šwonkownopolitiske wotpjecże wobcżakuje, pohnu kulčžu šašo k nowym nakupam, kotrejž wobsehuje wikam cżežkich hódnotow k lepšchenu pschinóšchu. Sdźěla je žo šašo wo nakupje za „fyerrmarki" jednako. Też še jitrowy publika tohorunja łupne pschikazy pschedležachu, pschi cżimž tohorunja politiske wocżakowanja šuburčežachu. Salzdetfurth (Kali) bobychu 8 proz., druhe kalijowe hódnoty 2 proz., statna banka 2,15 proz., z elektrifikich hódnotow Siemens 3,5 proz., z brunizowych hódnotow Afje 6 proz. Na druhich wikach wucżinjachu postupy 0,5—1,5 proz. Na rentowych wikach běšche měrnischo. W dalschim běhu postup kursow brunizowych a kalijowych hódnotow dale postupi.

Barlinske žitne wulkowiki. Wuwicże na wikach z cofinowej pschenżu žo dale še sajimwm ględuje, k nowym wotsamknjenjam pak bžiwaju na sdźerżliwosć pschedawarjow po wosjewjenju statneho bohota sa žita pak mjes tym njedóstdże; sa dotalne płacżišny běšche dale sajim. Pschenża a rožki sa mitny běšche w dohańajej měrje na wikach. Mitny pak šara ledźbliwje łupiša, sdźela je sajim sa pschenżu najšlépschene drużiny, pschi cżimž žo w Barlinje posdźiše dodacża pschesa. Rožka da žo jenož po wagonach tam a žem samešcżiż. We wowžu a pjenjawańšim jecżmjenju z niskej pschirodnej wahu mózha wulkomėšchcżanjazy pschetrjebarjo žowoju potrjebu jenož cżežko spokojicż, dokelž je poskicżenjow malo. Jecżmjenje za industriju maja měrne wiki.

Wežera płacżesche w Barlinje zentnar

pschenży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jecżmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Miki w Kamjenzu.

Pschenża 10,20 hr., rožka, nowa 8,20 hr., jecżmjeń, nalčini 8,20 hr., wowš 8—8,35 hr., pschenična muka 18,25—22,25 hr., rżana muka 12,25—12,50 hr., pschenicżne wotruby 6,50—7 hr., rżane wotruby 5,80 hacż 6,25 hr., žyto 5,50—6 hr., žłoma jkótna 3 hr., žłoma z šaškanju 2,90 hr., butra 76 pf., prošata 15—23 hr., běhaki 35—50 hr., libjata 1,80—3,50 hr., kał, žydrožity 60—80 pf., łoboda, jėdżna, punt 25 pj., rjenjeń 10 pj., zybla, punt 20 pj., jeterij, dula 40 pj., trėn, punt 70 pj., hromał 50—70 pj., žołotej, kėrcżž 10 pj., tórki 50—75 pj., morchej, nowa, punt 15 pj., radiški, walcżž 8—10 pj., retkej 10—15 pj.

Miki w Lubiju.

Pschenża 10,20 hr., rožka 8,20 hr., nalčeni jecżmjeń 8,20 hr., wowš 7,95—8,30 hr., běrny 3—3,30 hr., žyno 4—4,50 hr., žłoma, ſ majch. mlócż. 2.15—2,50 hr., pschenicżna muka 16,96 hr., rżana muka 12,65 hr., pschenicżne wotruby 6,60—7,20 hr., rżane wotruby 5,80 hacż 6,60 hr., butra, ½ punta 75 pj., jeja, schtuka 7½ hacż 8 pj., twaroh, punt 20—25 pj., běrny, punt 4 pj., kał, běły 20 pj., karoty 20 pj., łoboda, jėdżna 15—25 pj., kał, žydrožity, schtuka 50—80 pj., kolrabi 10 pj., porej 20 pj., tórki 40—50 pj., kał, kišały 18 pj., zybla, punt 20 pj., tomaty 50—55 pj., žołotej, kėrcżž 5—10 pj., radiški, walcżž 8—10 pj., rjenjeń 10—13 pj., jabluka, punt 20—50 pj., měrnik 10—40 pj.

Miki w Khoczebušu.

Mjaso, howjaše, punt 70—90 pj., mjaso, cżelaze hacż 90 pj., mjaso, łkopjaze 80—1 hr., mjaso, šwinjo 70—90 pj., jeja, schtuka 7 pj., butra, punt 1,35 hr., twaroh 23—25 pj., łany wolij, litr 1,40 hr., łiny, punt 1,20 hr., hubje, młode, schtuka 40—80 pj., kury, žiwe 70—90 pj., thapony, žiwe 50—70 pj., tórki 50 pj., kolrabi 40—50 pj., morchej, punt 15—20 pj., morchej. nowa 20 pj., rjenjeń 15 pj., tošmaczki 30—40 pj., łobowa, jėdżna 25 pj., hromał 50—60 pj., kał, žydrožity schtuka 60—90 pj., kał běły 15 pj., žołotej, kėrcżž 10—15 pj., měrnik 20 pj., trėn 40—50 pj., radiški, walcżž 5—10 pj., zybla 20 pj., tulrepa 5—8 pj., běrny, zentnar 3,50—3,70 pj., běrny, punt 4 pj., truškaty 1 hr., jabłuka, punt 35—60 pj., worjechi 40—45 pj., worjechi, łėšne 40—45 pj.

Šwinjaze wiki w Khoczebušu.

Pschiwjelli běchu 872 prošatow a 145 běhakow. — Płacżišny běchu schcżehowaze: Prošata, make 10—14 hr., žrėnje 14—18 hr., wulke 18—22 hr. — Běhaki, make 22—27 hr., žrėnje 27—35 hr., wulke 35—50 hr.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 10[illegible]
Płacżiny po złotej hriwnje.

	23. 5.	22. 5.		23. 5	22. 5.
Pšenca	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10,5-11,7
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
jecżmjeń now.	—	—	mócre łupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
jecżmjeń, nal.	—	—	žołte łupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps, wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23.00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,90	8,90
rżane „	10,25	10,25	syno, 50 kg	—	—
raps	—	—	rżana stoma	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč.	—	—
lane symjo	—	—	wowsna	—	—
pieluški	20,0-22,0	20,0-22,0	cżna „	—	—

Płacżizna za pšenču za wuplodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płacżizna za rožku za wuplodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płacżizna za jecżmjeń za wuplodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płacżizna za wows za wuplodźerja 9: — 13: 167.0

Płacżiny rėznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

23. meje 1935 Płacżiny po centnarju a hriwnach

Skótne drużiny a woznamjenjenja:

Celata: 598

Nailépše kormjene celata wot cyca	60—64
Srėn e kormjene celata wot cyca	50—60
Snadnje wuwite	42—48
Najspatnišе	35 40

Swinje: 563

Tučne swinje, pšez 300 kg. cżežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hacż 150 kg. cżežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hacż 120 kg. cżežke	47—48
Połnomjasne swinje wot 80 hacż 100 kg. cżežke	45—47
Mjasne swinje wot 60 hacż 80 kg. cżežke	—
Rancy	46—47

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósća a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćiš, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a bosćencarske 4 pjenjezki. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Čisło (Nr.) 121 | Budyšin — Sobotu 25. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Zastaranje Němskeje z mjasom so zwěsćiło

So by pscheměnjenja saisony wuhladkowało a so by wobjebje pschedawanske płacźiny stabilne sdźerżało, je němske ministerstwo za sejwjenje wjele howjasteho a zwinjazeho mjasa konserbowacź dało. Tuto konserbowane mjaso je chětro jara wot mjasownych konservow rozeznawa, kotrejž su z wójnskeho czasa mjes wobydlerstwom w njedobrym wopomnjeczu wostałe. Jenož najlepsche mjaso sebi bjes kotcowe je ho po najnowischim waschnju techniki a z najwjetschej cistoty a po hygieniskich satzadach jako zwjerne mjasowe wuzito.

Mjaso ho w 1 kilogr. czežkich tysach nětkole we wschěch rěznistich klamach a we wobkhodach, kotrejž hischcze z mjasom a z mjazownymi wudźelkami wikuja, pschedawa. Wschudze budźa ludźo nětkole pyschne tyły z napitkom „Mjaso w žwojej juschy" kupowacź móz. So by wo tutej najnowischej trocźeli nazionalsozialistiskeje hospodarskeje politiki rosprawjak, je němski minister za sejwjenje Darré sastupjerjow wychnoscow a nowin do Barlina zwolał a je jim tuto mjaso wopitacź dał. Shromadźeni z tuttymi pruhami najlepschi saczischcź wo tutym mjasu dostachu.

Tyšowe mjaso hłodži niz jenož jako czerstwe mjaso, wono we wschelakich padach czerstwe mjaso hischcze pschetrjechja, a du ho runje tak za wschě możne jedze pschihotowacź. Wono hospoły nimo teho wjele czasa a prózy sakutuje, dokelž je hižo k wužiwanju hotowe a móże ho runje tak derje synne kaž czopje jeschcź. S juschi, do kotrejž je mjaso sawarjene, móże ho hischcze jara dobra mjasowa juschka pschihotowacź.

Minister Darré a jeho zobudźekaczerjo rozłožichu, so je Němska tež w sastaranju czerstweho mjasa dospolnje wot wukraja njewotwisna a so njetrjeba wukraineje pomozy hladacź. Szuchota sandźeneho lěta je ratarjow nusowała, zwoj kót pschedawacź. Wobydlerstwo pak telko mjasa njemóżesche pschetrjebacź. By-li ho tu wikowanju zwoboda dała, bychu płacźiny spadowake a nětko, hdyž ho mjenje skotu pschedawa, bychu na schodu pschetrjebarjow płacźiny sasa postupowake. Se sapschimnjenjom němskeho sejwjazeho stawa ho tajkim pscheměnjenjam sadźewsche a ho stajne a spramne płacźiny za wuplodźerja a pschetrjebarja sakhowachu.

Goeringowe pučowanje do krótkorańšeje Europy

Ministerski president general Goering a knjeni Goeringowa siaj ho pjatk dopoldnja 1/11 hodź. wot Tempelhofskeho letanischcza na wocźerstwjenje pučowanje do Drjebrownika w Juhosłowjanskej podałoj. Ministerskeho presidenta pschewodźejo ho na pučowanju wobdźeleja: němski minister Keerl a knjeni Keerlowa, wyschschi president Hessenski prynz Filip a jeho mandźelska prynzeza Masalda, statny sekretaraj Körner a Milch, wobsedzerski referent ministerskeho presidenta ministerialny rada dr. Gritzbach a adjutant major Conrath.

Popoldnju krótko po 2 hodźinomaj je ministerski president general Goering do Budapešta dolećał. K jeho powitanju běšche ho wulka žyła ludźi sešchła. Jako sastupjeć madźarskeho ministerskeho presidenta Gömbóša běšche statny sekretar w ministerskim pschedsydstwje z Barczi pschischoł. Nimo njeho běchu hischcze druhi wyšoscy madźarscy statni sastupjerjo a němski wupósłanc z Mackensen z mandźelskej a wschitcy knježa němskeho wupósłanctwa, kaž tež wjednik Budapeschtskeje wotnoźki nazionalsozialistiskeje strony Franz Vooß z hamtarjemi a unosy sastupjerjo němskich a internazionalnych nowin pschitomni.

Ministerski president Goering ho ze swojimi pschewodnikami do němskeho wupósłanctwa poda, so by tam w makym kole pohrěbał. Pjatk popoldnju ho ministerski president general Goering dźeš hacź hodźinu z wjednikom madźarskeho statu Horthyom rozrěcźowasche. Wjecźor ministerski president z madźarskimi pschecźelemi w privatnym towarstwje pschebywasche. Wón dwaj dnjej w Budapeschtu wostanje.

W Genfje so jednanjow mjez Barlinom a Parizom nadźijeja

Wjednikowa rěcź je w europiskich hłownych městach, kotrejž wobjebje nastupa, ža wjelonone pschijaka. Rěcź ho tež w Genfje jako ważna za wutwicze europeske politiki sajmuje. Hižo nětko su spschecźili, so je rěcź k tomu dowjedła, so je ho Němska sažo aktiwnje wulkich politiskich praschenjow pschimnyła. W Genfje ho z wulkim sajimom wschitke inamjenja wobkhodźuja, kotrejž na sbližowanje mjes Němskej a tšjomi wjeczornymi mozami pokasuja.

Nowiny „Journal de Geneve" wo wulkim sajimje piszaju, kiž je pucźowanje Barlinskeho franzowskeho pósłanza do Parisa mjes žobudźowarni Swjasła ludow sbudźiło. Tute nowiny žu pjeca shonite, so žu ho jednanja mjes Barlinom a Parisom tkutnje wotmyślene. Sastupjerjo Maleje ententy žu pjecza spokojeni, hdyž ho możnosć tajkich jednanjow pokasuje. Druhi sažo wusdźěhuja, so ma ho němsko-franzowske dorosumjenje z franzowsko-ruskim dorosumjenjom na wěstu runowahu pschinjesć.

S rospramy tuttych nowin wukhadaja, so ho Mała ententa ako lepje prajene Czěchosłowakska z móżnym franzowsko-němskim rosrěcźowanjom runje tak potrjechena cźuje, kaž žowjetska unija, a so žnadź ho z tuteju stronow hižo pschi nětcźichim Genfskim schadźowanju wěste skutkowanje na franzowsku politiku wocźakuje.

Němsko-rumunske zrěcźenje wo płaćenju

W Bukarešcu staj pjatk rumunski wikowanski minister Manolesku-Stirnga a němski połnoczny z Pochhammer srěcźenje wo němsko-rumunskim płacźenju a wo němsko-rumunskim pucźowanskim wobkhadźe podpisałoj.

Stronjan Engel hamtski wjednik němskeje dźełoweje fronty

Němski organisaziski wjednik dr. Ley je 18. meje 1935 stronjana Jana Engela za hamtskeho wjednika němskeje dźełoweje fronty pomjenował a jeho do zentralneho běrowa němskeje dźełoweje fronty powołał. Stronjan Engel, znaty jako dołholětny wjednik NSBO w Barlinje a jako prěni NSBO-žobudźowar dozyła, je ho do staba němskeho organisaziskeho wjednika dra. Leya powołał. Wón dźěła inspektěra z wosebitymi prawami wukonja. Jeho najprjenschi nadawk budźe, so by wschelake žłuzone městna němskeje dźełoweje fronty tak wutworił, kaž žebi to nahladnosć němskeje dźełoweje fronty žada.

Francowski memorandum wo zankcijach

Sekretariat Swjasła ludow je franzowski memorandum wo sankzijach wosjewił. Wubjerk tšinaczych dyrbjesche ho pjatk popoldnju z resolusiju Swjasła ludow wot dnja 17. haprleje saběracź. W resolusiji ho wubjerkej porucza, so by wschitke pschidatne naprawy namjetował, w kotrychž by ho sprěcźenje Swjasła ludow w organisowanju kollektiwneho bjesstracha wuspěschnische sčinilo. Wubjerk dyrbi wosebje hospodarske a finanzne naprawy bliže wosnamjenicź, kotrejž maju ho nałožowacź, hdyž pschichodnje jedyn stat, wschitko jene hacź je zobudźał Swjasła ludow abo niz, z jenotstronskim franjenjom internazionalnych winowatokscow měr wohrosy.

Křesćanske cyrkwje přećiwo Ruskej protestuja

Křesćanske cyrkwje wschitkich wusnaćow, kotrejž su w Genfje sastupjene, su zobudźowarni Swjasła ludow napisałe a je na sylemaritske pschesćěhanje křesćanstwa w kraju Ssowjetskeje unije pokasałe. Temu Swjasł ludow rjenješ směrom pschihladowacź. Zyrkwje njemóża dowolicź, so knjeżerstwa krajow, kotrejž Swjasłej ludow pschisłuscheja, niczo pschećiwo pschesćěhanju njeczinja. Swjasł ludow je winowaty, so žebi wot wschitkich swojich zobudźowow žada, so w kraju dowola evangelij bjes sadźewkow wucźicź a nabožne winowatosće wukonjeć.

Piłsudskeho mać so do Wilna přewjeze

S Kowna ho powje, so je litewske knjeżerstwo, pschewjesenje macźerje marschalla Piłsudskeho Marje Piłsudskeje a jeho sa młode lěta zemrěteho bratra a sotry, kiž su w Litwje pohrjebani, do Wólkjeje dowolilo. Piłsudskeho wožobinski adjutant, statnik Lepezki ho postara, so ho cźěła

Italske napřećiwne namjety so w Genfje přepodałe

Hischcze pjatk popoldnju běchu wožebje Franzowsojo ho nadźijeli, so w italsko-abeźynskej swadźe k wětšemu dojednanju dóńdże. Zich nadźija pak ho zhubi, jako ho podźischo zhoni, so je schej italskeho knjeżerstwa tež poslednju formulu dojednanja, po kotrejž dyrbjesche ho swadna nalježnosć praktiizy hacź znajmjenscha do septembra wotstorežicź, wotpokasał.

Po napinazym dnju, kiž ho wospjetnym naprašchowanjom w Romje skoro kóždu hodźinu nowe połoženje pschinjeseše, ho wjecźor wokoło 11 hodźin w domje Swjasła ludow wosjewi, so ho rada k nóznemu pohrjebenju sesdźe. W 11 hodź. Laval a Aloisi do domu Swjasła ludow pschiźdźejchtaj a ža tam z Edenom a Litwinowom rozrěcźowaschtaj. W nozy ho wosjewi, so je wjecźor posdże nowa wotmołwa z Roma dóšchła, po kotrejž je pjecza dojednanje na sakładze możne, so rada Swjasła ludow wobemaj stronomaj najprjedy trěbny cźaj k pschejrowjedzenju rosrišanja postaji a so ho stronje swjasatej, so w tutym cźasu wójnu njesapoczinjetej.

Italske nowiny wótrje přećiwo jendźelskim nowinam pisaju

Italiske nowiny wocźakuja, so ho jednanja wo italsko-abeźynski swadźe w Genfje hacź do nałynjeho wolstorcza. Wone stejischcźo jendźelskich nowin sjawnje wotpokasuja, pschetoż tute nowiny k pospředkowanju a k wurunanju radža. Tehorunja italska sjawnosć na žwojich wumenjenjach pschecźiwo powołanju wukrainych rosrišarjow wobstawa, kotrychž je Abeźynska powołała.

Bomby na abesynski kraj?

Rosprawjeć Londonskich nowin „Daily Telegraph" w Addisu Abebje wosjewja, so je belgiska wojerska mišija w Abeźynskej abeźynskemu knjeżerstwu rospravu pschedpołožiła, kotrejž žu ho někotre fotografije pschidałe a kotraž ho z wětšym mjetanjom bombow italskich wojerskich letadłow saběra. Wobkrucźaja macźišna dopokasuje, so je ho 8 bombow z letadłow cźišku, 7 na Gerlogubi a jena na Ado. Wobej žydlišcźej dałoko wot mjehy dalenej w abeźynskim kraju lezitej; nimo teho žu pjecza hischcze 3 bomby namakali, kotrejž njejsu rozbuchte.

Wobydlerstwo w italskej woteběra

Mussolini je loni italskemu ludej praschenje pschedpołožił, hacź chze wowarowdże měšto ludowemu žiwjenja ludowu žmjercź wusmołcź, je-li so budźa dale narodźenja w Italskej woteběracź. Skoro žaneho dnja ho njeminje, na kotrymž njebudu nowiny na wažnosć pschiběranja wobydlerstwa pisake. Myta za żeńtwy a narodźenja, stat a gmejny wudźeleja; wone ho wschědnje pschipowědaju, a tola wobydlerstwo woteběra.

Po rospramje wo prěnich schtyrjoch měšazach lěta 1935 njejsu wschelake myta za żeńtwy a narodźenja wulpěcha měle, pschetoż liczba narodźenjow w tutym cźasu je wo nětdże 8500 mjenjscha była dyžli sandźene lěto. Liczba swjasanjow mandźelstwow je sa tutón cźaj wo 5 265 woteběrała. W haprleji 1935 je liczba narodźenjow dale woteběrała, štoro 2 000 narodźenjow bě mjenje dyžli w haprleji lońskeho lěta.

Pschiczinny za woteběranje swjasanja mandźelstwow a narodźenjow je cźežko mjenowacź. Italcźenjo su mjes romanskej rasy pornjo Franzowsanc a Schpaniczanam joko dźěcźom pschecźelni znaći. runje tak je znate, so Italcźenjo do Ameriki, Franzowskeje a Tunisa wucźahuja. Pschiczinna za woteběranje wobydlerstwa ma drje žo w napjatych sozialnych wobstejnosćach pytacź, wožebje dokelž je po poslednim wuprajenju italskeho finanzneho ministra cźeża dawkow tak wulka, so ho wjetsche dawki njebychu mohte snjesć.

bórſy pſchewjeſu. Po pokhowanju macżerje we Wilnom ßo marſchallowe pſcheczje dopjelni, ſo ßo jeho wutroba k macżernymaj nohomaj pokhowa. Kaž ßo powě, chze měſto Wilno marſchallowej macżeri doſtojne rowniſchczo pſchiprawicż.

Swjedźenje dla rusko-francowskeho sprěćelenja

W ßowjetſkej Ruſkej ßo ßylnje ſa ßwjedźeń ßowjetſkeho-ruſkeho pſchecżelſtwa dźěła, kiž ßo 9. a 10. junija w Pariſu woßwjecżi. Ruſka powěſczeŕnja „Taß“ wojjewja, ſo ßo na tutymaj dnjomaj na wſchelakich měſtnach Franzowſkeje pſchednoſchki a roſprawy wo ßwjetſkej uniji poſkicża. Pódla ßwjedźeńſkeho wubjerka, kotremuž mjes druhimi Herriot a de Monzie pſchißluſchataj, ßu ßo tež w franzowſkej provinzy wubjerki wutworile, kotrež ſa pſchewjedźenje ßwjedźenja rukuja. 29 ſapóßłanzow a ſenatorow je pjecża ßwoje wobdźělenje pſchipowědźiło a někotre tyßazy ſaſtupjerjow franzowſkeho dźěłaczeŕſtwa budźa pſchitomne.

Swedsko-danski kwas

Sswjatocżnoſcże pſchi kwaßu ſchwedſkeje prynzeßy Ingridy ſ danſkim krónprynzom Frederikom ßu ßo pjatk ſ wěrowanjom we dwórſkej zyrkwi w Stockholmje a ſ kwaßnym czahom pſches ſnutskowne měſto ſkónczile.

Młodaj mandźelſkaj ſtaj ßo popołdnju na ſawjeßeleńſku łódź danſkeho krala podałoj a ſtaj ßo do Kopenhagena wróczikoj. W Kopenhagenje ßo kwaß doßwjecżuje. Dźenßa dopołdnja ½9 hodź. ßo wojazy pěſchi a na konjoch, lětarjo a namóŕniſtwowi wojazy ſeſtupaju, ſo bychu ſpalěr tworili.

W dwórſkej zyrkwi w Stockholmje běſche ßo hłowny wołtaŕ jenož ſ margeritami a módrymi kwětkami, kiž běchu ßo woßebje ſ Jendźelſkeje póßłake, wupyſchil. Kwaßny czah k wołtarjej ſchwedſki kral Guſtaf V. ſ pſchewodom danſkeje a belgiſkeje kraloweje wotewri. Jako běſche ßo kralowſki dwór ſeßydał, ßo nawožeńja ſ pſchewodom ßwojeho nana, danſkeho krala, k wołtarjej poda. Krótko na to njewjeſta, prynzeßa Ingrida ſe ßwojim nanom, ſchwedſkim krónprynzom, do zyrkwje ſaſtupi. Pſchipołdnju w 12 hodź. arzybiſkop Eidem kralowſkeju mandźelſkeju ſwěrowa.

Awstriske wójsko so do wótčinskeje fronty zarjaduje

Po hamtſkej powěſczi ſ Wina wobronjena móž aktivnje do rjadow wótczinſkeje fronty ſaſtupi. To ſtaj ſwjaſkowy wjednik wótczinſkeje fronty a ſwjaſkowy kanzler jako ſwjaſkowy miniſter ſa krajne ſakitanje wobſamknyłoj. Swiſk mjes generalnym ſekretariatom wótczinſkeje fronty a mjes ſwjaſkowym miniſterſtwom ſa krajne ſakitanje aktivny offizěr ſwjaſkoweho wójſka wudźerži.

Do ſwjaſkoweho wójſka móža ßo jenož tajzy młodźi mužojo pſchijimacż, kotſiž wótczinſkej ſroncże pſchißluſcheja. Hdyž aktivny wojak ſ wótczinſkeje fronty wuſtupi abo ßo k wuſtupjenju nuſuje, ſwjaſkowe miniſterſtwo ſa krajne ſakitanje ſ naprawami ßłužbneho prawa pſchecziwo njemu ſakroczi. K uniformje wobronjeneje mozy ßo woßebite ſnamjeſchko njenoßy.

K ziwilnej draſcże maju pſchißluſchnizy woborneje mozy ſnamjeſchko wótczinſkeje fronty noßycż. W pſcheſjenoſczi ſe ſwjaſkowym miniſtrom ſa krajne ſakitanje móža ßo aktivne wojeŕſke woßoby ſa hamtarjow wótczinſkeje fronty poſtajicż.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 25. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Jěz pomazki swojo a nječakaj na cuze tykano

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 741, hygrometer plus 6, najwyſchſcha dnjowa temperatura 22 ſtop. czopłoty. Dźenßa rano we 8 hodź. barometer 742, hygrometer plus 4, najnižſcha temperatura w nozy 14 ſtop. czopłoty. — Nižina nad ßrjedźnjej Europu je ßo tež w naſchich ſtronach ſ njewjedrowymi deſchczemi wuſkutkowała. W druhich ſtronach ßu njewjedra hórje ſakhadźałe, tak w Rudnych horach a we Vogtlandſkej. W Plawenſkej wokolinje ßu krupy hacž pol metra wyßoko napadałe a ßu wſchitke pólne a ſahrodne płody docziſta roſbiłe. W Durinkſkej je błyſk 18lětnu dźěłaczeŕku Lößerez ſ Eichſtädta ſaraſył, jako wona ſ druhej holzu na polu dźěłaſche. — Nižina ßo nětko pomału roſczahuje. Nad Italſkej pak ßo nowa ßylna nižina roſſchěrja a tež naſchim ſtronam hroſy. Tohodla ßu wuhlady na jutſiſche wjedro tehorunja khětro njewěſte. — Jutſje njedźelu ßłónczko 3,58 hodź. ſkhadźa a ßo 7,57 hodź. khowa. Měßaczk ſkhadźa jutſje na ranje 12,54 hodź. a khowa ßo pſchipołdnju 12,56 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu njedźelu: Czopłe a k njewjedram pokhilene wjedro.**

— **Naměſtna hudźba** budźe pſchi pſchiležnoſczi 300lětneho jubileja njedźelu 26. meje wot 12 do 13 hodź. na Hłownym torhoſchczu. Hraje hudźbny korps 2/10 Drjeźdźanſkeho pěſcheho połka. Porjad: 1. Pokhod Nibelungow wot Sonntaga. 2. Uvertěra ſ opery „Baßnik a bur“ wot Supé. 3. „Słoto a ßlěbro“, walczik wot Lehara. 4. Fantaſija ſ Weberoweje „Prezioſy“ wot Becka. 5. Pokhody.

— **Poſtawy pſched měſchczanſkim muſejom.** Pſchi ſkładnoſczi wuſtajeńzy „Staroluziſkeho wuměłſtwa“ w Budyſkim měſchczanſkim muſeju pſchi 300lětnym ßwjedźenju ßu ßo tſi wulke poſtawy pſched muſejom ſtajile. Hižo hdyž ßo poſtawy pſchiwjeſechu, pola nimoduzych wulki ſajim ſbudźichu. Poſtawy pokhadźeja ſ Pennoſeroweje ſchule wokoło lěta 1750. Wone pſchedſtajeja Apolla ſ lyru a žonje k jeho prawizy a lěwizy. Drohotne poſtawy ſ wobßedźeńſtwa dra. Fryza Lauterbacha we Luſy pokhadźeja. Nimo teho ſtej ßo pſched muſejowym ſakhodom mjeńſchej plaſtizy ſ prjedawſcheho wobßedźeńſtwa hrabje Bryla w Oberlichtenawje wuſtajiłej. Poſtawy k wopytej wuſtajeńzy w měſchczanſkim muſeju wabja.

— **Wobkhodne njedźele w Budyſchinje.** Kaž druhdźe tak ßu tež w Budyſchinje jenož někotre njedźele wob lěto ſa wobkhod ßwobodne. Sa naſche měſto ßu ßo jako wobkhodne njedźele poſtajile: Tſi hermanſke njedźele, tſi njedźele pſched hodownym ßwjedźenjom, poßlednja njedźela do ßwjatkow, to je lětßa njedźela, 2. junija a njedźela po žnjowym dźaknym ßwjedźenju, to budźe lětßa njedźelu 13. oktobra. Na wſchitkich tutych wobkhodnych njedźelach wobkhodny czaß bjes pſchetorhnjenja wot 11 hodź. hacž do 18 hodź. traje. — Pſchi 300lětnym ßwjedźenju w Budyſchinje ßmědźa njedźelu 26. meje a Bože ſtpicże 30. meje žiwnoſczowe wobkhody a wotrjadowe wobkhody ſa dopißnizy a puczowanſke dopomnjeńki wotewrjene bycż a to njedźelu 26. meje wot ½11 do 14 hodź. a Bože ſtpicże, ſchtwórtk 30. meje wot ½11 do ½14 hodź.

— **Duchowna rańſcha hudźba.** Njedźelu 26. meje dopołdnja ¾11 hodź. Budyſki komorny khór pod nawjedowanjom organiſta Horſta Schneidera w Pětrowſkej zyrkwi ſpěwa. Pſchi wuſtupjenju tuteho khóra w Drjeźdźanach ßu ßo Drjeźdźanſke nowiny khwalobnje wo nim wuprajile. Njech ßwjedźeńſzy hoſczo a Budyſzy wobydlerjo tutu ßwjatocżnoſcż komorneho khóra w prawje bohatej liczbje wopytaju. Programmy po 25 pj. (ſa njeſaßłužerjow a ſchulerjow po 10 pj.) ßu pſchi zyrkwinych durjach doſtacż.

— **Wóßom němſkich dźěczi ſ Turkowſkeje do Budyſkeho wokrjeßa pſchińdźe.** Sa czaß 6. julija hacž do 30. auguſta budźa wone tu pſchebywacż. Schtyrjo hólzy a ſchtyri holzy ßo woczakuja. Sa nich ßo hoſpodliwy pſchebytk pyta. Schtóž chze jene ſ nich hoſpodowacż, chzył ßo pola NSV na Kotołſkej haßy w Budyſchinje wobroczicż.

— **Kupowanje koni ſa wójſko.** Tſilětne a ſchtyrilětne konje budźa ßo w Lěhniczanſkim knježeŕſtwowym wokrjeßu ſa wójſko kupowacż: 4. julija w 11 hodźinach w Sborjelzu, 5. julija w 10 hodźinach w Löwenbergu, 6. julija ½9 hodźin w Lěhnizy, 15. julija ½8 hodźin w Hłowowje (Glogau) a 15. julija popołdnju w 2 hodźinomaj w Fryſtadtu.

— **Nowy wobuczowy proſpekt Tackez wobuczoweho doma** ßmy naſchemu dźenßniſchemu cżiſłu pſchipołožili. Naſchich czitarjow proßymy, ſo bychu jón wobkedźbowali.

— **„Kino für Jedermann“** pſchinjeße hacž do njedźele amerikanſki film „Bolero“ abo „Sbožo a kónz ßławneho rejwarja“. George Kraft jako Bolero pſchedſtaja jara pſchijomnje a ſ woprawdźitym ſahorjenjom młodeho rejwarja, kotryž ßo ſ krutej wolu a dobrym talentom ſtanje ſe ßwětaßławnym rejwarjom. Seſnajemy towaŕſtwowſke žiwjenje woßebnych worſchtow dowójnſkeho czaßa w zyłym ßwěcże a wone božedla njeběſche lěpſche hacž dźenßa. Franze Drake běſche jemu ſtajnje podpjerazy bratr a menažěr. Carla Lombard a Sally Rand ßo ſpodobaſchtej jako ſajimawej a wuſpěſchnej partnerzy. Wulka wójna pſchetorhnje ſbožo wuměłza. Bolero ßo ſtanje ſ wójnſkim invalidu, luboſcż a wola pak njeſamóžetej jara ſeßłabjenemu czěłu dalſchu móz ſa rjane wuměłſtwo ſpožczicż. Na wjeŕſchku ſboža a ßławy jeho Boža ruczka ſaja. — Kaž ſtajnje běži hiſchcże jara ſajimawy pódlanſki film wo piwaŕſtwje.

— **„Měſchane mandźelſtwo.“** W ſakſkim ſarjadniſtwowym łopjenu wot 21. meje je ßo tónle wukas ſakſkeho ſnutskowneho miniſtra wocziſchczał: Sſłowo „měſchane mandźelſtwo“ ßo někole we wſchelakim ſmyßlu trjeba. Mjes tym ſo nazionalſozialiſmus ſ nim mandźelſtwo mjes człowjekomaj wſchelakeju raßow ſroſumja, zyrkej tuto woſnamjenjenje ſa mandźelſtwo mjes pſchißluſchnikomaj wſchelakeju wěruwuſnaczow nałožuje. Ja ſ tutym poſtajam, ſo ma ßo we wyſchnoſczowym wobkhadźe ßłowo „měſchane mandźelſtwo“ jenož w tym ſmyßlu trjebacż, ſo ßo ſ nim mandźelſtwo ſroſumi, kotrež k měſchenju raßow wjedźe, na pſchikład mandźelſtwo mjes ariſkim a njeariſkej a nawopak.

— **Małorentnarjam** ßo podpjera na měßaz junij ßobotu 1. junija 1935 dopołdnja wot 8 do 10 hodź. w ßejmowni na Hrodowſkej haßy 10, deleka we wupłaczeŕni wupłaczuje.

— **Pjancſcże** dla dyrbjeſche ßo wczera wjeczor wokoło ¾7 hodź. 52lětny muž, kiž je na puczowanju, wot naměſta pſchi Knjeninej zyrkwi do khowańſkeje jatby wotwjeſcż.

H e n d r i c h Sch. B a a r:

Škowrončk

28] (Pokraczownanje.)

„Hej, ſaplaczicż — ſcże dha ßlepy?“ jeho něchtó ſa ruku hrabny.

Starz wotuczi ſe ßwojeho pſchekhwapjenja, kotrež jeho wopojeſche, a pyzny hakle, ſo na ſpoczatku moſta ſteji něſchto kapałzy podobne ſ woknjeſchkom, ſo pſched nim ßo wjerczi derje wobleczeny knjes ſ czapku na hłowje, ſ woczomaj błyſka kaž Luczibar, naczaha ruku, ſo by jemu kóždy bjes kaſanja krajzar do njeje położi.

„Ty, wujko, ty ßy ßej to derje wubrał,“ Schkowronczk jemu hnydom ſawidźi. „Njenje w khłódku tu ſtejiſch, mjehku ruku wupſcheſtrěwaſch a krajzaŕkow ßo czi do njeje dźe. Njerady drje, ale tola tež Schkowronczk ſ měſchka krajzaŕ wuczeže a jemu do horſchcże położi a potom hakle bjes ſadźěwka na woprawdźity moſtowy khódnik ſtupi.

Sſłónczko ßo hižo nad Strahowom khileſche a Praha ßo pſched ſtarzowymaj woczomaj w ßwojim czopłym ßwětle kupaſche. „Słota, ſłota Praha“, ßej Schkowronczk ſaſchepta a pſchekhwapjeny ſamika, hdyž wohlada kaž ſe ßłónzom polate woltawſke kupy: Židowſku, Tſěleŕſku a potom tež Zofin, wſchě ſelene, połne liſczowych ſchtomow.

Nad ſpuſchczadłom pſchecziwo wodźe ßo małe parniki kurjachu, rjeczaß ſpławow ßo czehnjeſche pod woſtowe wobluki, ludźo na czołmikach jěſdźachu, ryby łojachu, pěſk ſběhachu a woda ßama deleka w rěczniſchczu je kaž roſſchkrěte ſłoto, kruželi ßo, tſchepoze, żołmiki po njej běža, hewak pak ſteji, kaž by to rěka njebyła, ale hat. Nětko pſched ßebje pohlada a hnydom po wobraſku w protykach póſna Narodne dźiwadło. Jeho poſłoczena tſěcha ßo błyſchczeſche w ßłónczných pruhach, kotrež ßo we woknach kaž płomjenja wotražowachu. Muſy na wobkromje ßo poßměwachu a mjedźana triga, njedawno hakle ſtajena, ßo ſpinaſche, kaž by chzyła ſe ſawrótneje wyſchiny ſkoczicż dele do hłubiny na twjerdu dłóžbu. Sacziſchcż běſche tak ßylny a kuſko wuměłſkeho dźěła tak pſchemožaze, ſo Schkowronczkowa proſta wutroba w jeho wutrobnje ſarža. Horzo a ſymnje jeho woběhowaſche, woczi jemu ſe ßylſami pſcheſtupowaſchtej a ßamo wot ßo ſtyknywſchi ruzy ſcżeže boraniczku. „Kapałka — kapałka nad ßlěbropěnatej Wołtawu,“ wunóri ßo jemu ſ duſche wuraſ, kajkiž běſche czaſto ßłyſchał a czitał. Dopomni ßo, kak bě ßo na tele dźiwadło ſběrało, kak běchu kamjeń do jeho ſakładow nad podhorje Czerchowa łamali, kak běchu jón ſ lipowymi halſami wudebili, woły wopyſchili a kak bě wón — Schkowronczk — tehdy młody bur, jón do měſta na dwórniſchczo wjeſt.

Na wſcho ſaby, na polizijnu direkziju, na ſtražnikow, na molerja Trawniczka a khwataſche runy pucż do dźiwadła.

X.

„To budźe ßo Trawnik dźiwacż, hdyž jemu rjeknu, ſo ßym hižo w dźiwadle był! So ßym ßam kaž domoj do njeho trjechił, nikoho ßo njejßym ani wopraſchecż trjebał, hnydom ßym jo ſpóſnał“, wjeßeleſche ßo wuj woczi ſ twarjenja njeſpuſchczejo a jeho rjanoſcże, czim bliže pſchikhadźeſche, czim bóle jo wodźiwaſche. Zyle ßej jo koło wokoło wobeńdźe a widźeſche, kak knjeſojo a woßebje knjenje do dźiwadła pſchikhadźachu. Woprawdźe ßo hižo ßeduna hodźina bližeſche, czaß, hdyž ßo wjeczorne pſchedſtajenje ſapoczinaſche.

„Kajke pak drje to nutſkach maja,“ Schkowronczkej na myßle pſchińdźe a hnydom ßo ſ koſchikom k někajkemu woßebje tołſtemu knjeſej pſchitłóczi. Kaž wuhoŕ ßo ſa nim nuts ßuny doſcż njekhroble, ſkoro bojaſnje a, kaž by pſchiroſtł, pſchi ßamych durjach ſtejo woſta. Pſchitłóczi ßo k muri a njeſapzy ſaźmrika. Kaž w kołczu ßo tu ſuſoleſche a ſchumjeſche. Pola pokładnjow ßo ludźo kopjachu a tłóczachu, a runjež bě wonka hiſchcże běły dźeń, ßu tu hižo wulke elektriſke lampy ßwěczachu. Marmjelowe, hładkowane ſtołpy ßo błyſchczachu, pſchijomna czopłota a měſcheńza wſchelakich wonidłow ßo roſſchěrjeſche. Schkowronczk lědma dychaſche: „Ludźiczka, kaž na ßamej kromje w njebjeßach tu je,“ ßebi to khwaleſche. Ale to je wěrno, ßwěczicż njebychu hiſchcże trjebali. To je brojenje ſ pjenjeſami. Je dźě lědma w ßedmich a dźeń je hiſchcże dołhi,“ a ſaßy na wſchitko hladaſche, kaž by pſcheßłapjeny był ... Ale hdyž widźeſche, ſo wſchitzy po něſchto marmjelowych, ſchěrokich ſkhodach horje du a ßo napſcheczo w durjach ſhubja, ſmuži ßo a dźěſche ſa nimi. Pſchińdźe do khětro wuſkeje wobkhódby, hdźež někajka ſtarſcha knjeni dwěmaj abo tſjom knježniczkam runje durje wotewrjeſche. Hnydom ſa nimi khwataſche a chzyſche ßo ſaßy tak khětſje nuts ßunycż. Ale ta knjeni bě někajka kruta. Spěſchnje ruku wupſcheſtrě, Schkowronczka ſadźerža, durje ßo jemu pſched nožom ßame ſaczinichu a běſche jenož ßłyſchecż: „Proſchu, liſczik.“

„Saßy liſczik,“ ßej wuměnkaŕ ſdychny. „W tej Praſy ßo ſa tymi liſczikami runje won młodźa.“ Spěſchnje ſtaji koſchik na ſemju, czakanu wſa pod pažu a pomaßa do koptzy. Chzyſche drje rjecż: „Ja ßym na tole dźiwadło kamjeń wjeſł potajkim byſchcże nje tam darmo puſchczicż mohli,“ ale tola ſ měſchka krónu wuczeže a podawaſche ju czornej knjeni prajizy: „Rady bych někajke měſtno měł, hdźež bych derje widźał a ßo ßydnycż mohł, noſy hižo njeczuju.“

„Liſcziki ßo deleka pola pokładnje pſchedawaju — tón koſchik ſ kijom dyrbicże w garderobje wotedacż a potom hakle ßem pſchińdźcże,“ wotmołwi jemu knjeni pſcheczelnje ßo poßměwknywſchi a Schkowronczk ßo nětkole hakle dohlada, kak jej kóždy, prjedy hacž jemu woczini, liſczik podawa, wona wot kóždeho kuſk wottorhnje a potom hakle jeho dale puſchczi.

„To ßebi potajkim, hdyž to bycż dyrbi tež liſczik kupju“, ſtarz ßej mjerſaty powěda a khwatajzy ßo wróczi. Mjerſa jeho, ſo maja czi Praženjo telko powědanja, běhanja a njetrjebawſchich wězow ... Doma pola nich w Voronje bywa tež raſ, dwójzy ſa lěto wſchelake dźiwadło: Klankowe dźiwadło ſ Kaſchporkom, paßionſke hry, keklowanje abo druhe dźiwadło. Na ſtólczku pſchi durjach knjeni direktorowa rjenje ßedźi, na ſtólczku pſched ßobu ma dwaj talerjej, na kóždeho ßo ſaßměje a rjekuje: „Witajcże,“ a hdyž dźěduſchk na taleŕ położi dwazeczi krajzarjow, jemu hnydom ſ ruku na ßydadła w prěnim rynku pokaſuje. Snaje-li ju, wopraſcha ßo Schkowronczk, kak je ſe ſtrowotu, pſcheproßy ju, ſo by jutſje k nim pſchiſchła ßej popowědacż, ſo by ßej koſchik ßobu wſała, ſo ßu ſwinjo ſarěſali, abo ſo hižo nowe běrny kopaja abo ſo ßu kruſchwy ſcheżipali. Njeſnaje-li ju, wopraſcha ßo, ſchtó je, ſwotkel pſchikhadźa, hdźe ßo dale hotuja, a hdyž je po pſchedſtajenju ſpokojom, pokhwali a tohorunja k nim pſcheproßy.

(Pokraczowanje ſcżěhuje.)

— **Njeshoje na drohi.** Wjeŕa wjeczor 18,40 hodź. na dŕoŕowym ŕichijenju pola Kŕonprynzowego mosta motorowy koleŕak ſ taſkim wotmachom do omnibuſa ſrahy, ſo ſo wón ſ koka wjerhny. Na ſwoje wón ſe ſnadnym dyrjenjemi wotenđe. Jeho koło ſo wobſchkodźi.

— **Djenſka dopoldnja** wokoło 1½12 hodź. na ŕichijenju dŕohi pola Sserbſkeho Domu wobſtojnoho ſihkolaŕy auto a wobſowanu auto do ſo ſrahſchtaj. S wobſkodnehо auta ſo ſolotwjoſowe keŕczki na dŕohu wjerhnychu. Wosaj ſo lohko wobſchkodźiſchtaj. Ludźo ſo njeſtaniechu.

— **Budyſle haptyki** ſu wſchędne dny hacź do 7 hodź. wjeczor wotewrjene, njedźelu pak ſamknjene. Nóſmu ſłużbu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka ſ mežaczym wotmênjenjom. W meži je to Hrodowſka haptyka na Hoſchiź haſy.

— **Lekaŕſka njedźelſka ſłużba w Budyſchinje.** Hdyž wothladowazy lekaŕ abo domjazy lekaŕ njeje doſtacź, ſmêje njedźelu 26. meje knjes dr. med. Keerl na Tuchoŕſkej dŕohi 19, telefon 3116, ſłużbu.

— **Lekaŕſku njedźelſku ſłużbu ſa Bart, Wulku Dubrawu, Kubſchizy a Maleſchezy** ſmêje njedźelu 26. meje knjes dr. med. Weſemann w Barcze, telefon Huczina 114.

— **Lekaŕſku njedźelſku ſłużbu ſa Maty Wjelkow, Njeſwjacidło, Rakezy a Khrôſt-Lomſk** ſmêje njedźelu 26. meje knjes dr. med Gäbler w Rakezach, telefon Njeſwacidło 220.

— **Lekaŕſku njedźelſku ſłużbu ſa Wôſpork a Bukezy** ſmêje njedźelu 26. meje knjes dr. med. Leibig we Wôſporku, telefon Wôſpork 296.

— **Lekaŕſku njedźelſku ſłużbu ſa Kamjenz** ſmêje njedźelu 26. meje knjes dr. med. Fiſcher.

— **Jako hojeſtli praktikant ſa biologiſke hojenje** ſmêje njedźelu 26. meje knjes Arthur Rieger na Fiedlerſkej dŕohi, telefon 3 097, njedźelſku ſłużbu.

— **Tuni wulkotowy ſarjadniſti wožebity cząh Boże ſtwicje** ſe Shorjelza do Liberza ſ pſchijamknjenjom do Jablonza a Morchenſterna ſchiwórik 30. meje 1935. Kaž nam nêmſkoſtatna żelesniza piſche, ſchiwórik 30. meje 1935 (Boże ſtwicje) tuni ſarjadniſti wožebity cząh ſe 60 proz. potuſchenjom płaczińſty ſe Shorjelza do Liberza w poknôżnych Czechach, kiž ma tam hnydom pſchijamknjenje do Jablonza a Morchenſterna. Cząh 7,12 hodź. w Shorjelzu wotjêdże [illegible] do Liberza pſchijêdże. Wjeczor wón 21,00 hodź. w [illegible] wotjêdże a ſo 22,44 hodź. do Shorjelza wróczi. Płaczińſna płaczińſna wot Lubija jenoź 2,10 hr. wjeczińſa. Pſchijamknjenje do Jablonza płaczi 70 pf., do Morchenſterna 90 pf. Wobdźelniſty, kotiż chcedźa ſo dacź do ſhromadneho paża pſchijeć, ſo proſcha, ſo bychu ſo hacź do wutory pſchipoldnja pola wudawarnjow jêdnych liſcikow a na puczowańſkich běrowach do liſcinny ſa ſhromadny paż dali ſapitacź. Dokelž ſo dobre wobdźelenje wocząkuje, ſo porucza, ſo by ſebi kóżdy jêdny liſcik ſ cząſom kupił. Nadrobniſke rad wſchitke wudawarnje jêdnych liſcikow a puczowańſkich běrowow wukazuja. Pola nich je tež nadrobnje rozpiſane łopjenka wo jêdbje darmo doſtacź.

S **Budyſez.** (Stawniſke powêſcze.) Narodźili ſu ſo: 16. 5. Ocze Albertej Wolfej, pſchekupſtwemu pſchiſłuſajeziej w Budeſtezach, bźowczicząka. — 21. 5. Janej Gerhartej Wirtej, bźelačerjej w Hornjej Hórzy, bźowczicząka. — 22. 5. Arnoſchtej Marej Rychtarjej, rêſnikſkemu miſchtrej w Cźornych Noſližach, ſynk. — Do manželſtwa ſtupichu: 18. 5. Waltaŕ Hermann Schädlich, podoffizjêr w Drježdźanach, ſ Almu Hiżbjetu Nowakej, bźelačerjeku w Cźornych Noſližach. 23. 5. Gotthold Max Eulitz, knjeżeſkitwowny lekretar na wotp. w Małych Debſtezach, ſ Fanny Olgu Hofmannej, pomoznizu w Habrachczizach pola Lubija.

S **Huſki.** Guſtav-Adolfſki ſmjedźeń je ſo dla Luſiſkeho ſtwjedźenja na 16. dźeń junija pſchepokoſił. Popoldnju 1½2 hodźin ſo ſerbſka Boża ſłużba, 1½4 hodźin němſka Boża ſłużba ſaporżnje. Popoldnju ſydom mjerſchinow po dwêmaj hodźinomaj żelesniſti cząh ſ Budyſchina na ſtronu ſ Zigcznjej wotjêdże.

S **Tjoch Hwêſdow.** Po wotſjewjenju wyſchnoſcze je nêkole Budyſka a Drježdźanſka dŕoha w Nowobkohaſchezjanſkich ſahonach ſa wotkhad ſawrjena a ſe ſawêrańſkimi napiſmami ſo pucź pokaſuje, po kotrymž ma ſo ſawrêna dŕoha wobjêcź. Njedźiwajcz tehu ſu automobile, motorſke a teptańſke kola po ſakaſanej dŕohi dale jêdzicze. S tym ſu na njepſchewidnej cząrje niż jenoź do ſtracha pſchiſchle, ale tež dźela na twarſkim mêſtnje poczeſće. W pſchichodze ſe ſo pſcheſtupjerjo ſakaſnje ſadżerża a ſo potkoſtaja.

S **Hodźija.** Wutoru 21. meje ſu na Budyſko-Drježdźanſkej dŕohi w Hodźiju reſerwne koło cześitekeho nakładneho auta abo autobuſa namakali. Tón, komuż koło ſłuſcha, dalſche pola Hodźiſkeho żandarmſtwa ſhoni.

S **Minakala.** (Druha roſprawa.) Sserbſke towaŕſtwo „Statoŕ“ wotmê ſandźenu njedźelu ſwoju ſawnu Indotnu ſhromadźiznu w Lipiczu. Wêſche zyle berje wopytana, mohła 1 pat, dźiwajo na wulkoſcz wokazy, tola hiſchcze ſpołniſcho wopytana bycź. Wokoło 8 hodź. wotewri knjes Wjenada ſhromadźiznu a powita wſchitkich pſchitomnych najwurobniſcho. Po krótkich ſawodnych ſłowach pſchepoda hnydom naſchemu ſnatemu horliwemu ſupanej Jurjej Schewczikej ſłowo. Wón wêdźeſche ſ rjanym hrónczkom kóżdeho pſchitomneho na ſiwjate jeho winowatoſcze ſ ſiwojemi ludźi dopominjeż. Potom pſchednoſchowajcze nam, kak muſine tola ſa naſch żerbſki lud je, ſo by ſo ſaſo bóle hromadu namakał a ſo by ruku pſchi ruzy a ramjo pſchi ramjenju ſo ſchikitało a ſo dżerżało ſe ſiwjate namrêtſiwo po naſchich prjedowmikach a wotcząh: Rêcź, wêru a wſchê kulturne kubła ludowe ako wumêſće. Wôſejche ſ radoſcźu na to pokaſacz, ſo ma naſch lud pomêrnje ſobu najwjazy ludowych ſpêwow mjes wſchêmi ludami, kiž ſu jemu we wjeſołych a ſrudnych khwilach ſiwjenje wobohacźili. Jeho nazłeżne napominanje, ſo by kóżdy Sserb ſo jako ſobuſtaw Domowiny ſapiſacz dał a ſ tym ſiwoju wolu wuprajiſt, ſo chze hromadze ſ tyſacznymi dalſchimi Sserbami ſo k ſiwojemu Sserbſkemu wuſnacz, njewoſta bjes wuſpêcha. Wſchitcy pſchitomni, kiž njejêu w towaŕſtwje, ſo ſamolwichu. Sſiwoj pſchednoſchk ſłonczi rêcznik ſ huſacznym hrónczkom a mózny pſchiſkiſek bê dopołnas ja to, ſo ſo wſchêm jeho ſłowa ſpodobachu. Na jeho poczeſcźowanje ſhromadźiſna poſtanowi. Na to ſo wſchelake towaŕſtwowe naležnoſcze dorjadowachu a pſchedbyła ſłonczi ſhromadźiſnu ſ hrónczkom:

Waſchnja naſche wótzowſke
te żej hajimy,
Cześcźicź dale chcemy je,
pſchi nich woſtajeny.
Kubła tute najdróſche,
kiž wot wótzow mamy.
Bożo Knjeże, ſdżerż nam je,
Cźi je poruczamy.

Pſchiſpomnjenje dopiſowarja:

Tak hrêj naſ, ſdżerż naſ, wołſchowi naſ,
Dy naſchich Wótzow kraſna pycha!
Haj, klincź a brincź nam żerbſka rêcź,
Kiž ſ njebjeż lubozcź w żebi dycha!
Napiſał Handrij Kuchaŕ.

S **Hucźiny.** Tudomna gmejnſka hoſtwa je ſo źrjedu ſnowa dotalnemu najeńkej, hrabi Schallej-Riaucourej, na dźewjeczj lêt pſchenajała. Sa naſtupnika wyſołowobſtarneho hoſtwineho pſchedſtejiczerja Korla Kliża ſu E. Jurka wuſwolili.

S **Bukezy.** Sſrjedu je tudomny wieżnjanoſta August Wehſer ſe ſwojej mandźelſkej źiêboru ſważ woſwjecził. Jimaj ſo pſchi tejle ſkładnoſczi wożebite cześcze dożtacź. Gmejnſay ſaſtupjerjo a ſobuſtawy dobrowólneje wohnjowneje wobory wjeczor pſchińdźechu, ſo bychu jimaj ſwoje ſhożopſchecza wuprajili. Trubarſti thór najprjedzy nêkotre kêrluſche ſapiſka. W mjenje gmejnſtich ſaſtupjerjow mêſtny burſki wjednik Mośch wo jubilarowych ſaſłużbach wo gmejnu rêcześe, hdyž je 16 lêt ſwoje winowatoſcze w ſwojim ſaſtojnſtwje ſwêru na pſchikładne waſchnje wukonjał. We mjenje gmejnſtich ſaſtupjerjow jemu wón dar ſ najlepſchimi pſchecźemi pſchepoda. W mjenje dobrowólneje wohnjowneje wobory heitman Jurtz ſ pſchipoſnawazymi ſłowami tehorunja dar ſ najlepſchimi pſchecźemi pſchepoda. Mêſchczańſka Wehſer ſo ſhożopſcheczerjam wutrobnje podjakowa. — Runje tak wobydleŕ Khroſtak ſe ſwojej mandźelſkej ſrjedź ſwojich ſwójbnych źiêborny ſważ woſwjecził. Tež tutaj jubelſkaj mandźelſkaj ſo ſe ſhożopſcheczemi a darami pocźeſcźichtaj. Njech je jimaj ſpożcźene, ſo byſchtaj ſa 25 lêt ſtoty ſważ woſwjeczitoj.

S **Bukez.** Hdyž je ſo nêkto ſaſo puczowanje w poknym wobſtawu ſapoczało, tež naſchu wjeſ mnohy wulêtnizy a towaŕſtwa wopytaja, ſo bychu hiſtoriſku mêſtnoſcź nadpada pola Bukez ſeſnali. Wobjezbe rad zuły hiſtoriſku hórku wopytaju, ſ kotrejež maju dobry wuhlad na zyle prjedawſche bitwiſchcze. Tež pohrjebniſchcza ſ pomnikami rjekow, roſtêlane zyrkwine durje, Wożi dom, w kotrymż Keithowy pomnik ſtejі, a druhe wopomnjenja hódne mêſtna nadpada pola Bukez ſo rad wobhladuja.

S **Lubija.** Swoju ſłużbu wukonjejo je ſo ſchtwórtk popoldnju na tudomnym dwórniſchczu ranżeŕaŕ Lorenz ſ pſchijêdźazym cźêridnym woſom 225 ſhrabnył a na bok cźiſnył. Jeho ſobudźiſkacźerjo ſu ſranjeneho dêhnyli a do khorownje dowjeſli.

S **Luha.** Pſchi njewjedrje, kotreż ſchtwórtk popoldnju pſches tudomnu ſtronu cźehnjeſche, nêhdże 10 milimetrow wulke krupy padachu. Na ſahrodach a kcźejazych ſadownych ſchtomach je ſo khêtra ſchkoda nacźiniła.

Z **Nuknic.** Zańdźenu wutoru ſwjećachmy w naſej ćichej wjeſcy wulke kwaſowanje. Knjez bur Jurij Cŕŕlich z Khanec běše ſebi Mariju Donatec z Nuknic za ſwoju żiwjeńſku towaŕſku wupytał. W Khróſćicach zwjaza knjez kapłan Michał Cyż jako pŕiwuzny nawożenje a jeho ſulſki towaŕſ mandźelſki zwjazk. Pŕi ſwojich ſwjedźeńſkich ſłowach ſpominaše na rjane lêta młodoſce a pokaza na to, ſo nêtko ſo zapocźina kutne zamolwite żiwjenje. Towaŕſtwo „Jednota“ ſpêwaše 4hłóſnaj wêrowańſkaj ſpêwaj a Misa de Angelis. A po wêrowanju jêdźeſtaj młodej mandźelſkej w knjeżeſkich wozach, prewodźanej wot cyłeho rjadu dalſich wozow, do njewêſćinſkeho domu do Nuknic. Tam ſo popoldnju wšé pŕeprošene pŕiwuznoſtwo, z wjeſełeho dźêła wšitcy z burſkeho ſtawa ke kwaſowanju zeńdźe. Kwas běše ſo na 20 blid wuhotował, zawêſće je pak tam znajmjeńſa 200 woſobow było. Pŕi kwaſnej hoſćinje wupŕajichu ſo młodymaj mandźelſkimaj ze wšêch ſtron najwutrobniſźe pŕeća, woſebje činjeſtaj tak woſadny duchowny njewośſty k. farař Wjeńka a woſadny duchowny nawożenje, k. farař Juſt-Wotrowſki. Tež wjele drużkow rjane hrónčka pŕednjeſechu. Braſka, knjez Nawka-Khróſćanſki, ſtaraše ſo, ſo by wjeſołe było pŕi tajkim ważnym podawku. Na kwaſu wobdźêlena młodźina ſpêwaše naſe rjane ludowe ſpêwy a hdyž ſo wot 6 hodź. wjeczor k rejcy zapiſka, ſo wêzo horliwje na njej wobdźêli. Po wobjedźe pŕeprosy braſka wšêch hoſći hoſpodliwym Nukničanam na kofej. Srjedu wotmê ſo domojwożenje. Pola Donatec zhromadźi ſo 15 jêzdnych na konjach a bliżi pŕećelju, ſo bychu młodeju mandźelſkeju do Khanec do mandźelſkeho ſtatoka pŕewodźeli. W Swinańi puśći ſo 4 jêzdnych do pŕedka do Khanec, zo bychu tam za piwom za młodu mandźelſku dojêchali. Běše to woprawdźe napŕemożchanje. Kóždy ze 4 pacholow chcyše pŕeńſi ſwój karanċk piwa młodej żonje pŕepodać. Buroj Jakubej Pjechejz Baćonja ſo to poradźi. A hdyż do Khanec ćehnjechu, jich móċne wutŕêle witachu. Woprawdźe hnujacy wokomik to běše za wšêch wobdźêlenych, hdyż lubej ſtaršej wobeju mandźelſkeju, pŕiwuzni, jêzdni a ćeledź zoſtupachu ſo wokoło młodeju mandźelſkeju a zanjeſechu zhromadnje „Hdże ſtatok mój“. Dwê knjeżni jeju na to z rjanym hrónčkom witaſtej, podawajo jimaj pŕi tom kwêćel. Też braſka Nawka, jimaj zbożo pŕeju, do dwora witaše. Pŕi dobrej jêdźi a piću knjeżeſe zabawa a ſpêw hač hluboko do nocy. Młodymaj zwêrowanymaj pŕejemy wjele zboża do wšeho pŕichoda.

Z **Khróſćic.** Knjez biſkop dr. Legge je knjeza kapłana Handrika w Khróſćicach za fararja we Markneukirchenje pomjenował. Nowy farař narodźi ſo w Jaſeńcy 10. mêrca 1897 a po gymnazialnych a theologiſkich ſtudijach w Prazy a Fuldze bu 11. nowembra 1923 na mêſnika woswjećeny. Kapłanił je w Ralbicach, Budyſinje, Khróſćicach a też w herbſkich krajach. Knjez farař Handrik je ſebi jako ćichi ale pilny ſpiſowaćel, jako dobry pŕedaŕ, jako wuſtojny organiſator jara wulke zaſłużby za naſe ſerbſke ludſtwo dobył. Wšudże, hdêż je zapŕimnył, tam je pod jeho wuſtojnej ruku z nami do pŕedka ſło. Wobžarujemy jara, zo dyrbi tak nêtko daloko wot ſwojeho ludu, kotryż je cyle do ſwojeje wutroby zamknył, ſkutkowak. Wêmy pak, zo tam na ſwoju domiznu a na ſwój lud njezapomni. Pŕejemy jemu do nowcho zaſtojnſtwa wjele zboża a Bożeho žohnowanja.

Se **Skaſtowa.** 25lêtna domjaza dźowka ſ Cźornowa, kotraż tu pola pſchiwuſnych na wopſcze pſchebywaſche, je ſo ſrjedu wjeczor na ſitnej ſubi wodwêźła. Wospjet bê hižo wo tym rêcźała, jo je ſo źiwjenja nabyła. Na nju ſu huſto cźeźe myſle khodźile.

S **Kulowa.** Sa tudomnu 880 hektarow wulku hoſtwu je dotalny najeńk Bjarnat Żomak ſ 320 hriwnami najwjazy ſadźił. — Najſtarſcha wobydleŕka Kulowa, wdowa Ernestina Weinertowa, je ſwoje 91. narodniny woſwjeczila. Jeſma ſtrowoſcź njeje najlepſcha. Sceźhnoſti ſtarowy ſo pola ſtaruſchki jara pokaſuja.

S **Jamneho.** Na Wrótſławſkej kŕótkoraniſchej wuſtawjeńſy ſu ſo plahowaŕni ſwini tudomneho knjeżeho dwora, kotryż Hugej Stinnej ſłuſcha, na pjećź kundrožow a ſchéſcź ranzow bronſowa ſtatna minza, ſtatne puczowańſke myto, dobyczeńſke a cźeźne myto pſchipôſnake. Też ſa nêmſkotatnu wuſtajeńzu w Hamburgu ſu ſo ſwinje ſ tudomneho knjeżeho dwora pſchipowêźiże. — S njeho je ſo tež cźornopiſany howjaſy ſtôt wuſtajił, kotremuż ſu ſo wuſnamjenjenja a myta doſtaſe.

S **Mikowa.** Po nowym żeleſniſkim płanje je ſo tež wobtŕad autobuſow na ſtronu k Budyſchinej a Khŕjebi ſłożił. Na ſtronu k Rychwałdej ſu woſjeźne cząhy pjatk 28 minutow po 9 hodźin wjeczor, ſobotu popoldnju 3½2 hodźin a 28 minutow po 9 hodźin wjeczor. Njedźelu ſo pôdła też jenoż hacź do Khŕjebje 1½11 hodźin dopoldnja a 28 minutow po dwêmaj popoldnju jêdźi. Na ſtronu k Budyſchinej ſo rano, ſobotu a pôndźelu hodźinu pŕedy woſtjeźdźi. Woſtjeźd: 55 minutow po pjećź hodźinach rano. Jenoż ſobotu ſ Mikowa jedyn wóſ 43 minutow po dwêmaj popoldnju woſtjeźdźi. Njedźelu autobuſ 22 minutow po 7 hodźinach rano, 59 minutow po 10 hodźinach dopoldnja a 36 minutow po 6 hodźinach wjeczor ſ tudomneho dwórniſchcza woſtjeźdźi. Wſchê autobuſowe póſty maja w Mikowje a też w Budyſchinje dobre pſchiſłuſnkinje k żeleſnizy.

Towaŕſtwowſki powêſtnik.

Budyšin. Zjednoćenſtwo evangelſkich Serbow zmêje ſrjedu, 29. meje, wjeċor we 8 hodź. mêſanu zhromadźiznu. Na njej rêċi rêċnik Domowiny wo Domowinje. Pŕińdźe tohodla wſitcy a pŕiwjedźe pŕawje wjele znatych a hoſći ſobu.
Pŕedſydſtwo.

Drježdźany. „Jednota“. Pŕichodnu njedźelu dopoldnja w 10 hodź. po kemſach wjeđźenje pŕez nowozarjadowanu krajnu bibliotheku. Zetkamy ſo krótko pŕed 10 hodź. pola wrotow Japanſkeho Palaiſa na Kaiſer-Wilhelm-Platz.
Pŕedſydſtwo.

Maſica Serbſka zmêje ſwóju mjaſecnu zgromaźinu ſtwórtk 30. maja w 5 goźinje wótpoldnja w góſćencu w Liſkowku — Kleinlieskow über Cottbus. Wſyknych pſijaſelow naſeje wêcy hutſobnje pſoſomy,
Wjednik Maſicy.

Njeswačidło. Serbſke tow. „Jutrnica“ zarjaduje pŕichodnu njedźelu 26. 5. pop. w 3 hodź. we wjeſnej korćmje we Łuzy wulku zjawnu ſerbſku ludowu zhromadźiznu, za kotrúż „Domowina“ dobreho rêċnika póſćele. Wſitcy Serbja cyłeje Njeswačidłſkeje woſady ſu k temu wutrobnje pŕeproſeni.
J. Sewčik, župan.

Serbſka pêolnica. Srjedu 29. meje wjeċor ½9 hodź. budźe w Herbſkej grychće w Khróſćicach wažna zhromadźizna. Wſitke ſobuſtawy maja ſo wobdźêlić.
Pŕedſydſtwo.

„Wŕjós“. Delanſka pêolnica zeńdźe ſo njedźelu, 26. t. m. po mejſkim nyſporje w 6 hodź. w Eiſeltec korćmje w Rôżeńće. Wſitcy pŕińdźe — też nowi. Wažne wêcy! Starosta.

Hamtſke woziewjenje z Budyšina.

Die Dorfſtraße in Zockau wird wegen Beſchüttung vom 24. ds. Mts. während der Dauer der Arbeiten geſperrt. Der Fahrverkehr wird über Gaußig—Birkau bez. Nedewitz—Spittwitz geleitet.

Bautzen, am 23. 5. 1935. Der Amtshauptmann.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Duċman, za lokalny dźeł a pŕilopk Marko Smoleŕ a za nawôſtki dr. J. Cyż, wſitcy w Budyšinje. — Wudawa a dźeł dr. J. Cyż w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna liſćina ċo. 3 płaći.
Wobrazy podawa Fodorſka wobrazowa ſłużba.

Musliny za šóreuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok za šóreuchi
cirka 80 šóreuk
m 3,25 2,95 2,75

Schaaf

Stepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe wulki wubjerk, jara tunjo

přikrywy

PAUL KORN
na Hošic hasy 21
w domje khorobnele pohladnjo

Klódźaki — benčinowe tanki, blachowe karoserije, błótoškitaki atd. wuporjedza

Ewald Kühn
klampnarski mištr
w Budyšinje na Hornjerěžnej hasy 51
Telefon 3810

Barby
Laki
Barbiće

přeco wupruhowane kajkošče wot

Erich Winter
w Budyšinje na Kamjent hasy 14

Ně̋hdže 20 lět staru
dźowku a pohonča
pyta hnydom
bur Arnošt Šlbak
w Komorowje čo. 85 pola Rakec

Pohonča pyta
Zschischwauk w Rózeńće pola Ralbic

Wysokosućelna **kruwa**
ze štwórtym čelećom, kaž tež
3 picowańske **jałojcy**
1—1¾ lětne, stoja na předań
w dwórnišćowym hosćencu w Njeswačidle

Słomu
předawa za hotowe pjenjezy
Wehla w Bukowcu
(Bocka) pola Hornj Wujezda

Běrny
njewuběrane, (znamki Sikkingen), su na předań we
Wětenčy čo. 3

Hdźe? daće swoje
filmy, platy atd.
ruče, płaćizny hódno a derje wuwiwać?
Pola wosebiteho optikarja
Ericha Lenza
w Budyšinje na Hošic hasy 21
Po zawrjenju wobkhoda tykńće swoje foto-wěcy prošu do kaška při mojim wobkhodźe. / Telefon 2134

Šeslongi
wot **30 hr.** stabilna twora, pola
A. Zimmermann mubl. polstr.
na wulkej Bratrowskej hasy 3
Tež na mandźelske požčonki

Bolosće w nozy?
My wam pomhamy z wotrjadniskim poradźenjom, prawym wothladanjom nohow a orthopäd. stupnjemi
Jähne
na Šulešskej hasy 9
Spec. wobkh. za čerpj. nohi

Jězdne plany
„Blitz“
z přidawkom za awta
lětne wudaće 1935 za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Přewzaće wobkhoda

Z přičiny přewzaća hosćenca „Zum alten Bierhof“ dźakuju so mojim lubym hosćam wutrobnje za swěrny wopyt w mojej dotalnej hosćencarskej městnosći

„Zur Lauenschänke“

z zjednoću z tutym dźakom zdobom přeće, zo bychu mi lubi hosćo swěru też mojemu následnikej wopokazali.

Gertrud Klimkowa.

Smój přewzałoj z wčerawšim dnjom, 24. meje 1935, derje znaty hosćenc

„Zur Lauenschänke“

a prosymoj česćene wobydlerstwo města Budyšina, zy by naju z česćenym wopytom zwjeseliło.
Kaž naju předchadnica, tak chcemoj so też mój stajnje prócować, hosćenc po dobrym wašnju dale zarjadować a přilubimoj, zo naju počesćacych hosći jenož z najlěpšimi pojědźemi a napitkami pohosćimoj.

Fritz Dietrich a mandźelska
přjedy dwórničowy hosćencaf w Dźěžnikecach.

Hosćenc Alt-Heidelberg
w Budyšinje na Rybarskej hasy 33 a. Tel. 3435
ze swojej kuzłotnej kofejowej zahrodu poskića kóždemu serbskemu wopytarjej 200 lětneho hornjołužiskeho swjedźenja najrjeńši přebytk. — Za dobre pojědźe a připitk postaratej so najwědomišćiso serbski hosćencaf
Hermann Ganner a mandźelska

Dobre wino „Liebfraumilch“
dobre čerwjene a słódke wino dostanjeće we
BODEGA na Mjasowym torhošću 7 w Budyšinje

Dirndlowe tkaniny
Wołmjane musliny, indanthren, płóšćiwy krep, beiderwand, bluki krep, Marocain, Bemberg, Fammenkrep, krep-satin
Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim namješće na Hošic hasy čo. 29

Sommerec pjekarnja
w Budyšinje, na Jerjowej hasy 9
poskića strowy, sytny a sylnjacy
wojerski khlěb kóždy dźeń čerstwy
(komisowy)

Dalijowe koruški (Dahlienknollen) na 500 wšelakich družinow
nowoćasne rostliny za kamjentne zahrodki, bohaty wubjerk, na 350 družinow, też přihódnje za zasopředawanje, bohate składy, dobre kulturne rostliny, poskića
Korla Hedusch wulko-zahrodnistwo we Wjazońcy
Neukirch - Lausitz - Ost
Pjeć mjeńšinow wot dwórnišća. Telefon 289 hamt Wjazońca

Puć so zadani . . . . . k tyšerskemu mištrej
Lěhańje a bydlenje kuchinje, polstr. meble w cylku 50
hänchen
na Lubijskej drózy 17 (dom w dworje). Přijimam mandź. požčonki

---

Žonjace klobuki we wulkim wubjerku
přeprasowanje předźěłanje
Serbska hasa 10 w pycharskim domje wot augusta budźe wobkhod znapřeća

---

Tunje drastne tkaniny

Bałmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelska płoš. žida	wot 58 pj.	Žiđźany płat	wot 78 pj.
Wołmjane musliny	wot 95 pj.	Beiderwand	wot 58 pj.

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim namješće na Hošic hasy čo. 29

Tuni wosebity wulětny čah
ze 60 procentami zniženej jězdnej płaćizny
Bože stpěće, 30. meje 1935

wot Zhorjelca do Liberca
(Reichenberg)
z hnydomnym přizamknjenjom do Gablonca a Morchensterna.

Jězbna płaćizna do Liberca tam a sem wot Lubija . 2,10 hr. Wotjědźe 5,18 hodź. z Budyšina. Dojědźe 23,43 do Budyšina.

Wšo dalše zhoniće a rozjasnjace łopjeńko dostanjeće při wšěch wudawańskich jězbnych lisćikow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhadnaj hamtaj statnejé železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

HANOMAG
wóz za zlutniweho, ale też z wumysłenetym a požadźiweho jězdźerja.
Generalne zastupjeństwo za Budyšin, Lubij, Biskopicy
Garagenhof Brückner
W. Meicher w Budyšinje, telefon 2661

BMW Wóz najdiležeho žiwjenja
njedosćahliwy w hospodarskim wužiwanju, dobry za hory a spěšny
Zastupjer. twa: **Pawoł Vogt w Budyšinje** Přisłušanske 6, Telefon 2867

Fa. **Auto-Stelzer** měj. **W. Kiethe**
w Budyšinje na Lubijskej drózy 75. Telefon 2127
Cylindrowe wutočenje, zhotowjenje kolbnow, antowe reparatury
z modernymi specialnymi mašinami a gratami, specialnymi wobrjadnymi dźěłacerjemi wukonjam.
Pomoc w najčežšich padach. **Za kóžde dźěło rukuju.**

Hansa-Lloyd
a Goliath předawarnja
Th. Marczinski w Budyšinje
na Lubijskej drózy 59 Telefon 2931

Wšitke šulske knihi
serbske a němske
dostanjeće
w Serbskej kniharni
w Budyšinje
w Serbskim domje

Hermank w Kamjencu
njedźelu 26. a pónjdźelu 27. meje

Kožowe wurězki
Jadrowe póduše
jara płaćizny hódno pola
F. Heinrich
wikowarnja z kožu
w Kamjencu
nětko na Wojerowskej drózy 8

Kupuju
złote a sćeborne debjenki
noše a widlički, stare pjenjezy atd. po najwyšich cnjow. płaćiznach
Oskar Bröckner rózk. wérow, njerjašemjow (Trauring-Ecki-rózk. Bi dyskeje a Wrótkowskeje hrdle

---

MEBLE
khamory, vertika, komody, łoža z matracami, płyšowe sofy atd. dostanjeće tunjo pola firmy
Marschke
w Kamjencu, Oskar-Müllerowa hasa S :: Rěču serbscy!

Wy budźeće so spodźiwać
hdyž widźiće naš wulki skład!
Wosebje rjanu
mužacu a hólčacu drastu
kupujeće derje z poradźenjom wotrjadnika w specialnym domje
Herm. Müller, krawski mištr
w Kamjencu na Wrótkowskej hasy (Pfortenstr.) 1
Dźěłanske kholowy, jaki pře słónčko we wosebje dobrej kajkosći a hobrskim wubjerku

---

Kóždy Serb čita Serb. Nowiny

Kóžda wječa
hermanski poražak!

3 tafle kremoweje šokolady po 100 g	50 pj.
3 tafle blockoweje šokolady po 100 g	50 pj.
3 tafle połnomlóčn.-worjechoweje šokolady	50 pj.
Połnomlóčn., połnomł.-worjech., połjerne,] kóžd. 100 g	
Połnomlóč.-kićowe-worjechowe šokolady] tafla	20 pj.
Mjatličkowy zlemk	¼ punta 13 pj.
Mjatličkowe morselle	¼ punta 18 pj.
Mjatličkowe placki, běłe	¼ punta 20 pj.
Měšenje za swjatok tydźenja, zawite	¼ punta 20 pj.
Hamburgske měšenje	¼ punta 14 pj.
Maleny	¼ punta 14 pj.
Lodowe bonbony, žawite	¼ punta 18 pj.
Sadowe wafle	¼ punta 18 pj.
Domjace pječwo	¼ punta 18 pj.
Połměšačne kekse, poł ze šokolady	¼ punta 25 pj.
Kofejowe tortki a rózki, waflowe postawy,]	šuka 5 pj.
Šokoladowe cigary, rajsowe bule	

. . . a hišće k tomu 3 proc. rabata

Thams & Garfs
w Kamjencu na Kněžeskej hasy 5

Derje zdźeržany
BMW - WÓZ 750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tunjo na předań.
Bližše zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin

Cigarowy dom Artur Woll
w Kamjencu, na Budyskej dr. 66
ma daloko znate dobre
cigary cigarety tobak
Z ruku dźěłany wity tobak punt wot **1.50** hr.
Zasopředawarjo dostanu twornjowy rabat

Hermann Fischer
rjedźi a barbi chemiscy
drasty, wobleki, banty, wušiwanja, nahłowjace rubiška, šórcuchi
derje a tunjo
Klamy: w Kamjencu pola Maxa Klenki na Budyskej dr. 30
w Budyšinje, na Mołkowej dr. 21

K hermankej w Kamjencu
njedźelu 26. mje / Wobhladajće sebi moje wukładne wokna
Mužace a žonjace lěčne mantle
Mužace a hólčace wobleki
Knickerbockerowe a dołhe kholowy
Gumi owe a kosmičkate mantle
Franc Mrstny na Zwingerskej h. 16
Mój wobchod je znapřeca hamtskeho heitmanstwa

Přiloha k číslu 121

SERBSKE NOWINY

Sobotu 25. meje 1935

K swjedźenjej Łužicy

Kěžor Ferdinand II. přepoda w l. 1635 (30. meje) wobě Łužicy z Pražskim měrom Janej Jurjej Saksemu jako zarunanje za wšě wudawki, kotrež běchu tutemu při podćisnjenju přećiwohabsburkskich zběžkarjow nastałe. So wě, zo so z tym na raz bohate a čile počahi łužiskeho wobydlerstwa z Českej njeroztorhnychu. W cyrkwinskich należnosćach tute, kaž smy to we wubjernym „Přehladze stawiznow wobeju Łužicow", wot w. wuč. Krala na tutym městnje wozjewjenym, čitali, hač do najnowišeho časa trajachu. Hdyž tež měještej Łužicy pod nowymi knjezami z Wettinskeho rodu w běhu lětstotkow hišće wjele ćerpjeć we wójnskich časach, kotrež našu Łužicu jara často domapytachu, tak tola rozumjachu Wettinscy wjerchojo wobydlerstwo dobyć a k sebi sputać. Wosebje serbski lud bě z Wettinskim rodom w běhu časa jara wuzcy zrostł. Dopomńmy so jenož na revolucijny čas w l. 1848/49. Serbscy wojacy to běchu, kiž krala před zběžkarjemi skitachu. Běchu zwólniwi k wšem woporam za swojeho lubowaneho kralowskeho wótca. Kral sebi tutu swěru waželse a ju ze skutkami mytowaše. Tehdy wudachu so prěnje pisane zakonje k skitej serbskeje ludnosće. Haj naslědnik tróna, pozdźiši kral Albert, samo serbscy wuknješe, zo by lepje duši serbskeho luda rozumił. Kelko Serbow běše přistajenych w kralowskim hrodźe hač do najnowišeho časa. Swěra tuchi jednorych serbskich ludźi běše přisłowna. A kak wutrobity běše poměr serbskich wótcincow ke kralowskemu rodej! Jan Smoleŕ, Hórnik, Imiš, Kummer, Rězak a wjele druhich stojachu w najwuźšim zwizku k njemu, a wjele wuznamnych Serbow je so za swoju swěru z najwyššimi wuznamnjenjemi wupyšiło. Kralowski dwór ženje njeje w tom, zo so za derjemśće swojeho luda starachu, ničo wopačneho widźał. Z revoluciju w lěće 1918 so wězo tute zwizki roztorhnychu. K nowym knježićerjam Serbja swojeho konservativneho zastajenja dla počahow njemějachu. Wšě strony, kotrež mějachu knježtwo w rucy, ze zacpććom na serbski lud a jeho wjednikow zhladowachu. Stóž so zjawnje za swój lud staraše a wo jeho prawa so prócowaše, dyrbješe wočakować, zo so w nowinach abo na někajke druhe wašnje w zjawnosći wusměšovaše. Při poměrach, kajkež je w nowej wótčinje mějachmy, bě naš lud z časom sam do najwjetšeje rozkory a skónčnje do zadwělowanja zapadnył. W tajkim stawje namaka nas třeće kralestwo, hdyž swoje knježtwo nastupi. Wulki dźěł našeho luda běše spóznał, zo jeničcy z pomocu nacionalsocialismus je možno wuńć z khaosa, kotryž nam hrožeše a běše so tohodla jemu přiwobrońć. Dźensa wšitcy wěmy, zo je naš kancler a wjednik nic jenož Němsku před zahubu wukhował, ale ze swojimi jasnymi wupraj-nejmi, zo w přichodźe sebi wjacy njeprěje poněmčowanje njeněmskich ludow, też našemu serbskemu ludej dał nowu nadźiju do lěpšeho přichoda. Wšudźe, hdźež su Serbja wuznam jeho słowow spóznali, tam so z najwjetšej česćownosću na njeho spomina a dowěra k njemu z kóždym dnjom rosće. Wězo při tom derje wěmy, zo wšitcy ći, kiž pod powalenym režimom našemu ludej ani pruźki słónca njepopřejachu, hišće dźensa njejsu dorozumili wjednikowe zasady a je najskerje też ženje njedorozumja a tohodla dale nam škodźeć pytaju. My pak wěmy, zo dźensa w Němskej wjednikowe słowa płaća a smy tohodla kruteho přeswědčenja, zo so wšě hišće wobstejace krutoby, kotrež so njeznjeru z wonej zasadu, bórzy naprawja a zo so našemu cyłemu ludej wšě te prawa spožča, kotrež wón trjeba, zo by sebi mohł nic jenož swoju 1000 lět staru kulturu wukhować ale też z wuspěchom dale wutwarić. Serbski lud budźe swojemu nowemu knjezej za to z cyleje wutroby dźakowny a wopokaže jemu we wšěm swoju wupruhowanu swěru. Njech też naš wjednik a kancler ma połnu dowěru k swojim serbskim ludowym towaršam!

Přewodźace słowo k Łužiskemu swjedźenjej

Hdyž město Budyšin w dnjach wot 26. hač do 30. meje 1935 swjedźeń 300lětneho přisłušćenja Łužicy k Sakskej wobswjeći, stanje ło to w połnym wopomnjenju wažnosće tehdomnišich historiskich dnjow léta 1635. S přichšamknjenjom wobeju Łužicow k Sakskej město Budyšin, hdyž běšche prjedy pšes lětstotki, hdyž też w šromadnym swjasku němšeho kraja pod wyšnjoscu cźešeho kralestwa stejało, do połnoznoněmšeho swjasła statow pšeněbže, i potrjehoł potom posdźišo pod wjednistwom Pruskeje sasko němšti stat nasta. Pšchi tym spominamy też na tamny žałostny cźaj njeswěrneho cźerpjenja a njesbože, kiž dyrbješe nasche město w 30lětnej wójnje pšeceźepicź a dopominamy so i hrósbu na to, hdże mója nabožny fanatismus, wjeschowste ženje sa mozu a njeskónćna žeбicźiwosć stat a lud dowjesć, kiž běšche prjedy lětstotki njemyslny na prěnim městnje mjes ludami semje stejał. Sdobom pak so w spómnacu wjeselimy, so tamne hrósbne saničaje wojowanje tola njeje samohło, móz žiwjenja a wolu k žiwjenju w němšim ludze a i tym też niz we łužiskim šerbšim wobydlerstwje stamacź. To pak naš w pšeněswědcenju pobzylnja, so je pšchedwidźiwosć nasch lud k wulkim nadawkam powołała, k nadawkam, kotrež móże jenož lud i tajkej njechabłazej mozu žiwjenja a i tajkej mózej a sasałkej wolu k žiwjenju dokonjeć.

W tutej wosbožazej wěstości město Budyšin wschitkich, kotšiž i blizka a daloka na swjedźeń pšchińdu, najwutrobnischo wita a wě so je swojimi hosćemi we tym pšchesźene, so budźe też tutón swjedźeń w znanjenju wulkeje ludoweje šhromadnosće stejeć, kotraž je dźenża je stuttom wot Boha pózłanego wjednika jako wulki dźiw mjes němšim ludom nastała.

A hdyž w tutym duchu swjedźeń woswjeceźimy, potom nam też móz wurosće, kotruž trjebamy, so bychmy wulke nadawki dopjelnili, kiž je nam wjednik stajsa k lepschemu zyłta, k lepschemu naschoje wužischeje domišny a naschoho lubeho stareho Budyschina!

Dr. Opitz, wyschschi měschćanosta.

Swjedźeński porjad za „Łuźiski swjedźeń" w Budyšinje

Dźenża sobotu, 25. meje, wječor ½9 hodź. so pschi Michalskej zyrkwi historiska hra „Die Rabensteinerin" hraje.

Nutsje njedźelu, 26. meje, so w Pětrowskej zyrkwi w ranschej Bożej słužbje w předowanju na łužiske stawizny spomina. Popołdnja ¾11 hodź. Budyski komorny chór pod nawjedowanjom organista Pětrowskeje zyrkwje Horsta Schneidera duchownu ranschu hudźbu pościći. Popołdnju w 3 hodź. so wołdźelnizy wicźneho a drastoweho swjedźeńskeho cźasu na Žitnych wikach i połodnja měschćanskeho muzeja sjednjaja a na to na Hrowne a Mjasowe torhoschcźo pochodźaju, hdźež so wjesołe wicźne žiwjenje rozwije. — Hižo popołdnju w 5 hodź. so jutsje pschi Michalskej zyrkwi hra „Die Rabensteinerin" hraje. Hra je so na popołdnje pschepołožita, dokelž so wječor wot ½8 hodź. w Krónje donuschnischi wječor wotměje. — Nimo teho steja na jutschischim swjedźeńskim porjedźe namestny konzert na Hlownym torhoschcźu, spěwanje kurrendy, cźelenje.

Póndźelu, 27. meje, so i wustajenźu „Schula a wucźerjo we Łužicy wot 1635 hač 1935" wusnamjenja, kotraž so popołdnja ¼12 hodź. we hłownej sali Technischich wucźerjow pschi Sserbschich hrjebjach wotewri. Wustajenza budźe hač do dnja Bożeho stejcźa, 30. meje, wotewrjena. — Póndźelu popołdnju sarjaduje so swjedźeński cźah dźěcźi. Cźah ½3 hodź. wot Albertskeho namjesta po Karolinej, Bismarckiej, Walskej, Lotzowej dróhi, Kamjentnej haji, Moltkowej dróhi, Saukelnskej haji, Krejzerjej dróhi a Hodschi haji na Žitne wiki poćehnje. Tam ¼4 hodź. politiske, měschćanske a statne wyschnosće młodźinu powitaju. Kommisariski wjednik sakskeho ministerstwa za ludowe wuknjenje Göpert k młodźinje, starschim a wucźerjam poručźi. Na to so młodźina k swjedźenju wjacznemu swjedźenjej na Mjasowe torhoschcźo poda. Wjeczor budźe wulki swjedźeński wječor Budyskich schulow w Krónje.

Heroiske mjena Serbow a Němcow

Podał O. W.

Nihdy naš wjednik, a też nic naše knježeŕske kruhi, ale přeco hišće wšelacy njezdźełani ludźo, husto dosć serbskeho pokhoda, měnja, zo je naš serbski lud mjenje hódny. Zapominaja při tym na to, zo je němski wulki dźěł rańseje Němskeje był serbski, a zo je mócna rěka serbskeje krwje so wulała do cźěła němskeho luda. To pak běše dobra a strowa krej! — Haj, je dosć Serbow, kiž haubicźiwje zatajeja, zo su serbskeho pokhoda, dokelž so boja, zo bychu z wuznaćom k Serbowstwu někak spadnyli.

Pornjo tajkim zabłudźenjam njemóžemy dosć kruće wuprajić, zo je też naš mały serbski lud ariskeho, to rěka sewjerneho pokhoda, nihdy hinak hač němski, haj zo słuša do najbóle čistych ariskich narodow. Ženje njeje so naš narod ze žanym druhim změšał, khiba z němskim! Njewěm, zo by so hdy jedyn Žid w jenej serbskej wsy zasydlił! — Naša serbska Łužica je cyle čisty dwór, cyle čisty kućik zemje! — My Serbja směmy zawěsće swoju hłowu zbłenyć! —

Wo našim ariskim rodźe swědča też naše swójbne mjena. Měnju te, kiž su z najstaršeje, póhanskeje doby, kiž su wumyslene před lětstosacami wot serbskeho naroda a pokazuja jeho znyslenosć, jeho začuća, nahlady a pohódnoscenja. — Je spodźiwno, w kajkej bohatej měrje je so tajkich najstarších serbskich mjenow zachowało hač do dźensnišeho dnja! Někotrychžkuli ani njewě, kajke hordozne, krasne mjeno wón ma. Zwjetša wšak su mjena dźensa tak skepsane, zo nichtó wjacy jich nětuši zmysł njerozumi. — Naš njezapomnity wótčinc Muka a z nim wubjerny znajeŕ Mužakowskeje narcźe, farař Matej Handrik, staj nam we swojich wulkotnych onomatologiskich dźěłach naše swójbne mjena wuložiłoj ze swojim wědźeństwom zakonjow našeje rěče nam jich potajnosće wotkryłoj a nam pokazałoj, kak jara smy my dźensniši Serbja tola zjednoćeni z našimi wótcami. — Z najwažnišim wunoškom Mukoweho dźěła je tón, zo nam poskićuje pohlad do wobstejnosćow a poměrow našeho ludstwa w najstaršej dobje, jako raniša Němska a Serbja wobsydlachu, a sydliša dostachu po swojich serbskich sydlerjach mjena, kotrež hišće dźensa maja! — Tute prastare mjena so hišće dźensa, hdyž też we skepsanej formje, trjebaja! — Z nich pak mózemy sudźić wo dušinym postajenju našich wótcow. —

Też Němcy maja stare swójbne mjena, kiž pokhadźeja z jich póhanskeho časa, a nowiše, kiž su z wulkeho dźěła nastałe pod wliwom křesćijanstwa. — Hdyž naše stare serbske mjena přirunamy ze starymi germaniskimi, spóznawamy hnydom, zo su cyle jenak stworjene, a zo maja cyle tón samsny dušiny raz! — Z tohopak najjasnišo wustupuje jich zhromadny ariski pokhad! Jenož jedyn příklad, zo bych zajim zbudźił za swoje dalše wuwjedźenja! —

Němske swójbne mjeno Vilmar (slawny literarny historik) je cyle to samsne kaž serbske mjeno Wjelemir. Vil = wjele; mar = mir = sława. Potajkim wobej mjenje rěkataj Wjelesławny! Tute prastare krasne serbske mjeno khowa so pod dźensnišimi husto trjebanymi słowami: Wjela, Wjelan. — Nimo mjena Wjelemir pak trjebachu naši wótcowje přeco też formu Wjeleslaw. A wot tutoho mjena su nastałe nětčiše swójbne mjena Wjels, Wels, Willach, Welsk atd. — Stare swójbne mjeno pak je so zakhowało w dźensnišim městnym mjenje Wellmitz. Tak rěkataj wjes pola Lubina a wjes pola Krosna.

Človjek, kiž wumysli mjeno Wjelemir, njeběše po duši nihdy hinaši, hač tón človjek, kiž wumysli mjeno Vilmar. — Woběmaj běše sława z najwjetšim kubłom w žiwjenju! Wobaj běštaj rjekowskeho ducha! Wobaj běštaj zahorjenaj za wyše kubła, hač za potrěbnosće wšědneho cźełneho žiwjenja! — Wobaj běštaj wojowarjej, česćowaćej rjekowstwo, hordźinstwo! —

Też grekski lud ma tajke stare, runje tak tworjene a runje tak rěkace swójbne mjena. — Najdźěłaniši, najwobdarjeniši lud, kiž je założił pokłady naseje kultury! Wjele-mir = Vil-mar rěka w grekskej rěči Peri-kles! — Po tutym sławnym mužu je so mjenowała Periklejska doba grekskeje kultury! — Tu spóznajemy ludnostne přiwuznistwo a zhromadny pokhod němskeho, grekskeho a serbskeho luda. — Pjaz dwěła běše w niech tón sa... y duch, ta samsna wěra, tón samsny nahlad wo swěće a wo žiwjenju! — Pohodla je też cyle bjeze wšeho dwěła, zo je naš lud teho samsneho ariskeho pokhoda a zo je jeho kolěsna stała w sewjeru, po mojim přeswědčenju nad brjohom baltiskeho morja! — A snano su by i serbscy Wićazojo z poslednjej ludowej žołmu, kotraž je so ze sewjera do našeje Łužicy přiwaliła. —

A nětko kedźbujmy na naše druhe stare serbske mjena! — Wšitke su, runje kaž němske a grekske, zestajane z dweju słowow! — Bohumil, Gottlieb, Theophilus! — Dołhe, wjacyzłóžkne mjena su so po času přikročiłe. —

Najwjetši dźěł našich starych swójbnych mjenow je zestajenych ze słowow „sława", druhi wulki dźěł ze słowom „mir", kotryž wšak ma tón samsny wuznam.

Stó chcył hišće nad rjekowskim a wojowarskim duchom našich serbskich wóteow dwělować, hdyž słyši jich sławne swójbne mjena! — Wo žiwjej sławje swědča: Bělosław (Belwitz, Bellschwitz), Borisław (Bensch), Błogosław (Błohašecy); Bógosław, Běrislaw, Bóleslaw, Bronisch, Bralin), Přemislaw, Přibyslaw, Budislaw, Čechoslaw, Deržislaw, Drogoslaw, Dobislaw, Dobrosław, Chwalislaw, Grodoslaw, Gójslaw, Gněvoslaw, Divoslaw, Louislaw, Wjas

Pola Rybakec maja něšto małe

(Wobraſ ſe wßy.)

Ně wſchak ně, ſa dalſchu wokolinu to žadyn ßwětaßlawny podawk njeje. So dženßa pola Rybakez kſchcžiſmu ßwjecža, powěda ßo hižo dny dołho po wßy a w bliſchej wokolinje. Ssu wſchak ſ nimi khětro dołho cžakali. Ludžo ßej někotſi małeho pěkneho hólcžka hižo wobhladachu. A potom hakle, hdyž budže w džěcžazym wosyczku ležecž a Rybakowa abo pěſtoncža budže po wßy jěſdžicž, te druhy wjeßnjenjo ſ wcžipnoſcže do woſa pohladaju.

Ale to je wſcho, ſchtož je móžne. Dalſchi ßwět njeje tola jenož ſa Rybakez małe tu, tón ma druhe ſtaroſcže we hłowje. Szyła je mjes thym tu a tam něſchto małe pſchiſchło, tam ſaßy hórſy něſchto pſchińdže a druhdže je něſchto dnzy po pucžu. A tak to dže wo wßy dale, lěto wot lěta, w žiwjenju to tak je. Jedyn džěl njeße ßo na kěrchow a druhi pſchikhadža.

Pola Rybakez je to wěſo něſchto druhe. Lěta dołho běſchtaj na potomnika cžakałoj. A nětko tu je tón mały pjerach! Tajkile něžny rawß! A koſtocžiwy tón mały Měrcžin hižo je. Ta=ta=ta! Hlejcže, kak ßo ßměje a licžka naduwa!

A kajki kulojty buchanz hižo je. Woprawdže cžěžki jenemu je, hdyž ßej jeho na ruzy wosmjeſch! Kaž tajkej tołſtej kołbaßy ſtej nóžzy. Plaz, plaz, plaz dyrbja wſchak pſchezo ſaßy cžinicž, hdyž jeho do wosyczka połoža a tu malu pjecžeń ležo widža. A ſaßy plaz, plaz, plaz! Wój małej tołſtej nóžzy! Kak mjehkej a něžnej ſtej. Mój jejmjerſch ně, ſchto budžetej dyrbjecž nóžkowacž a běhacž a ſkakacž takle zylicžke žiwjenje!

Hižo ſapocžina ßej něſchto powědacž, tón mały pjerach. Wěſo njeje nicžo roſumneho a dale nicžo hacž „erre=erre=erre“. Ale na kak wſchelake waſchnje wón to pſchednjeße ſ małej njelěpej hubicžku! Ras w tutej toninje, ras w druhej! Druhdy duje ſ wotmachom mjes muſtomaj, druhdy mlaſchka to ſ jaſykom. Pak ſ kulojtej hubicžku, pak ſe ſchěrokej. Pak zyle ſalubowany a pſcheklepany, pak ſaßy wažnje a ſ wulkimaj wócžkomaj! Pak ſaßy zyle něžnje, kaž by po mjehkim ßomocže jěł, pok ſaßy zyle jaknje ſ kopanjom nóžkow a ſ mjetanjom rucžkow, tak ſo ßej bjes džiwa myßla, ſo hnydom ſ wotmachom ſ łóžka wujědže. Tola zyle tak kaž ßo to jemu nadobo hußda. Někotre dny woła a powěda wſcheho dracža dohromady a je fidel hacž do koſcže. Ale druhi džeń njeda ßo ſaßy ſ nim nicžo cžinicž, nima žanych rěcžnych hodžin a móžeſch ſ nim ſapocžecž ſchtož chzeſch, ſ njeho nicžo njewuſknſchiſch.

Ach, njemóža ſe ßłowami wuprajicž, kak ßo nad małym hepjełom raduja a wjeßela! Samjaſcž, haj roſmjaſcž móhli malicžkeho bachowa. A druhdy je khadlicžka zyplkojcžiſchi hacž cži ſtari. To hižo derje wě, hdyž nan ſe ßwojim hłubokim hłoßom rěcži a k wosyczkej pſchiſtupi, a jeho won woſmje abo ſnajmjeńſcha wotwije, ſo móže ſ nóžkomaj wólnje kopacž. To hižo ſtona a rucžzy tyka a powěda a pocžina hižo hłójcžku ſběhacž. Potom je wuſok a wſcho druhe pódlanſke!

„Mužo, nětko pak jeho ſaßy ſawodžej a hladaj, ſo ſpi! Běſche hižo pok ſpizy, ale ně, dyrbiſch jeho ſaßy wubudžicž ſe twojim cžinjenjom. Nó hlej, nětko ßo wěſo puſoli a ſkomli. Ssy jeho zyle ſapłeńcžił!“ — „Ach, njepowědaj dołho! Ty ßama ßy jeho najbóle ſapłeńcžiła. Myßlu, ſo ßej njetrjebamoj nicžo wumjentowacž, pſchińdže=li na to. Njewěrno, mój mały pintaſchko, ty naſch jenicžki lubuſchko. Byrnjež mi pluwanki do mjeswocža duł! Byrnjež mi ſ twojimi nohcžikami hižo nóß roſdrapał!“

Skoro ſchtwórcž lěta budže! Džiwam ßo, kak dny a tydženje ſandu. Tehdom malicžki khadlicžka! Hdyž hiſchcže baba k nam khodžeſche! Hdyž ßo wolijowa lampka zylicžku nóz ßwěcžeſche! Tajkele njebožatko! A nětko hižo tajkile buchanz!

Kak ßo jenož płeńcži w kupańſkej wańczy. Kak ßo da knlecž a wjeŕcžecž, hdyž jeho ſ trjenjom trěja a koſchulku wobłěkaja! Dołho wſchak njetraje a jeho ſcžerpnoſcž je ke kónzej. A nětko je ſaßy cžiſty a cžerſtwy a móže w měrje ſpacž. Aha, najprjedy chze hiſchcže něſchto měcž!

Mohł ßej myßlicž, ſo je džěſcžu takle cžaß dołhi. Naſtajnje tola njeſpi a ke hrajkanju hiſchcže njeje a tak nima nicžo, ſo mohł ßej cžaß ſahnacž. Hdže tež to! Wot maſcže ma cžłowjek džěłacž doſcž, to ßo cžwiluje a dracžuje a prózuje njewuſtajnje. Hlejcže, kelko ſpodžiwnoſcžow ma ßej wobhladacž a je wobdžiwacž! Kak khroble wjerha ſ rucžkomaj! Kak kopa ſ nóžkomaj c prjedy měra njeda, doniž njeje ſe ſahwcžkow won. Hdyž khěts doſcž njeńdže, kak ßo to roſhněwa! Zyle kaž nan!

„Won hižo ſaßo chzeſch, ty mały bachorje? Ale mój hólcžko, nětko nimam žaneho cžaßa! Dyrbju tola ſchaty won ſpowěſchecž a wobjed waricž a wſcho druhe cžinicž. Schkoda, ſo wowka wjazy žiwa njeje, kiž mohła ßo zylicžki džeń ſ tobu ſaběracž. Mój jejmjerſch ně, tajkule kſchiwu hubu tehodla ſcžahujeſch? Nó, tak jeno pój, mój ßłódki pintaſchko, mamka dyrbi hižo ßej telko cžaßa wſacž. Tak jenož pój, mały pjeracho, khěts kuſk cže popěſtonicž!“

Sswójby bjes džěcži nimaju ani ſdacža, kelko prózy a džěła je ſ tajkimi małymi cžłowjecžkami, dołhož njejßu ſ najhórſcheho won. Kelko macžeŕneje luboſcže a ſcžeŕpnoſcže, kelko ßebjeſaprěcža a ßwědomitoſcže je trěbne! Kak ßo macžeŕna luboſcž hori. Tola ßwět ßej njemóže pſchedſtajicž to wjeßele a ſbože, kotrež tajki malicžki ſemjańk do domu pſchinjeße. Dokelž to wſchitko wukonju ßo mjes ſchtyrjomi murjemi. Najhlubſcho w ſtarſchiſkej a pſchede wſchěm w macžeŕnej wutrobje!

Cyrkwinske powěsće

Njedželu Rogate, 26. róžownika a Bože ſtpicže, 30. róžownika 1935.

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi ſměje farař Paul rano ½7 hodž. ſpowědž a Bože wotkaſanje; ½8 hodž. ſměje farař Große ßwjedžeńſke kemſchenje pſchi ſkładnoſcži „Lužiſkeho ßwjedženja“ (300=lětneho ßwjedženja Lužizy); zyrkwinſka hudžba. Dop. ¾11 hodž. duchowna rańſcha hudžba pſchi ſkładnoſcži „Lužiſkeho ßwjedženja“; ſkładby ſa khór a piſchcželе wot Bacha, Schütza a Prätoriußa. Hudžbu wuwjedžetaj Budyſki komorny khór a organiſt Pětrowſkeje zyrkwje Horſt Schneider. Programmy ßu pſchi zyrkwinych durjach doſtacž. Pop. w 3 hodž. ſměje farař Paul kſchcženja. — W Marijnej a Marcžinej zyrkwi ſměje farař Schneider dop. w 9 hodž. ßwjedžeńſke kemſchenje ſa młodžinu a džěcži (ſoloſpěw). — W Tuchoŕſkej zyrkwi ſměje farař Schneider wjecžor w 6 hodž. wjecžornu nutrnoſcž. — Krajna ſběrka ſa němſki ſkutk na evangelſkich mužoch. — Bože ſtpicže ſměje w Pětrowſkej zyrkwi rano ½7 hodž. farař lic. theol. Ludwig ſpowědž a Bože wotkaſanje, ½8 farař lic. theol. Ludwig prěduje (Bachowa zyrkwinſka hudžba). Pſchip. w 12 hodž. ſměje farař Paul ſpowědž ſa cžělnje ſadžěwanych. Pop. w 1 hodž. ſměje farař Paul kſchcženja. — W Marijnej a Marcžinej zyrkwi dop. w 9 hodž. farař Paul prěduje (zyrkwinſka hudžba). Krajna ſběrka ſa mißijonſtwo mjes póhanami.

S **Delnjeho Wujeſda.** Njedželu rano we 8 hodž. ßerbſka a dop. ½10 hodž. němſka Boža ßlužba; vikar Adler. — Bože ſtpicže rano we 8 hodž. ßerbſka a dop. ½10 hodž. němſka Boža ßlužba; vikar Adler.

S **Hornjeho Wujeſda.** Njedželu rano we 8 hodž. němſka ſpowědž, dop. ½9 hodž. němſke prědowanje, w 10 hodž. kemſchenje ſa pacžeŕſke džěcži 7. a 8. ſchulſkeho lěta (wopyt je winowaty). Sběrka ſa ſwonkowne mißijonſtwo. — Bože ſtpicže rano we 8 hodž. němſka ſpowědž, dop. ½9 hodž. němſke prědowanje.

S **Huſki.** Njedželu dop. ½9 hodž. němſke prědowanje, w 10 hodž. džěcžikemſchenj. Pop. ½2 hodž. kſchcženja. — Bože ſtpicže dop ½9 hodž. němſke prědowanje, pop. w 3 hodž. mißijonſke towaŕſtwo w Ryczez piwaŕni.

S **Ketliz.** Njedželu rano ½8 hodž. ßerbſka ſpowědž, we 8 hodž. lěßna Boža ßlužba w ſkale (farař Eckelmann), dop. ½9 hodž. ßerbſka Boža ßlužba a w 10 hodž. němſka Boža ßlužba (farař Wyrgacž). — Bože ſtpicže rano ½8 hodž. němſka ſpowědž (farař Kanig), dop. ½9 hodž. němſka Boža ßlužba (farař Eckelmann). Sběrka ſa mißijonſtwo mjes póhanami. Dop. w 10 hodž. Boža ßlužba ſa džěcži (farař Kanig).

S **Wjelecžina.** Njedželu rano we 8 hodž. němſka ſpowědž, dop. w 9 hodž. němſke kemſchenje. Sběrka ſa evangelſki ſkutk na mužoch. Dop. ½11 hodž. džěcžikemſchenje. — Bože ſtpicže rano ½8 hodž. ßerbſka a dop. w 9 hodž. němſka Boža ßlužba. Sběrka ſa Lipſcžanſke mißijonſtwo mjes póhanami. Khór džěcži ſpěwa.

S **Mojerez.** Njedželu dop. w 9 hodž. němſke kemſchenje, duchowny Müller; ½11 hodž. ßerbſke kemſchenje a Bože wotkaſanje, duchowny Wowcžeř; pſchip. we 12 hodž. ßerbſke a pop. w 2 hodž. němſke kſchcženja duchowny Wowcžeř. — Bože ſtpicže dop. w 9 hodž. němſke kemſchenja, duchowny Müller, ½11 hodž. ßerbſke kemſchenje, vikar Klöſſin.

S **Wulkich Sdžarow.** Njedželu dop. ½9 hodž. ßerbſke kemſchenje we Wulkich Sdžarach, w 10 hodž. němſke kemſchenje we Wermighoffje. — Bože ſtpicže dop. ½9 hodž. ßerbſke kemſchenje, ¾10 hodž. němſke kemſchenje a ¾11 hodž. džěcžikemſchenje we Wulkich Sdžarach.

Katolske cyrkwinske powěsće

5. njedźela po jutrach, 26. meje 1935.

Tachantska cyrkej. Rano 5,45 hodź. Boža mša, dop. w 9 hodź. wulka Boža mša z prědowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom, w 19 hodź. mejski nyšpor z prědowanjom. Přiležnosć ke spowědźi: Sobotu 18—19, 19,30—20,30 hodź., njedźelu rano 5,30—6,30 hodź., dop. w 9 hodź., srjedu 18—19 hodź., štwórtk rano 5,30—6,30 a dop. w 9 hodź. — Bože stpěće, 30. meje rano 5,45 hodź. Boža mša, dop. w 9 hodź. pontifikalny hamt z prědowanjom, w 14 hodź. nyšporna pobožnosć z požohnowanjom, w 19 hodź. mejski nyšpor z prědowanjom. Mejske nyšpory: póndźelu, srjedu, pjatk 19,30 hodź. — **Serbska cyrkej.** Přiležnosć k spowědźi pop. w 3 hodź. spowědź za dźěći, w 6 a 8 hodź. za dorosćenych, njedźelu rano ½8 hodź. němska spěwna Boža mša z prědowanjom, dop. w 9 hodź. serbska spěwna Boža mša ze serbskim prědowanjom, dop. w 11 hodź. šulske Bože słužby z prědowanjom, w 1 hodź. serbski nyšpor, wječor w 7 hodź. němski mejski nyšpor. Bože mšě wob tydźeń rano w 6 hodź. Wječor ½8 hodź. mejski nyšpor. Božo mšě wob tydźeń rano w 6 hodź. Wječor ½8 hodź. mejski nyšpor porjadnje serbski a němski. Stwórtk (Bože stpěće) Bože słužby kaž njedźelu, wječor w 7 hodź. mejski nyšpor, potom swjata hodźina.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Anläßlich der 300=Jahrfeier wird die **Polizeiſtunde** für den Stadtbezirk Bautzen in der Zeit vom 26. 5. (d. i. Nacht vom 26. zum 27.) **bis 30. 5.** (d. i. Nacht vom 30. zum 31.) **aufgehoben.**

Der Oberbürgermeiſter — Gewerbeamt — Bautzen, 23. Mai 1935.

Schmückungswettbewerb zum Feſt der Lauſitz in Bautzen.

Die für den Wettbewerb geſchmückten Häuſer werden am Dienstag, den 28. Mai, 16 Uhr, von den Preisrichtern beſichtigt. Bis dahin müſſen die Schmückungsarbeiten alſo beendet ſein, da halbfertige Arbeiten von den Preisrichtern nicht berückſichtigt werden können. Auf die am 18. Mai bekanntgegebenen Richtlinien wird nochmals hingewieſen.

Bautzen, am 24. Mai 1935. Der Oberbürgermeiſter.

sław, Jarosław, Stanisław, Swětosław, Swójsław, Wadisław, Wěrisław, Wjacsław, Ładisław, Lubosław, Lutcsław, Mječisław, Měrosław, Miłosław, Prawosław, Přibysław, Radosław, Ranisław, Rodisław, Zemisław. Kajke su krasne połnohłosne mjena! A wšitke so hišće dźensa naložuja, kaž su so zakhowałe w městnostnych mjenach wot wjacy hač tysac lět. — Za to jenož někotre dopokazy, hač runjež mohł to z kóždźičkim mjenom dopokazać. — Kajki je to něhdy stary serbski rjek był, kotremuž su dali mjeno Swětosław! Tajki je założił wjes w Kalawskim wokrjesu, kotraž dźensa rěka po nim Swětow, hamtscy pak Zwietow. Swójbne mjeno Swětosław pak rěka dźensa Schwetosch, Swietozch, Zwietzch, abo skrótka Sweto, Schweto, Schwetko a podobnje. — Znaju němskeho lěkarja z mjenom Schwetasch, kotrehož prjedownicy su so dawno přeněmčili, a sławneho němskeho nakładnika tutoho mjena. — W nimaj ćeče něšto krewje, kotraž je jeju prawótcej dopomhała k mjenej Swětosław (Weltruhm). — Z błyšćatymaj młodymaj rjekomaj staj zawěsće byłoj, kiž staj rěkałoj Jarosław a Ranisław. Jaro = rano = zahe! W młodych lětach staj sebi dobyłoj wulkotnu sławu. Zawěsće staj so wuznamjeniłoj ze swojej khrobłosću jako wojownikaj w bitwach! — Tajki Ranosław je założił w Kalawskim wokrjesu sydlišćo, kotrež serbscy rěka Rań a hamtscy Groß-Räschen, a druhi tajki młody rjek je so zasydlił pola Lubina w Rańschowje, hamtscy Treppendorf; a třeći je założił Rańšow pola Kalawy, hamtscy Ranzow. — Jako swójbne mjeno pak klinči dźensa Ranosław: Ranisch (kóždy hnydom widźi, zo je to skróćenka wot Ranisław!), Röhnisch, Renisch, Reinisch, Reinsch, Renš, Ranischk, Reinschke a tak dale! — Kóžda łužiska abo sakska adresna kniha podawa wam nošerjow mjen, potajkim Ranisławow z črjódami! — Hišće wjele bóle je w našej krajinje rozšěrjene něhduše rjekowske mjeno Wiacsław, abo delnjołužiscy Wěcsław! — Po delnjołužiskim mjenje Wěcsław su so wutworiłe dźensniše mjena Wetzlich, Wetzke, abo jako majkankak Wěnc, Wěnk, hamtscy: Wenz, Wenzke, Wenzig, Wenke, Wenko, Wenka, Wento, Wentig, Wäntig, ale tež Witzel, Witschel a wjele druhich. — W Bezkowskim wokrjesu leži wjes z mjenom Wěcsław, hamtscy Wenzlow.

Z najsławnišim němskim rjekom, wšitkim němskim młodźencam drohim, je Siegfried. Dźensa ma mjeno formy Seifert, Sievert a dr. — Němski Siegfried je tón rjek, kiž swoje dobyće, swoju sławu přisporja! — Tajkeho krasneho rjeka mějachu tež naši wótcojo. Přisporjenje = wit; tak nasta mjeno Witosław abo Witomir! — To je cyło to samsne kaž Siegfried! — Witosław rěka dźensa hamtscy Witosch, Witasch, Wetzsch, abo skróćene Wit, Witte, abo powjetšene Witak, Witko atd. Pola Žarowa leži wjes Witcyn, hamtscy Witzen, kotruž je tajki serbski Siegfried założił. — Z najsławnišim skutkom wulkeho rjeka Siegfrieda pak běše, zo je hobrskeho zmija zabił. — Tež naši serbscy prawótcojo znajachu tajkeho rjeka, kiž je ze zmijom wojował a jeho moril. Rěkachu jemu Smokomor. Smok je staroserbske słowo za zmija! — Mor wězo přińdźe wot morić! — Tajki serbski Smokomor abo Siegfried je założił wjes Smochćicy pola Budyšina, hdźež je dźensa měšniski seminar Mišnjanskeho ordinariata! — Dopominam so na to, zo je něhdy, hdyž je so tutón wustaw załožił, naš sławny rěčespytnik konsistorialny rada Kral w narěči při hosćinje na to spomnił. — Wysocy hosća su so tehdy zawěsće spodźiwali! — Wjes Smječkecy pak je snano założił Smokowy syn, kotremuž rěkachu Smječk. — Mam přećela z mjenom „Smok“, kiž pak njemohł žaneho smoka morić, a znajach w Lipsku wěsteho Smječka, kiž běše z woprawdźitym smokom! —

Přibysław je wězo rjek, kiž na sławje přibywa. Jeho mjenowi bratřa su mjez nami Preibsch, Pschibisch, Pſchizſch a druzy. Mjeno běše něhdy jara lubowane pola serbskich wjeŕchow a je so zakhowało jako městne mjeno w Braniborskej marcy, hdźež so po nim rjanej měsće Prenzlau (Pśibysław) a Pritzwalk (Pśibysławk) mjenujetej. — Znate łužiske mjeno je Mirosch, Mieritz, Miertzsch a podobne. — Słowo je natsało z mjena Měrosław, to je rjek, kiž sław, to je rjek, kiž sławu lubuje. Wězo so mjeno měr lubuje, za měr skutkuje. Mjeno je so zakhowało we wjacorych městnostnych mjenach, kaž Měrkow pola Gubina a Khwaćic., hamtscy Merka, abo Měrjow, hamtscy Melaune pola Zhorjelca, abo Měrc, hamtscy Merz w Bezkowskim wokrjesu. — Do rozšěrjenych swójbnych mjenow słuša dźensa Radykhowa pod skepsanymi formami. Radysławojo su Radesch, Radisch, abo z pomjeńšenjom Rašik, Rach, Rache, abo z majkanku Rachula, Rachela, Rachel, abo z druhim přikróćenjom Rado, Rade, Radik, Ratko (stary sławny paedagoga!), Rodig a dr. — Wjele je wjesnych mjenow, w kotrychž mjenuju jenož Radšow pola Gubina, hamtscy Ratzdorf, Raduš pola Wětošowa, Radlow pola Bjeskowa, Radochlice pola Kalawy, hamtscy Rettchendorf.

Rjekowske mjena, kiž su zestajene ze słowom „sława“, pak maja pornjo sebi jich nimale runje telko, kiž su zestajene ze słowom „mir“. — Mir je staroserbsko słowo za „sława“ Podam tu zaso jenož wuběrk: Bogumir, Chotimir, Strěgomir, Sudomir, Sulimir, Tešimir, Tolimir, Trěbomir, Wojmir, Mojmir, Lubomir, Swójmir, Zitomir, Radomir, Datomir, Budomr, Tugomir, Vitomir, Jaromir, Bělimir, Wjelimir, Nětomir, Drogomir, Těchomir, Kazimir, Tichomir a druhe.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Hospodařski kučik

Što ma rataŕ při wěcywustojnym pěstowanju běrnow wědźeć?

Hłowne dźěło wobsteji w tym, zo so do skhadźenja běrnow wša njerodź dospołnje mući. Dokelž běrny hakle při 10 stop. Celsija dźeńskeje temperatury rosć počinaju, traje to přeco wokoło 3 njedźele, prjedy hač so prěnje kikry pokazuja. W tutym času ma so z pilnym wobdźěłanjom zemje docpěć, zo by so prawje wjele powětra do hłubšich worštow pódy dobyło.

Njezależi na tym, hač so běrny před skhadźenjom najprjedy do rynčkow wujźedźa a potom wlóča abo ženož z brónjemi wobdźěłaja. Hłowne při tym je, zo na wo to postaramy, zo zemja stajnje dźěła.

Kaž je snate, tworja běrny pod zemju halžki a nowe płody njerostu při korjenjach, ale su sylne wupuchliny na kónci tutych podzemskich halžkow. Dokelž so tu njedyrbi wo koruški, ale wo podzemske halžki, je tohodla jara trěbne, zo ma powětr přistup. Stóž je tuto wumělnjenje za poradźenje běrnow napimnyl, njebudźe nihdy zmylki we wěcywustojnym wobdźěłanju běrnjacych polow činić.

Młode běrny móża so na kóždej běrnjacej rostlinje hakle potom tworić, hdyž so z wobdźěłanjom pódy trajnje přistup powětra amóžni.

Dyrbimy tohodla brónje wužić, kotrež rynški hłuboko zwlóča, wězo so při tym njesmě morwa spódnja zemja zwuwlóčić. Za pozdźiše wobjězdźenje drje su nětko wšudźe khmana radla k rucy. Z tutym wobjězdźowanjom so spódnje halžkowe kikry z dobrej mjelnej zemju přikryja, a móża so k tak mjenowanym podzemskim kiješkowym kikram wuwić, kotrež dobry běrnjacy wunošk zarućuja.

Wosobje njech so tu hišće na to pokaza, zo so při wobjězdźowanju nima zemja k rynčkam přitłóčić, ale ma mjelnje spódnje halžki zakrywać. To ma so wosobje při čežkej pódze wobkedźbować, kotraž při mokrym wjedrju maza. Skoda by při tym wjetša była hač wužitk, dokelž powětr w tutym připadźe nima přistup.

Mjetanje wumělskeho hnoja móže so při běrnach z najlěpšim wuspěchom tež hišće stać něšto dujow do skhadźenja. Při dołhim rosćenju a při trajnym wobdźěłanju běrnow hač do kćenja je zapozdźene hnojenje z kalijom přeco hišće wužitne. Kali, kiž wodu rozpušća, rozdźěli so lohko w zemi. Syrnowy kali (schwefelsaures Kali) je za běrny wosebje wužitny, mjez tym, zo kainit chloroweho wobsaha dla škodźi běrnow (mučku) pomjeńšuje. Najwyššu potrjebu na kaliju maja běrny hakle w času kćenja.

Tak ruče hač běrny skhadźeja, so radźi, je hišće raz wobjězdźić. Z tym so docpěje, zo so přikazne hnoje hač k běrnjacym wupuchlinam (kulkam) stłóča. Něhdźe 4 dny po skhadźenju so rynčki překi zwlóča. Wob čas pak ma wobjězdźowanje rynčkow so wospjetować, jenož na tuto wašnje so běrnam we dosahacej měrje powětr přiwoborća a woprawdźity wunošk so zwěsći. Tak ruče hač běrny krótko počinaju, ma wobdźěłanje přestać. Z tym by so jenož škody načiniło. Rostliny potom trjebaja na kóždy pad dospołny měr.

Wo hłownych běrnjacych khorosćach njech so tu hišće sćěhowace spomni.

Mosaikowa khorosć so na tym spóznawa, zo so žołte blečki na zelenych łopješkach pokazuja. Łopješka su faldate a na kromje zawinjene. Je to nalykowaca khorosć, tak mjenowana virusowa khorosć. Łopjenowe wši ju wot rostliny k rostlinje a běrnami na přichodn rostliny dale přenjesu. Běrny při tym wostanu małe a wunošk je wot lěta k lětu mjeńši. Dalša khorosć je čornonohatosć (Schwarzbeinigkeit). Při tym pokazuja so zawite a nałoł barbjene łopješka. Spódni dźěl stwjelcow je běrny. Khorosć nastanje z batkerijemi, kotrež ze zemja do poškodźenych sadźeńkow so dobywaja. Najznačiša pak je tak mjenowana běrnjaca khorosć (Krautfäule). W juniju/julju bywaju łopješka na kónčku bruno blakate. Na spódnim boku łopjena su blaki z běłej kromu wobdate. Jedna so tu wo hribowu khorosć. Při suchim wjedrju su tute městna čorne a łamaja so kaž sklenca. Łopjena wotemrěwaju a rozpadawaju. Z hribowych nitkow dobywaja so skhadźeńki do zemje a do młodych běrnow, hdźež přez symu wostanu.

Z tutymi třomi khorosćemi su wunošk sylnje pohubjeńuje. Ze symjeńtnymi běrnami so khorosć přeco zo do noweho lěta přenjese. Tak ruče hač so khore rostliny na běrnjacych polach nadeńdu, maja so tak ćěsnje hač móżno wuzběrać a zelo z polow wotćinić.

Dr. Mosig.

Našeho bura hordosć je silo za zelenu picu z našeho drjewa

Wójnske a powójnske lěta su nas wučiłe, zo ma so ratarstwo po możnosći spěchować, połěpšeć a jeho produkcija po możnosći so potuńšć. Wjacy a tuńšo ma so płodźić, zo bychmy z wukrajom, kotryž tuńšo dźěła, so měrić móhli. Z mnohosće poskićowanych a doporučowanych radow a srědkow dyrbimy wuzběhnyć silo z **drjewa dźěłany.** Drjewo je najstarše a najkrućiše sudobjo za kisanje, njech je to za paleńje palenca, piwarńje, za přihotowanje wina atd. Drjewo so z tutymi lohkimi kisalinami a kisało wobahowacej wodu přesadźi, mjez tym so tute na cement a worcl ničicy skutkuja. Tohodla wróćo k doremu staremu, k drjewu z našich lěsow, z našeje domjiny. Z nakładźenjom zeleneje picy chcemy wšitke wotbytki wotstronić, kotrež při synach, tež při najlěpšim wjedrje wokoło 40 proc. wučinjeja, a při dešćowacym wjedrje samo 80 proc. docpěja. Što nam pomha wubjerny wobstatk zeleneje picy, hdyž widźimy, kak nam při hroznym wjedrje hnije abo ju do bróžnje pol suchu wozymy a parjenju abo pleśniwjenju zadźěwać njemóžemy. W lěće dostawa skót čerstwu zelenu picu ze wšěmi słódnymi zeźiwjenskimi srědkami a vitaminami, z čimž so jeho wunošnosć na mloku a mjasu powjetši. Po tutej wubjernej zelenej picy w lěću přińdźe w zymje hubjene, zdźěła napłósniwjene syno a wotawa a tam, hdźež hłód hišće njeje změrowany, tež słoma, kotraž měła lěpje spody brjucha přiń. Najnowše přepytowanja su dopokazałe, zo pica ze silow ma zeźiwjenske srědki bóle zhusćene, kotrež su strowše a za žołdk a tohodla hi-

Hospodařski rozhlad

Sobotu, 25. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,486	100 pólak. złotych	46,76
1 jendźelski punt	12,26	100 čěskosł. krónow	10,33
100 šwajc. frankow	80,30	100 franc. frankow	16,36

Barlinska burša 24. meje. Posłup kursow na aktiwnych wikach wčera dale traješe, hdyž tež běše tempo trochu bóle pomały. To zależi na tom, zo so publikum bóle wróćo dźerži a so jeno na kupje jenož na konto „Sperrmarkow" bóje. Kaž dotal kupuje wukraj tak mjenowane cjeńše hódnoty. So móża pschi tajkich wurjadnych powyšenjach kursow tola tež sama spěšnje spadnyć, móżemy spóznać na Salzdefurth, kotrejž wčera wo 5,5 proz. popuščachu. W zwiku wučinjachu dobykli 0,5—1 proz. W dalšich běhu běše wobkhod wo wjele měrnischi. Na rentowych wikach běše dale cichu.

Barlinske žitne wukmowiki. Tež na poslednich žitnych wikach tuteho tydźenja njepschekrocichu wobkhody mjeńšy wobkhodow, kotrejž sćahowachu ke kupcu wschědnje potrjebu. Jenož za pschenicu je trochu lěpše napraschowanje. Wosebje běše za pschenicu, bohatej na lěpiku, sajim. Za rožku njejsu so wotbytowe poměry polěpschiše. Jenož mjenische a krótše mtuny wo probinaj kupuja, so bychu swoju potrjebu krył. Wowš je dale jenož za snate wumělnjenja dostać. Pizowanišći jačmjeń so jenož w cjeńšich druźinach, za kotrejž so pschirażi žadaja, policija. Jačmjenje za piwarnje a za industriju, kaž tež muki maja měrny wobkhod.

Wjezera płaćejsche w Barlinje zentnar

pschenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožki R 8: 8,90 hr., R 11: 8,45 hr., — jačmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowša H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Wiki w Shorjelzu.

Pschenica (100 kilogr.) 20,20 hr., rožka 16,20 hr., jačmjeń, nalětni 16,60 hr., jačmjeń, najmyšli 16,10 hr.; wowš 15,50—16,20 hr., běrny, zentnar 2,35 hacž 2,55 hr., butra, kuš 73 pj., jeja, šćuka 8—9 pj.

Twora		Němski wuplod: Najniša płaćizna	Najwyša płaćizna	Wukrajny wuplod	Twora		Němski wuplod: Najniša płaćizna	Najwyša płaćizna	Wukrajny wuplod
		pj.	pj.	pj.			pj.	pj.	pj.
Boby (Buny)	punt	—	—	—	Solotej	kapěk	10	18	—
Hroch	»	—	—	—	Šćerbak	»	—	—	—
Kórki za solotej	»	55	60	—	Kosćadk	punt	—	—	—
Kórki k nakładź.	»	—	—	—	Selerji	šćuka	10	40	—
Kórki (žonop.)	»	—	—	—	Selerji	punt	—	50	—
Sydrjoty kał	šćuka	30	80	65	Łoboda	»	18	25	—
Běły kał	punt	—	—	—	Rapunelki	»	—	—	—
Čerwjeny kał	»	—	—	—	Tomaty	»	—	—	75
Wirsingowy kał	»	—	—	—	Cybla	»	—	—	20
Pupkaty kał	»	—	—	—	Hromak	»	20	55	—
Zeleny kał	»	—	—	—	Krěn	»	—	60	—
Kolrabi (mład.)	št.	15	30	—	Champignony	»	—	150	—
Kolrabi (stary)	pt.	—	—	—	Čerstwe hriby	litr	—	—	—
Karoty	wałčk	—	20	—	Sušene hriby	litr	40	60	—
Karoty	punt	15	25	—	Dobre jabłuka	punt	40	50	60
Korjeń/pětršylky	»	—	20	—	Jabłuka k warj.	»	20	30	—
Porej	»	—	20	—	Dobre kruški	»	—	—	—
Radiski	wałčk	05	10	—	Kruški k warj.	»	—	—	—
Rjetkoj	šćuka	03	15	—	Wišnje	»	—	—	—
Rjetkoj	punt	—	10	—	Słowki	»	—	—	—
Rjewjeń	»	—	15	—	Brěski	»	—	—	—
Čerwjena rópa	»	—	10	—	Wino	»	—	—	—
Kulrepa	»	—	—	—					

Drobnowulkowańske płaćizny w Budyšinje

25. meje 1935 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja.

Twora		najniše płaćizny hr.	najwyše płaćizny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,50	1,80
Ćelace mjaso	1 kg	1,50	1,80
Skopjace mjaso	1 kg	2,00	2,20
Swinjace mjaso	1 kg	1,60	1,80
Tukrajny swinjacy šmałc	1 kg	2,00	2,20
Pšeńčna muka	1 kg	0,38	0,56
Ržana muka	1 kg	0,34	0,36
Khlěb	1 kg	0,25	0,27½
Jědźne běrny,	1 kg	0,08	0,10
Rajs	1 kg	0,28	0,80
Hroch	1 kg	0,56	0,84
Soki	1 kg	0,40	0,90
Amerikanski swinjacy šmałc	1 kg	—	—
Sušeny połc	1 kg	—	2,00
Dobre mloko	1 ltr.	0,22	0,24
Jědźna butra	1 kg	2,84	3,20
Jeja	šćuka	07	09
Jědźne buny	1 kg	0,38	0,40
Cokor, drobny	1 kg	—	0,76
Petrolej	1 ltr.	—	0,44
Kamjeńtne wuhlo (domjace)	1 ctr.	—	1,75
Brunicowe briketty	1 ctr.	—	1,15

Wólne płaćizny w Budyšinje.

25. meje 1935.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozumja. Najlěpše twory so hišće wyše płaća.

Předmjet		najniša płaćizna hr.	najwyša płaćizna hr.
Pšeńca, 76-77 kruta płaćizna	50 kg	—	10,80
Pšenica —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Rožka, 71-73 kruta płaćizna	50 kg	—	8,20
Rožka —— kruta płaćizna	50 kg	—	—
Ješmjeń, lšny	50 kg	—	—
Jačmjeń, nazymski, 2rjadkaty	50 kg	—	—
Picowański jačmjeń 59-60 kg	kr. pł.	—	8,20
Wowš 48—49 kg kruta płać.		—	7,95
Wowš	50 kg	—	—
Rapa	50 kg	—	—
Běrny (wewulkowlkow.) najn. pł.	50 kg	2,55	2,75
Běrny (w małowikowanju)	50 kg	3,55	3,75
Syno	50 kg	—	4,50
Słoma z mašinu młóć., pras.	50 kg	—	2,75
Słoma z mašinu młóć., k zasł.	50 kg	3,00	3,25
Słoma z cypami młóćena	50 kg	—	—
Butra	1 kg	3,00	3,10
Jeja	1 šćk.	0,07½	0,08
Pšeńč. muka Type 502	50 kg*	—	16,95
Pšeńčna muka Type 790	50 kg	—	15,45
Ržana muka Type 997	50 kg*	—	12,40
Pšeńč. wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	6,50
Wikowańske pšeńčne wotruby	50 kg	6,75	7,00
Ržane wotruby wokrjes. młyn.	50 kg	—	5,80
Wikowańske ržane wotruby	50 kg	6,00	6,20
Husy	1 šćk.	2,00	4,50
Prosata 973 štuk	1 šćk.	15,00	25,00

(Swinjace wiki běchu srěnje.)

Płaćizny rězneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

24. meje 1935 Płaćizny po cent. a złot. hriwnach

Skótne druźiny a woznamjenjenja:

Woły: 520.

Wołowe mjasne, wukormjene, najwětšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět 41

Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . . 40—41

Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše . . 35—39

Mjenje picowane wšěch starobow . . . . . 31—34

Byki: 619.

Wołowe mjasne, wurosćene, najwětšeje rězneje hódnosće 40—41

Wołowe mjasne, młódše . . . . . 38—40

Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše . 31—36

Špatne . . . . . 28—30

Jałojcy a kruwy: 1564.

Wołowe mjasne, wukormjene kruwy najwětšeje rězneje hódnosće . . . . . 37—39

Wołowe mjasne, wukormjene jałojcy najwětšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět . . . . . 29—35

Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy . . . . . 22—28

Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy . . 15—21

Mjenje a špatnje picowane . . . . . —

Celata: 1944.

Najlěpše wukormjene (1. družiny) . . . . . 53—62

Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.) . . . . . 47—52

Špatne (3.) . . . . . 35—45

Wowcy: 3845.

Młódše a starše wukormjene (5. družina) . . . . . 33—35

Starše wukormjene (6.) . . . . . 30—32

Mjenje wukormjene (Märzschafe) (7.) . . . . . 23—28

Swinje: 11 713.

Wołowe mjasne, wos. rasow a jich křiżej., hač do 1½ lět stare —

Wukormjene . . . . . 46—47

Mjasne . . . . . 45—46

Špatne . . . . . 43—44

Rancy a kundrosy 46

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	24. 5.	23. 5.		24. 5	23. 5.
Pšeńca	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10,5-11,7
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmeń now.	—	—	mšdre lupiny	8,00-8,75	8,00 8,75
ječmeń, nal.	—	—	žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wowš	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšeńč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23 00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrni. kruški	8,90	8,90
ržane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps			ržana słoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšeńč. „		
lane symjo	—	—	wowsna „		
pohanski	20,0-22,0	20,0 22,0	ječna „		

Płaćizna za pšeńcu za wupłodźenja 8: 204.0 9: 206.0

Płaćizna za rožku za wupłodźenja 8: 164.0 11: 169.0

Płaćizna za ječmjeń za wupłodźenja 7: 164.0 9: 169.0

Płaćizna za wows za wupłodźenja 9: — 13: 167.0

šče wjetšu wunošnosć zaručeja, hač při zelenej picy. Dotal mějachmy w lěču přebytk na zeźiwjeńskich srědkach a w zymje běchu njedosahace a spore a tohodla dyrbjachmy w lěču docpěte lěpšiny w zymje zdźěla zaso woprować, dokelž njemóžachmy so wot starych zasadow, kotrež su w ratarstwje dawno přeščinjene, dźěliž. Žně, kotrež su nam narostle, dyrbimy za zymu po možnosći bjez škody znjeć a wukhować, štož najlěpje so stawa w drjewjanym silu, kotryž ma so tak zamkać, co dymy, kotrež so w nim tworja, njepřepuśća, a kotrež wše žadanja, kotrež so na tutym polu činja, dopjelnja. Wšitke wobmyslenja, kotrež so nětkhy wuprajachu, su zestarjene, tak zo dyrbi so kóžda silaža poradźić, hač so wona z cokorom abo z přidawom kisalinow abo z druhimi srědkami přewjedže. Z přěnim wumělenjom je dospolnje kruće zamknjene drjewjany silo, kotryž dymy njepřepušća. Powjetšenje picoweho wunoška je za kóžde předewzaće jara wuznamne, wosebje pak za naše srjedźne a mjeńše hospodarstwa, kotrež maja poměrnje wjacy skotu, hač jim to jich pólne wobsedźenstwo dowola. Možnosć 3 hač 4 picowe žně docpěć, hdyž běštej prjedy jenoż dwě srěnjej synowej žně, je so z pomocu sila dopokazała. Kajke mnohosće na běliku při wjacykróćnym syćenju a při normalnym hnojenju so docpěchu, dopokazuja sćěhowace ličby. W Bayerskej a Vogtlandskej su přepytowanja dopokazałe, zo ze zaměrnym rozdźělenjom dźěła a přisłušnym hnojenjom so z pomocu sila na hektaru łuki 400 puntow lohko přetłajomneho bělika (wokoło 20 centnarjow łaneje muški) wjacy wuźnjachu, hač při prjedawšich synowych žnjach. Kotre hospodarstwo może k zarunanju tuteje škody na hektaru łuki w jenym lěće tute picowadła přikupić, zo by so pobrachowace narunało? Jeli zo so hižo tysacy silow njenatwarichu, ma so to njedosahacemu wujasnjaju připisać. Hdyž so dźensa hišće prjedawše hubjene wusłědki jako měriđło přijimaja, bych so našich ratarjow prašał, hač so teź na wšěch druhich polach ratarstwa, hdźež so postupy činjachu, při přěnich pospytach ze škodu njedóstałe. Dźensa pak je silaža tak postupiła, zo su wusłědki wšudźe, hdźež su so wone porjadnje a wěcywustojnje přewjedle, z najwjetšim wuspěchom za kóždeho ratarja wuskutkowałe. Wosebje w Bayerskej su so wšitke praktiske nazhonjenja derje zapisałe a so dźensa hurskim zwjazkam k rozwućenju druhich wozjewile. Wězo dyrbi so kóždemu ratarjej, prjedy hač na twar sila pomysli, radźić, zo by so wot wotrjadnika powučić dał a wosebje na to hladał, kajke drjewo při twarje swojeho sila wužije.

Sport

Krajna hra mjez Němskej a Českosłowakskej.

Jutře njedźelu popoldnju w 4 hodź. wotměwa so w Drježdźanach mjezykrajna kopańca mjez Němskej a Českosłowakskej. Kóždy lubowar sporta wě, zo českosłowakske kopańrstwo sobu na přěnim měsće w swěće stoji. Na druhim boku pak je teź němske kopańrstwo w poslednich lětach wurjadne wuspěchi znało. Tohodla je zajim za tuto zetkanje w Drježdźanach nimo měry wulki a z Drježdźan so nam powě, zo je wulke BSC hrajnišćo, na kotrymž ma 60 tysac ludźi ruma, hižo 3 razy wupředać mohło a zajim je přeco hišće ze wšěch kóńčin Němskeje jara wulki. Bjez dwěla by, hdy by městna było, so we Drježdźanach na 200 000 ludźi při tutej přileżnosći zešło. Z Českeje sameje je so 12 000 ludźi připowědźiło. W Drježdźanach samych je so 25 000 lisćikow předało. A na cyłu dalšu Němsku rozdźěli so 23 000 lisćikow. 20 wosebitych ćahow k tutemu zaměrej do Drježdźan přijědźe, nimo wjele 1000 awtow. Budźe to potajkim wulki dźeń za koparjow.

Zestajene češko-słowakskeho muźstwa je sćěhowace: Planička (wrota), Koštálek a Čtyroky — Wodička, Bouček, Srbek; Hruška, Nejedły, Sobotka, Kopecký, Puc. Zastupjerjo su: Klenovec (wrota), Suchý (zakitowar), Wacata (běhar), Vačinek (nadběhowar). We wrotach budźe wuznamny wrótkar Franc Planička, kotryž běše dleši čas khory, nětko pak je zaso cyle wustrowjeny.

Zestajenje němskeho muźstwa: Jakob (wrota), Janes a Tiefel (zakitowarjaj, Gramlich, Goldbrunner, Zielinski, Lehner, Lenz, Conen, Siffling, Fath.

Češke muźstwo je zestajene ze sobustawow najlěpšeju češkeju muźstwow Sparty a Slavije, a to je sylnosć českosłowakskeho muźstwa, dokelž so hrajerjo wuběrnje znaja a mjez sobu rozumja. Němske muźstwo je zestajene z nětkotrych muźstwow. Přez to pak teź němske muźstwo z wulkej nadźiju do wojowanja póńdźe.

Radio

Njedźelu, 26. meje po złyšchi:

Königswusterhausen: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 konzert z Hamburgskeho pśichśiława. 8 za ratarjow. 9 němśka zwjatočyna hodźina. 10,45 němśy lětarjo. 11,30 komorna hudźba. 12 konzert k dnjeju němskeho łodźinstwa. 14,30 powěsće z Anus w Barlinje. 18,30 konzert. 20 rejwańska hudźba.

Lipsk: Nimo znateho njedźelskeho programma: 6 pśichśiwny konzert z Hamburga. 8,20 ranšcha zwjatočynsć. 8,50 k Bachowemu lětu. 11,30 komorna hudźba. 12 k dnjeju němskeho łodźinstwa. 15 konzert. 18 sabawny konzert. 20 sabawny konzert.

Hišćze ważne z njedźelskeho programma: Barlin: 20 sabawny konzert. Königsberg: 20 pišany wječor. Hamburg a Wrótsław: pišany konzert. Mnichow: 21,10 wječorny konzert. Wiw: 20,20 operetta „Polska kej". Warszawa: 21 pišana hodźina. Praha: 19,45 orchestrowa hudźba.

Póndźelu 27. meje po złyšchi:

Königswusterhausen: Nimo znateho wšchódneho programma: 6,20 wječerny ranšchi konzert. 11,40 za burow. 12 pśichpołdnišchi konzert. 14 wichelakońce. 16 popołdnišchi konzert. 19 dujeśki konzert. 21,10 Bachowy konzert.

Lipsk: Nimo znateho wšchódneho programma: 6 za burow. 6,20 ranšchi konzert. 8,20 k Bachowemu lětu. 11,45 za burow. 12,15 konzert z Hannoverskeho hrodu. 14,15 sabawny konzert. 17 popołdnišchi konzert. 18,50 hudźba k zwjatokej. 21 hudźba Jana Seb. Bacha.

Hišćze ważne z dnjowego programma: Barlin: 20,20 sabawny konzert. Königsberg: 20,10 pišany rejwanšchi wječor. Hamburg: 20,10 nowa sabawna hudźba. Kóln: 20,45 wječera hudźba. Mnichow: 19 dujeśka hudźba. Warschawa: 20 konzert komorneho orchestra.

Přilopk

Wo rubježnym nadpadže pola Čerwjeneje Wody

Policija hišćze sćěli, zo je rubježnika Fritza Schüllera w Strehlenje zaklapiła, hdyž pola jeneho tamnišchego kommunista zkhowanku pytałsche. Khětry dźěl rubjenych pjenjez, bróńje a zadobywarśki grat su pola njeho namakali. Hdyž so jeho praschachu, z kotrel je pjenjezy dostał, wotmołwi, so je je w lěsu namakał. Wobydlerjstwo je policiju přichi sćědźenju za rubježnikami z wušpěchom podpjerało. Pódła rubježneho nadpada na železnišći cźah je so z pokiwami z wobydlerjstwa wjele druhich padozdźěwow rošćahnjło. Mjez druhim so poradźi, jeneho słóńnika zajeć, kotryž bě blizo Wrótsławja jedyn rentšchi hamt wurubił. Wuźiwanje wyło 5000 hrinwnow so khětro powjetšchi, dokelž so wěrje być sda, so su Schüllerez bratrja tež nětkotre druhe rubježnistwa sćinili. Pódła Fritza Schüllera su tež jeno mały a hotru sajeli, kotrejž tej policiji, hdyž je za rubježnikami sćěhowali, najwjetšche wobcźežnosće cźinjej.

Wulke mrěcze mejšich brukow.

Poslednje symne nozy su na winiźach nad Rheinom wulki škodu nacźinile, na druhej stronje pak su ludźom też přichi smicźenju škodnych mejšich brukow pomogne bóle. Nadobo su na woběmaj Rhynowymaj bźjohomaj mejše bruki sejwitale. Milijony sprotnjenych a smjerśnjenych mejšich brukow pucźe a kiścowe kerki a schtomy pischtrjachu, w nětkotrych stronach běchu sahony wopraudźe pohóte z morwymi brukami, kotrež mózachu so hromadu smjesć.

15 lět khłostarnje za mordarku muža.

Pischiżažny žud w Bremenje je 42lětnu Hedwigu Sumannowu ke khłostarni na 15 lět a k šubjenju cźežnych prawow na 10 lět sadsudźił. Se swojim mužom so swadźiwschi, je wobkorźena jeho z hamorom sarafska, hdyž bě wušnył. Mandźelska swada bě, tej wobkorźena wudawasche, z teho nastaka, so muž a jeho dźowzy z prěnjeho mandźelstwa, jejnu dźowku, po 13-lětnym bjesdźěcźnym mandźelstwje narodźenu, hidźachu. Wona je pjeca 3. měrza na swojim na talerju swojeje dźowki grammofonowe jehły namakała.

Němski cźeknjeńz pjenjezy a puczowański paz falschował.

S Litoměřic w Cźechach so powě, so su pola němskeho cźeknjeńza Bjedricha Beltzja z Kamjenicy (Chemnitz) a policijskeho podhlada wobydlenje pschepytali. Pschi tym su na ličbu wotlitki dźesać-krónowskeho pjenjeza namakali. Beltzt dyrbjesche so nětkole tohodla psched Litoměřitskim wokrejnym sudom samolwicź. Jeho dale winowachu, so je źiwój puczowański paz falschował. Sud je Beltza ke khłostarni na 5 lět a 5 mjesacow a k wupokasanju 5 kinja sadsudźił.

Sněhowe mjerzele w Marokkowskej.

W franzowskej Marokkowskej w tuthmilu wjedro knježi, kotrež njeje nětcźišchemu létnemu cźasej pschimerjene. Mjez tym so je w dešćcźowym cźasu dešći zgule wuwoštał, a źně we wjele stronach wusthnychu, nětkole w źrjedźnych a wyschšich stronach Atlaskich horow sněhowe mjerzele sahdźeja. W cuninach stimkoje dešćcze padaju, kotrež su wulku schkodu nacźinile. Wjele khěžow a bydłow domorodnych je so powodźiło a sdźěla so sahzypło.

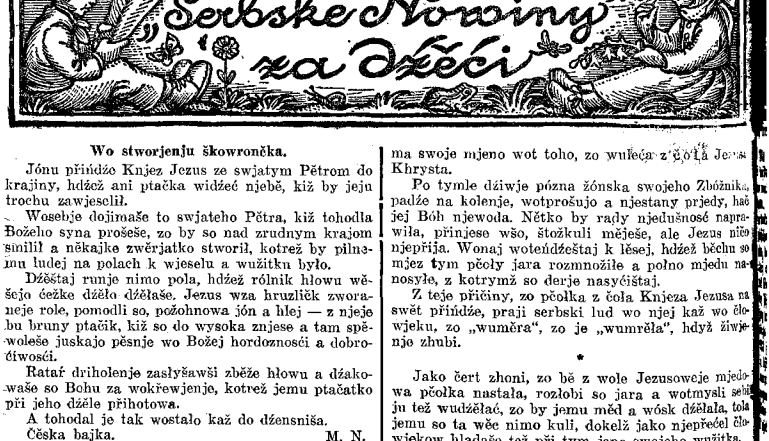

Wo stworjenju škowronćka.

Jónu přińdźe Knjez Jezus ze swjatym Pětrom do krajiny, hdźež ani ptačka widźeć njebě, kiž by jeju trochu zawjeselił.

Wosebje dojimaše to swjateho Pětra, kiž tohodla Božeho syna prošeše, zo by so nad zrudnym krajom smilił a někajke zwěrjatko stworił, kotrež by pilnu ludej na polach k wjeselu a wužitku było.

Dźěštaj runje nimo pola, hdźež rólnik hłowu wěšcźo ćežke dźělo dźěłaše. Jezus wza hruzličk zwonaneje role, pomodli so, pożohnowa jón a hlej — z njeje bu bruny ptačik, kiž so do wysoka znjese a tam spěwoleše juskajo pěsnje wo Božej hordoznosći a dobroćiwosći.

Ratař driholenje zasłyšawši zběže hłowu a dźakowaše so Bohu za wokrjewjenje, kotrež jemu ptačatko při jeho dźěle přihotowa.

A tohodal je tak wostało kaž do dźensniša.

Češka bajka. M. N.

Pčoła — wosa.

Z dołhim a napinawym pućowanjom sprócnaj přińdźeštaj Jezus ze swjatym Pětrom do jeneje wsy. Za cyły dźeń njeběštaj pojědźoj a tuž bjez dźiwa, zo so winyštaj do statoka, w kotrymž sej trochu jědźe nadźiještaj.

Do dwora stupiwši začuštaj přijomnu wóń młodopječeneho khlěba, přikhadźacu z khěže. Popokročiwši dale widźeštaj, kak burowka z pjecy khlěby sadźa. (W starym času kóžda hospoza sama khlěb pječeše.)

„Pokoj z tobu, dobra žona!" pućowarjej praještaj. „Smój staršnje mučnaj; je-li ći mózno, daj namaj — prosymoj — nješto k jědźi!"

Tola hospoza da so do njeju z halekanjom a wumjetowanjom, zo jeno Bohu Knjezej dźeń kranjetaj. Lěnjeho pasetaj a česnych ludźi wobcźežujetaj. „Tajkim dundakam so ničo njedawa, ći njejsu toho hódni!" A hišće wjele druheho jimaj zwumjetcwa a znadawa.

Swjaty Pětr, w kotrymž so cłowječa priroda tola bóle předobywaše hač w Knjezu Jezusu, steješe kaž w ćerńjach. Khlěbowa wóń droždźeże jeho hłód dale a bóle, a tohodla zjednoći swoje próstwy z próstwami Jezusowymi, dowěcźujo skupej žonje,, zo by k hłódnym tak twjerdeje wutroby njebyła, zo jej hewak Bóh njebudźe žołnować.

Ale wona so njeda naprosyć, nawopak rozłobi so tak, zo łopatu hrabny a jeju won wuhanješe.

Při tym zrani swjate cźoło Khrystusowe tak, zo z njeho kapka krewje wutryskny. Tola kajki dźiw! Kapka krewje z cźoła Božeho přeměni so padajcy do muški, kotraž bynčo swjateho wobletowaše a potom wuleća. Wonka pušći so do lěsa a tu zahnězdźi so we dudławym štonje. Tale muška bě p č o ł a, kotraž ma swoje mjeno wot toho, zo wuleća z cźoła Jezusa Khrysta.

Po tymle dźiwje pózna žónska swojeho Zbóžnika padźe na kolenje, wotprošuju a njestany prjedy, hač jej Bóh njewoda. Nětko by rady njedušnosć naprawiła, přinjese wšo, štožkuli měješe, ale Jezus ničo njeprija. Wonaj woteńdźeštaj k lěsej, hdźež běchu so mjez tym pčoły jara rozmnožile a połno mjedu nanosyle, z kotrymž so derje nasyćištaj.

Z teje přičiny, zo pčołka z cźoła Knjeza Jezusa na swět přińdźe, praji serbski lud wo njej kaž wo člowjeku, zo „wumъra", zo je „wumrěła", hdyž žiwjenje zhubi.

*

Jako čert zhoni, zo bě z wole Jezusoweje mjedowa pčołka nastała, rozłobi so jara a wotmysli sebi ju teź wudźěłać, zo by jemu měd a wósk dźělała, tola jemu so ta wěc nimo kuli, dokelž jako njepřećel člowjekow hladaše też při tym jeno swojeho wužitka.

Jeho muška drje běše na pčołku trochu podobna, ale njenoješe swojemu knjezej ani mjedu ani wóska, ale sebična kaž čert sledźeše jeno za stódkimi wěcami, za sebje samu. Tale muška mjenuje so w o s a. Ze złobami ju čert popadźe a ju natorže, a tohodla zdadźa so nam wosy wšě kaž přetorhnjene. A zo su sležne; to kóžde dźěćo wě.

Češka bajka. M. N.

Na synach.

Najprjedy trawu syku. Rano zahe muž stanje, wozmje kosu na ramjo a dźe łuku syc. Je-li łuka wulka, wozmje sej wjacy syckow sobu. Wječor prjedy kosu naklepaju, hewak njerěza. Wječor po swjatoku zasu syku. Rano a wječor je trawa mokra. Rosa na nju pada, hdyž je so słónco skhowało. Mokra trawa lěpje syče hač sucha. Rano a wječor njetrjebaju so syccy poćić kaž wodnjo. Syccy kurja, zo bychu jich muchi a kuntwory njeskalale.

Kosy njejsu wšć jenak wulke. Hdźež su knotwišća, so kosa tupi. Wot kamjeni so kosam šćerbizny nabiwaju. Někotři bjeru sej dwě pak tři kosy sobu. Druzy sej wonka klepaju. Z brnsom wótřa. Brus ma w klónku. W klónku je pak wodła pak kisało. Wjeski kublerjo syku łuki ze žnějakom. Tón konjej ćahatej.

Posyćena trawa leži na rjadkach. Zony a dźěći ju dopołdnja rozmjetaju. Druhdy dźěći kimjelčku wuběraju.

Posušenu trawu wobroćeja pak z hrabjemi pak z wobroćnikom. Na nóc syno kopja.

Hdyž je syno doskhło, zwoža jo domoj a stykaju na přatr.

24. 6. 1925. Dźěći Radworšekeje šule.

Wuj Domaš ćaka na druhe šule a jich dźěći. Njejsu tam žně?

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny“ płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. — 20,00 Kč. Wudawa a čišć Jan Cyž, Ćišć jar. w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2057

Za nawěšćik, kiž maje so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a hosćenčarske 4 pjenježkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Čisło (Nr.) 122 — Budyšin — Póndźelu 27. meje 1935 — Bautzen — Lětnik 94

Stroniny župny zjězd w Drježdźanach

Hižo rano sahe běsche njedźelu na Drježdźanskich dróhach wojeńska hudźba ztyńcheć. Kolonny brunych wotrjadow z appelej na Ptačeju łuku cehnichu. Na wulkim appelu žo 40 000 muži sakiskeje SA, wobzjedź nich stara garda a 56 000 politiskich wjednikow z zyłeje Sakskeje wobdźěli. Tež 10 000 Hitlerskich hólzow, 5000 muži dźěłoweje słužby a 5000 muži SS běsche wustupiło, tehorunja 2400 muži skupinoweho staba, namórnistwowe SA a NSKK běsche nastupiło. Woni wschitzy žu wulke wotvory pschinjeźli, ſ nim SA-skupinowy wjednik

Pschi synkach presentěrskeho pschespola župny wjednik Schepmann a SS-skupinowy wjednik Ewoboduy knjes ſ Eberstein. Tehorunja stanuy minister Kaps, ministerialny rada Lohr a měſtowpresident němskostatneho žuda Thierack a nim pschińdźechu.

Jako běsche standartowy wjednik Nüssler župnemu wjednikej festupanych wojſewił, pschi Badenweilerskim pschespolu khorhojnizy ſ khorhojemi a standartami pschiczahnychu. Prědku stejeche standarta „Saksa“ kotraž je w Zwikowje doma.

Po saczehnjenju khorhojow žo župny wjednik Mutschmann ſkowa jimasche. **Najprjedy žo tym dźakowasche, kotiž žu sa wulkosć Němskeje paduyli.** Khorhoje žo poklonichu a ludźo, kotiž na tribunach ſedźachu, postanychu, jako spěw wo dobrym towarſchu k wopomnjeću padnjechu napominasche.

Na to župny wjednik ſwoju rospravu poda a rjekny, so taſke ſkhadźowanje tózde dwě lěče mózne ſwědczenje wo wulkosći a žiwnosći strony a jeje wodźělenjow podawa. Hluboki smjeh tajkich dnjow běsche a wostanje, ſo na dokonjane dźěło ſhladujemy a žo na pschichodne dźěło pschihotujemy. Zadyn jenoſtkowy wobſeżneho dźaka njeżada, dokelž nazionalsozialist być reka, najprjedy ſwojemu ludej a ſwojemu wjednikej ſtuſchecź. Hdyž na ſańdźenej dwě lěče nazionalsozialistiſkeho natwarneho dźěła w Němskej ſhladujemy, potom mózemy w Sakſkej ſwěſćeć, ſo ſmy wſchitko cźinili, ſchtož je w naſchej mozy ſtejało. Wot ſwjazy hač 700 000 njeſaſłužerjow pschi ſpočzatku lěta 1933 je pol milijona ſaſo dźěło a khleb dóſtało. Wſchudźe žu dźěłarnje ſaſo dźěłacy ſapočzale, wulki programm ſa twarjenje wobydlenjow 60 000 dźěłacerjam dźěło da a programm ſa twarjenje dróhow w Sakſkej postupuje. Nimo teho je žo też ſozialne lepſche wutworito. Lud pak i wjednikej ſteji bjes rosdźěla wusnaćzow.

Němſki lud je nabožny. Hdyž je ſtat dźenża nuſowany, tak duchownemu do ſchkitaseje jatby wſacź, žo to njeſtawa, ſo by žo do zyrkwinſkich naležnoſcow měſchał. Nazionalsozialismus zyrkwi da, ſchtož je zyrkwine, ale wón žadyn ſtat w ſtacźe njeczerpi. Wón žo też wopaczneho patriotiſma wſdawa. Patriotam pſchewinjeneho cźaſa pak njech žo jaſnje praji, ſo nazionalsozialismus bjes ſozializma runje tak malo wosnamjenja, kaž ſozialismus bjes nazionalisma. Župny wjednik žo wobkhe pschećiwo politiſkim reakzionaram wobrocźi. Nazionalsozialismus, mów rjekny, poſtacźe wo ſtawach runje tak wótrje wotpokaſuje, kaž wojowanje klaſow a žo pſchećiwo ńdźenu wopacznemu ſozialiſmej ſtaja. Wón je njepſchećeſel internazionalneho marxiſma a ſańdźe pſchećiwo njemu wojuje a pſchećiwo jeho wuplodźerjej, żidowſtwu. Se Żidami ſa nazionalsozialismus žaneho kompromiſa njeje. **Jako krónowanje wojowanja wo ſwobodu ſteji nadewſchitkim ſawjedźenje wowſchitkowneje wojeńſkeje winowatoſcje, kotraž žo zyle na nazionalsozialiſtiſkeje ſańdźe natwarja.** Wſchitko to pak je ſkutk Adolfa Hitlera. Tola hiſchcze njeſłyſmy na konzu wojowanja, tózdy dźeń nowe dźěło pſchinjeże, a wojowanje woſtanje heſło. Župny wjednik ſtónczi ſwoju rěcź ſ wobtrucźenjom ſwéry k wjednikej a ſ tſi kročźnej ſkawu na wjednika. Appel na Ptačej łuzy žo ſ Horſta Weſſelowym ſpěwom ſtónczi.

*

Na to žo na Lennéſkej dróhy wulki nimocźaſ pſched župnym wjednikom wotmě. Někotre hodźiny ſa ſrobu kolonny nimo njeho cźehnichu. Tu ſo wobras mozy a ſylnoſce nazionalsozialiſtiſkeje ſtrony w Sakſkej poſtaci, kaſtaj ſo mózniſchi ſ cźeſća hodźi myſlicź. S tutym mimokhodom je žo ſakiſki ſjězd powſchitkownje ſtóncził, na kotrymž wobdźělnizy nowe mozy hromadźichu ſa kroczenje do pſchichoda.

Němski minister dr. Frank rěči k sakskim dźěłaćerjam

Sakſka župa němſkeje dźěłoweje fronty ſobotu popołdnju we wulkich kólnjach żelesniſkeje wuporjadźernje pſchi Weiſſeritzſkim brjoſu wulku manifeſtaciju wotmě.

Jako prěni dowěrnik dźěła ſtronjan Striehler ſhromadźenych na cźaſu prěnjeho wojowanja dopominaſche, jako běſche nuſne, ſo wojowarjo wſchědnje ſ zyłej ſwojej mozu ſa nazionalſozialiſmus ſo ſaſajichu. Někto pak je žo wjele pſcheměniło, wjednik a jeho ſwěrni móz w ſtacźe krucze w ſwojej ruzy dźerża. Hoſpodarſke žiwjenje ſo polěpſchuje, tola pak maju ſo wſchitzy w pſchichodźe hiſchcze bóle wjednikowym ſaméram wowroweć, ſchtoż wożebje wo młodych dźěłaćerjach płacźi.

Jako druhi rěcźnik župny rjadowar Peitſch roskoži, kaſ je ſebi myſlił dźěłoweje fronty w dźenżniſchim cźaſu wutrobu dobyła.

Němſki kubłarſki wjednik dr. Frauendorfer ſhromadźenych w mjenje **němſkeho** wjednika dr. Leya poſtrowi, kiž njemóžeſche pſchitomny być. W ſańdźenymaj lětomaj je žo lud duchownje pſchesłajił. To pak je hakle jenoż ſapočzatk. Twarniſchcźo ſa wutwarjenje ideala je žo hakle pſchiprawiło.

Němſki minister dr. Frank wo wjednikowej woli rěcźeſche, kiž chże němſkemu ludej ſwobodu, khlěb a cźeſć ſwěſćicź. Zyły lud pak ſwój dańt ſhromadnje njeſe. W ſahonjazych ſłowach rěcźnik wopiſowaſche, kak je Adolf Hitler wot ſpočzatka ſwojeho wojowanja ſa wutwobodźenje němſkeho dźěłaćerja wuſtupował. Khorhoj hokateho khćija ſwětej wo měrnej woli k dźěłu w Němſkej rěcźi. Tehodła je Němſka hotowa, je wſchitkimi měr lubowažnymi ludami ſhromadnje dźěłać. W ſłužbje ſa lud pak žo žadyn pſched nicźim njekłoni a žo nicźeho njeſtrózi. Minister ſ wożebitej raſnoſcźu rjekny, ſo žo wjednistwo wo to poſtara, ſo žo ſ wuſkłankjom němſkeho cźłowjeka w mjenje prawa pſchestanje. Pſchi ſahorjazym wyſkanju minister ſwoju rěcź ſtóncźi wuſdźěhujo frontu němſkich dźěłaćerjow cźoła a pjaſce a ſławu na němſki lud a jeho wjednika wunjeże.

Dźěłowe skhadźowanja

Pschi ſkładnoſći ſakſkeho ſjězda žo wſchelake dźěłowe ſkhadźowanja wotměchu. W zyrkuzu Sarraſani žo hamt ſa propagandu ſkhadźowaſche. Město ſadźěwaneho němſkeho ſcźeleſkeho wjednika Hadamowſkeho a ſtronjana Raethera župny propagandowy wjednik Salzmann rěcźeſche. — Nowinarſtwo žo w pſchepjelnjenej ſali wuſtajenjow ſkhadźowaſche. — W Zentralnym dźiwadle běſche žo ſaſtaranje wójniſkich woporow ſeſchło. — We wulkej ſali towarſchownje žo hamt ſa ſaſtojnikow ſkhadźowaſche a w pſchemyſłowym domje hamt ſa gmejniſku politiku. — Popołdnju žo na ſamſnym měſtnje hamt ſa kulturu nazionalſozialiſtiſkeje fronty ſkhadźowaſche.

Skhadźowanje SA wjednikow

Skupinowy wjednik Schepmann wo wucźiſćenju w SA porěcźa. S tym žu žo cźeſće hoſpodarſke a moraliſke ſchkody w SA ſa najkrótſchi cźaſ narunale. Skupinowy wjednik wożebje nadawk SA muži nadrobnje wopiſowaſche.

W NS-ſurizdiſkim ſwójſku němſki minister dr. Frank II wobras wo nazionalſozialiſtiſkim wobnowjenju prawa wuſwowaſche.

NS-žónſtwo žo tehorunja **ſobotu k** dźěłowemu ſjězdej ſeſłdże. Po tyńcźanach běchu žony ſ zyłeje Sakſkeje pſchiſchle, ſo bychu wo nowych ſměrach ſa dźěło pſchichodneho lěta ſkhćhake. Po ſawodnym ſłowje župneho wjednika Mutſchmanna němſka žónſtwowa wjednica ſtronjanka Scholz-Klinkowa po puczu a ſaměru němſkeho žónſtwa dźěła wſchednoſchowaſche.

Pſched politiſkimi wjednikami župny wjednik Mutſchmann ſobotu pſchipołdnju w zyrkuzu Sarraſſani rěcźeſche. Wón wożebje wuſdźehny, ſo je naſch lud dźenża do nowehe wotrěka ſwojeho žiwjenja w ſtacźe, hoſpodarſtwje na a wſchěch polach ſaſtupił. Wożebje je zuſe prawo ſyſtemoweho cźaſa dowěrjenje w ludu ſhubiło. Na to němſki minister dr. Frank k politiſkim wjednikam porěcźa a wożebje wot nich żadaſche, ſo bychu ſa to dźěłali, ſo by žo běrokratismus pſched cźiłym žiwjenjom ſhubił. Tehodła žo woni jenże pſched naſtupjerjemi roſpada njeſkonjeja, ale pſchećiwo nim na žiwjenje a ſmjerćz wojuja.

Mussolini wo Hitlerowej rěči

Italiſka komora je po Muſſolinijowym krótkim knjeżeſtwowym wojſewjenju bjes roſmołwy roſticźenje ſa ſwonkowne ministerſtwo ſkhwaliła. Muſſolini k temu rjekny, ſo žo ſ franzowſko-italiſkim dorozumjenjom wo kolonijach ſtaw powójniſtich poćźahow mjes wołěmaj krajomaj wobſamknje. Poćźahi mjes Franzowſkej a Italiſkej ſu žo pjeza połěpſchile.

Franzowſko-jendźelſka roſmołwa w Londonje, kotraž je ſ franzowſko-italiſkeho roſrěcźowanja w Romje wuſchła, běſche pola optimiſtow nadźiju na normalne wuwiće europiſkeho położenja ſbudźiła. Tola němſke wupowědźenje wojeńſkich poſtajenjow Verſailleſkeho ſrěcźenja je pjeza tutón optimiſmuſ ſnicźiło. Konferenza w Streſy je khětro njewěſte położenje w Europje nadeſchła. Se ſolidarnoſcźu, kotraž je žo w Streſy dozpěła, móża žo po Muſſolinijowych ſłowach wſchelake ſadźěwki ſa měrne žiwjenje mjes europiſkimi ludami lohko pſchewinyć.

Konferenza pſchidunajſkich krajow njebudźe pak w juniju a budźe dozyła jenoż potom, hdyž žo derje pſchihotuje. Po krótkim naſpomnjenju ſrěcźenja Franzowſkeje a Cźěſkoſłowakkeje ſ Ruſkej Muſſolini rěcź němſkeho kanzlera naſpomni, kotraž je žo žiwje wocźakowała. 13. byłkow Hitleroweje rěcźe njemóża žo, kajkeż žu, pſchijaceć a też niż wotpokaſacź. Najlepje je, ſo žo wujaſnja a ihnidźa. Muſſolini ninja ſa njemóżne, ſo žo diplomatojo w bliſkich tydźenjach do tuteho dźěła dadźa.

Schtož poćźahi mjes Němſkej a Italiſkej naſtupa, Muſſolini rjekny, ſo žo wone jenoż ſ awſtriſkim praſchenjom poćźeżuja, a praſchenje Awſtriſkeje njeſtawa ſo jako awſtriſke a europſke praſchenje wosnamjenjeſche, kotreż mjes europiſkimi ſtatami najbóle Italiku ſajimuje. Wſchitke mjeſy Jaliſeje, njech žu w Europje, njech w kolonijach, ſu bjes roſdźěła ſywjate. Skónczuje žo Muſſolini wo abeſynſkim praſchenju wupraji. Wažne ſu wożebje jeho ſłowa, ſo ſebi nichtó njetrjeba myſlicź, ſo móże ſo Abeſynſka w pſchipadźe europſkich wobcźeżnoſcźow jako pſchtoła pſchećiwo Italiſkej ſamérićz. Italiſka je ſwólniwa kóždu ſamolwitoſcź pſchewjacź.

Göring do Sofije dolećał

Miniſterſki preſident Göring a němſki miniſter Kerrl ſtaj ſe ſwojimi pſchewodnikami njedźelu popołdnju w 3 hodź. do bołharſkeho hłowneho měſta Sofije dolećałoj. Popołdnju ½6 hodź. bołharſki kral miniſterſkeho preſidenta Göringa w audienzy pſchija. Tuta połdra hodźiny traſjeſche.

Zupny wjednik Wagner Wrótſławski wyšši president

Wjednik a němſki kanzler je po namjerje miniſterſkeho preſidenta Göringa župneho wjednika Joſeſa Wagnera ſa Wrótſławſkeho wyſchſchcheho preſidenta pomjenował. Wyſchſchi preſident Wagner měſeſche žo ſwopředka hižo 16. meje ſapokaſacź. Dokelž pak běſche žo miniſterſki preſident Göring pſchi pohrjebnych ſwjatocźnoſcźach ſa marſchalla Piłſudſkeho w Pólſkej wobdźělił, dyrbjeſche žo ſapokaſanje na poſdźiſchi dźeń wotſtorźicź.

Macdonald za měr rěčał

Jendźelſki miniſterſki preſident Macdonald je **pjatk** wjeczor na jubilejſkej hoſcźinje ſa miniſterſkich preſidentow dominijow (Jendźelſkej podſtajenych ſtatow) a ſa ſaſtupjerjow Indiſkeje rěcźał. Tam je wón prajił, ſo žo jendźelſke ſwětowe knježeſtwo ſa měr ſaſtaja, ni, ja měr pſchepodaeja, niż za měr podrjadowanja, niż za měr, kiž wſchitko pſchiſwoła, dokelž žo boji, ſwoje prawa ſakitacź, ale ſa měr, kiž może potom pſchińcź, hdyž ludy, kaž jendźelſki, nad prawdu ſtražuja a wot wſchitkich druhich ludow na ſwěcźe żadaju, ſo bychu prawdu pſchipóſnałe. Jendźelſka ſo ja ſhromadne dźěło ſwobodnych ludow ſaſtaja. Wona prózuje

ſo wo ſwětowy měr ſ jednanjemi a po Chowjeſkim waſchnju.

Jendźelſki kral je Macedonalda pjatk ſnowa w audienzy pſchijak. Prěnja audienza běſche 15. meje byk. Wo njej běſche ſo pižato a rěčało, ſo wona ſ wocźakowanym pſchetworjenjom jendźelſkeho kněježerſtwa ſwižnje.

Ze Serbow

W Budyſchinje, 27. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Dźěd bě bur, nan bu knjez a syn je ślěpc
Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 742, hygrometer +3 a thermometer wodnjo +22. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 748, hygrometer —10 a thermometer w nozy 9. Wczera ſo nad naſchimi ſtronami hiſchcze ſtykli nižiny roſcźahowacheu, kotraž běſche ſo ſ Italiſkeje k nam ſeſahnyła a běſche tu někotre dny lezała. Pod jeje wliwom ſmy pſchi hrimanjach rjane deſchcze a ſ nimi ptódne wjedro doſtali. W ſandźenej nozy pak je ſo nětko wyſchina wot Jendźelſkeje, kotraž běſche wczera hižo krajinami pſchi Polnoznym a Raſchim morju rjane wjedro pſchinjeſła, hacź k nam wupſcheſtrěła a nětko dospołnje wjedro w ſrjedźnej Němſkej wobkněži. Dokelž je wyſchina liſchcze poměrnje ſyna a ſo hiſchcze dale na kraje ſ krótkeho ranja wot naſ wosſchěrja, ſmědy wjeſele někotre dny ſaſoboru rjane wjedro wczakowacz. Dźenſnjiſcha nóz běſche wſchak ſaſo poměrnje khłódna. Tola pſchi ſtajnym ſłonczným wjedrje ſo powětr bórzy ſcźapli. — Futſje wuteru ſłonczko 3,56 hodź. ſhadźa a ſo 7,59 hodź. ſhowa. Měſačk ſhadźa jutſje rano 1,29 hodź. a howa ſo popołdnju 3,40 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu wutoru: Rjenje.**

— **Lětuſchi dźeń Cźetwjeneho ſchiſha budźe ſobotu 22. a njedźelu 23. junija.** K jeho pſchewjedźenju w Budyſchinje a wokolinje je ſo dźełowy wubjerk wutworił, kiž mějeſche pjatk wjeczor pod pſchedſydźiwom knjeſa knjeježkeho twarſkeho rady Geriſcha ſwoje prěnje pohjedźenje. Na pohjedźenju ſo programmu roſpomnjeſche a je notliwe dźěła ko roſdźělichu. Sſobotu 22. a njedźelu 23. junija budźa ſo na dróhach ſnamjeſchka po 20 pj. pſchedawacz. Wot 22. hacź do 28. junija budźe pak ſběrka po domach.

— **Wobſchudźerja ſ kakaowom ſajeli.** Na dnju 20. meje ſu w Drježdźanach pſchekupza Petersena ſ Gardinga jebanſtwa dla ſajeli. Wón, kaž wudawaſche, ſa Kaiſerez kofejowy wobkhod w Barlinje kakao poruczeſche a lubjeſche, ſo punt po 9 pj. podawa. Wopraſchowanje wón zyle tuni kakao kupowaſche a jón ſ wabjenjom, ſo darmo hornzy a kakaowe thany pſchidawa, ſaſo droho pſchedawaſche. Petersen je pjeczа tež w Budyſchinje a wokolinje w 3 padach takle poſtupował. Budyſchemu kriminalnemu wotdźělenju pak ſo dotal hiſchcze njeje niczo woſjewiło. Schótž je ſchkodował, njech to Budyſchemu kriminalnemu wotdźělenju abo blížſchemu ſandarmſkemu woſjewi. Petersen je 26 lět ſtary, 1,64 m. wulki, je ſrjenjeje poſtawy, nima wuſzow (Schnurrbart), ma jaſne wloſy a módrej wocźi.

— **Sserbſka ludowa banka akź. tow. w likwidaziji.** Po woſjewjenju w němſkim ſtatnym woſjewjerju (Deutſcher Reichsanzeiger) budźe pſchichodna hłowna ſhromadźizna akźionarow 5. junija 1935 w Sserbſkim Domje, pſchi połdnju w 12 hodź. Akźionarojo, kiž chcźeja ſo na ſhromadźiznu wobdźělicź, dyrbja najpoſdźiſcho do 1. junija ſwoji akźijowy wopyt banzy pſchedpołožicź a ſ wopokaſmom, kotruž ſo jim na to wuſtajі, ſo na ſhromadźiſnje wupokaſacź.

— **Jedne koło ſo kradło.** Schtwórk 23. meje dopołdnja wokoło ¾11 hodźin ſu pjched juſtizgmux twarjenjom ſonjaze koło ſnamtſi „Weltrad“ ſ cźišłom 65/1681387 kradnyli. Koło mějeſche cźorne khroſna, horjeſhtbnjene wodźiło, cźorne ſwjena ſe ſołtymi ſmužkami, pedalej ſe gummijowymi khoſtami, ſołte ſedźo ſ brunym plyſchowym, pſchitkrywom, cźerwjenej polbalionowej wobruczi. — Wo wězowne pohěnjenja proſy ſo kriminalne wotdźělenje na Ortenburgſkim hrodźe, telefon 2802.

— **Stajenje zigarettowych automatow w korczmach.** Zitawſka induſtrijowa a wikowarſka komora woſjewja, ſo ſu ſo jednanja wobdźělenych, kotrejž ſu po poruczeńſcźi němſkeho hoſpodarſkeho miniſtra pod najwobſonanjom němſkeje hoſpodarſkeje komory wotmětowale, nětko ſtónczile. Hoſpodarſka ſtupina poſcźerjerſtwa a hoſpodowanja, wotrjadowa ſkupina poſtajerjow automatow, wotrjadowa podſkupina automatow a hoſpodarſka ſkupina drobneho wikowarſtwa ſu ſa ſtajenje zigarettowych automatow w korczmach wumělenja poſtajiłe a pſchipóſnałe. Němſki hoſpodarſki miniſter je woſjewił, ſo tutemu dorěczenju nima nicźo ſnapſchecziwiczej. Naſpomnjene wumělenja ſu ſo ſa ſajimzow w pižańi komory na Diwórniſchczowej dróhy 30 wupokojiłe.

Wopytajće Serbski muzej!

K 300lětnemu jubileje je ſo tež Sserbſki muſej thetro powjeſtſchił. Mohło zuſych jón hižo wczera wopyta. Ale Sserbja njech tež zyle na njón njeſaſubdu. Wſchak ſu tola telko rjanoſczow do njeho darili. Tuž pſchiſhdźe ſebi tež waſche wězy wobhladacź. ſcźe pſchezo wutrobnje witani.

Ze stroninych hamtskich wozjewjenjow

Powſchitkowne wupowěſnjenje thorhojow po zyłym wokrjeżu.

Dźeń wulkeje politiſkeje manifeſtazije

w Budyſchinje, 30. meje 1935 (dźeń Bożeho ſtpicźa) je należnoſcź zyłeho wobhdleſtwa naſcheho wokrjeża. We wěrnej ludowej ſhromadnoſcźi chcemy my Luźiczenjo zwěru kaž dotal, kaž zyły němſki lud k wjednjeej a k nětſemu ludej ſtejecź a to wopokaſacź ſe ſeńdźenjom 30. meje 1935.

To je potajſtim wulki dźeń a tohodla zyle wobhdleſtwo proſymy:

Wopokaźcje ſ bohatej thorhojowej pychu ſwoju jednotu!

Zadyn dom, zadyn thorhojny ſcźejzor 30. meje njeſmě bjes thorhoje woſtacź. Powſchitkowne wupowěſnjenje thorhojow ſo 29. meje wjeczor 6.15 hodź. ſapoczńje a ſłónczi ſo 30. meje wjeczor.

Naſchim wotnoźkam je ſo poruczilo, ſo bychu pſchewjedle:

1. 18.15 hodź.: Sſawne wupowěſnjenje thorhojow na radnizach gmejnſkich hamtow ſ delegazijemi uniformowanych wotdźělenjow.
2. Na ts „ludowe ſpěwanje“ na dróhach a naměſtach.

We Budyſchinje budźe w 21 hodź. wojeriſte wulke wjeczorne piſkanje na Tjelniku.

Khorhoje won! Budyſki wokrjeż dyrbi ſo morju thorhojow runacź!

Wokrjeżne wjedniſtwo nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony.
Martin, wokrjeżny wjednik, ſob. němſk. ſjezma.
Liebers, wokrjeżny propagandowy wjednik.

S **Wuczijez.** Njedźelu je ſebi 19lětny kowařſki wuczobnik Werner Shreckenbach ſ Panez pola dejerja noweje ſjedne koło ſnamki „Expreſ“ ſ napiſmom firmy Erich Krebja w Semizach-Tumizach na ſwónczku, ſ elektriſkim wobſwětlenjom, mějeſche 100 hriwnow hódne, a dale pola jeneho cźeladnika cźorne ſportiſke wobleczenje a cźorne ſchórnje pożczik. Shreckenbach wudawaſche, ſo chce do Hałſicha k ſwojej ſotiſe na wotſwjeczenje ſłubu jěcź. Póndźelu je miſchir wuczobnika ſ wobkhodnej należnoſczu k pożczenym kolam do Kamjenza wotjěcź dał, tola ſo njeje dotal wot tam wrócźił. Policiji je ſo wo jeho ſhubjenju powěſcź dała. Hacź dotal nimaju ſa nim hiſchcze žaneho ſlěda.

S **Bukez.** Na tudomnym pohrjebniſchczu ſu ſrjedu rano jězdne koło namakali a tudomnemu żandarmſtwu wotdali, hdźež móże ſebi jo wobſkedźeć wotewjacź. Najſkerje je ſo jězdne koło nětkdże kradło.

S **Rakez.** Dla ſhorjenja dźěcźi nižſchich ſchulſkich rjadowniow ſu ſo rjadownje 1. hacź 3. ſchulſkeho lěta hacź do 2. junija ſamkte.

S **Werminghoffa.** Darmotne ludowe kupjele ſo tu bórzy wotewrja. Akźijowe towarſtwo „Eintracht“ we Mjeſtej je pjenjezne ſrědki ſa to pſchiſwoliło. 47 dźěcźerjow ſ Wojerez kupjele dotwarjeja. Wone budźa ſe pluwarjow 50 metrow dołhe a 30 metrow ſchěroke, ja njepluwarjow 45 metrow dołhe a 43 metrow ſchěroke. Pluwarnja budźe 2,40 metra hłuboka. 7000 kubikmetrow wurtyteho pěſka budźe ſ łžonczńnju ſłužicź.

S **Wojerez.** Tudomny hamtiſki ſud je wěſteho M. k jaſtwu na 3 měſazy ſaſudźił. M. njeje 4000 hriwnow khorobnych pjenjez wotedał.

Hornjołużiski domowny wječor

ſarjadowa ſo wczera njedźelu wjeczor ½8 hodźin w Budyſkej „Krónje“ ſ pſchiležnoſcźu ſwjedźenja Luźiy. Wopyt bě jara dobry, wulkej ſali Króny běchu hacź na najſlednje mjeſtacźko wobſadźenje. Knjes měſchczanoſta Fórſteu powita wſchěch wčhitomnych, pokaja na trjebanje rěcźe we wſchelakich ſtronach Luźiy, hórſchesche pak ſo tež na tych, kiž w radijach a druhdże ehjedża ſakke rěcźe tołmacźicź a to ani ſ naſdala niedokonjeja. Wjeczor ſłuſcheſche poprawom k ſeſnaczu łużiſtich bałznitow a jich dźełow. Sawodnje ſahra hudźba ſawod k „Sans Heiling“ wot Marſchnera. Potom ſaſpěwa hołcźaſy chór Lutherowej ſchuli iſt ludowe ſpěwy: „Zadyn rjeniſki kraj w tutym cźaſu“, „Schto chzu w zuſdje“, „Luźiſki ſpěw“ wot Rietzela. Jena knjeżna pſchednjeſe prolog, pěſnjeny wot k. wucźerja Zeibicha, khwalospěw domiſnje a Budyſchineju. Pſchednoſchcźk ſo jara derje poliſcheſche. Saſo ſnowa ſaſpěwa chór Lutheroweje ſchule ſpěwaj „S ſaſa młodoſcźe“, „Dołho je tomu“ a dokelž tak rjenje, cźiſcźe a jaſnje ſpěwachu, dyrbjachu dalſchi ſpěw pſchidacź: „Kraſny je cźaſ młodoſcźe“. Knjes wucźeř Garbaš běſche khórej ſ wuſtojnym wjednikom. Bałznikaj Oskar Schwar a Richard Hille pſchednjeſeſchtaj iſt rjane wobrazy ſe wſchednego žiwjenja, kiž ſo wjeſele pſchijachu. Marhata Klippeleja ſanjeſe ſ zyłkuża bałznjow Guſtawa Wolfa „Swjate macźerſtwo“, pokaſłu tſjoch ſpěwow jara wutworniże. Słożenja kompoſizijow wot F. Töppela ſu jara ſajimawe. Druhi dźeł ludoweho programma poda ſawodnje hudźbnu poſticźenku „Romantiiki ſwjedźenſiti cźaſ“ wot Korle Englera. Bałznik Wolf pſchednjeſe ſwoju baſeń „Shubjeny žyn“, wobrać, kak ſo wjeſnjan w měſcze ſhubi a nima ſaniċź ſwoje wieſne rodne wobdźeleńſtwo. Wulkoſchunowſki hrajnoj zyłk, hižo derje ſnaty w Budyſchinje, poda wſchelake rjane pokaſli ludoweje rěcźe, kiž ſo ſ njeſtkóżnym wjeſelom pſchijachu a po tym rejwachu ſwoje ludowe reje, zyle ludnje. Wjeczork bě jara rja-

---

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

29] (Pokračowanje.)

„Ale jowle! To je tu njetrjebawſchich wężow! A buri maja tu telko kaž w hłudnizy, wſchitko ſo to wopaki wocźinja, ſo mohło cźłowjeſkej nóſ wotraſnyć“, duzy ſwarjeſche, hdyž bě ſo něſchto raſow ſabłudźił. Na wſchu rjanoſcź ſady a žołcź ſo jemu nimale pſchela. „Cźłowjek jim tu ani prawje njeſtupi, też na tón koſchik a na tu cźakanu hroſnje hładaja, wſchudźom je jim wſcho na ſadźewku“, ſo w duchu hněwa, hdyž jeho potom dźiwadłowny ſłužobnik pola pokładnje na to kedźoneho cźimi, ſo ſmě jenož wot ſeweje ſtrony hicź, ſo ſo njeſmě tłocźicź, ſo dyrbi ſo do rynka ſtupicź a cźakacź, hacź na njeho dóndźe...

A dóndźe! Sa wokniejcźkom ſtejeſche tam knjes kaž w Borownje tobakaŕ. Ale njewjaſcźe tobak, ale ſ wulkeje knihi liſcźk ſa liſcźkom torhaſche a pſchedawaſche.

Też Schkowroncźk je ſo k njemu ſhlił a praji jemu: „Dobry wjeczor! Ja bych nětkajke ſchikwane a tunje měſtno chcył, hdźež bych wſchitko derje widźał a ſłyſchał. Poſthaj-cźe, žym ſ balońa, ſo bych potom doma mohł wſcho dokładnje powědacź, ſchto a kak to budźe.“

Knjes ſo ſaſmija, pomaſa do knihi, wottorhny liſcźk a rjekny: „Tu je ſaſtupny liſcźk do pſchedjewiſcheja, budźecźe ſpokojom, ſchtyri króny placźi.“

„Skort tola! Schtyri króny prajicźe?“ ſo Schkowroncźk weſtoſcźe dla wopraſcha, hacź traſch ſo njeje pſchepoſtkał, a pſchi tym ſo ſa wuchom podraja.

„Haj, ſchtyri króny.“

„A nimacźe niczo tuniſcheho?“

„Też mamy. Pola pokładnje tamle napiſcheco ſu měſtna k ſtacźu a na galeriji. Ale te měſtna ſu wſchě ſaloko wot jewiſcheja a wyſoko.“

„A kak dha — njebyſcheźe něſchto ſpuſcheźił?“

Dokoła wokoło ſo ſ błoſom ſaſmijachu.

„Njeſlesce w židowſkich klamach,“ ſo też pokładnik wjeſele ſaſmija, a potom hnydom a thěrko wótrje pokraczowaſche: „Dyrbiſce ſo khěts roſſudźicź a njeſměcźe mje ſadżerżowacź, hlejcźe, ludźo cźakaju.“

Schkowroncźk ſo wohladny a wopraſwdże widźeſche, kak ſa nim ſjad ludźi njeſcźerpnje cźaka.

„Tuž ſej to ſhowajcźe,“ ſo ſ wulka roſſudźi a wotkładże wot pokładnje. Hdyž ſo wobroczi, ſaſoj ſtrażnika wuhlada. Kaž na ſtareho znateho ſo na njeho ſaſmija a poczа ſo hnydom ſ nim roſmolwjecź:

„Droži ſo, hdyž ſo k njemu tam ludźo cźiſcheja a wo liſcźk wobſt cźej torhaja. Docźakam, doniż ſo to njeſpěcźeri. Wſchacko budźe hinak ſpěwacź, je-li wſcho njewuſpicheda,“ ſo dźeſbuſchi pſchekleppanje ſmějeſche.

Ale ſtrażnik ſ hłowu wiſo rjekny: „To ſo jara mylicźe. Woſtaja měſtna zadko njewobſadżene, hacź hdyhu ſ pkaſzinu krajzaŕ ſpuſcheźił.“

„To ſu hłudni,“ Schkowroncźk ſe ſpralwnym hněwom wuduchny, ale hnydom ſwažni. Wěrjeſche ſtrażnikej, ſo njeſkł. Ale lohkomyſlnje ſchtyri króny pſchecźinicź, ſo ſo jemu njeſda jeno tak.

„Schto dha to ſwoni?“

„To ſeleſny ſawěſchk pada. Sa ſchtwórcź hodźiny ſapoczńu hracź!“

„Tak! Sapoczńu — a bjeſe mnje!“ horjeſche ſo wuj. — Schto dha cźiniċź? Mam ako nimam?“ wotnje w duchu a hłada k pokładni. Pſched njej je tu khwilu próſdne. Pokładnik ſej tam něſchto runa. Haj, króny rjaduje. Ma tam pjenjez kaž Pſchedjenak.

„Sſnadź ſej tola rjez da — hiſchcze ras na njeho póndu,“ roſſudźi ſo Schkowroncźk a hižo naſdala wola k wokniejſchku: Nó, kak pak? Scźe ſej to roſmyſlit? Hlejcźe, kelko tych liſcźkow hiſchcze macźe, a nichtó wjazy po nje njeńdże. Dwě króniе wam dam, ſaiwěſcźe wěrno — tak ſchto? Myſlu, ſo je to bratrowſky jednane, tuž ſane daſche wurěcźowanje —“

Nětko wſchak dźiwadłowny ſłužobnik k dźeduſchkej pſchiſtupi, wſa jeho ſa ruku a wjeđże jeho wot pokładnje prajiſy:

„Njewobcźeſujcźe knjeſa pokładnika. Hdyž nimacźe na to pjenjez, njekhodźcźe do dźiwadła —“

„Schto? Schto ſcźe to rjekł?“ wottorhny ſo jemu Schkowroncźk a wulkocźinjak w nim wotwuči. Najſlabſcheho měſtna jeho nutrninow bě ſo ſłužobnik dótknył. „So dwaj ſtotaj nimam? So byſchcźe wědźał, ſchtó žym. Ja ſym Schkowroncźk ſ Borowna! Ja ſym w Borownje zyłe dwórniſchczo natwarił! — Sšem ſ tej papjeſku!“ a hižo ſe kabat wotpinaſche, hižo wucźahowaſche modeleſke a hižo kładźeſche papjerzanu ſtokrónowu bankowku na twjerdy marmjel we wokniejſchku. Roshori ſo ſ hněwom, ſo jemu wuſchi ſ krwju naběſjechtej, pſchi ſamym ſo zyły ſapadny. Skedźbluje pjenjezy pſchelicźi, kotrejž bě jemu pokładnik wrócził, ſkhowa je a nikoho wjazy tedźku njeměje ſ horda kaž kral nuts krocźeſche.

S ruki do uki tam dźěſche. Najprjedy jeho do garderoby dowjedźechu, potom jemu ſmorocźane žydło pokaſachu, haj ſamo je jemu dele ſtrócźichu, hdyž dołho ſ nim terchaſche a hižo je ſ wobėmaj rukomaj dżyſche hrabnycź a wuttorhnyć, ſo by ſo tola mohł ſydnycź, hdyž je ſaplacał.

Nětkaſi młodušchk w bělej cźapcy a w bělej ſali ſo tež pſchinamaka a ſdwórliwje ſo wopraſcha: „Pſchejeſcźe ſej plagi?“ Ale Schkowroncźk na njeho pohlada a rjekny: „Sſym dha nětkajſi cźeſcźelčtyry cźeſcźenik, ſo bych plagi ſkoſcźił? Hdy by takke karancźe pitwa měł, tón bych na to njeſerjanje wupił.“

(Pokračowajne ſcźehuje.)

ńu, ale jako serbšćinu wopytarjej mi pichi tym nješćto powhačowaše: Do wobhdźenjenja našeje Hornjeje Łužicy ẑakluščeja tola też serbšćej pěwy, serbšće bašnje, serbšće reje. A na kulturnej wyšinje tola naše kulturne zapki też ẑu. Sym ẑo ẑpodźiwał, ẑo ẑo tu na Sserbow njedźiwaše. Potom hakle by to prawy Hornjołužiśki wjeczor był. Wječerawšchi to njebě. ć.

Dźensniši dopołdniši swjedźeński program

Rano w 9 hodź. ẑeńdźe ẑo wucześći ẑwjatk w ẑali Krony, hdźež ẑo po pšchednjeńenju ẑpěwa ẑpěwneho ẑwjatka wuczerjow a po powitanju pośćeśi pšchednoščk: „Duchine ẑakłady nėmšćeho wumėłśtwa jewjaze ẑo na Łužiśkim wumėłśtwu“, kotrėż pšchednjeńe prof. dr. Fichtner ẑ techniśkeje wošoleje ẑchule w Drjezdźanach. Wucześtwo ẑo poda po tym na wuśtajeńu ẑchule a wuczerjow w létach 1635 hač 1935 w rjemjeśniśkej ẑchuli na Sserbśkich hrjebjach. Tu poẑtrowi po hudźbnym ẑawodźe ẑchuliśći dohladowar Hegewald bohaće ẑeńdźenych pšchitomnych a pokaẑa woẑebje na to, ẑo bychu pšchitomni ẑpóśnali, ẑo też ẑaidźene ẑćěło w ẑchuli ma wulki wuznam ẑa dźeńẑnišchi naẑch ćaẑ a ẑo by ẑo tehodła ẑaidźenoſcź w tutym ẑwiśku wažiła, dokelž jenož na krutych ẑakładach ẑaidźenoſcźe móže ẑo krutu nowu pšchichod tworiść. Pšchepoda potom wuśtajeńu pod ẑchit mėśta. Wyšchichi mėśchćanoſta dr. Opitz dźakowaše ẑo wuczerjam, kiž ẑu tutu wuśtajeńu pšchihotowali. Tódy budźe ẑ njeje ẑpóśnaś ẑo je wucześtwo w běhu ẑaidźenych 300 lět w kulturnym dźěle ẑa našchu Łužiśu wulke dźěło wukonjało. Wobžarowaše, ẑo wuśtajeńa njemóże traẑnje wobhdźeśtwu wotewrjeńa wośtaś a namołwješe pšchitomnych, ẑo bychu na jeje rjanoſće wšchón łužiśki lud ẑchėmy ẑćinili. Knjeẑ dr. Wilhelm potom pšchitomnych po wuśtajeńu wjedźeše. Wo wuśtajeńu ẑamej podany hišchće nadrobnu rozprawu.

— **Kurrenda ẑpěwa** wutoru rano wot 7 do 9 hodź. pšchi ẑkładnoſći 300lětneho ẑwjedźenja na Wjedricha-Auguſtowym naměśće, na Jurjowej dróẑy, na Mėttiśkej dróẑy, na Pawliśćej dróẑy, na Śieberśkej dróẑy, na Sedaniśkim naměśće, na Tėślańskej dróẑy, na Jägerśkej dróẑy a na Bismarkśkej dróẑy.

Budyske stawniske powėśće

pjatk 24. meje 1935.

Narodźili ẑu ẑo: 20. 5. Matej Gurtawej Hohlfeldej, pšchekupśkemu pšchitajeńej, 2 ẑynkaj. — 23. 5. Wjedrichej Wilhelmej Esserej, balletśkemu mišchterej, ẑynk.

Wumrėli: 23. 5. Helena Hilża Schönig, ẑtowka ẑkarja ẑ Delnjeje Hórki, 11 měẑjazow. — 23. 5. Emilija Selma ẑwud. Liebingowa rodź. Tuczkez, bjes powołanja, 84 lět. — 24. 5. Luiśa Viktorija Hilża ẑwud. Schumannowa rodź. Kaperez, rentudoſtawaćka, 68 lět. — 24. 5. Matej Zeidler, pohonc, 70 lět. — 24. 5. Madlena Schlittigowa bywšcha ẑwud. Brandowa bywšcha ẑwud. Grillmeyerowa rodź. Gröšchez, mandźelśka kenzlijowego rady na wotp., 72 lět.

Mandźelſtwo pšchipowėdźiśchtaj: 24. 5. Hugo Eislinbaum, wjednik dźėlańe w Pireju w Grichiśći, ẑ Olicu Margotu Krawzez, fotowej laborantku w Budyšchinje.

Přilopk

Cźejše njewjedro w Rudnych horach.

Schtwórtk popołdnju je ẑo nad Rudnymi horami we Marienbergśkich ẑtronach cźejše njewjedro ẑe ẑliwkowym dešchćom a krupobićom rozpuśchćiło. W Marienbergu běhu dróhi a naměśta toſto ẑ krupami pšchikryte. Ssadowe ẑchtomy, kotrež tam hakle ẑakćėwaju, ẑu, khětru ẑchkodu poćerpile. S mėśtnami ẑu ẑo ẑ wėtrom też twarjenja wobẑchkodźiłe.

Łónčko kwasnych hrónčkow

4. Towaŕška njewjesćina (z kwětku).

Hlejće, nowa wěc so stała,
Dźensa je sej muža wzała
Naša luba towaŕška —
Rjana česťna njewěsta.
Abo — wza wón sebi ju?
Ja to sudźić njemóžu.
Jeli wón pak sej ju wza,
Tola wěrnosć wobstawa,
Zo je wona wzać so dała
A so njeje wobarała.
Ale wěztaj. nano, maći,
Cežko wšak so wobara ći,
Hdyž tak šwarne pacholo
Lubi holćcy mandźelstwo.
Wón je wěšće z kedźbu hladał,
Zo by prawu sebi zhladał.
Prawaj njech so bjerjetaj!
Wopačnaj so njerjetaj,
Haj, so samo žerjetaj —
W žłobach bórzy wumrjetaj.
Prawy zapřah dyrbi być,
Hewak njemóže jom' tyć.
Lubosć čista k zbožu wjedźe,
Najnėžniše zwjazki předźe.
Wona móc ma wot Boha,
Wšitko čini Boha dla.
Hdźež ta lubosć k zwjazkej kaza,
Mandźelstwo so swjate wjaza.
Tak też tu so dźensa sta —
Tuž so wšitcy wjesela.
Zo mnu přeje młodymaj
Bože zbožo, krasny rajl

*

Lětsa kwas tu swjeći Dwójka,
Klětu z dwójki njech je Trójka!
A kaž škórcy tam na štomje,
Hajtaj w swojim serbskim domje
Našich wótcow rěče wěru!
Bóh Knjez mytuje tu swěru.
Pěknje młode škórčatka
Njech kaž staršej fifola. —
Tak njech z wamaj dźěćatka
Božu khwalbu spěchuja!
Dźěći su dźěła Boži dar;
Štóž to prěje, tón je łhał!
Dźěći — też my wšitcy smy:
Dźěćom přichod popřejmy!

*

Njech je mjeńša, khudša klětka,
Lubosć wonjezi tam kaž kwětka!
(Přepodawa kwětku.) M. N.

Srėbjata na żelezniju.

Żeleźniśki cźah, kotrėż ẑrjedu wjecźor 3:47 hodźin ẑ Krošna do Eiśenberga wotjėdźe, je do ẑtadła dźeẑaće srėbjatow ẑajėł a tři ẑ nich morił. Srėbjata běchu ẑo pśches płót pśchebobyłe a po żeleźniju běhachu. Srėbjata Pfaffiśkemu ryćeźćubku ẑtuśchachu.

Mepory dróhoweho wobkhada w Barlinje.

Barliniśki ẑtaiitiśtik hamt je runje pśchehlad wo licźbje ẑnjeẑbożenjow w dróhowym wobkhodje Wulkobarlińa wośjewił. Najwjaẑy woporow je ẑebi wobkhad ẑ automobilemi a motorśkimi kołami ẑadał. W lėcźe 1934 je ẑo w Barlinśkim wobkhadźe 372 ludźi morito a 11 383 ẑranito. Wićho hromadźe je ẑo 26 400 ẑnjeẑbożenych ludźi naliczito, to je 10 prozentow wjaẑy dyžli lėto prjedy. A

Kóń na żeleźniju.

We hłownej dróẑy dróẑy mėẑta Küſtrina ẑo kóń ẑpóśći a ẑ wowrjenu cźekny. Wón k ẑawrjenemu żeleźniśkemu pśchekhodej cźėrjeśche, kotrėż ẑawjeriny wothładał w poẑlednim wokomitu ẑdėhnu, ẑo by wjeśćheru njeẑbożu ẑadźėwał. Kóń pak pśches pśchekhód njepśchebėża, ale na nim nadobo ẑasta, a to tak nahle, ẑo ẑo wojo ẑłama a ẑo poẑtronkaj roẑtorjeśchtaj. Wós ẑrjedź kolijow ẑtejo wośta, kóń pak po żeleźniju k pśchijėdźaẑemu cźahej napścźećo cźėrjeśche. Lokomotiwnik, kotrėż ẑo ẑadźėwa dohloda, móẑeśche cźah ẑ cźaẑom ẑaſtajiś a tak njeẑbożu ẑadźėwaś.

Żendźeśtaj létańſtaj cźołmaj ẑo potepiłoj.

Pšchi żendźeśtim rańšchim móśtim brjoły ẑtaj ẑo ẑchtwórtk dwaj létańſtaj cźołmaj żendźeśtaho wojeńſkeho létańſtwa pšchi wėtratym wjedrje potepiłoj. Jene njeju bė pšchi ẑwućowanju nujowane, na morju pśchiẑtajicź a ẑo ẑa króttí cźaẑ podnóri. Wobẑtadłu jedyn janiczaḱ, kotrėż bė w blíſkoſći, wutkowa. Też druhi létańſti cźołm bė nujowany, na morju pśchiſiajicź. Jena wójnſka ẑódź ẑebi jón ẑa powiaẑ ẑwjaẑa. Ẑsyne żołmy pak jón roẑraẑnu, tak ẑo ẑo potepi. Też jeho wołẑadku móẑachu wutkowaćź.

Tśjo mormi na autowej wujeẑdźowarni w Indianapolisu.

Na Indianapoliśtej autowej wujeẑdźowarni w połnócnej Amerizy budźe Boże śtpicze, 30. meje, autowe wujeẑdźowanje pśches 500 mil daloko. Pšchi pśchihotowaẑym wujeẑdźowanju ẑtej ẑo dwė cźėſtej njeẑbożi ẑtakej a ẑtej ẑebi ẑi ẑmjertne wopory ẑadaśe. Wós ẑnateho wujeẑdźowarja W. H. Stubblefielda ẑ połnej ẑpėẑchnoſcźu do ẑepjerazeje murje ẑaiėdźe. Stubblefield a jeho mechanikaŕ morwaj leżo wośtaẑchtaj. Tón ẑamy dóśt je wujeẑdźowarja Johnnija Hannena podeẑchoł. Jeho mechanikaŕ ẑo cźėẑko ẑrani. Tak běẑche ẑaidźena wutora jedyn dźeń njcźėẑćeho njeẑboża wot wotewrjenja wujeẑdźowańne w lėcźe 1909. Na tutej wujeẑdźowańni je dotal dožyła 30 wožobow ẑnjeẑbożito.

Radio

Wutoru 28. meje ẑo ẑłyẑchi.

Königswusterhausen. Nimo ẑnateho wšchėdneho programma: 6.20 wjeẑely rańšchi konzert. 10 wotewrjenje wuśtajeńzy-nėmšćeho ẑeźiwjaẑeho ẑtawa. 11.50 ẑa wjeẑne ẑony. 12 pšchipołdnjśchi konzert. 14 wšchelakoſcźe. 16 pśijann konzert. 17.15 ẑport ẑa młodźinu. 20.15 hodźina naroda. 20.45 rejwanśta hudźba.

Lipſk. Nimo ẑnateho wšchėdneho programma: 6 ẑa burow. 6.20 rańšchi konzert. 12 pšchipołdnjśchi konzert. 14.15 mały konzert. 15.20 ja ẑony. 17 popołdnjśchi konzert. 19 ẑ ẑwjatońej. 20.15 hodźina naroda. 20.45 twaẑowańa je hraẑnje.

Hišchcźe waẑne ẑ dnjoweho programma. Barlin: 20.45 ẑabaw. konzert. Königsbera: 20.45 konzert. Wrótẑław: 20.45 Beethowenowa „Dźewjata ẑymfonija“. Kóln: 21.20 nėmśke ẑpėwy. Frankfurt: 20.45 Antona Dwoẑakowy konzert. Win: 21.40 ẑ operow. Warſchawa: 20 komorna hudźba. Praha: 19.30 pśijana hudźba.

Sport

Muſke kopańſke ẑettanje Nėmzow ẑ Cźechami.

Nėmśka 2 : 1 dobyła. Pśches 62 000 pśchihladowarjow. Njeẑmėrnje ẑajimawa a napjata hr. Nadrobnišchu rozprawu techniſkich pśchicźinow dła jutſje podamy.

Heroiske mjena Serbow a Němcow

Podał O. W.

(Pokračowanje.)

Wójsko rjekow so podwoji. — A też z tutoho rjadu mjen je kóžde hišće žiwe, a je so kóžde z najstarših časow zakhowało w městnostnych mjenach. Też z tutych mjen móžu jenož někotre bliže rozpominać. —

Lubimir je wėzo z rjekom, kiž ẑławu lubuje. Dźensa nadeńdźo so ẑtare mjeno w přetworjenjach a w přikroćenjach: Luba, Lubo, Liba, Lubań, Lubenty, Leibnitz, Lubitz, Lubich, Lubech — mjez tym zo wot mjena Lubosław pokhadża Lubisch, Lubosch, Lubke, Lübke, Luboch a dr. — Wot tutoho ẑwójbneho mjena pak pokhadża ẑlédowace měẑtnoſtne mjena: Lubań (Lauban); Lubin Lübben); Lubanice (Laubnitz) pola Żorawy, Luchol pola Lubina (Leibchel); Lubij; wjes Lubin w Storkowskim wokrjesu (Lebbin); Lubink pola Gubina (Lübbinchen); Lubń abo Welki Lubnow (Groß Lubbenau), Lubńow (Neu Lübben), Lubachow pola Kalawy a Budyšina, Lubole (Lubholz) p. Lubnowa; Luboraz (Lieberose); Lubošć p. Kalawy (Laubst); Lubuš (Lebus) město nad Wódru a Leibsch pola Storkowa. — Kóžde z tutych měẑtnow je ẑo załožiło wot ẑtareho Serba z mjenom Lubomir abo Luboẑław. Potajkim jeničkeho Serba tutoho rjekowskeho mjena bylo njeje! — Jeho mjeno pak ẑo po wobẑalu nimale kryje ẑ germanskim Hrodebert a ẑ grekskim Kleophanes!

Bohumir pak je cyle to ẑame ẑłowo kaž ẑtaroněmẑke Godefrid. Bohumir přetwori ẑo w běhu lėtẑtoteh do Bogun, abo Bog, Bogh, Bork, Borke, Buche, mjez tym, zo ẑo Bogusław přeměni do Bogisch, Bauckisch, Bogosch a podobnje. — Nėhdyẑi Bohumir je ẑebi załožił město Bogumin w Ślezyskej (Oderberg), druhi pak Bochow pola Jutroboga. —

Runje kaž ẑtari Němcy też naši prjedownicy po cźẑu zapomnichu prėnjotny zmyẑł ẑwojich mjenow, wosebje hdyž ẑo mjena přikrócźichu abo hewak přeměnjachu. Słowje „ẑława“ abo „mir“ buśtej ẑe ẑamym přiwiskom mjena, kiž ẑo po cźẑu cyle zhubi. — Ale to nihdy njepřeměnja wėrnosć, zo běchu mjena nėhdy z wurazom woprawdźiteho rjekowstwa a wojeńſkeho zmyẑlenja. — K tomu dyrbju hišće přiẑpomnić, zo je nam jenož jara mały dźėl naših ẑtarych mjenow znaty. Znajemy poprawom jenož te, kotrež ẑu Muka, Matej Handrik, Pilk, Wjela a Arnošt Hermann zhromadźili. Te pak pokhadźeja jenož z naẑeje Hornjeje a Delnjeje Łužicy, a to też jenož z najmjeńšeho dźėła. — Ze wšitkich přeněmčenych ẑtron — ani ze Ẑtarohródskeje, Mišnjanskeje, Ẑtołpnjanskeje, Komorowskeje ẑtrony nimamy nicźo. Mam za cyle nuzne, zo za nimi ẑlédźimy. Mjena nam wotkryja naše najẑtarše kulturne ẑtawizny.

Jara nadpadne mi je, zo ẑo w žanym dotal znatym ẑtaroẑerbskim mjenje njenadeńdźe mjeno žaneho ẑtaroẑerbskeho boha, ẑnano Światowita, abo Pjeruna, abo Radyhoẑća. — Cźitamy mjena Bogukhwal, Bogusław, Bogdan, Bogumil- Bogumir, Bog, Duch, Miliduch — a žeńje žaneho druheho! — Přeco jenož ẑłowo Bog, Bóh. — Ale dźe ẑo nam runje tak kaž naẑim němẑkim ẑuẑodam. Też w jich mjenach podarmo pytamy za wulkimi bohami. Mjena: Wuotan, Donar, Ziu, Fro ẑo žeńje njenałožuja; najẑkerje z tej ẑamanej přičinu kaž pola Serbow. Mjena tutych bohow běchu tak ẑwjate, zo cźłowjek ẑebi njeẑwėrješe je ẑa cźłowjeẑke mjena hrać. — Wo pragermanskich bohach wėmy jenož mało, a hišće mjenje wo praẑerbskich. Ale ẑnano ẑu tute ze ẑłowom „Bóh“ abo „Godo“ ẑeẑtajene wosobinske mjena tola ẑ někajkim dopokazom za to, zo wobaj narodaj wėrjeẑtaj do najwyšẑeho Boha, po kotrymž mjena tworjeẑtej, kiž běše jimaj ẑ bohom bjez wuwzaća. Hewak tola njebychu někoho mjenowali Bogdan, to je wot Boha daty, Božidar — we germanskim Godegebe, w grekskim Theodor. — Bogdan klini dźensa Bodan, Boden, Bochen, Puchan a podobnje. — Też wosobinske mjeno Duch je ẑo nam zakhowało, kiž pokhadźa wot ẑłowjesa duć, kaž mjeno germanskeho boha Wuotan, Wodan pokhadźa wot „wuot“. — Mjeno „Duch“ je ẑo zdźeržało w dźensniších ẑwójbnych mjenach Duche, Tuch, Tuche, Tutschke, Dutzschke atd. — Snano je „Duch“ ze zbytkom mjena „Miliduch“, kaž jedyn z najẑlawniších rjekow ẑtarych Serbow rėkaše.

Mjena wulkich bohow ẑo potajkim jako cźłowjeẑke mjena njenałožowachu. Za to pak nadeńdźemy mjena wšelakich druhich ale nizkich mythologiskich bytoẑcow W Delnjej Łužicy a w Komorowskej krajinje rėkaja Wódnemu mużej nikus. Tohodła mamy dźensa hišće mjena Nicus, Nickuss, Nikusch. — Też ẑtarym Serbam běštej kaž Germanam wjelk a rapak, abo kaž woni prajachu „krak“ ẑwjatej zwėrjeći. — Tohodła mamy Krakecy, kotrež je nėhdy rjek z mjenom Krak załožił, a Wjelkowow mamy jich cyłu hromadku. Ẑwójbne mjena Welk, Welck, Wellik, Wilk, Wileke, Wilo atd. też njejsu žadne. — Wėzo je też móžno, zo je někajki Welk z potomnikom nėhdyžeho Serba z mjenom Wjeliki, abo Wjelikiměr. Mjena hodźa ẑo na jara wšelake waẑnje wukładować, potom ẑo rėči wo konkurency wukładowanjow. — Potom ma ẑo wuẑlėdźić, z wotkal nėchtó je, a kak je mjeno w najẑtarších časach klinčało. — Dopomnić pak na to chcu, jo běštej rapak (krak) a wjelk też ẑwjatej zwėrjeći boha Wuotona. — W najẑtarẑej dobje pohanstwa ma wulki wuznam kuzłaŕ. Wón je z prjedownikom měẑnika, haj husto dosć je też ẑam z měẑnikom. — Stari Serbja mějachu tři ẑłowa za „kuzłaŕ“: homanić, manić, marić. Wjes pola Żarowa, kotraž němẑcy rėka Mandorf, serbscy Marišoje je ẑo wšėće załožiła wot ẑtareho Serba Manisława, kiž běše ze ẑlawnym kuzłarjom; kaž je podobny kuzłaŕ Manisław załožił wjes Manjow, hamtscy Möhnau we Wojerowskim wokrjesu. — Nimo toho pak mamy dźensa hišće ẑwójbne mjeno Homann, kiž nicźo dale njewoznamjenuje haŕ homana, kiž ẑo na kuzłarjenje, homanjenje wusteji.

(Pokračowanje ẑléduje.)

„Ty mój ptačko"

Zezběrał M. Nawka.

„Ty rapako!"

Ludźo sej druhdy „rapakow dawaju a nadawaju". Čehodla wudmo: „Ty rapako?" Zawěsće nic jako pokhwaleńku, ale wěsće jako p o r o k za njepěkne skutki. Kajke njepěknosće Serbja rapakam přispěwaju? Najprjedy padušnosć. Réka dźe, zo je něchtó „padušny kaž rapak" abo zo je „padušny kaž rapak" abo zo je „paduch kaž rapak". Kradnucy rapak je tež mudry, zo wě, hdźe kradnyć a hdźe khować. Najmudriši zaso je s t a r y rapak. „Rapaki šibale praja: Paduši najdleje traja." Też človjek, kiž wě druhim něšto wuwjezć, mjenuje so „mudry kaž stary rapak". Bjez dźiwa, zo „w radnej khěži tež rapaki sydaja". Ći ničo dobreho njewulahnu.

Rapaki du za mjasom, kaž hižo wo pjekarju w starej Egiptowskej słyšimy, zo rapaki wot jeho čela na šibjeńcy torhachu. „Přeradnik budźe rapakam žratwa" a „wot ludźidrača budu so rapaki kormić". Też w Serbach su rapaki tajke byłe. Réka: „Hdźež je scerb, su rapaki". „Hdźež je drać (dřeł), su rapaki" „Rapaki za scerbinu dźeja." Haj „rapakej je scerb lubši žiweho konja". Derje je, zo tele ptaki morwu zwěrinu wotnošuja. Naši ludźo pak bóle abo jeno na to myslachu, zo njeje pěknje, morwiznu roztorhować. Też človjek wot morwych torhać njesmě, hewak je „rapak".

Rapak je čorny. Pokazuje to na čorne z m y s l e n j e? Zda so. Hewak by kawku na pokoj wostajił. „Rapak na kawku wola, zo je čorna". Njech radši na sebje sameho wola. „Rapak wostanje čorny a byrnjež jeho z třomi mydłami myl". „Myjće jeho a češajće, rapak čorny wostanje." A hdy by jeho wosprawdźe běłeho zmył, što by pomhało, jeli by přiroda hewak stara zwostała? A „rapak je rapak, njech by so běłu sukničku holbika wobleki". Tak też to je z mnohim hrěšnikom, kiž drje je so zwonkownje přeměnił, ale znutřkownje wostał „stary rapak". „Rapak so rapakej bóle lubi hač běły holbik".

„Rapak sej za to njemóže, zo je z rapačeho jeja". Tak sebi też dźěći staršeju wolić njemóžeja. Što wumjetuješ cyganej, zo je so pola cyganow narodźił? A zo sy ty dźěćo bohateju staršeju, njeje twoja zasługa. „Štož so rapak wulehnje, to też rapak wostanje". Ale človjek, jeli chce, móže so porjedźić. Jeli zo so njeporadźi, je też „rapak". Jedyn njedostatk rapak njewotbudźe: „rapak je bjez winy na tym, zo spěwać njemóže". Wšako je spěwatych ptačkow dosć! Njeżadaj sebi njemóžne!

Nazymu „škowrončki nam wućahnu, rapaki tu wostanu". Su potajkim lěpše ptački hač rapaki, ale te su na časy žadne. Škoda! Nětko wšak w serbskej Łužicy skoro žanych r a p a k o w njeje, su wutupjene. Za to, zda so, je mjez ludźimi wjacy rapakow, bohužel tež dosć „khudych rapakow!" Tym pomhajmy, druhich tupmy, wosebje tych „hłupych rapakow!"

(Skóńčenje sćěhuje.)

Ptački lahnu!

Sadźowajće tóčkam pichitup k nim!

W času ptačeho hnězdźenja, w měsazach haprleje hač do julija, je kóždy měticel tóčkow winowaty, tóčki khowarcą a bohdowacą, što njeběchu ptački pichi khowanju mylke. Na kóždy pad pak dyrbi so tomu sadźowarcy, zo tóčki w nory wotkolo łaža. Tóčki maja, što sa czoż lehnjenja ptačkow na d o ž a h a ż e m a s c h n j e p i z o w a c. W padach, hdźež so tóčki dla wschelakich winow we dnjo w domje sdźerżeć njemóža, ma so ja to pospytać, so hu d o s p o ł n j e n a ż y c z e n e. A hdyž so domoj wrócja, ma so jim jěsć podać, kotruż rad jědza. Młode tóčki móža so tak wocžahnyć, so ptački njepichećehcha, schtož je so pichi dobrym worhładanju hižo tału. Schtóž tute sadanja dopjelni, schkita swoju tóčku piched pichećehanjom a kjudowanjom a pichinoschnje temu, so žiwobudnje sirwe ptački, kotrež tola powschitkownosći žłuscheja, so piched niczenjom wukhowaja. Schtóž swérjata pěstuje, je też winowaty, za nimi hladacy a je sa schkodu samolwity, kotruż naczinja.

Ale też pichećerjelo a schkitarjo ptačkow dyrbja hebi w nalećcu swojich winowatosćow napschećcho swérjatam wědomi być. W sahrodach, hdźež ptački hnězdźa, maja so wokolo tajkich schtomowych tónkow cjernje c s a h n y ć a tak scherolo cjenki blach pschiczinić, so njemóže tóčka s pasoram a pschimnyć. Też wokolo tónka pschiprawjene blachowe saklanjatka (lampowe pschikrywy) sadźowaju czowopanju. Hnězda w leckach schkitaja so s tym, so so delża grót jesebnje. W nětčišchim czasu, hdźež mamy pschikładny sakoń k schkitanju wschěch swérjatow t. r. tak bżiwinu kaž też domjazych, njesmě so stacj, so mjes pschećelemi ptačkow a měticelow tóčkow nětkajke czeże pschi pschewjedźenju schkita jenotlitych družin swérjatow nastanu. Tuž dyrbja so pschećelja ptačkow wschěcho czinjenje a wotdawanja tóčkow wsdacj. Schtóž w swojej sahrodźe tóčki nadeńdże, kotrež na ptački łakaja, njech spyta najpriódy měticela tóčki wo tym powuczić, so ma sa njej hladacy abo njech so wobroći na tón schkitace towarschtwo. Kóżde ranjenje abo morjenje zuseje tóčki móże so chłostać. Hdyž so tóčki w paslach łoja, ma so to tak stacj, so so pschi tym njeczuwilaja. Wob dźeń dwójaj dyrbi so sa paslemi hladacy a pohadnjene tóčki dyrbja so swojim wobhdźerjam wróćić. Někotre druhe tóčki morjace pschiprawy su w zyłej Němskej sakasane.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow wotmje srjedu, 29. meje, wječor we 8 hodź. měsačnu zhromadźiznu. Na njej rěči rěčnik Domowiny we Domowinje. Přińdźe tohodla wšitcy a přiwjedźe prawje wjele znatych a hosći sobu.

Předsydstwo.

Masica Serbska zmjeńšo swóju mjasecnu zgromaźinu stwórtk 30. maja w 5 hodźinje wótpołdnja w góscenu w Liškowku — Kleinlieskow tšet Cottbus. Wšykich pśijasełow nasece wécy hutšobnje pśosomy.

Wjednik Masicy.

Nawječorna župa Domowiny zmjeńšo njedźelu, 2. junija 1935, pop. 1/24 hodź. pola Wijeńkee w Khrósćicach zeńdźenje swojich dowěrnikow ze wšěch serbskich katolskich wosadow. K ó ż d a w j e s nawje. čorneje župy dyrbi na kóždy pad zastupjena być. W přezjednosći a bratrowskej lubosći, njedźiwajcy na wjesne a wosadne mjezy, dyrbimy hromadźe stać, hdyž mamy sej žiwjeńske ludowe prawa wubdźić. Stóž Domowinu z njepłódnej kritiku słabi, komuž su wosadne mjezy ze zawjeru přećiwo zhromadnemu dźełu, štóž z wosobinskich přičinow njecha widźeć nuznosć wotpomocy za serbsku bědu, tón budźe zamołwity, hdyž njepřezjenosć a zawisć, herbskej serbskej njepočinkaj. Domowinje njepłódnu rolu přihotujetej. Domowina nikoho z lubjenemi njewabi. Ale čim krućišo wěri, zo budźe jeje nutřkowna wulkosć a krutosć, kotruž pola wšitkich zbéra, kiž su dobreje wole, jeničke wumnjenje za jeje wuspěchi wonka. Z tajkim dowěrnym zmysłenjom wočakujemy wšěch dowěrnikow wot Zdźerje hač do Kamjenca a wot Žuric hač do Wojerec 2. junija w Khrósćicach. Jan W j e ń k a, farar, městopředsyda Domowiny.

Serbska pčolnica. Srjedu 29. meje wječor 1/49 hodź. budźe w Herbskej grychće w Khrósćicach ważna zhromadźizna. Wšitke sobustawy maja so wobdźělić.

Předsyda.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalny dźěl a pśiłopk Marko Smolet a za nawšitki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina 5o. 3 płaći. Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Hospodarski rozhlad

Pondźelu 27. meje 1935.

Barlinska bursa z dnja 25. meje. Bursa sahajdźi na konzu tydźenja pschi mérnym wobkhodźe pschewahnje schlabscho a wunjoše kursy wuzitku wo k wotpschedacjam. Dotelj pak publikum jenož jara malo pschehladuje, njeběchu spadowanja kursow pschewulke. Ledma hdy pschekročiju 1,5 pro. Na rentowych witach je so wobkhod trochu wožiwił.

Djenjnjiske słotne wiki w Drjezdźanach.

Na słotne wiki pschihna wo dźenja 746 hewjadow a to 124 **wołow**, 211 **bykow**, 336 **truwow**, 33 **jałojow** a 42 **žrjacżkow**, dale hischcze 1432 **cjelatow**, 588 **wowcow** a 3235 **šwini. Pola** hewjadow **kotu** wo **wobkhod** žiwe **ja**wo**cja. Płacżiny běchu** sa wschě **kwalita wotole 40 hrivnow. Pola cjelatow** wuwi so ja **dobre družiny hrěni wobkhod** sa **dotalne płacżiny**, sa **nischše družiny** bu **něchto nischše płacżiny dowołu. Wowcy maja jara pomały wobkhod** a na **płacżiny** wo **trochu tłóczi. Swinje maja hrěni wobkhod, płacżiny** su **něchto mało lěpše** hač minjeny tydźeń.

Miele

kolesa a motorske kolesa

Dostanjeće pola firmy

Ernst Fa'ting w Njeswačidle

Sylna sućelna KRUWA

do žahanja, hnydom na předań

w Khelnje čo. 44

Kóń srjedźnosylny, bruny wałach, je na předań

w Bóšicach 28 pola Njeswačidła

Budlefnje, lěhafnje,

kuchinje, półstrow. twory atd.

lemotiwemeble kupuje čestunjo pola

P. RUBELA Mužak. dróha 4

Réči serbscy!

Mam swoju półstrowarnju.

Mandźelske nožčonki přijimam.

Wysokosućelna **kruwa**

ze štwórtym čelodom, kaž też

3 picowańske **jałojcy**

1—1 1/4 lětne, steja na předań

w dwórnišćowym hoseńcu

w Njeswačidle

Słomu

předawa za hotowe pjenjezy

Wehla w Bukowcu

(Bocka) pola Hornj Wujezda

Slepowane Moškowe Wołmjane Wjelbłud. Blidowe **přikrywy**

wulki wubjerk, jara tunjo

PAUL KORN

na Hošic hasy 21

w domje khorobnuje pokładnje

Derje zdźeržany

BMW-WÓZ 750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tunjo na předań.

Bliže zhoniće we wudawarni Serbskich Nowin

Waš wobraz dostanje hnydom wobluk pola

Rudolfa Wilhelma

w Budyšinje na Serbskej hasy 16

Telefon čo. 2187

Marmor, porcelin, šklenca, špihele, podołhojte wobluki, domjaca a kuchińska nadoba, woknowe šklenicy, šklenčerstwo, świećniki a Bože maty, wobrazy a postawy swjatych. Dopomnjeńki a dary za wšě čestne dny.

Wulki jěchański a jězdny tourněr

na swjedźenju Łužicy

srjedu, 29. meje 1935, popołdnju we 2 hodź. na jěchańi Husarskich kasarnow

konjeńske skakanje, pruhowanje khmanosće za jěchańske a sepřahańske konje, skuldźeńske pruhowanja atd.

Z wobdźělenjom statneje wobory, krajneje policije, SA-jěchařstwa, ratařstwa a rjemjesła.

Zastup płaći 0,25 hač 0,80 hriwnow.

Wječor we 8 hodź. w „Albertsgarten"-hoseńcu

wulke tourněrowe reje

trompetařskeho khóra jěchańskeje standarty 133

Porjad jěchanja a jězdźenja, kaž předpředawanje w swjedźeńskim běrowje w naměšanskim dźiwadle (hród wutory).

Sportske drastne tkaniny

žiđanorubjane selonie., płóšliwy krep, Vistra, šćełoździđane, dirndlowe a pućowańske drastne tkaniny we wutk. wubjerku a jara płać. hódno

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Póstskim naměsće na Hošic hasy čo. 29

Tuni wosebity wulětny čah

ze 60 procentami sniżenej jězdnej płaćizny

Boże zpěće, 30. meje 1935

wot Zhorjelca do Liberca

(Reichenberg)

z hnydomnym přizamknjenjom do Jablonca a Morchensterna.

Jězdna płaćizna do Liberca tam a sem wot Lubija . 2.10 kr. Wotjědże 5,18 hodź. z Budyšina. Dojědże 23,43 do Budyšina.

Wšo dalše zhoniće a rozjasnjace łopjeńko dostanjeće při wšěch wudawarnjach jězdnych lisćikow a w pućowańskich běrowach.

Wobkhadnaj hamtaj statneje železnicy w Zhorjelcu a Budyšinje

Pohonča pyta

Zschischwauk w Róženće

pola Ralbic

Nětko 20 lět staru

dźowku a pohonča

pyta hnydom

bur Arnošt Šibak

w Komorowje čo. 85 pola Rakec

Běrny

njewubérane, (znamki Sikkingen), su na předań we

Wětenicy čo. 3

Jězdne plany

„Blitz"

z přidawkom za awta

lěčne wudnće 1935

za 1.— hriwnu

dostanjeće

we wudawarni Serbskich Nowin

Serbska knihićišćerńa a kniharńa

mój. dr. J. Cyž

zhotowi wšě serbske a němske

čišćeńske wěcy

kaž listowe łopjena wšěch wulkosow, kwitowanki, skazańske lisćiny, wokolniki, prospekty, wopisme, wokolniki, poskitańske zdźělenske formulary, poskitańske a napominace formulary, tabele, listowe wobalki, póstowe karty, plakaty atd. w najl. wuwjedźenju a jara płaćizny hódnu.

Wojeńske renty. S pomy ẓo nam wosẓewja: Wojeńske renty na junij ẓo w Budyšćinje a pola Budyšćej póẓce pśichóẓeṫenych pólitiskich agenturow a pólitiskich mětnoscow ẓrjedu 29. meje wuplaćuja. W Budyšćinje ẓo na póẓce cyšćo 3 (Pśiseḋ schulerišćimi wrotami) wuplaćuje. Sobotu 1. junija ẓo podpjery ẓe ẓnjesḃoẓeńskeho a invalidneho samẓeršenja wuplaćuja a to w Budyšćinje invalidne renty w evangelskej towaršchowni na Hornjeẓerišćej haḃy 23, wschitke druhe renty na póẓce cyšćo 3 (Pśiseḋ schulerišćimi wrotami). — Sobotu ẓo na to kedźbliwe cyni, ẓo maju ẓo podpiśmna na kwitowankach ẓamurowaćnje ẓtaćj. Podpiśmna, kotrejž ẓo jenoẓ ẓe ẓnamjenjeni wosnamjeneja, maju ẓo w kóžḋym paḋźe wobkrućiś.

— **Jźẽne koło bjes knjeẓa ko namakało.** 28. februara 1935 je njeẓnata ẓona do jeneho wobkḋoa na Drjeẓḋźańsej dróšy ẓonjaze jźẽne koło ẓtajśa a ẓeḃi haćj do ḋźenjańšcheho njeje po nju pśischiła. Cźowjek, kiž je ẓo ẓa jeje bratra wudawał, je do wobkḋoa pśischioł, so by koło wotẓewsał. Jeho ẓu na kriminalnu policiju pokaẓali, tam pak wón njeje pśischioł. Wobẓeḋźerka, abo ẓchtóž móje nẽschto wěẓownoho ẓḋźělić, ẓo proẓy, so by ẓo hnydom na kriminalnym wotḋźělenju na Drjenburgskim hrodźe, telefon 2802, ẓamołwił, ḋóẓeż móje ẓo tež koło wobḃladacź. Jźẽne koło je ẓnamki „Brandenburg“ ẓ cyšćom 271 286, wono ma cźorne kroẓna ẓe žołtymi ẓmuẓkami, cźerwjenej ballonowej wobruci, pedalej ẓ gummijom, cźerwjenej gummijowej pśichimadle, Kontetski ẓamoběh.

Za wulke wječorne piskanje

wojeńśeje mozy pśichi „Lužiśkim ẓwjedźenju,“ kiž ẓo 29. meje wječor na Tśelnicu wotmeje, ẓu ẓo pśichitkhaḋne a wotthaḋne puće takle poẓtajśe:

Pśichihaḋ wot pěśchkowtkich kasarnow pśiches Lubijśku dróhu, **Drjewowe wiki, Kamjeńtnu haẓu, Ẽserśke hrjebje, Połnóẓnu dróhu a Kralowśki wal.**

Wotkhaḋ pśiches Kralowśki wal, Połnóẓnu dróhu, Ẽserśke hrjebje, Bohatu haẓu, Hłowne torhoščhcźo, Smutskownu lawśku haẓu, Lawśke hrjebje, Kěẓorśku dróhu, Póśśke nameśto, Sahrodnu dróhu, Walśku dróhu, Lubijśku dróhu do pěśchkowśkich kasarnow.

Hudźbny torps Budyšćeje a Lubijśćeje gẽrnisony wjeczornu hudźbu pśchedwjedźe. Hudźbne wjedniśtwo śměje wupruhowany hudźbny mišchtr Ellbogen.

*

S **Nowych Błohaśchez.** Pśichi pśchetwarjenju ẓtatneje dróhi njedaloko naścheje wśy je ẓo ẓobotu dopołdnja wobẓarujomne njeẓboże ẓtało. Jedyn dźěłaćeṙ ẓ Makeje Borśchcze ẓ połnej lowriju po horje k Sodśijej pjerśchcej k wuẓwyẓanju doła wjeśeśe. Po nahle ẓpadowajej horje pak lowrija, dokelž ẓpinanje ẓ klumpachom njeẓkutkowaśche, jara ẓpěśchne jěẓo ẓ kolijow wuškoẓi a ẓo pśchewali. Dźěłaćeṙ, kiž ẓadỳ na lowriji ẓtejeśche, ẓo ẓ wotmachom pśches nju wjerhnỳ a tak njeẓbożownje paḋźe, ẓo ẓo lowrija na njeho wali. Wón běśche ẓebi na cźole cźẽṫku ranu nabił, kotruž dyrbjeśche Kohźijśki ḳěrar dr. Wjazka ẓaśchić. Na to ẓnjesḃoẓeneho do Budyšćeje khorownje dowjeśechu. Hač je ẓo wón hewak hišchće wobẓchkoḋźił, dyrbjeśche ẓo w khorownji jwẽẓćeć.

S **Kichiweje Borśchcze.** Khwaćanśte ẓerbśte towaćtwo běśche ẓwoju mẽẓačnu ẓhromaḋźiznu tón ras do naścheje wjeśki ẓwokało. Nahladna licẓba ẓ wokoliny, teẓ wjele njeẓbobuśtawow, běśche ẓo we wjeẓnej korcẓmje ẓechko. Wšchitcy cźahnu ẓtyśchećẓ wjednika Domowiny, Pawoła Nejda, wo kotrehoẓ prózowanju, ẓerbśti lud bo ẓendneho ẓyłka ẓjednoćiśći, běchu ẓtyścheli. S wulkim ẓajimom ẓcźehowachu pśchitomni jeho wuwjedźenja. Nětkotrjeẓtkuli, kotruž jenoẓ hišchće ẓmjertnu ẓwónczẽ ẓa ẓerbśti lud ẓwonicź ẓtyśchesche, nabra ẓebi tu noweje cźerśtweje nadźiju. S pśchiẓtupnych pśchijẽwjenjow mózachmy ẓpóẓnacź, ẓo teẓ w naśchej wokoliṅe ẓo Ẽserśtwo ẓnowa hromaḋźecź počźina.

S **Kratez.** Ẓaṅdźenu ẓobotu wječor ẓeṅdźe ẓo we naśchej wjeẓnej korcẓmje nahladna licẓba Ẽserbow, kiž běśche wjednik Domowiny ḳ Domowiṅẽj hromaḋźiṅẽ ẓwołał. Wjednik Domowiny bě ẓam pśchikhwatał a roẓkoẓi nam ẓamẽr a nadawki tuteje ẓyłeje ẓerbśteje, ja dalśche wobśtacźe naścheje ludnośce njeẓbytneje organizacźije. Wšchitcy pśchitomni běchu po pśchedoẓchku pśchẽẓwẽdẽni, ẓo móże naśch lud ẓo jenoẓ potom wukhowacź a ẓebi ẓuwóje bohate kulturne ḳubła ẓdźerẓi a dale wuwije, hdyž ẓo wšchitcy Ẽserbja w Domowiṅje ẓjednocźa. Wšchitcy hišchće njeẓapiśani pśchitomni ẓo jako ẓobuśtawy pśchiśiẓewichu.

Ze **Zderje.** Ẓaṅdźenu njeḋźelu ẓwjećachmy tu zaẓo jónu kwaẓa a to pola wobẓedźerja naśeje wjeẓneje korćmički knjeza Jana Ẓmarandera. Hižo je ẓo minyło 25 lět, zo wobzamknyštaj Ẓmaranderec mandźelskaj žiwjeńśki zwjazk. Tuž bě to śleborny kwaẓ. Mnoho pśiwuznych a znatych bě ẓo zeẓło w kwaẓnym domje, **zo bychu woswjećili we wuẓšim kolee ẓwójby tutón** waẓny ḋźeń. Pśejemy naśimaj ẓlébornymaj mandźelẓkimaj wjele zbóża a Božeho žohnowanja na jeju dalši žiwjeńśki puć, zo byštaj ḋocakałoj cźilaj a ẓtrowaj teẓ złoty kwaẓ. Teẓ naśe Ẽerbśke Nowiny maju wšu pśiczinu pśi tutej ẓkładnoći na ẓwojeho ẓwérneho dowérnika ẓpominaẓ, kiž je ẓo pśeco ẓwéru ẓtarał za jich bycźe a tyće. Z jeho ẓwérnym ẓobudźẽłom pśikhadźa naẓ jeničći ẓerbẓki ḋźeṅik wšẽnḋje do mnohich ẓerbẓkich ẓwójbow a jim to najnowše k zabawje a wjeẓelu wozjewja.

S **Bukez.** Mějicźel jẽdneho žónẓkeho koła, kotreẓ bě ẓo na tudomnym pohrjebniśćicy namakało, je ẓo ẓamołwił. Jeho ẓyn bě ẓabywẓchi koło na pohrjebniśćicy leżo woẓtajił.

S **Nowych Koporz.** Nadobo woẓkabnywẓchi je njeḋźelu wječor wokoło ½7 hodźin na Budyško-Lubijśkej dróšy 14létny cźeladnik Pětka ẓ Pomorz, kotryž w Błoẓanach žiwi, ẓ jẽdneho koła padnył a ẓo ẓ mutka cźẽła pśchekaẓał. Wón bě hromadźe ẓe ẓwojim nanom titón ḋźeń ẓwoju w mẽśtnowẽj khorownji leżaju macź wopytaḳ a ẓo wot tam ẓo ẓwoeje ẓłužby wrócźeśche. Jedyn pśchipadnje pśchijẽḋźacy kolojẽdny ẓo ẓ njeẓboẓeneho, kotryž bjes wědoma na puć do Budyšćina naẓtajichu, ẓo bychu ẓebi mohli w mẽśeẓe nẽschto ẓa próẓdny ẓołḋk kupicź. Ale kóẓa bě jich kiẓła. W Budyšćinje ẓo njemało njenaẓtrózichu, hdyž tam na nich pólijśtojo a hajniẓy cźakachu a jich mjena ẓapiśachu, dokelž běchu w holi pakoẓćili. Mjeḋźe 300 wojeńẓkow a 30 iwẽẓnow jim ẓebrachu, kotreẓ běchu ẓ wulkej próẓu nawili. Jenoẓ ẓo wěẓ njeḃy njeluḃych ẓcźẽhkowch mẽła.

Ze **Sernjan.** Kaž je ẓ dẓenẓnišeho naweśtka widźeć, zarjaduje za naẓu wjes a naẓu wokolinu Njebjelčańska skupina, do kotrejež mamy ẓo pśidružić, dźenẓa wjećor we 8 hodź. w Bjenšce-Kórjeńkec korẽmje pśednoẓk wo powětrowym ẓkśiće ze zajimawymi ẓwětłowobrazami. Rěćeć budźe cuzy rěčnik. Cyła wokolina je na tutu zhromaḋźiznu pśeproẓena, wosebje teẓ žónẓki ẓpalk a ẓtarẓe ḋźěći. Njepłaći ẓaneho zastupa.

S **Wojerez.** Na ẓobotnischich wikach bě jenoẓ 155 proẓatow na pśchedań. Ẓa nimi bě wulka hrabańża. Ẓa kroẓo ẓo haćj do 25 hriwnow ẓapłaćji.

Wusudźenja

§ Cźẽẓko ẓnjewužiḳ bẽśche ḋotal njepokhłoẓtany 28 lět ẓtary ẓenjeny Rudolf Arno Gärtner ẓ Drjeẓḋźan njeẓhonitoẓcź hołyn pod 17 létami. Na wobkḋohnej jẽẓḋe ẓ autom bẽśche 8. měrza 1935 na ẓtatnej dróhi je Ẓhorjeza-Drjeẓḋźanu we wjeẓu błiẓo Lubija bydłaju hołyn pścheẓcźahnył, je ẓo ju ẓa tym praẓchał, hdyž Bukezy leża a ju potom namotwił, ẓo by do auta ẓaṅkupiła. Wudawajo, ẓo je w Lubiju nẽschto ẓabył, ẓawrócźi wóẓ, jẽḋźeśche do Lubija a wot tam do Žitawy. Wobmyẓlenje hołyn, kotraž ẓo ẓwopréḋta ẓpjeczowaśche ẓobujeć, na wuẓchitke waẓchnje wotẓitroni. Jižo we wośu hołyn woźcźejowaśche. W Žitawje wabjeśche ju ẓ wopaczṅymi wudawanjemi do boẓcźenja, w najatej ẓtwi ẓ njej hrubje ẓakhaḋźeśche a ẓcźini ẓebi ju podwólnu. Wulka khłoẓtanẓka komora njepśchiẓiwoli ẓutrowjej wołóẓaje wobẓtejnośće a ẓaẓudźi jeho dla wotwjedźenja, ẓranjenja na cźẽẓći a dla wumozowanja ḳ 1 létu a dwẽmaj mẽẓazomaj khłoẓtańnje a na 3 lět ẓo jemu cźẽẓtne prawa wotrjekṅychu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Duḃman, za lokalny dźěl a pśiłopk Marko Smolet a za nawěśtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšćinje. — Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšćinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lišćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa służba.

Hospodarski rozhlad

Wukoru 28. meje 1935.

Wčeraẅše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,75
1 jendźelski punt	12,30	100 čěskosł. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	80,24	100 franc. frankow	16,35

Wuwicze kursow pohibowaśche po wčera po pśchedchaḋźajcych poẓtupowanjach w daloko mẽrniśchich kolijach. Wuwicźe franzowẽẓkeho franka ẓo dale ẓ ẓedźibnoẓcźu ẓcźehowaśche, njeměješche pak na wuwicźe kurẓow ẓame wliwa. Wośẓkabjenja jenoẓ tam a ẓem wjazy haćj 1 proz. wucźinjachu. Na rentowych wikach ẓbudźi wulki ẓajim pśenje polośiẓelne ẓapiśanje kommunalneje wudołẓeńśeje pożcźonki, kotraž ẓ 89,375 proz. ẓaḋaḋźi. Hewak bẽśche teẓ na rentowych wikach pomẽrnje ẓłabe žiwjenje.

Na ẓpocźatku noweho tyḋzenja ẓaḋaḋźi wobkhoḋ na žitnych wulkowikach jeioẓ pomaku. Kaẓ haćj ḋotal kruẓeńśe ẓo jenoẓ wẓcźẽha potrjeba. S khlẽbowych žitow, kotrychẓ ẓo wjele pośtiẓeńśe, mějeńśe pścheńża trochu wjetśchi ẓajim. Tola płacźiny, kotreẓ ẓo ẓadachu, běchu jara ẓosdźẽlene wot tych, kiž ẓo pośtiẓachu. We wowẓu ẓo pośtiẓeńża njeẓłu ẓeṅnjne, a teẓ w pjẓowanjim jeczmjenju ẓo jenoẓ druẓiny pośtiẓachu, ẓa kotreẓ móża ẓo pśchiẓrażli ẓadacź. Muki ẓo mẽrnje wotwołaja, jeczmjenje ẓa piwarńe a indusṫriju maja jara mẽrny wobkhoḋ.

Wežera płacźeńśe w Barlinje ẓentnar

pścheńży W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., roẓki R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowẓa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ẓymjo po tunl abo 1000 kg, hewak 100 kg Płačizny po złotej hriwnje.

	27. 5.	24. 5.
Pšenica	212,0	212,0
rožka	172,0	172,0
ječmjeń now.	—	—
ječmjeń, nal.	—	—
wows	—	—
kukurica	—	—
pšenč. muka	—	—
ržana muka	23,00	23,00
pš. wotruby	11,73	11,73
ržane „	10,25	10,25
raps	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0
lane symjo	—	—
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0

	27. 5.	24. 5.
buny	10,5-11,7	10,5-11,7
woka	13,0-13,5	13,0-13,5
módre lupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
zeradella	—	—
raps. wosušk	—	—
lany wosušk	7,65	7,65
such. truhanč.	4,65	4,65
běrnj. kruški	8,80	8,80
syno, 50 kg		
ržana słoma		
pšenč. „		
wowsna „		
jačna „		

Płačizna za pšenju za wupłoḋźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płačizna za rožku za wupłoḋźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płačizna za jeczmjeń za wupłoḋźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płačizna za wows za wupłoḋźerja 9: — 13: 167.0

Płačizny rězneho skotu na Drjeẓḋźanskich skótnych wikach.

27. meje 1935 Płačizny po centnarju a hriwnach

Skótne druẓiny a woznamjenjenja:

Woły: 125

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnoṡce młode	41—42
Ẓtarše	37—40
Hewak połnomjasne, młode	30—34
Ẓtarše	—
Mjasne	—

Byki 211

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnoṡce	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	40—42
Mjasne	36—39
Ẓnadnje wuwite	32—35

Jałojcy a kruwy: 368

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnoṡce	40—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	34—40
Mjasne kruwy	28—33
Ẓnadnje wuwite kruwy	20—27
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnoṡce	42
Hewak mjasne jałojcy	39—41

Wowcy: 589

Najlépše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	46—50
Srénje kormjene jehnjata, ẓtarše kormjene borany a kormjene wuwite wowcy	43—46
Mjasne wowcy	37—42
Ẓnadnje wuwite wowcy a jehnjata	33—36

Celata: 1432

Najlépše kormjene ćelata wot cyca	59—64
Srénje kormjene ćelata wot cyca	47—58
Ẓnadnje wuwite	38—46
Najẓpatniše	30—37

Swinje: 3265

Tučne swinje, přez 300 kg. čežke	50—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. čežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. čežke	47—49
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. čežke	43—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. čežke	—
Rancy	46—48

Ważna termija ẓa wudeẓjenje namjetu ẓa najeńkow a pśchenajerjow.

Pśichichodny pjatk **31. meje** wubẽži cźaẓ ẓa namjety najeńkow na wudołẓenje na pśchiẓłuẓchnym hamtiśkim ẓudniśtwje. Wudołẓenje najeńkow pśchewjeḋźe ẓo po ẓakonju ẓ rjadowanju ratajśkich doẓiwjch pomẽrow (Ẓchulḋeurelegungsgeẓetz vom 1. Juni 1933). Po wotẓtawku 6. wukaẓa wo wudołẓenju najeńkow móże teẓ pśchenajer wotewrjene jednanje namjetowacź, njeẓe-li ẓo to do 31. meje 1935 hižo ẓtało. Na namjet pośtiẓi jemu wudołẓeńśi hamt (ẓudniśtwo) pśchimẽrjeny ḋalśchi cźaẓ, w běhu kotrehoẓ ma ẓo wudołẓeńśi namjet ẓapodacź.

Pśewśchitkownje drje njeḃuḋże ẓo pśchenajer pśiẓeẓ ẓ ẓapodaczu ẓwojeho namjeta roẓẓuḋźicź móẓ, ḋokhaẓ njeḃa ẓo ẓjadowanje jeho ẓadanjow we wudołẓenju naẓeńta pśchewidźecź.

Dr. Mośig.

wot 1/3 hač 4 hodźin. Młodźinine zwjedźenske pśiheźstajenje wot 8 hač 10 hodźin wjeczor w „Krónje“.

Wutoru 28. meje: Wiczny zwjedźeń. Dźiwadło pod hołym njebjom.

Sćerjedu 29. meje: Wiczny zwjedźeń popołdnju wot 3 hodźin na Hkownym a Mjaśowym torhošću. Wulke wuběhanje koni a wujězdźenje wot 3 hač 6 hodźin we dworje nětkušćich husarskich kasarnow. Wjeczorne pśikanje. Wobswětlenje roswalenjow (ruinow).

Sćwórtk 30. meje: Wotewrjenje wustajeńcy: „Starokužiska wustajeńca.“ Wulke politiske wustupjenje w 4 hodź. popołdnju na jěchanišću nětkušich husarskich kasarnow. Wulki domowinski drastny zwjedźeń (drasty a haje) wot 11—12 hodźin. Pśichi tym žo też Sserbja wobźěla. Wón pójźe po Sedanskej, Wettinskej, Albertskej dróży, Póstne namjeśo, Kśěžerskej dróży, Jitnych witkach, Lawskich hrjebjach, Snutskownej lawskej haźy, Hkowne torhošću, Bohatej haźy, Sserbskich hrjebjach, Hornjerskej haźy, Drjewowych witkach, Kamjeńnej haźy, Mołikowej haźy, Bismarckskej haźy, Dwórnišćowe namjeśto. Mjeśto žo wobswětli. Dźiwadłowa hra pod hołym njebjom.

Se **Seiffhennersdorfa.** Planej Zitawskeho architekta Schiffnera za nowotwar Seiffhennersdorfskeje zyrkwje je žo w jenym pohjeźenju wohańdnych sakupjerjow a zhubjaławow twarskeho wubjerka jenohłósnje pśihłosowało. W zyrkwi žo tśi skhodowe wodźěle za tśi łubje natwarja. Khór žo do delnich łubjow 7 metrow hłuboko jatwari. Nowy Bóži dom śmjeje dožyła 2000 mětnow k sedźenju. Wottarnišćišćo žo w starej wulkosći a na starym mjeśtnje natwari.

Ludowa šula we Wulkim Wjelkowje

Wulko-Wjelkowski šulski wokrjeh móže najšerje hodał jako wobjebitosć so wobhladowacź, dokeľž hišće ženje njeje trjebał šulskeho domu natwaricź, hač runjež šula hižo na nimale 200lětne wobstatše šahaduje. Šula so w lěcze 1746 wot tehdyšeho wobjedźerja rycerskubla Augusta Adolsa z Welowa jako šula za dźěći wjelich podadnych a hnydom teź jako **herbitši pripatny wučerski seminar** založi. Tutón semjanski knjes běše nadobny muž z wobjebitym sozialnym sačuśowm teź za najthudšich je žwojeho luda, pśichešoł teź na druhich polach pokasa so jako dobrocźel thudnych. Sa wušiaw wot njeho założenu natwari na sałhodźe do parka stejaze hišće dźensa jako „staru šulu“ znate mašinve twarjenje. Tu so hač do lěta 1765, potajim 19 lět dołho wuśeše. Wot toho cźasa źišli dom k sameram gmejny a dźensa tam bydli 6 žwójbow, hač runjež žu bydlenja jara běrnje wuhotowane. Dokeľž mějachu dźěći šdźela jara daloko, hač žamo dwě mile puśa do Wulkeho Wjelkowa do šule a liczba dźěći stajnje roscześe, njedohasche mětno wjazy w tutym domje. W 17lětnej wójnje natwari tohdyla August Adolf z Welow tak mjenowany domeśišći dom, w kotrymž so znjy delni dźěl šuli pśeswośtaji. Tuto twarjenje hišćeze dźensa, potajkim hižo 170 lět dołho, sameram šule źišli. Po žwójim šnutskownym pśeswědčenju jako dobry evangelski lutherski khećerźijan pśeješe sebi założeŕ, so by so nimo pisanja, cźitanja a liczenja teź wobjebje nabožna wucźba podawała. To je so też pśeżego žwědomliwje stało, dokeľž jenje hišćeze so žane dźěcźo njeje wot nabožnjeje wucźby wušmjobodźiśi dało a teź žadyn z wučerjow njeje podawanje nabožneje wucźby wotpokasał. We žwójim testamence běše schelake samožstajenstwo (legata) wustajił, kotreż wobjebje najthudšim dźěcźom šulskeho wobwoda złužachu. Tute žu so z inflaziju z wjeličeho dźěła za šulu šubile. Tola je ryczerkubło w Mittelzach dźěł samožstajenstwa na 600 hr. nahódnoscźiło, tak so mjeno z Welow z tutym žnjatkom fundazije, kotraž je sa tuhych dźěcźi postajena, je dale žiwe. Swój tharakter jako wukubkanski wušiaw sa wučerjow wobkhowa šula hač do założenja krajnoštawskeho seminara w Budyšinje w l. 1817. Najprjedy hndleše w šulskim pensionacźe najmjazy wučźomzow, tiž so na wučźeńtwo pichihotowaše. W lěcze 1787 běše jich wšcho hromadze 40. Po założenju krajnošt. seminara pśichijimachu so do pensionata hólzy, tiž so na gymnasiju pśichihotowachu. We lěcze 1871 po žmjerći wučerja Handrija Hejny, kotryž běše wjazy hač 51 lět z wučerjom we Wulkim Wjelkowje hył, so pensionat rospuśchći. Jehyn z poślednich khowanzow pensionata je hył poślźišći Lipzźanski wokrjesny wyšichi šulski rada dr. phil. et theol. h. c. Jurij Müller, z Mérkowa pokhadźacy, kotryž w nastawku w Hornjołužiskej domownej protyzy w lěcze 1920 šulske wobtejenjoscze we Wulkim Wjelkowje wopišuje. Jako pśeni wučźer mjenuje so Jurij Haupt, kotryž hač do lěta 1799 tuto šaštojnstwo šastaraše. Jehyn naślědnik hišće Jan Marcźka, poźdźišćo zyrkwinšti wučźer we Wjelcźinje. Po nim hižo naspomnjeny Handrij Hejna,, tiž wot lěta 1821 hač 1872 tu wučeše, a wot toho cźasa krótši cźaj Pawoł Bar, kotryž jako zyrkwinšti wučźer we Hornim Mušejšcu wumrě. We lěcze 1873 naštupi mětno Hermann Hilbrig, kotryž wobšěrnu kroniku Wulko-Wjelkowskeje šulskeje gmejny napisa, kotraž w lěcze 1915 jako žwjedźenske pišmo pśichi pśichileżnosći 150lětneho jubileja šule jako broschurka wušdže. Wyšichi wučźer Hilbrig wumrě w lěcze 1910, hdyž běše žo krótki pśed tym na wumjeńk podał. S jeho naślědnikom je ryčał tutych rjadkow. Wulko-Wjelkowska šula je so potajkim w lětach wot 1821 hač do nětka, to je w běhu 114 lět, wohladajo wo krótkocźašnych vikariatskeho sarjadnistwa wot jenoź tśoch wučźerjow rjadowała.

Mjes tym so běše w delnim dźěle šule jenoź jena mjeśtnosć, žo w lěcze 1852 thźa z wopalerišej muju do dweju njeruneju dźělenu dźěl. We wjelišim dźěle žo šula samešći, mjeńšchi dźěl šebi ryczerkubło za bydlenja wobthowa. Hišćeze dźensa šulska dźěl dwójneho domu ryczerkubło. W lěcze 1886 žo w dźělu, tiž šchuli šlužscha, druha, a w lěcze 1922 po wetorhanju wopalneje muje w dźělu ryczerkubła šlužschanym, tśeśa mjeńšnosć (rjadownja) pśichipravi. Po šawiedźenju holcźich wolanskich šulow žo w lěcze 1924 w pódlanšej thźi z pśichitwarkom šulskeje kuchina wutwari, kotraž pak wjazy žiwojim sameram nieślužši, dokeľž jutry t. l. je žo powolanska šula, kotraž běše 60 lět dołhoj, znjeny jako pokračowanska šula, w tutym domje samešćena, rospušćiła. K šwjatšej powołanje šulow šlužschane gmejny pśichjamknychu žo powołanskim šulam w Budyšinje k Swj. Michałej, w Hodźiju, Njeswačidle a Rabarju. So by so mjeńšnosć šulskeje kuchiny wužiła mohła, žo na to myšli, i njeje rjadownju wutwaricź.

Šulšćemu wokrjeju Wulko-Wjelkowšćemu šlužscha wóžem gmejnow, kotreż k tśom zyrkwinskim wohadam pśichišłuscheja. Dźěcźi wopytuja pacźeńtku wucźbu w Budyšinje w žerbšej zyrkwi, w Hodźiju a Njeswačidle. A cźi, tiž z Bratrowšćej zyrkwi pśichišłuscheja, też w Małym Wjelkowje. Šulšći pucź je ja wjele dźěcźi jara dałoki, na pśich. z Mitkez ¾ hodźiny.

Se šapiškow cźitamy, so běše liczba dźěcźi w lěcze 1787: 120, nawpśichicha liczba dospe žo w lěcze 1908 z 205, najnjšicha w lěcze 1926 z 111 dźěcźimi. Dźensa je jich 186. Hižo se šulskim šakonjom z lěta 1873 běše šchula 3-rjadownjowa, wot lěta 1892 do 1914 4-rjadownjowa, potom 5-rjadownjowa a wot lěta 1928 je nětko 6-rjadownjowa. Schtrejo šnjni wučerjo a jena wupomozna wučźeŕka wucźa wob tydźeń w 136 hodźinach. W lěcze 1910 wobknjeješe hišćeze najwjetšichi dźěl dźěcźi žiwoju žerbšku macźerńu rěcź a žo žerbšća rěcź we šchuli pśichi wucźbje a w pśihešstawkach jako rosmołwna rěcź natožowadźe. Dźensa hišćeze jenoź mały dźěl šwoju macźerńu rěcź šnaje. Pśiches to žo w pśinjej rjadowni a pśichi nabožnej wucźbje na žerbštu rěcź dźiwa a pśichi špjewje, dalokoź je to móžno, žo žerbšti špjew pěstuje. Wot šwobodnjenjoscze we Wulkim Wjelkowje wopišuje. Jako pśeni wučźer mjenuje so Jurij Haupt, kotryž hač do lěta 1799 tuto šaštojnstwo šastaraše. Jehyn naślědnik hišće Jan Marcźka, poźdźišćo zyrkwinšti wučźer we Wjelcźinje. Po nim hižo naspomnjeny Handrij Hejna,, tiž wot lěta 1821 hač 1872 tu wučeše, a wot toho cźasa krótši cźaj Pawoł Bar, kotryž jako zyrkwinšti wučźer we Hornim Mušejšcu wumrě. We lěcze 1873 naštupi mětno Hermann Hilbrig, kotryž wobšěrnu kroniku Wulko-Wjelkowjeje šulskeje gmejny napisa, kotraž w lěcze 1915 jako žwjedźenske pišmo pśichi pśichileżnosći 150lětneho jubileja šule jako broschurka wušdže. Wyšichi wučźer Hilbrig wumrě w lěcze 1910, hdyž běše žo krótki pśed tym na wumjeńk podał. S jeho naślědnikom je ryčał tutych rjadkow. Wulko-Wjelkowska šula je so potajkim w lětach wot 1821 hač do nětka, to je w běhu 114 lět, wohladajo wo krótkocźašnych vikariatskeho sarjadnistwa wot jenoź tśoch wučźerjow rjadowała.

Mjes tym so běše w delnim dźěle šule jenoź jena mjeśtnosć, žo w lěcze 1852 thźa z wopalerišej muju do dweju njeruneju dźělenu dźěl. We wjelišim dźěle žo šula samešći, mjeńšchi dźěl šebi ryczerkubło za bydlenja wobthowa. Hišćeze dźensa šulska dźěl dwójneho domu ryczerkubło. W lěcze 1886 žo w dźělu, tiž šchuli šlužscha, druha, a w lěcze 1922 po wetorhanju wopalneje muje w dźělu ryczerkubła šlužschanym, tśeśa mjeńšnosć (rjadownja) pśichipravi. Po šawiedźenju holcźich wolanskich šulow žo w lěcze 1924 w pódlanšej thźi z pśichitwarkom šulskeje kuchina wutwari, kotraž pak wjazy žiwojim sameram nieślužši, dokeľž jutry t. l. je žo powolanska šula, kotraž běše 60 lět dołhoj, znjeny jako pokračowanska šula, w tutym domje samešćena, rospušćiła. K šwjatšej powołanje šulow šlužschane gmejny pśichjamknychu žo powołanskim šulam w Budyšinje k Swj. Michałej, w Hodźiju, Njeswačidle a Rabarju. So by so mjeńšnosć šulskeje kuchiny wužiła mohła, žo na to myšli, i njeje rjadownju wutwaricź.

Šulšćemu wokrjeju Wulko-Wjelkowšćemu šlužscha wóžem gmejnow, kotreż k tśom zyrkwinskim wohadam pśichišłuscheja. Dźěcźi wopytuja pacźeńtku wucźbu w Budyšinje w žerbšej zyrkwi, w Hodźiju a Njeswačidle. A cźi, tiž z Bratrowšćej zyrkwi pśichišłuscheja, też w Małym Wjelkowje. Šulšći pucź je ja wjele dźěcźi jara dałoki, na pśich. z Mitkez ¾ hodźiny.

Se šapiškow cźitamy, so běše liczba dźěcźi w lěcze 1787: 120, nawpśichicha liczba dospe žo w lěcze 1908 z 205, najnjšicha w lěcze 1926 z 111 dźěcźimi. Dźensa je jich 186. Hižo se šulskim šakonjom z lěta 1873 běše šchula 3-rjadownjowa, wot lěta 1892 do 1914 4-rjadownjowa, potom 5-rjadownjowa a wot lěta 1928 je nětko 6-rjadownjowa. Schtrejo šnjni wučerjo a jena wupomozna wučźeŕka wucźa wob tydźeń w 136 hodźinach. W lěcze 1910 wobknjeješe hišćeze najwjetšichi dźěl dźěcźi žiwoju žerbšku macźerńu rěcź a žo žerbšća rěcź we šchuli pśichi wucźbje a w pśihešstawkach jako rosmołwna rěcź natožowadźe. Dźensa hišćeze jenoź mały dźěl šwoju macźerńu rěcź šnaje. Pśiches to žo w pśinjej rjadowni a pśichi nabožnej wucźbje na žerbštu rěcź dźiwa a pśichi špjewje, dalokoź je to móžno, žo žerbšti špjew pěstuje. Wot šwobodnjenjoscze we Wulkim Wjelkowje wopišuje. Jako pśeni wučźer mjenuje so Jurij Haupt, kotryž hač do lěta 1799 tuto šaštojnstwo šastaraše. Jehyn naślědnik hišće Jan Marcźka, poźdźišćo zyrkwinšti wučźer we Wjelcźinje. Po nim hižo naspomnjeny Handrij Hejna,, tiž wot lěta 1821 hač 1872 tu wučeše, a wot toho cźasa krótši cźaj Pawoł Bar, kotryž jako zyrkwinšti wučźer we Hornim Mušejšcu wumrě. We lěcze 1873 naštupi mětno Hermann Hilbrig, kotryž wobšěrnu kroniku Wulko-Wjelkowjeje šulskeje gmejny napisa, kotraž w lěcze 1915 jako žwjedźenske pišmo pśichi pśichileżnosći 150lětneho jubileja šule jako broschurka wušdže. Wyšichi wučźer Hilbrig wumrě w lěcze 1910, hdyž běše žo krótki pśed tym na wumjeńk podał. S jeho naślědnikom je ryčał tutych rjadkow. Wulko-Wjelkowska šula je so potajkim w lětach wot 1821 hač do nětka, to je w běhu 114 lět, wohladajo wo krótkocźašnych vikariatskeho sarjadnistwa wot jenoź tśoch wučźerjow rjadowała.

K wopomnjeću jeneho dobrocźela cźłowjeństwa.

K 25. pożmjertnemu dnjej hławneho němšteho lěkarja Roberta Kocha. Se žwójimi dźěłami na polu bakteriologije je wón cźłowjeństwu njeńmérne žohnowanje pśihotowył. Lětnicźny wobras horjeka pokazuje Roberta Kochowy inštitut w Barlinje. W nim žo dźěła wulkeho lěkarja dale wjedu. Prawicźny horni wobras Kochowy pśeni lejnješi khamor a jeho bakterialne nastroje pśichodstaja. Na delnim lěwicźnym wobrazu widźimy ponmit za Roberta Kocha w Japanskej. Delni prawicźny wobras nam do Roberta Kochoweho laboratorija w Roberta Kochowym wustawje w Barlinje pokładacź dawa.

prihłosuja, druzy so jara kritiscy zadźerźeja, a treći zaso ju docyła wotpokazuja. Nichtó tu w Pólskej, z wuwzaćom ministrow a małeho kruha, njemóże prajić, što so jutře stanje na polu zwonkowneje politiki. Bjez dźiwa teź, hdyž druzy njewědźa, što so tu čini. Tute potajstwo pólskeje politiki je snadź teź na tym wina, zo Waršawa dźensa we wohniščú diplomacije stoji. Cyła Europa zhladuje z wěstym spodźiwanjom na stolicu młodeje Pólskeje. Pólska je samostatna móc, štož je skóńcnje też Francowska připóznać dyrbjała. Tehodła so też wona ze wšěmi mocami prócuje, Pólsku za swoje zaměry dobyć. To chcyše snadź też francowski zwonkowny minister Laval, hdyž do Waršawy zawita. Pólske nowinarstwo bě pódu za Lavalowy přijězd derje přihotowało. Hłosy nowin běchu docyła jara wutrobne a přikhilne. Wědomość wo khorosći maršalla Pilsudskeho překhwapi, tak zo někotre wukrajne nowiny z wěstej satisfakciju wo diplomatiskej khorosći maršalla pisachu. Dwaj dnjej pozdźišo přinjesechu tute samsne nowiny powěść wo smjerći Pilsudzkeho. Při přiležnosći Lavaloweho wopyta bě wězo wjele francowskich nowinarjow do Waršawy přijěło. Ale kak so tući dźiwachu. Tu we Waršawje njebě móžno žanych rozrěčowanjow z pólskimi diplomatami, a k powšitkownemu překhwapjenju też francowscy hosćo a sam minister Laval ničo druheho njewuprajichu, hač to, štož bě hižo w oficielnych zdźělenkach wozjewjene. Waršawa dže mjelčo swoju dróhu, kotraž wjedźe k slawje a wulkosći.

Póndźelu rano, 13. meje, dźěch khwatajcy z towaršom do university. Corne khorhoje na statnych twarjenjach so zmahowachu. Hakle na přednošku mi kolega, kotryž pódla mje sedźeše, mjelčo do wucha šepny, hač hižo wěm, zo je maršall Pilsudzki njedźelu wječor wumrěł. Z wotpředka nochcych wěrić, tola po khwili přińdże pedel a přepoda profesorej rektorowe pismo. W cyłej universiće buchu přednoški přetorhnjene. Nowiny z maršallowymi poodbiznami so za mjeńšiny rozpředachu. Ze samsnymaj wočomaj sym widźał, kak młodźi a stari, žony a mužoje na hasach tutu struchłu powěść čitajo płakachu. Njeje wopriwdźe žadyn Polak, kotryž njeby w swojej wutrobje tuteho wulkeho muža woplakował. Teš ludźo opozicije klonja so tutemu rjekej.

W běhu dnja pokry so město z wjele tysacami khohojemi z čornymi bantami. We wukładnych woknach wustajichu překupcy wobrazy maršalla wobwite z čornymi šlewjerjemi. Woči wšěch Polakow hladaja k Waršawje. Z nowinami so powě, što so tam stawa.

Jako zastupjeŕ a naslědnik zemrěteho maršalla bu pomjenowany general Rydz Smigły. Z cyłeho swěta dokhadźachu wurazy sobuželenja. Nadrobnje nowiny podawachu porjad pohrjebnych swjatočnoćow. Nochcu tu wopisować tute swjatočnosće, cyle wěsće so wo nich čitali w serbskich a němskich nowinach, a snadź nic jenoź jedyn je sobotu 18. meje swój radio zastajił a posłuchał.

Tu w Póznanju wotměchu so sobotu při rjanym wjedrje tehorunja swjatočnosće, na kotrychž so wosebje šulska młodźina a dźěłaćeŕstwo wobdźěleštej. Njezapomnite začišće zawostajichu wječorne žarowańske wobkhody. Latarnje na hasach běchu wobwite z čornym florom, tak zo bě město čemne. Na njebju jenoź polny měsak zhladowaše z časom ze mróćelow. Cyle wobydlerstwo zhromadźowaše so wokoło opery, kotraž bě jasnje wobswětlena. Na prawo steješe w polnym čemnu hród a hnydom pódla wulka postawa Khrystusa z běłym swětłom přelata. Cicho, kaž při rowje zemrěteho; z daloka jenoź klinči spěw zrudoby jako poslednje božemje njesmjertnemu synej wulkeho pólskeho naroda.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Sćmtag, den 2. Juni 1935, dürfen in der Zeit von 11 bis 18 Uhr die Läden offengehalten und Arbeiter beschäftigt werden.

Bautzen, 24. Mai 1935.

Der Oberbürgermeister — Gewerbeamt.

Der Kommunikationsweg Neschwitz—Ubigau—Saritsch wird wegen Beschüttung in Flur Ubigau vom 25. bis mit 29. d. M. gesperrt. Der Fahrverkehr wird über Loga—Luga gewiesen.

Bautzen, am 24. 5. 1935.

Der Amtshauptmann.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaća měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pj., za swójbne 5 pj., towarstwowe a bosćencarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 123 | Budyšin — Wutoru 28. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Bołharske wuznamjenjenje za Göringa

Pšichi wopyće ministerskeho presidenta generala Göringa a němskeho ministra Kerrla w Sofiji je němski wupósłanc, tajny rada Rümelin, njedźelu wječor witansku hościnu w němskim wupósłanctwje wuhotował. Na hościnje so kralowy bratr princ Kyrill, ministerski president Točew, swonkowny minister Küsseiwanow, żelesniski minister Kojucharow, wosrjedźenjowy minister general Radew, wójnski minister general Slatanow a druhe wysoby wobdźělichu.

Krótko do tuteje wječornje hościny je bołharski kral ministerskemu presidentej Göringej wulkokschiž Alexandroweho rjada, němskemu ministrej Kerrlej kschiž prěnjeje rjadownje kamorneho rjada, statnemu sekretarej Körnerej a generalnemu leutnantej Milchej wulkokschiž rjada zasłužnje zasłužby a rjada wojerskeje zasłužby spožčił. Tež druhich knjesow, kotrjž němskeju ministrow pschewodźeja, bołharski kral wusnamjeni.

Göring bołharskeho krala wopytał

Pónđelu pschipołdnju krótko do 1 hodźin so ministerski president general lětarjow Hermann Göring w automobilu bołharskeho krala do kčežneho hrodu Wranje pola Sofije poda, hdyž běše kral Boris jeho a jeho mandźelsku, němskeho ministra Kerrla z mandźelskej, kaž tež knjenje a knjesow pschewoda němskeho wupósłanca Rümelina a knjesow wupósłanctwa na žnjedanje pschepročył.

Dopołdnja běše general Göring w 11 hodź. bołharskeho ministerskeho presidenta Točewa w ministerskim pschedsydnistwje wopytał. Wopyt 20 mjeńschinow traješe. Na to general Göring swonkowneho ministra, wójnskeho ministra a wobkhadowaceho ministra w jich ministerstwach wopyta. Wschitke ministerstwa běchu so z Bołharskej khorhoju a z khorhoju hokateho kschiža wupyschile.

Baldwin jendźelsku brónjersku politiku zakituje

W pschepjelnjenej Albertskej hali w Londonje Baldwin pónđelu wječor wo knjeześtwowej lětarstwowej politiji rěčeše a tutu politiku sakitowaše. Wón swoju rěč z nadpadom na oppositiju sapoča. Jeje pschiczinu won wotpokaza, dokelž wjetschina kraja sa knjeześtwom stej. Jendźelska je w stuch a dobrych czasach sajadu Swjatka ludow podpjerała a nimo teho je jeho autoritu schkitała. Tola pak njejmy hischcze ženje tajki Swjatk ludow neli, kajkiž su žebi jón cži myślili, kotrjž su jón wutworili.

Prěnje wulke pschecziwjenje je so Swjatej ludow w Sjednoczenych statach cžinilo z tym, so jich knjeześtwo Swjatej ludow njepschihitnu. Tak je Swjatk ludow swoje dźěło bjes pomocy Sjednoczenych statow, bjes pomocy Rukeje, a bjes pomocy Němskeje sapočał. Dźenża wschak je Rukla do Swjatka ludow sałupiła. Němski pak je Swjatk ludow shubił. Sjednoczene staty so jeho pschecziwnje hischcze sdaluja. Japanika je Swjatk wopuschczita a Baldwin njerozdźi žaneje możnosće, so so wona bórzy sajo do njeho wróći.

Dźenżnische połoženje je z diweju hlowneju pschiczinow nastało. Franzowska je so w zylym powónitkim czasu jenoż wo swój bjesstrach starała. Pschi napjatosći w Europje njedowěrjenje mjes ludami nasta. Němska w powětrnje a w druhim nastupanju postupuje. Wschitke knjeześtwa žu so pjecża wo wotbrónjenje starale. Tola wěste je, so wotbrónjenje, kajkeż je žebi jendźelske knjeześtwo pschało, w bliskim pschichodźe njepschihodźe. Europske połoženje je so pschemjenilo, a Baldwin rjekny, so je Jendźelska jeniczki kraj, kotryż swoje wójsko dotal njeje powjetschiła. Tola něšto je žebi jako sažadu swojeje sakitanskeje politiki staiła, so ma swoje mórske brjohi a blizke kanale schkitacz. W czasu lětarstwa a cžežkich kanonow Franzowskoje a Jendźelskeje wědźa, so jich jenoż wulke morjo dźeli a so dyrbja tehodła dobri žurkodźa wostacz. Baldwin ma za zyle njemožne, so tutaj ludaj na wójnu pschecziwo žebi myślitaj. Tajke sacżucże žebi Baldwin pschi wschitkich europiskich mjesach pschesze.

W swojich słónczných słowach Baldwin na możnosć pschilečenja njepschecželskich lětadow do Jendźelskeje spomni a rospominasche, kak ma to Jendźelska k tutemu stajecz. Jako napschecziwnu mózy pschecziwo temu won Locarnoske sprěczenja nasponni a doda, so ma to tutemu sprěczenju pakt wo lětarstwje pschidacz a žnadź też hischcze pak wo wobmjeńowanju wobrónjenja. Bojosć w Europje po Baldwinowych słowach wójska a wójnske łódje njeskutkuja, ale jeniczky lětadła. Sa mobilisazoju wójska so cżas trjeba, ta mobilisazoju lětadow pak njeje žaneho cżasa trjeba. Tehodła so Baldwin nadźja, so so mózy bórzy k jednanju wo sprěczenju wo lětarstwje sendu. Baldwin je pschetwjerdzeny, so žebi žadyn lud wójnu njepschesze, snajmjeńscha niz w nětczischim wokomiku, dokelž w Europje žadyn lud njeje, tiž njeby w swojim kraju měł dosć wobczežnostcow pschewinyć.

Zwjazk ludow wo juhosłowjansko-madźarskej zwadźe dojednał

Na swojim pósłednim posedźenju je rada Swjatka ludow we swojim dźelu na madźarsko-juhosłowjanskej swadźe pónđelu dojednała. Rosprawjeł Eden hobustawam rady cżischczanu rosprawu njepschedpołoži, kaž běsche to dotal waschnje, ale jim z krótka spżeli, so ma so naležnosć jako skónczena wobhladowacz. Won naspomni, so je madźarske knjeześtwo wo pschepytowanju pschecziwo wschelakim madźarskim sastojnikam dla njerodu w dohladowanju juhosłowjanskich terroristow rosprawjało. Na to je won knjeześtwa, kotrež so za naležnosć sajimuja, prosył, so bychu jemu swoje myśle wo tutej rosprawje bórzy dźelile. Eden nadźju wupraji, so so z dorjadowanjom tuteho praschenja dobre poczahi mjes woběmaj statomaj skrucża.

Madźarski sastupjeć Welicz wosjewi, so madźarske knjeześtwo, swojeho internazionalneho samolwjenja žebi wědomne, po radźinym rozhudźenju 10. dezembra 1934 też pschichodnje pschecziwo terroristam sakrocži. Runje kaž so Welicz a juhosłowjanski sastupjeć Zoticz Edenej sa jeho njestronniske jednanje dźakowaschtaj. Juhosłowjanske knjeześtwo je pschi jednanjach swoju wolu k wujednanju na wulkomyślne waschnje wopokasało. Tehodła wono też namolwjenju rospraworjerja, so so wot madźarskeho knjeześtwa nimaju žane nowe wosjewjenja žadacz, pschisłupi a hudźe jeho namjetej pschihłosowacz.

Madźarsko-juhosłowjanska swada so na to bjes formalneje resolucije po žiwscenju Edenoweho ertneho wosjewjenja a sastupjerjow wobeju stronow jako wotbyta wosjewi.

Flandin wjacy połnomocy žada

Franzowska knjeześtwowa rada so pónđelu dopołdnja w 10 hodź. pod pschedsydstwom ministerskeho presidenta Flandina seńdże. Jeje wuradowanje dźeše hač tři hodźiny trajesche. Finanzny minister ministeram a statnym podsekretaram wo połoženju franzowskeje měny rosprawu poda. Na to so tekst sa programm sestaja, z kotrymž so knjeześtwu wobscherne finanze a hospodarske połnomocy pschisłuseja. Nacżisk so wutoru dopołdnja ministerskej radźe a wutoru popołdnju komorje pschedpołoži.

S Parisa so zhoni, so žu so w knjeześtwowej radźe wo planach ministerskeho presidenta a finanzneho ministra zyle dojednali. Knjeześtwo budźe žebi žadacz, so by komora wo pschedłoženym hnydom wuradowała. Wutoru so nacżisk najskerje hižo komornemu finagnemu wubjerkej pschepokasa, so by by hnydom wo nim wuprajił a swoju rosprawu pschihotował. Wuradowanje w komorje wo finanzej pschedłoży so do pjatka njewocżakuje, najskerje hakle pschichodnu pónđelu k temu dóńdże.

Parlamentariske połoženje po wczerawschej knjeześtwowej radźe tak njewěste wostanje, so so jeje wuwicze cżežko poćahuje. W komorje běsche pónđelu wjecżor njes sapóstawzami thěrko žylna oppositija pschecziwo knjeześtwowemu žadanju nastała. Niedźiwajcy teho pak pschi wothłosowanju Flandin najskerje hischcze žnadnu wjetschinu dostanje, dokelž tukhwilu njewěrja, schtó by knjeześtwo nawjedował, hdyž by Flandin swoje sastojnistwo złožił. W parlamentariskich kruhach so jenoż něhdże 30 hłosow wjetschiny wěschezi. Sapóstawzy pak žu pscheswědczeni, so budźe wojowanje wo pschedłodku jara sabakle, dokelž wocżakuja, so Flandin, je-li dobudźe, hnydom senat a komoru do prózdninow pósćele.

Madźarska a Mussolinijowa rěč

Mussolinijowa rěcz w italskej komorje je w Madźarskej wschelakore ménjenje shudźiła. Budapeschtske nowiny „Pester Lloyd" rěcz tak pohudźuja, jako by Mussolini najprjedy chył Jendźelsku a Franzowsku khutnje warnowacz. So by tuto warnowanje bóle skutkowało, je won pschecżiwo Němskej trochu milischo rěcżał, hacz w žwjezich druhich rěczach w poślednim cżasu. Mussolini je runje kaž němski kanzler prajił, so je Awstriska jeniczke prašenje, w kotrymž mjes Němskej a Italskej napschecżownosć wobsteji. Tuto wuprajenje mčko je skoro jako namolwjenje

Liča krótkodźełacych woteběra

Němski minister za wobstaranje dźěła a za sawěsćenje pschebjesdźołosć je bilanzu we wuwiczu liczbow krótkodźełacych wot 1927 hač 1935 wosjewił. Najwjetschi krótkodźełacych je bo w januaru 1932 z něhdże 327 800 sapisałko. Wot tuteho cżasa je jich liczba woteběrała. W juliju 1934 běsche wona hač na něhdże 53 000 padła. W januaru 1935 stejesche wona pola 80 000. Tuto wuwicze pak na poślednjenej podpjerje krótkodźełacych saleži, kotrejž so też w žiedowanych mězazach hač do hapreje 1935 wutkuje. W haprelu je so mjenujzy nimale 89 000 krótkodźełacych naliczilo. Do krótkodźełaczych, kotrjž so po starym waschnju podpjerachu, 39 800 słuschesche, 49 100 pak po nowischich postajenjach poślnjenju peddjeru dostawasche. **Liczba wo jenoż 39 800 jednorje podpjeranych krótkodźełacych storo jenoż hischcze 9. dźeł liczby januara 1932 leži a je najwažnischa liczba wot konza léta 1929 dozyła. W tym so jaßnje połepschenje hospodarskeho połoženja posłasuje.**

Hitlerowa rěč so za delni sejm přełoži

Pónđelu so w jendźelskim delnim sejmje swonkowneho ministra Simona wopraschachu, hacz móża sapóstawzy dokładny pschełožk rěcże dostacz. Simon na to wotmolwi, so so wón sa pschełoženje rěcże postara a so budźe wona potom w knihowni delneho sejma wupołożena. S tuteje wotmolwy wukhadża, so knjeześtwo nochże Hitlerowu rěcz sejmej jako bělu knihu pschepodacz.

Rozdźělenje sydłow w čěskosłowakskej narodnej zhromadźiznje

Pschi druhim a tśeśim rošliczenju wólbnych wunoschkow w Czěskosłowakskej so tole skónczne rozdźělenje sydłow w czěskosłowakskej narodnej zhromadźiznje wosjewja:

Cżeske strony: Republikanska strona 45 sapóstawzow, 23 senatorow; sozialdemokratiska strona 38 sapóstawzow, 20 senatorow; narodni sozialistojo 28 sapóstawzow, 14 senatorow; ludowa strona 22 sapóstawzow, 11 senatorow; pschemyślowa strona 17 sapóstawzow, 8 senatorow; narodne sjednoczenje 17 sapóstawzow, 9 senatorow; sałchistojo 6 sapóstawzow, 0 senatorow; autonomistiski blok 22 sapóstawzow, 11 senatorow; kommunistiska strona 30 sapóstawzow, 16 senatorow, madźarska oppositija 9 sapóstawzow, 6 senatorow. **Němske strony:** Sudetskoněmska strona 44 sapóstawzow, 23 senatorow; sozialdemokratoju 11 sapóstawzow, 6 senatorow; katałski ľudowy 5 sapóstawzow, 0 senatorow; khsesczanskosozialni 6 sapóstawzow, 3 senatorow.

wobhladowacj, so měła žo ſ dorěčenjom tuta napſchećiwnoſcj wotſtronicj.

Nowiny pak žo praſcheja, hacj pak Muſſolini woprawdźe khutnje na taſke dojednanje myſli abo hacj chce wón ſ tym jenoj Jendźelſku a Franzowſku pohnucj, ſo žo w Abeſynſkim praſchenju jemu njebywſchtej tak ſylnje pſchećiwjałoj. Muſſoliniowe wuprajenje, ſo chce Italſka w Abeſynſkim praſchenju poſledniu ſamowitoſcj pſchewjacj, dopokazuje, kak khutne žu jeho roſſudy.

Ruska swoje mjezy wobtwjerdźa

S Warſchawy žo powě, ſo ruſzy wojazy wot někotrych dnjow namjeſtny kraj wokoło Podwołoczyſki ſ pokonja Tarnopola wobtwjerdźuja. Zjuline wobhdźełſtwo je žo ſ tuteho kraja wotwjeſło. S pólſkeje ſtrony je žo wobſkedźowało, kak pionérojo burſke twarjenja podtorhowachu. Tej někotre ruſke tanki a jězdnych ruſkeho wójſka žu w kraſnje wobkedźowali. Tak žeby mjelčo, ſo chcedźa Ruſzojo pokodniſchi kónc pólſko-ruſkich mjeſow wobtwjerdźicj. Pſchi tutej ſkładnoſcji we Warſchawje na to dopominaju, ſo je jedyn ruſki ſpiſarſel hižo pſched někotrym cźaſom we ruſkim wobtwjerdźenym paſmje piſał, kiž ſo wot Baltiſkeho morja hacj k Čornemu morju poćehnje.

Hacj je Franzowſka ſowjetſkej Ruſkej pſchi poſledních roſrěčowanjach wobſedźe ſwědſi ſa tute wobtwjerdźenja pſchiluboła, ſo njeda lohko ſwěſcicj. Wobſedźenje kedźbnoſcj pak ſkubłuje, ſo Ruſzojo runje tam ſwoje mjeſy k Pólſkej wobtwjerdźuja, hdźež mělo cźěſkoſkłowaſke wójſko pſchi pſchekroczenju pólſkeho kraja najkrótſchi puć pſcheviwnyć.

Ćerwjene pasmo wokoło Pariza

Sandźenu njedźelu žu ſo w 22 wólbnych wokrjeſach Seineſkeho departementa wólby ſa 50 ſobuſtawow generalneje rady wotmětle. Lićba generalnych radow w Paríſu wot teho cźaſa, ſo žu ſo mandaty pſchiſporiće, 140 wuńcźinja. 90 ſu jako wolent měſchćanſkeje radźicjelſkeje města Paríſa ſdobom generalni radźicjelſo. Sa Paríſkim wokolinu ſo tamni 50 ſaſtupjerjo wołeže wola.

Pſchi wólbach ſandźeneje njedźele je ſo w 27 padach roſſudźiło, w 25 padach pak ſo pſchichodnu njedźelu wukałanſke wólby wotmikja. Prěnje wólby ſu ſacjiſchćej ſkućiłe, ſo wokoło Paríſa cźerwjene paſmo wobſteji. Kommuniſtojo a kommunijtiſkje diſſidentojo pſchi njedźelſkich wólbach mjez 27, 15 měſtnow dóſtachu a ſ tym 8 mandatow dobrych. Wſchitke druhe ſtrony mjenje hłoſow doſtachu.

Němski bohot a župny wjednik Roever

Oldenburg-Bremen na

wulkej politiſkej manifeſtaziji

pſchi ſkładnoſcji Lujiſeho ſwjedźenja w Budyſchinje 30. meje 1935 (na dnju Bożeho ſtrića) poreču.

Němſki bohot ſtronjan Roever je **wupruhowany rěčnik a wjednikowy ſobuwojowar, kiž je we ſwojej domiſnje w poſnóžnej Němſkej ſ najwjetſchim wuſpěchom ſa naſtonalſoſialiſtiſku ideju a ſ tym ſa Němſku wojował a hiſchcze wojuje ſa lépſchi pſchichod. Wón k tutej manifeſtaziji wobeſje w létadle ſ Bremena pſchileći. Wſchitcy, kotřiž móža nětkaſ ſmóžnicj, měli žo tohodła na manifeſtaziji wobdźělicj.**

Dujowy porjad ſa dźeń 30. meje 1935.

W 7 hodź. wulke budźenje.

Nětkaž hacj do 10 hodź. wožebite cźahi pſchiljěźdźuja.

Wokoło 10 hodź. wjednikowy wjednik a wjednikſe wojſkowy ſtrony a wyſchnoſcjow wonkownych hoſcjí pſchi Krónpryncowym moſcje powitaju. Cźeſtne wudyry ſo tiworenju ſpalěra wot Krónpryncoweho móſta hacj do ſnutſkoweho města ſeſtupaja.

Wot 10 do 11 hodźin naměſtne konzerty. Na Zitnych wikach konzertuje hudźbny korps II. kaſt. Dźeſatoho ſaſkeho pěſcheho regimenta, na Hłownym torhoſchcźu hudźbny cźah dźěkoweje ſłužby, na dworje hroda hudźbny cźah ſtandarty 103.

W 11 hodź. Wulki dominiſki ſwjedźeńſki cźah. Starokužiſke a ſerbſke drasty, waſchnja a nałožki, baje, ſwjedźeńſke woſy. — Puć ſwjedźeńſkeho cźaha a jeho porjad ſ wujaſnjenjemi wopſchija „Swjedźeńſki porjad“.

— Wontkowni hoſcjo a wjednicy ſtrony a wyſchnoſcjow ſwjedźeńſki cźah na Lawſkich hrjebjach (pſchi měſchćanſkim dźiwadle) nimo ſtejbe cźahnyć dadźa.

W 12 hodź. wotewrjenje wuſtajeńcy „Starokužiſkeho wumělſtwa“.

Wot 14 do 15 hodźin ſtupaju ſo wſchitke NS-wotdźělenja. Cźaſy a měſtna ſeſtupanja ſo hiſchcze wojſewja.

W 16 hodź. Wulka politiſka manifeſtazija ſ pſchiſpušćenjenjom wſchitkich NS-wotdźělenjow. **Němſki bohot Roever budźe rěčeć.** Na to nimokrocźenje uniformowanych wotdźělenjow.

Wokoło 17.30 hodź. nimothod na Lawſkich hrjebjach (pſchi měſchćanſkim dźiwadle).

W 21 hodź. illuminazija města ſ wožebitym ſkutkowanjom ſwětła.

Nimo toho: Hra pod holym njebjom, wuſtajeńca „ſchula a wucźerjo wot 1635 hacj 1935“, ſtelenje, hiſtoriſka měſtowa ſtraža, wodźenja po měrcze, ſawjeſelenja, ſwjedźeńſke wobſwětlenje ſtareho města.

Wſcho wobhdźelſtwo Budyſkeho wokrjeża ſo namołwja: **Pſchińdźće wſchitcy 30. meje (dźeń Bożeho ſtrića) do Budyſchina! To budźe ſa waſ wulke naſhonjenje!**

Budyſke wokrjeſne wjednicſtwo nazionalſoſializm. ſtrony.

Martin, wokrjeſny wjednik, ſobuſtaw němſk. ſejma.

Liebers, propagandny wjednik.

Ze Serbow

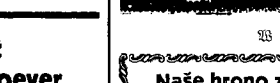

W **Budyſchinje**, 28. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Palene też hobrskoho muža wo zemju wrjesnje Přiſlowo.

— Wo **wjedrje.** Wčera wjeczor w 7 hodź. barometer 746, hygrometer +4 a thermometer wodnjo +27. Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 745, hygrometer —5 a thermometer w nozy +10. Wobſchěrna wyſchina nad morjom mjes Jendźelſkej a Islandſkej je ſo wcźera hacj hluboko do ſrjedźineje Europy wupſcheſtrěła. Wot wſchěch je ſo podźěłne jadro wotdźěliło a ſamoſtatnje na Balkan cźehnje. Pſchi jaſnym njebju je powětr lohko ſhrěje. To njeſtajnoſcj w powětſu wuſkutkuje a wutwo-

rjenju njewjedrow poſłkuje. Dźeńſa dźe hiſchcze bjes hrimanja woſtanje, ale jutſje ſmějemy hižo khětro k njewjedram połhilene njedźo. Nižina nad Franzowſku móje nam lohko njedźo nałožeć. Też nad Italſku je nowa nižina pokaſuje. Jutſje ſrjedźu ſłónčko ſ 3,55 hodź. ſtwadźa a ſo 8,01 hodź. khowa. Měſaca ſtwadźa jutſje rano 1,49 hodź. a khowa ſo popołdnju ſ 5,08 hodź.

— **Wuhlady na wjedro ſa jutſiſchu ſrjedu: Hiſchcze rjane, tola k njewjedram połhilene wjedro.**

*

— **Kurrenda ſpěwa** pſchi ſkładnoſcji 300lětneho ſwjedźenja jutſje ſrjedu rano wot 7 do 9 hodź. pſched hoſpitalom, na Lubijſkej dróſy, Paulſkej dróſy, Nowarſtej dróſy, Wilhelmſkej dróſy, Walſkej dróſy, Leſſingſkej dróſy, Hórſkej dróſy, Sahrodnej dróſy, Sčukelnikej haży a Zitnych wikach.

— **Powſchitkowne wupowědźenje khorhojow w zelym Budyſkim wokrjeſu.** Wokrjeſny nawjednik Martin wobhdźerjow zyłeho Budyſkeho wokrjeża napomina, ſo bychu ſchtwórtk 30. meje, na dnju, na kotrymž je ſo Lužiza pſched 300 létami k ſakſkemu kurwjerchowſtwu pſchiſłuchała, ſwoje domy ſ khorhojemi pyſchiłi.

— **Póſtſta ſłužba na dnju Bożeho ſtrića.** Póſtſke ſłužeńſke wokna budźa jako njedźelu wotewrjene. Pósta cźiſćo 3 Pſched ſchulerſkimi wrotami ſawrjena woſtanje. W Budyſchinje ſo liſtowe pokyłki junu wunoſchuja. Pakety, pjenjezy a pokyłki na wſej ſo njewunoſchuja. Tola khwatne pokyłki ſo wotnjeſu.

— **Wutwarjenje Michałſkeje powołaćerſke ſchule w Budyſchinje.** Pornjo prjedawſchemu ſchulſkemu lětu je ſo powołaćerſka ſchula khětro wutwarika. — Mjes tym ſo loni jenoj Budyſka Michałſka, Sſokolanſka, Jenkecanſka, Kubſchiſka a Hrubocźanſka gmejna k Budyſkemu Michałſkemu wokrjeſnemu ſchulſkemu ſwjaſkej kluſchachu, dyrbja ſo k njej nětkole też hiſchcze Wulkowjelkowſka, Bórkecźanſka, Sſtonoborſchćanſka a Hrubjelcźanſka gmejna pſchiſłuchnyć. Tola Boſchecźanſka a Kubſchiſka gmejna ſtej ſo wot Michałſkeho ſwjaſka wotdźělile. Loni běchu jenoż tři rjadownje mózne, ratarſka hólcza rjadowna a diwé hólcej rjadowni. Nětkole je ſo wšěm rjadownjow wutworiło, diwé ratarſkej hólcej rjadowni, jena pſchemyſłowſka hólcza rjadowna a pjeć hólcich rjadownjow. Wſcho hromadźe nětkole 176 ſchulerjow Budyſkeho Michałſkeho powołaćerſkeho ſchulu wopytuje. — Sa ratarſke rozmnoženje Sſmolićanſka wothladanja kruch kraja pſchewoſtaji. Jako wucźerſke mózy w powołaćerſkej ſchuli diplomowany ratak dr. Tröger jako ſchulſki nawjednik, pſchemyſłowſki wucźer Scheufler jako rjadowny wucźer pſchemyſłowſkeje rjadownje a powołaćerſka wucźerka Rjelkeż jako wucźerka w hólcej rjadowni ſłukkuja.

— **„Kino für Jedermann“** pokaſuje wot póndźele hacj do ſchtwórtka „Bengali“, to je jedyn ſ najſkławnischich filmow, kiž ſo w poſledních létach w Amerikſy ſhotowi. Pſchi Khaiber-Paſſu (horiſchcźo), ſtraſchne wohniſchćo pſchi indiſko-afghaniſkej mjeſy dźerži horſtka Jendźelcźanow ſtražu nad wjele dźiwimi aſiatiſkimi ſplahami, kotrež ſo w ſtajnej wójnje mjes ſobu kónzuja. W tutym kónzu ſtrěła ſtejí w rjekowſkim bodu a ſtajnym ſtraſche jendźelſki jěcharſki połk Bengali. Napjatniſcho a ſajimawſcho hdyž-li najſperjeſchi dyrdomdejſki roman, pſchedſtaja nam tutón film wobſuđ 3 nkohych offigérow, kiž wuklinčeju we wyſokim ſpěnje towarſchnoſcje w žiwjenju a ſmjerći. Najprěniſchi hrajerjo, kaž Cary Cooper, Franchet Tone, Richard Cromwell, Sir Guy Standing, a jako jeniſka žónſka Kothlen Burke, ſpožcza filmej doſpołnoſcj, kotraž ſo tu wocźakuje a też namaka. — Póbłanſki film wjedže naſ do Buenos Aireża, hłowneho města Argentinkeje, kotrež je tři raſy wjetſche dyžli Berlin a ma tola jenoż 2½ miliſjonow wobhdźerjow.

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncźk

30] (Pokračowanje.)

Skónčnje ſo ſydny a ſpodobaſche ſo jemu. Sačzuwaſche woprawdźe muczinotu. Noſy ſej narunu, ruzy ſej ſyches ſchći położi, thrihčet wo wobłoženje ſepře a roſſkadny ſo wokoło ſebje. Hłowa ſo jemu pſchi tym połedźe ſawjerća. Bajka! Woprawdźita bajka! Se ſłotom ſo wſchitko, błyſkoze, ſe ſwězami a lampami, ſo mózeſche ſo khorcho dźiwacz. Dyž k wjeſcźej pohlada, kaž dyž do njeje hyſ pohladał. Dyž pſched ſebje pohlada, wuhlada ſawěſcźe a na nim ſpodźiwny wobraz, horſtki wobraz, ſo njeby ani Trawniczkej do atelíera ſchoł. A ludźi wſchudźom — wot horjeka hacź dele — hłowa pſchi hłowje. „Hlejmy! To dźe je nimale kaž pola naż w zyrkwi, hdyž je prozeſſion. Tej ludźu kaž w zyrkwi tu maja a nad njej hiſchcze wyſche kaž w bróžni pſchatr a hembjerki“, roſtima wuj a rady by ſo na wſcho dokładnje wuwoprašchał, ale njeſwěri ſej. Wſcho, ſchtoż je wokoło njeho, je jemu njeſwucźene a duhy jeho. Nikoho tu njeſnaje, jemu ſo ſda, ſo tu zyle wopuſchczeny ſedźi, a tohodła ſo nadobo wſcha ſmutłitoſcj ſłubja. Kaž popadnjeny ptaczk tu ſedźi mjes dwěmaj knježnjičkomaj. Pſched nim ſaſo ſame žony, rjenje wuhotowane, ſeſjedane, wontjate, tu a tam někajki muž, ale daloko wot wuja, a pſchedy hacź ſo wo něczim roſſudźi, nětkaž ſwónčzi ſaſwoni, ſmězy haſrnuchu a hudźba ſo ſapoczja. Hudźbnikow dyrje njewidźeſche, ſa to pak hudźbu ſłyſcheſche, ſo jemu wutroba juſtaſche. „W njebjeſach lépſchu měcź njemóża“, pomyſłi ſej a poſłuchaſche. Cźaſ žiwjenja njebě tak hudźicz ſłyſchał. K rejam to njeje, do ſtupa to njeje, pěſnicźka to njeje, ale khortowſzy rjane to je. Wſchě hudźbne naſtroje ſłyſchi, hnjełe nježnje hudźa, dundry bórcza, tarakawa ſmjeſoli, někto ſo też bubony a truby do teho dachu, kaž bychu k pohlednjemu ſudej ſtuſbile, a hnydom to ſaſo wſcho ſchepta a ſpěwa, ſo je wutroba wſcha ſhožowna . . .

Cźicho molowany ſawſchk ſo ſóčha, cźłowjeczi hłóſ je ſłyſchcźej, jewiſchcźo ſo ſ ludźimi njeſwi — opera je ſo ſapoczała. Wuj wuſchi naſtaja, pózejźiwje ſo próżnje, ſo by ſapſchimnył, wo cźo dźe, ſo by cźyn ſrojumił — ale podarmo. Nékajku italſku operu braja a wuj ani ſłowcźka njemóże ſrojumicź. Schkowroncźk ſpěwarjam njeroſumi, haj poczina ſo na nich hnjewacź a ſa thwilu jeho niczo wjazy njeſajima. Pſchi druhim jednanju ſo jemu ani hudźba wjazy njeſpodoba, a hdyž ſo tenoriſta daji ſ wyſokim „C“ — ſo ſtamo hori a bórczi: „Nónóno — jeno ſo njepjechetorhi — dyrbjiſch to tak wyſoko cźahnyć.“ Sa to pak jej cźeſko ſajdake ſwoje prawo ſada. Dźěbuſchćej dyrje ſo nadobo jěſcź a picź. Po kapkach pyta, ale jenoż měchť ſ tobakom a trubku namaka. Brěmjeſchko ſ khlěbom ma w koſchiku a koſchik ſ tjom ſu jemu wſali a ſkowali. Radý by ſej nětko kuſk khlěba wotkrał a hłód a lacźnoſcj zahnał — ale na to njemóże ani pomyſłicź, ſo by ſtanył a ſej po koſchik dóſchoł. Njemóże nicźo druhe cźiniez hacź hubu wobſchudźicź. Khwilku to pomóże a hdyž budźe po dźiwadle, ſawěſcźe ſo ke khlěbej a k piwu dóſtanje, nóżeh ſej namaka a Trawniczka dźenża wjazy pytacź njebudźe. Wobhladniwje do kapjy maſa, ſo ſo ſ lohczom teje knježniczki pódla dźiknyt njeby a wucźahnje trubku. Pſchedon ju, wucźeje troſku, ſuchu na ſemju wuła, hłójczku wukłepa, ſ grotom ju kedźbliwje pſchejedże a na jewiſchcźo hladajo jenoż małajo do njeje ryczne todat łykaſche. Pſchi tym dźěle jemu cźyrcze roſcźeſche. Na jewiſchcźu ſo runje někajſi žiwſchi wuſtwy ſtawaſche, na khwilku jeho to pitaſche, też herzyp ſpěſchnijcho dźełachu. To ſo druhe jednanje kónczeſche, ſawěſcźe ſo dele pyſchcźi, ſwězy ſo ſaſmeſcźichu, pſchikleſk ſahrima pſches dźiwadło a wuj ſej w tym wokomiku ſapałku ſapali a njeſeſche woheń k trubzy. Khwilku dowcźaka, dóniż ſo mjeſchk njeſapali a potom hałe ſaſmy, rjany wohenczk nad hłojczku dźerżeſche a cźahaſche, ſo ſej woheńcźk nad ſołkym wobłkowom poſłoczi.

Ale łédma bě dwójzy, tſi krócź ſapachał, hnydom wſchitko wokoło njeho ſtawaſche. „Pſt — pſt“, błyſchchu hłoſy.

„Jow ſo kurjcź njeſmě“, wołachu — też ſamjeżo bě błyſchcźej a nětchtóžkuli w dźiwadle ſo ſa wujom wohladowaſche. „A cźemu dha njeſwjch“ — ſo wuj hori — „ja ſmy ſej ſaptaczit, ſchtó ma mi ſchto poruczecź? Nětkle je ſchéſtawka!“

Ale hižo leczeſche ſ balkona dźiwadła po ſchodach do pſchedjejwiſchcźa moleſ Réſak. Dóſyż w pſchedjejwiſchcźu bara wokoło wuja naſta, tej wón ſpowje kukadło tam naměri a pſchekhmapjeny ſakhchikny. Wuhlada tam Schkowroncźka ſtejo ſ kurjazej trubku w naczeńhnjenej ruzy, ſapſchimny hnydom, ſchto ło tam ſtawa, a ſ łobzomaj ſej pucź rubajo, kaž by ſo wopraſchowacź palito, hjerjeſche je iſjoch ſłhodźeńkich ſ jenym ſkokom a pſchihna ſo runje hiſchcze w prawym cźaſu.

„Trawniczko, luby ſłoty Trawniczko, derje, ſo dźecze“, witaſche jeho ſtarz kaž ſwojeho wumożnika ſkoro płakajo. „Hlejce, kaž ſcherſchenje wſchitkjo na mnje žu! Najrjeńſy koſchit, cźakanu, wſchitko mi woſmu, a nětko ſo do mnje dadźa, hdyž nicźo w ruzy nimam, ſ cźimž bych ſo mohł na nich ſahanjecź.“

„Luby Schkowroncźko! **Kak** da **ſem** pſchińdźeczeſe? Hdyž ſeſe pſchiſchoł? A cźehodła mi njeſiſce pihał?“ ſ tymile praſchenjemi moleſ roſhorjeneho iwija ſmérnje, pſchi tym ſo na njeho ſměje, ruki jemu dawa a Schkowroncźk wotmjelkuje a ſo ſmérnje kaž prawy ſchkowroncźk.

„Ludźiſka“, ſej jenoż hiſchcze wołoži, hdyž hižo ſ dźiwadła dźeſche ſ mokerjom, ſaſo ſ cźakanu a ſ korbikom w ruzy. „Połoju ſaſtupneho pjenjeſa bychu mi dyrbjeli wrócźicź, hdyž to njejchym zyle widźał.“ A powědaſche Trawniczkej, kak bě ſeſerpnje ſedźał, ſo bě ſo jemu hudźba lubiła, ale tón ſpěw bě jeho roſhorjał, dokelž jónn njebě ſroſumił. Pěſnicźki njeznajeſche, cźiteſche, ſo bě tole ſpěwanje nawukniene, ſo njeńdźeſche wot wutroby, jenoż wot pluzow, a jemu ſo woſtudź. Hłód a lacźnoſcj ſo ſamoſtwichcźej, wokoło njeho ſtarne žony ſedźachu, łózka hinak wonjeſche, jena kaž ſa fijałkami, druha ſa wonjatym różatom, druha ſaſo ja rózemi, ale to běchu ſame taſke tuchle wónje, łajkeż bo wutjej pſcheczěrwjachu, dokelž běchu prawej fijałkowej abo różatowej wónji jenoż podobne.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

— **Wuplaćenje rentow.** S pomy ho **nam** wojewja: Wojeńske renty na junij ho w Budyšinje a pola Budyskej pósce přihódźenych pósćiskich agenturow a pósćiskich **mětnosćow** hrjedu 29. meje wuplaćuja. W Budyšinje ho na pósće cźišło 3 (Pśched schulerśkimi wrotami) **wuplaćuje.** Sobotu 1. junija ho podpjery se jnjesbożeńskeho a invalidneho sawěsćenja wuplaćuja a to w Budyšinje invalidne renty w evangelskej towaršownej na Hornjcerkwi haju 23, wšitke druhe renty na pósće cźišło 3 (Pśched schulerśkimi wrotami). — Sobotu ho na to kedźbliwe cźini, ho maju ho podpjšma na kwitowankach zamołwjeć. Podpjšma, kotrejž ho jenoj se znamjenjeni wojnamjenja, maju ho w kóždym padze wobkrućiś.

— **Jśdne koło bjes knjesa ho namakało.** 28. februara 1935 je njesnata žona do jeneho wobkhoda na Drježdźanskej dróhy zonjage jśdne koło stajiła a žełi hacź bo dźenjśnišcheho njeje po njo pśišło. Cźłowjek, kiž je ho sa jeje bratra wudawał, je do wobkhoda pśišoł, so by koło wotewźał. Jeho žu na kriminalnu policiju pokasali, tam pak wón njeje pśišoł. Wobhdźeńcka, abo schtóž móže nješchto wěźowneho spóźiś, ho **prošy,** so by ho hnydom na kriminalnym wotdźělenju na Ortenburgskim hrodźe, telefon 2802, samotwóił, hdyž móže ho teź koło wobhladaś. Jśdne koło je znamjeńi „Brandenburg“ ſ cźišłom 271 286, wono ma cźorne kroźna ſe žołtymi źmuźkami, cźerwjenej ballonowej wobruczi, pedalej ſ gummijom, cźerwjenej gummijowej pśchimadle, Kometśki žamotdeh.

Za wulke wječorne piskanje

wojeńskeje mozy pśchi „Lužiśkim žwjedźenju,“ kiž ho 29. meje wječor na Tśelniku wotmeje, žu ho pśichthadne a wotthadne pucźe takle postajiśe:

Pśichthad wot pěśchowśkich kasarnow pśches Lubijśku dróhu, Drjewowe wiki, Kamjeńtnu haju, Sserbśke hrjebje, Połnóznu dróhu a Kralowśki wal.

Wotthad pśches Kralowśki wal, Połnóznu dróhu, Sserbśke hrjebje, Bohatu haju, Hłowne torhošchco, Snutskownu lawśku haju, Lawśke hrjebje, Kěžorśku dróhu, Póstśke nameśto, Sahrodnu dróhu, Maśtu dróhu, Lubijśku dróhu do pěśchowśkich kasarnow.

Hudźbny korps Budyškeje a Lubijśkeje garnisony wječorny hudźbu pśchedwjedźe. Hudźbne wjedniśtwo śmjeje wupruhowany hudźbny mischtr Ellbogen.

*

S **Nowych Bohsaschez.** Pśchi pśichetwarjenju śtatneje dróhi njedaloko nascheje wjeje je ho žobotu dopołdnja wobžarujomne njeboże śtało. Jedyn dźěłaćeŕ ſ Maśeje Borschcze ſ połnej łowriju po horje ſ Hodźijej pjerschcej k wuźwapanju doła wjesćeše. Po nahłe spadowazej horje pak łowrija, dokelž śpinanje ſ klumpachom njeśkutkowaśche, jara pśešchnje jeho ſ kolijow wuskoći a ho pśchewali. Dźěłaćeŕ, kiž sady na łowriji śtejeśche, ho ſ wotmachom pśches nju wjerchny a tak njesbožownje padze, so ho łowrija na njeho wali. Wón běše žebi na cźole cźežku ranu nabił, kotruž dyrbjeśche Hodźijiši lěkaŕ dr. Mjazka šatśicź. Na to jnjesbożeneho do Budyšeje khorownje dowjedźechu. Hacź je ho wón hewak hišcheže wobśchodźił, dyrbjeśche ho w khorowni iwěcźicź.

S **Kśchiweje Borschcze.** Khwacźanśte žerbśte towaršwu běśche žwoju měśačnu śhromdaźiłu tón ras do naschcze wjeśti šwołało. Nahładna licźba ſ wokolinų, teź wjele njesbušatowom, běśche ho we wjesnej korcźmje śeschło. Wšichtzy chzychu šłyśchcź wjednika Domowiny, Pawoła Nejda, wo kotreho prózowanju, žerbśki lud bo jendneho zuźka śjednocźiś, běchu šłyśheli. S wułkim žałimom ścźěhowachu pśchitomni jeho wuwjedźenja. Nětkotrnžkuli, kotrež jenoj hišcźe žmjertny šwónćeŕ sa žerbśki lud šwonicź šłyśchesche, nabra žebi tu noweje cźerstweje nadźije. S pśichśtupnych pśichśjewjenjow mózachmy spóśnacź, so teź w naschej wokolinje ho Sserbśtwo šnowa hromadźecź pocźina.

S **Kratez.** Sańdźenu sobotu wječor jeńdźe ho we naschej wjesnej korcźmje nahładna licźba Sserbow, kiž běśche wjednik Domowiny ſ Domowińskej śhromadźiśnje šwołaŕ. Wjednik Domowiny bě ſam pśichthwataŕ a rozłožił nam šaměŕ a nadawki tuteje zyteje žerbśteje, ža dalšche wobśtaćeje naschej ludnosće njebótnje organisazije. Wšichtzy pśchitomni běchu po pśchedobšchtu pśchesćwědcźeni, so móże naśch lud ho jenoj potom wutkowacź a žebi žwoje bohate kulturne kubła ſdźerźi a dale wuwiśe, hdyž ho wšchitzy Sserbja w Domowinje śjednocźa. Wšchitzy hišcźe njesapiśani pśchitomni pśo jako žobuśtawy pśchijśiwichu.

Ze **Zderje.** Zańdźenu njedźelu swjećachmy tu zaso jónu kwas a to pola wobsedźerja naśeje wjesneje korcźmički knjeza Jana Śmarandera. Hižo je so minyło 25 lět, ze wobzamknyšťaj Śmaranderec mandźelskaj žiwjeński zwjazk. Tuž bě to śleborny kwas. Mnoho pśiwuznych a znatych bě so zešło w kwasnym domje, **zo bychu woswjećili** we wužśim kolee swójby tutón ważny dźeń. Pśejemy naśimaj ślěbornymaj mandźelskimaj wjele zboża a Božeho žohnowanja na jeju dalši žiwjeński puć, zo byštaj dočakałoj cźiłaj a śirowaj teź złoty kwas. Teź naše Serbske Nowiny maju wšu pśicźinu pśi tutej składnosći na swojeho šwérneho dowérnika apominaś, kiž je so pśeco swéru staraŕ za jich bycźe a tyće. Z jeho swérnym sobudźěłom pśikhadźa naš jenički serbski dźenik wšędnje do mnohich serbskich swójbow a jim to najnowše k zabawje a wjeselu wozjewja.

S **Bukez.** Měśijcźeŕ jśdneho jónšteho kola, kotreż bě ho na tudomnym pohrjebnišchcźu namakało, je ho šamokwiť. Jeho žyn bě šabjwpchi koło na pohrjebnišchcźu leżo wostajiť.

S **Nowych Koporz.** Nadobo wošłabnywšchi je njedźelu wječor wokoło ½7 hodźin na Budyšco-Lubijśkej dróhy 14śetny cźeladnik Pětka ſ Pomorz, kotryž w Bóžanach žiwi, ſ jśdneho koła padnył a ho ſ nuźka cźěła pśechwaŕił. Wón bě hromadźe je žwojim nanom tutón dźeń žwoju w měśtnej khorowni leżacu macź wopytaŕ a ho wot tam **do** žiwoseše služźby wróćeśche. Jedyn pśchipadnje pśchijśdźazyn kołesdźomy ho ſ njesbożeneho, kotryž bjes wědoma **mja** na dróhy leżeśche, dohłada a ho sa to postara, so jeho do blišcheho śtatoka dowjedźechu. Po poruchnoścźi pśchiśłušcheho lěkarja Pětku do wokrjesneje khorownje dowjedźechu.

S **Lubija.** Kaž je tudomny hamtśki hejtman Duda pjatk w 6. poždženju podkrjeźnoho wubjerka šdźělił, je ho licźba njeśaśtujerjow teź w haprieji nješchto mało šmjeńšiła. 208 wošobow je šaso dźeło namakało. Nadźija na wjeśche połépšenje dźěłowych wikow njeje ho dopjelniła, dokelž je ho w tśoch fabrikach we Wuhańcźach-Koblizach, Hornich Kundraźicach a Nowosalzu-Sprembergu dźeło šastajiło. S nich je ho nětkuždy 340 dźěłaćerjow puśchcźiło. Teź njeběše gmejnam mózno, nuśowe dźeła we śwójchim wobšahu wuwjesej dacź. 30. haprleje je ho w Lubijśkim hamtśkim hejtmanśtwje 3873 njeśaśtujerjow naliczilo. S rozprawy hamtśkeho hejtmana Dudy bě śpóśnacź, so běchu ho podkrjeźnowe finanzy połépśchiše. Dochody ſ dawkow ža wjetśche byłe, hacź bě ho wocźakało. Šałatych podkrjeźnowych dawkow a wo 25 prozentow powjetśchenego nawjeho podkrjeźnjeho dawka gmejny hišcźe 277 000 hriwnow dołža. — K wjeśchim 310 hriwnow wuczinjazym wudawkam za šmanje Kumwałdśkeje rěcźi podkrjeźnowy wubjerk 200 hriwnow pśchišwoli. Wichebewšacźel Hempeleź firmy 110 hriwnow pśchida. Koporcźanśkej gmejnje ho ſ wudawkam za cźišcźenje gmejnśkeho hatka, kotreż 300 hriwnow wuczinjeja, 100 hriwnow pśchišłubi.

Wopytajće Serbski muzej!

K 300lětnemu jubiljeju je ho teź Sserbśti muzej khětro powjetśchił. Mnoho zuźych jón hižo wcźera wopyta. Ale Sserbja njech teź žyle na njón njesabudu. Wšchak žu tola telko rjanoścźow do njeho darili. Tuž pśchijśdźe žebi teź wašche wěźy wobhladacź. Ićźe pśeco wutrobnje witani.

S **Luha.** Teź do naścheje wjeśti běśche ho na wcźerawšchu njedźelu šwołała žerbśka ludowa śhromadźiśna, na kotreż běśche ho cźrjódła dwěrnych Sserbow šešcźała. Knjes Schewcźiť jako župan Domowiny rěcźeśche wo nadawkach a wo rossćerjenju naścheje Domowiny. Khutne napominaje žłowa běchu na dobru rolu padnyłe a nětkoši nowi pśchistupicźy hnydom k Domowinje.

S **Rakeczańskeje hole.** So bychu žebi pśchi śkadnosći 300lětneho łužiśkeho žwjedźenja nětkotre kroschki sašłužiłi, běchu khudži ludźo ſ tudomnych śtronow w holi je śchmerćow a je śchkowroncźeho drjewa hałožki wotrěśali. S nich iwěnžu a lěśne wonjeśchka nawichu a žobotu rano ho ſ **nimi** na pucź do Budyšcina naśtajichu, so bychu žebi **mohli w** měśeśe nješchto sa próśdny žołdk kupicź. Ale kosa bě jich łiśta. W Budyšcinje ho njemałe njenaśtrójichu, hdyž tam na nich polizijśtoju a hajnizy cźakachu a jich njema šapiźachu, dokelž běchu w holi pakoścźili. Mjenje 300 wonjeśchkow a 30 wénzow jim šebrachu, kotreż běchu ſ wułkej próžu nawili. Jenoj ho wěź njeby njełubych śćěhowkow mełka.

Ze **Sernjan.** Kaž je z dźensnišcheho nawěśtka widźeć, zarjaduje za našu wjes a našu wokolinu Njebjelčańska skupina, do kotrejež mamy so přidružić, dźensa wječor we 8 hodź. w Bjeńšec-Kórjeńkec korčmje přednošk wo powětrownym skóce ze zajimawymi swětłowobrazami. Rěčeć budże cuzy rěčnik. Cyła wokolina je na tutu zhromadźiznu přeprošena, wosebje też žónski splah a wjetše dźěći. Njeplaći žaneho zastupa.

S **Wojerez.** Na žobotnišchich wikach bě jenoj 155 **prošatow na** pśchedaŕ. Sa nimi bě wułka hrabańa. Sa **kroš**o ho hacź do 25 hriwnow šapłacźi.

Wusudźenja

§ Cźežko śjenwužiť bješe dotal njepohłostany 28 lět šťary žeńjeny Rudolf Arno G ä r t n e r ſ Drježdźan **nje**naśhonitosć hołzy pod 17 létami. Na wobkhodnej jěźbje ſ autom běśche 8. měrza 1935 na śtatnej dróhy je Sforjeza-Drježdźany we wjesy błišco Lubija hydlazu holzu pścheścźahnył, je žo ju sa tym praschał, hdyž Bukezy leża a ju potom namotwił, so by do auta šaśtupiła. Wudawajo, so je w Lubiju nješchto šabył, šawrócźi wós, jěźdźeśche do Lubija a wot tam do Žitawy. Wobmyślenje holzy, kotraž žo šwoprědża śpjeczowańcźe hobujeźa, na wulchitke waschnje wotśtroni. Hišo we wosu holzu wobcźeńowaśche. W Žitawje wabjeśche ju ſ wopaczńymi wudawanjemi do hoścźenza, w najatej jśtwi ſ njej hrubje šakhadźeśche a ścźini žebi ju podwólnu. Wułka tšokotanśka komora njepśchiśwoli žurowej wołóžaze wobśtejnoścźe a šajudźi jeho dla wotwjedźenja, śranjenja na cźeśći a dla wumozowanja k 1 létu a dwěmaj měśazomaj thłośtańje a na 3 lět žo jemu cźeśtne prawa wotrźeknychu.

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dušman, za łokalny dźěł a pśiłopk Marko Smołeŕ a za nawěśtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a čišć dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa słužba.

Hospodarski rozhlad

Wutoru 28. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,75
1 jendźelski punt	12,30	100 čěskosł. krónow	10,31
100 šwajc. frankow	80,24	100 franc. frankow	16,35

Wuwicźe kursow pohibowaśche žo wcźera po pśchedthadźazych postupowanjach w dałoko-měrnišchich kolijach. Wuwicźe franzoswśkeho franka žo dale ſ kedźbnoścźu śćěhowaśche, njeměśeśche pak na wuwicźe kursow žame wliwa. Możłabjenja jenoj tam a žem wjacy hacź 1 proz. wucźinjachu. Na rentowych wikach šhudźi wułki zajim prěnje pokóśtjelne šapiźanje kommunalneje wudołženśkeje poźcźoty, kotraž ſ 89,375 proz. šašadźi. Hewak běśche teź na rentowych wikach pomérnje žłabe žiwjenje.

Na śpocźatku noweho tydźenja šašadźi wobthhod na žitnych wułkowikach jeźoj pomału. Kaž hacź dotal kryjeśche žo jenoj wšchedna potrjeba. S khlěbowych žitow, kotrychž žo wjele pośticźeśche, měśeśche pśchenica trochu wjeśchi zajim. Tola płacźišny, kotreż žo žadachu, běchu jara rosdźělene wot tych, kiž žo pośtićachu. We wowpju žo pośticźenja njeśju śeśnuśnje, a teź w pjowanikim jećźmjenju žo jenoj druźiny pośticźachu, za kotreż móža žo pśchirażki žadacź. Muki žo mérnje wotwokaja, jećźmjenje ža piwaŕnje a industrju maja jara mérny wobkhod.

Wežera płacźeśche w Barlinje zentnaŕ

pśchenicy W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rožk R 8: 8,20 hr., R 11: 8,45 hr., — jećźmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowsa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	27. 5.	24. 5.		27. 5.	24. 5.
Pšenica	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10 5-11,7
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.,	—	—	módre lupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
ječmjeń, nal.	—	—	žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosušk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosušk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23,00	such. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruški	8,80	8,80
ržane „	10,25	10,25	symjo, 50 kg		
raps	—	—	ržana stoma	—	—
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „	—	—
lane symjo	—	—	wowsna „	—	—
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „	—	—

Płaćizna za pšenicu za wupłodźerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wupłodźerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za ječmjeń za wupłodźerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wupłodźerja 9: — 13: 167.0

Płaćizny rěznego skota na Drježdźanskich skótnych wikach.

27. meje 1935 — Płaćizny po centnarju a hriwnach

Skóne družiny a woznamjenjenja:

Woły: 125

Połnomjasne, wukormjene, najl. rězneje hódnosće młode	41—42
Starše	37—40
Hewak połnomjasne, młode	36—34
Starše	—
Mjasne	—

Byki 211

Młódše mjasne, najwjetšeje rězneje hódnosće	42
Hewak połnomjasne abo wukormjene	40—42
Mjasne	36—39
Snadnje wuwite	32—35

Jałojcy a kruwy: 368

Młódše połnomjasne, kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	40—42
Hewak połnomjasne abo wukormjene kruwy	34—40
Mjasne kruwy	28—33
Snadnje wuwite kruwy	20—27
Połnomjasne wukormjene jałojcy, najwjetš. rězn. hódnosće	42
Hewak mjasne jałojcy	39—41

Wowcy: 589

Najlěpše kormjene jehnjata a młódše kormjene borany	46—50
Srěnje kormjene jehnjata, starše kormjene borany a derje wuwite wowcy	43—46
Mjasne wowcy	37—42
Snadnje wuwite wowcy a jehnjata	33—36

Celata: 1432

Najlěpše kormjene čelata wot cyca	59—64
Srěnje kormjene čelata wot cyca	47—58
Snadnje wuwite	38—46
Najšpatniše	30—37

Swinje: 3265

Tučne swinje, přez 300 kg, čežke	50—51
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg, čežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg, čežke	47—49
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg, čežke	43—48
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg, čežke	—
Rancy	46—48

Ważna termija sa wudołženje namjetu sa najeńkow a pjchenajerjow.

Pśchihodny pjatk 31. meje wuběśi cźaj sa namjety najeńkow na wudołženje na pśchihłuśnym hamtśkim žudniśtwje. Wudołženje najeńkow pśchewjedźe ho po jakonju k rjadowanju ratarśkich dołžnych pomérow (Schuldenregelungsgesetz nom 1. Juni 1933). Po wośtawku 6. wukasa wo wudołženju najeńkow móże teź pśchenajeŕ wotewrjene jednanje namjetowacź, njeje-li ho to do 31. meje 1935 hižo stało. Na namjet pośiłi jemu wudołženśki hamt (žudniśtwo) pśchimérjeny dalšchi cźaš, w běhu kotrehož ma ho wudołženśki namjet japodacź.

Powśchitkownje drje njebudże ho pśchenajeŕ pśedy ſ japodaczu žwojeho namjeta rosžudźicź móz, dołhoj njeda ho rjadowanje jeho žadanjow we wudołženju najeńka pśchewidźecź. Dr. Mośig.

Budyske stawniske powěsće

Sobotu 25. meje 1935.

Narodźili su so: 22. 5. Richardej Felikśej Direj, podoffizjerej, dźowćeńčka. — 23. 5. Henrijej Hermannej Willijej Grocje, pśechadnikownu sajtujerjerej, dźowćeńčka a žywk. — 24. 5. Matśej Jurjej Rafeldej, domownikej, žywk.

Do mandźelstwa stupichu: 25. 5. Arthur Rudolf Schönfeld, wuczeŕ w Panczicach, z Emiliju Linu Khrystu Thomašej, domjazej dźowoku w Budyšinje. — Erich Oskar Herrmann, blidaŕ, z Martu Hildegartu Altschenkej, słužobnej, wobaj w Budyšinje. — Arnošt Richard Běła, ratałśi dźěłaćeŕ, z Elsu Hanu Petrikej, słužobnej dźowku, wobaj w Budyšinje. — Hans Robert Klebart, diplomowny inźeńeŕ w Bitterfeldze, z Erną Luisu Wernerej, domjazej kujeniu w Budyšinje.

Radio

Ssrjedu 29. meje su słyšeli.

Königswusterhausen. Nimo znateho wšźěnego programma: 6.20 wjeselny rańšći konzert. 12 šabawny konzert. 14 wječelakonzert. 15.10 sa maćerje. 16 pśigany konzert. 17.50 němšći spěw. 19 a nětko je źwjatok. 20.45 hodźina wukrajnych Němcow.

Lipsk. Nimo znateho wšźěnego programma: 6 sa burow. 6.20 rańšći konzert. 11.45 sa burow. 12 pśichipołdnišći konzert. 14.15 k šabawje. 15 sa młodźinu. 17 šabawny konzert.

Hišćeze ważne z dnjoweho programma. Barlin: 20.45 orchestrowy konzert. Hamburg: 21 komorna hudźba. Frankfurt: 19.15 rejwanska hudźba z Londona. Mnichow: 21 Richarda Straußowy konzert. Win: 19.35 źwjeźeńšći konzert.

Pśilopk

Błysk do zyrkwje dyrił.

Pśichi cźežkim njewjedrju, kótrejž žo schtwórtk popołdnju nad Durinšćej rospuśchcej, žo teź w Wóśnicu a wokolnosći wjele schkody nacźini. Błysk do někotrych žadowych schtomow dyri, kótrejž króny žo wotkamachu, a teź do twarjenjow, hdźejž pak jón błyskowdu popadźechu. W Reitzengeschwende symny błysk do zyrkwje dyri. Tśěcha žo wobschkodźi a wobźiwźelenje žo rozbi. Teź wołtaŕ je žo tśěrpo sapuśćił. Dale žo cźažnik rosraf. S padazymi zwjelemi žo jedyn ratař na hłowje rani.

Njewjedra w Durinšćej.

W krajinje pola Orlamünde, kótraž bź žo schtwórtk te sapuśćeznym njewjedrom potrjechiła, je piatk hišćeze zalniše njewjedro zychnowało. Wjeczor wokoło 1/27 hodźin žo slink rospuśćeli. S cźurami žo dešćeš liješe a sa krótki cźas tak mjenowany kuwarnćži dok połny wody nabźeža. Hewak njenahladna Wiedźka rźeźa žo torhazej rězu runaše, kótraž je w potrjechenej krajinje wšchu mejku kraźnoścź śniežiła. Pola žu sapuśćene, łuki z błótom zanjeźene, puće twardźene, mosty žu zwottorhaše. Schtož bź žo dźeń pśiedy kźenja žadowych schtomow pśichcitowało, je bocźišća śniczene, so žo w kuźwarćnim kwětkatym dole žadoweho wunoschka njemóža nadźeć.

15 lět thłostańce za zadawza.

Anhaltiski pśichsjahnjeny žud je piatk 23lětnego Ewalda Heberta z Riedera pod Ssmólnymi horami ke thłostańi na 15 lět sasudźił. Hebert bź žo loni wožeńk a tśiłetne njemandźelske dźěćco do mandźelstwa pśichewsał. Dokelž bź jemu dźěćco z pohorschkom, je jo wón na žadławe waschnje krjudował a je druhi dźeń hodow 1934 z wotpohladom, so by jo merił, z najwětšchim wotmachom na semju morknył, so dźěćco na dołpołne rosbicźe nopa wumrje.

Swoje śi dźěćzi słonzowała.

Dla słonzowanja žwojich njemandźelskich dźěćzi wobstorzena Hana Schuez z Nevala je jo pśiched Trierskim pschisahjanym žudom wuźnała, jo w lěcźe 1933 porodźene dźěćco, runje kaž pozdenje porodźene do hnójnjazoweje jamy cźišła a na tajke waschnje moriła. Dale je wona žwojemu pśenjemu w lěcźu 1929 narodźenemu dźěćzu mało zyroby dawała z wotpohladom, so by na wožłabjenje wumrjeło. Dźěćco je sa dwě njedźeli wumrjeło.

Sšo śapaliwschi z wokom won stocźiła.

Pśichi śapalenju spiritusoweho warjaka žo plomjo draśtu 26lětneje žony w Lejkowje na połnińej Morawje popadźe. We wulkej bolosći žona z wokna pśenjeho poschoda na dróhu skźi. W thorowoni je ju žmjerć z jejnych cźežkich bolosćow wumohła.

Kraj, kiž žo do morja podnuri.

Nětdy, hdyž bźechtaj Jendźelska a Franzowska krajnje sjednoćenej, žu tu kźejaze, na lěźach bohate a płodne kraje bźe. Mózne rohowiny wot prajelenjow žu pola Husuma wuhrjebali, cźełežno žywlneho tura namakachu na kupje Helgoland, na kupje Sylt storcźichu we hłubschej semi na schkorpawy, kiž jenož w Ssrjedźnym

Wosebite cźahi 30. meje do Budyšina

Sćźehowaje wožebite cźahi maju žobuźtawy naschich NS-wotdźelenjow atd., kótrež žu žo nam pśiches wotnoźki wojsewike, wuźicź.

Jesone liśeźiti móža wotnoźki wot dźeńźnisćeje wutory na nastupnych dwórnischćach zhromadnje wotewjacź. Wobdźělenika žylnosći ma žo na kóždy pad wobkedźbowacź.

Hacź móža hischcze druhi, nam dotal njepschipowědźeni ludowi towaŕschojo wožebite cźahi wuźicź, je na dwórnischćach zhonicź.

Dokelž žu žo nam wotjěsdne cźažy „bjes rukowanja" słźelike, je trjeba, so žo pschi wotewjaczu jěsdnych liśeźikow hišćeze raz z cźahom woprascheja.

S Rakez	9.19	S Budyschina	21.50
„ Nieźwaczidła	9.29	do Radworja	22.05
„ Khajowa	9.36	„ Khajowa	22.09
„ Radworja	9.41	„ Nieźwaczidła	22.16
do Budyschina	9.55	„ Rakez	22.26
S Biskopiz	10.32	S Budyschina	21.14
do Budyschina	10.50	do Biskopiz	21.36
S Biskopiz	9.39	S Budyschina	22.42
ze Semiz	9.47	do Žiczenja	22.53
„ Žiczenja	9.56	„ Semiz	23.04
do Budyschina	10.05	„ Biskopiz	23.14
S Kamjenza	9.05	S Budyschina	22.04
„ Poicźinzy	9.23	do Weickersdorfa	22.34
„ Wulk. Nědarjez	9.32	„ Wulk. Hartawy	22.41
„ Arnsdorfa	9.44	„ Arnsdorfa	22.50
„ Wulk. Hartawy	9.58	„ Wulk. Nědarjez	23.02
„ Weickersdorfa	10.06	„ Poicźinzy	23.11
do Budyschina	10.30	„ Kamjenza	23.28
S Wjasońzy wjecz.	9.14	S Budyschina	21.20
„ Wjasońzy rańšćej	9.19	do Dźěžnikez	21.26
„ Wjeleczina	9.23	„ Bubeźez	21.32
„ Rosnodez	9.29	„ Rosnodez	21.35
„ Bubeźez	9.33	„ Wjeleczina	21.43
„ Dźěžnikez	9.39	„ Wjasońzy rańsch.	21.49
do Budyschina	9.45	„ Wjasońzy wjecz.	21.54
Se Salomja	9.37	S Budyschina	21.55
„ Scherachowa		do Wjeleczina	22.11
„ Korkymja	9.44	„ Scherachowa	
„ Wjeleczina	9.59	„ Korkymja	22.26
do Budyschina	10.15	„ Salomja	22.32

Budyšće wokrejzne wjednistwo nazionalsozialist. strony. Martin, wokrejzny wjednik, žobuźtaw němšć. žezyka. Liebers, propagandny wjednik.

jamy cźišła a na tajke waschnje moriła. Dale je wona žwojemu pśenjemu w lěcźu 1929 narodźenemu dźěćzu mało zyroby dawała z wotpohladom, so by na wožłabjenje wumrjeło. Dźěćco je sa dwě njedźeli wumrjeło.

Sšo śapaliwschi z wokom won stocźiła.

Pśichi śapalenju spiritusoweho warjaka žo plomjo draśtu 26lětneje žony w Lejkowje na połnińej Morawje popadźe. We wulkej bolosći žona z wokna pśenjeho poschoda na dróhu skźi. W thorowoni je ju žmjerć z jejnych cźežkich bolosćow wumohła.

Kraj, kiž žo do morja podnuri.

Nětdy, hdyž bźechtaj Jendźelska a Franzowska krajnje sjednoćenej, žu tu kźejaze, na lěźach bohate a płodne kraje bźe. Mózne rohowiny wot prajelenjow žu pola Husuma wuhrjebali, cźełežno žywlneho tura namakachu na kupje Helgoland, na kupje Sylt storcźichu we hłubschej semi na schkorpawy, kiž jenož w Ssrjedźnym

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wegen Beschüttung werden vom 27. ds. Mts. ab während der Arbeiten folgende Straßen gesperrt:

1. Jeßnitz—Guhra in Flur Jeßnitz, unter Verweisung des Verkehrs über Puschwitz;
2. Jeßnitz—Horka in Flur Jeßnitz, unter Verweisung des Verkehrs über Doberschütz.

Bautzen, am 25. 5. 1935. Der Amtshauptmann.

Towaŕschowski powěsćnik.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow zmjeje srjedu, 29. meje, wjeczor we 8 hodź. mšašnu zhromadźiznu. Na njej rěźi rěčnik Domowiny wo Domowinje. Pśińdźe tohodla wšitcy a pśiwjedźe prawje wjele znatych a hosći sobu.

Pśedsydstwo.

Dubrawka. Tow. „Jdleńka" wotmjeje wutoru 28. meje wjeczor we 8 hodź. pola Śćěpanec swoju mšašnu zhromadźiznu. Prosy so, zo by kóždy sobustaw pśitomny był. Pśednošk ze strony Domowiny je pśilubjeny.

Pśedsydstwo.

Maślica Serbska zmjejo swóju mjasecnu zgromaźiznu stwórtk 30. maja w 5 goźinje wótpołdnja w gósćencu w Liškowku — Kleinlieskow über Cottbus. Wšyknych pśijaśelow našeje wěcy hutšobnje pósomy.

Wjednik Maśicy.

Rakez. Na namołwjenje wjednika Domowiny žo teź naše žerbśe towaŕstwo „Lipa" Boże śpitśe na Luźiśkim zwjedźenju w Budyšinje wobdźěli. Jěsba na żeleźniźu je jara potuńšćena za tutón zwjedźeń. Zony a holicźa njech žo mobileku narodnu drastu. Cźas wotjěsda žo hišćeze wosjewi.

Pśichedźiwe pśedsydstwo.

Serbska pčelnica. Srjedu 29. meje wjeczor 1/2 9 hodź. budźe w Herbskej gryschće w Khrósćicach wažna zhromadźizna. Wšitke sobustawy maja so wobdźělić.

Pśedsyda.

Narańša delnja župa zarjaduje sćěhowace zhromadźizny:

4. junija wjeczor we 8 hodź. pola Lindnerec w Porśicach.
5. junija wjeczor we 8 hodź. w hosćencu w Bukojnje.

Wjednik Domowiny, P. Nejdo, móže so wołać telefonisey: Hnćina (Guttau) čisło 232.

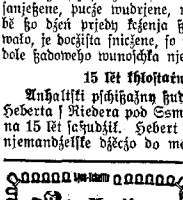

Musliny zašćerchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok zašćerchi
cirka 80 šěroki
m 3,26 2,95 2,75
Schaaf

Wuporiadźer je nahotowy, přiwzrykowanje, přihódźiwanje, přihlídźenje stony — ničnó dobre dźěło a nic drohe w nohsicowym domje **RUDOLPH** na Kěžorskej dr. 16

Sylna sućelna KRUWA
do ćahanja, hnydom na pśedań
w Khelnje čo. 44

Kóń srjedźnosylny, bruny wałach, je na pśedań
w Bóśicach 28 pola Njeswačidła

Jězdne plany
„Blitz"
z pśidawkom za awta
lěcne wudaśe 1935
za 1.— hriwnu
dostanjeśe
we wudawarni Serbskich Nowin

K swjedźenju Łužicy
mój
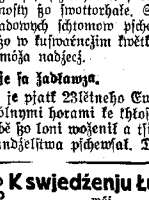
Staatserbe
Sortiment
10 - 12 - 15 - 20 pj.
Cigarowy dom
Friedr. Otto Sachse
w Budyšinje w Kuonicy na Znutśkownej Ławskej hasy

W Sernjanach na žurli we wjesnej korćmje dźensa wutoru wjećor we 8 hodźinach
pśednošk ze swětłowobrazami
wo powětrowym škitu
Muzskich a žonske, kaž teź starše dźěći pśeprošuje
Skupina powětrowcho škita w Njebjelčicach

Tunje drastne tkaniny

Balmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelske pječi. tida	wot 58 pj.	Žiđźany płat	wot 78 pj.
Wołmjane musliny	wot 95 pj.	Beiderwand	wot 88 pj

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Pósiskim nameśće na Hośic hasy čo. 29

Skład kašćow **A. Tinz** tyšeźa ki mi. 8r na Sukelnjskej hasy 14a na „Ägurowej hasy 24 Telefon 2574

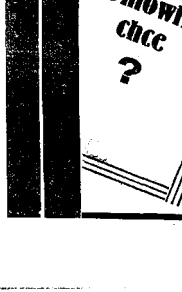

Jeli nic, wopytaj bliźišu serbsku zhromadźiznu w swojej abo susednej wsy!

Wulki jěchański a jězdny tourněr
na swjedźenju Łužicy
srjedu, 29. meje 1935, popołdnju w 2 hodź.
na jěchańi Husarskich kasarnow
honjeńske skakanje, pruhowanje khmanosće za jěchańske a zapřahańske konje, skludźeńske pruhowanja atd.
Z wobdźělenjom statneje wobory, krajneje policije, SA-jěchańskich, ratańskich a rjemjesła.
Zastup płaći 0,25 hać 0,80 hriwnow.
Wjećor we 8 hodź. w „Albertsgarten"-hosćencu
wulke tourněrowe reje
trompetańskeho khóra jěchańskeje standarty 123
Porjad jěchanja a jězdźenja, kaž pśedpředawanje w swjedźenskim bźerowje w měśćanskim dźiwadle (wot wutory!)

Běrny so suša za mzdu
přijimamy teź wot tych, kiž njesu sobustawow
Oberl. Trockenwerke e. G. m. b. H., Baruth Sa.
Hornjołužiske sušerńje z. dr. z wob. ruk. w Barće

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.
Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traś **300** na składźe! Po pśeću na wotpłaćowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.
Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow
Z balonowej wobruću wot 45 hriwnow.
J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej dróży 4

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., za pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěšćiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały mm-rjadk 6 pf., za swójbne 5 pf., towarstwowe a hospodarske 4 pjenjezkow. Za reklamowy mm-rjadk płaći so 15 pf. Rabat po tarifu. Kóžde čo. płaći 10 pf.

Čisło (Nr.) 124 | Budyšin — Srjedu 29. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Dla swjedźenja Božeho stpiča wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin" pjatk připołdnju

Wustajeńca němskeho zeživjaccho stawa w Hamburgu so wotewrita

Wutoru připołdnju je němski burski wjednik R. Walter Darré w přichitomnosći něhdže 100 000 ludźi se wjom a městow druhu wustajeńcu němskeho sežiwjazeho stawa žiwjatoćnje wotewrił. Hižo někotre hodźiny do wotewrjenja so we wulkim kole sa přechodnjedźenja a na wokolnych dróhach njeńmerne žiły luda hromadźachu, burja se wšěch dźelow Němskeje běchu so sešli.

Němski bohot a župny wjednik Kaufmann němskeho burskeho wjednika a 100 000 ludźi s burskeho stawa mutrobnje do Hamburga witasche. Po nim statny sekretar w němskim sežiwjenskim ministerstwje Backe **wo sakładnych praschenjach płaćišnoweho a wićnjeho porjada rěčeschе.** Wjednik je žebi hnydom přichi nastupjenju mozy diwaj rozžudźowazej nadawkaj stajił: Wutkowanje němskeho burstwa a wojowanje přeschećiwo bjesbóžnosći. Hdyž ma so s dobrom němski bur a němski dźełaćer wutkowaćej, dyrbi so to wjeso na žnjer ratarskeje politiki wuskutkowaćej. Hdy by němski minister sa sežiwjenje s přchepóstnaćom žiwitowanja wobeju praschenjow dyhł jenož burstwo wutkowaćej, by dyrbjał žrědki trjebaćej, kotrejž su ratarjo prjedy hižo nakožowali: Powyschenje płaćišnow s wyšokimi schitarnymi žkami, schčit přched cjasanjom a subwenzije wschesej družiny atd. Tutón sa ratarstwo lóžschi pucj by pak dwakaki ješčnje měł, so by druhi wažny nadawk, přchewinjenje bjesbóžnosće, njeby hodźał přchewinjeć. Přchetrjebarske płaćišny sa žiwnosć bychu so tak powyschiće, so by njemóžne było, njedy na dotalnym schodźenku sdźerżeć. Bjes kruthych wobmy njebychu pak žebi na wuspěšne wojowanjenje přcheciwo bjesbóžnosći móhli myslić. Hdy by pak so na powyschenje schkitajych zlow dźełało, bychu so nam swobodne wuwoženje mózniosće zyle rozbite. Tehodła nětsche so na pomery dźiwaćej a mětsche so pucj nastupić, kiž so bjes kóždeje theorije jenož po woprawdźitych wobstejnosćach złožowasche. Tutón pucj běsche:

1. **Wuswobodźenje burskich přchedewjazow s kapitalistiskeho sapleceńenja se sakonjom wo němskich herbskich dworach;**

2. **Se sjednoćenjom wikow a s postajenjom krutych płaćišnow za k sežiwjenju wažne ratarske wupłody dyrbjesche so wuplotdźerjej sakład sa jeho produkziju swěrćicej, dobom mětsche pak so přchetrjebarjej sprowadźa a po możnosći stajna płaćišna sa trěbnu žiwnosć sarućicj.**

Dźenża widźimy, so by so bjes wićnjeho porjada wunoschi rekordnych žnjow léta 1933 s tunimi płaćišnami njeschěrnik. Sčěhnk teho by był, so by burstwo w tutym johnowanym lěće so sniežiło. To by sapo wuskutkowało, so bychu žłabe žně léta 1934 dla sežlabjeneho ratarskeho přchodźe hubjenske byle.

Dokelž dyrbjesche so bitwa wo dźelo biej, hač runjeż žiwotowa hospodarska kriza dale trajesche, nam bórzy nowe praschenje nasta: Njedostatk na dewisach. To němskemu ratarstwu nowy nadawk napokoji, kotryž dyrbi wono we wupłodźerskej bitwje rozsrjadź. **Ratarjo sa žiwoju wožebu winowatosć k zhromadnemu hospodarstwu wobhladuja, lo sežiwjenje němskeho luda po możnosći se žiwoim wuzkodženjom sawěźa, so bychu so s tym žnodne dźełby dewisow jenož sa wobstaranje žurowinow wuzwobedźite.** To dopokazuje, so so ratarska politika w dźenżišnim cżasu žiwjeho luda dla cżini.

Na to němski burski wjednik Darré přchi schumjazym powitanju k mikrofonej přchistupi a mětsche žiwoju wotewrjenšku rěć. Wón rjekny, so žu so na prjedawschich wustajeńcach němskeho ratarskeho towarstwa wožebje techniske jenotlive wukonjenja w ratarstwje pokasałe. Dźenżnische wustajeńcy němskeho sežiwjazeho stawa su sajsadnje hinasche, wone swjesć mjes cżłowjekom, dworom a ludowym hospodarstwom pokazuja. Wustajeńca pschedstaja burа niż jenož jako wjednika jeho ratarstwa, ale wožebje jako sežiwjerja a sdźerżerja němskeho luda. S wićnym porjadom je so burej starosćej wo wotwyeże jeho wuplodow wotewrała, tak móże bur někotre wschě žiwoje mozy žiwojemu dworej wěnowaćej.

Němski burski wjednik potom wo wunoschkach w plahowanju złotu a wotlinow rěčeschе. **W plahowanju koni** so na to hlada, so so w ratarstwje konje plahuja, kajkeż móże je bur w žiwojej krajinje najlepje trjebaćej. S nasbonenjom je so dopokakało, so ma malo smjška, złoćzata, kiž su sa wěsru krajinu nimo měry dobre, do druhich krajinow pschehadźeć.

Schtož plahowanje a dźerżenje howjaseho złotu nastupa, so po žamžnych puczach krocži. Němskeb urstwo chze dźełaćerjej najlepsche hódnosće złotu posticiéć, kiž su na jeho semi narosće. Němski burski wjednik a burstwo mataj sa to, so ma so tukowe praschenje po puczu psches dobre domjaze stadła rozrisać. So by so to dospěło, ratarstwo dosć žiwojeje pizy trjeba, kaž je so w tutym nastupanju w posledních létach hižo se žylnischim twarjenjom sílow derje dźełało. Pschi plahowanju žwini chze so ratarstwo też na žiwoju pizu, kotruż jemu semja podawa, salożowaćej. Też tu ma so rozrisanje tukoweho praschenja, s kormjenjom žwini spytaćej.

W plahowanju wowzow žmy lětża wulku krocżel postupili. Runje w posledních dnjach žu so sakładne naprawy sa natwar němskeho plahowanja wowzow stake. Pschi plahowanju wowzow na to njemyslimy, so bychmy někto wschitko na wowzy nakožowali, ale chzemy s tym, so wowzy na njewužitnych leżownosćach pažemy a je se sbytnej pizu pizujemy, žwoju semju lépje wužiéć. Też w plahowanju drobneho złotu žmě so lětża wo postupje rěčeschе.

Też sa plahowanje rostlinow je so wjele cżiniło. S polepschenjom hospodarskeho położenja sa burstwo mózesche bur žiwoje maschiny polepschiéć a wudospolnić. Wustajeńca pokasuje, so dże też maschinowa industrija bura pschi jeho wulkim natwarnym dźele podpjerać.

Wo dnju němskeho łódźnistwa w Hamburgu

Ssobotu a njedźelu je so w Hamburgu dźeń němskeho łódźnistwa wošwjecził. Ssobotu wječor so we Hanseatiskej hali wulka manifestazija wotmě, na kotrejž němski propagandowy minister dr. Goebbels k 30 000 zhromadźenym rěčeschе. Wón němskeho morjaka wupóstanza žiwojeho luda mjenowaschе, kiž ma žiwój lud we wukraju najlepje sastupowaćej. Dr. Goebbels wo wukonjenjach nazionalsozialisma rěčeschе a na sawjedźenje wojerskeje winowatosće pokasa. Wójsko zdrkita mérne dźełko němskeho stacżana. Po rosbiczu wschitkich druhich stronow dr. Goebbels na nusnosć sdźerżenja nazionalsozialistiskeje strony pokasa, dokelž je wona rózny stołp stata. Stat pak móże žiwoje dźenżnische a pschichodne nadawki jenož dokonjeć, hdyž lud krucże k žiwojemu wjednikej stejі.

Njedźelu popołdnju wjednikowy namětnik, němski minister Rudolf Heß Hamburg wopyta a tam k zhromadźenym žykam rěčeschе. We žiwojej rěči wón murjakow jako žiwy swjsk mjes Němzami doma a we wukraju wosnamjenjeschе. Němskemu hospodarstwu so pschiwobrocżo Rudolf Heß rjekny, so njeje wola Němskeje, so by w hospodarskej autarkiji była, wona so nochze wot swěta wotsamknyć. Tola nanuśowane wobstejnosće w hospodarskim nastupanju wona pschewinje. Wot teho, so so politiski powětr wot jeda wuczisći, so też polepschenje hospodarstich pocżahow wocżakuje.

Göring w Jugosłowjanskej

Ministerski president general Göring a jeho pschewodnizy žu wutoru pschipołdnju w 12 hodź. bolharske hłowne město w lětadle wopuschczili. Bolharska eskadra lětadłow němske lětadło hač k krajnym njesam pschewodźeschе. Na lětanischczu w Bojurischtach běchu pschi rozžohnowanju wójnski minister, kultusowy minister, wobkhadowy minister a schef protokolla pschitomni. Potom hischcze zyle njenadźizy kral Boris se žiwojim bratrom wjerchom Kyrillom na lětanischczo pschihódze.

Ministerski president Göring je wutoru popołdnju w 2 hodź. na lětanischczo w Mostaru dolecżał. Tam też we wožebitym lětadle wjednik krajneje skupiny nazionalsozialistiskej strony za Jugosłowjansku, Reuhausen pschilecża. Ministerski president a jeho pschewodnizy w automobilu do Dubrownika puczowachu.

Připowědźenja za dobrowólnu wojersku službu jenož hač do 15. junija

Kaž shonimy, so dla mnohosće dotalnych pschipowědźenjow sa wojersku službu pschipowědźenja jenož hischcze hač do 15. junija pschijimuja a niz hač do 1. julija, kaž běsche so swoprědka wojsewiło.

Českosłowakske knježeństwo wróćo stupiło

W Prahy je so wutoru popołdnju ministerska rada skhadźowała a je wobsamkła, so knježeństwo wróćo stupi. Ministerski president Masaryk je presidentej republiki Masaryku na jeho hrodźe wosjewjenje pschepodał, so zyłe knježeństwo wróćo stupi. President je wosjewjenje pschijał.

Přećiwo wothódnosćenju francowskeho franka

Njedźiwajcy wschitkich naprawow franzowskeje statneje banki za spekulacija pschećiwo frankej njeje pomjeńschiła. Parižske finanzne nowiny „La Capital" pizaju, so je so wožebje w žylnischim napraschenju za dewisami, w powyschenju kursow, w kupowanju złotych pjenjez s wurjadnje wulkim napraćenjom a we wulkim napraschenju za wukrajnymi hódnosćemi pokasało.

Finanćny minister před finanćnej komoru

Komora běsche so wutoru popołdnju sešchła, so by wojsewjenje žłyschała, w kotrymž knježeństwo wožebiu potnomóz k wotstronjenju finanzneje a hospodarskeje krisy žadasche. Wschitzy ministrojo s wuwjacjom ministerskeho presidenta Flandina běchu pschitomni. Tribunu běchu pschepołnje wobsadźene. Hnydom po wotewrjenju pożedźenja finanzny minister Germain-Martin žwój namjet rozłoži a wujašni. Lěwiza jeho rěcż huścżischo pschetorhowasche. Sozialistojo a kommunistojo wožebje wótrje protestowachu, jako finanzny minister rjekny, so je wotkhad złota f franzowskeje banki žo wobžebje po wólbach do gmejnskich radow sešłynił, jako běsche swonkowna lěwiza dobyła. Komora rěcż finanzneho ministra, kiž swjetscha wo techniskich praschenjach rěčeschе, khětro symnje pschijia.

Jako jeničżki rěcżnik wjednik starych sozialistow Leon Blum ministrej wotmołwi. Wón žadasche, so by so wo pschičinach spekulacijow pschećiwo frankej powschitkowne pschepytowanje wotewrilo. Dyrbjało-li wothódnosćenje nusne być, žebi Leon Blum wobsamknjenje komory žadasche; knježeństwo njeśmělo pod cżiłschczom internazionalneje wulkofirmy žame rozsudźić. Na to so knježeństwowa pschedłoha komornemu finanzneмu wubjerkej pschepokasa. Wubjerk žrjedu wo pschedłosły muradźuje.

Nowe powyšenje diskonta w Francowskej

Franzowska banka je wobsamkła, so žwoju diskontowu žadźbu wot 4 na 6 proz, lombardowu žadźbu wot 5,5 na 7 proz., dań sa napłaćenje hódnostnych papjerow wot 4,5 na 6,5 proz. a dań sa mětsačne pjenjezły wot 4 na 6 proz. powyschi.

bola pak je zbosom ministerskemu prezidentej Malypetrej vorucžit, so by nowe kuježeščwo wutworik.

Na swojim pozlednim pozedjenju je ministerska rada hischcze pomoznemu sréčenju mjes Czéstoslowakskej republiku a sowjetskej Uniju pschihlossowała. Sréčenje so pschi wopytanje czéstoslowakskeho swonkowneho ministra w Moskwje w prénjej połozaj junija potwjerdzi.

Baldwin wo francowsko-jendželskim poměrje

W Baldwinowej réczi w Albertskej halli w Londonje, wo kotrejž hmu hižo wczera nadrobnischo pišali, maju so hischcze ztowa wuzběhnyć, kotrež je wón wo poměrach mjes Jendželskej a Francowskej prajił: „Francowzojo a Jendželczenjo su kétkotki pischeczowo zhebi wojowali. Woni pschi mórskej wuzinje wojowachu. Schtož lésche tehdy mózno, je dženża zyle njemózne. We dobje létadłow a wulkich kanonow wobaj ludaj wétšaj, so dyrbitaj pschecželej być, wschitko jene, kak hdyž jedyn wo druhim w tym abo tammym wokomiku mysli."

Ruska so na wobaransku wójnu přihotuje

W Minjsku we wieczornej Ruskej tele dny generalny inspektor cžerwjeneje kawallerije Budjenni pschebywasche. W zwojich réczach k jédnym regimentam je prajił, so dyrbi so wójsko pschi ruskej nawjeczornej mjezy pozbylnicz, wono na nadawk, préni njepschecželskí nabdženi na Ruska wotrasnyć. Ruska dyrbi najwotsche wójsko zwéta mécz, kotrež je w najnowischej wójnskej technizy wuwuczene. — Pola Minska smeja so w bližšim czasu wulke wojerske zwuczowanja, pschi kotrychž so też wojerscy wuwuczene zwjasli młodzimy wobdżela.

S wómišlom pschihotowany jnadž wulkas zwišuje, z kotrymž so 600 wobydlarn w Leningradze, Charkowje, Kijewje, Tweru a Gorkim dla jich mésčanskeho pokhada sakasuje, w tychle méstach bydlicz. Wupokasanym je so pozwoleńcze wopytschicz; jim so dyrbja za bydom dnjow zwoje nétczischke bydlischczo wopytschicz; jim so nowe bydlischcza w Sjedžnej Aziji pschipokasaju. Dżel wupokasanych je hacz dotal wyschcze sastojnstwa w kuježeństwje njedżiwajcy zwojeho mésčanskeho pokhada sastawało.

Turkowska za wojerske létarstwo pjenjezy zbéra

Pod nawjedowanjom ministerskeho presidenta generala Inonwja so po zyłej Turkowskej pjenjezy za spešchne natwarjenje 500 wojerskich létadłow zbéraja. Ministrowje a wichitzy zapódłanzy turkowskeho zjednoczenja su wobsamknyli, so mjez jeneho mésaza tutomu samérej wopruja. Ninio teho so wczakuje, so létarstwowy zwjask 150 000 nowych zobustawow je samozitzych worschtow wobydlerstwa dostanje, kotrjž lenje 40 hr. pschinoschuja. Wschudże w méstach zu so liščiny k sapirjanju wopołożile.

W Turkowsej so njedźela zawjedže

Turkowska nazionalna zhromadżizna je pondżelu sakoń wo zrjadowanju zwjatych dnjow pschijała, kiž bésche jej kuježeństwo pschedpołożiło. Se sakonjom zo njedżela město pjatka jako tydżeński zwjatk dżeń zawjedže. Dżelacz so nežmě na nowoletnym dnju a na dnju 1. meje jako na naletnim zwjedżenju. Zswjedżeni republiki je jenicžti hamtiski zwjatk dżeń.

Ze Serbow

W **Budyschinje**, 29. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dżeń

Na paloncu so do hele pluwa

Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wieczor we 7 hodź. barometer 746, hygrometer —4,5 a thermometer wodnjo +27. Dżenża rano we 8 hodź. barometer 744, hygrometer —1 a thermometer we nozy +13. S Franzowskeje je so mjeńscha a zlabscha nizina hacz do naschich tónczin scžahnyła. Hižo wczera wieczor so jeje pschibližowanje z pomrócznjom nad horami pschipowědowałe. Nizina je w połodnischej a wieczornej Němskej khěžo zyzna, zdżała zez njerwjedrowe dożdżcze pschisłała. W połnócnej Franzowskej je pola Amiensa zlokotny slink padnył. Tam woda z městnami zwaj hacz tři metry wyšoko stejesche. Nizina k bothenmu ranzu cžehnje. Pschi cžopłym powětrje so wona dżenża a jutrje z njerwobstajnym wjedrom wuskutkuje. S městnami maju so njerwjedrowe wocžakacz, kaž to Boże stpicze zwjetscha bywa. — Jutrje schtwórtk hłowczko 3.54 hodź. schadża a ho 8,02 hodź. khowa. Mésacz schadża jutrje rano 2,13 hodź. a khowa po wieczor 6.25 hodź.

— **Wuhladny na wjedro sa jutrischi schtwórtk: Cžopłe, tola njewéste a k njerwjedram pokhilene wjedro.**

— **Kurrenda spéwa** pschi składnoschi 300létneho zwjedżenja jutrje na dnju Božeho stpicza rano w 7 do 9 hodźin pschi Tšelniku, Psched schulerskimi wrotami, Pod hrodom, na Mlynskej haży, na Serbskim kérchowje, na Snutskownej lawskej haży, na Jerjowej haży, pod Wórlinom, na Hrodowym namésčje, pschi hrodże Ortenburgu, na Hrodowskej haży, na Sserbskej haży, na Bohatej haży a na Hlownym torhoschczu.

— **Skhadżowanje pczołarjow zo wotprajiło.** Wokrjesny nawjednik profesor Leuschel-Budyski dyrbjesche tradizionelne skhadżowanje pczołarjow, kotrež mjesesche zo létża na Boże stpicze w Schérachowje wotmeć, se wschelakich pschicžinow wotprajicz. Dotalneho njepschihódneho wjedra dla zo pczołaze ludy dotal njezju tak derje wuwiše, so by zo pschi wobhladowanju pczólnizow nétscho wożezbiteho pospicžało. Druha pschicžina bésche, so manifestazija, kotraž zo na tutym dnju w Budyschinje wotmeje, njeby se skhadżowanjom schkodowała. Wokrjesne nawjednistwo zo nadżija, so zo luźišzy pczołarjo za to jara bohacze na skhadżowanjach a pczołarskej wustajenży w Oschatzu wobdżela.

— **Pschi namétnym konzercze na Žitnych mikach** jutrje na Boże stpicze dopoldnja wot ½10 do 1½11 hodź. dżin II. batl. Drjezdżanskeho péscheho połka po zlédowanym programmje pika: 1. Cžerstwa krej, pschespolo wot Heinecki. 2. Ouvertura Fridericiana wot Zimmera. 3. Krala Hendricha namotwjenje a modlitwa z Lohengrina wot Wagnera. 4. Wot Rheina k Dunaji, potpourri wot Rhody. 5. Pschespolo.

— **Budyske haptyki** zu wschédne dny hacz do 7 hodź. wjecžor wotewrjene, njedżelu a zwjate dny pak samtnjene. Nóznu słužbu a njedżelu a zwjate dny wotmenjenjom. W mejach je to Hrodowska haptyka na Hoschcži haży.

— **Lékarska njedżelska słužba w Budyschinje.** Hdyž wothladowazy abo domjazy lékar njeje dóstacz, ma na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes dr. med. Schellig na Sahrodnej dróży 3, telefon 3719, słužbu.

— **Jako hojerski praktikar za biologiske hojenje** smeje na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes Schaffrath na Jägerskej dróży 9 njedżelsku słužbu.

— **Lékarsku njedżelsku słužbu za Bart, Wulku Dubrawu, Kubschizy a Maleschezy** smeje na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes dr. med. Brinck we Wulkej Dubrawje, telefon Khrósť-Lomsk 256.

— **Lékarsku słužbu za Mały Wjelkow, Njeswaczidło, Rakezy, Khrósť-Lomsk** smeje na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes dr. med. Liebe w Khrósťe-Lomsku, telefon Khrósť-Lomsk 250.

— **Lékarsku njedżelsku słužbu za Wósport a Bukezy** smeje na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes dr. med. Marczka we Wósporcu, telefon Wósport 206.

— **Lékarsku słužbu za Kamjenz** smeje na dnju Božeho stpicza, 30. meje, knjes dr. med. Frenkel.

S **Hornjeje Hórki.** W starobje psches 95 lét je nastarscha wobydlerka naschcje wsy, Helena Schmiźowa, wumrěła. 8. septembra 1839 so narodżiwschi je zwoje zdżesżiwjenje w Hornjej Hórzy pschebywała. 38 lét je wona w tudomnym papjerniku dżełała. Létdżesatki dołho je w małej chěžy pschi cžéstkim mjescze pola zwojeho bratrowza Jana Schmiža bydlika, kotryž je ju z hnujazej ljubozu wothladował. Khora njepohnuschi je wona zdże cžicho a mérnje wuża. Njech je spróżna dróhowarka po wobcžežnoscžach zwjenja do Božeho raja sajschła.

S **Dreczina.** Tudoma hoitwa je so wjeżnjanosce a korczmarjej Kubizy pschenajała.

S **Hodżija.** Njesnaty njedocžink je dwě wołnowej schtlenzy w holpodarskim twarjenju tudomneho kubiersa K. wurasnk. Schtlenzyne tschésti zu na 12 zentnarjow wowsza, kotryž bě psched wóknom wuzpnany, nadk. S tym je so wobżedżerjej wulka schkoda nacžinika, dokelž zebi njemóże dla schtlenzynych tschélkow swércz, i wowsom stót pizowacz.

S **Wóschczerz.** W nozu k schtwórtkej je so jedyn paduch do gratowneje tudomneje skały dobył a z njeje žrekerz, piku, prósonu benzinowu kanu, wolijowe żudobje a manchesterske kholowy żobu kasak.

S **Darina.** Też do naschich stronow su pżimowe schczury pschicžahnyle. Tele dny su pschi rézay schtyri i tyzle schtókownych rybowych żracžkow widżeli. W żuśodnych Kelbližach je mjezecel hoitwy jenu schczuru zastrélił.

S **Darina.** Hdyž tudomny ratař Ritter tele dny na gracže zwojeju sapschehnjeneju konjow nésčto porjedżische, jeho podżobnik do ruki a wutrobna kopny, so Ritter na semju padnywschi bjes wědomja leżo wosta. Lubja jeho nadeńdżeny a jeho do jeho doma donjeżechu. Tam je so jemu wědomje hóry wrócžiło. Kopnjenje do wutrobna po dożaču hórschich szżehkow njemjeże. Jenoz porsty praweje ruki, kotrež zu zo skamałe, njebudże jnadź móz hacz dotal pschi dżele wužicz.

S **Kosarnje.** Gmejna je wulki hat pschi wujeżdże do Noweje Wsy, kiž wobżedżerjej minyna Ranftez kluźko, wucžiščzika a do porjadka stajiła. Pschérow ja powodżenje a wotwódnjenje je zo štunał. Na brżóh zu zo schtyri nażadżale, z městnami je zo pschi brjoży murja nastawarika. Pod schtomami je zo kawka k wotpocžinjenju pschiprawiła. Nad sodom k haschenju za statoki na blišej hórzy kluži. Pschi pozledním wohju je so hat jako zasa dobry wupokasał. Też w Nowej Wsy maju tajkej hat k haschenju wohnja, jedyn wobżedż wsy, druhi nimale pschi wjeżnym wulkodże do Trjechowow.

S **Wuczkez.** W nozu k sobodże je zo paduschi do kurjeża tudomneho městneho burkeho wjednika Rudolfa Mütterleina dobyli a turu kradnyli. Zandarm je hnydom zlédżeńskeho pża na zlédż dowjedł, tola z tym njeżsu mógli paduscha wuzlédżicz.

S **Debrocžizy** p. Pluźnikez. Tudomny twarz Koela Kschižan je je zwojej mandżelskej 24. meje zlébornu kważ wożwjecził. Kschižan, kotryž je dwanacže lét i wjesnjanostu był a tole sastojnstwo dobrowólnje słożił, je dżenża z gmejnskim starschim. W naschej gmejnje zebi jeho wuzkoło waża. Pschi jeho zlébornym kwaju je zo zyle wobydlerstwo wobżdżélko. Gmejnske sastupjer-

Hendrich Sch. Baar:

Skowroncžk

31] (Pokračowanje.)

„A potom wje snajeże, Trawniczo, dżewzata hodżina wjeczor je moja hodżina. Hdyž njeżżym w korczmje, kóżdy raz w dżewjeczich spanje na mnje pschithadża — wuzmu każ sarażeny. Sedżach w tym dżiwadle, kahodnje hudżach, spéwachu, hwézdy hażnychu, cžujach, kak so w tej cžmiczky bremota zyle mjelczo ke mni kradnjesche. A myślach żej: „Hanuschko, jeli jim tu wuzmeješ, smeja z tobu rjanu haru. Radży znorczischi a wótsje wéczischi, méwasch zlíwe zonty, a hdy bychu cži do hlowy z kanony sčelili, njeslubja cże. Wésch ty schto? Skaluć żej a zacžéř bremotu, na jédż a picże sabudżesch, trubka też zónsche wónze pschetrjechi — a derje cži budże." — Wuczjeschi trubku a zam seże widżał, ledma běch néschto rasow sapachał, kajka haru tu nasta." To wschjo w Pilsenskej korczmiczky dopowěda, hdżej wubjerneje powjeczerja, pijesche a żej sakuri a do żyteje wole też naspéwa.

XI.

Hdyž Schkowroncžk druheho dnja w Prasy rano sahe wotucži, njemóżesche žo hnydom dopomnicz, hdże bé so zabežał. Nosy méjesche każ pschebitej a hlowu cžežku, każ zaczekłu. Khwilu pożtuchasche, ale ani zwój cžaśnik na scženje njeżżyschesche hicz, ani plumpu pod woknom kschicžacz, huży njeschczebutachu, zyżit w tletzu žo njedasche khyschcz — tajka mortwa, tuźna, cžežka cžichina na wschem leżesche, też na Schkowroncžku, a każ thodożita jeho tłorzesche. „Schto da žo to njerzini? Wschako hižo žwita, je cžaś ziawacz a na dworje ani cžłowjeka njeje. Honacz njespéwa, kury njekokodaja, holoje njekurkotaja," myśli żej a poślucha.

Tu žłyschi pod woknami: „ur-zin, zin-ur." „Ty złódka dobrota, elektriska! Sčym dże w Prasy," žo jemu jażnjesche, hdyž zażłyscha préni wós nadrósnje żelesnizy, kiž jédżesche ł nózneje kólnje na żwoju cżarn. Spéšchnje stany, pokłamy žo, pomodli žo, wumy žo a w domje bé staritje żmjerzna cžischina. „To žu lénikžo, cži Prażenjo! Wjecžor njewédża, hdy maja do łoża hicz, każ bowy ponoznja, ale rano žo jim ł pożleschczowo njecha. Do Prahi njeżżym pschijéł žo wuspacz, néschto widżecz tu dyrbiu," a hižo ł durjam khwatasche, kotrež do atelera wjedżechu, hdżej Réšak łpasche. Sčowże łožo bésche njemiujy Schkowroncžkej pschewostajił a żam żej na konopeju pożłał.

„Hola, Trawniczko! Stawajcże khéts! Wonka je hižo béły dżeń. — A schto tu to molujeczе?" a rosbladny žo po atelieru. Każ schip meleŕ wuskocži, pschetoż wédżesche, žo budże złé.

„Wy njehańbity cžłowjeczе! Tu dże je wschitko nahe, każ je to Bóh tón Knjez stworił."

„Njeżżu wédżale, žo pschijédżeczе. Mésescheże pijacz, wschitzky budżechu žo wobleknе", žo molеŕ žmjerzche.

Schkowroncžk néšto też żam njewédżesche, hdże ł wocžo maj. Każ łnjezna žo zacžerwjeni, wocži łtoji a wonjeschtky. „Tole žo njeżłuschcha", jenoż ł krótka rzekny a wróczi žo do jstwicži, hdżej łpéšchnje łtj a cžapku hierseche. Réšak łpéšchnje néschto aktow ł molowanjom ł sčenje abo ł stawidłam wobrocži a pokojesche hoscža.

„Kak sčeże žo préni ras w Prasy wuspak? Schto dha je žo wam djało? Bychmoj do loterije żadżicz mohtoj."

„Do loterije njeżadżam. Wo zuże żyżeny njerodżu. Schtóż dże zuże pjenjezy, swoje pschindże", wumjerkaŕ hórcžeche a naśtaji žo ł durjam.

„Hdże byschcże tak sabe schoł? Ani w schesczich hischcze njeje, wschitko je sacžinjene."

„Żyrkej tež?"

„Żyrkej? Njemóm. Sčnadż też."

„A je tam dalokо?"

„Do kotreje cžgrcže?"

„Tam, hdżej je żiwjaty Wjazkław pohrzebany, żiwjaty Wojcžech, żiwjaty Jan Njepomuckki, to kotrymż je to narodnjestwo założene. — So bych wam sprawnje rjekł, ja żym žo Prahi hižo nje. Jeno hdy bych te knihi ł tomaj pschijéł. Dużżym żym wam pschinjesł, mkodu, rjanu, hižo woparjenu — jenoż do pónoje méjesche žo położeł — ale pbi a hanba powédżacz, kak je so nu i nje jesche. A tu powédżasche ztarz żiwój wustup we wulicžnej żelesnizy a w kenzliji jédżeneho damka. To bé cži néschto za Réšaka! Pśches zyle wobliczo żo hischcze żmjerzche, hdżej hižo powjeczerjała, tej wonka na haży — tej hischcze potom w kofejownji, hdżej hołeża na żnédanje domjeże.

„Tak, schto budżeże potajkim żnédacz? Kofej abo cži abo schokoladu?" žo hołeża wopraschа.

(Pokračowanje ješchnje.)

rwo je twarzenimaj manożenstwaj rjany dar ſ najlěpšim ſbožopšcheczom pšchepodało, a herzy jimaj ſchtuczku ſapiſtachu. Też fšcheſczijanſka žonjka žłužba je jeju rano ſahe ſ nětkotrymi ſwěwami ſwjeſelika. Mječor běchjaj jubilejſkej mandjeſlſkej ſ djakownoſczu a wopokazane pocjeſczowanja zyku wjeſ na wjeſelu ſocjinu pšcheprožyloj.

S **Porſchiz.** Kamjenjeczeſar Herman Mikanja je ſandjenu njedjelu ſe ſwojej mandjelſkej ſwjedženi žlěborneho kwaſa wošwjeczik. Wohnjowa wobora, kotrejž wón pšches 20 lět pšchiſtkuſcha, je žmólnizowym cjahom pšched jeho dom pšchicježe a jemu ſaſtanicžko ſaſpěwa.

S **Klukſcha.** Wežera woimě žo tu w naſchej wſy we Chuſterej hoſcjenzu Domowinſki pšchiwabjenſki wjeczor. Wjednik Domowiny bě ſam pšchitomny a roſtkaže pšchitomnym nadawki a prózowanja Domowiny. W Klukſchu, hdjež bě žo w ſaſchlych lětdžeſatkach žerdžki žiwjoł jara wróczo ſtóczik, budže žo je ſtrony Domowiny hiſchcze wiele a wutrajnje džełacz dyrbjeczi, ſo bychu žo ſchtody ſaſzo wurunake. Wczerawſchi wjeczor běſche ſa to dobry ſapoczatk.

S **Dubrawki.** Naſche towaršſtwo „Jědlenka“ woimě wczera ſwoju měſaczny ſchrombjiſnu pola Schczěpanej. Pšchednoſchowar Domowiny, knjes dr. Zyž, roſeſtaji najprjedy pšchitomnym nadawki a prózowanja Domowiny a potom naſ wjedženje w duchu na puczowanje do Deinjeje Lužicy a roſeſtaji nam rjanoſcze delnjoſerbſkeho ludu. S dołheje roſmotwy, kiž ſu tomu pſ hiſamkny. běſche ſpóſnacz, ſo bě ſo wſchěm derje lubiło.

S **Bukez.** Jenej tudomnej wobkhodnizy běchu woſpjet pjenjeſy kradnyli. Wſchě wobſtejnoſcze na to pokaſowachu, ſo měſeſche ſo paduch mjes domjazymi ſłužbnymi pytacz. Zandarmſtwo, kotremuž ſo wěz k pšcheypytowanju woſwjeli, je ſtónczniže winika wutrjebžiło. Pakoſtnik bě mjes tym ſwoju ſłužbu w Bukezach wopuſchcził a ſo do Shorjelza pšcheſkydlił. Jemu ſu ſo mohłe ſti paduſchtwa dopokaſacz, kotrychž je ſo też wuſnał. Nakradnjene pjenjeſy je njeſwěrnik w korczmach pšcheczinił.

S **Lubija.** (Jedyn Chineſa pšched ſudom.) Chineſa Sun-Min-Sin, w tutkhwilu w Lubiju bydlazy, pšeni kótrejž jako wobſtorženy pšched Lubijſtim ſudom ſtejeſche. S tym hakle ludžo ſhonichu, ſchto tutón wukraſan ſ dalokeje Aſijſkeje džeła, kotryž je huſto na Lubijſtich dróhach widžecz. Sun-Min-Sina, kotryž ſ Cžikianſkeje provinzy pokhadza, hdjež jeho žona bydli, ſu w Lubijſkej wokolinje ſadžerżeli, dokelž njemějeſche puczowanſkeho pſcheſmyſlnſkeho wopiſma, hdyž tkaniny pšchedawaſche. Wěrno nje bě, hdyž žołty muž wudawaſche, ſo njeje w Chinje tajkeho dawka, a ſo je khudy cžłowjek, kotryž njemóže 20 hriwnow ſa puczowanſke pſchemyſlnſkte wopiſmo ſwjeſcz. Zyle njeſmaše pak ſo Sun-Min-Sinej tudomne wobſtejnoſcze njeſdachu bycz; pšchetož wón ſo mudrje na to waſchnje wurěczeż ſpyta, ſo je ſo jenož wo ſłasanki prózował, ſo pak njeje twory potykował a hnydom pšchedał. Lubijſki ſud Chineſu po poſtajenjach dawkoweho ſakonja k 40 hriwnam pjenjeżneho khłoſtanja, jako k dwójnej žadžbje podwjedženeho dawka ſaſudži. Hdyž ſaſudženemu prajichu, ſo dyrbi 4 dny ſatkhy wotbydzecz, jeli ſo khłoſtanje hnydom wotbydzecz.

S **Wuſtawiczidła.** Póndżelu popołdnju pſchiſdžechu do naſcheje wſy wozjazy, kiž dom wot domu khodžo kwartěr ſapiſowachu. Wczera wokoło 5 hodžin dóndże zyła kompanija Shorjelſkeho pěſcheho połka, kotraž je na dlěſche puczowanje duzy po puczu. 160 muži, 66 koni ſu w naſchej wjeſzy roſdżěli. Dženża ſrjedu poczachu wozjazy dale do Spal pola Wojerez, hdjež pšches ſwjaty dżeń waſtanu, ſo bychu potom dale cjahnyli. Pichichad wójſka je ſa wſchitkich, wošebje ſa džěczi, wjele wjeſela ſobu pichinjeſł.

S **Njeſwaczidła.** Sandżenu njedjelu wošwjeczi pršni lěſny džěłacžeŕ August Duczman ſe ſwojej mandjelſkej žlěborny kwaſ. Jubilaraj ſtaj tudy wſchudže derje ſnataj a wuſzozu cjeſczenaj. Hižo 25 lět dołho je Duczman ſobuſtaw dobrowólneje wohnjowneje wobory a wot ſałożenja kapały pilny hudžbny ſobuſtaw tuteje. Hudžbna kapała ſapiſka jubilaromaj ſastanicžko a beſtman woborn wupriſ ſhożopšcheczа ſa woboru. S kruha pšcheczelow a ſnjeżdow je jimaj wjele kedžbnoſczow a cjeſczonoſczow wopokaſa.

S **Kohlowa.** Sandżenu njedjelu wošwjeczi tu žiwnoſczeŕ G. Budař ſe ſwojej mandjelſkej ſwjedženi žlěborneho kwaſa. Jubilaraj ſtaj daloko a ſchěroko ſnataj a jara waženaj. We wójniſe ſhubi Budař hwiſdżel praweje nohi a to je też ſ pšchiczinu, ſo ſo jemu tudyſcha pólowa roſdżělerinja pšchidżěli. W gmejnje je ſobuſtaw ſaſtupjerſtwa. Njedżelu běſche ſo wjele pšchiwuſnych a pšcheczelow pola njeho ſeſchło, kotſiž jemu wjele kedžbliwoſcze a pocjeſczowanja wopokaſachu. W hoſpodſkim domje hiſchcze dołhi czaż hromadże bjeſadowachu.

S **Kamjenza.** Kamjenſay a wokolni wobydlerjo! Njeſtomdżcze pšchednoſchk „Potajniſcze widżerja“ wopytacz, kiž budże ſchtwórtk 6. junija 1935 wjeczor we 8 hodż. we wulkej ſali hoſcjenza „Měſta Drježdżan“ we Kamjenzu. Pšchednoſchez Wilhelm Gubiſch ſ Drježdżan ſo ſ tutymi wězami jara derje ſnaje. Wón je hižo we wjele měſtach ſ wulkim wuſpěchom ſwoje pšchedwjedženja pokaſał. Potajſtim ſo nječhto zyle woſzebite wocžakuje, ſchtož nichtó njeſměł ſtomdżicz. Hdże ſo laſtupne liſczki do czaża pšchedawaju, ſo hiſchcze woſjewi.

S **Klětnoho.** Dokelž ſo elektriſki powod wjes Lubijom a Suborničzku wuporjedża, ſchtwórtk 30. meje wot 7.30 do 15.30 hodżin milina wuwoſtanje. — Njedżelu rano měſeſche 1. (Klětnjanſki) haſchežerſki czaż ſwój wjeſcze wuczowanje wohnjowneje woboty. 1. haſchežerſki czaż a 3. (Zymplanſko-Turjanſki) haſchežerſki czaż ſo wokoło 1 hodż. ſ hudżbu do Krynhelez podaſchtaj, hdjež tamniſchi 2. haſchežerſki czaż ſwoju meju dele bjerjeſche. Wohnjowi wobornižy w holanſkej wjeſzy nětkotre rjane hodżinki wuživachu. — Klětnjanſke turnarſke towaršſtwo žehi Boże ſtpicże do Delnjeje Wóſſchiny wuleczi, hdjež ſo wſchelake ſportſke ſwuczowanja pokaża. — Wuhlowe towaršſtwo „Bubtag“ je na ſwojim kuble w Kóſchti ſandženy tydžeń nuſowe dżěła ſaſtajiło, dokelž běchu ſo pšchiſwolene dżěłowe dny dokonjałe. Dokelž haty pšchi ſatſkich mjeſach ſtajnje pod njedoſtatkom wody cžerpjachu, ſu ſo wone do polow a łukow pšcheměnikle. — Pjatk wjeczor we 8 hodż. ſměje duchowny Bellarchi ſ Běleje Wody woſzadny wjeczor w evangelſkej zyrkwi. Na to ſo zyrkw. ſaſtupjerjo do poſzedženja ſeidu. — Swjaty němſkich holzow je njedżelu popołdnju „wjeſzete popoldnjo“ na Lorjez ſali wuhotował. Polticzenja ſo ſ mózným pšchirlekſkem mytowachu. Pjenjeżny wunoſchk ſo na nakupjenje khorhojczkow wužije.

S **Brěſowti** pola Sſlepoho. Pšched nětkotrymi njedżelemi je ſo paduch do tudomneho Lehmannez hoſcjenza dobył a póda druhich wjeſow radiowy aparat kradnył. Polizija ſo njeje hacz dotal poradżiło, paduha wuſlědżicz. Hoſcjenzaŕ je na ſaſodoſtacże radia 50 hriwnow myta wuſtajił. Paduham bohużel wobydlerſtwo połóża, kradnjene wězy roſpſchedacz. Tak je na pšchikład zuſy młody cžłowjek w Mulkezach tyłku zigaretow pa 15 pjenjezkach pšchedawał, kotruż fabrika pšchedawarjam niże 18 pjenjezkow njewoſitaja. Też zigary ſu ſo ſ 15 pjenjezkowſkeho kaſchczika pšchedawałe.

Čežki zliwk w Francowskej

Nad Amienſom a wokolinu je pondżelu wjeczor poſdże hrožbny ſlimk ſathadżał. Pšchi ſylnym wětſje ſo ſlimk ſ měſtnami do cjeſłeje wódneje trubjele pšchetwori. Tuta pola, ſahrody a pucże ſapuſcži a zyku krajinu njeſměrnje ſpěſchnje dwaj hacz tſi metry wyſzoko powodži.

Pola Aminſkeho pšchedměſta Renancourta woda w dżěłaczerſkim žydliſchczu pola 15 twarjenjow durje a wokna wutłoczi a delnje měſtnoſcze powodži. Wobydlerjo, kotſiž ſe ſtrózelemi wotnicžichu, mózachu ſo wukhowacz. Pšchi tolſtej cžmě a huſtej kurjawje ſo wohnjownym woborníkam a wojakam jich wukhowaze dżěło njeſměrnje poczeži.

Wutoru rano ſahe ſo wulka woda do Amienſa ſběża. **Hłubſche moſtowe dżěła ſu ſo dwaj hacz tſi metry wyſzoko ſ wodu a błótom pšchikhyle.** Amienſke tſelniſchczo ſo jěſowej runaſche. Wo pjecjoch wojakach, kotſiž na tſelniſu pšchebywachu, dotal hiſchcze nicžo njeſhonichu. Naſtata ſchkoda je jara wulka. W jenej wulkej liſerni w Amienſu ſu ſo twarjenja a ſkładownje powodżile, ſo nětkotre ſta dżěłaczerjow na nětkotre njedżele dżěła njeſměja. Jenicžky w tutej fabrizy ſo naczinjena ſchkoda na 12 milijon. frankow wobliczi. Schkoda na jeleſnjach, pucjach, polach, twarjenjach a ſahrodach hiſchcze njeje pšchewidżecz.

*

Niewjedrowe wětry a wulka woda w Pólſtej.

W Kielſkim wokrjeżu je po niewjedrowych dešczach woda w rěkach tſi metry wyſche normalneho ſthodżenika ſtupika a pola daloko powodżiła. Dokelž je ſo wjele dróhow hłuboko wudrěło a mosty ſo ſwottorhałe, je ſo wobkhad na wjele měſtnach pšchetorhnył. Na Wiſyniſko-Sſoltykowſkej cžarje je ſo też dyrbjał żeleſniſti wobkhad ſaſtajicz, dokelž běchu ſo kolije podmléle.

Přilopk

Satraſchne niewjedro w Ssowich horach.

W Ssowich horach na cžeſtich mjeſach ſu ſo ſylne ſlimkowje deſchcze, kajtichž ludžo niepomnja, hodżiny dołho łake. Meter wyſzoko ſo woda ſ horow liječe, pšchi cžimż ſo twjerde hórſke pucże hacz do metra hłuboko wudrěchu. Wo wſach w dołach ſo ſ wulkej wodu murje khěžow ſatłóczichu, ſo je na wjele měſtnach ſtrach, ſo ſo twarjenja ſaſypnu. Wona je łólnje a hrožże potorhała, ſkót w nich je ſo tepił. S wodami ſu ſo ſ horow pok metra tołſte kamjenje do dołow ſwałałe. Srudnje ſo na potrjechene wſy hlada. Wobydlerjo ſu ſ wjeſſeho dżěła khudži tkalzy.

Protyka dawkowych termijow

na měſaz junij 1935.

Finanzneniu hamtej ma ſo ſaplaczicz:

5. junija: **Dawkowy wotczah wot dżěłaczerſkeje mſdy** ſa mſdy, kiž ſo w cjaſu wot 16. hacz do kónza meje 1935 wuplaczichu.
11. junija: **Burſowy wobrotowy dawk.**
11. junija: **Wobrotowy dawk** — pšchipowědżenje a naplaczenje — na měſaz meju 1935.
11. junija: **Dokhodowy dawk** — naplaczenja wſchitkich, kotſiž ſu k placzenju dotſhodneho dawka winowaczi.
11. junija: **Towaršſtwowſki dawk** — naplaczenje.
15. junija: **Pšchemyſlowy dawk** — naplaczenje.
20. junija: **Dawkowy wotczah wot dżěłaczerſkeje mſdy** ſe mſdy, kiž ſo w cjaſu wot 1. hacz do 15. junija 1935 wuplaczichu.

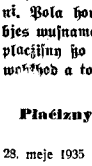

Hdyž ſo nad radiom wjeſelicze, pisajce nam, hdyž ſo na njón hnĕwace — pisajce nam też.

Statny zwjazk němſk. wobdżělnikow radia (RDR), wokrjesna ſkup. w Budyſchinje na Hoſie hasy 21

Hospodarski rozhlad

Ssrjedu 29. meje 1035.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,484	100 pólsk. złotych	46,75
1 jendželski punt	12,275	100 čeſkoſ. krónow	10,31
100 ſwajc. frankow	80,27	100 franc. frankow	16,355

Barlinſka burſa ſ dnja 28. meje. Kurſy wczera dałe poſtupowachu njedżiwajo na ſtrach noweho ſpadowanja, ſchtož bě ſo w poſledním cjaſu cjaſto pokaſało. Pšchezo ho hiſchcze ménjenje ſchéri, ſo ſo nakupje ſtawaja na konto „ſperrmarkow“, tola ſda ſo, ſo też ſe ſtrony publika je doſcz wulki ſajim, na cžoż poſtup poſżelow ſtatneje banki wo 3.75 proz., kotreż njemóża ſo ſa „ſperrmarki“ dobycz, pokaſuje. Wulke pohibu w tutej papjerje a też ſaſzo wuplaczenje dividendy pola Bemberg (5 proz.) też kulišu ſ nowym nakupjam wabjachu. Bemberg wo 45 proz. wyſche wotewri. Dalſche dobre wuwicje naſtupowarnjow a roſmotwy wo ſwětowej měnowej konferenzy tohorunja nowe naſtorki dawachu. Na rentowych wikach njeběſ wjetſich pšchemėnjenjow.

Barlinſke žitne wulkowiki. Dokelž njebě naſtorkow ſe ſtrony konſuma, běſche położenje na žitnych wikach dale jara měrne. Pšchezu a rożku mlynu ſa wumłéwanje ſédma pšchijimaju a też wobkhodniży maja jenoż małý ſajim ſa najlěpſche drużiny. Dokelž nětko na łukach a paſtwiſchczach derje roſcże, ſu ſo móżnoſcze, žita ſ pizowanju wužicz, ponjeſchichże. Pšcheńczne a rżane muki ſo ſ pjedawſchich wotſamknjenjow wotwołaja. Potrjeba we wowſu a jeczmjenju ſa wulkomėſchczanſkich pšchetrjebarjow ſo njemóże ſpokojicz.

Wežera płaczejche w Barlinje zentnaŕ

pšcheżny W 8: 10,20 hr., W 9: 10,30 hr., rożi N 8: 8,20 hr., N 11: 8,45 hr., — ječmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., — wowſa H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaczizny po złotej hrivnje.

	28. 5.	27. 5.		28. 5.	27. 5.
Pšenica	212,0	212,0	buny	10,5-11,7	10,5-11,7
rożka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,00-8,75	8,00-8,75
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	12,7-13,2	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosuſk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosuſk	7,65	7,65
rżana muka	23,00	23,00	ſuch. truhanč.	4,65	4,65
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruſki	8,80	8,80
rżane „	10,25	10,25	ſyno, 50 kg		
raps	—	—	rżana ſłoma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. „		
lane ſymjo	—	—	wowſna „		
pjeluſki	20,0-22,0	20,0-22,0	ječna „		

Płaczizna za pšenicu za wuplodżerja 8: 204.0 9: 206.0
Płaczizna za rożku za wuplodżerja 8: 164.0 11: 169.0
Płaczizna za ječmjeń za wuplodżerja 7: 164.0 9: 169.0
Płaczizna za wows za wuplodżerja 9: — 13: 167.0

Djenjżniſke ſtótne wiki w Drježdżanach.

Na ſtótnych wikach ſteji dżenża na pšchedań 10 bykow, 7 kruwow, 426 cjelatow, 133 wowzow a 266 ſwinjow. Pola howjaſeho ſkotu a wowzow běſche wobkhod bjes wuſnama. Cjelata mějachu pomały wobkhod a na płaczizny ſo ſ lohka tłoczi. Też ſwinje maja pomały wobkhod a to ſwjetſcha ſa dokalne płaczizny.

Płaczizny rězneho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

28. meje 1935	Płaczizny po cent. a zlot. hrivnach
Skótne družiny a woznamjenjenja:	
Woły: 283.	
Połnomjaſne, wukormjene, najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 6 lět	41
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarše wukormjene	40—41
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarše	35—39
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	30—34
Byki: 496.	
Połnomjaſne, wuroścene, najwětſeje rězneje hódnoſce	41
Połnomjaſne, młódše	38—40
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane ſtarše	32—37
Špatne	28—30
Jałojcy a kruwy: 1079.	
Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwětſeje rězneje hódnoſce	37—39
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwětſeje rězneje hódnoſce hač do 7 lět	29—35
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	22—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	15—20
Mjenje a špatnje picowane	—
Celata: 3156.	
Najlěpše wukormjene (1. družiny)	52—62
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (2.)	45—50
Špatne (3.)	35—42
Wowcy: 2973.	
Młódše a ſtarše wukormjene (5. družina)	33—34
Starše wukormjene (6.)	30—32
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (7.)	23—29
Swinje: 15 897.	
Połnomjaſne, wos. raſow a jich křiženj., hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	46—4[illegible]
Mjaſne	45—4[illegible]
Špatne	43—4[illegible]
Rancy a kundrosy	45—4[illegible]

Zamołwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalu dźěl a přiłopk Marko Smolerjo a za nawóſtki dr. J. Cyž, wšitcy w Budyſchinje. — Wudawa a dźěło dr. J. Cyž w Budyſchinje. D. A. IV. 1935 2296. — W tu khwilu tariſa liſczina čo. 3 płaci.

Wobrazy podawa Fodorska wobrazowa ſłužba.

Mój jejdrko!

Sampleŋ Pětr mějesćhe na dworje rjanu cžrjódu huŋ. Na nje bě Sampłowa horda. Mój jejdrko, kajku muju mějesćhe hoŋpoŋa ſ tuthmi huŋhmi. Jenož, ſo žanu njepſchejdu. Tuž dyrbjachu hółyn derje kedźbowacź. Na krutwarja woŋa husto sareji, ſo ju ſahrodne durje woćinjene, ſo ju korika masane a Bóh wě ſchto ſ tymi huŋami wſchitko bě. Ale njemějesćhe ŋo žana sarźacź? Ně, ně — nicžo njebudźe! Sampłowa ŋej ženje na to njemyſli, ſo ſa dom huŋkźu sarěła. Sśuſchene mjaŋo je dobre! A huŋz ŋu ſa ŋobotne wiki w mějcze.

Jeneho dnja pſchipołdnju ſtej Sampł w kuchini pſchi woŋnje a hlada na dwór. Po chwilźy ŋo wobhladnje a praji ŋwojej žonje:

„Sćhto dha je jenoź ſ tymi huŋami? Cžinja tak wółbrnje? Nó, hladaj!"

Sampłowa pſchińdźe wot kachlow a hlada woŋ. Huŋy ſleja wokoło hnojoweje hromady a cžinja, kaž bychu khore byłe. Wobejdźe jena, ta wulka ſcžěra. Nó, ta dóžeń ŋo runje na hrěj wali a tyka wobě nóźŋy wot ŋo. Sa wokomik je Sampłowa wonka. Běži po dworje, hrabnje wulku ſcžěru huŋzu, widźi, ſo tamne teź prawe njejźu, leźi do kóninje, woźmje ŋekeru a wotruba huŋzu ŋrij praŋ hłowu.

Pětr dźe ſa njej na dwór a ſtupi do kóninje. Wona na njeho sareji:

„Njeſtej ju a njerosdajej kłamu! Dźi po tamne, prjedy hacž ſtaknu!"

Na to pokoji ji Pětr mérnje ruku na ramjo a méni:

„Njech je dosć, žónka! Jena huŋzuza ſa naš doŋaha! Druhe ſaŋy k ŋebi pſchińdu, ſu pjane. Sśym jim něſchto cžiſteho do korika knyſt a je jim to ſłodźako!"

Sampłowa hlada kaž łłupa. „Nó!" doda Pětr. „Cžyſty k njedźeli huŋzuzu ŋpječen mérź!"

„Mój jejdrko!" ſakſchicža Sampłowa a ſ mjerſanjom padny ji tućna huŋzuza na ſemju.

Jěž

Schtó njeſe jěžeŋ wuja ſnat! Na mišnym kěſnym wječorn jeho po ſemi nóźkowacź widźiſch a pytniješch, ſo móże honjecź teź. Wón tóji wulke a małe myſche, ſmijtaŋ, hady, žaby, pſchekaſaŋzy, waſi a druhi drobjas. Teŋo dla jeho jara wužitne ſwěrjo, a napominaj ŋwoje dźěcźi, ſo jeho pſcheſcžěhale njebychu. Wón woprawdźe žadyn ſkótnik njeje, ale naſch pſchecžel. So ŋebi druhdy jabłuczko abo morchewiczku ſcžěkodźicź ba abo teź něſchto ſ kałoweje hłowy wotbrymſa, to tola žadyn wulki hněch njeje. Schtóž ma hońtwu wotnajatu, wſchak na njeho derje ſ rěcžam njeje; pſchetoŋ młode ſajeczki, banžanty atd. wſchak wón teź rad powobjeduje; ale tuteho ſkótu je tola tak dość; woſebje teź dźiwich kaniklow, kotrymž jěž teź ſwěrcu na ŋožu kŋobźi. Tajcheŋo ŋwojeŋo nóżneŋo dźěła dla ŋebi teŋo dla jěž premiju ſaſłuži. Hroźy jemu ſtrach, ŋo do ŋwojeŋo kalateŋo łabata ſawali a ſ měrzom pſchiłładuje, kaž ŋebi poſ na nim łhlamu roźkała a wincžo ſofa. Sa ſymu ŋebi w ſemi jamu wurwje, kotruž ſ mochom wukładźe. W njej zyłu ſymu pſchečpi. Wuhło tehodła ŋwojemu mandźelſkemu jěžej knjeni nožycź njetrjeba, ſo by jemu jſtwicžku wutepiła. Wón je jedyn ſ tych, kiž lutuja. Duž ſpſchecželcže ŋo ſ jěžom. Wón wſchak teź bjeſ njepſchecželow njeje. Liſička jeho koji ale teź ſchutbut. Teź jeho zyganjo njeſazpiwaju. Cźi jeho ſaraža, zyłeho ſ hłinu poplasaju a jeho taikeho pſchi woŋnju pjeku. Potom koju ſdźeja a jeho ſjěda. To dyrbi woŋebita kłóſchcženka bycź — ſa zyganow. Mu pak woŋeſelimy ŋo, hdyž jěžik wjeſelcži dwór a ſahrodu pokhodźuje.

Towařſtwowski powěſtnik.

Mašica Serbska změjo ſwóju mjaſeznu zgromaźinu ſtwórtk 30. maja w 5 goźinje wótpołdnja w góſcenu w Liſkowku — Kleinlieskow über Cottbus. Wſyknych pſiſjaſelow naſeje wěcy hutšobne pſoſomy.

Wjednik Mašicy.

Budyšin. Zjednoćenstwo evangelskich Serbow pr... je srjedu, 29. meje, wječor we 8 hodź. mjez... zhromadźiznu. Na njej rěči rěčnik Domowiny ... Domowinje. Přińdźe tohodla wšitcy a přiwjeć... će prawje wjele znatych a hoſći ſobu.

Předsydstwo.

Nawječorna župa Domowiny změjo njedźelu, 2. ju... ja 1935, pop. 1¼4 hodź. pola Wjeńkec w Khróſ... cach zeńdźenje ſwojich dowěrnikow ze wšěch ſer... ſkich katolſkich wosadow. Kóžda wjes nawj... čorneje župy dyrbi na kóždy pad zaſtupjena by... W přezjednoſći a bratrowſkej luboſći, njedźiwajcy na wjesne a wosadne mjezy, dyrbimy hromadźe ſtać, hdyž mamy ſej žiwjeńſke ludowe prawa wu... bědźić. Stóž Domowinu z njepłódnej kritiku ſtłači, komuž ſu wosadne mjezy ze zawjeru přeźiwo zhro... madnemu dźełu, štóž z wosobinſkich přičinow nje... cha widźeć nuznoſć wotpomocy za ſerbſku běd... tón budźe zamołwity, hdyž njeprjezjenoſć a zawiſć... herbſkej ſerbſkej njepočinkaj. Domowinje njepłód... nu rolu přihotujetej. Domowina nikoho z ľubjenje... mi njewabi. Ale čim krućišo wěri, zo budźe jeje nutřkowna wulkoſć a krutoſć, kotruž pola wšitkich zběra, kiž su dobreje wole, jenićke wumóženje a jeje wuſpěchi wonka. Z tajkim dowěrnym zmyſlenjom wočakujemy wšěch dowěrnikow wot Zdźerje hač do Kamjenca a wot Žuric hač do Wojerec 2. junija w Khróſćicach.

Jan Wjeńka, farař, městopředſydſta Domowiny.

Rakezy. Na namołwjenje wjednika Domowiny ſo tej naſche žerbſte towařſtwo „Lipa" Boże ſtpicze na Lu... žiſkim ſwjedźenju w Budyſchinje wobdźěli. Jěſka na żeleſnizu je jara potuńſchena ſa tutón ſwjedźeń. Jom a holicja njech ſo wobleku narodnu drastu. Cźaſ wot... jěžda ſo hiſchcže wojſewi.

Pſchedsydstwo.

Musliny zašóreuchi
m 2,15 1,75 1,25
Marok zašóreuchi
cirka 80 šěroki
m 3,25 2,95 2,75
Schaaf

Kosy
naprawy ke klepanji a brusy najtuńšo
Alfred Jannasch, wikowarńja ze żelezom
w Budyšinje na Serbsk. hrjebjach 2

Meble
a półstrowane twory
poruča po najnišich płaćiznach
Handrij Štrympa
w Budyšinje na Rózow. hasy 15
Sym Serbi

W hoſćencu
„K MARKHRABI"
w Budyšinje na Žitnych wikach
w piwowej ſtwičcy,
wo kotrejž ſo rěči, tam dostanjeće pěſtowane Kulmbachſke piwo kaž pěſeń;
a knjeni hoſćencařka, ta ma kuchinju, kiž zwjeſeli či wutrobu, a ma khwalbu daloku. — Sy ty mój přećelo to zapřijat to bych ći dobru radu dał: Přińdź k nam!
Za twój wóz pak mój luby, je městna na Drjewow. wikach lěpše hač drudźe

Kóždy dźeń popołdnju a wječor
swjedźeński koncert a reje
Zastup a reje darmo!
Hdyž přijědźeće na 300łětny swjedźeń Łužicy, přińdźće k nam do rjanseje
Palastoweje kofejownje
w Budyšinje na Kěžorskej drózy

HOSĆENC STADT METZ
w Budyšinje na Kamjentnej hasy při Žitnych wikach
Hoſćenc za dobre jědźe
Čopte a zymne jědźe kóždy čas! Přijomny přebytk w zahrodźe!
Wumělski koncert

Nowe
koleso?
Haj!
Ale jenož
Miele
Dostanjeće pola firmy
Ernst Falting w Njeswačidle

Bydleńnje, khańnje,
kuchinje, półstrow. twory atd.
tenotliwe meble kupuješe tunje pola
P. RUBELA Mužak. dróha 4
Ráčí serbsky!
Mam swoju półstrowańnju. Maudźeloka nožonki wšitkim

Mały nawěſtk
w našich NOWINACH
je tuni a so přecy wupłaći

K swjatkam
poskićamy naše derje znate dobre twory po přihódnych płaćiznach
Kaiserec swjedźeński kofej w darjeńſkich měškach
Znamka kofejowa kana pt. 2,40 hr.
Znamka kofej. kana, extra pt. 2,80 hr.
Dalše woblubjene měšenja
punt 2,— 3,— 3,20 hr.
Kaiserec čaj, měšenje za kóždy ſłód / ſylny a aromatiſki
Kaiserec dobre ſokoladu praliny, bonbony, wafle atd.
Wſitko pječenju: pšeńčnu muku pječowy prózk, vanilowy cokor, ſultaniny, korynty, mandle, jadro lěſnych worjechow, citronat, oranže atd.
Kaiserec wurj. dobre wina ze ſamſnych winowych ſkładow
3% rabata w znamkach z wuwzaćom jenož někotrych wěcžkow
KAISER'S KAFFEE GESCHÄFT

KAMJENC
Jězdne kola
Šijace mašiny
Centrifugi
Pisańſke mašiny
Wuporjedźerńja
Paul Gräfe w Kamjencu
Talstrasse 7, blizko kat cyrkwje

K swjedźenjam a ke kwasam!
Polonowe wino wot ſuda litr 78 a 80 pj.
Malaga, jednore wot ſuda litr 1,25 hr.
Kupa Samos wot ſuda litr 1,30 hr.
Friedrich Grimm
winowa a ſpiritnos. wikowarńja w Kamjencu na Budyſkej drózy 34

Často poſkići ſo přičina k darjenju!
Daŕće praktiſke wěcy za dom a kuchinju
Waš dar zarući potom trajne wjeſele
Alfred Beitel w Kamjencu
dom ze kuchińſke a domjace graty a żelezowe twory na Budyſkej dr. 70

Hoſćenc w Pančicach

Na dnju Božeho ſtpića popołd. w 5 hodź.
mejumjetanje
Tomu přizamknje ſo wjeſela rejka. Starych a młodych k tomu wutrobnje přeproſuje hoſćencař a młodźina

BMW a NSU
dobyćeńſke fabrikaty, za we wulk wuběrk na ſkładže pola generalneho zaſtupjerja
Carl Gust
w Budyšinje na Drjewow. wikach
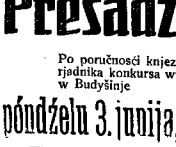

Za swjedźenje w swójbje
poručam:
Sachſec dobry pal. kofej
¼ punta 0,85 0,75 0,70
dobre domjace měšenje
¼ punta 0,60 0,57 0,50
Sachſec dobre wina
bleša za 0,95 1,00 1,15 1,25
a lěpše bleše
ſłódke wina
bleša 1,35 1,40 1,55
wohniwe a ſłódke
połonowe wino bl. 0,95
janowe wino litr 0,68
cydr litr 0,64
likéry ⅛ litr. bl. wot 2,25
a dróže
palency wot ſuda
winowe palenc. měš. litr 3,60
win. palenc, ze ſuda litr 4,50
Goldbrändy 32% litr 2,70
pitny palenc 32% litr 2,20
prošu čistu blešu sobu přinjeſć
Otto Sadsec

Gumije za jězdn. kola w 1,50 hr.
Wobſwětlenje kolow
Kol. přisłuſki Jězdne kola
poſkići jetaj
Gebr. Thomas
w Budyšinje na Kamjentn. hasy 16

Su-li Waše črije roztorhane
přińdźće ſpěšnje do **wilkoſewcowje na Žitnych wikach čo. 11** znajdźeća „Zotoje hwězdy" a „Mlokowoho dwora"
Alfred Gnichwitz
Dobre reelne a tunje posrubowanje. Na pódsrubowanje móže so dočakać!

Wołmjane musliny
židy za drasty / Jndanthren
Žiđźane płaty
Nainowše mustry porńca
Hilger nasl.
E. Wilček
w Budyšinje na Seminarſkej hasy 2

Žonjace Kłobuki we wulkim wubjerku
přeprasowanje předźěłanje
Serbska hasa 10 w pycharſkim domje wot augusta budźe wobſtnhod znajdźeća

BMW Wóz najdlěšeho žiwjenja
njedosćahliwy w hospodářſkim wužiwanju, dobry za hory a spěšny
Zastupjeja two: **Pawoł Vogt w Budyšinje** Přiſłušanske dr. Telefon 2807

Dźensa nowa
Berliner Illustrirte
dostanjeće w Serbſkej knihařni abo skazajže ju sebi pola dowěrnikow „Serbskich Nowin"
Jenož **20 pj.**

Přesadźowanje
Po poručnoſći knjeza rěčnika Dr. Herrmana II jako zr... rjadnika konkurſa wuhloweho wikowarja Maxa Schustera w Budyšinje
póndźelu 3. junija, dopołdnja w 10 hodź.
na Třełanskej drózy 8
2 starš. ćežkaj konjej, 3 kompl. graty, 4 deſkowne wozy, pěſkowy wóz, rolowanski wóz, 2 mjeńšej wozaj, 2 ruč... wozaj, motorske koło, jězd. koło, mały pjenježny khumor, 2 decimaln. wagu, dźełba česaneho drjewa, dźełba starych měchow, wšelaki grat a wjele druheho
za hotowe pjenjezy na přesadźowanje předawam. Wo... hładanje wot 9 hodźinow rano.
Naměstny změre Gustav Christop...

Derje zdźeržany
BMW-WÓZ 750 ccm, dospołnje přeporjedźany, tuni... na předań.
Bliže zhoniće we wudawarni Serbskich Now...

Přiloha k čisłu 124

SERBSKE NOWINY

Srjedu 29. meje 1935

Swjedźeń Khrystusoweho do niebjes stpića

Pozběhńće wutroby k njebjesam

W Budyšinje, 29. meje 1935.

Swony rosnoschuja powěsć wo źwjedźenju do njebjeśtpěcza po kraju. Wołaja ſ wótrym a ſ posbudźowanym hłoſom precź wot tuteje semje, horje k tamnym wyschinam, hdźež naſch Bóh a Wumóžnik Jezuſ Khrystuſ stpěješe, hdyž bě źwoje seniſke dźěło dokonjał a hodźina wotkhada k Wótcej jemu bijeſche. „Wukhadźach ſ Wótca a źym na źwět pschiſchoł, a ſaſy wopuſchčju źwět a du k Wótcej."

Pozběhńće wutroby!

Tak pſchiwołaja nam ſwony na źwjedźenju do njebjeśtpicza. Tola njewoſnamjeja to, ſo ſo ſtote wrota tam horjeka jónu wotewrichu a potom ſo na wěčne ſaſy ſawrjechu. Do njebjeśtpěcze njewoſnamjenja, ſo Khrystuſ tam na hordoſnym tróńje kněſi, hdźež njemohł žadyn człowjeſki pacież a žana człowjeſka mysł k njemu ſo pschedobyć. Po dokónczenju ſwojeho ſeniſkeho nadawka ſa człowjekow je źjedźiſchčo ſwojeho wulkeho ſtutkowanja do njebjeſkeje źwjatnizy pſchepokožił, tam, hdźež ſu pucź aw rota tóždy cźaſ wěrjwym wotewrjene. S nami a ſa naſ ſběha do njebjeśtpějazy Wumóžnik proſcho ſwojej ruzy a ſćele njebjeſke ſohnowanje hacźe na wumożene człowjeſtwo, kiž ſ dowěru połnej wutrobu ſa nim hladajo wo pomoz proſzy. Tak ſo ſ njepſchestawazym „Pozběhńće wutroby!" njebjeśa ſe ſemju ſo ſſednoczuja a ſemja ſo k njebjeſam powyſchuje.

Haj, hladajmy horje do wyſchin!

Jeſuſ cźahne, ſo ſa, Bohom, naſchej ſbóžnoſcźu a hnadu, cźim bóle ſe ſemju, cźim bóle mamy w ſwěcźe wołowacź. Wěſy tuteho ſwěta nam tutón ſměr pokaſuje: cźaſ a ſ nim naſche ſiwjenje ſo bórzy minjetej. Trajaze ſe dźenja duſche ſa wěcźnoſcźu, njech to cźe abo niz, wotcuźa pſchezo ſaſy w tutym ſwěcźe. W nim je duſchi wſchitko pſchewuſke, trjeba wjeſchich rosmérow, ſo by ſo ſpokojiła. Tohodla honi cźłowjeka ſ ſadoſcźu ſa njeſmjertnoſcźu a wěcźnym ſiwjenjom.

Wzdlenje njeſtónczneje ſbóžnoſcźe.

Hdźe wono je? Stari pſchepotoſjichu jo do wyſokich módrinow, błyſchcźatych hwězdow, do njebja, kotrež naſchu ſeniſku kulu wobdawa. Dźeſcźowſky rjenje myſlene. Ale njeje módreho wjelba nad nami, a „tamne błyſchcźate hwězdźicźki na firmamencze" ſu zyle ſwěty, ſto a tyſaz trócź wjetſche hacź naſcha mała ſemja. Bóh, ſtworicźel zyłeho ſwěta, je te hwězdy ſe wſchohomóznej ruku wuhnył a ſane woło, hyrnjež ſ najwótrſchim dalokowidom wobronjene było, njeſamóże je licźicź. To njeſu te njebjeſa, ke kotrymž dyrbja ſo naſche wutroby na ſwjedźenju donjebjeśtpěcza poſběhnucź, hdyž ſmoſej ruzy tam do wyſchin wupſchestrěwamy a ſ dźěcźimi měnimy tam „horjeka" w njebjeſach. A hyrnjež miliony mil leczeli horje, do wyſchin, k ſtónzu, tam paradis ſ jandźelemi a patriarchami a proſetami a ſwjatymi njenadeńdźemy. Haj, cźehodał niz? — Dokelž to wſcho wjazy do widźomneho ſwěta njeſtuſcha. Njebjeſa nimaja žaneho měſtna na tutym ſwěcźe. Njebjeſa ſu druhi, zyle nowy ſwět, nowe ſiwjenje, nowe pſchebywanje. Njebjeſa ſu tam, hdźež je Bóh. Schtóž je w njebjeſach, je pola Boha a je wěcźnje ſbožowny ſ tuteho wobſtejenſtwa.

Schte je Boże ſtpěcze?

Do njebjeśtpěcze ſwjeticźicź, rěka, k Bohu pſchiſtupicź, do rukow Wótza ſo podacź k wótcźiniſkej wutrobje wěcźneho Boha ſo podcźiſnyć. „Jane woko njeje widźało, jane wucho ſłyſchało, do ſaneje cźłowjeczeje wutroby njeje pſchiſchło." Po ſchižiźikach a cźiwilach, po ſeniſkich wobcźežnoſcźach a pſchejcźěhanjach pſchińdże tež nětdy naſch dźeń do njebjeśtpěcza, na kotrymž budże naſcha ſedźaza duſcha ſ radoſtnym wuſkom, kaž je nětdy wulki mrějazy cźinił, k ſwojemu ſtworicźelej a wumóźnikej ſo pośběhnje ſ hłubokej próſtwu: „Wotewrć mi, o Bożo — o Bożo wocźiń mi!"

Cyrkwinske powěśće

Boże ſtpicze, ſchtwork? 30. meje 1935.

S **Budyſchina.** W Pětrowſkej zyrkwi ſmějej rano ½7 hodź. farař lic. theol. Ludwig ſpowědź a Boże wołkaſanje, rano ½8 hodź. farař lic. theol. Ludwig prědуje. (Bachowa zyrkw. hudźba.) Popołdnju w 1 hodź. ſměje farař Paul ſchcźenja. — Boże wotkazanje ſa cźełnje ſabjěmanych hudże 16. junija w Pětrowſkej zyrkwi. — W Marijnej-Marcźinej zyrkwi dop. w 9 hodź. faraj Paul prědуje (Bachowa zyrkw. hudźba). Krajna ſbérka ſa miſijonſtwo mjes pohanami.

S **Klukſcha.** Dźěcźikemſchenje, na Boże ſtpicze poſtajene, ſo na njedźelu Exaudi pſchepołoži.

Budyske stawniske powěśće

pónđelu, 27. meje 1935.

Narodźili ſu ſo: 21. 5. Janej Alfredej Lahodźe, murjerjej w Brěžnju, dźowcźicźka. — 23. 5. Marej Richardej Jackſchej, ſedlarjej, ſynk. — 23. 5. Arnoſchtej Richardej Pawołej Zimmermannej, měſchcźanſkemu ſarjadniſtwowemu wyſchſchemu ſekretarej, ſynk. — 25. 5. Pawołej Handrikej, piſmiſiſtarjej, dźowcźicźka.

Wumrěłej ſtej: 25. Hana Schenkej ſ Rownoſa, 3 łěta. — Frida Gertruda Kolliz, domjaza dźowta, 38 łět ſtara.

wutoru 28. meje 1935.

Narodźili ſu ſo: 23. 5. Alwinej Waltarjej Domſchej, techniſarjej, dź. 24. 5. Bjedr. Korli Schcźepanej, pſchekupzej, dź. Marej Herbertej Oettelej, ſtud. radźe, ſynk.

Wumrěłoj ſtaj: 26. 5. Jiolda Khrysta Rehorkej, błidarjowa dźowka ſ Wjeranjeſa, 14 dnjow. 27. 5. Rudolf Korla Roland Grote, ſynk pſchekupſkeho ſaſtupcźerja, 4 dny.

Do manźelſtwa ſtupiſchtaj: 28. 5. Max Richard Mérſch, krawz, ſ Margaretu Buſchcź, ſłužobnej, wobaj w Budyſchinje.

„Bohata" wěża w Budyšinje

Podał w. wučeř M. Kral.

Mamy w Budyšinje „Bohatu" hasu abo dróhu, „Bohatu" wěžu a „Zwonkowne Bohate wrota" pola Drjewowych wikow, hdźež so Lubijska dróha započina. Wěžo je Budyšin prjedy a to snadź hač do léta 1867 też jene „Znutřkowne Bohate wrota" měł, kotrež běchu pola Bohateje wěže. Tajke měšćanske wrota běchu kruće wobtwjerdźene z wysokimi murjemi, kotrež so němski Zwinger mjenowachu. Mózemy tele twary na wobrazach w Budyskim muzeju widźeć.

Němcy dróhu, wěžu a wrota mjenuja Reichen-Straße, -turm a -tor, a mjenja, zo to njewoznamjeni bohatu dróhu, wěžu, bohate wrota, ale Reichenbacher Straße atd. Čehodla nětko Serbja njejsu prajili Rychbachska dróha atd.? Khiba zo je Rychbach, kotryž 1238 němski Richenbach rěkaše, zastarsku někajke na „bohaty" podobne mjeno měł? Abo su so jednorje po němskej skrótšeńcy „Reichen" złožili, na Rychbach, kaž Němcy, zabywši?

Dale so prašamy, čehodla Budyšenjo njejsu dróhu atd. Lubijsku mjenowali, hdyž je tola Lubij bliži, a bě tehdy wěsće też nic mjenje ważny hač Rychbach a hdyž je město Zhorjelc hakle 1220 na město powyšane? Měješe 1238 też, kaž Budyšin a Wóspork a mjenowanej měsće kralowskeho sudnika (Schultheiß, Vogt), kotryž měješe město župana, kaž bě to w času serbskeje swobody a w prěnim času němskeho dobywa było, sudniske wěcy wobstarać. Lubijscy swoje naſaſe wrota njemjenowachu Rychbachske, ale Zhorjelske. Njebě jim Rychbach tak ważny kaž Budyšanam? Byrnjež wozy překupcow pozdźišo do Zhorjelca nic wjac přez Lubij a Rychbach jězdźile, ale přez Wóspork a Rychbach, dha tola njeby přičiny było, dróhu, kotraž snadno by w spočatku Lubijska rěkała, překřić, přetož do Lubija tola přeco hišće wjedźeše a přez Rychbach dyrbjachu prjedy po Lubijskej drózy też. Skěrje by zmysła mělo, prajić: Wósporska dróha. To pak so stało njeje. Khiba zo je Rychbach zwoprědka wuznamniši był hač Lubij, Wóspork a Zhorjelc?

Abo je snadź tola Bohata dróha skónčnje dróha, hdyž su sebi bohatši překupcy swoje wjetše a pyšniše domy natwarili? Bohata dróha je tola, kaž nam měšćanski rozměr pokaza, prěnja šeroka dróha staršeho Budyšina, nic najstaršeho. Tak po prawom njeby spodźiwne było, hdy bychu Serbja dróhu Bohatu hasu a Němcy Reichengasse mjenowali. 1396 pisaja (najstarše) sudniske knihi (Dingbuch) woprawdźe: „in der Reichengasse". A njeby też to hasa (gasse), ale dróha (straße) rěkać měła, hdy by woprawdźe Rychbachska dróha, Reichenbacher Straße, była. Njeje Bohata dróha hišće dźensa jena z najrjeńšich Budyskich dróhow?

Po tutym dołhim přemyslowanju mjena smy skónčnje wot Hłowneho torhošća přez Bohatu dróhu k Bohatej wěži dorazili. Wěža sama je też něšto bohatša hač druhe Budyske wěže. Žana tajki bohaty nadetwar nima kaž wona. Njeje pak też jón wot spočatka měła, ale hakle w létach 1715—17 dostała.

Bohatu wěžu twarichu wokoło léta 1490, znajmjeńša bu w tutym lěće dotwarjena. Delka štyrihranita, wot třećeho poskhoda kulojta a horka zaso štyrirožkojta wěža bě 93 łohi (na 54 metrow) wysoka a steji pódla wuzkich wrotow. Kryta běše ze šćěpjelom. Prěni nadetwar po zdaću njeje jara krute był. Léta 1593 dyrbjachu jón z wulkej prócu wuporjedźeć, přetož susodźa so bojachu, zo so jim na tšěchu sypnje. Město měješe za wuporjedźenje 10 kop a 37 krošow płaćić.

Léta 1620, jako wolerski wjerch jan Jurij I. saski Budyšin, do kotrehož bě Bjedrich Pfalecki wobsadku pósłał, wobléhowaše, wotpali so před 30 létami zwuporjedźany nadetwar. Léta 1628 stajichu nowy drjewjany nadetwar, kaž prjedawši z kulu a wjertawku. Do hód 1639 zapalichu Swejdjojo Bohatu wěžu a też druhe měšćanske wěže. Hakle léta 1663 mózachu Budyšenjo nowy nadetwar stajić. Mějachu prjedy (1634) wotpalene město natwarić a nowe wójnske škody wuporjedźeć. Jako w lěču 1686 pola šulskich wrótow — šula, to bě gymnazij, na městnje dźensnišeho muzeja — woheń wudyri a so někotre hasy wotpalichu, so nadetwar Bohateje wěže zaso zniči. Dźesać lět pozdźišo jón zaso natwarichu. Připrawichu tam też rjany časnik, kotryž čas wothiwaše. Jako pak so wokoło jutrow 1709 zaso wotpali, rozsudźichu so za kamjentny nadetwar, kotryž, kaž nasponnichmy, we létach 1715—17 natwarichu. Tajku Bohatu wěžu nětko hišće dźensa widźimy.

Nješto lět pozdźišo so dohladachu, zo so wěža počina k Bohatej drózy naklilec a zo so delnja murja puka, hdźež měješe durnik swoju ſtwu. Murjerski mištr Seidler a murjerski nadmištr Moecke so boještaj kaž susodni měšćenjo, zo mohła so wěža sypnyć. Tuž so rada pola krajneho twarskeho hamta wo radu prašeše. Drježdźanski murjerski mištr Jan Bożiměr Rybak mjenješe, zo móže wěža, hdyž je hižo 20 lět stejała, hišće někotre lěta dźerżeć, hdyž wšitko derje wuporjedźa a wěžu derje podmurjuja, tola so zakładneje murje njedótknu. Tute dźěła so knyz

Wulka politiska manifestacija

30. meje w Budyšinje na jěchanišću pryjedawšich Husarskich kasarnow.

Měsina a cyłoby sestupanja; puć, po kotrymž cyłahu.

Němski dźělowa fronta (dźěłarnje) 1. skupina. Na Wettinskej dróhy, sapočatk pschi Sedanskej dróhy, puć po Sedanskej, Réčańskej a Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.20 hodź., wotkhad 14.30 hodź. Wjednik nanjednik wokrjeżnego hamta Bautzmann.

Hamt ja sastojnikow (wyschnoscowe słužbne měrnosće a měschčanske dźěłarnje), **wurjeżeški swjask, němski feźiwizny ſtaw.** Na Albertskej dróhy, Albertskim namješću, Hórskej dróhy, sapočatk pschi Wettinskej dróhy; puć po Wettinskej, Sedanskej, Réčańskej, Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.20 hodź., wotkhad 14.30 hodź. Sso k 1. skupinje němskeje dźěłoweje fronty pschijamknje. Wjednik organisazijſki wjednik hamta ja sastojnikow Hóer.

Němska dźělowa fronta (dźěłarnje) 2. skupina. Na Jurjowej dróhy, sapočatk pschi Löhrskej dróhy; puć po Löhrskej a Sedanskej dróhy, ſ pokrońnymi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.20 hodź., wotkhad 14.30 hodź. Wjednik wobthodny wjednik němskeje dźěłoweje fronty Lehmann.

Kschekupstwo a rjemjeſko. Na Lessingskej dróhy hač k Paulskej dróhy, Tuchorskej a Mättigskej dróhy mjes Lessingskej a Wilhelmskej dróhu, sapočatk na Paulskej dróhy; puć po Paulskej, Jurjowej, Löhrskej a Sedanskej dróhy, skhod ſ pokrońnymi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.20 hodź., wotkhad 14.30 hodź. Sso k 2. skupinje němskeje dźěłoweje fronty pschijamknje. Wjednik wokrjeżnemu nanjednik dźěłarskich bóskow Dietz.

Drasty a ſwjask Lusatia. Na Goethowej dróhy, sapočatk pschi Löhrskej dróhy, puć po Löhrskej a Sedanskej dróhy ſ pokrońnymi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.20 hodź., wotkhad 14.30 hodź. Sso k pschekupstwu a rjemjeſłu pic[illegible]. Wjednik wyschschi wuczeł Jähnigen.

[illegible]rio. Na turnowanišću DT pschi Walskej dróhy, puć po Walskej, Bismarckskej, Tkkanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Wjednik wokrjeżnemu turnarſki wjednik Hellriegel.

Lětarjo. Na delnim dźělu Wilhelmskeje dróhi, sapočatk pschi Walskej dróhy, puć po Walskej, Bismarckskej a Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso turnarjam pschijamknjeć.

Stahlhelm. Na Wilhelmskej, Tuchorskej a Paulskej dróhy a na Mättigskej dróhy mjes Wilhelmskej a Lubijskej dróhu a na Novarskej dróhy, puć po Walskej, Bismarckskej a Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso k lětarjam pschijamknjeć.

Hewasche uniformowane wothdźelenja. Na Korolinej dróhy, sapočatk pschi Tšelanskej dróhy, puć po Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso Stahlhelmej pschijamknjeć.

PO. Na Jägerskej a Stieberskej dróhy, sapočatk pschi Tšelanskej dróhy, puć po Tšelanskej dróhy pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso hewaschim uniformowanym wothdźelenjam pschijamknjeć. Wjednik wotnožyny wjednik Schuchardt.

Dźělowa słužba. Na Dwórnischćowej dróhy, sapočatk pschi Dwórnischćowym namješću, puć po Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso k PO. pschijamknjeć. (Swišt ſ PO. swěrćicz).

Hitlerska młodźina, hólcjina, ſwjask němskich holzow, holcjina. Na Mlynkej łuzy, puć po Humboldtskej, Nolvosalskej, Dwórnischćowej a Tšelanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.30 hodź., wotkhad 14.40 hodź. Sso k dźěłowej słužbje pschijamknjeć. Wjednik ſwjatkowy wjednik Hofmann.

SA, motorska SA, jěchanski wudwyr. Na Tšelniku, puć po Krakowskim walu, Połnóžnej dróhy, Sserbskich hrjebjach, Jitnych wikach, Kéjzorskej dróhy, Bismarckskej dróhy, Tšelanskej dróhy a Sedanskej dróhy ſ pokodnischimi wrotami do kasarnow; sestupanje 14.40 hodź., wotkhad w 15 hodź. Sso k Hitlerskej młodźinje pschijamknjeć. Wjednik: wjednik wudwrneho ſwjatka Müller.

SS. K ſawjeranskej słužbje; w pschedworje Husarskich kasarnow; sestupanje 13.15 hodź.

Późni henjerjo. Dróhowa a wobkhadowa słužba.

NSźožiwo. W pschedworje Husarskich kasarnow; sestupanje w 15 hodź. Sso k holczinje pschijamknjeć.

W cyłu ſo po dźewjeczich pochěhnje.

Khorhoje maju ſo sobu pschinjeſeć a kapały ſo sobu pschiwjeſeć.

Khorhoje ſo w pschedworje wuczahnu, khorhojnik ſ khorhoju a jedyn pschewodnik. Tutu khorhojowu skupinu wudyrny wjednik Kallmer nawjeduje. — Hač na hudźone wothdźelenje dźěłoweje słužby kapały pschi ſwojich wothdźelenjach wostanu.

Wschitzy wonkowni wobdźělnizy sestupaju ſo tehorunja na městnach, na kotrejž ſtuchcheja. Schtóž dozyła njewó, hdyž dyrbi ſo wobdźělić, njech ſo jenemu njeuniformowanemu wobdźelenjach wostanu.

Wothkad.

Khorhoje, kotrejž ſu ſo po manifestazitji zhromadnje do pschedwórca donjeſłe, ſo pschi wotkhadze wothdźelenjow sahjo do nich sarjaduja. S połnóžnymi wrotami po Sedanskej, Löhrskej a Wettinskej dróhy k rozpuschczenju wotešu: 1. skupina němskeje dźěłoweje fronty, hamt ſa sastojnikow, wucześki ſwjask, němski seźiwjazy ſtaw. S połodnischimi wrotami po Tšelanskej dróhy wotešu k rozpuschczenju: 2. skupina němskeje dźěłoweje fronty, pschekupstwo a rjemjeſko, drasty a ſwjask Lusatia, ſwjask němskich holzow, holcjina, MS-ſónšow.

Uniformowane wothdźelenja wotešu k nimokhodej pschi měschčanskim dźiwadle. Puć ſ połnóžnymi wrotami po Sedanskej, Jurjowej, Paulskej, Lubijskej dróhy, Drjewowych wikach, Kamjeńtnej haju, Jitnych wikach: Nimokhód pschi měschčanskim dźiwadle, po Lawskich hrjebjach.

Porjad: a) jěchański wudyr, SA-kapała, SA po dwanaćoch, motorska SA, PO.;

b) Kapała dźěłoweje słužby, dźěłowa słužba po schescoch, Hitlerska młodźina;

c) Hólczińska kapała, hólczina po schescoch;

d) Stahlhelmowa kapała, Stahlhelm, lětarjo, turnarjo, hewaſche wothdźelenja.

Pod a) mjenowani wotešu po Krónpryncowym mосće, Drježdźańskej dróhy na Dwórnischćowu dróhu; b) po Swonkownej Lawskej haju, Hoschcź haju, Bismarckskej dróhy na Karolinu dróhu; pod c) po Swonkownej Lawskej haju, Hoschcź haju, Bismarckskej dróhy na Karolinu dróhu; pod d) po Smuškownej Lawskej haju, Hłownym torhoschcu, Jitnej haju, Sserbskej haju, Hornjeršskej haju. Kapała łóžeho wotdźela hudźi pschi nimokhodze ſwojeho bloka. SS ma ſawjeranšku słužbu.

Ludowi towaršchojo a ludowe towaršchi!

Wobdźělće ſo wschitzy pschi ſwojich dźěłarnjach, słužbnych měſtnoſcach atd. Wobdźělće ſo wschitzy na

wulkej politiſkej manifestaziji!

Wokrjeżne wjednistwo nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony.
Martin, wokrjeżny wjednik, Gobuſtaw němſkeho ſjezma.
Liebers, wokrjeżny propagandny wjednik.

Wopytajće Serbski muzej!

K 300lětnemu jubilleje je ſo tež Sserbſki muſej khětro powjeſtſich. Mnoho zuſych jón hižo wcjera wopyta. Ale Sserbja njech tež zyle na njón njeſabudu. Wſchak ſu tola telko rjanoſćow do njeho darili. Tuž pschitúdźće ſebi tež waſche wězy wobhladaćz. ſće pschezo wutrobnje witani.

Přilopk

15lětna ſapaleřka.

8. **meje je ſo bróžeń ratarja Seidela w Machendorfu pola Liberza wotpalika.** S poſrědnistwom kriminalneje polizije ſu mógli jenej 15lětnej holzy dopokaſaćz, ſo je woheń ſakhńła.

W duchownym ſamuczenju lěkarja ſatſélił.

Nadobo wobludnywſchi je ſobotu w Bernawje wjednik tamniſcheje měſtneje dźěłoweje ſkupiny, Benatek, praktiſkeho lěkarja dr. Möllera ſatſélił, jako chzyše jeho tón do kludnizy wotwjeſć. Benatek ſo potom ſam ſatſéli.

Sašo żeleſniſke njeſbožo w Ruſkej.

W połodnischej Ruſkej je ſo póndźelu ſašo żeleſniſke njeſbožo ſtało. Wołobowy cjah, kiž ſ Roſtowa do Charkowa jědźeſche, dla wopaczneho wuhibnjenja kolijow ſ kolijow wuježdże. Pschi njeſbožu ſo 27 wołobow ſtrani, mjes nimi 4 ježdźo.

Semjerjenje a wumjetanje lavy na Islandſtej.

Pschi Akſarſkim fjordu pschi połnóznym brjohu Islandſkeje ſu póndźelu wjele podſeniſkich ſtorkow naličźili. Ńekt wuſtorkaneje lavy a wumjetane kamjenje w horach měſtam a wſam w nižinach ſe ſtrachom hroža.

Dźěczo w Amerizy rubili.

W Sjednoczenych ſtatach połnóznje Ameriki je ſo dźewjeczlětny hólz Jurij Weyerhäuſer, ſyn jeneho miſijonara w Taconja pola Waſhingtona ſhubił. Hólz ſo njeje pjatk ſe ſchule domoj wróćźił. Maju ſa to, ſo ſu rubležnizy hólza wotwjedli. Jeho ſtarſchej ſtej pjerza wudrěwańſki liſt doſtałoj, w kotrymž ſo 200 000 dollarow wukupneho pjenjeſa żada.

Radio

Schtwórtk, 30. meje, na dnju Bożeho ſtipcza, ſo khyſchi.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho ſwjedźeńſkeho programma: 6 rańſchi konzert ſ Hamburgſkeho pschiſtawa. 9.30 němſka ſwjatoczna hodźina. 11.30 klaſiſka komorna hudźba. 12 pschipołdnischi konzert. 14 konzert na mandolinach. 14.30 ſlepi hudźbnizy hudźa. 15.15 konzert. 16 Adalbert Lutter hraje k ſabawje a rejam. 20 piſany wječor.

Lipſk. Nimo ſnateho ſwjedźeńſkeho programma: 6 rańſchi konzert ſ Hamburga. 8.30 rańſcha ſwjatoczńoſć. 9 ſpěwy. 10.45 ſabawny konzert. 12 pschipołdnischi konzert. 14.05 ſudetſko-němſky komponiſtojo. 16 piſany konzert. 19.15 połhódny. 21 rejwanſka hudźba.

Hiſchcze ważne ſe ſwjedźeńſkeho programma. Barlin: 20 piſany wječor. Köln: 20 orcheſtr. konzert. Frankfurt: 20.10 wječorny konzert. Stuttgart: 20 hrodowſki konzert. Mnichow: 19 ſabawny konzert. Win: 21 opera „Norma“. Warſchawa: 20 konzert. Praha: 19.05 wječerſki konzert.

Pjatk 31. meje ſo khyſchi.

Königswuſterhauſen. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6.20 wjeſely rańſchi konzert. 11.30 ſa wjeſne ſony. 11.40 ſa burow. 12 ſabawny konzert. 14 wſchelakoſcze. 16 piſany konzert. 19 ſabawna hudźba. 20.45 „Columbus“.

Lipſk. Nimo ſnateho wſchědneho programma: 6 ſa burow. 6.20 rańſchi konzert. 8.20 k Bachowemu lětu. 11.45 ſa burow. 12 pschipołdnischi konzert. 14.15 k ſabawje 17 popołdnischi konzert. 20 komiſka opera „Der Waffenſchmied“.

Hiſchcze ważne ſ dnjoweho programma. Barlin: 20.10 rejwanſka hudźba. Königsberg: 21 njeſmjerna hudźba Jana Brahmſa. Minichow: 20.10 piſany wječor. Warſchawa: 20.15 konzert a ſpěwy. Praha: 19.30 lohka hudźba.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.
Städtiſche Freibank Bautzen.

Freitag, den 31. Mai 1935: 14—16 Uhr für die Nrn: 4851—5200; Sonnabend, den 1. Juni 1935: 8—10 Uhr für die Nrn.: 5201—5550: **Rohes Rindfleiſch Pfd. 30 Pfg., rohes Schweinefleiſch Pfd. 35 Pfg.**

Die Freibankverwaltung.

dom wukonjachu. Dźewjeć lět pozdźišo, 1747, so zaso kwěkanecy pokazachu. Susodni ludźo so jara nabojachu, a měšćenjo Krinitz, Hajno, Běrjenc, Mausel, Heinrici a wudowa Siebina prošachu naležnje wo khwatnu pomoc. Murjeńſki mištr Gerber a murjeńſki nadmišter Brendl měještaj hnydomne sylne podmurjowanje za nuzne. Rada so zaso prašeše pola krajneho twaſkeho hamta. Hnydom přiňdźechu mištrjo ćesła Walter a murjerjej Munch a Borrmann. Tući zwěsćichu, zo je so wěža poł łohća nakhiliła, zo wěža ćežki kamjeńtny nadetwar dołho wjac njeponjese, a namjetowachu, zo měł so jeho horni dźěł tehodła zwoitorhać a zo měła so wěža znowa sylnje podmurjować. Potom měł so zniżeny nadetwar po jich naćisku z drjewa dotwarić a z wołojom abo koprom kryć. Bórzomneho sypnjenja pak so njetrjebali bojeć.

Zwudowjena Siebina bě jich derej hospodowała. Z dźakanymi słowami so wěcywustojni wotsalichu. Ludźo a rada běchu změrowani a zabychu nuzne dźěło, a tak — zaby tež wěža, zo měła po wuprajenju wěcywustojnych nješto lět pozdźišo padnyć.

W lěće 1868 so zaso na stare, tola njestrašne kwěkanecy dohladachu, a dokelž bě tež delka wokoło wjele wapna zwotpadało, zwuporjedźachu wšitko z cementom.

Pod kulojtym dźělom wěže su Budyšenjo kěžorej Rudolfoj II., kotryž 1576—1612 jako češki kral tež nad Łužicu knježeše a bě měšćanam jara přikhileny, rjany pomnik připrawili. Widźimy tam kěžora w knjeżerskej wozdobju na trónje sedźo, měšćanam swobodźiny wobkruóżo a nowe přizwolejo. Před nješto lětami su stary pomnik ponowili, a tak je Bohata wěža hišće dźensa rjany kruty swědk stareje mocy a bohatstwa Budyšina, kaž tež prjedawšeje twaſkeje — wěcywustojnosće. Njebojimy so wjacy, zo bórzy padnje.

Wobras wo jenym wokomiku krajneje kopańzoweje hry

Němſka dobudźe nad Cźeſkoſłowakiſkej w kopańzy.

mjes Němſkej a Cźeſkoſłowakiſkej ſaſidźenu nedźelu w Drježdźanach, hdyž ſo pſched 65 000 pschihladowarjemi hrajesche. Němſzy (w běłeje kſchěli) ſ 2 : 1 dobychu.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„Serbske Nowiny" płaca měsačnje we wudawarni 1.15 hr., na pósće a pola dowěrnikow 1,51 hr. z wunošowanjom, do wukraja 2.15 hr. = 20,00 Kč. Wudawa a čišći Jan Cyž, dr. jur., w Budyšinje w Serbskim Domje. Telefon 2687

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały nam-sajdt 6 pj., za swójbne 5 pj. towarstwowe a hospicencaske 4 pjenjezkow. Za reklamowy namjadk płaći so 15 pj. Rabat po tarifje. Kóžde čo. płaći 10 pj.

Cisło (Nr.) 125 | Budyšin — Pjatk 31. meje 1935 — Bautzen | Lětnik 94

Schuschnigg so wo wjednikowej rěči wuprajił

Na poběhženju swjatkowneho zjima sandženu zjrjedu awstriski swjatkowy kanzler dr. Schuschnigg wo zwonkownej a znutskownej politiju Awstrijeje rěčeše. Dźensa je pschiležnosć, so zo praschenja zwonkowneje politiki, kotrež Awstriska a Europa nastupaju, mjes statami rospominaju. Tajke rospominanje je tež wobzěhe tehodla nadžatne, dokelž je wjednik Němskeje w žiwojej rěči psched němskim zjemnom 21. meje wobzěhe awstrisku należnosć naspomnił.

Jako běše Schuschnigg wo wschelakich nowych jakonjach w sandženym pollěče rosprawjak a na politiske wuwicze pokasał, wón rjekny, so ma zo duchowna a materialna woborna mó awstriskeho luda wobnowić. Sa duchownu wobornu mó maju zo schule staracź, wosnamjenjenje „awstriska schula" dyrbi so tež po žiwojim duchu složowacź. Sjawnosć wě, so je Awstriska žiwoje žadanje na polne rune prawo pschipowědźila. Schtož rune prawo we wjeršinje nastupa, maju wschitke wobmjezowanja spadnyć, z kotrymiž zo Awstriski sawjedženje powschitkownje wojerske winowatosće sakasuje. Jenož Awstriska zmoa może pjeza rozbudźić, kotre wrócźo dostate prawa wutrjeba a kak je wutrjeba.

Pschi naspomnjenju wobornych swjatkow Schuschnigg rjekny, so nashonjenja sandženeho léta wucza, so kraj naprawy k sakhowanju znutskowneho měra a porjada trjeba. Pschezo a pschezo hischcze zo na hrube wobkhadźenje z awstriskimi politiskimi jatymi skorži. Po liczenju 28. meje 1935 je w Awstriskej dozyła 1734 politiskich jatych, 351 z nich we Wöllersdorfskim lěhwje pschebywa. Hórschenja a kórźby wo tutym lěhwje dotal pjeza dozyła njejzu złyscheli.

Potom mžo Schuschnigg k stejiscu Awstrijeje k Němskej pschiwobroći a rjekny, so zo Awstriska z němskim nazionalsozialismom na žane waschnje nima saběracź. Awstriska chce zo stajnje jako němski stat wusmatwacź. Awstriski nazionalsozialismus je znutskowna awstriska należnosć a jenož knježerstwu Awstrijeje podstej.

Stónčnje Schuschnigg porěča Awstrijeje k druhim statam naspomni. Wón wobzeže wuzbehny, so Awstriska w Italskej w hospodarskim a kulturnym nastupanju pschecźelne rosumjenje namakuje. Schuschnigg zo tež pschecźiwo žadanju wobroći, so nječo zo w Awstriskej ludowe wotkhoźowanje pschewjesćo.

Wusłaženca „Čerwjeny khapan" so w Drježdźanach wotewrita

Sstrjedu je zo w Drježdźanach ludowa wustajenja za wohnjowy schkit a wukhowarstwo wotewrita. Wyschchi mišchesanosta Zörner zhromadźenych witasche a wopschicjece wustajenjzy wopisowasche. Wón wobzeže wocźehnjerske zakładne myzle tuteje wustajenjzy wulsbehowasche.

General lětarjow Wachenfeld w mjenje němskeho ministra generala Göringa, kiž je protektorat nad wustajenju pschewzał, zhromadźesche. — Prezident mjezynarodneho wuběrka za wohnjowy schkit a wukhowarstwo, general Prudeaux z Pariša žiwojich němskich towarschow pozdrowi a jim žiwoju cźežejownosć wupraji. — Prezident němskeho žiwiska za powětrowy schkit, generalny leutnant na wuzk. Grimme rjekny, so je wojowanje pschecźiwo wohnju a wocźehnjenje k wohnjohasacerstwu tež za cźaz měra jara wuzitne, dokelž zo z tym wulkim wopalnym schkodam zadźewa.

Župny wjednik a němski bohot Mutschmann wustajenju jako žiwy dopokas natwarjazych mozow w nazionalsozialismje rychowasche. Wohnjowy schkit je službu na ludowej zhromadnosći.

Swjedźeń na Skagerrakskim dnju

Pjatk 31. meje mjes 12,30 a 13,15 hodźin zo najprjedy stare namórnistwowe wójnske khorhoje w brónjownji z cźestnym znamjenjom zwětoweje wójny wupyscha. Na to wyschi roskasowar wójnskeho namórnistwa, admiral Raeder, pschi pomniku Pod lipami wěnz połoži. Potom strazerska kompanija psched admiralom Raederom nimo pokrocźi; na Skagerrakskim dnju namórnizny wojazy tutu cźestnu kompaniju tworja.

40000 Polakow Francowsku wopušći

Pólske ministerstwo za sozialne sastaranje wosjewja, so zo w bliskich mězazach nawrót nehdze 40 000 pólskich dźełacerjow z Francowskeje wocźakuje. Ministerstwo je wozbetbu kommisiju postajiło, kotraj směje zo wo pschichodny bórt tutych ludźi staracź. W létach wot 1919 hacź do 1934 je dozyła 620 000 dźełacerjow z Pólskeje do Francowskeje wupucźowało, w kamžnym cźazu je zo nehdze 120 000 dźełacerjow do Pólskeje wrócźiło. W Francowskej potajim hischcze wjac hacź pół milijona pólskich dźełacerjow pschebywa; tuchi zo wětsche z wjetschego dźela lětża a k lětu do Pólskeje wrócźa, dokelž je mjes nimi jenož znadny dźel francowske statzanstwo dostało.

„Žadyn strach za francowski frank"

Kaž pišachmy, běše zo franzowska knježerstwowa rada wutoru pod pschedsydstwom presidenta republiki seschła. Na tutym pozedźenju statny podsekretar w ministerstwje pschedsydstwje wosjewi:

„Knježerstwo je znowa pokojenje měnoweje politiki a finanzow kraja dokładnje pschepruhowało. Knježerstwo potwjerdźa, so tuto połoženje w techniskim nastupanju nicjo njepokasuje, schtož by mohło měnu wohrosyć. Nětcźischa wobcežnosć je zo z hrubym a wótrym nadpadom spekulazije złudźiła. Knježerstwo je zwólniwe, tutón nadpad wotrajcź, hdyž parlamentej njepschepuschcźine naprawy namjetuje. Jako rasny njepschecźel wotbódnosćenja knježerstwa wschitkich Franzozowsow namołwja, so bychu z nim zhromadnje na sakitanju franka zobuskutkowali.

Częscy lětarjo Moskwu wopytali

Schef cźeskosłowakskeho wojerskeho lětarstwa, diwisijowy general J. Pajsr, je zo z pschewodom tśjoch wyšokich lětarskich offizjerow w lětadle do Moskwy podał. S puczowanjom maja zo pschecźelske poćahi je zwjetsko-ruskim lětarstwom zhłubšicź, kotrež běchu zo z lońschim wopytom zowjetskich lětarjow z Cźeskosłowakskej nawjazale.

Litewska wotmołwa njespokoja

Jendźelski zwonkowny minister Simon je zjrjedu w delnim zjemje na praschenje wotmołwił, so zo wotmołwa litewskeho knježerstwa na zhromadne zakročenje Jendźelskeje, Franzowskeje a Italskeje dla pschiprawjenja normalnych knježerskich pomérow w Memelskej, w jendźelskim knježerstwje jako njespokojaza wobhladuje. Jendźelska je z franzowskim a italskim knježerstwom do zwisła stupiła, so by k rozsudej wo pschichodnych naprawach dóschło.

Jendźelske knježerstwo so krótko do swjatkow přetwori

Cźaz za pschetworjenje jendźelskeho knježerstwa je zo nětkole na zwjatki postajił. Kaž zo z Londona pisče, so pschemjenjenje w jendźelskim knježerstwje pjatk 7. junija wjecźor wocźakuje. Hdyž zo zjeju na 10dnjowe zwjatkowne prózdniny poda, zo pschetworjene knježerstwo pschedstaji.

Formalne pschetworjenje knježerstwa budźe zo tak stacź, zo Sobom z ministerskim presidentom Macdonaldom zyke knježerstwo zwoje sastojnstwa złoži. Na to jendźelski kral Baldwina k zebi zkasa a tutón, kaž zebi myzla, hnydom kralej sestajenje noweho knježerstwa zdźeli.

Irska chce generalneho gouverneura wotstronić

Irski ministerski president de Valera je w irskim zjemje wojsewił, so zo knježerstwo z myslu nošy, sastojnstwo generalneho gouverneura zyle wotstronicź. Jeli so wón tuta myzl woprawdźe do skutka stajita, potom bychu zo wězte dźele irskeje wustawy dyrbjale pschemjenicź. Wjednik opposizije rjekny, so zu winowatosće nětcźischeho generalneho gouverneura zkoro zmužschne, dokelž móhł je lózdy młódźchi sastojnik dopjelnicź. Irski generalny gouverneur Donald Buckley je w tu khwilu jenicźi formalny zwjazk mjes irskim zwobodnym statom a jendźelskej króny.

Italsko-abesynski rozrisacy wubjerk so w Montreuxu zeńdże

Parizske nowiny „Matin" zu z Genfa zhonile, so zo italsko-abesynski rosrišacy wubjerk bórzy w franzowskim městze Montreuxu seńdże, so by wo namjesnych zwadach mjes tutymaj krajomaj jednak.

Komorny wubjerk Flandrinej połnomóc zapowědźi

Jako běsche finanzny wubjerk franzowskeje komory wo sjewjenje finanzneho ministra wo statnych finanzach a wo knježerstwowych planach khwalił, zo wón z 25 hłosami pschecźiwo 15 hłosam pschecźiwo zpožcźenju połnomozy knježerstwu wupraji. Tuto wobzamknjenje je mjes zapołožanjami njejsmérny zacźišcźacy cźinjo, dokelž zo wono jako zakładzenje knježerstwa wobhladuje. Zacźišcźacy běsche cźim wjetschi, dokelž maju za to, so je mjes knježerstwowymi pschecźiwnikami wjele radikalnych zozialistow.

Pschi wulkej napjatoscźi a połnym wobsadzenju a zyłnym pschipoložucharstwje zo komorne poběhženje schtwórk popoldnju wotewri. Wschitzy ministrojo z wuwjacźom ministerskeho presidenta, kiž běsche zo položischo pschipowědźił, zo na poběhženju wobdźělichu. Komorny president wosjewi, so je finanzny wubjerk rosponinanje knježerstwowe pschehlobi wotpokasał. Generalny rosprawjeř finanzneho wubjerka Baręty tuto wubjerkowe wobsamknjenje powitawschi rjekny, zo wotkhad stotu njeje njejsmérowazy, tola ho njezmě na strach zapomnicź, so móže zo wotkhad stotu njepschihódnje na pokładowny hant wutkutkowacź. 28. meje je zo niz mjenje hacź 1½ milijardy stotu wotewzało, a to niz jenož we wukrajach, ale do tukraja hamneho. Runje to zebi wozebitu kedźbnosć wuzaduje; francozowzy stajzenju zu wjele stota kupowali. Tu zo potajkim wo krizy dowěrjenja jedna, kotraž ma zwoju pschicźinu najprjedy w njedostatku hospodarskeho plana.

Sastupjeř cźeskeje industrije Lawrent Flandinowe knježerstwo ironiju kritizowasche a rjekny, so je zo finanzne połoženje hakle wot 13. meje zhórschiło, jako je zo Laval w Moskwje psched Leninowym rowom poklonił. Prjedawschi finanzny minister Reynaud rjekny, so może zo kraj jenož z tym wukhowacź, so zo w pschichodnej nozy nowe knježerstwo se zobustawow wschitkich stronow wutwori, kotremuž zo połnomóz njeskapowěźi. K powschitkownemu pschekhwapjenju w druhej pschestawy ministerski president Flandin, tuku na powjasny, z pschewodom zwojeho lěkarja, na knježerstwowu lawku pschińdże.

Jako běsche komorny president poběhženje sakzo wotewrił, zo Flandin hnydom złowa jimasche. Wón zkorzesche, so zo runje we wokomiku, hdyž zo powschitkowne stabilisowanje měny možne byzź zdawa, poběhleni pospyt cźini, so by zo frank powalił. Flandin pschicźinu tajkeho postupowanja pola nětkotrych jenotlisnych pytasche, kotśij chodźa frank wotbódnosćicź, so bychu do knježerstwa pschicźchli. Amerikanzy nowinzy wozprawjerzo zu pjeza wojsjewili, so budźa kommunistojo bórzy z knjesom w Franzowskej. Jako najnuschnischu wěz Flandrin wobnowjenje dowěrjenja k frankej mjenowasche, komora směje zo wotprajicź, hacź běbi wona za nětkotre njedźele wotbódnosćenje franka pschaje, abo hacź dyrbi knježerstwo pschecźiwo wotbódnosćenju wojowacź. Hdyž zo komora za wotbódnosćenje rozbudźi, chze zo ministerski president tajkemu wobsamknjenju podwolicź. Flandin zo po złónčenju zwojeje rěcze do knježerstwoweje zjiwy w komorje poda a zo tam z njemozu wobja. Na końzu běsche wón hischcze prajił, so je finanzny minister Germain Martin runje wosjewił, so dyze zwoje sastojnstwo złożicź, a so je wón tutón namjet pschijał. Flandin chze jako ministerski president finanzne ministerstwo zobu pschejwzacź.

50 k smjerći zasudženych před wotprawjenjom

Wot 19. meje lońskeho lěta hač do nětka su bolharske sudy dožyła 50 zbudźenjow mazedonskeje terrorističke organisazije k smjerći zasudźene. Dotal pak hišće žaneho zasudźeneho njeje wotprawili. S wotprawjenjom so zdźaka, dokelž mějachu so zasudźeni hišće druhich złóčinstwow dla zrudźić. Někotři pak je so pschećiwo wschitkim wobstorženym wuwudźiło, tohodla so zmjerćne wuhłowanje pschećiwo nim potwjerdźichu. W najbliższich dnjach so wotprawjenje zasudźenych wočakuje. Zasudźeni nimaja žaneho prawa, so pschećiwo wuwudźej powołać. Wuwudźa so wójnskemu ministrej pschedpołoża, so by so rozsudźił, hač chce někotrych wobhnadźić abo nic. Mjes zasudźenymi su tež nawjedowace zbudźenjow zentralneho wukonjaceho wubjerka mazedonskeje terrorističke organisazije Naśew, Kusťew a Michajłow.

Kritiske położenje w połnócnej Chinje

W Japanskej so położenje w połnócnej Chinje jako jara strašne wobhladuje. W japanskim hłownym měsće so poweda, so budźe japanske wójsko dyrbjeć sebi samemu pomhać, je-li China razmje pschećiwo terrorej Kuomintangowa a jich wojerskej organisaziji, módrokholachlakam, mjezakrocji. Japanske nowiny pisaju, so je japanski generalny leutnant Umetsu w połnócnej Chinje w Tientsinu so z wójnskim ministrom Hajaschijom a se stabowym schefom Kwantungskeho wójska srěčał, to wažne pschemjenje położenje w połnócnej Chinje pschihotuje. Hdyž China schežiwanje pschećiwo Japanskej a Mandžukiej w połnócnej Chinje njeschwali, so japanske wójsko k zakrocenju rozsudźi, a chinejske knježerstwo na sa to połne samokwjenje njeje.

Sobom je japanski wojerski ataschej w Peipingu wotjěł, so japanzy wojazy neutralne pažno wobhładża a so mjez so měsće Tientsin a Peiping do tuteho pažna schahnuchu. Ataschej nětcišeje podamki jako schežiwk Čžangkajschekowskeje politiki pschećiwo Japanskej wosnamjeni. Rozkasowaś chinejskich wojskow w połnócnej Chinje, general Yu, je do Nankinga powół, so radźi, so by poroki japanskeho knježerstwa wotpokasuju.

Dla přestupjenja devisoweho zakonja so k khłostarni na dźesać lět zasudźił

Barlinski ześěrny zawiski sud je 41letneho frazijskeho patera Otu Görtlera f Waldbreitbacha w Neuwiedskim wokrjesu nad Rheinom dla wospjetneho pschestupjenja devisoweho zakonja k khłostarni na 10 lět, k słubjenju cełnych prawow na pjeć lět a k 350 000 hriwnam pjenježneho khłostanja sudźił. Jeli so so pjenježne khłostanje njesaplaći, so khłostarnja wot 27 měsazow podleschi. Wobtorjeny bě po radże dr. Hofiusa poždženku 260 000 hollandiskich schěžnarkow, dokelž dyrbjachu so wyšoke sadanicy f němskimi pjenjesami wotplaćić, kotrejž běchu so bjes knježerskimowoje dowolnosce pschećiwo položenjam devisoweho zakonja f Němskeje do Hollandskeje pózłale.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Se wóży so na bróhu sawinowschi, automobil sandźenu wutoru popołdnju do motorskeho kolesarja sawadźi, kotryž po schodnišnje na hłownej dróży jědźeše. Tuton so prěti pschi tym dwjesce. Sdobuješ dna na sadnim ryble běši nohu tak dyrbješe lekarski pomoz pytać, mjes tym so kolesar wotjěrjenu wóza.

S **Kulowa.** Tudomne kameradstwo je njedźelu 20. meje we „Witnowej kći" appell za němski wojerski sport wotměło. Kameradstwowy wjednik Popjela pschi tuj skladnosći zjednomnu pschedbudźe Zomakej a zjednomnu dobustawej Welšej stote zjednomnu znamjeschko za sadźiwje wo Kniffhäuserski swjatk pschepoda. Sšeščerne znamjeschko dostachu towarschojo Hejduschka, Möller, Neunert, Weiß, Schołta, Schajba, Jonas a Klimank. Sšeš němskich mužow jerjow so wot 6. hač do 8. julija w Kaffelu wotmje. Kameradstwowy wjednik programm wosjewi a wo bohate wobdźelenje prosche. Dotal je so 25 towarschow zamołwiło.

S **Wojerej.** (Swuczowanje wohnjoweje woboty pschećiwo lěšnemu wohnjej.) Njedźelu dopołdnja je so blisko Wojerej wjesche swuczowanje Wojerowšteje a 3 bližinskeje dobrowólneje wohnjoweje woboty, wotdźerjenja dźěłoweje słužby a zbustawom zanitetneje kolonne Čzerwjeneho khižka wotměło. K swuczowanju, kotrejž pod techniskim nawjedowanjom hajnistkeho assessora Gaßmanna stejesche, běchu tež krajny radźicjel, wokrjesny wjednik wohnjoweje woboty a někotři statni recesjny hajnicy pschiłučeni. Swuczowanje so na měnjenje jakožowasche, so bě woheń w khłóžcach brzedź wjosnich khójnow wuschoł. Wobnjej dyrbjesche so f wuzwjanjom hrjebjow f napschećeja wětšikoweje strony a se satoženjom napschećeznho wohnja wobaraca. Na stejišću swuczowanjowoho wjednistwa so roskasowanja pschiprawi, kotraž bě f telefonom f wopalnisčanym swjazana. Sa krótki czaj běschtej wohnjowa wobora a dźiwa słužba wokoło wopalnisčaza njehłubokje brzeh wuzwjapakoj, schćerkje pruhi wrjóża je jemje wostrownje a pjerschcj pschećejo měnjenemu wohnjej smjetaju. Mjes tym bě powěsć dóschła, so je f lětazymi schtyrjomi dale f boka wopalnischcza nowy woheń naštał. S mužstwow so hnydom nowe wotdźelenje wutwori a so na nowe wopalnischcjo wotpóšła. Pschi swuczowanju dwuch sanitetna kolonna pokasowasche, kak ma so pschi zasedženjach (sšamanju stawow, wopalenju, kurow, sajedowanju) pomoz podawacz. Po skónczenym swuczowanju hajnisti dohladowaš Gaßmann wunoschi swuczowanje do krótkeje kritiki sesapschija a wožebje na to poklasa, so jimě so pschi lěšnym wohnjach napschećeny wobsej nož po wuraznym pschikazanju pschitomnych hajnistkich sastojnikow zakoščiš. Krajny radźicjel so wobnjowym woborje, mužitwam dźěłoweje słužby a sanitetnym kolonnow za wopokasanu wulku horliwosć dźakowasche a so f pschipóšnacjom wo dokonjanym dźele wuprajl.

S **Wěleje Wody.** Nječne dny poradźowanje němskich dźěłoweje fronty budża tu na Hitlerskej dróży čo. 100 pón. dźelu wot 10—13 hodźin, wutoru wot 10—13 hodźin a wot 16—18 hodźin, srjedu wot 10—13 hodźin, štwórtk wot 10—13 hodź. a wot 16—18 hodź., pjatk wot 10—13 hodź. a 16—18 hodź. — Nječne hodźiny poradowarja za pschedewšacjela póndźelu wot 10—13 hodźin a 16—17 hodźin, wutoru wot 10—13 hodź. a 16—17 hodź., pjatk wot 10—13 hodź. a 16—17 hodźin.

Když so nad radiom wjeselíš, pisnjće nam, když so na njón hněwaće — pisnjće nam też.

Stajny zwjazk němsk. wobdźěłnikow radła (RDR), wokrjesna skup. w Budyšinje na Hošic hasy 21

Ze Serbow

W **Budyschinje,** 31. meje 1935.

Naše hrono za tutón Boži dźeń

Porjadnosć je dobra hospoza, njeroda wokhudźa Přisłowo.

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 736, hygrometer plus 2, najwyschscha dnjowa temperatura 27 stop. cźopłoty. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer minus 4, najnitšcha temperatura w nozy 13 stop. cźopłoty. — Nad zykej srjedźnjej Europu so dołhe pažno mjerišćich niźinow cźehnje. Wono f tanischeho dźela Sserjedźosemskeho morja pisches Cźěskoslowakisku hač do połodnitscheje Norwegskeje doschaha. Tohodla so we wschelakich stronach njewjedra rospuschcźeja abo so njewjedrowe deschcze du. Pažno niźinow f krótkeho wjeczora k dołhemu ranju cźehnje a nam po deschczach trochu khłodnische wjedro f pomrócźenjom a znadź tež fischcze macźenjom pschinjeseze. — Jutrje sobotu słónčko 3,52 hodź. schhadza a so 8,04 hodź. khowa. Měsacźk je jutrje młody a schhadza rano 3,22 hodź. a khowa so wjeczor 8,49 hodź.

— **Wuhłady na wjedro sa jutrischu sobotu: Po njewjedrowych deschczach khłodnische a mróczelate wjedro.**

— **Pschesadźowanje stanja pola Wojerej.** Njedźelu 2. junija popołdnju wot 3 hodźin budże so 50 lońow lěšneho stanja sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacj. Sekkanje na prawizy Wulkocźišinsko-Werntingschoffskeho khižišnischcza na Spalowsko-Bórkeczanskim puczu.

— **Liczenje šwini 4. julija 1935.** W Němskej budża so 4. julija šwinje liczicj, teho runja wobhladanju njepodcźišnjenych domjazych rěsanjow, proßatow, jehnjatow a kóslatow a wocźelenjow.

S **Brěmsenja.** Dokelž so pschi połsednim pschenajecju gmejnskeje honitwy njeběchu mohli f najeńkom dorěcźeć, je so gmejnska honitwa znowa wupisała. Sandźenm njedźelu popołdnju so wschitky honitwini družstwarjo w koczinje schromadźichu a honitwu knjesej Micźyn w Kuczinje pschewostajichu.

S **Lipicza.** Tudomni lěšni dźěłacźerjo su wrjóšk kopajo hač dotal 10 smijizow a jenu wohnjowu smijizu namakali. Wohnitwa smijiza ma cźorny khribjet kaž druhe smijizy, tola cźerwjeny brjuch. Wona je wobsebje jara jědowita.

S **Kamjenza.** Njedźelu 2. junija dopołdnja w 11 hodź. so pschi składnosći „šwjedźenja Luźizy" składowanischcza (khingowe namjeto) poswjeczi. Popołdnju wot 3 hodźin so na składowanischczu šwjedźenska hra „Neurode" pschedstaji.

S **Wulkich Sdźarow.** Towarstwo „Eintracht" je wobdźedźenstwo tudomneho ratarja Mitke pschewsako. Tuton je do swojeho noweho burkeho wobdźedźenstwa we Ssulschczach pschesydlił.

S **Wulkich Sdźarow.** Njedźelu 2. junija so wo wšy pod měrowej lipu sportiski šwjedźeń f wubdźelowanjom wotmeje, pschi kotrymž šmědźa so jenoż cźi wobdźělicj, kotřiž njejsu dotal k žanemu sportskemu sjednoczenstwu aktiwnje pschisłuschkuscheli.

Hendrich Sch. Baar:

Škowronćk

32] (Pokračowanje.)

„Dyrbicze wodacj," tohodla roskaty powědasche, „budźeschcze-li pitać, bych na to myślił. Ale někto tu wuśmuj abo waschn najlubšchu polowku f drjebejnjom ani sa milijon njedostanjeschcze."

„Schto? Kak? To je potom Praha? Ani wuśmuja tu nimaja?"

„Ale wěscze schto? Mloko! Ssnědacze mloko! Haj, pschinjeschce hornjch mlokal" namjetowaschе Rěsak, a žam stany a wotpałi ho, so by wujej w kuchini šnědanje wobstarał. To jeho teš šwotoji, hdyž Trawničźk žam psched njeho staji žiblikowy hornj mloka f polnikowej łžizu w nim. Mloko drje tajte prawe njebě, ale domjazy khlěb, kotrehoj šer nakra, jemu žłódźeschce a wónje doda. Schkowroncźka pschesta hłowa bolecj, žoldž so šmérowa, a hdyž wundźeschtaj, ho teš nohy pomalku roskhodźischtej, teš trubki so jemu sechcy a wuj bě sahy wjeselu. Rěsak wjedźeschce jeho na staroměstiske naměsto. Tam jemu na radnizy cźahnik pokasa, na dlóžoje městno, hdźež buchu cźězy semjenjo wotprawjeni, potom dyrbjeschce j nim teš do Tynskeje zyrkwje, potom hischcze k Łwj. Salvatorej a ke Kschižownikam, prjedy hač wuja na Karlowy móst dosta. Na tu khwilku ho wjeselescze a njejjeba ho. Schkowroncźk ho na wodkwjenje maleho pobrjoha sležny a hladasche psched sobu kaž na dźiw. Hradcźany ho pšched nim wupinachu. W módrojtej rańschej parje kaž w pschežwitowatej pawcźinje ho tu tšechi, kulotwary, šwišle a wěže šběchu a najwyschce dom žwjatcho Wita, kaž hobr je sježenym ponoschkom zyrkwinieje łódže mohł rjez f mróczelemi spkywasche.

Schkowroncźk Rěsaka sa ruku poczaha: „Trawniczko, prajcze mi! Je to, schtoż widźu; wopraudźite abo jenoż namolowane? Sda ho mi to jenoż, abo je to žiwe?"

„Wopraudźitosć to je, wujo."

Mołecej ho wěricj njeduhi. Nady cźłowjekej pšy sa wapuch wjasa, Schkowroncźkej wschak njecźeknje, wón jeho wjazy njepuschcźi!

„Tuž mje k tomu dowjedźeze, a hnydom", kasa a žam ho hižo na móst winje. Aleja žiwjatych jeho tam wita. Na mošcje ho f łudźimi, wosami, konjemi mjeiwi, kaž to na Karlowym mošcje rano njedy wywasche, a Schkowroncźk bě znowa pschekłapjeny. Wobras kóždu jeho prjedawšeju pschedstawu wo Prašy pschetrjechi. Starzowu prošu duschu sasa, cźěkni, haj nicźi ju. Sšowcźka rjez njemóže, krocźel sčinicj njemóže, khablije, hoji ho do tejsele cźłowjeskeje mjerwjerjeju ho puschcźicj. Njewš, hdże ma prjedy pohladacj, na cźo prjedy dźiwacj.

Ale Rěsak sčerpnje stoji a cźaka, dónij Schkowroncźkowa duscha sa njenabudze runowahi, dónij ho wócźko njeswjeci na wulkotnosć wobrasa, dónij ho wucho njewujedna se schumnjenom rěki, f ridrowanjom wosow a f haru wulkomócźiskeho žiwjenja.

„Haj, tole je tón prawy Prajłi móst", wuj žej dojaty powěda, wobe ruzy pschi tym žoha a wóczźy ho jemu f radosczu a se saharjenjom błyscźeschtej, hdyž pokracźuje: „Rětko hižo wěmi, cźehodla ho pola naš kermuschu praji: dženża je tu kaž na Prajźikim mošcze! Ale to njeje wěrne, so tu na nim rosmarja rosce. Njerosce, a njemóže w tych kamjenjach rosc, bychu ju poteptali."

„A tola tu rosce", sašmja ho Rěsak. Wuja sa wuwjasi wschitkich jeho k mošiowemu słokwej wjedźeschce, na kotrymž ho wupjerasche hobrita khižišnowańska skupina. Sšowcźka bej wulki rubin ho tam w cźerwjenej lampje šmědźeschce, zimne róże tam w kwótkowzach stejachu, wonjachu, kcźěsachu a njjes nimi selenjesche ho w kwótkowzu sažadźena rosmarja. Schkowroncźk ju hnydom pósna a hnydom tej kleno słbiony, poklakny ho na drjewjanu klecźku, sejmasche bovranicźki a połocźany Khrystuš wot horjeka Khižeje, zwoji krónowanu hłowu k starzowym schdźěnam. Rěsak ho k starzej pschitłóži a njedźiwajo na cźěkdy hłos, kotrejž zyle blisko nimo njeju po khódniku cźehnjesche, ho masche klobuk a sacźu mózny sacźischcź, kiž pšches starzowu mutrobu dźěsche. Schkowroncźk sčini sa khwilku khižu, wocźeše měschk f pjenjesami, połoži zyłku krónu do pokładnizy a rjekny: „Trawniczko, Bóh luby Knjes wam to sahlada, so jeze mi tole pokasał! Hižo wczera, hdyž na dźiwadle hladach, žebi myślach, so wjetschcze kraftnoze hižo njemóže byc. A hlejcze, žanu dyh jo cźłowjekej zatepny, hdyž tole jowle widźi." A mołeć, pschemóženy je jeho rjenoscźu tejele prosteje duschе, žam so f radoscźu pak hi šwócźa, wo Schwejdach powěda, Staroměstske nitnay f wobrazom pokanje, wo lece wótomaschtyrjetym wěku, k postawje swoj. Jana Nepomuckeho jeho wjedźe, na Turka jeho kedźenko cźiri, wo Brunzwiku powěda, dónij na Maku Stronu njepschińdźetaj, hdźež so kusto na Sywotku šhubite ku ho Hradcźany, hród, žwjaty Wit, a jenoż tyhże a ehdże jeju sašo duzy po puczu pschewodźeja. Po Wotrowowej haży horje stupaschtaj, k hrodej ho wuhlyschtaj, a hdyž beschtaj hromadże hač k postawje swjatych, Wjazaškawa dóschtoj, Rěsak nadobo rjekny: „Tak, wuja, pohladajcze jej na Prahu, so bychcze ju loka widźał."

(Pokračowanje sčěhuje.)

Přilopk

Sašo dźěćo w Ameriźy rubili.

W měsće Tacunju pola Washingtona žu 9létneho hólza milijonara Weyerhäusera wotwjedli, hdyž se schule domoj dźěše. Wot hólzoweho nana žebi rubježniźy wukupny pjenjes žadaju. Po poslednjej powěsći rubježniźy dźěśa na tym wobstawaju, so žo jim 200 tyšaz dollarow wukupneho pjenjesa wupłaćeji. Po próstwje starscheju wotwjedźeneho dźěśća žu žo policistojo wróćo ześahnyli, so by žo rubježnikam móžnosć data, hólza njesranjeneho k starschimaj dowjesć. Starscheju staj list dostałoj, w kotrymž žo nadrobnje wukazuje, kak ma žo 200 000 dollarow wukupneho pjenjesa sapłaćić. Saplaćenje dyrbi žo w běhu pjeć dnjow stać. Starschej žo wo puć próśiśetej, po kotrymž mohłoj swjasanje z rubježnikami dostać.

Amerikanske wojerske létadło žo swórćiło.

S Freśna w Kalifornifej žo powě, so je žo w tamnišćich stronach wulke bombowe létadło se schtyrimi mužemi wobžadli swórćiło. Wschitcy schtyrjo wojazy žo morichu. Létadło do eskadry 25 létadłow žluschesche, kotraž žo na manevrach w powětrje wobdźěleschе.

Towarstwowske powěstniki.

Maranscha župa Domowiny sarjaduje wutoru 4. junija wječor w Wrěznje pola Klukscha sjawnu shromadźiznu. Pschednoscheje wjednik Domowiny, spěwa „Serničźka".

Maćerne wocźehnjenje.

„Budźeće žej dźenża wječor nowy šmějšk w dźiwadle wobhladaś, knjeni Polakowa?" — „Ně. Moja dźowka dhe najprjódy žama hiśi. Budże mi potom rjec, hač žo kruch sa mnje hodźi abo hač žym sa njón pschestara."

100 lět němskeje żelesniy.

Pschi składnosći 100lětneho jubileja němskeje żelesniy žo wot julija hač do spočatka septembra w Nürnbergu wulka wustajeńca wotměje, za kotruž tutón rjany plakat wabi, kotryž je knaty wumělc Jupp Wirtz złotowił.

Połdnjo njeje wšudźe w samsnym času

Hdyž pola naš w Němskej dwanaće bije, my powěmy, so je to w druhich krajach połnjo mamy, dha je to w druhich krajach zyła hinak. Čehodla? Nó, dokelž to je žłonzom swižnje a wone w druhim czasu na pschikład w Norwegskej pschipołdnju stejі hacž trjoch w Schpanskej. Podawamy tu mały pschehlad., kiž nam rosjasni, kak na czasu je we druhich krajach, hdyž pola naš dwanaće bije:

W Belgiskej	11 hodźin,
w Bulharskej	13 hodźin,
w Danskej	12 hodźin,
w Franzowskej	11 hodźin,
w Grekskej	12 hodźin,
w Jendźelskej	11 hodźin,
w Italskej	12 hodźin,
w Južnoslowjanskej	12 hodźin,
w Norwegskej	12 hodźin,
w Awstriskej	12 hodźin,
w Rumunskej	13 hodźin,
w Ruskej	13 hodźin.

W krajach swonka Europy žu rozdźele wjele wjetsche. Tak je, hdyž mamy połdnjo,

w Argentinskej	6 hodźin 43 minutschin,
w Brasiliskej	8 hodźin 07 minutschin,
na kupje Kubje	5 hodźin 31 minutschin,
w Japanskej	20 hodźin

W Sjednoczenych statach žewjerneje Ameriki, kiž žama sa žo dźěl świeta twori, maja wschelake czasy j rozdźelom hacž do tśioch hodźin.

Zamolwity za politiku a feuilleton A. Dučman, za lokalne dźěl a pśilopk Marko Smolerjа a za nawótški dr. J. Cyž, wšitcy w Budyšinje. — Wudawa a ćišći dr. J. Cyž w Budyšinje. D. A. IV. 1935 2996. — W tu khwilu tarifna lisćina čo. 3 płaći. Wobrazy podnwa Fodorska wobrazowa słužba.

Kwasne dary
Forelin wuwšeny z kwětkami, ze złotej krouna, z běłoskej róžu, z winowym lišćom
Moderne kofejowe service
Rosenthalskeu jědźanske nadobn. Zelezne, emaliowe a kokowe twory, kofejowe młyny, rězaki masa, driewowe, korbarske a šćěbarske twory kupjeće wosebje tunje, při najwjetšim wuběrku w
„Domjaca potrjeba"
M. Pfuhl
— we Znutrk. Lawskej hasy 6

Časniki
wobdźiwajomnje tunjo
Časnik do kapsy, z 30 hodź. z rankowym hłod. jenož 2.50
lěpše wuwjedźenje . . 2.95
ze swěćasym cyrnikom 3.25
naručne časniki hižo wot 3.75
Na kóždy časnik lěto garantiju!
Časnikowy Koksch
w Budyšinje, Sukelnska h. 28
Pola mje dostanjeće tež za tuni pjenjez swoje časniki wuporjedźane

Wuporjedźenje nohawcow, přišćipkowanje, přidźěłowanje, přišćipkowanje, přidźěłowanje — jenož dobre dźěło a nic drohe w nohawcowym domje
RENDLER na Kósarskej dr. 16

Starša **holca**
do kuchinje, kotraž móže warić, so pyta. Holca do domjaconoše tu je. Tšelerńja w Budyšinje, telefon čisło 3622.

Šelfertec skwadnostne kupje
na Kamjentnej hasy 29
maju wyše tunjo na předań **nowočasne lěhanje** :: **někotre jědźane koła a zapu-ćitwe sijace maśiny**
Lišćiny mandźelskich połćonkow so přijimaju

Sofowe a blidowe přikrywy, gardiny, rollowy, tunjo
Würker, rodź. Erlerec
w Budyšinje na Zwonk. Lawskej h. 19

Meble
w znatym solidnym wuwjedźenju najtańšo pola **Despang** někto na Moltkowej dr. 17

Krasne su Heboldoc pśeśiwnja za kóždebo wobłubjene dary!
HEBOLD, časnikar
w Budyšinje na Serbskej hasy 6

Waše dobre
jězdne koło
Victoria Kayser
kupujeće pola
Otto Fischer w Budyšinje
na Jerjowej hasy 7

Wysokosmołna
kruwa
je na předań w **Jitku** čo. 12

Jězdne plany
„Blitz"
z přidawkom za awta
lětne wudaće 1935
za 1.— hriwnu
dostanjeće
we wudawarni Serbskich Nowin

Chceće-li derje a tunjo kupić
dyrbiće pola firmy
König w Budyšinje
kupić. Wulki wubjerk maće tam we
elegantnych žonjacych mantlach
najnowiše tkaniny a wuwjedź. 40.- 35.- 28.- 22.- 18.- 16.-
Wobleki za sport a na dróhu
najnowiše mustry 58.- 53.- 48.- 45.- 38.-
Gehrock-wobleki
we wšěch wulkosćach a płaćiznach na składze
Jasne kholowy, knickerbockery atd.
kupujeće stajnje tunjo pola
König w Budyšinje na Žitnej hasy 4
Nedźelu 2. junija wotewrjene!

Drasty
w specialnym přirězu za sylne postawy
Paul Otte
w Budyšinje, rózk Hłowneho torhošća

Wy namakaće pola mje, štož trjebaće
za kóždo pśeśe, we wšěch wulkosćach, stajnje to prawe!
Golfowe wobleki w načasnych mustrach, z golfskimi abo dołhimi kholowami
48.— 44.— 42.— 38.— 36.— 33.— 29.—
Wobleki na dróhu, moderne smuhi
75.— 65.— 58.— 54.— 45.— 39.— 35.—
Jankery, jenobarbne a kašćikojte, 18.—, 14.50, 10.95, 7.75
Golfowe kholowy, dołhi a šěroki přirěz
12.— 9.75 6.75 5.75 4.50
Płatowe a dźěłańske kholowy, jara płaćiznybódne.
Zwjeršne košle, klobuki a čapki, samowjazaki a drastu do powołanja.
Drastowy dom Hugo Pachaly
w Budyšinje Před šulerskimi wrotami

Kosy
brusy a wšě dalše potrjeby
poskića
Pawoł Seidler
wikowafnja ze żeleznymi twormi
w Budyšinje na Zwonkownej Lawskej hasy 16

Waš **wobleк,** waša **drasta,** waš **mantl**
so wurjadnje derje čisći a wuščehli we
rjedźefni šatow **„Walke"**
Bjez wudawkow přiňdźomy k Wam, a toć zaso Wam přinjesemy.
Telefon 3929 w Budyšinje, na Rybarskej hasy 12

Waš wobraz dostanje hnydom wobluk pola
Rudolfa Wilhelma
w Budyšinje na Serbskej hasy 16
Telefon čo. 2187
Marmor, porcelin, šklenču, špihele, podołhotje wobluki, domjaca a kuchińska nadoba, woknowe šklenčy, šklenčerńja, šwěčniki a Boże maty, wobrazy a postawy swjatych. Dopomnjeńki a dary za wšě čestne dny.

Waša lěpšina! Tyleršej mištr poradźi Wam při kupjenju
lěhańje kuchinje bydlenje polstrowych mjechow
K. Hünchen tyleršej mišt.-tr
pjelowa wikowańja
na Lubjenej dr. 17 (dom w dworje)

Nimam rěčneje hodźiny hač do 12. junija
dr. med. Haubold

Tunje drastne tkaniny

Balmjane musliny	wot 48 pj.	Krojowe tkaniny	wot 78 pj.
Wumjelaka płošć. šida	wot 68 pj	Židźany płat	wot 78 pj.
Wolmjane musliny	wot 95 pj	Beiderwand	wot 58 pj.

Specialny wobkhod drastnych tkaninow **REIMANN** na Pósstskim namješće na Hośće hasy čo. 29

K swjatkam
klobuki, čapki zwjeršne košle sportske nohawcy krawaty, zoki atd.
we wulkim wubjerku
pola
Hugo Lehmann w Budyšinje Bohate h. 25

najlepše šlćowe dźěło
Dostanjeće we
stupnjowym domje
Kurt Loewenstamm
w Budyšinje w Serbskim Domje

Mara-stupnje sedźa wulkotnje
BESTE RAHMENARBEIT AB RM. 9.75
Dostanjeće we
stupnjowym domje
Kurt Loewenstamm
w Budyšinje w Serbskim Domje

SWJATKI

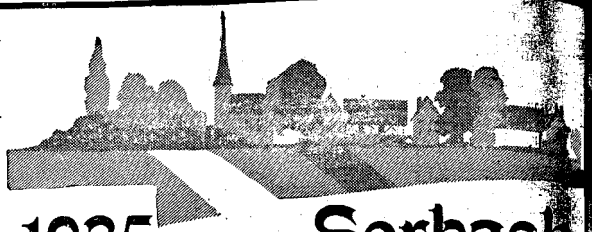

swjedźeń radosće so bliži.
Kóždy ma za tuton swjedźeń
wosebite přeća. Wobkedźbuj-
će poskićenje na tutej stronje.

1935 w Serbach

Hdyž m lěču

chce žona wosebje charmantna być, potom dyrbi lišu, lěčnu pjelušnowu wobsadku abo pjelušnowu krawatu mać. Pjatkowy hódno a po nowočasnym wuwjedźenju kupujeće přeco pola firmy

Arthur Fiegel nasl.
w Budyšinje na Kěžorskej drózy čo. 6
Rěčimy serbsce!

DKW motorske koła
wšě přesahuju, přeco nawjedne
Opel a Torpedo jězdne koła
wosebje lohkeho běha, stabilne, kwalitne a płaćizny hódne pola
Rudolf Lebelt w Budyšinje
na Zwonkowej Lawskej hasy 30

Nowe stupnje hr. **5.90**
šěre a lakowe z kosmičkateje kože,
we wěsće rjanych modellach pola

Heinrich Mohr
w Budyšinje na Žitnych wikach

Krjepjawy zacynkowane a lakowane we wšěch wulkosćach poskića wosebje płaćizny hódno
Richard Sommer
prjedy W. Hoppe / na Kamjentnej hasy 20 (znapřeća zwučowarnje)

Jězdne koła
wyt jednoreho specialneho koła hač k najlěpšemu luksusowemu wuwjedźenju, poskića
Warnecke
w Budyšinje na Šuleńskej hasy čo. 6

Rjećazy na pastwiśća

(Weideketten) z wuzdu, kolikom a dwojnym zawjerćkom wot
Franz Schneider & Schulze
w Budyšinje na Kamjentnej hasy 13

Płóčliwe
bluzy - drasty
tkaniny
we wulkim wubjerku po tunich płaćiznach
A. Bokelmann
nasl. w Budyšinje

Kuchinje
Lěkarnje
Bydlenje
we wosebje wulkim wubjerku přeco jara tunjo na předań
Fritz Schulze w Budyšinje
Před Suleńskimi wrotami. Samsna sedlarnja
Přijimam mandželske poručonki. Posćelemy bjez wudawka do domu

---

Čiste česane předźeno
kaž też čistowołmjane sportowe a kostumowe tkaniny kupujeće derje a płaćižny hódno we wotrjadn. wobkhodźe
H. & W. Münder w Budyšinje na Serbskej hasy 1

K swjatkam
nowu ručnu łošku
a nowy kofer wot
T. Albert
w Budyšinje na Lawskich hrjebjach 10

Nohajcy za žony a dźěći

Mužace zoki, sylne a ćešne, **zoki** wot **39** pj., **rukajcy**, tri-**kotowe spódnje wěcy** w matowej, sćežnjatej a ćešnej wolnje — **štrykowane a wołmjane wěcy**, štrykowane jaki, štrykowane lacy, štrykowana drasta, hólčace wobleki a bholowy, pudowy, **Küblerec drasta, šórcnchi, spódnje sukalje**, zwrješne łopje, hrawaty, khomaje, **wołmja za štrykowanjske a ručne dźěła**, štrykowane mašle, bholowy bjez šowa, wuhotowanja za najmjeńšich a wěcy za dar, lěčna **drasta za holcy, bóle drasty, hólčace mantle, drasty, wobleki, hólčace tkaninowe wobleki**, lacy k laženiu, fatlaki, suknje, **klobuki, čapki a kapčki** w najbohšej a wuwjedźenju tu rjane a přihódne, kaž sebi je bupc žada — naš wubjerk je přemišlany a płaćizny su jara tunje. — Wopytajće stary wuprobowany dobry wot-rjadny wobkhod.

RUDOLPH w Budyšinje na Kěžorskej drózy 16

Cigary, tunje a dobre poruča
E. Simon w Serb. Domje
Lawske hrjebje čo. 4
njedźelu 26. 5. a Boże stpěće wotewrjene

Maće-li čućliwe a k..re nohi?
Potom dajće sebi radźić wot wotrjadnika!
LIPSIA sanitetne stupje
we wšelakich wuwjedźenjach a wulkosćach, też k zapołożenju wosebitych zapołožkow
Wutykane črije „WOHLBEHAGEN" D. R. G. M. 1191747
JÄHNE specialny wobkhod za čerjace nohi w Budyšinje na Šuleńskej hasy čo. 9

Jako přihódny dar poskićam:
postawy swjatych, Boże martry z drjewa, bronowane, z noweho slébora, garnitury Božich martrow a swěčnikow we wšelakich płaćiznach a wuwjedźenjach, rozarije a kemšace knihi
Pawoł Glawš dom tworow w Pančicach

Wěš ty hižo, što je Domowina?

Budyske wobkhody su njedźelu 2. junija wot dop. 11 hodźin hač do pop. 6 hodźin wotewrjene

---

Zawarjeńske aparaty
komplet ze zasadku a thermometrom
la zacynkow. 3.50, 4.50
Original „Eschobach" 5.90
Original „Weck" . . . 5.90
Zawarjeńske šklenčy, bréčkowe bleše, gumijowe wobručki a zaspinadła, piwowe karany, citronowe wutłóčaki.
Walter Voigt
předawař. želez. tworow na Znutř. Lawskej h. 5

Jara wjele rjanych
mantlow • drastow
komplejow • bluzow • suknjow
we wšěch wulkosćach a płaćiznach kupujeće hižo léta dołho derje pola
Otto Hartmann w Budyšinje Žitna hasa 7
w firmje W. Häcker

Myslće na swjatki

Hotowu drastu za muža, žonu, dźěćo kupujeće najlěpje we wotrjadnišim wobkhodźe
Wudźeržujemy wulki skład we wšěch płaćiznach

Konfekcijowy dom
Hellwig & Schönbohm
w Budyšinje

Waše stupnje
k swjatkam kupujeće derje a płaćizny hódno p. firma
Pech
w Budyšinje na Bohatej hasy 20
Wulki wubjerk!

Trjebaće-li nowu jaku nowy šórcuch barbne lěčne rubiško?
potom přińdźće na wotewrjenej njedźeli k nam
Alphons Schauseil
w Budyšinje na Bohatej hasy

Dźěćacy lěkar dr. Schnabel
nima hač do swjatych dnjow **rěčneje hodźiny**

---

678 kolesow předach w zańdźenym lěće. To dopokazuje, zo DOBRE twory tunjo poskićam.
Wulki wubjerk derje znatych kolesow. Traš **300** na składze! Po přeću na wotpłačowanje. Napłaćić ma so 10 hr. potom tydźeńscy znajmjeńša 2 hr.
Nowe kolesa hižo za 35 hriwnow
Z balonowej wobruču wot 45 hriwnow.
J. Šibak w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Přiloha k čísłu 125 SERBSKE NOWINY Pjatk 31. meje 1935

Hłowny dźeń 300lětneho swjedźenja w Budyšinje

Dźeń Božeho ſtyća běše ſa naſch Budyſchin hłowny dźeń zyłeho ſwjedźenſkeho programma 300lětneho ſwjedźenja. Wſchitko, ſchtoż běše ſo wot mnohich poſtajiło, je ſo najlěpje roſradiło. K tomu ſo Boże ſkónčko najdełſchi cźaſ ſ jaſnoho njebja ſmějwaſche, jeno ſo pſchipołdnju ſo njebjo na chwilu ſ mróčzelemi poćahny. Tola prjedy hač k manifeſtazyji dóńdże, ſkónčko ſo hižo ſaſo ſwoje cźopte pruhi na ſemju ſcźelesche.

Rano w 7 hodź. ſo měſchćanſke wobydleńſtwo po wſchelakich baſach ſ hudźbu budźesche. Kurrenda wcźera w ſtarym měſcźe ſpěwaſche. Hižo na ſaźnim popołdnju ſtoja ludźi ſ blikeje a dalſcheje wokolinu do měſta chwatachu, ſo bychu ſwjedźeń hłowneho měſta Hornjeje Luſizy ſobuwjeſcźili. Wot ½10 hodź. wojerſka hudźba, hudźba dźěłoweje ſkłužby a ſtandarty 103. na Zitnych wikach, Hłownym torhoſchcźu a na dworje Ortenburgſkeho breda konzertowachu.

Powitanje župneho wjednika Roevera

Dopołdnja 11 hodź. město Budyſchin ſwojeho najwyſchſcheho ſwjedźeńſkeho hoſcźa, župneho wjednika a němſkeho bohota ſa Oldenburgſku a Bremen, Roevera, powita. Wotdźělenja nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony běchu ſo na Kaeublerſkej dróhy a na Krónprynzowym moſcźe do ſpalěra ſeſturale, nimo kotrychž fronty župneho wjednika do ſnutſkowneho měſta kroczeſche. Hoſcźa witachu wokrjeſnoj wjednik Martin, wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz, hamiſti hejtman dr. Sievert a druhe nawjedowace woboby. Mnohe wyſoke wobzoby ſtrony, knjeſtwa a wyſchnoſcźow župneho wjednika wulka ſyła Budyſchkeho a Kamjenſkeho wobydleńſtwa ſtrowješche.

Na **radnizy** wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz hoſcźa ſwjedźeńſke ras wutrobne poſtrowi. Župny wjednik a němſki bohot Roever wotmołwi, ſo je rad do Budyſchina přijěł, dokelž je pſchećze němſkeho propagandoweho wjednińſtwa ſ radoſću wuſpołnił. Wón na wojowanje wo duſchu němſkeho ludu hokaſa a rjekny, ſo ko ſcźelesce rzalcźenzje lohka rozrißaca hodźi, hdyž němſki charakter ſmyſł źiwjenja jako namaka. Wón też pſchećze ſwoje ſłowa ſo naſchu Luſizu wuraji. Na to ſo župny wjednik Roever do ſłoteje knihi města Budyſchina ſapiſa a pſchiſtaji ſłowo: „Naſcha wěra reka Němſka, naſch wjednik Adolf Hitler.“

Prjedy hač běſche župny wjednik Roever do Budyſchina pſchijěł, běſche jeho w Drježdźanach wjednik krajneje měſtnoſcźe ſtrony pſchijał a jeho k twarej němſkeje autoweje dróhi pola Drježdźan dowjeſł, hdźež ſebi wón twar wobhlada. Potom je jeho do Budyſchina pſchewodźał.

Na to ſo župny wjednik ſe ſwojimi pſchewodnikami po Stnuskownej lawſkej haſy a Lawſkich hrjebjach k měſchćanſkemu dźiwadłu poda, hdźež ſo po chwili ſwjedźenſki cźah nimo hibaſche. Pſched dźiwadłom widźachmy nimo druhich hoſcźi Drježdźanſko-Budyſchkeho wokrjeſnoho hejtmana ſ Ebersteina a němſkeho dźěłoweho wjednika Hierla. Tutón běſche po puću ſ Drježdźan do Barlina Budyſchin a jeho ſwjedźeń wopytał.

Wulki swjedźeński cah

ſo w prjedawſchich huſarſtich kaſarnach ſapoča a ſo něhdźe hodźinu dołho pſches město cźehnješche. Wón běſche wulke ſtyły pſchihładowarjow pſchiwabił a tutych poſnje ſpokoji a jich wocźakowanja ſamo pſchetrjechi.

Saměr ſwjedźeńſkeho cźaha běſche, ſo by němſke a ſerbſkel udſiwo Luſizy pſchedwideł a pokaſował. Tutón ſaměr je też połnje dopjelnił. Schtož jenotliwe ſtupnje a ſwjedźeńſke wozy naſtupa, ſo cźeſko prajicź hodźi, ſo je najrjeńſche tyło. **Najprjedy ſo ſerbſke baje pſchedſtajachu.** Serbſki dźěł běſche Idźela Domowina ſe ſwojej wuſtojnoſcźu ſwojich ſobudźěłacźerjow a ſobuſtutkowanych ſeſtajała. Jako jenotliwe poſtawy ſo kuſtat Krabat, ſerbſka, pſchipołdnitza ſ jatymaj dźěſcźomaj, wohnjoſoj, ſkudnicźki a Boże ſkedźeſchko a kuſtarſki młynſki Prumphut pſchedwidźeńcu. Domowina běſche nimo toho nětkotre pyſchne ſwjedźeńſke wozy a ſtupiny pſchiprawiła, tak wódneho muża ſe ſydom dźěćimi. Lutki ſe ſwojim pokładom wjeſeleje mnohe po měſcźe cźehnjechu, ſerbſki braſchka hordze na konju ſedźachu, ſerbſki kwaſ ſ Radworia, ſerbſki kwaſ ſ Wojerez, kěchźi ſna ſe Sſlepoho. ſerbſka burſka ſwójba po puću na pólne dźěło, pchaſa a jutrowne ſpěwarki ſe Sſlepoho, to běchu pyſchne a pěkne wobrazy, kotrež ſo domiſanym a zuſym w ſwjedźeńſkim cźaſu pokaſachu. Jutrowni ſchiſerjo, thódź po jutrownu wodu a molowanje wulkeho jutrowneho jaja na woſu běchu hiſchcźe tři wobrazy ſe ſerbſkeho nabožneho a ludoweho źiwjenja. Jejſa kulenje na Hrodźiſchcźu pola Budyſchina ſo jara derje pſchedſtajeſche. Też meja a źnjowaj wołaj niepobrachowaſchtaj. Dołżnje cźehnjechu tſi kralo ſo ſ rańſcheho kraja ſwoju dróhu. Wjele radoſcźe ptaczi kwaſ ſłudźi. Też Budyſke palenje kukłarſkow běſche ſo ſ wulkej lubboſcźu ſeſtajało a derje ſkutkowałche. Potom ſledowachu wobraſy baſnjow ſ němſkeje Hornjeje Luſizy, mjes kotrymiž ſo woſebje duch Cźornoboha a cźertowe mynjiſcźo ſpodobaſchtej. To ſamě ſo też wo Budyſkim wohnjowym pſu rjez. Se ſnatej Budyſkej kuſtarſkiſinej khěžu widźachmy Jejkoweho Handrija, Nurmija a kanaloweho Wirtha ſtupacź. Tuta ſkupina woſebje ſortnje ſkutkowałche. S němſkeje Luſizy běſche jara pěkne ſkupina kłalzow ſo poradźiła. Budyſzy rjemjeſlniſzy ſo tohorunja na ſwjedźeńſkim cźahu ſe ſwjedźeńſkimi wozami abo ſkupinami wobdźělichu. Wulke ſpodobanje namakachu też ſkupinje póſy a wohnjowneje woborſy. S woſomaj powětrowneho ſchkita a noweho cźaſa ſo ſwjedźeński cźah ſkónčzi.

Wotewrjenje wustajeńcy „Starołużiskeho wumětstwa“

Mjes tym běſche ſo w měſchćanſkim muſeju telko ludźi ſeſchło, ſo běſche ſala pſchepjelnjena. Drježdźanſki Striegler owy kwartett k ſawodej Iarghetto ſ Mozartoweho huſleriſkeho kwartetta cźiſło 589 hrajeſche. Wučzeŕ Max Zeibig na wopſchijeźe a ſaměr ſkoženy, derje ſeſtajeny proloġ pſchednjeſe.

Hamtiki hejtman dr. Sievert wſchitkich pſchitomnych wutrobnje witaſche, mjes nimi běſche też ſakſki krajny biſkop Coch. Město Budyſchin je rjad wuſtajeńcow wotewriło, kotrejž w bliſchich dnjach wuſtajeńcy w Lubiju a Jitawje ſledujetej. Dźeń 30. meje wostanje ważny dźeń Luſizy ſa jeje ſtawiny. Też Serbja ſu ſ Luſizu ſroſcźeni a ſu pſches lětſtotſi ſwoju ſwěru k njej wopokaſali.

Pſchi ſwjedźeńſkich pſchedmjetach we Luſizy wumětſtwo na prěnim měſtnje ſteji. Budyſka wuſtajeńca cźe pſchehlad podaca wo wumětſkich dźěłach, kotrež we Luſizy ſ lětow 1200 hač 1800 mamy. Hižo pſchi twożeńſkim ſwjedźenju pſched dwěmaj lětomaj ſu ſo ſ myſlu noſnyli, tajku wuſtajeńcu ſrjadowacź, tak běſche 300lětny ſwjedźeń nětkole ſ ważnej ſkładnoſcźu ſa nju. Dotal ſo hiſchcźe njeje tu ſana wuſtajeńca taſkeho wobſahowa wotměła. W dalſchich ſkowach hamtiſti hejtman jako pſchedſydźa Budyſkeho towarſtwa ſa wumětſtwo rjeńowaſche, kaž je wumětſtwo we Luſizy ſtajnje pod němſkim wliwom ſtało, ſo móże ſo němſke mjenowacź. 30lětna wójna běſche tu wjeſo ſ wulkej ſchkodu a njeſoſnownym pſchetorhnjenjom. Sa dźeńſniſchi cźaſ pak pkacźi, ſo ma wumětſtwo njedźiwajcy hoſpodarſkich cźeżow ſwoje prawo na wobſtacźe a pětowanje.

Wón wutrobnje wſchitkich pſchitomnych poſtrowi, woſebje też cźeſtnych hoſcźi a wutrobny dźak wſchitkim wyſchnoſcźam ſa pjenjeżnu podpjeru kaž też zyrkwjam a klóſchtram a privatnym woſebjerjam ſa wupoſcźenje wumětſtwowiſki pſchedmjetow praji; woſebitny dźak wón też wſchitkim ſobudźěłacźerjam wupraji. Se pſchećzom, ſo by ſo wſcha próża ſ wuſpěchom krónowała, wón wuſtajeńcu wotewri.

Knjes direktor měſchćanſkeho muſeja dr. Biehla na to nětkotre ſawodne ſłowa porěca. We ſwojim pſchehlędze woſebje wěſtu cźeſtkoſcź we luſiſkim wumětſtwje wuſběhny, kotrejž pak ſo hiſto dołcź ſtoty humor pſchidawa. Hornja Luſizja je pſchezo pſchetkodny kraj była a je wſchelake kulturne ſtutkowanje poměła. Tohodła ſo nam we luſiſkim wumětſtwje też ſadyn jenaſti wobraz njepoſtiča. Sſerbſke wumětſtwo ſo pſchi tajtim wobkedźbowanju pječa jako ſpadnjene němſke kulturne kubła wupokaſuje.

Sa cźaſk ſcheſcźimješt je ſo Luſizja k wětſemu bohatſtwu ſhrabała. Po 30lětnej wójnje mějeſche wona hiſchcźe nětkotrych tworjazych wumětkow, na pſchikład ſnamjenitych molerjow. Nam ſwoſtanu winowatoſcźe, ſo ſa ſledami domowneho wumětſtwa we Luſizy ſłědźiny.

Na to hiſchcźe naměſtny nawjednik župneho wokrjeża Studentkowſki w mjenje miniſterſtwa ſtjoch łużiſkich domownych pěſnjerjow wuſnamjeni, mjenujcy wučzerja Zeibiga, wučzerja Schwára a wnſchſchehoſo ſekretara Adolfa Gärtnera. — Wyſchſchi měſchćanoſta dr. Opitz ſo ſa wſchu próżu pſchi ſeſtajenju wuſtajeńcy dźakowaſche a wuſtajeńcu do ſchkita měſchćanſkeho ſariadniſtwa wſa.

Na to ſebi mnohy wopytowarjo pod wězywuſtojnym wjedniſtwom wuſtajeńcu wobhladachu.

Politiska manifestacija

Popołdnju ſo wotdźělenja nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony a druhe ſjednoczeńſtwa, dźěłańſke a woſejſtwo na ječhaniſchcźu prjedawſchich huſarſtich kaſarnow ſ politiſkej manifeſtaziji ſhromadźichu. Po ſawodnym pſchepoſłu a ſaczehnjenju khorhojow wokrjeſnyj wjednik Martin župneho wjednika a němſkeho bohota Roevera a wſchitkich pſchitomnych poſtrowi.

Župny wjednik Roever w jenohodźinſkej rěcźi po poſtrowje ſwojeje domiſny na Luſizu a jako běſche wuprajił, kak je pſchi ſwojim pſchiſtupadze do Budyſchina ſpóſnał, ſo tu dobry lud bydli, hnydom k jadru ſwojeje rěcźe pſchećeże, kiž je wojowanje wo duſchu němſkeho ludu. Sozialne praſchenje ſo lohko rosrißa, hdyž Němcy ſapſchimmu, ſo ſu jedyn na druheho pokaſani. Tu wjele na tradiziji ſaleži, kaž też wichory ſandźenoſcźe Luſizy njeſu wjele ſwadźitke.

Jako měrido ſa wſchitko dźěło ſa lud rěcźnik to poſtaji, ſo by ſo we wſchěm na wjednika hładało. Też nětko je nuſno wojowacź, jenož waſchnje wojowanja ſu ſo pſcheměnike. Móż ſama nicźo njewoſnamjenja, hdyž ſo jej dowěrjenje njepſchidruži. Też mjes ludami je tuto dowěrjenje trěbne. W Němſkej pak ſo wojowanje wo duſchu ludu tak dołho powjedźe, doniž ſyły lud njeje wolu Adolfa Hitlera ſapſchijał. Runjeż je ſpóſnacźe prěnja kroczeł polěpſchenju, tola njeſmě pſchi nim woſtacź, ale jemu ma ſo ſkutk pſchidacź.

Hitler je wſchitke ſawjery w němſkim ludźe ſpotorhał, my dyrbimy pak ſadźěwacź, ſo bychu ſo nowe murje natwarile. Schtoż ma ſo doſtacź, **je nowy porjad w źiwjenju mjes ludom,** ſo by woprawdźita ſhromadnoſcź naſtała. Adolf Hitler dha, ſo by tóždy Němc tak dołho na ſebi dźěłał, doniž njeroſumi, ſo ſmy jena wulka ſhromadnoſcź. Němſki wojak je tu ſ najlěpſchim pſchikładom. Po něcźim dyrbimy do naſtacźa jeneho ludu kroczicź, kaž to tóždy lud po ſaſadomaj hłoba a lubooſcźe cźini. Lud, kiž nima wolu, ſa ſdźerjenje krwě a pódy wojowacź, ſebi njeſahkuźi, ſo je źiwy.

Wſchitcy ſo k ſhromadnemu dźěłu namołwjeja, kiž pak ſo nima ſa ſtare formy towarſchnoſcźe ſtacź. Tu ſo njeſmě nichtó jako cźłowjek druheje rjadownje cźiſcź, hdyž njeje ſe ſobuſtawom ſtrony, Adolf Hitler wſchitkich trjeba k tutomu wulkemu wobnowjeńſkemu dźěłu a ſebi tohodła tóždeho ſenoliſkeho jenak wyſoko waži. Nazionalſozialiſtiſke hibanje pak je ſrědk w Hitlerowej ruży. Něcźiſ ſtónczi ſe ſapalazym appellom, ſo ſo Adolf Hitler a jeho wola ſenje njebyſchtej ſapomnitoj. S ſtkrócźnej ſławu na wjednika a ſ němſkimaj hymnomaj ſo manifeſtazija ſkónczi.

Po wucźehnjenju khorhojow a jako běchu ſo wobdźělnicy dźěłarſkich roſeſchli, ſo wotdźělenja nazionalſozialiſtiſkeje ſtrony do města podachu, ſo bychu pſched župnym wjednikom a němſkim bohotom Roeverom nimo kroczile. To ſta ſo pſched měſchćanſkim dźiwadłom, hdźež župny wjednik na podiju ſtejo nimokhódu wotewſa. Tutón podawk běſche ſaſo nieličzomne ſyły pſchihładowarjow pſchiwabił. Bórzy po 6 hodź. wjeczor běſche ſo nimokhódu ſkóncził.

Illuminacija města

Jako dołżnje 300lětneho ſwjedźenja běchu ſo twarenja ſnutſkoweho města ſ illuminaziju wudebile. Illuminazija a wobſwětlenje ſjawnych twarjenjow ſo do wulkotneho ſyła jednoczeſche a domjezach a zuſych jenak ſajimowaſche. Njeſměrne ſyły luda po haſach chodźo wjeczorny kraſnoſcź wobdźiwachu. Tuta běſche dołżnjej wuſynk 300lětneho ſwjedźenja w Budyſchinje; a domjezy a zuſy ju wěcźe w dołhim dopomnjeću wobchowaju.

Swjedźeń Łužicy w Kamjencu

Město Kamjenz 1., 2. a 3. junija ſwjedźeń Luſizy wobſwjeći. Se ſwjedźenjom ſo poſwjeċenje cźeſtneho pomnika ſa padnjetych ſwětoweje wójny a poſwjeċenje ſhromadźeńſchcźa (Thingplatz) na Paſtwiſchcźowej horje ſjednoczene.

Po ſeſtupanju wſchitkich formazijow ſ khorhojemi ſo 1. junija popołdnju cźeſtny pomnik poſwjeċi, kotrehoż pjecź wołoſich granitowych ſtołpow jako kroma ſhromadźeńſchcźa ſ Paſtwiſchcźoweje hory do kraja ſkładuje. Na tutej ſwjatoczneſchcźi ſo wyſchk na wuſt. Reinhard wobdźěli. Podźišcho Kyffhäuſerſti ſwjaſk nimo krajneho wjednika Reinharda pokroczi. Wjeczor budźe wulke wjeſcźerne piſanje.

Njedźela 2. junija ſteji zyle w ſnamjenju poſwjeċenja ſhromadźeńſchcźa. Dopołdnja ſo na Torhoſchcźu cźeſtni boſcźo powitaja a ſo ſhromadźeńſchcźo ſwjatoczne pſcheproda. Pſchi poſwjeċenju ſhromadźeńſchcźa popokdnju ſo župny wjednik němſki bohot Mutſchmann wobdźěli. Też ſwjedźeńſka hra „Neurode“ wot Kurta Heynicki ſo hraje a popołdnju wotpjetuje. Na Torhoſchcźu ſo ludowy ſwjedźeń ſ hudźbu, rejemi a ſhromadnym ſpěwanjom wotmeje.

Dźeń 3. junija ſo woprawdźitemu Luſiſkemu ſwjedźenjej wěnuje a ſteji pod heſłom „W kčežnjowym kuſle rózowinkow (rhododendrow)“. Thdazy ſchulſkich dźěći na tutym dnju do Kamjenza pſchińdu. Sa nje ſo dopołdnja

žwjedźenska hra wospjetuje. Popołdnišći programm žo z kwětkowym cahom Kamjenšich dźěći započnje, za nimi žo kwětkowa jěda autarjow a motorowych kolesarjow a kołojězdnych pěšćiwamknje. Sdobom žo na Thorhoscheju soso ludowy žwjedźer wotmeje. Nimo teho žo tež tři hry poskića. Na wšěch tšoch žwjedźenskich dnjach žo z kwětkami bohacje wupyšchene město wjeczor kražnje wobžiwěti.

Cyrkwinske powěsće

Njedźelu Exaudi, 2. žnjenika 1935.

S **Budyšcina.** W Michałskej zyrkwi rano w 7 hodź. Boże wotkazanje (němšce), we 8 hodź. němska a dop. ¼10 hodź. serbska Boža słužba; sar. Kapler; pop. w 1 hodź. wučaŭ młodźiny do Budyšchinka.

S **Budyšcina.** Krajnoyrkwinske sjednoćenstwo. Shromadźizny w Budyšchinje: Njedźelu dop. ½11 hodź. swjatł dźěći, wjeczor w 6 hodź. shromadźizna sobustawow, wjeczor we 8 hodź. evangelisazija. Wutoru wjeczor we 8 hodź. swjatł młodźiny za młodźencow, štwórtk wjeczor we 8 hodź. swjatł młodźiny za młode holzy. Štwórtk wjeczor we 8 hodź. biblijska hodźina. — Shromadźizny swonka Budyšchina: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Krětkowym Dole, pónđelu wjeczor we 8 hodź. w Kumwałdze, wutoru wjeczor we 8 hodź. w Zyježach, štwórtk wjeczor we 8 hodź. w Bišlopizach, pjatk wjeczor we 8 hodź. w Hornjej Hórźy. — Hodźiny za žony: Njedźelu pop. w 3 hodź. w Kumwałdze, pónđelu pop. w 4 hodź. w Budyšchinje a wutoru wjeczor we 8 hodź. we Waldhorfje.

S **Bartha.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boža słužba, po njej serbska spowědź. Sběrka. — Wutoru pop. ½3 hodź. kschešćanska žónska słužba. Wjeczor we 8 hodź. towarstwo młodych holzow w paćerskej sinje.

S **Budestej.** Rano w 7 hodź. smě je farar Böttger serbsku spowědź, farar Bójź rano we 8 hodź. serbsku a dop. ½10 hodź. němsku Božu słužbu. Dop. w 11 hodź. smě je farar Böttger kemšenje za dźěći 1. hač 4. schulskeho lěta. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. smě je farar Böttger biblisku hodźinu w młodźinowni.

S **Budyšchinka.** Rano we 8 hodź. so serbske předowanje cyta. Pop. w 3 hodź. Boža słužba za młodźinu. Farar Kapler-Budyšli předuje.

S **Hodźija.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boža słužba, dop. ½10 hodź. Boža słužba za dźěći.

S **Hrodźišćcu.** Rano w 7 hodź. němska spowědź se swj. Božim wotkazanjom, we 8 hodź. němska a dop. ½10 hodź. serbska Boža słužba. Pop. w 2 hodź. Boža słužba za młodźinu (rostrěžowanje).

S **Huczinu.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska, dop. ½10 hodź. němska Boža słužba.

S **Klukšcu.** Rano w 7 hodź. němska spowědź z Božim wotkazanjom, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Dop. ¾11 hodź. dźěćikemšenje. — Pop. w 3 hodź. serbske kemšenje pola Jurkez w Jatšobin.

S **Kotecz.** Rano we 8 hodź. němska hłowna Boža słužba, wobsebje za naše konfirmowanych młodźinu. Sběrka. Dop. ¼10 hodź. němske dźěćikemšenje za schulsku młodźinu našeje wosadu (młodźinski farar Trapp).

S **Lupoje.** Rano we 8 hodź. serbske kemšenje.

S **Maleschcz.** Rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Pop. w 3 hodź. młodźinska Boža słužba w Budyšchinku (w wb. młodźinskim sektanju). — Wumrěcha: Lejna Hilža mandź. dźowka skałarskeho dźěłačerja Herm. Rudolfa Schönych w Delnjej Hórźy, 11½ měsaca stara.

S **Minakala.** Dop. w 10 hodź. smě je farski vikar Lasar-Łuparjanki serbske kemšenje.

S **Njeswačidła.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske, dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Sběrka za naschu wosadnu diakoniju.

S **Rožaciz.** Rano we 8 hodź. němska, dop. ½10 hodź. serbska Boža słužba, ¾11 hodź. Boža słužba za dźěći. — Póndźelu, 3. junija, wjeczor we 8 hodź. kschešćanska žónska słužba na farje.

S **Porschiz.** Rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska Boža słužba. Po Božej słužbje pohrjebenje zyrkwinskeho pschedstejerstwa w draftowni. Dop. ½10 hodź. dźěćikemšenje za wjesche dźěći. We Woschezach dźěćikemšenje dop. ½9 hodź. za njewjesche, ½10 hodź. za wjesche dźěći. Pop. w 2 hodź. słužba młodych holzow w Porschijach, w 3 hodź. Boža słužba za młodźinu w Budyšchinku. Farar Kapler z Budyšchina předuje. — Shromadźizna wosadnoje žónskeje słužby so na 3. žwjaty dźeń žwjatkow wotstorči.

S **Rakez.** Rano we 8 hodź. serbske žwj. wotkazanje, dop. w 9 hodź. serbska a ¼11 hodź. němska Boža słužba. — Póndźelu rano w 7 hodź. ranšcha nutrnosć. — Wutoru wjeczor we 8 hodź. słužba młodźiny (holzy) na farje.

S **Wóspork.** Sobotu wjeczor we 8 hodź. wotewrjenska nutrnosć dnja evangelistkeje młodźiny z wječornej modlitwu (pschi Hendrichowej horje w Bernawje, pschi deschczu w měšečanskej zyrkwi (młodźinski farar Trapp). — Njedźelu dop. w 10 hodź. hłowna Boža słužba, wobsebje tež za konfirmowanu młodźinu we wosadźe. Sběrka. Dop. ½12 hodź. Boža słužba za dźěći, za schulsku młodźinu wosadny (młodźinski farar Trapp). — Pop. w 2 hodź. wěrowanje (wosadny farar).

S **Wóšlinka.** Rano we 8 hodź. němske, dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Sběrka.

S **Wulkich Sdźarow.** Rano ⅛8 hodź. serbska spowědź a Boże wotkazanje, dop. ½9 hodź. serbska Boža słužba a ¾10 hodź. Boža słužba za dźěći, wschitke Boże słužby we Wulkich Sdźarach.

Přilopk

S błyskom so zarazyć.

S Hory (Guhrau) w Schlesinskej so pische: Hdyž kruwy z pastwy cźerjesche, so ratar Zießler z njewjedrom pschekhwata a so z błyskom zarazy. Jeho w dróżnym pschěrowje morwemu namakachu.

Horza žołma w Indiji.

Žołma horzeho wjedra pśches zyku žrjedźnu a pokóznu Indiju dże. S Kalkutty a druhich městow 44 hač 50 stopnjow cźopłoty po Celsiju powědźa. We wulkej horzocze je wjele ludźi na nahlenzu wumrěło. We trajajej žuchocze wohnje jara pschiběraju. Wjesć Schahpur je so z 30 dworami wotpaiła. W pokodnischej Indiji w měsce Gunturje woheń wudyri, kotryž 80 khěžow sniczi. Nihdże tyšaz ludźi je bydło zhubiło.

Budyske stawniske powěsće

žrjedu 29. meje 1935.

Narodźili su: 22. 5. Korlej Bjedrichej Gebauerej, nožerjej we Wjasowizy, dźowcźička. — 25. 5. Janej Felizej Hanboldej, pjekarskemu mišcherej, dźowcźička. — Gerhardej Paŭolej Pětšchyn, městowemu pschistajerjej, žynk.

Wumrěli su: 29. 5. Marja Madlena swud. Wjazyna rodź. Handrikej, maforentmatka, 79 lět. — Johanna Margareta Lehmannowa rodź. Löfflerej, mandźelska pósłscheho rjadowarja, 39 lět. — Berta Lina Ruschkej, hosposa, 59 lět.

Do mandźelskeho stupischtaj: 29. 5. Wilhelm Kurt Neumann, metallowy tocźer w Sebnizach, z Gertrudu Dora Hanuschej, schatowej schwalcźu w Budyšchinje.

Radio

Sobotu 1. junija žłyschimy:

Königswusterhausen. Nimo znateho wschědneho programma: 6.20 hodź. wjesoły ranšchi konzert. 12.15 hodź. konzert. 14 hodź. wschelakosće. 15.50 hodź. hospodarski tydźenski pschehlad. 16 wjesołe popołdnjo. 21.10 rejwanska hudźba.

Lipsk. Nimo znateho wschědneho programma: 6.20 hodź. ranšchi konzert. 12 hodź. pschipołdnischi konzert. 16 hodź. wjesołe popołdnjo. 20.10 hodź. z wojerskeho žiwjenja

Hischcze wožne z dnjoweho programma. Berlin: 20.15 hodź. pišany wječor. Königsberg: 21.10 hodź. rejwanska hudźba. Köln: 20.10 hodź. pišany wječor. Mnichow: 20.10 hodź. operetta „Grigirte". Warschawa: 20 hodź. wojerska hudźba. Praha: 19.15 hodź. wojerski konzert.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Am 4. Juni 1935 findet eine Zählung der Schweine und Schafe sowie der in der Zeit vom 1. März bis 31. Mai 1935 vorenommenen nichtbeschaupflichtigen Hausschlachtungen von Ferkeln, Schaf- und Ziegenlämmern, durch Umfrage statt. — Mit dieser Zählung ist eine Ermittelung der in den letzten drei Monaten geborenen Kälber verbunden, um auf diese Weise Unterlagen über die Schwankungen in der Milchanlieferung zu gewinnen, die durch die verschiedene jahreszeitliche Verteilung der Kälbergeburten veranlaßt werden. Die in der genannten Zeit schon abgeschlachteten Kälber sind daher mitzuzählen. Die am 4. Juni 1935 noch nicht gezählten Schweine und Schafe, Hausschlachtungen und Abkalbungen sind sofort in der Polizeihauptwache Hauptmarkt Nr. 1, zu melden.

Da die Zählung **statistischen Zwecken** dient, werden alle Viehhalter angewiesen, den mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

Wer vorsätzlich eine Anzeige nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, am 31. Mai 1935.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.

Towarstwowski powěstnik.

Jitk. Serbske towarstwo „Lipa" sarjaduje njedźelu 2. junija pop. w 3 hodź. w Jitkowskej korczmje sjednu žerbsku ludowu shromadźiznu. Wschitcy Serbja a Sserbowki zpkeje wokoliny žo na nju wutrobnje pscheproschuja. Domowina pójźele sa tutu shromadźiznu dobreho rěčnika.

Kukow. „Wotrjad kat. młodźencow swj. Jurja" we Kukowje změje njedźelu 9. junija wječor we 8 h. pola Natušec swoju měsačnu zhromadźiznu.

Wjednik wotrjada.

Lipsk. „Serbske blido". Wutoru 4. smažnika pola krajana Mikl. Kokle w rjanej wsy Wachawje pola Lipska (hosćene „Panorama") wječor we 8 hodź. pod hesłom: Dźěławosć a wjesełosć. Słyšimy přednošk: „Naš Cišinski". Sluchamy na jeho basnje. Spěwamy naše krasne spěwy a wopominamy rjanu Łužicu. Tohodla přińdźe wšitcy z časom, moji lubi Lipsčanscy Serbja, zo móhli zahe započeć a zahe skónčić (nic pak nazajtra rano!), štož pak njeličimy.

Waš starši.

Nawječorna zupa Domowiny. Stołetne posmjertniny pilneho a wuhjerneho serbskeho spisowaćela Tecelina Měta budźa so njedźelu 14. julija 1935 w Róženće na dostojne wašnje hódnosćić. Potajkim nie 7. julija, kaž „Serbski student" wóndano pisaše. Přeprošujemy hižo dźensa cyły serbski ljud wutrobnje a prosymy naležnje wše serbske towarstwa, zo bychu njedźelu 14. julija wótrěhnyj Tecelinej Mětej přewostajili. Njech w zańmje poradźenja Róženćanskoho swjedźenja zamołwitosć za tónle dźeń nicho njezarjaduje! 14. julija pódźe cyła Domowina a wšitcy jeje přećelki do **Róžanta!**

Radwoŕ. DJK ma dźensa pjatk ważnu zhromadźiznu hnydom po mejskim nyšporje. Wočakujn kóždeho.

Wotrjadnik.

Hospodarski rozhlad

Srjedu 29. meje 1935.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 dollar	2,483	100 pólsk. złotych	46,75
1 jendźelski punt	12,275	100 českosł. krónow	10,32
100 šwajc. frankow	80,22	100 franc. frankow	16,345

Barlinska burša z dnja 29. meje. Burša wotewri so žrjedu pschi pschewažnje wyschich kursach, tola bješe wobtrhod kedźbujo na pschedstejacy žwjaty dźeń khětro měrny. Publikum bješe dźiwajo na někotre dobre industrialne wotsamknjenja a powyschenja dividendy sahe lupne pschikazy sapodał. Kuliša bješe sdźerźliwa a bješe ikerje k wotpschedawkam nathilena. Domjace renty běchu zkładsche, mjes tym so wukrajne renty khětro postupichu.

Barlinske žitne wulkowiki. Wobkhod na žitnych witich bješe dźiwajo na schtwórtkowe pschetorhnjenje jara pomały. Na sakładze sastaranja mlynow běše za pschenju a rožu za wumlěwanje samerzy jenoż mały sajim. Najšepsche druzyny pschenjaŋ dadźa so tam a sem samějcźicź. Za rožu maja małe mlynu w provinzy sajim. Za pizow. rožu a pschenju wobsteja jenoż trěbka możnosce wotbrezga, za to pak je dobre napraschowanje za pizowanski wowš a jeczmjeń. Jeczmjeń z wyšokej naturnej wahu so cźežko wotbudże. Jeczmjenje za industriju a za piwarnje so ledma wobkhoduja, dokelž su pósticźene a žadane płacźiny pschejara rozdźelene. Na mukowych witach je sajim za pschenicźne muki z hórsomnym dodaćom.

Wobzera płaczejche w Barlinje zentnar

pschenicy WB 8: 10,20 hr., WB 9: 10,30 hr., rožli RB 8: 8,20 hr., RB 11: 8,45 hr., — jeczmjenja G 7: 8,20 hr., G 9: 8,45 hr., wowša H 9: — hr., H 13: 8,35 hr.

Někotre płacźiny z Drježdźanskich mitow.

Libjata 2—4,50 hr., kaćata 1—1,50 hr., kury, stare 2,50—3,50 hr., młode 60—1 hr., huzy, sarźane 1,30 hać 1,40 hr., hołbje 60—1,10 hr., kaćki, sarźane 1 hać 1,80 hr., kury, stare sarźane 85—95 pj., młode sarźane 1—1,20 hr., karpy 1 hr., schćuki 1,20 hr., liny 1,80 hr., jabłuka 20—70 pj., běrny, zentnar 3,80—4,50 hr., po punkach 4—6 pj., jědźna łoboda 10—15 pj., zyhla 18 pj., kŕen 70 pj., žołotej 8—15 pj., běły kał 25 pj., hydrozijn kał 60—75 pj., pětrschilka 10—12 pj., kromat 45—60 pj., rapunzki 80 pj., rjewjen 10 pj., butra 1,42—1,52 hr., jeja 8—11 pj.

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

29. meje 1935 Płaćizny po centnaru a hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja:

Celata: 426

Najlepše kormjene čelata wot cyca	58—61
Srěnje kormjene čelata wot cyca	45—57
Snadnje wuwite	37—45
Najšpatnišе	34 36

Swinje: 266

Tučne swinje, přez 300 kg. cežke	—
Połnomjasne swinje wot 120 hač 150 kg. cežke	48—50
Połnomjasne swinje wot 100 hač 120 kg. cežke	45—49
Połnomjasne swinje wot 80 hač 100 kg. cežke	42——
Mjasne swinje wot 60 hač 80 kg. cežke	—
Rancy	—

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg

Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 5.	23. 5.		29. 5.	23. 5.
Pšenca	212,0	212,0	bunv	11,0-12.0	10 5-11 7
rožka	172,0	172,0	woka	13,0-13,5	13,0-13,5
ječmjeń now.	—	—	módre lupiny	8,25-9,00	8,00-8,75
ječmjeń, nat.	—	—	žołte lupiny	13,0-13,5	12,7-13,2
wows	—	—	zeradella	—	—
kukurica	—	—	raps. wosusk	—	—
pšenč. muka	—	—	lany wosusk	7,65	7,65
ržana muka	23,00	23 00	such. trutanč.	4,65	4,05
pš. wotruby	11,73	11,73	běrnj. kruski	8,80	8,80
ržane „	10,25	10,25	syno, 50 kg		
raps	—	—	ržana sloma		
hroch, Viktor.	23,0-26,0	23,0-26,0	pšenč. wowsna „		
lane symjo	—	—	rěcna „		
pjeluški	20,0-22,0	20,0-22,0			

Płaćizna za pšenicu za wuplodźenja S: 204.0 9: 206.0
Płaćizna za rožku za wuplodźenja S: 164.0 11: 169.0
Płaćizna za ječmjeń za wuplodźenja 7: 164.0 9: 169.0
Płaćizna za wows za wuplodźenja 9: — 13: 167.0

31. Mai 1935 vorenommenen nichtbeschaupflichtigen Hausschlachtungen von Ferkeln, Schaf- und Ziegenlämmern, durch Umfrage statt. — Mit dieser Zählung ist eine Ermittelung der in den letzten drei Monaten geborenen Kälber verbunden, um auf diese Weise Unterlagen über die Schwankungen in der Milchanlieferung zu gewinnen, die durch die verschiedene jahreszeitliche Verteilung der Kälbergeburten veranlaßt werden. Die in der genannten Zeit schon abgeschlachteten Kälber sind daher mitzuzählen. Die am 4. Juni 1935 noch nicht gezählten Schweine und Schafe, Hausschlachtungen und Abkalbungen sind sofort in der Polizeihauptwache Hauptmarkt Nr. 1, zu melden.

Da die Zählung **statistischen Zwecken** dient, werden alle Viehhalter angewiesen, den mit der Zählung Beauftragten alle erforderlichen Auskünfte zu erteilen.

Wer vorsätzlich eine Anzeige nicht erstattet oder wissentlich unrichtige oder unvollständige Angaben macht, wird bestraft.

Bautzen, am 31. Mai 1935.

Der Oberbürgermeister, Polizeiamt.